proved) تقصير بر او ثابت است taqsír bar-ú sábit ast.

Provender, *subs.* علوفه ‘alúfah, علف ‘alaf, علیق ‘alíq, چرا chará, خوراك khurák.

Prover, *subs.* آزماینده ázmáyandah, امتحان کننده imtihán-kunandah, مبتلي mubtalí, ممتحن mumtahin, تجربه کن tajribah-kun, ثابت ساز sábit-sáz.

Proverb, *subs.* مثل masal, مثال misál, تمثال timsál (*pl.* تمائیل tamásíl), ضرب المثل zarbu 'l-masal, مثله masalah (*pl.* امثال amsál), گفتار دقیق guftár-i-daqíq, مختصر سخن sukhun-i-mukhtasar, قاعده qá‘idah (*pl.* قواعد qavá‘id), اندرز andurz, عبرت ‘ibrat.

Proverbial, *adj.* ضرب المثلي zarbu 'l-masalí, مثالي misálí, مثلي masalí.

Proverbialism, *subs.* کلام مثالي kalám-i-misálí, تمثیل tamsíl, مثل آوري masal-ávarí, ضرب المثل zarbu 'l-masal, مثل زني masal-zaní.

Proverbialist, *subs.* مثل زن masal-zan, تمثیل آور tamsíl-ávar, امثال نویس imsál-nivís, اندرز گو andurz-gú, عبرت نما ‘ibrat-nimá.

Proverbialize, *verb*, مثل ساختن *or* آوردن masal sákhtan *or* ávardan, عبرت نمودن ‘ibrat nimúdan, ضرب المثل گردانیدن zarbu 'l-masal gardánídan.

Proverbially, *adv.* بطور مثل bi-taur-i-masal, بطرز تمثیل bi-tarz-i-tamsíl, بطریق ضرب المثل bi-taríq-i-zarbu 'l-masal.

Provide, *verb trans.* تهیه نمودن tahíyah nimúdan, آماده کردن ámádah kardan, اعداد نمودن i‘dád nimúdan, اعتاد کردن i‘tád kardan, تقدیم نمودن taqdím nimúdan, ذخیره کردن zakhírah kardan.—(*To provide food*) رزق دادن rizq dádan, روزي کردن rúzí kardan.—*intrans.* تهیه دیدن tahíyah dídan, مستعد شدن musta‘idd shudan, در صدد دفع بر آمدن dar-sadad-i-daf‘ bar-ámadan.—(*Provided that*) بشرطیکه bi-shartí-kih, مشروط بانکه mashrút-bi-án-kih, در صورتي که dar-súratí-kih.

Providence, *subs.* (*Foresight*) بصیرت basírat, پیش بیني písh-bíní, عاقبت بیني ‘áqibat-bíní.—(*Divine*) پیش بیني písh-bíní, تدبیر tadbír, قدرت qudrat, تهیه tahíyah, عاقبت بیني ‘áqibat-bíní, پرورد کاري parvard-kárí, ربوبیت rubúbíyat.—(*God*) خدا khudá, خداي khúdáy, الله alláh, حق haqq, باري bárí, رب rabb, مولي maulá, تنگري tangrí, ایزد ízad, یزدان yazdán, داور dávar, خداوندگار khudávand-gár.

Provident, *adj.* عاقبت بین ‘áqibat-bín, اندیشمند andísh-mand, احتیاط مند ihtiyát-mand, اندیشناك andíshnák, محتاط muhtát, آگاه دل ágáh-dil.

Providential, *adj.* خداي khudáí, الٰهي iláhí, ربوبي rubúbí, اتفاقي ittifáqí.

Providentially, *adv.* بنعمت رب bi-ni‘mat-i-rabb, از فضل خدا az-fazl-i-khudá, بدستیاري حق bi-dast-yárí-i-haqq, از اتفاقات حسنه az-ittifáqát-i-hasanah.

Providently, *adv.* با احتیاط تام bá-ihtiyát-i-támm, از روي عاقبت اندیشي az-rúy-i-‘áqibat-andíshí, بطور مآل بیني bi-taur-i-ma,ál-bíní, بطرز انجام نگري bi-tarz-i-anjám-nigarí.

Province, *subs.* دیار diyár, ملك mulk, ولایت viláyat, مملکت mamlikat.—(*Subdivision of a province*) کوره kúrah, بلد balad.—(*Smaller subdivision of the above*) بلوك bulúk.—(*The provinces*) ممالك محروسه mamálik-i-mahrúsah, ولایات viláyát, مدائن madáïn, بلاد bilád.—(*This was not within my province*) این در حیطه تصرف من نبود ín dar-hítah-i-tasarruf-i-man na-búd, این در حوزه اقتدار من نبود ín dar-hauzah-i-iqtidár-i-man na-búd.

Provincial, *subs.* باشنده ولایت báshandah-i-viláyat, ساکن بلد sákin-i-balad, اهل مملکت ahl-i-mamlikat, حاکم روحاني hákim-i-ruhání, قاضي qází, والي válí.—*adj.* ولایتي viláyatí, بلدي baladí, روستاي rústáí, دهاتي dihátí.—(*Uncouth*) غیر موٴدب ghair-i-müaddab, بي تربیت bí-tarbiyat, نا تراشیده ná-tiráshídah.

Provincialism, *subs.* تلفظ talaffuz, لهجه lahjah, لغت ولایت lughat-i-viláyat, زبان دهات zabán-i-dihát.

Provision, *subs.* (*Act*) تدارك tadáruk (*pl.* تدارکات tadárukát), اقدام لازم iqdám-i-lázim, تدبیر tadbír, تهیه tahíyah, اعداد i‘dád, اعتاد i‘tád.—(*Stipulation*) شرط shart (*pl.* شروط shurút), شرطیه shartíyah, قید qaid, تقیید taqyíd.—(*Food*) خوراك khurák, غذا ghazá, اکل akl, طعام ta‘ám, آذوقه ázúqah, رزق rizq, ماٴکولات mäkúlát. — (*For a journey*) زاد zád, توشه túshah, زخیره zakhírah, زندگاني zindagání, مایه máyah, موٴنه maünah. — (*Salt provisions*) مملوحات mamlúhát, نمکسور namak-súr. — (*He made no provision for this*) ذخیره براي این ننمود zakhírah biráy-i-ín ni-nimúd.

Provision, *verb*, ذخیره رساندن zakhírah rasándan, آذوقه فرستادن ázúqah firistádan, خوراك دادن khurák dádan, ماٴکولات دستیاب کردن mäkúlát dast-yáb kardan.

Provisional, *adj.* موقت muvaqqat, موقتي muvaqqatí, معجل mu‘ajjal, عجالتي ‘ajálatí.

Provisionally, *adv.* معاجلةً mu‘ájalan, موقتاً muvaqqatan, عجالتاً ‘ajálatan.

Proviso, *subs.* شرط shart, شرطیه shartíyah, قید qaid, تقیید taqyíd.

Provisor, *subs.* ذخیره‌چي zakhírah-chí, سرکار sarkár, ناظر názir, سورسات‌چي súrsát-chí, خزانه دار khizánah-dár.

Provisory, *adj.* شرطي shartí, مقید muqayyad, موقت muvuqqat, معجل mu‘ajjal.

Provocation, *subs.* تحريض tahríz, تحريك tahrík, تهييج tahyíj, اسخاط iskhát, اغرا ighrá, تقديم taqdím.

Provocative, *subs. and adj.* مهيج muhayyij, مغير mughayyir, محرك muharrik, منبه munabbih, مغري mughrí, محرض muharriz.

Provocatives, *subs.* (*Medical term*) مشتهيات mushtahíyát, مبهيات mubahíyát, مجوعات mujavva'át.

Provoke, *verb,* بر انگيختن bar-angíkhtan, خيزاليدن khízánídan, تحريك كردن tahrík kardan, تغير ساختن taghayyur sákhtan, تحريض نمودن tahríz nimúdan, اغرا نمودن ighrá nimúdan, بر پا كردن bar-pá kardan. —(*Enrage*) رنجانيدن ranjánídan, غضبناك كردن ghazab-nák kardan, خشمناك كردن khishm-nák kardan, اسخاط نمودن iskhát nimúdan, شورانيدن shúránídan, تهييج كردن tahyíj kardan, جر آوردن jirr ávardan, كله كردن kallah kardan, كوك نمودن kúk nimúdan.

Provoker, *subs.* محرك muharrik, انگيزنده angízandah, مهيج muhayyij.—(*Enrager*) شورانده shúránandah, مسخط muskhit, مغضب mughzib, بخشم آورنده bi-khishm-ávarandah, غضب انگيز ghazab-angíz, سخط آور sakht-ávar, جر آور jirr-ávar, كوك نما kúk-nimá.

Provoking, *subs.* تحريك tahrík, تهييج tahyíj, تحريض tahríz.—(*Enraging*) اسخاط iskhát, اغضاب ighzáb, خشم انگيزي khishm-angízí, جر آوري jirr-ávarí.—*adj.* محرك muharrik, مهيج muhayyij, محرض muharriz.—(*Enraging*) مسخط muskhit, مغضب mughzib, خشم انگيز khishm-angíz, جر آور jirr-ávar.

Provokingly, *adv.* مسخطانه muskhitánah, بطور اسخاط bi-taur-i-iskhát, بطريق خشم انگيزي bi-taríq-i-khishm-angízí, بطرز جر آوري bi-tarz-i-jirr-ávarí.

Provost, *subs.* منصب دار mansab-dár, حاكم hákim, قاضي qází (*pl.* قضات quzát), فرمان روا farmán-ravá.

Provostship, *subs.* منصب حكومت mansab-i-hukúmat, قضاوت qazávat, حكمراني hukm-rání, فرمانروائي farmán-ravá,í.

Prow, *subs.* سر كشتي sar-i-kashtí, پيش كشتي písh-i-kashtí, جلو jilau, رأس räs, صدر سفينه sadr-i-safínah, تيغ tígh, سينه sínah.

Prowess, *subs.* مردانگي mardánagí, دليري dilírí, دلاوري dil-ávarí, همت himmat, جرأت jurät, شجاعت shujá'at, قوت qúvat, هنر hunar, بطش batsh, استيلا istílá, غلبه ghalabah.

Prowl, *subs.* اغارت ighárat, اصطياد istiyád, نهب nahb. —(*Prey*) شكار shikár, صيد said, نهب nahb.

Prowl, *verb,* (*Animals*) براي شكار گشتن biráy-i-shikár gashtan, در پي صيد رفتن dar-pay-i-said raftan, شكار كردن shikár kardan, غارت نمودن ghárat nimúdan.—(*Persons*) يله افتادن yalah uftádan, غارت خواستن ghárat khástan, پنهان شدن panhán shudan, كمين كردن kamín kardan, نهفته شدن nihuftah shudan, متواري mutavárí búdan, مختفي گشتن mukhtafí gashtan, خود پوشيدن khud púshídan.

Prowler, *subs.* (*Person*) يله افتاد yalah-uftád, كمين گر kamín-gar, خفيه كار khufyah-kár, پنهان شو panhán-shau, مختفي mukhtafí, غارت خواه ghárat-kháh, نهب طلب nahb-talab.—(*Animal*) صيد جو said-jú, صيد طلب said-talab, شكار جو shikár-jú.

Proximate, *adj.* نزديك nazdík, تالي tálí, قريب qaríb, بعدي ba'dí, متصل muttasil, پيوسته paivastah, وا بسته vá-bastah, متعلق muta'alliq.

Proximately, *adv.* بطور نزديكي bi-taur-i-nazdíkí, از روي قرابت az-rúy-i-qarábat, بحسب وا بستگي bi-hasb-i-vá-bastagí, تاليانه tálíyánah, بطور اتصال bi-taur-i-ittisál, نزديكانه nazdíkánah, مناسبا munásiban.—(*Immediately*) فورا fauran, بلا فاصله bilá-fásilah.

Proximity, *subs.* نزديكي nazdíkí, قربت qurbat, قرابت qarábat, تقريب taqríb, تقارب taqárub, مقاربت muqárabat, اتصال ittisál, پيوستگي paivastagí.

Proximo, *subs.* شهر آتي shahr-i-átí, شهر قادم shahr-i-qádim, ماه آينده máh-i-áyandah.

Proxy, *subs.* (*Person*) وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), نائب مناب náïb-i-manáb, قيم qayyim.—(*Paper*) وكالت نامه vikálat-námah, خط توكيل khatt-i-taukíl, نيابت نامه niyábat-námah.

Proxyship, *subs.* وكالت vikálat, نيابت niyábat, نائب منابي náïb-i-manábí.

Prude, *subs.* عفت فروش 'iffat-furúsh, زهد فروش zuhd-furúsh, عفيفه 'afífah, زاهده záhidah.

Prudence, *subs.* تدبير tadbír, تمييز tamyíz, امتياز imtiyáz, هوشمندي húsh-mandí, هوشياري húsh-yárí, خردمندي khirad-mandí. فرهنگ farhang, بصيرت basírat, كفايت kafáyat, احتياط ihtiyát, درايت diráyat, دانش dánish, حكمت hikmat, عقلمندي 'aql-mandí.

Prudent, *adj.* هوشمند húsh-mand, هوشيار húsh-yár, عاقل 'áqil, عقل مند 'aql-mand, صاحب تدبير sáhib-tadbír, اهل تدبير ahl-i-tadbír, اهل تميز ahl-i-tamyíz, با تدبير bá-tadbír, با خرد bá-khirad, زيرك zírak, خردمند khirad-mand, فهيم fahím, حكيم hakím, مال انديش ma,ál-andísh, احتياط كار ihtiyát-kár, درايت كار dirá-yat-kár, كار شناس kár-shinás, آخر بين ákhir-bín.

Prudential, *adj.* حكمت آميز hikmat-ámíz, ناشي از عقلمندي náshí-az-'aql-mandí, احتياطي ihtiyátí, ناتج از مآل بيني nátij-az-ma,ál-bíní, نظارطي nazáratí.

Prudently, *adv.* احتياطا ihtiyátan, عاقلانه 'áqilánah, عقلمندانه 'aql-mandánah, خرد مندانه khirad-mandánah, احتياط كارانه ihtiyát-káránah, از روي حكمت az-rúy-i-hikmat, بطور مآل انديشي bi-taur-i-ma,ál-andíshí, از روي درايت az-rúy-i-daráyat.

Prudery, *subs.* عفت فروشي 'iffat-furúshí, عسمت

فروشي ‘ismat-furúshí, استعصام isti‘sám, تزهد tazah-hud.

Prudish, *adj.* عفت فروش ‘iffat-furúsh, زهد فروش zuhd-furúsh, عفيفه ‘afífah, زاهده záhidah.

Prune, *subs.* آلوئي خشك álú,í-i-khushk, آلوئي بخارا álú,í-i-bukhárá, اجاس ijás, آنجاس ánjás.

Prune, *verb,* حطاب كردن hitáb kardan, پائشت كردن páïsht kardan, پاهشت كردن páhisht kardan, تنقيح نمودن tanqíh nimúdan, حك و اصلاح كردن hakk va isláh kardan, اره نمودن arrah nimúdan, بريدن burí-dan, پر كردن par kardan, شاخ بري نمودن shákh-burí nimúdan, زيادتي زدن ziyádatí zadan.

Prunella, *subs.* (*Material*) پارچه سياه párchah-i-siyáh, پشمينه pashmínah. — (*Fruit*) آلوي خشك álú,í-i-khushk.

Pruner, *subs.* شاخه بر shákhah-bur, اصلاح گر isláh-gar, آراينده áráyandah, پيرايندە píráyandah, درخت آرا dirakht-árá, درخت پر كن dirakht-par-kun.

Pruniferous, *adj.* آلو ده álú-dih, ميوه آور mívah-ávar.

Pruning, *subs.* شاخه بري shákhah-burí, اصلاح گري isláh-garí, پيرايش píráyish, درخت آرائي dirakht-árá,í.

Pruning-knife, *subs.* آلت درخت آرائي álat-i-dirákht-árá,í, كارد شاخه بري kárd-i-shákhah-burí.

Prunus avium (*Wild cherry*), *subs.* آلوبالو álúbálú.

Prunus armeniaca (*Apricot tree*), *subs.* درخت زرد آلو dirakht-i-zard-álú.

Prunus cerasus (*White cherry tree*), *subs.* درخت گيلاس dirakht-i-gílás.

Prunus domestica (*Damson tree*), *subs.* درخت آلوئي سياه dirakht-i-álú,í-i-siyáh.

Prunus mahalib, *subs.* محلب mahlab, پيوند مريم paivand-i-marím.

Prunus spinosa (*Sloe or bullace-tree*), *subs.* درخت آلوچه dirakht-i-álúchah, درخت گوجه گيلاني dirakht-i-gújah-i-gílání.

Prunus syriaca, *subs.* انچوچك anchúchak.

Prurience, *subs.* شوق shauq, شهوت shahvat, هوس havas, هوسناكي havas-nákí, آرزو árzú. — (*Itching*) حكه hikkah, خارش khárish.

Prurient, *adj.* هوس مند havas-mand, هوسناك havas-nák, شهوت پرست shahvat-parast.—(*Itching*) حكه دار hikkah-dár, خارش مند khárish-mand, خارش دار khárish-dár.

Prurigo (*Disease*), *subs.* خارش khárish, حكه hikkah.

Prussian blue, *subs.* رنگ لاجورد rang-i-lájavard, زنگار zangár.

Prussic acid, *subs.* سم زنگاري samm-i-zangárí, زنجار zanjár, زهر zahr.

Pry, *subs.* جستجو jast-u-jú, تفحص tafahhus, تفتيش taf-tísh, تحقيق tahqíq. — (*Lever*) اهرم ahrum, عتله ‘atalah.

Pry, *verb trans.* بلند ساختن buland sákhtan, اهرم كردن ahrum kardan.—*intrans.* تفتيش كردن taftísh kardan, جست و جو كردن jast-u-jú kardan, در نگريستن dar-nigarístan, تجسس كردن tajassus kardan, تفحص نمودن tafahhus nimúdan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan.

Prying, *subs.* تجس tajassus, تفحص tafahhus, جستجو jast-u-jú, تفتيش taftísh.—*adj.* سر جو sirr-jú, راز جو ráz-jú, مستفسر mustafsir, مستقصي mustaqsí, مفتش mufattish, جويا júyá, متفحص mutafahhis, متجسس mutajassis.

Psalm, *subs.* مزمور mazmúr (*pl.* مزاميز mazámír), زمر zamr, مزمار mizmár (*pl.* مزاميز mazámír), زبور zabúr (*pl.* زبر zubur), ترنيمه tarnímah, تسبيح tasbíh, تهليل tahlíl.—(*Psalms of David*) زبور داؤد zabúr-i-däúd, مزاميز داؤد mazámír-i-däúd.

Psalmist, *subs.* صاحب مزاميز sáhib-mazámír, زبوري zabúrí, صاحب زبور sáhib-zabúr, تهليل گوئي tahlíl-gú,í, ترنيمه خوان tarnímah-khán.

Psalmodical, *adj.* مزموري mazmúrí, زبوري zabúrí, تسبيحي tasbíhí, ترنيمي tarnímí, تهليلي tahlílí.

Psalmodist, *subs.* زبور خوان zabúr-khán, تهليل گوئي tahlíl-gú,í, ترنيمه خوان tarnímah-khán, مسبح musab-bih.

Psalmody, *subs.* تهليل گوئي tahlíl-gú,í, تسبيح سرائي tasbíh-sará,í, ترنيمه خواني tarnímah-khání, زبور خواني zabúr-khání.

Psalmography, *subs.* زبور نويسي zabúr-nivísí, تسبيح نگاري tasbíh-nigárí, ترنيمه سازي tarnímah-sází, تهليل پردازي tahlíl-pardází.

Psalter, *subs.* زبور zabúr, مزاميز mazámír, ترنيمه tarní-mah, سرود surúd, تسبيح tasbíh, تهليل tahlíl.

Psaltery, *subs.* چنگ chang, ساز sáz, مزمار mizmár.

Pseudograph, *subs.* كتاب جعلي kitáb-i-ja‘lí, نوشته دروغ nivishtah-i-durúgh, خط ساختگي khatt-i-sákh-tagí.

Pseudology, *subs.* كذب كلام kazb-i-kalám, سخن دروغ sukhun-i-durúgh, دروغ گوئي durúgh-gú,í.

Pseudomorphous, *adj.* كاذب الشكل kázibu ’s-shakl, دروغ صورت durúgh-súrat.

Pseudonymous, *adj.* كاذب الاسم kázibu ’l-ism, دروغ نام durúgh-nám.

Pshaw! *interj.* واه váh, اه ah, اخ akh, اف uff.

Psidium pomiferum (*Red apple guava plant*), *subs.* امرود احمر amrúd-i-ahmar, امرود سرخ amrúd-i-surkh.

Psidium pyriferum (*White apple guava plant*), *subs.* امرود ابيض amrúd-i-abyáz, امرود سفيد amrúd-i-safíd.

Psittaceous, *adj.* ببغالي babghálí, از طوطیان az-tútíyán, متعلق بطوطي muta'alliq-bi-tútí.

Psittacus (*Parroquet*), *subs.* ببغال babghál, طوطي tútí.

Psora (*Itch*), *subs.* خارش khárish, حکه hikkah, جرب jarab, گر gar, خنشت khinisht.

Psychical, *adj.* نفسي nafasí, جاني jání, نفساني nafsání, حياتي hayátí.

Psychological, *adj.* در بیان نفس dar-bayán-i-nafas, متعلق بجان شناسي muta'alliq-bi-ján-shinásí, در باب کیفیت حیات dar-báb-i-kaifíyat-i-hayát.

Psychologist, *subs.* جان شناس ján-shinás, نفس دان nafas-dán, حیات فهم hayát-fahm.

Psychology, *subs.* (*Doctrine*) جان شناسي ján-shinásí, نفس داني nafas-dání, حیات فهمي hayát-fahmí.—(*Treatise*) نفس نامه nafas-námah, کتاب جان شناسي kitáb-i-ján-shinásí.

Psychomancy, *subs.* غیب آموزي ار مردگان ghaib-ámúzí-az-murdagán, آینده گوئي بتوسط اموات áyandah-gú,í-bi-tavassut-i-amvát.

Ptarmices, *subs.* (*Medical term*) ادویه معطه adviyah-i-mu'attah.

Ptarmigan (*The bird Lagopus alpina*), *subs.* سیاه سینه siyáh-sínah, قطا qatá.

Pterocarpus marsupium, *subs.* (*The gum kino*) دم الاخوین هندي dammu 'l-akhvain-i-hindí, خون سیاوش هندي khún-i-siyávush-i-hindí.

Pterocarpus santalinus (*Sandal-wood*), *subs.* صندل احمر sandal-i-ahmar, صندل سرخ sandal-i-surkh.

Pterocarya caucasia (*Species of walnut tree*), *subs.* کوچي kúchí, دله کوچي dalah-i-kúchí, لرخ larakh.

Pteroceus persicus, *subs.* اسکمبر iskambar, ارته artah.

Pteropyrum ancheri, *subs.* پیارند piyárand.

Pterygium, *subs.* (*Medical term*) ظفره zufrah, نا خنك ná-khunak.

Ptolemaic, *adj.* بطلمومي batlamúsí (European).

Ptyalism, *subs.* (*Medical term*) لعابیت la'ábíyat, قلیزیت qalízíyat, قلیز ریزي qalíz-rízí, زیادي آب دهن ziyádí-i-áb-i-dahan.

Puberal, *adj.* بلوغي bulúghí, شبابي shabábí, استواي ustuváí, تکلیفي taklífí.

Puberty, *subs.* بلوغ bulúgh, بلوغت bulúghat, بلوغیت bulúghíyat, رسیدگي rasídagí, شباب shabáb.—(*Age of puberty*) حد بلوغ hadd-i-bulúgh, حد تکلیف hadd-i-taklíf, سن شعور sinn-i-shu'úr, سن بلوغ sinn-i-bulúgh, اشد ashudd, حلم hulm.—(*To come to the age of puberty*) بالغ شدن báligh shudan, بسن شعور رسیدن bi-sinn-i-shu'úr rasídan, بحد تکلیف رسیدن bi-hadd-i-taklíf rasídan, بحد بلوغ آمدن bi-hadd-i-bulúgh ámadan.

Pubes, *subs.* زهار zahár, عانت 'ánat.—(*Hair on the pubes*) موئي زهار mú,í-i-zahár, رمگان rumgán, پشم pashm, شعره shi'rah, رم rum.

Pubescence, *subs.* بالغیت báligh íyat, سباب shabáb, احتلام ihtilám, رسیدگي rasídagí.

Pubescent, *adj.* بالغ báligh, شاب shább, رسیده rasídah.

Public, *subs.* عام 'ámm, عامه 'ámmah, ناس nás, خلق khalq, مردم mardum, قوم qaum, طائفه táifah.—(*To make public*) مشهور کردن mashhúr kardan, اشتهار دادن ishtihár dádan, فاش نمودن fásh nimúdan, افشار کردن ifshár kardan.—*adj.* (*Common*), عام 'ámm, عموم 'umúm, مشترك mushtarak, بازاري bázárí.—(*Notorious*) معروف ma'rúf, مشهور mashhúr, منصوص mansús, نامزد nám-zad, نامور nám-var, مکشوف الحال makshúfu 'l-hál, هویدا huvaidá, نا مختفي ná-mukhtafí, مبرهن mubarhan, آشکار áshikár, شهیر shahír, معلوم ma'lúm, مبین mubín.

Publican, *subs.* میخانه چي mai-khánah-chí.—(*Tax-collector*) عشار 'ashshár, گمرك چي gumrak-chí, باجگیر báj-gír.

Publication, *subs.* اظهار izhár, اعلام i'lám, اعلن i'lán.—(*Literary*) جریده jaríd ah (*pl.* جرائد jaráïd), کتاب kitáb, مطبوعه matbú'ah. تصنیف tasníf (*pl.* تصانیف tasánif), نشر nashr, طبع tab', چاپ cháp.

Public highway, *subs.* شارع عام shári'-i-'ámm, راه خلق ráh-i-khalq.

Public-house, *subs.* میخانه mai-khánah, ما خور má-khur (*pl.* مواخر mavákhir), خرابات kharábát, حانوت hánút.

Publicist, *subs.* قوانین اقوام نویس qavánín-i-aqvám-nivís, کاتب عوائد اقوام kátib-i-avá'id-i-aqvám, مؤرخ müarrikh, تواریخ ساز taváríkh-sáz.

Publicity, *subs.* عیان 'iyán, انتشا intishá. شیوع shuyú', اشتهار ishtihár, انتشار intishár, استشهار istishhár, شهره shuhrah, علانیه 'alániyah, افشا ifshá, اجتهار ijtihár, مشهوریت mashhúríyat, دوران daurán, آشکاري áshikárí.

Publicly, *adv.* ظاهراً záhiran, علانیةً 'alániyatan, آشکارا áshikárá, عیاناً 'ayánan, علي روٴس الاشهاد 'alí ruüsu 'l-ashhád, علناً 'alanan, علانیتاً 'alániyatan.

Public works, *subs.* انشاٴات عمومیه inshäat-i-'umúmíyah, اعمال عرفیه a'mál-i-'urfíyah, فوائد عمومیه favá'id-i-'umúmíyah.—(*Minister of Public Works*) وزیر فوائد vazír-i-favá'id, وزیر معارف vazír-i-ma'árif.

Publish, *verb,* انتشار نمودن intishár nimúdan, آشکار نمودن áshikár nimúdan, نشر کردن nashr kardan, منتشر ساختن muntashir sákhtan, اعلن نمودن a'lán nimúdan, افشا نمودن ifshá nimúdan, فاش نمودن fásh nimúdan, ابراز دادن ibráz dádan, اشتهار دادن ishtihár

dádan, شهره نمودن shuhrah nimúdan.—(*As a book*) انتشار دادن intishár dádan, طبع کردن tab‘ kardan, ترویج دادن tarvíj dádan, شائع ساختن sháï‘ sákhtan, چاپ نمودن cháp nimúdan.—(*To be published*) شیوع داشتن shuyú‘ dáshtan.

Publisher, *subs.* انتشار دهنده intishár-dihandah, پهن سازنده pahn-sázandah, مروج muravvij, نشار nashshár. —(*Of books*) طباع tabbá‘, چاپ کننده cháp-kunandah.

Publishing-house, *subs.* دار الانشائي dáru ’l-inshá’í, چاپخانه cháp-khánah, مطبعخانه matba‘-khánah, دار الطبع dáru ’t-tab‘.

Publishment, *subs.* اعلام i‘lám, اعلان i‘lán, ائذان ïzán, اخبار عروسي ikhbár-i-‘arúsí.

Puce, *adj.* ارغواني arghavání, میخکي maikhakí.

Puck, *subs.* دیو dív, غول ghúl, شیطان shaitán (*pl.* شیاطین shayátín), جن jinn.

Pucker, *subs.* چین chín, شکن shikan, تا tá.

Pucker, *verb trans.* پر چین کردن pur-chín kardan, شکن دار ساختن shikan-dár sákhtan, لا بر لا نهادن lá-bar-lá nihádan, تا کردن tá kardan.—*intrans.* پر چین شدن pur-chín shudan.

Pudder, *subs.* غوغا ghaughá, هنگامه hangámah, غریو gharív.

Pudder, *verb,* غوغا کردن ghaughá kardan, هنگامه نمودن hangámah nimúdan, غریو زدن gharív zadan, پریشان ساختن paríshán sákhtan.

Pudding, *subs.* شیرینی shíríní, حلوا halvá.—(*Black pudding*) شردن shardan.

Puddle, *subs.* آبگیر áb-gír, گرداب gird-áb, برکه birkah, منجلاب manjaláb, لجن زار lajan-zár.

Puddle, *verb,* آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), گل آلود کردن gil-álúd kardan, کثیف نمودن kasíf nimúdan, غلظت دادن ghalzat dádan, کلفت ساختن kuluft sákhtan, مد نمودن sadd nimúdan.—(*Applied to iron*) چکش بردار نمودن chakush-bardár nimúdan, قرص ساختن qurs sákhtan, نرم گردانیدن narm gardánídan, آب گیري کردن áb-gírí kardan.

Puddling, *subs.* تغلیظ taghlíz, تکثیف taksíf, سد نمائي sadd-nimá’í, بند سازي band-sází.—(*Applied to iron*) چکش بردار سازي chakush-bardár-sází, تلیین talyín, الانت alánat, نرم گرداني narm-gardání, آب گیري áb-gírí.

Puddly, *adj.* گل آلود gil-álúd, پر لجن pur-lajan, چرکین chirkín, کثیف kasíf.

Pudency, *subs.* حیا hayá, شرم sharm, آزرم ázarm, خجالت khijálat, انفعال infi‘ál.

Pudendum, *subs.* (*Male organ*) آلت álat, ذکر zakar, کیر kír, عورت مرد ‘aurat-i-mard, نره narah, نفس nafs, فلانه falánah, الفیه alfíyah, قضیب qazib.—(*Female organ*) کس kus, عورت زن ‘aurat-i-zan, فرج farj, شلفیه shalfíyah, شله shullah.

Pudicity, *subs.* هیا hayá, شرمناکي sharm-nákí, استحیا istihyá, عفت ‘iffat, پارسائي pársá’í.

Puerile, *adj.* طفل وش tifl-vash, طفلي tiflí, بچه مانند bachchah-mánand, صبیاني sibyání, ضعیف za‘íf, سست sust, بي مغز bí-maghz, بي معني bí-ma‘ní.

Puerilely, *subs.* طفلانه tiflánah, بطور کودك bi-taur-i-kúdak, بر عادت بچگان bar-‘ádat-i-bachchagán, جاهلانه jáhilánah, کودکانه kúdakánah, بي معنیانه bí-ma‘ní-yánah.

Puerility, *subs.* طفلي tiflí, بچگي bachchagí, صباوت sabávat, جهالت jahálat, نا داني ná-dání.

Puerperal, *adj.* ولادي viládí, درد زهي dard-i-zihí, زایشي záyishí, زائماني záïmání.—(*Puerperal fever*) تب زائمان tab-i-záïmán.

Puff, *subs.* فوت fút, پف puff, هبوب habúb, وزش vazish, تنسم tanassum, نفخه nafakhah.—(*For powdering the face, &c.*) گردك زن gardak-zan, گردك پاش gardak-pásh.—(*Undue praise*) ستایش بیجا sitáyish-i-bí-já, مدح زیاد madh-i-ziyád, چاپلوسي cháplúsí, باد bád. —(*This is a mere puff*) این باد محض است ín bád-i-mahz ast.

Puff, *verb trans.* (*Inflate*) نفخ کردن nafkh kardan, منتفخ ساختن muntafikh sákhtan, پر باد کردن pur-bád kardan, پف آلود ساختن puf-álúd sákhtan, باد دار کردن bád-dár kardan, ورمناك کردن varam-nák kardan. —(*Praise extravagantly*) اغراق گفتن ighráq guftan, زیاد تعریف کردن ziyád ta‘ríf kardan, باد زیر بغل نمودن bád-zír-i-baghal nimúdan, پیزر بپالان کردن pízur bi-pálán kardan.—(*To puff oneself up*) آماسیدن ámásídan.—(*To be puffed up*) مغرور شدن maghrúr shudan, پر باد شدن pur-bád shudan, فیس کردن fís kardan.—*intrans.* (*Blow*) پف کردن puff kardan, فوت کردن fút kardan.—(*Pant*) نفس زدن nafas zadan, دمیدن damídan, باد کردن bád kardan, منتفخ شدن muntafikh shudan.

Puff-ball, *subs.* هکل خاکي hukal-i-khákí, قارچ پر خاك qárch-i-pur-khák, کما kamá.

Puffer, *subs.* باد کننده bád-kunandah, پف کننده puff-kunandah, دمنده damandah, نفس زننده nafas-zanandah, باد آلو bád-álú.—(*Boaster*) لاف زن láf-zan, فیسو físú, قل رو qul-rau, معجب mu‘jib, پر باد pur-bád.

Puffiness, *subs.* انتفاخ intifákh, پر بادي pur-bádí, باد داري bád-dárí, پف آلودگي puff-álúdagí, استکبار istikbár, فیس fís.

Puffing, *subs.* پف puff, باد bád, نفس nafas, دم dam, تنفخ tanaffukh, آماس ámás, ورم varam, باد داري bád-dárí.—(*Praise*) مدح بیجا madh-i-bí-já, چاپلوس cháplús, تملق tamalluq, ستایش زیاد sitáyish-i-ziyád.

Puffy, *adj.* بادي bádí, آماسيده ámásídah, پف آلود puff-álúd, پف كرده puff-kardah, باد دار bád-dár, ميان نهي miyán-nihí, پف آيين puff-áyín, توفال túfál.—(*The wind is puffy*) باد پف آلود است bád puff-álúd ast.

Pugh! *interj.* پو pú, اه ah, اخ akh, تف tuf, اف uff.

Pugilism, *subs.* مشت زني musht-zaní, دست نرم كني dast-narm-kuní, سقلمه كاري saqulmah-kárí.

Pugilist, *subs.* مشت زن musht-zan, دست نرم كن dast-narm-kun, سقلمه كار saqulmah-kár.

Pugilistic, *adj.* مشتي mushtí, متعلق بمشت زني muta'alliq-bi-musht-zaní, از سقلمه كاري az-saqulmah-kárí.

Pugnacious, *adj.* جنگ جو jang-jú, جنگ آور jang-ávar, مشت زن musht-zan, ستيزه گر sitízah-gar.

Pugnacity, *subs.* جنگ جوئي jang-jú'í, جنگ آوري jang-ávarí, مشت زني musht-zaní, ستيزه گري sitízah-garí.

Pug-nose, *subs.* بيني پهن bíní-i-pahn, دماغ كوتاه dimágh-i-kútah.

Puisne, *adj.* كوچك kúchik, فرو مايه furú-máyah, خرد khurd, پست پايه past-páyah, صغير saghír, حقير haqír.—(*Puisne judge*) قاضي كوچك qází-i-kúchik.

Puissance, *subs.* قوت qúvat, قدرت qudrat, زور zúr, توانائي tavánáí, نيرو nírú, شجاعت shujá'at, دليري dilírí.

Puissant, *adj.* قوي qaví, قدير qadír, زور مند zúr-mand, توانا tavánáí, نيرو مند nírú-mand, شجاع shujá', دلير dilír.

Puke, *subs.* دوائي قي davá'í-i-qai, مفيي muqayyí.

Puke, *verb,* قي كردن qai kardan, استفراغ كردن istifrágh kardan, بالا آوردن bálá ávardan.

Puking, *subs.* قي qai, استفراغ istifrágh, بالا آوري bálá-ávarí.

Pulchritude, *subs.* حسن husn, ملاحت maláhat, قشنگي qashangí, مقبولي maqbúlí, پسنديدگي pasandídagí.

Pule, *verb,* ناليدن nálídan, زاريدن zárídan, جيك جيك كردن jík-jík kardan, داد زدن dád zadan.

Pulex irritans (*The common flea*), *subs.* كيك kaik, كهك kahk, برغوث burghús (*pl.* براغيث barághís).

Pulingly, *adv.* نالان nálán, زاري كنان zárí-kunán, جيك جيك كنان jík-jík-kunán, داد زنان dád-zanán.

Pulkha, *subs.* تخته گاري takhtah-i-gárí, عرابه 'arábah, برف روي barf-raví.

Pull, *subs.* كشش kashish, جذب jazb, جلب jalb, انتفاع intifá'.—(*He had the pull of him*) از وي جلب كرد az-vai jalb kard.

Pull, *verb,* جذب نمودن jazb nimúdan, جلب كردن jalb kardan, سحب كردن sahb kardan, كشيدن kashídan.—(*To pull off*) بر كشيدن bar-kashídan, كندن kandan, خلع كردن khal' kardan.—(*To pull down*) تخريب كردن takhríb kardan, پرت كردن part kardan.—(*To pull out*) بر كشيدن bar-kashídan, بر آوردن bar-ávardan, اخراج نمودن ikhráj nimúdan, قلع كردن qal' kardan.—(*To pull out, as a tooth*) كندن kandan, قلع نمودن qal' nimúdan.—(*To pull oneself up*) خودرا پس كشيدن khud-rá pas-kashídan.

Pull-back, *subs.* مانع máni', سد راه sadd-i-ráh.

Puller, *subs.* كشنده kashandah, جاذب jázib, جالب jálib, قالع qáli'.

Pullet, *subs.* جوجه jújah, خروس بچه khurús-i-bachchah, فرخ farkh (*pl.* فروخ furúkh), مرغ بچه bachchah-murgh, خلنگ khalang.

Pulley, *subs.* غرغره gharghárah, قرقره qarqarah, بكره bakrah (*pl.* بكر bakar *and* بكرات bakarát), چرخ charkh.

Pullulate, *verb,* شكفتن shikuftan, رستن rustan (*rt.* روي rúy), بر آمدن bar-ámadan, تنجه زدن tinjah zadan.

Pulmonary, *adj.* ششي shushí, جگري jigarí. ديوي díví, متعلق بجگر سفيد muta'allaq-bi-jigar-i-safíd.—(*Pulmonary disease*) مرض سل marz-i-sill, ناخوشي رئه ná-khushí-i-ríah, تب لازم tab-i-lázim, شش درد shush-dard.

Pulmonic, *subs.* (*Person*) مسلول maslúl, مدقوق mad-qúq, تب لازم دار tab-i-lázim-dár.—(*Medicine*) دوائي سل davá'í-i-sill, درمان شش darmán-i-shush.

Pulp, *subs.* (*Of fruit, &c.*) گوشت gúsht, مغز maghz, لب lubb.—(*Soft mass or mixture*) خمير khamír.

Pulp, *verb,* مغز كردن maghz kardan, پوست كندن púst kandan, مقشر ساختن muqashshar sákhtan.

Pulpa cassiæ, *subs.* (*The pulp of Cassia*) مغز فلوس maghz-i-fulús.

Pulpit, *subs.* منبر mimbar (*pl.* منابر manábir).

Pulpit orator, *subs.* واعظ vá'iz, خطيب khatíb, مخن ور sukhun-var, فصيح fasíh.

Pulpy, *adj.* مغز دار maghz-dár, نرم narm, گوشت دار gúsht-dár, پر لب pur-lubb.

Pulsate, *verb,* نبض زدن nabz zadan, جنبيدن jumbídan, حركت كردن harakat kardan, متحرك بودن mutaharrik búdan, طپيدن tapídan.

Pulsatile, *adj.* نبض زن nabz-zan. طپان tapán, جنبان jumbán, واجف vájif, متحرك mutaharrik, مرتعش murta'ish, لرزان larzán.

Pulsation, *subs.* نبضه nabzah, ارتجاف irtijáf, تحرك taharruk, طپش tapish, وجوف vujúf.

Pulsatory, *adj.* نابض nábiz, نبض زن nabz-zan, طپان tapán, طپش دار tapish-dár, واجف vájif, مرتجف murtajif.

Pulse, *subs.* (*Artery*) نبض nabz.—(*Beating of the pulse*) حركت نبض harakat-i-nabz.—(*Quickness of pulse*) سرعت نبض sur'at-i-nabz.—(*Slowness of*

pulse) نبض آهستگي áhistagí-i-nabz.—(*Quick pulse*) نبض قوي nabz-i-qaví.—(*Feeble pulse*) نبض ضعيف nabz-i-za'íf.—(*To feel the pulse*) نبض گرفتن *or* ديدن nabz giriftan *or* dídan.—(*Pottage*) آش ásh, شوربا shúrbá.—(*Leguminous plants in general, &c.*) حبوبات hubúbát.

Pulsific, *adj.* نبض تند كن nabz-tund-kun, نبض سرعت بخش nabz-sur'at-bakhsh, نبض انگيز nabz-angíz, مهيج mahayyij.

Pultaceous, *adj.* (*Macerated*) لاغر lághir, رقيق raqíq, (*Nearly fluid*) گداخته gudákhtah, آب شده áb-shudah, سيال وار sayyál-vár, مائع وش mái'-vash.

Pulverable, *adj.* كوبش پذير kúbish-pazír, كوفتني kúftaní, سحق ياب sahq-yáb, مندك شو mundakk-shau, سائيدني sá,ídaní.

Pulverization, *subs.* سحق sahq, كوبش kúbish, دق daqq, دك dakk, نرم سازي narm-sází, خرد كني khurd-kuní.

Pulverize, *verb,* سحق نمودن sahq nimúdan, كوبيدن kúbídan, نرم ساختن narm sákhtan, خرد كردن khurd kardan, مندك گردانيدن mundakk gardánídan, مدقوق ساختن madqúq sákhtan.

Pulverulence, *subs.* خاكگي khákagí, گرد ناكي gard-nákí, ترابيت turábíyat, اغبرار ighbirár, نرمي narmí, گرد آلودگي gard-álúdagí, خاك دوستي khák-dústí, خاك ساري khák-sárí.

Pulverulent, *adj.* خاكي khákí, گرد ناك gard-nák, پر گرد pur-gard, غبار دار ghabár-dár, خاك دومست khák-dúst, خاك سار khák-sár.

Puma, *subs.* (*Animal*) گربه دشتي gurbah-i-dashtí, يوز yúz, پوما púmá (European).

Pumice-stone (*Pumex*), *subs.* سنگ پا مالة sang-i-pá-málah, اسفنج معدني isfanj-i-ma'daní, اسفنج سنگي isfanj-i-sangí, سنگ خارا sang-i-khárá, سنگ پا sang-i-pá.

Pumiceous, *adj.* سنگ پاي sang-pái, اسفنج شكل isfanj-shakl, متخلخل mutakhalkhil, پر منفذ pur-manfaz.

Pump, *subs.* طلمبه tulumbah, طرنبه turumbah, آب كشه áb-kashah, بمبا bambá (European), بمبو bambú (European).—(*Shoe*) كفش kafsh, پا افزار pá-afzár.

Pump, *verb trans. and intrans.* طرنبه زدن turumbah zadan, بمبو كردن bambú kardan.—(*Metaphorically*) كشيدن kashídan, بيرون كشيدن bírún kashídan, استخراج كردن istikhráj kardan, استنباط نمودن istimbát nimúdan.

Pump-brake, *subs.* دسته طرنبه dastah-i-turumbah, سر طرنبه sar-turumbah, دسته بمبو dastah-i-bambú (European).

Pump-dale, *subs.* (*Nautical term*) لوله طرنبه lúlah-i-turumbah, آب گذران áb-guzrán, انبوبه ambúbah.

Pumper, *subs.* طرنبه زن turumbah-zan, آب كش áb-kash, بمبو زن bambú-zan (European).—(*Metaphorically*) سخن كش sukhun-kash, راز آموز ráz-ámúz.

Pump-gear, *subs.* آلت طرنبه álat-i-turumbah, دستگاه آبكش dast-gáh-i-áb-kash.

Pumpkin (*Cucurbita pepo*), *subs.* كدو kudú, كديمه kudímah, مجدبه majdabah.

Pun, *subs.* لطيفه latífah, بذله bazlah, كنايه kináyah, شوخي shúkhí, ايهام íhám, جناس janás, ذو سخن معنين sukhun-i-zú-ma'nain, حرف مشابه harf-i-mushábih.

Pun, *verb,* لطيفه گفتن latífah guftan, بذله گوئي كردن bazlah-gú,í kardan, كنايه خرج دادن kináyah kharj dádan, ايهام گفتن íhám guftan, تجنيس گفتن tajnís guftan, جناس آوردن janás ávardan, كلام متشابه استعمال كردن kalám-i-mutashábih isti'mál kardan.

Punch, *subs.* مثقب misqab (*pl.* مثاقب masáqib), درفش dirafsh.—(*Drink*) شربت مجوهر sharbat-i-mujauhar, مشروب نوشين mashrúb-i-núshín.—(*Blow*) لطمه latmah, سكلي sikulí, زجره zajrah, دفع daf'.—(*Punch and Judy*) پهلوان كچل pahlaván-i-kachal, قره قوز qarah-gúz, دخلك dakhlak, يابوچه yábúchah.

Punch, *verb,* مثقب زدن misqab zadan, سوراخ كردن súrákh kardan, دفع نمودن daf' nimúdan.—(*Strike*) زدن zadan (*rt.* زن zan).

Puncheon, *subs.* (*Tool*) آلت تسويم álat-i-tasvím, منقابه masqábah.—(*Block for engraving*) لوحه نقش lauhah-i-naqsh.—(*Cask*) برميل barmíl, خم چوبين khum-i-chúbín.

Puncher, *subs.* سوراخ كن súrákh-kun, درفش كار dirafsh-kár.—(*Instrument*) درفش dirafsh, آلت ثقب álat-i-saqb, ثقابه saqqábah.

Punchinello, *subs.* (*Buffoon*) مسخره باز maskharah-báz, دخلك dakhlak, حقه باز huqqah-báz.—(*Punch and Judy*) پهلوان كچل pahlaván-i-kachal.

Punchy, *adj.* كپل kupul, كوتاه و كلفت kútáh va kuluft.

Punctate, *adj.* منقط munaqqat, زبره دار zabrah-dár, نا هموار ná-ham-vár, خار خاره khár-khárah.

Punctiform, *adj.* نقطه شكل nuqtah-shakl, نقطه صورت nuqtah-súrat.

Punctilio, *subs.* نكته nuktah, شاه كار sháh-kár, استادي ustádí, كار داني kár-dání, دقيقه daqíqah.

Punctilious, *adj.* كار دان kár-dán, مطابق قانون mutábiq-i-qánún, استاد ustád, نكته دان nuktah-dán, رسوم فهم rusúm-fahm, قاعده دان qá'idah-dán, قاعده پرست qá'idah-parast, وسواسي vasvásí, دقيق daqíq.

Punctiliously, *adv.* از روي كار داني az-rúy-i-kár-dání, بطور استادي bi-taur-i-ustádí, بر مسبيل رسوم فهمي bar-sabíl-i-rusúm-fahmí, بر طبق قواعد معموله bar-tibq-

i-qavá'id-i-ma'múlah, بي كم و زياد bí-kam-va-ziyád.

Punctiliousness, *subs.* قاعده داني qá'idah-dání, رسوم پرستي rusúm-parastí, قانون فهمي qánún-fahmí, دقت diqqat, دقيقه داني daqíqah-dání.

Puncto, *subs.* دقيقه daqíqah, نكته nuktah, لطيفه latífah, باريكي báríkí.

Punctual, *adj.* بوقت bi-vaqt, بالوقت bi 'l-vaqt, با دقت bá-diqqat, دقت كار diqqat-kár, قاعده دان qá'idah-dán.

Punctuality, *subs.* وقت شناسي vaqt-shinásí, دقت diqqat, دقت كاري diqqat-kárí, دقائق بيني daqá'iq-bíní, باريك بيني bárík-bíní.

Punctually, *adv.* بطور وقت شناسي bi-taur-i-vaqt-shinásí, بهنگام خود bi-hangám-i-khud, بر سر موعد bar-sar-i-mau'id, حسب الوعد hasbu 'l-va'd, از روي قاعده az-rúy-i-qá'idah, بطور دقت كاري bi-taur-i-diqqat-kárí.

Punctuate, *verb,* نقط گذاشتن nuqat guzáshtan, نقطه گذاري كردن nuqtah-guzárí kardan, اعراب نهادن i'ráb nihádan, تقطيع كردن taqtí' kardan, وقوف و نقط سنجيدن vuqúf-u-nuqat sanjídan, اصلاح كردن isláh kardan.

Punctuation, *subs.* نقطه گذاري nuqtah-guzárí, اعراب نهي i'ráb-nihí, تقطيع taqtí', وقوف سنجي vuqúf-sanjí, اصلاح isláh.

Puncture, *subs.* (*Act*) سوراخ سازي súrákh-sází, سپوزش supúzish, تثقيب tasqíb.—(*Hole*) ثقبه suqbah, سوراخ súrákh.

Puncture, *verb,* سوراخ كردن súrákh kardan, سپوختن supúkhtan (*rt.* سپوز supúz), سنبيدن sumbídan, سفتن suftan (*rt.* سنب sumb).

Pundit, *subs.* پندت pandit (Hind.), برهمن barahman (*pl.* براهمه baráhimah).

Pung, *subs.* گاري gárí, كروسه karrúsah, عرابه 'arábah.

Pungency, *subs.* تيزي tízí, تلخي talkhí, تندي tundí, زبان گزي zabán-gazí, حدت hiddat.

Pungent, *adj.* تيز tíz, تلخ talkh, تند tund, زبان گز zabán-gaz, حذي hazí, حاد hádd.

Punic, *subs.* زبان كارثيجي zabán-i-kársíjí (European).—*adj.* كارثيجي kársíjí (European).

Punica granatum (*Pomegranate-tree*), *subs.* درخت انار dirakht-i-anár, شجرة الرمان shajaratu 'r-rummán.

Punicæ granati flores (*Pomegranate flowers*), *subs.* گل انار gul-i-anár, گلنار gulnár.

Puniness, *subs.* كوچكي kúchikí, خردي khurdí, سستي sustí, خواري khárí.

Punish, *verb,* سياست كردن siyásat kardan, بجزا رسانيدن bi-jazá rasánídan, سزا دادن sizá dádan, عقوبت نمودن 'uqúbat nimúdan, زجر كردن zajr kardan, تنبيه كردن tambíh kardan, معاقبت نمودن mu'áqabat nimúdan, تأديب نمودن tádíb nimúdan, نسق كردن nasq kardan, پاداش دادن pádásh dádan, داوري كردن dávarí kardan. —(*The guilty ought to be punished and chastised*) مرتكبين بايد مورد مؤاخذه و سياست شوند murtakabín báyad múrid-i-müákhazah va siyásat shavand.

Punishable, *adj.* قابل سزا qábil-i-sizá, سزاوار عقوبت sizávár-i-'uqúbat, نسق ياب nasq-yáb, تنبيه بردار tambíh-bardár.

Punishment, *subs.* سزا sizá, سياست siyásat, عقوبت 'uqúbat, تأديب tádíb, كوتك kútak, عتاب 'iqáb, نكال nakál, سر زنش sar-zanish, تنبيه tambíh, مجاز mujáz (*pl.* مجازات mujázát), عذاب 'azáb. گوشمال gúsh-mál.—(*Retaliatory punishment*) قصاص qisás.—(*Discretionary punishment*) تعزير ta'zír.—(*Punishment prescribed by law*) حد hadd.—(*Capital punishment*) قتل qatl.—(*Punishment by blinding or mutilating*) نسق nasaq.—(*Punishment by tearing the criminal into two pieces*) شقه كردن shaqqah kardan.—(*Punishment by passing a cord through the nose of the culprit and leading him publicly through the bazaar*) مهار كردن mihár kardan.

Punitive, *adj.* سياست دار siyásat-dár, عقوبت آر 'uqúbat-ár, عذاب ده 'azáb-dih, جزا رسان jazá-rasán.

Punk, *subs.* (*Prostitute*) فاحشه fáhishah, جنده jindah, قحبه qahbah.—(*Touchwood*) پدار pudár, چوب پوسيده chúb-i-púsídah.

Punkah, *subs.* باد كش bád-kash, پنكه pankah, باد زنه bád-zanah, مروحه marvahah (*pl.* مراويح marávíh).

Punnet, *subs.* سبد sabad, زنبيل zambíl, سله sallah صاع sá' (*pl.* اصوع asva').

Punning, *subs.* تجنيس گوئي tajnís-gú,í, جناس گوئي janás-gú,í, ايهام íhám, كنايه kináyah, شوخي shúkhí.

Punster, *subs.* مسخره maskharah. لطيفه گو latífah-gú, مستهزي° mustahzí, تجنيس گو tajnís-gú, كنايه گو kináyah-gú, شوخ shúkh, مزاح كن mazáh-kun.

Punt, *subs.* كشتي ته پهن kashtí-i-tah-pahn, قائق ته پهن qá'iq-i-tah-pahn.

Punt, *verb,* كشيدن kashídan.

Puny, *adj.* خرد khurd, خورد khurd, كوچك kúchik, صغير saghír, كه kih, پاچه páchah, يك وجبي yak-vajabí, ضعيف za'íf, نا توان ná-taván, عاجز 'ájiz.

Pup, *subs.* بچه bachchah, طوله túlah, بچه سگ bachchah-sag, كليب kalíb.

Pup, *verb,* بچه زائيدن *or* آوردن bachchah zá,ídan, *or* ávardan, طوله كردن túlah kardan.

Pupa, *subs.* (*Entomological term*) فراش farásh, پروانه parvánah, كرم پردار kirm-pardár.

Pupil, *subs.* (*Scholar*) شاگرد shágird, طلبه talabah, مربا murabbá, پرورده parvardah.—(*Of a holy man*) مريد

murid, مريد tilmíz (*pl.* تلاميذ talámíz).—(*Of the eye*) بوبو búbú, مردمك چشم mardumak-i-chashm, چشمالن chashmilán, سواد العين savádu 'l-'ain, تخم چشم tukhm-i-chashm, حدقه hadaqah, بيبيك bíbí-ak, ببه bibih (*vulg.*).

Pupilage, *subs.* شاگردي shágirdí, مريدي murídí, تلميذي tilmízí.—(*Wardship*) نگهباني nigah-báni, حراست hirásat, حفاظت hifázat, پاسباني pás-báni.

Pupilarity, *subs.* شاگردي shágirdí, مريدي murídí, تلميذي tilmízí.

Pupilary, *adj.* تلميذي tilmízí, شاگردي shágirdí, حراستي hirásatí, حفاظي hifází.

Puppet, *subs.* عروسك 'arúsak, عروسچه 'arúschah. لعبه la'bah, بازيچه bázíchah, صورتك súratak, علوچك 'alúchik (*vulg.*).—(*Person*) خايه بردار kháyah-bardár, انگشتر دست angushtar-dast, مطيع mutí', زير دست zír-dast.

Puppet-show, *subs.* لعبت بازي la'bat-bází, عروسك بازي 'arúsak-bází, صورتك بازي súratak-bází.

Puppy, *subs.* (*Dog*) بچه bachchah, طوله túlah, بچه سگ bachchah-sag, كليب kalíb.—(*Person*) سگ طبع sag-tab', دون dún, سفله suflah, مغشوش maghshúsh, پست past-fitrat, دلي daní.

Puppyism, *subs.* سگ طبعي sag-tab'í, دوني dúní, سفلگي suflagí, خست khissat, دناءت danáät.

Purana, *subs.* پورانا púráná (Hind.).

Puranic, *adj.* پوراناي púránáí (Hind.), متعلق بپورانا muta'alliq-bi-púráná (Hind.).

Purblind, *adj.* نزديك بين nazdík-bín, تيره بين tírah-bín, شب كور shab-kúr, ضعيف چشم za'íf-chashm.

Purchasable, *adj.* قابل خريد qábil-i-kharíd, شايسته اشترا sháyistah-i-ishtirá, باب خريد báb-i-kharíd, مناسب ابتياع munásib-i-ibtiyá'.

Purchase, *subs.* خريد kharíd, اشترا ishtirá, ابتياع ibtiyá'.—(*For a lever*) مركز markaz, گردان gardán, پايه páyah, ستون sitún, عمود 'amúd (*pl.* عمد 'amad), قائمه qáïmah.

Purchase, *verb trans. and intrans.* خريدن kharídan, اشترا نمودن ishtirá nimúdan, ابتياع كردن ibtiyá' kardan.

Purchaser, *subs.* مشتري mushtarí, خريدار kharídár.

Pure, *adj.* (*Persons*) پارسا pársá, پاكيزه pákízah, پاك دامن pák-dáman, مخلص mukhlis, طاهر táhir, مطهر mutahhar, سالم sálim, عفيف 'afíf.—(*Things*) پاك pák, صاف sáf, مصفي musaffá, نقي naqí, زلال zulál, منزه munazzah, معرا mu'arrá, صريح saríh, ناب náb, سارا sárá, مزكي muzakká, صفا safá, صفا پذير safá-pazír, خالص khális. — (*Pure breed*) تخمه خالص tukhmah-i-khális, نژاد پاك nizhád-i-pák, نسل پاك nasl-i-pák.—(*Pure colour*) رنگ ناصع rang-i-násí'.—(*Pure language*) زبان خالص zabán-i-khális, لسان صفا lisán-i-safá.—(*Pure nonsense*) هذيان خالص hazayán-i-khális, لغو محض laghv-i-mahz, جفنگ صرف jufang-i-sarf.—(*Pure water*) آب سالم áb-i-sálim, آب زلال áb-i-zulál.

Purely, *adv.* خالصانه khálisánah, مخلصاً mukhlisan, محضاً mahzan, صريحاً saríhan, مختصاً mukhtassan.

Pureness, *subs.* پاكي pákí, طهارت tahárat, نقاوت naqávat, صفا safá, پاكيزگي pákízagí, خلوص khulús.

Purfle, *subs.* طراز taráz, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), سجاف sajáf, كناره kinárah.

Purfle, *verb,* تطريز كردن tatríz kardan, مطرز ساختن mutarraz sákhtan, گل و بته ماختن gul-u-buttah sákhtan, تزيين كردن tazyín kardan.

Purgation, *subs.* تنقيه tanqiyah, تطهير tat,hír, پاك پاك سازي pák-sází, تصفيه tasfiyah.

Purgative, *subs.* مسهل mus,hil, رانش ránish.—(*Gentle purgative*) منضج munzij.—*adj.* مسهل mus,hil, رانش ránish.—(*Cleansing*) منقي munaqqí, مصفي musaffí, پاكي بخش pákí-bakhsh, تنقيه كن tanqiyah-kun, مطهر mutahhir, تطهير كن tat,hír-kun.

Purgatorial, *adj.* مطهري mat,harí, برزخي barzakhí, متعلق بعالم برزخ muta'alliq-bi-'álam-i-barzakh.

Purgatory, *subs.* مطهر mat,har, برزخ barzakh, عالم برزخ 'álam-i-barzakh, اعراف a'ráf. [The latter is supposed to be a division between heaven and hell, regarding the precise nature of which there is some difference of opinion.]—*adj.* مطهر mutahhir, تطهير كن tat,hír-kun, پاك كننده pák-kunandah, منقي munaqqí.

Purge, *subs.* دوائي مسهل davá,í-i-mus,hil, رانش ránish, داروئي رانش dárú,í-i-ránish, درمان عمل darmán-i-'amal.

Purge, *verb,* تنقيه نمودن tanqiyah nimúdan, اسهال نمودن is,hál nimúdan, پاك كردن pák kardan, عمل دادن 'amal dádan.—(*To purge from accusation*) مبرا ساختن mubarrá sákhtan, تزكيه نمودن tazkiyah nimúdan, تبرئه كردن tabrïah kardan.—(*To be purged*) فعل كردن fi'l kardan, اسهال گرفتن is,hál giriftan.—*intrans.* پاك شدن pák shudan, صاف گرديدن sáf gardídan, تنقيه يافتن tanqiyah yáftan, عمل كردن 'amal kardan.

Purging, *subs.* اسهال is,hál, جريان بطن jarayán-i-batn, شكم روش shikam-ravish, عمل 'amal, فعل fi'l.—(*Purging nut—Euphorbia curcus*) جوز القي jauzu 'l-qai.

Purification, *subs.* تنقيه tanqiyah, تصفيه tasfiyah, تزكيه tazkiyah, استبرا istibrá.—(*Previous to prayer*) وضو vuzú, دستنماز dast-nimáz, آبدست áb-dast.—(*Ablution of the whole body*) غسل ghusl.—(*After calls of nature*) استنجا istinjá, طهارت tahárat, تطهير

tat,hír, مطاهرت mutáharat.—(*After touching a corpse or other unclean thing*) طهارت tahárat, شستگي shustagí.—(*Of forty days after childbirth*) نفاس nifás.

Purificative, *adj.* طهارت بخش tahárat-bakhsh, مطهر mutahhir, منقي munaqqí, مزكي muzakkí, تصفيه ده tasfiyah-dih.

Purified, *part. and adj.* پاك pák, پاكيزه pákízah, صاف sáf, مصفي musaffá, طاهر táhir, مطهر mutahhar, متطهر mutatahhir, نقي naqí, زلال zulál, منزه munazzah, معرا mu'arrá, صريح sarih, مارا sárá, مزكي muzakkí, سالم sálim, مغسول maghsúl, شسته shustah, ناب náb, صاف كرده sáf-kardah.—(*Purified water*) آب صاف كرده áb-i-sáf-kardah.

Purifier, *subs.* تصفيه كننده tasfiyah-kunandah, مطهر mutahhir, پاك سازنده pák-sázandah, نقاوت ده naqávat-dih, تزكيت بخش tazkiyat-bakhsh.

Puriform, *adj.* ريم شكل rím-shakl, ماده وار máddah-vár, چرك سا chirk-sá, صديد وش sadíd-vash.

Purify, *verb,* تنقيه كردن tanqiyah kardan, تصفيه نمودن tasfiyah nimúdan, تزكيت كردن tazkiyat kardan, صاف كردن sáf kardan, پاك كردن pák kardan, تطهير tat,hír nimúdan, پاكيزه ساختن pákízah sákhtan, خالص گردانيدن khális gardánídan, استبرا كردن istibrá kardan, تنظيف نمودن tanzíf nimúdan.

Purifying, *subs.* تطهير tat,hír, تصفيه tasfiyah, تزكيه tazkiyah, تنقيه tanqiyah, پاك نمائي pák-nimá,í.—*adj.* تزكيه بخش tazkiyah-bakhsh, تصفيه ده tasfiyah-dih, پاك نما pák-nimá, مطهر mutahhir.

Purim, *subs.* پوريم púrím (European).

Purism, *subs.* (*Morals*) پاكي pákí, پاكدامني pák-dámaní, عفت 'iffat, پرهيز كاري parhíz-kárí, تقوي taqvá, تقدس taqaddus.—(*Language*) پاكيزگي pákízagí, صفا safá, درستي durustí, دقت diqqat, سخن سنجي sukhun-sanjí.

Purist, *subs.* سخن سنج sukhun-sanj, خوش كلام khush-kalám.

Puritan, *subs.* مرتاض murtáz, پاكدين pák-dín, پيوريتان piyúrítán (European).—*adj.* مرتاضي murtází, متزهد mutazahhid, پارسا pársá, خشك khushk, پيوريتاني piyúrítání (European).

Puritanic, *adj.* رياضتي riyázatí, ارتياضي irtiyází, تزهدي tazahhudí, پارسا pársá.

Puritanism, *subs.* رياضت كشي riyázat-kashí, پارسائي parsá,í, تزهد tazahhud, تعفف ta'affuf, مذهب پيوريتان mazhab-i-piyúrítán (European).

Puritanize, *verb,* مرتاض گردانيدن murtáz gardánídan, متزهد ساختن mutazahhid sákhtan, پاكدامن گردانيدن pák-dáman gardánídan, پيوريتان ساختن piyúrítán sákhtan (European).

Purity, *subs.* پاكي pákí, پاكيزگي pákízagí, صفا safá, نظافت nazáfat, صراحت saráhat, نزاهت nazáhat, نقاوت naqávat, طهارت tahárat, استعفاف isti'fáf, پارسائي pársá,í, خلوص khulús, پاكدامني pák-dámaní, زهد zuhd, تخلص takhallus, صحت sihhat.—(*Purity of breed*) پاك نژادي pák-nizhádí, پاكي نسل pákí-i-nasl. —(*Purity of colour*) صفاي لون safá,í-i-laun.—(*Purity of language*) نقاوت لسان naqávat-i-lisán, پاك زباني pák-zabání, صحت لسان sihhat-i-lisán.—(*Purity of water*) صفائي آب safá,í-i-áb.

Purl, *subs.* (*Border*) حاشيه háshiyah, كناره kinárah.—(*Lace*) يراق yaráq, زينت zínat, طنطنه tantanah.—(*Drink*) فقاع faqá', بوزه búzah, بير bír (European). —(*Murmur of water*) شر شر shur-shur, جل جل jil-jil, قر قر qir-qir, صدائي جريان sidá,í-i-jarayán, بانگ آب báng-i-áb.

Purl, *verb,* شر شر كردن shur-shur kardan, صدا كردن sidá kardan, جريان نمودن jarayán nimúdan, جل جل كردن jil-jil kardan.

Purlieu, *subs.* اطراف atráf, حوالي haválí, ناحيه náhiyah (*pl.* نواحي naváhí), كنف kanaf, پيرامن pírámun.

Purling, *subs.* شر شر shur-shur, جلجل jil-jil, جريان jarayán, قر قر qir-qir.—*adj.* شر شر كنان shur-shur-kunán, جلجل كن jil-jil-kun, صدا نما sidá-nimá, صدا ده sidá-dih.

Purloin, *verb trans.* دزديدن duzdídan, دزدي كردن duzdí kardan, نهب كردن nahb kardan, سرقت نمودن sirqat nimúdan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), چاپيدن chápídan, غارتيدن ghárat,dan.—*intrans.* دزدي كردن duzdí kardan, سرقت كردن sirqat kardan.

Purloiner, *subs.* دزد duzd, سارق sáriq, ناهب náhib, غارتگر ghárat-gar, رباينده rubáyandah.

Purloining, *subs.* دزدي duzdí, سرقت sirqat, استراق istiráq, نهب nahb.

Purple, *subs.* قرمز تيره qirmiz-i-tírah, قرمز كبود qirmiz-i-kabúd, بنفش صير binafsh-i-sír, ارغوان argha-ván, ارجوان arjaván, برفير barfír.—*adj.* ارغواني arghaváni, سرخ مائل بكبود surkh-i-máil-bi-kabúd.

Purple, *verb,* ارغواني كردن arghaváni kardan, قرمز كبود ساختن qirmiz-i-kabúd sákhtan, رنگ ارغوان سرخ تيره نمودن rang-i-arghaván sákhtan, surkh-i-tírah nimúdan.

Purplish, *adj.* ارغوان رنگ arghaván-rang, ارغوان وار arghaván-vár, مائل بسرخ تيره máil-bi-surkh-i-tírah, شبيه بقرمز سياه shabíh-bi-qirmiz-i-siyáh.

Purport, *subs.* مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), معني ma'ní, مراد murád, مقصود maqsud (*pl.* مقاصد maqásid), مفاد mafád, مضمون mazmún (*pl.* مضامين

mazámín), ضمن zimn, فحوا fahvá (*pl.* فحاوي fahávi), مفهوم mafhúm, مآل ma,ál.

Purport, *verb,* معني داشتن ma'ní dáshtan, مقصود داشتن maqsúd dáshtan.

Purpose, *subs.* ارادہ irádah, مراد murád, عزم 'azm, عزيمت 'azímat, قصد qasd, مقصود maqsúd, کام kám, نيت níyat, غرض gharaz, خواست khást, طويت taví-yat, مرکوز markúz, آهنگ áhang, سر sar, آرزو árzú, مرام marám, همت himmat, طلب talab, مطلب mat-lab, بنا biná, داعيه dá'iyah, مدعا mudda'á.—(*Without purpose*) بيخيال bí-khiyál.—(*For what purpose?*) از براي چه az-biráy-i-chih.

Purpose, *verb,* قصد کردن qasd kardan, خواستن khás-tan (*rt.* خواه kháh), ارادہ داشتن irádah dáshtan, بنا داشتن biná dáshtan.

Purposely, *adv.* قصداً qasdan, عمداً 'amdan, جداً jiddan, دیدہ و دانستہ dídah-va-dánistah, بطور دانستگي bi-taur-i-dánistagí.

Purpura, *subs.* (*Medical term*) حصبہ عام hasbah-i-'ámm, سرخو surkhú, سرخک surkhak, حمرہ humrah, دانہ قرمزک dánah-i-qirmizak.

Purr, *subs.* خر خر khur-khur.

Purr, *verb,* خر خر کردن khur-khur kardan, صدا دادن sidá dádan.

Purring, *subs.* خرخر khur-khur.

Purse, *subs.* کيسہ kísah, صرہ surrah, کيف kíf, توشہ دان túshah-dán, چنتہ chintah.—(*Leathern*) همیان hím-yán, جراب jiráb.—(*Cut-purse*) طرار tarrár, کيسہ بر kísah-burr.

Purse, *verb,* کيسہ کردن kísah kardan, در کيسہ نہادن dar-kísah nihádan.—(*To purse the face*) چين دادن chín dádan, پر چين نمودن pur-chín nimúdan, متشنج ساختن mutashannij sákhtan.

Purse-net, *subs.* تور کيسہ دهن túr-i-kísah-dahan, شبکہ کيسہ shabakah-i-kísah.

Purse-pride, *subs.* غرور مال ghurúr-i-mál, مستي دولت mastí-i-daulat, استکبار ثروت istikbár-i-sarvat, طغيان tughyán.

Purse-proud, *adj.* مغرور مال maghrúr-i-mál, مست دولت mast-i-daulat, مستکبر ثروت mustakbir-i-sarvat, طاغي tághí.

Purser, *subs.* ناظر جہاز názir-i-jaház, آذوقہ‌چي ázúqah-chí, خوراکبان khurák-bán.

Pursiness, *subs.* انتفاخ intifákh, آماسيدگي ámásídagí, باد داري bád-dárí.—(*Shortness of breath*) کوتاہ نفسي kútáh-i-nafsí, تنگي نفسي tangí-i-nafsí, ضيق zíq.

Purslane (*Portulaca oleracea*), *subs.* خرفہ kharfah, خلفہ khalfah, بقلة الحمقا baqlatu 'l-hamqá.

Pursuable, *adj.* قابل تعقب qábil-i-ta'aqqub, تعاقب پذير ta'áqub-pazír, شايستہ تعاقب sháyistah-i-ta'áqub.

Pursuance, *subs.* تعاقب ta'áqub, عقب 'aqib, دنبال dumbál, پي pay.—(*In pursuance of*) بموجب bi-mújib, حسب hasb, بنا بر biná-bar, بسبب bi-sabab.

Pursuant, *adj.* مناسب munásib, مطابق mutábiq, موافق muváfiq.

Pursue, *verb trans. and intrans.* پس رفتن pas-raftan, از az *or* در پي رفتن dar pay raftan, پيروي نمودن pairaví nimúdan, عقب رفتن 'aqib raftan, دنبال رفتن dumbál raftan, تعاقب کردن ta'áqub kardan, پا پي شدن pá-páy shudan, مداومت کردن mudávamat kar-dan.—(*To pursue one's avocation*) دنباله شغل گرفتن dumbálah-i-shughl giriftan, مداومت در پيشہ نمودن mudávamat dar-píshah nimúdan.—(*To pursue an object*) پشت سر افتادن pusht-i-sar uftádan.

Pursuer, *subs.* تعاقب کنندہ ta'áqub-kunandah, عقب روندہ 'aqib-ravandah, در پي روندہ dar-pay-ravandah, دنباله گير dumbálah-gír.

Pursuit, *subs.* تعقب ta'aqqub, تعاقب ta'áqub, اتباع ittibá'. — (*In war*) جنگ عقب jang-i-'aqib.—(*Occupation*) شغل shughl, کار kár. —(*In pursuit of*) به تعقيب bi-ta'qíb.

Pursuivant, *subs.* شاطر shátir (*pl.* شطار shuttar), فرمان بر farmán-bar, فراش farrásh, تعاقب کار ta'áqub-kár.

Pursy, *adj.* پف آلود puf-álúd, پر باد pur-bád, منتفخ muntafikh, باد آلود bád-álúd, سمين samín, فربہ far-bih, نفس تنگ nafs-tang, کم نفس kam-nafs.

Purtenance, *subs.* علاقہ 'aláqah, جگر jigar, جگر بند jigar-band, دل dil.

Purulence, *subs.* سيلان sayalán, چرک نشين chirk-nishín, چرک کني chirk-kuní.—(*Matter*) مادہ mád-dah, صديد sadíd, ريم rím, چرک chirk, غساق ghas-sáq.

Purulent, *adj.* (*Medical term*) ريم آلود rím-álúd, پر مادہ pur-máddah, چرک دار chirk-dár, ريم سا rím-sá, چرک وار chirk-vár.

Purvey, *verb,* حاضر کردن házir kardan, حاصل نمودن hásil nimúdan, بدست آوردن bi-dast ávardan, کار سازي نمودن kár-sází nimúdan, خريدن kharídan, فراهم آوردن faráham ávardan, تدارک ديدن tadáruk dídan, تجهيز کردن tajhíz kardan, بسيج کردن basíj kardan.

Purveyance, *subs.* تہيہ tahíyah, تدارک tadáruk, تجهيز tajhíz, کار سازي kár-sází, آذوقہ گري ázúqah-garí, توشہ گيري túshah-gírí. — (*For travellers*) سورسات súrsát, سيورسات suyúrsát, رسد rasad.

Purveyor, *subs.* ذخيرہ چي zakhírah-chí, سرکار sarkár, تدارک بين tadáruk-bín, توشہ گير túshah-gír, آذوقہ خر ázúqah-khar, سيورسات چي suyúrsát-chí.

Purview, *subs.* عنوان 'inván, وسع vus', مطمح mutmah,

فحوى fahvá, حد hadd, نظر nazar, نظارت nazárat, رئاست riásat.

Pus, *subs.* ريم rím, ماده máddah, خلط khilt, چرك chirk, غساق ghassáq, صديد sadíd.

Push, *subs.* هول húl, هل hul, سك suk, تكان takán, دفع daf', دسر dasr, تزاحم tazáhum, تدافع tadáfu', دع da".—(*When it came to the push*) وقتيكه بتزاحم رسيد vaqtí-kih bi-tazáhum rasíd.—(*At a push*) بيك تكان bi-yak-takán.

Push, *verb trans. and intrans.* راندن rándan, پيش راندن písh rándan, تكان دادن takán dádan, سك دادن suk dádan, له دادن lah dádan (*vulg.*), هل دادن hul dádan (*vulg.*).—(*To push away*) وا راندن vá-rándan, دفع كردن daf' kardan.—(*To push in*) طپاندن tapándan.

Pushing, *subs.* دفع daf', تكان takán, هل hul, زجر zajr, رانش ránish, دع da".—*adj.* دافع dáfi', راننده ránandah, هل ده hul-dih, پيش ران písh-rán, تكان ده takán-dih, زاجر zájir.—(*Eager*) مبرم mubrim, سبقت جو sibqat-jú, تقدم گزين taqaddum-guzín.

Pusillanimity, *subs.* بيدلي bí-dilí, كم جرأتي kam-jurätí, بد دلي bad-dilí, بز دلي buz-dilí, فشل fashal, جبن jubn, تخوف takhavvuf.

Pusillanimous, *adj.* بي دل bí-dil, بد دل bad-dil, كم جرأت kam-jurät, جبين jabín, جبان jabán, ترسو tarsú, كم زهره kam-zahrah, متخوف mutakhavvif, بي غيرت bí-ghairat.

Pusillanimously, *adv.* از روي بي جرأتي az-rúy-i-bí-jurätí, بد دلانه bad-dilánah, بطور بز دلي bi-taur-i-buz-dilí, متخوفانه mutakhavvifánah, از روي جبن az-rúy-i-jubn.

Puss, *subs.* گربه gurbah, قط qat (European), پيشي píshí (European).—(*Hare*) خر گوش khar-gúsh.

Pussiness, *subs.* انتفاخ intifákh, آماس ámás, ورم varam, فربهي farbihí, كم نفسي kam-nafsí.

Pussy, *adj.* منتفخ muntafikh, آماسيده ámásídah, فربه farbih, پر باد pur-bád, كم نفس kam-nafs, نفس تنگ nafs-i-tang.

Pustulate, *verb,* دانه كردن dánah kardan, آبله زدن ábilah zadan, بر آمدگي پيدا كردن bar-ámadagí paidá kardan.

Pustule, *subs.* (*Medical term*) آبله ábilah, كورك kúrk, بثر basr, دانه dánah, جوش júsh, تبخاله tabkhálah.

Pustulous, *adj.* دانه دار dánah-dár, پر آبله pur-ábilah, پر دانه pur-dánah, كوركناك kúrkunák.

Put, *subs.* (*Clown*) مسخره maskharah, لوطي lútí, گردن كلفت gardan-kuluft.—(*Prostitute*) فاحشه fáhishah, جنده jindah.

Put, *verb trans.* گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), گذاردن guzárdan, گذرانيدن guzránídan, نهادن nihádan, وضع كردن vaz' kardan, كردن kardan (*rt.* كن kun), هشتن hishtan (*rt.* هل hil), هليدن hilídan.—*intrans.* رفتن raftan (*rt.* رو rau), حركت كردن harakat kardan, رستن rustan (*rt.* روي rúy), بر آمدن bar-ámadan.—(*To put a question*) مسئله پرسيدن masälah pursídan, سوأل كردن süál kardan.—(*To put aside—hoard*) پس انداز كردن pas-andáz kardan, ذخيره زخيره nimúdan, جمع كردن jam' kardan. —(*To put down*) انداختن *or* فرو افكندن furú afkandan *or* andákhtan.—(*To put forth—blossom*) شكوفتن shikúftan, شكفتن shikuftan, غنچه زدن ghunchah zadan.—(*To put forth—extend*) دراز كردن diráz kardan, كشيدن kashídan.—(*To put forward—propose*) اقامت كردن iqámat kardan.—(*To put in practice*) بكار بردن bi-kár burdan, بجا آوردن bi-já ávardan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan.—(*To put off—defer*) دست بدست كردن dast-bi-dast kardan, در تعويق انداختن dar-ta'víq andákhtan, تأخير täkhír nimúdan, ليت و لعل كردن lait-u-la'all kardan, دير انداختن dír andákhtan, امهال نمودن imhál nimúdan, دول دادن daul dádan, وا پس انداختن vá-pas andákhtan, طفره زدن tafrah zadan.—(*To put off—discard*) ترك كردن tark kardan, تارك شدن tárik shudan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), رها كردن rihá kardan, هجر كردن hajr kardan, فرو گذاشتن furú guzáshtan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, ول كردن vil kardan, دست شستن dast shustan, ابطال كردن ibtál karkan.—(*To put off, as a creditor*) دست بدست كردن dast-bi-dast kardan, دفع الوقت كردن daf'u 'l-vaqt kardan.—(*To put on*) پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, تلبيس نمودن talbís nimúdan, بر كردن bar-kardan.—(*To put out—extinguish*) نشاندن nishándan, كشتن kushtan, اطفا نمودن itfá nimúdan, منطفي ساختن muntafí sákhtan, خاموش كردن khámúsh kardan, ساكت كردن sákit kardan.—(*To put out—eject*) بيرون كردن bírún kardan, راندن rándan, دفع نمودن daf' nimúdan, منع كردن man' kardan.—(*To put out—annoy*) آزار دادن ázár dádan, عذاب دادن 'azáb dádan, آزردن ázurdan, ملول ساختن malúl sákhtan, رنجانيدن ranjánídan, اذيت كردن azíyat kardan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan, ايذا رسانيدن ízí rasánídan, رنج دادن ranj dádan, مكدر mukaddar gardánídan, متنفر گردانيدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jirr ávardan, تلخ جان talkh-ján gardánídan.—(*To become put out*) دلگير شدن dil-gír shudan, پريشان شدن parishán shudan. —(*To put right*) تدارك كردن tadáruk kardan.—(*To put to, as a horse*) بعراده بستن bi-'arrádah bastan.—(*To put under—make subject*) زير آوردن zír ávardan, مطيع ساختن mutí' sákhtan.—(*To put up, as a horse*) لنگ كردن lang kardan.—(*To put up with*) تاب آوردن *or*

داشتن táb ávardan *or* dáshtan, بر داشت کردن bar-dásht kardan.—(*Without putting salt or pepper*) نمك و فلفل نريخته namak va filfil na-ríkhtah.

Putamen amygdalarum, *subs.* (*Almond rind*) پوست مبز بادام púst-i-sabz-i-bádám.

Putamen nucis juglandis, *subs.* (*Walnut rind*) پوست سبز گردو púst-i-sabz-i-gardú.

Putative, *adj.* منسوب mansúb, ناميده námídah, دروغين durúghín.—(*A putative son*) دعي da'í, پسر خوانده pisar-khándah.

Putid, *adj.* دني daní, سفله suflah, دون dún, پست past, نا ارجمند ná-arjmand.

Put-log, *subs.* كنده kundah, زير تخته دار zír-takhtah-dár.

Put-off, *subs.* عذر 'uzr, معذرت ma'zirat, بهانه bahánah, طفر tafrah, تعويق ta'víq.

Putredinous, *adj.* متعفن muta'affin, منتن muntin, گنده gandah, بد بو bad-bú, فاسد fásid.

Putrefaction, *subs.* پوسيدگي púsídagí, بد بوئي bad-bú'í, عفن 'afn, عفونت 'ufúnat, تعفن ta'affun, فساد fasád, گنديدگي gandídagí.

Putrefactive, *adj.* معفن mu'affin, بد بو ساز bad-bú-sáz, عفونت ده 'ufúnat-dih, منتن muntin, بد بو bad-bú.

Putrefied, *adj.* پوسيده púsídah, گنديده gandídah, گنده gandah, معفن mu'affan, متعفن muta'affin. عفني 'afní, مردار murdár.

Putrefy, *verb trans.* متعفن ساختن muta'affin sákh-tan, پوسانيدن púsánídan, منتن ساختن muntin sákh-tan, بد بو كردن bad-bú kardan.—*intrans.* پوسيدن púsídan, گنديدن gandídan, عفن شدن 'afin shudan, ضائع شدن záï shudan.

Putrescence, *subs.* پوسيدگي púsídagí, فساد fasád, —(*Dissolution*) اختلال ikhtilál, انحلال inhilál.

Putrescent, *adj.* (*Putrid*) متعفن muta'affin, پوسيده púsídah, منتن muntin, گنديده gandídah, رميم ramím, فاسد fásid, ضائع záï'.—(*Dissolving*) منحل munhall, مختل mukhtall.

Putrescible, *adj.* افساد پذير ifsád-pazír, گنده شونده gandah-shavandah, عفونت ياب 'ufúnat-yáb.

Putrid, *adj.* فاسد fásid, گنده gandah, منتن muntin, متعفن muta'affin, بد بو bad-bú.

Putridity, *subs.* فساد fasád, گنديدگي gandídagí, منتني muntiní, تعفن ta'affun, بد بوئي bad-bú'í.

Putty, *subs.* خميره khamírah, آهك áhak, گل آهك gil-i-áhak, سريش surísh.

Putty, *verb,* چسباندن chasbándan, آهك كردن áhak kardan, گل آهك كردن gil-i-áhak kardan.

Puzzle, *subs.* رمز ramz, معما mu'ammá, لغز lughz, مشكله mushkilah, چرپك charpak.

Puzzle, *verb,* دو چار كردن dú-chár kardan, حيران كردن hairán kardan, سر آسيمه كردن sar-ásímah kardan, متحير ساختن mutahayyir sákhtan.—(*To be puzzled*) دو چار شدن dú-chár shudan, متحير بودن mutahayyir búdan, حيران ماندن hairán mándan.—(*He puzzled over it for a long time*) مدتي بر آن حيران ماند mud-datí bar-án hairán mánd.

Puzzler, *subs.* حيران ساز hairán-sáz, حيرت افزا hairat-afzá.—(*This is a puzzle*) اين مايه حيرتست ín máyah-i-hairat ast.

Puzzling, *adj.* مشكل mushkil, حيرت فزا hairat-fazá, حيران ساز hairán-sáz.

Pycnonotus pygœus, *subs.* بلبل bulbul.

Pygmy, *subs.* (*Dwarf*) جوجه júJah, كپل kupul, كوتاه قد kútáh-qad.—*adj.* قصير qasír, كوتاه kútáh, كوچك قد kúchik-qad.

Pyloric, *adj.* (*Medical term*) متعلق بسوراخ زيرين معده muta'alliq-bi-súrákh-i-zírín-i-mi'dah, منسوب بسوراخ پائين شكم mansúb-bi-súrákh-i-pá'ín-i-shikam.

Pylorus, *subs.* (*Anatomical term*) سوراخ زيرين معده súrákh-i-zírín-i-mi'dah, سوراخ پائين شكم súrákh-i-pá'ín-i-shikam.

Pyramid, *subs.* هرم haram (*pl.* اهرام ahrám *or* هرام hirám), گنبد هرمان gumbad-i-harmán.—(*Geometrical term*) مخروطه makhrútah.

Pyramidal, *adj.* اهرامي ahrámí.—(*Geometrical term*) مخروطي makhrútí.

Pyre, *subs.* وقود vaqúd *or* vuqúd, هيزم hízam, سوخت súkht, آتش گيره átish-gírah.

Pyrethri radix (*Pellitory root*), *subs.* عاقرقرحا 'áqar-qarhá, عقرقرحا 'aqarqarhá, عود القرح 'audu 'l-qarah, اكلكرا akalkará.

Pyrethrum roseum, *subs.* كيكواش kaikvásh.

Pyrexia, *subs.* (*Fever*) حالت حمائي hálat-i-humma'í, سخونه sukhúnah, تب tab, حالت تب hálat-i-tab.

Pyriform, *adj.* امرود شكل amrúd-shakl, گلابي شكل gulábí-shakl.

Pyrites, *subs.* (*Chemical term*) مشتعلات mushta'ilát, ملتهبات multahibát, شراره آتشبازي sharárah-i-átish-bází, نيران nírán.

Pyritic, *subs.* (*Chemical term*) اشتعالي ishti'álí, التهابي iltihábí, فروزشي furúzishí, نيراني nírání.

Pyroligneous, *adj.* حموضت زا humúzat-zá, ترشي زا turushí-zá.—(*Pyroligneous acid*) ترشي turushí, خل khall, حموضت humúzat.

Pyrologist, *subs.* آتش شناس átish-shinás, حرارت دان harárat-dán, عالم قوانين حرارت 'álim-i-qavánín-i-harárat.

Pyrology, *subs.* آتش شناسي átish-shinásí, حرارت داني

harárat-dání, حرارت علم قوانين 'ilm-i-qaványn-i-harárat.

Pyromancy, *subs.* آتش بيني átish-bíní, آذر نمائي ázar-nimá,í, تفوّل به آتش tafa,,ul-bi-átish.

Pyrometer, *subs.* گرما سنج garmá-sanj, حرارت سنج harárat-sanj, ميزان الحراره mízánu 'l-harárah, مقياس الاشتعال miqyásu 'l-ishti'ál.

Pyroscope, *subs.* گرمي سنج garmí-sanj, حرارت پيم harárat-paim.

Pyrosis (*Heart-burn*), *subs.* سوزش معده súzish-i-mi'dah, وجع معده با حموضت vaj'-i-mi'dah bá-humúzat.

Pyrotechnic, *adj.* از آتشبازي az-átish-bází, متعلق به آتشبازي muta'alliq-bi-átish-bází. — (*A pyrotechnic display*) اظهار آتشبازي izhár-i-átish-bází, صورت آتشبازي súrat-i-átish-bází.

Pyrotechnics, *subs.* صنعت آتشبازي n'at-i-átish-bází, فن آتشبازي fann-i-átish-bází.

Pyrotechnist, *subs.* آتشباز átish-báz, آتشبازي ساز átish-bazí-sáz, قور خانه چي qúr-khánah-chí, بارود كوب bárúd-kúb.

Pyrrhonism, *subs.* شكاكي shakkákí, مرتابي murtábí, شبهه انگيزي shubhah-angízí.

Pyrrhonist, *subs.* شكاك shakkák, مرتاب murtáb, شبهه انگيز shubhah-angíz.

Pyrus communis (*Pear-tree*), *subs.* درخت گلابي dirakht-i-gulábí, درخت امرود dirakht-i-amrúd.

Pyrus cydonia (*Quince-tree*), *subs.* درخت به dirakht-i-bih, درخت سفرجل dirakht-i-safarjal.

Pyrus malus (*Malus communis—Apple-tree*), *subs.* درخت سيب dirakht-i-síb.

Pythagorean, *adj.* فيثاغورسي físághúrasí (European). متعلق بفيثاغورس muta'alliq-bi-físághúrás (European), منسوب بفثاغورمي mansúb-bi-físághúrasí.

Pythagorism, *subs.* فيثاغورسيت físághúrasíyat (European), مذهب فيثاغورس mazhab-i-físághúras (European).

Pythian, *adj.* پيثوني písúní (European).

Python, *subs.* (*Snake*) ماربزرگ már-i-buzurg, ثعبان sa'bán, اژدر azhdar, اژدها azdarhá.

Pythoness, *subs.* فيثونه físúnah (European).—(*Prophetess*) زن غيب گو zan-i-ghaib-gú, رماله rammálah, ساحره sáhirah.

Pythonic, *adj.* فيثوني físúní (European), سحري sihrí, غيبي ghaibí, تطيري tatayyurí.

Pyx, *subs.* (*Ecclesiastical*) صندوق نان مقدس sandúq-i-nán-i-muqaddas, كلوچه دان kulúchah-dán.—(*Monetary*) صندوق سكه شناسي sandúq-i-sikkah-shinásí, پول آزما púl-ázmá, صندوق پول sandúq-i-púl.

Pyxidium, *subs.* (*Botanical term*) دو كپه dú-kapah, ميوه دو كپه mívah-i-dú-kapah.

Q.

Qalyan, *subs.* (*Persian pipe for smoking through water*) قليان qalyán, غليان ghalyán, قليون qalyún, نارگيله nárgílah.—(*Small qalyan, carried in the hand*) قليان دستي qalyán-i-dastí.—(*Larger ditto, placed on the floor, and used with a long snake tube*) قليان نيپيچ qalyán-i-nay-pích. — (*Qalyan, the vessel of which containing the water is made of the shell of a cocoanut*) نارگيله nárgílah.—(*Servant who prepares the qalyan*) قليانچي qalyán-chí.—(*Cases or holsters for carrying the qalyan, and its apparatus, &c., on horseback*) قبل qubbul.—(*Small chafing-dish attached to the saddle, for lighting the qalyan when on a journey*) قبل منقل qubbul-manqal.—(*Brush for cleaning the qalyan*) گلو شورك gulú-shúrak. The component parts of this smoking apparatus are as follow:—(*The bottle*) قليان qalyán, غليان ghalyán.—(*Upright stem fitting into the bottle*) ميانه miyánah.—(*Tube dipping into the water*) ميل آب míl-áb, شكاري shakárí.—(*Straight tube applied to the mouth*) ني nay.—(*Long flexible snake, used sometimes instead of the straight tube aforesaid*) نيپيچ nay-pích, مار پيچ már-pích.—(*Ornamental ends of the snake*) زلفك zulfak.—(*Mouthpiece of the tube or snake*) سر ني sar-i-nay.—(*Lower end of the tube or snake*) ته ني tah-i-nay.—(*Bowl or cup*) سر قليان sar-qalyán. —(*Perforated bottom of the bowl*) پنجره panjarah.—(*Foot of the bowl fitting on the upright stem*) ته سر tah-i-sar.—(*Cover of the bowl*) باد گير bád-gír.

Quack, *subs.* مفتري muftarí, عيار 'ayyár, حقه باز huqqah-báz, حيله باز hílah-báz, لاف زن láf-zan. شياد shayyád, مدعي mudda'í, خود امتاد khud-ustád.—(*Of a duck*) وك وك vak-vak.—*adj.* عملي 'amalí, جعلي ja'lí, كاذب kázib. افتراي iftirá'í. ادعاي iddi'á'í.

Quack, *verb,* (*As a duck*) وك وك نمودن vak-vak nimúdan.—(*Boast*) لاف زدن láf zadan, قل رفتن qul raftan, ادعا كردن iddi'á kardan, ژاژ خائيدن zházh khá,idan.

Quackery, *subs.* عياري 'ayyárí, حيله بازي hílah-bází, حقه بازي huqqah-bází, خود امتادي khud-ustádí.

Quackish, *adj.* شياد وار shayyád-vár, مدعي سا mudda'í-sá.—(*Boastful*) فخور fukhúr, لاف زن láf-zan, ژاژ خا zházh-khá.

Quadragesima, *subs.* صوم اربعين saum-i-arba'ín, چل روزه chil-rúzah.

Quadragesimal, *adj.* اربعيني arba'íní, چهل روزي chihil-rúzí, صيامي síyámí.

Quadragesimals, *subs.* هدايائي وسط اربعين hadáyá,í-i-vasat-i-arba'ín, قرايين اربعينيه qarábín-i-arba'íníyah.

Quadrangle, *subs.* چهار گوشه chahár-gúshah, چار سو chár-sú, مربع murabba'.—(*Inner court*) حياط hayát.

Quadrangular, *adj.* مربع murabba', چهار گوشه chahár-gúshah, چار سو chár-sú.

Quadrant, *subs.* (*Instrument*) ربع دائره rub'-i-dáïrah, اسطرلاب usturláb.—(*Military term*) آلت توپ بلند álat-i-túp-buland-sází.—(*Fourth part*) ربع rub', چار يك chár-yak, چارك chárak.

Quadrantal, *adj.* ربعي rub'í, چار يكي chár-yakí.

Quadrat, *subs.* (*Printer's term*) سطر بند satr-band, فاصله ساز fásilah-sáz.

Quadrate, *subs. and adj.* (*Having four equal and parallel sides*) مربع murabba', مكعب muka''ab, چار گوشه chár-gúshah, چار پهلو chár-pahlú.—(*Divisible into four equal parts*) تربيع پذير tarbí'-pazír, چار قسمت شو chár-qismat-shau.—(*Adapted*) موافق muváfiq, مطابق mutábiq, شايان sháyán.

Quadrate, *verb,* توافق كردن taváfuq kardan, تطابق نمودن tatábuq nimúdan, متناسب شدن mutanásib shudan.

Quadratic, *adj.* مربعي murabba'í, چار گوشگي chár-gúshagí, تربيعي tarbí'í.

Quadratrix, *subs.* آلت تربيع álat-i-tarbí', خط تربيع khatt-i-tarbí'.

Quadrature, *subs.* تربيع tarbí', مربع سازي murabba'-sází, چار گوشگي chár-gúshagí.—(*Quadrature of the circle*) تربيع الدائره tarbí'u 'd-dáïrah, مساحت دائره misáhat-i-dáïrah.

Quadrennial, *adj.* چار ساله chár-sálah, چار مالي chár-sálí.

Quadriga, *subs.* گاري چهار اسبي gárí-i-chahár-asbí, كالسكه چار اسبه káliskah-i-chár-asbah.

Quadrilateral, *adj.* چار پهلو دار chár-pahlú-dár, چار بري chár-barí, چار جنبي char-jumbí, چار پهلو chár-pahlú.

Quadriliteral, *adj.* چار حرفي chár-harfí.—(*Quadriliteral noun*) اسم رباعي ism-i-rubá'í, اسم چار حرفي ism-i-chár-harfí.—(*Quadriliteral verb*) فعل رباعي مجرد fi'l-i-rubá'í-i-mujarrad, فعل چار حرفي fi'l-i-chár-harfí.

Quadrille, *subs.* رقص چار پره raqs-i-chár-parah.—(*Game at cards*) تخته بازي takhtah-bází, آس و ناس ás-u-nás, آسناس ásnás.

Quadrillion, *subs.* كودريليون kúdríliyún (European).

Quadrinomial, *adj.* چار اسمي chár-ismí, چار اصطلاحي chár-istiláhí.

Quadripartite, *adj.* چار قسمتي chár-qismatí, چار حصه chár-hissah, چار بهري chár-bahrí.

Quadrireme, *subs.* كشتي چهار پاروئي kashtí-i-chahár-párú,í, كشتي چار مجدافي kashtí-i-chár-mijdáfí.

Quadrisyllable, *subs.* چهار هجائي chahár-hijá,í, چار حركتي chár-harakatí, چار صوتي chár-sautí.

Quadroon, *subs.* چارك رگ chárak-rag.

Quadruman, *subs.* چار دسته chár-dastah, چار دست chár-dast.

Quadrumanous, *adj.* چار دست دار chár-dast-dár, چار دستي chár-dastí.

Quadruped, *subs.* چهار پا chahár-pá, چار پايه chár-páyah, ماشيه máshiyah (*pl.* مواشي mavásht), ستور sutúr, دابه dábbah.—*adj.* چار پائي chahár-pá,í, ستور وار sutúr-vár.

Quadruple, *subs.* چهار مقابله chahár-muqábalah, چار لائي chár-lá,í, چار قدر chár-qadr, چار چند chár-chand.—*adj.* چار گانه chár-gánah, چار لا chár-lá, چهار تا chahár-tá, چهار مقابل chahár-muqábil.

Quadruple, *verb,* چار لا كردن chár-lá kardan, چار مقابل ساختن chár-muqábil sákhtan, چار چند نمودن chár-chand nimúdan.—(*Multiply by four*) در چهار ضرب نمودن dar-chahár zarb nimúdan.

Quadruplicate, *adj.* چار باره chár-bárah, چار لا chár-lá, چار چند chár-chand, چار دفع مكرر chár-daf'-i-mukarrar.

Quadruplicate, *verb,* چار چند ساختن chár-chand sákhtan, چار چندان نمودن chár-chandán nimúdan, دو بار مضاعف كردن dú-bár muzá'af kardan.

Quære, *subs.* مسئله masälah (*pl.* مسائل masáïl), سؤال süál, استفسار istifsár.

Quaff, *subs.* نوش núsh, آشامش áshámish, شرب shurb.

Quaff, *verb trans. and intrans.* نوشيدن núshídan, آشاميدن áshámídan, خوردن khurdan.

Quaggy, *adj.* لجني lajaní, نرم narm, سست sust, گلناك gil-nák.

Quagmire, *subs.* لجن lajan, معثره ma'sarah, لغزشگاه laghzish-gáh.

Quail (*Perdix coturnix*), *subs.* بودنه búdinah, سمانه samánah, بلدرچين baldarchín, وشم vashm, سلوا salvá (*pl.* سلاوي saláví), تيهو tíhú.

Quail, *verb trans.* مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, پريشان كردن parishán kardan, در هم شكستن dar-ham shikastan, مقهور گردانيدن maqhúr gardánídan, افسرانيدن afsuránídan, عاجز نمودن 'ájiz nimúdan.—

intrans. از میدان گریختن az-maidán guríkhtan. کنار جستن kinár justan, تله گذاشتن tilah guzáshtan, رنگ باختن rang bákhtan, سست شدن sust shudan, وحشت کردن vahshat kardan, عاجز آمدن ájiz ámadan.—(*As milk*) منجمد شدن munjamid shudan, افسردن afsurdan, بستن bastan (*rt.* بند band), مفت شدن sift shudan.

Quailing, *subs.* فشل fashal, بیدلي bí-dilí, وحشت vahshat, عجز 'ajz, دلشکستگي dil-shikastagí.

Quaint, *adj.* لطیف latíf, غریب gharíb, عجیب 'ajíb, دقیق daqíq, باریك bárík, نازك názuk, موهوم mauhúm, وهمي vahmí, نکته دار nuktah-dár.

Quaintly, *adv.* عجیبانه 'ajíbánah, غریبانه gharíbánah, وهمیانه vahmíyánah, بطور باریك بیني bi-taur-i-bárík-bíní, بطرز نکته گوئي bi-tarz-i-nuktah-gú,í.

Quaintness, *subs.* غرابت gharábat, دقت مندي diqqat-mandí, نازکي názukí, تسفسط tasfasut, سفسطه safsatah, توهم tavahhum, موهومي mauhúmí.

Quake, *subs.* تزلزل tazalzul, رجفه rajfah, رعشه ra'-shah, ارتعاش irti'ásh, لرزش larzish.

Quake, *verb,* ترسیدن tarsídan, هراسان شدن hirásán shudan, ترس داشتن tars dáshtan, لرزیدن larzídan, متزلزل شدن mutazalzil shudan, مرتعش گشتن murta'ish gashtan, برجفه در آمدن bi-rajfah dar-ámadan.

Quaker, *subs.* ترسان tarsán, ترسناك tars-nák, خائف kháïf, هراسان hirásán, لرزان larzán, متزلزل mutazalzil, رجاج rajjáj.—(*Religious sect*) قاقر qáqar (European).

Quakerism, *subs.* قاقریت qáqaríyat (European).

Quaking, *subs.* لرزش larzish, ارتعاش irti'ásh, تزلزل tazalzul, هراس hirás, ترس tars, ارتجاج irtijáj.

Qualifiable, *adj.* نقص پذیر naqs-pazír, اصلاح بردار isláh-bardár, تغییر یاب taghyír-yáb.

Qualification, *subs.* (*Modification*) توصیف tausíf, وصف vasf, وصافت vasáfat, تنقیص tanqís, تغییر taghyír, تبدیل tabdíl, اصلاح isláh, تحدید tahdíd, تکییف takyíf.—(*Attainment*) قابلیت qábilíyat, استحقاق istihqáq, هنر مندي hunar-mandí, شطارت shatárat, سزاواري sizávárí.—(*This description needs qualification*) این بیان اصلاح لازم دارد ín bayán isláh lázim dárad.

Qualified, *adj.* (*Competent*) شایسته sháyistah, لائق láïq, قابل qábil, سزاوار sizávár.—(*Modified*) محدود mahdúd.

Qualifier, *subs.* وصاف vassáf, توصیف کن tausíf-kun, کیفیت گو kaifíyat-gú, اصلاح گر isláh-gar, تغییر ده taghyír-dih, تنقیص کن tanqís-kun.

Qualify, *verb,* توصیف نمودن tausíf nimúdan, وصف نمودن vasf nimúdan, تکمیل کردن takmíl kardan, کم کردن kam kardan, محدود گردانیدن mahdúd gardánídan, آرامستن árástan (*rt.* آراي áráy), مناسب نمودن munásib nimúdan.—(*To qualify oneself*) خودرا قابل ساختن khud-rá qábil sákhtan.—(*He qualified this promise*) این وعده‌را محدود گردانید ín va'dah-rá mahdúd gardáníd.

Qualitative, *adj.* تکییفي takyífí, توصیفي tausífí, تکمیلي takmílí.

Quality, *subs.* (*Persons*) سیرت sírat, خصلت khaslat, طبع tab', طبعیت tab'íyat, ذات zát, صفت sifat (*pl.* صفات sifát), وصف vasf, مزاج mizáj, اخلاق akhláq, شمیله shamílah (*pl.* شمائل shamáïl), نهاد nihád, شرافت sharáfat, قابلیت qábilíyat.—(*Things*) خاصیت khássíyat, کیفیت kaifíyat, ماهیت máhíyat, عرض 'arz, حیثیت haisíyat, چوني chúní, چگونگي chikúnagí, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), اسم ism (*pl.* اسامي asámí), حقیقت haqíqat, دستور dastúr, طور taur (*pl.* اطوار atvár).—(*Of cloth*) قماش qumásh.—(*He has many good qualities*) صفات حسنه بسیاري دارد sifát-i-hasanah-i-bisyárí dárad.—(*He is a person of quality*) مرد عالي منشي امست mard-i-'álí-manishí ast.—(*This is of inferior quality*) این جنسش پست تر امست ín jins-ish past-tar ast.—(*This is of superior quality*) این جنسش عالیتر است ín jins-ish 'álí-tar ast.—(*The quality never act like this*) بزرگان هرگز چنین نکنند buzurgán hargiz chunín na-kunand.

Qualm, *subs.* غثیان ghasyán, حالت قي hálat-i-qai. قي qai, تهوع tahavvu'.—(*Qualm of conscience*) شك shakk, ارتیاب irtiyáb, مریه marih, ریبه ríbah.

Qualmish, *adj.* بیمار bímár, نا خوش na-khush. حالت قي دار hálat-i-qai-dár, متهوع mutahavvi', مستعد قي musta'idd-i-qai.

Quandary, *subs.* مضیق maziq, اشکال ishkál, عسرت 'usrat, دشواري dushvárí, سر گرداني sar-gardání, نا معلومي ná-ma'lúmí.

Quantity, *subs.* قدر qadr. مقدار miqdár (*pl.* مقادیر maqadír), قرار qarár, مایه máyah, اندازه andázah. حسب hasb, کمیت kammíyat, کنه kunh, مقیاس miqyás, وزن vazn, حجم hajm (*pl.* حجوم hujúm), مبلغ mablagh (*pl.* مبالغ mabáligh), مثقال misqál.—(*Great quantity*) افراط ifrát, فراواني faráváni, کثرت kasrat, افزوني afzúní, بسیاري bisyárí, وفرت vafrat. غنیمت ghanímat, زیادتي ziyádatí, بسي basí.—(*Small quantity*) قله qillah, قدري کم qadrí-i-kam, مقدار قلیل miqdár-i-qalíl. — (*In grammar*) حرف harf. هجا hijá, حرکت harakat, مایه máyah.—(*These were bought in quantities*) به بسیاري آورده شد bi-bisyárí ávardah shud. — (*The quantity is better than the quality*) کمیت بهتر از کیفیت است kamíyat bihtar az-kaifíyat ast.

Quantum, *subs.* کمیت kammíyat, مقدار miqdár, مبلغ mablagh.

Quarantine, *subs.* منع man‘, حجر hajr, حبس habs, کرانتین karántín (European), قرانتینه qarántínah (European).

Quarantine, *verb*, تحجیر کردن tahjír kardan, منع نمودن man‘ nimúdan, توقف دادن tavaqquf dádan, در قرنتینه نهادن dar-qarantínah nihádan, نگاه داشتن nigáh dáshtan.

Quarrel, *subs.* دعوی da‘vá, نزاع nizá‘, منازعت munáza‘at, مشاجره mushájarah, جدل jadal, مجادله mujádalah, لجاج lajáj, قضیه qazíyah (*pl.* قضایا qazáyá), خرخشه kharkhishah, غرغشه gharghishah, مناقشه munáqashah, ستیزه sitízah, تکرار takrár, هیجان hayaján, اغتشاش ightishásh, جنگ jang, خنجال khanjál, مخاصمه mukhásamah, اختصام ikhtisám, غوغا ghaughá, اشتلم ushtulum, عربده ‘arbadah.

Quarrel, *verb, trans.* (بر) جدل نمودن jadal nimúdan (bar), به ستیز اجبار نمودن bi-sitíz ijbár nimúdan.—*intrans.* جنگ کردن jang kardan, جنگیدن jangídan, منازعت کردن munáza‘at kardan, تکرار کردن takrár kardan, دعوی کردن da‘vá kardan, جر کردن jirr kardan, خصومت نمودن khusúmat nimúdan, جدل کردن jadal kardan, قیل وقال نمودن qíl-u-qál nimúdan, تشدد کردن tashaddud kardan.

Quarreller, *subs.* جادل jádil, مختصم mukhtasim, مخاصم mukhásim, منازع munázi‘, جنگجو jang-jú.

Quarrelling, *subs.* جنگ jang, جنجال janjál, جدال jidál, نزاع nizá‘, اختصام ikhtisám.

Quarrelsome, *adj.* لجوج lajúj, نزاع دوست nizá‘-dúst, نزاع پرست nizá‘-parast, ستیزه جو sitízah-jú, جنگجو jang-jú, جدل دوست jadal-dúst, خصیم khasím, خصومت گر khusúmat-gar.

Quarry, *subs.* کان سنگ kán-i-sang, معدن سنگ ma‘dan-i-sang.—(*Sporting term*) شکار shikár, صید said, طعمه tu‘mah (*pl.* طعم tu‘am).

Quarry, *verb*, از معدن گرفتن az-ma‘dan giriftan, از کان در آوردن az-kán dar-ávardan, استخراج کردن istikhráj kardan, حفر نمودن hafr nimúdan, کندن kandan, بریدن burídan.

Quarrying, *subs.* استخراج istikhráj, بیرون آوری bírún-ávarí, حفر hafr, کنش kinish.

Quarryman, *subs.* حجار hajjár, سنگ تراش sang-tirásh, معدنی ma‘daní, کانی kání.

Quart, *subs.* چارک chárak, قرت qárt (European).

Quartan, *subs.* تب نوبه tab-i-naubah, تب سه یك tab-i-sih-yak.—*adj.* سه روز در میان sih-rúz-dar-miyán, چار روز یك بار chár-rúz-yak-bár.

Quarter, *subs.* (*One-fourth*) ربع rub‘, چهار یك chahár-yak, چارک chárak, حصه چهارم hissah-i-chahárum.—(*A quarter to one*) ربع به یك ساعت مانده rub‘ bi-yak-sá‘at-mándah, یك ساعت یکربع کم yak-sá‘at yak-rub‘-kam.—(*A quarter past one*) ربع از یك ساعت گذشته rub‘ áz-yak-sá‘at-guzashtah.—(*Region*) ملك mulk, ولایت viláyat, کشور kishvar, خطه khuttah, بلد balad, بلاد bilád, دیار diyár, اقلیم iqlím (*pl.* اقالیم aqálím), الکه ulkah, یورت yúrt.—(*Place*) جانب jánib (*pl.* جوانب javánib), سو sú, طرف taraf (*pl.* اطراف atráf), کنف kanaf.—(*Of the world*) ناحیه náhiyah (*pl.* نواحی naváhí), قطر qatr (*pl.* اقطار iqtár), طرف tarf (*pl.* اطراف atráf).—(*Of a town or city*) محل mahall, محله mahallah.—(*Of the moon*) تربیع tarbí‘.—(*Mercy*) امان amán, دخیل dakhíl, پناه panáh, بخت bakht, زنهار zinhár.—(*To give quarter*) زنهار دادن zinhár dádan.—(*To seek quarter*) زنهار طلبیدن zinhár talabídan.—(*Quarter of an hour*) ربع ساعت rub‘-i-sá‘at.—(*Three quarters*) سه ربع sih-rub‘.

Quarter, *verb*, مسکن دادن maskan dádan, جا دادن já dádan.—(*Divide in parts*) چهار پاره ساختن chahár párah sákhtan, چار جا کردن chár-já kardan, قسمت نمودن chár-qismat nimúdan.—*intrans.* مسکن گرفتن maskan giriftan, جا گرفتن já giriftan, مأوا گرفتن mává giriftan, فرود آمدن furúd ámadan, منزل گرفتن manzil giriftan, ساکن شدن sákin shudan, سکنی نمودن sukná nimúdan, حلول کردن halúl kardan.

Quarterage, *subs.* وظیفه ربع ساله vazífah-i-rub‘-i-sálah, خرج سه ماه kharj-i-sih-máh, قسط سه ماهه qist-i-sih-máhah.

Quarter-day, *subs.* روز قسط گیری rúz-i-qist-gírí, سر سه ماه sar-i-sih-máh, سر موعد سه ماهه sar-i-mau‘id-i-sih máhah.

Quarter-deck, *subs.* سطحه عقبی sat,hah-i-‘aqibí, سطحه بالائی sat,hah-i-bálá,í, بام سفینه bám-i-safínah.

Quartering, *subs.* (*Station*) منزل manzil (*pl.* منازل manázil), مأوا mává, جایگاه jáy-gáh, مقام maqám.—(*Of soldiers*) مأوی دهی mává-dihí, احلال ihlál, منزل گیری manzil-gírí, جای گیری jáy-gírí.—(*Heraldic term*) معرض نشان ma‘raz-nishán, نشان گاه nishán-gáh, جنه junnah, سپر sipar.—(*Planks*) تخته بندی takhtah-bandí, الواح alváh.

Quarterly, *subs.* جریده سه ماهه jarídah-i-sih-máhah, روز نامه سه ماهی rúz-námah-i-sih-máhí.—*adj.* ربعی rub‘í, چارکی chárakí, سه ماه بسه ماهی sih-mah-bi-sih-máhí.—*adv.* در ربع سال یکدفعه dar-rub‘-i-sál yak-daf‘ah, سه ماه بسه ماه sih-máh-bi-sih-máh, تربیعاً tarbí‘an, سالی چار دفعه sálí-chár-dafa‘ah.

Quarter-master, *subs.* ناظر معسکر názir-i-mu‘askar, ناظر سپاه názir-i-sipáh, سیورساتچی suyúrsát-chí, مدیر امور عسکریه mudír-i-umúr-i-‘askaríyah.

Quartern, *subs.* وقیه vaqíyah, ربع پینت rub‘-i-pínt

(European), چار یك پینت chár-yak-i-pínt (European).

Quartern loaf, *subs.* نان یك چارکي nán-i-yak-chárakí, گرده یك چارکي gardah-i-yak-chárakí, نان یك رطلي nán-i-yak-ratlí.

Quarters, *subs.* اماکن amákin, محلات mahallát, مساکن عساکر masákin-i-'asákir, حجره هائي سفن حربیه hujrah-há-i-sufun-i-harabíyah.

Quarter sessions, *subs.* اجلاسات مه ماه بسه ماه ijlását-i-sih-máh-bi-sih-máh, محاکم فصلیه mahákim-i-faslíyah.

Quarter-staff, *subs.* عصا 'asá (*pl.* اعصا a'sá), نیزه nízah.

Quartette, *subs.* نغمه چهار شخصي naghmah-i-chahár shakhsí, سرود چهار آوازي surúd-i-chahár-ávází.

Quarto, *subs.* کتاب چار لفي kitáb-i-chár-laffí, کتاب ربع ورقي kitáb-i-rub'-varaqí.—*adj.* چار لفي chár-laffí, ربع ورقي rub'-varaqí.

Quartz, *subs.* سنگ چیني sang-i-chíní, سنگ کاشي sang-i-káshí.

Quartziferous, *adj.* سنگ چیني دار sang-i-chíní-dár, سنگ کاشي آر sang-i-káshí-ár, مشتمل بر سنگ چیني mushtamil-bar-sang-i-chíní, متضمن سنگ کاشي mutazammin-i-sang-i-káshí.

Quartzose, *adj.* سنگ چیني وار sang-i-chíní-vár, سنگ کاشي مانند sang-i-káshí-mánand, پر سنگ چیني pur-sang-i-chíní, مشتمل بر سنگ کاشي mushtamil-bar-sang-i-káshí.

Quash, *verb,* وا زدن vá-zadan, مبطل گردانیدن mubtal gardánídan, باطل کردن bátil kardan, ابطال نمودن ibtál nimúdan, نسخ ساختن naskh sákhtan, منسوخ کردن mansúkh kardan, موقوف کردن mauqúf kardan, در هم شکستن dar-ham shikastan, فرو کوفتن furú kúftan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, منهزم گردانیدن munhazim gardánídan.

Quassia amara, *subs.* درخت مرارت dirakht-i-marárat, درخت تلخه dirakht-i-talkhah, زقوم zaqqúm, قواسیا qavásiyá (European).

Quater-cousins, *subs.* اقارب اربع aqárub-i-arba', خویشان نزدیك khíshán-i-nazdík.

Quaternary, *subs.* عدد چهار 'adad-i-chahár, رابعه rábi'ah, رابعي rabi'í.—*adj.* محتوي بر چهار muhtaví bar-chahár, چهار گانه chahár-gánah, اربعي arba'í, چاري chárí.

Quaternion, *subs.* عدد چهار 'adad-i-chahár, عدد اربع 'adad-i-arba'.—(*Military term*) قطار چار نفري qitár-i-chár-nafrí, صف چار تني saff-i-chár-taní.

Quatrain, *subs.* مربع murabba', رباعي rubá'í, شعر چار سطري shi'r-i-chár-satrí, بیت چار مصراعي bait-i-chár-misrá'í.

Quaver, *subs.* (*Trill of the voice in singing*) تحریر آواز tahrír-i-áváz, غلط آواز ghalat-i-áváz, لرزش آواز larzish-i-áváz, ارتعاش صوت irti'ásh-i-saut.

Quaver, *verb,* صدا جنباندن sidá jumbándan, آواز لرزاندن áváz larzándan.—(*Vibrate*) جنبیدن jumbídan, طپیدن tapídan, لرزیدن larzídan, خوردن تکان takán khurdan.

Quavered, *adj.* مرتعش murta'ish, لرزش دار larzish-dár, تحریر دار tahrír-dár.

Quavering, *subs.* تحریر آواز tahrír-i-áváz, غلطاني آواز ghaltání-i-áváz, صدا لرزاني sidá-i-larzání.

Quay, *subs.* بندر گاه bandar-gáh, فرود گاه furúd-gáh, اسکله askalah, مینا míná, مرفا marfá.

Quay, *verb,* اسکله دار ساختن askalah-dár sákhtan, بندر وار گرداندن bandar-vár gardándan, مکان دار کردن sakkán-dár kardan, مینا ساختن míná sákhtan.

Quayage, *subs.* خرج اسکله kharj-i-askalah, خرج بندر kharj-i-bandar, مصروف مینا masrúf-i-míná.

Queachy, *adj.* مرتعش murta'ish, لرزان larzán, بي قرار bí-qarár, نا ثابت ná-sábit, شل shul, غلیظ ghalíz, کثیف kasíf.

Quean, *subs.* سلیطه salítah, لوند lavand, فاحشه fáhi-shah, فاجره fájirah.

Queasiness, *subs.* شکم درد shikam-dard, تهوع tahavvu', حالت قي hálat-i-qai, حالت استفراغ hálat-i-istifrágh.

Queasy, *adj.* درد شکم دار dard-i-shikam-dár, تهوع دار tahavvu'-dár, دل بهم زن dil-bi-ham-zan.

Queen, *subs.* مالکه málikah, ملکه malikah, ملیکه malíkah, سلطانه sultánah, زن شاه zan-i-sháh, حرم شاه haram-i-sháh, بیگم begum, بانو bánú, پادشاه خانم pádisháh-khánam.—(*At chess*) فرزین farzín, وزیر vazír.

Queen, *verb,* ملیکه گري کردن malíkah-garí kardan, پادشاه خانمي نمودن pádisháh-khánamí nimúdan. سلطانگي کردن sultánagí kardan.

Queen bee, *subs.* پادشاه زنبوران pádisháh-i-zambúrán, انثائي نحل unsá-i-nahl.

Queen consort, *subs.* زن شاه zan-i-sháh. زوجه سلطان zaujah-i-sultán, بانوئي حرم bánú-i-haram, شاه خانم sháh-khánam.

Queen dowager, *subs.* مالکه زمانه málikah-i-zamánah, بیوه سلطان bívah-i-sultán, ننه پادشاه nanah-i-pádisháh.

Queenlike, *adj.* ملکه وار malikah-vár, سلطانه وش sultánah-vash, ملیکه سا malíkah-sá, بانو وار bánú-vár.

Queenly, *adj.* ملککي malikagí, ملیکه وش malíkah-vash, بانوانه bánúánah, سلطانه مانند sultánah-mánand.

Queen's metal, *subs.* فلز مرکب filizz-i-murakkab, معدن سفید ma'dan-i-safíd, روي rúí, قلع qal'.

Queen post, *subs.* (*Architectural term*) ستون sitún.

عمود amúd (*pl.* عمد 'amad), مجر mijarr, شه تير shah-tír.

Queen's ware, *subs.* كاشي káshí. كاشي چربه رنگ kashí-i-charbah-rang.

Queer, *adj.* عجب 'ajab, عجيب 'ajíb, غريب gharíb, زشت zisht, بد حال bad-hál, منكر munkir.

Queerly, *adv.* عجيباً 'ajíban, عجيبانه 'ajíbánah, بطور bi-taur-i-zisht, منكرانه munkiránah.—(*I feel very queer*) خودرا بسيار بد حال مي‌يابم khud-rá bisyár bad-hál mí-yábam, حالتم بسيار بد است hálat-am bisyár bad ast.

Queerness, *subs.* عجيبي 'ajíbí, غريبي gharíbí, بد حالي bad-hálí, سستي sustí, زشتي zishtí, منكري munkirí.

Quell, *verb,* آرام كردن árám kardan, آراميدن árámídan, تسلي دادن tasallí dádan, تخفيف كردن takhfíf kardan, ساكن كردن sákin kardan, نشاندن nishándan, ساكت كردن sákit kardan, فرود آوردن furúd ávardan, فرو نشاندن furú nishándan, در هم شكستن dar-ham shikastan, مغلوب كردن maghlúb kardan.

Queller, *subs.* آرام سازنده árám-sázandah, فرود آورنده furúd-ávarandah, در هم شكننده dar-ham-shikanandah, غالب ghálib, قهار qahhár.

Quench, *verb,* خفه كردن khaffah kardan, افسرده گردانيدن afsurdah gardánídan, فرو نشاندن furú nishándan, خوابانيدن khábánídan.—(*Thirst*) تسكين دادن taskín dádan, نشاندن nishándan, رفع كردن raf' kardan.—(*Fire*) نشاندن nishándan, كشتن kushtan, اطفا نمودن itfá nimúdan, منطفي ساختن muntafí sákhtan, خاموش كردن khámúsh kardan, ساكت كردن sákit kardan.

Quenchable, *adj.* قابل تسكين qábil-i-taskín, اطفا پذير itfá-pazír, فرو خواب furú-kháb, تسكين ياب taskín-yáb.

Quencher, *subs.* تسكين ده taskín-dih, اطفا كن itfá-kun, خفه ساز khaffah-sáz, خاموش نما khámúsh-nimá, منطفي گردان muntafí-gardán.

Quenchless, *adj.* اطفا بي bí-itfá, اطفا نا پذير itfá-ná-pazír, خاموش نا شدني khámúsh-ná-shudaní, نا افسردني ná-afsurdaní.

Quercus ilex (*Evergreen oak-tree*), *subs.* درخت سنديان dirakht-i-sindiyán

Quercus infestoria (*Gall-nut*), *subs.* مازو mázú, مازي mází, عفص 'afs.

Quercus robor (*Oak-tree*), *subs.* درخت بلوط dirakht-i-ballút.

Quercus tinctoria (*Quercitron*), *subs.* پوست بلوط púst-i-ballút, بلوط صباغي ballút-i-sabbághí.

Quercus valonica, *subs.* (*Balonia oak-tree*) درخت گز علفي dirakht-i-gaz-'alafí.

Querimonious, *adj.* مائل بشكايت máïl-bi-shikáyat, شكواي shakváí, گله مند gilah-mand, نا راض ná-ráz, شكايت دار shikáyat-dár.

Querimoniously, *adv.* مشتكيانه mushtakíyánah, بطور bi-taur-i-shikáyat, از روي گله مندي az-rúy-i-gilah-mandí, نا راضانه ná-rázánah, منازعانه munázi'-ánah, مجادلانه mujádilánah, جنگجويانه jang-júyánah.

Querimoniousness, *subs.* نا راضي ná-rází, شكايت shikáyat-mandí, اشتكا ishtiká, گله مندي gilah-mandí, شكوي shakvá, منازعت munáza'at, اختصام ikhtisám, مجادله mujádalah.

Querist, *subs.* سائل sáïl, مستفهم mustafhim, مستفسر mustafsir, پرسنده parsandah, سؤال كننده süál-kunandah, جويا júyá.

Querl, *verb,* پيچيدن pích dádan, پيچ دادن pích dádan, گرداندن gardándan, تابيدن tábídan.

Quern, *subs.* دست آس dast-ás, آسك asak, آس ás, رحا rahá.

Querulous, *adj.* جنگ جو jang-jú, منازع munázi', مجادل mujádil, مشتكي mushtakí, كنان shikúh kunán, نالان nálán, نالش دار nálish-dár, نا راض ná-ráz.

Querulously, *adv.* مشتكيانه mushtakíyánah, بطور bi-taur-i-shikáyat, از روي گله مندي az-rúy-i-gilah-mandí, نا راضانه ná-rázánah, منازعانه munázi'-ánah, مجادلانه mujádilánah, جنگجويانه jang-júyánah.

Querulousness, *subs.* نا راضي ná-rází, شكايت مندي shikáyat-mandí, اشتكا ishtiká, گله مندي gilah-mandí, شكوي shakvá, منازعت munáza'at, اختصام ikhtisám, مجادله mujádalah.

Query, *subs.* مسئله masälah (*pl.* مسائل masáïl), سؤال süál, پرسش pursish, استفهام istifhám, استفسار istifsár, استعلام isti'lám, استنبا istimbá.

Query, *verb trans.* پرسيدن pursídan, سؤال كردن süál kardan, استفهام نمودن istifhám nimúdan.—*intrans.* مسئله پرسيدن masälah pursídan, سؤال مطلب كردن süál-i-matlab kardan, مستفسر شدن mustafsir shudan, تفحص كردن tafahhus kardan, جويا شدن júyá shudan.

Quest, *subs.* (*Search*) تفتيش taftísh, تلاش talásh, تجسس tajassus, جستجو just-u-jú, تفحص tafahhus, ابتغا ibtighá. — (*Request*) در خواست dar-khást, خواهش kháhish, تمنا tamannú, آرزو árzú, التماس iltimás, نياز niyáz, دعا du'á, استدعا istid'á, مطلب matlab. طلب talab, الجا iljá.

Quest, *verb,* جستن justan (*rt.* جوي júy), طلبيدن talabídan, تفحص كردن tafahhus kardan, ابتغا نمودن ibtighá nimúdan, تفتيش كردن taftísh kardan.

Question, *subs.* سؤال süál, پرسش pursish, استفهام istifhám, استفسار istifsár, مسئول mas,úl (*pl.* مسئولات

mas,úlát), مسئله masälah (*pl.* مسائل masáïl).—(*Affair*) کار kár, امر amr (*pl.* امور umúr), عمل 'amal, معامله mu'ámalah, سر و کار sar-u-kár, خصوص khusús, باب báb, بابت bábat, حال hál, ماده máddah, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib).—(*Term used in debate*) مسئله masälah. — (*The affair in question*) ماده که ذکر شد máddah kih zikr shud, فقره مذکور faqarah-i-mazkúr.—(*To start a question*) مسئله طرح کردن masälah tarah kardan.—(*There are two sides to the question*) ماده دو شق دارد máddah dú-shaqq dárad.—(*This is out of the question*) این خارج از مسئله است ín khárij az-masälah ast.

Question, *verb,* استفسار نمودن istifsár nimúdan, پرسیدن pursídan, استنطاق کردن istintáq kardan, سؤال نمودن süál nimúdan, استعلام کردن isti'lám kardan.—(*Doubt*) شك کردن shakk kardan, شبهه نمودن shubhah nimúdan, تمارى ورزیدن tamárí varzídan, بحث وارد آوردن bahs várid ávardan.

Questionable, *adj.* قابل اعتراض qábil-i-i'tiráz, شبهه دار shubhah-dár, ایراد مند írád-mand, مورد بحث múrid-i-bahs, سؤال بردار süál-bardár. — (*Suspicious*) مشتبه mushtabih.

Questioner, *subs.* پرسنده pursandah, مستفهم mustafhim, مستفسر mustafsir, مستعلم musta'lim.

Questionist, *subs.* پرسنده pursandah, مستفهم mustafhim, مستفسر mustafsir, مستعلم musta'lim.

Questionless, *adj.* بي شبهه bí-shubhah, بي سؤال bí-süál, بي شك bí-shakk, بدون ریب bidún-i-ríb, بدون سؤال bidún-i-süál, یقیناً yaqínan, البته albattah.

Questor, *subs.* خزانه دار khizánah-dár, صندوق دار sandúq-dár, خراج گیر khiráj-gír, مستوفي mustaufí.

Questorship, *subs.* خزانه داري khizánah-dárí, صندوق داري sandúq-dárí, خراج گیري khiráj-gírí, عمل استیفا 'amal-i-istífá.

Quib, *subs.* هجو hajv, هجا hijá, مزاح mazáh, استهزا istihzá, طنز tanz, طعنه ta'nah, ریشخند ríish-khand.

Quibble, *subs.* نکته nuktah, ایهام íhám, گریز guríz, طفره tafrah, بهانه bahánah, کنایه kináyah, جناس jinás, لغز lughz.

Quibble, *verb,* نکته گیري کردن nuktah-gírí kardan, بهانه کردن bahánah kardan, طفره زدن tafrah zadan.

Quibbler, *subs.* نکته گیر nuktah-gír, لغز گو lughz-gú, طفره زن tafrah-zan, کنایه گو kináyah-gú.

Quick, *subs.* (*Living flesh*) گوشت زنده gúsht-i-zindah. — (*Living plant*) گیاه زنده zindah-giyáh. —(*The quick*) احیا ahyá, زنده zindah, زندگان zindagán.—(*It cut him to the quick — metaphorically*) بسیار به او تأثیر کرد bisyár bi-ú täsír kard. — *adj.* زود zúd, چابك chábuk, چالاك chálák, چست chust, مسرع musri', جلد jald, تند tund, تیز tíz, گرم garm, سریع sarí', شتاب shitáb, شتابان shitábán, زرنگ zaring, دو اسبه dú-asbah.—(*Alive*) حي hayy, زنده zindah. — (*Quick as the wind*) باد رفتار bád-raftár.—*adv.* زود zúd, بزودي bi-zúdí, سرعتاً sur'atan, بسرعت bi-sur'at, سریعاً sarí'an, بتعجیل bi-ta'jíl, باستعجال bi-isti'jál, سر دست sar-dast, عاجلاً 'ájilan, عاجلانه 'ájilánah, علي الفور 'ala 'l-faur, فوراً fauran, شتابانه shitábánah, جلدي کنان jaldí-kunán, بجلدي bi-jaldí.—*interj.* به سرعت bih-sur'at, زود zúd.

Quicken, *verb trans.* شتابانیدن shitábánídan, جلد ساختن jald sákhtan, جلد صورت دادن jald súrat dádan, بر انگیختن bar-angíkhtan.—(*Make alive*) زنده ساختن zindah sákhtan, احیا نمودن ihyá nimúdan, حیات بخشیدن hayát bakhshídan, تازه گردانیدن tázah gardánídan.—*intrans.* شتافتن shitáftan (*rt.* شتاب shitáb), شتاب نمودن shitáb nimúdan, تعجیل نمودن ta'jíl nimúdan. جلد رفتن jald raftan.—(*Become alive*) زنده شدن zindah shudan, حي شدن hayy shudan, حیات یافتن hayát yáftan.

Quickened, *adj.* (*Hasted*) شتابانیده shitábánídah. معجل mu'ajjal.—(*Revived*) احیا شده ihyá-shudah. زندگي یافته zindagí-yáftah. — (*Alive*) زنده zindah. حي hayy.

Quickener, *subs.* (*Haster*) شتابانده shitábándah. جلد صورت دهنده jald-súrat-dihandah.—(*Life-giver*) زنده zindah. حیات دار hayát-dár, حي hayy.

Quickening, *subs.* (*Haste*) تعجیل ta'jíl. تسریع tasrí'. جلد سازي jald-sází.—(*Life*) احیا ihyá. جان بخشي ján-bakhshí, زنده سازي zindah-sází. انشار inshár, انگیزش angízish.—*adj.* تعجیل نما ta'jíl-nimá, شتابانده shitábánandah.—(*Life-giving*) حیات بخش hayát-bakhsh, زندگي ده zindagí-dih.

Quicklime, *subs.* آهك خام áhak-i-khám.

Quickly, *adv.* زود zúd, بزودي bi-zúdí, سرعتاً sur'atan, بسرعت bi-sur'at, سریعاً sarí'an, بتعجیل bi-ta'jíl, باستعجال bi-isti'jál, سر دست sar-dast, عاجلاً 'ájilan, عاجلانه 'ájilánah, علي الفور 'ala 'l-faur, فوراً fauran, شتابانه shitábánah, جلدي کنان jaldí-kunán, بجلدي bi-jaldí.—(*Very quickly*) زود زود zúd-zúd. بسرعت زیاد bi-sur'at-i-ziyád, بسیار جلد bisyár-jald.

Quick-match, *subs.* فتیله fatílah. کبریت kibrít. شعاله sha'álah.

Quickness, *subs.* (*Intelligence*) سهولت تعلم suhúlat-i-ta'allum. سرعت فهم sur'at-i-fahm. صفائی ذهن safá'i-i-zihn, چابکي chábukí, زرنگي zaringí. زکاوت zakávat, ذکاوت zakávat, بیداري bidárí. فراست firásat. تیز هوشي tíz-húshí, تیز فهمي tíz-fahmí. — (*Rapidity*) زودن zúdí, جلدي jaldí, شتاب shitáb, تیزي tízí, سرعت sur'at, تعجیل ta'jíl.

Quicksand, *subs.* ریگ روان ríg-i-raván, شنار shinár, رمل raml (*pl.* رمال rumál), مهیل mahíl.

Quick-scented, *adj.* تیز بو tíz-bú, خوش مشام khush-mashámm, بو فهم bú-fahm, بو کش bú-kash.

Quick-set, *subs. and adj.* دره dirrah, خار بن khár-bun, شوك shauk, عوسج 'ausaj, سیاج siyáj.

Quick-set, *verb,* سیاج ساختن siyáj sákhtan, دیوار بند خار ساختن dívár-band-i-khár sákhtan, خار بن نشاندن khár-bun nishándan, تشویك نمودن tashvík nimúdan.

Quick-sighted, *adj.* تیز بین tíz-bín, تیز فهم tíz-fahm, زرنگ zaring, زیرك zírak, چابك chábuk, چست chust, ذکي zakí, چیره دست chírah-dast, بصیر basír, باهوش bá-húsh.

Quicksilver, *subs.* سیماب sím-áb, سیم روان sím-i-raván, زیبق zíbaq, جیوه jívah, فرار farrár.

Quick-witted, *adj.* تیز هوش tíz-húsh, تیز فهم tíz-fahm, حاضر جواب házir-javáb, خوش ادراك khush-idrák.

Quid, *subs.* نشخوار nush-khár, نشوار nush-vár.

Quiddany, *subs.* مربائي به murabbá'í-i-bih.

Quiddity, *subs.* جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir), ذات zát. — (*Nicety*) دقت diqqat, لطافت latáfat, ستیز sitíz, جدل jadal.

Quiddle, *verb,* بیهوده وقت گذرانیدن bíhúdah vaqt guzránídan, تضییع وقت نمودن tazyí'-i-vaqt nimúdan, سهل انگاري کردن sahl-angárí kardan, سر سري کار sar-sarí kár nimúdan.

Quiddler, *subs.* سهل انگار sahl-angár, متهاون mutahávin, بیهوده کار bíhúdah-kár, وقت ضائع کن vaqt-zái'-kun.

Quidnunc, *subs.* فضول fuzúl, همه چیز شناس hamah-chíz-shinás, متجسس mutajassis, مطلب جو matlab-jú.

Quid pro quo, *adverbial expression,* عوض 'avaz, بدل badal.—(*He gave him a quid pro quo*) به او جزا وفاقي bi-ú jazá-i-vifáqí dád, سزایش‌را داد sizáyish-rá dád.

Quiesce, *verb,* ساکن بودن sákin búdan, سکوت کردن sukút kardan, بي حرکت شدن bí-harakat shudan, آرام داشتن árám dáshtan.

Quiescence, *subs.* سکون sukún, آرام árám, عدم تحرك 'adam-i-taharruk, خاموشي khámúshí.—(*Grammatical term*) سکون sukún, مجزومي majzúmí.

Quiescent, *adj.* ساکن sákin, آرام árám, خفیف khafíf, مخفف mukhaffaf.—(*Grammatical term*) ساکن sákin, نا متحرك ná-mutaharrik, مجزوم majzúm.

Quiet, *subs.* آرام árám, آرامي árámí, آرامش árámish, آرمیدگي áramídagí, آسایش ásáyish, آسودگي ásúdagí, راحت ráhat, استراحت istiráhat, سکون sukún, سکونت sukúnat, اطمئنان itmïnán, رفاهت rafáhat, رفاهیت rafáhiyat, یواشگي yaváshagí, خاطر جمعي khátir-jam'í.—*adj.* (*At rest*) ساکن sákin, آرامیده árámídah, آسوده ásúdah, مطمئن mutmaïnn, مرفه muraffah, ملائم muláïm.—(*Silent*) خاموش khámúsh, ساکت sákit, خب khab.—(*As a horse*) رام rám, مطیع mutí'.—(*As a man*) آرام árám.—(*To be quiet*) آرامیدن árámídan, آرام گرفتن árám giriftan.

Quiet, *verb,* رام کردن rám kardan, آرام دادن *or* کردن árám dádan *or* kardan, آرامانیدن árámánídan, آرامیدن árámídan, تسلي دادن tasallí dádan, تسکین کردن taskín kardan, مطمئن ساختن mutmaïnn sákhtan.

Quietism, *subs.* خاطر جمعي khátir-jam'í, سکون sukún, آرام گیري árám-gírí, اطمئنان itmïnán, سلامت جوئي salámat-jú'í, آرام طلبي árám-talabí, اسلام islám, تسلیم taslím, درویشي darvíshí.

Quietist, *subs.* صاحب سکون sáhib-sukún, آرام دار árám-dár, آرام گیر árám-gír, جمع خاطر khátir-jam', مسلم muslim, تسلیم دار taslím-dár, درویش darvísh, مطمئن mutmaïnn.

Quietistic, *adj.* اطمئناني itmïnání, اسلامي islámí, تسلیمي taslímí, راحتي ráhatí, آرامي árámí.

Quietly, *adv.* آهسته áhistah, یواش yavásh, سنگنك sanganak, به آرامي bi-árámí, به آسودگي bi-ásúdagí, سلیمانه salímánah, بطور خاطر جمعي bi-taur-i-khátir-jam'í, از روي اطمئنان az-rúy-i-itmïnán, به آرام قلب bi-árám-i-qalb, مطمئنانه mutmaïnnánah.

Quietness, *subs.* آرام árám, آرامي árámí, آرامش árámish, آرمیدگي áramídagí, آسایش ásáyish, آسودگي ásúdagí, راحت ráhat, استراحت istiráhat, سکون sukún, سکونت sukúnat, اطمئنان itmïnán, رفاهت rafáhat, رفاهیت rafáhiyat, یواشگي yaváshagí, خاطر جمعي khátir-jam'í.

Quietude, *subs.* آرام árám, آرامي árámí, آرامش árámish, آرمیدگي áramídagí, آسایش ásáyish, آسودگي ásúdagí, راحت ráhat, استراحت istiráhat, سکون sukún, سکونت sukúnat, اطمئنان itmïnán, رفاهت rafáhat, رفاهیت rafáhiyat, یواشگي yaváshagí, خاطر جمعي khátir-jam'í.

Quietus, *subs.* (*Acquittance*) مرخصي murakhkhasí, آزادگي ázádagí, انطلاق intiláq, بریدگي burídagí, جواب javáb, قلم اندازي qalam-andází. — (*Death*) وفات vafát, موت maut, مرگ marg, انقطاع inqitá'.—(*He received his quietus*) مرافعه اش از قلم افتاد muráfa'ah-ash az-qalam uftád.

Quill, *subs.* شاه پر sháh-par, پر par.—(*Quill pen*) قلم پر qalam-i-par, ني nay, میخ síkh.

Quill, *verb,* بافتن báftan, لبه دار ساختن labah-dár sákhtan, پر دار نمودن par-dár nimúdan, بشکل پر درست bi-shakl-i-par durust kardan.

Quilt, *subs.* لحاف laháf, رضائي razá'í, پنبه دار pambah-dár, دو لائي dú-lá'í, لباده labbádah.

Quilt, *verb,* آزدن ázadan, پنبه دار ساختن pambah-dár sákhtan, دولائي دوختن dú-lá,í dúkhtan, لباده ساختن labbádah sákhtan.

Quilted, *part. and adj.* از پنبه پر کرده شده az-pambah-pur-kardah-shudah, از پنبه آکنده az-pambah-ákandah.

Quilting, *subs.* بخیه bakhyah, سوزني súzaní, دو لائي dú-lá,í.

Quince, *subs.* (*Tree—Cydonia vulgaris*) به درخت dirakht-i-bih.—(*Fruit—Cydonium malum*) به bih, بهي bihí, سفرجل safarjal.

Quincunx, *subs.* مخمس نشاني mukhammas-nishání, تخميس takhmís.

Quinine, *subs.* کنه کنه kinah-kinah (European), کنینه kinínah (European).

Quinquagesima, *subs.* پنجاه روز پیش از نو روز pánjáh rúz písh-az-nau-rúz.

Quinquangular, *adj.* پنج گوشه panj-gúshah, مخمس mukhammas, پنج زاویه panj-záviyah.

Quinquangularly, *adv.* مخمسانه mukhammasánah, بطور پنج گوشه bi-taur-i-panj-gúshah.

Quinquennial, *adj.* پنج سالي panj-sálí, پنج سال مان panj-sál-mán, پنج ساله panj-sálah.

Quinquennially, *adv.* هر پنج سالي یك بار har-panj-sálí-yak-bár, پنج سال به پنج سال panj-sál-bi-panj-sál.

Quinquepartite, *adj.* پنج جا panj-já, پنج قسمت panj-qismat, پنج پاره panj-párah.

Quinquevalve, *adj.* پنج بندي panj-bandí, پنج پرده panj-pardah, پنج صدفه panj-sadafah.

Quinsy (*Cynanche tonsillaris*), *subs.* خناق khunáq, وجع حلقوم vaj'-i-hulqúm, وجع حلق vaj'-i-halq, گلو درد gulú-dard.

Quint, *subs.* پنجگانه panj-gánah, تخميس takhmís, مخمس mukhammas.

Quintain, *subs.* قاپو qápú, دار dár, هدف hadaf, نشانگاه nishán-gáh.

Quintal, *subs.* خروار khar-vár, قنطار qintár (*pl.* قناطير qanátír), من بزرگ mann-i-buzurg.

Quintessence, *subs.* پنج باره panj-bárah, سلاله sulálah, خلاصه khulásah, جوهر jauhar, عين 'ain, ذات zát, اصل asl.—(*This is the quintessence of folly*) اين منتهائي حماقت است ín muntahá,í-i-himáqat ast, اين عين حماقت است ín 'ain-i-himáqat ast.

Quintessential, *adj.* اصلي aslí, ذاتي zátí, عيني 'ainí, جوهري jauharí, حقيقي haqíqí.

Quintet, *subs.* نغمه پنج شخصي naghmah-i-panj-shakhsí, سرود پنج آوازي surúd-i-panj-ávází.

Quintillion, *subs.* کونتيليون kúntílíyún (European).

Quintuple, *adj.* مخمس mukhammas, پنج لا panj-lá, پنج مقابل panj-muqábil, پنج چند panj-chand, پنج باره panj-bárah.

Quintuple, *verb,* پنج لا کردن panj-lá kardan, پنج مقابل ساختن panj-muqábil sákhtan, پنج چند نمودن panj-chand nimúdan, پنج باره کردن panj-bárah kardan.

Quip, *subs.* لطيفه latífah, بذله bazlah, طعن ta'n, طنز tanz, مطائبه mutáíbah, شوخي shúkhí, باردي bárdí, فسوس fisús, کنايه kináyah, هزل hazl, مسخره maskharah.

Quip, *verb trans.* طعن زدن ta'n zadan, طنز نمودن tanz nimúdan, مسخره نمودن maskharah nimúdan.—*intrans.* شوخي کردن shúkhí kardan, ريشخند نمودن rísh-khand nimúdan, مزاح کردن mizáh kardan, باردي کردن bárdí kardan.

Quire, *subs.* (*Of paper*) دسته کاغذ dastah-i-kághaz, دسته کاغذ بسته bastah-i-kághaz.—(*Choir*) دسته آوازه خوان dastah-i-ávázah-khán, جوق مغني jauq-i-mughanní.

Quire, *verb,* سرودن surúdan. هم آواز شدن ham-áváz shudan, آوازه خواندن ávázah khándan.

Quirister, *subs.* آوازه خوان ávázah-khán, پيش آواز písh-áváz, رئيس آوازه خوانان räís-i-ávázah-khánán.

Quirk, *subs.* جواب سخت javáb-i-sakht, چربك churbak, گوشه gúshah, کنايه kináyah, انحراف inhiráf, کناره kinárah, گريز guríz, طفره tafrah.

Quirkish, *adj.* لغزي lughazí, طعن آميز ta'n-ámíz, گوشه دار gúshah-dár, گريز دار guríz-dár, پر کنايه pur-kináyah.

Quit, *adj.* آزاد ázád, بري barí, خلاص khalás, مبرا mubarrá.

Quit, *verb,* گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), ترك کردن tark kardan, تباعد نمودن tabá'ud nimúdan, بيرون (از) رفتن bírún raftan (az), ول کردن vil kardan, توديع نمودن taudí' nimúdan, وداع گفتن vidá' guftan.—(*Quit yourselves like men*) مردانگي نمائيد mardánagí nimá,íd, مانند مردان کار کنيد mánand-i-mardán kár kuníd.

Quit-claim, *subs.* ترك ادعا tark-i-iddi'á, واگذار نامه vá-guzár-námah, تبرا نامه tabarra-námah, ورقه استخلاص varaqah-i-istikhlás.

Quit-claim, *verb,* ترك ادعا نمودن tark-i-iddi'á nimúdan, واگذار نامه دادن vá-guzár-námah dádan, تبرا نامه نوشتن tabarrá-námah nivishtan, ورقه استخلاص دادن varaqah-i-istikhlás dádan.

Quite, *adv.* سراسر sar-á-sar, تماماً tamáman, بالكل bi 'l-kull, بالكليت bi 'l-kullíyat, بكلي bi-kullí, كلّ و كلاً kullan va qátibatan, كليتاً kullíyatan, بتمامي bi-tamámí, بالمره bi 'l-marrah, بعينه bi-'ainihi.

Quit-rent, *subs.* اجاره قاطعه ijárah-i-qáti'ah, كرايه قطعي kiráyah-i-qat'í, استيجار بي رسوم istíjár-i-bí-rusúm.

Quits, *adv.* پاك از يكدگر pák-az-yak-digar, مبرى mu-barrá, پاك حساب pák-hisáb, بري ذمه barí-i-zimmah. —(*Now we are quits*) حال حسابمان پاك است hál hisáb-i-mán pák ast, حال از يكدگر پاكيم hál az-yak-digar pák-ím, حال بري ذمه هستيم hál barí-i-zimmah hastím.

Quittance, *subs.* خط برات ذمه khatt-i-barát-i-zim-mah, بري ذمگي barí-i-zimmagí, بي ادعائي bí-iddi'á,í, مفاصائي حساب mufásá,í-i-hisáb, وفا vafá, ادا adá, مكافات mukáfát, مجازات mujázát, فرخطي farkhatí.

Quitter, *subs.* تارك tárik, ول كن vil-kun, توديع نما taudí'-nimá.—(*Disease*) عقربك 'aqrabak, پي درد pay-dard, سم درد sum-dard.

Quiver, *subs.* ترکش tarkash, تير كش tír-kash, تير دان tír-dán, كيش kísh, جعبه ja'bah.

Quiver, *verb,* طپيدن tapídan, لرزيدن larzídan, جنبيدن jumbídan, مرتعش شدن murta'ish shudan, مرتجف بودن murtajif búdan.

Quivered, *adj.* ترکش دار tarkash-dár, با جعبه bá-ja'-bah, در ترکش dar-tarkash, داخل جعبه dákhil-i-ja'bah.

Quiveringly, *adv.* لرز لرزان larz-larzán, لرزش كنان lar-zish-kunán, طپش كنان tapish-kunán, مرتعشانه mur-ta'ishánah, مرتجفانه murtajifánah.

Qui vive, *subs.* بيداري bídárí, هوشياري húsh-yárí.—(*To be on the qui vive*) بيدار كار بودن bídár-kár búdan, هوشيار بودن húsh-yár búdan.

Quixotic, *adj.* خيالي khiyálí, خيال باف khiyál-báf, موهوم mauhúm, رؤياي rüyáí, افسوني afsúní, افسانه آميز afsánah-ámíz, تخيلي takhayyulí, انديشه پران andíshah-parán.

Quixotically, *adv.* خيال بافانه khiyál-báfánah, بطريق تخيل bi-taríq-i-takhayyul, بطرز تخييليان bi-tarz-i-takh-yílíyán.

Quixotry, *subs.* خيال بافي khiyál-báfí, توهم tavahhum, باطل انديشي bátil-andíshí, انديشه پراني andíshah-parání.

Quiz, *subs.* (*Person*) شخص عجيب shakhs-i-'ajíb, مرد شگفت mard-i-shigift, مايه حيرت máyah-i-hairat.—(*Thing*) لغز lughaz, معما mu'ammá, غمه ghummah, مسئله سخت masálah-i-sakht, لاغ lágh.

Quiz, *verb,* حيران كردن hairán kardan, متعجب ساختن muta'ajjib sákhtan, تحميق نمودن tahmíq nimúdan, ابله شمردن ablah shimurdan.

Quizzical, *adj.* لغزي lughazí, معماي mu'ammáí, مزاحي mizáhí, نشاط انگيز nishát-angíz, لاغ آگين lágh-ágín.

Quizzing, *subs.* تحميق tahmíq, تسفيه tasfíh, استهزا is-tihzá, نكته گيري nuktah-gírí, تمسخر tamaskhur, مزاح كني mazáh-kuní.

Quizzing-glass, *subs.* دور بين كوچك dúr-bín-i-kúchik, چشمك خرد chashmak-i-khurd, عينك 'aínak.

Quoin, *subs.* (*Corner*) زاويه záviyah (*pl.* زوايا zaváyá), گوشه gúshah, كنج kunj.—(*For cannon*) اهرم ahrum, توپ بلند كن túpbuland-kun, گاز gáz, گازك gázak.

Quoit, *subs.* حلقه halqah (*pl.* حلق halaq), دائره dáïrah, طوقك tauqak.

Quoit, *verb,* حلقه بازي كردن halqah-bází kardan, طوقك tauqak andákhtan.

Quondam, *adj.* سابق sábiq, ديرينه dírínáh, قديم qadím, كهن kuhan.

Quondary, *subs.* اشكال ishkál, دشواري dushvárí.

Quorum, *subs.* اصحاب قضا as,háb-i-qazá, ارباب فتوى arbáb-i-fatvá, جوق وكلا jauq-i-vukalá, دسته عمال dastah-i-'ammál.

Quota, *subs.* مقدار miqdár, بهره bahrah, حصه hissah, قسمت qismat, نصيب معين nasíb-i-mu'ayyan.

Quotable, *adj.* قابل انتخاب qábil-i-intikháb, قابل ذكر qábil-i-zikr.

Quotation, *subs.* (*From an author*) عبارت 'ibárat, نخبه nukhbah.—(*Mercantile term*) ذكر قيمت zikr-i-qímat, قيمت مذكوره qímat-i-mazkúrah. — (*Quoting*) ايراد írád, نقل naql.

Quote, *verb,* ايراد نمودن írád nimúdan, نقل كردن naql kardan, انتخاب نمودن intikháb nimúdan, ذكر كردن zikr kardan.—(*Mercantile term*) ذكر قيمت نمودن zikr-i-qímat nimúdan, تعيين ثمن كردن ta'yín-i-saman kardan.

Quotidian, *subs.* امر يوميه amr-i-yaumíyah, هر چيز روزي har chíz-i-rúzí.—*adj.* روزينه rúzínah, روزانه rú-zánah, يوميه yaumíyah, هر روزه har-rúzah, روز بروزي rúz-bi-rúzí, يوماً فيوماً yauman-fa-yauman.

Quotient, *subs.* حاصل hásil, مقسوم maqsúm, خارج قسمت khárij-i-qismat.

Quo warranto, *subs.* (*Legal phrase*) تفتيش نامه taf-tísh-námah, ورقه تفحص varaqah-i-tafahhus, كتابه استفسار kitábah-i-istifsár.

Quran, *subs.* قرآن qur,án, القرآن al-qur,án, فرقان fur-qán, مصحف mus,haf.—(*Verse of the Quran*) آية áyat (*pl.* آيات áyát).—(*Chapter of Quran*) سوره súrah (*pl.* سور suvar). [The hundred and fourteen chap-ters of the Quran are divided into thirty sections called جز juz (*pl.* اجزا ajzá); and each section is subdivided into two portions called حزب hizb (*pl.* احزاب ahzáb).]

R.

Rabbet, *subs.* سوراخ جفت گيري súrákh-i-juft-gírí, زبانه جفت گيري zabánah-i-juft-gírí, جا ميخ já-i-míkh, جا زبانه já-i-zabánah, وصله vaslah.

Rabbet, *verb,* جفت گيري كردن juft-girí kardan, وصل نمودن vasl nimúdan, صاف كردن sáf kardan, تراشيدن tiráshídan, رنديدن randídan.

Rabbi, *subs.* حاخام hákhám, حبر hibr (*pl.* احبار ahbár), ملائي يهود mullá,í-i-yahúd, رباني rabbání.

Rabbinic, *subs.* زبان علما يهود zabán-i-'ulamá-i-yahúd, ربانيت rabbániyat, زبان عبري تركيبي zabán-i-'ibrí-tarkíbí.—*adj.* رباني rabbání, احباري ahbárí, منسوب مذهب علما يهود mansúb-i-mazhab-i-'ulamá-i-yahúd.

Rabbinism, *subs.* اصطلاح ربانيان istiláh-i-rabbániyán, ربانيت rabbániyat, حبريت hibríyat.

Rabbinist, *subs.* تلمودي talmúdí, احباري ahbárí, رباني دومست rabbání-dúst.

Rabbit (*Lepus cuniculus*), *subs.* خر گوش khar-gúsh, ارنب arnab (*pl.* ارانب aránib).

Rabble, *subs.* الواط alvát, لوطكي lútakí, عوام الناس 'avámmu 'n-nás, اوباش aubásh, هنگامه hangámah, ازدحام izdihám, گروه ناس gurúh-i-nás.

Rabid, *subs.* (*Persons*) خشمگين khishm-gín, غضبناك ghazab-nák, پر غيظ pur-ghaiz, ديوانه dívánah, كج خلق kaj-khalq.—(*Animals*) تند tund, پر غضب pur-ghazab, خشمناك khishm-nák, پر شورش pur-shúrish.

Rabidly, *adv.* (*Persons*) خشمناكانه khishm-nákánah, از روي غيظ az-rúy-i-ghaiz, سان ديوانه dívánah-sán.—(*Animals*) وار ديوانه dívánah-vár, از روي تندي az-rúy-i-tundí, خشمناكانه khishm-nákánah.

Rabidness, *subs.* (*Persons*) خشمناكي khishm-nákí, غضبناكي ghazab-nákí, كج خلقي kaj-khalqí, پر غيظي pur-ghaizí.—(*Animals*) تندي tundí, جوش غضب júsh-i-ghazab, ديوانگي dívánagí.

Race, *subs.* (*Family*) خاندان khándán, خانواده khán-vádah, اصل asl, نسل nasl (*pl.* انسال ansál), نسب nasab (*pl.* انساب ansáb), قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), آل ál, ال ill, نژاد nizhád, دودمان dúdmán, تبار tabár, قبيله qabílah (*pl.* قبائل qabáïl), سلاله sulálah, ذريه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí), سلسله silsilah, جنس jins (*pl.* اجناس ajnás), نطفه nutfah.—(*Match*) شرط shart (*pl.* شروط shurút), مسابقت musábaqat, دوش davish, اسب دواني asb-davání.—(*Breed of horses*) تك tak.—(*Current*) سيل sail, جوي آب júy-i-áb, آب تند áb-i-tund, آب شار áb-shár.—(*The race is not always to the swift*) مسابقت گوي هميشه رو سبك sabuk-rau hamíshah gú,í-i-musábaqat na-burd.

Race, *verb,* دوانيدن davánídan, دويدن davídan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), اسب دواني كردن asb-davání kardan, مسابقت نمودن musábaqat nimúdan.

Race-course, *subs.* ميدان maidán, ميدانگاه maidán-gáh, اسب دواني asb-davání.

Race-ginger, *subs.* زنجبيل نا كوفته zanjabíl-i-ná-kúf-tah.

Race-horse, *subs.* اسب شرط asb-i-shart, اسب پر دو asb-i-pur-dav.

Racemation, *subs.* خوشه khúshah, عنقود 'unqúd (*pl.* عناقيد 'anáqíd).

Raceme, *subs.* (*Botanical term*) گل بندي gul-bandí, گل آرائي gul-árá,í.

Racemiferous, *adj.* (*Botanical term*) خوشه آور khúshah-ávar, خوشه دار khúshah-dár, عنقود ده 'unqúd-dih.

Racemous, *adj.* (*Botanical term*) متعنقد mut'anqad. با عنقود bá-'unqúd, با خوشه bá-khúshah, خوشه رو khúshah-rú.

Racer, *subs.* (*Person*) دونده davandah. مستبق mustabiq, مسابق musábiq.—(*Horse*) اسب شرط asb-i-shart. اسب پر دو asb-i-pur-dav.—(*Ship*) جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí), كشتي kashtí, طراده tarrádah.

Races, *subs.* مجلس مسابقت majlis-i-musábaqat.

Rachitic, *adj.* (*Anatomical term*) ظهري zahrí, مازه پشتي mázah-i-pushtí.—(*Medical term*) ناقص بدن náqis-i-badan, ضعيف za'íf, نا سالم ná-sálim.

Rachitis, *subs.* (*Anatomical term*) نرم پشتي narm-i-pushtí, كج استخواني kaj-i-ustukhání.—(*Medical term*) ناقص بدني náqis-i-badaní, كج پشتي kaj-pushtí.

Raciness, *subs.* اصيلي asílí, خوش اصلي khush-aslí. مزه mazah, تندي tundí, لذيذي lazízí.

Racing, *subs.* مسابقت musábaqat, استباق istibáq, ميدان داري maidán-dárí, اسب دواني asb-davání.

Rack, *subs.* (*Torture*) شكنجه shikanjah. آلت عذاب álat-i-'azáb.—(*Metaphorically*) عذاب 'azab, آزار ázár, رنج ranj, ايذا ízá.—(*Shelf for dishes*) طاقچه táq-chah, رف raf.—(*Place for hay*) علف دان 'alaf-dán, معلفه ma'alafah, پشتك pushtak, آخوره ákhurah.—(*Machinery*) پايه páyah, گردونك gardúnak.—(*Flying clouds*) ميغ mígh, مه mih.

Rack, *verb trans.* شكنجه كردن shikanjah kardan. در شكنجه نهادن dar-shikanjah nihádan.—(*Pain*) درد دادن dard dádan, آزردن ázurdan, عذاب دادن 'azáb dádan.—(*As wine*) فشاردن fishárdan, صاف كردن sáf kardan, كشيدن kashídan, تصفيه نمودن tasfiyah nimú-dan.—*intrans.* (*Amble*) يورقه رفتن yúrqah raftan. تند قدم بر داشتن tund qadam bar-dáshtan.—(*As clouds*) بر آمدن bar-ámadan, بالا رفتن bálá raftan, از هم پاشيدن az-ham páshídan.

Racked, *part. and adj.* (*Clarified*) مصفي musaffa, مروق muravvaq.—(*Tortured*) در شكنجه dar-shikan-jah, معذب mu'azzab, ايذا يافته ízá-yáftah.

Racker, *subs.* عذاب دهنده 'azáb-dihandah. شكنجه كننده shikanjah-kunandah, رنج رساننده ranj-rasánan-dah.

Racket, *subs.* (*Noise*) گلبانگ gulbáng, صدا sidá. صوت

saut.—(*Snow-shoe*) کفش برف kafsh-barf.—(*For lawn tennis, &c.*) چوگان chaugán, صولجان saulaján (*pl.* صوالجت saválijat).

Racketing, *subs.* صوت ابتهاج saut-i-ibtiháj, آواز فرح áváz-i-farah, غوغا ghaughá, شورش shúrish.

Rackety, *adj.* غوغاي ghaughái, شورشي shúrishí, پر صدا pur-sidá, با فریاد bá-firyád.

Racking, *adj.* عذاب ده 'azáb-dih, رنج رسان ranj-rasán, شکنجه کن shikanjah-kun, آزارنده ázárandah.—(*A racking pain*) درد سخت dard-i-sakht, عذاب الیم 'azáb-i-alím.

Rack-rent, *subs.* کرایه تمام kiráyah-i-tamám, اجاره درست ijárah-i-durust.

Rack-renter, *subs.* اجاره تمام دهنده ijárah-i-tamám-dihandah, کرایه تمام ده tamám-kiráyah-dih.

Racoon (*Procyon lotor*), *subs.* سمور امریقي samúr-i-amríqí, راکون rákún (European).

Racy, *adj.* مضحك muzhik, با مزه bá-mazah, اصیل asíl, اصلي aslí, نژادي nizhádí, طبیعي tabí'í, تند tund, خوش ذائقه khush-záïqah.

Raddle, *subs.* ترکه tarakah, چوب chúb, قضیب qazíb. —(*Hedge*) سیاج siyáj, دیوار بست dívár-bast.—(*Weaver's raddle*) شانه shánah, مشط masht (*pl.* امشاط amshát).

Raddle, *verb*, بهم بافتن bi-ham báftan, در هم دوانیدن dar-ham davánídan.

Radial, *adj.* ساعدي sá'idí, یدي yadí, شعاعي shi'á'í, زندي zandí.

Radiance, *adj.* نور núr (*pl.* انوار anvár), پرتو partav, تابش tábish, روشنائي raushná'í, شعشعه sha'sha'ah, شعشاع sha'shá', تلألؤ talälü.

Radiant, *subs.* نیر niyyar, مصدر نور masdar-i-núr, شعاع shi'á', مصباح masbáh.—*adj.* منور munavvar, پر نور pur-núr, روشن raushan, منیر munír, متشعشع mutasha'shi', متلألئ mutaläli, درخشان dirakhshán, رخشان rukhshán.—(*A radiant face*) روي تابان rúy-i-tábán, وجه منیر vajh-i-munír.

Radiantly, *adv.* بطور تاباني bi-taur-i-tábání, بشدت تابش bi-shiddat-i-tábish, منیرانه muníránah.

Radiata, *subs.* (*Scientific term*) حیوانات شعاعیه haivánát-i-shi'á'íyah, حیوانات خطوطیه haivánát-i-khutútí-yah.

Radiate, *adj.* شعاعي shi'á'í, ذو صفي zú-saffí, خطوطي khutútí.

Radiate, *verb trans.* نور دادن núr dádan, منور ساختن munavvar sákhtan, گرمي رساندن garmí rasándan.—*intrans.* پرتو زدن partav zadan, تشعشع نمودن tasha'-shu' nimúdan, تلعلع نمودن tala'lu' nimúdan, تابیدن tábídan, درخشیدن dirakhshídan, شعاع انداختن shi'á' andákhtan, تافتن táftan, حرارت دادن harárat dádan, گرمي فشاندن garmí fishándan.

Radiated, *adj.* متشعشع mutasha'shi', متلألي mutaläli, منور munavvar, تابان tábán, تافته táftah.

Radiating, *subs.* تشعشع tasha'shu', شعشعه sha'sha'ah, نور بخش núr-bakhsh, حرارت دهي harárat-dihí, گرمي فشاني garmí-fishání, روشن سازي raushan-sází, لمعان lam'án.—*adj.* متشعشع mutasha'shi', نور بخش núr-bakhsh, حرارت ده harárat-dih, گرمي فشان garmí-fishán, روشني بخش raushaní-bakhsh, لامع lámi'.

Radiation, *subs.* شعشعه sha'sha'ah, تشعشع tasha'shu', تلعلع tala'lu', نور بخشي núr-bakhshí, تابش tábish, حرارت دهي harárat-dihí, گرمي فشاني garmí-fishání, روشني بخشي raushaní-bakhshí.

Radiator, *subs.* نواره navvárah, نور ده núr-dih, گرمي ده garmí-dih, حرارت گیر harárat-gír.—(*For stoves*) بخاري bukhárí, آتش دان átish-dán, اوجاق újáq.

Radical, *subs.* اصلي aslí, مصدري masdarí, عنصري 'unsurí, مادي máddí, ذاتي zátí. — (*Political term*) اصولي usúlí, متأصل muta,assil, اصلي aslí, اصیلي asílí, اصالتي asálatí, اصلمند asl-mand, ارتجالي irtijálí. —*adj.* اصلي aslí, ذاتي zátí.—(*Political term*) اصولي usúlí, متأصل muta,assil, اصلي aslí, اصیلي asílí, اصالتي asálatí, اصلمند asl-mand, ارتجالي irtijálí.—(*A radical cure*) اصلاح اصلي isláh-i-aslí, علاج ذاتي 'iláj-i-zátí.—(*A radical letter*) حرف اصلي harf-i-aslí.

Radicalism, *subs.* اصلیت aslíyat, اصیلیت asílíyat, تأصل ta,assul, اصالت asálat, اصلمندي asl-mandí.

Radically, *adv.* اصلاً aslan, بطور اصالت bi-taur-i-asálat, در اصل dar-asl, ابتداً ibtidan.

Radicalness, *subs.* اصلیت aslíyat, اصیلي asílí, پاکي pákí, ذاتیت zátíyat.—(*Political term*) اصولیت usúlíyat, اصالت asálat, اصیلیت asílíyat, اصلمندي asl-mandí, ارتجالیت irtijálíyat.

Radicant, *adj.* ریشه گیر ríshah-gír, ریشه زن ríshah-zan, ریشه دوان ríshah-daván, بیخ یاب bíkh-yáb, متأصل muta,assil.

Radicate, *verb*, ریشه دواندن ríshah davándan, گود نشاندن gaud nishándan, محکم غرس کردن muhkam ghars kardan, بیخ زدن bíkh zadan, ریشه دار کردن ríshah-dár kardan, منشعب ساختن munsha'ib sákhtan.

Radication, *subs.* ریشه دواني ríshah-davání, بیخ زني bíkh-zaní, استحکام istihkám, گرفتگي giriftagí, انشعاب inshi'áb.

Radicle, *subs.* اصل asl, ریشه ríshah, بیخ bíkh.

Radish (*Raphanus sativus*), *subs.* تربزه turbizah, فجل fujl.—(*Turnip radish*) ترب turb, ترچه turubchah.

Radius, *subs.* نصف القطر nisfu 'l-qutr, نصف الحجم nisfu 'l-hajm, نیمه قطر nímah-i-qutr, خط شعاعي khatt-i-shi'á'í.

Radix, *subs.* (*Botanical term*) اصل asl, ریشه ríshah, لفظ اصلي lafz-i-aslí, مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir).

Radix caryophyllatæ (*Herb rennet*), *subs.* بیخ شب بو bíkh-i-shab-bú.

Radix chinensis (*Root of the Smilax china plant*), *subs.* چوب چیني chúb-i-chíní, خشب الصیني khashabu 's-síní, اصل الصیني aslu 's-síní.

Raff, *subs.* فضاله fazálah, کناسه kunásah, نخاله nukhálah. (*Rabble*) عامه 'ámmah, اوباش aubásh, الواط alvát.—(*Heap*) تل tall (*pl.* تلال tilál), پشته pushtah, کود kúd, توده túdah.

Raffle, *subs.* قمار بازي qimár-bází.

Raffle, *verb,* باختن bákhtan, قمار زدن qimár zadan, قمار بازي کردن qimár-bází kardan, تمیسر نمودن tamayassur nimúdan.

Raft, *subs.* کلك kalak, رمث ramas (*pl.* رماپ rimás), مزراب mizráb.

Raft, *verb.* از آب گذرانیدن az-áb guzránídan, بر کلك عبور دادن bar-kalak 'ubúr dádan, بر مزراب تا کردن bar-mizráb tá kardan.

Rafter, *subs.* چندل chandal, تیر tír, تیرك tírak, ورگه vargah, هرسم hirasm, دیرك dairak.

Rafting, *subs.* آب گذراني áb-guzrání, مزراب داري mizráb-dárí, تعبیر ta'bír.

Raftsman, *subs.* کلك بان kalak-bán, آب گذران áb-guzrán, مزراب دار mizráb-dár, معبر mu'abbir.

Rag, *subs.* پینه pínah, لته lattah, پاره párah, پلاس palás, رقعه ruq'ah, لخه lakhah, خرقه khirqah.—(*Rock*) کوه kúh, صخره sakharah (*pl.* صخر sakhr).—(*In rags and tatters*) پوش ژنده zhindah-púsh.—(*Rag and bone man*) کهنه خر kuhnah-khar.—(*This is not worth a rag*) این به پاره نمي‌ارزد ín bi-párah na-mí-arzad.—(*I am in rags*) من پاره پوشم man párah-púsh-am, من مرقع پوشم man muraqqa'-púsh-am.

Ragamuffin, *subs.* وبش vabsh, دني daní, دون dún, ژنده پوش zhindah-púsh, مرقع پوش muraqqa'-púsh.

Rage, *subs.* غضب ghazab, غیظ ghaiz, قهر qahr, خشم khishm, تهور tahavvur, حدت hiddat, جوش júsh, شور shúr, آشوب áshúb.—(*This is all the rage*) این بکلي رواج است ín bi-kullí ravá ast.—(*Of the sea*) تموج tamavvuj, تلاطم talátum, شور shúr, شورش shúrish.—(*Of a storm*) شدت shiddat, حدت hiddat, جوش júsh, وزش vazish, ریزش rízish, بارش bárish.

Rage, *verb,* رنجیدن ranjídan, آشفتن áshuftan (*rt.* آشوب áshúb), آشوبیدن áshúbídan, آشوب نمودن áshúb nimúdan, ناراضي شدن ná-rází shudan, غضبناك شدن ghazab-nák shudan. تغضب نمودن taghazzub nimúdan, بغیظ آمدن bi-ghaiz ámadan. شورش کردن shúrish kardan, کج خلق کردن kaj-khalq kardan, کف بر لب آوردن kaf bar lab ávardan.—(*Be prevalent*) مستولي شدن mustaulí shudan.—(*As the sea*) تموج کردن tamavvuj kardan, تلاطم نمودن talátum nimúdan, شوریدن shúrídan, جوشیدن júshídan.—(*As a storm*) شدت کردن shiddat kardan, حدت نمودن hiddat nimúdan, سخت باریدن sakht bárídan, وزیدن vazídan.

Ragged, *adj.* دریده darídah, مرقع muraqqa', خلشان khulqán, پاره پاره párah-párah, ژنده zhindah.—(*A ragged edge*) لبه دندانه دار labah-i-dandánah-dár, دم دم نا هموار dam-i-ná-ham-vár, کناره نا صاف kinárah-i-ná-sáf, دم کلکل dam-i-kalkal.—(*A ragged rock*) کوه نا هموار kúh-i-ná-ham-vár, صخره نا صاف sakharah-i-ná-sáf.—(*They were a ragged set of fellows*) جمع ژنده پوشي بودند jam'-i-zhindah-púshí búdand.

Raggedness, *subs.* ژنده پوشي zhindah-púshí, رخت کهنگي rakht-i-kuhnagí.—(*Of edge*) دندانه داري dandánah-dárí, نا هموارى ná-ham-várí, نا صافي ná-sáfí, کلکلي kalkalí.—(*Of rock*) نا هموارى ná-ham-várí, نا صافي ná-sáfí.

Raging, *subs.* (*Persons*) خشم khishm, غضب ghazab, تندي tundí, کج خلقي kaj-khalqí, شور shúr.—(*Animals*) حدت hiddat, شدت shiddat, تندي tundí, جوش júsh, شور shúr. — *adj.* (*Persons*) خشمناك khishm-nák, غضبناك ghazab-nák, تند خو tund-khú, کج خلق kaj-khalq.—(*Animals*) ژیان zhiyán, غران gharán, خشم آلود khishm-álúd.

Ragman, *subs.* کهنه بر چین kuhnah-bar-chín, پاره جمع کن párah-jam'-kun, کهنه فروش kuhnah-furúsh, رقاع raqqá'.

Ragout, *subs.* چاشني cháshní, خورش با مزه khurish-i-bá-mazah, خورش لذیذ khurish-i-lazíz. خوراك خوب khurák-i-khub.

Rags, *subs.* کهنه kuhnah, خرقه khirqah, ژنده zhindah, مرقع muraqqa', لباس پاره پاره libás-i-párah-párah, رخوت مندرس rukhút-i-mundaris.

Rag-wheel, *subs.* چرخ دندانه دار charkh-i-dandánah dár, دولاب کنه دار dúláb-i-kinih-dár.

Rag-work, *subs.* بنائي نا هموار baná'í-i-ná-ham-vár.

Ragwort (*Achillea santolina*), *subs.* بو مادران bú-mádarán.

Raid, *subs.* حمله hamlah, هجوم hujúm, یورش yúrish, غزا ghazá, جنگ jang, چپاو chapáú, غارت ghárat, تاخت tákht.

Raid, *verb,* تاخت کردن tákht kardan. حمله بردن hamlah burdan, هجوم نمودن hujúm nimúdan. بغزا رفتن bi-ghazá raftan, بجنگ بر آمدن bi-jang bar-ámadan.

Rail, *subs.* چوب chúb, دار حصار dár-i-hissár, چوب حصار بند chúb-i-hissár-band, تیر محجر tír-i-muhajjar, درابزون darábzún, تیر آهن tír-i-áhan.—(*For railway*) تخته آهن takhtah-i-áhan, قصیب حدید qasíb-i-hadíd,

خط آهن khatt-i-áhan, شاخه آهن shákhah-i-áhan, راه فرشه ráh-i-farshah.

Rail, *verb trans.* محجر ساختن muhajjar sákhtan, دیوار بست نهادن dívár-bast nihádan, حصار بست ساختن hissár-bast sákhtan, مقفس نمودن muqaffas nimúdan, پنجره ساختن panjarah sákhtan. —*intrans.* دشنام دادن dushnám dádan, دشنامیدن dushnámídan, طعنه زدن ta'nah zadan, سب نمودن sabb nimúdan, زباندرازي زبان دراز کردن zabán-dirází kardan, فحش دادن fuhsh dádan, یاوه گوئي کردن yávah-gú,í kardan, هرزگي نمودن harzagí nimúdan.

Railer, *subs.* سخره sukharah, فحاش fahhásh, دشنام ده dushnám-dih, هرزه گو harzah-gú, یاوه گو yávah-gú, سب کننده sabb-kunandah.

Railing, *subs.* فحش fuhsh, دشنام dushnám, هرزه گوئي harzah-gú,í, سب sabb.—(*Balustrade or fence of rails*) پنجره panjarah, معجر ma'jar.—(*Round a tomb*) مقصوره maqsúrah, ضریح zaríh.—(*Hand-railing*) دست انداز dast-andáz.—(*Iron railings*) دیوار آهني dívár-i-áhaní, دیوار بست آهن dívár-bast-i-áhan.—*adj.* پر فحش pur-fuhsh, دشنام دار dushnám-dár, نا سزا násizá, بد bad, قبیح qabíh.

Raillery, *subs.* هجو hajv, هجا hijá, مزاح mazáh, استهزا istihzá, طنز tanz, جفنگ jafang, دشنام dushnám, طعنه ta'nah, زبان درازي zabán-dirází, شماته shamátah, سخره sukhrah, ریشخند ríish-khand, شوخي shúkhí, تسخر tasakhkhur.

Railway, *subs.* راه آهن ráh-i-áhan.

Railway-carriage, *subs.* کالسکه بخار káliskah-i-bukhár, گاري راه آهن gárí-i-ráh-i-áhan, واگون vágún (European).

Raiment, *subs.* جامه jámah, رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút), پوشاك púshák, پوشش púshish, لباس libás (*pl.* البسه albisah), پوشن púshan, زي zí, ثوب saub (*pl.* اثوب asvab).

Rain, *subs.* باران bárán, بارش bárish, بارندگي bárindagí, میاه miyáh, مطر matr (*pl.* امطار amtár).—(*Untimely rain*) باران خمینه bárán-i-khamínah.—(*Heavy rain*) باران شدید bárán-i-shadíd.—(*Slight rain*) ترشح tarashshuh.—(*Want of rain*) انقطاع مطر inqitá'-i-matr. —(*Threatening to rain*) مستعد باران musta'idd-i-bárán.

Rain, *verb trans.* باریدن bárídan, بارانیدن báránídan, فرو ریختن furú ríkhtan.—*intrans.* ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), باریدن bárídan, بریز آمدن bi-ríz ámadan.—(*It rains*) باران میاید bárán mí-áyad.—(*It rained for three days without stopping*) سه روز پي در پي باران شد sih-rúz pay-dar-pay bárán shud.

Rainbow, *subs.* قوس قزح qaus-i-quzah, قوس القزح qausu 'l-quzah, قوس المطر qausu 'l-matr, شمشیر علي shimshír-i-'alí, کمان رستم kamán-i-rustam, کمان آسمان kamán-i-ásmán, کمان بهمن kamán-i-bahman.

Rain-gauge, *subs.* باران سنج bárán-sanj, باران پیم bárán-paim, میزان المطر mízánu 'l-matr.

Raininess, *subs.* باران باري bárán-bárí, بارش ریزي bárish-rízí, بارندگي bárandagí.

Rains, *subs.* میاه miyáh, امطار amtár.

Rain-water, *subs.* ما المطر máu 'l-matr.

Rainy, *adj.* باراني bárání, باران بار bárán-bár, بارش ریز bárish-ríz, بارش دار bárish-dár.—(*To put by for a rainy day*) براي روز مبادا نهادن biráy-i-rúz-i-mabádá nihádan.

Raise, *verb,* (*Lift*) بر داشتن bar-dáshtan, افراختن afrákhtan (*rt.* افراز afráz), افراشتن afráshtan, بالا بلند کردن bálá kardan, بلند ساختن buland sákhtan, مرتفع نمودن murtafi' nimúdan, مرفوع گردانیدن marfú' gardánídan, فراز کردن faráz kardan.—(*Excite*) انگیختن angíkhtan (*rt.* انگیز angíz), تحریك نمودن tahrík nimúdan, خیزانیدن khízánídan, بر پا نمودن bar-pá nimúdan, بر آوردن bar-ávardan, مترتب کردن mutarattib kardan. — (*Exalt*) اعلا نمودن a'lá nimúdan, استعلا بخشیدن isti'lá bakhshídan, رفعت دادن raf'at dádan.—(*Enhance*) فزودن fuzúdan, زیاد ساختن ziyád sákhtan, بلند کردن buland kardan.—(*Procreate*) بر پا داشتن bar-pá dáshtan, بر انگیختن bar-angíkhtan, پروردن parvardan.—(*To raise up*) قائم ساختن qáïm sákhtan.—(*To raise oneself*) خودرا بلند کردن khud-rá buland kardan.—(*An army, &c.*) جمع آوري کردن jam'-ávarí kardan.—(*Plants*) عمل آوردن 'amal ávardan.—(*Curtains, blinds, &c.*) بلند کردن buland kardan.—(*A regiment*) مقرر کردن muqarrar kardan, بر گماشتن bar-gumáshtan, تعیین نمودن ta'yín nimúdan, بدست آوردن bi-dast ávardan.—(*To raise the hand*) دست بیرون آوردن dast bírún ávardan, دست بلند کردن dast buland kardan.—(*To raise the wind*) پول بدست آوردن púl bi-dast ávardan, پول پیدا کردن púl paidá kardan.—(*To raise money*) پول جمع کردن púl jam' kardan, زر فراهم آوردن zar faráham ávardan.

Raiser, *subs.* بر پا کننده bar-pá-kunandah, بلند سازنده buland-sázandah, رفعت دهنده raf'at-dihandah, افرازنده afrázandah.—(*Builder's term*) پایه páyah, مسناد misnád, قائمه qáïmah.

Raisin, *subs.* (*Dried fruit of the Vitis vinifera*) مویز mavíz, منقي munaqqá, زبیب zabíb, انگور خشك angúr-i-khushk.—(*Sultana raisins*) کشمش kishmish, کشمش آفتابي kishmish-i-áftábí, کشمش سبز kishmish-i-sabz.

Raising, *subs.* رفع raf', انشا inshá, بلند سازي buland-sází, اقامت iqámat, نصب nasb, تحصیل tahsíl.—(*Advancement*) ترقیه taraqqíyah, تقدیم taqdím.

Rajah, *subs.* راجه rájah, راي rái.

Rajput, *subs.* راجپوت rájpút (Hind.).—*adj.* راجپوتي rájpútí (Hind.).

Rake, *subs.* خاك كش khák kash, اوسي ausí, اوچوم auchúm.—(*Profligate*) رند rind, قلاش qallásh, اوباش aubásh, خراباتي kharábátí, زاني zání, شيد باز shaid-báz, خوش گذران khush-guzrán, اهل هوا ahl-i-hává, لوطي lútí, الدنگ aldang.

Rake, *verb,* اوسي كردن úsí kardan, تراشيدن tiráshídan, تراش كردن tirásh kardan, رنديدن randídan, خاريدن kharídan, كندن kandan, سوراخ كردن súrákh kardan, جستن justan, كاويدن kávídan, فراهم آوردن faráham ávardan, جمع كردن jam‘ kardan, روفتن rúftan (*rt.* روب rúb).—(*Military term*) طولاً انداختن túlan andákhtan, بر سر زدن bar-sar zadan, درازي‌را هدف ساختن dirází-rá-hadaf sákhtan.—(*As a mast*) رو به پس ميل دادن rú bi-pas mail dádan, رو بعقب كج كردن rú bi-‘aqib kaj kardan.

Raking, *subs.* اوسي كاري úsí-kárí, جاي اوسي شده jáy-i-úsí-shudah, پاك سازي pák-sází, رندي randí, قلاشي qaláshí.—*adj.* اوسي كننده úsí-kunandah, جمع نماينده jam‘-nimáyandah, صاف كننده sáf-kunandah.—(*As a mast*) مائل بعقب máïl-bi-‘aqib, رو به پس rú-bi-pas, كج kaj.

Rakish, *adj.* بد كار bad-kár, شيد باز shaid-báz, شياد shayyád, ناقلا náqulá, حرامزاده harám-zádah, خبيث khabís.—(*As a mast*) كج kaj, مائل به پس máïl-bi-pas, رو بعقب rú-bi-‘aqib.

Rakishness, *subs.* بد كاري bad-kárí, شيد shaid, ناقلائي náqulá,í, حرام زادگي harám-zádagí, خباثت khabásat.

Rally, *subs.* (*Troops*) جمع آوري jam‘-ávarí, گرد آوري gird-ávarí, اجتماع ijtimá‘.—(*Satirical*) استهزا istihzá, تمسخر tamaskhur, مزاح mazáh, شوخي shúkhí, لاغ lágh, گزاف gizáf.—(*At a game*) بازي bází, قمار qimár.

Rally, *verb trans.* (*Assemble*) جمع كردن jam‘ kardan, گرد آوردن gird ávardan, فراهم آوردن faráham ávardan, مجتمع ساختن mujtami‘ sákhtan.—(*Banter*) بازي كردن bází kardan, شوخي نمودن shúkhí nimúdan, تمسخر كردن tamaskhur kardan, مزاح نمودن mazáh nimúdan.—(*Troops*) گرد آوري نمودن gird ávarí nimúdan, حشر كردن hashr kardan.—*intrans.* (*Assemble*) جمع شدن jam‘ shudan, فراهم آمدن faráham ámadan, گرد گشتن gird gashtan, باز آمدن báz ámadan.—(*At a game*) بازي كردن bází kardan, بقمار bi-qimár pardákhtan.—(*Troops*) فراهم آمدن faráham ámadan, جمع گشتن jam‘ gashtan, مجتمع شدن mujtami‘ shudan, باز گشتن báz gashtan.

Ram, *subs.* گوسفند نر gúsfand-i-nar, بره نر barrah-i-nar, غوچ ghúch, قوچ qúch, بز نر buz-i-nar, دبر dabar. —(*Of goats*) بزكه buz-i-takkah.—(*Constellation*) حمل hamal, برج حمل burj-i-hamal. — (*Battering-ram*) منجنيق manjaníq, ديوار كوب dívár-kúb, آلت قلعه كوبي álat-i-qal‘ah-kúbí.

Ram, *verb,* كوبيدن kúbídan, آكندن ákandan, سپوختن supúkhtan, پر كردن pur kardan, بشدت راندن bi-shiddat rándan, سخت سوق نمودن sakht sauq nimúdan, فرو furú kardan, چپاندن chapándan, طپاندن tapándan.—(*Batter*) ضرب پي در پي زدن zarb-i-pay-dar-pay zadan, كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb).

Ramazan, *subs.* رمضان ramazán.

Ramble, *subs.* تفرج tafarruj, گردش gardish, سير sair, گشت gasht, سياحت siyáhat.

Ramble, *verb,* تفرج كردن tafarruj kardan, گرديدن gardídan, سير كردن sair kardan, گشت كردن gasht kardan, يله افتادن yalah uftádan, تنزه نمودن tanazzuh nimúdan, سياحت نمودن siyáhat nimúdan.

Rambler, *subs.* گردش كننده gardish-kunandah, سير كننده sair-kunandah, آوازه گرد ávázah-gard, سياح sayyáh.

Rambling, *subs.* تفرج tafarruj, گردش gardish, سياحت siyáhat, سير sair, گشت gash.—*adj.* درهم برهم darham-barham.

Ramification, *subs.* شعبه shu‘bah, تشعب tasha“ub, انشعاب inshi‘áb, تفرع tafarru‘, متفرع mutafarri‘, شاخه shákhah-zaní, شجون shujún.

Ramify, *verb,* منشعب شدن munsha‘ib shudan, انشعاب كردن inshi‘áb kardan, تفرع نمودن tafarru‘ nimúdan, شاخه زدن shákhah zadan.

Rammer, *subs.* (*Person*) سنبه زن sumbah-zan, سنبه كوب sumbah-kúb, پر كننده pur-kunandah, ميل زن míl-zan.—(*Thing*) آلت چپاندن álat-i-chapándan, چيز چپان chíz-i-chapán.—(*Ramrod*) سنبه sumbah, ميل míl.

Rammish, *adj.* تند tund, پر بو pur-bú.

Ramose, *adj.* (*Botanical term*) شاخه دار shákhah-dár, متفرع mutafarri‘, ذات افنان zát-afnán, پر شاخه pur-shákhah.

Ramp, *subs.* (*Leap*) جست و خيز jast-u-khíz, گنبك gumbak, طفره tafrah, رقص raqs.—(*Romp*) بازي bází, لعت la‘b.

Ramp, *verb,* (*Leap*) جستن jastan (*rt.* جه jih), گنبك زدن gumbak zadan.—(*Frisk*) جست و خيز نمودن jast-u-khíz nimúdan, بازي كردن bází kardan.—(*Climb*) بر آمدن bar-ámadan, صعود كردن sa‘úd kardan.

Rampancy, *subs.* فراواني faráváni, زيادتي ziyádatí,

کثرت kasrat, وفور vufúr, جوشش júshish, انبوهي ambúhí.

Rampant, *adj.* فراوان faráván, زیاد ziyád, کثیر kasír, وافر váfir, انبوه ambúh, لعاب la''áb, بازي کن bází-kun, خود سر khud-sar, متجاوز mutajáviz. — (*His imagination went rampant*) خیال اورا بر داشت khiyál ú-rá bar-dásht.

Rampart, *subs.* بارو bárú, باره bárah, حصار hissár, بدنه badanah, خط مدافعه khatt-i-mudáfa'ah, بیرون قلعه bírún-i-qal'ah.

Ramrod, *subs.* سنبه sumbah, میل míl.

Rana temporaria (*Frog*), *subs.* وزغ vazagh.

Ranch, *subs.* ده dih, کوشك kúshak, قریه qaríh.

Ranch, *verb*, فشاردن fishárdan, کشیدن kashídan, بزور گرفتن bi-zúr giriftan.

Rancid, *adj.* ترش turush, حامض hámiz, باد خورده bád-khurdah, بد بو bad-bú, تخمیه tukhmíyah, فاسد fásid.

Rancidness, *subs.* ترشي turushí, حموضت humúzat, باد خوردگي bád-khurdagí, بد بوئي bad-bú'í, عفونت 'ufúnat, فساد fasád.

Rancorous, *adj.* حقود huqúd, بغوض bughúz, کینه دل kínah-dil, بد نهاد bad-nihád, بد خواه bad-kháh.

Rancorously, *adv.* حقودانه huqúdánah, بغوضانه bughúzánah, از روي کینه دلي az-rúy-i-kínah-dilí, بطور بد نهادي bi-taur-i-bad-nihádí, بد خواهانه bad-kháhánah.

Rancour, *subs.* عداوت 'adávat, کین kín, کینه kínah, حقد hiqd, بغضا baghzá, نقمت naqmat, مقت maqt, بد خواهي bad-kháhí, دشمني dushmaní, شنآن shana'án.

Rand, *subs.* کمر کفش kamar-i-kafsh, درز کفش darz-i-kafsh, تو کفش tú-i-kafsh, کف kaf.

Randia dumetorum, *subs.* (*The fruit of this tree produces the Madana emetic*) جوز القي jauzu 'l-qai, جوز الکوئل jauzu 'l-kúsil.

Random, *subs.* (*Chance*) اتفاق ittifáq, بي مقصودي bí-maqsúdí, عارضه 'árizah, قضا qazá, تصادف tasáduf, بي تمهید مقدمه bí-tamhíd-i-muqaddamah, مبلغ mablagh, صدفه گاه sadafah-gáh.—*adj.* اتفاقي ittifáqí, عارضي 'árizí, نا گهاني ná-gahání. — (*At random*) بي مقصود bí-maqsúd, غافلانه gháfilánah, نا دیده ná-dídah, ولکي vilikí (*vulg.*).—(*To talk at random*) نا مربوط گفتن ná-marbút guftan, پراندن parándan, بي ربط حرف زدن bí-rabt harf zadan, چرند گفتن charand guftan.

Rane, *subs.* پازن pázan, گوزن gavazn, گاو کوهي gáv-i-kúhí, آهوئي شمالي áhú'í-i-shimálí.

Range, *subs.* مسافت masáfat, راه ráh, انتزاع intizá', انطلاق intiláq, امتداد imtidád, احاطه ihátah, حیطه hítah, اداره idárah, پله pillah, سیر sair, منزع manza', میدان maidán.—(*Row*) ردیف radíf, قطار qitár, رده radah, صف saff (*pl.* صفوف sufúf).—(*Of shot*) پرتاب partáb.—(*Kitchen range*) اوجاق újáq, طباخه tabákhah, آلت طبخ álat-i-tabkh, مطبخه matbakhah.—(*This is not within my range*) این در اداره من نیست ín dar-idárah-i-man ní'st, این در حیطه تصرف من نیست ín dar-hítah-i-tasarruf-i-man ní'st. — (*He took a wide range*) منزع بعیدي‌را قصد کرد manza'-i-ba'ídí-rá qasd kard, بیجا انداخت bí-já andákht.

Range, *verb trans.* منظم کردن munazzam kardan, مرتب داشتن murattab dáshtan, صف دادن saff dádan, ترتیب دادن tartíb dádan, قطار ساختن qitár sákhtan.—(*To range in battle*) صف آرائي نمودن saff-árá'í nimúdan, مصافت نمودن musáfat nimúdan, بترتیب bi-tartíb ístádah nimúdan, راست ساختن ایستاده نمودن rást sákhtan.—*intrans.* (*Ramble*) آواره گردیدن ávárah gardídan, گردش کردن gardish kardan, سیر نمودن sair nimúdan, ول راه رفتن vil ráh raftan.—(*Be ranged*) صف زدن saff zadan, ترتیب یافتن tartíb yáftan, آرامته شدن árástah shudan, منتظم گشتن muntazim gashtan.

Ranged, *part. and adj.* مرتب murattab, مترتب mutarattib, منسوق mansúq, منظم munazzam, منتظم muntazim.

Ranger, *subs.* آواره گرد ávárah-gard, سارق sáriq. —(*Soldier*) تفنگچي سواره tufang-chí-i-suvárah.—(*Dog*) سگ sag, تازي tází.—(*Ranger of a park*) چمن بان chaman-bán, جنگل بان jangal-bán, مستحفظ اشجارستان mustahfiz-i-ashjáristán.

Rangership, *subs.* چمن بازي chaman-bází, جنگل باني jangal-báni, مستحفظي اشجارستان mustahfizí-i-ashjáristán.

Rank, *subs.* (*Line*) صف saff (*pl.* صفوف sufúf), قطار qitár, سلك silk, سلسله silsilah, ردیف radíf, رده radah.—(*Degree*) قدر qadr, مقدار miqdár, مرتبه martabah, مشابه masábah, اندازه andázah, حد hadd (*pl.* حدود hudúd), مقابله muqábalah, درجه darajah, پایه páyah, مقام maqám, جاي jáy.—(*In the army*) عهده 'uhdah, منصب mansab. — (*Dignity*) رتبه rutbah, شان shán, منزله manzilah, جاه jáh, منصب mansab, درجه darajah, شوکت shaukat, اقتدار iqtidár, حشمت hashmat, فخامت fakhámat.—(*Of high rank*) ذي جاه zí-jáh, صاحب رتبه عالیه sáhib-rutbah-i-'álíyah.—(*To form ranks*) صف آرائي نمودن saff-árá'í nimúdan.—(*Rank and file*) صف صف saff-saff.—(*He rose from the ranks*) از مرتبه پست ترقي نمود az-martabah-i-past taraqqí nimúd.—(*He has neither rank, knowledge, nor spirit*) پشم در کلاه ندارد pashm dar-kuláh na-dárad (*lit.* He has no nap on his hat).—*adj.* (*Rancid*) بوئي زیاد دار bú'í-i-ziyád-dár, پر بو pur-bú, منتن muntin.—(*Strong*) شدید

shadíd, قوي qaví, عالي ‘álí, گران girán, درشت durusht, سخت sakht, تند tund, تيز tíz, بدون ما فوق bidún-i-má-fauq.—(*Luxuriant*) پر زور pur-zúr, خوش رو khush-rú.—(*This is rank nonsense*) اينست جفنگي که ما فوق ندارد ín ast jafangí kih má-fauq na-dárad.

Rank, *verb trans.* صف بندي کردن saf-bandí kardan, بترتيب چيدن bi-tartíb chídan, نظم دادن nazm dádan, بطور خوش وضع کردن bi-taur-i-khush vaz‘ kardan.—*intrans.* بترتيب چيده شدن bi-tartíb chídah shudan, صف بستن saff bastan, در صف بودن dar-saff búdan, انتظام يافتن intizám yáftan, منظم شدن munazzam shudan.—(*Have rank*) رتبه داشتن rutbah dáshtan.

Rankle, *verb*, طغيان نمودن tughyán nimúdan, شدت کردن shiddat kardan, ملتهب شدن multahib shudan, پر جوش کردن pur-júsh kardan, بهيجان آمدن bi-hayaján ámadan, فاسد شدن fásid shudan.

Rankling, *subs.* طغيان tughyán, شدت shiddat, التهاب iltiháb, جوش júsh, هيجان hayaján, فساد fasád.—*adj.* شديد shadíd, سخت sakht, ملتهب multahib, پر جوش pur-júsh, خراب kharáb, فاسد fásid.

Rankly, *adv.* (*Luxuriantly*) بخوش روئي bi-khush-rú,í, بکثرت bi-kasrat, خرمانه khurramánah, بشدت bi-shiddat, بطور درشت bi-taur-i-durusht, غليظانه ghalízánah, پر جوشانه pur-júshánah. بطور نا هنجار bi-taur-iná-hanjár, بتندي bi-tundí.—(*Rancidly*) بترشي bi-turushí, بحموضت bi-humúzat.

Rankness, *subs.* (*Luxuriance*) خوش روئي khush-rú,í, نمو زياد nimú-i-ziyád, افزايش afzáyish, قوت فوق العاده qúvat-i-fauqu ’l-‘ádah, ازدياد izdiyád, حدت hiddat, تندي tundí, تيزي tízí.—(*Rancidness*) ترشي turushí, تند بوئي tund-bú,í, حموضت humúzat, عفونت ‘ufúnat.

Ransack, *verb*, تاراج کردن táráj kardan, نهب نمودن nahb nimúdan, غارت کردن ghárat kardan, چاپيدن chápídan, جستجوئي تام کردن jast-u-jú,í-i-támm kardan, تعدي نمودن ta‘addí nimúdan.

Ransom, *subs.* فدا fidá, فديه fidyah, تصدق tasadduq, نعلبندي na‘l-bandí, نثار nisár, رهائي rihá,í, استخلاص istikhlás, نجات naját, آزادي ázádí.—(*Religious*) کفاره kaffárah, فديه fidyah, عوض ‘ivaz, وسيله خلاص vasílah-i-khalás.—(*Money paid to redeem from prison, servitude, &c.*) وجه آزادي vajh-i-ázádí, فديه fidyah.

Ransom, *verb*, فدا نمودن fidá nimúdan, فديه نمودن fidyah nimúdan.—(*Religious*) کفاره نمودن kaffárah nimúdan, خلاص کردن khalás kardan, نجات دادن naját dádan, مفادات کردن mufádát kardan, فديه نمودن fidyah nimúdan.

Ransomer, *subs.* فادي fádí, مفادي mufádí, رهاننده rihánandah, کفاره ده kaffárah-dih, خلاص سازنده khalás-sázandah.

Ransomless, *adj.* بي فديه bí-fidyah, بي مفادات bí-mufádát, غير مفتدي ghair-i-muftadí, بي کفاره bí-kaffárah.

Rant, *subs.* ياوه yávah, لغو laghv, جفنگ jafang, مزخرف sukhun-i-bí-ma‘ní, عبارت پردازي ‘ibárat-pardází, لا يشعر lá-yash‘ur, حرف مفت harf-i-muft, چرند charand.

Rant, *verb*, غوغا کردن ghaughá kardan, داد زدن dád zadan, لغو گفتن laghv guftan, حرف مفت زدن harf-i-muft zadan, کلمات بي معني بر زبان راندن kalamát-i-bí-ma‘ní bar-zabán ránden, لا يشعر گفتن lá-yash‘ur guftan, چرند بافتن charand báftan.

Ranter, *subs.* لا يشعر گو lá-yash‘ur-gú, چرند باف charand-báf, حرف مفت زن harf-i-muft-zan, ياوه گو yávah-gú, غوغائي ghaughá,í, جفنگ گو jafang-gú.

Rantipole, *adj.* هرزه harzah, پر صدا pur-sidá, ول گرد vil-gard, بيهوده کار bíhúdah-kár.

Ranula, *subs.* (*Medical term*) ضفدع zafda‘.

Ranunculus asiaticus (*Eastern crow’s-foot*), *subs.* گل لاله gul-i-lálah.

Ranunculus edulis (*Edible crow’s-foot*), *subs.* زرد مرغك zard-marghak, برف ريم barf-rím.

Ranunculus lanuginosus, *subs.* الاله alálah.

Rap, *subs.* دستك dastak, سيلي sílí, دق الباب daqqu ’l-báb, طاق táq, طراق taráq, طق taq.—(*Small quantity*) پشيز pashíz, تسو tasú.—(*He did not promise a rap*) يك پوش وعده نکرده است yak-púsh va‘dah na-kardah ast.—(*This is not worth a rap*) اين بيك پشيز نمي ارزد ín bi-yak-pashíz na-mí-arzad, اين بتسوئي نيرزد ín bi-tasú,í ní-arzad.

Rap, *verb trans.* کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), زدن zadan (*rt.* زن zan), بتندي ادا کردن bi-tundí adá kardan.—(*Seize*) ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), بردن burdan, بدست آوردن bi-da-st ávardan.—*intrans.* در زدن dar zadan, دق الباب کردن daqqu ’l-báb kardan.

Rapacious, *adj.* (*Fierce*) درنده darandah, ژيان zhiyán, فروس furús, هلوع hulú‘, لقمه ربا luqmah-ruba, غارتگر ghárat-gar, نهاب nahháb, مفترس muftaris.—(*Ravenous*) اکول akúl, وحشي vahshí.—(*Greedy*) حريص harís, طمعکار tama‘-kár, آرزومند árzú-mand, آز مند áz-mand, شائق sháïq.

Rapaciously, *adv.* (*Fiercely*) بطور درندگي bi-taur-i-darandagí, فروسانه furúsánah, مفترسانه muftarisánah, غارتگرانه ghárat-garánah.—(*Ravenously*) بقصد بلعيدن bi-qasd-i-bal‘ídan, وحشيانه vahshíyánah, بطرز بلعندگي bi-tarz-i-bal‘andagí.—(*Greedily*) حريصانه harísánah, طماعانه tammá‘ánah, از روي هلع az-rúy-i-hala‘, با حرص زياد bá-hirs-i-ziyád.

Rapacity, *subs.* درندگي darandagí, افتراس iftirás, غارتگري ghárat-garí, نهب کاري nahb-kárí, ربايندگي

rubáyandagí. — (*Greed*) حرص hirs, طمع tama', طمعکاري tama'-kárí, آز áz, بخل bukhl, خسیست khasísat, خست khissat, امساك imsák, هلع hala'.

Rape, *subs.* زنا ziná, پرده دري pardah-darí, هتك عرض hatk-i-'irz, رباپش rubáyish, فحشا fuhshá, بي ناموسي bí-námúsí, کشف عورت kashf-i-'aurat, بي عصمتي bí-'ismatí.—(*Plunder*) غارت ghárat, نهب nahb, چپاو chapáú.

Rape, *verb*, بي عصمت کردن bí-'ismat kardan, مفتضح کردن muftazah kardan, بکارت بردن bikárat burdan, افتضاض بکارت کردن iftizáz-i-bikárat kardan, بزور زنا کردن bi-zúr ziná kardan, بي سیرت کردن bí-sírat kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), هتك عرض کردن hatk-i-'irz kardan.

Rape-seed, *subs.* (*Seed of the Brassica napus*) تخم شلغم فرنگي tukhm-i-shalgham-i-farangí, راپه rápah (European).

Raphanus sativus (*Radish*), *subs.* تربزه turbizah, تربه turbah, فجل fujl.—(*Turnip radish*) ترب turb, تربچه turbchah.

Raphides, *subs.* (*Botanical term*) ازجه نباتیه azajjah-i-nabátíyah.

Rapid, *subs.* (*Waterfall*) آب شار áb-shár.—*adj.* تند tund, تند رو tund-rau, زود zúd, سریع sarí', شتابان shitábán, جلد رو jald-rau, عجول 'ajúl.—(*She was rather rapid*) پر عجله داشت pur-'ajalah dásht.

Rapidity, *subs.* زودي zúdí, تندي tundí, سرعت sur'at, تعجیل ta'jíl, شتاب shitáb, استعجال isti'jál, عجله 'ajalah.

Rapidly, *adv.* به تعجیل bi-ta'jíl, بسرعت bi-sur'at, باستعجال bi-isti'jál, سر دست sar-dast.

Rapier, *subs.* گزلك gazlak, قداره qaddárah.

Rapine, *subs.* چپاو chapáú, غارت ghárat, تاراج táráj, نهب nahb, راهزني ráh-zaní, ترك تازي turk-tází, تاخت tákht, استلاب istiláb, دزدي duzdí, یغما yaghmá, سرقت sirqat, دست اندازي dast-andází, دست درازي dast-dirází, شلتاق shaltáq, اختلاس ikhtilás, غصب ghasb.

Rapparee, *subs.* نهاب nahháb, غارتگر ghárat-gar, یغماچي yaghmá-chí, شلتاقي shaltáqí.

Rappee, *subs.* نشوق nushúq, سعوط sa'út, انفیه anfíyah.

Rapper, *subs.* (*Person*) در زننده dar-zanandah, دقاق الباب daqqáqu 'l-báb, در کوبنده kúbandah-i-dar.—(*Thing*) دقاقه daqqáqah, چکش chakush, طراقه tarráqah, حلقه halqah, در کوبك dar-kúbak, مقرعه miqra'ah (*pl.* مقارع maqárí').

Rapt, *adj.* ربوده rubúdah, بیخود bí-khud, مست mast, سر مست sar-mast, در وجد dar-vajd, مشعوف mash'úf.

Rapture, *subs.* بیخودي bí-khudí, ربودگي rubúdagí, وجد vajd, شعف sha'af, خوشي khushí, سرور sarúr, شادماني shádmání, خرمي khurramí.

Rapturous, *adj.* خوشحال khush-hál, بهجتناك buhjat-nák, مسرت انگیز masarrat-angíz, فرح آمیز farah-ámíz, پر وجد pur-vajd, پر مسرور pur-masrúr.

Rare, *adj.* نادر nádir, کم یاب kam-yáb, طرفه turfah, غریب gharíb, عجیب 'ajíb, نا یاب ná-yáb, شاذ sházz, بدیع badí', بي نظیر bí-nazír, لا ثاني lá-sání, فوق العاده fauqu 'l-'ádah, نازك názuk, دقیق daqíq, رقیق raqíq, عزیز 'azíz, نفیس nafís, ارجمند arjmand, قیمتي qí-matí, ثمین samín, فاخر fákhir, گران girán, گرانبها girán-bahá, گرانمایه girán-máyah, کبریت احمر kibrít-i-ahmar (*lit.* Red sulphur).—(*As the atmosphere*) ترقیق یافته tarqíq-yáftah, تلطیف پذیرفته taltíf-pazí-ruftah, نازك názuk, رقیق raqíq, دقیق daqíq.—(*This is a rare book*) این کتاب نا یابیست ín kitáb-i-ná-yábí 'st.—(*He is a rare nuisance*) رنجیست نادر ranjí 'st-nádir, خیلي عذاب میدهد khailí 'azáb mí-dihad.

Raree show, *subs.* لعبت عجیبه la'bat-i-'ajíbah, لعبتچه نادره la'batchah-i-nádirah.

Rarefaction, *subs.* ترقیق tarqíq, تلطیف taltíf, بسط bast, نازك سازي názuk-sází.

Rarefiable, *adj.* ترقیق پذیر tarqíq-pazír, تلطیف یاب taltíf-yáb, نازك شو názuk-shau, رقیق گرد raqíq-gard.

Rarefied, *adj.* ترقیق یافته tarqíq-yáftah, تلطیف پذیرفته taltíf-pazíruftah, نازك názuk, رقیق raqíq, دقیق daqíq.

Rarefy, *verb trans.* ترقیق نمودن tarqíq nimúdan, تلطیف کردن taltíf kardan, نازك ساختن názuk sákhtan, لطافت دادن latáfat dádan.—*intrans.* رقیق شدن raqíq shudan, ترقیق یافتن tarqíq yáftan, لطیف گشتن latíf gashtan, تلطیف پذیرفتن taltíf pazíruftan.

Rarely, *adv.* نادراً nádiran, ندرتاً nudratan, بندرت bi-nudrat, بطور نادر bi-taur-i-nádir, کم kam, کمتر kam-tar, اندك بار andak-bár, قلیلاً qalílan, بطور شاذ bi-taur-i-sházz.

Rarity, *subs.* نادري nádirí, ندرت nudrat, مستطرف mastatraf.—(*Of the air*) لطافت latáfat, رقت riqqat, نازکي názukí.—(*Rarities*) بدائع badáï', نفائس nafáïs, نوادر navádir, تفاریق tafáríq.

Rascal, *subs.* فریبنده firíbandah, سر همبند sar-ham-band, دستکج dast-kaj, اوباش aubásh, حیله باز hílah-báz, حیله ور hílah-var, نا بکار ná-bi-kár, غدار ghad-dár, مکار makkár, نا درست ná-durust, قلابي qullábí, دولابي dúlábí, دولاباز dúláb-báz, قلاش qullásh, تولك túlak, حرام زاده harám-zádah, جولاغي júlághí, پدر سوخته pidar-súkhtah, قرمساق quram-sáq, کولي kaulí, لوطي lútí, غزال لاغر ghazál-i-lághir.—*adj.* لاغر lághir, دون dún, پست past, دني danî, خوار khár.

Rascality, *subs.* حيله بازي hílah-bází, نا درستي ná-durustí, دولابازي dúláb-bází, اوباشي aubáshí, فرو furú-máyagí, مايگي dughá-bází, دغا بازي dúníyat, دونيت pidar-súkhtagí, پدر سوختگي harám-zádagí, حرام زادگي kaulí-garí, كولي گري náqulá,í, ناقلائي ghaddárí, غداري khá'íní, خائني aldangí الدنگي quram-sáqí. قرمساقي

Rascallion, *subs.* دون همت dún-himmat, بد بخت bad-bakht, سفله suflah, پست فطرت past-fitrat, خبيث khabís, دغاباز dughá-báz, كولي kaulí.

Rascally, *adj.* بد bad, زشت zisht, اوباشانه aubásh-ánah, حيله باز hílah-báz, بي اعتبار bí-i'tibár, نا درست ná-durust, محتال muhtál, دني طبع duní-tab'.

Rase, *verb,* قلم زدن qalam zadan, محو كردن mahv kardan, ابطال كردن ibtál kardan, پاك كردن pák kardan, رقم كشيدن raqm kashídan, تطليس نمودن tatlís nimúdan, منسوخ نمودن mansúkh nimúdan, مندرس ساختن mundaris sákhtan.

Rash, *subs.* (*Medical term*) دانه dánah, آبله ábilah, سرخو sarkhú, حمره humrah, اوله aulah (*vulg.*).—(*Rash without fever*) سهج جلد sahj-i-jild.—*adj.* دستپاچه dast-páchah, بي تدبير bí-tadbír, بي مغز bí-maghz, بي احتياط bí-ihtiyát, متهور mutahavvir, گستاخ gustákh, جسور jasúr, هولكي haulakí, عجول 'ajúl, بي صبر bí-sabr, بي پروا bí-parvá.

Rash, *verb,* پاره كردن párah kardan, تقسيم نمودن taq-sím nimúdan, متفرق ساختن mutafarriq sákhtan, تكه تكه نمودن takkah-takkah nimúdan.

Rasher, *subs.* تكه نازك takkah-i-názuk, برش burish, پارچه گوشت خنزير párchah-i-gúsht-i-khinzír.

Rashly, *adv.* گستاخانه gustákhánah, از سر انگشت az-sar-i-angusht, غافلانه gháfilánah, عجلتاً 'ajalatan, بطور جلدي bi-taur-i-jaldí, جسورانه jasúránah, بي پروايانه bí-parváyánah, متهورانه mutahavviránah, علي العجله 'ala 'l-'ajalah, علي الغفله 'ala 'l-ghuflah, بيخود bí-khud, بيخودانه bí-khudánah.

Rashness, *subs.* گستاخي gustákhí, تهور tahavvur, غفلت ghuflat, بي پروائي bí-parvá,í, جسارت jasárat, عجله 'ajalah, هولكي كاري haulakí-kárí, شتاب shitáb.

Rasorial, *adj.* ماكياني mákíyání, خاك خراشي khák-khiráshí.

Rasp, *subs.* سوهان súhán, آلت تراش álat-i-tirásh, مبرد mibrad.

Rasp, *verb,* سوهان كردن *or* زدن súhán kardan *or* zadan, سائيدن sá,ídan, خراشيدن khiráshídan.

Raspatory, *subs.* (*Surgical instrument*) سوهان جراحي súhán-i-jarráhí, مبرد جراحي mibrad-i-jarráhí.

Raspberry, *subs.* (*Fruit of the Rubus idæus*) گيهه gíhah, ميوه درخت خار mívah-i-dirakht-i-khár.—(*Bush*) درخت گيهه dirakht-i-gíhah.

Rasping, *subs.* سوهان كاري súhán-kárí, تراش tirásh.—(*Rebuke*) توبيخ taubíkh, سخن درشت sukhun-i-durusht, كلام سخت kalám-i-sakht. ملامت malámat.

Rasure, *subs.* جا تراش já-i-tirásh, محل حك mahall-i-hakk.—(*Action*) تراش tirásh, حك hakk.

Rat, *subs.* (*Animal of the genus mus*) موش بزرگ músh-i-buzurg.—(*He smelt a rat*) بمطلب بو برد bi-matlab bú burd, بر كيفيت يافت اطلاع bar-kaifíyat ittilá' yáft.

Rat, *verb,* جدا شدن jidá shudan. ترك جماعت كردن tark-i-jamá'at kardan.—(*Printer's term*) ارزان كاري كردن arzán-kárí kardan.

Ratable, *adj.* خراج پذير khiráj-pazír, باج بردار báj-bar-dár, ديواني دار dívání-dár, جمع بردار jam'-bardár.

Ratably, *adv.* بطور باج برداري bi-taur-i-báj-bardárí, بمقدار bi-miqdár, از روي اندازه az-rúy-i-andázah.

Ratafia, *subs.* (*Liquor*) شربت مغز آلوبالو sharbat-i-maghz-i-álúbálú, شربت مغز شفتالو sharbat-i-maghz-i-shaftálú.

Ratan, *subs.* خيزران khaizurán, ني nay, قلم qalam, قضيب qazíb, عصا 'asá (*pl.* اعصا a'sá).

Ratch, *subs.* گير gír, آلت منع álat-i-man'. مناعه man-ná'ah, قفلك quflak.

Ratchet, *subs.* دندانه dandánah, زبانه zabánah. گير gír, ميخ ساعت míkh-i-sá'at, ميقاف míqáf.

Rachet-wheel, *subs.* چرخ ميقاف charkh-i-míqáf, زبانه گير zabánah-gír.

Rate, *subs.* اندازه andázah. حسب hasb, ازا izá, قدر qadr, وفق vafq, قرار qarár, مقدار miqdár, قيمت qímat, نرخ nirkh, سعر sa'r, مقرري muqarrarí, معيني mu'ayyaní, درجه darajah, پايه páyah.—(*Tax*) باج báj, خراج khiráj, ديواني dívání.—(*At the rate of*) بر وفق bar-vafq, از قرار az-qarár, بازا bi-izá, بقدر bi-qadr.—(*At any rate*) در بهر حال dar-bi-har-hál. باري bárí.

Rate, *verb trans.* قيمت كردن qímat kardan. اندازه نمودن andázah nimúdan, سنجيدن sanjídan. نرخ كردن nirkh kardan, تسعير نمودن tas'ír nimúdan, تقدير كردن taqdír kardan.—(*Chide*) نكوهيدن nikúhídan. توبيخ كردن taubíkh kardan. سر زنش نمودن sar-zanish nimúdan.—(*Tax*) جمع بندي نمودن jam'-bandí nimúdan, قرار دادن qarár dádan, خراج گذاردن khiráj guzárdan, وضع كردن vaz' kardan, كرايه بستن kiráyah bastan, اجاره قرار دادن ijárah qarár dádan.—*intrans.* وضع يافتن vaz' yáftan, سنجيده شدن sanjídah shudan, تعيين يافتن ta'yín yáftan, قرار گرفتن qarár giriftan.

Rath, *adj.* پيش písh, زود رس zúd-ras, آ جلد jald-á. تقدم جو taqaddum-jú.

Rather, *adv.* بيشتر bísh-tar, زيادتر ziyad-tar, اولاً avvalan, بلكه bal-kih, بل bal, بطور اولي bi-taur-i-aulá.

—(*I had rather have this than that*) من این‌را بر آن ترجیح میدهم man ín-rá bar-án tarjíh mí-diham.

Ratification, *subs.* تصدیق tasdíq, قرار دار qarár-dár, درستي durustí, قبول qabúl, تسجیل tasjíl.—(*Diplomatic*) تصدیقنامه tasdíq-námah, امضا imzá, صحه sihhah, سجل sijjil.—(*Exchange of ratifications*) مبادله امضا mubádalah-i-imzá.

Ratified, *part.* قرار دار qarár-dár, مقرر muqarrar, ممضا mumzá, تصدیق یافته tasdíq-yáftah, مسجل musajjal.

Ratifier, *subs.* تصدیق کننده tasdíq-kunandah, امضا کننده imzá-kunandah, صحه گذار sihhah-guzár, مقرر دارنده muqarrar-dárandah, مسجل دارنده musajjal-dárandah.

Ratify, *verb*, تصدیق نمودن tasdíq nimúdan, درست کردن durust kardan, امتقرار کردن istiqrár kardan, توثیق نمودن tausíq nimúdan, مقرر کردن muqarrar kardan, امضا داشتن imzá dáshtan, صحه گذاشتن sihhah guzáshtan, مسجل کردن musajjal kardan.

Rating, *subs.* (*Chiding*) توبیخ taubíkh, ملامت malámat, نکوهش nikúhish, طعن ta'n.—(*Valuation*) سنجش sanjish, تسعیر tas'ír, تعیین نرخ ta'yín-i-nirkh, قیمت نهي qímat-nihí, مقدار بیني miqdár-bíní, بها سنجي bahá-sanjí.

Ratio, *subs.* مقدار miqdár, اندازه andázah, نسبت nisbat, تفاوت tafávut, فرق farq.—(*Common ratio*) نسبت مشترك nisbat-i-mushtarik.—(*Inverse ratio*) نسبت معکوسه nisbat-i-ma'kúsah, نسبت متکافي nisbat-i-mutakáfí.

Ratiocination, *subs.* محاجه muhájjah, احتجاج ihtijáj, استدلال istidlál, طریق استنتاج taríq-i-istintáj, طریق استنباط taríq-i-istimbát.

Ration, *subs.* آذوقه روزینه ázúqah-i-rúzínah, جیره jírah, راتبه rátibah (*pl.* رواتب ravátib), وظیفه یومیه vazífah-i-yaumíyah.

Rational, *adj.* (*Endowed with reason*) ناطق nátiq.—(*Judicious*) حکمي hukmí, حکیم hakím, عاقل 'áqil, عقلي 'aqlí, معقول ma'qúl, عقل دار 'aql-dár, عقلاني 'aqlání, مطابق عقل mutábiq-i-'aql, تعقلي ta'aqqulí, خرد مند khirad-mand, ذي حجر zí-hijr, با دانش bá-dánish, دانش مند dánish-mand.

Rationale, *subs.* تفصیل معقول tafsíl-í-ma'qúl, توضیح عقلي tauzíh-i-'aqlí, ایضاح عامي ízáh-i-'ámmí, اثبات نظري isbát-i-nazarí.

Rationalism, *subs.* عاقلیت 'áqilíyat, عقلانیت 'aqlániyat, عقلیت 'aqlíyat, تعقل ta'aqqul, عقل پرستي 'aql-parastí, معقولیت maqúlíyat.

Rationalist, *subs.* عقلاني 'aqlání, عاقل 'áqil, عقلي 'aqlí, تعقلي ta'aqqulí, عقل پرست 'aql-parast, عقل دوست 'aql-dúst.

Rationalistic, *adj.* عقلاني 'aqlání, تعقلي ta'aqqulí, عقلي 'aqlí, منسوب بعقل mansúb-bi-'aql, مطابق عقل mutábiq-i-'aql.

Rationality, *subs.* سنجیدگي sanjídagí, قوه تعقل qúvah-i-ta'aqqul, قوه احتجاج qúvah-i-ihtijáj, پایه استدلال páyah-i-istidlál.—(*Reasonableness*) معقولیت ma'qúlíyat, شایستگي sháyistagí, صلاحیت saláhíyat.

Rationally, *adv.* بعقل bi-'aql, عاقلانه 'áqilánah, با دلیل bá-dalíl, بطور معقول bi-taur-i-ma'qúl, از روي حجت az-rúy-i-hujjat.

Rationalness, *subs.* عقلمندي 'aql-mandí, معقولیت ma'qúlíyat, مناسبت عقلي munásabat-i-'aqlí, درستي durustí, شایستگي sháyistagí, صلاحیت saláhíyat.

Ratline, *subs.* (*Nautical term*) پله تیرك کشتي pillah-i-tírak-i-kashtí, مسلم دگل musallim-i-dagal, نردبان تیرك جهاز nardubán-i-tírak-i-jaház.

Ratsbane, *subs.* (*Seed of Strychnos nux vomica*) سم الفار sammu 'l-fár, مرگ موش marg-i-músh.

Ratteen, *subs.* پارچه پشمي کلفت párchah-i-pashmí-i-kuluft, پشمینه سطبر pashmínah-i-sitabr, راتین rátín (European).

Rattinett, *subs.* راتینت rátínat (European).

Ratting, *subs.* اعتزال i'tizál, ترك tark, تودیع taudí', بدرود bidrúd.—(*Printer's term*) ارزان کاري arzán-kárí.

Rattle, *subs.* چخچخي chakhchakhí, جنگجنگك jang-jingak, جلجله jaljalah, زنگل zangal, زنگ کوچك zang-i-kúchik, زنگله zangalah, زنگوله zangúlah.—(*Medical term*) رال rál, خرخره صدائي khurkhurah-sidá'í, خسخس khiskhis, خرخر khirkhir.—(*Chiding*) نکوهش nikúhish, ملامت malámat, توبیخ taubíkh, جنگ jang, جدل jadal, جنجال janjál.

Rattle, *verb trans.* بصدا آوردن bi-sidá ávardan *or* راندن rándan, جلجلانیدن jaljalánídan, جلنگ جلنگ دادن jiling-jiling dádan, کر ساختن kar sákhtan.—(*Chide*) نکوهیدن nikúhídan, نکوهش نمودن nikúhish nimúdan, فحش دادن fuhsh dádan, (با) درشتي کردن durushtí kardan (bá), (با) جنگ کردن jang kardan (bá).—*intrans.* صدائي چخچخي کردن sidá'í-i-chakhchakhí kardan, صدا کردن sidá kardan, جلنگ جلنگ کردن jiling-jiling kardan, داد و بیداد کردن dád-u-bí-dád kardan, غوغا نمودن ghaughá nimúdan, شورش کردن shúrish kardan, قرقر کردن qirqir kardan.—(*Medical term*) خرخر کردن khirkhir kardan, خس‌خس نمودن khiskhis nimúdan, غرغره کردن ghurghurah kardan.

Rattle-headed, *adj.* پر صدا pur-sidá, جیق چیق کن jíq-chíq-kun, خرف khirif, نا استوار ná-ustúvár, غیر ثابت ghair-i-sábit.

Rattles, *subs.* (*Medical term*) خرخرك khirkhirak, خسخسك khiskhisak, گلو درد gulú-dard, درد گلو dard-i-gulú.

Rattle-snake (*Crotalus*), *subs.* مار زنگله دار már-i-zangalah-dár.

Rattling, *subs.* جلنگ جلنگ jiling-jiling, صدا دهي sidá-dihí, صدائي جرس sidá,í-i-jars, صدائي چرخ sidá,í-i-charkh, صوت پي در پي saut-i-pay-dar-pay.—*adj.* جلنگ جلنگ کن jiling-jiling-kun, صدا ده sidá-dih, قرقر کن qir-qir-kun, دنگ دنگي ding-dingí.—(*He made a rattling good speech*) نطق خوبي کرد nutq-i-khubí kard.

Raucity, *subs.* گرفتگي آواز giriftagí-i-áváz, صدا گرفتگي sidá-giriftagí, سرما خوردگي sarmá-khurdagí, درشتي صدا durusht-i-sidá.

Raucous, *adj.* گرفته آواز giriftah-áváz, صدا گرفته sidá-giriftah, سرما خورده sarmá-khurdah, درشت صدا durusht-sidá.

Ravage, *subs.* چپاو chapáú, غارت ghárat, تاراج táráj, نهب nahb, راهزني ráh-zaní, ترک تازي turk-tází, يغما yaghmá, شلتاق shaltáq, خراب kharáb, فساد fasád, هلاك halák.

Ravage, *verb,* چپاو کردن chapáú kardan, چاپيدن chápídan, غارت کردن ghárat kardan, يغما کردن yaghmá kardan, سلب گرفتن salab giriftan, تاراج نمودن táráj nimúdan, نهب کردن nahb kardan, خراب کردن kharáb kardan, ضائع کردن zái' kardan, هلاك ساختن halák sákhtan, بر هم زدن bar-ham zadan, ويران کردن vírán kardan, چپاولي کردن chapávalí kardan (*vulg.*).

Ravager, *subs.* چاپنده chápandah, غارت کننده ghárat-kunandah, يغما چي yaghmá-chí, تاراج گر táráj-gar, خراب کننده kharáb-kunandah, هلاك سازنده halák-sázandah, مفسد mufsid, مخرب mukharrib, ويران کن vírán-kun.

Rave, *subs.* چوب گاري chúb-i-gárí.

Rave, *verb,* هذيان گفتن hazayán guftan, بيهوده حرف زدن bíhúdah harf zadan, پريشان گوئي کردن paríshán-gú,í kardan, ياوه گفتن yávah guftan, هرزه درائي harzah-dará,í nimúdan, لغو بر زبان آوردن laghv bar-zabán ávardan.—(*Rage*) شوريدگي کردن shúrídagí kardan, شورش کردن shúrish kardan, رنجيدن ranjídan, آشوبيدن áshúbídan, آشفتن áshuftan (*rt.* آشوب áshúb), آشوب نمودن áshúb nimúdan, نا راضي شدن ná-rází shudan, غضبناك شدن ghazab-nák shudan, تغضب نمودن taghazzub nimúdan, بغيظ آمدن bi-ghaiz ámadan, کج خلق کردن kaj-khalq kardan, کف بر لب آوردن kaf bar-lab ávardan.

Ravel, *verb trans.* (*Disentangle*) باز کردن báz kardan, وا تابيدن vá-tábídan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), حل کردن hall kardan, نخ نخ کردن nakh-nakh kardan, تار تار ساختن tár-tár sákhtan.—(*Entangle*) مرتبك ساختن murtabak sákhtan, درهم ساختن dar-ham sákhtan, مشکل گردانيدن mushkil gardánídan, تابيدن *or* بهم پيچيدن ba-ham pichídan *or* tábídan, سر گم ساختن sar-gum sákhtan.—*intrans.* از هم وا شدن az-ham vá-shudan, انحلال يافتن inhilál yáftan, مرتبك شدن murtabak shudan, در حيرت افتادن dar-hairat uftádan, پيچ خوردن pích khurdan, گير آمدن gír ámadan, سر گم شدن sar-gum shudan.

Ravelin, *subs.* (*Military term*) بارو bárú. خاك ريز khák-ríz, پشته pushtah.

Ravelled, *adj.* پيچاپيچ pích-á-pích, پيچيده pichídah, تابيده tábídah, وا تابيده vá-tábídah, بر هم زده bar-ham-zadah, در هم dar-ham, ژوليده zhúlídah, مرتبك mur-tabak, مشکل mushkil, محلول mahlúl, واز váz, باز شده báz-shudah.

Ravellings, *subs.* منحلات munhallát, انکاس ankás, تارهائي وا شده tárhá,í-i-vá-shudah, خيهائي جدا گشته nakhhá,í-i-jidá-gashtah.

Raven, *subs.* (*Bird*) غراب ghuráb, زاغ zágh, کلاغ kulágh.—(*Pillage*) غارت ghárat, يغما yaghmá, نهب nahb, تاراج táráj.

Raven, *verb,* (*Eat greedily*) حريصانه خوردن harísánah khurdan, بلعيدن bal'ídan, قوت دادن qút dádan, چپاندن chapándan, تپاندن tapándan.—(*Pillage*) غارت کردن ghárat kardan, يغما نمودن yaghmá nimúdan, نهب کردن nahb kardan, تاراج کردن táráj kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy).

Ravening, *subs.* حرص غارت hirs-i-ghárat, شوق تاراج shauq-i-táráj.—*adj.* شکار جو shikár-jú, صيد جو said-jú, لقمه ربا luqmah-rubá.

Ravenous, *adj.* مفترس muftaris, اکول akúl, هلوع halú', حريص اکل harís-akal, بلعنده bal'andah, حريص harís.—(*Animal*) جارحه járihah, درنده darandah. هول زن haul-zan, لقمه ربا luqmat-rubá, صيد جو said-jú.

Ravenously, *adv.* از روي حرص az-rúy-i-hirs, حريصانه harísánah, با بلعندگي bá-bal'andagí, بطور درندگي bi-taur-i-darandagí, مفترسانه muftarisánah, اکولانه akú-lánah, از روي شره az-rúy-i-shirrah.

Ravenousness, *subs.* حرص hirs, درندگي darandagí, بلعندگي bal'andagí, حرص شکار hirs-i-shikár, شراست sharásat, شره shirrah.

Raven's duck (*Sail-cloth*), *subs.* پارچه کلفت párchah-i-kuluft, بافته شراع báftah-i-shirá'.

Ravine, *subs.* تنگ tang, کتل kutal, دره darrah, شعب shi'b, جائي سراشيب já,í-i-saráshíb, جائي پرت já,í-i-part, جائي نشيب já,í-i-nishíb, وادي vádí, فج fajj. گذرگاه guzar-gáh, شکاف shikáf, جو javv (*pl.* اجوا ajvá *and* جوا jivá).

Raving, *subs.* شوريدگي shúrídagí, هذيان hazayán, آشفتگي áshuftagí, چرند گوئي charand-gú,í, هرزه درائي harzah-dará,í, ياوه گوئي yávah-gú,í, ديوانگي

dívánagí.—*adj.* شوریده shúrídah, پریشان paríshán, آشفته áshuftah, مجنون majnún, دیوانه dívánah.

Ravish, *verb,* بي عصمت کردن bí-'asmat kardan, مفتضح کردن muftazah kardan, بکارت بردن bikárat burdan, بزور زنا کردن bi-zúr ziná kardan, بي سیرت کردن bí-sírat kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), هتك عرض کردن hatk-i-'irz kardan, گائیدن gá,ídan, بي آبرو کردن bí-áb-i-rú kardan, ابتزاز کردن ibtizáz kardan, سلب نمودن salab nimúdan. — (*Enrapture*) مسرور ساختن masrúr sákhtan, بوجد آوردن bi-vajd ávardan, مبتهج گردانیدن mubtahij gardánídan, بیخود ساختن bí-khud sákhtan, دل بردن dil burdan.

Ravished, *part. and adj.* مفتضح muftazah, بي عصمت bí-'asmat, بي سیرت bí-sírat, گائیده gá,ídah.—(*Delighted*) مسرور masrúr, مبتهج mubtahij, در وجد dar-vajd, شاد shád, بي خود bí-khud.

Ravisher, *subs.* رباینده rubáyandah. — (*Of women*) هتاك hatták, فاسق fásiq, فاجر fájir, مفتضح ساز muftazah-sáz, بي آبرو کن bí-áb-i-rú-kun.—(*Enchanter*) دل ربا dil-rubá, فتان fattán, بي خود ساز bí-khud-sáz, مسرت بخش masarrat-bakhsh, بهجت انگیز buhjat-angíz.

Ravishing, *adj.* دلربا dil-rubá, دلاویز dil-ávíz, دلبر dil-bur, دلستان dil-sitán, شور انگیز shúr-angíz, جاذب jázib.

Ravishment, *subs.* ربایش rubáyish, ربودگي rubúdagí, انجذاب injizáb.—(*Rape*) زنا ziná, پرده دري pardah-darí, هتك عرض hatk-i-'irz.—(*Joy*) انبساط imbisát, وجد vajd, بهجت buhjat, سرور sarúr.

Raw, *adj.* خام khám, درشت durusht, نا پخته ná-pukh-tah.—(*Inexperienced*) ناقص náqis, بي تجربه bí-tajri-bah, نا آزموده ná-ázmúdah, نا مستوي ná-mustaví.—(*Chilly*) سرد sard, بارد bárid, خنك khunuk.

Raw-boned, *adj.* استخوان خالي ustukhán-khálí, کم گوشت kam-gúsht, لاغر lághir, لر lar.

Raw-head, *subs.* لولو lúlú, الل ulul, بچه خوار bachchah-khár, دیوچه dívchah.

Raw-hide, *subs.* پوست خام púst-i-khám, جلد نا مدبوغ jild-i-ná-madbúgh, دوال duvál, تازیانه táziyánah, جلده jildah.

Rawly, *adv.* بطور خام bi-taur-i-khám, خامانه khámánah, ناقصانه náqisánah, از عدم تجربه az-'adam-i-tajribah, از بي تجربگي az-bí-tajribagí.

Rawness, *subs.* خامي khámí, درشتي durushtí, نا پختگي ná-pukhtagí.—(*Inexperience*) نقص naqs, بي تجربگي bí-tajribagí, نا آزمودگي ná-ázmúdagí, عدم تجربه 'adam-i-tajribah.—(*Chilliness*) سردي sardí, خنکي khunukí, برودت burúdat.

Ray, *subs.* (*Of light*) پرتو partav *or* partau, شعاع shu'á' (*pl.* اشعه ashi''ah), لمعه lam'ah, فروغ furúgh, تاب táb, تابش tábish.—(*Of intelligence*) هوش húsh, عقل 'aql, ذکا zaká, فراست firásat.

Ray, *verb,* پرتو انداختن partau andákhtan, نور فشاندن núr fishándan, خط دراز کشیدن khatt-i-diráz kashídan, مخطط کردن mukhattat kardan, فروغ بخشیدن furúgh bakhshídan.

Rayless, *adj.* بي فروغ bí-furúgh, بي شعاع bí-shu'á', بي نور bí-núr, تیره tírah, تار tár.

Raze, *verb,* هدم کردن hadam kardan, منهدم کردن mun-hadim kardan, خراب کردن kharáb kardan, تخریب کردن takhríb kardan, هموار کردن ham-vár kardan, با زمین یکسان نمودن bá-zamín yak-sán nimúdan, انداختن andákhtan, سر نگون ساختن sar-nigún sákhtan, محو کردن mahv kardan, فرود آوردن furúd ávardan.

Razee, *subs.* (*Nautical term*) نیمچه کشتي nímchah-i-kashtí, سفینه معیوبه safínah-i-ma'yúbah, نیم مرکب ním-markab, نیم جهاز ním-jaház.

Razee, *verb* (*Nautical term*) نیمچه کردن nímchah kar-dan, از قدر کاستن az-qadr kástan, نیم مرکب ساختن ním-markab sákhtan, نیم جهاز کردن ním-jaház kar-dan.

Razor, *subs.* تیغ tígh, تیغ دلاکي tígh-i-dallákí, موس mús, موسي músá (*pl.* مواسي mavásí), استره usturah (*obs.*).

Razor-bill (*Auk*), *subs.* تیغ منقار tígh-minqár.

Razor-fish (*Solen siliqua*), *subs.* تیغ ماهي tígh-máhí.

Razor-strop, *subs.* چرم تیغ پاك کني charm-i-tígh-pák-kuní, تسمه tasmah, تیغ صاف کن tígh-sáf-kun.

Re-absorb, *verb,* باز بخود کشیدن báz bi-khud kashídan, از نو جذب کردن az-nau jazb kardan, دو باره نشف نمودن dú-bárah nashf nimúdan, باز بلعیدن báz bal'ídan.

Re-absorption, *subs.* جذب ثاني jazb-i-sání, باز خوري báz-khurí, دو باره بلعي dú-bárah-bal'í, بخود کشي bi-khud-kashí, نشف ثاني nashf-i-sání.

Re-access, *subs.* وصول ثاني vusúl-i-sání, قرب نو qurb-i-nau, ملاقات دوم muláqát-i-duvum, لقائي تازه laqá,í-i-tázah, لقائي مجدد laqá,í-i-mujaddad.

Reach, *subs.* دست رس dast-ras, رسائي rasá,í, بلوغ bu-lúgh, امتداد imtidád, تناوش tanávush.—(*Of a river*) مجري majrá, جریانگاه járayán-gáh.—(*Effort to vomit*) تهوع tahavvú', حالت استفراغ hálat-i-istifrágh, حالت قي hálat-i-qai.—(*Out of reach*) دور دست dúr-dast.

Reach, *verb trans.* (*With the hand*) دست رسانیدن *or* بردن dast rasánídan *or* burdan, رسانیدن rasání-dan, دراز کردن diráz kardan, از دور زدن az-dúr zadan, کشیدن kashídan.—(*Arrive at*) رسیدن rasídan, وارد شدن várid shudan, (به) آمدن ámadan (bi), پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), حاصل نمودن hásil nimúdan.—(*After reaching home*) بعد از ورود بمنزل ba'd az-vurúd bi-manzil.—

intrans. رسیدن rasídan, پیوسته شدن paivastah shudan, وصل کردن vasl kardan, واصل شدن vásil shudan, ملحق شدن mulhiq shudan, امتداد یافتن imtidád yáftan, دراز شدن diráz shudan, نفوذ کردن nufúz kardan.—(*Vomit*) قي کردن qai kardan, استفراغ کردن istifrágh kardan.

Re-act, *verb trans.* دو باره عمل نمودن dú-bárah 'amal nimúdan, از نو بجا آوردن az-nau bi-já ávardan, مجدداً mujaddadan súrat dádan, صورت دادن báz kardan, باز کردن *intrans.* انعکاس عمل نمودن in'ikás-i-'amal nimúdan, مخالفت کردن mukhálafat kardan, رد فعل کردن radd-i-fi'l kardan, مقادمت نمودن muqádamat nimúdan, مدافعه کردن mudáfa'ah kardan, مفاعلت نمودن mufá'alat nimúdan.

Re-action, *subs.* انعکاس عمل in'ikás-i-'amal, مدافعه mudáfa'ah, رد فعل radd-i-fi'l, مقاومت muqávamat, مخالفت mukhálafat, مفاعلت mufá'alat.—(*Medical term*) عمل معرفي 'amal-i-mu'arrafí, عمل بر خلاف 'amal-i-bar-khiláf.

Re-actionary, *adj.* مدافع mudáfi', مقادم muqádim, رد فعل کننده radd-i-fi'l-kunandah, بر گرداننده bar-gardánandah, مانع máni', مخالف mukhálif.

Re-active, *adj.* دافع dáfi', رد کننده radd-kunandah, ممانع mumáni', مقاوم muqávim, هم عمل ham-'amal. (*Medical term*) معرف mu'arrif.

Read, *adj.* (*Persons*) دانا dáná, عالم 'álim, علام 'allám, علمدار 'ilm-dár, صاحب علم sáhib-'ilm, عارف 'árif, دانشمند dánish-mand, دانشور dánish-vár, فاضل fázil (*pl.* فضلا fuzalá), حکیم hakím, آموخته ámúkhtah, مسلط musallat, عاقل 'áqil, زیرك zírak, فرزانه farzánah.

Read, *verb trans.* خواندن khándan, مطالعه کردن mutála'ah kardan, دراست نمودن dirásat nimúdan, از نظر گذرانیدن az-nazar guzránídan, قرائت کردن qiráät kardan, تلاوت نمودن talávat nimúdan.—(*As a bill—Parliamentary term*) لائحه خواندن láïhah khándan, غور کردن ghaur kardan, رسیدگي نمودن rasídagí nimúdan, ملاحظه کردن muláhazah kardan.—(*To read by rote*) از بر خواندن az-bar khándan.—(*I can read his character*) من از بطون او با خبرم man az-butún-i-ú bá-khabar-am.—(*It reads thus*) عبارتش چنین است 'ibárat-ash chunín ast. — (*He reads daily with a master*) هر روزه پیش استاد میخواند har rúzah písh-i-ustád mí-khánad.—*intrans.* کتاب خواندن kitáb khándan, عبارت خواني کردن 'ibárat-khání kardan.

Readable, *adj.* قابل خواندن qábil-i-khándan, خوانده شدني khándah-shudaní, خوش عبارت khush-'ibárat.

Reader, *subs.* خواننده khánandah, قاري qárí, تلاوت کننده talávat-kunandah, مطالعه کن mutála'ah-kun, مبین mubayyin.—(*For the press*) مصحح musahhih.

Readership, *subs.* قرائت qiráät, منصب قاري mansab-i-qárí, عمل تلاوت 'amal-i-tilávat, دعا خواني du'á-khání.

Readily, *adv.* قلباً qalban, از صمیم قلب az-samím-i-qalb, بي دریغ bí-dirígh, با میل bá-mail, بي محابا bí-muhábá, مستعدانه musta'iddánah, بطور آمادگي bi-taur-i-ámádagí.

Readiness, *subs.* آمادگي ámádagí, استعداد isti'dád, مهیائي muhayyá'í, حاضري házirí.—(*He has a great readiness for languages*) خیلي استعداد براي السنه دارد khailí isti'dád biráy-i-alsanah dárad.

Reading, *subs.* درس dars, مطالعه mutála'ah, قرائت qiráät, تلاوت talávat, دراست dirásat, تفسیر tafsír.—(*Reading for the press*) تصحیح tas,híh.—(*Reading, writing, and arithmetic*) قرائت و کتابت و علم حساب qiráät va kitábat va 'ilm-i-hisáb. — (*One reading runs thus*) عبارت بدین طرز است 'ibárat badín tarz ast.—(*Act of reading the Qur'án*) قرائت qiráät, تلاوت talávat.—*adj.* قرائت دوست qiráät-dúst. مطالعه کن mutála'ah-kun, خواننده khánandah.

Reading-room, *subs.* قرائت خانه qiráät-khánah, خواندنگاه khándan-gáh, اطاق خواندن utáq-i-khándan.

Re-adjust, *verb,* باز درست کردن báz durust kardan, از نو ترتیب دادن az-nau tartíb dádan, دو باره منظم ساختن dú-bárah munazzam sákhtan.

Re-adjustment, *subs.* دو باره درست سازي dú-bárah durust-sází, ترتیب نو tartíb-i-nau, نظم ثاني nazm-i-sání.

Re-admission, *subs.* باز قبولي báz-qabúlí, ادخال ثاني idkhál-i-sání, باز پذیري báz-pazírí, قبول ثاني qabúl-i-sání, اعاده i'ádah, رجوع rujú'.

Re-admit, *verb,* باز قبول نمودن báz qabúl nimúdan, دو باره داخل کردن dú-bárah dákhil kárdan, از نو راه دادن az-nau ráh dádan, مجدداً پذیرفتن mujaddadan pazíruftan, ثانیاً قبول نمودن sániyan qabúl nimúdan. رجوع دادن rujú' dádan.

Re-admittance, *subs.* دخول ثاني dukhúl-i-sání, اعاده i'ádah, ادخال ثاني idkhál-i-sání, باز پذیري báz-pazírí, قبول دوم qabúl-i-duvum.

Ready, *adj.* حاضر házir, آماده ámádah, مهیا muhayyá, درست durust, تیار tayyár, موجود maujúd, مستعد musta'idd, رو براه rú-bi-ráh.—(*Ready money*) نقد naqd, پول púl, سلف salaf, سلم salam.—(*Ready to act*) آماده کار ámádah-i-kár.—(*Ready made*) آماده ámádah.—(*To keep ready*) مهیا داشتن muhayyá dáshtan.—(*To make ready*) مهیا کردن muhayyá kardan, آماده کردن ámádah kardan, ترتیب دادن tartíb dádan, حاضر کردن házir kardan, درست کردن durust kardan.—(*To be ready*) مستعد شدن musta'idd shudan, در کار بودن dar-kár búdan, آماده شدن ámádah

shudan, حاضر شدن házir shudan.—(*He made ready for battle*) آماده جنگ گردید ámádah-i-jang gardíd. —(*He is ready with his pen*) حاضر است با قلم خویش házir ast bá-qalam-i-khísh. — (*Breakfast is ready*) چاشت مهیا است, نهار حاضر است nahár házir ast, chásht muhayyá ast.—*adv.* آماده ámádah, مستعد musta'idd, مهیا muhayyá.

Re-affirm, *verb*, دو باره صحه گذاشتن dú-bárah sihhah guzáshtan, باز تصدیق نمودن báz tasdíq nimúdan, مکرر گفتن mukarrar guftan, اثبات نو کردن isbát-i-nau kardan.

Re-affirmance, *subs.* صحه ثاني sihhat-i-sání, تصدیق ثاني tasdíq-i-sání, باز گوئي báz-gú,í, مکرر سازي mukarrar-sází, اثبات نو isbát-i-nau.

Re-agent, *subs.* (*Chemical term*) اجزا شناس ajzá-shinás, دوا آزما davá-ázmá.

Real, *subs.* (*Coin*) عباسي 'abbásí, ریال riyál (European).—*adj.* حقیقي haqíqí, راست rást, درست durust, عیني 'ainí, صحیح sahíh, ذاتي zátí, واقعي váqi'í, معنوي ma'naví, معناوي ma'náví, فعلي fi'lí, موجود maujúd, حق haqq, تمام tamám, کامل kámil.—(*He is a real fool*) احمق کاملیست ahmaq-i-kámilí 'st.

Real estate, *subs.* ملك واقعي mulk-i-váqi'í, ملك حقیقي mulk-i-haqíqí.

Realgar, *subs.* (*Chemical term*) زرنیخ قرمز zarníkh-i-qirmiz.

Realism, *subs.* حقیت haqíyat, حقیقت haqíqat, اعتقاد حقیت i'tiqád-i-haqíyat, تحقق tahaqquq, تحقیق tahqíq.

Realist, *subs.* معتقد حقیت mu'taqid-i-haqíyat, حقیقت شناس haqíqat-shinás, محقق muhaqqiq, اهل تحقیق ahl-i-tahqíq, تحقیقي tahqíqí.

Realistic, *adj.* تحقیقي tahqíqí, محققي muhaqqiqí, حقیقت شناسي haqíqat-shinásí, متعلق بتحقیقي muta'alliq-bi-tahqíq.

Reality, *subs.* معني ma'ní, جوهر jauhar, حقیقت haqíqat, بطون butún, ذات zát, واقعیت váqi'íyat, اصلیت aslíyat.—(*In reality*) یقیناً yaqínan, في الواقع fi 'l-váqi', في الحقیقت fi 'l-haqíqat, حقیقتش haqíqatash, حقیقتاً haqíqatan, واقعاً váqi'an, انصافاً insáfan, آري árí,

Realizable, *adj.* محقق muhaqqaq, متحقق mutahaqqiq, تحقیق پذیر tahqíq-pazír, پیدا شدني paidá-shudaní, وجود دار vujúd-dár, صورت پذیر súrat-pazír.—(*As money*) بدست آمدني bi-dast-ámadaní, حاصل شدني básil-shudaní, تحصیل پذیر tahsíl-pazír.

Realization, *subs.* تحقیق tahqíq, تحقق tahaqquq, تحقق سازي tahaqquq-sází, اثبات isbát, ایقان íqán, یقین داني yaqín-dání.—(*As money*) بدست آوري bi-dast-ávarí, تحصیل tahsíl, استملاك istimlák, نقد سازي naqd-sází.

Realize, *verb*, محقق ساختن muhaqqaq sákhtan, متحقق ساختن mutahaqqiq sákhtan, بدست آوردن bi-dast ávardan.—(*Money, &c.*) نقد ساختن naqd sákhtan, مضبوط ساختن mazbút sákhtan, بحیطه وصول آوردن bi-hítah-i-vusúl ávardan, تحصیل نمودن tahsíl nimúdan, به بهائي ملك دادن bi-bahá,í-i-milk dádan.—(*To be realized*) بظهور آمدن bi-zuhúr ámadan, صورت پذیر شدن súrat-pazír shudan.—(*He never realized his position*) مقام خودرا بدست نیاورد maqám-i-khud-rá bi-dast-ní-ávard.

Really, *adv.* یقیناً yaqínan, في الواقع fi 'l-váqi', في الحقیقت fi 'l-haqíqat, واقعاً váqi'an, انصافاً insáfan, الحق al-haqq, فعلاً fi'lan, بالفعل bi 'l-fi'l, آري árí.

Realm, *subs.* مملکت mamlakat, سلطنت saltanat, دولت daulat, ولایت viláyat, ملکوت malakút, ملك mulk.

Ream, *subs.* بسته bastah, دسته dastah, حزمه huzmah, ربطه rabtah.

Ream, *verb*, سوراخ کردن súrákh kardan, سنبیدن sumbídan, سفتن suftan (*rt.* سنب sumb).

Re-animate, *verb*, باز زنده ساختن báz zindah sákhtan, باز احیا کردن báz ihyá kardan, جان نو دادن ján-i-nau dádan, حیات مجدد عطا کردن hayát-i-mujaddad 'atá kardan.

Re-animation, *subs.* باز حیات دهي báz-hayát-dihí, حیات ثاني hayát-i-sání, تازه سازي tázah-sází, جان نو بخشي ján-i-nau-bakhshí.

Re-annex, *verb*, باز الحاق کردن báz ilháq kardan, نو ضم نمودن az-nau zamm nimúdan, باز متصل ساختن báz muttasil sákhtan, باز پیوستن báz paivastan, دو باره ملحق نمودن dú-bárah mulhaq nimúdan.

Reap, *verb trans. and intrans.* درویدن diravídan, درو کردن dirau kardan, دروون durúdan, بریدن burídan, حصاد کردن hasád kardan, باز یافت نمودن báz-yáft nimúdan.

Reaper, *subs.* درو گر dirau-gar, دروند diravandah, حصاد hassád.—(*Machine*) آلت درو álat-i-dirau, داس dás.

Reaping, *subs.* درو dirau, حصاد hasád, قطع qat'.

Reaping-hook, *subs.* داس dás, داز dáz.

Reaping-machine, *subs.* آلت درو álat-i-dirau, اسباب درو کري asbáb-i-dirau-karí.

Re-apparel, *verb*, باز ملبس ساختن báz mulabbas sákhtan, باز پوشانیدن báz púshánídan, دو باره متلبس نمودن dú-bárah mutalabbis nimúdan.

Re-appear, *verb*, باز نمایان شدن báz nimáyán shudan, دو باره پیدا گشتن dú-bárah paidá gashtan, از نو ظاهر شدن az-nau záhir shudan, مجدداً دیده شدن mujaddadan dídah shudan.

Re-appearance, *subs.* ظهور ثاني zuhúr-i-sání, نمایش

ثاني nimáyish-i-sání, ملاقات دوم muláqát-i-duvum, جلوه نو jilvah-i-nau.

Re-apply, *verb,* دو باره رجوع کردن dú-bárah rujú' kardan, از نو پرداختن az-nau pardákhtan, باز منضم báz munzamm nimúdan, دو باره چسباندن dú-bárah chasbándan.

Re-appoint, *verb,* باز نصب کردن báz nasb kardan, مجدداً تعیین نمودن mujaddadan ta'yín nimúdan, دو باره گماشتن dú-bárah gumáshtan, از نو مأمور داشتن az-nau mámúr dáshtan.

Re-appointment, *subs.* تعیین ثاني ta'yín-i-sání, وکالت دوم vikálat-i-duvum, مأموریت جدیده mámúríyat-i-jadídah.

Re-apportion, *verb,* باز تقسیم کردن báz taqsím kardan, از نو حصه نمودن az-nau hissah nimúdan, بار دیگر بخش کردن bár-i-dígar bakhsh kardan.

Re-apportionment, *subs.* تقسیم ثاني taqsím-i-sání, حصه نو hissah-i-nau, قسمت جدیده qismat-i-jadídah, بخش تازه bakhsh-i-tázah.

Rear, *subs.* پس pas, عقب 'aqib, دنبال dumbál.—(*Of an army*) عقب سپاه 'aqib-i-sipáh, پس لشکر pas-i-lashkar, چنداول chandávul, پسرو pas-rau.—(*In the rear of*) از عقب az-'aqib.—(*To go to the rear*) بعقب رفتن bi-'aqib raftan, دنباله داري کردن dumbálah-dárí kardan, پس افتادن pas uftádan.

Rear, *verb,* پروردن parvardan, تربیت نمودن tarbiyat nimúdan, حضانت نمودن hizánat nimúdan, بالا آوردن bálá ávardan, بر پا کردن bar-pá kardan, بدست آوردن bi-dast ávardan, راست کردن rást kardan.—(*As a horse*) سیخپا شدن síkh-pá shudan, چراغپا شدن chirágh-pá shudan, سر دو پا ایستادن sar-i-dú-pá ístádan, راست ایستادن rást istádan, بر دو پا ایستادن bar-dú-pá ístádan.

Rear-admiral, *subs.* امیرال مرتبه سوم amírál-i-martabah-i-suvum, بزرگ ثالث جهازات buzurg-i-sális-i-jaházát.

Rear-guard, *subs.* ساق لشکر sáq-i-lashkar, فوج دنباله دار fauj-i-dumbálah-dár, دسته عقب پا dastah-i-'aqib-pá.

Rear-mouse, *subs.* خفاش khaffásh, شب پره shab-parah, موش کور músh-i-kúr.

Re-arrange, *verb,* پس و پیش کردن pas-u-písh kardan, باز تربیب دادن báz tarbiyat dádan, دست کاري کردن dast-kárí kardan, از نو منظم ساختن az-nau munazzam sákhtan.

Rear rank, *subs.* صف آخرین saff-i-ákhirín, صف دنبال saff-i-dumbál.

Rearward, *subs.* فوج آخر fauj-i-ákhir, صف دنبال saff-i-dumbál, فوج عقب پا fauj-i-'aqib-pá, دنباله dumbálah, دسته پسین dastah-i-pasín, گاري آخرین gárí-i-ákhirín, ساقه sáqah.

Re-ascend, *verb,* باز بالا رفتن báz bálá raftan, از نو az-nau 'urúj kardan, عروج کردن mujaddadan sa'úd nimúdan, مجدداً صعود نمودن dú-bárah bálá raftan, دو باره بالا رفتن sániyan mutasá'id shudan, ثانیاً متصاعد شدن

Re-ascension, *subs.* عروج نو 'urúj-i-nau, صعود ثاني sa'úd-i-sání, باز بر آئي báz-bar-á,í, استرقا istirqá, جلوس دوم julús-i-duvum, اقتحام جدید iqtiham-i-jadíd.

Re-ascent, *subs.* مرتفع murtafá, منقلب munqalab, محل صعود mahall-i-sa'úd, عروجگاه 'urúj-gáh.

Reason, *subs.* (*Faculty*) نطق nutq, عقل 'aql. ادراك idrák, خرد khirad, قوت ناطقه qúvat-i-nátiqah.—(*Cause*) سبب sabab, موجب mújib (*pl.* مواجب mavájib), واسطه vásitah, وصیله vasílah, وسیله vasílah, جهت jihat, باعث bá'is, علت 'illat (*pl.* علل 'ilal), مایه máyah.—(*Proof*) دلیل dalíl (*pl.* ادله adillah).—(*Human reason*) عقل انساني 'aql-i-insání. — (*An important reason*) سبب کلي sabab-i-kullí.—(*By reason that*) براي آنکه biráy-i-án-kih, بهر bahr. از روي az-rúy, بحکم آنکه bi-hukm-i-án-kih, بعلت bi-'illat.—(*Without reason*) بیمعني bí-ma'ní.—(*For many reasons*) بچندین جهت bi-chandín-jihat.—(*For no reason*) بیجهت bí-jihat.—(*For which reason*) من hays, از این سبب az-ín-sabab, بخاطر آن bi-khátir-i-án, از آن جهت az-án-jihat.

Reason, *verb,* بحث کردن bahs kardan, مناظره کردن munázarah kardan, اثبات کردن isbát kardan, ایراد نمودن írád nimúdan, محاجه نمودن muhájjah nimúdan, احتجاج کردن ihtijáj kardan, استدلال جستن istidlál justan.

Reasonable, *adj.* عقلمند 'aql-mand, درست durust, معقول ma'qúl, عقلاني 'aqláni, عقلي 'aqlí.—(*You are not reasonable*) معقول نیستي ma'qúl ní 'stí. حق نداري haqq na-dárí.

Reasonableness, *subs.* معقولیت ma'qúlíyat. عقلمندي 'aql-mandí.

Reasonably, *adv.* عقلانه 'aqlanah. عقلمندانه 'aql-mandánah, بالمعروف bi 'l-ma'rúf.

Reasoner, *subs.* خصیم khasím. حجت آر hujjat-ár, بحث کن bahs-kun, دلیل آور dalíl-ávar, استدلال جو istidlál-jú.

Reasoning, *subs.* دلیل dalíl, برهان burhán, استدلال istidlál, احتجاج ihtijáj, محاجه muhájjah.

Re-assemble, *verb trans.* باز فراهم آوردن báz faráham ávardan, باز جمع کردن báz jam' kardan, از نو اجماع az-nau ijmá' kardan, مجدداً اجتماع نمودن mujaddadan ijtimá' nimúdan.—*intrans.* باز فراهم آمدن

báz faráham ámadan, باز جمع شدن báz jam‘ shudan, دو باره جمع شدن dú-bárah-jam‘ shudan. — (*As a court*) باز اجلاس کردن báz ijlás kardan.

Re-assert, *verb*, باز ادعا کردن báz iddi‘á kardan, از نو مدعي شدن az-nau mudda‘í shudan, دو باره تقرير کردن dú-bárah taqrír kardan, مجدداً گفتن mujaddadan guftan, ثانياً اظهار داشتن sániyan izhár dáshtan.

Re-assertion, *subs.* ادعائي ثاني iddi‘á,í-i-sání, تقرير ثاني taqrír-i-sání, باز گوئي báz-gú,í, اعاده دعوي i‘ádah-i-da‘ví, دو باره مقرر داري dú-bárah-muqarrar-dárí, تکرير مدعا takrír-i-mudda‘á.

Re-assign, *verb*, بر گردانيدن bar-gardánídan, از نو باز تعيين نمودن az-nau haválah kardan, báz ta‘yín nimúdan, ثانياً محول کردن sániyan muhavval kardan, باز تحويل دادن báz tahvíl dádan.

Re-assume, *verb*, باز گرفتن báz giriftan, از نو اخذ کردن az-nau akhz kardan, دو باره متلقب شدن dú-bárah mutalaqqib shudan, باز تکلف نمودن báz takalluf nimúdan, استيناف مطلب نمودن istínáf-i-matlab nimúdan.

Re-assumption, *subs.* باز گيري báz-gírí, تعهد ثاني ta‘ahhud-i-sání, تلقب جديد talaqqub-i-jadíd, اخذ نو akhz-i-nau, تکلف تازه takalluf-i-tázah.

Re-assurance, *subs.* تيقن اکيد tayaqqun-i-akíd, تيقن ثاني tayaqqun-i-sání, مضبوط سازي mazbút-sází, محکم نمائي muhkam-nimá,í, احکام ihkám.—(*Of vessels*) بيمه ثاني bímah-i-sání, تجديد بيمه tajdíd-i-bímah, التزام ثاني iltizám-i-sání.

Re-assure, *verb*, موکداً تيقن دادن muvakkadan tayaqqun dádan, دو باره متيقن ساختن dú-bárah mutayaqqin sákhtan, از نو ضمانت کردن az-nau zamánat kardan, مضبوط ساختن mazbút sákhtan, محکم نمودن muhkam nimúdan, احکام بخشيدن ihkám bakhshídan. —(*Vessels*) ثانياً بيمه کردن sániyan bímah kardan, تجديد بيمه نمودن tajdíd-i-bímah nimúdan, باز ضامن دادن báz zámin dádan, از نو ملتزم شدن az-nau multazim shudan.

Re-assurer, *subs.* بيمه کن ثاني bímah-kun-i-sání, ضامن نو zámin-i-nau, التزام دار جديد iltizám-dár-i-jadíd, متکفل ثاني mutakaffil-i-sání.

Re-attachment, *subs.* باز پيومستگي báz-paivastagí, تعلق ثاني ta‘alluq-i-sání, بستگي نو bastagí-i-nau, انتساب جديد intisáb-i-jadíd.

Re-baptism, *subs.* تعميد ثاني ta‘míd-i-sání, غسل نو ghusl-i-nau, اصطباغ تازه istibágh-i-tázah, باز شوئي báz-shú,í, اغتسال جديد ightisál-i-jadíd.

Re-baptize, *verb*, تعميد ثاني دادن ta‘míd-i-sání dádan, غسل نو دادن ghusl-i-nau dádan, اصطباغ تازه دادن istibágh-i-tázah dádan, باز شستن báz shustan.

Rebate, *subs.* (*Joiner's term*) برش burish, مدخل madkhal, گوده gaudah.—(*Of money*) تنزيل tanzíl, تخفيف takhfíf, تنقيص tanqís, کاست kást, کم سازي kam-sází, جوي júy.

Rebate, *verb*, کم کردن kam kardan, کوچك کردن kú-chik kardan, تخفيف نمودن takhfíf nimúdan, کاستن kástan (*rt.* کاه káh), تنزيل دادن tanzíl dádan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), ول کردن vil kardan, دست بردار شدن dast-bardár shudan.

Rebel, *subs.* ياغي yághí, باغي bághí, عاصي ‘ásí (*pl.* عصات ‘usát), طاغي tághí, گردن کش gardan-kash, مفسد mufsid, منحرف munharif, سر کش sar-kash, متمرد mutamarrid, اهل طغيان ahl-i-tughyán.

Rebel, *verb*, عصيان نمودن ‘isyán nimúdan, عاصي شدن ‘ásí shudan, طغيان کردن tughyán kardan, ياغي شدن yághí shudan, سر کشي کردن sar-kashí kardan, سر باز زدن sar-báz zadan, نا فرمان شدن ná-farmán shudan, عاق شدن ‘áq shudan, شوريدن shúrídan, بغي نمودن baghí nimúdan.

Rebellion, *subs.* ياغيگري yághí-garí, بغي baghí, بغاوت baghávat, طغيان tughyán, سر کشي sar-kashí, گردنکشي gardan-kashí, فتنه fitnah, انحراف inhiráf, فساد fasád, عناد ‘inád, اغتشاش ightishásh, بلوا balvá, شورش shúrish, عصيان ‘isyán, معصيت ma‘siyat, ثورت sürat, فوضلي fauzá.—(*To raise the standard of rebellion*) لوائي عصيان بر افراشتن lavá,í-i-‘isyán bar afráshtan, دم از طغيان زدن dam az-tughyán zadan.

Rebellious, *adj.* سر کش sar-kash, گردنکش gardan-kash, طاغي tághí, عاصي ‘ásí, عصي ‘así, گمراه gumráh, متمرد mutamarrid, ياغي yághí, باغي bághí.

Rebelliously, *adv.* ياغيانه yághíyánah, باغيانه bághíyánah, سر کشانه sar-kashánah, متمردانه mutamarridánah, از روي عصيان az-rúy-i-‘isyán, از روي بغي az-rúy-i-baghí.

Rebelliousness, *subs.* باغيگري bághí-garí, بغاوت baghávat, تمرد tamarrud, عصيان ‘isyán, سر کشي sar-kashí.

Rebound, *subs.* نبوت nabvat, جستگي jastagí, رجعت raj‘at-i-zarb, جهش jihish, جهندگي jihandagí, باز گردي báz-gardí, انقلاب inqiláb.

Rebound, *verb*, باز جستن گشتن báz jastan *or* gashtan, نبوت نمودن nabvat nimúdan, بر جستن bar jastan, بلند شدن buland shudan.

Rebuff, *subs.* دفع daf‘, تو ذهني tú-zihní, رد radd, منع man‘, مقاومت nuqávamat.

Rebuff, *verb*, مندفع نمودن mundafi‘ nimúdan, دفع کردن daf‘ kardan, تو ذهن زدن tú-zihn zadan, رد نمودن radd nimúdan, منع کردن man‘ kardan, مقاومت نمودن muqávamat nimúdan, بر گرداندن bár-gardándan.

Rebuild, *verb*, باز بنا کردن báz biná kardan, دو باره

ساختن dú-bárah sákhtan, از نو بر پا نمودن az-nau bar-pá nimúdan, مجدداً ساختن mujaddadan sákhtan.

Rebuilding, *subs.* دو باره سازي dú-bárah-sází, تجديد بنا tajdíd-i-biná, بنائي ثاني biná'í-i-sání.

Rebukable, *adj.* سزاوار ملامت sizávár-i-malámat, مستوجب نكوهش mastaujib-i-nikúhish, مستحق طعن mustahaqq-i-ta'n, شايسته مذمت sháyistah-i-mazammat.

Rebuke, *subs.* سر زنش sar-zanish, زجر zajr, ملامت malámat, توبيخ taubíkh, نهيب nihíb, شتم shatm, ذم zamm, مذمت mazammat, طعنه ta'nah, پيغاره paighárah, مؤاخذه müákhazah, نكوهش nikúhish, باز خواست báz-khást.

Rebuke, *verb,* سر زنش نمودن sar-zanish nimúdan, زجر نمودن zajr nimúdan, نكوهيدن nikúhídan, نهيب دادن nihíb dádan, مذمت كردن mazammat kardan, ملامت نمودن malámat nimúdan, توبيخ كردن taubíkh kardan.

Rebukeful, *adj.* پر طعنه pur-ta'nah, با نكوهش bá-nikúhish, درشت durusht, مذمت وار mazammat-vár, سخت sakht.

Rebuker, *subs.* لائم láïm, ملامتگر malámat-gar, عاذل 'ázil, طعنه زن ta'nah-zan, توبيخ كن taubíkh-kun, سخت گو sakht-gú, مؤاخذ müákhiz.

Rebukingly, *adv.* مؤاخذانه müákhizánah, ملامت كنان malámat kunán, عاذلانه 'ázilánah, طعنه زنان ta'nah-zanán, بطور درشت گوئي bi-taur-i-durusht-gú'í.

Re-bury, *verb,* باز دفن كردن báz dafn kardan, دو باره دفن نمودن dú-bárah dafn nimúdan, ثانياً زير خاك كردن sániyan zír-i-khák kardan, از نو مقبور ساختن az-nau maqbúr sákhtan.

Rebus, *subs.* موشح muvashshah, تعميه ta'míyah, معما mu'ammá, لغز lughaz, غمه ghummah, اكتنا iktiná.

Rebut, *verb,* دفع كردن daf' kardan, رد نمودن radd nimúdan, وا زدن vá-zadan, نقض كرد naqz kardan, ابطال ساختن ibtál sákhtan, پاسخ دادن pásukh dádan.

Rebutter, *subs.* جواب مدعي javáb-mudda'í, پاسخ مدعي عليه pásukh-mudda'á 'alíhi, رد ادعا radd-i-iddi'á.

Recalcitration, *subs.* رفس rafs, لگد lagad, وا زني vá-zaní, پا زني pá-zaní.

Recall, *subs.* باز خواني báz-khání, باز طلبي báz-talabí, استرجاع istirjá', عزل 'azl, منصب اندازي mansab-andází.

Recall, *verb,* باز طلبيدن báz talabídan, باز خواندن báz khándan, بر گردانيدن bar-gardánídan, عزل كردن 'azl kardan, از منصب انداختن az-mansab andákhtan.—(*Dismiss*) معزول كردن ma'zúl kardan.

Recant, *verb trans.* باز گرفتن báz-giriftan, نقض قول سابق نمودن naqz-i-qaul-i-sábiq nimúdan, رفض نمودن rafz nimúdan, تغيير دادن taghyír dádan.—*intrans.* بر گشتن bar-gashtan, بر خلاف پيش رأي زدن bar-khiláf-i-písh-räí zadan, تغيير نمودن taghyír nimúdan, پشيمان شدن pashímán shudan.

Recantation, *subs.* باز گيري báz-gírí, نقض قول naqz-i-qaul, رفض rafz, تغيير رأي taghyír-i-räí, اسرار ندامت isrár-i-nadámat, تغير taghayyur, تندم tanaddum.

Recapacitate, *verb,* باز قابليت دادن báz qábilíyat dádan, از نو قابل ساختن az-nau qábil sákhtan, دو باره استعداد بخشيدن dú-bárah isti'dád bakhshídan, تجديد قوي tajdíd-i-quvá kardan.

Recapacitation, *subs.* از نو قابل سازي az-nau-qábil-sází, استعداد جديد isti'dád-i-jadíd, تجديد قوي tajdíd-i-quvá.

Recapitulate, *verb,* اجمال كردن ijmál kardan, مجمل ساختن mujmal sákhtan, خلاصه گفتن khulásah guftan, حاصل كلام بيان كردن hásil-i-kalám bayán kardan.

Recapitulation, *subs.* تكرار tikrár, اجمال ijmál, مجمل سازي mujmal-sází, خلاصه khulásah, حاصل كلام hásil-i-kalám.

Recapitulatory, *adj.* اجمالي ijmálí, مجمل نما mujmal-nimá, مشتمل بر خلاصه mushtamil-bar-khulásah, محتوي بر حاصل كلام muhtaví-bar-hásil-i-kalám.

Reception, *subs.* باز گيري báz-gírí, اخذ ثاني akhz-i-sání, مؤاخذه müákhazah, پس گيري pas-gírí, باز ستاني báz-sitáni, استيقا istíqá, استرداد istirdád.

Re-captor, *subs.* باز گيرنده báz-gírandah, دو باره ياب dú-bárah-yáb, باز ستان báz-sitán, دو باره گير dú-bárah-gír, مسترد ساز mustaradd-sáz.

Re-capture, *subs.* (*Action*) باز گيري báz-gírí, اخذ نو akhz-i-nau, باز يافت báz-yáft, استرداد istirdád.—(*Thing*) باز يافت báz-yáft, وصول vusúl, حصول husúl, بدست آوري bi-dast-ávarí.

Recapture, *verb,* باز گرفتن báz giriftan, باز يافتن báz yáftan, باز ستاندن báz sitándan, دو بارد بدست آوردن dú-bárah bi-dast ávardan, استرداد نمودن istirdád nimúdan.

Re-cast, *verb,* (*Mould*) باز ريختن báz ríkhtan, دو باره ريختن dú-bárah ríkhtan, دو باره بقالب در آوردن dú-bárah bi-qálib dar-ávardan, بشكل تازه در آوردن bi-shakl-i-tázah dar-ávardan.—(*Throw*) باز انداختن báz andákhtan.—(*As figures*) باز شمردن báz shimurdan, از نو طرح كردن az-nau tarah kardan, تجديد كردن tajdíd kardan.

Recede, *verb trans.* گذاشت نمودن guzásht nimúdan, وا گذاشتن vá-guzáshtan, تسليم نمودن taslím nimúdan, حواله نمودن haválah nimúdan, باز دادن báz dádan, بر گردانيدن bar-gardánídan, دو باره عنايت فرمودن dú-bárah 'ináyat farmúdan.—*intrans.* بر گشتن bar-gashtan, باز گشتن báz gashtan, دست بر دار شدن dast-bar-

dár shudan, مراجعت کردن murája'at kardan, رو به رو پس رفتن rú-bi-pas raftan, تخنس نمودن takhannus nimúdan.

Receipt, *subs.* رسید rasíd, رسیدگي rasídagí, داخله dákhilah, دخل dakhl, واردات váridát (used only in the plural).—(*For cookery, &c.*) نسخه nuskhah, ترکیب tarkíb.—(*Written acknowledgement*) رسید rasíd, قبض qabz, قبض رسید qabz-i-rasíd, قبض وصول qabz-i-vusúl, باز یافت báz-yáft.—(*Receipts and disbursements*) جمع و خرج jam' va kharj, مداخل و مخارج madákhil va makhárij, اخذ و مصرف akhz va masraf, ایراد و مصرف írád va masraf.—(*Receipt for taxes*) جواز javáz.—(*Receipt of customs*) تذکره گمرك tazkarah-i-gumrak.

Receipt, *verb,* رسید دادن rasíd dádan, قبض دادن qabz dádan, وصول نوشتن vusúl nivishtan, کاغذ رسید دادن kághaz-i-rasíd dádan.

Receivable, *adj.* یافتني yáftaní, قابل پذیرائي qábil-i-pazírá,í, وصول یاب vusúl-yáb, حصول پذیر husúl-pazír.

Receive, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), قبض کردن qabz kardan, اخذ کردن akhz kardan, حاصل کردن hásil kardan, پذیرفتن pazíruftan (*rt.* پذیراي pazíráy), بدست آوردن bi-dast ávardan, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), صاحب شدن sáhib shudan.—(*Accept*) قبول کردن qabúl kardan, اجابت نمودن ijábat nimúdan.

Receiver, *subs.* (*One who receives*) قابض qábiz, پذیرنده pazírandah, گیرنده gírandah, یابنده yábandah.—(*Collector*) تحصیلدار tahsíl-dár, قابض qábiz, صندوق دار sandúq-dár, خزانه دار khizánah-dár.—(*Scientific term*) طرف هوائي taraf-i-havá,í.—(*Receiver of stolen goods*) شریك دزد sharík-i-duzd.

Receiving, *subs.* قبول qabúl, اخذ akhz, قبض qabz, گرفت girift, پذیرش pazírish.

Re-celebrate, *verb,* باز اشتهار دادن báz ishtihár dádan, از نو معلن ساختن az-nau mu'lan sákhtan, مجدداً نشر دادن mujaddadan nashr dádan, مکرر اعلان کردن mukarrar i'lán kardan.

Recency, *subs.* جدت jiddat, تازگي tázagí, حدوث hudús, نا قدیمي ná-qadímí, تأخر زمان ta,akhkhur-i-zamán.

Recension, *subs.* تعداد ti'dád, تذکار tazkár, ملاحظه muláhazah, آزمایش ázmáyish, امتحان imtihán.

Recent, *adj.* نو nau, تازه tázah, جدید jadíd, اخیر akhír.

Recently, *adv.* جدیداً jadídan, درین تازگي ها dar-ín-tázagí-há, همین روزها hamín-rúzahá, مدتي نیست mud-datí ní 'st.

Recentness, *subs.* تازگي tázagí, جدت jiddat, نوي nauí, حدوث hudús, تأخر ta,akhkhur, نا کهنگي ná-kuh-nagí.

Receptacle, *subs.* کفاف kifát, جا já, محل mahall, ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), موقع mauqi'.

Receptacular, *adj.* کفافي kifátí, ظرفي zarfí, محلي mahallí, موقعي mauqi'í.

Receptibility, *subs.* پذیرائي pazírá,í, پذیرفتگي pazír-uftagí, قابلیت قبول qábilíyat-i-qabúl, قابلیت qábilí-yat, مقبولیت maqbúlíyat.

Reception, *subs.* پذیرائي pazírá,í, قبول qabúl.—(*Of doctrine, &c.*) تلقي talaqqí —(*When one person comes to meet another*) استقبال istiqbál, پیشواز písh-váz.—(*Entertainment*) مجلس majlis, ضیافت ziyáfat, اکرام ikrám. — (*Evening reception*) شب نشیني shab-nishíní. — (*Reception-room*) اطاق پذیرائي utáq-i-pazírá,í, اطاق مجلس utáq-i-majlis, دیوانخانه diván-khánah, سلام لق salám-liq.

Receptive, *adj.* پذیرا pazírá, قابل qábil, قبول نما qabúl-nimá, گیرا gírá.

Recess, *subs.* (*Nook*) گوشه gúshah, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), خلل khalal, سوراخ súrákh, زاویه závi-yah (*pl.* زوایا zaváyá), باطن bátin.—(*Of land or shore*) اشمیزاز ishmízáz, اجتناب ijtináb, وا پس روي vá-pas-raví, کناره گیري kinárah-gírí.—(*Parlia-mentary term*) انزوا inzivá, توقف tavaqquf, تعطیل ta'tíl, توقیف عمل tauqíf-i-'amal.—(*The recesses of the heart*) خبایائي قلب khabáyá,í-i-qalb.—(*The re-cesses of science*) سرائر علم saráïr-i-'ilm, دقائق حکمت daqáïq-i-hikmat.

Recession, *subs.* باز روي báz-raví, احتراز ihtiráz, اجتناب ijtináb, انزوا inzivá, کناره گیري kinárah-gírí.

Rechabites, *subs.* حصوران hasúrán, مي ننوشان mai-na-núshán, ریکابیان ríkábíyán (European).

Re-charge, *verb,* باز متهم گردانیدن báz muttaham gar-dánídan, دو باره تهمت زدن dú-bárah tuhmat zadan, باز حمله بردن báz hamlah burdan, وا پس گفتن vá-pas guftan.

Re-charter, *subs.* اجاره ثاني ijárah-i-sání, اجاره نامه دوم ijárah-námah-i-duvum.

Re-charter, *verb,* باز اجاره کردن báz ijárah kardan, از نو اجیر ساختن az-nau ajír sákhtan, تجدید استجاره نمودن tajdíd istijárah nimúdan, دو باره باجاره دادن dú-bárah bi-ijárah dádan.

Re-cheat, *subs.* (*Hunting term*) تعلیم سگ شکاري ta'lím-i-sag-i-shikárí, باز خواني báz-khání, باز نوازي báz-navází, کرنا زني kurná-zaní, نفیر رجوع nafír-i-rujú'.

Recherché, *adj.* باز جسته báz-justah, نهایت ممتاز ni-háyat-mumtáz, گزیده guzídah, نخبه nukhbah, مستنقي mustanqá.

Re-choose, *verb,* باز انتخاب کردن báz intikháb kardan,

از نو بر گزیدن az-nau bar-guzídan, دو باره اصطفا نمودن dú-bárah istifá nimúdan, مجدداً اختیار کردن mujaddadan ikhtiyár kardan.

Recipe, *subs.* نسخه nuskhah, نوشته núshtah, دستور العمل dastúru 'l-'amal.

Recipiency, *subs.* قبول qabúl, پذیرائي pazírá,í, قبض qabz, تقبل taqabbul, تلقي talaqqí.

Recipient, *subs.* گیرنده gírandah, قابل qábil, قبول کن qabúl-kun, پذیرنده pazírandah, متلقي mutalaqqí.

Reciprocal, *subs.* عدد مقابل 'adad-i-muqábil, اصطلاح علم حساب istiláh-i-'ilm-i-hisáb.—*adj.* از طرفین az-tarafain, از جانبین az-jánibain, همدیگر ham-dígar, یکدگر yak-digar, بین الاثنین bainu 'l-asnain, متناوب mutanávib, متنادل mutanádil.

Reciprocally, *adv.* بالمفاوضه bi 'l-mufávazah, بالسویه bi 's-savíyah, بطور تناوب bi-taur-i-tanávub, بطور تنادل bi-taur-i-tanádul.

Reciprocalness, *subs.* تبادل tabádul, تناوب tanávub, مقابله عمل بعمل muqábalah-i-'amal-bi-'amal, رد و بدل radd-u-badal, داد و ستد dád-u-sitad.

Reciprocate, *verb trans.* تبادل کردن tabádul kardan, مبادله نمودن mubádalah nimúdan, داد و ستد کردن dád-u-sitad kardan, تنازع نمودن tanázu' nimúdan.—*intrans.* بنوبه کار کردن bi-naubah kár kardan, بیکدیگر داد و ستد کردن bi-yak-dígar dád-u-sitad kardan, با هم رد و بدل نمودن bá-ham radd-u-badal nimúdan.

Reciprocation, *subs.* تنازع tanázu', تبادل tabádul, تأخذ ta,akhkhud, رد و بدل radd-u-badal, داد و ستد dád-u-sitad.

Reciprocity, *subs.* مفاوضه mufávazah, تناوش tanávush, مخاطره mukhátarah, مبادله mubádalah, تعاون ta'ávun, تناوب tanávub, تراجع taráju'.

Recision, *subs.* قطع qat', فصل fasl, بریدگي burídagí, جسم jasm.

Recital, *subs.* (*Recitation*) خواندگي khándagí, قرائت qiráät, نشید nashíd, انشاد inshád, ذکر zikr, مذاکره muzákarah, تقریر taqrír, تلاوت tilávat, اعاده i'ádah, از بر خواني az-bar-khání.—(*Narration*) بیان bayán, تذکار tazkár, تبیان tabyán, اعلام i'lám, اخبار ikhbár, اظهار izhár.

Recitation, *subs.* خواندگي khándagí, قرائت qiráät, نشید nashíd, انشاد inshád, ذکر zikr, مذاکره muzákarah, تقریر taqrír, تلاوت tilávat, اعاده i'ádah, از بر خواني az-bar-khání.

Recitative, *subs.* سرایش saráyish, عبارت سرائي 'ibárat-i-sará,í, انشاد inshád, قرائت qiráät, تلاوت tilávat. —*adj.* سرودي surúdí, تلاوتي tilávatí, انشادي inshádí, قرائتي qiráätí.

Recite, *verb trans.* خواندن khándan, انشاد نمودن inshád nimúdan, نقل کردن naql kardan, قرائت کردن qiráät kardan, تلاوت نمودن tilávat nimúdan.—(*Narrate*) اعلام کردن i'lám kardan, بیان نمودن bayán nimúdan, اظهار داشتن izhár dáshtan, بر زبان آوردن bar-zabán ávardan.—*intrans.* خواندن khándan, درس پس دادن dars pas-dádan, از بر گفتن az-bar guftan, مجمل گوئي mujmal-gú,í kardan. خلاصه گفتن khulásah guftan.

Reckless, *adj.* بیخبر bí-khabar, بیپروا bí-parvá, بي احتیاط bí-ihtiyát, بي اندیشه bí-andíshah, بي مبالات bí-mubálát, بي اعتنا bí-i'tiná, بي فکر bí-fikr, بي خیال bí-khiyál, بیهوش bí-húsh, غافل gháfil, ذاهل záhil, کاهل káhil, لا قید lá-qaid, لا ابالي lá-ubálí.

Recklessness, *subs.* بي خبري bí-khabarí, بي احتیاطي bi-ihtiyátí, بي اندیشگي bí-andíshagí, بي هوشي bí-húshí, بي خیالي bí-khiyálí, عدم اعتنا 'adam-i-i'tiná, لا قیدي lá-qaidí, بي پروائي bí-parvá,í, لا ابالیگري lá-ubálí-garí.

Reckon, *verb,* شمردن shimurdan (*rt.* شمار shimár), شماریدن shimárídan, حساب کردن hisáb kardan, تعداد نمودن ti'dád nimúdan, بر آورد کردن bar-ávard kardan. —(*Rely upon*) اعتماد کردن i'timád kardan, تکیه داشتن takyah dáshtan.—(*Esteem*) سنجیدن sanjídan, موازنه کردن muvázanah kardan.—(*He reckons without his host*) تنها بقاضي میرود tanhá bi-qází mí-ravad (*lit.* He goes alone to the judge).—(*I reckoned on him as a supporter*) من اعتماد بر معاونت او داشتم man i'timád bar-mu'ávanat-i-ú dáshtam.—(*I cannot reckon on him*) من از او مطمئن نیستم man az-ú mutmaïnn níst-am.

Reckoned, *part. and adj.* معدود ma'dúd, محسوب mahsúb, شمرده shimurdah.

Reckoner, *subs.* شمارنده shimárandah, حساب کننده hisáb-kunandah, حسیب hasíb, محاسب muhásib.

Reckoning, *subs.* حساب hisáb, شمار shimár, عد 'add, حسبان hasbán, دفتر حساب daftar-i-hisáb.—(*Account*) حساب hisáb, شماره shimárah. — (*Nautical term*) حساب موقع کشتي hisáb-i-mauqi'-i-kashtí. حساب سیر سفینه hisáb-i-sair-i-safínah.

Reclaim, *verb,* (*Persons*) اصلاح کردن isláh kardan. باز خواندن *or* داشتن báz khándan *or* dáshtan. مطالبه استرداد کردن mutálabah-i-istirdád kardan. براه آوردن bi-ráh ávardan, تائب ساختن táíb sákhtan.—(*Animals*) اهلي ساختن ahlí sákhtan, مانوس گردانیدن mánús gardánídan.—(*Things*) مسترد ساختن mastaradd sákhtan, باز گردانیدن báz gardánídan, درست کردن durust kardan.—(*Land*) قابل زراعت ساختن qábil-i-zirá'at sákhtan, شایسته عمارت گردانیدن sháyistah-i-'imárat gardánídan, استزراع کردن istizrá' kardan.

Reclaimable, *adj.* اصلاح پذیر isláh-pazír, قابل استرداد

qábil-i-istirdád, براه آمدني bi-ráh-ámadaní, هدايت ياب hidáyat-yáb.

Reclaimant, *subs.* مطالبه كن mutálabah-kun, مدعي mudda'í, طرف مقابل taraf-i-muqábil, خصيم khasím (*pl.* خصما khusamá), مخاصم mukhásim.

Reclamation, *subs.* (*Persons*) اصلاح isláh, باز خواني báz-kháni, باز خواندگي báz-khándagí, ارشاد irshád, براه آوري bi-ráh-ávarí.—(*Animals*) استئهال ístïhál, istïnás استئناس, رام سازي rám-sází, انقياد inqiyád, اطاعت itá'at.—(*Things*) استرداد istirdád, باز گرداني báz-gardání, اصلاح isláh, تعمير ta'mír, باز يابي báz-yábí.—(*Land*) استزراع istizrá', عمارت سازي 'imárat-sází, معمور نمائي ma'múr-nimá,í.

Reclinate, *adj.* كج kaj, مائل máïl, افتاده uftádah, متساقط mutasáqit, سرازير sar-á-zír.

Reclination, *subs.* اتكا ittiká, ميل mail, تمايل tamáyul, تكيه takyah.

Recline, *verb,* كردن *or* تكيه زدن takyah zadan *or* kardan, اتكا نمودن ittiká nimúdan, متكي شدن muttakí shudan, خوابيدن khábídan, استراحت كردن istiráhat kardan, بر يك جانب ميل نمودن bar-yak jánib mail nimúdan, پشت دادن pusht dádan.

Re-close, *verb,* باز بستن báz bastan, دو باره مسدود كردن dú-bárah masdúd kardan, از نو بند نمودن az-nau band nimúdan.

Recluse, *subs. and adj.* گوشه نشين gúshah-nishín, گوشه گير gúshah-gír, تنها نشين tanhá-nishín, ابدال abdál, تارك الدنيا táriku 'd-dunyá, اهل صومع ahl-i-sauma', اهل انزوا ahl-i-inzivá, منزوي munzaví.

Reclusely, *adv.* در حال انزوا dar-hál-i-inzivá, منزويانه munzavíyánah, بطور گوشه نشيني bi-taur-i-gúshah-nishíní, درويشانه darvíshánah.

Recluseness, *subs.* انزوا inzivá, گوشه گيري gúshah-gírí, اعتزال i'tizál, ترك دنيا tark-i-dunyá, ترك عمل tark-i-'amal, درويشي darvíshí.

Reclusive, *adj.* انزوا بخش inzivá-bakhsh, گوشه ده gúshah-dih, منفرد ساز munfarid-sáz, بي اغيار bí-aghyár.

Recoction, *subs.* طبخ ثاني tabakh-i-sání, دم دوم dam-i-duvum, تهيه ثانيه tahíyah-i-sániyah, جوش جديد júsh-i-jadíd, پخت تازه pukht-i-tázah.

Recognition, *subs.* شناخت shinákht, تعارف ta'áruf, تشخيص tashkhís, امتياز imtiyáz.—(*Avowal*) اعتراف i'tiráf, اقرار iqrár, قبول qabúl, تصديق tasdíq, شرف قبول sharf-i-qabúl.—(*He received no recognition of his labours*) اعلام وي شرف قبول نيافت i'lám-i-vai-sharf-i-qabúl na-yáft.

Recognizable, *adj.* مشخص mushakhkhas, قابل تصديق qábil-i-tasdíq, معلوم شو ma'lúm-shau, اعتراف پذير i'tiráf-pazír, نمايان nimáyán, معروف شدني ma'rúf-shudaní.

Recognizance, *subs.* اعتراف نامه i'tiráf-námah, ضمانت zamánat, تصديقنامه tasdíq-námah, التزام iltizám.

Recognize, *verb,* تشخيص دادن tashkhís dádan, باز شناختن báz shinákhtan, دانستن dánistan, جا آوردن já ávardan, امتياز دادن imtiyáz dádan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan.—(*Avow*) اعتراف كردن i'tiráf kardan, اقرار نمودن iqrár nimúdan.

Recognizee, *subs.* اعتراف يافته i'tiráf-yáftah, تصديقنامه دار tasdíq-námah-dár, التزام دار iltizám-dár.

Recognizor, *subs.* ملتزم multazim, اعتراف نامه ده i'tiráf-námah-dih, ضمانت گر zamánat-gar, تصديق نامه tasdíq-námah, نويس nivís.

Recoil, *subs.* عقب نشيني 'aqib-nishíní, باز پس جهي báz-pas-jihí, خنوس khunús, وا پس پيچي vá-pas-píchí, نكوص nukús.—(*Of a gun*) پس نشيني pas-nishíní, وا پس جهي vá-pas-jihí, تخنس takhannus.

Recoil, *verb,* پس جستن pas justan, بعقب پيچيدن bi-'aqib píchídan, وا گشتن vá-gashtan, خنوس نمودن khunús nimúdan, نكوص نمودن nukús nimúdan, رو به پس رفتن rú-bi-pas raftan.—(*As a gun*) پس نشستن pas nishastan, وا پس جستن vá-pas justan, تخنس نمودن takhannus nimúdan.

Recoiler, *subs.* وا پس گرد vá-pas-gard, باز پس جه báz-pas-jih, خناس khannás, خنوس كار khunús-kár, نكوص كار nukús-kár.

Recoiling, *subs.* وا پس جهي vá-pas-jihí, باز پس آئي báz-pas-á,í, پس نشيني pas-nishíní, تخنس takhannus, خنوس khunús, نكوص nukús, باز گشت báz-gasht, ارتداد irtidád.

Recoilment, *subs.* خنوس khunús, نكوص nukús, تخنس takhannus, وا پس روي vá-pas-raví, پس نشيني pas-nishíní.

Re-coin, *verb,* باز سكه كردن báz sikkah kardan, دو باره مسكوك ساختن dú-bárah maskúk sákhtan, از نو سكه زدن az-nau sikkah zadan, ثانياً ضرب نمودن sániyan zarb nimúdan.

Re-coinage, *subs.* ضرب نو zarb-i-nau, سكه جديد sikkah-i-jadíd, از نو سكه زني az-nau-sikkah-zaní, دو باره سكه كني dú-bárah-sikkah-kuní.

Recollect, *verb,* (*Collect again*) از نو جمع ساختن az-nau jam' sákhtan, باز فراهم آوردن báz faráham ávardan.—(*Remember*) داشتن *or* ياد كردن yád kardan *or* dáshtan, بياد آوردن bi-yád ávardan, خاطر بودن khátir búdan, بخاطر آوردن bi-khátir ávardan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), دل قوي داشتن dil qaví dáshtan.—(*To recollect oneself*) خاطر جمع داشتن

khátir-jam‘ dáshtan, سر افتادن sar uftádan, آسوده خاطر بودن ásúdah-khátir búdan.

Recollection, *subs.* (*Collecting again*) باز فراهم آوري báz-faráham-ávarí, از نو جمع سازي az-nau-jam‘-sází. —(*Remembrance*) یاد yád, یاد آوري yád-ávarí, حفظ hifz, حافظه háfizah, ذکر zikr, تذکر tazakkur, خاطر khátir.

Recollective, *adj.* تذکر بخش tazakkur-bakhsh, یاد نما yád-nimá, خطور کن khutúr-kun, از نو جمع کننده az nau-jam‘-kunandah.

Re-combine, *verb,* باز ترکیب کردن báz tarkíb kardan, دو بار ترکیب نمودن dú-bár tarkíb nimúdan, از نو ساختن az-nau sákhtan, جفت ثانیاً کردن sániyan juft kardan.

Recommence, *verb,* باز شروع کردن báz shurú‘ kardan, از نو آغاز نمودن az-nau ágház nimúdan, دو باره ابتدا کردن dú-bárah ibtidá kardan, باز از سر گرفتن báz az-sar giriftan, استئناف نمودن istïnáf nimúdan.

Recommend, *verb,* سپارش کردن sipárish kardan, سفارش نمودن sifárish nimúdan, سپردن sipurdan, توصیه نمودن tausiyah nimúdan, تعریف کردن ta‘ríf kardan, خوبي گفتن khubí guftan, مدح کردن madh kardan.—(*I recommend this subject to your notice*) این مطلب را بعرض قبول شما مي‌رسانم ín matlab-rá bi-‘arz-i-qabúl-i-shumá mí-rasánam.

Recommendable, *adj.* قابل سفارش qábil-i-sifárish, سزاوار تعریف sizávár-i-ta‘ríf, سزاوار مدح sizávár-i-madh, ستایشمند sitáyish-mand, حمید hamíd, تعریفي ta‘rífí, تعریف دار ta‘ríf-dár.

Recommendation, *subs.* سفارش sifárish, ستایش sitáyish, وسیله vasílah, توصیه tausiyah, وصایت vasáyat, تعریف ta‘ríf, مدح madh.—(*Letter of recommendation*) سفارشنامه sifárish-námah, اعتبار نامچه i‘tibár-námchah.—(*Self-praise is no recommendation*) خود ستائي تعریفي نیست khud-sitá,í ta‘rífí ní ’st.

Recommendatory, *adj.* تعریفي ta‘rífí, سفارشي sifárishí, توصیه دار tausiyah-dár, ستایشمند sitáyish-mand, محاسن گو mahásin-gú.

Re-commission, *verb,* باز مأمور داشتن báz mámúr dáshtan, دو باره گماشتن dú-bárah gumáshtan, از نو az-nau ta‘yín kardan, تعیین کردن مجدداً نصب کردن mujaddadan nasb kardan.

Re-commit, *verb,* باز سپردن báz sipurdan, دو باره وا گذار کردن dú-bárah vá-guzár kardan, مجدداً رجوع بوکلا کردن mujaddadan rujú‘ bi-vukalá kardan, مجدداً حواله نمودن mujaddadan haválah nimúdan.

Re-commitment, *subs.* احاله جدید ihálah-i-jadíd, تحویل ثاني tahvíl-i-sání, حواله دوم haválah-i-duvum, مراجعه جدید murája‘ah-i-jadíd, رجوع ثاني بوکلا rujú‘-i-sání bi-vukalá.

Re-communicate, *verb,* باز ارسال داشتن báz irsál dáshtan, دو باره فرستادن dú-bárah firistádan, دو باره محاوره کردن dú-bárah muhávarah kardan, از نو مراسله نمودن az-nau murásalah nimúdan.

Recompense, *subs.* عوض ‘ivaz, جزا jazá, پاداش pádásh, مکافات mukáfát, مثوبه masúbah, مزد muzd, اجر ajr, اجرت ujrat, سزا sizá, تلافي taláfí, مقابله muqábalah, مجازات mujázát, معاوضت mu‘ávazat.

Recompense, *verb,* اجر بخشیدن ajr bakhshídan, مکافات کردن mukáfát kardan, جزا دادن jazá dádan, پاداش دادن pádásh dádan, سد خسارت کردن sadd-i-khasárat kardan, معاوضت نمودن mu‘ávazat nimúdan, عوض بخشیدن ‘ivaz bakhshídan, بدل دادن badal dádan, تعویض نمودن ta‘víz nimúdan.

Re-compose, *verb,* باز آرام ساختن báz árám sákhtan, دو باره آرام بخشیدن dú-bárah árám bakhshídan, از نو az-nau sukún dádan, از نو درست کردن az-nau durust kardan.

Reconcilable, *adj.* صلاح پذیر saláh-pazír, مستعد صلح musta‘idd-i-sulh, مصالحت پذیر musálahat-pazír, مائل صلح máïl-i-sulh, توفیق یاب taufíq-yáb, ربط پذیر rabt-pazír.—(*These statements are not reconcilable*) این تقریرات بهم دیگر ربط ندارند ín-taqrírát bi-ham-dígar rabt na-dárand.

Reconcilableness, *subs.* صلاح پذیري saláh-pazírí, توافق taváfuq, ارتباط irtibát, ربت پذیري rabt-pazírí, صورت موافقت súrat-i-muváfaqat, سازگاري sázigárí, سازش sázish, مصالحت musálahat, مصالحت پذیري musálahat-pazírí, امکان دوستي imkán-i-dústí.

Reconcile, *verb,* صلح دادن sulh dádan, آشتي دادن áshtí dádan, متفق ساختن muttafiq sákhtan, ربط دادن rabt dádan, بیکدیگر وفق دادن bi-yak-dígar vafq dádan, موافق گردانیدن muváfiq gardánídan.—(*To reconcile one statement with another*) تقریر خودرا با تقریر دگري ربط دادن taqrír-i-khud-rá bá-digarí rabt dádan.

Reconcilement, *subs.* صلح sulh, تجدید محبت tajdíd-i-mahabbat, بنائي سازش biná,i-i-sázish, مصالحه musálahah, توافق taváfuq, مرابطه murábatah.

Reconciler, *subs.* مصلح muslih, صلح ده sulh-dih, موفق muvaffiq, اصلاح نما isláh-nimá, الفت بخش ulfat-bakhsh.

Reconciliation, *subs.* صلح sulh, صلاح saláh, آشتي áshtí, التیام iltiyám, مصالحه musálahah, مواسات muvását, تألیف tälíf, ائتلاف ïtiláf, سازش sázish, موافقت muváfaqat, دوستي dústí.—(*Of one thing with another*) توافق taváfuq, تناسب tanásub, ارتباط irtibát.

Reconciliatory, *adj.* صلح آمیز sulh-ámíz, آشتي بخش áshtí-bakhsh, صلاح مند saláh-mand, اصلاح کار isláh-kár.

Recondite, *adj.* (*Persons*) راز فهم ráz-fahm, نهان بين nihán-bín, سر دان sirr-dán, اسراري isrárí, بعيد الغور ba'ídu 'l-ghaur, دقائق سنج daqáïq-sanj.—(*Things*) نهفته nihuftah, خفي khafí, سري sirrí, پنهان panhán, عميق 'amíq, پر غور pur-ghaur.

Re-conduct, *verb*, باز رهبري كردن báz rah-barí kardan, دو باره رساندن dú-bárah rasándan, از نو ارشاد كردن az-nau irshád kardan, مجدداً همراهي كردن mujaddadan ham-ráhí kardan.

Reconnaissance, *subs.* كشفيات kashfíyát, جاسوسي jásúsí, مميزي mumayyizí, تفتيش taftísh, تفحص tafahhus, رسيدگي rasídagí, باز ديد báz-díd, وا رسي vá-rasí.

Reconnoitre, *verb*, كشفيات نمودن kashfíyát nimúdan, جاسوسي كردن jásúsí kardan, مميزي كردن mumayyizí kardan, وا رسي كردن vá-rasí kardan, باز ديد نمودن báz-díd nimúdan, ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, تفحص كردن tafahhus kardan, استكشاف نمودن istikshráf nimúdan.

Re-conquer, *verb*, باز گرفتن báz giriftan, دو باره فتح نمودن dú-bárah fath nimúdan, از نو مسخر ساختن az-nau musakhkhar sákhtan, مسترد نمودن mustaradd nimúdan, بغلبه پس گرفتن bi-ghalabah pas giriftan.

Re-consider, *verb*, باز ملاحظه كردن báz muláhazah kardan, دو باره انديشيدن dú-bárah andíshídan, از نو سنجيدن az-nau sanjídan, بار ديگر موضوع فكر ساختن bár-i-dígar mauzú'-i-fikr sákhtan.

Re-consideration, *subs.* ملاحظه ثاني muláhazah-i-sání, باز انديشي báz-andíshí, از نو سنجي az-nau-sanjí, تأمل جديد ta'ammul-i-jadíd

Re-construct, *verb*, باز ساختن báz sákhtan, دو باره بنا كردن dú-bárah biná kardan, از نو تعمير نمودن az-nau ta'mír nimúdan, باز درست كردن báz durust kardan.

Re-construction, *subs.* دو باره سازي dú-bárah-sází, بنائي ثاني biná'í-i-sání, تعمير جديد ta'mír-i-jadíd, اصلاح نو isláh-i-nau, ساخت دوم sákht-i-duvum.

Re-convey, *verb*, باز گردانيدن báz gardánídan, دو باره نقل كردن dú-bárah naql kardan, بار ديگر رسانيدن bár-i-dígar rasánídan, مرجوع داشتن marjú' dáshtan, اعاده كردن i'ádah kardan, عود دادن 'aud dádan.

Re-conveyance, *subs.* باز گرداني báz-gardání, نقل ثاني naql-i-sání, مرجوع داري marjú'-dárí, رجعت دهي raj'at-dihí, اعاده i'ádah.

Record, *subs.* كتاب kitáb, دفتر daftar, نقل naql, نامه námah, نوشته nivishtah, رجستر rajistar (European). —(*Act of placing on record*) ثبت نمائي sabt-nimá'í, درج darj, قيد qaid, گير gír.—(*To place on record*) ثبت نمودن sabt nimúdan, درج كردن darj kardan, قيد ساختن qaid sákhtan, گير كردن gír kardan.

Record, *verb*, ثبت كردن sabt kardan, نوشتن nivishtan (*rt.* نويس nivís), تقرير نمودن taqrír nimúdan, مندرج داشتن mundarij dáshtan, ذكر كردن zikr kardan, مرقوم نمودن marqúm nimúdan, مكتوب داشتن maktúb dáshtan, استنساخ نمودن istinsákh nimúdan.

Recorder, *subs.* دفتر نويس daftar-nivís, تذكره ساز tazkarah-sáz, كاتب kátib, نويسنده nivísandah, نسخه بردار nuskhah-bardár, طومار دار túmár-dár.—(*Judicial officer*) كتاب دار kitáb-dár, عامل قضا 'ámil-i-qazá, حساب دار hisáb-dár, قاضي qází (*pl.* قضات quzát).

Recordership, *subs.* دفتر نويسي daftar-nivísí, تذكره داري tazkarah-dárí, كتاب داري kitáb-dárí, حساب داري hisáb-dárí, قضاوت qazávat, منصب قضا mansab-i-qazá.

Records, *subs.* دفتر daftar, دستك dastak.

Recount, *verb*, تقرير نمودن taqrír nimúdan, گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تفصيل دادن tafsíl dádan, جزء جزء juz,-juz, بيان كردن bayán kardan, نقل كردن naql kardan, قصه نمودن qissah nimúdan.—(*Count again*) باز شمردن báz shimurdan, از نو حساب كردن az-nau hisáb-kardan, دو باره تعداد نمودن dú-bárah ti'dád nimúdan.

Recourse, *subs.* مراجعت murája'at, توسل tavassul, رجوع rujú', التجا iltijá.—(*To have recourse to*) توسل نمودن tavassul nimúdan, رجوع كردن rujú' kardan, التجا نمودن iltijá nimúdan, استعانت جستن isti'ánat justan, متشبث شدن mutashabbis shudan, چنگ در زدن chang dar-zadan.

Recover, *verb trans.* (*Find*) باز يافتن báz yáftan, بدست آوردن bi-dast ávardan.—(*Retrieve*) رها دادن rihá dádan, استرداد نمودن istirdád nimúdan.—(*Health*) شفا دادن shifá dádan, صحت دادن sihhat dádan, افاقه دادن ifáqah dádan, خلاص كردن khalás kardan.—(*Cover again*) باز پوشاندن báz púshándan. —*intrans.* (*In health*) شفا يافتن shifá yáftan, صحت يافتن sihhat yáftan, افاقه يافتن ifáqah yáftan, به شدن bih shudan, بحال آمدن bi-hál ámadan.—(*He recovered his senses*) عقلش باز بسرش آمد 'aql-ash báz bi-sar-ash ámad.

Recoverable, *adj.* قابل تحصيل qábil-i-tahsíl, باز يافت شدني báz-yáft-shudaní, بدست آمدني bi-dast-ámadaní, مسترد شدني mustaradd-shudaní.—(*Medical term*) شفا ياب shifá-yáb, خلاص شو khalás-shau.

Recovery, *subs.* استرداد istirdád, باز يافت báz-yáft, تحصيل tahsíl.—(*Health*) شفا shifá, افاقه ifáqah, نجات naját, خلاصي khalásí, رهائي rihá'í.

Recreancy, *subs.* نا مردي ná-mardí, بز دلي buz-dilí, بيدلي bí-dilí, كمدلي kam-dilí, فشل fashal.

Recreant, *subs. and adj.* نا مرد ná-mard, بز دل buz-

dil, بیدل bí-dil, کمدل kam-dil, کم جرأت kam-jurät, جبان jabbán, زود ایوالله گو zúd-íva'llah-gú, خواف khavváf, فشل fashl, ترسو tarsú (*vulg.*).

Recreate, *verb*, (*Create anew*) باز آفریدن báz áfirídan, از نو خلق کردن az-nau khalq kardan, دو باره ایجاد کردن dú-bárah íjád kardan.—(*Amuse, &c.*) خوش داشتن khush dáshtan, کیف آوردن kaif ávardan, بهجت دادن buhjat dádan, دل خوش ساختن dil-khush sákhtan, تازه دل کردن tázah dil kardan.

Recreation, *subs.* (*New creation*) خلق جدید khalq-i-jadíd, آفرینش نو áfirínish-i-nau, ایجاد تازه íjád-i-tázah. —(*Amusement*) آسایش ásáyish, تفرج tafarruj, فرح farah, نزهت nuzhat, گشت gasht, صفا safá, تماشا tamáshá, تنزه tanazzuh, ابتهاج ibtiháj, تازه دلی tázah-dilí, لعب la'b, بازی bází, دل خوشی dil-khushí, تفریح tafríh, نشاط nishát.—(*Place of recreation*) جائی تعیش já,í-i-ta'ayyush.

Recreative, *adj.* فرح بخش farah-bakhsh, نشاط انگیز nishát-angíz, مسرت آر masarrat-ár, بهجت آمیز buhjat-ámíz.—(*Creating afresh*) نو آفرین nau-áfirín, جان بخش ján-bakhsh, روح فزا rúh-fazá.

Recrement, *subs.* فضاله fuzálah, زبد zubd, کف kaf, خلط khilt (*pl.* اخلاط akhlát), چرك chirk.

Recremental, *adj.* فضاله آمیز fuzálah-ámíz, زبد ناك zubd-nák, چرکین chirkín.—(*Superfluous*) مردود mardúd, مرفوض marfúz, زائد zaïd, خارج khárij.

Recriminate, *verb*, سر زنش کردن sar-zanish kardan, ملامت نمودن malámat nimúdan, توبیخ نمودن taubíkh nimúdan, یکدگررا مقصر ساختن yak-digar-rá muqassar sákhtan, تقصیر بر هم وارد آوردن taqsír bar-ham várid ávardan, الزام دادن ilzám dádan, اثبات جرم بر مدعی نمودن isbát-i-jirm bar-mudda'í nimúdan, تخاصم کردن takhásum kardan, تشاتم نمودن tashátum nimúdan.

Recrimination, *subs.* سر زنش sar-zanish, ملامت malámat, توبیخ taubíkh, تخاصم takhásum, تشاتم tashátum, اثبات جرم بر مدعی isbát-i-jirm bar-mudda'í, یکدگررا مقصر سازی yak-digar-rá-muqassar-sází, رد جرم بر جرم جو radd-i-jirm-bar-jirm-jú, واسرنگ va-saring.

Recriminative, *adj.* مقصر ساز muqassar-sáz, نه گردن gardan-nih, الزام کار ilzám-kár, جرم وارد آور jirm-várid-ávar, نه تهمت tuhmat-nih, تهمت بر گردان tuhmat-bar-gardán.

Recriminator, *subs.* دفع تهمت کن daf'-i-tuhmat-kun, رد تقصیر کن radd-i-taqsír-kun, بد جواب ده bad-javáb-dih, ملامت گر malámat-gar, مجرم ساز mujrim-sáz, خطئه کن takhtïah-kun.

Recriminatory, *adj.* مقصر ساز muqassar-sáz, نه گردن gardan-nih, الزام کار ilzám-kár, جرم وارد آور jirm-várid-ávar, نه تهمت tuhmat-nih, تهمت بر گردان tuhmat-bar-gardán.

Recrudescence, *subs.* شدت تجدید shiddat-i-tajdíd, تازگی tázagí, تازه جرحی tázah-jurhí, تازه دردی tázah dardí, عود کاری 'aud-kárí.

Recrudescent, *adj.* تازه شو tázah-shau, تازه مجروح tázah-majrúh, تازه درد tázah-dard, عود کار 'aud-kár.

Recruit, *subs.* (*Soldier*) سرباز جدید sarbáz-i-jadíd.—(*Supply*) تهیه tahíyah, عده 'uddah, مدد madad, ذخیره zakhírah (*pl.* ذخائر zakháïr).

Recruit, *verb trans.* (*Levy soldiers*) جمع آوری کردن jam'-ávarí kardan, قوت کردن qúvat kardan, زور پیدا کردن zúr paidá kardan.—(*Add to supply*) اعتاد کردن i'tád kardan, تهیه دیدن tahíyah dídan, ذخیره نمودن zakhírah nimúdan, بدست آوردن bi-dast ávardan, امداد رساندن imdád rasándan.—*intrans.* امداد یافتن imdád yáftan.—(*Health*) شفا یافتن shifá yáftan, صحت یافتن sihhat yáftan, افاقه یافتن ifáqah yáftan, به شدن bih shudan, اصلاح کردن isláh kardan.

Recruiter, *subs.* جمع آور jam'-ávar, امداد رسان imdád-rasán, مدد گار madad-gár, عده گر 'uddah-gar, تهیه بین tahíyah-bín, ذخیره چی zakhírah-chí.

Recruitment, *subs.* امداد imdád, تهیه بینی tahíyah-bíni, مدد گاری madad-gárí, کمك رسانی kumak-rasání, جمع آوری jam'-ávarí.

Re-crystallization, *subs.* بلوریت ثانیه ballúríyat-i-sániyah, تزجج ثانی tazajjuj-i-sání, انعقاد جدید ini'qád-i-jadíd, بست نو bast-i-nau.

Re-crystallize, *verb trans.* باز بلوریت پیدا کردن báz ballúríyat paidá kardan.—*intrans.* از نو متزجج شدن az-nau mutazajjij shudán, دو باره منعقد گشتن dú-bárah muna'qad gashtan, بست نو یافتن bast-i-nau yáftan.

Rectangle, *subs.* زاویه مستقیم záviyah-i-mustaqím, حاصل ضرب hásil-i-zarb.

Rectangular, *adj.* قائم الزوایا qáïmu 'z-zaváyá, صاحب زاویه مستقیم sáhib-záviyah-i-mustaqím.

Rectifiable, *adj.* تصحیح پذیر tas,híh-pazír, اصلاح یاب isláh-yáb, درست شو durust-shau, قوام گیر qavám-gír, تعدیل پذیر ta'díl-pazír.—(*Applied to spirits*) قابل تصفیه qábil-i-tasfiyah, تلطیف پذیر taltíf-pazír, تقطیر پذیر taqtír-pazír.

Rectification, *subs.* تصحیح tashíh, تعدیل ta'díl, اصلاح isláh, تسویت tasviyat, تقویم taqvím, درست سازی durust-sází.—(*Of spirits*) تقطیر taqtír, تلطیف taltíf, جوهر کش jauhar-kash, تصفیه tasfiyah.

Rectifier, *subs.* درست کننده durust-kunandah, مصحح musahhih, معدل mu'addil, مقوم muqavvim, اصلاحگر isláh-gar.—(*Of spirits*) تصفیه کننده tasfiyah-kunandah, جوهر کش jauhar-kash, مقطر muqattir, ملطف mulattif.

Rectify, *verb*, راست ساختن rást sákhtan, تصحیح نمودن

tas,híh nimúdan, تعديل نمودن ta'díl nimúdan, درست كردن durust kardan.—(*Spirits*) تصفيه كردن tasfiyah kardan, جوهر گرفتن jauhar giriftan, تلطيف كردن taltíf kardan, تقطير نمودن taqtír nimúdan.

Rectilineal, *adj.* مستقيم mustaqím. — (*Rectilineal figures*) اشكال مستقيمه الخطوط ashkál-i-mustaqímahu 'l-khutút, اشكال مستقيمه الاضلاع ashkál-i-mustaqímahu 'l-azlá'.

Rectitude, *subs.* سداد sadád, صلاح saláh, صلاحيت saláhíyat, صواب saváb, صدق sidq, صداقت sadáqat, راستي rástí, رشد rushd, ديانت diyánat, درستي durustí, استقامت istiqámat. استوا istivá, قوام qavám.

Rector, *subs.* (*Minister*) قوام الدين qavámu 'd-dín, معلم mu'allim, ملا mullá, پادري pádrí, مدير mudír, مرشد murshid, قسيس qissís, كشيش kashísh, رئيس räís-i-jamá'at, كد خدائي ديني kad-khudá,i-i-díní.—(*Of a university*) مدرسه رئيس räís-i-madrasah.

Rectorial, *adj.* قسيسي qissísí, ملائي mulláí, رئيسي räísí, مديري mudírí, كد خداي kad-khudáí, قوام الديني qavámu 'd-díní.

Rectorship, *subs.* معلمي mu'allimí, ملائي mulláí, پادريگري pádrí-garí, منصب كشيشي mansab-i-kashíshí, كد خداگري kad-khudá-garí. — (*Of a university*) اداره مدرسه idárah-i-madrasah, رئاست مدرسه rïásat-i-madrasah.

Rectory, *subs.* مركز قسيسيت markaz-i-qissísíyat, رئاست گاه rïásat-gáh, حوزه اقتدار كشيش hauzah-i-iqtidár-i-kashísh, ملا خانه mullá-khánah.

Rectum, *subs.* (*Anatomical term*) معا مستقيم mi'á-i-mustaqím, راست روده rást-rúdah, روده ما تحت rúdah-i-má-taht.

Recubation, *subs.* اتكا ittiká, امتداد imtidád, دراز كشي diráz-kashí, تكيه زني takyah-zaní, خواب kháb.

Recumbency, *subs.* فرو خوابي furú-khábí, تكيه زني takyah-zaní, دراز كشي diráz-kashí, استراحت istiráhat, آرام árám.

Recumbent, *adj.* آرام árám, مستريح mustaríh, تكيه زن takyah-zan, خوابيده khábídah, بيكار bí-kár.

Recuperative, *adj.* محصل muhassil, تحصيل نما tahsíl-nimá, باز ياب báz-yáb. بدست آورنده bi-dast-ávarandah, حاصل دار hásil-dár, نافع náfi', سود مند súd-mand.

Recur, *verb,* ياد آمدن yád ámadan.—(*Occur*) واقع شدن váqi' shudan, وقوع يافتن vuqú' yáftan, اتفاق افتادن ittifáq uftádan, بظهور رسيدن bi-zuhúr rasídan, وارد شدن várid shudan, خطور نمودن khutúr nimúdan, روي دادن rúy dádan, حادث شدن hádis shudan.

Recurrence, *subs.* مراجعت murája'at, خطور khutúr, وقوع vuqú', ورود vurúd, اتفاق ittifáq, حدوث hudús.

Recurrent, *adj.* راجع ráji', واقع váqi', خطور كن khutúr-kun, وارد várid, آمدني ámadaní, شدني shudaní.

Re-curvate, *adj.* خم kham, منحني munhaní, سر نگون sar-nigún, مائل máïl, كج kaj, متمائل mutamáïl

Re-curvation, *subs.* خمي khamí, انحنا inhiná, انحراف inhiráf, كجي kají, ميل mail, ميل رو بپس mail-i-rú-bi-pas.

Re-curvirostral, *adj.* منقار بالا minqár-bálá, چنگ بالا chang-bálá.

Re-curvous, *adj.* مائل به پس máïl-bi-pas, خم kham, كج kaj, وا گشته vá-gashtah, منحرف munharif.

Recusancy, *subs.* اختلاف ikhtiláf, مغايرت mughá-yarat, خلاف khiláf.—(*Religious term*) شقاق shaqáq, ابتداع ibtidá', تمرد tamarrud, عصيان 'isyán, خروج khurúj.

Recusant, *subs. and adj.* مخالف mukhálif, مغاير mugháyir, معاند mu'ánid.—(*Religious term*) اهل شقاق ahl-i-shaqáq, شقاقي shaqáqí, شقاق دوست shaqáq-dúst, خارجي khárijí, عاصي 'ásí, خلاف مذهب khiláf-i-mazhab, بدعتي bid'atí, مبتدع mubtadi', متمرد mutamarrid, مخترع mukhtari'.

Red, *subs.* سرخي surkhí, حمرت humrat, قرمزي qir-mizí, لاله گوني lálah-gúní.—*adj.* سرخ surkh, احمر ahmar, قرمز qirmiz, لاله گون lálah-gún. — (*Red ink*) سرنج suranj, شنجرف shanjarf.—(*Society of the Red Crescent*) جمعيت هلال احمر jam'íyat-i-hilál-i-ahmar. —(*Society of the Red Cross*) جمعيت صليب احمر jam'íyat-i-salíb-i-ahmar.

Redact, *verb,* زور كردن zúr kardan, جبر نمودن jabr nimúdan, صورت دادن súrat dádan, تشكيل كردن tash-kíl kardan, هيئت دادن hayät dádan.

Redan, *subs.* (*Military term*) مستحكمه mustahkamah, بارو bárú, سنگر sangur, برج burj (*pl.* بروج burúj).

Red-book, *subs.* كتاب احمر kitáb-i-ahmar, دفتر جميع مأمورين daftar-i-jamí'-i-mämúrín, نوكر نامه naukar-námah.

Red-breast, *subs.* سينه قرمز sínah-qirmiz, گنجشك سينه سرخ gunjishk-i-sínah-surkh.

Red chalk, *subs.* مداد احمر midád-i-ahmár, سرخي surkhí, زنگار آهن zangár-i-áhan.

Redden, *verb trans.* سرخ كردن surkh kardan, قرمز ساختن qirmiz sákhtan.—*intrans.* سرخ شدن surkh shudan, قرمز گشتن qirmiz gashtan.

Reddish, *adj.* مائل بسرخي máïl-bi-surkhí, قرمز رنگ qirmiz-rang, سرخ فام surkh-fám, ارغواني arghavání, گلگون gul-gún.

Reddishness, *subs.* ميل سرخي mail-i-surkhí, سرخ رنگي surkh-rangí, سرخ فامي surkh-fámí, قرمزي qir-mizí, احمرار ihmirár, گلگوني gul-gúní.

Reddition, *subs.* استرداد istirdád, رد radd, تسليم taslím, ايضاح ízáh, اظهار izhár.

Redeem, *verb,* وا خريدن vá-kharídan, باز خريدن báz kharídan, فدا كردن fidá kardan.—(*Deliver*) رهانيدن rihánídan, خلاص كردن khalás kardan, پس گرفتن pas-giriftan.—(*Religious term*) نجات دادن naját dádan, از گناه رهانيدن az-gunáh rihánídan.—(*To redeem one's word*) وفا كردن vafá kardan, ايفا نمودن ífá nimúdan. —(*To redeem the time*) وقت خودرا پاكيزه خرج كردن vaqt-i-khud-rá pákízah kharj kardan, فرصت از دست fursat az-dast na-dádan, فرصت غنيمت شمردن fursat ghanímat shimurdan.

Redeemable, *adj.* سزاوار باز خريدن sizávár-i-báz-kharídan, باز خريدني báz-kharídaní, قابل فدا qábil-i-fidá, رهائي ياب rihá,í-i-yáb, خلاص شو khalás-shau. —(*Religious term*) ناجي nájí, فديه پذير fidyah-pazír, اصلاح ياب isláh-yáb.

Redeemableness, *subs.* قابليت باز خري qábilíyat-i-báz-kharí, امكان وا پس گيري imkán-i-vá-pas-gírí.—(*Religious term*) فديه پذيري fidyah-pazírí, فدا يابي fidá-yábí, امكان نجات imkán-i-naját.

Redeemer, *subs.* رهاننده rihánandah, نجات دهنده naját-dihandah, فديه ده fidyah-dih, باز خرنده báz-kharandah.

Re-deliver, *verb,* باز تسليم نمودن báz taslím nimúdan, باز حواله نمودن báz haválah nimúdan, باز سپردن *or* دادن báz sipurdan *or* dádan, دو باره رساندن dú-bárah rasándan.—(*Set free*) باز آزاد كردن báz ázád kardan, باز رهانيدن báz rihánídan, باز خلاص كردن báz khalás kardan, از نو نجات دادن az-nau naját dádan, دو باره آزاد ساختن dú-bárah ázád sákhtan.

Re-delivery, *subs.* تسليم ثاني taslím-i-sání, باز دهي báz-dihí, دو باره رساني dú-bárah-rasání.—(*Freeing*) باز رهائي báz-rihá,í, نجات ثاني naját-i-sání, خلاص جديد khalás-i-jadíd.

Re-demand, *verb,* باز مطالبه كردن báz mutálabah kardan, دو باره طلبيدن dú-bárah talabídan, از نو تقاضي كردن az-nau taqázá kardan.

Redemption, *subs.* فديه fidyah, فدا fidá, رها rihá, رهائي rihá,í, باز خري báz-kharí, وا پس گيري va-pas-gírí, خلاصي khalásí, آزادي ázádí, تحرير tahrír, بيرون آوري bírún-ávarí. — (*Religious term*) نجات naját, رهائي از عذاب rihá,í-az-'azáb, افتدا iftidá, اصلاح isláh.

Redemptioner, *subs.* مفتدي muftadí, مكاتب mukátib, خود آزاد ساز khud-ázád-sáz, خدمت فروش khidmat-furúsh, فدوي fidví.

Redemptive, *adj.* فديه بخش fidyah-bakhsh, فدا آر fidá-ár, فداي fidáí, رهائي ده rihá,í-dih, آزاد ساز ázád-sáz, باز خر báz-khar.

Redemptory, *adj.* فداي fidáí, تحريري tahrírí, تخليصي takhlísí.

Red guava, *subs.* (*Fruit of Psidium pomiferum*) امرود احمر amrúd-i-ahmar, امرود سرخ amrúd-i-surkh.

Redhibition, *subs.* رد radd, استرداد istirdád, باز دهي báz-dihí, باز گرداني báz-gardání.

Red-hot, *adj.* تابيده شده tábídah-shudah, سرخ surkh, آتشناك átish-nák, تفته taftah, داغ dágh.

Redient, *adj.* باز گرد báz-gard, راجع ráji', پس آمدني pas-ámadaní, عائد 'áid.

Red ink, *subs.* شنجرف shanjarf, سرنج suranj, سرخي surkhí.

Redintegrate, *verb,* تكميل نمودن takmíl nimúdan, اكمال كردن ikmál kardan, تجديد كردن tajdíd kardan, نو ساختن nau sákhtan, تازه كردن tázah kardan.

Redintegration, *subs.* تكميل takmíl, اكمال ikmál, تجديد tajdíd, اصلاح isláh, اعاده i'ádah, ارجاع irjá', استرجاع istirjá'.

Re-disburse, *verb,* باز دادن báz dádan, باز ادا كردن báz adá kardan, پس دادن pas dádan, از نو كار سازي az-nau kár-sází nimúdan, باز كار سازي كردن báz kár-sází kardan.

Re-disseizin, *subs.* (*Legal term*) ورقه استرداد varaqah-i-istirdád, رقم استملاك raqam-i-istimlák, اذن تصاحب izn-i-tasáhub, اذن تصرف izn-i-tasarruf.

Red lead, *subs.* (*Red oxide of lead*) شنگرف shangarf. سرنج suranj, اسرنج isrinj *or* asranj, زنجفره zinjifrah. سرخي surkhí, رصاص احمر rasás-i-ahmar, مرده سنگ murdah-sang.

Red letter day, *subs.* روز خوش rúz-i-khush, روز خوشي rúz-i-khushí, هنگام شاد ماني hangám-i-shád-máni, گاه فرح gáh-i-farah.

Redness, *subs.* سرخي surkhí, قرمزي qirmizí, گلگوني gul-gúní, احمرار ihmirár, حمرت humrat.

Red ochre (*Ferri peroxidum*), *subs.* خبث الحديد khabasu 'l-hadíd, زعفران الحديد za'fránu 'l-hadíd, زنجار الحديد zanjáru 'l-hadíd, زنگ آهن zang-i-áhan, چرك آهن chirk-i-áhan, ريم آهن rím-i-áhan, زنگار آهن zangár-i-áhan.

Redolence, *subs.* عطر 'itr, خوشبوئي khush-bú,í, رائحه ráïhah-i-tayyibah, فوحه fauhah, طيبه tayyib.

Redolent, *adj.* معطر mu'attar, مشموم mashmúm, خوش بو khush-bú, خوش رائحه khush-ráïhah.

Redouble, *verb trans.* دو چندان كردن dú-chandán kardan, تضاعف نمودن tazá'uf nimúdan, مكرر زياد كردن mukarrar-i-ziyád kardan, باز مضاعف ساختن báz muzá'af sákhtan.—(*Paper, &c.*) تو در تو كردن tú-dar-tú kardan, لا بر لا نمودن lá-bar-lá nimúdan. — *intrans.* دو چندان شدن dú-chandán shudan, متزائد شدن mutazáïd shudan, فزوني يافتن fuzúní yáftan.—(*To re-*

double one's efforts) بر مساعي خويش افزودن bar-masá'í-i-khísh afzúdan.

Redoubled, *adj.* مضاعف muzá'af. متضاعف muta-zá'if, دو چند dú-chand.—(*As paper*) تو در تو tú-dar-tú, لا بر لا lá-bar-lá.

Redoubt, *subs.* قلعه qal'ah, ارك ark, حصار hissár, حصن hisn (*pl.* حصون husún), دژ dazh, بارو bárú, كنگره kungurah.

Redoubtable, *adj.* هول haul, هولناك haul-nák, مهيب muhíb, سهمناك sahm-nák, مخوف makhúf, رعب انگيز ru'b-angíz, هيبت ناك haibat-nák.

Redound, *verb,* منجر شدن munjarr shudan, منتهي شدن muntahí shudan, انجاميدن anjámídan, ختم شدن khatm shudan, باعث شدن bá'is shudan, ناتج گشتن nátij gashtan, نتيجه دادن natíjah dádan.—(*This redounded to his credit*) اين باعث اعتبار او شد ín bá'is-i-i'tibár-i-ú shud.

Re-draw, *verb,* دو باره گرفتن dú-bárah giriftan, باز گرفتن báz giriftan, از نو وصول كردن az-nau vusúl kardan, مجدداً قبض كردن mujaddadan qabz kar-dan.

Redress, *subs.* تظلم tazallum, چاره chárah, تلافي talá-fí, اصلاح امر isláh-i-amr, تعديل ta'díl, علاج 'iláj.

Redress, *verb,* راست ساختن rást sákhtan, درست كردن durust kardan, اصلاح نمودن isláh nimúdan, مرمت كردن marammat kardan, تعمير نمودن ta'mír nimú-dan.—(*To redress a wrong*) تلافي كردن talá fí kardan, اصلاح چال نمودن isláh-i-chál nimúdan, دفع تعدي كردن daf'-i-ta'addí kardan, حق به حق دار رسانيدن haqq-bi-haqq-dár rasánídan.

Redresser, *subs.* حق به حق دار رسان haqq-bi-haqq-dár-rasán, تلافي كن talá fí-kun, چاره گر chárah-gar, علاج بخش 'iláj-bakhsh, فرياد رس firyád-ras, داد خواه dád-kháh, داد رس dád-ras.

Redressive, *adj.* احقاق نما ihqáq-nímá, تلافي گر talá fí-gar, چاري chárí, انصاف كن insáf-kun, مكافي mukáfí, معاقب mu'áqib, رهائي بخش rihá,í-bakhsh, اصلاح كن isláh-kun.

Redressless, *adj.* بي اصلاح bí-isláh, لا علاج lá-'iláj, بي تلافي bí-talá fí, نا مكافا ná-mukáfá.

Red-short, *adj.* (*Metallurgical term*) گرم شكن garm-shikan, زود شكن zúd-shikan, ترت turt, خشك khushk, شيشه طبع shíshah-tab'.

Red sulphur, *subs.* كبريت احمر kibrít-i-ahmar, گوگرد سرخ gúgird-i-surkh.

Reduce, *verb,* باز گردانيدن báz gardánídan, عود دادن 'aud dádan.—(*Conquer*) فتح كردن fath kardan, غلبه كردن ghalabah kardan, غالب آمدن ghálib ámadan, شكست دادن shikast dádan, ظفر يافتن zafar yáftan, گشادن gushádan, نصرت يافتن nusrat yáftan, فيروز شدن fírúz shudan, تسخير كردن taskhír kardan, تابع ساختن tábi' sákhtan, بزير آوردن bi-zír ávardan.—(*Lessen*) كم كردن kam kardan, كوچك كردن kúchik kardan, تخفيف نمودن takhfíf nimúdan, پايين آوردن páyín ávardan, تنقيص نمودن tanqís nimúdan, كاستن kástan (*rt.* كاه káh), تقليل كردن taqlíl kardan.—(*Arithmetical term*) بدل كردن badal kardan, تحويل كردن tahvíl kardan, تغيير دادن taghyír dádan.—(*Melt*) گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), گدازانيدن gudázánídan. حل كردن hall kardan, آب كردن áb kardan, مذاب ساختن muzáb sákhtan.

Reducement, *subs* تخفيف takhfíf, تقليل taqlíl, تنقيص tanqís, كاست kást, كمي kamí.—(*Subjugation*) تسخير taskhír, اعاده i'ádah, مظفريت muzaffaríyat, غلبه ghalabah.

Reducent, *subs. and adj.* مخفف mukhaffíf, مقلل muqallil, بزير آورنده bi-zír-ávarandah, كم سازنده kam-sázandah, باز گردان báz-gardán, فرود آر furúd-ár, خفت ده khiffat-dih, ناقص ساز náqis-sáz, كاهنده káhandah, مغلوب ساز maghlúb-sáz.

Reducer, *subs.* باز گرداننده báz-gardánandah, كم كننده kam-kunandah, ظفر ياب zafar-yáb, منقاد ساز munqád-sáz, بزير آورنده bi-zír-ávarandah, منقلب ساز munqa-lib-sáz, مسخر musakhkhir, پست سازنده past-sázan-dah.

Reducible, *adj.* قابل تخفيف qábil-i-takhfíf, منقاد mun-qád, تابع شو tábi'-shau, كاهش پذير káhish-pazír, تسخير ياب taskhír-yáb, مغلوب گرد maghlúb-gard.

Reduction, *subs.* رعايت ri'áyat, كمي kamí, تنقيص tanqís, تخفيف takhfíf, تقليل taqlíl, كاهش káhish, انقلاب inqiláb, نقل naql.—(*Conquest*) تسخير taskhír, فتح fath, غلبه ghalabah, استيلا istílá.—(*Arithmetical*) تحويل tahvíl, تغيير taghyír, بدل badal.—(*Reductions in the army*) تنقيحات عسكريه tanqíhát-i-askarí-yah.

Reductive, *subs. and adj.* مخفف mukhaffif, تخفيف ده takhfíf-dih, كم سازنده kam-sázandah, تنزل ده tanazzul-dih, منقاد ساز munqád-sáz, تابع گردان tábi'-gardán.

Redundance, *subs.* افراط ifrát, افزوني afzúní, كثرت kasrat, نهايت niháyat, زيادتي ziyádatí, وفور vufúr, ازدياد izdiyád, فراواني farávání.

Redundant, *adj.* مزيد mazíd, زياد ziyád, زائد záïd, مفرط mufrit, كثير kasír, وافر váfir, فراوان faráván.

Redundantly, *adv.* زائدانه záïdánah, زائداً záïdan, بر سبيل ازدياد bar-sabíl-i-izdiyád, بطور زيادتي bi-taur-i-ziyádatí, افراطاً ifrátan, بطرز افزوني bi-tarz-i-afzúní.

Reduplicate, *verb,* مضاعف ساختن muzá'af sákhtan, دو چند نمودن dú-chand nimúdan, دو چندان ساختن dú-

chandán sákhtan, افزودن afzúdan (*rt.* افزا afzá), زیاد کردن ziyád kardan, تزیید نمودن tazyíd nimúdan.

Reduplication, *subs.* مضاعف سازي muzá'af-sází, دو چند نمائي dú-chand-nimá,í, دو چندان سازي dú-chandán-sází, افزایش afzáyish, تزیید tazyíd.

Red-wood, *subs.* (*Wood of the Pterocarpus santalinus*) چوب سرخ chúb-i-surkh, بقم baqam.

Re-echo, *subs.* انعکاس صدا in'ikás-i-sidá, رد آواز radd-i-áváz, رد صوت radd-i-saut, صدائي صدا sidá,í-i-sidá.

Re-echo, *verb trans.* بر گردانیدن bar-gardánídan, پس دادن pas dádan, رد کردن radd kardan, باز بصدا آوردن báz bi-sidá ávardan, رد صوت کردن radd-i-saut kardan.—*intrans.* صدا پس دادن sidá pas dádan, صوت بر گرداندن saut bar-gardándan, بر گشتن bar-gashtan, باز پس آمدن báz pas ámadan.

Reed, *subs.* ني náy, قصب qasab.—(*For pens*) قلم qalam, کلك kilk, خامه khámah.—(*Flag, rush, &c.*) پیزر pízur, چگن chagan, هردي hurdí, لخ lukh, اسل asal. —(*Reed-bed or reedy place*) نیزار nay-zár, نیستان nay-istán.

Reeden, *adj.* قصبي qasabí, مشتمل بر قصب mushtamil-bar-qasab, ني nay,í, ني دار nay-dár, از ني az-nay, پر ني pur-nay.

Re-edification, *subs.* (*Persons*) تجدید حال tajdíd-i-hál, اصلاح ثاني isláh-i-sání, استعمار isti'már, استصلاح istisláh.—(*Things*) اصلاح کاري isláh-kárí, تجدید بنا tajdíd-i-biná, دو باره سازي dú-bárah-sází, تعمیر ثاني ta'mír-i-sání.

Re-edify, *verb,* (*Persons*) باز درست کردن báz durust kardan, باز اصلاح نمودن báz isláh nimúdan, از نو بصلاح آوردن az-nau bi-saláh ávardan, تجدید حال کردن tajdíd-i-hál kardan.—(*Things*) باز ساختن báz sákhtan, دو باره بنا کردن dú-bárah biná kardan, از نو معمور نمودن az-nau ma'múr nimúdan, مجدداً اصلاح کردن mujaddadan isláh kardan.

Reeding, *subs.* گویك gúyak, گوك guvak, دانه dánah, دانه کاري dánah-kárí, مهره muhrah, مهره بندي muhrah-bandí. — (*Weaver's term*) شانه گذراني shánah-guzrání, تار کشي tár-kashí.

Reedy, *adj.* پر ني pur-nay, پر قصب pur-qasab.—(*In tone*) درشت durusht, خشن khashin, غلیظ ghalíz, زبر zibr, زمخت zumukht.

Reef, *subs.* تائي شراع tá,í-i-shirá', لائي چادر کشتي lá,í-i-chádar-i-kashtí, لائي باد بان lá,í-i-bád-bán.—(*Of rocks*) جبل بحري jabal-i-bahrí, جبل البحر jabalu 'l-bahr, کوه دریائي kúh-i-daryá,í, صخر بحري sakhar-i-bahrí.—(*Disease*) مرض جلد marz-i-jild.

Reef, *verb trans. and intrans.* تا کردن tá kardan, پیچیدن pích*í*dan, کوچك کردن kúchik kardan, جمع نمودن jam' nimúdan, لوله کردن lúlah kardan.

Reefy, *adj.* صخره دار sakharah-dár, صخري sakharí, جبلي jabalí, جبل دار jabal-dár, پر کوه pur-kúh.

Reek, *subs.* بخار bukhár, دود dúd, میغ míg*h*, رطوبت متصاعده rutúbat-i-mutasá'idah.

Reek, *verb,* دود نمودن dúd nimúdan, بخار وا دادن bukhár vá-dádan, رطوبت متصاعد ساختن rutúbat mutasá'id sákhtan.—(*To reek in one's own blood*) در خون خود مستغرق شدن dar-khún-i-khud mustaghraq shudan.

Reeky, *adj.* دود آلود dúd-álúd, سیاه siyáh, چرکین chirkín, بخار زده bukhár-zadah.

Reel, *subs.* (*For thread*) پیلي pílí, پیله pílah, پره pirrah, نخ پیچ nakh-pích, کلافه کن kaláfah-kun, ماموره másúrah, طیار tayyár, بکره bakrah (*pl.* بکر bakar), کوفیه kúfíyah. — (*For fishing*) بند پیچ band-pích, قلاب کش qulláb-kash.—(*Dance*) رقص raqs, گردش gardish, هروله harvalah.

Reel, *verb trans.* کلافه کردن kuláfah kardan, پیچیدن pích*í*dan, تنیدن tanídan, کوفیه کردن kúfíyah kardan. —*intrans.* یله رفتن *or* شدن yalah raftan *or* shudan, افتان وخیزان بودن uftán-va-khízán búdan, مستانه حرکت کردن mastánah harakat kardan, گیچانه رفتن gichánah raftan, متمائل شدن mutamáil shudan, کج و کوج راه رفتن kaj-va-kúj ráh raftan, پیچ خوردن pích khurdan.

Re-elect, *verb,* باز انتخاب نمودن báz intikháb nimúdan, از نو بر گزیدن az-nau bar-guzídan, مجدداً اختیار کردن mujaddadan ikhtiyár kardan, دو باره اصطفا نمودن dú-bárah istifá nimúdan.

Re-election, *subs.* انتخاب ثاني intikháb-i-sání, گزینش نو guzínish-i-nau, اختیار جدید ikhtiyár-i-jadíd, اصطفائي تازه istifá,í-i-tázah, اجتبا نو ijtibá-i-nau.

Re-eligibility, *subs.* شایستگي انتخاب ثاني sháyistagí-i-intikháb-i-sání, قابلیت گزینش نو qábilíyat-i-guzínish-i-nau, اهلیت اصطفائي جدید ahlíyat-i-istifá,í-i-jadíd, قابلیت استخدام تازه qábilíyat-i-istikhdám-i-tázah.

Re-eligible, *adj.* شایسته انتخاب ثاني sháyistah-i-intikháb-i-sání, قابل گزینش نو qábil-i-guzínish-i-nau, مستحق رجوع بمنصب mustahaqq-i-rujú'-bi-mansab, سزاوار اصطفائي جدید sizávár-i-istifá,í-i-jadíd, قابل استخدام تازه qábil-i-istikhdám-i-tázah.

Reeling, *subs.* کلافه کني kuláfah-kuní, نخ پیچي nakh-pích*í*, کوفیه نمائي kúfíyah-nimá,í, پیچ دهي pích-dihí. —(*Tottering*) متزلزل mutazalzil, متردد mutaraddid, تردد taraddud, پیچ خوار pích-khár, لرزان larzán.—(*Reeling drunk*) مست mast, گیچ gích, بیهوش bí-húsh, بي خود bí-khud.

Re-embark, *verb,* از نو حمل نمودن az-nau haml nimúdan, دو باره بار کردن dú-bárah bár kardan, مجدداً در کشتي نهادن mujaddadan dar-kashtí nihádan, دو بارد

سوار شدن dú-bárah suvár shudan, باز راکب گشتن báz rákib gashtan, از نو بکشتي در آمدن az-nau bi-kashtí dar-ámadan, بار دیگر دریائي شدن bár-i-dígar daryá,í shudan.

Re-embarkation, *subs.* حمل ثاني haml-i-sání, دو باره dú-bárah-haml-nimá,í, باز سوار شوي báz-suvár-shaví, رکوب نو rukúb-i-nau.

Re-embody, *verb,* از نو مجسم ساختن az-nau mujassam sákhtan, دو باره جسم دادن dú-bárah jasm dádan, باز جمع کردن báz jam‘ kardan, مشتمل گشتن sání-yan mushtamil gashtan.

Reeming, *subs.* (*Nautical term*) درز گشائي darz-gushá,í, فتیله بیرون کشي fatílah-bírun-kashí, تنقیح کني tanqíh-kuní, تفتیل نمائي taftíl-nimá,í.

Re-enact, *verb,* باز قانون گردانیدن báz qánún gardání-dan, دو باره آیین ساختن dú-bárah áyín sákhtan, مجدداً حکم فرمودن mujaddadan hukm farmúdan, از نو قاعده نمودن az-nau qá‘idah nimúdan, تجدید عهد کردن tajdíd-i-‘ahd kardan.

Re-enactment, *subs.* تجدید قانون tajdíd-i-qánún, اجرائي قانون جدید ijrá,í-i-qánún-i-jadíd, امضائي آیین imzá,í-i-áyín-i-nau, قضائي ثاني qazá,í-i-sání.

Re-engage, *verb trans.* باز متعهد ساختن báz muta‘ah-hid sákhtan, از نو مستخدم نمودن az-nau mustakh-dam nimúdan.—*intrans.* دو باره متعهد شدن dú-bárah muta‘ahhid shudan, از نو عهد کردن az-nau ‘ahd kar-dan.

Re-enlist, *verb trans.* باز درج نمودن báz darj nimúdan, دو باره اسم نوشتن dú-bárah ism nivishtan, از نو متکفل ساختن az-nau mutakaffil sákhtan, مجدداً مستخدم داشتن mujaddadan mustakhdam dáshtan, از نو در دفتر قید کردن az-nau dar-daftar-i-qaid kardan.—*intrans.* دو باره اسم نوشتن dú-bárah ism nivishtan, از نو متکفل شدن az-nau mutakaffil shudan, مجدداً مستخدم شدن mujaddadan mustakhdam shudan, از نو در دفتر قید شدن az-nau dar-daftar-i-qaid shudan.

Re-enlistment, *subs.* قید ثاني qaid-i-sání, اسم نویسي ism-nivísí-i-tázah, درج جدید darj-i-jadíd, استکتاب نو istiktáb-i-nau.

Re-enter, *verb,* باز آمدن *or* شدن báz ámadan *or* shu-dan, باز در آمدن báz dar-ámadan, دو باره داخل شدن dú-bárah dákhil shudan.—(*Engraver’s term*) از نو حفر کردن az-nau hafr kardan, باز قلم زدن báz qalam zadan.

Re-entering, *subs.* باز داخل شو báz-dákhil-shau, متداخل mutadákhil, مداخل mudákhil.

Re-enthrone, *verb,* باز بر تخت نشاندن báz bar-takht nishándan, دو باره جلوس دادن dú-bárah julús dádan, از نو پادشاه کردن az-nau pádisháh kardan, مجدداً صاحب تخت ساختن mujaddadan sáhib-takht sákhtan.

Re-entrance, *subs.* دخول ثاني dukhúl-i-sání, ادخال idkhál-i-sání, در آمد جدید dar-ámad-i-jadíd.—(*Engraver’s term*) حفر تازه hafr-i-tázah, باز قلم زني báz-qalam-zaní.

Reermouse, *subs.* (*Bat*) موش کور múish-i-kúr, شب پره shab-parah, خفاش khaffásh.

Re-establish, *verb,* باز اثبات نمودن báz isbát nimúdan, از نو متمکن گردانیدن az-nau mutamakkin gardánídan, دو باره بر پا داشتن dú-bárah bar-pá dáshtan, مجدداً ساکن گردانیدن mujad-dadan sákin gardánídan, ثانیاً منصوب داشتن sániyan mansúb dáshtan, باز مستقر گردانیدن báz mustaqirr gardánídan.—(*Health*) تصحیح نمودن tas,híh nimúdan, صحت دادن sihhat dádan, شفا دادن shifá dádan.

Re-establishment, *subs.* تمکین ثاني tamkín-i-sání, اقامه جدیده iqámah-i-jadídah, امکان نو iskán-i-nau, نصب تازه nasb-i-tázah, استقرار نو istiqrár-i-nau.—(*Of health*) تصحیح tas,híh, افاقه ifáqah, شفا shifá, علاج ‘iláj, صحت یابي sihhat-yábí.

Reeve, *subs.* منصب دار mansab-dár, مأمور mämúr, سرکار sarkár, رئیس räís, بزرگ buzurg.

Reeve, *verb,* (*Nautical term*) گذرانیدن guzránídan, داخل کردن dákhil kardan, در آوردن dar-ávardan, تو کردن tú kardan, خلانیدن khalánídan.

Re-examinable, *adj.* قابل امتحان ثاني qábil-i-imtihán-i-sání, باز امتحان یاب báz-imtihán-yáb, شایسته ملاحظه جدیده sháyistah-i-muláhazah-i-jadídah, پذیراي آزمایش نو pazíráí-i-ázmáyish-i-nau.

Re-examination, *subs.* امتحان ثاني imtihán-i-sání, آزمایش نو ázmáyish-i-nau, تجربه جدیده tajribah-i-jadídah, ملاحظه ثانیه muláhazah-i-sániyah.—(*Legal term*) استنطاق نو istintáq-i-nau, باز خواست báz-khást.

Re-examine, *verb,* باز آزمودن báz ázmúdan, از نو امتحان کردن az-nau imtihán kardan, مجدداً تجربه نمودن mu-jaddadan tajribah nimúdan, مکرراً ملاحظه فرمودن mukarraran muláhazah farmúdan.—(*Legal term*) باز استنطاق کردن báz istintáq kardan, باز خواستن báz khástan.

Re-exchange, *subs.* مبادله جدیده mubádalah-i-jadídah, صرف نو sarf-i-nau, مصرف تازه masraf-i-tázah.—(*Commercial term*) غرامت gharámat, خرج برات kharj-i-barát.

Re-export, *subs.* حمل ثاني haml-i-sání, مردوده mar-dúdah, باز فرستاده báz-firistádah, رد شده radd-shu-dah.

Re-export, *verb,* باز حمل نمودن báz haml nimúdan, باز فرستادن *or* گردانیدن báz firistádan *or* gardánídan, بر گردانیدن bar-gardánídan, عود دادن ‘aud dádan.

Re-exportation, *subs.* حمل ثاني haml-i-sání, اعاده

i'ádah, باز فرستي báz-firistí, رد radd, عود دهي 'aud-dihí, باز گرداني báz-gardání.

Re-fashion, *verb*, باز ساختن báz sákhtan, دو باره تصوير dú-bárah tasvír nimúdan, از نو متشكل كردن az-nau mutashakkil kardan, مجدداً صورت دادن mujad-dadan súrat dádan.

Refection, *subs.* اكل akl, غذا ghazá, غذاي مختصر ghazá,í-i-mukhtasar, طعام ta'ám, خوراك khurák.

Refective, *subs. and adj.* مغذي mughazzí, طعام بخش ta'ám-bakhsh, تازگي آر tázagí-ár, مسترد ساز mus-taradd-sáz, قوت فزا qúvat-fazá, مقيب muqíb, قوت بخش qúvat-bakhsh, قوت فزا qúvat-fazá, تغذيت كن taghziyat-kun.

Refectory, *subs.* غذا خانه ghazá-khánah, سفره خانه sufrah-khánah, جاي اكل و شرب jáy-i-akl-u-shurb.

Refel, *verb*, (*Refute*) رد كلام نمودن radd-i-kalám nimú-dan, رديه كردن radíyah kardan, جرح كردن jarh kar-dan, مندفع ساختن mundafi' sákhtan, وا زدن vá-zadan. —(*Repress*) خوابانيدن *or* فرو نشاندن furú nishándan *or* khábánídan.

Refer, *verb trans.* (*Person*) رجوع دادن rujú' dádan, باز فرستادن báz firistádan, حواله كردن haválah kardan, منصرف داشتن munsarif dáshtan.—(*Thing*) راجع كردن ráji' kardan, وا گذار كردن vá-guzár kardan, مرجوع داشتن marjú' dáshtan.—*intrans.* داشتن *or* رجوع كردن rujú' kardan *or* dáshtan, حوالت كردن haválat kar-dan, دخل داشتن dakhl dáshtan, تعلق داشتن ta'alluq dáshtan, مناسب بودن munásib búdan. —(*Allude*) كنايه كردن kináyah kardan, اشاره نمردن ishárah nimú-dan.

Referable, *adj.* قابل رجوع qábil-i-rujú', دخل دار dakhl-dár, تعلق دار ta'alluq-dár, حوالت پذير haválat-pazír, مناسب munásib.

Referee, *subs.* مشار اليه mushár-ilaihi, مؤتمن müta-man, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), نائب náïb, گماشته gumáshtah.

Reference, *subs.* مراجعت murája'at, حواله haválah, رجوع rujú', تعلق ta'alluq, نسبت nisbat.—(*Official term*) مرجوعه marjú'ah (*pl.* مرجوعات marjú'át). —(*With reference to*) به نسبت nisbat-bi, بالنسبه به bi 'n-nisbah-bi, به نظر nazar-bi, در باب dar-báb, در خصوص dar-khusús, به بعلت bi-'illat, به متعلق muta'al-liq-bi, به محتوي muhtaví-bi, به بنا biná-bi.—(*Allusion*) ايما ímá, رمز ramz (*pl.* رموز rumúz), اشاره ishárah, ايهام íhám, عبارت 'ibárat, كنايه kináyah, تلميح talmíh, تعريض ta'ríz.—(*This has no reference to it*) اين دخلي به آن ندارد ín dakhlí bi-án na-dárad.—(*The reference is to you*) اشاره بشما است ishárah bi-shumá ast.

Referential, *adj.* اسنادي isnádí, رجوعي rujú'í, نسبت nisbat-dár, تعلق دار ta'alluq-dár, اشاره كن ishárah-kun, اشارتي ishárati, عبارتي 'ibárati.

Referrible, *adj.* قابل رجوع qábil-i-rujú', حوالت پذير haválat-pazír, اشارت بردار ishárat-bardár.

Refine, *verb*, (*Clarify*) صاف كردن sáf kardan, تصفيه نمودن tasfiyah nimúdan, تنقيه كردن tanqiyah kardan, تلطيف نمودن taltíf nimúdan, تنقيح كردن tanqíh kar-dan.—(*Metals*) گذاشتن *or* قال كردن qál kardan *or* guzáshtan.—(*Persons*) پاك گردانيدن pák gardánídan, تهذيب نمودن tahzíb nimúdan, تمحيص كردن tamhís kardan, صيقلي نمودن saiqalí nimúdan, تزكيت كردن tazkiyat kardan.

Refined, *part. and adj.* (*Clarified*) مصفي musaffá, صاف sáf, پاك pák, مزكي muzakká.—(*Metals*) تصفيه يافته tasfiyah-yáftah, مزكي muzakká, منقح munaqqah. —(*Polite*) اديب adíb, مؤدب müaddab, خليق khalíq, خوش اطوار khush-atvár, خوش اخلاق khush-akhláq.

Refinedly, *adv.* مؤدبانه müaddabánah, ملاطفانه mulá-tifánah, خليقانه khalíqánah, متمدنانه mutamaddin-ánah.

Refinedness, *subs.* (*Persons*) تلطف talattuf, ملاطفت mulátafat, خوش اخلاقي khush-akhláqí, تزكي tazakkí, پاكيزگي pákízagí.—(*Things*) صافي sáfí, پاكي pákí.

Refinement, *subs.* (*Metals*) تصفي tasaffí, پاكي pákí, تنقي tanaqqí. —(*Clarification*) صفائي safá,í, تصفيه tasfiyah, تلطيف taltíf.—(*Politeness*) ادب adab, مردمي mardumí, تربيت tarbiyat, عصابت 'asábat, تهذيب tahzíb, تأديب tädíb, تزكيت tazkiyat.

Refiner, *subs.* قالگر qál-gar, قالكن qál-kun, مصفي musaffá-kunandah, تصفيه كن tasfiyah-kun, مبرا ساز mubarrá-sáz.

Refinery, *subs.* بوته امتحان bútah-i-imtihán, گداز گاه gudáz-gáh, تصفيه خانه tasfiyah-khánah, مطهر mat,-har.

Refining, *subs.* تصفيه tasfiyah, تنقيه tanqíyah, تنقيح tanqíh.—(*Metaphorically*) تهذيب tahzíb, تلطيف tal-tíf, تدقيق tadqíq, تلطف talattuf, تزكي tazakkí, تنقي tanaqqí.

Refit, *verb*, باز اصلاح نمودن báz isláh nimúdan, باز درست كردن báz durust kardan, باز مناسب گردانيدن báz munásib gardánídan, از نو صلاحيت بخشيدن az-nau saláhíyat bakhshídan.

Refitment, *subs.* اصلاح نو isláh-i-nau, تعمير نو ta'mír-i-nau, صلاحيت نو saláhíyat-i-nau, مناسبت جديده munásabat-i-jadídah, وفاق جديد vifáq-i-jadíd.

Reflect, *verb trans.* عكس نمودن 'aks nimúdan, انعكاس كردن in'ikás kardan, منعكس ساختن mun'akas sákhtan, بر گردانيدن bar-gardánídan, باز پس فرستادن báz pas firistádan, صورت نمودن súrat nimúdan.—*intrans.* عكس انداختن 'aks andákhtan, روشني بر گردانيدن

raushaní bar-gardánídan, پرتو انداختن partav andákhtan.—(*Ponder*) سنجیدن sanjídan, اندیشیدن andíshídan, تفکر کردن tafakkur kardan, خیال نمودن khiyál nimúdan, مراقبت کردن muráqabat kardan.—(*He reflects the opinions of the day*) صورت افکار حالیه‌را می نماید súrat-i-afkár-i-hálíyah-rá mí-nimáyad.—(*Bring reproach upon*) فضیحت کردن fazíhat kardan, رسوا دادن rusvá dádan, داغ نمودن dágh nimúdan, معیوب ساختن ma'yúb sákhtan, ننگ آوردن nang ávardan.

Reflected, *part.* منعکس mun'akas, باز گردانیده báz-gardánídah, وا پس زده vá-pás-zadah.

Reflectible, *adj.* قابل انعکاس qábil-i-in'ikás, منعکس شو mun'akas-shau, عکس یاب 'aks-yáb, باز گردنده báz-gardandah, منقلب گرد munqalib-gard.

Reflecting, *subs.* (*Persons*) ملاحظه muláhazah, تأمل ta'ammul, مراقبه muráqabah, تفکر tafakkur, اندیشه andíshah.—(*Things*) عکس اندازی 'aks-andází, باز گردانی báz-gardání, ارجاع irjá', رد radd, صفا safá, صیقل saiqal.—*adj.* (*Persons*) اندیشه ناك andíshahnák, فکر مند fikr-mand, مراقب muráqib, متفکر mutafakkir.—(*Things*) عکس انداز 'aks-andáz, باز گردان báz-gardán, منقلب ساز munqalib-sáz, صاف sáf, صیقلی saiqalí.

Reflection, *subs.* عکس 'aks, انعکاس in'ikás, باز گردانی báz-gardání, منقلب سازی munqalib-sází, پرتو افکنی partav-afkaní. — (*Meditation*) تفکر tafakkur, تخیل takhayyul, تأمل ta'ammul, اندیشه andíshah, تدبر tadabbur.

Reflective, *adj.* (*Person*) متخیل mutakhayyil, متفکر mutafakkir, اندیشه مند andíshah-mand, مراقب murá-qib, متدبر mutadabbir, متصور mutasavvir, خیال اندیش khiyál-andísh. — (*Thing*) عکس انداز 'aks-andáz, منعکس ساز mun'akis-sáz, پرتو افکن partav-afkan.

Reflector, *subs.* (*Person*) متخیل mutakhayyil, متفکر mutafakkir, اندیشه مند andíshah-mand, مراقب murá-qib, متدبر mutadabbir, متصور mutasavvir, خیال اندیش khiyál-andísh. — (*Thing*) عکس انداز 'aks-andáz, منعکس ساز mun'akis-sáz, پرتو افکن partav-afkan.

Reflex, *subs.* انقلاب inqiláb, انعکاس in'ikás, اقتباس iqtibás, استنارہ istinárah, استغاض istigház.—*adj.* منقلب munqalib, منصرف munsarif, مرجوع marjú', رد شدہ radd-shudah, باز افتادہ báz-uftádah, منعکس mun'akis.

Reflexibility, *subs.* قوہ انعکاس qúvah-i-in'ikás, قابلیت عکس qábilíyat-i-'aks, انقلاب پذیری inqiláb-pazírí, اقتباس یابی iqtibás-yábí.

Reflexible, *adj.* انعکاس پذیر in'ikás-pazír, عکس انداز 'aks-andáz, منقلب گرد munqalib-gard, اقتباس یاب iqtibás-yáb, باز گرد báz-gard, رد پذیر radd-pazír.

Reflexive, *adj.* باز پس گرد báz-pas-gard, متعلق بماضی muta'alliq-bi-mází, بستہ بگذشتہ bastah-bi-guzashtah.

Reflexively, *adv.* باز پسانہ báz-pasánah, رو بہ پس rú-bi-pas, منقلباً munqaliban, راجعاً ráji'an, از بابت گذشتہ az-bábat-i-guzashtah, ماضیانہ mázíyánah.—(*Reproachfully*) از روی ملامت az-rúy-i-malámat, بطرز توبیخ bi-tarz-i-taubíkh.

Reflorescence, *subs.* باز شکفتگی báz-shikuftagí, ازدہار جدید izdihár-i-jadíd, از نو شکوفہ آری az-nau-shikúfah-árí, گل تازہ یابی gul-i-tázah-yábí.

Refluence, *subs.* جزر jazr, انقلاب inqiláb, انصراف insiráf, باز روی báz-raví, باز گشت báz-gasht.

Refluent, *adj.* باز گرد báz-gard, منصرف munsarif, متقلب mutaqallib, باز رو báz-rau, راجع ráji', جزر وار jazr-vár.

Reflux, *subs.* جزر jazr, رجوع rujú', مراجعت murá-ja'at, انصراف insiráf.

Re-foment, *verb trans.* باز گرم ساختن báz garm sákhtan, باز تبخیر نمودن báz tabkhír nimúdan, باز بخور دادن báz bukhúr dádan.—(*Metaphorically*) دو بارہ شورانیدن dú-bárah shúránídan, از نو بجوش آوردن az-nau bijúsh ávardan.—*intrans.* باز گرم شدن báz garm shudan, باز بخور یافتن báz bukhúr yáftan.—(*Metaphorically*) دو بارہ شوریدن dú-bárah shúrídan, از نو بجوش آمدن az-nau bi-júsh ámadan.

Reform, *subs.* اصلاح isláh, تصحیح tas,híh.—(*Metaphorically*) تغییر taghyír, تغیر taghayyur, تبدیل tabdíl, تبدل tabaddul.—(*The reforms were bad*) تعدیلات بد بودند ta'dílát bad búdand.

Reform, *verb trans.* اصلاح نمودن isláh nimúdan, تصحیح نمودن tas,híh nimúdan, باصلاح آوردن bi-isláh ávardan, درست کردن durust kardan, باز گردانیدن báz gardánídan, تجدید نمودن tajdíd nimúdan, نو ساختن nau sákhtan, صورت جدید بخشیدن súrat-i-jadíd bakhshídan. (*Make again*) باز ساختن báz sákhtan, باز آفریدن báz afirídan.—(*Metaphorically*) تغییر دادن taghyír dádan, مبدل ساختن mubaddal sákhtan.—*intrans.* اصلاح یافتن isláh yáftan, درست شدن durust shudan, صحت حاصل نمودن sihhat hásil nimúdan.—(*Metaphorically*) تغییر نمودن taghyír nimúdan, تغیر نمودن taghayyur nimúdan, تبدیل نمودن tabdíl nimúdan.

Reformation, *subs.* اصلاح isláh, تصحیح tas,híh, تجدید tajdíd, تجدد tajaddud, صلاحیت saláhíyat, تبدیل tabdíl, تغییر taghyír, تغیر taghayyur, تبدل tabaddul.—(*The Great Reformation*) اصلاح دین عیسوی isláh-i-dín-'isá, تجدید عقائد عیسوی tajdíd-i-'aqáïd-i-'ísaví.

Reformatory, *subs.* توبہ خانہ taubah-khánah, ندامت گاہ nadámat-gáh.—*adj.* توبہ دہ taubah-dih, سزا نویس sazá-nivís, اصلاحی isláhí, تبدیلی tabdílí, تغییر دہ

taghyír-dih, مجدد mujaddid, آميز مصلحت maslahat-ámíz, بخش تازگي tázagí-bakhsh.

Reformer, *subs.* مصلح muslih, مجدد mujaddid, مغير mughayyir, مبدل mubaddil, تازه ساز tázah-sáz.

Reformist, *subs.* اصلاحي isláhí, اصلاح دوست isláh-dúst, تغييري taghyírí, تبديلي tabdílí.

Re-fortification, *subs.* استحكام ثاني istihkám-i-sání, تحصين جديد tahsín-i-jadíd, احكام نو ihkám-i-nau, مضبوط سازي mazbút-sází.

Re-fortify, *verb,* محكم ساختن باز báz muhkam sákhtan, از نو مستحكم نمودن az nau mustahkam nimúdan, مجدداً تحصين كردن mujaddadan tahsín kardan, دو باره مضبوط گردانيدن dú-bárah mazbút gardánídan.

Re-fossion, *subs.* حفر hafr, كند kand, كند كاري kand-kárí.

Refract, *verb,* انحراف دادن inhiráf dádan, منحرف ساختن munharif sákhtan, منصرف كردن munsarif kardan, منحرف نمودن mutaharrif nimúdan, كج كردن kaj kardan, ميل دادن mail dádan, ازاغت نمودن izá-ghat nimúdan, وا شكستن vá-shikastan.

Refracting, *adj.* انحراف ده inhiráf-dih, منحرف ساز munharif-sáz, صارف sárif, محرف muharrif, كج ساز kaj-sáz, ميل ده mail-dih, مزيغ muzígh, واشكن vá-shikan.

Refraction, *adj.* انحراف inhiráf, انعكاس in'ikás, انكسار inkisár, انحراف دهي inhiráf-dihí, تحرف tahar-ruf, وا گشت vá-gasht, تكسر takassur.

Refractive, *adj.* قابل انحراف qábil-i-inhiráf, محرف muharrif, باز شكن báz-shikan, انحراف ده inhiráf-dih, منحرف mutaharrif, انحرافي inhiráfí, صارف sárif, كج ساز kaj-sáz, ميل ده mail-dih.

Refractoriness, *subs.* عناد 'inád, بغاوت baghávat, تمرد tamarrud, عصيان 'isyán, نشوز nushúz, سر باز زني sar-báz-zaní, كج نهادي kaj-nihádí, سر كشي sar-kashí, گردن كشي gardan-kashí, ياغي گري yághí-garí.

Refractory, *adj.* معاند mu'ánid, عصي 'así, عاصي 'ásí, گردن كش gardan-kash, ياغي yághí, كج نهاد kaj-nihád, سر كش sar-kash.

Refragable, *adj.* ابطال پذير ibtál-pazír, داحض dáhiz, رد شدني radd-shudaní, رد پذير radd-pazír, مزيف muzayyaf, مردود mardúd, مرفوض marfúz.

Refrain, *subs.* زمين zamín, زمينه zamínah, ترجيع tarjí', رديف radíf, فصل fasl, بند گردان band-gardán.

Refrain, *verb trans.* وا داشتن vá-dáshtan, باز داشتن báz-dáshtan, ضبط نمودن zabt nimúdan, منع كردن man' kardan, توقيف دادن tauqíf dádan, موقوف داشتن mauqúf dáshtan.—*intrans.* باز ايستادن báz-ístádan, خودرا باز داشتن khud-rá báz-dáshtan, پرهيز كردن parhíz kardan, احتراز نمودن ihtiráz nimúdan, اجتناب ورزيدن ijtináb varzídan, وا ايستادن vá-ístádan, ابا كردن ibá kardan, (از) در گذشتن dar-guzashtan (az), دست كشيدن *or* بر داشتن dast kashídan *or* bar-dásh-tan.

Refrangibility, *subs.* انحراف پذيري inhiráf-pazírí, تحرف taharruf, زيغان zíghán, انصراف insiráf, ميل كج mail-i-kaj-raví, پس شكني pas-shikaní, صرف پذيري sarf-pazírí.

Refrangible, *adj.* انحراف پذير inhiráf-pazír, متحرف mutaharrif, زائغ záïgh, قابل انصراف qábil-i-insiráf, مائل كج روي máïl-i-kaj-raví, پس شكن pas-shikan, صرف پذير sarf-pazír.

Refresh, *verb trans.* تازه ساختن tázah sákhtan, خنك ساختن khunuk sákhtan, احيا كردن ihyá kardan. قوت بخشيدن qúvat bakhshídan, خوش گردانيدن khush gar-dánídan.—*intrans.* تازه شدن tázah shudan, خنك گشتن khunuk gashtan, قوت يافتن qúvat yáftan.

Refresher, *subs.* تازه ساز tázah-sáz, خنك ساز khunuk-sáz, حيات بخش hayát-bakhsh, قوت فزا qúvat-fazá, مفرح mufarrih, مسرت انگيز masarrat-angíz, آرام ده árám-dih.—(*Legal term*) اجر ajr, مزد muzd.

Refreshing, *subs.* تبريد tabríd, تازه سازي tázah-sází, راحت ráhat, آرام árám, تقويت taqvíyat, آسودگي ású-dagí.—*adj.* مبرد mubarrid, تازگي بخش tázagí-bakhsh, راحت آور ráhat-ávar, آرام ده árám-dih, تقويت كن taqvíyat-kun, آسودگي آر ásúdagí-ár.

Refreshment, *subs.* آسايش ásáyish, راحت ráhat, تازگي tázagí, تر دماغي tar-dimághí, تازه سازي tázah-sází, آرام بخشي árám-bakhshí, آرام گيري árám-gírí, استراحت istiráhat, غمخواري gham-khárí, آسودگي ásúdagí.—(*Food*) اكل akl, غذا ghazá, طعام ta'ám, خوراك khurák.—(*To take refreshment*) ميل فرمودن mail firmúdan, مشروب خوردن mashrúb khurdan, تبريد كردن tabríd kardan.

Refreshment-room, *subs.* شرب خانه shurb-khánah, اطاق راحت utáq-i-ráhat, راحت گاه ráhat-gáh, آسايشگاه ásáyish-gáh.

Refrigerant, *subs.* مبرد mubarrid, دوائي خنك davá-i-khunuk, خنكي khunukí, مرطب murattib.—*adj.* خنك ساز khunuk-sáz, تبريد كن tabríd-kun, تازه گردان tázah-gardán, حرارت بر harárat-bar, گرمي زدا garmí-zadá.

Refrigerate, *verb,* سرد كردن sard kardan. خنك ساختن khunuk sákhtan, تبريد كردن tabríd kardan, دفع حرارت نمودن daf'-i-harárat nimúdan, گرمي زدودن garmí zadúdan.

Refrigeration, *subs.* سرما sarmá, برد bard, خنكي khunukí, تبريد tabríd, دفع حرارت daf'-i-harárat. گرمي بري garmí-barí.

Refrigerative, *subs.* مبرد mubarrid, دوائي حرارت بر

davá,í-i-harárat-bar.—*adj.* حرارت بر harárat-bar, گرمي زدا garmí-zadá, خنك ساز khunuk-sáz.

Refrigerator, *subs.* يخ چال yakh-chál, يخدان yakh-dán, سرد خانه sard-khánah, سردي دان sardí-dán.

Refrigeratory, *subs. and adj.* حرارت زدا harárat-zadá, مبرد mubarrid, گرمي بر garmí-bar, خنك ساز khunuk-sáz.

Refuge, *subs.* (*Asylum*) پناه panáh, امن aman, مأمن mäman, ملاذ maláz, ملجا maljá, عياذ ‘iyáz, مفر mafarr, بست bast, پناهگاه panáh-gáh, مخلص makhlas, معاذ ma‘áz.—(*To seek refuge*) ملتجي شدن multají shudan, بست گرفتن bast giriftan, التجا نمودن iltijá nimúdan, پناه آوردن panáh ávardan, بناهيدن panáhídan, عائذ شدن ‘áïz shudan.

Refugee, *subs.* مهاجر muhájir, ملتجي multají, فراري firárí, پناه جو panáh-jú.

Refulgence, *subs.* روشني raushaní, روشنائي raushaná,í, نور núr, تابش tábish, نير nayyir, تجلي tajallí, جلوه jilvah, ضيا ziyá, فروغ furúgh, اضاءه izääh, شعشاع sha‘-shá‘, شعشعه sha‘sha‘ah, لمعه lam‘ah, لمعان lam‘án, تلألؤ talälü.

Refulgent, *adj.* روشن raushan, منور munavvar, منير munír, جوهر دار jauhar-dár, لامع lámi‘, جلي jalí, درخشان dirakhshán, تابان tábán, تابدار táb-dár, رخشان rukhshán, شعله خيز shu‘lah-khíz, شعله دار shu‘lah-dár, شعله زن shu‘lah-zan, شعله ور shu‘lah-var, شعله گير shu‘lah-gír, نوراني núrání, متلألئ mutaläli, مضيئ muzí, ضيا بخش ziyá-bakhsh, متشعشع mutasha‘shi‘, وهاج vahháj.

Refulgently, *adv.* منيرانه muníránah, با تابش بزرگ bá-tábish-i-buzurg, وهاجانه vahhájánah, تجلي كنان tajallí-kunán, بشدت روشني bi-shiddat-i-raushaní.

Refund, *verb,* استرداد نمودن istirdád nimúdan, وا دادن vá-dádan, باز دادن báz dádan, پس دادن pas dádan, رد كردن radd kardan, باز ادا نمودن báz adá nimúdan, توفيه كردن taufiyah kardan.

Refunding, *subs.* استرداد istirdád, تأديه täd̈iyah, توفيه taufiyah, وا پس دهي vá-pas-dihí.

Refusable, *adj.* ابا بردار ibá-bardár, رد كردني radd-kardaní, قابل رد qábil-i-radd, رفض پذير rafz-pazír.

Refusal, *subs.* انكار inkár, دريغ dirígh, نفي nafy, ابا ibá, رد radd, رفض rafz, جحود juhúd.

Refuse, *subs.* فضله fazlah, فضاله fuzálah, سفل sifl, درد durd, پس مانده pas-mándah, گه guh, سرگين sargín, آلايش áláyish, خلط khilt, جرف jarf, چرك chirk.—*adj.* بي فائده bí-fáïdah, بيكاره bí-kárah, مردود mardúd, مرفوض marfúz.

Refuse, *verb,* رد كردن radd kardan, داشتن *or* ابا نمودن ibá nimúdan *or* dáshtan, نا پسند كردن ná-pasand kardan, حاشا كردن háshá kardan, نفي كردن nafy kardan, امتناع نمودن imtiná‘ nimúdan, دريغ كردن dirígh kardan, قبول نكردن qabúl na-kardan, سر باز زدن sar báz zadan, نخواستن na-khástan, باز داشتن báz dáshtan.—(*He refuses to go*) ابا از رفتن ميكند ibá az-raftan mí-kunad.—(*I will not refuse you*) از شما مضايقه نميكنم az shumá muzáyaqah na-mí-kunam.

Refuse heap, *subs.* مزبله mazbalah.

Refuser, *subs.* منكر munkir.

Refutable, *adj.* مردود mardúd, سزاوار رد sizávár-i-radd, ابطال پذير ibtál-pazír, رد شدني radd-shudaní, جرح پذير jarh-pazír, جواب دار javáb-dár, تكذيب ياب takzíb-yáb.

Refutation, *subs.* رد كلام radd-i-kalám, جرح jarh, نقض naqz, تزييف tazyíf, اعتراض i‘tiráz, ابطال ibtál, انكار inkár, تكذيب takzíb, تغليط taghlít.

Refutatory, *adj.* ابطال كار ibtál-kár, مناقض munáqiz, اعتراض دار i‘tiráz-dár, تكذيب كن takzíb-kun, غلط ساز ghalat-sáz, رد نما radd-nimá.

Refute, *verb,* رد نمودن radd nimúdan, رد كلام نمودن radd-i-kalám nimúdan, ردّيه كردن radíyah kardan, جرح كردن jarh kardan, بر گردانيدن bar-gardánídan, ابطال ساختن ibtál sákhtan, نقض كردن naqz kardan, اثبات خطا كردن isbát-i-khatá kardan, پوچ نمودن púch nimúdan, غلط ساختن ghalat sákhtan, تكذيب نمودن takzíb nimúdan.

Refuted, *part.* رد radd, مردود mardúd, مجروح majrúh, مرفوض marfúz, ابطال شده ibtál-shudah, باطل ساخته bátil-sákhtah.

Regain, *verb,* باز يافتن báz yáftan, باز حاصل كردن báz hásil kardan, باز پيدا كردن báz paidá kardan, دو باره از نو كسب بدست آوردن dú-bárah bi-dast ávardan, از نو كردن az-nau kasb kardan.

Regal, *adj.* شاهوار sháh-vár, شاهي sháhí, پادشاهي pádisháhí, شاهانه sháhánah, پادشاهانه pádisháhánah, خاقاني kháqání, سلطاني sultání, خسروي khusraví, كياني kayání, شهرياري shahr-yárí, شاه وار sháh-vár.

Regale, *subs.* ضيافت بزرگ ziyáfat-i-buzurg, مهماني mihmání-i-sháhánah, بزم نشاط bazm-i-nishát, حق سلطنت haqq-i-saltanat.

Regale, *verb trans.* مهماني نمودن mihmání nimúdan, ضيافت كردن ziyáfat kardan, مسرور نمودن masrúr ni-múdan, خوش ساختن khush sákhtan, ملتذ نمودن mul-tazz nimúdan.—*intrans.* عيش كردن ‘aish kardan, تعيش نمودن ta‘ayyush nimúdan, خوش گذراندن khush guzrándan, داد شكم دادن dád-i-shikam dádan, شاد ماني كردن shád-mání kardan, عشرت كردن ‘ishrat kardan.

Regalement, *subs.* ضيافت ziyáfat, مهماني mihmání, عشرت ‘ishrat, عيش ‘aish, نشاط nishát, التذاذ iltizáz, خوش وقتي khush-vaqtí.

Regalia, *subs.* دیهیم سلطنت daihím-i-saltanat, تاج شاهي táj-i-sháhí, رسوم سلطنت rusúm-i-saltanat, آداب خسروي ádáb-i-khusraví, حقوق شاهي huqúq-i-sháhí, حقوق huqúq, وظائف vazáïf.

Regality, *subs.* سلطنت saltanat, پادشاهت pádisháhat, پادشاهي pádisháhí, خسروي khusraví, تاجداري táj-dárí.

Regally, *adv.* شاهانه sháhánah, شاهوارانه sháh-váránah, بطور پادشاه bi-taur-i-pádisháh, بطرز سلطان bi-tarz-i-sultán, خسروانه khusravánah, پادشاهانه pádisháhánah.

Regard, *subs.* حب hubb, مهر mihr, الفت ulfat, اخلاص ikhlás, التفات iltifát, اعزاز i'záz, احترام ihtirám, اعتبار i'tibár, رعایت ri'áyat, رغبت raghbat, تعظیم ta'zím, کرامت karámat, تکریم takrím, عز 'izz, مهابت mahábat.—(*Reference*) نسبت nisbat, دخل dakhl, علاقه 'aláqah, جهت jihat.—(*Regard for*) واهمه váhimah.—(*Without regard for*) بي واهمه bí-váhimah.—(*As regards myself*) بنده كه bandah-kih, اما من ammá-man.—(*I pay no regard to him*) من هيچ اعتنا نمي بدارم man hích i'tiná bi-ú na-dáram.

Regard, *verb,* نظر نمودن nazar nimúdan, ديدن dídan (*rt.* بين bín), نگرستن nigaristan, نگريستن nigarístan, ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, رعايت كردن ri'áyat kardan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, ملحوظ داشتن malhúz dáshtan.— (*Esteem*) محترم داشتن muhtaram dáshtan, مكرم داشتن mukarram dáshtan, معزز داشتن mu'azzaz dáshtan, احترام كردن ihtirám kardan, عزيز داشتن 'ázíz dáshtan, التفات نمودن iltifát nimúdan.—(*To regard attentively*) امعان نظر نمودن im'án-i-nazar nimúdan.—(*Regarding, respecting*) نسبت به nisbat-bi, در خصوص dar-khusús, در باره dar-bárah, در باب dar-báb, در حق dar-haqq, به نظر nazar-bi, بالنسبه bi 'n-nisbah, از بابت az-bábat.—(*Regarding you*) خدمت شما khidmat-i-shumá.

Regardable, *adj.* قابل رعايت qábil-i-ri'áyat, قابل ملاحظه qábil-i-muláhazah, شايسته نظر sháyistah-i-nazar, سزاوار تأمل sizávár-i-ta'ammul.

Regardant, *adj.* (*Heraldic term*) عقب نگران 'aqib-nigarán, وا پس بين vá-pas-bín, دنبال بين dumbál-bín.

Regarder, *subs.* رعايت كن ri'áyat-kun, ملاحظه نما muláhazah-nimá, راعي rá'í, ملاحظ muláhiz, ناظر názir.

Regardful, *adj.* خبر دار khabar-dár, آگاه ágáh, منتبه muntabih, هوشيار húshyár, محتاط muhtát, معتني mu'taní, متوجه mutavajjih, با حذر bá-hazr.

Regardless, *adj.* غافل gháfil, بيپروا bí-parvá, بي توجه bí-tavajjuh, بي ملاحظه bí-muláhazah, بي اعتنا bí-i'tiná, ساهي sáhí, بي احتياط bí-ihtiyát.

Regardlessly, *adv.* بي پروايانه bí-parváyánah, غافلانه gháfilánah, بدون اعتنا bidún-i-i'tiná, بي احتياطانه bí-ihtiyátánah, بدون ملاحظه bidún-i-muláhazah.

Regardlessness, *subs.* بي پروائي bí-parvá'í, عدم رعايت 'adam-i-ri'áyat, بي التفاتي bí-iltifátí, احتقار ihtiqár, عدم اعتنا 'adam-i-i'tiná.

Regards, *subs.* سلام salám.

Re-gather, *verb,* از نو باز جمع كردن báz jam' kardan, از نو بر هم نهادن az-nau bar-ham nihádan, دو باره فراهم آوردن dú-bárah faráham ávardan, مجدداً متراكم ساختن mujaddadan mutarákim sákhtan.

Regatta, *subs.* كشتي تازي kashtí-tází, كشتي بازي kashtí-bází.

Regency, *subs.* (*Government*) حكومت hukúmat, ايالت iyálat, حكومت نيابيه hukúmat-i-niyábíyah, خلافت khiláfat, وكالت vikálat, نيابت niyábat, جا نشيني já-nishíní. — (*District*) حكومت hukúmat, محل امارت mahall-i-imárat, امارت imárat, ولايت viláyat, حكمراني hukm-rání.—(*Body of men*) مجلس نائب السلطنت majlis-i-náïbu 's-saltanat.

Regeneracy, *subs.* تولد ثاني tavallud-i-sání, ميلاد جديد mílád-i-jadíd, زايش نو záyish-i-nau, خلق جديد khalq-i-jadíd, انشا تازه inshá-i-tázah.—(*Religious term*) تجديد حال tajdíd-i-hál, اصلاح احوال isláh-i-ahvál, انابت inábat, توبت taubat.

Regenerate, *adj.* از نو پيدا شده az-nau-paidá-shudah, باز زائيده báz-zá'ídah.—(*Religious term*) مجدد الخلق mujaddadu 'l-khalq, باصلاح آمده bi-isláh-ámadah, تغيير يافته taghyír-yáftah, تازه قلب tázah-qalab, مبدل mubdal, معنوي ma'naví, روحاني rúhání.

Regenerate, *verb,* از نو توليد نمودن az-nau taulíd nimúdan, دو باره توليد نمودن dú-bárah taulíd nimúdan, باز زائيدن báz zá'ídan, از نو پيدا كردن az-nau paidá kardan, تازه گردانيدن tázah gardánídan.—(*Religious term*) اصلاح كردن isláh kardan, بهتر ساختن bihtar sákhtan, تغيير دادن taghyír dádan, تبديل نمودن tabdíl nimúdan, مبدل ساختن mubdal sákhtan, محبت در قلب ريختن mahabbat dar-qalab ríkhtan. پاك دل ساختن pák-dil sákhtan, روحاني گردانيدن rúhání gardánídan.

Regenerateness, *subs.* تجدد حال tajaddud-i-hál, تجديد احوال tajdíd-i-ahvál, تازه قلبي tázah-qalabí, تغير taghayyur, بهتري bihtarí, اصلاح يابي isláh-yábí.

Regeneration, *subs.* تولد نو tavallud-i-nau, تولد ثاني tavallud-i-sání, ميلاد تازه mílád-i-tázah, زايش نو záyish-i-nau, خلقت تازه khulqat-i-tázah, نشأه جديده nishät-i-jadídah, خلق جديد khalq-i-jadíd.—(*Religious term*) تجدد حال tajaddud-i-hál, روحانيت rúhániyat, اصطفا istifá, انقلاب روحاني inqiláb-i-rúhání, تغيير باطني taghyír-i-bátiní, تصفيه خاطر tasfiyah-i-khátir, صفائي درون safá'í-i-darún.

Regenerative, *adj.* تازگي بخش tázagí-bakhsh, صفاءآر safá-ár, تبديل كار tabdíl-kár, تغيير ده taghyír-dih, روحاني ساز rúhání-sáz.

Regeneratory, *adj.* تجديد كن tajdíd-kun, تبديل آور tabdíl-ávar, تغيير بخش taghyír-bakhsh, روح انگيز rúh-angíz, منقلب ساز munqalib-sáz.

Regent, *subs.* نائب السلطنت náïbu 's-saltanat, نائب الحكومه náïbu 'l-hukúmah, قائم مقام qáïm-maqám, جا نشين já-nishín, وكيل الملك vakílu 'l-mulk.—*adj.* نيابي niyábí, وكالتي vikálatí, وكيل vakíl, نائب náïb, جا نشين já-nishín, قائم مقام qáïm-maqám, نائب مناب náïb-manáb.

Regentship, *subs.* وكيل الملكي vakílu 'l-mulkí, نائب الحكومگي náïbu 'l-hukúmagí, منصب نائب الحكومه mansab-i-náïbu 'l-hukúmah, خلافت khiláfat, وكالت vikálat, جا نشيني já-nishíní.

Regerminate, *verb,* از نو شكفتن az-nau shikuftan, باز رستن báz rustan (*rt.* روي rúy), دو باره روئيدن dú-bárah rú,ídan, مجدداً شاخه راندن mujaddadan shákhah rándan, ثانياً غنچه زدن sániyan ghunchah zadan.

Regicide, *subs.* (*Action*) سلطان كشي sultán-kushí, پادشاه كشي pádisháh-kushí, قتل ملك qatlu 'l-malk. —(*Person*) سلطان كش sultán-kush, پادشاه كش pádisháh-kush, قاتل ملك qátil-i-malk.

Regime, *subs.* اداره idárah, طريق معيشت taríq-i-ma'íshat, قانون معاشرت qánún-i-mu'ásharat, حكومت hukúmat, حكمراني hukm-rání, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír).

Regimen, *subs.* تدبير غذا tadbír-i-ghazá, پرهيز parhíz, امساك imsák, احتما ihtimá.

Regiment, *subs.* فوج fauj (*pl.* افواج afváj). [A Persian regiment of foot consists of one thousand men, namely: eight hundred سرباز sarbáz (private soldiers); one hundred and fifty-nine صاحب منصب sáhib-mansab (officers); and forty-one نقارچي naqqár-chí *or* طبلچي tabal-chí (drummers), شيفورچي shaifúr-chí (buglers), نيچي nay-chí (fifers), &c., belonging to the band; سرتيپ sartíp (colonel, commands two regiments); سرهنگ sarhang (lieutenant-colonel, commands one regiment); ياور yávar (major, of whom there are two to every regiment). The regiment is divided into ten دسته dastah (companies); and to each دسته dastah there are one سلطان sultán (captain), two نائب náïb (lieutenants), two بيگزاده beg-zádah (officers who look after the men), four وكيل vakíl (sergeants), four سر جوقه sar-jauqah (corporals). Each regiment has besides: a مشرف mushrif (head accountant), تحويلدار tahvíl-dár (cash-keeper), and five other accountants, علمدار 'alam-dár *or* بيرقدار bairaq-dár (standard-bearer), وكيل باشي vakíl-báshí (sergeant-major), اجودان ajúdán (adjutant). The غلام سواره ghulám-suvárah (cavalry) are divided into هزاره hazárah (regiments), commanded by سرتيپ sartíp (colonel) and سر كرده sar-kardah (lieutenant-colonel), assisted by سلطان sultán, نائب náïb, وكيل vakíl, ياور yávar, &c., as above; and some have a يوز باشي yúz-báshí (centurion) to every hundred men, a پنجاه باشي panjáh-báshí to every fifty, and a ده باشي dah-báshí *or* اون باشي aun-báshí to every ten. The Life Guards, or body of cavalry attendant on the Shah, are called غلام ركاب ghulám-rikáb.]

Regimental, *adj.* فوجي faují, لشكري lashkarí, عسكري 'askarí, جندي jundí, سپاهي sipáhí, حربي harbí.

Regimentals, *subs.* لباس عسكري libás-i-'askarí, رخت سربازي rakht-i-sarbází, البسه حربيه albisah-i-harbíyah.

Region, *subs.* قطر qutr (*pl.* اقطار aqtár), طرف taraf (*pl.* اطراف atráf), اقليم iqlím (*pl.* اقاليم aqálím), مرز marz, بوم búm, نواحي naváhí.

Register, *subs.* دفتر daftar (*pl.* دفاتر dafátir), كتابچه kitáb-chah, فهرست fihrist, اسم نويس ism-nivís, امام imám, تقويم taqvím, سياهه siyáhah, حساب نامه hisáb-námah, اعمال نامه námah-i-a'mál.—(*Of a stove*) سر پوش sar-púsh, سوراخ گير súrákh-gír.—(*Parliamentary register*) دفتر پارلمنت daftar-i-parlamant (European).—(*Register of births and deaths*) كتاب زايش و مرگ kitáb-i-záyish-va-marg. — (*Ship's register*) قول qaul.

Register, *verb,* ثبت كردن sabt kardan, درج نمودن darj nimúdan, كتاب كردن kitáb kardan, مرقوم ساختن marqúm sákhtan, مكتوب داشتن maktúb dáshtan, امضا كردن imzá kardan, اسم نويسي كردن ism-nivísí kardan.

Registered, *part.* ثبت sabt, دفتري daftarí, مكفول makfúl, مكتوب maktúb, مرقوم marqúm, مثبوت masbút, مذكور mazkúr.

Registership, *subs.* اسم نويسي ism-nivísí, دفتر سازي daftar-sází, ثبت سازي sabt-sází, امضا imzá.

Registrar, *subs.* دفتر نويسي daftar-nivísí, منشي munshí.

Registration, *subs.* امضا imzá, ثبت نمائي sabt-nimá,í, استنساخ istinsákh, درج darj, اسم نويسي ism-nivísí, يادداشت yád-dásht.—(*Parliamentary term*) ممضا mumzá-dárí, اسم برداري ism-bardárí.

Registry, *subs.* (*Action*) اسم نويسي ism-nivísí, نام برداري nám-bardárí. — (*Place*) دفتر خانه daftar-

khánah, کتاب گاه kitáb-gáh, امضا خانه imzá-khánah. —(*Thing*) نوشتجات nivishtaját, تحریرات tahrírát.

Regnant, *adj.* تخت نشین takht-nishín, متسلط mutasallit, مالك málik, مستولي mustaulí, ذو اقتدار zú-iqtidár.

Re-gorge, *verb*, (*Eject from the stomach*) قي كردن qai kardan, استفراغ نمودن istifrágh nimúdan, بيرون افكندن bírún afkandan, بالا آوردن bálá ávardan.—(*Swallow again*) باز فرو بردن báz furú burdan, دو باره بلعيدن dú-bárah bal'ídan, حريصانه خوردن harísánah khurdan, چپاندن chapándan.

Re-grant, *verb*, باز بخشيدن báz bakhshídan, باز عطا كردن báz 'atá kardan, باز گردانيدن báz gardánídan, رد كردن radd kardan, پس دادن pas dádan.

Regrate, *verb*, پيش خر كردن písh-khar kardan, زياد فروختن ziyád furúkhtan, پيش بندي كردن písh-bandí kardan, سلف كاري نمودن salaf-kárí nimúdan.—(*Builder's term*) باز تراشيدن báz tiráshídan, از نو صاف كردن az-nau sáf kardan, تغيير صفحه دادن taghyír-i-safhah dádan.

Regrater, *subs.* پيش خر كننده písh-khar-kunandah, زياد فروش ziyád-furúsh, سلف كار salaf-kár.

Regrating, *subs.* باز تراشي báz-tiráshí, تراش ثاني tirásh-i-sání, از نو صاف كني az-nau-sáf-kuní, تغيير صفحه taghyír-i-safhah.

Regress, *subs.* مراجعت murája'at, باز گشت báz-gasht, رجوع rujú', انقلاب inqiláb, انصراف insiráf, ارتداد irtidád.

Regress, *verb*, باز رفتن báz raftan *or* گشتن *or* آمدن gashtan *or* ámadan, مراجعت نمودن murája'at nimúdan, انصراف نمودن insiráf nimúdan, رجوع كردن rujú' kardan.

Regression, *subs.* مراجعت murája'at, رجوع rujú', باز گشت báz-gasht, انقلاب inqiláb, انصراف insiráf.

Regressive, *adj.* راجع ráji', رجوع كن rujú'-kun, باز گرد báz-gard, منصرف munsarif, منقلب munqalib, باز آينده báz-áyandah, باز پس رو báz-pas-rau.

Regret, *subs.* غم ghamm, الم alam, اندوه andúh, ملال malál, ملالت malálat, تأسف tá'assuf, كدورت kadúrat, رنج ranj, رنجه ranjah, درد dard, آزار ázár, حزن huzn, احزان ihzán, حسرت hasrat, عزا 'azá, دلتنگي diltangí, سوگ súg, آرمان ármán, افسوس afsús, تحزن tahazzun. — (*Repentance*) پشيماني pashímání, توبه taubah, ندامت nadámat, انابت inábat, ندم nadam, تندم tanaddum.

Regret, *verb*, افسوس خوردن afsús khurdan, ندامت كشيدن nadámat kashídan, پشيمان شدن pashímán shudan, تأسف نمودن ta'assuf nimúdan, حسرت داشتن hasrat dáshtan, غمگين بودن gham-gín búdan.

Regretful, *adj.* آرماني ármání, پر غم pur-ghamm, اندوه ناك andúh-nák, متندم mutanaddim, متاسف muta'assif, اسفناك isfinák, غمگين gham-gín, افسوس خور afsús-khur.

Regretfully, *adv.* بافسوس bi-afsús, متأسفانه muta'assifánah, افسوس خوران afsús-khurán, متندمانه mutanaddimánah, به ندامت bi-nadámat, بطور پشيماني bi-taur-i-pashímání.

Regular, *subs.* سرباز دائمي sarbáz-i-dáimí, عسكر نظام 'askar-i-nizám.—(*Monk*) راهب ráhib (*pl.* رهبان ruhbán), كشيش kashísh, قسيس qissís.—*adj.* موافق قاعده muváfiq-i-qá'idah, با قاعده bá-qá'idah, مستمري mustamirrí, علي القياس 'ala 'l-qiyás, منتظم muntazim.—(*Ordinary*) مستمري mustamirrí, متداول mutadávil.—(*Grammatical term*) سالم sálim. مطرد muttarid. قاعده دار qá'idah-dár, قياسي qiyásí.—(*Regular troops*) عساكر نظميه 'asákir-i-nazmíyah.

Regularity, *subs.* ترتيب tartíb, نظام nizám. نظم nazm, انتظام intizám, قاعده داري qá'idah-dárí, اطراد ittirád, تدارك tadáruk, تدبير tadbír, تمشيت tamshíyat.

Regularly, *adv.* بترتيب bi-tartíb, با قاعده bá-qá'idah, موافق قاعده muváfiq i-qá'idah, بر سبيل استمرار bar-sabíl-i-istimrár, علي الاطراد 'ala 'l-ittirád. بدون استثنا bidún-i-istisna.

Regulate, *verb*, انتظام نمودن intizám nimúdan, تدارك نمودن tadáruk nimúdan, تنظيم دادن tanzím dádan, ترتيب دادن tartíb dádan, منتظم ساختن muntazim sákhtan, درست كردن durust kardan, تسويت نمودن tasvíyat nimúdan, تعديل كردن ta'díl kardan.

Regulation, *subs.* قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), آيين áyín, داب dáb, نظم nazm, نظام nizám (*pl.* نظامات nizámát).—(*Action*) تنظيم tanzím, تنسيق tansíq, ترتيب tartíb, قاعده داري qá'idah-dárí. — (*Army regulations*) تنسيقات عسكريه tansíqát-i-'askaríyah, قوانين عسكريه qavánín-i-'askaríyah.

Regulative, *adj.* نظم ده nazm-dih, ترتيب بخش tartíb-bakhsh, مرتب دار murattab-dár, منظم ساز muntazam-sáz.

Regulator, *subs.* (*Person*) مدير mudír, ناظم názim. نظم بخش nazm-bakhsh, معدل mu'addil. مرتب murattib.—(*Things*) مقياس miqyás, ميزان mízán. معدال mi'dál.

Regulize, *verb*, خالص كردن khális kardan. تنظيف نمودن tanzíf nimúdan, پاك ساختن pák sákhtan, قال گذاشتن qál guzáshtan.

Regulus, *subs.* (*Chemical term*) فلز خالص filizz-i-khális, قلب الاسد qalabu 'l-asad.

Regurgitate, *verb trans.* باز ريختن báz ríkhtan. بيرون ريختن bírún ríkhtan, پس انداختن pas andákhtan, خارج انداختن khárij andákhtan.—*intrans.* بيرون افتادن

or ریختن bírún uftádan *or* ríkhtan, باز پس افتادن báz pas uftádan, نشف کردن nashf kardan, خارج ریخته شدن khárij-ríkhtah shudan.

Regurgitation, *subs.* باز ریزي báz-rízí, پس اندازي pas-andází, دو باره خوري dú-bárah-khurí, باز بلعي báz-bal'í.

Rehabilitate, *verb,* باز مقرر داشتن báz muqarrar dáshtan, بر گردانیدن bar-gardánídan, دو باره تعیین کردن dú-bárah ta'yín kardan, از نو نصب نمودن az-nau nasb nimúdan, مسترد گردانیدن mustaradd gardánídan, عود دادن 'aud dádan.—(*Health*) صحت دادن sihhat dádan, شفا بخشیدن shifá bakhshídan.

Rehabilitation, *subs.* تقریر ثاني taqrír-i-sání, اعادت i'ádat, استرداد istirdád, رجوع دهي rujú'-dihí, باز گشت báz-gasht.—(*Of health*) شفا shifá, علاج 'iláj, صحت sihhat.

Re-hear, *verb,* باز شنیدن báz shinídan, دو باره گوش کردن dú-bárah gúsh kardan, از نو استماع نمودن az-nau istimá' nimúdan, مجدداً آزمودن mujaddadan ázmúdan.

Re-hearing, *subs.* باز شنوي báz-shinaví, دو باره گوش کني dú-bárah gúsh-kuní, استماع جدید istimá'-i-jadíd, امتحان نو imtihán-i-nau.

Rehearsal, *subs.* تکرار takrár, تکریر takrír, قرأت qiráät, تلاوت tilávat, بیان bayán, تذکار tazkár, مذاکره muzákarah.

Rehearse, *verb,* تکرار نمودن takrár nimúdan, تکریر نمودن takrír nimúdan, تذکار کردن tazkár kardan, قرأت نمودن qiráät nimúdan, تلاوت کردن tilávat kardan, خواندن khándan, بیان کردن bayán kardan, مذاکره ساختن muzákaral sákhtan.

Reign, *subs.* (*Sway*) سلطنت saltanat, پادشاهي pádisháhí, داوري dávarí, حکمراني hukm-rání, تسلط tasallut, غلبه ghalabah, استیلا istílá.—(*Time of sovereignty*) عهد 'ahad, جلوس julús, عمل 'amal, زمان zamán, عصر 'asr.—(*The reign of ignorance*) استیلائي جهل istílá'í-i-jahl.

Reign, *verb,* سلطنت نمودن saltanat nimúdan, تسلط نمودن tasallut nimúdan, حکمراني کردن hukm-rání kardan, داوري کردن dávarí kardan, پادشاهي نمودن pádisháhí nimúdan, خسروي کردن khusraví kardan, استیلا ورزیدن istílá varzídan, غلبه داشتن ghalabah dáshtan, جهانداري کردن jahán-dárí kardan.—(*Folly reigned supreme*) حماقت غلبه کلي داشت himáqat ghalabah-i-kullí dásht.

Reigning, *subs.* تسلط tasallut, استیلا istílá.—*adj.* متسلط mutasallit, مستولي mustaulí, غالب ghálib, حکمران hukm-rán, پادشاهي کن pádisháhí-kun, سلطنت ورز saltanat-varz.

Re-illumine, *verb,* باز روشن ساختن báz raushan sákhtan, دو باره منور گردانیدن dú-bárah munavvar gardánídan, از نو چراغان کردن az-nau chirághán kardan, مجدداً نوراني گردانیدن mujaddadan núrání gardánídan.

Re-imburse, *verb,* مسترد ساختن mustaradd sákhtan, ادا نمودن adá nimúdan, کار سازي کردن kár-sází kardan, توفیه نمودن taufiyah nimúdan, تأدیت کردن tädíyat kardan, باز دادن báz dádan.—(*To be reimbursed*) کار سازي شدن kár-sází shudan, ادا گشتن adá gashtan, باز داده شدن báz-dádah shudan.

Re-imbursement, *subs.* توفیه taufiyah, تأدیت tädíyat, ادا adá, ادا نمائي adá-nimá'í, کار سازي kár-sází, باز دهي báz-dihí, تسلیم taslím.

Re-imburser, *subs.* مؤدي müaddí, ادا کننده adá-kunandah, کار سازي کن kár-sází-kun, باز دهنده báz-dihandah, توفیت نما taufiyat-nimá.

Rein, *subs.* عنان 'inán, زمام zamám, لجام lijám, لگام ligám, جلو jilau, دست جلو dast-i-jilau.—(*Loose rein*) لگام نرم ligám-i-narm.—(*To give or relax the rein*) ارخا عنان کردن irkhá-i-'inán kardan, جلو ول کردن jilau vil-kardan.—(*To give the rein to one's imagination*) جلو خیال را ول کردن jilau-i-khiyál-rá vil-kardan.

Rein, *verb,* جلو کشیدن jilau kashídan, جلو نگه داشتن jilau nigah dáshtan.—(*Curb*) منع کردن man' kardan, باز داشتن báz dáshtan.

Reindeer, *subs.* گوزن شمالي gavazn-i-shimálí, غزال ghazál-i-rúsí.

Reinforce, *verb,* امداد فرستادن imdád firistádan, مدد نمودن madad nimúdan, از نو مؤید داشتن az-nau müayyad dáshtan, تقوید کردن taqvíd kardan.—(*Military term*) فوج تازه فرستادن fauj-i-tázah firistádan, دو باره محکم ساختن dú-bárah muhkam sákhtan.

Reinforcement, *subs.* امداد imdád, مدد madad, تشیید tashyíd, تقوید taqvíd, کمك kumak, تدارك tadáruk.—(*Military term*) قوه امداد qúvah-i-imdád, قشون تازه qushún-i-tázah.

Reinless, *adj.* بي لگام bí-ligám, بي لجام bí-lijám.—(*Persons*) خود سر khud-sar, مطلق العنان mutlaqu 'l-'inán, بي حاکم bí-hákim, نا ممنوع ná-mamnú', خود مختار khud-mukhtár.

Reins, *subs.* گرده gurdah, کلوه kulvah, کلیه kulyah, قلب qalb (*pl.* قلبه qilabah), درون darún, مطر matr (*pl.* امطار amtár).—(*Architectural term*) دیوار طاق dívár-i-táq.

Re-insert, *verb,* باز داخل ساختن báz dákhil sákhtan, از نو الحاق نمودن az-nau ilháq nimúdan, مجدداً ضم نمودن mujaddadan zamm nimúdan, تازه در آوردن tázah dar-ávardan.

Re-instal, *verb,* باز نصب نمودن báz nasb nimúdan, باز

جلوس دادن báz julús dádan, از نو نشانیدن az-nau ni-shánídan, دو باره بر قرار داشتن dú-bárah bar-qarár dáshtan, تعیین کردن sániyan ta'yín kardan.

Re-instalment, *subs.* استقرار ثاني istiqrár-i-sání, تعیین ثاني ta'yín-i-sání, مأموریت ثانیه mámúríyat-i-sániyah, استرداد منصب istirdád-i-mansab, منصب یابي ثاني mansab-yábí-i-sání.

Re-instate, *verb,* باز متمکن ساختن báz mutamakkin sákhtan, باز بر قرار داشتن báz bar-qarár dáshtan, دو باره تعیین نمودن dú-bárah ta'yín nimúdan, بجاي سابق bi-jáy-i-sábiq 'aud dádan.

Re-instatement, *subs.* تمکین جدید tamkín-i-jadíd, تعیین ثاني ta'yín-i-sání, اعاده بمحل i'ádah-bi-mahall, رجوع خدمت rujú'-i-khidmat, رجوع به امر rujú' bi-amr, استرداد istirdád.

Re-insurance, *subs.* بیمه ثاني bímah-i-sání, تکفیل تأمین جدید takfíl-i-jadíd, تیقین نو tayaqín-i-nau, تأمین تازه tämín-i-tázah, باز محکم سازي báz-muhkam-sazí.

Re-insure, *verb,* بیمه ثاني نمودن bímah-i-sání nimúdan, تکفیل جدید کردن takfíl-i-jadíd kardan, تیقین نو حاصل نمودن tayaqín-i-nau hásil nimúdan, تأمین تازه کردن tämín-i-tázah kardan, باز محکم ساختن báz muhkam sákhtan.

Re-invest, *verb,* (*Clothes*) از نو متلبس ساختن az-nau mutalabbis sákhtan, دو باره پوشانیدن dú-bárah púshánídan.—(*With an honour, &c.*) دو باره اختیار دادن dú-bárah ikhtiyár dádan, باز تکریم کردن báz takrím kardan.—(*Money*) دو باره بمنفعت دادن dú-bárah bi-manfa'at dádan, باز معامله کردن báz-mu'ámalah kardan.—(*Military term*) باز محاصره نمودن báz muhásarah nimúdan, دو باره اطراف گرفتن dú-bárah atráf giriftan, از نو محصور داشتن az-nau mahsúr dáshtan.

Re-investment, *subs.* (*Clothes*) تلبیس ثاني talbís-i-sání, دو باره پوشاني dú-bárah púshání.—(*With an honour, &c.*) تخییر ثاني takhyír-i-sání, تسلیط ثاني taslít-i-sání, نو تکریم takrím-i-nau.—(*Money*) معامله جدید mu'ámalah-i-jadíd, تجدد معامله tajaddud-i-mu'ámalah.—(*Military term*) محاصره ثانیه muhásarah-i-sániyah, اطراف گیري دوم atráf-gírí-i-duvum, حصر جدید hasr-i-jadíd.

Re-invigorate, *verb,* باز تقویت نمودن báz taqviyat nimúdan, از نو زور بخشیدن az-nau zúr bakhshídan, دو باره مضبوط ساختن dú-bárah mazbút sákhtan, مجدداً شدت دادن mujaddadan shiddat dádan.

Re-invigoration, *subs.* تقویت ثانیه taqviyat-i-sání-yah, تجدید قوت tajdíd-i-qúvat.

Re-issue, *subs.* اصدار ثاني isdár-i-sání, صدور ثاني sudúr-i-sání.

Re-issue, *verb,* باز اصدار نمودن báz isdár nimúdan, دو باره صادر ساختن dú-bárah sádir sákhtan, از نو حکم دادن az-nau hukm dádan.

Reiterate, *verb,* اعاده کردن i'ádah kardan, تأکید نمودن täkíd nimúdan, باز گفتن báz guftan, مکرر گفتن mukarrar guftan, بار بار بیان کردن bár-bar bayán kardan.

Reiteration, *subs.* تأکید täkíd, تتابع tatábu', مثنوي masná-gú,í, تکریر takrír.

Reject, *verb,* (*Refuse*) رد کردن radd kardan, پا زدن pá zadan, نفي کردن nafy kardan, وا زدن vá-zadan, رفض نمودن rafz nimúdan, مردود ساختن mardúd sákhtan, نا پسند داشتن ná-pasand dáshtan, مکروه گرفتن makrúh giriftan, استنکاف داشتن istinkáf dáshtan, انکار کردن inkár kardan.—(*Discard*) ترك کردن tark kardan, تارك شدن tárik shudan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), رها کردن rihá kardan, حجر کردن hajr kardan, فرو گذاشتن furú guzáshtan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, رو گردان شدن rú-gardán shudan, ول کردن vil-kardan, دست شستن dast shustan, ابطال کردن ibtál kardan.

Rejectable, *adj.* رد پذیر radd-pazír, شایسته دور اندازي sháyistah-i-dúr-andází, قابل رفض qábil-i-rafz, نا مقبول ná-maqbúl, مکروه makrúh, قبیح qabíh, مستنکر mustankar, رجیم rajím, مطرود matrúd.

Rejected, *part.* ردي raddí, مردود mardúd, متروك matrúk, نا مقبول ná-maqbúl, منفي manfy.

Rejecter, *subs.* رد کننده radd-kunandah, رفض نماینده rafz-nimáyandah, نا پسند دارنده ná-pasand-dárandah, منکر munkir, دور انداز dúr-andáz.

Rejection, *subs.* دفع daf', نفي nafy, رد radd, طرد tard, رفض rafz, انکار inkár, استقباح istiqbáh, دور اندازي dúr-andází, راندگي rándagí.

Rejoice, *verb trans.* تفریح نمودن tafríh nimúdan, شاد داشتن shád dáshtan, خوشحال ساختن khu-h-hal sákh-tan.—*intrans.* خوشوقتي نمودن khush-vaqtí nimúdan, تهلیل نمودن tahlíl nimúdan, فخریه کردن fakhríyah kardan, شاد شدن shád shudan, شاد ماني کردن shád-mání kardan, شادي کردن shádí kardan, ملتذ شدن multazz shudan, متعیش بودن muta'ayyish búdan, مستبشر شدن mustabshir shudan, فرح نمودن farah ni-múdan, اظهار مسرت کردن izhár-i-masarrat kardan, ابتهاج نمودن ibtihái nimúdan, خرسند شدن khursand shudan.

Rejoicing, *subs.* شادي shádí, خوشوقتي khush-vaqtí, تهلیل tahlíl, فخریه fakhríyah, عیش و عشرت 'aish va 'ishrat.—(*Day of rejoicing*) یوم بشارت yaum-i-basha-rat, روز خوشحالي rúz-i-khush-hálí.

Rejoicingly, *adv.* شادي کنان shádí-kunán, مبتهجانه mubtahijánah, مسرورانه masrúránah, بطور خورسندي bi-taur-i-khursandí.

Re-join, *verb trans. and intrans.* باز پیوستن báz paivastan, باز پیوند کردن báz paivand kardan, باز وصل کردن báz vasl kardan, از نو وصل نمودن az-nau vasl nimúdan, باز گردانیدن báz gardánídan.—(*Meet again*) باز خوردن báz khurdan, بر خوردن bar-khurdan, ملاقي شدن mulágí shudan.—(*Reply*) جواب دادن javáb dádan, در جواب گفتن dar-javáb guftan, پاسخ دادن pásukh dádan.

Rejoinder, *subs.* جواب javáb, پاسخ pásukh.—(*Legal rejoinder*) رد الجواب raddu 'l-javáb.

Re-joint, *verb,* باز درز گیري کردن báz-darz-gírí kardan, از نو تعمیر نمودن az-nau ta'mír nimúdan, مجدداً اصلاح کردن mujaddadan isláh kardan.—(*Builder's term*) شکاف پر ساختن shikáf pur sákhtan, وصالي کردن vassálí kardan.

Re-jointing, *subs.* باز درز گیري báz-darz-gírí, تعمیر نو ta'mír-i-nau, اصلاح نو isláh-i-nau.—(*Builder's term*) شکاف پر سازي shikáf-pur-sází, وصالي vassálí.

Re-judge, *verb,* باز دید نمودن báz-díd nimúdan, دو باره ملاحظه کردن dú-bárah muláhazah kardan, از نو سنجیدن az-nau sanjídan, مجدداً غور رسي کردن mujaddadan ghaur-rasí kardan.—(*Legal term*) باز داوري کردن báz dávarí kardan, از نو قضا کردن az-nau qazá kardan.

Re-juvenate, *verb,* باز جوان ساختن báz javán sákhtan, دو باره جوان گردانیدن dú-bárah javán gardánídan, تشبیب کردن tashbíb kardan, تازه ساختن tázah sákhtan.

Re-juvenescence, *subs.* تجدید شباب tajdíd-i-shabáb, تجدد جواني tajaddud-i-javání, تشبیب tashbíb, استشباب istishbáb.

Re-kindle, *verb,* باز افروختن báz afrúkhtan, دو باره مشتعل ساختن dú-bárah mushta'il sákhtan, از نو روشن کردن az-nau raushan kardan, باز ملتهب نمودن báz multahib nimúdan, باز بر انگیختن báz bar-angíkhtan.

Re-land, *verb trans.* باز بر ساحل نهادن báz bar-sáhil nihádan, دو باره فرود آوردن dú-bárah furúd ávardan, از نو پیاده کردن az-nau piyádah kardan, مجدداً از کشتي بیرون کردن mujaddadan az-kashtí bírún kardan.—*intrans.* باز بساحل رسیدن báz bi-sáhil rasídan, دو باره فرود آمدن dú-bárah furúd ámadan, از نو پیاده شدن az-nau piyádah shudan, مجدداً از کشتي بیرون آمدن mujaddadan az-kashtí bírún ámadan.

Relapse, *subs.* سقوط ثاني suqút-i-sání, باز افتادگي báz-uftádagí, بدتري badtarí.—(*Medical term*) نکس naks, تجدید مرض tajdíd-i-marz, عود 'aud, باز گشت báz-gasht.

Relapse, *verb,* باز افتادن báz uftádan, پس افتادن pas uftádan.—(*Medical term*) نکس نمودن naks nimúdan, نکص کردن naks kardan, بدتر شدن badtar shudan, عود کردن 'aud kardan, دو باره بدحال شدن dú-bárah bad-hál shudan.

Relate, *verb,* آوردن ávardan, نقل کردن naql kardan, قصه گفتن qissah guftan, بیان نمودن bayán nimúdan, خبر دادن khabr dádan, حدیث کردن hadís kardan.—(*To relate to*) راجع نمودن ráji' nimúdan, نسب داشتن nasb dáshtan, متعلق بودن muta'alliq búdan.—(*He is related to me*) با من خویش است bá-man khísh ast.

Related, *adj.* منتسب muntasib.—(*Persons*) منسوب mansúb, وا بسته vá-bastah, متعلق muta'alliq, خویش khísh.

Relater, *subs.* محدث muhaddis, راوي rávi, مخبر mukhbir, قصه گو qissah-gú, نقل کننده naql-kunandah, بیان نماینده bayán-nimáyandah.

Relation, *subs.* (*Story*) قصه qissah, روایت riváyat, حکایت hikáyat, داستان dástán, بیان bayán.—(*Reference*) دخل dakhl, علاقه 'aláqah, نسبت nisbat, انتساب intisáb, انتما intimá, سهم suhm, تعلق ta'alluq, رجوع rujú', مناسبت munásabat, وا بستگي vá-bastagí, ارتباط irtibát, جهت jihat. — (*Account*) نقل naql, تقریر taqrír.—(*Kindred*) قرابت qarábat, خویشي khíshí, خویشاوندي khísh-ávandí, نسبت nisbat, تعلق ta'alluq, قومي qaumí.—(*Relative*) خویش khísh, خویشاوند khísh-ávand, قرابتدار qarábat-dár, قریب qaríb, قرین qarín, متعلق muta'alliq, نزدیکان nazdíkán (used only in the plural).—(*Intercourse*) مناسبات munásabát, معاملات mu'ámalát, آمد شد ámad-shud. —(*Geometrical term*) نسبت nisbat, تعلق ta'alluq.—(*Diplomatic relations*) مناسبات دیپلوماتیك munásabát-i-díplúmátík (European).—(*Suspension of relations*) قطع مراوده qat'-i-murávadah.—(*To have relations with*) مراوده داشتن murávadah dáshtan, محاوره داشتن muhávarah dáshtan, سر و کار داشتن sar-u-kár dáshtan, آمد شد داشتن ámad-shud dáshtan.—(*Near relation*) قریب qaríb (*pl.* اقربا aqrabá).—(*Near relations are scorpions—Persian proverb*) الاقارب عقارب al-aqárib 'aqárib.—(*To have guilty relations with a person*) کار بد کردن kár-i-bad kardan, بطور بد راه داشتن bi-taur-i-bad ráh dáshtan.—(*Relations are strained*) علائق بهم خورده است 'aláïq bi-ham khurdah ast.

Relational, *adj.* تعلقي ta'alluqí, نسبي nasbí, ربطي rabtí, انتسابي intisábí.

Relationship, *subs.* قرابت qarábat, خویشي khíshí, خویشاوندي khísh-ávandí, نسبت nisbat, تعلق ta'alluq, قومي qaumí.

Relative, *subs.* (*Relation*) نسیب nasíb, منسوب mansúb, خویش khísh, قریب qaríb, متعلق muta'alliq, مرتبط murtabit.—(*Grammatical term*) خبر khabar, صله silah.—*adj.* نسبي nasbí, نسبتي nisbatí, تعلق دار

ta'alluq-dár, راجع ráji'.—(*Relative to*) بالنسبه bi 'n-nisbah-bi, نظر به nazar-bi, در باب dar-báb, در خصوص dar-khusús, در حق dar-haqq, در باره dar-bárah.

Relatively, *adv.* نسبتاً nisbatan, بالنسبه bi 'n-nisbah, با نسبت bá-nisbat, به نسبت bi-nisbat. — (*Not absolutely*) نه بطور مطلق nah-bi-taur-i-mutlaq, لا علي الاطلاق lá-'ala 'l-itláq.

Relativeness, *subs.* تعلق ta'alluq, نسبت nisbat, انتساب intisáb, ارتباط irtibát, پيوستگي paivastagí, خويشي khíshí.

Relator, *subs.* (*Legal term*) قانون گو qánún-gú, دعوي چي da'vá-chí.

Relax, *verb trans.* سست كردن sust kardan, اطلاق نمودن itláq nimúdan, ارجا نمودن irjá nimúdan, تليين كردن talyín kardan, لينت دادن línat dádan, نرم ساختن narm sákhtan, راحت آوردن ráhat ávardan, ول كردن vil-kardan (*vulg.*).—*intrans.* ترك تشدد كردن tark-i-tashaddud kardan, سست گرفتن sust giriftan, رخاوت كردن rakhávat kardan.

Relaxable, *adj.* ارخا پذير irkhá-pazír, عفوياب 'afv-yáb, لينت بردار línat-bardár, غفران پذير ghufrán-pazír.

Relaxation, *subs.* رخاوت rakhávat, ارخا irkhá, استرخا istirkhá, سستي sustí, لينت línat, نرمي narmí.—(*Repose*) آرام árám, آرميدگي áramídagí, آسايش ásáyish, آسودگي ásúdagí, راحت ráhat, استراحت istiráhat, سكون sukún, فراغت farágħat, رفاهيت rafáhíyat.

Relaxative, *subs. and adj.* رخاوت آر rakhávat-ár, نرمي بخش narmí-bakhsh, ملين mulayyin, راحت انگيز ráhat-angíz, اطلاق ده itláq-dih.

Relay, *subs.* (*Of horses*) اسب كمك asb-i-kumak, اسب چپر خانه asb-i-chapar-khánah, مدد madad, ذخيره zakhírah (*pl.* ذخائر zakháïr).—(*Of dogs*) دسته مدد گار dastah-i-madad-gár.

Re-lay, *verb,* باز نهادن báz nihádan, دو باره گذاشتن dú-bárah guzáshtan, از نو وضع كردن az-nau vaz' kardan.

Releasable, *adj.* خلاصي پذير khalásí-pazír, نجات ياب naját-yáb, قابل رهائي qábil-i-rihá'í, آزاد شو ázád-shau, تحرير پذير tahrír-pazír.

Release, *subs.* خلاصي khalásí, رهائي rihá'í, آزادي ázádí, افتدا iftidá, تحرير tahrír, نجات naját. — (*New lease*) اجاره نو ijárah-i-nau, كرايه جديد kiráyah-i-jadíd. (*Legal term*) معافي mu'áfí, گذشت guzasht, عفو 'afv, بخشش bakhshish, خلاصي از دين khalásí-az-dain, برأت ذمه barát-i-zimmah.

Release, *verb,* خلاص دادن khalás dádan, رها كردن rihá kardan, رهانيدن rihánídan, آزاد كردن ázád kardan, نجات بخشيدن naját bakhshídan. — (*Legal term*) بري الذمه ساختن barïu 'z-zimmah sákhtan, معاف داشتن mu'áf dáshtan, عفو نمودن 'afv nimúdan.—(*Lease anew*) *trans.* باز اجاره دادن báz ijárah dádan, از نو ملك ساختن az-nau milk sákhtan, مجدداً بتصرف دادن mujaddadan bi-tasarruf dádan.—*intrans.* باز اجاره گرفتن báz-ijárah giriftan.

Releasement, *subs.* خلاصي khalásí, رهائي rihá'í, آزادي ázádí, افتدا iftidá, تحرير tahrír, نجات naját.—(*Legal term*) معافي mu'áfí, گذشت guzasht, عفو afv, بخشش bakhshish, خلاصي از دين khalásí-az-dain, برأت ذمه barát-i-zimmah.

Releaser, *subs.* رخصت ده rukhsat-dih, خلاص ساز khalás-sáz, ابرا كننده ibrá-kunandah, رهاننده rihá-nandah, معاف ساز mu'áf-sáz.

Relegate, *verb,* نفي كردن nafy kardan, بغربت فرستادن bi-ghurbat firistádan, اجلا كردن ijlá kardan. جلا وطن jilá-i-vatan sákhtan, مهاجرت دادن muhájarat dádan, تبعيد نمودن tab'íd nimúdan.—(*To relegate to obscurity*) از نظر راندن az-nazar rándan, مخذول ساختن makhzúl sákhtan, راندن rándan, مطرود كردن matrúd kardan.

Relegation, *subs.* نفي nafy, اجلا ijlá, تهجير tahjír, طرد tard, تبعيد tab'íd.

Relent, *verb,* رحم كردن rahm kardan, شفقت نمودن shafaqat nimúdan, نرم شدن narm shudan, ملائم گشتن muláïm gashtan, ملاطفت نمودن mulátafat nimúdan, بر سر رأفت آمدن bar sar-i-ráfat ámadan, اظهار التفات كردن izhár-i-iltifát kardan.—(*Repent*) پشيمان شدن pashímán shudan, توبه كردن taubah kardan, ندامت كشيدن nadámat kashídan.

Relenter, *subs.* تواب tavváb, توبه پذير taubah-pazír, مهربان mihr-bán, عطوف 'atúf.

Relentless, *adj.* بيرحم bí-rahm, سخت sakht, نا مهربان ná-mihr-bán, بي التفات bí-iltifát, بي مروّت bi-murüat.

Relentlessly, *adv.* بي رحمانه bí-rahmánah. بطور سختي bi-taur-i-sakhtí, از روي نا مهرباني az-rúy-i-ná-mihr-báni, بي التفاتانه bí-iltifátánah, بي مروّتانه bí-murüat-ánah.

Re-lessee, *subs.* بري الذمه barïu 'z-zimmah, معاف mu'áf, تخفيف يافته takhfíf-yáftah, عفو شده 'afv-shu-dah, احسان مند ihsán-mand.

Re-lessor, *subs.* بري الذمه ساز barïu 'z-zimmah-sáz, معاف كن mu'áf-kun, تخفيف ده takhfíf-dih. احسان كن ihsán-kun.

Relevance, *subs.* مناسبت munásabat, ارتباط irtibát, تعلق ta'alluq, دخل داري dakhl-dárí, موافقت muváfaqat, مطابقت mutábaqat.

Relevant, *adj.* مناسب munásib, مرتبط murtabit, متعلق muta'alliq, دخل دار dakhl-dár, موافق muvá-fiq, مطابق mutábiq.

Reliability, *subs.* اتشاق ittisáq, وثوق پذيري vusúq-pazírí, موثوقيت mausúqíyat, صلاحيت اعتماد saláhíyat-i-i'timád, تكيه پذيري takyah-pazírí, اتكال يابي ittikál-yábí, استناد پذيري istinád-pazírí.

Reliable, *adj.* معتمد mu'tamad, موثوق mausúq, وثوق پذير vusúq-pazír, مؤتمن mütaman, تكيه پذير takyah-pazír, شايسته اعتماد sháyistah-i-i'timád, قابل اتكال qábil-i-ittikál, امتناد پذير istinád-pazír.

Reliance, *subs.* اعتماد i'timád, اعتبار i'tibár, اعتقاد i'tiqád, تكيه takyah, باور bávar, اتكال ittikál, وثوق vusúq, استناد istinád.—(*On providence*) توكل tavakkul.

Relic, *subs.* باقي báqí, بقيه baqíyah, باقي مانده báqímándah, اثر asr.—(*Religious term*) بقيه baqíyah, اثاره asárah, ترکه tarkah, ياد گار yád-gár.

Relict, *subs.* بيوه bívah, ارمله armalah (*pl.* ارامل arámil), شوهر مرده shauhar-murdah.

Relief, *subs.* مدد madad, امداد imdád, پشتي pushtí, كمك kumak, عون 'aun, اعانت i'ánat, معاونت mu'ávanat, ياري yárí, تأيد ta'ayyud, نصرت nusrat, دستگيري dast-gírí, رهائي rihá'í, خلاصي khalásí, آزادگي ázádagí.—(*From duty*) رخصت rukhsat, فراغت farághat, تعطيل ta'tíl.—(*From pain*) تخفيف takhfíf, تسلي tasallí, آسودگي ásúdagí, راحت ráhat, آرام árám.—(*Medical term*) كار kár, عمل 'amal, لينت línat.—(*In high relief*) بر جسته از ديوار bar-jastah-az-dívár, بر آمده bar-ámadah. — (*In low relief*) چسبيده بديوار chasbídah-bi-dívár, فرو رفته furú-raftah.

Relievable, *adj.* خلاص ياب khalás-yáb, رهائي پذير rihá'í-pazír, علاج بردار 'iláj-bardár, قابل تخفيف qábil-i-takhfíf.

Relieve, *verb,* فارغ كردن fárigh kardan, خلاص ساختن khalás sákhtan, رهائي دادن rihá'í dádan, رخصت نمودن rukhsat nimúdan.—(*Applied to pain*) تخفيف نمودن takhfíf nimúdan, آرام دادن árám dádan, راحت بخشيدن ráhat bakhshídan.—(*Aid*) كمك كردن kumak kardan, اعانت نمودن i'ánat nimúdan, نصرت دادن nusrat dádan, ياري كردن yárí kardan.—(*You have relieved me*) فارغم كردي fárigh-am kardí.

Reliever, *subs.* خلاصي ده khalásí-dih, راحت بخش ráhat-bakhsh, رهاننده rihánandah, مدد گار madad-gár, نصرت آر nusrat-ár, فارغ ساز fárigh-sáz.

Religion, *subs.* دين dín (*pl.* اديان adyán), مذهب mazhab (*pl.* مذاهب mazáhib), ايمان ímán, ملت millat (*pl.* ملل malal), مشرب mashrab, كيش kísh, امت ummat, اعتقاد i'tiqád, آيين áyín.—(*Christian*) ملت مسيحيه millat-i-masíhíyah, دين عيسوي dín-i-'ísaví. —(*Muhammadan*) اسلام islám, ملت محمدي millat-i-muhammadí.—(*True religion*) دين مبين dín-i-mubín, دين حق dín-i-haqq.—(*To embrace religion*) تمذهب tamazhub kardan, دين قبول كردن dín qabúl kardan.

Religionism, *subs.* دين داري dín-dárí, آيين ورزي áyín-varzí, تدين tadayyun, ايمان داري ímán-dárí, دين پرستي dín-parastí, تعصب ta'assíb.

Religionist, *subs.* ديندار dín-dár, آيين ورز áyín-varz, متدين mutadayyin, ايمان دار ímán-dár, دين پرست dín-parast, متعصب muta'assib.

Religious, *adj.* متدين mutadayyin, ديندار dín-dár, دين شعار dín-shi'ár, ايماندار ímán-dár, با ايمان bá-ímán, متقي muttaqí, زكي zakí, خدا ترس khudá-tars, پارسا pársá, پرهيز گار parhíz-gár.—(*A religious head*) پير pír, مرشد murshid, شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh).

Religiously, *adv.* از روي دينداري az-rúy-i-dín-dárí, پارسايانه pársáyánah, بطور پرهيز گاري bi-taur-i-parhíz-gárí, متقيانه muttaqíyánah, از روي ايمان az-rúy-i-ímán, خدا ترسانه khudá-tarsánah.—(*He did his duty religiously every day*) هر روزه تخليف خودرا از روي دين هر داري بجا مي‌آورد har-rúzah takhlíf-i-khud-rá az-rúy i-dín-dárí bi-já mí-ávard.

Religiousness, *subs.* ديندارى dín-dárí, ديانت diyánat, تدين tadayyun, آيين پرستي áyín-parastí, ايمان داري ímán-dárí, تقوي كاري taqvá-kárí, خدا ترسي khudá-tarsí, پرهيز گاري parhíz-gárí.

Relinquish, *verb,* گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), واگذار كردن vá-guzár kardan, ترك كردن tark kardan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, دور كشي نمودن dúr-kashí nimúdan.

Relinquished, *part.* متروك matrúk, واگذاشته vá-guzáshtah.

Relinquisher, *subs.* ترك كننده tark-kunandah, واگذارنده vá-guzárandah, موقوف دارنده mauqúf-dárandah, دست بردار dast-bardár.

Relinquishment, *subs.* ترك tark, هجر hajr, هجران hijrán, وا گذار vá-guzár.

Reliquary, *subs.* صندوق sandúq, صندوقچه sandúq-chah, درج durj, جعبه ja'bah, علبه 'ulbah (*pl.* علب 'ulab).

Relish, *subs.* (*Flavour*) مزه mazah, طعم ta'm, ذائقه záïqah, ذوق zauq, چاشني cháshní, لذت lazzat, التذاذ iltizáz.—(*Anything eaten with bread, rice, &c., in order to give a relish*) خورش khurish, نان خورش nán-khurish, قتوغ qatúgh.—(*He has no relish for work*) شوق كار ندارد shauq-i-kár na-dárad.

Relish, *verb trans.* (از) مزه بردن mazah burdan (az), (از) لذت بردن lazzat burdan (az).—(*Flavour*) مزيدن mazídan, چشيدن chashídan. — *intrans.* خوش بودن khush búdan, مزه داشتن mazah dáshtan, لذيذ بودن lazíz búdan, خوش طعم بودن khush-ta'm búdan, خوش مزه بودن khush-mazah búdan.

Relishable, *adj.* خوش مزه khush-mazah, خوش طعم khush-ta'm, لذيذ lazíz, لذت دار lazzat-dár, باب چشيدن báb-i-chashídan, خوش ذائقه khush-záïqah.

Re-loan, *subs.* قرض ثاني qarz-i-sání, دين دوم dain-i-duvum, استقراض ثاني istiqráz-i-sání, وام دويم vám-i-dúyum.

Re-loan, *verb,* باز قرض دادن báz qarz dádan, دو باره قرض دادن dú-bárah qarz dádan, از نو وام دادن az-nau vám dádan, مجدداً مديون ساختن mujaddadan madyún sákhtan.

Reluctance, *subs.* تردد taraddud, ترديد tardíd, پس و پيش pas-u-pish, وسواس vasvás, اعراض i'ráz, ابا ibá, كراهت karáhat, بي ميلي bí-mailí, تنفر tanaffur, نا خواهي ná-kháhí, بطأت bitáät, مستي sustí.

Reluctant, *adj.* متردد mutaraddid, تردید دار tardíd-dár, معرض mu'arriz, بي ميل bí-mail, نا خواه ná-kháh, كاره kárih, دو دل dú-dil, ابا دار ibá-dár, بطيء bitï, سست sust.

Reluctantly, *adv.* متردداته mutaraddidánah, بطور ترديد bi-taur-i-tardíd, بي ميلانه bí-mailánah, ابا كنان ibá-kunán, بطور نا خواه bi-taur-i-ná-kháh, تباطي كنان tabäutí-kunán, كارهانه kárihánah.

Reluctate, *verb,* مقاومت كردن muqávamat kardan, در انداختن dar-andákhtan, بر خلاف كوشيدن bar-khiláf kúshídan, در مقابل ايستادن dar-muqábil ístádan.

Relume, *verb,* باز افروختن báz afrúkhtan, از نو روشن كردن az-nau raushan kardan, دو باره مشتعل ساختن dú-bárah mushta'il sákhtan, از نو تابان نمودن az-nau tábán nimúdan.

Rely, *verb,* اعتماد كردن i'timád kardan, اعتقاد داشتن i'tiqád dáshtan, واثق شدن vásiq shudan. اتكال داشتن ittikál dáshtan, توكل نمودن tavakkul nimúdan, تكيه كردن takyah kardan, وثوق داشتن vusúq dáshtan.—(*He is not to be relied on*) نا محرم است ná-mahram ast.—(*Relying on this your word*) باحتمال اين حرف شما bi-ihtimál-i-ín-harf-i-shumá, بنا بر اين گفته شما biná-bar-ín-guftah-i-shumá.

Remain, *verb,* ماندن mándan, بودن búdan, وا ماندن vá-mándan, پس ماندن pas mándan, باز ماندن báz mándan, قرار كردن qarár kardan, متوقف شدن mutavaqqif shudan, اقامت كردن iqámat kardan, مكث كردن maks kardan, لبث نمودن labs nimúdan, درنگ كردن dirang kardan, بسر بردن bi-sar burdan.—(*Last or endure*) باقي بودن báqí búdan, بقا داشتن baqá dáshtan, ماندن mándan, پايدار بودن páyadár búdan, پاينده بودن páyandah búdan, دائم بودن dáïm búdan, دوام داشتن davám dáshtan, قائم بودن qáïm búdan, پائيدن pá,ídan, امتداد دادن imtidád dádan, طول كشيدن túl kashídan.—(*To remain behind*) پس افتادن pas uftádan, عقب ماندن 'aqib mándan, تخلف نمودن takhalluf nimúdan.

Remainder, *subs.* باقي báqí, بقيه baqíyah (*pl.* بقايا baqáyá), تتمه tatammah, ما بقي má-baqí, پس مانده pas-mándah, ميزان mízán.—(*In arithmetic*) حاصل تفريق hásil-i-tafríq.

Remains, *subs.* (*Corpse*) جسد jasad, جنازه janázah.—(*Relics*) بقايا baqáyá, آثار ásár.

Re-make, *verb,* باز ساختن báz sákhtan, دو باره بنا كردن dú-bárah biná kardan, از نو درست كردن az-nau durust kardan, مجدداً صورت دادن mujaddadan súrat dádan.

Remand, *subs.* موقف muvaqqaf, تأخير täkhír, تأجيل täjíl, پس افكني pas-afkaní.

Remand, *verb,* موقف نمودن muvaqqaf nimúdan, تأخير تاخير دادن täkhír dádan, تأجيل نمودن täjíl nimúdan, پس افكندن pas afkandan, مؤخر داشتن müakhkhir dáshtan, باز پس خواندن báz-pas khándan, بتعويق افكندن bi-ta'víq afkandan.

Remark, *subs.* گفتار guftár, قول qaul, مقوله maqúlah, سخن sukhun, نكته nuktah (*pl.* نكت nukut), اشاره ishárah.

Remark, *verb,* گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), اشاره كردن ishárah kardan, اظهار داشتن izhár dáshtan).—(*Notice*) امعان نظر نمودن im'án-i-nazar nimúdan, ملتفت شدن multafit shudan, نظر نمودن nazar nimúdan, ديدن dídan (*rt.* بين bín), نگرستن nigaristan, نگريستن nigarístan, ملاحظه كردن muláhazah kardan, نكته پردازي نمودن nuktah-pardází nimúdan.

Remarkable, *adj.* عجيب 'ajíb, غريب gharíb, عبرت انگيز 'ibrat-angíz, شگفت shigift, قابل تأمل qábil-i-ta,ammul, شايسته نظر sháyistah-i-nazar, نكته دار nuktah-dár, خوب khub, دل پسند dil-pasand, لحاظمند liház-mand.—(*Celebrated*) مشهور mash,húr, معروف ma'rúf, موصوف mausúf, نامدار nám-dár, نامور nám-var, نيكنام nik-nám, ممدوح mamdúh.

Remarkableness, *subs.* شايستگي sháyistagí, شگفتگي shigiftagí, لحاظمندی liház-mandí, تعجب آميزي ta'ajjub-ámízí, عبرت انگيزي 'ibrat-angízí, استحسان istihsán, خوبي khubí.—(*Celebrity*) شهرت shuhrat, اشتهار ishtihár, نام nám, ننگ nang, صيت sít.

Remarkably, *adv.* غريبانه gharíbánah, عجيبانه 'ajíbánah, بغايت شايستگي bi-gháyat-i-sháyistagí, عبرت انگيزانه 'ibrat-angízánah, بطور شگفت bi-taur-i-shigift.

Remarker, *subs.* (*Noticer*) عبرت گير 'ibrat-gír, نكته گو nuktah-gú, نكته پرداز nuktah-pardáz, اشارت كن ishárat-kun. — (*Person who sees*) ملاحظه كن muláhazah-kun, نگرنده nigarandah, ناظر názir, بيننده bínandah.

Remediable, *adj.* تدارك پذير tadáruk-pazír, اصلاح پذير isláh-pazír, علاج پذير ‘iláj-pazír, درمان پذير darmán-pazír, صحت ياب sihhat-yáb, شفا ياب shifá-yáb, چاره بردار chárah-bardár.

Remediableness, *subs.* علاج پذيري ‘iláj-pazírí, درمان پذيري darmán-pazírí, صحت يابي sihhat-yábí, چاره برداري chárah-bardárí, شفا يابي shifá-yábí.

Remediably, *adv.* علاج پذيرانه ‘iláj-pazíránah, درمان پذيرانه darmán-pazíránah, بطور صحت يابي bi-taur-i-sihhat-yábí, بطريق چاره برداري bi-taríq-i-chárah-bardárí.

Remedial, *adj.* اصلاح كن isláh-kun, علاج بخش ‘iláj-bakhsh, صحت بخش sihhat-bakhsh, چاره گر chárah-gar, درمان كن darmán-kun, شفا ده shifá-dih.

Remediless, *adj.* بيچاره bí-chárah, لا علاج lá-‘iláj, بي درمان bí-darmán, درمان نا پذير darmán-ná-pazír, صحت نا پذير sihhat-ná-pazír, شفا نا ياب shifá-ná-yáb.

Remedilessly, *adv.* بطور بي درماني bi-taur-i-bí-darmání, درمان نا پذيرانه darmán-ná-pazíránah, بدون علاج bidún-i-‘iláj, بدون صحت يابي bidún-i-sihhat-yábí.

Remedy, *subs.* چاره chárah, اصلاح isláh, تدارك tadáruk (*pl.* تداركات tadárukát), تلافي taláfí, سزا sizá, كمك kumak, مدد madad.—(*Medical term*) علاج ‘iláj, دوا davá (*pl.* ادويه adviyah), درمان darmán, مداوا mudáva, معالجه mu‘álajah, شفا shifá, تشفي tashaffí, دارو dárú.

Remedy, *verb*, تلافي كردن taláfí kardan, تدارك نمودن tadáruk nimúdan, چاره كردن chárah kardan.—(*Medical term*) علاج نمودن ‘iláj nimúdan, معالجه نمودن mu‘álajah nimúdan, شفا بخشيدن shifá bakhshídan, تشفيه نمودن tashfiyah nimúdan, صحت دادن sihhat dádan, درمان كردن darmán kardan.

Remember, *verb*, ياد كردن *or* داشتن *or* آوردن yád kardan *or* dáshtan *or* ávardan, خاطر بودن khátir búdan, بخاطر آوردن bi-khátir ávardan, متذكر شدن mutazakkir shudan, ذكر كردن zikr kardan.

Rememberer, *subs.* ياد دار yád-dár, ياد آور yád-ávar, ذاكر zákir, متذكر mutazakkir.

Remembrance, *subs.* قوه حافظه qúvah-i-háfizah, ياد yád, حفظ hifz, ذكر zikr, خاطر khátir.—(*Souvenir*) ياد كار yád-kár, تذكره tazkarah.

Remembrancer, *subs.* (*Person*) مذكر muzakkir, ياد آوري كن yád-ávarí-kun, ياد انداز yád-andáz, تذكره‌چي tazkarah-chí.—(*Thing*) ياد گار yád-gár, هديه hadíyah (*pl.* هدايا hadáyá), عطيه ‘atíyah (*pl.* عطايا ‘atáyá), نشاني nishání.

Re-migrate, *verb*, معاودت كردن mu‘ávadat kardan, مراجعت نمودن murája‘at nimúdan, باز آمدن báz ámadan, باز پس رفتن báz pas raftan, از مهاجرت باز گشتن az-muhájarat báz gashtan.

Remind, *verb*, ياد آوردن *or* دادن yád ávardan *or* dádan, ياد آوري كردن yád-ávarí kardan, بخاطر آوردن bi-khátir ávardan, منتقل ساختن muntaqil sákhtan, تذكر دادن tazakkur dádan.

Reminder, *subs.* ياد داشت yád-dásht, تذكار tazkár, متذكر ساز mutazakkir-sáz, ياد انداز yád-andáz, مذكر muzakkir, اخطار گر ikhtár-gar.

Remindful, *adj.* ياد آور ساز yád-ávar-sáz, تذكر دار tazakkur-dár, تذكر بخش tazakkur-bakhsh, اخطار كن ikhtár-kun, مخطر mukhtir.

Reminiscence, *subs.* ياد yád, ذكر zikr, ياد داشت yád-dásht, تذكر tazakkur, تذكره tazkarah, ذكري zikrá.

Reminiscent, *subs.* ذاكر zákir, ياد آور yád-ávar, بخاطر آر bi-khátir-ár, ياد داشت نويس yád-dásht-nivís, وقائع نگار viqái‘-nigár.

Remise, *verb*, پس بخشيدن pas bakhshídan, تسليم نمودن taslím nimúdan, وا گذار كردن vá-guzár kardan, باز پس دادن báz pas dádan, خلاص نمودن khalás nimúdan.

Remiss, *adj.* بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, متغافل mutagháfil, بيپروا bí-parvá, بي احتياط bí-ihtiyát, سست sust, تنبل tambal, ذاهل záhil, كسلان kaslán, بي اعتنا bí-i‘tiná, لا ابالي lá-ubálí, متهاون mutaháv in.—(*To be remiss*) مسامحه نمودن musámahah nimúdan, سستي sustí kardan, تغافل نمودن tagháful nimúdan, تهاون ورزيدن tahávun varzídan.

Remissible, *adj.* عفو پذير ‘afv-pazír, شايسته بخشش sháyistah-i-bakhshish, معاف شو mu‘áf-shau, قابل گذشت qábil-i-guzasht, سماحت پذير samáhat-pazír.

Remission, *subs.* (*Pardon*) عفو ‘afv, معافي mu‘áfí, آمرزش ámurzish, بخشايش bakhsháyish, مسامحت musámahat, صفح safh, غفران ghufrán, مغفرت maghfirat, در گذر dar-guzar, گذشت guzasht, بهل bihil.—(*Sending*) ارسال irsál, ترسيل tarsíl, روانگي ravánagí.—(*Letting off payment*) آمرزش ámurzish, عفو ‘afv, بخشش bakhshish.—(*Abatement of payment*) رعايت ri‘áyat, تخفيف takhfíf, تنزيل tanzíl.—(*Of a disease*) تخفيف takhfíf, وقف vaqf.—(*Remission of sins*) غفران ghufrán, مغفرت maghfirat.

Remissive, *adj.* عفو كن ‘afv-kun, گذشت كن guzasht-kun, معاف نما mu‘áf-nimá, غفران شعار ghufrán-shi‘ár, تخفيف ده takhfíf-dih, بخششگر bakhshish-gar.

Remissly, *adv.* غافلانه gháfilánah, تغافل كنان taghá-ful-kunán, بطور مسامحت bi-taur-i-musámahat, بطور سست bi-taur-i-sust, متهاونانه mutaháv inánah, بي پروايانه bí-parváyánah, تنبلانه tambalánah, بي ميلانه bí-mailánah.

Remissness, *subs.* تغافل tagháful, بي پروائي bí-

parvá,í, عدم توجه ‘adam-i-tavajjuh, تهاون tahávun, تسامح tasámuh, غفلت كاري ghuflat-kárí.

Remit, *verb*, (*Restore*) پس دادن pas dádan, رد كردن radd kardan, وا گذار كردن vá-guzár kardan, رجوع دادن rujú‘ dádan, فرستادن firistádan, ادا كردن adá kardan.—(*Forgive*) عفو كردن ‘afv kardan, معاف كردن mu‘áf kardan, بخشيدن bakhshídan, معذور داشتن ma‘zúr dáshtan, در گذر كردن dar-guzar kardan, در گذشتن dar-guzashtan, آمرزيدن ámurzídan, مغفور گردانيدن maghfúr gardánídan, تخفيف دادن takhfíf dádan, فرو نشاندن furú-nishándan, ترك كردن tark kardan.

Remitment, *subs.* توفيه taufiyah, تأديب tádíb.—(*Forgiveness*) مغفرت maghfirat, آمرزش ámurzish, احسان ihsán, عفو ‘afv, ابرا ibrá.

Remittal, *subs.* ارسال irsál, باز فرستي báz-firistí, تسليم taslím, ترك tark.—(*Remission*) وا گذار vá-guzár, عفو ‘afv, صفح safh, بخشش bakhshish, گذشت guzasht.

Remittance, *subs.* تسليم taslím, ادا adá, توفيه taufiyah, باز دهي báz-dihí, ادا سازي adá-sází.—(*Money sent*) امانت amánat, وجه vajh.

Remittent, *adj.* نوبتي naubatí, با نوبه bá-naubah, فاصله دار fásilah-dár, با فاصله bá-fásilah.

Remitter, *subs.* (*Of money*) ادا كننده adá-kunandah, باز دهنده báz-dihandah, پس دهنده pas-dihandah, موفي muvaffí.—(*Legal term*) باز گشت báz-gasht, عود ‘aud, استرداد istirdád, معاودت mu‘ávadat.

Remnant, *subs.* باقي báqí, بقيه baqíyah (*pl.* بقايا baqáyá), باقي مانده báqí-mándah, تتمه tatammah.

Re-model, *verb*, از نو ترتيب دادن az-nau tartíb dádan, تجديد وضع نمودن tajdíd-i-vaz‘ nimúdan, بشكل ديگر در آوردن bi-shakl-i-dígar dar-ávardan.

Remonstrance, *subs.* تعرض ta‘arruz, اعتراض i‘tiráz, معارضه mu‘árazah, ملامت malámat, شكايت shikáyat, مقاومت muqávamat.

Remonstrant, *subs.* صاحب تعرض sáhib-ta‘arruz, معارضه دار mu‘árazah-dár, شكايت مند shikáyat-mand, مقاوم muqávim, معترض mu‘tariz, معارض mu‘áriz, مخالف گو mukhálif-gú, مجادل mujádil, سخن رد كن sukhun-radd-kun. — *adj.* اعتراض دار i‘tiráz-dár, معارضه كن mu‘árazah-kun, تعرض نما ta‘arruz-nimá, شكايت مند shikáyat-mand, پر ملامت pur-malámat, با اعتراض bá-i‘tiráz.

Remonstrate, *verb*, تعرض نمودن ta‘arruz nimúdan, اعتراض نمودن i‘tiráz nimúdan, معارضه نمودن mu‘árazah nimúdan, مقاومت كردن muqávamat kardan, در مقابل سخت شدن dar-muqábil-i-sakht shudan, برهان بر خلاف آوردن burhán bar-khiláf ávardan, دليل بر صند گفتن dalíl bar-sanad guftan, حجت رد نمودن hujjat radd nimúdan.

Remonstrator, *subs.* صاحب تعرض sáhib-ta‘arruz, معارضه دار mu‘árazah-dár, شكايت مند shikáyat-mand, مقاوم muqávim, معترض mu‘tariz, معارض mu‘áriz, مخالف گو mukhálif-gú, مجادل mujádil, سخن رد كن sukhun-radd-kun.

Remora, *subs.* تأخير täkhír, تعويق ta‘víq, ممانعت mumána‘at.

Remordency, *subs.* تأسف tá,assuf, تندم tanaddum, پشيماني pashímání, غصه ghussah, اندوه andúh, غم ghamm *or* gham.

Remorse, *subs.* ندامت nadámat, تأسف ta,assuf, پشيماني pashímání, ندم nadam, توبه taubah, تلهف talahhuf, اندوه andúh, حزن huzn, پريشاني parishání, آلفتگي áluftagí.

Remorseful, *adj.* غمگين gham-gín, اندوهگين andúh-gín, متندم mutanaddim, متأسف muta,assif, دلگير dil-gír, پشيمان pashímán.

Remorseless, *adj.* سنگدل sang-dil, بيرحم bí-rahm, ظالم zálim, بي مروّت bí-murüat, ستمگر sitam-gar, نا مهربان ná-mihr-bán, بي غم bí-gham, بي باك bí-bák, بي پروا bí-parvá, بي اعتنا bí-i‘tiná.

Remorselessly, *adv.* بي رحمانه bí-rahmánah. بي مروّتانه bí-murüatánah, بدون مروّت bidún-i-murüat, از روي ظلم az-rúy-i-zulm, بي باكانه bí-bákánah, سنگدلانه sang-dilánah.

Remorselessness, *subs.* بي رحمي bí-rahmí. بي مروّتي bí-murüatí, سنگدلي sang-dilí, ظالميت zálimíyat, ستمگري sitam-garí, بي باكي bí-bákí, بي اعتنائي bí-i‘tiná,í.

Remote, *adj.* بعيد ba‘íd, دور dúr, قصي qasí. قاصي qásí, دور دست dúr-dast, سحيق sahíq, غير قريب ghair-i-qaríb.

Remotely, *adv.* بطور دور bi-taur-i-dúr, بعيدانه ba‘íd-ánah, ابتعاداً ibti‘ádan, قدري qadrí, اندكي andakí.

Remoteness, *subs.* دوري dúrí, بعد bu‘d, ابتعاد ibti‘ád, مباعدت mubá‘adat, دور دستي dúr-dastí, غير قريبي ghair-i-qaríbí.

Re-mould, *verb*, باز تشكيل دادن báz tashkíl dádan, از نو ريختن az-nau ríkhtan, باز بقالب انداختن báz bi-qálib andákhtan, دو باره ساختن dú-bárah sákhtan.

Re-mount, *verb trans.* باز سوار كردن báz suvár kardan, باز نصب نمودن báz nazb nimúdan. دو بارد ايستاده كردن dú-barah ístádah kardan.—*intrans.* باز سوار شدن báz-suvár shudan.—(*Ascend*) باز بالا رفتن báz bálá raftan, باز صعود نمودن báz sa‘úd nimúdan, باز بر آمدن báz bar-ámadan.

Removability, *subs.* نقل پذيري naql-pazíri, تحريك پايي tahrík-yábí, قابليت حركت qábiliyat-i-harakat, قوه انتقال qúvah-i-intiqál.

Removable, *adj.* انتقال پذير intiqál-pazír, قابل حركت

qábil-i-harakat, قابل پذير نقل naql-pazír, نقل يافتني naql-yáftaní, حركت بردار harakat-bardár, تحريك پذير tahrík-pazír, تبعيد ياب tab'íd-yáb.

Removal, *subs.* نقل naql, انتقال intiqál, حركت harakat, تحريك tahrík, دفع daf', دور سازي dúr-sází.

Remove, *subs.* (*Removal*) تبديل مكان tabdíl-i-makán. —(*Promotion*) ترقي taraqqí, ارتقا irtiqá.

Remove, *verb trans.* نقل كردن naql kardan, بر داشتن bar-dáshtan, جا بجا كردن já-bi-já kardan, حركت دادن harakat dádan, انتزاع كردن intizá' kardan, دور ساختن dúr sákhtan, دفع كردن daf' kardan.—*intrans.* رفتن raftan (*rt.* رو rau), كوچيدن kúchídan, انتقال كردن intiqál kardan, روانه شدن ravánah shudan, نقل مكان كردن naql-i-makán kardan.

Remover, *subs.* نقل كننده naql-kunandah, حركت دهنده harakat-dihandah, جا بجا كن já-bi-já-kun, جا بجا شو já-bi-já-shau, منتقل muntaqil.

Remunerable, *adj.* اجرت ياب ujrat-yáb, سزاوار پاداش sizávár-i-pádásh, قابل مكافات qábil-i-mukáfát, مزد گير muzd-gír, مثاب musáb.

Remunerate, *verb,* اجرت دادن ujrat dádan, پاداش دادن pádásh dádan, مكافات كردن mukáfát kardan, مزد دادن muzd dádan, حق ادا كردن haqq-i-adá kardan.

Remuneration, *subs.* اجرت ujrat, اجر ajr, مزد muzd, پاداش pádásh, مكافات mukáfát, ثواب saváb, مثوبت masúbat.

Remunerative, *adj.* مفيد mufíd, نافع náfi', فائده fáïdah, سود مند súd-mand, اجر رسان ajr-rasán, مزد آور muzd-ávar, مكافات دار mukáfát-dár, پاداش ده pádásh-dih.

Renal, *adj.* كلوي kulví, متعلق بكليه muta'alliq-bi-kulyah, از قلبه az-qulbah, مال گرده mál-i-gurdah.

Renard, *subs.* روباه rúbáh, شغال shughál, ثعلب sa'lab.

Renascence, *subs.* باز خيزي báz-khízí, باز بوجود آئي báz-bi-vujúd-á,í, دو باره موجود شوي dú-bárah-maujúd-shaví, عود نمائي 'aud-nimá,í, دو باره روئي dú-bárah-rú,í.

Renascent, *adj.* باز خيز báz-khíz, باز پيدا شو báz-paidá-shau, دو باره موجود شو dú-bárah-maujúd-shau, عود نما 'aud-nimá, دو باره رو dú-bárah-rú.

Renascible, *adj.* قابل دو باره بوجود آئي qábil-i-dú-bárah-bi-vujúd-á,í, انشا پذير inshá-pazír, اعادت ياب i'ádat-yáb, باز موجود شو báz-maujúd-shau, دو باره رو dú-bárah-rú.

Rencounter, *subs.* (*Meeting*) دو چار dú-chár, ملاقات muláqát, مقابله muqábalah, تلاقي taláqí, تصادف tasáduf, بهم باز خوري bi-ham-báz-khurí.—(*Battle*) جنگ jang, نبرد nabard, رزم razm, حرب harb, محاربه muhárabah, مقاتله muqátalah, مضاربه muzárabah, پرخاش purkhásh, هيجا haijá, كار زار kár-zár, وغا vaghá, زد و خورد zad-u-khurd.—(*Collision*) مصادمه musádamah, تصادم tasádum.

Rencounter, *verb,* (*Fight*) جنگ كردن jang kardan, رزم ساختن razm sákhtan, محاربه نمودن muhárabah nimúdan, بهم زدن bi-ham zadan, جنگيدن jangídan, زد و خورد كردن zad-u-khurd kardan. — (*Come into collision*) بهم خوردن bi-ham khurdan, تصادم نمودن tasádum nimúdan, تلاقي كردن taláqí kardan.

Rend, *subs.* شكاف shikáf, شق shaqq, منشق munshaqq.

Rend, *verb,* شكافتن shikáftan, منشق شاختن munshaqq sákhtan, پاره كردن párah kardan, دريدن darídan, متمزق ساختن mutamazziq sákhtan.

Render, *subs.* درنده darandah, منشق سازنده munshaqq-sázandah, ممزق mumazziq, پاره ساز párah-sáz.

Render, *verb,* (*Pay*) دادن dádan (*rt.* ده dih), ادا كردن adá kardan, رد كردن radd kardan.—(*Inflict*) رسانيدن rasánídan, گردانيدن gardánídan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz).—(*Translate*) ترجمه كردن tarjumah kardan. —(*Clarify*) آب كردن áb kardan, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), صاف كردن sáf kardan.

Renderable, *adj.* رد كردني radd-kardaní, باز دادني báz-dádaní, ادا ياب adá-yáb.—(*Translatable*) ترجمه ياب tarjumah-yáb.

Rendering, *subs.* نقل naql, ترجمه tarjumah, معني ma'ní.—(*Builder's term*) فرشه اول firshah-i-avval.

Rendezvous, *subs.* مرجع marja', مجمع majma', ميعاد mí'ád, موقت mauqit, موعد mau'id, مشابه masábah, ميقات míqát, بنگاه bangáh, التقا iltiqá, ملتقي multaqá.

Rendezvous, *verb trans.* جمع كردن jam' kardan, مجتمع گردانيدن mujtami' gardánídan, فراهم آوردن faráham ávardan, تاقيت كردن täqít kardan, متواعد ساختن mutavá'id sákhtan.—*intrans.* جمع شدن jam' shudan, متلاقي گشتن mutaláqí gashtan, مجتمع گرديدن mujtami' gardídan, متواعد شدن mutavá'id shudan, بهم باز خوردن bi-ham báz-khurdan.

Rendition, *subs.* تمليك tamlík, تفويض tafvíz, تسليم taslím.—(*Translation*) ترجمه tarjumah, نقل naql.

Renegade, *subs.* (*Apostate*) مرتد murtadd, منكر دين munkir-i-dín. — (*Deserter*) گريز پا guríz-pá, فراري firárí, در بدر dar-bi-dar.

Re-nerve, *verb,* باز قوت دادن báz qúvat dádan, از نو زور بخشيدن az-nau zúr bakhshídan, تجديد قوت نمودن tajdíd-i-qúvat nimúdan, دو باره سخت نمودن dú-bárah sakht nimúdan.

Renew, *verb,* تجديد كردن tajdíd kardan, تجدد نمودن tajaddud nimúdan, تازه ساختن tázah sákhtan, باز بنا كردن báz biná kardan, احداث وضع كردن ihdás-i-vaz'

kardan, از سر نو کردن az-sar-i-nau kardan, تکریر takrír nimúdan.—(*To renew a bill*) کاغذرا نو کردن kágħaz-rá nau kardan, تجدید کاغذ کردن tajdíd-i-kágħaz kardan.—(*Repeat*) مکرر کردن mukarrar kardan, تکرار کردن takrár kardan, باز کردن báz kardan, بار دگر کردن bár-i-digar kardan, اعاده کردن i'ádah kardan, باز صورت دادن báz súrat dádan, دو باره بجا آوردن dú-bárah bi-já ávardan.

Renewable, *adj.* تجدید پذیر tajdíd-pazír, اعادت یاب i'ádat-yáb, دو باره ساخته شدنی dú-bárah-sákhtah-shudaní, احداث پذیر ihdás-pazír, تازگی یاب tázagí-yáb.

Renewal, *subs* تجدید tajdíd, تجدد tajdaddud, استجداد istijdád.—(*Of a bill*) تجدید ورقه tajdíd-i-varaqah.

Renewed, *part.* مجدد mujaddad, محدث muhdas, تازه ساخته tázah-sákhtah, متجدد mutajaddid, تکرار یافته takrár-yáftah.

Renewedly, *adv.* "مجددا mujaddadan, "مکررا mukarraran, دو باره dú-bárah, بار دیکر bár-i-dígar, از نو az-nau, باز báz.

Renewer, *subs.* تجدید کننده tajdíd-kunandah, مجدد mujaddid, تازه ساز tázah-sáz, معید mu'íd, دو باره ساز dú-bárah-sáz, احداث کن ihdás-kun.

Reniform, *adj.* کلوه شکل kulvah-shakl, قلبه صورت qulbah-súrat, گردك مانند gurdak-mánand, کلوي kulví, کلیه وضع kulyah-vaz'.

Renitence, *subs.* مقاومت muqávamat, رد radd, دفع daf', باز پس زني báz-pas-zaní, ابا ibá, ممانعت mumána'at, امتناع imtiná'.—(*Reluctance*) تثاقل tasáqul, تدافع tadáfu', عدم انقیاد 'adam-i-inqiyád.

Renitent, *adj.* مقادم muqádim, ممانع mumáni', دافع dáfi', وا زننده vá-zanandah.—(*Reluctant*) متثاقل mutasáqil, متباطي mutabátí, کاره kárih, غیر منقاد ghair-i-munqád.

Rennet, *subs.* مایه máyah, پنیر مایه panír-máyah, چسته chustah.

Renounce, *verb,* انکار کردن inkár kardan, دور کشي dúr-kashí nimúdan, قطع علاقه نمودن qat'-i-'aláqah nimúdan, رد کردن radd kardan, فرو گذاشتن furú guzáshtan.—(*Abandon*) ترك نمودن tark nimúdan, ول کردن vil kardan, وا گذار کردن vá-guzár kardan.

Renouncement, *subs.* وا گذار vá-guzár, انکار inkár, اجتناب ijtináb, راد radd, ترك tark.

Renouncer, *subs.* تارك tárik, مجتنب mujtanib, منکر munkir, جاحد jáhid.

Renovate, *verb,* مجدد ساختن mujaddad sákhtan, تجدید کردن tajdíd kardan, نو ساختن nau sákhtan, تازه گردانیدن tázah gardánídan, عود دادن 'aud dádan, احیا کردن ihyá kardan, باز درست نمودن báz durust nimúdan.

Renovation, *subs.* تجدید tajdíd, تجدد tajaddud, استجداد istijdád, اصلاح isláh, تازگي tázagí, عود 'aud, اعادت i'ádat, احداث ihdás, ایجاد نو íjád-i-nau.

Renovator, *subs.* مجدد mujaddid, نو ساز nau-sáz, تازه گردان tázah-gardán, تجدید نما tajdíd-nimá, اصلاح گر isláh-gar.

Renown, *subs.* نام nám, نیك نامي ník-námí, شهرت shuhrat, ناموس námús, ننك nang, ذکر جمیل zikr-i-jamíl, نام وري nám-varí, صیت sít, استشهار istishhár, اشتهار ishtihár, مجد majd, شان shán, وصف vasf, آوازه ávázah.

Renowned, *adj.* معلوم ma'lúm, مشهور mashhúr, مشتهر mushtahar, شهیر shahír, نامدار nám-dár, نامور nám-var, شهرت یافته shuhrat-yáftah.

Renownedly, *adv.* مشتهرانه mushtaharánah, بطور شهرت bi-taur-i-shuhrat, نامورانه nám-varánah, نامدارانه nám-dáránah.

Renownless, *adj.* بي شهرت bí-shuhrat. نا معروف ná-ma'rúf, گم نام gum-nám, بي آوازه bí-ávázah, نا مشهور ná-mashhúr.

Rent, *subs.* (*Tear*) چاك chák, شق shaqq, شکاف shi-káf, دریدگي daridagí.—(*Hire*) اجاره ijárah, اجرت ujrat, جیره jírah, کرا kirá, کرایه kiráyah, غله ghallah, محصول mahsúl.—(*Tax*) خراج khiráj, محصول mahsúl, باج báj.—(*Revenue*) مالیات málíyát, دخل dakhl, مدخل madkhal (*pl.* مداخل madákhil). واردات váridát (used only in the plural).—(*Rent-free*) بي اجاره bí-ijárah.

Rent, *verb trans.* بکرایه دادن bi-kiráyah dádan, اجاره دادن ijárah dádan, مستغل دادن mustaghall dádan, غله کردن ghallah kardan.—*intrans.* بکرایه گرفتن bi-kiráyah giriftan, کرایه کردن kiráyah kardan, اجیر کردن *or* گرفتن ajír kardan *or* giriftan, مستاجر شدن mustäjir shudan.

Rentable, *adj.* اجاره بردار ijárah-bardár, کرایه دادني kiráyah-dádaní, قابل کرایه qábil-i-kiráyah, شایسته غله sháyistah-i-ghallah.

Rental, *subs.* اجاره ijárah, کرایه kiráyah, غله ghallah.

Renter, *subs.* مؤجر müjir, اجاره کار ijárah-kár, اجاره ده ijárah-dih, کرایه ده kiráyah-dih, کرایه گیر kiráyah-gír, مستاجر mustäjir, مستکري mustakrí.

Renter, *verb,* سر دوز کردن sar-dúz kardan, بخیه نمودن bakhyah nimúdan, نازك دوزي کردن názuk-dúzí kardan, رفو نمودن rafv nimúdan.

Rent-roll, *subs.* دفتر اجاره daftar-i-ijárah, دفتر کرایه daftar-i-kiráyah, نامه اجاره ijárah-námah.

Renunciation, *subs.* قطع علاقه qat'-i-'aláqah, عزلت 'uzlat, ترك tark, وا گذار vá-guzár.—(*Disavowal*) انکار inkár, رد radd, جحود juhúd.

Re-ordination, *subs.* تعیین ثاني ta'yín-i-sání, تکریر

جديد taqrír-i-jadíd, نصب نو nasb-i-nau, توظيف ثاني tauzíf-i-sání.

Re-organization, *subs.* ترکیب ثانی tarkíb-i-sání, تشکیل جدید tashkíl-i-jadíd, ترکیب نو tarkíb-i-nau, تشکیل تازه tashkil-i-tázah.

Re-organize, *verb,* باز ترکیب نمودن báz tarkíb nimúdan, باز تشکیل کردن báz tashkíl kardan, از نو فراهم آوردن az-nau faráham ávardan.

Re-pacification, *subs.* تأمین جدید tämín-i-jadíd, راحت نو ráhat-i-nau, اطمئنان تازه itmïnán-i-tázah, آرام نو árám-i-nau.

Re-pacify, *verb,* باز آرام دادن báz árám dádan, از نو امن ساختن az-nau aman sákhtan, دو باره راحت بخشیدن dú-bárah ráhat bakhshídan, مجدداً آسایش دادن mujaddadan ásáyish dádan.

Re-pack, *verb,* باز پیچیدن báz píchídan, باز بر هم نهادن báz bar-ham nihádan, دو باره ترتیب دادن dú-bárah tartíb dádan, از نو بستن az-nau bastan, باز بار بندی کردن báz bár-bandí kardan, باز بقچه ساختن báz buqchah sákhtan.

Re-packer, *subs.* دو باره بند dú-bárah-band, مرتب جدید murattib-i-jadíd, بار بندی کن نو bár-bandí-kuni-nau, بقچه ساز تازه buqchah-sáz-i-tázah, دو باره پیچ dú-bárah-pích.

Repair, *subs.* (*Buildings, &c.*) تعمیر ta'mír, مرمت marammat, اصلاح isláh.—(*Garments*) اصلاح isláh, وصله vaslah.

Repair, *verb trans.* (*Buildings, &c.*) مرمت کردن marammat kardan, تعمیر کردن ta'mír kardan, اصلاح نمودن islah nimúdan, خرابی درست کردن kharábí durust kardan.—(*Stitch*) رفو کردن rafv kardan, پیوند کردن paivand kardan, ترقیع نمودن tarqí' nimúdan, وصله کردن vaslah kardan.—(*Broken articles*) تصلیح کردن taslíh kardan, مرمت کردن marammat kardan, درست کردن durust kardan.—*intrans.* آمد و رفت نمودن ámad-u-raft nimúdan, رفتن raftan (*rt.* رو rau), باز گشتن báz gashtan, رجوع نمودن rujú' nimúdan, مأوا گرفتن mává giriftan.

Repairable, *adj.* اصلاح پذیر isláh-pazír, تعمیر یاب ta'mír-yáb, وصله بردار vaslah-bardár, مرمت گیر marammat-gír, حصول پذیر husúl-pazír.

Repairer, *subs.* اصلاح کننده isláh-kunandah, تعمیر کن ta'mír-kun, وصله دوز vaslah-dúz, مرمت گر marammat-gar, درست کننده durust-kunandah, رفو گر rafv-gar.

Repairing, *subs.* تعمیر ta'mír, اصلاح isláh, مرمت marammat.

Reparable, *adj.* اصلاح پذیر isláh-pazír, مرمت یاب marammat-yáb, تعمیر یاب ta'mír-yáb, درست شو durust-shau, وصله بردار vaslah-bardár.

Reparation, *subs.* (*Restoration*) استرداد istirdád.—(*Mending*) تعمیر ta'mír, اصلاح isláh, مرمت marammat.—(*Amends*) تلافی taláfí, تدارک tadáruk, تضمین tazmín.

Reparative, *subs. and adj.* اصلاح گر isláh-gar, اصلاحی isláhí, مرمت آر marammat-ár, صحت بخش sihhat-bakhsh, درست ساز durust-sáz, مصلحت آمیز maslahat-ámíz, تعمیر نما ta'mír-nimá, ترمیم کن tarmím-kun.

Repartee, *subs.* ظرافت zaráfat, حاضر جوابی házir-javábí, لطیفه latífah, جواب خوش javáb-i-khush, پاسخ نیك pásukh-i-ník.

Re-partition, *subs.* تقسیم نو taqsím-i-nau.

Re-pass, *verb,* باز گذشتن báz guzashtan, باز گذر کردن báz guzar kardan, باز گذر آوردن báz guzar ávardan, دو باره عبور کردن dú-bárah 'ubúr kardan, باز مجاوزت کردن báz mujávazat kardan, مجدداً مرور نمودن mujaddadan murúr nimúdan.

Repast, *subs.* جشن jashn, تغذیه taghziyah, ضیافت ziyáfat, دعوت da'vat, بزم bazm.—(*He is taking his repast*) غذا تناول می‌کند ghazá tanávul mí-kunad.

Repay, *verb,* باز دادن báz dádan, توفیت نمودن taufiyat nimúdan, ادا کردن adá kardan.—(*Make return*) رساندن rasándan, مجازات کردن mujázát kardan, مکافات نمودن mukáfát nimúdan.—(*To repay a man in his own coin*) بسزائی خود رسانیدن bi-sizá'í-i-khud rasánídan.

Repayable, *adj.* توفیت پذیر taufiyat-pazír, ادا شدنی adá-shudaní, باز دادنی báz-dádaní, مجازات یافتنی mujázát-yáftaní, مکافات شدنی mukáfát-shudaní.

Repayment, *subs.* (*Action*) تأدیه tädiyah, توفیه taufiyah, باز دهی báz-dihí, ادا adá, تسلیم taslím, مجازات mujázát, مکافات mukáfát.—(*Money paid*) وجه مؤدی vajh-i-müaddá, مبلغ وصول شده mablagh-i-vusúl-shudah.

Repeal, *subs.* نسخ naskh, ابطال ibtál, باز خوانی báz-khání, باز گردانی báz-gardání, استرداد istirdád, تغییر taghyír, فسخ faskh.

Repeal, *verb,* منسوخ کردن mansúkh kardan, نسخ نمودن naskh nimúdan, معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, نا بود کردن ná-búd kardan, موقوف کردن mauqúf kardan, مبطل گردانیدن mubtal gardánídan, باطل ساختن bátil sákhtan, باز خواندن báz khándan, باز گردانیدن báz gardánídan, تغییر دادن taghyír dádan, بر هم زدن bar-ham zadan, فسخ کردن faskh kardan, مدافعه نمودن mudáfa'ah nimúdan.

Repealability, *subs.* نسخ پذیری naskh-pazírí, فسخ یابی faskh-yábí, بهم خوری ba-ham-khurí, ابطال پذیری ibtál-pazírí, موقوف گردی mauqúf-gardí.

Repealable, *adj.* نسخ پذیر naskh-pazír, فسخ یاب

faskh-yáb, بهم خور bi-ham-khur, ابطال پذير ibtál-pazír, موقوف گرد mauqúf-gard.

Repealer, *subs.* نامنخ násikh, نسخ کننده naskh-kunandah, فاسخ fásikh, ابطال کن ibtál-kun, بهم زن bi-ham-zan, باطل ساز bátil-sáz.

Repeat, *subs.* (*Musical term*) تکرار takrár, باز سرائي báz-sará,í.

Repeat, *verb,* (*Do again*) مکرر کردن mukarrar kardan, تکرار کردن takrár kardan, باز کردن báz kardan, بار دگر کردن bár-i-digar kardan, پي در پي کردن pay-dar-pay kardan, اعاده کردن i'ádah kardan, دو باره بجا آوردن dú-bárah bi-já ávardan, مثنيٰ کردن musanná kardan.—(*Say again*) باز گفتن báz guftan, باز گو کردن báz-gú kardan, مکرر گفتن mukarrar guftan, تکرار نمودن takrár nimúdan.—(*There is no need to repeat the information*) حاجت باظهار مجدد نيست hájat bi-izhár-i-mujaddad ní 'st.

Repeated, *part.* (*Done*) مکرر mukarrar, تکرار يافته takrár-yáftah, پي در پي واقع شده pay-dar-pay-váqi'-shudah.—(*Said*) از نو گفته az-nau-guftah, باز گفته شده báz-guftah-shudah, مکرر mukarrar.

Repeatedly, *adv.* مکرراً mukarraran, بسيار بار bisyár-bár, بار بار bár-bár, پي در پي pay-dar-pay.

Repeater, *subs.* مکرر mukarrir, تکرار کننده takrár-kunandah, مکرر گو mukarrar-gú, اعادت کننده i'ádat-kunandah.—(*Watch*) ساعت صدا ده sá'at-i-sidá-dih.

Repel, *verb,* دفع نمودن daf' nimúdan, مدافعه نمودن mudáfa'ah nimúdan, راندن rándan, باز زدن báz zadan, طرد کردن tarad kardan, شکست دادن shikast dadan, منع کردن man' kardan, منهزم ساختن munhazim sákhtan.

Repellency, *subs.* دفع daf', دافعيت dáfi'íyat, مدافعه mudáfa'ah, منع man', مانعيت máni'íyat, ممانعت mumána'at.

Repellent, *subs. and adj.* دافع dáfi', راننده ránandah, طارد tárid, دور کننده dúr-kunandah, دافع dáfi', مدافعه mudáfa'ah-kun, طرد نما tarad-nimá.

Repent, *adj.* کشاله کنان kashálah-kunán, پيچ کنان pích-kunán.

Repent, *verb,* پشيمان شدن pashímán shudan, پشيماني pashímání khurdan, توبه کردن taubah kardan, ندامت کشيدن nadámat kashídan, نادم شدن nádim shudan, ارمان داشتن armán dáshtan, غمگين بودن gham-gín búdan, گه خوردن guh khurdan, تغيير رأي taghyír-i-räí dádan, متأسف گشتن muta,assif gashtan.

Repentance, *subs.* پشيماني pashímání, توبه taubah, توبه کاري taubah-kárí, ندامت nadámat, ندم nadam, انابت inábat, تأسف ta'assuf.

Repentant, *adj.* توبه گذار taubah-guzár, توبه کار taubah-kár, پشيمان pashímán, تائب táïb, تواب tavváb, اواب avváb, منيب muníb, متأسف muta,assif, نادم nádim, ندمان nadmán, متندم mutanaddim.

Repenter, *subs.* توبه کننده taubah-kunandah, ندامت کشنده nadámat-kashandah, پشيماني خور pashímání-khur, شخص متأسف shakhs-i-muta,assif.

Repenting, *subs.* توبه taubah, ندامت nadámat, تأسف ta,assuf, تندم tanaddum, پشيماني pashímání, غمگيني gham-gíní.

Re-people, *verb,* باز آباد کردن báz ábád kardan, دو باره مسکون داشتن dú-bárah maskún dáshtan, از نو اهالي دار ساختن az-nau ahálí-dár sákhtan, باز معمور کردن báz ma'múr kardan.

Repercuss, *verb,* باز کوفتن báz kúftan, باز چکش زدن báz chakush zadan, ضربت بر گردانيدن zarbat bar-gardánídan, اعاده ضرب کردن í'ádah-i-zarb kardan, دفع کردن daf' kardan, باز گردانيدن báz gardání-dan.

Repercussion, *subs.* اعاده ضرب i'ádah-i-zarb, باز کوبي báz-kúbí, ضربت بر گرداني zarbat-bar-gardání, باز چکش زني báz-chakush-zaní, باز گرداني báz-gar-dání.

Repurcussive, *adj.* باز کوبنده báz-kúbandah. باز زننده báz-zanandah, ضرب بر گردان zarb-bar-gardán. باز پس جهان báz-pas-jihán, باز گردان báz-gardán.

Repertitious, *adj.* موجود maujúd, يافته yáftah, مکسوب maksúb, محصول mahsúl, باز بدست آمده báz-bi-dast-ámadah.

Repertory, *subs.* انبار ambár, مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), بنگاه bungáh, ودیعت گاه vadí'at-gáh.

Repetend, *subs.* (*Arithmetical term*) عدد مکرر 'adad-i-mukarrar, تکراره takrárah.

Repetition, *subs.* (*Action*) تکرار takrár, تکرر takarrur, ورد vird, اعاده i'ádah, عمل ثاني 'amal-i-sání, کار پي در پي kár-i-pay-dar-pay.—(*Speech*) باز گوئي báz-gú,í, مکرر گوئي mukarrar-gú,í, باز گفتار báz-guftár, سخن مکرر sukhun-i-mukarrar, تکرير takrír.

Repetitional, *adj.* تکراري takrárí, تکريري takrírí, تکرار دار takrár-dár, مکرر mukarrar.

Repine, *verb,* دلتنگ بودن dil-tang búdan, غم خوردن ghamm khurdan, مکدر بودن mukaddar búdan, رنجيدن ranjídan, شکايت داشتن shikáyat dáshtan, افسرده خاطر بودن afsurdah-khátir búdan, داد زدن dád zadan, حسرت بردن hasrat burdan, تأسف کردن ta,assuf kar-dan, نالیدن nálídan.

Repiner, *subs.* شاکي shákí, گله مند gilah-mand, نا راض ná-ráz, داد خواه dád-kháh, مشتکي mushtakí.

Repiningly, *adv.* شکايت کنان shikáyat-kunán, گله

منداله gilah-mandánah, متاسفانه muta,assifánah, بطور داد خواهي bi-taur-i-dád-kháhí, متضرعانه mutazarri'ánah, داد زنان dád-zanán.

Replace, *verb*, (*Put back*) باز نهادن báz nihádan, دو بار نصب كردن dú-bár nasb kardan, از نو متمكن گردانيدن az-nau mutamakkin gardánídan. — (*Exchange*) عوض كردن *or* يافتن *or* دادن 'ivaz kardan *or* yáftan *or* dádan, معاوضه كردن mu'ávazah kardan, بدل كردن *or* آوردن badal kardan *or* ávardan, مبادله كردن mubádalah kardan, تبديل كردن tabdíl kardan, تبدل نمودن tabaddul nimúdan, باز گذاشتن báz guzáshtan, باز بجا گذاشتن báz bi-já guzáshtan, وا پس نهادن vá-pas nihádan, رجوع نمودن rujú' nimúdan, باز دادن báz dádan, رسانيدن rasánídan, مثل پيدا كردن misl paidá kardan, شبيه يافتن shabíh yáftan.

Replacement, *subs.* (*Action*) باز نهي báz-nihí, دو باره نصب كني dú-bárah-nasb-kuní, تمكين ثاني tamkín-i-sání, تجديد اقامت tajdíd-i-iqámat. — (*Exchange*) استبدال istibdál, عوض يابي 'ivaz-yábí, مثل پيدا كني misl-paidá-kuní, باز بجا گذاري báz-bi-já-guzárí.

Re-plant, *verb*, باز غرس كردن báz ghars kardan, باز نشاندن كاشتن báz nishándan *or* káshtan, از نو مغروس كردن az-nau maghrús kardan, دو باره نشاندن dú-bárah nishándan, مجدداً مستقر گردانيدن mujaddadan mustaqirr gardánídan.

Re-plantable, *adj.* قابل باز غرس نمائي qábil-i-báz-ghars-nimá,í, شايسته دو باره نشاني sháyistah-i-dú-bárah-nishání, در خور غرس جديد dar-khur-i-ghars-i-jadíd, دو باره مغروس شو dú-bárah-maghrús-shau.

Re-plantation, *subs.* غرس ثاني ghars-i-sání, دو باره نشاني dú-bárah-nishání, تجديد زرع tajdíd-i-zar', دو باره كاري dú-bárah-kárí.

Replenish, *verb trans.* پر كردن púr kardan, تازه كردن tázah kardan, مملو ساختن mamlú sákhtan, مالامال كردن mál-á-mál kardan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), با تمام رسانيدن bá-tamám rasánídan, تكميل كردن takmíl kardan.—*intrans.* باز پر شدن báz pur shudan, دو باره مملو گشتن dú-bárah mamlú gashtan, از نو امتلا حاصل نمودن az-nau imtilá hásil nimúdan.

Replete, *adj.* پر pur, مملو mamlú, سير sír.

Repletion, *subs.* پري purí, امتلا imtilá, سيري sírí, شبع shab'.—(*Full to repletion*) سير تا امتلا sír-tá-imtilá, پر تا بحلق pur-tá-bi-halq, پر بغايت pur bi-ghávat-pur, نهايت سير nihávat-sír. — (*Repletion of blood*) امتلا دم imtilá-i-dam, زيادتي خون ziyádatí-i-khún.

Repletive, *adj.* پر نما pur-nimá, مملو ساز mamlú-sáz, شبع آر shab'-ár, سير كننده sír-kunandah.

Repleviable, *adj.* (*Legal term*) استرداد پذير istirdádpazír, باز گرفتني báz-giriftaní, كفالت پذير kafálatpazír, پس آوردني pas-ávardaní, ضمانت بردار zamánatbardár.

Replevin, *subs.* (*Legal term*) التزام نامه iltizám-námah, ضمانت نامه zamánat-námah, استرداد نامه istirdádnámah.

Replevisable, *adj.* (*Legal term*) استرداد پذير istirdádpazír, باز گرفتني báz-giriftaní, كفالت پذير kafálatpazír, پس آوردني pas-ávardaní, ضمانت بردار zamánat-bardár.

Replevy, *verb*, (*Legal term*) بضمانت باز پس آوردن bizamánat báz-pas ávardan, التزام رد دادن iltizám-i-radd dádan, متكفل رد شدن mutakaffil-i-radd shudan, بشروط وا پس گرفتن bi-shurút vá-pas giriftan, ضامن درك شدن zámin-darak shudan.

Replicate, *adj.* باز پيچيده báz-píchídah, بر گردانيده bar-gardánídah, مقلوب maqlúb, بر گشته bar-gashtah.

Replication, *subs.* جواب مدعي عليه javáb-i-mudda'á-'ilaihi, جواب javáb, پاسخ pásukh, رد قول radd-i-qaul.

Reply, *subs.* جواب javáb, پاسخ pásukh.—(*Letter*) رجعه raj'ah, كاغذ جوابيه kághaz-i-javábíyah, جواب خط javáb-i-khatt.

Reply, *verb*, جواب دادن javáb dádan, در جواب گفتن dar-javáb guftan, پاسخ دادن pásukh dádan, رد قول كردن radd-i-qaul kardan, در رد سخن گفتن dar-radd-i-sukhun guftan.

Re-polish, *verb*, باز صيقل زدن báz saiqal zadan, دو باره پاك كردن dú-bárah pák kardan, از نو هموار ساختن az-nau ham-vár sákhtan, دو باره صاف كردن dú-bárah sáf kardan, مجدداً زدودن mujaddadan zadúdan.

Report, *subs.* (*Account*) نقل naql, بيان bayán, قصه qissah, حكايت hikáyat.—(*Rumour*) شهرت shuhrat, خبر khabar, آوازه ávázah, نبا nabá.—(*Document*) تفصيل نامه tafsíl-námah, صورت حال súrat-i-hál, بيان كيفيت bayán-i-kaifíyat. — (*Of fire-arms*) شليك shalík, صدائي تفنگ sidá,í-i-tufang, آواز تفنگ áváz-i-tufang.—(*School report*) كتابچه kitábchah.—(*Official report*) مضبطه mazbatah.—(*Report is very busy*) خبر در غايت شيوعست khabar dar-ghávat-i-shuyú 'st.

Report, *verb*, شهرت دادن shuhrat dádan, خبر دادن khabar dádan, معروض داشتن ma'rúz dáshtan, اطلاع دادن ittilá' dádan, اخبار كردن ikhbár kardan, اعلام نمودن i'lám nimúdan, بيان كردن bayán kardan, اذاعه نمودن izá'ah nimúdan, رجوع كردن rujú' kardan.—(*To be reported*) شائع شدن sháï' shudan, روايت شدن rivávat shudan.—(*As reported*) آنچه در افواه داشت ánchih dar-afváh dásht, اينكه شائع شده بود ín-kih sháï' shudah búd.

Reporter, *subs.* خبر دهنده khabar-dihandah, معروض

دارنده ma'rúz-dárandah.—(*Newspaper reporter*) وقائع نگار viqáï'-nigár, اعلام نويس i'lám-nivís, اطلاع ده ittilá'-dih.

Reporting, *subs.* اخبار ikhbár, انبا imbá, اعلام i'lám, نقل naql, بيان bayán.—(*Newspaper reporting*) وقائع نگاري viqáï'-nigárí, اعلام نويسي i'lám-nivísí, اطلاع دهي ittilá'-dihí.

Reposal, *subs.* (*Action*) آرام گيري árám-gírí, راحت گيري ráhat-gírí, استراحت istiráhat, استقرار istiqrár. (*Rest*) آرام árám, آسايش ásáyish, راحت ráhat, آسودگي ásúdagí.

Repose, *subs.* آرام árám, آرميدگي áramídagí, آرامش árámish, آرامي árámí, آسايش ásáyish, آسودگي ásúdagí, راحت ráhat, استراحت istiráhat, سكون sukún, سكونت sukúnat, سكينه sakínah, فراغت farághat, فراغ farágh, رفاهيت rafáhiyat, امنيت amniyat, اطمئنان itmïnán.

Repose, *verb trans.* خوابانيدن khábánídan, آرام دادن árám dádan, راحت بخشيدن ráhat bakhshídan.—(*Place*) نهادن nihádan, وضع كردن vaz' kardan, قرار دادن qarár dádan.—(*Lay up*) ذخيره كردن zakhírah kardan, مخزون نمودن makhzún nimúdan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár).—(*Confide*) اعتماد كردن i'timád kardan, اطمئنان حاصل نمودن itmïnán hásil nimúdan, (از) خاطر جمع شدن khátir-jam' shudan (az). —*intrans.* آسودن ásúdan (*rt.* آساي ásáy), آسايش ásáyish nimúdan, آسائيدن ásá,ídan, استراحت istiráhat kardan, آرام گرفتن árám giriftan, آرميدن áramídan, راحت كردن ráhat kardan, خوابيدن khábídan, مستريح گشتن mustaríh gashtan.—(*Confide*) اعتماد داشتن i'timád dáshtan, مطمئن بودن mutmäinn búdan, خاطر جمع شدن khátir-jam' shudan, تكيه داشتن takyah dáshtan.

Reposit, *verb,* وديعت نهادن vadí'at nihádan, امانت گذاشتن amánat guzáshtan, سپردن sipurdan, قرار دادن qarár dádan, استقرار بخشيدن istiqrár bakhshídan, مخزون ساختن makhzún sákhtan.

Reposition, *subs.* وديعت نهي vadí'at-nihí, امانت گذاري amánat-guzárí, باز نهي báz-nihí, استقرار بخشي istiqrár-bakhshí, وضع vaz', استيداع istídá'.

Repository, *subs.* خزانه khizánah (*pl.* خزائن khazáïn), خزينه khazínah, مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), گنج ganj, انبار ambár, كنز kanz, وديعتگاه vadí'at-gáh, امانت گاه amánat-gáh, آرامگاه árám-gáh, محل mahall, مكان makán.

Re-possess, *verb,* باز داشتن báz dáshtan, باز تصرف كردن báz tasarruf kardan, از نو مالك شدن az-nau málik shudan, باز بدست آوردن báz bi-dast ávardan, دو باره صاحب شدن dú-bárah sáhib shudan, مجددا mujaddadan استملاك نمودن istimlák nimúdan.

Re-possession, *subs.* (*Action*) باز بدست آواري báz-bi-dast-ávarí, تصاحب جديد tasáhub-i-jadíd, استملاك ثاني istimlák-i-sání, تصرف نو tasarruf-i-nau.—(*State*) متصرفيت جديده mutasarrifíyat-i-jadídah, تازه گيري tázah-gírí, استملاك نو istimlák-i-nau.

Reprehend, *verb,* ملامت كردن malámat kardan, عيب گفتن 'aib guftan, ذم كردن zamm kardan, مؤاخذه كردن müákhazah kardan, توبيخ نمودن taubíkh nimúdan, نكوهش كردن nikúhish kardan, سر زنش دادن sar-zanish dádan, طعن زدن ta'n zadan.

Reprehender, *subs.* عيب گو 'aib-gú, ملامت گر malámat-gar, مذمت كن mazammat-kun, طاعن tá'in, عاذل 'ázil, توبيخ نما taubíkh-nimá.

Reprehensible, *adj.* مقصر muqassir, لائق ملام láïq-i-malám, سزاوار ملامت sizávár-i-malámat, قابل توبيخ qábil-i-taubíkh, خجالتمند khijálat-mand, ملوم malúm, مليم mulím, نكوهش مند nikúhish-mand, تقصير دار taqsír-dár, خاطي khátí.

Reprehensibleness, *subs.* مجرمي mujrimí, ملوميت malúmíyat, تقصير داري taqsír-dárí, توبيخ مندي taubíkh-mandí, مطعوني mat'úní, نكوهيدگي nikúhídagí, قصور مندي qusúr-mandí.

Reprehensibly, *adv.* خجلانه khijilánah, ملومانه malúmánah, مليمانه mulímánah, مقصرانه muqassiránah, قصور مندانه qusúr-mandánah, بطريق توبيخ پذيري bi-taríq-i-taubíkh-pazírí, با شايستگي ملامت bá-sháyis-tagí-i-malámat.

Reprehension, *subs.* تعزير ta'zír, زجر zajr, ملامت malámat, سر زنش sar-zanish, مؤاخذه müákhazah, پيغاره paighárah, عتاب 'itáb, توبيخ taubíkh, نكوهش nikúhish, طعن ta'n, تأديب لساني tádíb-lisání.

Reprehensive, *adj.* پر ملامت pur-malámat. پر عتاب pur-'itáb, سر زنش دار sar-zanish-dár. سخت sakht. توبيخ آميز taubíkh-ámíz, درشت durusht, با تنبيه bá-tambíh.

Represent, *verb,* اظهار كردن izhár kardan, نمودن nimúdan (*pl.* نماي nimáy), وا نمود كردن vá-nimúd kardan, عرض كردن 'arz kardan, نشان دادن nishán dádan.—(*By petition*) عرض كردن 'arz kardan, معروض داشتن ma'rúz dáshtan, التماس كردن iltimás kardan.—(*Imitate*) تقليد كردن taqlíd kardan.—(*Legal term*) وكالت كردن vikálat kardan, نيابت نمودن niyábat nimúdan, جا نشيني كردن já-nishíní kardan, مظهر واقع شدن mazhar vaqi' shudan.—(*Parliamentary term*) وكيل جماعت شدن vakíl-i-jamá'at shudan.—(*To represent a case*) تقديم كردن taqdím kardan, عرض حال كردن 'arz-i-hál kardan, صورت نمودن súrat nimúdan.

Representable, *adj.* قابل تقديم qábil-i-taqdím, قابل عرض qábil-i-'arz, بيان پذير bayán-pazír, نقل كردني naql-kardaní, وكالت بردار vikálat-bardár.

Representation, *subs.* (*Action*) وا نمود vá-nimúd, اظهار izhár, تقديم taqdím.—(*Verbal*) عرض ‘arz, در خواست dar-khást, التماس iltimás, تمنا tamannáa, استدعا istid‘á.—(*Written*) عريضه ‘arízah, عرضداشت ‘arz-dásht.—(*Dramatic*) تقليد taqlíd, تماشا tamáshá. —(*Picture*) صورت súrat, تصوير tasvír (*pl.* تصاوير tasávír), شبيه shabíh.—(*Parliamentary term*) وكالت vikálat, توكيل taukíl, نيابت niyábat.

Representative, *subs.* قائم مقام qáïm-maqám, نائب náïb-manáb, جا نشين já-nishín, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá). — (*Parliamentary*) وكيل قوم vakíl-i-qaum, وكيل vaqíl.—*adj.* اظهاري izhárí, شباهت نما shabáhat-nimá, وكالتي vikálatí, توكيلي taukílí, نيابي niyábí.—(*Representative Government*) حكومت نيابيه hukúmat-i-niyábíyah.

Represented, *part.* معروض ma‘rúz, اظهار داشته izhár-dáshtah, نموده nimúdah.—(*To be represented, at a meeting*) اعضا بودن a‘zá búdan.

Representer, *subs.* نماينده nimáyandah, عارض ‘áriz, اظهار دار izhár-dár, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), نائب náïb.

Representment, *subs.* خيال khiyál, صورت súrat, مثال misál, تشبيه tashbíh, رأي räí, فكر fikr.

Repress, *verb,* فرو نشاندن furú nishándan, بزير آوردن bi-zír ávardan, پست كردن past kardan, منقاد ساختن munqád sákhtan, مطيع گردانيدن mutí‘ gardánídan, منع كردن man‘ kardan, دفع نمودن daf‘ nimúdan, توقيف دادن tauqíf dádan.—(*Press again*) باز فشاردن báz fishárdan, باز چپانيدن báz chapánídan.

Represser, *subs.* فرو نشاننده furú-nishánandah, بزير آورنده bi-zír-ávarandah, منقاد ساز munqád-sáz, مطيع گردان mutí‘-gardán, مانع máni‘, متهور نما mutahavvir-nimá, مغلوب سار maghlúb-sáz.

Repressible, *adj.* منع پذير man‘-pazír, دفع ياب daf‘-yáb, منقاد شو munqád-shau, مطيع گرد mutí‘-gard, فرو نشين furú-nishín, ازدجار ياب izdijár-yáb.

Repression, *subs.* فرو نشاندگي furú-nishándagí, تسخير taskhír, منقاد سازي munqád-sází, منع man‘, دفع daf‘, زجر zajr, ازدجار izdijár.

Repressive, *adj.* شديد shadíd, سخت sakht, موثر müassir, دافع dáfi‘, فرو نشان furú-nishán, زاجر zájir, انقياد آميز inqiyád-ámíz.

Repressively, *adv.* بطور فرو نشاني bi-taur-i-furú-nishání, بقصد انقياد bi-qasd-i-inqiyád, بطور منع bi-taur-i-man‘, دفع كنان daf‘-kunán.

Reprieve, *subs.* مهلت muhlat, امهال imhál, املا imlá, انظار inzár.—(*Of a murderer*) تاخير عذاب täkhír-i-‘azáb, مهلت زيست muhlat-i-zíst, مهلت بعد از فتوي muhlat-i-ba‘d-az-fatvá.—(*Interval of ease*) فاصله آرام fásilah-i-árám, مدت املا muddat-i-imlá.

Reprieve, *verb,* مهلت دادن muhlat dádan. امهال كردن imhál kardan, وقت دادن vaqt dádan, تاخير عذاب täkhír-i-‘azáb nimúdan, انظار نمودن inzár nimúdan.—(*Applied to a murderer*) مهلت زيست دادن muhlat-i-zíst dádan, مهلت بعد از فتوي دادن muhlat-i-ba‘d-az-fatvá dádan.

Reprimand, *subs.* سر زنش sar-zanish, زجر zajr, ملامت malámat, معاتبه mu‘átabah, تعزير ta‘zír, تنبيه tambíh, گوشمال gúsh-mál, تاديب tädíb, تقبيح taqbíh.

Reprimand, *verb,* ملامت كردن malámat kardan, عيب ‘aib guftan, گفتن zamm kardan, مواخذه كردن müákhazah kardan, سر زنش نمودن sar-zanish nimúdan, تاديب نمودن tädíb nimúdan, عتاب نمودن ‘itáb nimúdan, سخت گفتن sakht guftan, تنبيه كردن tambíh kardan.

Reprint, *subs.* اثر جديد asar-i-jadíd, نشان ثاني nishán-i-sání, تبع ثاني tab‘-i-sání, چاپ دوم cháp-i-duvum.

Reprint, *verb,* باز نشان دار كردن báz nishán-dár kardan, دو باره اثر گذاشتن dú-bárah asar guzáshtan, بار ديگر طبع نمودن bár-i-dígar tab‘ nimúdan, دفعه دوم چاپ كردن daf‘ah-i-duvum cháp kardan.

Reprisal, *subs.* انتقام intiqám, قصاص qisás, مكافات mukáfát, اخذ انتقام akhz-i-intiqám, سد خسارت sadd-i-khasárat, تلافي taláfí.—(*To make reprisals*) تقاص taqáss nimúdan, اخذ انتقام كردن akhz-i-intiqám kardan, سد خسارت نمودن sadd-i-khasárat nimúdan.

Reproach, *subs.* سر زنش sar-zanish, مواخذه müákhazah, تعزير ta‘zír, زجر zajr, ملامت malámat, پيغاره paighárah, شتم shatm, عتاب ‘itáb, آزار ázár, طعنت ta‘nat, افترا iftirá, دشنام dushnám.

Reproach, *verb,* سر زنش نمودن sar-zanish nimúdan, توبيخ كردن taubíkh kardan, عتاب نمودن i‘táb nimúdan, آزار كردن ázár kardan, ملامت كردن malámat kardan, نكوهيدن nikúhídan, عيب گفتن ‘aib guftan, ذم كردن zamm kardan, مواخذه كردن müákhazah kardan, طعن زدن ta‘n zadan, تعنت كردن ta‘annut kardan.

Reproachable, *adj.* قابل ملامت qábil-i-malámat, فحش طلب fuhsh-talab, دشنام خواه dushnám-kháh, سزاوار توبيخ sizávár-i-taubíkh, طعنه خواه ta‘nah-kháh, نا پسند ná-pasand, قبيح qabíh.

Reproachful, *adj.* معيوب ma‘yúb, شوخ shúkh, بد زبان bad-zabán, زبان دراز zabán-diráz, پر دشنام pur-dushnám, پر شتم pur-shatm, فحش آميز fuhsh-ámíz. —(*Infamous*) رسوا rusvá, فضيح fazíh, رو سياه rú-siyáh, قباحت دار qabáhat-dár, زشت zisht, خوار khár.

Reproachfully, *adv.* طعناً ta‘nan, توبيخاً taubíkhan, بطور فحش bi-taur-i-fuhsh, بطرز افتضاح bi-tarz-i-iftizáh ملومانه malúmánah.

Reprobate, *subs. and adj.* مردود الايمان mardúdu ’l-

ímán, مردود mardúd, مرفوض marfúz, شریر sharír. ملعون mal'ún, رجیم rajím, مخذول makhzúl, رانده rándah, تفاله tafálah, مطرود matrúd, مدحور madhúr, وا زده vá-zadah, رد کرده radd-kardah, نا مقبول ná-maqbúl, بد خلق bad-khulq, بی تقوی bí-taqvá, مرتد murtadd, عاصی 'ásí, مذوم mazüm.

Reprobate, *verb,* رد کردن radd kardan, مردود ساختن mardúd sákhtan, رفض نمودن rafz nimúdan, راندن rándan, ترك کردن tark kardan, مکروه داشتن makrúh dáshtan, بهلاکت وا گذاشتن bi-halákat vá-guzáshtan.

Reprobateness, *subs.* مردودیت mardúdíyat, ملعونیت mal'úníyat, نا مقبولی ná-maqbúlí, راندگی rándagí, مکروهیت makrúhíyat, تخطئه takhtïah.

Reprobater, *subs.* رد کننده radd-kunandah, مبغوض دارنده mabghúz-dárandah, رفض کننده rafz-kunandah, بد داننده bad-dánandah, کاره kárih.

Reprobation, *subs.* رد radd, ترك tark, رفض rafz, خذلان khizlán, طرد tard, کراهت karáhat, بغض bughz, راندگی rándagí, تخطئه takhtïah.

Reproduce, *verb,* باز آوردن báz ávardan, باز آفریدن báz áfirídan, باز پیدا کردن báz paidá kardan, وا نمودن vá-nimúdan, دو باره ساختن dú-bárah sákhtan, از نو az-nau íjád kardan, ایجاد کردن i'ádah nimúdan.

Reproducer, *subs.* باز پیدا کن báz-paidá-kun, دو باره ساز dú-bárah-sáz, اعاده بخش i'ádah-bakhsh, مجدد mujaddid, احداث نما ihdás-nimá, تازه گردان tázah-gardán.

Reproduction, *subs.* (*Action*) تحدیث tahdís, احداث ihdás, تجدید tajdíd, اعادت i'ádat, دو باره سازی dú-bárah-sází. — (*Thing*) باز آفرینی báz-áfiríní, تجدید خلقت tajdíd-i-khulqat, تازه گردانی tázah-gardání, انشا نو inshá-i-nau, خلق جدید khalq-i-jadíd.

Reproductive, *adj.* دو باره ساز dú-bárah-sáz, احدائی ihdásí, انشای inshái, اعادتی i'ádatí, نو آفرینی nau-áfiríní, باز آور báz-ávar.

Re-promulgate, *verb,* از نو نشر دادن az-nau nashr dádan, دو باره منتشر ساختن dú-bárah muntashir sákhtan, باز اعلان کردن báz i'lán kardan, مجدداً ابلاغ نمودن mujaddadan iblágh nimúdan.

Reproof, *subs.* تعزیر ta'zír, زجر zajr, ملامت malámat, سر زنش sar-zanish, مؤاخذه müákhazah, پیغاره paighárah, عتاب 'itáb, اعتراض i'tiráz, نکوهش nikúhish, توبیخ taubíkh, تقریع taqrí'.

Reprovable, *adj.* قابل ملامت qábil-i-malámat, سزاوار نکوهش sizávár-i-nikúhish, مستوجب طعن mustaujib-i-ta'n, مورد مؤاخذه maurid-i-müákhazah, مستحق توبیخ mustahaqq-i-taubíkh, قابل تقریع qábil-i-taqrí', سر زنش گیر sar-zanish-gír.

Reprovableness, *subs.* ملامت پذیری malámat-pazírí, نکوهش مندی nikúhish mandí, نکوهیدگی nikúhídagí, استحقاق توبیخ istihqáq-i-taubíkh, سر زنش گیری sar-zanish-gírí, مؤاخذه برداری müákhazah-bardárí.

Reprovably, *adv.* ملومانه malúmánah, ملیمانه malímánah, بطریق ملامت پذیری bi-tarík i-malámat-pazírí, بطور نکوهیدگی bi-taur-i-nikúhídagí, مذمومانه mazmúmánah, بطرز طعن bi-tarz-i-ta'n, بطور شناعت bi-taur-i-shaná'at.

Reprove, *verb,* ملامت کردن malámat kardan, عیب گفتن 'aib guftan, ذم کردن zamm kardan, مؤاخذه کردن müákhazah kardan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, توبیخ نمودن taubíkh nimúdan, تقریع کردن taqrí' kardan, نکوهیدن nikúhídan, زشت گفتن zisht guftan, تقبیح کردن taqbíh kardan, تشنیع کردن tashní' kardan.

Reprover, *subs.* ملامت گر malámat-gar, نکوهش کن nikúhish-kun, مذمت نما mazammat-numá, موبخ mú-abbikh, مؤاخذ müákhiz, عیب گو 'aib-gú, سر زنش کن sar-zanish-kun.

Reptation, *subs.* دبابت dabábat, زحافت zuháfat, جنبندگی jumbandagí, کشاله kashálah, گهگلو guhgulú, غیژش ghízhish, خشخش khishkhish.

Reptile, *subs.* خزنده khazindah, جنبنده jumbandah, حشرت hasharat (*pl.* حشرات hasharát), جانور jánvar, دبیب dabíb, زحافه zahháfah.—*adj.* دنی daní, دون dún, سفله suflah, پست past, رذل razl, پست فطرت past-fitrat.

Reptilian, *adj.* حشراتی hasharátí, متعلق بحشرات mu-ta'alliq-bi-hasharát, دبیبی dabíbí.

Republic, *subs.* دولت جمهوریه daulat-i-jumhúríyah, جمهور jumhúr, حکومت جمهوری hukúmat-i-jumhúrí. —(*President of the Republic*) رئیس الجمهور ra'ísu 'l-jumhúr, رئیس دولت جمهوریه ra'ís-i-daulat-i-jumhúríyah.—(*Republic of letters*) جمعیت علما jam'íyat-i-'ulamá.

Republican, *subs.* جمهوری دوست jumhúrí-dúst.—*adj.* جمهوری jumhúrí, عمومی 'umúmí.

Republicanism, *subs.* جمهوریت jumhúríyat, اساس جمهوری asás-i-jumhúrí, میل جمهوریت mail-i-jumhúríyat.

Republicanize, *verb,* جمهوری ساختن jumhúrí sákhtan, عمومی گردانیدن 'umúmí gardánídan, بر اصول جمهوریت قرار دادن bar-usúl-i-jumhúríyat qarár dádan.

Re-publication, *subs.* نشر ثانی nashr-i-sání, انتشار جدید intishár-i-jadíd, اعلام ثانی i'lám-i-sání, تجدید بیان tajdíd-i-bayán.—(*As a book*) دو باره چاپ کنی dú-bárah-cháp-kuní, از نو طبع نمائی az-nau-tab'-nimá'í.

Re-publish, *verb,* باز نشر دادن báz nashr dádan, از نو

منتشر ساختن az-nau muntashir sákhtan, دو باره انتشار دادن dú-bárah intishár dádan, مجدداً اعلام mujaddadan i'lám nimúdan.—(*As a book*) دو باره چاپ کردن dú-bárah cháp kardan, از نو طبع نمودن az-nau tab' nimúdan.

Re-publisher, *subs.* نشر دهنده ثاني nashr-dihandah-i-sání, منتشر ساز جديد muntashir-sáz-i-jadíd, منتشر جديد muntashir-i-jadíd.—(*Of a book*) دو باره چاپ کن dú-bárah-cháp-kun, از نو طبع نما az-nau-tab'-nimá.

Repudiable, *adj.* قابل ترك qábil-i-tark, سايسته رد sháyistah-i-radd, رفض پذير rafz-pazír, رانده شدني rándah-shudaní, مردود mardúd, نا مقبول ná-maqbúl.

Repudiate, *verb*, ترك نمودن tark nimúdan, ول كردن vil-kardan, دست بردار شدن dast-bardár shudan, رد كردن radd kardan, رفض نمودن rafz nimúdan.—(*Divorce*) منطلق ساختن muntaliq sákhtan, طلاق دادن taláq dádan, مطلقه ساختن mutallaqah sákhtan.—(*Applied to a debt*) انكار كردن inkár kardan, قبول نداشتن qabúl na-dáshtan.

Repudiation, *subs.* ترك tark, رد radd, جهد jahd, دفع daf'.—(*Divorce*) تطليق tatlíq, طلاق taláq, تسريح tasríh.—(*Of debts*) انكار inkár, عدم اقرار 'adam-i-iqrár, ابا ibá.

Repudiator, *subs.* ترك كننده tark-kunandah, رد نماينده radd-nimáyandah, دور اندازنده dúr-andázandah.—(*Divorcer*) طلاق دهنده taláq-dihandah, ول كننده vil-kunandah, رها نماينده rihá-nimáyandah.—(*Of debts*) انكار كننده inkár-kunandah, منكر munkir, ابا دارنده ibá-dárandah.

Repugn, *verb*, مخالفت كردن mukhálafat kardan, مقاومت نمودن muqávamat nimúdan, تناقض داشتن tanáquz dáshtan, ممانعت نمودن mumána'at nimúdan.

Repugnance, *subs.* (*Dislike*) ابا ibá, اعراض i'ráz, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, منافرت munáfarat, كره karah, كراهت karáhat, كراهيت karáhiyat, مخالفت mukhálafat, مضادت muzáddat, مقاومت muqávamat.—(*Reluctance*) تردد taraddud, پس و پيش pas-u-písh, وسواس vasvás, اعراض i'ráz, ابا ibá, عدم رضا 'adam-i-razá, بي ميلي bí-mailí, اشمئزاز ishmïzáz, نا خواهي ná-kháhí.

Repugnant, *adj.* مخالف mukhálif, مغاير mugháyir, مناقض munáqiz, منافي munáfí, مكروه makrúh, مباين mubáyin, مضاد muzádd.—(*Averse*) مانع máni', كاره kárih, مخالف mukhálif, راغم rághim, ضد zidd, متنفر matanaffir, مكره mukrih.

Repugnantly, *adv.* مخالفانه mukhálifánah, بطور مناقضت bi-taur-i-munáqazat, از روي منافرت az-rúy-i-munáfarat, با كمال بي ميلي bá-kamál-i-bí-mailí, مجبورانه majbúránah.

Repulse, *subs.* دفع daf', اندفاع indifá', رفع raf', رد radd, حرمان harmán, طرد tard, انكار inkár.—(*Of an enemy, &c.*) شكست shikast, دفع daf', هزيمت hazímat, انهزام inhizám, انكسار inkisár.

Repulse, *verb*, وا راندن vá-rándan, باز راندن báz rándan, رد دادن radddádan, دور كردن dúr kardan, دفع كردن daf' kardan, رفع كردن raf' kardan, مدافعه نمودن mudáfa'ah nimúdan, پس زدن pas zadan, طرد كردن tard kardan, هزيمت دادن hazímat dádan, پس نشاندن pas nishándan.

Repulsed, *part.* مندفع mundafi', رد radd, مهزوم mahzúm, منهزم munhazim, مدفوع madfú', پس نشانده pas-nishándah, هزيمت يافته hazímat-yáftah.

Repulsion, *subs.* دفع daf', تدافع tadáfu', اندفاع indifá', رد radd, مقاومت muqávamat, منافرت munáfarat, مباعدت mubá'adat.

Repulsive, *adj.* بد چهره bad-chihrah, زشت zisht, مغص mughass, منافر munáfir, نفرت انگيز nifrat-angíz, كراهت آميز karáhat-ámíz, دل سردي آور dil-sardí-ávar, تنفر بخش tanaffur-bakhsh, گريز ده guríz-dih.

Repulsiveness, *subs.* زبنيت zibníyat, تنفر بخشي tanaffur-bakhshí, كراهت انگيزي karáhat-angízí, بد اوغري bad-úghurí, وا زندگي vá-zanandagí, دفاعي daffá'í, راندگي rándagí.

Repulsory, *adv.* دافع dáfi', هزيمت ده hazímat-dih, تنفر بخش tanaffur-bakhsh, گريز آور guríz-ávar, كراهت انگيز kharáhat-angíz.

Re-purchase, *subs.* باز خري báz-kharí, خريد ثاني kharíd-i-sání, ابتياع نو 'ibtiyá'-i-nau, باز پس خري báz-pas-kharí, اشترا جديد ishtirá-i-jadíd.

Re-purchase, *verb*, باز خريدن báz kharídan, باز اشترا نمودن báz ishtirá nimúdan, باز ابتياع كردن báz ibtiyá' kardan, دو باره خريدن dú-bárah kharídan, از نو اشترا نمودن az-nau ishtirá nimúdan, مجدداً به ابتياع در آوردن mujaddadan bi-ibtiyá' dar-ávardan.

Reputable, *adj.* معتبر mu'tabar, محترم muhtaram, معزز mu'azzaz, مكرم mukarram, نامور nám-var, شهير shahír, مشهور mashhúr.

Reputably, *adv.* معتبرانه mu'tabaránah, بطور اعتبار bi-taur-i-i'tibár, بطريق احترام bi-taríq-i-ihtirám, نامورانه nám-varánah, شريفانه sharífánah.

Reputation, *subs.* نام nám, نيكنامي ník-námí, آبرو áb-i-rú, عرض 'irz, حرمت hurmat, عزت 'izzat, وقار vaqár, ننگ nang, ناموس námús, شهرت shuhrat, اسم ism, اعتبار i'tibár, احترام ihtirám, شرف sharf, شرافت sharáfat.—(*Good reputation*) نيك نامي níknámí, ناموري nám-varí, صيت شرافت sít-i-sharáfat, آوازه خوبي ávázah-i-khubí.—(*Ill reputation*) بد نامي bad-námí, رسوائي rusvá,í, افتضاح iftizáh.—(*To*

injure a person's reputation) هتك آبروئي شخص نمودن hatk-i-áb-i-rú,í-shakhs nimúdan.—(*He has a reputation for honesty*) در امانت شهرت دارد dar-amánat shuhrat dárad.—(*What reputation have you achieved*) اسمي كه در كردهي كو ismí kih dar-kardahí kú.

Reputative, *adj.* مشهور mashhúr, معروف ma'rúf, متصور mutasavvar.

Repute, *subs.* اعتبار i'tibár, شهرت shuhrat, صيت sít, آوازه ávázah, اسم ism, نام nám.—(*Of good repute*) نيك نام ník-nám.—(*Of ill repute*) بد نام bad-nám.

Request, *subs.* در خواست dar-khást. خواهش kháhish, تمنا tamanná, آرزو árzú, التماس iltimás, نياز niyáz, دعا du'á, استدعا istid'á, مطلب matlab, طلب talab, الجا iljá, ملتمس multamis, سؤال süál, مسؤل masül, مدعا mudda'á, مراد murád, لزوم luzúm, ضرورت zarúrat, حاجت hájat.—(*At the request of*) بنا بر استدعائي biná-bar-istid'á,í.—(*He is in great request*) او خيلي مطلوب امست ú khailí matlúb ast.

Request, *verb,* خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), در خواست نمودن dar-khást nimúdan, خواهش كردن kháhish kardan, التماس كردن iltimás kardan, تمنا نمودن tamanná nimúdan, نياز كردن niyáz kardan, دعا كردن du'á kardan, استدعا نمودن istid'á nimúdan, مطالبه نمودن mutálabah nimúdan, سؤال نمودن süál nimúdan, ترجي كردن tarajjí kardan.—(*To need*) لازم داشتن lázim dáshtan, ضرور داشتن zarúr dáshtan, حاجت داشتن hájat dáshtan, اقتضا كردن iqtizá kardan, محتاج بودن muhtáj búdan, در كار شدن dar-kár shudan.—(*As may be required*) بقدر لزوم bi-qadr-i-luzúm.

Requirement, *subs.* مقتضا muqtazá, اقتضا iqtizá, لزوم luzúm, احتياج ihtiyáj, مطالبه mutálabah, ادعا iddi'á.

Requisite, *subs.* لازمه lázimah (*pl.* لوازم lavázim), تدارك tadáruk.—*adj.* ضرور zarúr, لازم lázim, ملتزم multazim, مقتضي muqtazí, معتقد mu'taqid, واجب vájib, در كار dar-kár, متحتم mutahattim.

Requisiteness, *subs.* لزوم luzúm, ضرورت zarúrat, حاجت hájat, احتياج ihtiyáj, حتميت hatmíyat, وجوب vujúb.

Requisition, *subs.* تقاضا taqázá, اقتضا iqtizá, طلب talab, دعوت da'vat, خواهش kháhish, در خواست dar-khást.

Requisitive, *adj.* متقاضي mutaqází, مطالب mutálib, داعي dá'í, خواهشمند kháhish-mand, تقاضا گر taqázá-gar, مطالبه كن mutálabah-kun, مقتضي muqtazí.

Requital, *subs.* مجازات mujázát, مكافات mukáfát, جزا jizá, عقاب 'aqáb, پاداش pádásh, سزا sizá, معاقبه mu'áqabah, قصاص qisás, كيفر kaifar.

Requite, *verb,* مجازات كردن mujázát kardan, مكافات كردن mukáfát kardan, معاقبت نمودن mu'áqabat nimúdan, سزا دادن sizá dádan, كيفر رسانيدن kaifár rasánídan, عوض دادن 'ivaz dádan.

Rere, *adj.* خام khám, ناپخته ná-pukhtah, اوغاني úghání, نيم جوش ním-júsh.

Rereward, *subs.* فوج دنبال fauj-i-dumbál.—*adj.* دنباله دار dumbálah-dár, عقب پا 'aqib-pá, پشت بند pusht-band.

Re-sail, *verb trans.* بردن *or* باز راندن báz rándan *or* burdan, دو باره دريائي كردن dú-bárah daryá,í kardan.—*intrans.* گشتن *or* باز رفتن báz raftan *or* gashtan, دو باره دريائي شدن dú-bárah daryá,í shudan.

Re-sale, *subs.* وا فروخت vá-furúkht, فروش ثاني furúsh-i-sání, فروخت دوم furúkht-i-duvum, باز فروشي báz-furúshí, بيع ثاني bai'-i-sání.

Rescind, *verb,* رد كردن radd kardan, باطل كردن bátil kardan, نسخ ساختن naskh sákhtan, منسوخ گردانيدن mansúkh gardánídan, قطع كردن qat' kardan, بر هم زدن bar-ham zadan, محو كردن mahv kardan, بي اثر نمودن bí-asar nimúdan, محق كردن mahq kardan, بريدن burídan.

Rescission, *subs.* رد radd, نسخ naskh, ابطال ibtál, محو mahv, محق mahq.

Rescissory, *adj.* قاطعي qáti'í, ناسخي násikhí, مبطل mubtil, نسخ ساز naskh-sáz.

Rescript, *subs.* امر amr (*pl.* اوامر avámir), تنظيم tanzím, فرمان farmán, حكم شاهي hukm-i-sháhí.

Rescription, *subs.* باز نويسي báz-nivísí, جواب javáb, پاسخ pásukh.

Rescue, *subs.* رهائي rihá,í, رها rihá, خلاص khalás, نجات naját, نصرت nusrat, انقاذ inqáz, فرياد رسي fryád-rasí.

Rescue, *verb,* خلاص كردن khalás kardan, نجات دادن naját dádan, رها كردن rihá kardan, رهائي بخشيدن rihá,í bakhshídan, انقاذ نمودن inqáz nimúdan, نصرت دادن nusrat dádan.

Rescuer, *subs.* مخلص mukhallis, رهاننده rihánandah, منجي munajjí, فرياد رس fryád-ras, صريخ saríkh.

Research, *subs.* جستجو justujú, تفحص tafahhus, تفتيش taftísh, تجسس tajassus, استفسار istifsár, تحقيق tahqíq, طلب تام talab-i-támm.—(*Scientific research*) تتبعات tatabbu'át, تحقيقات علميه tahqíqát-i-'ilmíyah. —(*He is a man of research*) مرد محققيست mard-i-muhaqqiqí 'st.

Research, *verb,* تفتيش تام نمودن taftísh-i-támm nimúdan, تحقيق كردن tahqíq kardan, تجسس كردن tajassus kardan, بدقت سنجيدن bi-diqqat sanjídan, غور رسي كردن ghaur-rasí kardan, رسيدگي نمودن rasídagí nimúdan.

Re-seat, *verb,* باز نشانيدن báz nishánídan, از نو متمكن ساختن az-nau mutamakkin sákhtan, دو باره نصب كردن dú-bárah nasb kardan, مجدداً قرار دادن mujaddadan qarár dádan.

Reseda luteola (*The woad plant which gives a yellow dye*), *subs.* اسپرك usparak, ورس vars.

Re-see, *verb,* باز ديدن báz dídan, دو باره ديدن dú-bárah dídan.

Re-seize, *verb,* باز گرفتن báz giriftan, دو باره اخذ نمودن dú-bárah akhz nimúdan, از نو تصاحب كردن az-nau tasáhub kardan, باز مالك شدن báz málik shudan.

Re-seizure, *subs.* باز گيري báz-gírí, اخذ ثاني akhz-i-sání, گرفت نو girift-i-nau, تصاحب جديد tasáhub-i-jadíd, مالكيت ثانيه málikíyat-i-sániyah.

Re-sell, *verb,* وا فروختن vá-furúkhtan, باز فروختن báz furúkhtan, دو باره بمعرض بيع در آوردن dú-bárah bi-ma'raz-i-bai' dar-ávardan.

Resemblance, *subs.* برابري barábarí, تمثيل tamsíl, مثال misál (*pl.* مثل musul), مثل masal *or* misl, تمثال timsál, مماثله mumásalah, تشبيه tashbíh, تشابه tashábuh, تشبه tashabbuh, مشابهه mushábahah, شبه shibh, شباهت shabáhat, موافقت muváfaqat, نمايش nimáyish, حكم hukm, مشاكله mushákalah.

Resemble, *verb,* مانستن mánistan, تشبيه داشتن tashbíh dáshtan, مشابهه داشتن mushábahah dáshtan, مثل بودن misl búdan, تمثيل داشتن tamsíl dáshtan, مماثل شدن mumásil shudan, چاق نمودن cháq nimúdan, مانند بودن mánand búdan, شباهت داشتن shabáhat dáshtan.

Resembling, *participle used adverbially,* چون chún, چو chú, همچون ham-chún, چنان chunán, بكردار bi-kirdár, بسان bi-sán, مانند mánand, مثل misl, مثال misál, حكم hukm.

Resent, *verb,* خشم نمودن khishm nimúdan, آزرده شدن ázurdah shudan, زشت دانستن zisht dánistan, نقمت گرفتن niqmat giriftan, كج خلق شدن kaj-khulk shudan, آزرده خاطر گشتن ázurdah-khátir gashtan.

Resentful, *adj.* شرير sharír, بد نهاد bad-nihád, بد انديش bad-andísh, بد خواه bad-kháh, بد ذات bad-zát, خشمناك khishm-nák, كينه دل kínah-dil, زود رنج zúd-ranj, كج خلق kaj-khulq.

Resentive, *adj.* انتقام كش intiqám-kash, زود رنج zúd-ranj, سريع الغيظ sarí'u 'l-ghaiz, خشمگين khishm-gín.

Resentment, *subs.* كين kín, خشم khishm, كينه kínah, انتقام intiqám, تلافي taláfí, غضب ghazab, غيظ ghaiz.

Reservation, *subs.* تحاشي taháshá, احتياط ihtiyát, استثنا istisná, باز داري báz-dárí, خود داري khud-dárí, امتناع imtiná', بقيه baqíyah, تقيه taqíyah, محفوظه mahfúzah, اخفا ikhfá, كتمان kitmán.—(*Proviso*) شرط shart (*pl.* شروط shurút), اشتراط ishtirát, قيد qaid.

Reservatory, *subs.* محفظه mahfazah, محل حفاظت mahall-i-hifázat, كفات kafát, مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), وديعتگاه vadí'at-gáh.

Reserve, *subs.* كتمان kitmán, اسرار isrár, اخفا ikhfá, امتناع imtiná'. – (*Caution*) احتياط ihtiyát, تقيد taqayyud, خود داري khud-dárí, تحاشي taháshí.—(*Coldness*) برودت burúdat, توقير tauqír.—(*Military term*) رديف radíf.—(*Without reserve*) بي پروايانه bí-parváyánah.—(*To keep in reserve*) محفوظ داشتن mahfúz dáshtan.

Reserve, *verb,* نگاه داشتن nigáh dáshtan, حفظ كردن hifz kardan, پنهان كردن panhán kardan, نهفتن nihuftan, مكتوم كردن maktúm kardan.

Reserved, *adj.* برود barúd, موقر muvaqqar, محتاط muhtát, احتياط كار ihtiyát-kár, خود داري كن khud-dárí-kun.—(*Set apart*) مخصوص makhsús, مخصص mukhassas.

Reservedly, *adv.* بطور خود داري bi-taur-i-khud-dárí, بطرز احتياط bi-tarz-i-ihtiyát, از روي تحفظ az-rúy-i-tahaffuz, محتاطانه muhtátánah, احتياط كنان ihtiyát-kunán, حذر ناكانه hazr-nákánah.

Reservedness, *subs.* خود داري khud-dárí, احتياط ihtiyát, تحفظ tahaffuz, سر پوشي sar-púshí, حذر ناكي hazr-nákí.

Reservoir, *subs.* حوض hauz, تالاب táláb, آب گير áb-gír, بند band, بركه birkah, بنداب band-áb.—(*Large public reservoir*) آب انباز áb-ambáz.

Re-set, *verb,* (*Jewel*) باز نشاندن báz nishándan, دو باره از نو نصب كردن dú-bárah nazm dádan, نظم دادن az-nau nasb kardan.—(*Type*) دو باره ترتيب دادن dú-bárah tartíb dádan, از نو چيدن az-nau chídan, باز مرتب كردن báz murattab kardan.

Re-settle, *verb trans.* باز انفصال دادن báz infisál dádan, باز تعيين نمودن báz ta'yín nimúdan, دو باره مقرر داشتن dú-bárah muqarrar dáshtan.—*intrans.* باز قرار گرفتن báz qarár giriftan, باز تعيين يافتن báz ta'yín yáftan, دو باره قرار گرفتن dú-bárah qarár giriftan.

Re-settlement, *subs.* (*Action*) تعيين ثاني ta'yín-i-

sání, استقرار جديد istiqrár-i-jadíd.—(*State*) باز قرار گيري báz-qarár-gírí, باز ته نشيني báz-tah-nishíní, تعين ثاني ta'ayyun-i-sání.

Re-ship, *verb*, باز حمل نمودن báz haml nimúdan, دو باره حمل كردن dú-bárah haml kardan, باز پس فرستادن báz pas firistádan, بر گردانيدن bar-gardánídan.

Re-shipment, *subs.* باز حمل نمائي báz-haml-nimá,í, دو باز پس فرستي dú-bárah-haml-sází, تحميل نو tahmíl-i-nau, ارسال نو irsál-i-nau.

Reside, *verb*, بودن búdan, ساكن بودن sákin búdan, بسر بردن bi-sar burdan, سكونت داشتن sukúnat dáshtan, سكونت اختيار كردن sukúnat ikhtiyár kardan, سكنا داشتن sukná dáshtan, ماندن mándan, اقامت كردن iqámat kardan, منزل نمودن manzil nimúdan, مستنزل بودن mustanzil búdan, جا گرفتن já giriftan, نشستن nishastan (*rt.* نشين nishín), متوقف شدن mutavaqqif shudan.

Residence, *subs.* خانه khánah, مكان makán, منزل manzil (*pl.* منازل manázil), مسكن maskan (*pl.* مساكن masákin), مقام maqám, خانه khánah, مأبد mäbid, مقر maqarr, مستقر mustaqarr, مأوا mává, محل mahall, جا já, قرار گاه qarár-gáh.—(*Residing*) اقامت iqámat, سكونت sukúnat.—(*Official residence*) دولتخانه daulat-khánah.

Residency, *subs.* باليوزي bályúzí (European), باليوز گري bályúz-garí (European), قونسلخانه qúnsal-khánah (European).

Resident, *subs. and adj.* ساكن sákin (*pl.* مكنه sakanah *and* سكان sukkán), باشنده báshandah (*pl.* باشندگان báshandagán), مكين makín, متمكن mutamakkin, مقيم maqím, متوطن mutavattin, قاطن qátin, اهل ahl (*pl.* اهالي ahálí).—(*Political or consular agent*) باليوز bályúz (European), قونسل qúnsal (European), وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá).

Residential, *adj.* سكوني sukúní, سكناي suknáí, ساكن sákin, محلي mahallí.—(*A residential estate*) ملك سكناي mulk-i-suknáí.

Residentiary, *subs.* صاحب محل sáhib-mahall, صاحب مقام sáhib-maqám. — (*Clergyman*) قسيس qissís, كشيش kashísh.—*adj.* سكوني sukúní, سكناي suknáí, ساكن sákin, محلي mahallí.

Residual, *adj.* باقي مانده báqí-mándah, پس مانده pas-mándah, ما باقي mábáqí, باقي báqí, فضاله fuzálah.

Residuary, *adj.* باقي خوار báqí-khár, باقي گير báqí-gír.—(*Residuary legatee*) وارث باقي گير váris-i-báqí-gír, تتمه خوار tatammah-khár.

Residue, *subs.* باقي báqí, بقيه baqíyah, تتمه tatammah, ما باقي má-báqí, پس مانده pas-mándah, ميزان mízán.

Residuum, *subs.* باقي báqí, بقيه baqíyah, فضله fazlah, فضاله fuzálah.

Resign, *verb*, [(*Intrust*) سپردن sipurdan, تحويل كردن tahvíl kardan, تفويض نمودن tafvíz nimúdan, تسليم نمودن taslím nimúdan, حواله كردن haválah kardan.—(*Give up office*) رخصت گرفتن rukhsat giriftan, استعفا گرفتن isti'fá giriftan, كف يد كردن kaff-i-yad kardan, عزلت نمودن 'uzlat nimúdan, اعتزال نمودن i'tizál nimúdan, تجنب نمودن tajannub nimúdan, تحاشي نمودن taháshí nimúdan, كناره جوئي كردن kinárah-jú,í kardan.—(*Sign again*) باز امضا داشتن báz-imzá dáshtan, دو باره مهر كردن dú-bárah muhr kardan.—(*To resign oneself to one's fate*) با بخت خود ساختن bá-bakht-i-khud sákhtan, بحق خود قانع بودن bi-haqq-i-khud qáni' búdan.

Resignation, *subs.* (*To Providence*) توكل tavakkul رضا razá, تسليم taslím, اسلام islám.—(*Patience*) صبر sabr, شكيبائي shakíbá,í, تحمل tahammul, بر داشت bar-dásht.—(*Of office, &c.*) استعفا isti'fá, عزل 'azl, عزلت 'uzlat, اعتزال i'tizál, تحاشي taháshí.—(*Letter of resignation*) استعفا نامه isti'fá-námah.

Resigned, *adj.* شكيبا shikíbá, صابر sábir, صبور sabúr, بي شكايت bí-shikáyat.—(*Religious term*) متوكل mutavakkil, مسلم muslim.

Resignedly, *adv.* مسلمانه muslimánah, از روي تسليم az-rúy-i-taslím, متحملانه mutahammilánah.

Resile, *verb*, باز گشتن báz gashtan, وا پس رفتن vá-pas raftan, تخنس نمودن takhannus nimúdan, باز پس جستن báz-pas jastan.

Resilience, *subs.* باز پس جهي báz-pas-jihí, خنوس khunús, نكوص nukús, ارتداد irtidád, انقلاب inqiláb.

Resilient, *adj.* باز پس جه báz-pas-jih, وا پس گرد vá-pas-gard, منقلب شو munqalib-shau, خناس khannás.

Resilition, *subs.* باز پس جهي báz-pas-jihí, وا پس گردي vá-pas-gardí, خنوس khunús, نكوص nukús.

Resin, *verb*, زدو كردن zudú kardan, ازو كردن uzú kardan.

Resina abies (*Resin*), *subs.* سقز saqqiz, زدو zudú, ازو uzú, انگم angum, صمغ samgh, صمغ صنوبر samgh-i-sinaubar.

Resina alba (*White resin, from the Pinus sylvestris tree*), *subs.* صمغ كاج samgh-i-káj.

Resiniferous, *adj.* زدو دار zudú-dár, ازو ده uzú-dih, صمغ آور samgh-ávar.

Resinocere, *subs.* موم زدو múm-i-zudú, مركب از صمغ و موم murakkab-az-samgh-va-múm, تركيب صمغ و موم tarkíb-i-samgh-va-múm.

Resinous, *adj.* زدو مانند zudú-mánand, صمغ وش samgh-vash, صمغين samghín.

Resist, *verb*, مقاومت نمودن muqávamat nimúdan,

مخالفت کردن mukhálafat kardan, مقابلت کردن muqábalat kardan, مزاحم شدن muzáhim shudan, معاوضه نمودن mu'ávazah nimúdan, معارضه کردن mu'árazah kardan, ایستادگي کردن ístádagí kardan, دفع نمودن daf' nimúdan, در برابر ایستادن dar-barábar ístádan, پا داري کردن pá-dárí kardan.—(*Successfully withstand*) تاب آوردن táb ávardan.

Resistance, *subs.* مخالفت mukhálafat, مقاومت muqávamat, مقابلت muqábalat, تاب táb, ایستادگي ístádagí, معارضه mu'árazah, پا داري pá-dárí.

Resistant, *subs.* مقاوم muqávim, پایدار páyadár, ثابت مان sábit-mán, مخالف mukhálif, مقابل muqábil.

Resistibility, *subs.* مخالفت پذيري mukhálafat-pazírí, مقاومت برداري muqávamat-bardárí, مقابله يابي muqábalah-yábí, تاب آوري táb-ávarí, منع يابي man'-yábí, دفع پذيري daf'-pazírí.

Resistible, *adj.* مخالفت پذیر mukhálafat-pazír, مقاومت بردار muqávamat-bardár, مقابله یاب muqábalah-yáb, دفع پذیر daf'-pazír, قابل مقاومت qábil-i-muqávamat, منع یاب man'-yáb.

Resistive, *adj.* مقاومت کن muqávamat-kun, مخالفت نما mukhálafat-nimá, مقابله گر muqábalah-gar, ایستادگي کن ístádagí-kun, مدافع mudáfi'.

Resistless, *adj.* بي مخالفت bí-mukhálafat, بي مقاوم bí-muqávim, دفع نا پذیر daf'-ná-pazír, لا علاج lá-'iláj, نا ممتنع ná-mumtani'.

Resistlessness, *subs.* بي مخالفتي bí-mukhálafatí, بي مقاومتي bí-muqávamatí, دفع نا پذيري daf'-ná-pazírí, لا علاجي lá-'ilájí, بي مقابلگي bí-muqábalagí.

Resoluble, *adj.* حل پذیر hall-pazír, حل شونده hall-shavandah, انحلال یاب inhilál-yáb, گدازا gudázá, آب شو áb-shau.

Resolute, *adj.* راسخ rásikh, بر قرار bar-qarár, مستمر mustamirr, مصر musirr, مصمم musammam, صاحب عزم sáhib-'azm, ثابت قدم sábit-qadam, جازم jázim.

Resolutely, *adj.* جزماً و عزماً jazman-va-'azman, مصمانه musammamánah, ثابتانه sábitánah, راسخانه rásikhánah.

Resoluteness, *subs.* رسوخ rusúkh, ثبوت subút, تصمم tasammum, اصرار isrár, استواري ustuvárí, عزم 'azm.

Resolution, *subs.* (*Fixed purpose*) نیت níyat, ثبات sabát, تصمیم tasmím, رسوخ rusúkh, عزم 'azm, عزیمت 'azímat, قصد qasd, قرار qarár.—(*Firmness*) استواري ustuvárí, رسوخ rusúkh, ثبوت subút, پایداري páyadárí.—(*Chemical term*) تجزیه tajziyah, مجزي mujazzá, از هم جدا کني az-ham-jidá-kuní, حل hall, گدازش gudázish, ذوب zaub.—(*Passed at a meeting*) قصد qasd, عزم 'azm, نیت níyat, ارادت irádat.—(*To pass a resolution*) عزیمت نمودن 'azímat nimúdan, قصد کردن qasd kardan, قرار دادن qarár dádan.

Resolvable, *adj.* حل پذیر hall-pazír, منحل شو munhall-shau, گدازا gudázá, ذائب záïb.

Resolve, *subs.* عزم 'azm, عزیمت 'azímat, جزم jazm, تصمیم tasmím, قصد qasd, نیت níyat, ارادت irádat.

Resolve, *verb,* تصمیم کردن tasmím kardan, جزم کردن jazm kardan, عزمرا جزم کردن 'azm-rá jazm kardan, مصمم گشتن musammim gashtan, قرار دادن qarár dádan, عزیمت نمودن 'azímat nimúdan, قصد کردن qasd kardan, نیت داشتن níyat dáshtan, اراده کردن irádah kardan, کمر بستن kamar bastan.—(*Chemical term*) *trans.* تجزیه کردن tajziyah kardan, مجزي ساختن mujazzá sákhtan, از هم جدا کردن az-ham jidá kardan, حل نمودن hall nimúdan, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz).—*intrans.* حل شدن hall shudan, تجزیه یافتن tajziyah yáftan, گداختن gudákhtan.

Resolved, *part.* مقرر muqarrar, مصمم musammam, عازم 'ázim.—(*Chemical term*) مجزي mujazzá, متفرق mutafarriq, منحل munhall, محلول mahlúl, گداخته gudákhtah.—(*Resolved that*) مقرر آنکه muqarrar-án-kih.

Resolvedness, *subs.* عازمیت 'ázimíyat, مصمیت musammamíyat, ثابتیت sábitíyat, پایداري páyadárí, استواري ustuvárí, ثبات قدم sabát-qadam, اصرار isrár, مواظبت muvázabat.

Resolvent, *subs.* محلل muhallil, حلال hallál, گشاینده gushávandah, گدازنده gudázandah.

Resolver, *subs.* عزم دار 'azm-dár, قصد دار qasd-dár, مصمم musammim, صاحب نیت sáhib-níyat, اراده مند irádah-mand.

Resonance, *subs.* صدا sidá, رد صدا radd-i-sidá, نوف núf, انعکاس صوت in'ikás-i-saut.

Resonant, *adj.* صدا ده sidá-dih, صدا رد کن sidá-radd-kun, صدا بر گردان sidá-bar-gardán, مصوت musavvit.

Resorb, *verb,* نشف کردن nashf kardan, بلعیدن bal'í-dan, مکیدن makídan, خوردن khurdan.

Resorbent, *adj.* نشاف nashsháf, بلاع ballá', مصاص massás, مکنده makandah, خورنده khurandah.

Resort, *subs.* مآب ma,áb, باز گشت báz-gasht, ملاقات muláqát, زیارت ziyárat, باز دید báz-díd, ایاب iyáb, رجوع rujú', محل رجوع mahall-i-ruju', مرجع marja', مصیر musír, منقلب munqalab, متاب matáb, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi').—(*A last resort*) چاره آخر chárah-i-ákhir, علاج آخر 'iláj-i-ákhir.

Resort, *verb,* آمد و رفت نمودن ámad-u-raft nimúdan, مراودت کردن murávadat kardan, رجوع کردن rujú' kardan, باز گشت نمودن báz-gasht nimúdan.—(*Sort afresh*) باز پیوستن báz paivastan, باز جفت شدن báz juft shudan.—(*He resorted to deceit*) متمسك شد بفریب mutamassik bi-firíb shud.

Resorter, *subs.* آمد و رفت کن ámad-u-raft-kun, رجوع

rujú'-nimá, باز گشت کن báz-gasht-kun, عود نما 'aud-nimá, رجاع rajjá'.

Resound, *verb trans.* پر صدا کردن pur-sidá kardan, رد آواز نمودن radd-i-áváz nimúdan, سرودن surúdan.—(*Praise*) ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), مشهور ساختن mashhúr sákhtan.—(*Sound again*) باز بصدا آوردن báz bi-sidá ávardan, دو باره سنجیدن dú-bárah sanjídan.—*intrans.* صدا دادن sidá dádan, رد صدا نمودن radd-i-sidá nimúdan.

Resource, *subs.* چاره chárah, علاج 'iláj, اصلاح isláh, تدبیر tadbír (*pl.* تدابیر tadábír), حیله hílah, وسیله vasílah, ذریعه zarí'ah.

Resources, *subs.* درمان darmán, نوا navá, معاش ma'ásh, برگ و نوا barg-u-navá, قوت qúvat, استطاعت istitá'at, مایه máyah, اعتبار i'tibár, ما یملك má-yumlik.—(*He is a man of many resources*) مردیست صاحب ما یملك بسیار mardí 'st sáhib-má-yumlik-i-bisyár.

Respect, *subs.* (*Regard*) عزت 'izzat, واهمه váhimah, اعتبار i'tibár, احترام ihtirám.—(*Observance*) لحاظ liház, نظر nazar, رعایت ri'áyat, توجه tavajjuh.—(*Of persons, from external appearance*) ظاهر بیني záhir-bíní.—(*In respect to*) در باب dar-báb, در باره dar-bárah, از az, از حیثیت az-haisíyat, نسبت به این nisbat-bi-ín.—(*In this respect*) از این رهگذر az-ín-rah-guzar, در این خصوص dar-ín-khusús, در این باب dar-ín-báb.—(*In all respects*) بهر جهت bi-har-jihat, من جمیع جهات man-jamí'-i-jihát, در هر باب dar-har-báb, از همه بابت az-hamah-bábat. — (*Without respect*) بي محابا bí-muhábá, بدون اعتنا bidún-i-i'tiná.—(*Want of respect*) عدم رعایت 'adam-i-ri'áyat, عدم لحاظ 'adam-i-liház.

Respect, *verb,* احترام کردن ihtirám kardan, عزیز داشتن 'azíz dáshtan, محترم داشتن muhtaram dáshtan, تکریم کردن takrím kardan, اکرام نمودن ikrám nimúdan, گرامي داشتن garámí dáshtan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), بنظر اعتنا آوردن bi-nazar-i-i'tiná ávardan.—(*Observe or regard*) ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, رعایت کردن ri'áyat kardan, منظور داشتن manzúr dáshtan, نگاه داشتن nigáh dáshtan.—(*He is not respected*) عرضه ندارد 'arzah na-dárad, چیزي بارش نیست chízí bár-ash ní 'st, کلاهش پشم ندارد kuláh-ash pashm na-dárad (*lit.* His hat has no wool on it).—(*He respects the Sabbath*) سبت نگاه میدارد sabat nigáh mí-dárad.

Respectability, *subs.* وقار vaqár, اعتبار i'tibár, بزرگي buzurgí, احترام ihtirám, تشخص tashakhkhus, تحمل tahammul, معتبري mu'tabarí, معززي mu'azzazí, مکرمي mukarramí, محترمي muhtaramí, عزت مندي 'izzat-mandí.

Respectable, *adj.* معتبر mu'tabar, متشخص mutashakhkhis, صاحب وقار sáhib-vaqár, با وقار bá-vaqár, محترم muhtaram, عزت مند 'izzat-mand, معزز mu'azzaz, مکرم mukarram.—(*A respectable exterior*) ظاهر آراسته záhir-i-árástah.

Respectableness, *subs.* وقار vaqár, اعتبار i'tibár, بزرگي buzurgí, احترام ihtirám, تشخص tashakhkhus, تحمل tahammul, معتبري mu'tabarí, معززي mu'azzazí, مکرمي mukarramí, محترمي muhtaramí, عزت مندي 'izzat-mandí.

Respectably, *adv.* موقرانه muvaqqiránah, محترمانه muhtaramánah, بطور احترام bi-taur-i-ihtirám, معتدلانه mu'tadilánah, عزت مندانه 'izzat-mandánah.

Respected, *adj.* معزز mu'azzaz, مشرف musharraf, محترم muhtaram, معتبر mu'tabar, معظم mu'azzam, مکرم mukarram.

Respecter, *subs.* احترام دارنده ihtirám-dárandah, تکریم کننده takrím-kunandah, اکرام نما ikrám-nimá.—(*He is no respecter of persons*) ملاحظه اشخاص نمي کند muláhazah-i-ashkhás na-mí-kunad, ظاهر بین نیست záhir-bín ní 'st.

Respectful, *adj.* متواضع mutavázi', با خضوع bá-khuzú', مؤدب müaddab, منقاد munqád, احترام کن ihtirám-kun, مطیع mutí'.

Respectfully, *adv.* خضوعانه khuzú'ánah, بطور مؤدب bi-taur-i-müaddab, متواضعانه mutavázi'ánah, از روي احترام az-rúy-i-ihtirám, عابدانه 'ábidánah, بتواضع bi-tavázu'.

Respectfulness, *subs.* تواضع tavázu', تعارف ta'áruf, مؤدبیت müaddabíyat, خضوع khuzú', تذلل tazallul, رعایت ادب ri'áyat-i-adab, احترام نمائي ihtirám-nimá,í.

Respecting, *adv.* در باب dar-báb, در باره dar-bárah, از az, در حق dar-haqq, نسبت به nisbat-bi, در خصوص dar-khusús, متعلق به muta'alliq-bi, محتوي به muhtaví-bi, نظر به nazar-bi, از بابت az-bábat.

Respective, *adj.* مخصوص makhsús, خاص kháss, خاصه khássah, مختص mukhtass, مرتبط murtabit, متعلق muta'alliq, منسوب mansúb, نسبي nasabí.—(*In their respective places*) بجاي خود bi-jáy-i-khud.

Respectively, *adv.* یك یك yak-yak, نسبةً nisbatan, في نفر fí-nafar.

Respects, *subs.* سلام salám.—(*To convey a person's respects*) سلام رسانیدن salám rasánídan.—(*Present my best respects to him*) دعائي بسیار برسان du'á,í-bisyár bi-rasán.

Respirable, *adj.* قابل تنفس qábil-i-tanaffus, سزاوار دمش sizávár-i-damish, مناسب شش munásib-i-shush.

Respiration, *subs.* (*Breathing*) تنفس tanaffus, نفس nafas (*pl.* انفاس anfás), دم dam, دمش damish.

Respirator, *subs.* آلت نفس álat-i-nafas, نفس کش nafas-kash.

Respiratory, *adj.* تنفسي tanaffusí, نفسي nafasí, دمي damí, هواگير havá-gír.—(*Respiratory organs*) آلات تنفس álát-i-tanaffus.

Respire, *verb trans.* بيرون دادن bírún dádan, با نفس بيرون خارج ساختن bá-nafas khárij sákhtan, از رئه اخراج کردن az-rïah ikhráj kardan.—*intrans.* نفس کشيدن nafas kashidan, تنفس نمودن tanaffus nimúdan, دم زدن dam zadan.

Respite, *subs.* مهلت muhlat, وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf), فراغت farághat, دفع الوقت daf'u 'l-vaqt, تمهيل tamhíl.—(*Of a murderer*) امهال imhál, مهل mahl, املا imlá.

Respite, *verb,* مهلت دادن muhlat dádan, امهال نمودن imhál nimúdan, وقت دادن vaqt dádan, انظار کردن inzár kardan, املا کردن imlá kardan.

Resplendence, *subs.* نور núr, نورانيت núráníyat, تابش tábish, روشني raushaní, جلوه jilvah, نير nayyir, تجلي tajallí, فروغ furúgh, تلألو talälü, لمع lam', ضيا ziyá, ضيا بخش ziyá-bakhsh, نور پاش núr-pásh.

Resplendent, *adj.* تابناك táb-nák, نوراني núrání, فروغمند furúgh-mand, رخشان rakhshán, منير munír, بارق báriq, براق barráq, تابان tábán, روشن raushan.

Resplendently, *adv.* با نور bá-núr, با تابش زياد bá-tábish-i-ziyád, مضيئانه muzí,yánah, با کمال رخشندگي bá-kamál-i-rakhshandagí, نور پاشانه núr-páshánah, منيرانه muníránah.

Respond, *subs.* جواب javáb, پاسخ pásukh.—(*Clerical term*) سرود بين القرائتين surúd-i-bainu 'l-qiráätín.

Respond, *verb trans.* جواب دادن javáb dádan, پاسخ دادن pásukh dádan, ادا نمودن adá nimúdan, بر مطلب آوردن bar-ávardan matlab, استجابت کردن istijábat kardan.—(*Pay*) کار سازي کردن kár-sází kardan, ادا کردن adá kardan, دادن dádan (*rt.* ده dih), مفروغ کردن mafrúgh kardan, توفيه کردن taufiyah kardan, ايفا نمودن ífá nimúdan, حق دادن haqq dádan, مجازات کردن mujázát kardan, مکافات نمودن mukáfát nimúdan, از عهده بر آمدن az-'uhdah bar-ámadan.—*intrans.* جواب دادن javáb dádan, استجابت نمودن istijábat nimúdan, مطاوعت کردن mutáva'at kardan.—(*Correspond*) سازش کردن sázish kardan, سازگار شدن sázigár shudan, موافق شدن muváfiq shudan, مناسب شدن munásib shudan, شايسته شدن sháyistah shudan, بکار خوردن bi-kár khurdan, موافقت داشتن muváfaqat dáshtan, متابقت نمودن mutábaqat nimúdan. — (*Be answerable*) جواب ده شدن javáb-dih shudan, موأخذ بودن müákhaz búdan, متعهد گشتن muta'ahhid gashtan. — (*Pay*) پاداش نمودن pádásh nimúdan, سزا دهي کردن sizá-dihí kardan, فرو افتادن furú uftádan, کفأت کردن kafáät kardan, اکتفا کردن iktifá kardan.

Respondent, *subs.* حريف haríf, مدعي عليه mudda'á 'ilaihi, خصيم khasím (*pl.* خصما khusamá), خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm).—*adj.* مجاوب mujávib, رد کننده radd-kunandah, نقض نماينده naqz-nimáyandah, مناقض munáqiz, مخاصم mukhásim, مجادل mujádil.

Responsal, *subs.* جواب javáb, پاسخ pásukh.

Response, *subs.* جواب javáb, پاسخ pásukh.—(*Clerical term*) جواب جماعت javáb-i-jamá'at, پاسخ قوم pásukh-i-qaum.

Responsibility, *subs.* جوابداري javáb-dárí, ضمانت zamánat, التزام iltizám, ذمه zimmah, مسئوليت masäúlíyat, تعهد ta'ahhud.—(*To accept a responsibility*) قبول مسئوليت کردن qabúl-i-masäúlíyat kardan.—(*The responsibility rests upon you*) مسئوليت بر شما واقع است masäúlíyat bar-shumá váqi' ast.

Responsible, *adj.* جواب ده javáb-dih, مسئول masäúl, متقبل mutaqqabil, ملتزم multazim.—(*To be responsible*) بر ذمه داشتن bar zimmah dáshtan, جوابدار بودن javáb-dár búdan, ملتزم شدن multazim shudan, التزام iltizám nimúdan, تعهد نمودن ta'ahhud nimúdan, در عهده دانستن dar 'uhdah dánistan.—(*To hold oneself responsible*) گردن گرفتن gardan giriftan, متعهد شدن muta'ahhid shudan, بر عهده گرفتن bar-'uhdah giriftan, خودرا ملتزم ساختن khud-rá multazim sákhtan.—(*He is responsible for damages*) بايد از عهده غرامت بر آيد báyad az-'uhdah-i-gharámat bar-áyad.

Responsive, *adj.* جواب ده javáb-dih, پاسخ آور pásukh-ávar, مجاوب mujávib.

Responsively, *adv.* مجاوبانه mujavibánah, جواب دهان javáb-dihán, پاسخ گويانه pásukh-gúyánah.

Responsory, *adj.* جواب دار javáb-dár, پاسخ دار pásukh-dár, پاسخ آميز pásukh-ámíz, جواب انتساب javáb-intisáb.

Rest, *subs.* (*Remainder*) باقي báqí, بقيه baqíyah (*pl.* بقايا baqáyá), تتمه tatammah, ما باقي má-báqí, پس مانده pas-mándah, ميزان mízán, تفاضل tafázul, سايرين sáirín.—(*Repose*) آرام árám, آرامي árámí, آرامش árámish, آسايش ásáyish, آرميدگي áramídagí, آسودگي ásúdagí, راحت ráhat, استراحت istiráhat, سکون sukún, فراغت farághat, رفاهيت rafáhiyat, توقف tavaqquf, اطمئنان itmïnán.—(*Musical term*) توقف tavaqquf, وقفه vaqfah.—(*Fork for resting a long rifle or musket*) دوشاخه dúsháhkah, دياق dáyáq, دياق dayáq.—(*For a leg*) متکائي muttaká,í.—(*For things in general*) تکيه takyah.—(*Day of rest*) روز آرام rúz-i-árám.—(*For the rest*) الباقي al-báqí.—(*Amongst the rest*) از آنجمله az-án-jumlah. — (*At rest*) با استراحت bá-istiráhat,

با آرامي bá-árámí, راحت ráhat.—(*To be at rest*) آرامیدن árámídan, آرام داشتن árám dáshtan, راحت یافتن ráhat yáftan.—(*As a volcano*) خاموش بودن khámúsh búdan, آرام بودن árám búdan, سکون داشتن sukún dáshtan.

Rest, *verb trans.* (*Quiet*) آرام دادن árám dádan, مستریح mustaríh sákhtan, تسکین کردن taskín kardan. —(*Lay at rest*) خواباندن khábándan, بر موقع نهادن bar mauqi' nihádan, تکیه دادن takyah dádan, مستند mustanad gardánídan.—(*Place on a rest*) قرار دادن qarár dádan, مستقر گردانیدن mustaqirr gardánídan, فرو نهادن furú nihádan, نشاندن nishándan. —*intrans.* راحت نمودن ráhat nimúdan, استراحت کردن istiráhat kardan, مستریح گشتن mustaríh gashtan, رحل اقامت انداختن rahl-i-iqámat andákhtan, آسودن ásúdan (*rt.* آساي ásáy), آسایش نمودن ásáyish nimúdan, آرامیدن árámídan, آسائیدن ásá'ídan.—(*Remain*) توقف کردن tavaqquf kardan, مکث کردن maks kardan, ماندن mándan, نشستن nishastan (*rt.* نشین nishín).—(*To rest awhile*) قدري راحت شدن qadrí ráhat shudan. (*He cannot rest anywhere*) هیچ جا قرار نمیتواند بگیرد hích já qarár na-mí-tavánad bi-gírad.—(*The matter rests with you*) اختیارشرا دارید ikhtiyár-ash-rá dárid, امر تعلق بشما دارد amr ta'alluq bi-shumá dárad.—(*He will never rest content*) هرگز راضي نخواهد شد hargiz rází na-kháhad shud.

Restaurant, *subs.* میخانه mai-khánah, محل اکل و شرب mahali-i-akal-va-shurb, خوراك خانه khurák-khánah, مهمان خانه mihmán-khánah.

Restaurateur, *subs.* مهمان دار mihmán-dár, میزبان mízbán, میخانه چي mai-khánah-chí, بزرگ خوراك خانه buzurg-i-khurák-khánah.

Rest-house, *subs.* خان khán, خاروانسرا khárván-sará, مسافر خانه musáfir-khánah.

Restiff, *adj.* سر کش sar-kash, متمرد mutamarrid, خنگ khing, میخ کوب míkh-kúb.

Restiffness, *subs.* سر کشي sar-kashí, تمرد tamarrud, خنگیت khingíyat, میخ کوبي míkh-kúbí.

Resting, *adj.* ساکن sákin, آرام árám, متوقف mutavaqqif, مستریح mustaríh.

Resting-place, *subs.* مقر maqarr, مستقر mustaqarr, مأوي mává, آرامگاه árám-gáh, نشیمن nishíman, مستراح mustaráh, منزل manzil (*pl.* منازل manázil), مسکن maskan (*pl.* مساکن masákin), مقام maqám.

Restitution, *subs.* استرداد istirdád, رد radd, وا گذار vá-guzár, تسلیم taslím, مرجوع marjú'.—(*Indemnification*) تدارك tadáruk, تلافي taláfí, سد خسارت sadd-i-khasárat, اصلاح isláh.—(*To make restitution*) استرداد کردن istirdád kardan, مسترد ساختن mustaradd sákhtan, سد خسارت کردن sadd-i-khasárat kardan, تدارك نمودن tadáruk nimúdan. تلافي کردن taláfí kardan, اصلاح نمودن isláh nimúdan.

Restive, *adj.* سر کش sar-kash, متمرد mutamarrid, خنگ khing, زمین دوز zamín-dúz.

Restiveness, *subs.* سر کشي sar-kashí, تمرد tamarrud, نا فرماني ná-farmání, خنگیت khingíyat, مخالفت mukhálafat, زمین دوزي zamín-dúzí.

Restless, *adj.* متزلزل mutazalzil, بي تاب bí-táb, بي آرام bí-árám, بي قرار bí-qarár, مضطرب muztarib.—(*To be restless*) بي تاب شدن bí-táb shudan.—(*To be restless at night*) نا راحت خوابیدن ná-ráhat khábídan.

Restlessly, *adv.* متزلزلانه mutazalzilánah, مضطربانه muztaribánah, بدون آرام bidún-i-árám.

Restlessness, *subs.* بي آرامي bí-áramí, نا مستریحي ná-mustaríhí, تزلزل tazalzul, اضطراب iztiráb.—(*At night*) بي خوابي bí-khábí, بي قراري bi-qarárí, عدم استراحت 'adam-i-istiráhat.

Restorable, *adj.* قابل اصلاح qábil-i-isláh, تعمیر پذیر ta'mír-pazír, اصلاح یاب isláh-yáb, چاره پذیر chárah-pazír.

Restoration, *subs.* استرداد istirdád, رد radd, وا گذار vá-guzár, تسلیم taslím, مرجوع marjú'.—(*Of buildings*) اصلاح isláh, تعمیر ta'mír, مرمت marammat.—(*Of pictures*) درست کاري durust-kárí, رنگ زني rang-zaní, تازه سازي tázah-sází, روغن زني raughan-zaní. —(*Of health*) صحت sihhat, شفا shifá, قوت qúvat, تندرستي tan-durustí.—(*To life*) احیا ihyá.

Restorative, *subs.* شفا بخش shifá-bakhsh, مقوي muqavví, غذائي مقوي ghazá'í-i-muqavví.—*adj.* قوت بخش qúvat-bakhsh, فائده دار fáídah-dár, دافع náfi'.

Restore, *verb.* پس دادن pas dádan, وا پس دادن vá-pas dádan, باز رسانیدن *or* گردانیدن báz rasánídan *or* gardánídan, رد نمودن radd nimúdan, استرداد نمودن istirdád nimúdan, وا گذار کردن vá-guzár kardan, تسلیم کردن taslím kardan, مرجوع داشتن marjú' dáshtan, مجري ساختن mujrá sákhtan.—(*Buildings*) اصلاح نمودن isláh nimúdan, تعمیر کردن ta'mír kardan, مرمت نمودن marammat nimúdan.—(*Pension*) اجرا کردن ijrá kardan.—(*Pictures*) درست کاري کردن durust-kárí kardan, رنگ زدن rang zadan, تازه ساختن tázah sákhtan, روغن زدن raughan zadan.—(*Health*) شفا دادن shifá dádan, صحت بخشیدن sihhat bakhshídan, تندرست ساختن tan-durust sákhtan.—(*To restore to life*) احیا کردن ihyá kardan, زنده ساختن zindah sákhtan. جان نو بخشیدن ján-i-nau bakhshídan.

Restorer, *subs.* مسترد ساز mustaridd-sáz, باز گرداننده báz-gardánandah.—(*Of buildings*) اصلاح کن isláh-kun, مرمت نما marammat-nimá, تعمیر گر ta'mír-gar.—(*Of pictures*) تازه سازه tázah-sázah, رنگ زن rang-zan.

روغن زن raughan-zan.—(*Of health*) شفا ده shifá-dih, صحت بخش sihhat-bakhsh, نیرو ده nírú-dih, تندرستي tan-durustí-ár.

Restrain, *verb*, وا داشتن vá-dáshtan, باز داشتن báz dáshtan, ضبط نمودن zabt nimúdan, منع کردن man' kardan, متوقف داشتن mutavaqqif dáshtan, مجبور کردن majbúr kardan, جلو گرفتن jilau giriftan, حجز کردن hajz kardan, حظر نمودن hazr nimúdan, نهي کردن nahy kardan.—(*To restrain one's feelings*) خود داري کردن khud-dárí kardan.

Restrainable, *adj.* قابل ضبط qábil-i-zabt, حجز پذیر hajz-pazír.

Restrained, *part.* مجبور majbúr, ممنوع mamnú', محظور mahzúr, مضبوط mazbút, باز داشت báz-dásht.

Restrainer, *subs.* باز دارنده báz-dárandah, منع کننده man'-kunandah, جلو گیر jilau-gír, ناهي náhí, مانع máni'.

Restraint, *subs.* منع man', ضبط zabt, اجبار ijbár, تحجیر tahjír, توقیف tauqíf, نهي nahí, حجز hajz.—(*Self-restraint*) امتناع imtiná'.—(*To place a person under restraint*) تحت توقیف داشتن taht-i-tauqíf dáshtan, دوساق نظر نمودن dúsáq-i-nazar nimúdan.

Restrict, *verb*, منحصر نمودن munhasir nimúdan, حد قرار دادن hadd qarár dádan, محدود ساختن mahdúd sákhtan, حصر کردن hasr kardan, محصور داشتن mahsúr dáshtan, تنگ گرفتن tang giriftan.

Restriction, *subs.* منع man', حصر hasr, حظر hazr, تحدید tahdíd.

Restrictive, *adj.* تحجیري tahjírí, حجزي hajzí, منعي man'í, حصري hasrí, باز دارنده báz-dárandah, تنگ گیرنده tang-gírandah, مانع máni'.

Restrictively, *adv.* از روي منع az-rúy-i-man', بطور حصر bi-taur-i-hasr, بقصد باز داري bi-qasd-i-báz-dárí, بطریق تنگ گیري bi-taríq-i-tang-gírí.

Restringe, *verb*, تحدید کردن tahdíd kardan, محدود ساختن mahdúd sákhtan, حد قرار دادن hadd qarár dádan, حصر نمودن hasr nimúdan, منحصر داشتن munhasir dáshtan, تنگ گرفتن tang giriftan, انقباض دادن inqibáz dádan.

Restringency, *subs.* قابضیت qábizíyat, تشدد tashaddud, تضییق tazyíq, تنگ گیري tang-gírí, تحدید tahdíd, حصر hasr.

Restringent, *subs.* قابض qábiz, دوائي قبض davá,í-i-qabz, مسدد musaddid.—*adj.* قبض آور qabz-ávar, قابض qábiz, کشنده kashandah, بست آور bast-ávar, سد ساز sadd-sáz.

Result, *subs.* نتیجه natíjah (*pl.* نیائج natáij), انجام an-jám, انصرام insirám, حاصل hásil (*pl.* حواصل hává-sil), مآل ma,ál, آخر ákhir (*pl.* اواخر avákhir), سر sar, ما حصل má-hasal, عاقبت 'áqibat (*pl.* عواقب 'aváqib), مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir), ثمر samar (*pl.* اثمار asmár), میوه mívah, خلاصه khulásah.

Result, *verb*, اتفاق افتادن ittifáq uftádan, عارض شدن 'áriz shudan, روي نمودن rúy nimúdan, سر زدن sar zadan, بر خاستن bar-khástan, بیرون آمدن bírún ámadan, ناشي شدن náshí shudan, ناتج گشتن nátij gashtan, وارد آمدن várid ámadan.

Resultance, *subs.* نتوج natúj, حصول husúl, ورود vurúd, نشو nushú.

Resultant, *adj.* ناتج nátíj, حاصل hásil, وارد várid, ناشي náshí.

Resumable, *adj.* قابل اخذ qábil-i-akhz, قابل عمل qábil-i-'amal, بدست آینده bi-dast-áyandah, باز در تصرف آمدن báz-dar-tasarruf-ámadaní, گرفتني giriftaní.

Resumé, *subs.* اختصار ikhtisár, ایجاز íjáz, اجمال ijmál, قصارت qasárat, خلاصه khulásah, مجمل mujmal, مجمل کلام mujmal-i-kalám, محصل muhassal, مختصر mukhtasar, لب مطلب lubb-i-matlab.

Resume, *verb*, (*Take back*) باز گرفتن báz giriftan, وا پس گرفتن vá-pas giriftan, از نو گرفتن az-nau giriftan, باز دست گرفتن báz dast giriftan.—(*Commence*) دو باره شروع کردن dú-bárah shurú' kardan, دو باره بر سر آمدن dú-bárah bar-sar ámadan.—(*The phrase "to resume"*) دیگر dígar, علاوه 'alávah.

Re-summon, *verb*, دو باره احضار کردن dú-bárah ihzár kardan, باز خواندن báz khándan, مکرر طلبیدن mukarrar talabídan, ثانیاً خواستن sániyan khástan.

Resumption, *subs.* بر سر آمدني bar-sar-ámadaní, شروع shurú'.—(*Re-taking*) باز گیري báz-gírí, باز یافت báz-yáft, اخذ ثاني akhz-i-sání, تصرف جدید tasarruf-i-jadíd, عود 'aud.

Resumptive, *adj.* باز گیرنده báz-gírandah, دو باره گیر dú-bárah-gír, از نو بدست آر az-nau-bi-dast-ár, عود نما 'aud-nimá.

Resupinate, *adj.* وارونه várúnah, معکوس ma'kús, منکوس mankús, مقلوب maqlúb, نگون ساز nigún-sáz.

Resupine, *adj.* مسلنقي muslanqí, بر پشت خوابیده bar-pusht-khábídah, شکم بالا shikam-bálá.

Resurrection, *subs.* رستخیز rastakhíz, قیامت qiyámat, حشر hashr, بعث و نشر ba's-va-nashr, محشر mahshar, معاد ma'ád.—(*Day of Resurrection*) روز رستخیز rúz-i-rastakhíz, روز قیامت rúz-i-qiyámat, روز شمار rúz-i-shimár, روز مرصاد rúz-i-mirsád, روز جزا rúz-i-jizá, محشر mahshar, روز تلاق rúz-i-taláq, روز پاداش rúz-i-pádásh, یوم النشور yaumu 'n-nushúr.—(*Interval between death and resurrection*) برزخ barzakh.

Re-survey, *verb*, از نو بنظر در آوردن az-nau bi-nazar

dar-ávardan. —(*Measure*) دو باره مساحت کردن dú-bárah misáhat kardan, باز سنجیدن báz sanjídan, دو باره پیمودن dú-bárah paimúdan.

Resuscitate, *verb*, نشر نمودن nashr nimúdan, انشار نمودن inshár nimúdan, احیا نمودن ihyá nimúdan, بر خیزانیدن bar-khízánídan, زنده کردن zindah kardan, بر انگیختن bar-angíkhtan, نشور دادن nushúr dádan, حیات بخشیدن hayát bakhshídan.

Resuscitation, *subs.* احیا ihyá, انشار inshár, نشر nashr, نشور nushúr, بعث ba's, انگیزش angízish, قیامت qiyámat, رستخیز rastakhíz.

Resuscitative, *adj.* حیات بخش hayát-bakhsh, دو باره زنده ساز dú-bárah-zindah-sáz, نشور آمیز nushúr-ámíz, روح انگیز rúh-angíz, قیامت آور qiyámat-ávar.

Retail, *subs.* خرده khurdah, خرده فروشي khurdah-furúshí, تفصیل فروشي tafsíl-furúshí.

Retail, *verb*, خرده فروختن khurdah furúkhtan, جز فروختن juz furúkhtan, خرده فروشي کردن khurdah-furúshí kardan, تفصیل فروشي نمودن tafsíl-furúshí nimúdan.

Retailer, *subs.* خرده فروش khurdah-furúsh, تفصیل فروش tafsíl-furúsh, جزئي فروش juz,í-furúsh.

Retailing, *subs.* خرده فروشي khurdah-furúshí, تفصیل فروشي tafsíl-furúshí, بیع مفرق bai'-í-mufarraq, جزئي فروشي juz,í-furúshí.

Retain, *verb*, داشتن dáshtan (*rt.* دار dár), نگاه داشتن nigáh dáshtan, با خود داشتن bá-khud dáshtan, باز گرفتن báz giriftan, وعایت کردن vi'áyat kardan, منضبط داشتن munzabit dáshtan, صاحب شدن sáhib shudan, بتصرف در آوردن bi-tasarruf dar-ávardan, وا پس داشتن vá-pas dáshtan, حفظ کردن hifz kardan. —(*Legal term*) وکیل ساختن vakíl sákhtan, استخدام کردن istikhdám kardan, در خدمت داشتن dar-khidmat dáshtan.

Retainer, *subs.* (*Dependent*) خادم khádim (*pl.* خدم khadam), مستخدم mustakhdam, وا بسته vá-bastah, متعلق muta'alliq.—(*Legal term*) اجرت ujrat, حق الذمت haqqu 'z-zimmat, استخدام istikhdám.

Re-take, *verb*, پس گرفتن pas giriftan, باز گرفتن báz giriftan, دو باره اخذ نمودن dú-bárah akhz nimúdan, باز بدست آوردن báz-bi-dast ávardan.

Retaliate, *verb trans.* بسزا رسانیدن bi-sizá rasánídan, کیفر کردن kaifar kardan, معاقب ساختن mu'áqab sákhtan, پاداش دادن pádásh dádan.—*intrans.* قصاص نمودن qisás nimúdan, مکافات نمودن mukáfát nimúdan, کیفر کشیدن kaifar kashídan, کین کشیدن kín kashídan.

Retaliation, *subs.* جزا jizá, مجازات mujázát, عوض 'ivaz, معاوضه mu'ávazah, بدله badlah, پاداش pádásh, سار sár, قصاص qisás, مکافات mukáfát, انتقام intiqám, مواخذه müákhazah, کیفر kaifar, عقاب 'iqáb.

Retaliative, *adj.* قصاص گیر qisás-gír, کیفر کش kaifar-kash, عقابي 'iqábí, پاداشي pádáshí, مجازاتي mujázátí, مکافات کن mukáfát-kun.

Retard, *verb*, تبطئه نمودن tabtïah nimúdan, تأخیر نمودن täkhír nimúdan, دیري کردن dírí kardan, باز داشتن báz dáshtan, بتأخیر افکندن bi-täkhír afkandan, تعویق دادن ta'víq dádan, پس انداختن pas andákhtan, کند ساختن kund sákhtan.

Retardation, *subs.* تعویق ta'víq, تأخیر täkhír, تبطئه tabtïah, کند سازي kund-sází, پس اندازي pas-andází. منع سرعت man'-i-sur'at.

Retarder, *subs.* تعویق آر ta'víq-ár, تأخیر ده täkhír-dih, مؤجل müajjil, مبطي mubattí, وا پس انداز vá-pas-andáz, کند ساز kund-sáz, سرعت گیر sur'at-gír.

Retardment, *subs.* تأخیر täkhír, تأجیل täjíl, تعوق ta'avvuq, کندي kundí, عدم اسراع 'adam-i-isrá', دیري dírí, تباطي tabátí.

Retch, *verb*, تهوع نمودن tahavvu' nimúdan, قصد استفراغ کردن qasd-i-istifrágh kardan, میل قي داشتن mail-i-qai dáshtan.

Re-tell, *verb*, باز گفتن báz guftan, دو باره خبر دادن dú-bárah khabar dádan, مجدداً اعلام نمودن mujaddadan i'lám nimúdan, ثانیاً مطلع ساختن sánívan muttali' sákhtan.

Retention, *subs.* حفظ hifz, امساك imsák, گرفت girift, نگاه داشت nigáh-dásht, وعایت vi'áyat, ضبط zabt, حبس habs.—(*Memory*) یاد yád, حفظ hifz, حافظ háfiz. خاطر khátir.—(*Retention of urine*) قبض البول qabzu 'l-baul, حبس البول habsu 'l-baul.

Retentive, *adj.* حافظ háfiz, ممسك mumsik. نگاه دارنده nigáh-dárandah, حابس hábis, ضابط zábit. گیرا gírá, داعي dá'í.—(*A retentive memory*) حافظه قوي háfizah-i-qaví.

Retentiveness, *subs.* تحفظ tahaffuz, استمساك istimsák, نگاهداري nigáh-dárí, ابقا ibqá, امساك imsák, ماسکه másikah.

Reticence, *subs.* استعفاف isti'fáf. خود داري khud-dárí, سکوت sukút, ضبط کلام zabt-i-kalám.

Reticent, *adj.* ساکت sákit, خود دار khud-dár. ضابط کلام zábit-i-kalám.

Reticle, *subs.* شبکه کوچك shabakah-i-kúchik, دام کوچك dám-i-kúchik, تور túr.

Reticular, *adj.* شبکه مانند shabakah-mánand, مشبك شکل mushabbak-shakl, تور وش túr-vash.

Reticulate, *adj.* مشبك mushabbak, مشتبك mushtabik, شبکه صورت shabakah-súrat, شبکه وضع shabakah-vaz'.

Reticulation, *subs.* شبکه shabakah, تشبیك tashbík,

شبکه کاري shabakah-kárí, مشبك سازي mushabbak-sází.

Reticule, *subs.* کیسه تور kísah-i-túr, مشبکه mushabbakah, وعا مشبك vi'á-i-mushabbak.

Retiform, *adj.* شبکه سان shabakah-sán, مشبك شکل mushabbak-shakl, شبکه صورت shabakah-súrat, پنجره وش panjarah-vash.

Retina, *subs.* شبکیه shabakíyah, لوحه چشم lauhah-i-chashm.

Retinoid, *adj.* زدو مانند zudú-mánand, کتیرا وش katírá-vash, صمغ وار samgh-vár.

Retinue, *subs.* خدم و حشم khadam-va-hashm, حشمت hashmat, جلو jilau, موکب maukab, کوکبه kaukabah, قبقبه qabqabah, اتباع atbá', متعلقین muta'alliqín, متعلقه muta'alliqah, دار و دسته dár-u-dastah, جماعت خدام jamá'at-i-khuddám, تابینها tábínhá (*vulg.*).

Retire, *verb,* (*Withdraw*) کنار گرفتن kinár giriftan, باز گشتن báz gashtan, متواري شدن mutavárí shudan, پس رفتن pas raftan, بیرون رفتن bírún raftan, فرار کردن firár kardan, منزوي گشتن munzaví gashtan, کشیدن kashídan, گم شدن gum shudan, به عقب رفتن bi-'aqib raftan.—(*Retreat*) پساپس رفتن pas-á-pas raftan, پس نشستن pas nishastan, قهقري نمودن qahqará nimúdan, پشت کردن pusht kardan, تولي نمودن tavallí nimúdan, بر گشتن bar-gashtan.—(*Resign*) امتعفا کردن isti'fá kardan, دست کشیدن dast kashídan, عزلت گزیدن 'uzlat guzídan, ول کردن vil-kardan.—(*As the tide*) باز گشتن báz gashtan, جزر کردن jazr kardan, وا شکستن vá-shikastan, وا نشستن vá-nishastan.—(*Withdraw from society*) متواري شدن mutavárí shudan, گوشه نشستن gúshah nishastan, خلوت گزیدن khalvat guzídan, اعتکاف نمودن i'tikáf nimúdan, عزلت گرفتن 'uzlat giriftan, گوشه گیري کردن gúshah-gírí kardan. —(*To retire from the service*) از خدمت دولت دست کشیدن az-khidmat-i-daulat dast kashídan.

Retired, *part.* معزول ma'zúl, منزوي munzaví, گوشه گیر gúshah-gír, معتزل mu'tazil.—*adj.* محجوب mahjúb, خجل khijil.

Retiredly, *adv.* در کنج عزلت dar-kunj-i-'uzlat, منزویانه munzavíyánah, معتزلانه mu'tazilánah, در خلوت dar-khalvat.

Retirement, *subs.* (*From business, &c.*) فراغت farághat, عزلت 'uzlat, استیفا istífá, استعفا isti'fá, خلع khal', خلا khalá, اختلا ikhtilá, انزوا inzivá, اعتزال i'tizál, گوشه گیري gúshah-gírí.—(*Solitude*) خلوت khalvat, گوشه نشیني gúshah-nishíní, وحدت vahdat.

Retiring, *adj.* اعتزالي i'tizálí, انزواي inziváí, خلوتي khalvatí, اعتکافي i'tikáfí.

Retort, *subs.* حاضر جوابي házir-javábí, ظرافت zaráfat, جواب سخت javáb-i-sakht, پاسخ تند pásukh-i-tund, سخن دل چسب sukhun-i-dil-chasb, گفت دلمال guft-i-dil-mál.—(*Chemical term*) انبیق ambíq, قرع qara'.

Retort, *verb,* حاضر جوابي کردن házir-javábí kardan, بر گرداندن bar-gardándan, جواب سخت دادن javáb-i-sakht dádan, پاسخ تند گفتن pásukh-i-tund guftan, رد حجت نمودن radd-i-hujjat nimúdan.

Retorter, *subs.* رد حجت کن radd-i-hujjat-kun, سخن بر گردان sukhun-bar-gardán, جواب سخت ده javáb-i-sakht-dih, پاسخ تند گو pásukh-i-tund-gú.

Re-toss, *verb,* باز افکندن báz afkandan, پس انداختن pas andákhtan, بر گردانیدن bar-gardánídan, رد نمودن radd nimúdan.

Re-touch, *verb,* دست کاري کردن dast-kárí kardan, حك و اصلاح نمودن haqq-va-isláh nimúdan, قلم زني کردن qalam-zaní kardan, تسویه نمودن tasviyah nimúdan.

Retrace, *verb,* باز بر آثار سابق رفتن báz bar-ásár-i-sábiq raftan, دو باره پیروي نمودن dú-bárah pairaví nimúdan, دو باره قلم زدن dú-bárah qalam zadan.—(*To retrace one's steps*) باز گشتن báz gashtan, بر عقب رفتن bar-'aqib raftan, مراجعت نمودن murája'at nimúdan, معاودت کردن mu'ávadat kardan, بر قدم اول رفتن bar-qadam-i-avval raftan.

Retract, *verb,* باز کشیدن báz kashídan, بر گردانیدن bar-gardánídan, انکار کردن inkár kardan, نکول نمودن nukúl nimúdan, تغییر دادن taghyír dádan.—(*To retract one's own words*) رد سخن نمودن radd-i-sukhun nimúdan, حرف دزدیدن harf duzdídan, خلف کردن khulf kardan, نکث نمودن naks nimúdan, نقض قول کردن naqz-i-qaul kardan.

Retractable, *adj.* نکث پذیر naks-pazír, قابل استرداد qábil-i-istirdád, انکار بردار inkár-bardár, تغییر یاب taghyír-yáb.

Retractation, *subs.* رد سخن radd-i-sukhun, تغییر taghyír, تبدیل tabdíl, نکث naks, نقض قول naqz-i-qaul, باز کشي báz-kashí, باز گیري báz-gírí, انکار inkár, تکذیب takzíb, خلف khulf.

Retractible, *adj.* نکث پذیر naks-pazír, قابل استرداد qábil-i-istirdád, انکار بردار inkár-bardár, تغییر یاب taghyír-yáb.

Retraction, *subs.* رد سخن radd-i-sukhun, تغییر taghyír, تبدیل tabdíl, نکث naks, نقض قول naqz-i-qaul, باز کشي báz-kashí, باز گیري báz-gírí, انکار inkár, تکذیب takzíb, خلف khulf.

Retractive, *adj.* باز کشنده báz-kashandah, باز گیرنده báz-gírandah, تغییر ده taghyír-dih, انکار کن inkár-kun, مخلف mukhlif, بر گرداننده bar-gardánandah.

Re-tread, *verb,* باز قدم زدن báz qadam zadan, دو باره کوفتن dú-bárah kúftan, از نو پایمال کردن az-nau páyamál kardan.

Retreat, *subs.* (*Place*) خلوت khalvat, خلوتگاه khal-

vat-gáh, حرم haram, گوشه gúshah, بیشه bíshah, آرامگاه árám-gáh, اختفا کنج kunj-i-ikhtifá, ملجا maljá, پناه panáh, معاذ ma'áz.—(*Action*) نکوب nukúb, تولي tavallí, انزوا inzivá, ادبار idbár, اعتزال i'tizál, خنوس khunús.—(*Of an army*) رجع raj', قهقري qahqará, باز گشت báz-gasht.

Retreat, *verb*, پساپس رفتن pas-á-pas raftan, پس نشستن pas nishastan, قهقري نمودن qahqará nimúdan, برگشتن bar-gashtan, باز گشتن báz gashtan, تولي نمودن tavallí nimúdan, وا پس خزیدن vá-pas khazídan, دوري کردن dúrí kardan.

Retrench, *verb*, جلو گیري نمودن jilau-gírí nimúdan, بریدن burídan, قطع نمودن qat' nimúdan, تخفیف دادن takhfíf dádan, کم کردن kam kardan, کاستن kástan (*rt.* کاه káh), تقلیل نمودن taqlíl nimúdan.—(*Expenses*) ادارت کردن idárat kardan, کم خرج نمودن kam-kharj nimúdan, صرفه کاري کردن sarfah-kárí kardan, کج دار و مریز نمودن kaj-dár-va-maríz nimúdan.

Retrenchment, *subs.* جلو گیري jilau-gírí, قطع qat', تقلیل taqlíl, کاهش káhish.—(*Of expenses*) خانه داري khánah-dárí, باریك روي bárík-raví, صرفه کاري sarfah-kárí, کج دار و مریز kaj-dár-va-maríz.

Retribute, *verb*, مکافات کردن mukáfát kardan, مجازات نمودن mujázát nimúdan, عوض دادن 'ivaz dádan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, اثابت کردن isábat kardan, پاداش نمودن pádásh nimúdan, توفیه کردن taufiyah kardan, حق ادا نمودن haqq-i-adá nimúdan, باز دادن báz dádan.

Retribution, *subs.* جزا jizá, مجازات mujázát, مکافات mukáfát, عوض 'ivaz, معاوضه mu'ávazah, بدل badal, پاداش pádásh, ثار sár, قصاص qisás, انتقام intiqám, مؤاخذه müákhazah, کیفر kaifar, سزا sizá, باز خواست báz-khást, عقوبت 'uqúbat, عقاب 'iqáb, اثابت isábat, حساب hisáb.

Retributive, *adj.* مجازات کن mujázát-kun, پاداش رسان pádásh-rasán, مکافي mukáfí, مثیب musíb, قصاصي qisásí, عقابي 'iqábí.—(*Retributive justice*) عدالت جزائیه 'adálat-i-jazá'íyah, حکم عقوبتي hukm-i-'uqúbatí.

Retrievable, *adj.* درمان پذیر darmán-pazír, علاج بردار 'iláj-bardár, بدست آمدني bi-dast-ámadaní, باز پس آوردني báz-pas-ávardaní, اصلاح یاب isláh-yáb, درست شدني durust-shudaní.

Retrievableness, *subs.* درمان پذیري darmán-pazírí, علاج برداري 'iláj-bardárí, استحصال istihsál, استرداد istirdád, احتمال اصلاح ihtimál-i-isláh, امکان درست شوي imkán-i-durust-shaví.

Retrievably, *adv.* درمان پذیرانه darmán-pazíránah, بطور علاج برداري bi-taur-i-'iláj-bardárí, با احتمال اصلاح bá-ihtimál-i-isláh, با امکان درست شدن bá-imkán-i-durust-shudan, بنحو باز پس آئي bi-nahv-i-báz-pas-á'í.

Retrieval, *subs.* استرداد istirdád, استحصال istihsál, صلاح مندي saláh-mandí, باز یابي báz-yábí, باز یافت báz-yáft, علاج پذیري 'iláj-pazírí, چاره داري chárah-dárí.

Retrieve, *verb*, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), حاصل کردن hásil kardan, باز پس آوردن báz-pas ávardan, استرداد istirdád nimúdan, نمودن isláh kardan, اصلاح کردن 'aud dádan, عود دادن báz gardándan, باز گرداندن rihánídan, رهانیدن chárah kardan, چاره کردن

Retriever, *subs.* سگ شکار آر sag-i-shikár-ár, کلب صید آور kalb-i-said-ávar.

Retroact, *verb*, وارونه کار کردن várúnah kár kardan. رو بپس عمل نمودن rú-bi-pas 'amal nimúdan, تخلف takhalluf kardan, مدبرانه حرکت کردن mudbír-ánah harakat kardan.

Retroaction, *subs.* وارونه کاري várúnah-kárí. عمل مقلوب 'amal-i-maqlúb, تخلف takhalluf, ادبار idbár, خنوس khunús, نکوص nukús.

Retroactive, *adj.* وارونه کار várúnah-kár, مقلوب العمل maqlúbu 'l-'amal, تخلف نما takhalluf-nimá, منقلب رفتار munqalib-raftár, خناس khannás, نکاص nakkás, عقب رو 'aqib-rau, وا پس نظر vá-pas-nazar.

Retrocede, *verb trans.* باز دادن báz dádan, پس دادن pas dádan, بر گردانیدن bar-gardánídan, مسترد ساختن mustaridd sákhtan, افائت نمودن ifáát nimúdan.—*intrans.* بر گشتن bar-gashtan, پس رفتن pas raftan, خانس شدن khánis shudan, منقلب گردیدن munqalib gardídan, ارتداد نمودن irtidád nimúdan.

Retrocession, *subs.* استرداد istirdád, باز دهي báz-dihí, افائت ifáát, باز گرداني báz-gardání, وا گذاشت vá-guzásht, انقلاب inqiláb, رجوع rujú', باز گشت báz-gasht, خنوس khunús.

Retroflex, *adj. Botanical term*) مائل بعقب máil-bi-'aqib, بر گشته bar-gashtah, وا پس پیچ vá-pas-pích, متوجه بهر جهت mutavajjih-bi-har-jihat.

Retrofract, *adj.* (*Botanical term*) وا پس شکن vá-pas-shikan, وا خمیده vá-khamídah, آویخته ávíkhtah, قد شکسته qad-shikastah, منحني munhaní, معوج mu'av-vaj.

Retrogradation, *subs.* باز پس روي báz-pas-raví. خنوس khunús, قهقري qahqará, سیر منقلب sair-i-munqalib. ترقي معکوس taraqqí-i-ma'kús.

Retrograde, *adj.* مدبر mudbir, راجع ráji', وا پس vá-pas, قهقراي qahqaráí, خانس khánis, خناس khannás, منقلب سیر munqalib-sair, وارونه رو várúnah-rau, وا پس روش vá-pas-ravish.

Retrograde, *verb*, وا پس خزیدن vá-pas khazídan, رجع نمودن raj' nimúdan, وارونه رفتن várúnah raftan, باز

گشتن báz gashtan, قهقرى كردن qahqará kardan, خانس شدن khánis shudan, بعقب بر گشتن bi-'aqib bar-gashtan.

Retrogression, *subs.* حركت قهقرائي harakat-i-qahqará,í, وا پس خزي vá-pas-khazí, باز پس روي báz-pas-raví, سير منقلب sair-i-munqalib, ترقي معكوس taraqqí-i-ma'kús.

Retrogressive, *adj.* قهقراي qahqaráí, وا پس رو vá-pas-rau, وارونه گرد várúnah-gard, خناس khannás, رو بعقب rú-bi-'aqib, مدبر mudbir, متخنس mutakhannis.

Retropulsive, *adj.* وا پس ران vá-pas-rán, وا پس زن vá-pas-zan, دافع dáfi', عقب نشان 'aqib-nishán, زبان zabbán, هزيمت ده hazímat-dib.

Retrospect, *subs.* ملاحظه ما مضي muláhazah-i-mámazá, وا پس نگري vá-pas-nigarí, عقب بيني 'aqib-bíní, تصور گذشته tasavvur-i-guzashtah, نظر قهقرائي nazar-i-qahqará,í.

Retrospection, *subs.* قوه عقب بيني qúvah-i-'aqib-bíní, ملاحظه امور ماضيه muláhazah-i-umúr-i-mázíyah, وا پس نگري vá-pas-nigarí, نظر قهقرائي nazar-i-qahqará,í, ماضي انديشي mází-andíshí.

Retrospective, *adj.* عقب بين 'aqib-bín, وا پس نگر vá-pas-nigar, ماضي انديش mází-andísh, نظر قهقرى qahqará-nazar. — (*Retrospective effect*) تأثير نظر قهقرائي täsír-i-nazar-i-qahqará,í.

Retrospectively, *adv.* بطريق وا پس نگري bi-taríq-i-vá-pas-nigarí, بطرز عقب بيني bi-tarz-i-'aqib-bíní, بملاحظه امور ماضيه bi-muláhazah-i-umúr-i-mázíyah, از روي ماضي انديشي az-rúy-i-mází-andíshí.

Retrovert, *verb,* باز پس گردانيدن báz-pas gardánídan, بر گردانيدن bar-gardánídan, مقلوب ساختن maqlúb sákhtan, مأفوك نمودن mäfúk nimúdan.

Return, *subs.* مراجعت murája'at, باز گشت báz-gasht, ايآب iyáb, عود 'aud, انصراف insiráf, انقلاب inqiláb, توبت taubat, انابت inábat, عائده 'áïdah, رد radd. (*Requital*) مجازات mujázát, مكافات mukáfát, جزا jizá, عقاب 'iqáb, پاداش pádásh, سزا sizá, معاقبه mu'áqabah, قصاص qisás, كيفر kaifar.—(*Parliamentary term*) امضا imzá, تذكره tazkarah.—(*Account*) صورت حساب súrat-i-hisáb, دفتر daftar, سجل sijill.—(*His business gives a small return*) شغلش كم عائد است shughl-ash kam-'áïd ast.—(*He made no return for this kindness*) تشكري براي اين التفات ننمود tashakkurí-biráy-i-ín-iltifát na-nimúd.

Return, *verb trans.* (*Give back*) باز دادن báz dádan, پس دادن pas dádan, وا پس دادن vá-pas dádan, باز آوردن báz ávardan, وا گذار كردن vá-guzár kardan, وا پس بردن vá-pas burdan, رد نمودن radd nimúdan, رجع كردن raj' kardan, مرجوع داشتن marjú' dáshtan, انصراف دادن insiráf dádan, بر گردانيدن bar-gardání-dan, عائد ساختن 'áïd sákhtan. — *intrans.* (*Come back*) باز آمدن báz ámadan, وا پس آمدن vá-pas ámadan, بر گشتن bar-gashtan, باز گشتن báz gashtan, عائد شدن 'áïd shudan, انصراف نمودن insiráf nimúdan, انعطاف كردن in'itáf kardan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan.—(*Go back*) باز رفتن báz raftan, وا پس رفتن vá-pas raftan, بر گشتن bar-gashtan, باز گرديدن báz gardídan, رجوع كردن rujú' kardan, مراجعت نمودن murája'at nimúdan, معاودت نمودن mu'ávadat nimúdan, عودت كردن 'audat kardan.—(*He returns his income at a very small amount*) درآمد خودرا بمبلغ بسيار كمي عائد مي‌نمايد dar-ámad-i-khud-rá bi-mablagh-i-bisyár kamí 'áïd mí-nimáyad.—(*He returned a rude answer*) جواب نا تراشيده باز داد javáb-i-ná-tiráshídah báz dád.

Returnable, *adj.* رد پذير radd-pazír, رجع پذير raj'-pazír, افاءت ياب ifáät-yáb, استرداد يافتني istirdád-yáftaní, بر گشتني bar-gashtaní, حصول ياب husúl-yáb, عائد شو 'áïd-shau.

Returner, *subs.* باز گرداننده báz-gardánandah, رد سازنده radd-sázandah, رجعت دهنده raj'at-dihandah, مسترد ساز mustaradd-sáz.

Returnless, *adj.* بي رجوع bí-rujú', بي عائده bí-'áïdah, بي مزد bí-muzd, نا مجزي ná-majzí.

Retuse, *adj.* ته باريك tah-bárík, ته گرد tah-gard, سر فرو رفته sar-furú-raftah, دنباله كوفته dumbálah-kúftah.

Reunion, *subs.* وصل vasl, وصلت vuslat, تواصل tavásul, اتصال ittisál, مواصلت muvásalat, وصل يابي vasl-yábí, التقا iltiqá, دو چار dú-chár, باز پيوستگي báz-paivastagí, اجتماع ijtimá'.—(*Assembly*) مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), بزم bazm, انجمن anjuman, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), ملتقي multaqá, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), جميعت jamí'at, جماعت jamá'at, اجماع ijmá', انضمام inzimám.

Re-unite, *verb trans.* باز فراهم آوردن báz faráham ávardan, از نو وصل كردن az-nau vasl kardan, مجدداً موصول ساختن mujaddadan mausúl sákhtan, باز جفت كردن báz juft kardan, باز بهم پيوستن báz bi-ham paivastan, دو باره ازدواج دادن dú-bárah izdiváj dádan, از نو متحد گردانيدن az-nau muttahid gardánídan, باز بهم جمع نمودن báz bi-ham jam' nimúdan.—*intrans.* باز فراهم آمدن báz faráham ámadan, باز پيوستن báz paivastan, از نو موصول شدن az-nau mausúl shudan, مجدداً باز وصل يافتن báz vasl yáftan, مجدداً اتحاد پيدا كردن mujaddadan ittihád paidá kardan, باز بهم چسبيدن báz bi-ham chasbídan, باز جمع شدن báz jam' shudan.

Reveal, *verb,* افشا ساختن ifshá sákhtan, فاش كردن fásh kardan, بميدان آوردن bi-maidán ávardan, ظاهر ساختن záhir sákhtan, پيدا نمودن paidá nimúdan,

هویدا ساختن huvaidá sákhtan, عیان گردانیدن ‘iyán gardánídan, بروز دادن burúz dádan, اعلان کردن i‘lán kardan, اظهار کردن izhár kardan, کشف نمودن kashf nimúdan, منکشف کردن munkashif kardan, آشکارا کردن áshikárá kardan, وحي نمودن vahí nimúdan.—(*In religious sense*) الهام نمودن ilhám nimúdan, تجلي نمودن tajallí nimúdan.

Revealed, *part. and adj.* مکشوف makshúf, منکشف munkashif, ظاهر záhir, هویدا huvaidá, معلوم ma‘lúm, معلن mu‘lan, مبین mubayyan.

Revealer, *subs.* کاشف káshif, مظهر muzhir, معلن mu‘lin, مبین mubayyin, پرده بردار pardah-bardár, جلوه ده jilvah-dih, موحي múhí, الهام کن ilhám-kun.

Revel, *subs.* بزم bazm, ولیمه valímah, جشن jashn.

Revel, *verb trans.* وا پس کشیدن vá-pas kashídan, باز گردانیدن báz gardánídan, پیچانیدن pích ánídan, منصرف ساختن munsarif sákhtan.—*intrans.* عیش نمودن ‘aish nimúdan, تعیش کردن ta‘ayyush kardan, خوش گذرانیدن khush guzránídan, مستي کردن mastí kardan, رندي نمودن rindí nimúdan, عشرت کردن ‘ishrat kardan, تمتع بردن tamattu‘ burdan, قلاشي نمودن qalláshí nimúdan.

Revelation, *subs.* کشف kashf, انکشاف inkisháf, استکشاف istikshá f, مکاشفه mukáshafah, فاش fásh, اظهار izhár.—(*From heaven*) الهام ilhám, مکاشفه mukáshafah, وحي vahí, تنزیل tanzíl, تجلي tajallí.—(*Apocalypse*) مکاشفات mukáshafát.

Reveller, *subs.* عیاش ‘ayyásh, خوش گذران khush-guzrán, سر مست sar-mast, قلاش qallásh, رند rind.

Revel-rout, *subs.* عیش پر غوغا ‘aish-i-pur-ghaughá, هنگامه hangámah, انجمن خراباتي anjuman-i-kharábátí, ضوضا zauzá, فتنه fitnah.

Revelry, *subs.* قلاشي qalláshí, عیش و عشرت ‘aish-va-‘ishrat, خوش گذراني khush-guzrání, تعیش ta‘ayyush, مستي mastí, رندي rindí, غوغائي خوش ghaughá,í-i-khush, داد عشرت dád-i-‘ishrat.

Revendicate, *verb,* باز پس خواستن báz-pas khástan, مطالبه رد نمودن mutálabah-i-radd nimúdan, مؤاخذه کردن müákhazah kardan, استرداد کردن istirdád kardan.

Revendication, *subs.* باز پس خواهي báz-pas-kháhí, مطالبه رد mutálabah-i-radd, مؤاخذه müákhazah, استرداد istirdád, باز طلبي báz-talabí, معاقبه mu‘áqabah.

Revenge, *subs.* جزا jizá, سزا sizá, ثار sár, پاداش pádásh, مجازات mujázát, مکافات mukáfát, عقاب ‘iqáb, قصاص qisás.—(*Passion*) کینه kínah, کین kín, انتقام intiqám.—(*He has done something which demands revenge*) هیزم تري باو فروخته بود hízam-i-tarí ba-ú furúkhtah búd (*lit.* He sold him wet wood).

Revenge, *verb,* قصاص گرفتن qisás giriftan, انتقام کشیدن intiqám kashídan, مکافات کردن mukáfát kardan, جزا دادن jizá dádan, کین کشي کردن kín-kashí kardan, تلافي نمودن talá fí nimúdan.—(*Avenge*) بسزا رسانیدن bi-sizá rasánídan, عقوبت دادن ‘uqúbat dádan, دینونت کردن dainúnat kardan, مجازات نمودن mujázát nimúdan, پاداش دادن pádásh dádan.

Revengeful, *adj.* پر انتقام pur-intiqám, پر کینه pur-kínah, کینه دل kínah-dil, قصاص گیر qisás-gír, مائل بمجازات máil-bi-mujázát, منتقم muntaqim, انتقام کش intiqám-kash.

Revengefully, *adv.* بطریق انتقام bi-taríq-i-intiqám, بطور قصاص bi-taur-i-qisás, از روي کین az-rúy-i-kín, بقصد تلافي bi-qasd-i-talá fí, بطرز مکافات bi-tarz-i-mukáfát.

Revengefulness, *subs.* میل انتقام mail-i-intiqám. کینه ورزي kínah-varzí, تلافي talá fí, داعیه قصاص dá‘iyah-i-qisás.

Revenger, *subs.* قصاص گیر qisás-gír, انتقام کش intiqám-kash, عقوبت رسان ‘uqúbat-rasán, تلافي کن talá fí-kun, مجازي mujází, مکافي mukáfí.

Revenue, *subs.* ارتفاع irtifá‘, باج و خراج báj-u-khiráj, تعمیر ta‘mír, مدخل madkhal (*pl.* مداخل madákhil), دخل dakhl, دخول dukhúl, مدخول madkhúl, عائد ‘áid (*pl.* عوائد ‘aváid), مالیات málíyát, محاصل mahásil, واردات váridát, تحصیلات tahsílát (these last four are used only in the plural).—(*Management of revenues*) عاملي ‘ámilí.—(*Collector of revenue*) عامل ‘ámil (*pl.* عمال ‘ammál), مستوفي mustaufí. محصل muhassil.

Reverberant, *adj.* صدا رد کن sidá-radd-kun, صدا بر گردان sidá-bar-gardán, مصوت musavvit, صدا پس ده sidá-pas-dih.

Reverberate, *verb trans.* باز فرستادن buz firistádan, رد کردن radd kardan, بر گردانیدن bar-gardánídan, منعکس ساختن mun‘akis sákhtan.—*intrans.* رد صدا نمودن radd-i-sidá nimúdan, صدا پس دادن sidá pas dádan, بصدا آمدن bi-sidá ámadan.

Reverberation, *subs.* رد radd. رد صدا radd-i-sidá, نوف núf, منعکس سازي mun‘akis-sází, باز پس گرداني báz-pas-gardání.

Reverberatory, *subs.* کوره kúrah. آتشخانه átish-khánah.—*adj.* رد نما radd-nimá, منعکس ساز mun‘akis-sáz, باز پس گردان báz-pas-gardán, صدا پس ده sidá-pas-dih.

Revere, *verb,* محترم داشتن muhtaram dáshtan. معزز داشتن mu‘azzaz dáshtan, معظم داشتن mu‘azzam dáshtan, مجلل داشتن mujallal dáshtan. تجلیل کردن tajlíl kardan, اکرام نمودن ikrám nimúdan, مکرم شمردن mukarram shimurdan, تبجیل نمودن tabjíl

nimúdan, تعظيم و تكريم كردن ta'zím va takrím kardan, پاس خاطر داشتن pás-khátir dáshtan, احترام نمودن ihtirám nimúdan, توقير كردن tauqír kardan, ترسيدن tarsídan, پا بوسي نمودن pá-búsí nimúdan.

Revered, *part. and adj.* معتبر mu'tabar, معزز mu'azzaz, محترم muhtaram, معظم mu'azzam, مجلل mujallal.

Reverence, *subs.* تعظيم ta'zím, تكريم takrím, اعزاز i'záz, تعزيز ta'zíz, اعتبار i'tibár, احترام ihtirám, رهبت rahbat, خشيت khashyat, توقير tauqír, تبجيل tabjíl, پا بوس pá-bús, پا بوسي pá-búsí, پاس pás, تجليل tajlíl.

Reverence, *verb*, محترم داشتن muhtaram dáshtan, معزز داشتن mu'azzaz dáshtan, معظم داشتن mu'azzam dáshtan, مجلل داشتن mujallal dáshtan, تجليل كردن tajlíl kardan, اكرام نمودن ikrám nimúdan, مكرم شمردن mukarram shimurdan, تعظيم و تكريم ta'zím-va takrím kardan, پاس خاطر داشتن pás-khátir dáshtan, احترام نمودن ihtirám nimúdan, توقير كردن tauqír kardan, ترسيدن tarsídan, پا بوسي نمودن pá-búsí nimúdan.

Reverencer, *subs.* محترم دار muhtaram-dár, حرمت نه hurmat-nih, توقير كن tauqír-kun, پاس خاطر دار pás-khátir-dár, بزرگ شمار buzurg-shimár, تجليل كننده tajlíl-kunandah.

Reverend, *adj.* (*Clerical term*) جناب janáb, حضرت hazrat, فضيلت مآب fazílat-ma,áb, قداست انتساب qadásat-intisáb.—(*Revered*) محترم muhtaram, معزز mu'azzaz, معظم mu'azzam, مكرم mukarram, موقر muvaqqar, مقدس muqaddas, مجلل mujallal.

Reverent, *adj.* مؤدب müaddab, اعتبار نما i'tibár-nimá, احترام نما ihtirám-nimá, پاس خاطر دار pás-khátir-dár, اكرام كن ikrám-kun, معزز دار mu'azzaz-dár, بزرگ شمار buzurg-shimár.

Reverential, *adj.* احترامي ihtirámí, تبجيلي tabjílí, توقيري tauqírí, تكريمي takrímí, تعظيمي ta'zímí, تجليلي tajlílí.

Reverentially, *adv.* بطور احترام bi-taur-i-ihtirám, از روي تكريم az-rúy-i-takrím, بطرز تعظيم bi-tarz-i-ta'zím, تبجيل كنان tabjíl-kunán.

Reverently, *adv.* از روي هيبت az-rúy-i-haibat, بقصد احترام bi-qasd-i-ihtirám, خائفانه kháifánah, بر سبيل رهبت bar-sabíl-i-rahbat.

Reverer, *subs.* احترام نما ihtirám-nimá, محترم دار muhtaram-dár, عزت نه 'izzat-nih, توقير كن tauqír-kun, تبجيل كار tabjíl-kár, تجليل نما tajlíl-nimá, ترسا tarsá, راهب ráhib.

Reverie, *subs.* خواب kháb, خيال khiyál, توهم tavahhum, انديشه andíshah, فكر fikr, مراقبه muráqabah, پريشان خيالي parishán-khiyálí, وسوسه vasvasah.

Reversal, *subs.* عكس 'aks, خلاف khiláf, وارونگي várúnagí, سر نگوني sar-nigúní, قلب qalb, انقلاب inqiláb, تغيير taghyír, تبديل tabdíl.—*adj.* تقليبي taqlíbí, عكسي 'aksí, معكوس ma'kús, منكوس mankús, مقلوب maqlúb, وارونه várúnah, باز گونه báz-gúnah, مخالف mukhálif, مناقض munáqiz.

Reverse, *subs.* عكس 'aks, ضد zidd, خلاف khiláf, نقيض naqíz, ور var (*vulg.*).—(*Change*) انقلاب inqiláb, تغيير taghyír, صارفت sárifat.—(*Disaster*) نكبت nakbat, نكمت nakmat, شكست shikast, هزيمت hazímat, آفت áfat, داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí), شر sharr, صدمه sadamah, خرابي kharábí, نحوست nuhúsat, قارعه qári'ah (*pl.* قوارع qavári').—(*Of a medal*) مقلوبه maqlúbah, پشت pusht, ظهر zahr (*pl.* اظهر azhur), طرف ديگر tarf-i-dígar, آنرو án-rú.—(*What reverses I have experienced*) چها بر سر من گذشت chihá bar-sar-i-man guzasht.—*adj.* مقلوب maqlúb, وارونه várúnah, معكوس ma'kús, منكوس mankús.

Reverse, *verb*, مقلوب كردن maqlúb kardan, وارون كردن várún kardan, بر گردانيدن bar-gardánídan, بر هم زدن bar-ham zadan.—(*As a decision*) وا زدن vázadan, بي اثر ساختن bí-asar sákhtan, باطل گردانيدن bátil gardánídan, نسخ كردن naskh kardan.

Reversed, *part.* وارونه várúnah, نگون nigún, معكوس ma'kús, وارون várún, واژگون vazhgún, منقلب munqalab, بر هم خورنده bar-ham-khurandah, زير و زبر zír-u-zabar.

Reversely, *adv.* بطور مقلوب bi-taur-i-maqlúb, معكوسانه ma'kúsánah, منكوسانه mankúsánáh, بطور وارونه bi-taur-i-várúnah, در طرف مقابل dar-taraf-i-muqábil.

Reversible, *adj.* قابل تبديل qábil-i-tabdíl, قابل تغيير qábil-i-taghyír, خلاف پذير khiláf-pazír, نقض بردار naqz-bardár.

Reversion, *subs.* بر گشت bar-gasht, رجوع rujú'.—(*Legal term*) استرداد istirdád, باز گشت báz-gasht, عود 'aud, رجعت raj'at, انصراف insiráf, استخلاف istikhláf, ملك mulk, ارث irs.

Reversionary, *adj.* استردادي istirdádí, استرجاعي istirjá'í, انقلابي inqilábí, عودي 'audí, رجعي raj'í.—(*Reversionary interest*) منافع رجعي manáfi'-i-raj'í, فوائد استخلافي faváïd-i-istikhláfí.

Reversioner, *subs.* مالك málik, صاحب ملك sáhib-mulk, املاك دار amlák-dar, زمين دار zamín-dár.

Revert, *verb*, رجوع نمودن rujú' nimúdan, راجع شدن ráji' shudan, بر گشتن bar-gashtan, عود كردن 'aud kardan, مسترد شدن mustaradd shudan.

Revertible, *adj.* قابل رجوع qábil-i-rujú', عود نما 'aud-nimá, بر گشت كن bar-gasht-kun, باز گشت نما báz-gasht-nimá.

Revertive, *adj.* منقلب munqalib, تبدل ياب tabaddul-

yáb, متغير mutaghayyir, تغيير كن taghyír-kun, متحول mutahavvil.

Revest, *verb trans.* (*Clothe*) باز پوشيدن báz púshídan, دو باره بر كردن dú-bárah bar-kardan, از نو متلبس az-nau mutalabbis sákhtan, مجدداً پوشانيدن mujaddadan púshánídan.—(*Re-invest*) دو باره متمكن گردانيدن dú-bárah mutamakkin gardánídan, از نو تصرف دادن az-nau tasarruf dádan, باز مالك ساختن báz málik sákhtan, بر گردانيدن bar-gardánídan.—*intrans.* باز بر قرار شدن báz bar-qarár shudan, عود كردن 'aud kardan, باز گشتن báz gashtan, دو باره بر گشتن dú-bárah bar-gashtan.

Revetment, *subs.* ديوار dívár, جدار jidár (*pl.* جدر judr), حائط haït, حصار hissár, شهر بند shahr-band.

Re-vibrate, *verb,* باز لرزيدن báz larzídan, باز تكان خوردن báz takán khurdan, باز جنبيدن báz jumbídan, دو باره مرتعش شدن dú-bárah murta'ish shudan, باز ارتجاج داشتن báz irtijáj dáshtan.

Re-vibration, *subs.* باز لرزي báz-larzí, باز جنبي báz-jumbí, باز تكان خوري báz-takán-khurí, ارتعاش irti-'ásh, اهتزاز ihtizáz, ارتجاج irtijáj.

Re-victual, *verb,* باز آذوقه رسانيدن báz ázúqah rasánídan, از نو تهيه خوراك ديدن az-nau tahíyah-i-khurák dídan, دو باره خوراك ذخيره كردن dú-bárah khurák zakhírah kardan, باز سورسات دادن báz súrsát dádan, باز جيره دادن báz jírah dádan.

Review, *subs.* نظر ثاني nazar-i-sání, باز نگري báz-nigarí, دقت سنجي diqqat-sanjí, باز بيني báz-bíní, باز ديد báz-díd, امتحان ثاني imtihán-i-sání.—(*Of an army*) سان sán, مشق mashq, سان بيني sán-bíní, عرض لشكر 'arz-i-lashkar.—(*Of book*) ملاحظه muláhazah.—(*Pamphlet*) كتابچه kitábchah, تحقيق نامه tahqíq-námah, دقت نامه diqqat-námah.

Review, *verb,* باز ديدن báz dídan, دو باره نگريستن dú-bárah nigarístan, باز آزمودن báz ázmúdan, دقت سنجي كردن diqqat-sanjí kardan, بنظر دقت وا رسيدن bi-nazar-i-diqqat vá-rasídan.—(*Book*) ملاحظه كردن muláhazah kardan.—(*Army*) سان دادن *or* ديدن sán dádan *or* dídan.

Reviewer, *subs.* باز بيننده báz-bínandah, باز نگرنده báz-nigarandah, دقت سنج diqqat-sanj, راءي ده räí-dih, ملاحظه نما muláhazah-nimá, امتحان گر imtihán-gar, ناظر názir.—(*Writer*) كاتب kátib, محرر muharrir, نويسنده nivísandah, حقيقت نگار haqíqat-nigár, مقابله كار muqábalah-kár.

Revile, *verb,* دشنام دادن dushnám dádan, فحش دادن fuhsh dádan, زشت گفتن zisht guftan, سب كردن sabb kardan, بد گوئي نمودن bad-gú,í nimúdan, لعن كردن la'n kardan, نفرين نمودن nifrín nimúdan, زبان درازي كردن zabán-dirází kardan.

Reviler, *subs.* مفتري muftarí, دشنام دهنده dushnám-dihandah, زبان تران zabán-turán, شتام shattám, فحاش fahhásh, سباب sabbáb, بد گو bad-gú, لعان la''án, لمزه lumzah.

Reviling, *subs.* زبان درازي zabán-dirází, شتم shatm, فحش fuhsh, دشنام dushnám, سب sabb, بد گوئي bad-gú,í, نفرين nifrín, لعن la'n.

Re-vindicate, *verb,* باز گرفتن báz giriftan, وا پس خواستن vá-pas khástan, تلافي كردن taláfí kardan, تشفي خاطر tashaffí-i-khátir nimúdan, انتقام كشيدن intiqám kashídan, اخذ ثار كردن akhz-i-sár kardan.

Revisal, *subs.* باز نگري báz-nigarí, باز بيني báz-bíní, ملاحظه ثاني muláhazah-i-sání, تصحيح tas,híh, اصلاح isláh, مقابله muqábalah, حك و اصلاح hakk-va-isláh, درست كاري durust-kárí, نكته سنجي nuktah-sanjí, نظر دقت nazar-i-diqqat, امعان نظر im'án-i-nazar.

Revise, *subs.* تصحيح tas,híh, تصحيح ثاني tas,híh-i-sání, ملاحظه ثاني muláhazah-i-sání.

Revise, *verb,* تصحيح كردن tas,híh kardan, درست كردن durust kardan, مقابله كردن muqábalah kardan, باز ديدن báz dídan, از نو آزمودن áz-nau ázmúdan, بدقت سنجيدن bi-diqqat sanjídan, حك و اصلاح كردن hakk-va-isláh kardan, تغيير و تبديل نمودن taghyír-va-tab-díl nimúdan, عيب بر چيدن 'aib bar-chídan.

Reviser, *subs.* مصحح musahhih, اصلاحگر isláh-gar, عيب بر چين 'aib-bar-chín, درست كننده durust-kunandah, حك و اصلاح كن hakk-va-isláh-kun, تغيير ده taghyír-dih, مقابله كن muqábalah-kun.

Revision, *subs.* باز نگري báz-nigarí, باز بيني báz-bíní, ملاحظه ثاني muláhazah-i-sání, تصحيح tas,híh, اصلاح isláh, مقابله muqábalah, حك و اصلاح hakk-va-isláh, درست كاري durust-kárí, نكته سنجي nuktah-sanjí, نظر دقت nazar-i-diqqat, امعان نظر im'án-i-nazar.

Revisional, *adj.* تصحيحي tas,híhí, اصلاحي isláhí, نظر دقتي nazar-i-diqqatí, امتحاني imtihání, آزموني áz-múní, متعلق بملاحظه ثاني muta'alliq-bi-muláhazah-i-sání.

Re-visit, *verb,* باز ديد نمودن báz-díd nimúdan, ملاقات ثاني كردن muláqát-i-sání kardan, دو باره بر خوردن dú-bárah bar-khurdan, از نو بخدمت رسيدن az-nau bi-khidmat rasídan, بار دويم ديدن bár-i-dúyum dídan, ثانياً وارد شدن sániyan várid shudan, دو باره زيارت كردن dú-bárah ziyárat kardan.

Re-visitation, *subs.* باز ديد báz-díd, ملاقات ثاني muláqát-i-sání, ورود دويم vurúd-i-dúyum, تشريف اخير tashríf-i-akhír, تصادف ثاني tasáduf-i-sání, زيارت دويم ziyárat-i-dúyum.

Revisory, *adj.* باز ديدي báz-dídí, اصلاحگري isláh-garí, تصحيحي tas,híhí, امتحاني imtihání, حك و اصلاحي hakk-va-isláhí, ملاحظه نما muláhazah-nimá.

Revival, *subs.* (*Return to life*) حيات يابي hayát-yábí, زنده گردي zindah-gardí, عود صحت ‘aud-i-sihhat, قوت گيري qúvat-gírí, نشور nushúr.—(*Of prosperity, &c.*) پيش رفت písh-raft, خوش بختي khush-bakhtí, ترقي taraqqí, نجاح najáh, كاميابي kám-yábí.—(*Religious term*) بيداري bídárí, انتباه intibáh, اتقاظ ittiqáz, اتعاظ itti‘áz, توبت taubat, انابت inábat.

Revivalist, *subs.* تعيظ آور ta‘ayyuz-ávar, منبه munabbih, بيدار ساز bidár-sáz, گرمي بخش garmí-bakhsh, روح انگيز rúh-angíz, احيا كار ihyá-kár, موٴثر müassir-kalám, حيات فزا hayát-fazá, محيي muhiyí.

Revive, *verb trans.* اعاده نمودن i‘ádah nimúdan, حيات دادن hayát dádan, زنده نمودن zindah nimúdan, بر انگيختن bar-angíkhtan, جان نو بخشيدن ján-i-nau bakhshídan, ترقي دادن taraqqí dádan, تازه كردن tázah kardan, تجديد نمودن tajdíd nimúdan.—(*Resuscitate*) انشار نمودن inshár nimúdan, احيا نمودن ihyá nimúdan, مبعوث گردانيدن mab‘ús gardánídan, بر خيزانيدن bar-khízánídan, فرحناك گردانيدن farah-nák gardánídan, انبساط دادن imbisát dádan.—*intrans.* به شدن bih shudan, قوت يافتن qúvat yáftan, شفا حاصل نمودن shifá hásil nimúdan, چالاك گشتن chálák gashtan.

Reviver, *subs.* مفرح mufarrih, محيي muhiyí.

Re-vivification, *subs.* زنده سازي zindah-sází, احيا ihyá, انشار inshár, تجديد tajdíd, اعاده حيات i‘ádah-i-hayát, جان بخشي ján-bakhshí, استرداد istirdád, اعادت i‘ádat, تفريح tafríh, تهييج tahyíj.

Re-vivify, *verb*, جان نو بخشيدن ján-i-nau bakhshídan, از نو زنده ساختن az-nau zindah sákhtan, احيا نمودن ihyá nimúdan, انشار كردن inshár kardan.—(*Metaphorically*) تقويت دادن taqvíyat dádan, بر انگيختن bar-angíkhtan, انبساط دادن imbisát dádan, تازه گردانيدن tázah gardánídan.

Re-viviscence, *subs.* حيات جديد hayát-i-jadíd, عود صحت ‘aud-i-sihhat, جانبخشي ján-bakhshí, جانگيري ján-gírí, قوت يابي qúvat-yábí, احيا ihyá, انشار inshár.

Re-viviscent, *adj.* حيات ده hayát-dih, جانبخش ján-bakhsh, حيات ياب hayát-yáb, جانگير ján-gír, انشاري inshárí, احياي ihyáí.

Revivor, *subs.* تجديد ادعا tajdíd-i-iddi‘á, انشار دعوي inshár-i-da‘vá, استئناف مدعا istïnáf-i-mudda‘á.

Revocable, *adj.* درمان پذير darmán-pazír, نسخ بردار naskh-bardár, ابطال ياب ibtál-yáb, بطلان پذير butlán-pazír, منسوخ شدني mansúkh-shudaní, بر هم خور bar-ham-khur.

Revocableness, *subs.* درمان پذيري darmán-pazírí, نسخ برداري naskh-bardárí, ابطال يابي ibtál-yábí, بطلان پذيري butlán-pazírí, بر هم خوري bar-ham-khurí.

Revocation, *subs.* رد radd, نسخ naskh, ابطال ibtál, بطلان butlán, توقيف tauqíf, بر هم زني bar-ham-zaní, الغا ilghá, باطل سازي bátil-sází.

Revocatory, *adj.* ناسخ násikh, نسخ كن naskh-kun, مبطل mubtil, توقيف ده tauqíf-dih, بر هم زن bar-ham-zan, الغاي ilghái, باطل ساز bátil-sáz.

Re-voice, *verb*, باز كوك كردن báz kúk kardan, از نو بصدا آوردن az-nau bi-sidá ávardan, دو باره نوا دادن dú-bárah navá dádan, مجدداً صدا درست كردن mujaddadan sidá durust kardan.

Revoke, *verb*, رد كردن radd kardan, باطل كردن bátil kardan, نسخ ساختن naskh sákhtan, قطع كردن qat‘ kardan, موقوف ساختن mauqúf sákhtan, بر هم زدن bar-ham zadan, الغا كردن ilghá kardan, پس گرفتن pas giriftan, حكم بر بطلان نمودن hukm bar-butlán nimúdan.—(*At cards*) بي قاعده حركت نمودن bi-qá‘idah harakat nimúdan, بي ترتيب ورق نشان دادن bí-tartíb varaq-nishán dádan.

Revolt, *subs.* ياغي yághí, ياغيگري yághí-garí, شورش shúrish, آشوب áshúb, تمرد tamarrud, بغاوت baghávat, فتنه fitnah (*pl.* فتن fitan), طغيان tughyán, عصيان ‘isyán, فساد fasád, گردنكشي gardan-kashí, دغدغه daghdaghah, سر كشي sar-kashí, قهقري qahqará, هرزگي harzagí, قيام qiyám, عتو ‘utúv, سر باز زني sar-báz-zaní, مخالفت mukhálafat, شقاق shaqáq, لوٴرت sürat.

Revolt, *verb trans.* ياغي ساختن yághí sákhtan, شكست دادن shikast dádan, منقلب ساختن munqalib sákhtan, بر گردانيدن bar-gardánídan.—(*Do violence to*) تعدي كردن ta‘addí kardan, ظلم نمودن zulm nimúdan, ايذا رساندن ízá rasándan.—*intrans.* بر گشتن bar-gashtan, ياغي شدن yághí shudan, بغي ورزيدن baghí varzídan, تمرد نمودن tamarrud nimúdan, عاصي شدن ‘ásí shudan, سر كشي نمودن sar-kashí nimúdan, عصيان نمودن isyán nimúdan, فتنه انگيختن fitnah angíkhtan.

Revolter, *subs.* فتنه انگيز fitnah-angíz, طاغي tághí, ياغي yághí, باغي bághí, متمرد mutamarrid, عاصي ‘ásí. عاتي ‘átí, سر كش sar-kash.

Revoluble, *adj.* گردنده gardandah, چرخ زننده charkh-zanandah, پر خورنده pur-khurandah, دوار davvár.

Revolute, *adj.* بر گشته bar-gashtah, بر گرداننده bar-gardánandah, فرود آويخته furúd-ávíkhtah, وا پيچيده vá-píchídah.

Revolution, *subs.* گردش gardish, دور daur (*pl.* ادوار advár), مداوره mudávarah, دوران daurán, انقلاب inqiláb.—(*Of the heavens*) دور گردون daur-i-gardún, تقلبات افلاك taqallubát-aflák, گردش آسمان gardish-i-ásmán.—(*Rebellion*) ياغي yághí, ياغيگري yághí-garí, شورش shúrish, آشوب áshúb, تمرد tamarrud, بغاوت baghávat, فتنه fitnah (*pl.* فتن fitan), طغيان tughyán,

عصيان ‘isyán, فساد fasád, گردنكشي gardan-kashí, دغدغه daghdaghah, سر كشي sar-kashí, قهقرلي qah-qará, هرزگي harzagí, قيام qiyám, عتو ‘utúv, سر باز زني sar-báz-zaní, مخالفت mukhálafat, شقاق shaqáq, ثوٴرت sürat.

Revolutionary, *adj.* آميز بغي baghí-ámíz, شورش انگيز shúrish-angíz, شعار عصيان ‘isyán-shi‘ár, فتنه جو fitnah-jú, مفسد mufsid, انقلابي inqilábí.

Revolutionism, *subs.* انقلاب انگيزي inqiláb-angízí, تغيير دوستي taghyír-dústí, فتنه جوئي fitnah-jú,í, شورش خواهي shúrish-kháhí, آشوب طلبي áshúb-talabí, ثوٴرت دوستي sürat-dústí.

Revolutionist, *subs.* انقلاب انگيز inqiláb-angíz, تغيير دوست taghyír-dúst, فتنه جو fitnah-jú, شورش خواه shúrish-kháh, آشوب طلب áshúb-talab, ثوٴرت دوست sürat-dúst.

Revolutionize, *verb,* (*Government*) منقلب ساختن munqalib sákhtan, تغيير دادن taghyír dádan, بر هم زدن bar-ham zadan, افساد كردن ifsád kardan, دگر گون ساختن digar-gún sákhtan.—(*Things*) مبدل كردن mubaddil kardan, متغير ساختن mutaghayyir sákhtan, بهم زدن ba-ham zadan.

Revolve, *verb,* گرديدن gardídan, گردش كردن gardish kardan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), دور زدن daur zadan, دوران نمودن daurán nimúdan, چرخيدن charkhídan, پر خوردن pur khurdan.—(*To revolve in one's mind*) بخاطر گذرانيدن bi-khátir guzránídan, ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, انديشيدن andíshídan.

Revolvency, *subs.* دور daur, دوران daurán, انقلاب inqiláb, گردش gardish, چرخ charkh.

Revolver, *subs.* (*Pistol*) دواره davvárah, ششخانه shish-khánah, طپانچه شش لوله tapánchah-i-shish-lúlah, شش غلطان shish-ghalatán, رولور ravalvar (European).

Revulsion, *subs.* انقلاب inqiláb, صرف sarf, تحويل tahvíl, نقل naql.—(*Revulsion of feeling*) صرف التفات sarf-i-iltifát, اعراض i‘ráz, تنفر tanaffur, مباعدت mubá‘adat.

Revulsive, *adj.* صارف sárif, محول muhavvil, ناقل náqil, دافع dáfi‘, باز گرداننده báz-gardánandah, جا بجا نماينده já-bi-já-nimáyandah.

Reward, *subs.* مزد muzd, اجر ajr, اجرت ujrat, حسنه hasanah, انعام in‘ám, تلافي taláfí, حق زحمت haqq-i-zahmat, جزا jizá, سزا sizá, مكافات mukáfát, عقوبت ‘uqúbat, عقبلي ‘uqbá, مثوبت masúbat, كيفر kaifar. —(*In the next world*) ثواب saváb, سعادت ابدي sa‘ádat-i-abadí.

Reward, *verb,* حق زحمت دادن haqq-i-zahmat dádan, اجرت دادن ujrat dádan, انعام دادن in‘ám dádan, پاداش كردن pádásh kardan, جزا دادن jizá dádan, مجازات نمودن mujázát nimúdan, مكافات كردن mukáfát kardan.—(*To merit a reward*) مستحق انعام شدن mustahaqq-i-in‘ám shudan.

Rewardable, *adj.* سزاوار اجر sizávár-i-ajr, مزد دار muzd-dár, اجرت ياب ujrat-yáb, مستحق ثواب mustahaqq-i-saváb, مستوجب مكافات mustaujib-i-mukáfát, مجازات پذير mujázát-pazír.

Rewarder, *subs.* پاداش دهنده pádásh-dihandah, اجرت ده ujrat-dih, مكافات كن mukáfát-kun, مجازات نما mujázát-nimá, مزد بخش muzd-bakhsh, ثواب ده saváb-dih.

Rewardless, *adj.* بي مزد bí-muzd, بي اجرت bí-ujrat, بي مجازات bí-mujázát, بي اجر bí-ajr, بي ثواب bí-saváb.

Reynard, *subs.* روباه rúbáh, ثعلب sa‘lab, شغال shughál.

Rhabdomancy, *subs.* قصب خواني qasab-khání, فال فال ني fál-i-nay, عصا بيني ‘asá-bíní, استخاره قلم istikhárah-i-qalam.

Rhacheosaurus (*Rock lizard*), *subs.* سوسمار كوهي súsmár-i-kúhí, ابو بريص abú-barís.

Rhamnus zizyphus (*Zizyphus vulgaris, or Jujube-tree*), *subs.* درخت عناب dirakht-i-‘unnáb, درخت سنجد dirakht-i-sinjid, درخت كنار dirakht-i-kunár, درخت سدر dirakht-i-sidr, درخت نبق dirakht-i-nabq, درخت طبرخون dirakht-i-tabar-khún.

Rhamus pallasii, *subs.* شاه كتناك sháh-katnák.

Rhapsodical, *adj.* پريشان parishán, مشوش mushavvash, متفرق mutafarriq.

Rhapsodist, *subs.* پريشان گو parishán-gú, پريشان نويس parishán-nivís, مشوش خوان mushavvash-khán, مشوش نگار mushavvash-nigár, متفرقات نويس mutafarriqat-nivís.

Rhapsodize, *verb,* پريشان گفتن parishán guftan, مشوش خواندن mushavvash khándan, متفرق سرودن mutafarriq surúdan, پريشان خواني كردن parishán-khání kardan, متفرقات بر زبان آوردن mutafarriqát bar-zabán ávardan.

Rhapsody, *subs.* پريشان parishán, مشوش mushavvash, سخن پريشان sukhun-i-parishán, كلام مشوش kalám-i-mushavvash, تاليف بي ربط tálíf-i-bí-rabt, شعر بي ترتيب shi‘r-i-bí-tartíb.

Rhenish, *subs.* رِيني ríní (European), ريمسي rímsí (European).

Rhetoric, *subs.* علم كلام ‘ilm-i-kalám, علم فصاحت ‘ilm-i-fasáhat, علم بيان ‘ilm-i-bayán, فن سخنوري fann-i-sukhun-varí, صنعت گفتگو san‘at-i-guftugú, شيوه بلاغت shívah-i-balághat, نطق nutq, خطابه khatábah, معي بيان ma‘í-i-bayán.

Rhetorical, *adj.* منطقي mantiqí, فصيح fasíh, بليغ balígh, مطابق علم كلام mutábiq-i-'ilm-i-kalám.

Rhetorically, *adv.* بطور فصاحت bi-taur-i-fasáhat, بقانون بلاغت bi-qánún-i-balághat, بقاعده علم كلام bi-qá'idah-i-'ilm-i-kalám, با بيان خوش bá-bayán-i-khush, شيرين كلامانه shírín-kalámánah.

Rhetorician, *subs.* منطقي mantiqí, اهل منطق ahl-i-mantiq, متكلم mutakallim, فصاحت دان fasáhat-dán, سخنور sukhun-var, خوش بيان khush-bayán, منطق دان mantiq-dán.

Rheum, *subs.* زكام zukám, نزله nuzlah, رطوبت rutúbat, شدت shiddat.

Rheum emodi (*Dried root of rhubarb*), *subs.* راوند هندي rávand-i-hindí, ريوند هندي rívand-i-hindí, ريوند rívand.

Rheum officinalis (*China rhubarb*), *subs.* ريوند چيني rívand-i-chíní, راوند rávand.

Rheum ribes (*Rhapontic, or true rhubarb*), *subs.* ريباس ríbás.

Rheumatic, *adj.* بادي bádí, ريحي ríhí, زكامي zukámí, رطوبي rutúbí, وجع مفاصلي vaja'-i-mafásilí.

Rheumatically, *adv.* از رطوبت az-rutúbat, از وجع مفاصل az-vaj'-i-mafásil.

Rheumatism, *subs.* باد bád, ريح ríh, وجع مفاصل vaj'-i-mafásil, درد مفاصل dard-i-mafásil, استخوان درد ustukhán-dard, رطوبت rutúbat, زكام zukám.

Rheumy, *adj.* پر زكام pur-zukám, رطوبت دار rutúbat-dár, آبناك áb-nák, مائي má'í, پر از مواد مائيه pur-az-mavádd-i-má'íyah.

Rhino, *subs.* (*Money*) پول púl, نقد naqd, زر zar, سيم sím, فلوس fulús.

Rhinocereal, *adj.* كرگدني kargadaní, كرگي kargí, كرگدن وار kargadan-vár, كرگ سان karg-sán.

Rhinoceros, *subs.* (*Animal*) كرگدن kargadan, كرگ karg, كركدان karkadán.

Rhinoplastic, *adj.* انفي anfí, بيني سازي bíní-sází, خيشومي khaishúmí, دماغي dimághí.

Rhodium, *subs.* (*Metal*) روديوم rúdiyúm (European).

Rhododaphne (*Nerium odorum, or oleander*), *subs.* خر زهره khar-zahrah, دفله diflah, دفلي diflí.

Rhododendron, *subs.* (*Genus of plants*) گلبن gul-bun, گلكاري gul-kárí.

Rhombic, *adj.* (*Geometrical term*), بشكل مربع مستطيل bi-shakl-i-murabba'-i-mustatíl, بهيئت مربع طولاني bi-hayät-i-murabba'-i-túlání.

Rhomboid, *subs.* (*Geometrical term*) شبيه المعين shabíhu 'l-ma'ín, شبيه بمربع غير متساوي الزوايا shabíh-bi-murabba'-i-ghair-i-mutasáviu 'z-zaváyá.

Rhomboidal, *adj.* (*Geometrical term*) شبيه المعين وار shabíhu 'l-ma'ín-vár, مانند مربع غير متساوي الزوايا mánand-i-murabba'-i-ghair-i-mutasáviu 'z-zaváyá.

Rhombus, *subs.* (*Geometrical term*) معين ma'ín, مربع مستطيل murabba'-i-mustatíl, مربع طولاني murabba'-i-túlání, مربع غير متساوي الزوايا murabba'-i-ghair-i-mutasáviu 'z-zaváyá.

Rhubarb, *subs.* (*Medicine*) ريوند چيني rívand-i-chíní, —(*Fruit*) راوند rávand.—(*Bastard rhubarb*) ريواس rívás, ليواس lívás.

Rhumb, *subs.* دائره افقي dáïrah-i-ufuqí, خط سمت khatt-i-samtu 'r-räs.—(*Of compass*) خط دائره khatt-i-dáïrah, خط قبله نما khatt-i-qiblah-nimá.

Rhus coriaria (*The elm-leaved sumach*), *subs.* سماق سماق sumáq-i-shakí, تمتم tamtam *or* timtim.

Rhyme, *subs.* قافيه qáfiyah (*pl.* قوافي qaváfí), سجع saj' (*pl.* اسجاع asjá' *and* اساجيع asájí'), نظم nazam.—(*This is without rhyme or reason*) اين نا موزون و نا معقول است ín ná mauzún va ná-ma'qúl ast.

Rhyme, *verb trans.* مسجع گردانيدن musajja' gardánídan, مقفي ساختن muqaffá sákhtan, موزون نمودن mauzún nimúdan.—*intrans.* هم قافيه بودن ham-qáfiyah búdan, قافيه داشتن qáfiyah dáshtan, موزون بودن mauzún búdan, هم وزن شدن ham-vazn shudan, هم سجع گرديدن ham-saj' gardídan.

Rhymer, *subs.* قافيه ساز qáfiyah-sáz, سجع انديش saj'-andísh, شاعر shá'ir, ناظم názim.

Rhythm, *subs.* موزونيت mauzúníyat, وزن vazn, موازنه muvázanah, سنجش sanjish, سجع saj', نظم nazam, هم ham-áhangí, تقاقي taqáqí.

Rhythmical, *adj.* سنجيده sanjídah, موزون mauzún, متوازن mutavázin, با سجع bá-saj', منظم munazzam, هم آهنگ ham-áhang, قافيه دار qáfiyah-dár.

Rib, *subs.* استخوان پهلو ustukhán-i-pahlú, دنده dandah, ضلع zil' (*pl.* ضلوع zulú').—(*Of a ship*) پشت بند pusht-band, پهلو بند pahlú-band, پس بند pas-band.

Rib, *verb*, (*Persons*) دنده دادن dandah dádan, پهلو دادن pahlú dádan, تقويت كردن taqvíyat kardan, مساعدت نمودن musá'adat nimúdan.—(*Ships*) پشت بند زدن pusht-band zadan, پس بند كردن pas-band kardan, مستحكم ساختن mustahkam sákhtan, دنده دادن dandah dádan.—(*Cloth*) جدول دار ساختن jadval-dár sákhtan.

Ribald, *subs.* وبش vabsh, دني daní, لئيم läím, دون dún, سفله suflah, رذل razl, نا نجيب ná-najíb, زنيم zaním.—*adj.* پست past, عامي 'ammí, خوار khár, رذيل razíl, نا نجيب na-najíb, دني daní.

Ribaldry, *subs.* فحش fuhsh, هرزگي harzagí, دشنام dush-nám, شتم shatm, ياوه سرائي yávah-sará'í, لغو گوئي laghv-gú'í.

Ribbed, *adj.* (*Persons*) پهلو داده pahlú-dádah, تقويت يافته

taqvíyat yáftah, دنده گرفته dandah-giriftah. —(*Ships*) پشت بند زده pusht-band-zadah, پس بند کرده pas-band-kardah, مستحکم mustahkam, مضبوط mazbút, دنده دار dandah-dár.—(*Cloth*) جدول دار jadval-dár, مجدول mujadval, مخطط mukhattat, جوي دار júí-dár.

Ribbon, *subs.* بافته báftah, فیط fít, فتیله fatílah, پهنك pahnak, تافیه táfiyah, نوار navár, زه zah, شریط sharít, طراز taráz.

Ribboned, *adj.* نوار دار navár-dár, مزین بشریط muzayyan-bi-sharít, پهنك دوز pahnak-dúz, بافته کاري báftah-kárí, مطرز mutarraz.

Rib-roast, *verb*, فیطي کتك معقول زدن fítí kutk-i-ma'qúl zadan, خوب کوفتن khub kúftan, دنده له کردن dandah lib kardan, پاکیزه زدن pákízah zadan.

Rice (*Oryza sativa*), *subs.* (*Growing or in the husk*) شلتوك shaltúk, چلتوك chaltúk, شالي shálí.—(*Cleared from the husk*) برنج birinj.—(*Boiled*) چلاو chiláú.—(*Parched rice*) گماك gamák.—(*Rice and milk*) شیر برنج shír-birinj.—(*Rice-broth*) شله shullah.—(*Rice and meat, spices, &c.*) پلاو piláú, بلو pillau.—(*Rice-field*) شلتوکزار shaltúk-zár, مزرع چلتوك mazra'-i-chaltúk, شالي زار shálí-zár.

Rice-paper, *subs.* کاغذ برنجي kághaz-i-birinjí, قرطاس چیني qartás-i-chíní.

Rich, *adj.* مالدار mál-dár, تونگر tavangar, دولتمند daulat-mand, غني ghaní (*pl.* اغنیا aghniyá), مستغني mustaghaní, متمول mutammavvil, زر دار zar-dár, مایه دار máyah-dár, منعم muna''am, صاحب مایه sáhib-máyah, صاحب دولت sáhib-daulat, صاحب ثروت sáhib-sarvat, برو مند barú-mand, پولدار púl-dár, بنوا bá-navá, پر دولت pur-daulat, معتمند sa'at-mand, مؤسر müsir (*pl.* میاسیر míásír).—(*As cookery, &c.*) چرب charb, سنگین sangín, ثقیل saqíl.—(*As a country or city, &c.*) زر خیز zar-khíz, مداخل خیز madákhil-khíz.—(*As a language*) وسیع vasí', پر الفاظ pur-alfáz, دامنه دار dámanah-dár.—(*As a painting*) خوش رنگ khush-rang, با رونق bá-raunaq, قشنگ qashang, آب و تاب دار áb-u-táb-dár. — (*As silk*) گرانبها girán-bahá, ثمین samín, قیمتي qímatí.—(*As a mine*) پر فلز pur-filizz, گران مایه girán-máyah, پر ذخائر pur-zakháïr.—(*As ore*) مایه دار máyah-dár, پر جوهر pur-jauhar.—(*This is a rich joke*) این شوخي خوش مزه ín shúkhí-i-khush-mazahí' st.—(*That was very rich*—i.e. *rare fun*) آن خیلي مزه داشت án khailí mazah dásht.—(*The kingdom was rich in statesmen*) ملکي بود پر از ارباب سیاست mulkí búd pur az-arbáb-i-siyásat.

Riches, *subs.* مال mál, دولت daulat, مایه máyah, غنا ghaná, نعمت ni'mat, ثروت sarvat, بي نیازي bí-niyází, توانگري tavángarí.

Richly, *adv.* دولتمندانه daulat-mandánah, متمولانه mutamavvilánah, متنعمانه mutana''imánah.—(*Fully*) تماما tamáman, بسیار bisyár, بطور وفور bi-taur-i-vufúr.

Richness, *subs.* (*Wealth*) مال mál, دولت daulat, مایه máyah, تمول tamavvul, غنا ghaná, فیضمندي faiz-mandí, ثروت sarvat, سعت sa'at, برکت barakat.—(*Fertility*) برومندي barú-mandí, خصب khisb, رونق raunaq, دولت مندي daulat-mandí, فراواني farávání, وفور vufúr.—(*Applied to food*) چربي charbí, سنگیني sangíní, سقالت saqálat. — (*Applied to language*) وسعت vus'at, پر لفظي pur-lafzí, دامنه داري dámanah-dárí.—(*Applied to painting*) خوش رنگي khush-rangí, آب و تاب áb-u-táb, رونق raunaq, قشنگي qashangí.—(*Applied to silk*) گرانبهائي girán-bahá'í, ثمیني samíní, قیمت داري qímat-dárí.—(*Applied to a mine*) پر مایگي pur-máyagí, پر فلزي pur-filizzí.—(*Applied to ore*) مایه داري máyah-dárí, پر جوهري pur-jauharí.

Ricinus communis (*Castor oil plant*), *subs.* بید انجیر bíd-anjír.

Rick, *subs.* توده غله túdah-i-ghallah, خرمن kharman, پر pir (*vulg.*).

Rickets, *subs.* (*The disease Rachitis*) نقص بنیه naqs-i-bunyah, ناقص بدني náqis-i-badaní, کج پشتي kaj-pushtí, نقصان صوري nuqsán-i-súrí.

Rickety, *adj.* (*Persons*) نا استوار ná-ustuvár, سست sust, لس lass, ضعیف za'íf, نا مکمل ná-mukammal.—(*Things*) ناقص náqis, نا تمام ná-tamám, نا رسیده ná-rasídah, غیر کامل ghair-i-kámil.—(*Medical term*) ناقص البنا náqisu 'l-biná, سست اعضا sust-a'zá, نقصان دار nuqsán-dár.

Ricochet, *subs.* (*Military term*) بلند پراني buland-paráni.

Ricochet, *verb*, (*Military term*) بلند زدن buland zadan, بلند پراني کردن buland-paráni kardan.

Rid, *verb*, فارغ ساختن fárigh sákhtan, خلاص کردن khalás kardan, رهانیدن rihánídan, نجات دادن naját dádan.—(*To get rid of a person*—i.e. *kill him*) زیر آب کردن zír-i-áb kardan, کشتن kushtan, قتل نمودن qatl nimúdan.—(*To be rid of*) (از) فارغ شدن fárigh shudan (az).—(*Get me rid of this man*) شر این مردرا از سر من دور کن sharr-i-ín-mard-rá az-sar-i-man dúr kun.

Riddance, *subs.* رهائي rihá'í, خلاص khalás, نجات naját, آسودگي ásúdagí.

Riddle, *subs.* (*Enigma*) معما mu'ammá, رمز ramz, چربك churbak, لغز lughaz, لغز گوئي lughaz-gú'í.—(*Sieve*) غربال gharbál, غلبار ghalbár, غلبیر ghalbír, گندم پاك کن gandum-pák-kun.

Riddle, *verb trans.* سوراخ سوراخ کردن súrákh-súrákh

kardan, غربال زدن gharbál zadan, بیختن bíkhtan (*rt.* بیز bíz).—*intrans.* معما گفتن mu'ammá guftan, رمز گفتن ramz guftan, لغز گوئي کردن lughaz-gú,í kardan.

Ride, *subs.* (*Action*) سواري suvárí, رکوب rukúb, سیاحت siyáhat.—(*Place*) میدان maidán, فضا fazá, اسب رو asb-rau, تاختگاه tákht-gáh.

Ride, *verb trans.* سوار شدن suvár shudan, بر نشستن bar-nishastan, باختیار داشتن bi-ikhtiyár dáshtan, تحت استیلا در آوردن taht-i-istílá dar-ávardan.—*intrans.* سواره رفتن suvárah (*or* savárah) raftan, سواري کردن suvárí (*or* savárí) kardan, سوار شدن suvár (*or* savár) shudan.—(*To ride double, behind another person*) ترك نشستن tark nishastan.—(*On the sea*) سیر دریا کردن sair-i-daryá kardan.—(*He rides the high horse*) دماغش بالاست dimágh-ash bálá 'st (*lit.* His brain (nose) is up), دماغ میفروشد dimágh mí-furúshad (*lit.* He sells his brain).

Rider, *subs.* سوار suvár (*or* savár), راکب rákib, فارس fáris.—(*Addendum*) الحاق ilháq, وصل vasl, ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), ذیل zail (*pl.* اذیال azyál).

Ridge, *subs.* پشته pushtah, بالا bálá, سر sar, بر آمدگي bar-ámadagí, کله kallah, فله fallah.—(*Of a furrow*) کردو kurdú, کرزه kurzah, ظهر zahr, پشت pusht.—(*Division of a field or garden*) مرز marz.—(*Of a mountain*) تیغ tígh, تیغه tíghah, سر sar, قله qullah (*pl.* قلل qulal), راٴس räs, ذروه zirvah (*pl.* ذرري zará), حدب hadab.

Ridge, *verb,* شیار کردن shiyár kardan, کرزه دار نمودن kurzáh-dár nimúdan, ساقیه دار کردن sáqiyah-dár kardan, چین دار نمودن chín-dár nimúdan, پشته دار کردن pushtah-dár kardan, حدبه دار ساختن hadabah-dár sákhtan.

Ridgeways, *adv.* بطور پشت ماهي bi-taur-i-pusht-i-máhí, محدبانه muhaddabánah.

Ridgy, *adj.* پشته دار pushtah-dár, بر آمدگي دار bar-ámadagí-dár, ذروه دار zirvah-dár, قله دار qullah-dár, محدب muhaddab.

Ridicule, *subs.* خنده khandah, مزاح mizáh, مسخره maskharah, سخریه sukhríyah, هجو hajv, استهزا istihzá, لابه lábah, باردي báradí, مضحکه mazhakah, ریشخندي ríish-khandí.—(*He is an object of ridicule*) آلت سخره است álat-i-sukhrah ast.

Ridicule, *verb,* استهزا نمودن istihzá nimúdan, مسخره ساختن maskharah sákhtan, ریشخند کردن ríish-khand kardan, لاغ نمودن lágh nimúdan, آلت مضحکه گردانیدن álat-i-mazhakah gardánídan.

Ridiculer, *subs.* مستهزي mustahzí, مساخر musákhir, مسخره نما maskharah-nimá, سخره sukharah, ریشخند ríish-khand-kun, خنده زن khandah-zan, مضحکه ساز mazhakah-sáz.

Ridiculous, *adj.* مضحك muzhik, مسخره maskharah, ریشخندي ríish-khandí, قابل استهزا qábil-i-istihzá, سزاوار sizávár-i-maskharah, خنده آمیز khandah-ámíz, لاغ انگیز lágh-angíz.

Ridiculously, *adv.* بطور مسخره bi-taur-i-maskharah, لاغ انگیزانه lágh-angízánah, مضحکانه muzhikánah, بطور افتضاح bi-taur-i-iftizáh, بطرز رسوائي bi-tarz-i-rusvá,í.—(*He is ridiculously small*) زیاد از حد ziyád-az-hadd kúchik ast, بطوري کوچکست bi-taurí kúchik ast kih مضحکه مي آورد mazhakah mí-ávard.

Ridiculousness, *subs.* لاغ مندي lágh-mandí, مضحکه آوري mazhakah-ávarí, مسخره انگیزي maskharah-angízí, خنده آمیزي khandah-ámízí, ریشخند طلبي ríish-khand-talabí.

Riding, *subs.* (*Action*) رکوب rukúb, سواري suvárí *or* savárí.—(*Place*) میدان maidán, اسب رو asb-rau, تاختگاه tákht-gáh, قسمت qismat.—*adj.* سواره suvárah *or* savárah, راکب rákib.

Riding-cloak, *subs.* خرقه سواري khirqah-i-suvárí.—(*Large, with wide sleeves*) باراني bárání, جبه jubbah, جبه سواري jubbah-i-suvárí.—(*Furred and richly laced*) کاتبي kátibí.

Riding-coat, *subs.* لباس سواري libás-i-suvárí, رخت سواري rakht-i-suvárí.—(*Long-skirted*) ایمه uyamah, تکمه tikmah.—(*Short jacket*) کلیجه kulíjah, کردي kurdí.

Riding-hood, *subs.* کلاه سواري kuláh-i-suvárí, سر بند سواري sar-band-i-suvárí, باشلق báshluq.

Riding-school, *subs.* مکتب سواري maktab-i-suvárí, مکتب سواري آموزي maktab-i-suvárí-ámúzí.

Rife, *adj.* مستولي mustaulí, مروج muravvaj, طاري tárí, متداول mutadávil, عمومي 'umúmí, شائع sháï', کثرت دار kasrat-dár.

Rifely, *adv.* مستولیانه mustaulíyánah, بطور شیوع bi-taur-i-shuyú', بطریق اغلبیت bi-taríq-i-aghlabíyat, متداولاً mutadávilan, علي العموم 'ala 'l-'umúm, مکرراً mukarraran.

Rifeness, *subs.* شیوع shuyú', عموم 'umúm, تداول tadávul, رواج ravá,j, کثرت kasrat, اغلبیت aghlabíyat, استیلا istílá.

Riff-raff, *subs.* (*Dregs*) درد durd, چرك chirk, فضاله fuzálah, رشت rasht, خاکروبه khák-rúbah, کناسه kunásah.—(*Common people*) عام 'ámm, عوام الناس 'avámmu 'n-nás, اهالي ahálí, سفله suflah, مردمان متعارف mardumán-i-muta'árif.

Rifle, *subs.* (*Gun*) تفنگ ششخانه tufang-i-shish-khánah, شش غلطان shish-ghalatán (so called from its

having usually six grooves or channels in the barrel).—(*Long rifle*) جزائر jazáïr, جزائل jazáïl, شمخال shamkhál, شخمال shakhmál.—(*Groove in a rifle barrel*) خانه khánah, ناب náb, جوي júy.

Rifle, *verb*, چپاو کردن chapáú kardan, غارت کردن ghárat kardan, يغما کردن yaghmá kardan *or* بردن burdan, سلب گرفتن salab giriftan, نهب کردن nahb kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), تاراج کردن táráj karkan, چپاولي کردن chapáúlí kardan (*vulg.*).—(*As a gun*) خانه دار ساختن khánah-dár sákhtan, خياره کردن khiyárah kardan, جوي دار نمودن júy-dár nimúdan, ناب دار ساختن náb-dár sákhtan.

Rifled, *adj.* (*As a gun*) خانه دار khánah-dár, ناب دار náb-dár, خالدار khál-dár, جوي دار júy-dár.

Rifleman, *subs.* جزائرچي jazáïr-chí, شمخالچي sham-khál-chí, ششخانه تفنگچي shish-khánah-tufang-chí.

Rifler, *subs.* غارت گر ghárat-gar, يغماچي yaghmá-chí, تاراج کننده táráj-kunandah, سارق sáriq, دزد duzd, چپاوچي chapáú-chí, ناهب náhib.

Rift, *subs.* (*Fissure*) شق shaqq, مشقوق mashqúq, شکاف shikáf, ترك tarak, درز darz, فروج furúj, مفروج maf-rúj, فطور futúr, سوراخ súrákh, دريدگي daridagí.—(*Ford*) معبر ma'bar, گذر گاه guzar-gáh, گدار gudár, عبور گاه 'ubúr-gáh, پا ياب pá-yáb.

Rift, *verb trans.* شکافتن shikáftan, شق کردن shaqq kardan, چاك کردن chák kardan, چاکاندن chákándan, منشق ساختن munashshaq sákhtan, مفطور گردانيدن maftúr gardánídan, از هم دريدن az-ham darídan.—*intrans.* شق شدن shaqq shudan, چاك شدن chák shu-dan, چاکيدن chákídan, مو داشتن mú dáshtan, شکاف خوردن shikáf khurdan, ترکيدن tarakídan.

Rifty, *adj.* چاك دار chák-dár, ترك دار tarak-dár, شکاف دار shikáf-dár, شق دار shaqq-dár, پر فروج pur-furúj.

Rig, *subs.* آرايش áráyish, رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút), لباس libás (*pl.* البسه albisah), پيرايه píráyah. —(*Of a ship*) طناب بندي tanáb-bandí, تجهيز tajhíz, پيرايه بندي píráyah-bandí, تحبيل tahbíl, ريسمان کاري rísmán-kárí.—(*Romp*) بازي گوش bazí-gúsh, هرزه گرد harzah-gard, ول کار vil-kár, لعاب la''áb, ول گرد vil-gard, بطال battál.—(*To run the rig upon a person*) گول زدن gúl zadan, (با) بازي کردن bází kardan (bá).

Rig, *verb*, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), پوشيدن pú-shídan, بر کردن bar-kardan.—(*A ship*) طناب بندي نمودن tanáb-bandí nimúdan, تجهيز کردن tajhíz kardan, پيرايه بندي نمودن píráyah-bandí nimúdan, تحبيل کردن tahbíl kardan, ريسمان کاري نمودن rísmán-kárí nimú-dan.

Rigadoon, *subs.* (*Dance*) رقص raqs, رقاصي raqqásí, جفتك زني juftak-zaní, پا کوبي pá-kúbí.

Rigation, *subs.* سقايت siqáyat, آبدهي áb-dihí, آبياري áb-yárí, اسقا isqá.

Rigger, *subs.* آراينده áráyandah, پيرايه بند píráyah-band, طناب بندي کن tanáb-bandí-kun, تجهيز نما taj-híz-nimá, درست راستي کن durust-rástí-kun, محبل muhabbil.

Rigging, *subs.* بند جهاز band-i-jaház. ريسمان rísmán, ريسمان کاري rísmán-kárí, طناب tanáb, طناب بندي ta-náb-bandí, تجهيز tajhíz, تحبيل tahbíl.

Right, *subs.* (*Due*) حق haqq (*pl.* حقوق huqúq). لازمه lázimah (*pl.* لوازم lavázim).—(*Prerogative*) اختيار ikhtiyár, اقتدار iqtidár, قدرت qudrat, حق haqq, استحقاق istihqáq, تسلط tasallut.—(*Property*) مال mál, خواسته khástah, ملك milk.—(*Rectitude*) راست روي rást-raví, استقامت istiqámat, رشد rushd, رشاد rashád. —(*Right of way*) حق مرور haqq-i-murúr.—(*Civil rights*) حقوق مدينه huqúq-i-madínah. —(*Political rights*) حقوق سياسيه huqúq-i-siyásíyah. —(*Established rights*) حقوق جاريه huqúq-i-járíyah.—(*To give up one's rights*) از حقوق خويش دست بردار شدن az-huqúq-i-khísh dast-bardár shudan.—*adj.* (*Proper*) بجا bi-já, روا ravá, مناسب munásib, شايسته sháyis-tah, واجب vájib, لائق láïq, سزا sizá, لازم lázim, درست durust. —(*Correct*) درست durust, راست rást, صحيح sahíh, کامل kámil, بي غلط bi-ghalat. —(*Straight*) راست rást, صائب sáïb. سهي suhí, مستقيم mustaqím, قائم qáïm, استوار ustuvár.—(*Opposite of left*) راست rást, يمين yamín.—(*Right and left*) چپ و راست chap-u-rást, يمين و يسار ya-mín-u-yasár, ميمنه و ميسره maimanah-va-maisarah. —(*On the right*) دست راست dast-i-rást, در يمين dar yamín.—(*Right or wrong*) حق يا نا حق haqq yá ná haqq.—(*All right!*) بسيار خوب bisyár-khub. خيلي خوب khailí-khub.—(*To deem right*) صواب دانستن saváb dánistan.—*adv.* بطور درست bi-taur-i-durust, بطرز مناسب bi-tarz-i-munásib, براستي bi-rástí, چنانچه chunán-chih báyad, بقاعده bi-qá'idah, بزيادتي bi-ziyádatí.

Right, *verb*, انصاف کردن insáf kardan, عدل ورزيدن 'adl varzídan, از ظلم رهانيدن az-zulm rihánídan, حق رسانيدن haqq rasánídan, احقاق حق نمودن ihqáq-i-haqq nimúdan, حکم براستي کردن hukm bi-rástí kar-dan.—*trans.* (*As a ship*) راست ساختن rást sákhtan, در وسط نهادن dar-vasat nihádan. مستقيم ساختن mus-taqím sákhtan.—*intrans.* راست شدن rást shudan, مستقيم شدن mustaqím shudan.

Right-angle, *subs.* زاويه مستقيمه záviyah-i-mustaquí-mah.

Right-angled, *adj.* قائم الزاويه qáïmu 'z-záviyah.

Righteous, *adj.* صالح sálih, صادق sádiq, صدوق sadúq

(*pl.* صدق sadq), صديق siddíq, عادل 'ádil, ديانتدار diyánat-dár, متدين mutadayyin, شايسته كردار sháyistah-kirdár, درست كار durust-kár, راست كار rást-kár, راست باز rást-báz.

Righteously, *adv.* براستي bi-rástí, عادلانه 'ádilánah, محققاً muhaqqaqan, متدينانه mutadayyinánah, بر وفق عدالت bar-vifq-i-'adálat, از روي حق az-rúy-i-haqq, مستقيمانه mustaqímánah.

Righteousness, *subs.* صداقت sadáqat, صدق sidq, صلاحيت saláhíyat, سداد sadád, صواب saváb, راستي rástí, درستي durustí, ديانتي diyánatí, عدالت 'adálat, استقامت istiqámat, اتقا ittiqá, درست رفتاری durust-raftárí, شايسته كاري sháyistah-kárí.

Righter, *subs.* درست سازنده durust-sázandah, داد رس dád-ras, عدالت ورز 'adálat-varz, انصاف نما insáf-nimá, احقاق كار ihqáq-kár, اصلاح پيشه isláh-píshah.

Rightful, *adj.* راست rást, درست durust, صحيح sahíh, حقيق haqíq, محق muhiqq, سزاوار sizávár, عدل 'adl, عدالت انتساب 'adálat-intisáb, صادق sádiq, صواب مند saváb-mand.

Rightfully, *adv.* بطور حقيقت bi-taur-i-haqíqat, بطرز حقيقت bi-tarz-i-haqíqat, از روي درستي az-rúy-i-durustí, سزاوارنه sizáváránah, بر وفق عدالت bar vifq-i-'adálat.

Rightfulness, *subs.* حقيقت haqíqat, دوستي dústí, حقانيت haqqáníyat, راستي rástí, عدالت انتسابي 'adálat-intisábí, شايستگي sháyistagí, صوابمندي savábmandí.

Right-hand, *subs.* دست راست dast-i-rást, طرف راست taraf-i-rást, يمين yamín.

Rightly, *adv.* بطور درست bi-taur-i-durust, بالاستحقاق bi 'l-istihqáq, بطور مناسبت bi-taur-i-munásabat, از روي حقانيت az-rúy-haqqáníyat, بطرز صواب bi-tarz-i-saváb.

Rightness, *subs.* (*Correctness*) درستي durustí, راستي rástí, صحت sihhat, استقامت istiqámat, رشاد rashád, رشد rushd, صواب saváb.—(*Righteousness*) صلاح saláh, درست كاري durust-kárí, حقيت haqqíyat, حقانيت haqqáníyat.

Rigid, *adj.* صلب sulb, متصلب mutasallib, سخت sakht, درشت durusht, سفت sift, خشك khushk, ثابت sábit, پا بر جا pá-bar-já, قائم qáïm.—(*Severe*) درشت durusht, شديد shadíd, تند tund, قسي qasí, پر زور pur-zúr, زشت نهاد zisht-nihád, سخت sakht, زمخت zumukht.—(*Rigid diet*) غذائي سخت ghazá'i-i-sakht, اكل سنجيده akal-i-sanjídah, قوت لا يموت qúvat-i-lá-yamút, خوراك كم khurák-i-kam, رياضت riyázat, پرهيز parhíz, احتما ihtimá.—(*Rigid discipline*) تأديب tädíb-i-sakht, تربيت سخت tarbiyat-i-sakht, تمرين قوي tamrín-i-qaví, سختي پروري sakhtí-parvarí.

Rigidity, *subs.* صلابت salábat, سختي sakhtí, سخت گيري sakht-gírí, درشتي durushtí, قساوت qasávat, جمودت jumúdat, تعصب ta'assub, صرامت sarámat, غلظت ghilzat, سطبري sitabrí.—(*Severity*) درشتي durushtí, شدت shiddat, تندي tundí, سختي sakhtí, پر زوري pur-zúrí, زشت نهادي zisht-nihádí.

Rigidly, *adj.* متصلبانه mutasallibánah, بطور سخت bi-taur-i-sakht, بطريق شدت bi-taríq-i-shiddat.—(*Severely*) نهايت niháyat, بسيار bisyár, بوجه شديد bi-vajh-i-shadíd.

Rigmarole, *subs.* جفنگ jafang, واهيات váhíyát, ترهات turrahát, گفتگوئي لغو guftugú'i-laghv, سخن بيهوده sukhun-i-bíhúdah, افسانه باطل afsánah-i-bátil.

Rigorous, *adj.* سخت sakht, شديد shadíd, قوي qaví, درشت durusht, غليظ ghalíz, سطبر sitabr, قائم qáïm.

Rigorously, *adv.* بي شدت bí-shiddat, بسختي bi-sakhtí, با خشونت bá-khushúnat, متصلبانه mutasallibánah, بطرز محكم bi-tarz-i-muhkam, بدون استرجا bidún-i-istirjá, بلا فتور bilá-futúr.

Rigorousness, *subs.* سختي sakhtí, شدت shiddat, تشدد tashaddud, صلابت salábat, قوت qúvat, قائم چسبي qáïm-chasbí.

Rigors, *subs.* (*Shivering of a fever*) لرز larz, رجفه rajfah, قشعريره qusha'rírah, ارتعاش irti'ásh, ارتجاج irtijáj.

Rigour, *subs.* شدت shiddat, سختي sakhtí, صلابت salábat, قوت qúvat, رياضت riyázat, زحمت كشي zahmat-kashí, رنج بري ranj-burí, تاب táb, ثبات sabát.

Rill, *subs.* نهر كوچك nahr-i-kúchik, رشته آب rishtah-i-áb, جدول jadval, ساقيه sáqiyah (*pl.* سواقي saváqí), جوي júy, جوب júb (*vulg.*).

Rill, *verb,* روان شدن raván shudan, جاري گشتن járí gashtan, جريان نمودن jarayán nimúdan, رو كردن rau kardan, در جو دويدن dar-jú davídan.

Rim, *subs.* لب lab, لبه labah, كنار kinár, كناره kinárah, كران karán, گوشه gúshah, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), دم dum, زهوار zih-vár, سجاف saját.

Rim, *verb,* لبه ساختن labah sákhtan, چنبره كردن chambarah kardan, زهوار گذاشتن zih-vár guzáshtan, سجاف كردن saját kardan.

Rime, *subs.* پژه puzhah, باران نم نم bárán-i-nam-nam, سرما ريزك sarmá-rízak, ژاله zhálah, گچك gachak (*vulg.*).—(*Crack*) شكاف shikáf, چاك chák.

Rimose, *adj.* شكافدار shikáf-dár, ترك دار tarak-dár, قاش قاش qásh-qásh, چاك چاك chák-chák.

Rimosity, *subs.* شكافداري shikáf-dárí, ترك داري tarak-dárí, قاش قاشي qásh-qáshí, چاك چاكي chák-chákí.

Rimple, *subs.* چين chín, تا tá, لا lá, لفه laffah.

Rimple, *verb,* چين دادن chín dádan, بر هم گذاشتن bar-

ham guzáshtan, تا کردن tá kardan, لا بر لا نهادن lá-bar-lá nihádan, ملتف ساختن multaff sákhtan, متشنج گردانیدن mutashannij gardánídan.

Rimpling, *subs.* اهتزاز ihtizáz, ارتعاش irti'ásh, تموج tamavvuj.

Rimy, *adj.* پژه دار puzhah-dár, پر ژاله pur-zhálah, پر از سرما ریزك pur-az-sarmá-rízak, برفناك barf-nák, پر گچك pur-gachak (*vulg.*).

Rind, *subs.* پوست púst, پوستگي pústagí, قشر qishr.

Rinderpest, *subs.* گاومرگي gáv-margí.

Ring, *subs.* حلقه halqah.—(*For the finger*) انگشتر angushtar, انگشترین angushtarín.—(*Signet ring*) خاتم khátam.—(*Ear-ring*) گوشواره gúshvárah, حلقه گوش halqah-i-gúsh.—(*Ankle-ring*) خلخال khalkhál, پاي برنجن páy-baranjan.—(*Nose-ring*) حلقه بيني halqah-i-bíní, برمن bursan (*obs.*).—(*Thumb-ring worn by archers, and used in drawing the bow*) شست shast, انگشتوانه angushtavánah, زه گیر zih-gír —(*Circle kept for fighting*) کشتیگاه kushtí-gáh, زور خانه zúr-khánah. —(*At a bell*) صدا sidá, انین anín.—(*Sound as of metal, glass, &c.*) طنین tanín, رنه rannah, جرنگك jiringak.—(*Ring of persons*) حلقه halqah, دائره dáïrah, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).—(*To put a ring on the finger*) انگشتر بدست کردن angushtar bi-dast kardan.

Ring, *verb trans.* تکان دادن takán dádan, زدن zadan (*rt.* زن zan), نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), صدا دادن sidá dádan, زنگ کشیدن zang kashídan.—(*Encircle*) حلقه کردن halqah kardan, دائره ساختن dáïrah sákhtan, دور گرفتن daur giriftan.—(*Fit with rings*) انگشتر کردن angushtar kardan, حلقه کردن halqah kardan.—(*Form a circle*) حلقه زدن halqah zadan, دائره ساختن dáïrah sákhtan.—*intrans.* صدا دادن sidá dádan, تکان خوردن takán khurdan.—(*Like glass*) آواز دادن áváz dádan.—(*Like metal*) جرنگ صدا کردن jiring sidá kardan.

Ring-bolt, *subs.* ریزه حلقه دار rízah-i-halqah-dár.

Ring-dial, *subs.* آفتاب نمائي کوچك áftáb-nimá-í-kúchik, قبله نمائي کوچك qiblah-nimá-í-kúchik.

Ringdove, *subs.* قمري qumrí, فاخته fákhtah, مطوقه mutavvaqah.

Ringent, *adj.* دهن گشا dahan-gushá, دهن واز dahan-váz.

Ringer, *subs.* مطنن mutannin, دقاق daqqáq, صدا زن sidá-zan, صدا ده sidá-dih.

Ringleader, *subs.* پیش رو písh-rau, پیشوا písh-vá, سر حلقه sar-halqah, جلو حرکت jilau-i-harakat, سر کرده sar-kardah, قائد qáïd.

Ringlet, *subs.* زلف zulf, جعد já'd, حلقه halqah, تاب táb.

Ring-streaked, *adj.* مخطط mukhattat, منمق munaqqat, گل دار gul-dár, خال مخالي khál-makhálí.

Ringworm (*Favus porrigo*), *subs.* کچلي kachalí, حصف hasaf, بهق bahaq, خراز khuráz. مرض جلد marz-i-jild, داو dáv, جرب رطب jarab-i-ratb, کرم مدور kirm-i-mudavvar.

Rinse, *verb,* (*Wash*) شستن shustan (*rt.* شوي shúy), آب کشیدن áb kashídan, تطهیر کردن tat,hír kardan.—(*To rinse the mouth with water*) مضمضه کردن mazmazah kardan, غرغره کردن ghargharah kardan, دهن شستن dahan shustan.—(*To rinse the nostrils with water*) استنشاق کردن istinsháq kardan.

Rinser, *subs.* شوینده shúyandah, آب کشنده áb-kashandah, تطهیر کننده tat,hír-kunandah, غسال ghassál, مغسل mughassil.

Riot, *subs.* هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'urbadah, شورش shúrish, شماته shamátah. بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah (*pl.* فتن fitan), فساد fasád, غوغا ghaughá, غلبگي ghalabagí, شلتاق shaltáq, شلوق shulúq.—(*Revelry*) قلاشي qalláshí. عیش و عشرت 'aish-va-'ishrat, خوش گذراني khush-guzráni, تعیش ta'ayyush, مستي mastí, رندي rindí. غوغائي ghaughá-í-khush, داد عشرت dád-i-'ishrat.

Riot, *verb,* غوغا نمودن ghaughá nimúdan. شورش کردن shúrish kardan, هنگامه بر پا کردن hangámah bar-pá kardan, داد و بیداد کردن dád-u-bi-dád kardan, فریاد زدن firyád zadan. آشوب نمودن áshúb nimúdan, بیقاعدگي نمودن bí-qá'idagí nimúdan. خود سري کردن khud-sarí kardan.—(*Revel*) عشرت نمودن 'ishrat nimúdan, عیاشي کردن 'ayyáshí kardan. اسراف نمودن isráf nimúdan, داد خرمي دادن dád-i-khurramí dádan, قلاشي کردن qalláshí kardan.

Rioter, *subs.* گردن کش gardan-kash. سر کش sar-kash. اوباش aubásh, متمرد mutamarrid. جوولاغي júvalághí. الدنگ aldang, قلاشي qalláshí. فساد کار fasád-kár.

Riotous, *adj.* پر غوغا pur-ghaughá. پر صدا pur-sidá. نشاط آمیز nishát-ámíz, فتنه انگیز fitnah-angíz. هنگامه گیر hangámah-gír.—(*Applied to persons*) غوغا ghaughá, غوغائي ghaughá'í, عیاشي 'ayyáshí. آشوب چي áshúb-chí.

Riotously, *adv.* عیاشانه 'ayyáshánah. غوغا کنان ghaughá kunán. فتنه انگیزانه fitnah-angízánah. بطرز شلتاق bi-tarz-i-shaltáq, بطریق شورش bi-taríq-i-shúrish.

Riotousness, *subs.* پر غوغائي pur-ghaughá'í. آشوب کاري áshúb-kárí, هنگامه گیري hangámah-gírí. شور انگیزي shúr-angízí, شلوق shulúq.

Rip, *subs.* (*Action*) جراحت jaráhat, زخم zakhm. جرح jarh, قرح qarh. —(*Thing*) محل مشقوق mahall-i-mashqúq. دریدگي daridagí. شق shaqq. شقاق shaqáq.

—(*He is a rip*) اهل شقاقست ahl-i-shaqáq ast, مرد پوچیست mard-i-púchí 'st.

Rip, *verb,* دریدن darídan, پاره کردن párah kardan, وا کردن vá-kardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشای gusháy), بیرون آوردن bírún ávardan, جدا کردن jidá kardan. —(*To rip open*) شکافتن shikáftan, شق کردن shaqq kardan, منشق ساختن munashaqq sákhtan, حفر نمودن hafr nimúdan.—(*To rip out a word*) پراندن parándan, انداختن andákhtan, بشدت گفتن bi-shiddat guftan.

Riparian, *adj.* طرفي tarafí, کناري kinárí, بر شاطي نهر bar-shátí-i-nahr, جرفي jurfí.

Ripe, *adj.* رسیده rasídah, پخته pukhtah. مستوي mustaví, آماده ámádah.—(*Half-ripe*) نیمرس ním-ras.—(*Quite ripe*) تمام رس tamám-ras.—(*Matured*) کامل kámil, مستعد musta'idd, مهیا muhayyá.—(*Ripe for war*) مهیا براي جنگ muhayyá biráy-i-jang.—(*His intellect is ripe*) عقلش کاملست 'aql-ash kámil-ast.

Ripely, *adv.* بطور رسیدگي bi-taur-i-rasídagí, بطرز پختگي bi-tarz-i-pukhtagí, بوقت مناسب bi-vaqt-i-munásib.

Ripen, *verb trans.* رسانیدن rasánídan, پخته ساختن pukhtah sákhtan, تکمیل کردن takmíl kardan, مستوي نمودن mustaví nimúdan.—*intrans.* رسیدن rasídan, پختن pukhtan (*rt.* پز puz), مستوي شدن mustaví shudan, بکمال رسیدن bi-kamál rasídan, متعد گشتن musta'idd gashtan, نضج یافتن nazj yáftan, در آمدن dar-ámadan, آماده شدن ámádah shudan.

Ripeness, *subs.* رسیدگي rasídagí, پختگي pukhtagí, استوا ustuvá, آمدگي ámadagí, نضج nazj.—(*Of intellect*) پختگي pukhtagí, کمال kamál, رسائي rasá'í, تمامیت tamámíyat, بلوغ bulúgh.

Ripper, *subs.* درنده darandah, شکافنده shikáfandah, گشاینده gusháyandah, شق کننده shaqq-kunandah.

Ripple, *subs.* آبشار áb-shár, زنجیر zanjír, اضطراب iztiráb, تموج tamavvuj.—(*For weaving*) شانه shánah, آلت کتان پاك کن álat-i-kattán-pák-kun.

Ripple, *verb trans.* تنظیف نمودن tanzíf nimúdan, پاك کردن pák kardan, به اضطراب آوردن bi-iztiráb ávardan, متلاطم ساختن mutalátim sákhtan. — *intrans.* زنجیر زدن zanjír zadan *or* کشیدن kashídan, باضطراب آمدن bá-iztiráb ámadan, زره زدن zirih zadan, متموج گشتن mutamavvij gashtan.

Ripple-mark, *subs.* جا موج já-i-mauj, زره بندي zirih-bandí, نا هموارى ná-ham-várí, زنجیره zanjírah, تموج tamavvuj.

Rippling, *adj.* موج زن mauj-zan, متموج mutamavvij, مضطرب muztarib, متلاطم mutalátim, زنجیره زن zanjírah-zan, زره بند zirih-band, منظف munazzaf.—(*Carding*) پاك کننده pák-kunandah.

Rip-rap, *subs.* اساس منقوش asás-i-mushavvash, بنائي بي سنگ کاري biná'í-i-bí-sang-kárí, ترتیب tartíb.

Rise, *subs.* (*Action*) قیام qiyám, نشو nashv, صعود sa'úd, بر خاست bar-khást, ارتفاع irtifá'.—(*Origin*) منشا manshá, محتد mahtid, اصل asl (*pl.* اصول usúl), مبدا mabdá, بدو budúv, بنا biná, آغاز ágház.—(*Of ground*) ارتفاع irtifá', بر آمدگي bar-ámadagí.—(*Of price*) ارتفاع irtifá', بالا روي bálá-raví.—(*Of river*) طغیان tughyán, ازدیاد izdiyád.—(*Of the sun*) طلوع tulú', اشراق ishráq.—(*Of an empire*) استیلا istílá, غلبه ghalabah, شروع shurú', آغاز ágház.

Rise, *verb,* خاستن khástan (*rt.* خیز khíz), بر خاستن bar-khástan, ایستادن ístádan, پا شدن pá shudan, بلند شدن buland shudan.—(*From a bed*) بیدار شدن bídár shudan.—(*As the sun*) طلوع کردن tulú' kardan, طالع شدن táli' shudan, بر آمدن bar-ámadan, اشراق کردن ishráq kardan.—(*Issue*) صادر شدن sádir shudan, صدور کردن sudúr kardan, پیدا شدن paidá shudan, شروع نمودن shurú' nimúdan, آغاز کردن ágház kardan. —(*As a blister*) آبله کردن ábilah kardan.—(*As ground*) بر آمدن bar-ámadan, بلند شدن buland shudan.—(*As price*) گرفتن *or* بالا رفتن bálá raftan *or* giriftan.—(*As a river*) تغیان نمودن tughyán nimúdan, رو به ازدیاد نهادن rú-bi-izdiyád nihádan.—(*As birds on the wing*) به پرواز آمدن bi-parváz ámadan, پریدن parídan.—(*As an empire*) بر پا شدن bar-pá shudan, استیلا یافتن istílá yáftan, غالب آمدن ghálib ámadan. —(*As food on the stomach*) نفخ کردن nafkh kardan, ترشال نمودن turushál nimúdan.—(*The river rises and falls*) آب رود خانه رو به زیادتي و کمي است áb-i-rúd-khánah rú bi-ziyádatí va kamí ast, رود خانه جزو و مد است rúd-khánah jaz va madd ast.

Riser, *subs.* قیام کننده qiyám-kunandah, بر خیزنده bar-khízandah.—(*An early riser*) صباح خیز sabáh-khíz, سحر خیز sahar-khíz.—(*Of a stair*) ستون sutún, عمود 'umúd, تیرك tírak.

Risibility, *subs.* خنده انگیزي khandah-angízí, خنده داري khandah-dárí, خنده آییني khandah-áyíní, خنده کني khandah-kuní, خنداني khandání, مضحکیت muzhikíyat, قوه ضحك qúvah-i-zahk.

Risible, *adj.* با خنده bá-khandah, مضحك muzhik, خنده آور khandah-ávar, خنده دار khandar-dár, قابل استهزا qábil-i-istihzá, ریشخندي ríish-khandí, لاغ انگیزي lágh-angízí.

Rising, *subs.* (*Action*) قیام qiyám, خیزش khízish, بر خاست bar-khást, صعود sa'úd, علو 'ulúv, ارتفاع irtifá'. —(*Tumult*) هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'urbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah (*pl.* فتن fitan), فساد fasád, غوغا ghaughá, غلبگي ghalabagí, شلتاق

shaltáq, شلوق shulúq.—(*Of sun*) مطلع matla‘, طلوع tulú‘, اشراق ishráq.—(*Of food*) جشا jushá, نفخ nafkh, انتفاخ intifákh.

Risk, *subs.* خطر khatar, خطره khatrah, مخاطره mukhátarah, بيم bím, خدشه khadashah, تشويش tashvísh, باك bák, تنگنائي tangnáʼí, دغدغه daghdaghah, اذيت azíyat, رنج ranj.—(*To run a risk*) خودرا در خطر انداختن khud-rá dar-khatar andákhtan.—(*At the risk of one's life*) جان در هلاك انداخته ján-dar-halák-andákhtah, ترك سر كرده tark-i-sar-kardah, افنا عمر نموده ifná-i-‘amr-nimúdah, از حيات دست شسته az-hayát-dast-shustah.

Risk, *verb*, در خطر افكندن dar-khatar afkandan, باختن bákhtan (*rt.* باز báz), بر باد دادن bar-bád dádan, زيان كردن ziyán kardan, قبول خطر نمودن qabúl-i-khatar nimúdan, جرأت كردن jurát kardan, دليرانه اقدام نمودن dilíránah iqdám nimúdan, اقتهام كردن iqtihám kardan.

Risker, *subs.* مقتحم muqtahim, جسور jasúr, نقصان كننده nuqsán-kunandah, بر باد دهنده bar-bád-dihandah, جانباز ján-báz, جرأت مند jurát-mand. زيان كار ziyán-kár.

Rite, *subs.* رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm *and* رسومات rusúmát), تكلف takalluf, ادب adab, تعارف taʻáruf, طريق taríq (*pl.* طرق turq *and* اطرق atraq). آيين áyín.

Ritual, *subs.* رسوم rusúm, منسك mansak (*pl* مناسك manásik), قاعده qáiʻdah (*pl.* قواعد qavá‘id), قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), عادت ‘ádat, سنت sunnat, شعيره shaʻírah (*pl.* شعائر shaʻáïr).—(*Book*) رسوم نامه rusúm-námah.—*adj.* رسومي rusúmí, عادتي ‘ádatí, تكليفي taklífí.

Ritualism, *subs.* رسم پرستي rasm-parastí. عادت دوستي ‘ádat-dústí, قرار تكاليف qarár-i-takálíf.

Ritualist, *subs.* رسم پرست rasm-parast, عادت دوست ‘ádat-dúst, تكليف دان taklíf-dán.

Ritually, *adv.* رسماً rasman, منسكاً mansakan, بر حسب عادت bar-hasb-i-‘ádat, بطور تكليف bi-taur-i-taklíf.

Rival, *subs.* حريف haríf, غير ghair, رقيب raqíb, هم حرفه ham-hirfah, هم كار ham-kár, هم غرض ham-gharaz, خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm), هم تلاش ham-talásh, حسود hasúd, بد خواه bad-kháh, هماورد ham-ávard.— (*Rival wife*) هوو havú, هئو häú, همشوئي ham-shúʼí, ضره zarrah (*pl.* ضرائر zaráïr), هم خو ham-khú, انباغ ambágh (*obs.*).—*adj.* رقابتي raqábatí, متنافس mutanáfis, هم سر ham-sar, مقابل muqábil, هم چشم ham-chashm.

Rival, *verb*, رقابت كردن raqábat kardan, هم چشمي نمودن ham-chashmí nimúdan, هم سري نمودن ham-sarí nimúdan, تنازع كردن tanázu‘ kardan, تنافس نمودن tanáfus nimúdan, مقابلت كردن muqábalat kardan, حرافت نمودن haráfat nimúdan, مسابقت كردن musábaqat kardan, تسابق نمودن tasábuq nimúdan.

Rivalry, *subs.* رقابت raqábat, تسابق tasábuq. تنافس tanáfus, برابري barábarí, مقابلت muqábalat. مسابقت musábaqat تنازع tanázuʻ.

Rive, *verb trans.* شكافتن shikáftan, منشطر ساختن munfatir sákhtan, پاره كردن párah kardan, دريدن darídan.—*intrans.* شكاف خوردن shikáf khurdan. چاكيدن chákídan, ترك بر داشتن tarak bar-dáshtan. پاره شدن párah shudan, قاش خوردن qásh khurdan. منشق شدن munshaqq shudan.

Rivel, *verb*, منقبض ساختن munqabiz sákhtan. بهم كشيدن ba-ham kashídan, چين دادن chín dádan. بهم جمع كردن ba-ham jam‘ kardan.

River, *subs.* رود rúd. رود خانه rúd-khánah, نهر nahr (*pl.* انهار anhár).—(*Large river*) دريا daryá. شاه رود sháh-rúd.—(*Small river or brook*) جوي júy. جوب júb (*vulg.*).

River-god, *subs.* رب النهر rabbu ’n-nahr, رود خدا rúd-khudá.

River-horse, *subs.* اسب دريائي asb-i-daryáʼí, حصان البحر hisánu ’l-bahr, حصان النهر hisánu ’n-nahr.

Rivet, *subs.* پرچين parchín.—(*For glass*) گنگو gangú, بست bast, ميخ míkh, مسمار mismár.

Rivet, *verb*, پرچين كردن parchín kardan. بهم پيوستن ba-ham paivastan, جفت كردن juft kardan. وصل نمودن vasl nimúdan.—(*Applied to glass*) گنگو كردن gangú kardan, ميخ زدن míkh zadan.

Rivose, *subs.* خياره دار khiyárah-dár. قاش دار qásh-dár, جوي دار júy-dár, مخطط mukhattat.

Rivulet, *subs.* جوي júy, جويبار júy-bár, نهر nahr (*pl.* انهار anhár), ساقيه sáqiyah (*pl.* سواقي saváqí). جدول jadval, نهرچه nahrchah, جوب júb (*vulg.*).

Rizophora gymnorhiza (*Mangrove*), *subs.* مانگرو mángrú (European).

Roach, *subs.* (*Fish*) سلطان الحو sultánu ’l-hau.

Road, *subs.* راه ráh, ره rah, طريق tariq (*pl.* طرق turq *and* اطرق atraq). سبيل sabíl, مسلك maslak. ضرب darb, سراط sirát, وتيره vatírah, سمت samt. طريقه taríqah (*pl.* طريق taríq), مورد maurid (*pl.* موارد mavárid).—(*High road*) شارع sháriʻ (*pl.* شوارع shavárií), شاه راه sháh-ráh, جاده jáddah, منهج manhaj, منهاج minháj, مسلك maslak.—(*Foot-road*) مرد رو mard-rau, پياده رو piyádah-rau.—(*Narrow road or pass*) تنگ tang, تنگ راه tang-ráh, گدوك gadúk.—(*Path in a garden or place for walking*) خيابان khiyabán.—(*Path or track through deep snow*) رش rush *or* rash, چقر chiqqir.—(*Carriage-road*) راد كالسكه رو ráh-i-kalis-kah-rau.—(*For ships*) لنگر انداز langar-andáz. لنگر

گاه langar-gáh, کشتیگاه kashtí-gáh —(*The road to fortune*) سبیل ثروت sabíl-i-sarvat, طریق سعادت taríq-i-sa'ádat.—(*By the same road as*) از همین راه که az-hamín-ráh-kih.—(*To be on the road*) در راه بودن dar ráh búdan.

Roadstead, *subs.* بندر bandar (*pl.* بنادر banádir), کشتیگاه kashtí-gáh, لنگر گاه langar-gáh.

Roadster, *subs.* (*Ship*) لنگر انداز langar-andáz, راسی räsí, متوقف mutavaqqif, راکد rákid.—(*Horse*) راهی ráhí, مهیا muhayyá, مستعد musta'idd, آماده رکوب ámádah-i-rukúb, قابل سواری qábil-i-suvárí.—(*He is an old roadster*) کهنه کار است kuhnah kár ast.

Roam, *verb trans.* طی کردن tai kardan, قطع نمودن qat' nimúdan, نوردیدن navardídan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), قدم زدن qadam zadan, سیر کردن sair kardan.—*intrans.* آواره گشتن ávárah gashtan, شلخته زدن shalakhtah zadan, گردش نمودن gardish nimúdan, هائم بودن háïm búdan.

Roamer, *subs.* سیار sayyár, طارق táriq, آواره گرد ávárah-gard, هائم háïm, حیران hairán, بیابان نورد biyábán-navard, تایه táyah.

Roan, *subs.* چرم میش charm-i-mísh, میش صاغری sághirí-i-mísh.—*adj.* سرختیره surkh-tírah, قزل qizil.

Roar, *subs.* بانگ báng, غرش ghurrish.—(*Of sea*) زخار zakhkhár, صدا sidá.—(*Of lion*) زئیر zäír, غرش ghurrish, نعره na'rah.—(*Of bull*) بوره búrah, خوار khuvár.—(*Of wind*) صدائی وزش sidá,í-i-vazish, خروش khurúsh.—(*Of cannon*) غرش ghurrish, صدا sidá.

Roar, *verb,* غریدن ghurrídan, غرش کردن ghurrish kardan, بانگ زدن báng zadan.—(*As the sea*) زخار کردن zakhkhár kardan.—(*As a lion*) نعره زدن na'rah zadan, غریدن ghurrídan.—(*As a bull*) بوره زدن búrah zadan, خوار زدن khuvár zadan.—(*As the wind*) تند ورزیدن tund varzídan, صدا دادن sidá dádan.—(*As a cannon*) صدا دادن sidá dádan, غریدن ghurrídan.

Roarer, *subs.* غرش زن ghurrish-zan, غریو کن gharív-kun.—(*Horse*) اب تنگ نفس ab-i-tang nafas, دمان dammán.

Roaring, *subs.* (*Man*) داد dád, فریاد firyád, غوغا ghaughá.—(*Sea*) جوش júsh, خروش khurúsh, زخار zakhkhár.—(*Lion*) غرش ghurrish, نعره na'rah.—(*Bull*) بوره búrah, خوار khuvár.—(*Cannon*) غرش ghurrish, نعره na'rah, غریو gharív.—(*Wind*) شدت shiddat, تندی tuudí, خروش khurúsh, صدا sidá.

Roary, *adj.* شبنم آلود shab-nam-álúd, شبنم دار shab-nam-dár, پر شبنم pur-shab-nam.

Roast, *subs.* کباب kabáb, بریان biryán, شوی shavá, صلی silíy.—*adj.* بریان شده biryán-shudah, کباب گردیده kabáb-gardídah, مشوی mashví, مصلی maslí, برشته burishtah.—(*To rule the roast*) استیلا بر جمعیت داشتن istílá bar-jam'íyat dáshtan, بر گروه حکم نمودن bar-gurúh hukm nimúdan.

Roast, *verb,* کباب کردن kabáb kardan, بریان کردن biryán kardan, برشتن burishtan, مصلی ساختن maslí sákhtan, مشوی نمودن mashví nimúdan, سرخ کردن surkh kardan.—(*To roast a person*) جر آوردن jirr ávardan, دل سوزاندن dil súzándan.

Roaster, *subs.* تابه کباب tábah-kabáb, کباب ساز kabáb-sáz.

Roasting, *subs.* کباب سازی kabáb-sází, بریان کنی biryán-kuní, برشته سازی burishtah-sází.—(*Bantering*) جر آوری jirr-ávarí, دل سوزانی dil-suzání, استخاط is-khát.

Roast meat, *subs.* کباب kabáb, بریان biryán, گوشت بریان gúsht-i-biryán, مصلی maslí.

Rob, *subs.* رب rubb, شیره غلیظ shírah-i-ghalíz.

Rob, *verb,* دزدیدن duzdídan, دزدی کردن duzdí kardan, برهنه کردن barahnah kardan, چاپیدن chápídan, نهب نمودن nahb nimúdan, بردن burdan, غارت کردن ghárat kardan, تاراج نمودن táráj nimúdan, سرقت کردن sariqat kardan, غصباً گرفتن ghasban giriftan.—(*This is robbing Peter to pay Paul*) ریش پیوند سبیل کردن است ríish paivand-i-sibíl kardan ast (*lit.* It is making the beard join the whiskers).

Robber, *subs.* دزد duzd, راهزن ráh-zan, سارق sáriq, قاطع الطریق qáti'u 't-taríq, قطاع الطریق qattá'u 't-taríq, لص liss, قضاق qazzáq, حرامی harámí, یغمائی yaghmá'í, چپاوی chapáví, چپاوچی chapáú-chí, نهاب nahháb, غارتگر ghárat-gar, پاشنه بریده páshnah-burídah, کوچ kúch.

Robbery, *subs.* دزدی duzdí, راهزنی ráh-zaní, سرقت sariqat, لصاصت lasásat, غصب ghasb, غارت ghárat, غارتگری ghárat-garí, چپاو chapáú, تاراج táráj, نهب nahb, نهیب nihíb, چپاولی chapáúlí (*vulg.*).

Robbins, *subs.* (*Nautical term*) شراع بند shirá'-band, بافته ریسمان báftah-i-rísmán, چفت و بند بادبان chift-va-band-i-bád-bán.

Robe, *subs.* پوشاك púshák, پوشن púshan, جامه jámah, لباس libás (*pl.* البسه albisah), کسوت kisvat, رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút), قبا qabá, ثوب saub (*pl.* اثواب asváb *and* ثیاب siyáb), خرقه khirqah, جبه jabbah (*pl.* جبب jubab).

Robe, *verb,* پوشیدن púshídan, آراستن árástan (*rt.* آرای áráy), متلبس ساختن mutalabbis sákhtan, متزین mutazayyin گردانیدن gardánídan, رخت در بر کردن rakht dar-bar kardan.

Robin, *subs.* گنجشك سینه سرخ gunjishk-i-sínah-surkh.

Robin Goodfellow, *subs.* دیو dív, غول ghúl, شیطان shaitán (*pl.* شیاطین shayátín), جن jinn.

Roborant, *subs.* (*Medical term*) دوائي مقوي davá,í-i-muqavví, درمان نیرو بخش darmán i-nírú bakhsh, داروئي صحت آور dárú,í-i-sihhat-ávar.—*adj.* مقوي muqavví, نیرو بخش nírú-bakhsh, صحت آور sihhat-ávar.

Roboreous, *adj.* بلوطي ballútí, از چوب بلوط az-chúb-i-ballút, قوي qaví, مضبوط mazbút.

Robust, *adj.* تنو مند tanú-mand, تنا مند taná-mand, زور آور zúr-ávar, زور مند zúr-mand, نیرو مند nírú-mand, قوت مند qúvat-mand, قوي qaví, استخوان دار ustukhán-dár, گران پشت girán-pusht, مضبوط mazbút, قوچاق qúcháq.

Robustness, *subs.* تنو مندي tanú-mandí, تنا مندي taná-mandí, قوت مندي qúvat-mandí, نیرو مندي nírú-mandí, زور آوري zúr-ávarí, زور مندي zúr-mandí, استخوان داري ustukhán-dárí, گران پشتي girán-pushtí, مضبوطي mazbútí, قوچاقي qúcháqí.

Roc, *subs.* رخ rukh.

Roche, *subs.* صخره sakharah, سنگ sang, کوه kúh.

Roch-alum (*Alumen rochæ*), *subs.* زاج کوهي záj-i-kúhí, زاج جبلي záj-i-jabalí, زاج خالص záj-i-khális.

Rochet, *subs.* جبه کتان jabbah-i-kattán, عبائي قسیس 'abá,í-i-qissís, ثوب اسقف saub-i-usquf.

Rock, *subs.* صخره sakharah (*pl.* صخر sakhar), سنگ sang, کمر kamar, کوه kúh.—(*Distaff*) مغزل maghzal, چعره cha'rah, چرخ charkh, دوك dúk.—(*Motion*) تکان takán, جنبش jumbish, حرکت harakat, اهتزاز ihtizáz, پس و پیش pas-u-písh.

Rock, *verb trans.* تکان دادن takán dádan, تکانیدن takánídan, جنبانیدن jumbánídan, حرکت دادن harakat dádan, به اهتزاز آوردن bi-ihtizáz ávardan.—*intrans.* جنبیدن jumbídan, تکان نمودن takán nimúdan, حرکت کردن harakat kardan, به اهتزاز آمدن bi-ihtizáz ámadan, پس و پیش شدن pas-u-písh shudan, لاندن lándan (*obs.*).

Rock-bound, *adj.* محاط بصخره muhát-bi-sakharah, محصور بسنگ mahsúr-bi-sang, سنگ دیوار sang-dívár.

Rock-crystal, *subs.* سنگ شفاف sang-i-shafáf, بلور سنگي ballúr-i-sangí, ابگینه جبلي abgínah-i-jabalí, سنگ بلور sang-i-ballúr.

Rocker, *subs.* (*Person*) تکان دهنده takán-dihandah, تکان خورنده takán-khurandah, متحرك mutaharrik, هزاز hazzáz.—(*Thing*) هزازه hazzázah, چوب گهواره chúb-i-guhvárah, کمانه کرسي هزاز kamánah-i-kursi-i-hazzáz.

Rocket, *subs.* (*Firework*) تیر tír, تیر شهاب tír-i-shaháb, شاه تیر sháh-tír, تیر هوا tír-i-havá, فشك fishak.—(*Of war*) گلوله قپز gulúlah-i-quppuz, تیر تخش tír-takhsh, گلوله قنفذ gulúlah-i-qunfuz.—(*Sky rocket*) حقه پردازه huqqah-pardázah.

Rockiness, *subs.* سنگلاخي sang-lákhí, سنگ داري sang-dárí, صخره مندي sakharah-mandí, پر سنگي pur-sangí.

Rockless, *adj.* بي سنگ bí-sang, بي صخره bí-sakharah, بي کمر bí-kamar.

Rock-oil, *subs.* (*Petroleum*) روغن سنگ raughan-i-sang, روغن نفط raughan-i-naft, دهن الحجر dahnu 'l-hajar, مومیا múmiyá, قفر الیهود qafru 'l-yahúd, بترول batrúl (European).

Rock-pigeon, *subs.* کبوتر کوهي kabútar-i-kúhí, کفتر کوهي kaftar-i-kúhí.

Rock-salt, *subs.* نمك سنگ namak-i-sang, نمك ترکي namak-i-turkí, نمك تبرزد namak-i-tabarzad, ملح الحجر milhu 'l-hajar, ملح طبرزد milh-i-tabarzad.

Rock-work, *subs.* کوه سازي kúh-sází, کوه مصنوعي kúh-i-masnú'í, سنگستان sangistán, سنگزار sang-zár.

Rocky, *adj.* سنگ لاخ sang-lákh, پر سنگ pur-sang, سنگي sangí, صخره مند sakharah-mand, سنگ زار sang-zár, سنگستان sangistán.

Rod, *subs.* عصا 'asá (*pl.* اعصا a'sá), چوب دستي chúb-dastí, ترکه tarkah, دار dár.—(*Superficial measure*) ني nay, قصب qasb, قضیب qazíb (*pl.* قضبان quzabán)—(*Surveying*) گز gaz.—(*For chastising*) چوب chúb, ترکه tarkah, زخمه zakhmah, مطرق mitraq.

Rodent, *subs.* جونده javandah, جانور خاینده jánvar-i-kháyandah.—*adj.* خاینه kháyandah, جونده javandah, خورنده khurandah.

Rodomont, *subs.* شخص لاف زن shakhs-i-láf-zan, مرد گزاف گو mard-i-gizáf-gú, آدم قل رو adam-i-qul-rau, شخص خود ستا shakhs-i-khud-sitá.—*adj.* پر فیس pur-fís, لاف زن láf-zan, گزاف گو gizáf-gú, قل رو qul-rau, خود ستا khud-sitá, مباهي mubáhí, متبختر mutabakhtir.

Rodomontade, *subs.* لاف زني láf-zaní, آشوب áshúb, گزاف گوئي gizáf-gú,í, قل روي qul-ravi, خود ستائي khud-sitá,í, غوغا ghaughá, تبختر tabakhtur, مباهات mubáhát, داد و بیداد dád-u-bí-dád.

Rodomontadist, *subs.* غوغائي ghaugha,í, آشوبچي áshúb-chí, لاف زن láf-zan, گزاف گو gizáf-gú, تبختر نما tabakhtur-nimá, داد و بیداد کن dád-u-bí-dád-kun.

Roe, *subs.* (*Deer*) غزاله ghazálah, آهوئي ماده áhú,í-i-mádah, گوزن gavazn.—(*Of fish*) اشپل ishpul, تخم ماهي tukhm-i-máhí.—(*Hard roe*) سخت تخم sakht-tukhm.—(*Soft roe*) نرم تخم narm-tukhm.

Roebuck, *subs.* بز کوهي buz-i-kúhí. [This is strictly the ibex.]

Rogation, *subs.* دعا du'á, استدعا istid'á, سؤال sú'ál.—

(*Litany*) تضرع tazarru', استغاثه istighásah.—(*Rogation week*) هفته صوم haftah-i-saum, هفته دعا haftah-i-du'á.

Rogue, *subs.* عيار 'ayyár, حيله باز hílah-báz, حيله ور hílah-var, فريبنده firíbandah, سر همبند sar-ham-band, قلابي qul-lábí, دستكج dast-kaj, وبش vabsh (*pl.* اوباش aubásh), نا بكار ná-bi-kár, غدار ghaddár, مكار makkár, دولابي dúlábí, دولاب باز dúláb-báz, حرام زاده harám-zádah, پدر سوخته pidar-súkhtah, پوچ púch, دغلباز daghal-báz, تولك túlak, دله dallah, شرير sharír, قلاش qalásh, پدر سوخته pidar-súkhtah.

Roguery, *subs.* عياري 'ayyárí, حيله بازي hílah-bází, سر همبندي sar-ham-bandí, دست كجي dast-kají, نا بكاري ná-bi-kárí, دولاب بازي dúláb-bází, دولابي dúlábí, شرارت sharárat, حرامزادگي harám-zádagí, پدر سوختگي pidar-súkhtagí, نا قلائي ná-qulá'í, خباثت khabásat, شيطنت shaitanat.

Rogue's yarn, *subs.* نخ سلطاني nakh-i-sultání, نخ شاهي nakh-i-sháhí, نشانه طناب سلطاني nishánah-i-tanáb-i-sultání.

Roguish, *adj.* ناقلاي náqulá'í, حيالي hayyálí, قلابي qullábí, عياري 'ayyárí, پر مكر pur-makar, دولاب زن dúláb-zan, شرير sharír, خبيث khabís.

Roguishly, *adv.* بطور نا قلائي bi-taur-i-ná-qulá'í, حيالانه hayyálánah, بطرز قلابي bi-tarz-i-qullábí, عيارانه 'ayyáránah, بطور حرامزادگي bi-taur-i-harám-zádagí, خبيثانه khabísánah, شريرانه sharíránah.

Roguishness, *subs.* حرامزادگي harám-zádagí, نا قلائي ná-qulá'í, دولابي dúlábí, سر همبندي sar-ham-bandí, پدر سوختگي pidar-súkhtagí, خباثت khabásat, شرارت sharárat.

Roil, *verb,* شورانيدن shúránídan, انگيختن angíkhtan (*rt.* انگيز angíz), آلوده ساختن álúdah sákhtan, بيره bírah gardánídan, نا صاف كردن ná-sáf kardan, درد آلود كردن durd-álúd kardan, چركين ساختن charkín sákhtan.—(*Disturb*) بر هم زدن bar-ham zadan, مضطرب ساختن muztarib sákhtan, پريشان نمودن parishán nimúdan, عذاب دادن 'azáb dádan.—(*Excite*) بخشم آوردن bi-khishm ávardan, غيظناك كردن ghaiz-nák kardan, مشوش نمودن mushavvash nimúdan, اوقات برهم زدن auqát-bar-ham zadan.

Roily, *adj.* مكدر mukaddar, درد آلود durd-álúd, تيره tírah, گل آلود gil-álúd, نا صاف ná-sáf, مشوش mushavvash, مضطرب muztarib.

Roisterer, *subs.* آشوب‌چي áshúb-chí, غوغائي ghaughá'í, شورش كن shurish-kun, جسور jasúr, بي پروا bi-parvá.

Role, *subs.* رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), طريقه taríqah (*pl.* طريق taríq), عادت 'ádat, دور daur, دوره daurah.

Roll, *subs.* (*Of paper, &c.*) لوله lúlah, طومار túmár, سجل sijill, دفتر daftar, سطاره sattárah, دواره davárah.—(*Handkerchief, &c., rolled up into a ball*) چنبره chambarah.—(*Muster-roll*) فهرست fihrist.—(*Action*) غلط ghalt-zaní, غلطك ghaltak, غلطش ghaltish, تدحرج tadahruj.—(*Of bread*) قرص qurs, گرده gardah, پيچه píchah, لوله lúlah. — (*Register*) دفتر daftar, نامه námah, طومار túmár.—(*Of waves*) تلاطم talátum, تصادم tasádum.—(*Of a ship*) غلط ghalt, تمايل tamáyul, جريان jarayán, تكان takán, پيچ pích.—(*Of drums*) صدا sidá, آواز áváz.

Roll, *verb trans.* غلطانيدن ghaltánídan, گرداندن gardándan, چرخ دادن charkh dádan, پر دادن pir dádan.—*intrans.* غلطيدن ghaltídan, گرديدن gardídan, چرخ زدن charkh zadan, پر خوردن pir khurdan.—(*As a ship*) حركت كردن harakat kardan, تكان دادن takán dádan.—(*As sea*) تلاطم نمودن talátum nimúdan, جوش زدن júsh zadan, تموج كردن tamavvuj kardan.—(*As drums*) پي در پي صدا كردن pay-dar-pay sidá kardan.—(*Roll up*) پيچانيدن píchánídan, نورديدن navardídan, تا كردن tá kardan, طي كردن tai kardan, ته كردن tah kardan, لوله ساختن lúlah sákhtan.—(*Roll out, flatten, as dough, &c.*) پهن كردن pahn kardan, پخش كردن pakhsh kardan, چونه كردن chúnah kardan.

Roller, *subs.* (*For levelling ground, &c.*) غلطك ghaltak.—(*For smoothing a house-top*) بان غلطان bán-ghaltán.—(*Cylinder*) لوله lúlah, اسطوانه ustuvánah.—(*Bandage*) پيچه بند píchah-band, ربطه rabatah, لفه laffah.—(*Fillet*) شريط sharít, نوار navár, پهنك pahnak, قيطان qaitán.

Rollers, *subs.* امواج عظيمه amváj-i-'azímah, موج سنگين mauj-i-sangín.

Rollick, *verb,* سلانه سلانه راه رفتن sallánah-sallánah ráh raftan, چميدن chamídan, بناز و غمزه حركت كردن bi-náz-u-ghamzah harakat kardan.

Rolling, *adj.* (*Of a ship*) متزلزل mutazalzil, غلطان ghaltán.

Rolling-pin, *subs.* تيره tírah, اسطوانه ustuvánah, محور mihvar, تير نان پزي tír-i-nan-pazí, وردنه vardanah, چوبه chúbah.

Rolling-press, *subs.* آلت دقاقي álat-i-daqqáqí.

Romaic, *subs.* يوناني جديد yúnání-i-jadíd.

Romal, *subs.* رو مال rú-mál, دستمال dast-mál, محرمه mahramah, كفيه kafíyah.

Roman, *subs.* اهل روم ahl-i-rúm, باشنده روم báshandah-i-rúm.—*adj.* رومي rúmí.

Roman candle (*Firework*), *subs.* آفتاب ماهتاب áftáb-máhtáb.

Roman Catholic, *subs. and adj.* پاپاوي pápáví (European).

Roman Catholicism, *subs.* دين پاپا dín-i-pápá (Euro-

pean), پاپويت pápúíyat (European), مذهب كاتوليك mazhab-i-kátúlík (European).

Roman leopard bane (*Doronicum pardalianches*), *subs.* درونج عقربي durúnaj-i-'aqrabí.

Romance, *subs.* افسانه afsánah, داستان dástán, قصه qissah, حكايت عجيب hikáyat-i-'ajíb, فريه firyah, افك ifk, روميت rúmíyat.

Romance, *verb,* افسانه پرداختن afsánah pardákhtan, قصه ساختن qissah sákhtan, حكايت عجيب گفتن hikáyat-i-'ajíb guftan.

Romancer, *subs.* افسانه پرداز afsánah-pardáz, قصه ساز qissah-sáz, حكايت تراش hikáyat-tirásh, مفتري muftarí.

Romanesque, *subs.* لهجه رومي lahjah-i-rúmí, زبان رومي zabán-i-rúmí.—*adj.* مطابق قصه mutábiq-i-qissah, بر طبق افسانه bar-tibq-i-afsánah.

Romanism, *subs.* مذهب رومي mazhab-i-rúmí, روماليت rúmáníyat, پاپاويت pápávíyat (European).

Romanist, *subs.* رومي مذهب rúmí-mazhab, روماني rúmání, پاپاوي pápávi.

Romanize, *verb trans.* رومي ساختن rúmí sákhtan, روماني گردانيدن rúmání gardánídan, پاپاوي نمودن pápávi nimúdan (European).—*intrans.* رومي شدن rúmí shudan, روماني گشتن rúmání gashtan, پاپاوي گرديدن pápávi gardídan (European).

Romansh, *subs.* روميت rúmíyat, زبان سويسي zabán-i-savísí (European).

Romantic, *adj.* افسانه وش afsánah-vash, شگفت shigift, عجيب 'ajíb, تعجب انگيز ta'ajjub-angíz, موهوم mauhúm, حيرت فزا hairat-fazá, خيالي khiyálí, تصوري tasavvurí, تخيلي takhayyulí.

Romantically, *adv.* بطرز افسانه bi-tarz-i-afsánah, عجيبانه 'ajíbánah, بطور خيال بافي bi-taur-i-khiyálbáfí, تعجب انگيزانه ta'ajjub-angízánah, بطريق حيرت فزائي bi-taríq-i-hairat-fazá'í.

Romanticism, *subs.* افسانه وشي afsánah-vashí, شگفت كاري shigift-kárí, تعجب انگيزي ta'ajjub-angízí, موهوميت mauhúmíyat, حيرت فزائي hairat-fazá'í, قصه واري qissah-várí.

Romanticness, *subs.* وحوشت vuhúshat, شگفت كاري shigift-kárí, حيرت انگيزي hairat-angízí, قصه واري qissah-várí, افسانه وشي afsánah-vashí.

Romish, *adj.* رومي rúmí, روماني rúmání, پاپاوي pápávi (European).

Romist, *subs.* شخص رومي shakhs-i-rúmí, رومي rúmí, مرد پاپاوي mard-i-pápávi (European).

Romp, *subs.* (*Person*) بازي گوش bází-gúsh, هرزه گر harzah-gar, ول كار vil-kár, لعاب la''áb, ول گرد vil-gard, دوست بازي bází-dúst, شلخته زن shalakhtah-zan.—(*Thing*) بازي bází, لعب la'b, هرزه كاري harzah-kárí, بازي پست bází-past.

Romp, *verb,* بازي نمودن bází nimúdan, لعب نمودن la'b nimúdan, هرزه گري نمودن harzah-garí nimúdan, ول گردي كردن vil-gardí kardan, جست و خيز نمودن jast-u-khíz nimúdan, شلخته زدن shalakhtah zadan.

Rompish, *adj.* بازي دوست bází-dúst, مائل بهرزه گري máil-bi-harzah-garí. هواي haváí, لعب پرست la'b-parast.

Rompishness, *subs.* بازي دوستي bazí-dústí, هرزه گري harzah-garí, لعابي la''ábí, ول گردي vil-gardí, جست و خيز نمائي jast-u-khíz-nimá'í, شلخته زني shalakhtah-zaní.

Rondo, *subs.* (*Poetry*) شعر sha'r, غزل ghazal, چگامه chagámah.—(*Music*) نغمه naghmah.

Rood, *subs.* (*Crucifix*) صليب salíb, صليبا salíbá, چليپا chalípá, دار dár.—(*Quarter of an acre*) ربع قفيز rub'-i-qafíz, تخته takhtah.

Roof, *subs.* بام bám, بان bán.—(*Interior or ceiling*) سقف saqf, عرش 'arsh.—(*Exterior or flat terrace*) پشت بام pusht-i-bám.—(*Platform upon the roof*) سكوئي بام sakkú'í-i-bám.—(*Parapet round roof*) معجر ma'jar, محجر mahjar.—(*Eaves or border of roof*) طره turrah.—(*Coping or face of roof*) رخبام rukh-bám.—(*Cupola*) گنبد gumbad, گنبذ gumbaz, قبه qubbah.—(*Gable or arched roof*) شيرواني shírvání.—(*Palate of the mouth*) سق saqq. كام kám.

Roof, *verb,* سقف ساختن saqf sákhtan *or* زدن *or* پوشيدن *or* zadan *or* púshídan, طاق زدن táq zadan. روي خانه rúy-i-khánah giriftan, بام ساختن bám sákhtan. پوشيدن púshídan.

Roofing, *subs.* (*Action*) سقف سازي saqf-sází, تسقيف tasqíf, بام سازي bám-sází, پوشش púshish.—(*Thing*) مواد تسقيف اسباب سقف سازي asbáb-i-saqf-sází. mavádd-i-tasqíf.

Roofless, *adj.* بي سقف bí-saqf.—(*Applied to person*) بي خانه bí-khánah, در بدر dar-bi-dar, بي حفاظ bi-hifáz.—(*Applied to mouth*) بي سق bí-saqq. بي كام bí-kám.

Roofy, *adj.* سقف دار saqf-dár, با سقف bá-saqf. بام دار bám-dár, حفاظ دار hifáz-dár.

Rook, *subs.* كلاغ kulágh, زاغ zágh, قارغه qáraghah. غراب gharáb. رخ rukh.—(*Cheat*) غشاش ghashsháish. ناقلا náqulá. لوطي lútí.

Rook, *verb trans. and intrans.* گول زدن gúl zadan, غش كردن ghashsh kardan, فريب دادن firíb dádan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb).

Rookery, *subs.* زاغستان zághistán, كلاغ خانه kulágh-khánah.—(*Number of small poor cottages*) كومه هائي kúmah-há'í-i-kúchik, كلبه جات kulbah-ját.

Rooky, *adj.* کلاغ زار kulágh-zár, پر کلاغ pur-kulágh, پر غراب pur-gharáb.

Room, *subs.* اوطاق útáq, اوطاغ útágh, اتاق utáq, اطاق utáq, حجره hujrah.—(*Space*) منزل manzil (*pl.* منازل manázil), محل mahall, جا já.—(*Principal room in a Persian house*) دیوانخانه díván-khánah.—(*Upper room, higher storey*) بالا خانه bálá-khánah.—(*Open room, supported on pillars*) تالار tálár.—(*Hall or reception-room*) ایوان aiván. — (*Lumber-room*) پستو pastú, صندوقخانه sandúq-khánah, میان پای miyán-i-páy.—(*Private room*) اوطاق خلوت útáq-i-khilvat, خلوت خانه khilvat-khánah, بار گاه خاص bár-gáh-i-kháss.

[The different compartments of a Persian room are: (the floor) زمین zamín, کف kaf; (skirting or level part of the wall, extending from the floor to the height of three or four feet, sometimes of slabs of marble, sometimes of fine plaster, rarely of boards) هزاره hizárah; (niches or small recesses, extending round three sides of the room above the skirting) طاقچه táqchah; (spaces between the niches) جرز jirz; (cornice or moulding above the row of niches) مقرنس muqarnas; (ceiling) سقف saqf; (level ceiling) سقف تخته saqf-i-takhtah, تخته پوش takhtah-púsh; (ceiling with cross-beams rounded and ornamented) سقف مرجوك saqf-i-marjavak; (vaulted ceiling) سقف مقبب saqf-i-muqabbab, سقف مقوس saqf-i-muqavvas; (large window of coloured glass set in carved wood-work, in sashes, occupying the front of the room) ارسي urusí; (fire-place, generally opposite the large window) بخاري bukhárí; (threshold) درگاه dargáh; (upper part of a room, seat of honour) صدر sadr.]—(*To turn a room inside out*) پس و پیش کردن pas-u-písh kardan.—(*There was no room*) جا نبود já na-búd.—(*There was no room for doubt*) محل شك نبود mahall-i-shak na-búd.

Room, *verb*, منزل کردن manzil kardan, جا گرفتن já giriftan, اوطاق گرفتن útáq giriftan, مستقر شدن mustaqirr shudan.

Roominess, *subs.* جا داري já-dárí, فراخي farákhí, گشادي gushádí, وسعت vus'at, گنجایش gunjáyish.

Roomy, *adj.* واسع vási', وسیع vasí', جا دار já-dár, فراخ farákh, گشاد gushád, گنجا gunjá.

Roost, *subs.* چوب chúb, نشیمنگاه مرغ nishíman-gáh-i-murgh.

Roost, *verb*, بر چوب نشستن bar-chúb nishastan, قرار گرفتن qarár giriftan.

Rooster, *subs.* خروس khurús, دیك dík.

Root, *subs.* (*Of a plant*) بیخ bíkh, ریشه ríshah.—(*Of a matter*) بن bun, بنه bunah, بنیاد bunyád, بیخ bíkh, اصل asl (*pl.* اصول usúl), دمار damár.—(*Grammatical term*) اصل asl, مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir), منشا minshá.—(*In arithmetic*) جذر jazr (*pl.* جذور juzúr).—(*Root and branch*) اصل و فرع asl-u-fara', ریشه و شاخه ríshah-u-shákhah.—(*Ancestor*) جد jadd (*pl.* اجداد ajdád), نیا niyá, پدر کلان pidar-i-kalán, بابا bábá-i-buzurg.—(*Root of bitterness*) مایه اوقات تلخي máyah-i-auqát-i-talkhí, اصل مرارت asl-i-marárat, ریشه فساد ríshah-i-fasád, علت گناه 'illat-i-gunáh.

Root, *verb trans.* بر کندن bar-kandan, از بیخ بیرون آوردن az-bíkh bírún ávardan, مستاءصل ساختن mustäsal sákhtan, بر الداختن bar-andákhtan.—*intrans.* ریشه زدن ríshah zadan, بیخ کردن bíkh kardan, جا گرفتن já giriftan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír).

Rooted, *part.* ریشه گرفته ríshah-giriftah, متاءصل muta,assal, بیخ دار bíkh-dár, عمیق 'amíq, قائم qáïm.—(*Rooted prejudices*) تعصب قدیم ta'assub-i-qadím, کینه سخت kínah-i-sakht, دشمني کهن dushmaní-i-kuhan.

Rootedly, *adv.* از بیخ az-bíkh, عمیقانه 'amíqánah, از صمیم قلب az-samím-i-qalb, از ته دل az-tah-i-dil.

Rootlet, *subs.* ریشه کوچك ríshah-i-kúchik, بیخ خرد bíkh-i-khurd, اصیله usailah.

Rooty, *adj.* پر ریشه pur-ríshah, پر بیخ pur-bíkh, پر اصول pur-usúl.

Rope, *subs.* رسن rasan, ریسمان rísmán, حبل habl (*pl.* حبول hubúl), بند band.—(*Tent-rope*) طناب tanáb (*pl.* اطناب atnáb), طناف tanáf (*vulg.*).—(*Cable*) عمار 'umár (European).—(*Stretched rope, on which anything is hung*) ملسا milsá.—(*Network of ropes suspended from the roof, and which serves to contain various articles*) چنبره chambarah, آونگ ávang.

Rope, *verb*, دراز شدن diráz shudan, امتداد یافتن imtidád yáftan, نخ دادن nakh dádan, پي کشیدن pay kashídan, کش آوردن kash ávardan, چسب داشتن chasb dáshtan.

Rope-dancer, *subs.* بازیگر bází-gar, ریسمان باز rísmán-báz, بند باز band-báz, بمباز bambáz (*vulg.*).

Rope-maker, *subs.* حبال habbál, رسنتاب rasan-táb, ریسمان ساز rísmán-sáz.

Rope-walk, *subs.* ریسمانگاه rísmán-gáh, محل رسنتابي mahall-i-rasan-tábí, جاي ریسمان سازي jáy-i-rísmán-sází.

Rope-yarn, *subs.* اجزا حبل ajzá-i-habl, هاخهائي بند shákh-há,í-band, تائي ریسمان tá,í-i-rísmán, لائي طناب lá,í-i-tanáb.

Ropiness, *subs.* کش آوري kash-ávarí, امتداد یابي imtidád-yábí, دراز شوي diráz-shaví, پي کشي pay-kashí, چسب داري chasb-dárí, حبلیت hablíyat.

Ropy, *adj.* حبلي hablí, ريسماني rísmání, آور كش kash-ávar, امتداد ياب imtidád-yáb, پي كش pay-kash, چسب دار chasb-dár.

Roral, *adj.* شبنمي shab-namí, شبنم دار shab-nam-dár, پر ژاله pur-zhálah, طلي tallí, ديري dírí.

Roriferous, *adj.* شبنم خيز shabnam-khíz, طل انگيز tall-angíz, دير آور dír-ávar.

Rorqual, *subs.* حوت hút, نهنگ nahang, نون nún.

Rosa mallas (*Liquidamber orientalis — Liquid storax*), *subs.* مياه سائله miyáh-i-sáïlah.

Rosa sempervivens (*Briar*), *subs.* گل رشتي gul-i-rashtí, گل حاجي ترخاني gul-i-hájí-turkhání.

Rosaceous, *adj.* گل وار gul-vár, گل شكل gul-shakl, گلوش gul-vash, ورد سا vard-sá.

Rosary, *subs.* تسبيح tasbíh, سبحه sabhah (*pl.* سبحات sabhát).—(*Place*) گلستان gulistán, گلشن gulshan, گلزار gul-zár.

Rose (*Rosa*), *subs.* گل gul, ورد vard (*pl.* اوراد aurád). —(*Large white rose*) نسترن nastaran.—(*Hundred-leaved rose*) گل صدبرگ gul-i-sad-barg.—(*Christmas rose—Helleborus niger*) خربق سياه kharbaq-i-siyáh. —(*Cluster rose*) گل خوشه بسته gul-i-khúshah-bastah. —(*Rosa centifolia — Damask-rose*) ورد vard, ورد احمر vard-i-ahmar, گل سرخ gul-i-surkh, گل گلاب gul-i-guláb.—(*Eglantine or sweet-briar*) نسرين nasrín. —(*Gueldres rose, snowball tree*) بداق budáq, بداغ budágh. — (*Monthly rose*) گل رشتي gul-i-rashtí.— (*Moss-rose*) گل سرخ gul-i-surkh.— (*Grafted rose*) گل پيوندي gul-i-paivandí. — (*Conserve of roses*) گلقند gul-qand, گل شكر gul-shakar, گلنگبين gulangabín. —(*Otto of roses*) عطر گل 'itr-i-gul, عطر گلاب 'itr-i-guláb, عطر گل سرخ 'itr-i-gul-i-surkh. — (*Under the rose*) در خفا dar-khafá, پنهاني panhání, زير جلكي zír-julakí, محرمانه mahramánah, دوستانه dústánah.

Roseal, *adj.* گلي gulí, گل مانند gul-mánand, ورد سا vard-sá, مثل گل misl-i-gul.

Roseate, *adj.* گلي gulí, پر گل pur-gul, گل دار gul-dár, پر ازهار pur-az,hár, پر اوراد pur-aurád.

Rose-bower, *subs.* گلستان gulistán, گلشن gulshan, گلزار gul-zár.

Rose-bud, *subs.* غنچه ghunjah.

Rose-bush, *subs.* گلبن gul-bun.

Rose-coloured, *adj.* گلگون gul-gún.

Rosemary (*Rosmarinus officinalis*), *subs.* اكليل الجبل aklílu 'l-jabal, عبيتران 'ubaitrán.

Rose-quartz, *subs.* حجر احمر hajar-i-ahmar, سنگ قرمز sang-i-qirmiz.

Rose-rash, *subs.* (*Medical term*) سرخه كاذب surkhah-i-kázib.

Roset, *subs.* شنجرف shanjarf, حمره humrah, صبغ احمر sabgh-i-ahmar. رنگ قرمز rang-i-qirmiz.

Rosette, *subs.* گل gul, تشكيل tashkíl, گل مصنوعي gul-i-masnú'í.

Rose-water, *subs.* گلاب gul-áb, عرق گل 'araq-i-gul, ماء الورد mäu 'l-vard.—(*Hot mixture of rose-water and sugar*) گلاب نبات gul-áb-i-nabát.

Rosicrucian, *subs* كيميا گر kímiyá-gar. اكسير دان aksír-dán. اكسير ساز aksír-sáz, طلا ساز tilá-sáz. حيله باز hílah-báz, درويش darvísh.—*adj.* كيمياي kímiyáí, اكسيري aksírí, درويشي darvíshí, قلابي qullábí.

Rosiness, *subs.* گل رنگي gul-rangí, گل صفتي gul-sifatí, ورديت vardíyat.

Ross, *subs.* (*Botanical term*) قشر شجر qashr i-shajar, پوست درخت púst-i-dirakht.

Rostel, *subs.* (*Botanical term*) تنجه زيرين tinjah-i-zírín, ريشه ríshah, بيخ bíkh, پرزه purzah.

Rostral, *adj.* منقار وار minqár-vár, چنگ دار chang-dár, سيخك دار síkhak-dár, نوك دار nauk-dár.

Rostrate, *adj.* منقار دار minqár-dár, چنگ دار chang-dár, سيخك دار síkhak-dár, نوك دار nauk-dár.

Rostrated, *adj.* آراسته بمنقار árástah-bi-minqár, منقر munaqqar, چنگ دار chang-dár, درفش پوش dirafsh-púsh, سيخك دار síkhak-dár, با نوك bá-nauk.

Rostriform, *adj.* منقار شكل minqár-shakl. چنگ وش chang-vash, منقار مانند minqár-mánand. نوك دار nauk-dár.

Rostrum, *subs.* منبر minbar (*pl.* مناير manábir). خطبه گاه khutbah-gáh, ميزانه mízanah. سده saddah. سكان چه sakkánchah.—(*Beak*) منقار minqár. نوك nauk. چنگ chang.

Rosy, *adj.* گلگون gul-gún, گلفام gul-fám, گلرنگ gul-rang.—(*Rosy-cheeked*) سرخ surkh, گلعذار gul-'azár.

Rot, *subs.* پوسيدگي púsídagí. گندگي gandagí. فساد fasád.—(*Disease*) مرض فاسد marz-i-fásid.

Rot, *verb trans.* پوسانيدن púsánidan.—(*As wood*) پوساندن púsándan, فاسد گردانيدن fásid gardánídan. كرم زدن kirm zadan. رميم ساختن ramím sakhtan.—*intrans.* پوسيدن púsídan. گنديدن gandídan. كهنه شدن kuhnah shudan, فاسد گشتن fásid gashtan. ضائع شدن zá'i'-shudan, رميم گشتن ramím gashtan.—(*As wood*) پوسيدن púsídan. فاسد گشتن fásid gashtan. رميم شدن ramím shudan.

Rota, *subs.* ديوان دوازده اسقفي díván-i-duvazdah-usqufí.

Rotary, *adj.* گردان gardán, غلطان ghaltán. دوار dav-vár, محور گرد mihvar-gard.

Rotate, *adj.* چرخ شكل charkh-shakl, دولاب وضع dúláb-vaz', پهن pahn, گسترده gustardah.

Rotate, *verb trans.* گردانيدن gardánídan. چرخانيدن

charkhánídan, چرخیدن gardídan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), چرخیدن charkhídan, پر خوردن pir khurdan, چرخ زدن charkh zadan.

Rotation, *subs.* دوران daurán, دور daur (*pl.* ادوار advár), گردش gardish, انقلاب inqiláb, مداوره mudávarah, چرخ charkh, چرخ زني charkh-zaní, پر خوري pir-khurí.—(*Rotation in office*) نوبه naubah, نوبت naubat, دور daur, دوره daurah, وقت vaqt.—(*In rotation*) به گردش bi-gardish, به نوبه bi-naubah, بالنوبه bi 'n-naubah.

Rotative, *adj.* گردان gardán, دوار davvár, چرخ زن charkh-zan, دور گرد daur-gard, گردش کن gardish-kun.

Rotatory, *adj.* گردان gardán, دوار davvár, چرخ زن charkh-zan, دور گرد daur-gard, گردش کن gardish-kun.

Rote, *subs.* تکرار takrár, بار بار گوئي bár-bár-gú,í, مکرر mukarrar-gú,í.—(*To learn by rote*) لفظ از بر کردن lafz az-bar kardan, از تکرار آموختن az-takrár ámúkhtan, بي قصد معني یاد گرفتن bí-qasd ma'ní yád giriftan.

Rote, *verb*, (*Memory*) از بر کردن az-bar kardan, ذهن نشین ساختن zihn-nishín sákhtan, بي معني حفظ کردن bí-ma'ní hifz kardan, بر زبان راندن bar-zabán ráندan.—(*Go out by rotation*) بنوبه بیرون رفتن bi-naubah bírún raftan, پي هم بیرون رفتن pay-ham-bírún raftan.

Rotten, *adj.* پوسیده púsídah, گنده gandah, گندیده gandídah, رمیم ramím, فاسد fásid.—(*As wood*) کرم خورده kirm-khurdah, پوسیده púsídah, سست sust.—(*Rotten egg*) گنده لاش gandah-lásh.

Rottenness, *subs.* پوسیدگي púsídagí, گندگي gandagí.—(*Of wood*) کرم خوردگي kirm-khurdagí, پوسیدگي púsídagí, مستي sustí.—(*The rottenness of his argument*) فساد برهان وي fasád-i-burhán-i-vai.

Rotten-stone, *subs.* سنگ ساو sang-i-sáv, سنگ صیقل sang-i-saiqal, حجر طرابلسي hajar-i-tarábalsí.

Rotund, *adj.* گرد gird, مدور mudavvar, کروي kuraví, مستدیر mustadír, دائره شکل dáïrah-shakl.

Rotunda, *subs.* بنائي مدور biná,í-i-mudavvar, برج burj (*pl.* بروج burúj), مناره munárah (*pl.* مناور manávir), عمارت گرد 'imárat-i-gird.

Rotundifolious, *adj.* برگ گرد gird-barg, برگ گرد barg-gird.

Rotundity, *subs.* گردي girdí, دواري davvárí, مدوري mudavvarí, استداره istidárah, کرویت kuravíyat.

Rouble, *subs.* روبل rúbal (European).

Roué, *subs.* خود سر khud-sar, خوش گذران khush-guzrán, رند rind, شید باز shaid-báz, قلاش qallásh, حراباتي harábátí, عیاش 'ayyásh, سر مست sar-mast.

Rouge, *subs.* غازه gházah, حمره humrah, سرخي surkhí, سرخاب surkh-áb.

Rouge, *verb*, سرخاب زدن surkh-áb zadan, سرخي مالیدن surkhí málídan, حمره زدن humrah zadan, قرمز ساختن qirmiz sákhtan.

Rough, *subs.* دله dallah, وبش vabsh (*pl.* اوباش aubásh), لوطي lútí (*pl.* الواط alvát), مشتي mushtí (*pl.* مشتیها mushtíhá).—*adj.* درشت durusht, زبر zibr, نا هموار ná-ham-vár, خشن khashin, نا صاف ná-sáf.—(*As the sea*) مواج mavváj, متلاطم mutalátim.—(*Unpolished*) نا پرداخته ná-pardákhtah, غیر مصقول ghair-i-masqúl.—(*In temper*) تند tund, درشت durusht, بد خو bad-khú, عتل 'utull, سخت sakht, کج خلق kaj-khulq.—(*To the taste*) دبش dabish, نا گوار ná-guvár, زننده zanandah, زبان گز zabán-gaz.—(*As weather*) نا ملائم ná-muláïm, نا موافق ná-muváfiq, نا سازگار ná-sázigár.—(*He did the rough of the work*) سختیهائي کاررا او بجا آورد sakhtíhá,í-i-kár-rá ú bi-já ávard.

Rough, *verb*, سخت ساختن sakht sákhtan, درشت نمودن durusht nimúdan, مشکل گردانیدن mushkil gardánídan, تشدد کردن tashaddud kardan.

Rough-cast, *adj.* ریگ فرش ríg-farsh, نمونه نا صاف nimúnah-i-ná-sáf, گچ ریگ gach-ríg, سقط کاري saqat-kárí.

Rough-cast, *verb*, درشت ریختن durusht ríkhtan, ریگ فرش نمودن ríg-farsh nimúdan, سقط کاري نمودن saqat-kárí nimúdan, نا هنجار ساختن ná-hanjár sákhtan.

Rough draught, *subs.* طرح بندي tarah-bandí, مسوده musavvadah, انگاره angárah, نقشه نا صاف naqshah-i-ná-sáf, تصویر نا تمام tasvír-i-ná-tamám, مبادي سازي mabádí-sází.

Rough-draw, *verb*, طرح بندي کردن tarah-bandí kardan, مسوده نمودن musavvadah nimúdan, انگاره angárah sákhtan, نقشه نا صاف ساختن naqshah-i-ná-sáf sákhtan, مبادي سازي کردن mabádí-sází kardan.

Roughen, *verb trans.* نا هموار ساختن ná-ham-vár sákhtan, نا صاف گردانیدن ná-sáf gardánídan, خشن ساختن khashin sákhtan, نا ملائم نمودن ná-muláïm nimúdan.—*intrans.* نا هموار شدن ná-ham-vár shudan, نا صاف ná-sáf gardídan, خشن شدن khashin shudan, نا ملائم گشتن ná-muláïm gashtan.

Rough-hew, *verb*, نا صاف بري کردن ná-sáf-burí kardan, مبادي سازي کردن mabádí-sází kardan.

Rough-hewn, *part. and adj.* نا صاف بریده ná-sáf-burídah, نا هموار ná-ham-vár, نا مصقول ná-masqúl, بي دستکاري bí-dast-kárí.

Roughly, *adv.* با درشتي bá-durushtí, با شدت bá-shi-

dat, بطور خشونت bi-taur-i-khushúnat, بطرز نا هموارى bi-tarz-ná-ham-várí, از روي قهر az-rúy-i-qahr. عنيفانه 'anífánah, غليظانه ghalízánah.—(*Sea*) متلاطمانه mutalátimánah.

Roughness, *subs.* درشتي durushtí, نا هموارى ná-ham-várí, خشونت khushúnat, زبري zibrí, نا صافي ná-sáfí.—(*Sea*) تلاطم talátum, تموج tamavvuj.—(*Temper*) تندي tundí, درشتي durushtí, بد خوئي bad-khú,í, شرامت sharásat, علاظت 'alázat, عبوست 'ubúsat.—(*Weather*) نا ملائمي ná-muláïmí, نا موافقي ná-muvafiqí, نا سازگاري ná-sázigárí.—(*Taste*) دبشي dabishí, نا گواري ná-guvárí, زنندگي zanandagí, زبان گزي zabán-gazí.

Rough-rider, *subs.* رائض ráïz (*pl.* راضه rázah *and* رواض ruváz), چابك سوار chábuk-suvár, خيال khayyál.

Rough-shod, *adj.* كفش ميخ دار پوش kafsh-i-síkh-dár-púsh.

Rough-work, *verb,* مبادي سازي كردن mabádí-sází kardan, سقط كاري نمودن saqat-kárí nimúdan, طرح بندي كردن tarah-bandí kardan, طرح ريزي كردن tarah-rízí kardan, نا صاف ساختن ná-sáf sákhtan.

Rough-wrought, *part. and adj.* نا صاف ساخته ná-sáf-sákhtah, سقط كاري شده saqat-kárí-shudah, طرح ريزي كرده tarah-rízí-kardah.

Rounce, *subs.* (*Printer's term*) دستگيره dast-gírah.

Round, *subs.* دائره dáïrah (*pl.* دوائر davá'ir), كره kurah, حلقه halqah (*pl.* حلق halaq), دور daur, گردش gardish, نوبه naubah.—(*Of a ladder*) پله pillah.—(*Of a race-course*) دوره daurah.—(*Of artillery*) شليك shalík.—(*Round of gaiety*) دوره نشاط daurah-i-nishát.—*adj.* گرد gird, مدور mudavvar, مستدير mustadír, كروي kuraví, مخروطي makhrútí.—(*General*) كامل kámil, صاف sáf, تمام tamám.—*adv. and prep.* گرداگرد gird-á-gird, دور daur, پيرامون pírámún, در دوره dar-daurah, دورا dauran, در حوالي dar-haválí, اطراف atráf.—(*All round*) هر طرف har-taraf.—(*A round lie*) دروغ صرف durúgh-i-sarf.—(*A round sum*) مبلغ وافر mablagh-i-váfir.—(*A round trot*) دو تند dav-i-tund.—(*Round sentences*) جمل تامه jumal-i-támmah.—(*To go round and round the room*) دورادور اطاق راه رفتن daur-á-daur-i-utáq ráh raftan.—(*To bring a person round*) كنار آوردن kinár ávardan.

Round, *verb trans.* مدور ساختن mudavvar sákhtan, كروي ساختن kuraví sákhtan, مخروطي كردن makhrútí kardan, مستدير نمودن mustadír nimúdan.—(*As sentences*) اتمام نمودن itmám nimúdan, قطع كردن qat' kardan, صاف نمودن sáf nimúdan.—(*Surround*) گرد آوردن gird ávardan, محاصره كردن muhásarah kardan, احاطه كردن ihátah kardan, گردش كردن gardish kardan, حاوي بودن háví búdan.—*intrans.* گرد شدن gird shudan, مدور گشتن mudavvar gashtan.—(*Revolve*) دور زدن daur zadan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), گرديدن gardídan, چرخ زدن charkh zadan.

Roundabout, *adj.* ضمني zamní, التزامي iltizámí, بسيط basít, وسيع vasí', سست sust.—*A roundabout excuse*) عذر سست 'uzr-i-sust.

Rounded, *part. and adj.* مدور mudavvar, گرد gird, مستدير mustadír.

Roundelay, *subs.* شعر sha'r, غزل ghazal, چگامه chagámah.

Roundhead, *subs.* گوش مر gúsh-mur.

Round-house, *subs.* محبس mahbas, زندان zindán, حجره مخصوص hujrah-i-makhsús, كمره kamrah.

Rounding, *adj.* گرد ساز gird-sáz, گرد gird. مستدير mustadír, مدور mudavvar, دائره وار dáïrah-vár.

Roundlet, *subs.* دائره كوچك dáïrah-i-kúchik, حلقه تنك halqah-i-tang.

Roundly, *adv.* گرداگرد gird-á-gird, مدورا mudavvaran, بطور دوره bi-taur-i-daurah, مستديرا mustadíran. (*Openly*) ظاهرا záhiran, علانية 'alániyatan, آشكارا áshikárá, عيانا 'ayánan, بطور واضح bi-taur-i-vázih.

Roundness, *subs.* گردي girdí, تدوير tadvír (*pl.* تداوير tadávír), مدوري mudavvarí, مستديري mustadírí, كرويت kuravíyat, مخروطيت makhrútíyat.

Round-ridge, *verb,* خويش زدن khísh zadan, شيار كردن shiyár kardan, شخم كردن shukhm kardan. لبه دار ساختن labah-dár sákhtan, پشته دار ساختن pushtah-dár sákhtan.

Round-robin, *subs.* عريضه ممهوره 'arízah-i-mamhúrah, شكايت نامه shikáyat-námah, عرض حال 'arz-i-hál.

Round tower, *subs.* برج burj, مناره munárah (*pl.* مناور manávir), منار manár, باره bárah.

Roup, *subs.* (*Outcry*) فرياد firyád, صيحه saihah. غريو gharív.—(*Disease*) مرگ مرغ marg-i-murgh. مرغ ميراني murgh-mírán.—(*Auction*) مزاد mazád. حراج harráj. بيع bai'.

Rouse, *verb trans.* انگيختن angíkhtan (*rt.* انگيز angíz), خيزانيدن khízánídan. بر پا داشتن bar-pá dáshtan. ايستاده كردن ístádah kardan. شورانيدن shúránídan. بر آشفتن bar-áshuftan, تحريك كردن tahrík kardan. بيدار كردن bídár kardan, منتبه ساختن muntabih sákhtan, هوشيار نمودن húsh-yár nimúdan.—*intrans.* بيدار شدن bídár shudan, منتبه گشتن muntabih gashtan. هوشيار شدن húsh-yár shudan, چشم وا كردن chashm vá kardan.

Rouser, *subs.* شورانده shúránandah, بر انگيزنده bar-angízandah, بيدار كننده bídár-kunandah. منبه munabbih.

Roust, *subs.* سيل sail, سيلاب sailáb. سيلان sayalán.

Rout, *subs.* (*Defeat*) شكست shikast, هزيمت hazímat.

انهزام inhizám.—(*Ball*) مجمع majma‘, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), بزم bazm.—(*Clamorous multitude*) گروه فریاد زن gurúh-i-firyád-zan, جمع غوغائي jam‘-i-ghaughá,í.

Rout, *verb,* هزیمت دادن hazímat dádan, شکست دادن shikast dádan.—(*To be routed*) شکست خوردن shikast khurdan.—(*The army was utterly routed*) لشکر مخذول و منکوب بر گشت lashkar makhzúl va mankúb bar-gasht.

Route, *subs.* راه ráh, ره rah, طریق taríq (*pl.* طرق turuq), طریقه taríqah (*pl.* طریق taríq), سبیل sabíl, مسلك maslak, درب darb, صراط sarát, وتیره vatírah, سمت samt, سلوك sulúk.—(*En route*) براه bi-ráh, رو براه rú-bi-ráh.

Routed, *part.* شکست خورده shikast-khurdah, انکسار inkisár-yáftah, مغلوب maghlúb, مهزوم mahzúm, مکسور maksúr.

Routine, *subs.* دوره daurah, سنت معهوده sunnat-i-ma‘húdah, عادت جاریه ‘ádat-i-járíyah, شغل دائم shughl-i-dáïm, ترتیب مقرر tartíb-i-muqarrar.

Rove, *verb trans.* گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), بر روي bar-rúy گذشتن guzashtan.—(*As a thread*) ریشته در ríshtah dar-súrákh kardan, سوراخ کردن guzránídan.—*intrans.* آواره گشتن ávárah gashtan, گردیدن gardídan, سیر کردن sair kardan, گشت کردن gasht kardan, سر گردان راه رفتن sar-gardán ráh raftan, حیران بودن hairán búdan, بیخود راه رفتن bí-khud ráh raftan, ول گردي کردن vil-gardí kardan.

Rover, *subs.* آواره ávárah, گردش کننده gardish-kunandah, حیران hairán, سر گردان sar-gardán, ول گرد vil-gard.

Row, *subs.* (*Line*) صف saff (*pl.* صفوف sufúf), قطار qitár, ردیف radíf, رده raddah, سلسله silsilah, سلك silk, خط khatt (*pl.* خطوط khutút), نظام nizám, ترتیب tartíb.—(*Tumult*) هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده ‘urbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah (*pl.* فتن fitan), فساد fasád, غوغا ghaughá, شلتاق shaltáq, شلوك shulúk.—(*In boat*) سیاحت siyáhat, سیر دریا sair-i-daryá.—(*In rows*) بردیف bi-radíf, بقطار bi-qitár.—(*To lay in rows*) ردیف نهادن radíf nihádan, رده گذاردن raddah guzárdan.—(*What is the row?*) این چه معرکه است ín chih ma‘rikah ast.—(*To kick up a row*) قیل و قال کردن qíl-u-qál kardan, هنگامه بر پا کردن hangámah bar-pá kardan.

Row, *verb,* پارو کشیدن párú kashídan, با پارو راندن bá-párú rándan, خاده زدن khádah zadan, گردش کردن gardish kardan, مجداف زدن mijdáf zadan.

Rowdiness, *subs.* کولي گري kaulí-garí, اوباشي aubáshí, لوطیت lútíyat.

Rowdy, *subs.* لوطي lútí, آشوب‌چي áshúb-chí, غوغائي ghaughá,í, جنجالي jinjálí.

Rowel, *subs.* چرخ مهماز charkh-i-mihmáz, چرخ سیخ charkh-i-síkh, شوکهه shúkhah, مهمیز mihmíz, فتیله fatílah.

Rowel, *verb,* مهمیز زدن mihmíz zadan, سیخ فرو کردن síkh furú kardan, فتیله در آوردن fatílah dar-ávardan, رشته درون کردن rishtah darún kardan.

Rowen, *subs.* چین دویم chín-i-dúyum, نبت ثاني nabt-i-sání, زرع ثانوي zar‘-i-sánaví.

Rower, *subs.* خاده کش khádah-kash, پارو کش párú-kash, مقذاف زن miqzáf-zan, مقذف muqazzif.

Row-lock, *subs.* جا پارو já-i-párú, خاده گاه khádah-gáh.

Royal, *subs.* (*Paper*) کاغذ بزرگ kághaz-i-buzurg, ورق varaq, قرطاس qartás.—(*Sail*) سر شراع sar-shirá‘, سر باد بان sar-bád-bán.—*adj.* شاهي sháhí, شاهانه sháhá-nah, شاهوار sháh-vár, پادشاهي pádisháhí, پادشاهانه pádisháhánah, خاقاني kháqání, سلطاني sultání, خسروي khusraví, خسرو صفت khusrau-sifat, کیاني kayání, شهریاري shahr-yárí, ملکي mulkí.

Royalism, *subs.* شاه دوستي sháh-dústí, سلطان پرستي sultán-parastí, پادشاهي pádisháhí, سلطنت خواهي saltanat-kháhí.

Royalist, *subs.* پادشاه دوست pádisháh-dúst, خیر خواه سلطان khair-kháh-i-sultán, سلطان پرست sultán-parast, سلطنت خواه saltanat-kháh, هوا دار شاه havá-dár-i-sháh.

Royalize, *verb,* سلطاني ساختن sultání sákhtan, پادشاهي گردانیدن pádisháhí gardánídan, تملیك نمودن tamlík nimúdan, خسروي کردن khusraví kardan.

Royally, *adv.* شاهانه sháhánah, پادشاهانه pádisháhánah, تاجدارانه táj-dáránah, بطرز سلطان bi-tarz-i-sultán, ملوکانه mulúkánah, برسم شهریاري bi-rasm-i-shahr-yárí, بقاعده خسروي bi-qá‘idah-i-khusraví.

Royalties, *subs.* مراسم سلطنت marásim-i-saltanat, حقوق سلطنت huqúq-i-saltanat, رسوم شهریاري rusúm-i-shahr-yárí.

Royalty, *subs.* سلطنت saltanat, شاهي sháhí, خسروي khusraví, شهر یاري shahr-yárí, خاقاني kháqání, قیصري qaisarí.—(*Tax*) باج سکه báj-i-sikkah, خراج ضرب khiráj-i-zarb.—(*Per-centage*) ضریبه zaríbah, عشور صده ‘ushúr-i-sadah.

Rub, *subs.* مالش málish, فرك fark.—(*Difficulty*) عسرت ‘usrat, صعوبت sa‘úbat, اشکال ishkál, دشواري dushvárí, منع man‘, طعن ta‘n, طنز tanz.—(*That's the rub*) مشکل اینجاست mushkil ín-já ’st.

Rub, *verb,* مالیدن málídan, سودن súdan (*rt.* سا sá *and* ساي sáy), سائیدن sá,ídan, مابیدن sábídan, فرسودن farsúdan (*rt.* فرسا farsá *and* فرساي farsáy).—(*To*

rub down a horse) مالش کردن málish kardan, مالیدن málídan.—(*To rub off*) زدودن zadúdan.—(*To rub out*) محو کردن mahv kardan, پاك کردن pák kardan, ازاله کردن izálah kardan, دور نمودن dúr nimúdan, ستردن suturdan.—(*To rub one's hands together*) دستهارا بهم مالیدن dast-há-rá bi-ham málídan.—(*To rub the body with a piece of linen when bathing*) کیسه کشیدن kísah kashídan, مماسه نمودن mumássah nimúdan.—*intrans.* سائیدن sá,ídan, مس نمودن mass nimúdan, تصادم کردن tasádum kardan, اصطکاك کردن istikák kardan.—(*Chafe*) گرم شدن garm shudan, مالش بر داشتن málish bar-dáshtan, جوش زدن júsh zadan, تغیر نمودن taghayyur nimúdan, جر آمدن jirr ámadan.

Rubber, *subs.* (*Person*) مالش دهنده málish-dihandah, مالنده málandah, پاك کننده pák-kunandah.—(*Thing*) مبرد mibrad, سوهان súhán, سنگ ساو sang-i-sáv.—(*For grooming a horse*) کفی kafí, کفمال kaf-mál, فراکه farrákah.

Rubbing, *subs.* مالش málish, اصطکاك istikák, فرك fark, مماسه mumássah.

Rubbish, *subs.* خاشاك kháshák, خاکروبه khák-rúbah, اشقال ashqál, ادبار idbár, رشت rasht, فضاله fuzálah, جرف jurf, انبشته umbushtah, هشوار hashvár, هروفته hurúftah, غثا ghusá, کناسه kunásah.—(*Metaphorically*) چرند charand, جفنگ jafang.—(*To talk rubbish*) ول گفتن vil guftan, چرند گفتن charand guftan.

Rubble, *subs.* سنگ نا تراشیده sang-i-ná-tiráshídah, حجر نا صاف hajar-i-ná-sáf, دجه معدن سنگ dujah-i-ma'dan-i-sang.

Rubefacient, *subs.* ادویه محمره adviyah-i-muhammarah.—*adj.* سرخ ساز surkh-sáz, قرمز کن qirmiz-kun, حمرت فزا humrat-fazá.

Rubeola (*The disease measles*), *subs.* سرخك surkhak, سرخچه surkhchah, سرخو surkhú, حصبه hasbah.

Rubescent, *adj.* سرخ فام surkh-fám, قرمز وش qirmiz-vash, حمرت گیر humrat-gír, احمرار پذیر ihmirár-pazír.

Rubiæ cordifoliæ tinctorum (*Madder*), *subs.* روناس rúnás, روغناس rúghnás, رونیاس rúníyás.

Rubican, *adj.* سرخون surkhún, قزل qizil, کفل سفید kafl-i-safíd.

Rubicon, *subs.* روبیکان rúbíkán (European).—(*To pass the Rubicon*) اقتحام نمودن iqtihám nimúdan, مصمم کار شدن musammim-i-kár shudan, کمر همت بستن kamar-i-himmat bastan.

Rubicund, *adj.* لعل فام la'l-fám, سرخ رنگ surkh-rang, مائل بقرمز máïl-bi-qirmiz, نزدیك بقرمز nazdík-bi-qirmiz.

Rubied, *adj.* یاقوتی yáqútí, یاقوت رنگ yáqút-rang, یاقوت وش yáqút-vash, سرخ surkh, قرمز qirmiz, احمر ahmar.

Rubific, *adj.* قرمزی بخش qirmizí-bakhsh, سرخ ساز surkh-sáz, حمرت فزا humrat-fazá, احمرار انگیز ihmirár-angíz.

Rubification, *subs.* سرخ سازی surkh-sází, قرمز سازی qirmiz-sází, تحمیر tahmír, حمرت دهی humrat-dihí, احمرار ihmirár.

Rubiform, *adj.* قرمز شکل qirmiz-shakl, سرخی وضع surkhí-vaz', حمرت گون humrat-gún.

Rubigo (*Rust*), *subs.* صدأ sad,á, غبره ghabarah, فساد fasád, علت 'illat.

Rubinus verus (*Carbuncle*), *subs.* یاقوت آتشی yáqút-i-átishí, یاقوت سرخ yáqút-i-surkh, عقیق 'aqíq (*pl.* عقائق aqáïq).

Rubric, *subs.* سرخی surkhí. خط سرخ khatt-i-surkh, عنوان 'inván, فهرست fihrist, بند band, فصل fasl.—*adj.* سرخ surkh, احمر ahmar, قرمز qirmiz, ارغوانی arghavání.

Rubrical, *adj.* موضوع در فهرست mauzú'-dar-fihrist, مکتوب بحروف سرخ maktúb-bi-hurúf-i-surkh.—(*Red*) قرمز qirmiz, احمر ahmar, سرخ surkh, شنجرفی shanjarfí.

Rubus discolor or sanctus, *subs.* علیق 'alíq, توت سه گل tút-i-sih-gul, تموش tamúsh, بخور تیکان bukhúr-i-tíkán.

Rubus edæus (*Raspberry—fruit*), گیهه gíhah. میوه درخت خار mívah-i-dirakht-i-khár.—(*Bush*) درخت گیهه dirakht-i-gíhah.

Rubus fruticosus (*Bramble or blackberry*), *subs.* توت کوهی tút-i-kúhí.

Ruby, *subs.* (*Gem*) لعل la'l, یاقوت احمر yáqút-i-ahmar, سیلانی sayaláni.—*adj.* یاقوتی yáqútí. یاقوت رنگ yáqút-rang, لعل فام la'l-fám, لعل گون la'l-gún. احمر ahmar, سرخ surkh.

Ruby, *verb,* یاقوتی کردن yáqútí kardan, قرمز نمودن qirmiz nimúdan, احمر گردانیدن ahmar gardánídan, سرخ ساختن surkh sákhtan.

Ruck, *subs.* چین chín, پیچ pích, لا lá, تا tá, طی tayy, لف laff, شنج shanj.

Ruck, *verb trans.* چین دادن chín dádan, پیچیدن pichídan, تا کردن tá kardan, لا بر لا نهادن lá-bar-lá nihádan, مطوی ساختن mutaví sákhtan, متشنج گردانیدن mutashannij gardánídan.—*intrans.* چین خوردن chín khurdan, پیچ بر داشتن pích bar-dáshtan, نا صاف شدن ná-sáf shudan, تشنج پیدا کردن tashannuj paidá kardan, پهن نشستن pahn nishastan, بر تخم خوابیدن bar-tukhm khábídan.

Ructation, *subs.* آروغ árúgh.

Rud, *subs.* سرخي surkhí, قرمزي qirmizí, حمرت humrat, احمرار ihmirár.

Rudder, *subs.* سكان sukkán, دومن dúman, خله khallah, دنبال dumbál, دنباله dumbálah.

Ruddiness, *subs.* سرخي surkhí, قرمزي qirmizí, سرخ رنگي surkh-rangí, حمرت humrat, احمرار ihmirár.

Ruddle, *subs.* گل قرمز gil-i-qirmiz, طين احمر tín-i-ahmar, گل ارمني gil-i-armaní, سرخي surkhí.

Ruddy, *adj.* سرخ و سفيد surkh-u-safíd, سرخ surkh, سرخ رنگ surkh-rang, احمر ahmar, لاله رنگ lálah-rang, قرمز qirmiz, ارغواني arghavání.

Rude, *adj.* بي ادب bí-adab, درشت durusht, بي سليقه bí-salíqah, گستاخ gustákh, وحشي vahshí, بي ساخته bí-sákhtah, بي نزاكت bí-nazákat, خشن khashin, نا هنجار ná-hanjár, نا صاف ná-sáf, نا مصقول ná-masqúl, روستاي rústáí, بي تربيت bí-tarbiyat, نا تراشيده ná-tiráshídah, نا خراشيده ná-khiráshídah.—(*Blunt*) كند kund. — (*Rude health*) صحت نا هنجار sihhat-i-ná-hanjár.—(*A rude experiment*) تجربه سر سري tajribah-i-sar-sarí, آزمون ناقص ázmún-i-náqis.—(*A rude hut*) كلبه درويشي kulbah-i-darvíshí.—(*A rude truth*) صدق نا مطبوع sidq-i-ná-matbú', راست درشت rást-i-durusht.

Rudely, *adv.* بي ادبانه bí-adabánah, گستاخانه gustákh-ánah, درشتانه durushtánah, وحشيانه vahshíyánah, بطور خشونت bi-taur-i-khushúnat.

Rudeness, *subs.* بي ادبي bí-adabí, درشتي durushtí, گستاخي gustákhí, بي ساختگي bí-sákhtagí, بي تعارفي bí-ta'árufí, نا مصنوعي ná-masnú'í, نا هنجاري ná-hanjárí, بي حياي bí-hayáí, بي تربيتي bí-tarbiyatí, خشونت khushúnat, تخشن takhashshun, نا تراشيدگي ná-tiráshídagí.

Rudiment, *subs.* اصل asl (*pl.* اصول usúl), قواعد qavá'id (used in plural), مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir), اسطقس ustuquss, اساس asás, عنصر 'unsur (*pl.* عناصر 'anásir), مبدا mabdá, اول avval, منشا minshá, ماخذ mákhaz.

Rudiment, *verb,* قواعد ساختن qavá'id sákhtan, مبادي درست كردن mabádí durust kardan, بر اصول وضع نمودن bar-usúl vaz' nimúdan, قواعد آموختن qavá'id ámúkhtan, اسطقسات تعليم دادن ustuqussát ta'lím dádan.

Rudimental, *adj.* اصلي aslí, عنصري 'unsurí, اسطقسي ustuqussí, اساسي asásí, مبدئي mabdí.

Rue (*Herb—Ruta graveolens*), *subs.* سداب sudáb, پيغن paighan, نوند navand, رز raz, خرو khurú.—(*Assyrian wild rue—Ruta sylvestris*) اسپند ispand, حرمل hurmal, سداب كوهي sudáb-i-kúhí.—(*Grief*) غم ghamm, اندوه andúh, تاسف ta'assuf, دل سوزي dil-súzí.

Rue, *verb,* دلسوزي نمودن dil-súzí nimúdan, ماتم گرفتن mátam giriftan, تاسف نمودن ta'assuf nimúdan, غمخواري كردن ghamm-khárí kardan.

Rufescent, *adj.* قرمز رنگ qirmiz-rang, سرخي دار surkhí-dár, حمرت دار humrat-dár, مائل بقرمزي máil-bi-qirmizí.

Rueful, *adj.* دلتنگ dil-tang, پريشان parishán, ملول malúl, غمگين ghamm-gín, غمناك ghamm-nák, ماتم انگيز mátam-angíz, غم اندوز ghamm-andúz, حزين hazín, اندوهناك andúh-nák, پر حسرت pur-hasrat, مصيبت زده musíbat-zadah.

Ruefully, *adv.* غمناكانه ghamm-nákánah, اندوهناكانه andúh-nákánah, حزينانه hazínánah, در حالت مصيبت زدگي dar-hálat-i-musíbat-zadagí, بطور حسرتناكي bi-taur-i-hasrat-nákí.

Ruefulness, *subs.* غم ghamm, غمگيني ghamm-gíní, پر غمي pur-ghammí, پريشاني parishání, اندوهناكي andúh-nákí, ماتم زدگي mátam-zadagí, حسرتناكي hasrat-nákí, محزوني mahzúní.

Ruff, *subs.* گردن بند gardan-band, شال shál.—(*Pride*) كبر kibr, غرور ghurúr, استكبار istikbár, فيس fís, ارتفاع irtifá', نقاره زني naqqárah-zaní, پا كوبي pá-kúbí.

Ruff, *verb,* درهم برهم ساختن dar-ham-bar-ham sákhtan, برهم زدن bar-ham zadan, نا هموار ساختن ná-ham-vár sákhtan, مشوش نمودن mushavvash nimúdan, مضطرب گردانيدن muztarib gardánídan, پريشان ساختن parishán sákhtan. — (*Applaud*) ستودن sitúdan (*pl.* ستاي sitáy), تعريف كردن ta'ríf kardan, ترحيب نمودن tarhíb nimúdan, آفرين گفتن áfirín guftan.

Ruffian, *subs.* اوباش aubásh, جلاد jallád, قلتبان qultabán, قرمساق qurram-sáq, قواد qavvád, بي رحم bí-rahm, يارم باز yárum-báz, كولي kaulí, لوطي lútí, لحاف كش laháf-kash, دزد duzd, قاتل qátil.—*adj.* حيوان وش haiván-vash, وحشي vahshí, ظالم zálim, نا مرد ná-mard.

Ruffianish, *adj.* قلتبان خو qultabán-khú, لوطي وش lútí-vash, كولي خصلت kaulí-khaslat, قرمساق وضع qurram-sáq-vaz', قاتل منش qátil-manish.

Ruffianism, *subs.* لحاف كشي laháf-kashí, قرمساقي qurram-sáqí, لوطي گري lútí-garí, يارمبازي yárum-bází, ظالميت zálimíyat, قاتليت qátilíyat.

Ruffianly, *adj.* كولي وار kaulí-vár, قواد وار qavvád-vár, لوطي صفت lútí-sifat. — *adv.* قلتبانانه qultabánánah, قرمساقانه qurram-sáqánah.

Ruffle, *subs.* پارچه چين دار párchah-i-chín-dár, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), طراز tiráz.—(*Agitation*) اضطراب iztiráb, اغتشاش ightishásh, ارتجاج irtijáj, تكدر takaddur, تشويش خاطر tashvísh-i-khátir. —(*Of drum*) كوبش kúbish, ديز díz, صدا sidá.

Ruffle, *verb trans.* درهم برهم ساختن dar-ham-bar-ham

sákhtan, برهم زدن bar-ham zadan, نا هموار ساختن ná-ham-vár sákhtan, مشوش نمودن mushavvash nimúdan, مضطرب گردانیدن muztarib gardánídan, پریشان ساختن paríshán sákhtan.—(*Furnish with ruffles*) گردن بند gardan-band andákhtan, طراز بستن tiráz bastan.—(*Wrinkle the face*) چین دادن chín dádan, بهم کشیدن ba-ham kashídan.—(*Applied to a drum*) کوبیدن kúbídan, زدن zadan (*rt.* زن zan), بصدا در bi-sidá dar-ávardan. — *intrans.* (*Flutter*) اضطراب کردن iztiráb kardan, ارتعاش نمودن irti'ásh nimúdan, پر زدن pir zadan.—(*Grow turbulent*) آشوب áshúb kardan, اشتلم نمودن ushtulum nimúdan, جوش زدن júsh zadan, خروش کردن khurúsh kardan, سر آسیمه بودن sar-ásímah búdan.

Rufous, *adj.* بور búr, مائل بسرخی máïl-bi-surkhí, فاقع fáqi', حمرت دار humrat-dár.

Rug, *subs.* فرش farsh, قالی qálí, قالیچه qálíchah, بستر پوش bistar-púsh, پا اوجاغی pá-újághí, طنفسه tun-fusah.

Rugate, *adj.* خیاره دار khiyárah-dár, قاش قاش qásh-qásh, شکنج دار shikanj-dár, پر چین pur-chín, جوی دار júy-dár, تا دار tá-dár, پست و بلند past-u-buland, نا صاف ná-sáf, متشنج mutashannij.

Rugged, *adj.* درشت durusht, نا هموار ná-ham-vár, صعب sa'b, شدید shadíd, خشن khashin, نا هنجار ná-hanjár, سخت sakht, زبر zabr, نا صاف ná-sáf, نا ملائم ná-muláïm.

Ruggedly, *adv.* با درشتی bá-durushtí, بطور خشونت bi-taur-i-khushúnat, بطور سخت bi-taur-i-sakht, زبرانه zabránah, نا ملائمانه ná-muláïmánah, نا صافانه ná-sáfánah.

Ruggedness, *subs.* درشتی durushtí, نا هواری ná-ham-várí, خشونت khushúnat, سختی sakhtí, زبری zabrí, نا صافی ná-sáfí, غلاظت ghalázat.

Rugine, *subs.* مبرد mibard, سوهان súhán, آلت جراحی álat-i-jarráhí.

Rugose, *adj.* چین دار chín-dár, پر چین pur-chín, متشنج mutashannij, تا دار tá-dár, شکنج دار shikanj-dár, نا صاف ná-sáf, نا هموار ná-ham-vár.

Rugosity, *subs.* تشنج tashannuj, چین داری chín-dárí, پر چینی pur-chíní, شکنج داری shikanj-dárí, نا صافی ná-sáfí, نا هواری ná-ham-várí.

Ruin, *subs.* تلف talaf, تباهی tabáhí, خرابی kharábí, اخراب ikhráb, انهدام inhidám, تبار tabár, افساد ifsád, اهلاك ihlák, تدمیر tadmír (*pl.* تدامیر tadámír), خلل khalal, اخلال ikhlál, خسارت khasárat. — (*Place*) ویرانی vírání, ویرانه víránah, خرابه kharábah.—(*Heap of ruins*) تنبه tumbah, تل tall.—(*To fall in ruins*) خراب شدن kharáb shudan, رنبیدن rumbídan, منهدم شدن munhadim shudan.

Ruin, *verb,* خراب نمودن kharáb nimúdan, اخراب کردن ikhráb kardan, ویران ساختن vírán sákhtan, رنبانیدن rumbánídan, تدمیر نمودن tadmír nimúdan, ضائع کردن zái' kardan, زیر و زبر کردن zír-u-zabar kardan, تعبیر کردن tatbír kardan.—(*Persons*) متضرر گردانیدن mutazarrir gardánídan, شکسته حال گردانیدن shikastah-hál gardánídan, خسارت رسانیدن khasárat rasánídan. —(*They are going to ruin him*) پا در کفش کرده اند pá dar-kafsh-ash kardah and (*lit.* They have placed a foot in his shoe).

Ruination, *subs.* سر نگونی sar-nigúní, خرابی kharábí, ویران سازی vírán-sází, اتلاف itláf, اهلاك ihlák, هدم hadm, اخسار ikhsár.

Ruined, *part. and adj.* خراب kharáb, منهدم munha-dim, رنبیده rumbídah, پایمال páy-mál, پخش pakhsh, بائر báïr, مخروب makhrúb.—(*Destroyed*) تباه tabáh, معدوم ma'dúm, منهدم munhadim, تلف talaf, پایمال páy-mál, منقطع munqata'.—(*Broken in fortune*) مفلس muflis, مستأصل mustäsal, نگونسار nigún-sár, منقلب munqalib, مؤتفك mütafak, زیر و زبر zír-u-zabar.—(*To be ruined*) متضرر گردیدن mutazarrir gardídan, زیان کردن ziyán kardan, خاسر شدن khásir shudan. —(*They are ruined*) اوجاق شان کور شد újáq-i-shan kúr shud (*lit.* Their fire-place is darkened).

Ruiner, *subs.* مخرب mukharrib, مهلك muhlik, ویران ساز vírán-sáz, خسارت ده khasárat-dih.

Ruinous, *adj.* مهلك muhlik, متلف mutlif.—(*Desolate*) ویران vírán, خراب kharáb.—(*A ruinous argument*) حجت فاسد hujjat-i-fásid, حجت داحض hujjat-i-dáhiz.—(*A ruinous passion*) فکر فاسد fikr-i-fásid, هوس زشت havas-i-zisht.

Ruinously, *adv.* متلفانه mutlifánah, بطور خرابی bi-taur-i-kharábí, مهلکانه muhlikánah, بطور زیان رسانی bi-taur-i-ziyán-rasání.

Ruinousness, *subs.* خراب کاری kharáb-kárí, اتلاف itláf, اهلاك ihlák, اخسار ikhsár, تثبیب tatbíb.

Rulable, *adj.* موافق قاعده muváfiq-i-qá'idah. تابع آیین tábi'-i-áyín, فرمان بردار farmán-bardár. قانون پذیر qánún-pazír.

Rule, *subs.* (*Government*) حکومت hukúmat, حکمرانی hukm-rání, داوری dávarí, فرمانروائی farmán-raváí, فرمان گذاری farmán-guzárí, ریاست ríásat. تمشیت tamshiyat, عمل 'amal, ایالت íyálat, سلطنت saltanat, تسلط tasallut.—(*Regulation*) قانون qánún (*pl.* قوانین qavánín), قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), سان sán, روش ravish, منهاج minháj, پیشنهاد písh-nihád, آیین áyín, ضابطه zábitah (*pl.* ضوابط zavábit), نظام nizám (*pl.* نظامات nizámát), رابطه rábitah (*pl.* روابط ravábit), طریقه taríqah (*pl.* طریق taríq), امر amr (*pl.* اوامر avámir).—(*Mason's*

rule) گونیه gúnyah, سه گوش sih-gúsh.—(*According to rule*) موافق قاعده muváfiq-i-qá'idah, با قاعده bá-qá'idah, مستمري mustamirrí, علي القياس 'ala 'l-qiyás, منتظم muntazim.—(*Rule of three*) قانون مثلثي qánún-i-musallasí.—(*Double rule of three*) مثلثي مضاعف musallasí-i-muzá'af, سته متناسبه sittah-i-mutanásibah.

Rule, *verb trans.* حکومت کردن hukúmat kardan, داوري نمودن dávarí nimúdan, حکمراني نمودن hukm-rání nimúdan, تسلط ورزيدن tasallut varzídan, محکوم گردانيدن mahkúm gardánídan, تحت امر در آوردن taht-i-amr dar-ávardan, تدبير کردن tadbír kardan.—(*To rule lines*) مسطر نمودن mistar nimúdan, خط کشيدن khatt kashídan.—*intrans.* حکمراني کردن hukm-rání kardan, مسلط بودن musallit búdan, فرمان روائي داشتن farmán-ravá,í dáshtan, فيصل کردن faisal kardan, جاري بودن járí búdan.—(*Prices rule lower*) اسعار تنزل دارد as'ár tanazzul dárad.

Ruler, *subs.* مصدر masdar, سطر آرا satar-árá, مسطاره satárah, جدول jadval.- -(*For marking lines on paper, consisting of threads stretched upon a piece of paste-board, in parallel order*) مسطر mistar (*pl.* مساطر masátir).—(*King*) پادشاه pádisháh, شاه sháh, شه shah, ملك malik, سلطان sultán, خاقان kháqán, کي kai, حاکم hákim, حکمران hukm-rán, فرمان فرما farmán-farmá, مسيطر masítar, امير amír (*pl.* امرا umará), والي válí.—(*Petty rulers*) ملوك طوائف mulúk-i-taváïf.

Ruling, *adj.* حکم راني hukm-rání, تسلط دار tasallut-dár.—(*Predominant*) غالب ghálib, مستولي mustaulí.

Rum, *subs.* (*Spirit*) عرق شکر 'araq-i-shakar, عرق دوشابه 'araq-i-dúshábah, روم rúm (European).—*adj.* غريب gharíb, عجب 'ajb, عجيب 'ajíb, نادر nádir, بديع badí', بديهي badíhí.

Rumble, *subs.* پس کالسکه pas-i-káliskah, جاي گاريبان jáy-i-gáribán.—(*Of thunder*) غرش ghurrish, قرتراق qurturáq.—(*Of stomach*) قرقر qurqur, قرقعه qurqa'ah.

Rumble, *verb,* (*Thunder*) غريدن ghurrídan, نالیدن nálídan, قرتراق کردن qurturáq kardan, شوريدن shurídan.—(*As the stomach*) قرقر کردن qurqur kardan, آشوب نمودن áshúb nimúdan, شورش کردن shúrish kardan, قرقعه کردن qurqa'ah kardan.

Rumbler, *subs.* غرنده ghurrandah, قرتراق کن qurturáq-kun, آشوب گر áshúb-gar, شورش کن shúrish-kun, قرقر کن qurqur-kun, قرقعه کن qurqa'ah-kun.

Rumbling, *subs.* (*Thunder*) غرش ghurrish, قرتراق qurturáq, شورش shúrish.—(*Stomach*) قرقر qurqur, آشوب áshúb, شورش shúrish, قرقعه qurqa'ah.—*adj.* غرش زن ghurrish-zan, قرتراق کن qurturáq-kun, قرقر نما qurqur-nimá, صدا ده sidá-dih.

Rumen, *subs.* نشخوار nush-khár, نشوار nush-vár, شکمچه shikamchah, کلاه قازي kuláh-qází.

Rumex elbrusensis, *subs.* استا astá.

Rumex vesicarius, *subs.* (*Persian herb*) حماض hummáz *or* hammáz, ترشه turushah.

Ruminant, *subs.* حيوان نشخواري haiván-i-nush-khárí, جانوار اجتراري ján vár-i-ijtirárí.—*adj.* نشخوار کن nush-khár-kun, نشوار کن nush-vár-kun, نشخواري nush-khárí, نشواري nush-várí.

Ruminantia, *subs.* (*Zoological term*) حيوانات نشوار کن haivánát-i-nush-vár-kun, نشوار کنندگان nush-vár-kunandagán.

Ruminate, *verb trans. and intrans.* نوشخوار کردن *or* نشخوار نمودن núsh-khár kardan *or* nimúdan, دو باره خائيدن dú-bárah khá,idan, اجترار نمودن ijtirár nimúdan.—(*Reflect*) فکر نمودن fikr nimúdan, انديشيدن andíshídan, خيال کردن khiyál kardan, دماغ پختن dimágh pukhtan.

Rumination, *subs.* نوشخوار núsh-khár, نشوار nush-vár, اجترار ijtirár, باز جوي báz-júy.—(*Reflection*) فکر fikr, تفکر tafakkur, انديشه andíshah, تخيل takhayyul.

Ruminator, *subs.* فکر کن fikr-kun, متفکر mutafakkir, انديشه مند andíshah-mand, خيال باف khiyál-báf.

Rummage, *subs.* تلاش talásh, تجسس tajassus, تفحص tafahhus, تفتيش taftísh, جستجو just-u-jú.

Rummage, *verb,* تلاش کردن talásh kardan, تفحص کردن tafahhus kardan, تجسس نمودن tajassus nimúdan, تفتيش کردن taftísh kardan, جستجو نمودن just-u-jú nimúdan, اسباب زير و زبر کردن asbáb zír-u-zabar kardan.

Rumour, *subs.* شهرت shuhrat, خبر khabar, گفتگو guftugú, شائعه sháï'ah, ارجاف irjáf (*pl.* اراجيف arájíf), سخن افواهي sukhun-i-afváhí, آوازه ávázah, گپ gap (Hind.).—(*It is mere rumour*) محض حجت است mahz hujjat ast.—(*There are rumours*) اراجيف است arájíf ast, افواهي است afváhí ast.

Rumour, *verb,* خبر دادن khabar dádan, منتشر ساختن muntashir sákhtan, پهن کردن pahn kardan, مشهور ساختن mashhúr sákhtan, شائع گردانيدن sháï' gardánídan, اعلان نمودن i'lán nimúdan.

Rumourer, *subs.* خبر ده khabar-dih, انتشار ده intishár-dih, شائع ساز sháï'-sáz, اعلان کن i'lán-kun, پهن سازنده pahn-sázandah, مشهور کننده mashhúr-kunandah.

Rump, *subs.* سرين surín, کفل kafal, ران rán, دنبه dumbah, اليه alyah.—(*Rump-bone*) عصعص 'us'us.

Rumple, *subs.* چين chín, پيچ pích, شنج shanj, لا lá, تا tá, شکنج shikanj.

Rumple, *verb,* پيچ و چين پيدا کردن pích-u-chín paidá kardan, چين دادن chín dádan, لا بر لا نهادن lá-bar-lá

nihádan, نا هموار کردن ná-ham-vár kardan, رگ رگ ساختن rag-rag sákhtan.

Rumpless, *adj.* بي دنبه bí-dumbah, بي سرين bí-surín, بي کفل bí-kafal.

Rumpus, *subs.* اغتشاش ightishásh, اضطراب iztiráb, ارتجاج irtijáj, هنگام hangám, غوغا ghaughá, آشوب áshúb.

Run, *subs.* دو dav, تاخت tákht, جريان jarayán, رکض rakz, هرب harb.—(*Of a play*) نشر nashr, رفع raf'.—(*On a bank*) هجوم hujúm, تقاضي taqázá.—(*Of a ship*) مجري mijrá, سفر safar.

Run, *verb,* دويدن davídan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), تازيدن tázídan, شتاب کردن shitáb kardan. — (*To flow*) جاري شدن járí shudan, جريان نمودن jarayán nimúdan, روان شدن raván shudan.—(*To flee*) گريختن guríkhtan (*rt.* گريز guríz), فرار کردن firár kardan, فرو کردن furú kardan, بريدن burídan (*vulg.*).—(*Melt*) گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), آب شدن áb shudan.—(*As a play*) نشر کردن nashr kardan, بر پا کردن bar-pá kardan, مشهور شدن mashhúr shudan, مطبوع واقع شدن matbú' váqi' shudan.—(*As ink on bad paper*) نشف کردن nashf kardan.—(*To run after*) دنبال دويدن dumbál davídan, جستن justan (*rt.* جوي júy), طالب بودن tálib búdan, عقب کردن 'aqib kardan, در قيد بودن dar qaid búdan.—(*To run down*) خوردن khurdan, خسته کردن khastah kardan.—(*To run down—disparage*) راندن rándan, بي قدر گردانيدن bí-qadr gardánídan, بر خلاف گفتن bar-khiláf guftan, انکار کردن inkár kardan, حقير نمودن haqír nimúdan, عيب گفتن 'aib guftan, تعييب نمودن ta'yíb nimúdan.—(*To run out*) ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), تمام شدن tamám shudan. — (*To run over*) لبريز بودن lab-ríz búdan, سر شار شدن sar-shár shúdan, پر گشتن pur gashtan, مالامال گرديدن mál-á-mál gardídan, فوران favarán kardan, مملو شدن mamlúv shudan.—(*To run over—peruse*) نگاه کردن nigáh kardan, بتعجيل ملاحظه نمودن bi-ta'jíl muláhazah nimúdan.—(*To run over—trample under foot*) پاي مال کردن páy-mál kardan, لگد زدن lagad zadan, زير پا کردن zír-i-pá kardan.—(*To run riot*) اسراف بيجا کردن isráf-i-bí-já kardan, زياده روي نمودن ziyádah-raví nimúdan.—(*To run up and down*) تکاپو کردن takápú kardan, پوئيدن pú,ídan.—(*To run up a bill*) حساب بالا آوردن hisáb bálá ávardan.—(*To run through—pierce*) سفتن suftan (*rt.* سنب sumb), سنبيدن sumbídan, سوراخ کردن súrákh kardan, دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz), فرو کردن furú kardan, گذر کردن guzar kardan, گذرانيدن guzránídan, گذارا کردن guzárá kardan, در يافتن dar-yáftan, بکنه رسيدن bi-kunh rasídan. — (*To run through—expend*) خرج کردن kharj kardan, صرف نمودن sarf nimúdan, مصرف نمودن masraf nimúdan, بمصرف رسانيدن bi-masraf rasánídan, بذل کردن bazl kardan, انفاق کردن infáq kardan.—(*My money has run out*) پولم تمام شده است púl-am tamám shudah ast.

Runagate, *subs.* (*Fugitive*) فراري firárí, گريز پا guríz-pá, آبق ábiq.—(*Apostate*) مرتد murtadd, خناس khannás, وا پس رو vá-pas-rau, خارجي khárijí, عهد شکن 'ahd-shikan.

Runaway, *subs.* فراري firárí, گريز کار guríz-kár, تارك العمل táriku 'l-'amal, هارب hárib.

Runcinate, *adj.* شاخ شاخ shákh-shákh, ريشه ريشه ríshah-ríshah.

Rundle, *subs.* دور daur, پيچ pích, پيچ نردبان pích-i-nar-dubán.

Rundlet, *subs.* پيپ píp, برميلچه barmílchah.

Rune, *subs.* حرف گوئي harf-i-gúsí (European).

Runer, *subs.* شاعر گوئي shá'ir-i-gúsí (European), حروف شناس hurúf-shinás, سخن ور sukhun-var.

Runes, *subs.* اشعار گوئي ash'ár-i-gúsí (European), منظومات روني manzúmát-i-rúní (European).

Runic, *adj.* روني rúní (European), گوئي gúsí (European).

Runlet, *subs.* جوي کوچك júy-i-kúchik, جوي چه júy-chah, نهرچه nahrchah, ساقيه sáqiyah (*pl.* سواقي saváqí).

Runnel, *subs.* نهر کوچك nahr-i-kúchik, رود خانه کوچك rúd-khánah-i-kúchik, جوي júy.

Runner, *subs.* دونده davandah. راکض rakiz.—(*Messenger*) قاصد qásid (*pl.* قصاد qussád), شاطر sháṭir, پيك paik, ملاسه mallásah.

Running, *adj.* دوان daván.—(*Running water*) آب جاري áb-i-járí, آب روان áb-i-raván.

Runnet, *subs.* پنير مايه panír-máyah.

Runnion, *subs.* دون dún. سفله sufflah. حقير haqír. ه چيز ná-chíz.

Runt, *subs.* جانورچه jánvarchah. حيوان کوچك haiván-i-kúchik.

Rupee, *subs.* روپيه rúpiyah.—(*Rupee paper*) منات هندي manát-i-hindí.

Rupture, *subs.* (*Breach*) شکست shikast. شکاف shikáf, رخنه rikhnah, اختلال ikhtilál, انکسار inkisár, شکستگي shikastagí, کسر kasr (*pl.* کسور kusúr), خلل khalal, انقطاع inqitá', دريدگي daridagí.—(*Dispute*) دعوي da'vá, نزاع nizá'. منازعت munáza'at, مشاجره mushájarab, جدل jadal, لجاج lajáj, ستيزه sitízah, جنگ jang, مناقشه munáqashah.—(*Between friends*) منقطع دوستي munqati'-i-dústí, خلاف khiláf, شقاق shiqáq.—(*Violation*) فسخ faskh.—(*Hernia*)

فتق fatq, باد خايه bád-i-kháyah, قري qarí, دريدگي darídagí-i-pardah-i-shikam.

Rupture, *verb*, شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), مكسور ساختن maksúr sákhtan, شكافتن shikáftan, گسيختن gusíkhtan (*rt.* گسل gusil), جدا كردن jidá kardan, پاره كردن párah kardan.—(*To rupture oneself*) پرده پاره كردن pardah-párah kardan, فتق بهم رسانيدن fatq ba-ham rasánídan.

Rural, *adj.* صحراي sahráí, دهقاني dihqání, روستاي rústáí, فلاح falláh, دهاتي dihátí.

Ruralist, *subs.* ساكن دهات sákin-i-dihát, ده نشين dih-nishín, قريه دوست qaryah-dúst.

Ruralize, *verb*, ساكن دهات شدن sákin-i-dihát shudan, در دهات بسر بردن dar-dihát bi-sar burdan, دهاتي وار dihátí-vár zístan, روستائي شدن rústá'í shudan.

Rurally, *adv.* بطور دهات bi-taur-i-dihát, بر وفق روستا bar-vifq-i-rústá, بقاعده قري bi-qá'idah-i-qará.

Ruralness, *subs.* رستاقيت rustáqiyat, رومتائيت rústá'íyat, دهاتيت dihátíyat, دهقانيت dihqániyat.

Ruse, *subs.* حيله hílah, مكر makar, غش ghashsh, فريب firíb, گول gúl, كيد kaid.—(*Ruse de guerre*) حيله حرب hílah-i-harb, مكر جنگ makar-i-jang, كيد قتال kaid-i-qitál.

Rush, *subs.* (*Flag or reed*) پيزر pízur, لوخ lúkh, لخ lukh, جگن jagan.—(*Bulrush*) خونك khúnak, خنك khunak, هردي hurdí.—(*Sudden spring*) جست jast, هجوم hujúm, تاخت tákht, حمله hamlah, يورش yúrish.

Rush, *verb*, جستن jastan (*rt.* جه jih), هجوم آوردن hujúm ávardan, حمله بردن hamlah burdan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), زور آوردن zúr ávardan, با حرص در آمدن bá-hirs dar-ámadan.

Rusher, *subs.* هاجم hájim, حمله ور hamlah-var, پيش تاز písh-táz, زور آورنده zúr-ávarandah.

Rush-grass root (*Scirpi maritimi radix*), *subs.* ريشه ايرسا ríshah-i-írsá.

Rushiness, *subs.* لوخزاري lúkh-zárí, جگن زاري jagan-zárí, پر پيزري pur-pízurí, پيزريت pízuríyat.

Rush-light, *subs.* چراغ كم نور chirágh-i-kam-núr, شمع پيزر فتيله sham'-i-pízur-fatílah, روشني لوخ raushaní-i-lúkh.

Rushy, *adj.* لوخ زار lúkh-zár, پيزري pízurí, جگني jaganí, پر جگن pur-jagan.

Rusk, *subs.* سخري sukhrí, كماج خشك kumáj-i-khushk, بست كماج bast-kumáj, نان چاهي nán-i-cháhí, نان خشك nán-i-khushk, كلوچه kulúchah, دو آتشه dú-átishah.

Russ, *subs.* زبان روسي zabán-i-rúsí (European), لهجه اهل روس lahjah-i-ahl-i-rús (European), لسان ارسي lisán-i-ursí (European).—*adj.* روسي rúsí (European), ارسي ursí (European).

Russet, *subs.* (*Apple*) سيب پوست كلفت síb-i-púst-kuluft.—*adj.* قرمز تار qirmiz-tár, درشت durusht.

Russian, *subs.* ساكن بلاد روس sákin-i-bilád-i-rús (European), باشنده روسستان báshindah-i-rúsistán (European).—*adj.* روسي rúsí (European), ارمي ursí (European).

Rust, *subs.* زنگ zang, زنگار zangár, زنجار zanjár, صدأ sad,á, قوزرك qúzarak, آلايش áláyish, چرك chirk.

Rust, *verb trans.* مزنجر ساختن muzanjar sákhtan, زنگار آوردن zangár ávardan. — (*Metaphorically*) بيفائده گردانيدن bí-fáïdah gardánídan, از كار انداختن az-kár andákhtan.—*intrans.* مزنجر شدن muzanjar shudan, زنگار زدن zangár zadan, چرك گرفتن chirk giriftan.—(*Metaphorically*) بيكاره شدن bí-kárah shudan, تيره حال گرديدن tírah-hál gardídan.

Rustic, *subs.* روستائي rústá'í, دهقان dihqán, رستاقي rustáqí, فلاح falláh, دهاتي dihátí, نا متمدن ná-mutamaddin.—*adj.* صحراي sahráí, دهقاني dihqání, روستاي rústáí, غشيم ghashím, ساده sádah.

Rustical, *adj.* صحراي sahráí, دهقاني dihqání, روستاي rústáí, غشيم ghashím, ساده sádah.

Rustically, *adv.* روستا وارانه rústá-váránah, بي ادبانه bí-adabánah, نا متمدنانه ná-mutamaddinánah, بطور اهل دهات bi-taur-i-ahl-i-dihát.

Rusticalness, *subs.* روستائيت rústá'íyat, رستاقيت rustáqíyat, نا متمدني ná-mutamaddiní, عدم تربيت 'adam-i-tarbiyat, دهاتيگري dihátí-garí.

Rusticate, *verb trans.* بدهات فرستادن bi-dihát firistádan, ده نشين ساختن dih-nishín sákhtan.—(*At a college*) نفي كردن nafí kardan, اخراج نمودن ikhráj nimúdan, تأديب كردن tádíb kardan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan.—*intrans.* روستائي شدن rústá'í shudan, ده نشين شدن dih-nishín shudan, در دهات بسر بردن dar-dihát bi-sar burdan.

Rustication, *subs.* دهنشيني dih-nishíní, در ده بسر بري dar-dih-bi-sar-burí.—(*At a college*) نفي nafí, اخراج ikhráj, تنبيه tambíh, تأديب tádíb.

Rusticity, *subs.* روشتائيت rustá'íyat, دهاتيت dihátíyat, بي تربيتي bí-tarbiyatí, سادگي sádagí, مذاجت sizájat, غشامت ghashámat.

Rustily, *adv.* متزنجرانه mutazanjiránah, با زنگار زدگي bá-zangár-zadagí, بطور چركين bi-taur-i-chirkín.

Rustiness, *subs.* تزنجر tazanjur, زنگار زدگي zangár-zadagí, آلايش áláyish, چركيني chirkíní, تاري tárí, تيرگي tíragí.

Rustle, *subs.* كركر kirkir, خشخش khishkhish.

Rustle, *verb*, خشخش كردن khishkhish kardan, كركر كردن kirkir kardan.

Rustling, *subs.* خشخش khishkhish, كركر kirkir.

Rusty, *adj.* زنگ گرفته zang-giriftah, زنگ آلوده zang-

álúdah, زنگ زده zang-zadah, زنگپذیر zang-pazír, زنگدار zang-dár, مزنجر muzanjar, تیره tírah, تار tár, چرکین chirkín. — (*Metaphorically*) بیکاره bí-kárah, تیره حال tírah-hál, از کار انداخته az-kár-andákhtah, بی فائده bí-fáïdah.—(*His learning is rusty*) علمش آلوده است 'ilm-ish álúdah ast.

Rut, *subs.* خط khatt, جا گاري já-i-gárí, نشان عرابه ni-shán-i-'arábah, ساقیه sáqiyah (*pl.* سواقي saváqí), جوي júy, گود gaud. [This last is properly a ditch.]

Rut, *verb,* خط کشیدن khatt kashídan, جوي ساختن júy sákhtan.—(*As animals*) اشتیاق ورزیدن ishtiyáq varzídan, رغبت نمودن raghbat nimúdan.

Ruta angustifolia, *subs.* (*The narrow-leaved rue*) فیجن fíjan, سداب sadáb.

Ruta graveolens (*The herb rue—Peganon of Scripture*), *subs.* سداب sudáb, پیغن paighan, نوند navand, رز raz, خرو khurú.

Ruta sylvestris (*Assyrian wild rue*), *subs.* اسپند ispand, حرمل hurmal, سداب کوهي sudáb-i-kúhí.

Ruth, *subs.* (*Mercy*) رحم rahm, مهر mihr, پروا parvá. —(*Grief*) دریغ dirígh, غم ghamm, حسرت hasrat, غصه ghussah, اندوه andúh.

Ruthless, *adj.* جفا کار jafá-kár, ستمکار sitam-kár, بیرحم bí-rahm, درشت durusht, درشت خوئي durusht-khú,í, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, بیمروٴت bí-murüat, جبار jabbár, بي پروا bí-parvá, وحشي vahshí.

Ruthlessly, *adv.* ظالمانه zálimánah, جبارانه jabbáránah, بي رحمانه bí-rahmánah, بي مروٴتانه bí-murüatánah.

Ruthlessness, *subs.* ظالمیت zálimíyat, ستمگري sitam-garí, بیرحمي bí-rahmí, بي مروٴتي bí-murüatí, سنگدلي sang-dilí, عنوفت 'unúfat.

Rutilate, *verb,* درخشیدن dirakhshídan, روشني دادن raushaní dádan, نور فشاندن núr fishándan.

Rutty, *adj.* خط خط khatt-khatt, جوي دار júy-dár, پر ساقیه pur-sáqiyah.

Rye, *subs.* (*Plant—Secale cereate*) گندم سیاه gandum-i-siyáh, گندم بهاره gandum-i-bahárah, چاودار chávdár, دیلار dílár, کنگران kangrán, زوان zaván.—(*Secale cornutum—Spurred rye*) سگاله sagálah.

Ryot, *subs.* رعیت ra'íyat, زمین دار zamín-dár, فلاح falláh.

Ryth, *subs.* معبر ma'bar, گذار guzár, گذر گاه guzargáh.

S.

Sabæan, *subs.* صابئي sáb,í, سبائي sabá,í, نبطي nabatí, ستاره پرست sitárah-parast.

Sabaoth, *subs.* جنود junúd, افواج afváj, عساکر 'asákir, صباوٴت sabáüt (European).

Sabbatarian, *subs.* سبت پرست sabt-parast, شنبه نگهدار shambah-nigah-dár, هفته دوست haftah-dúst. —*adj.* هفتگي haftagí, شنبه shambahí, سبتي sabtí, مطابق آیین سبت mutábiq-i-áyín-i-sabt.

Sabbath, *subs.* سبت sabt, یوم السبت yaumu 's-sabt, شنبه shambah, روز هفتم rúz-i-haftum, هفته haftah.—(*Holy Sabbath*) سبت مقدس sabt-i-muqaddas.

Sabbath-breaker, *subs.* سبت شکن sabt-shikan, شنبه شکن shambah-shikan, تجاوز کننده در روز سبت tajávuz-kunandah-dar-rúz-i-sabt.

Sabbatic, *adj.* سبتي sabtí, سبائي sabátí, سبت وار sabt-vár, راحت دار ráhat-dár, فراغت آمیز farághat-ámíz.

Sabbatism, *subs.* سبتیت sabtíyat, سبات sabát, آرام árám, راحت ráhat, فراغت farághat.

Sabian, *subs.* صابئي sáb,í, آفتاب پرست áftáb-parast, ستاره پرست sitárah-parast.

Sabianism, *subs.* صابئیت sáb,íyat, آفتاب پرستي áftáb-parastí, ستاره پرستي sitárah-parastí.

Sable, *subs.* (*Fur*) پوست سمور púst-i-sammúr.—(*The animal—Mustela zibelina*) سمور sammúr, سوسر súsar. —(*Mourning*) لباس مشکي libás-i-mishkí, لباس عزا libás-i-'azá.—*adj.* سموري sammúrí, سوسري súsarí.—(*Black*) سیاه siyáh, تیره tírah.

Sabre, *subs.* شمشیر shimshír, سیف saif (*pl.* سیوف suyúf), تیغ tígh, قداره qadárah, صارم sárim (*pl.* صوارم savárim), حسام hisám.

Sabre, *verb,* با شمشیر زدن bá-shimshír zadan, تیغ راندن tígh rándan, از دم شمشیر گذرانیدن az-dam-i-shimshír guzránídán.

Sabulosity, *subs.* پر ریگي pur-rígí, ریگزاري ríg-zárí, رمل داري raml-dárí.

Sabulous, *adj.* پر ریگ pur-ríg, ریگ دار ríg-dár, رمل زار raml-zár.

Saccade, *subs.* لجام کشي lijám-kashí, عنان ربائي 'inán-rubá,í, سر کشي sar-kashí.

Sacchariferous, *adj.* شکر خیز shakar-khíz, شکر آر shakar-ár, شکر ده shakar-dih.

Saccharify, *verb,* شکر ساختن shakar sákhtan, منقلب بشکر نمودن munqalib-bi-shakar nimúdan.

Saccharine, *adj.* شیرین shírín, شکرین shakarín, شکر دار shakar-dár.

Saccharoid, *adj.* قندي qandí, شکر وش shakar-vash.

Saccharometer, *subs.* شکر سنج shakar-sanj, شکر آزما shakar-ázmá, آلت شکر سنجي álat-i-shakar-sanjí.

Saccharum candidum (*Sugar-candy*), *subs.* نبات nabát, مصري misrí.

Saccharum commune (*Moist sugar*), *subs.* شكر shakar, شكر خام shakar-i-khám, سكر sakar.

Saccharum lactis (*Sugar-of-milk*), *subs.* شكر شير shakar-i-shír.

Saccharum officinarum (*Sugar-cane*), *subs.* ني شكر nay-shakar, قصب السكر qasabu 's-sakar.

Sacerdotal, *adj.* امامي imámí, كاهني káhiní, راهبي ráhibí, مقدس muqaddas.

Sachel, *subs.* توشه دان túshah-dán, چنته chantah, كتاب دان kitáb-dán.

Sack, *subs.* جوال juvál, چوال chuvál, خوره khúrah, دعا du'á.—(*Storming of a town, &c.*) خرابي kharábí, غصب ghasb, يغما yaghmá, نهب nahb, تسخير taskhír, تاخت و تاراج tákht-u-táraj, غارت و خسارت ghárat-u-khasárat.—(*Wine*) شراب sharáb, خمر khamar, مي mai.—(*Garment*) لباس libás, جامه گشاد jámah-i-gushád.

Sack, *verb,* غارت كردن ghárat kardan, تاراج نمودن táraj nimúdan, غصب كردن ghasb kardan, نهب نمودن nahb nimúdan, يغما كردن yaghmá kardan, تاخت و تاراج تاخت و تاراج كردن tákht-u-táraj kardan, تسخير نمودن taskhír nimúdan.

Sackage, *subs.* خرابي kharábí, غصب ghasb, يغما yaghmá, نهب nahb, تسخير taskhír, تاخت و تاراج tákht-u-táraj, غارت و خسارت ghárat-u-khasárat.

Sackbut, *subs.* مزمار mizmár (*pl.* مزاميير mazámír), ني nay, نفير nafír, ساز sáz.

Sack-cloth, *subs.* پلاس palás, مسح mas,h, خيش khísh, لباس خشن libás-i-khashin.

Sacker, *subs.* غارت گر ghárat-gar, يغما كن yaghmá-kun, تاراج نما táraj-nimá, دست برد زد dast-burd-zad.

Sackful, *adj.* بقدر يك جوال bi-qadr-i-yak-juvál, يك جوال پر yak-juvál-pur.

Sack-posset, *subs.* مشروب mashrúb, شربت sharbat, شراب sharáb.

Sacrament, *subs.* (*Eucharist*) منسك مقدس mansik-i-muqaddas. There are two sacraments, *viz.* (*Baptism*) تعميد ta'míd, معموديه ma'múdíyah, اصطباغ istibágh.—(*The Lord's Supper*) عشا رباني 'ashá-i-rabbání, قداس qudás, عيد مائده 'íd-i-máïdah.

Sacramental, *adj.* قداسي qudásí, منسكي mansikí, نسكي nusukí, اصطباغي istibághí.—(*Sacramental wine*) خمر قداسي khamar-i-qudásí.—(*Sacramental bread*) نان قداسي nán-i-qudásí.

Sacramentally, *adv.* بطريق قداس bi-taríq-i-qudás, منسكاً mansikan, نسكاً nusukan.

Sacramentary, *adj.* قداسي qudásí, اصطباغي istibághí, منسكي mansikí, نسكي nusukí.

Sacred, *adj.* مقدس muqaddas, قدسي qudsí, قدوس qudús, مبارك mubárak, مطهر mutahhar, منزه munazzah, پاك pák, متبرك mutabarrak, محترم muhtaram, معزز mu'azzaz, حرام harám.—(*Sacred places*) اماكن مباركه amákin-i-mubárakah.

Sacredly, *adv.* مقدسانه muqaddasánah, بطور احترام bi-taur-i-ihtirám, از روي تعظيم az-rúy-i-ta'zím, بر سبيل اكرام bar-sabíl-i-ikrám.

Sacredness, *subs.* مباركي mubárakí, پاكي pákí, قدس quds, تقدس taqaddus, احترام ihtirám, حرمت hurmat, عزت 'izzat, تعظيم ta'zím.

Sacrific, *adj.* ذبحي zibhí, قرباني qurbání, اضحاي azhái, هديي hadíyí.

Sacrificatory, *adj.* كشتاري kushtárí, نحري nahrí, قرباني qurbání, ذبحي zibhí, نسكي nusukí, اهداي ihdái.

Sacrifice, *subs.* كشتار kushtár, ذبح zibh.—(*Thing offered up*) قربان qurbán (*pl.* قرابين qarábín), نحر nahr, فدا fidá, تصدق tasadduq, نثار nisár, ذبيحه zabíhah (*pl.* ذبائح zabáïh), ضحيه zahíyah (*pl.* ضحايا zaháyá).—(*Metaphorically*) جان فشاني ján-fishání, زيان ziyán, خسارت khasárat.—(*He sold this at a great sacrifice*) با خسارت زياد اين را فروخت bá-khasárat-i-ziyád ín-rá furúkht.—(*His life was a sacrifice for others*) حياتش در خدمت ديگران صرف شد hayát-ash dar-khidmat-i-dígarán sarf shud.

Sacrifice, *verb,* فدا كردن fidá kardan, قربان نمودن qurbán nimúdan, ذبح نمودن zibh nimúdan, نحر كردن nahr kardan.—(*To sacrifice one's life*) جان در خطر انداختن ján dar-khatar andákhtan, افنائي عمر نمودن ifná,í-i-'amr nimúdan, حيات بر باد دادن hayát bar-bád dádan, جان فشاندن ján fishándan.

Sacrificed, *part.* مذبوح mazbúh.

Sacrificer, *subs.* قرباني كن qurbání-kun, ذبح نما zibh-nimá, ناحر náhir, كشتار كن kushtár-kun.

Sacrificial, *adj.* قرباني qurbání, ذبحي zibhí, هديي hadíyí, نسكي nusukí, نحري nahrí.

Sacrilege, *subs.* دزدي حرام duzdí-i-harám, زشتي zishtí, قباحت qabáhat, نا روائي ná-ravá,í, خبائث khabásat, منحوسي manhúsí, حرمت شكني hurmat-shikaní.

Sacrilegious, *adj.* زشت zisht, نا مقدس ná-muqaddas, خبيث khabís, پليد pilíd, منحوس manhús, نا پاك ná-pák, نا روا ná-ravá, حرمت شكن hurmat-shikan.

Sacrilegiously, *adj.* نا مقدسانه ná-muqaddasánah, خبيثانه khabísánah, پليدانه pilídánah, منحوسانه manhúsánah, نا پاكانه ná-pákánah, بطور نا روا bi-taur-i-ná-ravá, بطرز حرمت شكني bi-tarz-i-hurmat-shikaní.

Sacrilegiousness, *subs.* دزدى حرام duzdí-i-harám, زشتي zishtí, قباحت qabáhat, نا روائي ná-ravá,í, خبائث khabásat, منحوسي manhúsí, حرمت شكني hurmat-shikaní.

Sacrilegist, *subs.* حرمت شکن hurmat-shikan, احترام بر ihtirám-bar, خبیث khabís, پلید pilíd, ملحد mulhid.

Sacrist, *subs.* کلیسیا بان kalísiyá-bán, موسقي نگار mú-siqí-nigár, خادم کنشت khádam-i-kinisht.

Sacristan, *subs.* کلیسیا بان kalísiyá-bán, کنیسه پا kaní-sah-pá.

Sacristy, *subs.* مخزن کلیسیا makhzan-i-kalísiyá, خزانه دیر khizánah-i-dair.

Sacrum, *subs.* (*One of the bones of the pelvis*) عظم عجز 'azm-i-'ujz, عصعص 'us'us.

Sad, *adj.* دلتنگ dil-tang, تنگدل tang-dil, دلفکار dil-fikár, دلگیر dil-gír, شکسته دل shikastah-dil, تیره دل tírah-dil, دلخسته dil-khastah, غمگین ghamm-gín, غمناك ghamm-nák, مغموم maghmúm, حزین hazín, محزون mahzún, متعبس muta'abbis, ملول malúl, اندوه ناك andúh-nák, متألم muta,allim, سهمگین sahm-gín, الیم alím, گران خاطر girán-khátir, ستوه sutúh, آزار دیده ázár-dídah, رنج کشیده ranj-kashídah, اندیشمند andísh-mand, اندیش ناك andísh-nák, دژم dizhm, محزن muhzan, موحش múhish, کریب karíb.—(*To be sad*) تأسف خوردن ta,assuf khurdan, رنج کشیدن ranj kashídan, مبتلا شدن mubtalá shudan, مکدر شدن mu-kaddar shudan, رنجیدن ranjídan, رنجش یافتن ranjish yáftan, متأسف بودن muta,assif búdan, دل افسرده شدن dil-afsurdah shudan, مغموم بودن maghmúm búdan.—(*Why should I be sad?*) چه راه دارد که تأسف بخورم chih ráh dárad kih ta,assuf bi-khuram.—(*He looks sad*) لنجش آویخته است lunj-ash ávíkhtah ast (*lit.* His lips are hanging down).—(*This was a sad mistake*) این غلط اندوه آمیزي بود ín ghalat-i-andúh-ámízí búd.

Sadden, *verb,* دلتنگ ساختن dil-tang sákhtan, متفکر کردن mutafakkir kardan, غمگین نمودن ghamm-gín nimúdan, محزون ساختن mahzún sákhtan, ملال آوردن malál ávardan, اندوهناك گردانیدن andúh-nák gardán-ídan.

Saddle, *subs.* زین zín, سرج sarj.—(*Bow of a saddle*) کوهه زین kúhah-i-zín, سر زین sar-i-zín, قربوس qarbús, قاش زین qásh-i-zín.—(*Stuffing or pad of a saddle*) تکلتو takaltú, تکلتي takaltí, تگل tagal.—(*Hinder part of a saddle*) ترك tark.—(*Saddle-girth*) تنگ tang.—(*Crupper*) قشقون qashqún.—(*Straps for tying up game when killed, &c.*) فتراك fitrák.—(*Saddle-bags*) جوال juvál, تاچه táchah, خور جین khur-jín.—(*Saddle-cover*) زین پوش zín-púsh, غاشیه ghásh iyah (*pl.* غواشي ghaváshí), دگدگي digdigí. — (*Saddle-cloth, placed under the saddle*) جل jul, عرقگیر 'araq-gír. —(*Saddle-tree*) قلتاق qaltáq.—(*Pack-saddle*) پالان pálán.—(*Camel's saddle*) پالان شتر pálán-i-shutur, جهاز شتر jaház-i-shutur.—(*Elephant's saddle*) حوده haudah, هودج haudaj, هوده haudah.

Saddle, *verb,* زین کردن zín kardan, رخت نمودن rakht nimúdan, پالان کردن pálán kardan.

Saddler, *subs.* (*Maker of the leather-work, &c.*) سراج sarráj, اکاف akkáf.—(*Maker of the saddle-tree*) زین ساز zín-sáz.—(*Maker of pack saddles*) پالاندوز pálán-dúz.

Saddlery, *subs.* سراجي sarrájí, زین سازي zín-sází, اسباب سراجي asbáb-i-sarrájí.

Sadducean, *adj.* زندیقي zandíqí, منکر حشري mun-kir-i-hashrí, ملحدي mulhidí, صادوقي sádúqí (Euro-pean).

Sadducee, *subs.* زندیق zindíq (*pl.* زنادیق zanádíq), منکر حشر munkir-i-hashr, ملحد mulhid, صادوقي sádúqí (European).

Sadducism, *subs.* زندقه zandaqah, انکار حشر inkár-i-hashr, الحاد ilhád, صادوقیت sádúqíyat (European), عقائد صادوق 'aqáïd-i-sádúq (European).

Sad-iron, *subs.* اتو utú, مکوات mikvát, پارچه صاف کن párchah-sáf-kun.

Sadly, *adv.* با غم bá-ghamm, غمگینانه ghamm-gín-ánah, محزونانه mahzúnánah, متأسفانه muta,assifánah, اندوهناکانه andúh-nákánah, بطور پریشان bi-taur-i-paríshán.

Sadness, *subs.* دلتنگي dil-tangí, تنگ دلي tang-dilí, دلفکاري dil-fikárí, دلگیري dil-gírí, دلشکستگي dil-shi-kastagí, شکسته دلي shikastah-dilí, تیره دلي tírah-dilí, غم ghamm (*pl.* غموم ghumúm), غمگیني ghamm-gíní, غمناکي ghamm-nákí, حزن huzn, ملال malál, اندوه andúh, اندوهناکي andúh-nákí, الم alam. سهمگیني sahm-gíní, غبار خاطر ghubár-i-khátir. تحزن tahazzun, آزار دیدگي ázár-dídagí, رنج کشیدگي ranj-kashídagí, اندیشمندي andísh-mandí, اندیشناکي andísh-nákí, کربت kurbat.

Safe, *subs.* علبه 'ulbah (*pl.* علاب 'iláb), مخزن makh-zan (*pl.* مخازن makházin), محفظه mahfazah.—(*For keeping provisions, &c.*) گنجه ganjah.—(*For jewels, &c.*) گنجینه gunjínah, صندوق آهن sandúq-i-áhan.—*adj.* امین amín, ایمن ímaṉ, مسلم musallam, مأمون mámún, بسلامت bi-salámat, رستگار rastagar, سالم sálim, موٴتمن mútaman, مطمئن mutmaïnn. بي خطر bí-khatar.—(*A safe answer*) جواب سلم انتساب javáb-i-silm-intisáb.

Safe-conduct, *subs.* امان amán, حرز harz, خط سلام khatt-i-salám.—(*Convoy*) فوج حفظ fauj-i-hifz, حرس hiras, مستحفظ mustahfiz.

Safeguard, *subs.* حفاظت hifázat, پناه panáh, حمایت himáyat, امان amán, ایمني ímaní, هیمنت haimanat, حراست hirásat, عیاذ 'iyáz.

Safe-keeping, *subs.* حفظ كامل hifz-i-kámil, سلامت salámat, صيانت siyánat, اعاذت i'ázat, نگاهداري nigáh-dárí.

Safely, *adv.* با سلامت bá-salámat, در امان dar-amán, ايمنانه ímanánah, سالمانه salimánah, آمنانه áminánah.

Safeness, *subs.* سلامت salámat, امن aman, آمن ámin, امان amán, ايمني ímaní, امنيت amaníyat, حفاظت hifázat, رستگاري rastagárí, رهائي rihá'í, مفهوظيت mahfúzíyat, نجات naját, فلاح faláh.

Safety, *subs.* سلامت salámat, امن aman, آمن ámin, امان amán, ايمني ímaní, امنيت amaníyat, حفاظت hifázat, رستگاري rastagárí, رهائي rihá'í, محفوظيت mahfúzíyat, نجات naját, فلاح faláh.

Safety-lamp, *subs.* سراج الامن siráju 'l-ámin, قنديل سلامت qandíl-i-salámat, چراغ امان chirágh-i-amán.

Safety-valve, *subs.* منفذ دفع بخار manfaz-i-daf'-i-bukhár, بخار پران bukhár-parán.

Saffron (*The plant Crocus sativus*), *subs.* زعفران za'farán.—*adj.* زعفراني za'faráni, زرد zard.

Saffron-flower, *subs.* (*Carthamus tinctorius*) گل كافيشه gul-i-káfíshah. — (*Bastard saffron*) معصفر mu'asfar, گل خسك gil-i-khisak.

Sag, *verb trans.* خم گردانيدن kham gardánídan, گرانبار ساختن girán-bár sákhtan, از پا در آوردن az-pá dar-ávardan, اود دادن aud dádan, منحني كردن munhaní kardan.—*intrans.* خم شدن kham shudan, كج گشتن kaj gashtan, از استقامت افتادن az-istiqámat uftádan, منحني شدن munhaní shudan.—(*Incline*) ميل نمودن mail nimúdan, انقضاض نمودن inqizáz nimúdan.

Sagacious, *adj.* عاقل 'áqil, ماهر máhir, زيرك zírak, زرنگ zaring, دانا dáná, بخرد bikhrad, نكته شناس nuktah-shinás, ذو فراست zú-firásat, تيز فهم tíz-fahm, با زكاوت bá-zakávat, كرم كار kirm-i-kár.

Sagaciously, *adv.* بخردانه bikhradánah, عاقلانه 'áqil-ánah, زيركانه zírakánah, از روي فراست az-rúy-i-firá-sat, تيز فهمانه tíz-fahmánah.

Sagacity, *subs.* فراست firásat, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, بصيرت basírat, جزالت jazálat, بخردي bikh-radí, دانائي dáná'í, زيركي zírakí, زرنگي zaringí, تيز فهمي tíz-fahmí, شعور مندي shu'úr-mandí, دانشمندي dánish-mandí, خرد مندي khird-mandí, عاقلي 'áqilí, فرزانگي farzánagí, كرم كاري kirm-i-kárí.

Sagapenum (*Juice of the herb Sagapen*), *subs.* سگبينج sagbínij, انقزه inqazah.

Sage, *subs.* (*Salvia officinalis*) سالبيه sálbiyah, گياه تشنك giyáh-i-tashanak, مريم گلي marím-gulí.—(*Wise man*) حكيم hakím (*pl.* حكما hukmá), فيلسوف failasúf, عالم 'álim, خرد مند khird-mand, دانشمند dá-nish-mand, بزرگ buzurg, حكمت پيشه hikmat-píshah, اهل حكمت ahl-i-hikmat, معقول ma'qúl, موبد múbid.—*adj.* عاقل 'áqil, ماهر máhir, زيرك zírak, زرنگ za-ring, دانا dáná, بخرد bikhrad, كرم كار kirm-i-kár.

Sagely, *adv.* فرزانه وار farzánah-vár, دانشمندانه dánish-mandánah, عاقلانه 'áqilánah, از روي فرهنگ az-rúy-i-farhang, حكيمانه hakímánah.

Sageness, *subs.* فراست firásat, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, بصيرت basírat, جزالت jazálat, بخردي bikh-radí, دانائي dáná'í, زيركي zírakí, زرنگي zaringí, تيز فهمي tíz-fahmí, شعور مندي shu'úr-mandí, دانشمندي dánish-mandí, خرد مندي khird-mandí, عاقلي 'áqilí, فرزانگي farzánagí, كرم كاري kirm-i-kárí.

Sagittal, *adj.* تيري tírí, سهمي sahmí, نشابي nashábí, جدنگي khadangí.

Sagittarius, *subs.* (*Constellation*) قوس qaus, كمان kamán, كمان فلك kamán-i-falak, كمان گردون kamán-i-gardún.

Sagittary, *subs.* اسبامرد asb-á-mard, حيواني موهوم haiváni-i-mauhúm.—*adj.* تيري tírí, سهمي sahmí, نشابي nashábí, خدنگي khadangí.

Sagittate, *adj.* پيكاني paikání, مثلث musallas, تهي خالي tah-khálí.

Sago (*The fecula of the plant Metroxylon rumphii*), *subs.* ساگو ságú (European).

Said, *part.* مقول maqúl, گفته شده guftah-shudah.—(*Aforesaid*) مذكور mazkúr, سابق الذكر sábiqu 'z-zikr, پيش گفته شده písh-guftah-shudah.—(*There is much to be said*) سخن بسيار است sukhun-i-bisyár ast.—(*It is said*) از قراريكه مذكور ميشود az-qarárí kih mazkúr mí-shavad, آورده اند ávardah-and, ميگويند mí-gúyand, در خبر است dar-khabar ast.

Sail, *subs.* پرده pardah, شراع shirá' (*pl.* شرع shuru'), جل jall, يلكن yalkan, باد بان bád-bán.—(*Number of ships*) فروند farvand.—(*To hoist sail*) شراع كشيدن *or* زدن shirá' kashídan *or* zadan, شراع بر پا نمودن shirá' bar-pá nimúdan, باد باني كردن bád-bání kardan.—(*To take in sail*) شراع پيچيدن shirá' pích́idan.—(*To take the wind out of one's sails*) پيش دستي كردن písh-dastí kardan, صليب بازي نمودن salíb-bází nimú-dan.

Sail, *verb trans.* راندن rándan, عبور دادن 'ubúr dádan, گذر كردن (از) guzar kardan (az), گذارا شدن guzárá shudan.—*intrans.* سفر دريا كردن safar-i-daryá kar-dan, جريان نمودن jarayán nimúdan, عبور كردن 'ubúr kardan, شراع افراشتن shirá' afráshtan, باد بان زدن bád-bán zadan.

Sailable, *adj.* كشتي گذر kashtí-guzar, قابل مرور سفن qábil-i-murúr-i-sufun.

Sail-borne, *adj.* بقوت شراع رفته bi-qúvat-i-shirá'-raf-tah, باد بان برده bád-bán-burdah, جاري شده járí-shudah.

Sailer, *subs.* شراع زن shirá'-zan, باد بان كش bád-bán-kash, ملاح malláh, دريائي daryá,í, بحري bahrí, خلاصي khalási, جاشو jáshú, كشتي بان kashtí-bán.—(*Ship*) جهاز jaház, كشتي kashtí, مركب markab, گمي gamí, سفينه safínah (*pl.* سفن sufun), فلك falak, جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí).

Sailing, *subs.* دريا روي daryá-raví, شراع زني shirá'-zaní, باد بان كشي bád-bán-kashí, ملاحي malláhí, جاشو گري jáshú-garí, جريان jarayán, روش بر آب ravish-bar-áb.

Sailless, *adj.* بي شراع bí-shirá', بي باد بان bí-bád-bán.

Sail-loft, *subs.* محل شراع سازي mahall-i-shirá'-sází, جاي باد بان سازي jáy-i-bád-bán-sází.

Sail-maker, *subs.* شراع ساز shirá'-sáz, باد بان ساز bád-bán-sáz.

Sailor, *subs.* بحري bahrí, جاشو jáshú, ملاح malláh.

Sail-yard, *subs.* ديرك شراع dairak-i-shirá', چوب باد بان chúb-i-bád-bán.

Sainfoin (*Hedysarum onobrychis*), *subs.* اسپرس isparas.

Saint, *subs.* ولي valí, پير pír, امام زاده imám-zádah.—(*One sanctified by Divine Grace*) مقدس muqaddas.—(*The Saints*) اصفيا asfiyá, اوليا auliyá.

Saint, *verb trans.* در عداد مقدسين در آوردن dar-'idád-i-muqaddasín dar-ávardan, از اوليه شمردن az-auliyá shimurdan.—*intrans.* مقدس وار حركت نمودن muqaddas-vár harakat nimúdan, بطرز اوليا راه رفتن bi-tarz-i-auliyá ráh raftan.

Sainted, *adj.* مقدس muqaddas, مكرم mukarram, محترم muhtaram, ولي ساخته vilí-sákhtah (*vulg.*).

Saint Ignatius bean (*Strychnos Ignatti*), *subs.* پاپيته pápítah.

Saint John's bread tree (*Ceratonia siliqua*), *subs.* للكي lalakí, كرات karrát, درخت خرنوب dirakht-i-kharnúb.

Saint John's wort (*Hypericum coris*), *subs.* علف چائي 'alaf-i-chá,í.

Saintly, *adj.* بزرگوار buzurg-vár, قداست انتساب qudásat-intisáb, مقدس شعار muqaddas-shu'ár, ولي صفت vilí-sifat (*vulg.*), ولايت ماب viláyat-ma,áb (*vulg.*).

Saintship, *subs.* تقدس taqaddus, قداست qudásat, پيري pírí.

Saint Vitus' dance (*The disease Chorea*), *subs.* قطرب qutrub.

Sake, *subs.* واسطه vásitah, براي biráy, اجل ajl, جهت jihat, بهر bahr.—(*For the sake of*) از براي az-biráy, پاس خاطر pás-i-khátir, از بهر az-bahr, لاجل li-ajli, بنا بخاطر biná-bi-khátir, بواسطه bi-vásitah, بنا بر biná-bar, در راه dar-ráh.—(*For his sake*) از برايش az biráy-i-ash.

Salaam, *subs.* سلام salám.

Salacious, *adj.* مست mast, شهوت پرست shahvat-parast, نفساني nafsání, هوس ناك havas-nák, آرزو ران árzú-rán.

Salaciously, *adv.* هوسناكانه havas-nákánah, شهوت پرستانه shahvat-parastánah, در طلب آرزو dar-talab-i-árzú, در پي شهوت dar-pay-i-shahvat.

Salaciousness, *subs.* مستي mastí, شهوت shahvat, هوا hává, هوس havas, فسق fisq, نفس nafs, نفسانيت nafsániyat, بو الهوسي bu 'l-havasí, آرزو جوئي árzú-jú,í, رندي rindí.

Salad, *subs.* صلاته salátah (European), سالات sálát (European).—(*Salad oil*) روغن زيت raughan-i-zait.

Salamander, *subs.* (*Reptile*) سمندر samandar, سامندر sámandar.

Salamandrine, *adj.* سمندر وار samandar-vár, آتش دوست átish-dúst.

Sal-ammoniac, *subs.* نوشادر naushádur, نشادر nishádur.

Salary, *subs.* مواجب mavájib, مواجبه mavájibah, مشاهره musháharah, وظيفه vazífah (*pl.* وظائف vazá'if), جيره jírah, وجه vajh, مزد muzd, ساليانه sálíyánah, مقرري muqarrarí, روزيانه rúzíyánah. اجرت ujrat, معاش ma'ásh, شهريه shahríyah, راتبه rátibah (*pl.* رواتب ravátib).

Sale, *subs.* فروش furúsh, فروخت furúkht, بيع bai', ابتياع ibtiyá', شرا sharáa.—(*By auction*) حراج harráj, بيع وبات bai'-u-bát, ليلام lailám (European).—(*Absolute sale*) بيع قطعي bai'-i-qat'í.—(*Conditional sale*) بيع خيار bai'-i-khiyár, شرط خيار فسخ shart-i-khiyár-i-faskh.—(*To exhibit for sale*) براي فروش چيدن biráy-i-furúsh chídan.

Saleable, *adj.* قابل فروخت qábil-i-furúkht, قابل بيع qábil-i-bai', فروش بردار furúsh-bardár, بيع پذير bai'-pazír, فروش رو furúsh-rau.

Saleableness, *subs.* فروش برداري furúsh-bardárí, بيع پذيري bai'-pazírí, قبول بيع qabúl-i-bai', فروش روي furúsh-raví.

Salebrous, *adj.* خشن khashin, درشت durusht, ناهموار ná-ham-vár, ناصاف ná-sáf.

Salep, *subs.* خصي الثعلب khasíu 's-sa'lab, خصية الثعلب khusyatu 's-sa'lab, ثعلب مصري sa'lab-i-misrí.

Saleratus, *subs.* (*Chemical term*) نمك namak. ملح milh.

Salesman, *subs.* فروشنده furúshandah, بائع bái', سمسار simsár, دلال dallál.

Sale-work, *subs.* كار فروش kár-i-furúsh, عمل بيع 'amal-i-bai'.—(*Careless work*) شغل سرسري shughl-i-sarsarí.

Salic, *adj.* ذكوري zukúrí, مخرج الاناث makhraju 'l-anás.

Salicine, *subs.* جوهر بيد jauhar-i-bíd.

Salient, *adj.* جهنده jihandah, خيزنده khízandah, بر آمده bar-ámadah.—(*A salient point*) نقطه نمايان nuq-tah-i-nimáyán.

Saliferous, *adj.* نمك خيز namak-khíz, نمك ده namak-dih, ملح آور milh-ávar.

Salifiable, *adj.* نمك شو namak-shau, ملحيت دار milh-íyat-dár, جوهر گرد jauhar-gard.

Salification, *subs.* نمك سازي namak-sází, ملح مازي milh-sází, تمليح tamlíh, جوهر گيري jauhar-gírí.

Salify, *verb,* نمك ساختن namak sákhtan, ملح نمودن milh nimúdan, جوهر گرفتن jauhar giriftan, ترکيب کردن tarkíb kardan.

Saline, *subs.* سر چشمه نمكين sar-chashmah-i-namakín. —*adj.* نمكين namakín, نمك دار namak-dár, نمكسار namak-sár, نمكزار namak-zár, ملحي milhí, ملوحت دار malúhat-dár, شوره دار shúrah-dár.—(*Saline earth*) شوره shúrah.—(*Saline water*) شوراب shúr-áb, شورابه shúrábah.

Salinometer, *subs.* نمك سنج namak-sanj, ملح آزما milh-ázmá, آلت ملوحت شناسي álat-i-malúhat-shi-nási.

Saliva, *subs.* تف tuf, تفو tafv, ريق ríq (*pl.* ارياق aryáq), لعاب lu'áb, خيو khuyú, بزاق buzáq, آب دهن áb-i-dahan, سلف suluf.

Salival, *adj.* لعاب انگيز lu'áb-angíz, لعاب آميز lu'áb-ámíz, لعابي lu'ábí, بزاقي buzáqí, خيو خيز khuyú-khíz, ريق آور ríq-ávár.

Salivate, *verb,* تف پيدا كردن tuf paidá kardan, لعاب انگيختن lu'áb angíkhtan, بزاق آوردن buzáq ávardan, خيو افزودن khuyú afzúdan, ريق آوردن ríq ávardan, دهن درد پيدا نمودن dahan-dard paidá nimúdan.—(*To be salivated*) دهان جوشيدن dahán júshídan, جوشش دهان بهم رسانيدن júshish-i-dahán bi-ham ra-sánídan.

Salivation, *subs.* سيلان بزاق sayalán-i-buzáq, قليز ريزي qilíz-rízí, لعاب انگيزي lu'áb-angízí, ريق آوري ríq-ávarí.

Salix babylonica (*Weeping willow*), *subs.* بيد مجنون bíd-i-majnún.

Salix caprea (*The great round-leaved willow*), *subs.* خلاف khiláf.

Salix fragilis (*Common crack-willow*), *subs.* بيد خشكي bíd-i-khushkí.

Salix pentandra, *subs.* بيد bíd.

Salix sygostomon (*Egyptian willow*), *subs.* بيد مشك bíd-i-mushk.

Saljuk, *subs.* سلجوق saljúq.

Salle-à-manger, *subs.* مشربه mashrabah (*pl.* مشارب mashárib).

Sallow, *subs.* بيد bíd.—*adj.* زرد zard, اصفر asfar, زرد رنگ zard-rang.

Sallowness, *subs.* صفرت sufrat, زردي zardí, صفري asfarí.

Sally, *subs.* يورش yúrish, خروج khurúj, هجوم hujúm, بر آمدگي bar-ámadagí, جوش júsh.

Sally, *verb,* يورش كردن yúrish kardan, هجوم آوردن hujúm ávardan, حمله كردن hamlah kardan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), بر آمدن bar-ámadan, نفور كردن nufúr kardan.

Sally-port, *subs.* دريچه daríchah, نقب naqb, مخرج makhraj.

Salma-gundi, *subs.* مخلطه makhlatah, مخلوطه makh-lútah.

Salmo fario (*Fresh-water trout*), *subs.* قزل اله qizilu 'llah.

Salmo trutta (*Salmon-trout*), *subs.* ماهي آزاد máhí-i-ázád.

Salmon (*Salmo salar*), *subs.* قزل ماهي qizil-máhí, آزاد ماهي ázád-máhí.

Saloon, *subs.* تالار tálár, ايوان aiván, ديوانخانه díván-khánah, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), شاهنشين sháh-nishín.

Salsaginous, *adj.* نمكين namakín, با نمك bá-namak, شوره مزه shúrah-mazah, خوش نمك khush-namak.

Salsola kali (*Glasswort*), *subs.* علف شوره 'alaf-i-shúrah.

Salsola soda (*Plant from which an alkali is obtained*), *subs.* اشنان ashnán.

Salsola tragus (*Saltwort*), *subs.* علف شوره 'alaf-i-shúrah, شوره خس shúrah-khass.

Salt, *subs.* نمك namak, ملح milh.—(*Bay-salt*) نمك سياه namak-i-siyáh.—(*Rock-salt*) نمك تبر زد namak-i-tabar-zad.—(*Table-salt*) نمك طعام namak-i-ta'ám.—*adj.* نمكين namakín, شور shúr.

Salt, *verb,* نمك ريختن *or* زدن namak ríkhtan *or* zadan, نمكين كردن namakín kardan, نمك پاشيدن namak páshídan, نمك سود نمودن namak-súd nimúdan, تمليح نمودن tamlíh nimúdan.

Saltant, *adj.* جهنده jihandah, جست و خيز كننده jast-u-khíz-kunandah, رقاص raqqás, پاي كوب páy-kúb.

Saltation, *subs.* جهندگي jihandagí, جست و خيز jast-u-khíz, رقص raqs, پاي كوبي páy-kúbí.

Saltatory, *adj.* جهنده jihandah, جست و خيز كننده jast-u-khíz-kunandah, رقص كن raqs-kun, رقاص raq-qás, پاي كوب páy-kúb.

Salt-cellar, *subs.* نمكدان namak-dán, مملحه mamla-hah.

Salted, *part.* مملوح mamlúh.
Salter, *subs.* نمك زن namak-zan.
Saltern, *subs* نمك زار namak-zár, ملح زار milh-zár, محل نمك سازي mahall-i-namak-sází.
Saltigrade, *subs.* رقاص raqqás, رقاصك raqqásak, رقص پيشه raqs-píshah.
Saltish, *adj.* شور shúr, نمكين namakín, خوش نمك khush-namak.
Saltless, *adj.* نمك بي bí-namak, ملح بي bí-milh, نا مملوح ná-mamlúh.—(*Insipid*) مزه بي bí-mazah, ذائقه بي bí-záïqah.
Salt-marsh, *subs* شوره زار shúrah-zár.
Saltness, *subs.* نمكيت namakíyat, شوري shúrí, شور مزگي shúr-mazagí, ملوحت malúhat, مالحيت málihíyat.
Saltpetre (*Nitras potassæ*), *subs.* شوره shúrah, شوره قلمي shúrah-i-qalamí, نطرون natrún, بورق búraq.
Saltpetrous, *adj.* شوره آميز shúrah-ámíz. شوره گين shúrah-gín, شوره دار shúrah-dár.
Salt-pit, *subs.* نمك مار namak-sár, نمكزار namak-zár.
Salts, *subs.* نمك namak, ملح milh, آب شور áb-i-shúr.
Saltwort (*Salsola tragus*), *subs.* علف شوره 'alaf-i-shúrah, شوره خس shúrah-khass.
Salubrious, *adj.* گوارا guvárá, سازگار sázigár, صحت بخش sihhat-bakhsh, شفا بخش shifá-bakhsh, سالم sálim, سلامت بار salámat-bár.
Salubriously, *adv.* بطور صحت افزائي bi-taur-i-sihhat-afzá,í, سازگارانه sázigáránah, شفا بخشانه shifá-bakhshánah, سلامت بارانه salámat-báránah.
Salubriousness, *subs.* عافيت 'áfiyat, صحت sihhat, صحت افزائي sihhat-afzá,í, سازگاري sázigárí, شفا بخشي shifá-bakhshí, سلامت باري salámat-bárí.
Salubrity, *subs.* عافيت 'áfiyat, صحت sihhat, صحت افزائي sihhat-afzá,í, سازگاري sázigárí. شفا بخشي shifá-bakhshí, سلامت باري salámat-bárí.
Salutariness, *subs.* (*Advantageousness*) نفع بخشي naf'-bakhshí, سود مندي súd-mandí.—(*Salubrity*) عافيت آري 'áfiyat-árí, صحت بخشي sihhat-bakhshí, سازگاري sázigárí, سلامت دهي salámat-dihí, سلامت باري salámat-bárí, راحت افزائي ráhat-afzá,í.
Salutary, *adj.* مفيد mufíd, نافع náfi'.—(*Salubrious*) گوارا guvárá, سازگار sázigár, صحت بخش sihhat-bakhsh, شفا بخش shifá-bakhsh, راحت افزا ráhat-afzá, سلامت بار salámat-bár.
Salutation, *subs.* سلام salám, درود durúd, تحيه tahíyah, صلات salát, تسليم taslím.—(*In letters*) دعا سلام du'á-i-salám, اظهار محبت izhár-i-mahabbat, پيام payám, پيغام paighám.—(*To return a salutation*) رد سلام كردن radd-i-salám kardan.

Salutatorian, *subs.* سلام گو salám-gú, تحيت خوان tahíyat-khán, تهنئت سرا tahníat-sará, درودي durúdí.
Salutatory, *adj.* سلامي salámí, تحيتي tahíyatí, تهنئتي tahníatí, درودي durúdí.
Salute, *subs.* سلام salám, سلام نظامي salám-i-nizámí, احترام نظامي ihtirám-i-nizámí, اظهار احترام izhár-i-ihtirám.—(*With cannon*) شليك shalík, تير توپ tír-i-túp. توپ سلام túp-i-salám.—(*Salutation*) سلام salam, تسليم taslím, درود durúd, تحيت tahíyat.—(*A salute of twenty-one guns*) بيست و يك تير توپ bíst-u-yak tír-i-túp.
Salute, *verb,* تير توپ شليك انداختن tír-i-túp shalík andákhtan, توپ انداختن túp andákhtan, سلام كردن *or* فرستادن salám kardan *or* firistádan, اظهار احترام نمودن izhár-i-ihtirám nimúdan. — (*As a soldier*) احترامات نظامي بعمل آوردن ihtirámát-i-nizámí bi-'amal ávardan, سلام نظامي دادن salám-i-nizámí dádan.—(*Make a salutation*) دادن *or* سلام گفتن salám guftan *or* dádan.—(*To salute humbly*) كورنش كردن kúrnish kardan.
Salvable, *adj.* ناجي nájí, نجات پذير naját-pazír, رستگار rastagár, سعيد sa'íd.
Salvableness, *subs.* نجات يابي naját-yábí, امكان نجات imkán-i-naját, سعادت مندي sa'ádat-mandí. سلامتي salámatí, رستگاري rastagárí, فلاح faláh, خلاص khalás, خلاص پذيري khalás-pazírí, رهائي rihá,í. رها يابندگي rihá-yábandagí.
Salvadora persica, *subs.* درخت مسواك dirakht-i-misvák, اراك arák.
Salvage, *subs.* مزد نجات muzd-i-naját. اجرت خلاص ujrat-i-khalás.
Salvation, *subs.* رستگاري rastagárí. نجات naját. رهائي rihá,í, سلامت salámat, سعادت sa'ádat. فلاح faláh, نجاح najáh, كامكاري kám-kárí. نصرت nusrat. ظفر za-far.—(*Religious term*) فوز fauz, فلاح faláh, نجات naját. آمرزيدگي ámurzídagí.
Salvatory, *subs.* محفظه mahfazah. مأمن mámman. سلامتگاه salámat-gáh.
Salve, *subs.* مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim). ضماد zamád. —(*Remedy*) علاج 'iláj, درمان darmán. شفا shifá.—(*Help*) كمك kumak, چاره chárah. ياري yárí. عون 'aun.—(*A salve to the conscience*) شفا صدر shifá-i-sadr, مرهم قلب marham-i-qalb. درمان دل darmán-i-dil.
Salve, *verb,* چاره كردن chárah kardan. علاج نمودن 'iláj nimúdan, شفا بخشيدن shifá bakhshídan.—(*Excuse*) عذو خواستن 'uzv khástan, معذرت كردن ma'-zirat kardan.
Salver, *subs.* مجموعه majmú'ah, سيني síní, طاس tás, طشت tasht, خوانچه khánchab.

Salvia officinalis, *subs.* (*Sage*) سالبيه sálbiyah, گياه giyáh-i-tashanak, تشنك gul-i-marím, گل مريم.

Salvia sclarea (*Garden clary*), *subs.* مرموك marmúk.

Salvo, *subs.* (*Exception*) استثنا istisná. — (*Excuse*) معذرت ma'zirat, عذر 'uzr.—(*Reservation*) تحفظ tahaffuz, اتقا ittiqá.—(*Military term*) شليك shalík, تير تير-i-túp, توپ سلام túp-i-salám.

Salvor, *subs.* كشتي رهان kashtí-rihán, اموال خلاص كن amvál-khalás-kun.

Samaritan, *subs. and adj.* سامري sámarí (European), سمروني samarúní (European).

Sambo, *subs.* نسل انسان دودگ nasl-i-insán-i-dúdak.

Sambucus ebulus (*Dwarf elder or Danewort tree*), *subs.* غليون ghaliyún, شون shún.

Sambucus nigra (*Common elder tree*), *subs.* اقطي aqtí.

Same, *adj.* همين hamín, همان hamán, عين آن 'ain-i-án, خود آن khud-i-án.—(*Alike*) برابر barábar, يكسان yak-sán, مشابه mushábih, نظير nazír, مساوي musáví. —(*Prefix in composition*) يك yak, هم ham.—(*Same repeated*) مكرر mukarrar.

Sameness, *subs.* مطابقت mutábaqat, عينيت 'ainiyat, شخصيت shakhsíyat, ذاتيت zátíyat, خوديت khudíyat.

Samiel, *subs.* سموم samúm (*pl.* سمائم samáïm), باد گرم bád-i-garm.

Samphire (*Crithmum maritimum*), *subs.* كاكل kákul, كاكلي kákulí, رازيانه آبي ráziyánah-i-ábí.

Sample, *subs.* نمونه nimúnah, مثال misál, انموذج inmúzaj.—(*Of goods*) مسطره mastarah.—(*This is a sample of what will happen*) اينست نمونه آنچه واقع خواهد شد ín ast nimúnah-i-án-chih váqi' kháhad shud.

Sample, *verb*, نمونه گرفتن nimúnah giriftan, مسطره بر داشتن mastarah bar-dáshtan.

Sampler, *subs.* نمونه nimúnah, مثال misál, انموذج inmúzaj, انگاره angárah.

Sanability, *subs.* شفا پذيري shifá-pazírí, صحت يابي sihhat-yábí. چاره داري chárah-dárí, درمان برداري darmán-bardárí.

Sanable, *adj.* شفا پذير shifá-pazír, صحت ياب sihhat-yáb, چاره دار chárah-dár, درمان بردار darmán-bardár.

Sanation, *subs.* شفا shifá, علاج 'iláj, صحت sihhat, تندرستي tan-durustí.

Sanative, *adj.* صحت بخش sihhat-bakhsh, شفا بخش shifá-bakhsh, درمان كن darmán-kun, علاج گر 'iláj-gar.

Sanativeness, *subs.* صحت بخشي sihhat-bakhshí, درمان كني darmán-kuní, شفا بخشي shifá-bakhshí, علاج گري 'iláj-garí.

Sanatory, *adj.* صحت بخش sihhat-bakhsh, شفا بخش shifá-bakhsh, درمان كن darmán-kun, علاج گر 'iláj-gar.

Sanctification, *subs.* تقديس taqdís, تقدس taqaddus, تنزيه tanzíh, تطهير tat,hír, تسبيه tasbíh, تهليل tahlíl, تطهر tatahhur, تزكيه tazkiyah, تزكي tazakkí.

Sanctified, *part. and adj.* مقدس muqaddas, قدسي qudsí, قدوس qudús, مبارك mubárak, مطهر mutahhar, منزه munazzah, پاك pák, متبرك mutabarrak.—(*He is a sanctified-looking person*) مرد مقدسي بنظر مي آيد mard-i-muqaddasí bi-nazar mí-áyad.

Sanctifier, *subs.* تقديس كننده taqdís-kunandah, تطهير نماينده tat,hír-nimáyandah, تزكيت بخش tazkiyat-bakhsh.—(*Holy Ghost*) روح قدس rúh-i-quds.

Sanctify, *verb*, مقدس كردن muqaddas kardan, تقديس نمودن taqdís nimúdan, منزه كردن munazzah kardan, تطهير نمودن tat,hír nimúdan, تنزيه كردن tanzíh kardan, تزكيت بخشيدن tazkiyat bakhshídan, پاك ساختن pák sákhtan.

Sanctimonious, *adj.* مقدس muqaddas, صالح sálih, عابد 'ábid, زاهد záhid, تقي taqí, متقي muttaqí, پرهيز كار parhíz-kár, وسواسي vasvásí, خشك khushk, پاكي پاكي-furúsh.

Sanctimoniously, *adv.* زاهدانه záhidánah, مقدسانه muqaddasánah, صالحانه sálihánah, متقيانه muttaqíyánah, پرهيز گارانه parhíz-gáránah.

Sanctimoniousness, *subs.* مقدسيت muqaddasíyat, تزهد tazahhud, تقدس taqaddus, صلاح نمائي saláh-nimá,í, تقوي شعاري taqvá-shi'árí, پرهيز گاري parhíz-gárí.

Sanctimony, *subs.* طهارت tahárat, پاكيزگي pákízagí, تقدس كاري taqaddus-kárí, تقوي taqvá, تزهد tazahhud, رياضت riyázat, وسواس vasvás.

Sanction, *subs.* اجازت ijázat, اذن izn, اباحت ibáhat, رضا razá, رخصت rukhsat, دستور dastúr, جواز javáz. —(*Approval*) تصديق tasdíq, امضا imzá, قبول qabúl, پسند pasand.

Sanction, *verb*, تصديق كردن tasdíq kardan, پسنديدن pasandídan, قبول فرمودن qabúl farmúdan, ممضا داشتن mumzá dáshtan, امضا كردن imzá kardan.

Sanctity, *subs.* مباركي mubárakí, پاكي pákí, قدس quds, تقدس taqaddus, طهارت tahárat, نقاوت naqávat, قداست qudásat, پاكيزگي pákízagí.

Sanctuary, *subs.* (*Holy place*) مكان مقدس makán-i-muqaddas, معبد ma'bad, مقدس muqaddas.—(*Asylum*) پناه panáh, امن aman, مأمن mäman, ملاذ maláz, ملجا maljá, عياذ 'iyáz, معاذ ma'áz, مفر mafarr, بست bast, گريز گاه guríz-gáh, مناص manás.

Sanctum, *subs.* حريم harím, خلوت khilvat.—(*Sanctum sanctorum*) قدس الاقداس qudsu 'l-aqdás.

Sand, *subs.* ریگ ríg, رمل raml (*pl.* رمال ramál).—(*Fine sand*) ماسه mássah.

Sand, *verb,* ریگ پاشیدن ríg páshídan, رمل زدن raml zadan.

Sandarach (*Juniper tree gum*), *subs.* سندروس sandrús.

Sandal, *subs.* نعلین na'lín, چارق cháruq.—(*Scent*) عطر صندل 'itr-i-sandal.

Sandal-wood (*Santalum*), *subs.* صندل sandal, سندل sandal, صندال sandál.

Sandbank, *subs.* پشته ریگ pushtah-i-ríg, کثیب kasíb, تل ریگ tall-i-ríg, حقف hiqf (*pl.* احقاف ahqáf).

Sand-blindness, *subs.* ریگک rígak, پشه دردک pashah-dardak.

Sanded, *part.* ریگ پوش ríg-púsh, مرمل murammal, منقط munaqqat, نقطه نشان nuqtah-nishán.

Sandever, *subs.* (*Chemical term*) خلط آبگینه khilt-i-ábgínah, آهک شیشه áhak-i-shíshah, ریم زجاجه rím-i-zujájah.

Sand-heat, *subs.* گرمی ریگ garmí-i-ríg, حرارت رمل harárat-i-raml.

Sandiness, *subs.* پر ریگی pur-rígí, ریگزاری ríg-zárí, پر رملی pur-ramlí, ریگ مانندی ríg-mánandí.

Sandish, *adj.* ریگ مانند ríg-mánand, متفرق mutafarriq, ناپیوسته ná-paivastah, پاشیده páshídah, افشانده afshándah.

Sand-paper, *subs.* کاغذ ریگ دار kághaz-i-ríg-dár, ورق مرمل varaq-i-murammal, قرطاس مرمل qartás-i-murammal.

Sandstone, *subs.* حجر مرمل hajar-i-murammal, سنگ ریگی sang-i-rígí.

Sandwich, *subs.* پیچیده گوشت píchídah-gúsht, گوشت پیچ gúsht-pích.

Sandy, *adj.* ریگی rígí, ریگ دار ríg-dár, ریگ ناک ríg-nák, رمل آمیز raml-ámíz.—(*Sandy desert*) ریگستان rígistán.

Sane, *adj.* صحیح sahíh, سالم sálim, عافیت دار 'áfiyat-dár, تندرست tan-durust, هوشمند húsh-mand, عاقل 'áqil.

Saneness, *subs.* صحتمندی sihhat-mandí, تندروستی tan-durustí, عافیت 'áfiyat, سلامت salámat, هوشمندی húsh-mandí, عاقلی 'áqilí.

Sangaree, *subs.* مي آب شیرین mai-áb-i-shírín.

Sang-froid, *subs.* بي پروائي bí-parvá,í, عدم مبالات 'adam-i-mubálát, عدم اضطراب 'adam-i-iztiráb, سکون sukún, آرام árám.

Sanguiferous, *adj.* ناقل الدم náqilu 'l-dam, خون بر khún-bar.

Sanguification, *subs.* خون سازي khún-sází, قلب بدم qalb-bi-dam, خون گرداني khún-gardání, خون پیدا کني khún-paidá-kuní.

Sanguifier, *subs.* خون ساز khún-sáz, خون گردان khún-gardán, خون پیدا کن khún-paidá-kun.

Sanguify, *verb,* خون ساختن *or* گردانیدن *or* پیدا کردن khún sákhtan *or* gardanídan *or* paidá kardan. منقلب بدم نمودن munqalib bi-dam numúdan.

Sanguinary, *adj.* خونخوار khún-khár, خونریز khún-ríz, خون آشام khún-áshám, ظالم zálim, ستم گر sitam-gar.

Sanguine, *adj.* امید وار umíd-vár, معتمد mu'tamid, گرم garm, متوقع mutavaqqi'.—(*Blood-colour*) دموي damaví, سرخ surkh, خونین khúnín.

Sanguinely, *adv.* از روي اعتماد az-rúy-i-i'timád, منتظرانه muntaziránah, امید وارانه umíd-váránah. بطور وثوق bi-taur-i-vusúq.

Sanguineness, *subs.* پر خوني pur-khúní, امید umíd, امید واري umíd-várí, اعتماد i'timád, وثوق vusúq, گرمي garmí, توقع tavaqqu'.

Sanguineous, *adj.* خون مانند khún-mánand, خون آسا khún-ásá. — (*Sanguine*) امید وار umíd-vár, معتمد mu'tamid, گرم garm, متوقع mutavaqqi'.

Sanguinivorous, *adj.* خون خوار khún-khár, خون آشام khún-áshám.

Sanguis draconis (*Dragon's blood*), *subs.* خون سیاوشان khún-i-siyávushán, دم الاخوین damu 'l-akhavain.

Sanhedrim, *subs.* سنهدریم sanhidrím (European).

Sanies, *subs.* (*Medical term*) خونابه khún-ábah, آب خون áb-i-khún, چرك قرمز chirk-i-qirmiz, ریم سرخ rím-i-surkh.

Sanious, *adj.* خونابه ریز khún-ábah-ríz, آب خوني áb-i-khúní.

Sanitarium, *subs.* صحت خانه sihhat-khánah. سلامتگاه salámat-gáh, کوشك تابستاني kúshk-i-tabistání.

Sanitary, *adj.* صحي sihhí, صحت انگیز sihhat-angíz, سالم sálim, عافیت آمیز 'áfiyat-ámíz.

Sanity, *subs.* صحت sihhat. تندرستي tan-durustí, عافیت 'áfiyat, سلامتي salámatí, اوغر úghur.

Santali albi lignum (*White sandal-wood*), *subs.* صندل سفید sandal-i-safíd, صندل البیض sandalu 'l-baiz.—(*Santali rubri lignum—Red sandal-wood*) صندل سرخ sandal-i-surkh.

Santonin, *subs.* جوهر درمنه jauhar-i-darmanah.

Sap, *subs.* شیره shírah, آب áb, عرق 'araq, مغز maghz, لب lubb (*pl.* البابalbáb).

Sap, *verb,* کندن kandan, نقب زدن naqb zadan.

Sapid, *adj.* لذیذ lazíz. مزه دار mazah-dár. خوش طعم khush-ta'm, باب دهن bi-áb-i-dahan.

Sapidity, *subs.* لذت lazzat, مزه داري mazah-dárí, خوش طعمي khush-ta'mí, خوش مزگي khush-mazagí.

Sapience, *subs.* عقل ‘aql, فراست firásat, ادراك idrák, زهن zihn, زكاوت zakávat. دانشمندي dánish-mandí, حكمت hikmat, فرزانگي farzánagí, فرهنگ farhang, زرنگي zaringí, زيركي zírakí, چابكي chábukí, چستي chustí, خرد مندي khird-mandí, كرم كاري kirm-i- kárí.

Sapient, *adj.* عاقل ‘aqil, دانشمند dánish-mand, زرنگ zaring, زيرگ zírak, چابك chábuk, چست chust, فرزانه farzánah, با فرهنگ bá-farhang, خرد مند khird-mand, حكيم hakím, كرم كار kirm-i-kár.

Sapiently, *adv.* عاقلانه ‘áqilánah, حكيمانه hakímánah, از روي فرزانگي az-rúy-i-farzánagí, زيركانه zírakánah, با زرنگي bá-zaringí.

Sapindus emarginatus (*Soap nut*), *subs.* فندق هندي finduq-i-hindí, بندق هندي bandaq-i-hindí, رته ratah.

Sapindus saponaria (*Baccæ bermudenses*), *subs.* بندق bandaq.

Sapless, *adj.* بي شيره bí-shírah, بي آب bí-áb, بي عرق bí-‘araq, بي مغز bí-maghz.

Sapling, *subs.* نهال nibál, بنه bunah, بوته bútah, بيجه bíjah, درخت كوچك dirakht-i-kúchik.

Saponaceous, *adj.* صابوني sábúní.

Saponification, *subs.* صابون سازي sábún-sází.

Saponify, *verb,* صابون ساختن sábún sákhtan, قلب بصابون كردن qalb-bi-sábún kardan.

Sapor, *subs.* (*Relish*) طعم ta‘m, ذوق zauq, چاشني cháshní, لذت lazzat.—(*Savour*) مزه mazah, گوارش guvárish.

Saporific, *adj.* مزه آور mazah-ávar, طعم انگيز ta‘m-angíz, ذوق بخش zauq-bakhsh, چاشني بخش cháshní-bakhsh.

Saporosity, *subs.* مزه آوري mazah-ávarí, طعم انگيزي ta‘m-angízí, ذوق بخشي zauq-bakhshí, ذوق افزائي zauq-afzá,í, چاشني بخشي cháshní-bakhshí.

Saporous, *adj.* مزه دار mazah-dár, مزه آر mazah-ár, ذائقه بخش záïqah-bakhsh, ذوق انگيز zauq-angíz.

Sapper, *subs.* حفار haffár, نقاب naqqáb.—(*Military term*) نقب زن naqb-zan, سوراخ كن súrákh-kun.

Sapphic, *adj.* صافوي sáfaví (European), منسوب بصافو mansúb-bi-sáfú (European).

Sapphire (*Gem*), *subs.* ياقوت كبود yáqút-i-kabúd, ياقوت ازرق yáqút-i-azraq, سفير safír, فيروزه fírúzah.

Sapphirine, *adj.* سفيري safírí, سفير وش safír-vash, فيروزه° fírúzahï.

Sappiness, *subs.* پر شيرگي pur-shíragí, پر مغزي pur-maghzí, نازكي názukí, تازگي tázagí, سستي sustí, سادگي sádagí.

Sappy, *adj.* پر شيره pur-shírab, پر مغز pur-maghz, تازه tázah, نازك názuk.—(*Person*) مست sust, ساده sá-dah, سالم sálim.

Sap-wood, *subs.* پرزه چوب purzah-chúb, مغزك maghzak.

Saraband, *subs.* رقص raqs, جست و خيز jast-u-khíz.

Saracen, *subs.* عرب ‘arab, صحرائي sahrá,í, شرقي sharqí.

Saracen-corn (*Fagopyrum esculentum*), *subs.* ديلر dílár.

Saracenic, *adj.* عربي ‘arabí, شرقي sharqí, بدوي ba-daví, صحراي sahráí.

Sarcasm, *subs.* هجو hajv, هجا hijá, مزاح mazáh, استهزا istihzá, طنز tanz, طعنه ta‘nah, قدح qadh, شتم shatm, دشنام dushnám, سخن درست sukhun-i-durust, تهكم tahakkum.

Sarcastic, *adj.* طعنه زن ta‘nah-zan, مستهزئي mus-tahzï, با مزه bá-mazah, طعن آميز ta‘n-ámíz, شتم آميز shatm-ámíz, دشنامي dushnámí, پر قدح pur-qadh, پر هجو pur-hajv, تهكمي tahakkumí.

Sarcastically, *adv.* طعنه زنان ta‘nah-zanán, مستهزئانه mustahzïánah, بطور دشنام bi-taur-i-dushnám, بر سبيل اهانت bar-sabíl-i-ihánat, بطرز فحش bi-tarz-i-fuhsh, قدح كنان qadh kunán, متهكمانه mutahakkim-ánah, از روي تهكم az-rúy-i-tahakkum.

Sarcenet, *subs.* حرير نازك harír-i-názuq, پارچه ابريشمي رقيق párchah-i-abríshumí-i-raqíq.

Sarcocele, *subs.* (*Medical term*) سرطان بيضه saratán-i-baizah.

Sarcocolla (*Penæa mucronata*), *subs.* انزروت anzarút, كهول كرماني kuhúl-i-kirmání, كنجيده kunjídah, كهول فارسي kuhúl-i-fársí.

Sarcology, *subs.* علم لحومات و شحومت ‘ilm-i-luhú-mát-va-shuhúmát, بيان لحم و شحم bayán-i-lahm-va-shahm, علم اجزائي لطيفه ‘ilm-i-ajzá,í-i-latífah.

Sarcomatous tumour, *subs.* (*Medical term*) سلعه لحمي sil‘ah-i-lahmí.

Sarcophagous, *adj.* گوشت خوار gúsht-khár, لحم خوار lahm-khár.

Sarcophagus, *subs.* تابوت tábút, تابوت سنگي tábút-i-sangí, صندوق مقبره sandúq-i-maqbarah.

Sarcophagy, *subs.* گوشت خواري gúsht-khárí, لحم خواري lahm-khárí.

Sarcotic, *adj.* گوشت آور gúsht-ávar, لحم افزا lahm-afzá.

Sarculation, *subs.* زمين كراني zamín-karání, كشت پاك كني kisht-pák-kuní.

Sardine, *subs.* (*Fish*) سردين sardín (European), ساردله sárdilah (European).

Sardonic, *adj.* تنگي tangí, زشت zisht, سردوني sar-

díní (European).—(*A sardonic laugh*) خنده زشت khandah-i-zisht, خنده قبیح khandah-i-qabíh.

Sark, *subs.* پیراهن píráhan, قمیص qamís, جامه jámah, قمرش qamrish.

Sarsaparilla (*Smilax officinalis*), *subs.* عشبه 'ushbah, عشبه مغربي 'ushbah-i-maghrabí. — (*Indian sarsaparilla—Hemidesmus indicus*) ضیان ziyán, عشبت النار 'ushbatu 'n-nár, عشبه هندي 'ushbah-i-hindí, یاسمین بري yásmín-i-barrí.

Sart, *subs.* زمین تازه zamín-i-tázah, زمین از جنگلي zamín-az-jangalí-giriftah, ارض جدید arz-i-jadíd.

Sash, *subs.* شال کمر shál-i-kamar, کمر بند kamar-band, حمائل hamáïl, حزام hizám, نطاق natáq, میان miyán. —(*Of a window*) درك darak, بالا رو bálá-rau.

Satan, *subs.* شیطان shaitán (*pl.* شیاطین shiyátín), ابلیس iblís (*pl.* ابالیس abálís), دیو dív.

Satanic, *adj.* شیطاني shaitání, ابلیسي iblísí, دیوي díví, دیو منش dív-manish.

Satanically, *adv.* بطور شیطان bi-taur-i-shaitán, ابلیسانه iblísánah, از روي شیطنت az-rúy-i-shaitanat.

Satanism, *subs.* شیطنت shaitanat, شیطانیت shaitániyat, ابلیسیت iblísíyat, دیو منشي dív-manishí.

Sate, *verb,* سیر کردن sír kardan, اشباع نمودن ishbá' nimúdan, شبعان ساختن shab'án sákhtan, تخمه گردانیدن tukhmah gardánídan, ممتلي نمودن mumtalí nimúdan.

Sateless, *adj.* سیر نا شو sír-ná-shau, نا راض ná-ráz, شبع مدان shab'-madán, شبع نا پذیر shab'-ná-pazír, غیر ممتلي ghair-i-mumtalí, هلوع hulú'.

Satellite, *subs.* سیار ثانوي sayyár-i-sánaví, ستاره سیار sitárah-i-sayyár.—(*Person*) تابع tábi' (*pl.* تبع taba'), خادم khádim (*pl.* خدام khuddám), پیرو pairau, چاکر chákar.

Satellitous, *adj.* مشتمل بر سیارات mushtamil-bar-sayyárát, محتوي بر کواکب سیار muhtaví-bar-kavákib-i-sayyár.

Satiable, *adj.* سیر شو sír-shau; شبع پذیر shab'-pazír, قانع qáni', راضي rází, اکتفا یاب iktifá-yáb, کفایت گیر kifáyat-gír.

Satiate, *adj.* سیر sír, شبعان shab'án, تخمه tukhmah, بي نیاز bí-niyáz.

Satiate, *verb,* سیر کردن sír kardan, حاجت بر آوردن hájat bar-ávardan, خوش نود ساختن khúsh-núd sákhtan, قانع گردانیدن qáni' gardánídan, تخمه نمودن tukhmah nimúdan, بي نیاز کردن bí-niyáz kardan, شبع دادن shab' dádan.

Satiated, *part. and adj.* سیر sír, شبعان shab'án, تخمه tukhmah, بي نیاز bí-niyáz.

Satiation, *subs.* سیري sírí, شبع shab', شباعت shabá'at, امتلا imtilá, تخمگي tukhmagí.

Satiety, *subs.* سیري sírí, شبع shab', شباعت shabá'at, امتلا imtilá, تخمگي tukhmagí.

Satin, *subs.* اطلس atlas, استبرق istubruq, حریر مسطر harír-i-sitabr.—*adj.* اطلسي atlasí, استبرقي istubruqí.

Satinet, *subs.* پشم ابریشم pashm-i-abríshum, صوف súf, الیجه alíjah. —*adj.* صوفي súfí.

Satin-wood (*Wood of the Chloroxylon scoietenia tree*), *subs.* چوب زرد chúb-i-zard, خشب اصفر khashab-i-asfar, آبنوس زرد ábnús-i-zard.

Satire, *subs.* هجو hajv, هجا hijá. قدح qadh, شتم shatm, دشنام dushnám, طعن ta'n, فحش fuhsh. استهزا istihzá.

Satirical, *adj.* هجو آمیز hajv-ámíz, قدح آمیز qadh-ámíz, شتمي shatmí, دشنام دار dushnám-dár, پر طعن pur-ta'n, طعنه زن ta'nah-zan, مستهزئي mustahzi.

Satirically, *adv.* هجو کنان hajv-kunán, بطور قدح bi-taur-i-qadh, عیب گویانه 'aib-gúyánah, طعانه tá-'inánah, بطور دشنام bi-taur-i-dushnám.

Satirist, *subs.* هجو گو hajv-gú, زبان تران zabán-tarán, طعان ta''án, فحاش fahhásh, شتام shattám.

Satirize, *verb.* هجو کردن hajv kardan, دشنام دادن dushnám dádan, شتم نمودن shatm nimúdan, قدح کردن qadh kardan.

Satisfaction, *subs.* (*Content of mind*) دلاسائي dil-ásá'í, خوشدلي khush-dilí, دل خوشي dil-khushí, خوشنودي khush-núdí, رضا مندي razá-mandí, رضا razá, ترضیه tarziyah, ارضا arzá, رضایت razáyat, خاطر جمعي khátir-jam'í, تطییب خاطر tatyíb-i-khátir, اطمئنان itmínán, محظوظیت mahzúzíyat, لذت lazzat, مضنونیت mahnúníyat, امتنان imtinán.—(*Reparation for an injury*) عوض 'ivaz, بدله badlah, جزا jazá, کفارت kaffárat, مکافات mukáfát, مؤاخذه müákhazah, انتقام intiqám, انتصاف intisáf, انتصار intisár.—(*To give satisfaction—Person*) حسب دلخواه عمل نمودن hasb-i-dil-kháh 'amal nimúdan.—(*Thing*) موافق طبع بودن muváfiq-i-tab' búdan.—(*As in duelling*) انتقام گرفتن intiqám giriftan.—(*I had the satisfaction of defeating him*) بکام دل بر وي غالب آمدم bi-kám-i-dil bar-vai ghálib ámadam.

Satisfactorily, *adv.* بطور دلخواه bi-taur-i-dil-kháh, مرضیانه marzíyánah, بطرز رضامندي bi-tarz-i-razá-mandí, مسرت بخشانه masarrat-bakhshánah.

Satisfactoriness, *subs.* رضا بخشي razá-bakhshi, دلخواهي dil-kháhí, خاطر پسندي khátir-pasandi, مقبولیت maqbúlíyat, مطبوعیت matbú'íyat, محظوظیت mahzúzíyat, مضنونیت mahnúníyat.

Satisfactory, *adj.* دلخواه dil-kháh, خاطر پسند khatir-pasand, خوشنودي بخش khush-núdí-bakhsh, مسرت انگیز masarrat-angíz, خوب khub, مرضي marzí,

ترضیت نما tarzayat-nimá, تلافي کن taláfí-kun.—(*My affairs are in a satisfactory way*) کار من بسیار رونق بهم رسانیده است kár-i-man bisyár raunaq ba-ham rasánídah ast.—(*It is satisfactory to find this so*) آن‌را چنین یافتن مایه خوشنودیست án-rá chunín yáftan máyah-i-khush-núdí 'st.

Satisfiable, *adj.* ترضیت پذیر tarziyat-pazír, راضي شو rází-shau, اقناع یاب iqná'-yáb, خوش حال گرد khush-hál-gard.

Satisfied, *adj.* راضي rází, رضامند razá-mand, آسوده ásúdah, آسوده خاطر ásúdah-khátir, بي گله bí-gilah, خوش khush, خوشنود khush-núd, خرسند khursand, قانع qáni', مستغني mustaghní, سیر sír. — (*Self-satisfied*) خود پسند khud-pasand.

Satisfier, *subs.* ترضیت نما tarziyat-nimá, اقناع ساز iqná'-sáz, رضا بخش razá-bakhsh, سیري آور sírí-ávar, تلافي کن taláfí-kun, تدارك نما tadáruk-nimá.

Satisfy, *verb trans. and intrans.* راضي کردن rází kardan, خوشنود گردانیدن khush-núd gardánídan, اقناع نمودن iqná' nimúdan, ترضیت کردن tarziyat kardan, آسوده خاطر گردانیدن ásúdah-khátir gardánídan, سیر ساختن sír sákhtan, تدارك نمودن tadáruk nimúdan, تلافي کردن taláfí kardan, مکافات کردن mukáfát kardan, جزا دادن jazá dádan.—(*To be satisfied with*) (از) راضي شدن rází shudan (az), خشنودي (از) داشتن khush-núdí dáshtan (az), اطمئنان پیدا کردن itmïnán paidá kardan.—(*Satiate*) سیر کردن sír kardan, اشباع نمودن ishbá' nimúdan, امتلا آوردن imtilá ávardan, تخمه گردانیدن tukhmah gardánídan.—(*To satisfy the appetite*) دفع جوع نمودن daf'-i-jú' nimúdan, رفع احتیاج کردن raf'-i-ihtiyáj kardan.—(*To satisfy a claim*) قطع دعوي کردن qat'-i-da'vá kardan, سلب ادعا نمودن salab-i-iddi'á nimúdan.

Satrap, *subs.* والي válí. حکمران hukm-rán, فرمانده farmándah, کشوربان kishvar-bán, مرز بان marz-bán.

Satrapy, *subs.* والیگري válí-garí, حکومت hukúmat, ایالت ayálat, فرماندهي farmándahí, کشور باني kishvar-bání, مرز باني marz-bání.

Saturable, *adj.* اشباع پذیر ishbá'-pazír, امتلا یاب imtilá-yáb, غلظت گیر ghalzat-gír, سیر شو sír-shau, بار بردار bár-bardár.

Saturant, *subs.* (*Medical term*) دافع حموضت dáfi'-i-humúzat, معین الهضم mu'ínu 'l-hazm, مقوي معده muqavví-i-mi'dah. — *adj.* مشبع mushbi', امتلا بخش imtilá-bakhsh, پر ساز pur-sáz, بار ده bár-dih.

Saturate, *verb,* اشباع کردن ishbá' kardan, سیر کردن sír kardan, خیز کردن khíz kardan, امتلا دادن imtilá dádan, بار دادن bár dádan, پر ساختن pur sákhtan, ممتلي نمودن mumtalí nimúdan.

Saturation, *subs.* شبع shab', شباعت shabá'at, سیري sírí, امتلا imtilá, پري purí, تخمگي tukhmagí.

Saturday, *subs.* شنبه shambah, روز شنبه rúz-i-shambah.—*adj.* °شنبه shambahï.

Saturn, *subs.* (*Planet*) زحل zuhal, کیوان kaiván.

Saturnalia, *subs.* قلاشي qalláshí, عیاشي 'ayyáshí, پرواني bí-parvá,í, رندي rindí, هرزگي harzagí, لا ابالیگري lá-ubálí-garí.

Saturnalian, *adj.* قلاش qallásh, عیاش 'ayyásh, پروا bí-parvá, رند rind, لا ابالي lá-ubálí, هرزه درا harzah-dará.

Saturnian, *adj.* زحلي zuhalí, کیواني kaivání.—(*Happy*) مسعود mas'úd, سعید sa'íd, سعادت مند sa'ádat-mand, خوش حال khush-hál, نیك بخت níkbakht.

Saturnine, *adj.* کیوان جاه kaiván-jáh, با وقار bávaqár, با تمکین bá-tamkín, سنگین sangín, گران girán.

Saturnist, *subs.* زحلي zuhalí, عبوس 'abús, گران طبع girán-tab', الل ulul.

Satyr, *subs.* بز آدم buz-ádam, غول ghúl, عفریت 'ifrít (*pl.* عفاریت 'afárít), وحش vahsh, لولو lúlú, دیو dív, شیطان shaitán (*pl.* شیاطین shayátín).

Satyriasis, *subs.* (*Medical term*) جوش شهوت júsh-i-shahvat, هیجان باه hayaján-i-báh.

Satyric, *adj.* غول وش ghúl-vash, غولي ghúlí, عفریتي 'ifrítí, شیطاني shaitání, دیوي díví.

Satyrion (*Orchis mascula*), *subs.* ثعلب sa'lab.

Sauce, *subs.* چاشني cháshní, ذائقه záïqah, مزه mazah, مرقه marqah.—(*Impudence*) بي حیائي bí-hayá,í, بي شرمي bí-sharmí, شوخي shúkhí, گستاخي gustákhí, جسارت jasárat, بي ادبي bí-adabí.

Sauce, *verb,* چاشني دادن *or* کردن cháshní dádan *or* kardan, مزه دار ساختن mazah-dár sákhtan, خوش طعم گردانیدن khush-ta'm gardánídan, ذوق دادن zauq dádan.

Sauce-boat, *subs.* چاشني دان cháshní-dán.

Sauce-box, *subs.* شخص بي حیا shakhs-i-bí-hayá, فضول fuzúl, بي شرم bí-sharm, شوخ shúkh, گستاخ gustákh, جسور jasúr, بي ادب bí-adab.

Saucepan, *subs.* دیگ díg, دیگچه dígchah, قدر qidr, تیانچه tiyánchah, طنجره tanjarah, پاتیل pátíl.—(*Burnings on the bottom of the saucepan*) ته دیگ tah-i-díg, ته کران tah-i-kirán.

Saucer, *subs.* نلبکي nalbakí, نعلبکي na'lbakí, تشتري tashtarí, بشقابچه bushqábchah, صهینه suhainah.

Saucily, *adv.* گستاخانه gustákhánah, بشوخي bi-shúkhí, بي ادبانه bí-adabánah, جسورانه jasúránah, فضولانه fuzúlánah, بي شرمانه bí-sharmánah, بطور بیحیائي bi-taur-i-bí-hayá,í.

Sauciness, *subs.* گستاخي gustákhí, شوخي shúkhí, بي ادبي bí-adabí, جسارت jasárat, فضولي fuzúlí, بي شرمي bí-sharmí, بيحيائي bí-hayá,í, طنازي tannází.

Saucy, *adj.* گستاخ gustákh, شوخ shúkh, طناز tannáz, جسور jasúr, بي شرم bí-sharm, بي حيا bí-hayá, فضول fuzúl.

Saunter, *verb,* آواره گشتن ávárah gashtan, گرديدن gardídan, سير كردن sair kardan, گشت كردن gasht kardan, ول راه رفتن vil ráh raftan, مشي بي مقصود كردن mashí-i-bí-maqsúd kardan, تفرج نمودن tafarruj nimúdan, خراميدن khirámídan.

Saunterer, *subs.* آواره گرد ávárah-gard, ول گرد vil-gard, بيخود راه رو bí-khúd-ráh-rau, هرزه گرد harzah-gard, فرجه جو furjah-jú.

Saurian, *adj.* زحافي zuháfí, سوسماري súsmárí, حرباي harbáí.

Sausage, *subs.* معوبه ma'víyah, منبار mambár, سلسيجه sálsíjah.

Savable, *adj.* قابل حفظ qábil-i-hifz, باب نگهداري báb-i-nigah-dárí, شايسته نگاه داشت sháyistah-i-nigáh-dásht, ناجي nájí, نجات ياب naját-yáb, محفوظ mahfúz.

Savableness, *subs.* محفوظي mahfúzí, نجات يابي naját-yábí, شايستگي نجات sháyistagí-i-naját, حفظ پذيري hifz-pazírí, قابليت رستگاري qábilíyat-i-rustagárí, قابليت حفظ qábilíyat-i-hifz.

Savage, *subs.* مرد وحشي mard-i-vahshí, آدم جنگلي ádam-i-jangalí. — *adj.* (*Wild*) وحشي vahshí, وحش vahsh (*pl.* وحوش vuhúsh), بياباني biyábaní, دشتي dashtí, جنگلي jangalí, نا متمدن ná-mutamaddin, بربري barbarí, موحش múhish, ددي dadí, حيواني haivání, فطري fitrí, طبيعي tabí'í.—(*Cruel*) جفا كار jafákár, بيرحم bí-rahm, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, بيمروٴت bí-murüat, جبار jabbár, ستمكار sitam-kár.—(*Fierce*) درنده darandah, سهمگين sahmgín, ضاري دە zárí, آسيب ásíb-dih, موٴذي müzí.

Savagely, *adv.* با سنگدلي bá-sang-dilí, وحشيانه vahshíyánah, نا متمدنانه ná-mutamaddinánah, جنگلي وار jangalí-vár, بي مروٴتانه bí-murüatánah, ستمگرانه sitamgaránah.

Savageness, *subs.* وحشيگري vahshí-garí, وحشيت vahshíyat, جنگليت jangalíyat, عدم تمدن 'adam-i-tamaddun, بربريت barbaríyat, ددیت dadíyat, حيوانيت haiváníyat, طبيعت tabí'at.—(*Cruelty*) ظلم zulm, ستم sitam, سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat, ظالمي zálimí, ستمگري sitam-garí, بي مروٴتي bí-murüatí, بربريت barbaríyat. — (*Animal*) درندگي darandagí, سهمگيني sahm-gíní, آسيب دهي ásíb-dihí.

Savagism, *subs.* حالت وحوشت hálat-i-vuhúshat, وحشيگري vahshí-garí, بربريت barbaríyat, جنگليت jangalíyat, نا متمدني ná-mutamaddiní, درندگي darandagí.

Savanna, *subs.* مرغزار margh-zár, مرجگاه marj-gáh, روضه rauzah (*pl.* رياض riyáz), دشت dasht, صحرا sahrá.

Savant, *subs.* حكيم hakím (*pl.* حكما hukamá), عالم 'álim (*pl.* علامه 'allámah), اهل علم ahl-i-'ilm. عليم alím, آموز گار ámúz-gár, دانا dáná (*pl.* دانايان dáná-yán), فطن fatin, فرزانه farzánah, فهيم fahím, دانشمند dánish-mand, زرنگ zaring, بزرگ buzurg.

Save, *adv.* بغير bi-ghair, جز ba-juz, غير از ghair-az, مگر magar, الا ilá.

Save, *verb trans.* (*Deliver*) رهانيدن rihánídan. رها كردن rihá kardan, رهائي دادن rihá,í dádan, خلاص كردن khalás kardan, نجات دادن naját dádan, آزاد كردن ázád kardan.—(*Preserve*) نگاه داشتن nigáh dáshtan, احتياط كردن ihtiyát kardan, پس انداختن pas andákhtan, پس انداز كردن pas-andáz kardan, ذخيره نمودن zakhírah nimúdan, حفظ كردن hifz kardan. محفوظ داشتن mahfúz dáshtan.—*intrans.* دريغ داشتن dirígh dáshtan, كج دار و مريز نمودن kaj-dár va maríz nimúdan, امساك كردن imsák kardan, تنگ گرفتن tang giriftan.—(*To save oneself*) رستن rastan (*ct.* ره rih). — (*To save one's life*) جان بدر بردن ján bi-dar burdan, جان بسلامت بردن ján bi-salámat burdan.—(*To save another person's life*) جان خريدن ján kharídan.

Save-all, *subs.* ذخره zukhrah. حفاظه haffázah, مدخره muddakhrah, محفظه mahfazah. — (*Nautical term*) زير شراعي zír-shirá'í. باد بان حفظ bád-bán-hifz.

Saver, *subs.* حافظ háfiz, نگهدار nigah-dár. رهاننده rihánandah. ايمني بخش ímaní-bakhsh.—(*Economist*) امساك كار imsák-kár, توفير بين taufír-bín. سخت گير sakht-gír, زياد آور ziyád-ávar.

Savin (*The tree Juniperus sabina*), *subs.* ابهل abhul.

Saving, *subs.* امساك imsák, توفير taufír. سخت گيري sakht-gírí, زياد آوري ziyád-ávarí. ادخار iddikhár.—(*Exception*) استثنا istisná, امتناع imtiná'.—(*Preservation*) حفظ hifz, نگاهداشت nigáh-dásht, تحفظ tahaffuz, صيانت siyánat.—*adj.* حفاظت كار hifazat-kar.—(*Frugal*) ممسك mumsik. نگاهدار nigáh-dár. موفر muvaffir, زياد آر ziyád-ár, احتياط كار ihtiyat-kár, سخت گير sakht-gír, تنگ گير tang-gír.—(*A saving clause*) فقره استثنائيه faqarah-i-istisná,iyah.

Savingly, *adv.* بقصد نجات bi-qasd-i-naját, بعزم رستگار bi-'azm-i-rastagár, متحفظانه mutahaffizánah.—(*Frugally*) موفرانه muvaffiránah, بطور زياد آوري bi-taur-i-ziyád-ávarí, بطرز احتياط bi-tarz-i-ihtiyát, ممسكانه mumsikánah, بخيلانه bakhílánah, با مضائقه bá-mazá,iqah, از روي حيف az-rúy-i-haif.

Savingness, *subs.* امساك imsák, احتياط كاري ihtiyat-

kárí, تنگ گيري tang-gírí, زياد آوري ziyád-ávarí, توفير taufír.

Savings-bank, *subs.* صندوق امنيت sandúq-i-amaní-yat, مخزن الفقرا makhzanu 'l-faqará.

Saviour, *subs.* رهاننده rihánandah, نجات دهنده naját-dihandah, ناصر násir, حافظ háfiz, وافي váfí, منقذ munqiz. مخلص mukhallis.

Savoir-faire, *subs.* زيركي zírakí, زرنگي zaringí, فراست firásat, زكاوت zakávat, ذهن zihn, كار داني kár-dání, قابليت qábilíyat.

Savorily, *adv.* لذيذانه lazízánah, خوش طعمانه khush-ta'mánah, بطور خوش مزگي bí-taur-i-khush-mazagí, با لذت bá-lazzat.

Savoriness, *subs.* لذت lazzat, لذيذي lazízí, خوش طعمي khush-ta'mí. خوش مزگي khush-mazagí, لذت داري lazzat-dárí.

Savour, *subs.* مزه mazah, گوار guvár, گوارا guvárá, طعم ta'm, لذت lazzat (*pl.* لذات lazzát).

Savour, *verb trans.* دوست داشتن dúst dáshtan, چشيدن chashídan, موافق طبع يافتن muváfiq-i-tab' yáftan.—*intrans.* مزه داشتن mazah dáshtan, اشارت كردن ishárat kardan, بوئي دادن bú,í dádan.—(*This savours of fraud*) اين بوئي فريب مي دهد ín bú,í-i-firíb mí-dihad.

Savourless, *adj.* بي طعم bí-ta'm, بي مزه bí-mazah, بي لذت bí-lazzat, بي چاشني bí-cháshní, بي ذائقه bí-záïqah.

Savourly, *adj.* خوش مزه khush-mazah, خوش طعم khush-ta'm, لذيذ lazíz, با ذائقه bá-záïqah.—*adv.* بطور خوش مزه bi-taur-i-khush-mazah, خوش طعمانه khush-ta'mánah, لذيذانه lazízánah, از روي لذت az-rúy-i-lazzat.

Savoury, *adj.* گوار guvár, لذيذ lazíz, خوش مزه khush-mazah, خوش طعم khush-ta'm, سائغ sáïgh.

Savoy (*Brassica sabanda*), *subs.* كلم kalam, كرنب kur-nub.

Saw, *subs.* اره arrah, اره irrah, منشار minshár.—(*Hand-saw*) دست اره dast-arrah.—(*Proverb*) مثل masl, مثال misál.—(*A wise saw*) گفته پر حكمت guf-tah-i-pur-hikmat, مقاله حكيمانه maqálah-i-hakímánah, سخن خوب sukhun-i-khub.

Saw, *verb trans.* با اره بريدن bá-arrah burídan, اره كردن arrah kardan, بريدن burídan.—*intrans.* اره كشيدن *or* زدن irrah kashidan *or* zadan, اره بر داشتن irrah bar-dáshtan, بريده شدن burídah shudan.

Saw-dust, *subs.* خاكه اره khákah-i-arrah, برادە burá-dah, نشاره nushárah, اكندي akandí.

Sawer, *subs.* اره كش arrah-kash, اره زن arrah-zan, نشار nashshár.

Saw-fish, *subs.* اره ماهي arrah-máhí, قرش qarsh.

Sawney, *subs.* كودن kaudan, احمق ahmaq, خر khar, خل دمنك khul-damank.

Saw-pit, *subs.* منشره mansharah, نشور گاه nashúr-gáh, جاي اره كشي jáy-i-arrah-kashí.

Saw-set, *subs.* اره تيز كن arrah-tíz-kun, منشار ساز minshár-sáz.

Sawyer, *subs.* اره كش arrah-kash, اره زن arrah-zan, نشار nashshár.

Saxifragous, *adj.* (*Medical term*) سنگ شكن sang-shikan, سنگ اشكن sang-ashkan, سنگ مثانه شكن sang-i-masánah-shikan.

Saxon, *subs.* (*Person*) سكسان saksán (European).—(*Language*) زبان سكساني zabán-i-saksání (European), لسان سكساني lisán-i-saksání (European). — *adj.* سكساني saksání (European), متعلق بسكساني muta'al-liq-bi-saksání (European).

Saxonism, *subs.* سكسانيت saksáníyat (European), اصطلاح سكسانيان istiláh-i-saksániyán (European).

Say, *subs.* گفت guft, گفتار guftár, قول qaul, سخن su-khun, كلام kalám, نطق nutq.—(*Let him have his say*) بگذار سخن خودرا ادا كند bi-guzár sukhun-i-khud-rá adá kunad.

Say, *verb*, گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تقرير taqrír kardan, ادا نمودن adá nimúdan, اظهار كردن izhár kardan.—(*Respectfully*) فرمودن farmúdan (*rt.* فرما farmá *and* فرماي farmáy).—(*One would say*) گويا gúyá.—(*That is to say*) يعني ya'ní, الغرض al-gharaz.—(*As I say*) بە گفته من bi-guftah-i-man.—(*It is said*) مي گويند mí-gúyand, اظهار ميگردد izhár-mí-gardad.—(*What have they to say?*) چه حرفي دارند chih harfí dárand. — (*What had he to say on that point?*) چه گفت كه guft kih chih.—(*What are you saying?*) چه حرفسيت ميزني chih harfí 'st mí-zaní.—(*As much as to say*) يعني ya'ní, گفتم گويا gúyá guftam (the verb being in accordance with the person speaking).

Saying, *subs.* گفتار guftár, سخن sukhun, مقالت maqá-lat, قول qaul.—(*Proverb*) مثل masal, مثال misál, تمثال timsál (*pl.* تماثيل tamásíl), ضرب المثل zarbu 'l-masal, مثله masalah (*pl.* امثال amsál), گفتار دقيق guftár-i-daqíq, سخن مختصر sukhun-i-mukhtasar, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), اندرز andurz, عبرت 'ibrat.

Scab, *subs.* (*Of a wound*) پوست ريش púst-i-rísh, پوست زخم púst-i-zakhm, كوله kúlah.—(*Itch*) جرب jarab, گر gar.—(*Scar*) اثر asar (*pl.* آثار ásár), نشان nishán, داغ dágh.

Scabbard, *subs.* غلاف ghiláf, نيام niyám, ميان miyán, جفير jafír, قراب qiráb.

Scabbard, *verb*, در غلاف كردن dar-ghiláf kardan, در نيام نهادن dar-niyám nihádan.

Scabbed, *adj.* پر ریش pur-ríish, جرب دار jarab-dár, گر gar, گرگین gar-gín, مجروح majrúh.—(*Mean*) مهین mahín, دون dún, حقیر haqír, نا چیز ná-chíz.

Scabbedness, *subs.* پر ریشي pur-ríshí, جربداري jarab-dárí, مجروحي majrúhí.—(*Meanness*) مهانت mahánat, دوني dúní, حقیري haqírí, نا چیزي ná-chízí.

Scabbiness, *subs.* ریشداري ríish-dárí, جرب jarab, گري garí, گرگیني gar-gíní.

Scabby, *adj.* پر ریش pur-ríish, جرب دار jarab-dár, گر gar, گرگین gar-gín, مجروح majrúh.

Scabies (*The disease Itch*), *subs.* جرب jarab, گر gar.

Scabiosa arvensis (*The plant Common field scabious*), *subs.* مامیثا mamísá.

Scabiosa columbaria, *subs.* جزر الراعیة jazaru 'r-rá'íyat.

Scabious, *adj.* پر ریش pur-ríish, جرب دار jarab-dár, گر gar, گرگین gar-gín, مجروح majrúh.

Scabrous, *adj.* (*Rough*) سطبر sitabr, درشت durusht, نا صاف ná-sáf, زبر zabar, نا هنجار ná-hanjár.—(*Harsh*) نا ملائم ná-muláïm, سخت sakht, خشن khashin.—(*Unmusical*) نا ساز ná-sáz, بد نوا bad-navá, بي آهنگ bí-áhang.

Scabrousness, *subs.* (*Roughness*) سطبري sitabrí, درشتي durushtí, زبري zabarí, نا همواري ná-ham-várí.—(*Harshness*) نا ملائمي ná-muláïmí, سختي sakhtí, خشونت khushúnat.—(*Unmusicalness*) نا سازي ná-sází, بد نوائي bad-navá,í, بي آهنگي bí-áhangí, نا هنجاري ná-hanjárí.

Scaffold, *subs.* (*Wooden platform*) چوب بست chúb-bást, دار بست dár-bást, تلواره talvárah, منجنیق manjaníq, تخته بند takhtah-band, طبقه tabaqah.—(*For criminals*) دار dár, صلیب salíb, ماچان máchán, شنق گاه shanq-gáh.

Scaffold, *verb*, تخته بند ساختن takhtah-band sákhtan, چوب بست درست کردن chúb-bast durust kardan, متحمل شدن mutahammil shudan, بر داشت نمودن bar-dásht nimúdan.

Scaffoldage, *subs.* تخته بندي takhtah-bandí, دهلیز dihlíz, غلام گردش ghulám-gardish, زمینه زیر تهي zamí-nah-i-zír-tuhí.

Scaffolding, *subs.* چوب بندي chúb-bandí, پله pillah, اسباب چوب بندي asbáb-i-chúb-bandí.

Scalable, *adj.* قابل صعود qábil-i-sa'úd, قابل سنجش qábil-i-sanjish, سنجش پذیر sanjish-pazír, پاك شدني pák-shudaní, پوست کندني púst-kandaní, گستردني gustardaní.

Scalade, *subs.* (*Military term*) بالا روي bálá-raví, تسور tasavvur, بر آمد bar-ámad.

Scalade, *verb*, (*Military term*) بالا رفتن bálá raftan, تسور نمودن tasavvur nimúdan, بر آمدن bar-ámadan.

Scald, *subs.* سوختگي súkhtagí, داغ dágh, نشان nishán.—(*Scurf*) بشره basharah, گري garí, آردك árdak.—(*Bard*) شاعر shá'ir, سخن رو sukhun-var.—*adj.* حقیر haqír, نا چیز ná-chíz, بي قابلیت bí-qábilíyat. دون dún, مهین mahín, کم قدر kam-qadr.

Scald, *verb*, با آب گرم سوختن bá-áb-i-garm súkhtan, سوزاندن súzándan, بجوش آوردن bi-júsh ávardan.

Scald-head (*Favus porrigo—Ring-worm*), *subs.* کچلي kachalí, حزاز huzáz.

Scaldic, *adj.* شعراي shu'aráí, شاعري shá'irí. شعري shi'rí.

Scalding, *adj.* سوزان súzán, جوشان júshán.

Scaldings, *subs.* (*Medical term*) سوزنك súzanak.

Scale, *subs.* (*Of a balance*) کفه kiffah (*pl.* کفف kifaf), پله pillah.—(*Of a crocodile*) سپر sipar.—(*Of a fish*) پولك ماهي púlak-i-máhí, فلس fils (*pl.* افلس aflás *and* فلوس fulús).—(*Gradation*) درجه darajah, تدریج tadríj.—(*For maps, &c.*) مقیاس miqyás.

Scale, *verb trans.* پوست کندن púst kandan, سنجیدن sanjídan, پاك کردن pák kardan, گستردن gustardan.—(*Military term*) بر آمدن bar-ámadan. بالا رفتن bálá raftan, صعود نمودن sa'úd nimúdan, عروج کردن 'urúj kardan.—*intrans.* پوست انداختن púst andákhtan.

Scaleless, *adj.* بي کفه bí-kiffah, بي پله bí-pillah. بي فلس bí-fils, بي پولك bí-púlak, بي مقیاس bí-miq-yás.

Scalene, *adj.* نا متساوي ná-mutasáví, غیر متساوي الاضلاع ghair-i-mutasáríu 'l-azlá'.—(*A scalene triangle*) مثلث غیر متساوي الاضلاع musallas-i-ghair-i-mutasávíu 'l-azlá'.

Scales, *subs.* ترازو tarázú, میزان mízán.—(*Basin of*) کفه kiffah (*pl.* کفف kifaf), پله pillah.

Scaliness, *subs.* فلسداري fils-dárí. پولك داري púlak-dárí.—(*Scabbiness*) جرب داري jarab-dárí. گرگیني gar-gíní.—(*Roughness*) نا همواري ná-ham-várí. درشتي durushtí.—(*Meanness*) دوني dúní. حقیري haqírí.

Scall, *subs.* (*Scab*) جرب jarab, گري garí.—(*Leprosy*) برص baras, پیسي písí.

Scallion, *subs.* پیاز پوك piyáz-i-púk, پیاز پوسیده piyáz-i-púsídah, پیاز سبز piyáz-i-sabz, بصل اخضر basal-i-akhzar.

Scallop, *subs.* کجي kají, کنگره kungurah. گوشه gúshah, دندانه dandánah, کمانه kamánah.—(*Mollusc*) صدف sadaf, استردیا istirdíyá, گوش ماهي gúsh-máhí.

Scallop, *verb*, کمانه دار ساختن kamánah-dár sákhtan, کنگره دار ساختن kungurah-dár sákhtan. دندانه دار نمودن dandánah-dár nimúdan.

Scalloped, *part. and adj.* کمانه دار kamánah-dár, کنگره دار kungurah-dár, دندانه دار dandánah-dár.

Scalp, *subs.* پوست فرق سر púst-i-farq-i-sar, پوست کله púst-i-kallah, شولي shavá.

Scalp, *verb*, پوست سر کندن púst-i-sar kandan, غلاف از سر بر داشتن ghiláf az-sar bar-dáshtan.

Scalpel (*Surgical knife*), *subs.* سکین sakkín, کارد kárd, آلت جراحي álat-i-jarráhí.

Scalping-knife, *subs.* کارد پوست کله کني kárd-i-púst-i-kallah-kuní.

Scaly, *adj.* فلس دار fils-dár, فلس مانند fils-mánand, پولك دار púlak-dár, پولك وار púlak-vár.—(*Scabby*) جرب دار jarab-dár, گرگین gar-gín.—(*Rough*) نا هموار ná-ham-vár, درشت durusht.—(*Mean*) دون dún, حقیر haqír.

Scamble, *verb*, هجوم آوردن hujúm ávardan, گیر و دار gír-u-dár kardan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), شتافتن shitáftan (*rt.* شتاب shitáb), بسرعت حرکت bi-sur'at harakat kardan, جسارت نمودن jasárat nimúdan.

Scambler, *subs.* مهمان نا خوامنته mihmán-i-ná-khástah, مهمان زور mihmán-i-zúr.

Scammony (*Powdered root of the plant Convolvulus scammonia*), *subs.* مصموده mahmúdah, سقمونیا suqmúniyá (European).

Scamp, *subs.* وبش vabsh (*pl.* اوباش aubásh), لوطي lútí, دني طبع duní-tab', الدنگ aldang.

Scamper, *verb*, دویدن davídan, گریختن guríkhtan (*rt.* گریز guríz), بدر رفتن bi-dar raftan, فرار کردن firár kardan.

Scan, *verb*, نظر نمودن nazar nimúdan, نگران گشتن nigrán gashtan, ملاحظه کردن muláhazah kardan, نگاه کردن nigáh kardan.—(*Poetry*) *trans.* بدقت سنجیدن bi-diqqat sanjídan, موزون خاندن mauzún khándan.—*intrans.* تقطیع کردن taqtí' kardan.

Scandal, *subs.* بهتان buhtán, تهمت tuhmat, غیبت ghíbat, افترا iftirá.—(*Disgrace*) عیب 'aib, ننگ nang, عار 'ár, قباحت qabáhat, فضیحت fazíhat, رسوائي rusvá,í.—(*This is a public scandal*) این ننگ قوم است ín nang-i-qaum ast.

Scandalize, *verb*, رنجانیدن ranjánídan, مذمت کردن mazammat kardan, بد نام ساختن bad-nám sákhtan, لغزانیدن laghzánídan, مفتضح ساختن muftazih sákhtan, تفضیح کردن tafzíh kardan, رسوا نمودن rusvá nimúdan, بهتان زدن buhtán zadan, اهانت نمودن ihánat nimúdan, متهم کردن muttahim kardan.

Scandalous, *adj.* فرو مایه furú-máyah, بد bad, زبون zabún, ننگ آور nang-ávar, رسوا ساز rusvá-sáz, قباحت کار qabáhat-kár, زشت zisht, مایه بد نامي máyah-i-bad-námí.

Scandalously, *adv.* مفتضحانه muftazihánah, مفضحانه mufzihánah, بد نامانه bad-námánah, بطور قباحتمندي bi-taur-i-qabáhat-mandi, مهیبانه mahínánah.

Scandalousness, *subs.* فرو مایگي furú-máyagí, زبوني zabúní, قباحت qabáhat, مذمت mazammat, زشتي zishtí, بد نامي bad-námí, خباثت khabásat.

Scandent, *adj.* صاعد sá'id, بالا رو bálá-rau, عروج نما 'urúj-nimá, پیچ خوار pích-khár.

Scandix cerefolium (*The herb Chervil*), *subs.* علف معطر 'alaf-i-mu'attar.

Scanning, *subs.* دقت سنجي díqqat-sanjí, نظر دقت nazar-i-diqqat, ملاحظه muláhazah.—(*Of verse*) تقطیع taqtí', سخن سنجي sukhun-sanjí, موزون خواري mauzún-khárí.—(*Foot of a verse in scanning*) رکن rukn (*pl.* ارکان arkán), جز juz.

Scansorial, *adj.* صاعد sá'id, بالا رو bálá-rau, عروج نما 'urúj-nimá, پیچ خوار pích-khár.

Scant, *adj.* قلیل qalíl, کم kam, ناقص náqis, تنگ tang, اندك andak, سبك sabuk, نا موفور ná-maufúr, خفیف khafíf, غیر کافي ghair-i-káfí.—(*Scant justice*) عدالت ناقصه 'adálat-i-náqisah, انصاف ناقص insáf-i-náqis.

Scantily, *adv.* ناقصانه náqisánah, بطور قلت bi-taur-i-qillat, بطرز تنگ گیري bi-tarz-i-tang-gírí, سبکانه sabukánah, کم کم kam-kam, ریزه ریزه rízah-rízah.

Scantiness, *subs.* کمي kamí, قلت qillat, تنگي tangí, اندکي andakí, نا تمامي ná-tamámí, نقصان nuqsán, منقصت manqasat, عدم کفایت 'adam-i-kifáyat, ناموفوري ná-maufúrí.

Scantle, *verb trans.* ریزه ریزه کردن rízah-rízah kardan, خرده خرده ساختن khurdah-khurdah sákhtan.—(*Shiver*) لرزاندن larzándan, مرتعش گردانیدن murta'ish gardánídan.—*intrans.* کم آمدن kam ámadan, قصور ورزیدن qusúr varzídan, نقص داشتن naqs dáshtan, نتوانستن na-tavánistan, ریزه ریزه شدن rízah-rízah shudan.

Scantling, *subs.* (*Pattern*) نمونه nimúnah, مثال misál, انموذج inmúzaj, مشت musht, قبضه qabzah.—(*Little*) مقدار کم miqdár-i-kam, کمي kamí, اندکي andakí.—(*Of boat*) چوب خرده khurdah-i-chúb, چوب خرده chúb-i-khurdah, چوب ریزه chúb-i-rízah, تراشه کوچك tiráshah-i-kúchik, قطعه qit'ah, کسره kasrah.

Scantly, *adv.* (*Scarcely*) ندرةً nudratan, بصعوبت bi-su'úbat, نه بطور تمام nah-bi-taur-i-tamám, ناقصانه náqisánah.—(*Perniciously*) مفتقرانه muftaqiránah, ممسکانه mumsikánah, بخیلانه bakhílánah.

Scantness, *subs.* قلت qillat, کمي kamí, نقصان nuqsán, عدم کفایت 'adam-i-kifáyat, افتقار iftiqár, احتیاج ihtiyáj.

Scanty, *adj.* قلیل qalíl, کم kam, تنگ tang, اندك andak, غیر کافي ghair-i-káfí, ناقص náqis.

Scape, *subs.* (*Botanical term*) ساقه گل sáqah-i-gul.

Scapegoat, *subs.* بز طلیقه buz-i-talíqah, بز عزازیل buz-i-'azázíl.—(*He was the scapegoat in this matter*) در این ماده سنگ رو یخ بود dar-ín-máddah sang rú-i-

yakh búd (*lit.* In this matter he was a stone on the ice).

Scapegrace, *subs.* وحشي vahshí, آتش پا átish-pá, زود رنج zúd-ranj, نازك طبيعت názuk-tabí'at, بي هوش bí-húsh, مدمغ muddamagh.

Scapeless, *adj.* (*Botanical term*) بي ساق bí-sáq, بي ساقه bí-sáqah.

Scapement, *subs.* نقاله naqqálah, محراك mihrák, چرخ ساعت charkh-i-sá'at.

Scaphoid, *adj.* سفينه شكل safínah-shakl, كشتي مانند kashtí-mánand.—(*Hollow*) مجوف mujavvaf, ميان تهي miyán-tuhí.

Scapula, *subs.* (*Anatomical term*) استخوان شانه ustukhán-i-shánah, عظم كتف 'azm-i-katif.

Scapular, *subs.* (*Anatomical term*) پوش شانه shánah-púsh, كتفيه katifíyah.—*adj.* كتفي katifí, شانگي shánagí, دوشي dúshí.

Scar, *subs.* داغ dágh, نشان nishán, اثر asar (*pl.* آثار ásár), وسم vasm (*pl.* وسوم vusúm).—(*Rock*) صخره sakharah, قله qallah, كمر kamar.

Scar, *verb,* داغ نمودن dágh nimúdan, نشان كردن nishán kardan, سمت نهادن simat nihádan, وسم كردن vasm kardan.

Scarabæus stercorarius (*Black-beetle*), *subs.* جعل مركين غلطان ja'l-i-sarkín-i-ghaltán, گه گرد كن guh-gird-kun.

Scaramouch, *subs.* مقلد muqallid, مسخره باز maskharah-báz, بازيگر bází-gar.

Scarce, *adj.* (*Rare*) نادر nádir, كم kam, كمياب kam-yáb, نا ياب ná-yáb, گران girán, غير كافي ghair-i-káfí. —(*Few*) كم عدد kam-'adad, كم kam, قليل qalíl, شاذ sház.

Scarcely, *adv.* با دشواري bá-dushvárí, مشكلانه mushkilánah, با دقت bá-diqqat, با صعوبت bá-su'úbat, هنوز نه hanúz-nah.

Scarcity, *subs.* كمي kamí, قحطي qahtí, قلت qillat, كم رسي kam-rasí, تنگي tangí, غلا ghalá, گراني girání, نا بودي ná-búdí, تنگسالي tang-sálí, خشكسالي khush-sálí, مضائقه muzáïqah.

Scare, *subs.* دهشت dahshat, هول haul, خوف khauf, رعب ru'b, ترس tars, بيم bím.

Scare, *verb,* ترسانيدن tarsánídan, هول دادن haul dádan, تخويف كردن takhvíf kardan, ترعيب نمودن tar'íb nimúdan.

Scarecrow, *subs.* (*In a corn-field*) مترس matars, كلاغ ترسان kalágh-tarsán, رجل لعين rajl li-'ain. — (*Metaphorically*) مايه ترس máyah-i-tars, اسباب انديشه asbáb-i-andíshah, سر خر sar-i-khar.

Scarf, *subs.* گردنبند gardan-band, شال shál, حلق پوش halq-púsh.

Scarf, *verb,* بر خود انداختن bar-khud andákhtan. بر كردن bar-kardan, رو دوش افكندن rú-i-dúsh afkandan, سرسری پوشيدن sarsarí púshídan. — (*Applied to timber*) جفت كردن juft kardan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), سر هم نمودن sar-ham nimúdan, وصل كردن vasl kardan.

Scarfing, *subs.* جفت سازي juft-sází, جفت گيري juft-gírí, وصل vasl, پيوند paivand.

Scarf-skin, *subs.* (*Medical term*) غشا جلد ghishá-i-jild, پرده پوست pardah-i-púst, روه پوست ravah-i-púst

Scarification, *subs.* حجامت hajámat, احتجام ihtijám, نشتر زني nishtar-zaní, تشريط tashrít.

Scarifier, *subs.* (*Person*) حجام hajjám, حجامتگر hajámat-gar, مشرط musharrit.—(*Thing*) نشتر nishtar. آلت حجامت álat-i-hajámat. — (*Agricultural instrument*) زمين مست كن zamín-sust-kun, مرغات markhát.

Scarify, *verb,* حجامت كردن hajámat kardan, نشتر زدن nishtar zadan, تيغ زدن tígh zadan, نيش زدن nísh zadan.

Scarlatina, *subs.* (*Disease*) تب سرخه tab-i-surkhah, تب قرمز tab-i-qirmiz, مخملك makhmalak, گل افشانه gul-i-afshánah, مرگيجه margíjah.

Scarlatinous, *adj.* حماي hummáí, از تب az-tab, از تب سرخه az-tab-i-surkhah, تب قرمزه tab-i-qirmizah.—(*Red*) سرخ رنگ surkh-rang, احمر ahmar, حمرا humrá, مئر لاطي saqar-látí.

Scarlet, *subs.* قرمز qirmiz, سرخ surkh, سقرلات saqarlát (European). — (*Cloth*) جامه سرخ jámah-i-surkh, لباس قرمز libás-i-qirmiz, ثوب احمر saub-i-ahmar.—*adj.* قرمزي qirmizí, سرخ surkh, احمر ahmar.

Scarlet-fever, *subs.* (*Disease*) تب سرخه tab-i-surkhah, تب قرمز tab-i-qirmiz, مخملك makhmalak, گل افشانه gul-i-afshánah, مرگيجه margíjah.

Scarp, *subs.* كنار دروني خندق kinár-i-darúní-i-khanduq, شفه داخلي حفره shifah-i-dákhilí-i-hufrah.

Scath, *subs.* ضرر zarar, خسارت khasárat, زيان ziyán, تلف talaf.

Scath, *verb,* (*Injure*) ضرر رسانيدن zarar rasánídan, تلف كردن talaf kardan, هلاك ساختن halák sákhtan, زيان دادن ziyán dádan.—(*Waste*) ضائع كردن zá'i' kardan, تضييع نمودن tazyí' nimúdan, بر باد دادن bar-bád dádan.

Scathful, *adj.* مضر muzirr, مخسر mukhsir, متلف mutlif, مهلك muhlik.

Scathless, *adj.* بي خسارت bí-khasárat, بي ضرر bí-zarar, بي اتلاف bí-itlaf.

Scatter, *verb trans.* (*Disperse*) پراگندن parágandan, پراگنده ساختن parágandah sákhtan, متفرق كردن mutafarriq kardan, پريشان كردن parishán kardan, تبديد tabdíd nimúdan, نثار نمودن nisár nimúdan, نشر

نمودن nashr nimúdan, انتشار نمودن intishár nimúdan, منتشر ساختن muntashir sákhtan, پخش کردن pakhsh kardan.—(*Strew*) ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), افشاندن afshándan, گستردن gustardan, پراگندن parágandan, پاشیدن páshídan.—*intrans.* متفرق شدن mutafarriq shudan, انتشار یافتن intishár yáftan, پراگنده شدن parágandah shudan, پهن گشتن pahn gashtan.—(*To scatter to the winds*) بر باد دادن bar-bád dádan.

Scatter-brain, *subs.* پریشان خیال parishán-khiyál, مخبط mukhabbat, آشفته حال áshuftah-hál, مشوش mushavvash.

Scattered, *part.* پراگنده parágandah, پریشان parishán, افشانده afshándah, منتشر muntashir, ریخته ríkhtah, پاشیده páshídah, تار مار tár-már, پخش pakhsh, متفرق mutafarriq, مفروز mafrúz, مفروق mafrúq, منتشر muntasir, منثور mansúr.—(*As a locality*) واسع vási', پهناور pahn-ávár.

Scatterings, *subs.* منتشرات muntashirát, اشیا متفرقه ashyá-i-mutafarriqah.

Scavenger, *subs.* کناس kannás, کوچه پاك کن kúchah-pák-kun, مهتر mihtar, خاك روبه کش khák-rúbah-kash.

Scene, *subs.* منظر manzar, تماشا tamáshá.—(*Stage*) پرده pardah, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), فصل fasl (*pl.* فصول fusúl).—(*Scene of action*) میدان کار maidán-i-kár, محل عمل mahall-i-'amal.—(*There was quite a scene*) هنگامه بود hangámah búd.—(*It was a remarkable scene*) مجلس قابل ذکری بود majlis-i-qábil-i-zikrí búd.

Scenery, *subs.* نظر انداز nazar-andáz, فرجه گاه farjah-gáh, فضا گاه fazá-gáh, نزهتگاه nuzhat-gáh, نقشه naqshah, تصویر مجلس tasvír-i-majlis.

Scenic, *adj.* مجلسي majlisí, نزهتگاهي nuzhat-gáhí, فرجه گاهي farjah-gáhí, منظري manzarí, تماشا دار tamashá-dár.

Scenographic, *adj.* تصويري tasvírí, نگارشي nigárishí, تشکيلي tashkílí, تجسيمي tajsímí.

Scenography, *subs.* مجلس سازي majlis-sází, تصوير کشي tasvír-kashí, صورت نگاري súrat-nigárí, تشکيل سازي tashkíl-sází, مجسم گرداني mujassam-gardání, نقشه مجلس naqshah-i-majlis.

Scent, *subs.* بوي búy, بخور bukhúr, عطر 'itr, شميم shamím, رائحه ráïhah, شامه sháimmah.—(*In hunting*) بوي búy, پي pay, اثر asar (*pl.* آثار ásár), تعاقب ta'á-qub, طريق taríq, جاده jáddah.—(*He put him off the scent*) اورا از جاده منحرف ساخت ú-rá az-jáddah mun-harif sákht.

Scent, *verb*, معطر ساختن mu'attar sákhtan, خوش گردانيدن khush gardánídan, بوي دار نمودن búy-dár nimúdan, عطر زدن 'itr zadan.—(*As a dog*) تعاقب کردن ta'áqub kardan, بو کشيدن bú kashídan, بر اثر رفتن bar-asar raftan.

Scent-box, *subs.* عنبر دان 'ambar-dán, عطر دان 'itr-dán.

Scented, *part.* معطر mu'attar, خوش بو khush-bú.

Scentful, *adj.* بو دار bú-dár, عطر دار 'itr-dár, رائحه دار ráïhah-dár.

Scentless, *adj.* بي بو bí-bú, بي رائحه bí-ráïhah, بي عطر bí-'itr.

Sceptic, *subs.* شکاك shakkák, شك دار shakk-dár, مرتاب murtáb, مشتبه کار mushtabih-kár, صوفي súfí. [The latter title was formerly given to learned and pious sages, but now most of this class are free-thinkers.]

Sceptical, *adj.* شکاك shakkák, شك دار shakk-dár, مرتاب murtáb, مشتبه کار mushtabih-kár, صوفي súfí.

Sceptically, *adv.* شك کنان shakk-kunán, مرتابانه murtábánah.

Scepticism, *subs.* شك shakk, شبهه shubhah, ارتياب irtiyáb, مشتبه کاري mushtabih-kárí, تصوف tasavvuf.

Sceptre, *subs.* عصا 'asá (*pl.* اعصا a'sá), قضيب qazíb (*pl.* قضبان quzbán), سبط sibt, تعليمي ta'límí, آلت اقتدار álat-i-iqtidár.

Sceptre, *verb*, اقتدار دادن iqtidár dádan, تسلط بخشيدن tasallut bakhshídan, شاه نمودن sháh nimúdan, حکمران کردن hukm-rán kardan.

Sceptred, *adj.* مسلط musallat, عصا دار 'asá-dár, صاحب اقتدار sáhib-iqtidár.

Sceptreless, *subs.* بي قضيب bí-qazíb, بي عصا bí-'asá, بي اقتدار bí-iqtidár, بي اختيار bí-ikhtiyár.

Schedule, *subs.* بند تفصيل band-i-tafsíl, فهرست fihrist, دفتر daftar, ريز ríz, قائمه qáïmah (*pl.* قوائم qaváïm).

Schedule, *verb*, فهرست کردن fihrist kardan, تفصيل دادن tafsíl dádan, دفتر ساختن daftar sákhtan, ريز نوشتن ríz nivishtan, قائمه درست کردن qáïmah durust kardan.

Schematism, *subs.* ترکيب اشکال سيارات tarkíb-i-ashkál-i-sayyárát. صورت مخصوصه súrat-i-makhsúsah, ترتيب tartíb, تقدير taqdír, نظام nizám.

Schematist, *subs.* مخترع mukhtari', نظام دان nizám-dán, مدبر mudabbir, تمهيد گر tamhíd-gar.

Scheme, *subs.* (*Contrivance*) ايجاد íjád, تجويز tajvíz, اختراع ikhtirá', ابداع ibdá', منصوبه mansúbah, تمهيد tamhíd, پيش نهاد pish-nihád, قصد qasd, فکر fikr, خيال khiyál, انديشه andíshah, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), مقصود maqsúd, غرض gharaz, رائي ráí.—(*Plot*) سازش sázish, معاهده mu'áhadah, وفاق vifáq, اتفاق ittifáq, توطئه tautïah, هم عهدي ham-'ahdí.—(*Scheme of the heavens*) تقدير سماوي taqdír-i-samáví, نظام آسماني nizám-i-ásmání.

Scheme, *verb trans.* تدبير كردن tadbír kardan, تمهيد نمودن tamhíd nimúdan, اختراع كردن ikhtirá' kardan, ايجاد نمودن íjád nimúdan, انگاره ساختن angárah sákhtan.—(*Plot*) مكر كردن makr kardan, كيد نمودن kaid nimúdan, توطئه كردن tautïah kardan.—*intrans.* چاره انديشيدن chárah andíshídan, اسباب فراهم آوردن asbáb faráham ávardan.

Schemer, *subs.* مدبر mudabbir, تمهيد گر tamhíd-gar, چاره انديش chárah-andísh.—(*Plotter*) مكاره makkárah, كياد kayyád, حيله دان hílah-dán.

Schemist, *subs.* تدبير دان tadbír-dán, تمهيد دان tamhíd-dán.

Schesis, *subs.* بنيه bunyah, مزاج mizáj, خوئي khú,í, عادت 'ádat.

Schism, *subs.* جدائي jidá,í, بدعت bid'at, رفض rafaz, اختلاف ikhtiláf, اعتزال i'tizál, شق عصا shaqq-i-a'sá, اقتسام iqtisám, تفرق tafarruq, تشيع tashayyu', تحزب tahazzub, شقاق shiqáq, شيعه shí'ah (*pl.* اشياع ashyá' *and* شيع shuyu').

Schismatic, *subs.* اهل بدعت ahl-i-bid'at, اهل اعتزال ahl-i-i'tizál, اهل شقاق ahl-i-shiqáq.

Schismatical, *adj.* رافضي ráfizí, خارجي khárijí, شبهه انگيز shubhah-angíz, تفرقه آر tafriqah-ár, شقاقي shiqáqí, اقتسامي iqtisámí, اعتزالي i'tizálí, بدعتي bid'atí, تشيعي tashayyu'í, تفرقي tafarruqí.

Schist, *subs.* (*Geological term*) صخر مورق sakhar-i-muvarraq, جبل مطبق jabal-i-mutabbaq.

Schistose, *adj.* (*Geological term*) مورق muvarraq, مطبق mutabbaq, پرده بر پرده pardah-bar-pardah.

Scholar, *subs.* طالب العلم tálibu 'l-'ilm, طلبه talabah (*pl.* طلاب tulláb), تلميذ talmíz (*pl.* تلاميذ talámíz), شاگرد shágird, مريد muríd, دبستاني dabistání, مكتبي maktabí, متعلم muta'allim, علم دوست 'ilm-dúst.—(*Man of letters*) عالم 'álim (*pl.* علام 'ullám), فاضل fázil, صاحب كمال sáhib-kamál, صاحب علم sáhib-'ilm, استاد ustád, اديب adíb, زباندان zabán-dán, دانا dáná, با معرفت bá-ma'rifat.

Scholar-like, *adj.* تلميذ وار talmíz-vár, عالم صفت 'álim-sifat, دانا وش dáná-vash, استاد سان ustád-sán.

Scholarly, *adv.* متعلمانه muta'allimánah, استادانه ustádánah, دانايانه dánáyánah, شايسته اهل علم sháyistah-i-ahl-i-'ilm.

Scholarship, *subs.* دانش dánish, علم 'ilm, تحصيل tahsíl, معرفت ma'rifat, حكمت hikmat, استادي ustádí, تأديب tádíb, عالميت 'álimíyat, تلميذي talmízí. —(*Foundation for the support of a scholar*) معاش ma'ásh, وظيفه vazífah (*pl.* وظائف vazáïf), مقرري muqarrarí.

Scholastic, *adj.* مدرسه دوست madrasah-dúst, مكتب پرست maktab-parast, مقلد muqallad.—*adj.* مكتبي maktabí, مدرسي madrasí, شاگردي shágirdí, تلميذي talmízí, علمي 'ilmí, عالمي 'álimí, استادي ustádí.

Scholastically, *adv.* شاگردانه shágirdánah, تلميذانه talmízánah, استادانه ustádánah, عالمانه 'álimánah, اديبانه adíbánah, بر-وفق مكتب bar-vifq-i-maktab.

Scholasticism, *subs.* زرنگي مكتب zaringí-i-maktab, طريق مدارس taríq-i-madáris, دبستانيت dabistáníyat, طالب علمي tálib-i-'ilmí, مدرسگي madrasagí.

Scholiast, *subs.* مفسر mufassir, شارح shárih, حواشي نويس haváshí-nivís.

Scholiastic, *adj.* مفسري mufassirí, شارحي shárihí, از حواشي نويس az-haváshí-nivís.

Scholium, *subs.* ضميمه علمي zamímah-i-'ilmí, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), شرح sharh.

School, *subs.* مكتب maktab (*pl.* مكاتب makátib), مدرسه madrasah (*pl.* مدارس madáris), درسخانه darskhánah, دبستان dabistán, دبيرستان dabíristán, كتاو kuttáv (*vulg.*), كتو kuttau (*vulg.*).—(*Common school*) مكتب عوام maktab-i-'avámm.—(*High schools*) مكتبهائي عاليه maktabahá,í-i-'álíyah.—(*Middle-class schools*) مكتبهائي وسط maktabahá,í-i-vasat.—(*Military school*) مكتب عشكريه maktab-i-'askarívah, مكتب حربيه maktab-i-harbíyah.—(*Normal schools*) مكاتب رشديه makátib-i-rashadíyah.—(*Public school*) مكتب كل maktab-i-kull, جمع تلاميذ jam'-i-talámíz, وضع تعليم vaz'-i-ta'lím, محل ترقي mahall-i-taraqqí.—(*School of medicine*) مدرسه طبيه madrasah-i-tibbíyah, مكتب طبابت maktab-i-tabábat.—(*School of theology*) مدرسه الهيات madrasah-i-iláhíyát, مكتب ديني maktab-i-díní, مدرسه علم لاهوت madrasah-i-'ilm-i-láhút. —(*School of thought*) مدرسه فكر madrasah-i-fikr.—(*School of music*) مكتب موسقي maktab-i-músiqí.—(*School of philosophy*) مكتب فلسفه maktab-i-falsafah. —(*To remain at school*) بمكتب دوام كردن bi-maktab davám kardan.

School, *verb,* تعليم دادن ta'lím dádan, تأديب كردن tádíb kardan, تربيت نمودن tarbiyat nimúdan, نصيحت دادن nasíhat dádan.

School-boy, *subs.* بچه مكتبي bachchah-i-maktabí, شاگرد مدرسه shágird-i-madrasah.

School-dame, *subs.* معلمه mu'allimah, مدرسه mudarrisah, عالمه خانم 'álimah-khánam, استاد بيگم ustádah-begum.

School-fellow, *subs.* هم مكتب ham-maktab, هم مكتبي ham-maktabí, هم شاگردي ham-shágirdí, هم درس ham-dars, هم كتوي ham-kuttaví (*vulg.*).

School-house, *subs.* مكتب خانه maktab-khánah, معلم خانه mu'allim-khánah.

Schooling, *subs.* (*Instruction*) تعليم ta'lím, تربيت tarbiyat, پند pand, نصيحت nasíhat.—(*Reprimand*)

تأديب tádíb, ملامت malámat, توبيخ taubíkh, اندرز andurz.

School-man, *subs.* اهل مكتب ahl-i-maktab, مكتبي maktabí.

School-master, *subs.* آخوند ákhund, آخون ákhun, استاد ustád, معلم mu'allim, ملا مكتبي mullá-i-maktabí.

School-mistress, *subs.* معلمه مكتب mu'allimah-i-maktab, معلمه مدرسه mu'allimah-i-madrasah.

Schooner, *subs.* جهاز دو دقلي jaház-i-dú-daqalí, سفينه دو شراعي safínah-i-dú-shirá'í.

Sciagraphy, *subs.* سايه نگاري sáyah-nigárí, ظل نويسي zill-nivísí, تصوير ظلال tasvír-i-zilál.

Sciatic, *adj.* (*Medical term*) نساي nisáí, عرق النساي 'araqu 'n-nisáí.

Sciatica (*Rheumatic affection of the hip-joint*), *subs.* نسا nisá, عرق النسا 'araqu 'n-nisá.

Science, *subs.* علم 'ilm (*pl.* علوم 'ulúm), معرفت ma'rifat (*pl.* معارف ma'árif), حكمت hikmat, فن fann (*pl.* فنون funún).—(*The exact sciences*) علوم رياضيه 'ulúm-i-riyázíyah, فنون رياضيه funún-i-riyázíyah.—(*Moral science*) علم اخلاق 'ilm-i-akhláq.—(*Natural science*) علم طبيعي 'ilm-i-tabí'i, معارف طبيعيه ma'árif-i-tabí'íyah.—(*The science of war*) فن حرب fann-i-harb, علم جنگ 'ilm-i-jang.

Sciential, *adj.* علمي 'ilmí, معرفتي ma'rifatí, حكمي hikmí, دانشي dánishí.

Scientific, *adj.* علمي 'ilmí, معرفتي ma'rifatí, حكمي hikmí, دانشي dánishí.

Scientifically, *adv.* از روي علم az-rúy-i-'ilm, بقاعده bi-qá'idah-i-'ilm, بر وفق فنون bar-vifq-i-funún, بر طبق علوم bar-tabq-i-'ulúm.

Scilicet, *adv.* يعني ya'ní, اي áí.

Scilla (*The genus of plants known as Squills*), *subs.* اسقيل isqíl, عنصل 'ansal, بصل الفار baslu 'l-fár, بصل البر baslu 'l-bar, پياز دشتي piyáz-i-dashtí, پياز موش piyáz-i-músh.

Scimitar, *subs.* شمشير shimshír, سيف saif (*pl.* سيوف suyúf).

Scink, *subs.* مشروب mashrúb, آبگوشت گاو áb-gúsht-i-gáv.—(*Lizard*) سوسمار súsmár, ابو بريص abú-barís.

Scintillant, *adj.* تابان tábán, درخشان dirakhshán, رخشنده rakhshandah, لامع lámi', نوراني núrání, روشني بخش raushaní-bakhsh, براق barráq.

Scintillate, *verb,* درخشيدن dirakhshídan, شعله نمودن shu'lah nimúdan, چرقه پراندن charaqqah parándan, شراره فشاندن sharárah fashándan, برق زدن barq zadan.

Scintillation, *subs.* درخشندگي dirakhshandagí, رخشاني rakhsháni, چرقه پراني charaqqah-paráni, شراره فشاني sharárah-fashání, براقي barráqí.

Sciolism, *subs.* علم جزئي 'ilm-i-juz,í, علم ظاهر 'ilm-i-záhir, ظاهر بيني záhir-bíní.

Sciolist, *subs.* علم جزئي دان 'ilm-i-juz,í-dán, كم علم kam-'ilm, ناقص العلم náqisu 'l-'ilm, ظاهر دان záhir-dán, ظاهر بين záhir-bín.

Sciomancy, *subs.* سايه بيني sáyah-bíní, مرده بيني murdah-bíní.

Scion, *subs.* شاخه shákhah, سبط sibt, فرع far' (*pl.* فروع furú'), نهال nihál, تنجه tinjah, غضن ghazn (*pl.* غضون ghuzún).—(*Person*) فرزند farzand, بچه bachchah, زاده zádah, سبط sibt.

Scioptic, *adj.* سايه انداز sáyah-andáz, عكس انداز 'aks-andáz, نظاره nazzárah.

Scioptics, *subs.* سايه اندازي sáyah-andází, عكس اندازي 'aks-andází, صورت نمائي súrat-nimá,í, شكل نمائي shakl-nimá,í, دور بين بازي dúr-bín-bází.

Scirocco, *subs.* باد گرم bád-i-garm, سموم samúm (*pl.* سمائم samá'im).

Scirpi maritimi radix (*Rush-grass root*), *subs.* ريشه ايرسا ríshah-i-írsá.

Scirrhosity, *subs.* (*Medical term*) سختي sakhtí, سفتي siftí, شدت shiddat, تشدد tashaddud, تغدد taghaddud.

Scirrhous, *adj.* (*Medical term*) سخت sakht, سفت sift, شديد shadíd, متشدد mutashaddid, متغدد mutaghaddid.

Scirrhus, *subs.* (*Medical term*) تهبج سرطاني tahabbuj-i-saratání.

Scissel, *subs.* خرده معدن khurdah-i-ma'dan, خرده فلز khurdah-i-filizz.

Scissible, *adj.* قطع پذير qat'-pazír, بريده شو burídah-shau, قيچي بردار qaichí-bardár, مقصوص شدني maqsús-shudaní.

Scissile, *adj.* بريده شدني burídah-shudaní, مقطوع شدني maqtú'-shudaní, برش بردار burish-bardár, قطع پذير qat'-pazír.

Scission, *subs.* انقطاع inqitá', قطع qat', برش burish.

Scissors, *subs.* قيچي qaichí, قينچي qainchí, مقراض miqráz, مقاص maqás.

Scissure, *subs.* قطع طولاني qat'-i-túlání, شكاف دراز shikáf-i-diráz, قاش qásh, ترك tark.

Sclavonian, *subs. and adj.* سقلبي saqlabí (European).

Scleropthalmia, *subs.* (*Disease of the eye*) رمد يابس مقله و جفنين ramad-i-yábis-i-muqlah va jafnain.

Sclerotic, *subs.* (*Hard membrane of the eye*) صلبيه sulbiyah.—(*Medicine*) مشدد mushaddid, مقوي muqavví.—*adj.* سخت sakht, سفت sift, زمخت zumukht.

Scobiform, *adj.* شکل نشاره nushárah-shakl, برادہ طور burádah-taur, خاکہ وار khákah-vár.

Scobs, *subs.* نشاره nushárah, برادہ burádah, صواله saválah, خردہ چوب khurdah-i-chúb, خردہ آهن khurdah-i-áhan.

Scoff, *subs.* استهزا istihzá, تسخر tasakhkhur, نکوهش nikúhish, لاغ lágh, ریشخند rish-khand.

Scoff, *verb,* استهزا نمودن istihzá nimúdan, مسخره کردن maskharah kardan, ریشخند نمودن ríish-khand nimúdan, لاغ گرفتن lágh giriftan, خوار نگریستن khár nigarístan, تسخر زدن tasakhkhur zadan, طعن زدن ta'n zadan.

Scoffer, *subs.* مزخرف muzakhrif, مستهزئ mustahzï, نکوهشکار nikúhish-kár, مسخره کن maskharah-kun, ریشخند نما ríish-khand-nimá, لاغ گیر lágh-gír, تسخر زن tasakhkhur-zan.

Scoffing, *subs.* استسخار istiskhár, استهزا istihzá, ریشخند ríish-khand, مسخره maskharah, لاغ lágh.

Scoffingly, *adv.* با استهزا bá-istihzá, مسخره کنان maskharah-kunán, طعنه زنان ta'nah-zanán, مستهزئانه mustahzïánah, ریشخند کنان ríish-khand-kunán, بطور لاغ bi-taur-i-lágh.

Scold, *subs.* (*Woman*) زن گنده دهان zan-i-gandah-dahán, بد دهن bad-dahan.—(*Man*) غوغائي ghaughá,í, جنگ بر پا کن jang-bar-pá-kun, طعان ta''án, مؤبخ müabbikh, فحاش fahhásh.

Scold, *verb trans. and intrans.* ملامت کردن malámat kardan, زبان درازي نمودن zabán-dirází nimúdan, عتاب کردن 'itáb kardan, طعن زدن ta'n zadan, ستیزه کردن sitízah kardan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, زجر نمودن zajr nimúdan, بانگ زدن báng zadan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, توبیخ نمودن taubíkh nimúdan, نکوهیدن nikúhídan, فحش دادن fuhsh dádan, زشت گفتن zisht guftan.

Scolding, *subs.* ملامت malámat, سر زنش sar-zanish, توبیخ taubíkh, نکوهش nikúhish, عتاب 'itáb, زجر zajr. —*adj.* ملیم mulím, طاعن tá'in, سر زنش ده sar-zanish-dih, جنگ نما jang-nimá, توبیخ کن taubíkh-kun.

Scolopax rusticola (*Snipe or woodcock*), *subs.* نوك دراز nauk-diráz, پاشله páshalah, دیك الغاب díku 'l-ghráb.

Scomber scombrus (*Mackerel*), *subs.* ماهي خال مخالي máhí-i-khál-makhálí, ماهي منقط máhí-i-munaqqat.

Sconce, *subs.* شمعدان sham'-dán, شمع گیره sham-gírah.—(*Discretion*) هوش húsh, ذهن zihn, عقل 'aql, ذکاوت zakávat, شعور shu'úr.

Scone, *subs.* نان لواشي nán-i-laváshí.

Scoop, *subs.* (*Ladle*) چمچه chamchah, کمچه kamchah, مغرفه maghrafah.—(*Action*) روفت rúft, روبش rúbish, زنش zanish, ضرب zarb, غرف gharaf, کنس kans.

Scoop, *verb,* (*Hollow*) خالي ساختن khálí sákhtan, کاویدن kávídan, کندن kandan, حفر نمودن hafr nimúdan, روفتن rúftan (*rt.* روب rúb).—(*With a ladle*) با چمچه بر داشتن bá-chamchah bar-dáshtan, کمچه کردن kamchah kardan.

Scoop-net, *subs.* دام dám, شبکه shabakah, تور túr.

Scope, *subs.* توجه tavajjuh, نظر nazar, هدف hadaf, وسع vas', فضا fazá, نیت níyat, غرض gharaz. قصد qasd, میدان maidán, حد hadd, گنجایش gunjáyish, معرض ma'raz, عرصه 'arsah, عرضه 'urzah, مورد múrid, مرجع marj', نظر گاه nazar-gáh, مقصود maqsúd, مقصد maqsad.—(*The scope of his remarks*) عرصه اشاراتش 'arsah-i-ishárat-ash.—(*He had no scope for his intellect*) میداني براي عقل خود نداشت maidání biráy-i-'aql-i-khud na-dásht.

Scopoliæ radix, *subs.* (*Botanical term*) بیخ تفت bíkh-i-tuft.

Scorbutic, *adj.* جربي jarabí, گر gar, اسقربوطي isqarbútí (European).

Scorbutus (*Scurvy*), *subs.* جرب jarab, فساد الدم fasádu 'd-dam, رقت الدم riqqatu 'd-dam.

Scorch, *verb trans.* سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), سوزانیدن súzánídan, نیم سوختن ním súkhtan, محروق mahrúq sákhtan, ماختن برشته کردن burushtah kardan.—*intrans.* سوختن súkhtan. محروق شدن mahrúq shudan, برشته شدن burushtah shudan.

Scorched, *part.* مشتعل mushta'al, سوخته súkhtah, متحرق mutaharriq, محروق mahrúq, برشته burushtah.

Scorching, *adj.* سوزان súzán, موزنده súzandah, برشته سازنده burushtah-sázandah.

Score, *subs.* (*Twenty*) بیست bíst.—(*Reckoning*) کنه kinah, نشان nishán, علامت 'alámat, حساب hisáb, دین dain, خط khatt, سطر satr (*pl.* سطور sutúr).—(*Reason*) سبب sabab (*pl.* اسباب asbáb), جهت jihat. واسطه vásitah, وسیله vasílah, ذریعه zarí'ah, خاطر khatir.—(*Musical term*) نوا نامه navá-námah, کاغذ نغمه kághaz-i-naghmah.—(*He ran up a heavy score*) متحمل مصارف زیادي گردید mutahammil-i-masárif-i-ziyádí gardíd.

Score, *verb,* نشان کردن nishán kardan, وضع کردن vaz' kardan, علامت نهادن 'alámat nihádan, ضبط نمودن zabt nimúdan, کنه نمودن kinah nimúdan.—(*Cut*) بریدن burídan, کندن kandan.—(*Musical term*) ترتیب دادن tartíb dádan, سنجیدن sanjídan, موازنه کردن muvázanah kardan, هم آهنگ ساختن ham-áhang sákhtan.—(*He scored*) غالب آمد ghálib ámad.

Scoria, *subs.* (*Of metal, &c.*) فلز filizz, ریم rím, فضله fazlah (*pl.* فضال fuzál), درد durd, خلط khilt, چرك chirk, جرم jurm, چدن chudan.

Scoriaceous, *adj.* ريمي rímí, خلطي khiltí, جرم وار jurm-vár, فضاله سان fuzálah-sán.

Scorification, *subs.* فضاله سازي fuzálah-sází, جرم گيري jurm-gírí, قال گذاري qál-guzárí.

Scoriform, *adj.* خلط وار khilt-vár, ريم مانند rím-mánand, چرك وش chirk-vash, چدن سان chudan-sán.

Scorify, *verb*, فضاله ساختن fuzálah sákhtan, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), ريم گردانيدن rím gardánídan.

Scoring, *subs.* (*Cutting*) قطع qat', برش burish.—(*Marking*) نشان كاري nishán-kárí, علامت نهي 'alámat-nihí, ثبت sabt, ضبط zabt.—(*Musical term*) سنجش sanjish, هم آهنگ سازي ham-áhang-sází, ترتيب tartíb.—(*Whipping*) تازيانه زني táziyánah-zaní, قمچي qamchí-kárí, ضرب zarb.

Scorious, *adj.* ريمي rímí, ريم آميز rím-ámíz, فضاله دار fuzálah-dár, پر جرم pur-jurm.

Scorn, *subs.* نكوهش nikúhish, تحقير tahqír, اهانت ihánat, خوار بيني khár-bíní, استخفاف istikhfáf, سخره sakhrah, هزو hazv, ريشخندي rísh-khandí.

Scorn, *verb*, خوار ديدن khár dídan, اهانت نمودن ihánat nimúdan, نكوهش كردن nikúhish kardan, تحقير نمودن tahqír nimúdan, بحقارت نظر كردن bi-hiqárat nazar kardan, حقير شمردن haqír shimurdan, استخفاف نمودن istikhfáf nimúdan, ريشخند كردن rísh-khand kardan.

Scorned, *part.* مذموم mazmúm, محقر muhaqqar, مهان muhán, خوار khár, خفيف khafíf.

Scorner, *subs.* مستهزئ mustahzï, حقير بين haqír-bín, تسخر زن tasakhkhur-zan, ريشخند كن rísh-khand-kun.

Scornful, *adj.* نكوهشكار nikúhish-kár, مهين muhín, مستهزئ mustahzï, محتقر muhtaqir, خوار بين khár-bín, مستخف mustakhiff, سبك شمر sabuk-shimar.

Scornfully, *adv.* بطور تحقير bi-taur-i-tahqír, باهانت bi-ihánat, با نكوهش bá-nikúhish, از روي استخفاف az-rúy-i-istikhfáf, محتقرانه muhtaqiránah.

Scornfulness, *subs.* نكوهش nikúhish, اهانت ihánat, احتقار ihtiqár, تحقير tahqír, استخفاف istikhfáf, خوار بيني khár-bíní, ريشخندي rísh-khandí.

Scorpio, *subs.* (*Sign of zodiac*) عقرب 'aqrab, برج عقرب burj-i-'aqrab.

Scorpio crassicanda (*Scorpion*), *subs.* كژدم kazhdum, گژدم gazhdum, عقرب 'aqrab (*pl.* عقارب 'aqárib), دراز دم diráz-dum.

Scortatory, *adj.* شهوتي shahvatí, شهواني shahvání, فجوري fujúrí, فسقي fisqí.

Scorzonera picridioides, *subs.* (*Botanical term*) بلقك balqak.

Scot, *subs.* اسكاتلندي askátlandí (European), اكوسي akúsí (European).—(*Share*) حصه hissah, بهره bahrah, قسمت qismat.—(*Tax*) باج báj, خراج khiráj, ميري mírí, ديواني dívání, سري sarí.

Scot, *verb.* پس بند زدن pas-band zadan, پشتي دادن pushtí dádan.

Scotch, *subs.* (*Language*) زبان اسكاتلندي zabán-i-askátlandí (European).—(*Cut*) خط khatt, كنه kinah, زخم zakhm, نشان nishán.—*adj.* اسكاتلندي askátlandí (European), اكوسي akúsí (European).

Scotch, *verb*, (*Cut*) كنه كردن kinah kardan, بريدن burídan, زخم كردن zakhm kardan, خراشيدن khiráshídan.—(*Scot*) پس بند زدن pas-band zadan, بند كردن band kardan, نگاه داشتن nigáh dáshtan.

Scotch collops, *subs.* گوشت گوساله gúsht-i-gúsálah, گوشت گوساله ريزه كرده gúsht-i-gúsálah-i-rízah-kardah.

Scoter, *subs.* مرغابي murghábí, اوردك úrdak, غواص ghavvás-i-siyáh.

Scot-free, *adj.* (*Exempt from tax*) بي خرج bí-kharj, بي مصارف bí-masárif.—(*Clear*) صاف sáf, خالص khális, پاك pák, مبرا mubarrá.—(*Safe*) سالم sálim, ايمن íman, بي خطر bí-khatar.

Scotticism, *subs.* لهجه اسكاتلندي lahjah-i-askátlandí (European), اصطلاح اهل اسكاتلند istiláh-i-ahl-i-askátland (European).

Scottish, *adj.* اسكاتلندي askátlandí (European), اكوسي akúsí (European).

Scotograph, *subs.* قلم شب نويس qalam-i-shab-nivísí, آلت شب نويسي álat-i-shab-nivísí, تاريك نويس tárík-nivís.

Scoundrel, *subs.* بد نفس bad-nafs, بد نهاد bad-nihád, بد اصل bad-asl, نا بكار ná-bi-kár, اوباش aubásh, لوطي lútí, فاسق fásiq, حرام زاده harám-zádah, خبيث khabís.—(*He is a dreadful scoundrel*) لياج شاگردش لياج نميشود lailáj shágird-ash na-mí-shavad.—*adj.* پست فطرت past-fitrat, دون dún, دني daní, پوچ púch, لئيم läím.

Scoundrelism, *subs.* بد نفسي bad-nafsí, بد نهادي bad-nihádí, بد اصلي bad-aslí, حرامزادگي harám-zádagí, لوطيگري lútí-garí, دناءت danáät, خباثت khabásat, پدر سوختگي pidar-súkhtagí, شيطنت shaitanat, نا بكاري ná-bi-kárí.

Scour, *verb trans.* صيقل كردن saiqal kardan, زدودن zadúdan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz).—(*As clothes*) پاك كردن pák kardan, داغ بردن dágh burdan, چرك زدودن chark zadúdan.—(*Medical term*) تنقيه كردن tanqiyah kardan, تخليه نمودن takhliyah nimúdan, پاك كردن pák kardan.—(*To scour the country*) عبور كردن 'ubúr kardan, مرور نمودن murúr nimúdan.—(*To scour the sea*) گشتن gashtan (*rt.* گرد

gard), تفتيش كردن taftísh kardan.—*intrans.* صيقل زني كردن saiqal-zaní kardan, پاك كردن pák kardan. —(*Medical term*) تنقيه يافتن tanqiyah yáftan, تخليه شدن takhliyah shudan.

Scourer, *subs.* صيقل گر saiqal-gar, صقال saqqál, زداينده zadáyanáh.—(*Of clothes*) گازر gázir, رخت پاك كن rakht-pák-kun.—(*Of the country*) عبور كن 'ubúr-kun, مرور نما murúr-nimá, گذارا guzárá.—(*Of the sea*) متصفص mutafahhis, متجسس mutajassis, مفتش mufattish.—(*Medical term*) منقي munaqqí, مسهل mus,hil.

Scourge, *subs.* (*Whip*) تازيانه táziyánah, سوط saut, قمچي qamchí, شلاق shaláq.—(*Calamity*) آفت áfat, مصيبت musíbat, داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí), بليه balíyah (*pl.* بلايا baláyá), عذاب 'azáb.—(*He was the scourge of the country*) آفت ملك بود áfat-i-mulk-búd.

Scourge, *verb,* تازيانه زدن táziyánah zadan, عقوبت كردن 'uqúbat kardan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, شلاق كردن shaláq kardan, تأديب نمودن tádíb nimúdan, عذاب دادن 'azáb dádan.—(*Harass*) سر آسيمه ساختن sar-ásímah sákhtan, بتنگ آوردن bi-tang ávardan, مبتلا ساختن mubtalá sákhtan.

Scourger, *subs.* تازيانه زن táziyánah-zan, شلاق‌چي shaláq-chí, عقوبت رسان 'uqúbat-rasán, عذاب ده 'azáb-dih.

Scout, *subs.* جاسوس jásús, خبر گير khabar-gír, ديده بان dídah-bán, ديد بان díd-bán, طليعه talí'ah (*pl.* طلايع taláï').—(*At school*) خادم مدرسه khádam-i-madrasah.

Scout, *verb trans.* طعن زدن ta'n zadan, قدح نمودن qadh nimúdan, استهزا كردن istihzá kardan, حقير شمردن haqír shimurdan.—*intrans.* جاسوسي كردن jásúsí kardan, خبر گيري نمودن khabar-gírí nimúdan, ديده باني كردن dídah-báni kardan, طلايه گري نمودن taláyah-garí nimúdan.—(*Scoff*) خنديدن khandídan, ريشخند كردن ríish-khand kardan, تسخر زدن tasakh-khur zadan, شيشگي بستن shíshagí bastan.

Scovel, *subs.* تنور روب tannúr-rúb, تنور شو tannúr-shú, مكنسه maknasah.

Scow, *subs.* كشتي ته پهن kashtí-i-tah-pahn, جهاز عريض jaház-i-'aríz.

Scow, *verb,* در كشتي گذرانيدن dar-kashtí guzránídan, عبور دادن 'ubúr dádan.

Scowl, *subs.* عبوست 'ubúsat, بسورت busúrat, ترش روئي turush-rú,í, رو‌ئي در هم كشي rú,í-dar-ham-kashí, انقباض وجه inqibáz-i-vajh.

Scowl, *verb,* رو ترش كردن rú-turush kardan, عبوست نمودن 'ubúsat nimúdan, چين بر چين فكندن chín-bar-chín fikandan, اندوهگين شدن andúh-gín shudan.

Scrabble, *subs.* گير و دار gír-u-dár, هنگامه hangámah, معركه ma'rakah, چالش chálish, حرص hirs, هلع hala', جد jidd, جهد jahd, كوشش kúshish.—(*Climbing*) اقتحام iqtihám, صعود su'úd, علو 'ulúv, عروج 'urúj, ارتقا irtiqá.

Scrabble, *verb trans.* بيقاعده خط كشيدن bí-qá'idah khatt kashídan, خراشيدن khiráshídan, كلنجار ساختن kilinjár sákhtan, خط خط كردن khatt-khatt kardan. —(*Climb*) بر آمدن bar-ámadan, بالا رفتن bálá raftan. —(*Scribble*) كژ مژ نوشتن kazh-mazh nivishtan, سرسري نگاشتن sarsarí nigáshtan.—*intrans.* طفره زدن tafrah zadan, پنگار زدن pingár zadan, خنجار زدن khinjár zadan.—(*Climb*) بر آمدن bar-ámadan, بالا رفتن bálá raftan.—(*Scribble*) كلنجار كاري كردن kilinjár-kárí kardan, كژ مژ نوشتن kazh-mazh nivishtan.

Scrabbler, *subs.* خراشنده khiráshandah, پنگار زن pingár-zan, خنجار زن khinjár-zan.—(*Climber*) بر آينده bar-áyandah, بالا رونده bálá-ravandah — (*Scribbler*) كلنجار نويس kilinjár-nivís, خط خط ساز khatt-khatt-sáz, كژ مژ نگار kazh-mazh-nigár.

Scrag, *subs.* ميل درشت míl-i-durusht, ميخ نا هموار síkh-i-ná-ham-vár.

Scragged, *adj.* درشت durusht, خشن khashin, نا هموار ná-ham-vár, نا هنجار ná-hanjár.

Scraggedness, *subs.* درشتي durushtí, خشونت khushúnat, نا هواري ná-ham-várí, نا هنجاري ná-hanjárí.

Scraggily, *adv.* با درشتي bá-durushtí, با خشونت bá-khushúnat, بطور نا هموار bi-taur-i-ná-ham-vár, نا هنجارانه ná-hanjáránah.

Scramble, *subs.* گير و دار gír-u-dár, هنگامه hangámah, معركه ma'rakah, چالش chálish, حرص hirs, هلع hala', جد jidd, جهد jahd, كوشش kúshish.—(*Climbing*) اقتحام iqtihám, صعود su'úd, علو 'ulúv, عروج 'urúj, ارتقا irtiqá.

Scramble, *verb,* هجوم آوردن hujúm ávardan, گير و دار كردن gír-u-dár kardan, چنگ در زدن chang dar-zadan, زور آوردن zúr ávardan, چالش كردن chálish kardan.—(*Climb*) بر آمدن bar-ámadan, صعود كردن su'úd kardan, بالا رفتن bálá raftan, اقتحام نمودن iqti-hám nimúdan, متشبث شدن mutashabbis shudan.—(*They scrambled for the property*) چالش كردند براي ملك chálish kardand biráy-i-milk.

Scrambler, *subs.* چالش كن chálish-kun, هجوم آور hujúm-ávar, چنگ در زن chang-dar-zan, متشبث mutashabbis.—(*Climber*) بالا رونده bálá-ravandah, متصاعد mutasá'id, متعارج mutaʻárij.

Scranch, *verb,* خائيدن khá,ídan, جائيدن já,ídan, جويدن javídan, با دندان خرد كردن bá-dandán khurd kar-dan.

Scrap, *subs.* ريزه rízah, تكه tikkah, خورده khurdah,

پارچه párchah, ذره zarrah.—(*He has not a scrap of pity*) يك ذره رحمت بر وي نميشود yak zarrah-i-rahmat bar-vai na-mí-shavad.

Scrap-book, *subs.* مرقع muraqqa', بياض bayáz, كتابچه kitábchah.

Scrape, *subs.* مالش málish, تراش tirásh.—(*Difficulty*) سختي sakhtí, مشكلي mushkilí, دشواري dushvárí, صعوبت su'úbat, عقوبت 'uqúbat, عسرت 'usrat.

Scrape, *verb,* تراشيدن tiráshídan, تراش كردن tirásh kardan, خراشيدن khiráshídan, كراندن kirándan, كاويدن kávídan, رنديدن randídan, كندن kandan.—(*Erase*) محو كردن mahv kardan, پاك كردن pák kardan.—(*To scrape the feet*) پا بر زمين ماليدن pá-bar-zamín málídan.—(*Play the fiddle badly*) كمانچه بد نواختن kamánchah bad navákhtan, كمانچه نا هنجار زدن kamánchah ná-hanjár zadan.

Scraper, *subs.* (*Rasp*) رنده randah.—(*At door*) كفش پاك كن kafsh-pák-kun, آلت تراشيدن álat-i-tiráshídan, خاك كش khák-kash, ممساح mumsáh.—(*Miser*) بخيل bakhíl (*pl.* بخلا bukhalá), لئيم läím, تنگ چشم tang-chashm, پول جمع كن púl-jam'-kun.—(*Bad fiddler*) بد نواز bad-naváz, نا هنجار زن ná-hanjár-zan.

Scratch, *subs.* خراش khirásh, شكاف shikáf, زخم zakhm, خنجار khinjár, جرح jarh, پنگار pingár, چالش chálish.—(*Contest*) نزاع nizá', امتحان imtihán, آزمايش ázmáyish.—(*He could not come to the scratch*) طاقت مقابله نداشت táqat-i-muqábalah na-dásht.

Scratch, *verb trans.* خاريدن khárídan, خراشيدن khiráshídan, شكافتن shikáftan, خنجار زدن khinjár zadan, پنگار زدن pingár zadan, زخم كردن zakhm kardan, حك كردن hakk kardan.—(*To scratch out*) محو كردن mahv kardan, پاك كردن pák kardan.—*intrans.* پنجير زدن pinjír zadan, خنجار زدن khinjár zadan, پنگار زدن pingár zadan.

Scratcher, *subs.* (*Person*) خراشنده khiráshandah, پنگار زن pingár-zan, خنجار زن khinjár-zan, حك كننده hakk-kunandah.—(*Thing*) خراش ده khirásh-dih, خاك بر هم زن khák-bar-ham-zan.

Scratches, *subs.* (*Veterinary term*) جراحات jaráhát, قروح qurúh.

Scrawl, *subs.* كلنجار kilinjár, خط بد khatt-i-bad, آشفته نگاري áshuftah-nigárí, مشوش نويس mushavvash-nivís.

Scrawl, *verb trans. and intrans.* بد نوشتن bad nivishtan, كلنجار كردن kilinjár kardan, آشفته نگاشتن áshuftah nigáshtan, مشوش نوشتن mushavvash nivishtan.

Scrawler, *subs.* بد نويس bad-nivís, آشفته نگار áshuftah-nigár, مشوش نويس mushavvash-nivís.

Screak, *subs.* چير chír, جيق jíq, صدا sidá, آواز áváz,

Screak, *verb,* چير زدن chír zadan, جيق زدن jíq zadan, صدا كردن sidá kardan, آواز دادن áváz dádan.

Scream, *subs.* فرياد firyád, غريو gharív, داد dád, بانگ báng, صيحه saihah, جيق jíq, صدا sidá, آواز áváz, غوغا ghaughá, شيون shívan.

Scream, *verb,* غريو زدن gharív zadan, غريدن ghurrídan, فرياد كردن firyád kardan, داد زدن dád zadan, بانگ زدن báng zadan, جيق زدن jíq zadan, قاره زدن qárih zadan, هلهله كردن halhalah kardan, شيون زدن shívan zadan.

Screamer, *subs.* صياح sayyáh, فرياد زن firyád-zan, غريو كن gharív-kun, غوغا نما ghaughá-nimá, جيق زن jíq-zan.—(*Fowl*) مرغ murgh.

Screech, *subs.* فرياد firyád, غريو gharív, داد dád, بانگ báng, صيحه saihah, جيق jíq, صدا sidá, آواز áváz, غوغا ghaughá, شيون shívan.

Screech, *verb,* غريو زدن gharív zadan, غريدن ghurrídan, فرياد كردن firyád kardan, داد زدن dád zadan, بانگ زدن báng zadan, جيق زدن jíq zadan, قاره زدن qárih zadan, هلهله كردن halhalah kardan, شيون زدن shívan zadan.

Screech-owl, *subs.* جغد صياح jughd-i-sayyáh, بوم جيق زن búm-i-jíq-zan, بوف كور búf-i-kúr.

Screen, *subs.* پرده pardah, حجاب hijáb, تجير tajír, تتق tataq, ستر sitr (*pl.* ستور sutúr).—(*Folding screen of a tent*) تجبير tahbír.—(*Protection*) حمايت himáyat, پناه pánah, نگاهباني nigáh-bání, حفظ hifz, حفاظت hifázat, محافظت muháfazat, امان amán, صيانت siyánat, زنهار zinhár, حرس hirs, رعايت ri'áyat, مطا matá, ديده باني dídah-bání, پاس باني pás-bání, هوا خواهي havá-kháhí, تقويت taqvíyat, تأمين támín.—(*Sieve*) غربال gharbál, غلبار ghalbár, غلبير ghalbír, غلبال ghalbál (*vulg.*).

Screen, *verb,* پرده انداختن pardah andákhtan, ستر كردن sitr kardan, جدا نمودن jidá nimúdan, پوشيدن púshídan, نهفتن nihuftan, پنهان كردن panhán kardan, نهان كردن nihán kardan, مخفي ساختن makhfí sákhtan.—(*Protect*) حفظ كردن hifz kardan, حمايت نمودن himáyat nimúdan, وقايت كردن viqáyat kardan, پناه دادن panáh dádan.—(*Sift*) بيختن bíkhtan (*rt.* بيز bíz), غربال زدن gharbál zadan, پاك كردن pák kardan.

Screw, *subs.* پيچ pích, برغي burghí, لولب lúlab, كيستاره kístárah (*obs.*).—(*Of a steamer*) پيچ pích, چرخ charkh, دولاب dúláb, دواره davvárah.—(*Miser*) بخيل bakhíl (*pl.* بخلا bukhalá), لئيم läím, دني طبع daní-tab', ممسك mumsik.

Screw, *verb,* پيچ كردن pích kardan, برغي زدن burghí zadan, لولب كردن lúlab kardan, جفت كردن juft kardan, وصل نمودن vasl nimúdan.—(*As the face*) بهم كشيدن ba-ham kashídan, متصعر كردن mutasa''ir kar-

dan.—(*As a miser*) ممسکانه جمع کردن mumsikánah jam‘ kardan.—(*To screw money from a person*) نا هق گرفتن ná-haqq giriftan, بزور مستدن bi-zúr sitadan, فشردن fishurdan, جلب نمودن jalab nimúdan.

Screw-driver, *subs.* آچار áchár, پیچکش pích-kash (*obs.*).

Screw-steamer, *subs.* مرکب پیچ markab-i-pích, جهاز لولبي jaház-i-lúlabí, کشتي برغي دار kashtí-i-burghí-dár.

Scribble, *subs.* نوشته زشت nivishtah-i-zisht, نوشته جلد nivishtah-i-jild, خط بد khatt-i-bad, کتابت آشفته kitábat-i-áshuftah.

Scribble, *verb trans. and intrans.* نوشتن nivishtan (*rt.* نویس nivís), نوشتن *or* کلنجار کردن kilinjár kardan *or* nivishtan, کتابت کردن kitábat kardan, بد نوشتن bad nivishtan, بي پروایانه کتابت کردن bí-parváyánah kitábat kardan.

Scribbler, *subs.* نویسنده nivísandah, جلد نویسي jild-nivís, بد خط bad-khatt, کلنجار نویس kilinjár-nivís, کاتب چه kátibchah.

Scribe, *subs.* کاتب kátib, نویسنده nivísandah, محرر muharrir, راقم ráqim, دبیر dabír, خطاط khattát, نگارنده nigárandah.

Scribe, *verb,* خط کشي کردن khatt-kashí kardan, مجدول ساختن mujadval sákhtan, لبه دار کردن labah-dár kardan, جفت نمودن juft nimúdan, تطبیق کردن tatbíq kardan.

Scrimp, *subs.* ممسك mumsik, لئیم läím, بخیل bakhíl (*pl.* بخلا bukhalá), فتور futúr.—*adj.* کوتاه kútáh, قصیر qasír, قاصر qásir, قلیل qalíl, نادر nádir, کمیاب kam-yáb.

Scrimp, *verb,* منقبض ساختن munqabiz sákhtan, کوتاه نمودن kútáh nimúdan, کم ساختن kam sákhtan, نا یاب کردن ná-yáb kardan.

Scrip, *subs.* (*Wallet*) انبان ambán, جلبند jul-band, توشه دان túshah-dán, همیان himyán (*pl.* همایین hamáyín), چنته chintah, کشکول kashkúl.—(*Monetary term*) قائمه qáïmah, کتابچه kitábchah.

Script, *subs.* خط قلمي khatt-i-qalamí.

Scriptural, *adj.* کتابي kitábí, تنزیلي tanzílí, مطابق کتب وحي mutábiq-i-kutub-i-vahí, مندرج در کتب سماوي mundarij-dar-kutub-i-samáví.

Scriptures, *subs.* کلام الله kalám ula'lh, کتب سماوي kutub-i-samáví, کتب مقدس kutub-i-muqaddas.

Scripturist, *subs.* تنزیل دان tanzíl-dán, صحف دان suhuf-dán, کتب دان kutub-dán, عالم کتب سماویه ‘álim-i-kutub-i-samávíyah.

Scrivener, *subs.* کاتب kátib, نویسنده nivísandah, ربا گیر ribá-gír, صراف شناس sarráf-shinás, صود ده súd-dih.

Scrofula (*King's-evil*), *subs.* خنازیر khanázír, داء الملوك dáu 'l-mulúk, صراجه surájah.

Scrofulous, *adj.* خنازیري khanázírí, صراجي sarájí, متعلق مرض جلد muta‘alliq-bi-marz-i-jild.

Scroll, *subs.* دفتر daftar (*pl.* دفاتر dafátir), طومار túmár, سجل sijill, لوله کاغذ lúlah-i-kághaz.—(*Architectural term*) خیاره khiyárah, کشیده امضا kashídah-i-imzá, طغرا tughrá.

Scrotiform, *adj.* کیسه شکل kísah-shakl, همیان وار himyán-vár, انبان سا ambán-sá.

Scrotum (*Pouch of the testicles*), *subs.* فوطه fútah, کیسه خایه kísah-i-kháyah, کیس الخصیٰ kísu 'l-khisá.

Scrub, *subs.* (*Person*) کنامس kannás, دني daní, حقیر haqír.—(*Brush*) فرشه furshah, فرشایه farasháyah.

Scrub, *verb,* زدودن zadúdan, سائیدن sá,idan, پاك کردن pák kardan, تنظیف نمودن tanzíf nimúdan. مالش دادن málish dádan.—*intrans.* کوشیدن kúshídan, سخت بودن sakht búdan, بخل ورزیدن bukhl varzídan, ممسك بودن mumsik búdan.

Scrubby, *adj.* (*Mean*) حقیر haqír, دني daní, دون dún, پست past, سفله suflah, مهین muhín.—(*Paltry*) محقر muhaqqar, جزئي juz,í, بي ارزش bí-arzish.

Scruple, *subs.* تردد taraddud, شبهه shubhah (*pl.* شبه shubah *and* شبهات shubhát), گمان gumán, شك shakk, ریب raib, وسواس vasvás, اشتباه ishtibáh, اندیشه an-díshah, باك bák, پروا parvá, توهم tavahhum, دغدغه daghdaghah, احتیاط ihtiyát, ارتیاب irtiyáb.—(*He has no scruples*) او پروا ندارد ú-parvá na-dárad, اورا هیچ دغدغه نیست ú-rá hích daghdaghah ní 'st.—(*Small quantity*) مقدار قلیل miqdár-i-qalíl, اندك andak.

Scruple, *verb,* شك داشتن shakk dáshtan, دغدغه کردن daghdaghah kardan, تردید نمودن tardíd nimúdan, متردد بودن mutaraddid búdan, وسواس کردن vasvás kardan, شبهه نمودن shubhah nimúdan, توهم کردن tavahhum kardan, تأمل نمودن ta,ammul nimúdan.—(*He will not scruple to do this*) بي دغدغه این کاررا bí-daghdaghah ín-kár-rá kháhad kard, از کردن این باك نخواهد داشت az-kardan-i-ín bák na-kháhad dásht.

Scrupler, *subs.* متردد mutaraddid, شکاك shakákk, وسواسي vasvásí, دغدغه کن daghdaghah-kun, شبهه انگیز shubhah-angíz.

Scrupulosity, *subs.* تردید tardíd, تردد taraddud, وسوسه vasvasah, دغدغه daghdaghah, شبهه انگیزي shubhah-angízí, تشکك tashakkuk, توهم tavahhum.

Scrupulous, *adj.* وسوامي vasvasí, متعصب muta‘as-sib, محتاط muhtát, متورع mutavarri‘, متردد mutaraddid, دقت کار diqqat-kár, با حذر bá-hazr, مرتاب murtáb.—(*Exact*) با دقت bá-diqqat.

Scrupulously, *adv.* با احتیاط bá-ihtiyát, دقت کنان diqqat-kunán, مرتابانه murtábánah, شك کنان shakk-kunán, از روي تأمل az-rúy-i-ta'ammul, متردداته mutaraddidánah.

Scrupulousness, *subs.* احتیاط ihtiyát, تردد taraddud, تردید tardíd, توهم tavahhum, تشکك tashakkuk, ارتیاب irtiyáb, دقت diqqat, تأمل ta'ammul.

Scrutable, *adj.* یافتني yáftaní, قابل فحص qábil-i-fahs, اکتشاف یاب iktisháf-yáb, معلوم شدني ma'lúm-shudaní, تحقیق یافتني tahqíq-yáftaní.

Scrutineer, *subs.* مفتش mufattish, ممتحن mumtahin, آزمایشگر ázmáyish-gar, غور رس ghaur-ras.

Scrutinize, *verb,* تفتیش نمودن taftísh nimúdan, تفحص کردن tafahhus kardan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), معلوم کردن ma'lúm kardan, استکشاف نمودن istiksháf nimúdan, استفسا کردن istifsá kardan.

Scrutinizer, *subs.* محقق muhaqqiq, مدقق mudaqqiq, مفتش mufattish, فحاص fahhás, مستفسر mustafsir, امتحان گر imtihán-gar, آزماینده ázmáyandah.

Scrutinous, *adj.* فحصي fahsí, تفتیشي taftíshí, استفساري istifsárí, در یافت کن dar-yáft-kun.—(*Captious*) عیب جو 'aib-jú, معارض mu'áriz, تفسیر بین tafsír-bín, زود رنج zúd-ranj.

Scrutiny, *subs.* تفتیش taftísh, تفحص tafahhus, تحقیق tahqíq, تدقیق tadqíq, غور رسي ghaur-rasí, امتحان imtihán, اختبار ikhtibár.

Scrutoir, *subs.* پیشتخته písh-takhtah, صندوقچه sandúqchah, اوراق دان auráq-dán.

Scud, *subs.* ابر abr, سحاب saháb, میغ mígh, غمامه ghamámah. — (*Hurry*) شتاب shitáb, سرعت رفتار sur'at-raftár, مرور سریع murúr-i-sarí'.

Scud, *verb,* مانند ابر دز گذشتن mánand-i-abr dar-guzashtan, بسرعت مرور کردن bi-sur'at murúr kardan, تند در گذشتن tund dar-guzashtan, بشتاب رفتن bi-shitáb raftan.

Scuddle, *verb,* منافقانه شتافتن munáfiqánah shitáftan, متکلفانه دویدن mutakallifánah davídan.

Scuffle, *subs.* کشمکش kash-ma-kash, غوغا ghaughá, شلوق shulúq, کشان کشان kashán-kashán, آشوب áshúb, اشتلم ushtulum, جر jirr, شورش shúrish, هنگامه hangámah, جنجال jinjál, گیر و دار gír-u-dár.

Scuffle, *verb,* کشمکش نمودن kash-ma-kash nimúdan, گیر و دار کردن gír-u-dár kardan, هنگامه نمودن hangámah nimúdan, جنجال کردن jinjál kardan, داد و بیداد نمودن dád-u-bí-dád nimúdan.

Scuffler, *subs.* جنجالي jinjálí, جنگجو jang-jú, هنگامه کن hangámah-kun, غوغاچي ghaughá-chí, جرجرو jirjirú.

Scull, *subs.* (*Oar*) پارو párú, خاده khádah, خاده کوچك khádah-i-kúchik, مقداف چه miqzáfchah. — (*Boat*) ماشوه máshvah, کشتي kashtí.

Scull, *verb,* خاده زدن khádah zadan, پارو کشیدن párú kashídan, با مقداف راندن bá-miqzáf rándan, جاري ساختن járí sákhtan.

Sculler, *subs.* خاده کش khádah-kash, پارو زن párú-zan, مقداف چي miqzáf-chí.—(*Boat*) قائق qáïq, کشتي یك نفري kashtí-i-yak-nafarí.

Scullery, *subs.* ظروف دان zurúf-dán, مخزن اسباب مطبخ mákhzan-i-asbáb-i-matbakh.

Scullion, *subs.* ظرف شو zaraf-shú, مطبخي matbakhí, شاگرد طباخ shágird-i-tabbákh.

Sculptile, *adj.* منبت munabbat, منقوش manqúsh, مصور musavvar, محکوك mahkúk.

Sculptor, *subs.* مصور musavvir, صورت کن súrat-kun, نقاش naqqásh, حکاك hakkák, نقشبند naqsh-band.

Sculptural, *adj.* حفري hafrí, تصویري tasvírí, کندني kandaní, حکي hakkí, حکاکي hakkákí, منبتي munabbatí.

Sculpture, *subs.* نقاشي naqqáshí, نقش naqsh, کندگي kandagí, حکاکي hakkákí, منبت munabbat, منبت کاري munabbat-kárí, تصویر tasvír, حفر hafr, صورت کني súrat-kuní, کند کاري kand-kárí, نقشبندي naqsh-bandí, قلم زني qalam-zaní.

Sculpture, *verb,* کندن kandan, تراشیدن tiráshídan, تراش دادن tirásh dádan, حفر کردن hafr kardan, حکاکي کردن hakkákí kardan, نحاتي کردن nahhátí kardan, صورت سازي نمودن súrat-sází nimúdan.

Scum, *subs.* (*Froth*) کف kaf, تفش tafish, رغاوت raghávat, سر جوش sar-júsh, جفا jafá, غثا ghusá (*pl.* اغثا aghsá), رغوه rughvah (*pl.* رغي rughá).—(*Mouldiness*) پرمك purmik, پورمك púrmik, رطوبت rutúbat.—(*People*) فضاله fuzálah, رذاله razálah, پس مانده pas-mándah, وا زده vá-zadah.

Scum, *verb,* کف بر گرفتن kaf bar-giriftan, کف دور نمودن kaf dúr nimúdan, چرك گرفتن chirk giriftan.

Scumble, *verb,* رنگ پاشیدن rang páshídan, رنگ برنگ زدن rang-bi-rang zadan, پرده دادن pardah dádan, رو پوش کردن rú-púsh kardan.

Scummer, *subs.* کف گیر kaf-gír, کف دورکن kaf-dúr-kun, چرك گیر chirk-gír, مزبد mizbad.

Scummings, *subs.* چرك chirk, کف kaf, وسخ vasakh (*pl.* اوساخ ausákh), فضاله fuzálah, زبد zubd, رغوات rughvát.

Scupper, *subs.* (*Nautical term*) سوراخ súrákh, لوله lúlah, آب رو áb-rau, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), مخرج آب makhraj-i-áb, انبوبه ambúbah.

Scupper-hose, *subs.* سر لوله sar-lúlah, لوله چرم lúlah-i-charm, سداده saddádah, مناعه manná'ah, سوراخ پوش súrákh-púsh.

Scupper-nail, *subs.* میخ سر لوله míkh-i-sar-lúlah, سرابنوب sarábnúb, گل میخ gul-míkh.

Scurf, *subs.* بشره basharah, گري garí, جرب jarab, کوله kivilah, خاکك khákak, خشکه khushkah, آردك árdak.

Scurfiness, *subs.* گریت garíyat, گري garí, جرب jarab, خاکه بندي khákah-bandí, خشکه گیري khushkah-gírí, آردك زدگي árdak-zadagí.

Scurfy, *adj.* گر gar, کوله بسته kivilah-bastah, جرب دار jarab-dár, پر خاکك pur-khákak, پر خشکه pur-khushkah.

Scurrile, *adj.* بد زبان bad-zabán, زبان دراز zabán-diráz, فاحش fáhish, فحاش fahhásh, شتام shattám, پر سب pur-sabb, تسخر آمیز taskhar-ámíz, طعن آمیز ta'n-ámíz.

Scurrility, *subs.* بد زباني bad-zabání, زبان درازي zabán-dirází, دشنام dush-nám, فحش fuhsh, فحاشي fahháshí, شتامي shattámí, بي احترامي bí-ihtirámí, استهزا istihzá, استسخار istiskhár, اهانت ihánat, زشت گوئي zisht-gú,í, تمسخر tamaskhur, بي ادبي bí-adabí.

Scurrilous, *adj.* بد زبان bad-zabán, زبان دراز zabán-diráz, فاحش fáhish, فحاش fahhásh, شتام shattám, پر سب pur-sabb, تسخر آمیز taskhar-ámíz, طعن آمیز ta'n-ámíz.

Scurrilously, *adv.* با دشنام bá-dushnám, بطور اهانت bi-taur-i-ihánat, شتامانه shattámánah, فحاشانه fahháshánah, بي احترامانه bí-ihtirámánah, تسخر زنان taskhar-zanán.

Scurrilousness, *subs.* بد زباني bad-zabání, زبان درازي zabán-dirází, دشنام dush-nám, فحش fuhsh, فحاشي fahháshí, شتامي shattámí, بي احترامي bí-ihtirámí, استهزا istihzá, استسخار istiskhár, اهانت ihánat, زشت گوئي zisht-gú,í, تمسخر tamaskhur, بي ادبي bí-adabí.

Scurvily, *adv.* بطور حقارت bi-taur-i-haqárat, خسیسانه khasísánah, مهینانه muhínánah, حقیرانه haqíránah, گر مانند gar-mánand.

Scurviness, *subs.* گري garí, جرب jarab.—(*Meanness*) جوشمان júshmán, فساد دم fasád-dam, حقارت haqárat, دناءت danáät.

Scurvy, *subs.* (*The disease Scorbutus*) جرب jarab, فساد الدم fasádu 'd-dam, رقت الدم riqqatu 'd-dam. —*adj.* (*Scurfy*) خاکك دار khákak-dár, آردك زده árdak-zadah, خشکك دار khushak-dár.—(*Scabby*) گر gar, جرب دار jarab-dár.—(*Mean*) حقیر haqír, دني daní, مهین muhín, پست past, خوار khár.

Scut, *subs.* دم dum, دنب dumb, ذنب zanab (*pl.* اذناب azráb), ذیل zail (*pl.* اذیال azyál).

Scutate m[illegible] سپر شکل sipar-shakl, جنه وضع junnah-vaz', mu[illegible]bí-b[illegible] fils-púsh, پولك پوش púlak-púsh, سپر پوش sipar-púshing.

Scutch, *verb,* کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), زدن zadan (*rt.* زن zan), نفش کردن nafsh kardan, وا کردن vá-kardan, پاك نمودن pák nimúdan.

Scutcheon, *subs.* پولك púlak, سر قفلي sar-quflí, زینت برنجي zínat-i-birinjí.

Scutellated, *adj.* تابه شکل tábah-shakl, خانه خانه khánah-khánah, مقسوم maqsúm.

Scutiform, *adj.* سپر شکل sipar-shakl, جنه مانند junnah-mánand.—(*Scutiform cartilage*) غضروف درغي ghuzrúf-i-darghí.

Scuttle, *subs.* (*For coals*) زغال دان zughál-dán.—(*Movement*) شلخته shalakhtah, قدم وسیع qadam-i-vasí', سرعت sur'at, شتاب shitáb.—(*Basket*) زنبیل zimbíl (*pl.* زنابیل zanábíl), سله sallah.—(*Nautical term*) منفذ زغال دان manfaz-i-zughál-dán, سوراخ زغال ریزي súrákh-i-zughál-rízí.

Scuttle, *verb trans.* دویدن davídan, گریختن guríkhtan (*rt.* گریز guríz), هزیمت نمودن hazímat nimúdan, فرار کردن firár kardan, در رفتن dar-raftan.—(*As a ship*) غرقاب ساختن gharq-áb sákhtan, سوراخ کردن súrákh kardan, خرق نمودن kharq nimúdan, عرق ساختن 'uraq sákhtan.

Scythe, *subs.* داس dás, دهره dahrah, مارمل mármil, منجل minjal (*pl.* مناجل manájil).

Scythe, *verb,* درویدن diravídan, داس انداختن dás andákhtan, بریدن burídan, منجل کردن minjal kardan.

Scythe-man, *subs.* داس بکار بر dás-bi-kár-bur, منجل گر minjal-gar, دروکن dirav-kun.

Scythian, *subs. and adj.* اسقیثي isqísí, شمالي shimálí, تواني túrání, ختني khatání.

Sea, *subs.* دریا daryá, بحر bahr (*pl.* ابحار abhár), یم yamm, دنگز dangiz, ارونڈ arvand.—(*Land and sea*) بر و بحر barr-u-bahr, خشکي و دریا khushkí-u-daryá. —(*Frozen or polar sea*) دریائي منجمد daryá,í-i-munjamid.—(*By sea*) بحراً bahran, از راه دریا az-rah-i-daryá.—(*By sea or land*) بحراً و براً bahran-u-barran.—(*A sea of troubles*) بحر اضطراب bahr-i-iztiráb, دریائي غم daryá,í-i-ghamm.

Sea-beach, *subs.* کنار دریا kinár-i-daryá, ساحل بحر sáhil-i-bahr.

Sea-beaten, *adj.* موج خورده mauj-khurdah, طوفان دیده túfán-dídah, صدمه کشیده sadamah-kashídah.

Sea-board, *subs.* کنار دریا kinár-i-daryá, ساحل بحر sáhil-i-bahr.—*adv.* به کنار دریا bi-kinár-i-daryá, بطرف ساحل bi-taraf-i-sáhil.

Sea-boat, *subs.* کشتي باب دریا kashtí-i-báb-i-daryá, زورق بحري zauraq-i-bahrí.

Sea-born, *adj.* دریا زاده daryá-zádah, مولود بحر mau-

lúd-i-bahr, در دریا پیدا شده dar-daryá-paidá-shudah.

Sea-boy, *subs.* شاگرد کشتي shágird-i-kashtí, بچه بحري bachchah-i-bahrí, بچه ملاح bachchah-i-malláh.

Sea-breach, *subs.* لطمه دریا lutmah-i-daryá, صدمه موج sadamah-i-mauj, ضرب موج zarb-i-mauj.

Sea-breeze, *subs.* نسیم دریا nasím-i-daryá, هوائي دریا haváʼí-i-daryá.

Sea-built, *adj.* باب دریا báb-i-daryá, براي دریا ساخته biráy-i-daryá-sákhtah-shudah. شده

Sea-calf, *subs.* سگ ماهي sag-máhí, سگابي sag-ábí, سگ دریا sag-i-daryá, عجل البحر ʻijlu 'l-bahr.

Sea-captain, *subs.* ناخدا nákhudá, بزرگ جهاز buzurg-i-jaház, رئیس مرکب räís-i-markab, قبطان بحر qabtán-i-bahr (European).

Sea-coal, *subs.* زغال دریا zughál-i-daryá, زغال بحري zughál-i-bahrí, فحم البحر fahamu 'l-bahr.

Sea-coast, *subs.* کنار دریا kinár-i-daryá, ساحل بحر sáhil-i-bahr.

Sea-dog, *subs.* سگ ماهي sag-máhí, سگابي sag-ábí, سگ دریا sag-i-daryá, عجل البحر ʻijlu 'l-bahr.

Sea-farer, *subs.* جاشو jáshú, ملاح malláh, دریائي daryáʼí, دریا گرد daryá-gard.

Sea-faring, *adj.* دریاي daryáí, بحري bahrí, بحر آموخته bahr-ámúkhtah.

Sea-fight, *subs.* جنگ دریا jang-i-daryá, کشتي جنگي kashtí-jangí, محاربه بحري muhárabah-i-bahrí.

Sea-fog, *subs.* مه دریا mih-i-daryá, بخار دریا bukhár-i-daryá.

Sea-forces, *subs.* عساکر بحریه ʻasákir-i-bahríyah, قشون دریائي qushún-i-daryáʼí.

Sea-fowl, *subs.* مرغ دریا murgh-i-daryá, مرغ زیر آب murgh-i-zír-áb, طیر بحري tair-i-bahrí.

Sea-gage, *subs.* حد استغراق hadd-i-istighráq, حد زیر آب روي hadd-i-zir-áb-raví.

Sea-girt, *adj.* محصور بحر mahsúr-i-bahr, محاط بدریا muhát-bi-daryá.

Sea-god, *subs.* اله البحر allahu 'l-bahr, شیطان دریا shaitán-i-daryá, جن بحري jinn-i-bahrí.

Sea-green, *adj.* برنگ آب دریا bi-rang-i-áb-i-daryá, بسبزي آب بحر bi-sabzí-i-áb-i-bahr, سبز دریاي sabz-i-daryáí.

Sea-gull, *subs.* مرغ دریا murgh-i-daryá, یاعو yá'ú, شالو shálú, مرغ کتابه murgh-i-kitábah. [This last is properly a bird, the eggs of which are marked on the shell with lines like words].

Sea-horse (*Walrus*), *subs.* اسب دریائي asb-i-daryáʼí, حصان بحري hisán-i-bahrí.

Seal (*Phoca*), *subs.* سگ ماهي sag-máhí, سگابي sag-ábí, سگ دریا sag-i-daryá.—(*For sealing*) مهر muhr, نشان nishán.—(*The great seal of State*) توقیع tauqíʻ, مهر پادشاهي muhr-i-pádisháhí, مهر دولتي muhr-i-daulatí.—(*To break a seal*) مهر بر داشتن muhr bar-dáshtan.

Seal, *verb*, ممهور ساختن mamhúr sákhtan, مهر کردن muhr kardan, مختوم ساختن makhtúm sákhtan.—(*Respectfully speaking*) مزین فرمودن muzayyan farmúdan, طغرا گذاردن tughrá guzárdan, امضا داشتن imzá dáshtan.

Sealed, *part.* ممهور mamhúr, مختوم makhtúm.

Sea-legs, *subs.* پاي دریا páy-i-daryá, طاقت بحر táqat-i-bahr, تاب مقاومت طوفان táb-i-muqávamat-i-túfán.

Seal-engraver, *subs.* مهر کن muhr-kan, حکاك hakkák.

Sealer, *subs.* مهر زن muhr-zan, ختام khattám.—(*Official*) میزان سنج mízán-sanj, اوزان بین auzán-bín, مفتش اوزان mufattish-i-auzán.

Sea-letter, *subs.* بحر نامه bahr námah, کتابچه دریا kitábchah-i-daryá, دفتر احمال daftar-i-ihmál.

Sealing, *subs.* (*Catching seals*) سگ ماهي گیري sag-máhí-gírí, صیادي sayyádí.—(*Affixing a seal*) ختم khatm, امضا imzá, مهر زني muhr-zaní.

Sealing-wax, *subs.* لاك lák, شمع احمر sham'-i-ahmar. —(*Strip of adhesive paper with which letters are fastened and sealed*) سر چسبان sar-chasbán.

Sea-lion, *subs.* سگ ماهي sag-máhí, سگابي sag-ábí, سگ دریا sag-i-daryá.

Seal-ring, *subs.* خاتم khátim, انگشتر angushtar, انگشتري angushtarí. —(*Stone of seal-ring*) نگین nigín.

Seam, *subs.* درز darz, دوخته dúkhtah, دوخت dúkht, لفقه lafqah.—(*Wide seam, basting*) بخیه bakhyah.—(*In a floor, &c.*) خط وصل khatt-i-vasl, فاصله میان الواح fásilah-i-miyán-i-alváh, درز darz, جدول jadval, فاصله fásilah.—(*Of metal*) رگ rag, عرق ʻirq.—(*Scar*) داغ dágh, نشان nishán, شیه shíh, سمه simah.

Seam, *verb*, دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz), درز کردن darz kardan, وصل کردن vasl kardan, جفت نمودن juft nimúdan, بخیه نمودن bakhyah nimúdan, نشان کردن nishán kardan, داغ کردن dágh kardan.

Seaman, *subs.* جاشو jáshú, ملاح malláh, دریائي daryáʼí, بحري bahrí, خلاصي khalásí.

Seamanship, *subs.* جاشو گري jáshú-garí, ملاحیت malláhíyat, دریا داني daryá-dání.

Sea-mark, *subs.* نشان دریا nishán-i-daryá, علامت بحر ʻalámat-i-bahr. — (*Tower*) منارہ munárah, برج burj (*pl.* بروج burúj).

Sea-mew, *subs.* مرغ دریا murgh-i-daryá, یاعو yá'ú, شالو shálú, مرغ کتابه murgh-i-kitábah.

Seamless, *adj.* بي درز bí-darz, بي بخیه bí-bakhyah, بي دوخت bí-dúkht.

Seamster, *subs.* رفو گر rafv-gar, درزي darzí, خياط khayyát.

Seamstress, *subs.* خياطه khayyátah, خياط زن zan-i-khayát, درزيه darzíyah.

Seamy, *adj.* درز دار darz-dár, پر درز pur-darz, وصله دار vaslah-dár, دوخت دار dúkht-dár.

Séance, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), مجالست mujálasat, نشيمن nishíman, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), مجمع majma‘ (*pl.* مجامع majámi‘), مقعد maq‘ad, بزم bazm.—(*To hold a séance*) مجلس كردن majlis kardan.

Sea-nymph, *subs.* دختر دريائي dukhtar-i-daryá,í, زن دريائي zan-i-daryá,í, جنيه بحري jinníyah-i-bahrí.

Sea-otter, *subs.* سمور بحري sammúr-i-bahrí, خز دريائي khazz-i-daryá,í, گربه بحري gurbah-i-bahrí.

Sea-pie, *subs.* آرد با árd-bá, هرسيه harsiyah, كاچي گوشت káchí-i-gúsht.

Sea-piece, *subs.* صورت دريا súrat-i-daryá, نقشه بحر naqshah-i-bahr.

Seaport, *subs.* بندر bandar (*pl.* بنادر banádir), مينا míná, مرفا marfá, لنگر گاه langar-gáh, لنگر انداز langar-andáz.

Sear, *adj.* پژمرده pazhmurdah, خشك khushk.—(*The sear and yellow leaf*) شيبت shaibat, شيخوخت shaikhúkhat, پيري pírí, پژمردگي pazhmurdagí.

Sear, *verb,* داغ كردن dágh kardan, بند كردن band kardan, خشكاندن khushkándan, سوزاندن súzándan.—(*Make callous*) سخت گردانيدن sakht gardánídan, بي حس نمودن bí-hiss nimúdan, بي احساس كردن bí-ihsás kardan.

Search, *subs.* تفتيس taftísh, تلاش talásh, تجسس tajassus, تفحص tafahhus, جستجو just-u-jú, طلب talab, پژوهش pazhúhish, استفسار istifsár, بحث bahs.

Search, *verb trans. and intrans.* جستن justan (*rt.* جو jú *and* جوي júy), جستجو كردن just-u-jú kardan, جويدن júyídan, كاويدن kávídan, طلب نمودن talab nimúdan, طلبيدن talabídan, پژوهيدن pazhúhídan, تفحص نمودن tafahhus nimúdan, استفسار نمودن istifsár nimúdan, پي گشتن pay gashtan, بحث نمودن bahs nimúdan, تلاش كردن talásh kardan, تجسس نمودن tajassus nimúdan, تفتيش كردن taftísh kardan, پيجور بودن payjúr búdan (*vulg.*), پا پي شدن pá-páy shudan (*vulg.*).

Searchable, *adj.* جستني justaní, يافتني yáftaní, طلب كردني talab-kardaní, تفحص پذير tafahhus-pazír, تفتيش ياب taftísh-yáb, قابل استفسار qábil-i-istifsár.

Searcher, *subs.* متفحص mutafahhis, جويان júyán, مستفسر mustafsir, متجسس mutajassis, طالب tálib, مفتش mufattish.

Searching, *subs.* گردش gardish, تفحص tafahhus, تفتيش taftísh, تجسس tajassus, جستجو just-u-jú, استفسار istifsár.—*adj.* متفحص mutafahhis, استفساري istifsárí, جويا júy, طالب tálib.

Search-warrant, *subs.* تفتيش نامه taftísh-námah, ورقه تجسس varaqah-i-tajassus.

Sear-cloth, *subs.* زخم بند zakhm-band, جراحت پوش jaráhat-púsh, لفه laffah.—(*Plaster*) مرهم marham, ضماد zamád, لزقه lazaqah.

Searedness, *subs.* خشكيدگي khushkídagí, سوختگي súkhtagí, احتراق ihtiráq.—(*Callousness*) سختي sakhtí, بي حسي bí-hissí, بي احساسي bí-ihsásí.

Sea-risk, *subs.* خطر دريا khatar-i-daryá, صدمه دريا sadamah-i-daryá, خسارت بحر khasárat-i-bahr, آفت بحر áfat-i-bahr.

Sea-room, *subs.* فاصله از ساحل fásilah-az-sáhil, فضا fazá, مسافت masáfat, ميدان maidán.

Sea-salt, *subs.* نمك دريا namak-i-daryá.

Sea-serpent, *subs.* اژدهائي دريائي azhdahá,í-i-daryá,í, ثعبان بحر sa‘bán-i-bahr, مار دريا már-i-daryá, حيه البحر hayyahu 'l-bahr.

Sea-service, *subs.* خدمت دريا khidmat-i-daryá, جاشو گري jáshú-garí, ملاحي malláhí, كشتيباني kashtí-bání.

Sea-shell, *subs.* گوش دريا daryá-gúsh, گوش ماهي gúsh-máhí.—(*Larger sea-shell of the oyster kind*) صدف sadaf.—(*Small sea-shells*) مهره muhrah.

Sea-shore, *subs.* ساحل بحر sáhil-i-bahr, كنار دريا kinár-i-daryá.

Sea-sick, *adj.* متهوع mutahavvi‘, در حالت قي dar-hálat-i-qai, نا خوش دريا ná-khush-i-daryá, سر گيچ sar-gích, بيهوش bí-húsh, حالت بهم خرده hálat-i-ba-ham-khurdah.

Sea-sickness, *subs.* تهوع tahavvu‘, حالت قي hálat-i-qai, نا خوشي دريا ná-khushí-i-daryá, سر گيچك sar-gíchak, بيهوشي bí-húshí, بهم خوردگي حالت bi-ham-khurdagí-hálat.

Sea-side, *subs.* جانب بحر jánib-i-bahr. پهلوئي دريا pahlú,í-i-daryá, كنار يم kinár-i-yamm.

Season, *subs.* فصل fasl (*pl.* فصول fusúl). موسم mausim (*pl.* مواسم mavásim), زمان zamán. ايام ayyám, هنگام hangám, وقت vaqt, موعد maurid. — (*The four seasons*) فصول اربعه fusúl-i-arba‘ah. چهار فصول chahár-fusúl.—(*The London season*) موسم لندن mausim-i-landan, فصل لندن fasl-i-landan.—(*In season and out of season*) گاه و بيگاه gáh va bí-gáh, هر وقت har-vaqt, دائم dáïm.— *Fruit is not in season*) ميوه در وقت نيست mívah dar-vaqt ní'st, حاصل دير رسيد hásil dír rasíd.—(*His words were out of season*) سخنهائي او بيجاست sukhunhá,í-i-ú bí-já'st.

Season, *verb trans.* نمك زدن namak zadan, چاشني

دادن cháshní dádan, مزه دار کردن mazah-dár kardan.—(*Temper*) اعتدال بخشیدن i'tidál bakhshídan, معتاد ساختن mu'tád sákhtan.—(*As wood*) خشك کردن khushk kardan, کار آمد ساختن kár-ámad sákhtan, افت دادن uft dádan.—*intrans.* (*Ripen*) رسیدن rasídan, بکار استعمال آمدن bi-kár-i-isti'mál ámadan, رس شدن ras shudan.—(*As wood*) خشك شدن khuskh shudan, افت کردن uft kardan, مناسب استعمال شدن munásib-i-isti'mál shudan.—(*To season punishment with mercy*) قهر و لطف آمیختن qahr va lutf ámíkhtan, عقوبت‌را با رحمت سرشتن 'uqúbat-rá bá-rahmat sirishtan.—(*He did not season him with these ideas*) اورا به این افکار آماده کار نساخت ú-rá bi-ín afkár ámádah-i-kár na-sákht.

Seasonable, *adj.* موافق muváfiq, مناسب munásib, لائق láïq, صلاح حال saláh-i-hál, شایسته sháyistah, بجا bi-já, در محل dar-mahall.

Seasonableness, *subs.* موافقت muváfaqat, مناسبت munásabat, لیاقت liyáqat, شایستگي sháyistagí, بجائي bi-já,í.

Seasonably, *adv.* در وقت خوب dar-vaqt-i-khub, در هنگام مناسب dar-hangám-i-munásib, زود zúd, بجا bi-já.

Seasoning, *subs.* ادویه adviyah, مزه mazah, چاشني cháshní.

Seasonless, *adj.* بي موسم bí-mausim, بي فصل bí-fasl, بي توالي فصول bí-taválí-i-fusúl.

Sea-star, *subs.* ستاره ماهي sitárah-máhí, نجم البحر najmu 'l-bahr.

Seat, *subs.* تخت takht, کرسي kursí, صندلي sandalí, نشیمن nishíman, آرامگاه árám-gáh, مقعد maq'ad.—(*Garden-seat*) سکو sakú.—(*Residence*) مقر maqarr, خانه khánah.—(*The seat of government*) مقر حکومت maqarr-i-hukúmat.—(*The seat of power*) محل اقتدار mahall-i-iqtidár, مرکز قوت markaz-i-qúvat.

Seat, *verb,* نشاندن nishándan, جا دادن já dádan, قرار دادن qarár dádan, سکونت دادن sukúnat dádan, متمکن گردانیدن mutamakkin gardánídan, جا معین نمودن já-i-mu'ayyan nimúdan, نصب کردن nasb kardan.—(*Put a seat*) کرسي نهادن kursí nihádan, جا درست کردن já durust kardan.

Seated, *part.* متمکن mutamakkin, جالس jális, قاعد qá'id, ساکن sákin, جا یافته já-yáftah.—(*To be seated*) نشستن nishastan (*rt.* نشین nishín), جلوس نمودن julús nimúdan, قعود کردن qu'úd kardan.

Sea-ward, *adj.* متوجه بجانب دریا mutavajjih-bi-jánib-i-daryá, دریاي daryáí, بحري bahrí.

Sea-weed, *subs.* خس دریا khas-i-daryá, شوره خس shúrah-khas, نبات بحري nabát-i-bahrí, علف 'alaf.

Sea-worn, *adj.* صدمه دریا خورده sadamah-i-daryá-khurdah, آفت بحر دیده áfat-i-bahr-dídah, در دریا کار کرده dar-daryá-kár-kardah.

Sea-worthy, *adj.* قابل سفر دریا qábil-i-safar-i-daryá, شایسته مرور بحر sháyistah-i-murúr-i-bahr, بحر سزا bahr-sizá.

Sebaceous, *adj.* پیهناك píh-nák, پیه دار píh-dár, مانند پیه mánand-i-píh, شحم وار shahm-vár.

Sebistan plum (*Cordia latifolia*), *subs.* مخاطه mukhátah, مخیطه mukhítah, سپستان sapistán, سبستان sabistán, سگپستان sag-pistán.

Secale cereale, *subs.* (*Rye*) گندم سیاه gandum-i-siyáh, گندم بهاره gandum-i-bahárah, چاودار cháv-dár, دیلار dílár, کنگران kangrán, زوان zaván.

Secale cornutum (*Spurred rye*), *subs.* سگاله sagálah.

Secant, *subs.* خط قاطع khatt-i-qáti', خط مستقیم khatt-i-mustaqím.—*adj.* قاطع qáti', قطاع qattá', برنده burandah, جدا سازنده jidá-sázandah.

Secede, *verb,* اعتزال نمودن i'tizál nimúdan, گوشه گرفتن gúshah giriftan, تعزل نمودن ta'azzul nimúdan, انحراف کردن inhiráf kardan, جدا شدن jidá shudan, انزوا گرفتن inzivá giriftan.

Seceder, *subs.* معتزل mu'tazil, متعزل muta'azzil, متحرف mutaharrif, منزوي munzaví, گوشه گیر gúshah-gír, متحزب mutahazzib.

Secern, *verb,* (*Secrete*) نهفتن nihuftan, پوشیدن púshídan, پنهان کردن panhán kardan, نهان کردن nihán kardan, اخفا نمودن ikhfá nimúdan, مخفي ساختن makhfí sákhtan, متواري داشتن mutavárí dáshtan.—(*Separate*) تفریق نمودن tafríq nimúdan, جدا ساختن jidá sákhtan.

Secernment, *subs.* (*Secretion*) کتمان kitmán, اخفا ikhfá, پنهاني panhání, ادخار iddikhár.—(*Separation*) انقطاع inqitá', افتراق iftiráq.

Secession, *subs.* اعتزال i'tizál, تعزل ta'azzul, تحرف taharruf, تقطع taqattu'.

Secession church, *subs.* مجمع اعتزال majma'-i-i'tizál, اهل اعتزال ahl-i-i'tizál, فرقه متحرفه firqah-i-mutaharrifah.

Seclude, *verb,* جدا ساختن jidá sákhtan, اخراج کردن ikhráj kardan, بیرون نمودن bírún nimúdan, منع کردن man' kardan, گوشه نشین ساختن gúshah-nishín sákhtan.—(*To seclude oneself*) اعتزال نمودن i'tizál nimúdan, عزلت گزیدن 'uzlat guzídan, منزوي شدن munzaví shudan, گوشه نشین گشتن gúshah-nishín gashtan.

Seclusion, *subs.* اعتزال i'tizál, عزلت 'uzlat, انزوا inzivá, گوشه نشیني gúshah-nishíní.

Seclusive, *adj.* اعتزالي i'tizálí, عزلتي 'uzlatí, انزواي inziváí, گوشه گیر gúshah-gír, مانع máni', جدا ساز jidá-sáz, خارج نما khárij-nimá.

Second, *subs.* دويمي dúyumí, دومي dúmí.—(*Of time*) ثانيه sániyah, دقيقه daqíqah.—(*At a duel*) حامي hámí.—*adj.* دويم dúyum, دوم duvum, دويمين dúyumín, ثاني sání.—(*For the second time*) دو باره dúbárah, دفعه دويم daf'ah-i-dúyum.

Second, *verb,* حمايت نمودن himáyat nimúdan, كمك كردن kumak kardan, تقويت نمودن taqviyat nimúdan, مؤيد شدن müayyad shudan. — (*To second a proposition*) تقويت مسئله نمودن taqviyat-i-masälah, nimúdan.

Secondariness, *subs.* ثانويت sánavíyat, درجه ثانيه darajah-i-sániyah, مقام دويم maqám-i-dúyum.

Secondary, *subs.* وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), نائب náïb, خليفه khalífah, جا نشين já-nishín.—*adj.* ثانوي sánaví, در مرتبه دويم dar-martabah-i-dúyum, ثاني sání.—(*A secondary consideration*) لحاظ ثانوي liházsánaví.

Seconder, *subs.* حامي hámí, ناصر násir, معين mu'ín, تقويت كن taqviyat-kun, تائيد گر tá,íd-gar.

Second-hand, *adj.* مستعمل musta'mal, كار كرده kárkardah, كهنه kuhnah, ملك ثاني milk-i-sání.—(*A second-hand argument*) حجت مستعمل hujjat-i-musta'mal, دليل غير كافي dalíl-i-ghair-i-káfí.—(*Second-hand information*) خبر متواتر khabar-i-mutavátir, قول افواهي qaul-i-afváhí, سخن نا معتبر sukhun-i-námu'tabar.

Secondly, *adv.* ثانيا sániyan, در ثاني dar-sání.

Second-rate, *subs.* مقام پست maqám-i-past, رتبه دنيه rutbah-i-daníyah.—*adj.* پست past, ادنا adná.

Second-sight, *subs.* بصر ثاني basar-i-sání, چشم دويم chashm-i-dúyum, نظر تيز nazar-i-tíz, ديده غيب بين dídah-i-ghaib-bín.

Secrecy, *subs.* پنهاني panhání, پوشيدگي púshídagí, غائبه ghá'ibah, غيب ghaib.

Secret, *subs.* راز ráz, سر sirr (*pl.* اسرار asrár), سريره sarírah (*pl.* سرائر saráïr), اختفا ikhtifá, كتمان kitmán.—*adj.* نهان nihán, پنهان panhán, مخفي makhfí, پوشيده púshídah, مستور mastúr, در خفا dar-khifá, نهفت nihuft, غائب ghá'ib, مختفي mukhtafí.—(*There is some secret in the matter*) كاسه زير نيم كاسه است kásah zír-i-ním kásah ast (*lit.* A cup is under a half-cup).

Secretaire, *subs.* پيشتخته písh-takhtah.

Secretariat, *subs.* ديوان díván, دفتر daftar.

Secretary, *subs.* حضور نويس huzúr-nivís, منشي munshí (*pl.* منشيان munshíyán), ميرزا mírzá, كاتب kátib, مستوفي mustaufí, كاتب الاسرار kátibu 'l-asrár, محرر muharrir, راز نويس ráz-nivís.—(*Secretary of Embassy*) نائب náïb, سفارت كاتب kátib-i-sifárat, سر كاتب sirr-kátib.—(*Under Secretary of State*) مستشار mustashár.

Secretaryship, *subs.* مستوفي گري mustaufí-garí.

Secrete, *verb,* نهفتن nihuftan, پوشيدن púshídan, پنهان كردن panhán kardan, نهان كردن nihán kardan, اخفا نمودن ikhfá nimúdan, مخفي ساختن makhfí sákhtan, متواري داشتن mutavárí dáshtan, مستور ساختن mastúr sákhtan, كتمان نمودن kitmán nimúdan.

Secretion, *subs.* كتمان kitmán, ادخار iddikhár, اخفا ikhfá.—(*Human*) ماده máddah, ذخيره zakhírah, ترشح tarashshuh, توليد taulíd.

Secretitious, *adj.* كتماني kitmání, اخفائي ikhfáí, ادخاري iddikhárí.—(*Applied to human frame*) مادي máddí, توليدي taulídí.

Secretiveness, *subs.* قوه كاتمه qúvah-i-kátimah, ميل كتمان mail-i-kitmán, آلت اخفا álat-i-ikhfá.

Secretly, *adv.* خفيا khafíyan, سرا sirran, نهشته nihuftah, نهان nihán, در خفا dar-khifá, خفيتا khufyatan, باطنا bátinan, بطور پنهان bi-taur-i-panhán.

Secretness, *subs.* پوشيدگي púshídagí, پنهاني panhání, نهفتگي nihuftagí, اختفا ikhtifá, مستوري mastúrí, غيب ghaib, مكتوميت maktúmíyat, مكنونيت maknúníyat.

Secretory, *adj.* توليدي taulídí, ادخاري iddikhárí, اخفائي ikhfáí, كتماني kitmání.

Sect, *subs.* (*Class*) قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), شعبت shu'bat, فرقه firqah (*pl.* فرق firaq), ملت millat (*pl.* ملل malal), امت ummat, جماعت jamá'at, طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if), مذهب mazhab (*pl.* مذاهب mazáhib), حزب hazb, شيعه shí'ah, زمره zumrah.

[The two great sects or religious classes of Muhammadans are: — The Sunnís (اهل تسنن ahl-i-tasannun, سني sunní, چهار يارى chahár-yárí), who accept and revere the four successors of Muhammad; Turks, Arabs, and most Indian Muslims are of this sect. The Shí'ahs (شيعه shí'ah, *pl.* شيعيان shí'ayán *and* اشياع ashyá'), who venerate 'Alí, the son-in-law of the Prophet, and reject the first four Imáms as usurpers; Persians and some Indians belong to this sect.]

Sectarian, *subs.* اعتزالي i'tizálí, خارجي khárijí, متحزب mutahazzib, زمرد دوست zumrah-dúst, فرقه پرست firqah-parast, متشيع mutashayyi', متحزف mutahazzif, حزبي hazbí, فرقي firqí, فرقه باز firqah-báz.—*adj.* بدعي bid'í, مذهبي mazhabí, شيعي shí'í, حزبي hazbí, فريقي faríqí.

Sectarianism, *subs.* اعتزال i'tizál, خارجيت khárijíyat, فريقيت faríqíyat, تحزب tahazzub, زمرد دوستي zumrah-dústí, فرقه پرستي firqah-parastí, فرقه بازي firqah-bází, شيعيت shí'íyat, تشيع tashayyu'.

Sectarist, *subs.* اعتزالي i'tizálí, خارجي khárijí, متحزب

mutahazzib, زمره دوست zumrah-dúst, فرقه پرست firqah-parast, متشيع mutashayyi', متحزف mutahazzif, حزبي hazbí, فرقي firqí, باز فرقه firqah-báz.

Sectary, *subs.* اعتزالي i'tizálí, خارجي khárijí, متحزب mutahazzib, زمره دوست zumrah-dúst, فرقه پرست firqah-parast, متشيع mutashayyi', متحزف mutahazzif, حزبي hazbí, فرقي firqí, باز فرقه firqah-báz.

Sectile, *adj.* قسمت پذير qismat-pazír, اقتسامي iqtisámí, تقطع ياب taqattu'-yáb, بريده شدني burídah-shudaní, تفرقه ياب tafriqah-yáb.

Section, *subs.* (*Action*) قطع qat', قسمت qismat, شق shaqq, حزب hazb.—(*Thing cut*) پاره párah, حصه hissah.—(*Of a chapter, &c.*) قطعه qit'ah, فصل fasl, باب báb.—(*Of a city*) محله mahallah, ميدان maidán. —(*Of a building, &c.*) محيط muhít, بر آمدگي bar-ámadagí, شكاف shikáf, قطعه qít'ah. — (*Of people*) طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), فرقه firqah (*pl.* فرق firaq).—(*Plan*) صورت súrat, طرح tarah. —(*Geometrical term*) تقاطع taqátu', مقطع maqta'.—(*Common section—Euclid*) فصل مشترك fasl-i-mushtarik.

Sectional, *adj.* (*Chapter*) فصلي faslí, بابي bábí.—(*Building*) محيطي muhítí, قطعي qat'í. — (*People*) حزبي hazbí, فريقي faríqí.—(*Substance*) مقطعي maqta'í.—(*Plan*) صورتي súratí, طرحي tarahí.

Sector, *subs.* مقياس miqyás, معيار mi'yár.

Secular, *subs.* سركار مغنيان sarkár-i-mughanníyán, مغني باشي mughanní-báshí.—*adj.* دنيوي dunyaví, دنياوي dunyáví, نفساني nafsání, جسداني jasadání.

Secularity, *subs.* دنيويت dunyavíyat, نفسانيت nafsáníyat, جسدانيت jasadáníyat, جهان داري jahán-dárí, دنيا داري dunyá-dárí.

Secularization, *subs.* دنيوي سازي dunyaví-sází, عام گرداني 'ámm-gardání, حرمت شكني hurmat-shikaní, ملك عام نمائي milk-i-'ámm-nimá,í.

Secularize, *verb,* دنيوي ساختن dunyaví sákhtan, عام گردانيدن 'ámm gardánídan, حرمت شكستن hurmat shikastan, ملك عام نمودن milk-i-'ámm nimúdan.

Secularly, *adv.* بطور دنياوي bi-taur-i-dunyáví, بطرز دنيويت bi-tarz-i-dunyavíyat, بطريق دنيا داري bi-taríq-i-dunyá-dárí, بر سبيل جسدانيت bar-sabíl-i-jasadáníyat.

Secularness, *subs.* دنيويت dunyavíyat, نفسانيت nafsáníyat, جسدانيت jasadáníyat, جهان داري jahán-dárí, دنيا داري dunyá-dárí.—(*Worldly-mindedness*) دنيا پرستي dunyá-parastí.

Secundines (*After-birth*), *subs.* مشيمه mashímah, زهدان zih-dán, خسم khism.

Secure, *adj.* امين amín, ايمن íman, مسلم musallam, مأمون mámún, بسلامت bi-salámat, رستگار rastagár, سالم sálim, مؤتمن mútaman, مطمئن mutma,inn, محفوظ mahfúz. — (*Careless*) آسوده خاطر ásúdah-khátir, بي پروا bí-parvá.—(*Confident*) خاطر جمع khátir-jam', متكل muttakil, آمن áman.—(*To feel secure*) مطمئن شدن mutma,inn shudan.—(*To render secure*) مأمون ساختن mámún sákhtan.

Secure, *verb,* (*Acquire*) بدست آوردن bi-dast ávardan, تحصيل نمودن tahsíl nimúdan, كسب كردن kasb kardan. —(*Fasten*) مصبوط ساختن masbút sákhtan, محكم نمودن muhkam nimúdan.—(*Protect*) حمايت نمودن himáyat nimúdan, حفظ كردن hifz kardan, پا جا گذاشتن pá-já guzáshtan, محفوظ داشتن mahfúz dáshtan.—(*Monetary term*) ملتزم گشتن multazim gashtan, تمسك دادن tamassuk dádan.

Securely, *adv.* ايمنانه ímanánah, بي خوفانه bí-khaufánah, سالمانه sálimánah, بطور اطمئنان bi-taur-i-itmïnán, خاطر جمعانه khátir-jam'ánah, از روي اعتماد az-rúy-i-i'timád, واثقانه vásiqánah.

Secureness, *subs.* خاطر جمعي khátir-jam'í, ايمني ímaní, اطمئنان itmïnán, امنيت amaníyat, سلامت salámat.

Security, *subs.* سلامت salámat, امن aman, امان amán, امينى amíní, امانت amánat, امنيت amaníyat, طمأنينت tumänínat, اطمئنان itmïnán, حفاظت hifázat, رستگاري rastagárí.—(*Confidence*) اعتماد i'timád, وثوق vusúq, خاطر جمعي khátir-jam'í.—(*Bail*) ضمانت zamánat, ضامن zámin, كفالت kafálat.—(*For a pledge*) رهن rahn (*pl.* رهان rihán), گرو girau.—(*I will be security for him*) من ضامن ميشوم براي او man zámin mí-shavam biráy-i-ú.

Sedan-chair, *subs.* تخت روان takht-i-raván, پالكي pálkí.

Sedate, *adj.* با وقار bá-vaqár, با تمكين bá-tamkín, سنگين sangín, آرام árám, متفكر mutafakkir, راسخ العقل rásikhu 'l-'aql, بي اضطراب bí-iztiráb, پرهيز گار par-híz-gár, با سكون bá-sukún.

Sedately, *adv.* بطور آرام bi-taur-i-árám, از روي وقار az-rúy-i-vaqár, بطرز سنگين bi-tarz-i-sangín, بدون اضطراب bidún-i-iztiráb, ثابتانه sábitánah.

Sedateness, *subs.* وقار vaqár, تمكين tamkín, ثبات sabát, اطمئنان itmïnán, تفكر tafakkur, رياضت riyázat, پرهيز گاري parhíz-gárí.

Sedative, *subs. and adj.* مسكن musakkin, تسكين ده taskín-dih, آرام بخش árám-bakhsh, سكون آور sukún-ávar, راحت انگيز ráhat-angíz, مطمئن ساز mutma,inn-sáz, امنيت آر amaníyat-ár, آسايش ده ásáyish-dih.

Sedentary, *adj.* جالس jális, متقاعد mutaqá'id, قعود qu'úd, ساكن sákin, سست sust, زمين گير zamín-gír, راحت طلب ráhat-talab, بي حركت bí-harakat, كسلان kaslán, تنبل tambal.

Sedge, *subs.* علف باريك ‘alaf-i-bárík, گياه خشن giyáh-i-khashin.

Sedgy, *adj.* پر از علف خشن pur-az-‘alaf-i-khashin, پر از گياه درشت pur-az-giyáh-i-durusht.

Sediment, *subs.* درد durd, فضله fazlah, خلط khilt, لاي láí, سفل sifl, ثافل sáfil, ثفل sifl, گل gil, ته انداز tah-andáz, تلف tulf.—(*Of urine*) رسوب بول rusúb-i-baul, ته نشين شاش tah-nishín-i-shásh.

Sedimentary, *adj.* درد آلود durd-álúd, ثفلي siflí, لاي دار láí-dár, خلط آميز khilt-ámíz.

Sedition, *subs.* فتنه fitnah (*pl.* فتن fitan), فساد fasád, بغاوت baghávat, ياغيگري yághí-garí, دغدغه daghdaghah, بلوا balvá, هرزگي harzagí, اغتشاش ightishásh, طغيان tughyán, آشوب áshúb, آشوفتگي áshúftagí, اضطراب iztiráb, شورش shúrish, تمرد tamarrud, عصيان ‘isyán, معصيت ma‘siyat.

Seditious, *adj.* فتنه انگيز fitnah-angíz, مفسد mufsid, مفتن mufattin, متمرد mutamarrid, عاصي ‘ásí, شورش انگيز shúrish-angíz, آشوب گر áshúb-gar, طغيان كار tughyán-kár.

Seditiously, *adv.* فتنه انگيزانه fitnah-angízánah, فساد كارانه fasád-káránah, بطور آشوب كاري bi-taur-i-áshúb-kárí, طاغيانه tághíyánah, از روي بغاوت az-rúy-i-baghávat.

Seditiousness, *subs.* فتنه انگيزي fitnah-angízí, آشوب كاري áshúb-kárí, بغاوت baghávat, اغتشاش ightishásh, شورش انگيزي shúrish-angízí.

Seduce, *verb,* اغوا كردن ighvá kardan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, جذب قلوب كردن jazb-i-qulúb kardan, گمراه ساختن gum-ráh sákhtan, اطماع كردن itmá‘ kardan, بد راه كردن bad-rah kardan, افساد نمودن ifsád nimúdan, از راه بدر بردن az-rah bi-dar burdan, تغليط نمودن taghlít nimúdan, تاواندن távándan, سر پيچاندن sar píchándan, ور غلانيدن var-ghalánídan, ترغيب كردن targhíb kardan, مفتون گردانيدن maftún gardánídan, اضلال كردن izlál kardan.—(*As a woman*) زنا كردن ziná kardan, زنا كار نمودن ziná-kár nimúdan, هتك عرض نمودن hatk-i-irz nimúdan, خرابي كردن kharábí kardan.

Seducement, *subs.* (*Act*) اغوا ighvá, اضلال izlál, فريب firíb, ترغيب targhíb, تغليط taghlít.—(*Means employed*) وسيله اغوا vasílah-i-ighvá, مايه اضلال máyah-i-izlál, اسباب فريب asbáb-i-firíb.

Seducer, *subs.* فريبنده firíbandah, مغوي mughví, مضل muzill, گمراه ساز gum-ráh-sáz, فاجر fájir, فاسق fásiq.—(*Of women*) زنا كار ziná-kár, هتاك عرض hatták-i-‘irz, پرده در pardah-dar.

Seduction, *subs.* اضلال izlál, اغوا ighvá, ترغيب targhíb, اطماع itmá‘, تغليط taghlít, تسويل tasvíl, دلربائي dil-rubá,í, گول زني gúl-zaní, فسق ورزي fisq-varzí, غدر ghadr.—(*Of women*) زنا ziná, پرده دري par-dah-darí, هتك عرض hatk-i-irz.

Seductive, *adj.* اغوا كار ighvá-kár, اضلال خو izlál-khú, گول زن gúl-zan, فريب ده firíb-dih, فتان fattán.—(*Agreeable—Persons*) لطيف latíf, ملائم muláím, شيرين shírín, سليم salím, متواضع mutavází‘, خوش khush, خوش طبع khush-tab‘, نيك منظر ník-manzar, دلستان dil-sitán, دلكش dil-kash, مستطاب mustatáb. —(*Things*) پسند pasand, پسنديده pasandídah, دلپذير dil-pazír, دلپسند dil-pasand, دلجو dil-jú, دلكش dil-kash, مناسب munásib, موافق muváfiq, ساز گار sáz-gár, لائق láïq, مقبول maqbúl, مطبوع matbú‘, مرغي marzí, لطيف latíf, خوب khub, مرغوب marghúb, معقول ma‘qúl, منظور manzúr, لذيذ lazíz, گوارا guvárá, سائغ sáïgh.

Seductively, *adv.* مغويانه mughvíyánah, مضلانه muzillánah, از روي پرده دري az-rúy-i-pardah-darí. بطور گول زني bi-taur-i-gúl-zaní, بطرز فريب دهي bi-tarz-i-firíb-dihí.—(*Agreeably*) مقبولاً maqbúlan. بلطف bi-lutf, بملايمت bi-muláyamat, مسلماً musallaman.

Sedulity, *subs.* توجه tavajjuh, سعي sa‘í, كوشش kúshish, جهد jahd, مجاهدت mujáhadat. اجتهاد ijtihád, جديت jiddíyat, سر گرمي sar-garmí, مداومت mudávamat, مواظبت muvázabat, كار چسبي kár-chasbí, ثبات قدم sabát-qadam.

Sedulous, *adj.* متوجه mutavajjih, ساعي sá‘í. مقيد muqayyad, سر گرم sar-garm, مجاهد mujáhid. كوشش كار kúshish-kár, مواظب muvázib, كار چسب kár-chasb, ثابت قدم sábit-qadam, مداوم mudávim.

Sedulously, *adv.* مجاهدانه mujáhidánah. بطرز كوشش bi-tarz-i-kúshish, سعي كنان sa‘í-kunán, از روي سر گرمي az-rúy-i-sar-garmí, مواظبانه muvázibánah.

Sedulousness, *subs.* توجه tavajjuh, سعي sa‘í. كوشش kúshish, جهد jahd, مجاهدت mujáhadat, اجتهاد ijtihád, جديت jiddíyat, سر گرمي sar-garmí, مداومت mudávamat, مواظبت muvázabat, كار چسبي kár-chasbí, ثبات قدم sabát-qadam.

Sedum telephanum (*The plant orpine*), *subs.* عود صليب ‘úd-i-salíb, فاوانيا fávánívá.

See, *subs.* (*Ecclesiastical term*) اسقفيت usquffyat, دائره حكم اسقف dáïrah-i-hukm-i-usquf. — *interj.* اينك ínak, ببين bi-bín.

See, *verb trans. and intrans.* ديدن dídan (*rt.* بين bín), نگريستن nigarístan, نظر كردن nazar kardan, بنظر آوردن bi-nazar ávardan, بنظر در آوردن bi-nazar dar-ávardan, نگاه كردن nigáh kardan, ملاحظه كردن muláhazah kardan.—(*Observe*) نگريستن nigarístan, مراكب بودن murákib búdan, ملاحظه كردن muláhazah kardan, مشاهده كردن musháhadah kardan.—(*To see a person—grant an interview*) حضور داشتن huzúr dáshtan, بار دادن

bár dádan.—(*I see through it*) بر من پوشیده نیست bar-man púshídah níst.—(*We shall see*) بعد معلوم میشود ba'd ma'lúm mí-shavad, اینرا خواهیم دید kháhím-díd, تاچشم باش ín-rá básh.—(*As far as the eye could see*) tá chashm kár mí-kard.—(*He cannot see an inch before his nose*) بسیار بي بصیرت امست bisyár bí-basírat ast.—(*Let us see*) bi-bínim.—(*I hope we shall see one another to-morrow*) فردا انشا الله ملاقات میسر خواهد شد fardá insha 'llah muláqát muyassar kháhad shud.—(*Far-seeing*) باصر básir.—(*Seeing that*) چون که chún-kih, چرا که chirá-kih, زیرا که zírá-kih, چونکه chún-kih, از آنجا که az-án-já-kih, من حیث min-hais.

Seed, *subs.* تخم tukhm, دانه dánah, بزر bazr, زرع zar', حب habb (*pl.* حبوب hubúb), هسته hastah, کشت kisht.—(*Semen genitale*) آب منی áb-i-muní, آب انزال áb-i-inzál, نطفه nutfah.—(*Offspring*) ذریه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí), نسل nasl (*pl.* انسال ansál), نژاد nizhád, تخم tukhm, تخمه tukhmah.

Seed, *verb trans.* تخم پاشیدن tukhm páshídan, بزر افشاندن bazr afshándan.—*intrans.* تخم کردن tukhm kardan, بزر آوردن bazr ávardan.

Seed-bud, *subs.* اصل ثمر asl-i-samar, مایه میوه máyah-i-mívah, تنجه تخم tinjah-i-tukhm.

Seed-cake, *subs.* نان تخمك دار nán-i-tukhmak-dár, کماج تخمك دار kumáj-i-tukhmak-dár.

Seedling, *subs.* بیجه bíjah, زرع zar', نهالچه nihálchah.

Seed-lobe, *subs.* لپه تخم lappah-i-tukhm, کپه تخم kappah-i-tukhm, ورقه بذر varaqah i-bazr, لحمه بزر lahmah-i-bazr.

Seed-plot, *subs.* تخم دان tukhm-dán, بزر دان bazr-dán, نهالستان nihálistán.

Seedsman, *subs.* بقال baqqál, دانه فروش dánah-furúsh, علاف 'alláf.

Seed-time, *subs.* موسم زرع mausim-i-zar', وقت زراعت vaqt-i-zirá'at, هنگام تخم پاشي hangám-i-tukhm-páshí.

Seedy, *adj.* پر تخم pur-tukhm, تخم دار tukhm-dár, تخم نشسته tukhm-nishastah.—(*Person*) بد بخت bad-bakht, نا توان ná-taván, خسته khastah, افسرده afsurdah, فقیر faqír, بیچاره bí-chárah.

Seek, *verb trans.* جستن justan (*rt.* جو jú *or* جوي júy), جستجو نمودن just-u-jú nimúdan, طلب نمودن talab nimúdan, پژوهیدن pazhúhídan, تفحص کردن tafahhus kardan.—(*To seek a person*) پي کسي گشتن pay-i-kasí gashtan.—*intrans.* جویا شدن júyá shudan, مستفسر بودن mustafsir búdan, در طلب بودن dar-talab búdan, جستجو کردن just-u-jú kardan.—(*Endeavour*) کوشیدن kúshídan, اجتهاد کردن ijtihád kardan, جد و جهد نمودن jadd-u-jahd nimúdan, سعي کردن sa'í kardan.

Seeker, *subs.* طالب tálib, جوینده júyandah, جویا júyá, مفتش mufattish, مستفسر mustafsir, متفحص mutafahhis.

Seeking, *subs.* طلب talab, جستجو just-u-jú, تفتیش taftísh, استفسار istifsár, تفحص tafahhus.

Seel, *verb*, چشم پوشیدن chashm púshídan, چشم دوختن chashm dúkhtan, چشم بند نمودن chashm-band nimúdan, کور ساختن kúr sákhtan.

Seem, *verb*, نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), نمودار معلوم شدن nimúdár shudan, مانستن mánistan, ma'lúm shudan, صورت پذیر شدن súrat-pazír shudan, ظاهر شدن záhir shudan, بنظر رسیدن bi-nazar rasídan, تبین نمودن tabayyun nimúdan, متبین گشتن mutabayyin gashtan.

Seemer, *subs.* نمایان nimáyán, معلوم سو ma'lúm-shau, بنظر آ bi-nazar-á, متبین mutabayyin, ظاهر záhir.

Seeming, *subs.* ظهور zuhúr, نمو داري nimú-dárí, نمایش nimáyish, معلوم شوي ma'lum-shaví.—*adj.* (*Apparent*) ظاهر záhir, منکشف munkashif, معلوم ma'lúm.—(*Specious*) مموه mumavvah, مستحسن mustahsan, مقبول maqbúl, مرغوب marghúb, پسندیده pasandídah, مطلوب matlúb, نمایش دار nimáyish-dár.

Seemingly, *adv.* (*Apparently*) ظاهراً záhiran, ظاهرانه záhiránah, صورتاً súratan.—(*Speciously*) با نمایش bá-nimáyish-i-khub, بطور خوش نما bi-taur-i-khush-nimá, تمویهاً tamvíhan.

Seemingness, *subs.* (*Appearance*) ظاهریت záhiríyat, نمایش nimáyish, جلوه jilvah.—(*Speciousness*) خوش نمائي khush-nimá,í, آرایش áráyish, تمویه tamvíh.

Seemliness, *subs.* حسن husn, لطافت latáfat, نزاکت nazákat, ناز náz, پسندیدگي pasandídagí, شایستگي sháyistagí, مزاواري sizávárí, قشنگي qashangí, خوبي khubí, آراستگي árástagí.

Seemly, *adj.* لطیف latíf, جمیل jamíl, نازك názuk, پسندیده pasandídah, شایسته sháyistah, سزاوار sizávár, قشنگ qashang, خوب khub, آراسته árástah.

Seer, *subs.* غیب دان ghaib-dán, پیغمبر paigham-bar.—(*Indian weight, 2,057 lbs. avoirdupois*) سیر sír.

See-saw, *subs.* آورك ávarak, ارجوحه arjúhah, باد bád.

See-saw, *verb*, آورك خوردن ávarak khurdan, باد خوردن bád khurdan, تراجع نمودن taráji' nimúdan.

Seethe, *verb trans.* جوشاندن júshándan, پختن pakhtan (*rt.* پز paz), پزاندن pazándan.—*intrans.* جوشیدن júshídan, جوش زدن júsh zadan, غلیان نمودن ghalayán nimúdan.

Segment, *subs.* قسمت qismat, حصه hissah, قطعه qit'ah, قسط qist, پاره párah, تکه takkah.—(*Of a circle*) قطاع qitá'.

Segregate, *verb*, جدا کردن jidá kardan, ممتاز نمودن mumtáz nimúdan, مفترق ساختن muftariq sákhtan, بریدن burídan.

Segregation, *subs.* جدائي jidá,í, تفريق tafríq, افتراق iftiráq, امتياز imtiyáz.

Segmoidal, *adj.* قسمتي qismatí, قطعه نما qit'ah-nimá, پاره سان párah-sán, حصه وار hissah-vár.

Seidlitz, *subs.* شورابه shúrábah, آب نمك áb-namak.—(*A seidlitz powder*) نمك مسهل namak-i-mus,hil, جوهر جوش jauhar-i-júsh, ملح ملين milh-i-mulayyin.

Seigneurial, *adj.* مالكانه málikánah, اربابي arbábí, آقاي áqáí, مختاري mukhtárí, مقتدر muqtadir.

Seignior, *subs.* مالك málik, رب rabb, آقا áqá, مولي maulá, خداوند khudávand, سيد sayyid, بزرگ buzurg, خواجه khájah.

Seigniorage, *subs.* ميري mírí, ديواني dívání, حق رياست haqq-i-riyásat.—(*Copyright money*) اجرت استنساخ ujrat-i-istinsákh, حق كتابت haqq-i-kitábat.

Seigniory, *subs.* ملك خاني milk-i-khání, خالصه امير khálisah-i-amír, املاك شريف imlák-i-sharíf.

Seine, *subs.* دام ماهيگيري dám-i-máhí-gírí, شبكه بزرگ shabakah-i-buzurg.

Seismometer, *subs.* زلزال سنج zilzál-sanj, آلت زلزله سنجي álat-i-zalzalah-sanjí.

Seizable, *adj.* مقبوض maqbúz, ماءخوذ mákhúz, گرفتني giriftaní, چنگ آوردني chang-ávardaní.

Seize, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), تسخير كردن taskhír kardan, غصب كردن ghasb kardan, گرفتار كردن giriftár kardan, اخذ كردن akhz kardan, قبض كردن qabz kardan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan, بدست گرفتن bi-dast giriftan, ضبط كردن zabt kardan, ستادن sitádan (*rt.* ستان sitán), ستاندن sitándan, چنگ آوردن chang ávardan, بطش كردن batsh kardan, قپيدن qapídan (*vulg.*).—(*To seize the idea*) درك فكرات نمودن dark-i-fikrát nimúdan.—(*To seize the occasion*) غنيمت شمردن ghanímat shimurdan.

Seizin, *subs.* (*Legal term*) تصرف tasarruf, اخذ akhz, استملاك istimlák, مالكيت málikíyat.

Seizor, *subs.* گيرنده gírandah, اخذ كننده akhz-kunandah, قابض qábiz, باطش bátish, غاصب ghásib.

Seizure, *subs.* ربودگي rubúdagí, تسخير taskhír, ضبط zabt, گرفت girift, گرفتاري giriftárí, قبض qabz, اخذ akhz, تصرف tasarruf, غصب ghasb.

Sejugous, *adj.* (*Botanical term*) شش جفتي shish-juftí, دوازده برگي duvázdah-bargí, شش زوجي shish-zaují.

Selah, *subs.* سلاه saláh (European).

Seldom, *adv.* كم kam, كمتر kamtar, ندرتاً nudratan, نادراً nádiran, بطور شاذ bi-taur-i-sházz, بطرز اتفاق bi-tarz-i-ittifáq.

Select, *adj.* ممتاز mumtáz, منقي munaqqá, بر چيده bar-chídah, بر گزيده bar-guzídah, منتخب muntakhab, مخلص mukhlass, مختار mukhtár.

Select, *verb,* گزيدن guzídan, چيدن chídan (*rt.* چين chín), انتخاب كردن intikháb kardan, اختيار كردن ikhtiyár kardan, منتخب كردن muntakhab kardan, اختيار نمودن ikhtiyár nimúdan, منقي كردن munaqqá kardan, اصطفا نمودن istifá nimúdan, تو چين كردن tú-chín kardan.

Selection, *subs.* منتخب muntakhab, انتخاب intikháb, زبده zubdah, نخبه nukhbah, اختيار ikhtiyár, اصطفا istifá, گزينش guzínish, صفوت safvat.

Selectness, *subs.* منتخبيت muntakhabíyat, ممتازيت mumtázíyat, زبدگي zubdagí, نخبگي nukhbagí, گزيدگي guzídagí.

Selector, *subs.* انتخاب كن intikháb-kun, اختيار نما ikhtiyár-nimá, گزيننده guzínandah, زبده ساز zubdah-sáz, بر چيننده bar-chínandah, ممتاز چين mumtáz-chín.

Selenite, *subs.* (*Chemical term*) جوهر ليمو jauhar-i-límú, جوهر سيليني‌يوم jauhar-i-síliníyúm (European).

Selenography, *subs.* بيان سطح قمر bayán-i-sat,h-i-qamar, علم كيفيات ماه 'ilm-i-kaifíyát-i-máh.

Self, *subs.* خوديت khudíyat, نفس nafs, شخص shakhs. —*adj.* خود khud. خويش khísh, خويشتن khíshtan, نفس nafs.—(*I myself*) من خودم man khudam, *or* خود من khud-i-man.—(*Thou thyself*) تو خودت tú khudat, *or* خود تو khud-i-tú.—(*He himself, she herself*) او خودش ú khudash, *or* خود او khud-i-ú.—(*We ourselves*) ما خودمان má khudimán, *or* خود ما khud-i-má. —(*You yourselves*) شما خودتان shumá khuditán, *or* خود شما khud-i-shumá.—(*They themselves*) ايشان خودشان ísháh khudishán, *or* خود ايشان khud-i-ísháh.

Self-abasement, *subs.* تواضع tavázu', فروتني furú-taní, خضوع khuzú', انفعال infi'ál, خجالت khijálat, شرمساري sharmsárí, خواري khárí, ذلت zillat.

Self-abhorrence, *subs.* كراهت خويش karáhat-i-khísh, تحقير نفس tahqír-i-nafs, اتضاع ittizá', تذلل tazallul.

Self-conceit, *subs.* خود بيني khud-bíní, خود پسندي khud-pasandí, اغترار ightirár, استكبار istikbár.

Self-control, *subs.* خود داري khud-dárí, استملاك نفس istimlák-i-nafs.—(*To preserve self-control*) خود داري كردن khud-dárí kardan.

Self-defence, *subs.* توقي tavaqqí, حفظ نفس hifz-i-nafs.

Self-denial, *subs.* انكار خويش inkár-i-khísh, بي غرض bí-gharaz, جان فشاني ján-fishání, جان نثاري ján-nisárí, ترك هوا tark-i-hawá, ترك لذات tark-i-lazzát.

Self-esteem, *subs.* خود دوستي khud-dústí, خود ستائي khud-sitá,í, خود پرستي khud-parastí, خود پسندي

khud-pasandí, رضا مندي از خويش razá-mandí-az-khísh.

Self-evidence, *subs.* بداهت badáhat, وضوح vuzúh, آشكارائي áshikárá,í, تبين tabayyun, تبرهن tabar-hun.

Self-evident, *adj.* بديهي badíhí, واضح vázih, منكشف munkashif, آشكارا áshikárá, متبين mutabayyin, متبرهن mutabarhin.

Self-existence, *subs.* قائميت بذات qáïmíyat-bi-zát, قوام بنفس qavám-bi-nafs, وجوب وجود vujúb i-vujúd. خود هستي khud-hastí.

Self-existent, *adj.* قائم بذات qáïm-bi-zát, قائم بنفس qáïm-bi-nafs, واجب الوجود vájibu 'l-vujúd, خود هست khud-hast.

Self-importance, *subs.* خود بيني khud-bíní, خود پسندي khud-pasandí, خود ستائي khud-sitá,í, تشخص tashakhkhus, استكبار istikhbár.

Self-important, *adj.* خود بين khud-bín, خود پسند khud-pasand, خود ستا khud-sitá, خويشتن بين khísh-tan-bín.

Self-interest, *subs.* خود غرضي khud-gharazí, نفس دوستي nafs-dústí.

Selfish, *adj.* خود غرض khud-gharaz, خود دوست khud-dúst, خود خواه khud-kháh, نفس دومست nafs-dúst, تن پرور tan-parvar, نفساني nafsání.

Selfishly, *adv.* خود غرضانه khud-gharazánah, بطور نفسانيت bi-taur-i-nafsáníyat, بقصد فائده خويش bi-qasd-i-fáïdah-i-khísh, از روي محبت ذات az-rúy-i-mahabbat-i-zát.

Selfishness, *subs.* خود پرستي khud-parastí, خود دوستي khud-dústí, خود غرضي khud-gharazí, نفسانيت nafsáníyat, نفس دوستي nafs-dústí, محبت ذات ma-habbat-i-zát, تن پروري tan-parvarí.

Self-love, *subs.* خود پرستي khud-parastí, خود دومتي khud-dústí, محبت نفس mahabbat-i-nafs, محبت ذات mahabbat-i-zát, خويشتن جوئي khíshtan-jú,í, خير خود خواهي khair-i-khud-kháhí.

Self-possessed, *adj.* خود دار khud-dár, مالك النفس máliku 'n-nafs, متسلط بر خويش mutasallit-bar-khísh.

Self-possession, *subs.* خود داري khud-dárí, تمكين tamkín, سنگيني sangíní, حشمت hashmat, احتشام ihtisham.—(*To retain one's self-possession*) خود داري نمودن khud-dárí nimúdan, ضبط خويش نمودن zabt-i-khísh nimúdan.

Self-praise, *subs.* خود فروشي khud-furúshí, خود نمائي khud-nimá,í, خود ستائي khud-sitá,í, تعريف خود tá'rif-i-khud, مدح خود madh-i-khud.

Self-reproach, *subs.* ملامت خويش malámat-i-khísh, ذم نفس zamm-i-nafs, نفس كشي nafs-kashí, توبيخ taubíkh-i-khísh, سر زنش نفس sar-zanish-i-nafs.

Self-respect, *subs.* حرمت خويشتن hurmat-i-khíshtan, خود نوازي khud-navází, تعظيم خود ta'zím-i-khud.

Self-restraint, *subs.* خود داري khud-dárí, منع نفس man'-i-nafs, ضبط خويشتن zabt-i-khíshtan, تسلط بر خود tasallut-bar-khud.

Self-righteous, *adj.* معتمد بر صداقت خويش mu'ta-mid-bar-sidáqat-i-khísh, خود پسند khud-pasand.

Self-righteously, *adv.* اعتماداً علي صداقت i'timá-dan-'alá-sidáqat, خود پسندانه khud-pasandánah.

Self-righteousness, *subs.* اعتماد بر صداقت خويش i'timád-bar-sidáqat-i-khísh, خود پسندي khud-pa-sandí.

Self-same, *adj.* همان hamán, خود آن khud-i-án, عين آن 'ain-i-án, نفس آن nafs-i-án.

Self-subsistence, *subs.* قيوميت qayyúmíyat.

Self-subsistent, *adj.* قيوم qayyúm.

Self-sufficiency, *subs.* ناز náz, غنا ghaná, استغنا istighná, بي نيازي bí-niyází.

Self-sufficient, *adj.* غني ghaní, بي نياز bí-niyáz, مستغني mustaghní.

Self-sufficiently, *adv.* بي نيازانه bi-niyázánah, مستغنيانه mustaghníyánah, از روي ناز az-rúy-i-náz.

Self-taught, *adj.* خود آموز khud-ámúz, پيش خود ياد گرفته písh-i-khud-yád-giriftah.

Self-will, *subs.* عناد 'inád, خود سري khud-sarí, خود رأي khud-räí, مكابره mukábarah, تعصب ta'assub.

Self-willed, *adj.* خود رأي khud-räí, خود سر khud-sar, خود كار khud-kár, خود خيال khud-khiyál, مصر musirr, متمرد mutamarrid, عنيد 'aníd, ستيزه گر sitízah-gar. —(*To be self-willed*) عناد نمودن 'inád nimúdan, ستيز sitíz kardan, خود سري كردن khud-sarí kardan, لج كردن lajj kardan.

Sell, *verb trans.* فروختن furúkhtan (*rt.* فروش furúsh), بيع دادن bai' dádan, مبايعه كردن mubáya'ah kardan, شري نمودن sharí nimúdan.—*intrans.* فروش رفتن furúsh raftan, معامله كردن mu'ámalah kardan.

Sella turcica, *subs.* پالان سواري palán-i-suvárí.

Seller, *subs.* فروشنده furúshandah, بائع bái' (*pl.* بوائع bavái'), معامله كن mu'ámalah-kun.

Selvage, *subs.* كناره kinárah, لبه labah, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí).

Semaphore, *subs.* علامت نمائي 'alámat-nimá,í, نشان نشان-دهي nishán-dihí, تلغراف talagráph (European).

Semblance, *subs.* برابري barábarí, تمثيل tamsíl, مثال misál, تشبيه tashbíh, مشابهه mushábahah, شبه shibh, موافقت muváfaqat, شباهت shabáhat, نمايش nimá-yish, حكم hukm, مماثلت mumásalat, مضاهات muzá-hát, صورت súrat, وفاق vifáq.

Semecarpus anacardium (*The marking-nut tree*), *subs.* حب الفهم habbu 'l-fahm, حب القلب habbu 'l-qalb, انقرويا inqarvíyá, بلادر biládur.

Semeiotics, *subs.* (*Medical term*) تشخيص tashkhís, تميز tamíz.

Semen, *subs.* آب منى áb-i-muní, نطفه nutfah, آب انزال áb-i-inzál, تخم tukhm, سلاله sulálah, مغز پشت maghz-i-pusht.

Semen contra vermes (*Artemisia santonica—Wormseed*), *subs.* تخم درمنه tukhm-i-dirmanah, درمنه ترکي dirmanah-i-turkí, تخم جاروب tukhm-i-járúb, ورك varak, يوشن yúshan.

Semester, *subs.* ششماه shish-máh, نيم سال ním-sál.

Semi, *adj.* نيم ním, نيمه nímah, نصف nisf.

Semi-annual, *adj.* نيمسالي ním-sálí, ششماهي shish-máhí.

Semi-annually, *adj.* ششماه بششماه shish-máh-bi-shish-máh, هر شش ماه har-shish-máh, ششماهه shish-máhah, نيمساله ním-sálah.

Semi-annular, *adj.* نيم گرد ním-gard, نيم دائره ním-dáïrah, قوسي qausí.

Semi-breve, *subs.* نيم ترانه ním-taránah.

Semi-chorus, *subs.* نيم دسته ním-dastah.

Semi-circle, *subs.* نيم دائره ním-dáïrah, نصف دائره nisf-i-dáïrah, شكل قوس shakl-i-qaus, شكل كمان shakl-i-kamán.

Semi-circular, *adj.* نيم مدور ním-mudavvar, قوسي qausí, كماني kamání.

Semicolon, *subs.* نيم وقف ním-vaqf, وقف نا تمام vaqf-i-ná-tamám.

Semi-diameter, *subs.* نيم قطر ním-qutr, نصف القطر nisfu 'l-qutr.

Semi-diaphanous, *adj.* نيم شفاف ním-shaffáf, نيم صاف ním-sáf, كم روشني kam-raushaní, كم نور kam-núr.

Semi-lunar, *adj.* نيم قمري ním-qamarí, نيم ماه ním-máh.

Semi-metal, *adj.* نيم فلز ním-filizz, فلز ناقص filizz-i-náqis, معدن ناقص ma'dan-i-náqis.

Seminal, *adj.* زرعي zara'í, تخمي tukhmí, بذري bazrí. —(*Original*) اصلي aslí, اساسي asásí, بنياني bunyání. —(*Seminal pollution*) جنابت janábat, احتلام ihtilám.

Seminary, *subs.* مكتب maktab (*pl.* مكاتب makátib), مدرسه madrasah (*pl.* مدارس madáris), دبستان dabistán, تعليم خانه ta'lím-i-khánah, تربيت گاه tarbiyat-gáh, كتاو kuttáu (*vulg.*), كتو kuttau (*vulg.*). — *adj.* تخمي tukhmí, بذري bazrí, زرعي zara'í.

Seminate, *verb,* كشتن kishtan, كاشتن káshtan, تخم پاشيدن tukhm páshídan, كاريدن kárídan, زراعت كردن zirá'at kardan.—(*Propagate*) فشاندن fishándan, نشر دادن nashr dádan.

Semination, *subs.* تبذير tabzír, بذر فشاني bazr-fishání, نشر nashr, انتشار intishár.

Semi-official, *adj.* نيم رسمي ním-rasmí.

Seminology, *subs.* علم علامات امراض 'ilm-i-'alámát-i-amráz, علامت شناسي 'alámat-shinásí, نشان داني nishán-dání.

Semi-quaver, *subs.* نيم ترانه ním-taránah, نيم نغمه ním-naghmah, نيم آهنگ ním-áhang.

Semi-tone, *subs.* نيم نوا ním-navá.

Semi-tonic, *adj.* نيم نواي ním-naváí, نيم صداي ním-sidáí.

Semi-vocal, *adj.* نيم صدا ním-sidá, نيم صوت ním-saut, ناقص آواز náqis-áváz.

Semi-vowel, *subs.* نيم حركت ním-harakat, نيم ملفوظ ním-malfúz, حرف نيم متحرك harf-i-ním-mutaharrik, حرف نيم صحيح harf-i-ním-sahíh.

Sempervivum tectorum (*Sengreen—House-leek*), *subs.* گياه بام giyáh-i-bám, علف خود رو 'alaf-i-khud-rú.

Sempiternal, *adj.* دائم dáïm, باقي báqí, پايدار páyadár, سرمد sarmad, صمد samad, لا يزال lá-yazál, ابدي abadí.

Sempiternity, *subs.* دوام davám, بقا baqá, پايداري páyadárí, سرمديت sarmadíyat, صمديت samadíyat, لا يزالي lá-yazálí, ابديت abdíyat.

Sempster, *subs.* رفو گر rafv-gar, سوزن كار súzan-kár, درزي darzí, خياط khayyát.

Sempstress, *subs.* خياطه khayyátah.

Senary, *adj.* ششي shishí, مشتمل بر شش mushtamil-bar-shish, ستي sittí.

Senate, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), جمعيت مشائخ jam'íyat-i-mashá'ikh, اصحاب حل و عقد as,háb-i-hall-va-'aqd, ارباب رتق و فتق arbáb-i-ratq-va-fatq.

Senate-house, *subs.* دار الندوه dáru 'n-nadvah, مشورتخانه mashvarat-khánah, مجلس شوري majlis-i-shúrá. محل قضاوت mahall-i-qazávat.

Senator, *subs.* مشير mushír, اهل مشورت ahl-i-mash-varat, مستشير mustashír, مستشار mustashár. عضو مجلس شوري 'azv-i-majlis-i-shúrá, مؤتمن mütaman, حاكم hákim (*pl.* حكام hukkám), قاضي qází (*pl.* قضات quzát).

Senatorial, *adj.* مستشاري mustashárí, مشيري mushírí, قضاوي qazáví.—(*Grave*) موقر muvaqqar, سنگين sangín, قابل شوري qábil-i-shúrá, بزرگ buzurg, لائق لائق احترام láïq-i-ihtirám.

Senatorially, *adv.* بطور مستشار bi-taur-i-mustashár, مستشارانه mustasháránah, مشير وارانه mushír-váránah,

قاضي منشانه qází-manishánah.—(*Gravely*) موقرانه mu-vaqqaránah, بطور سنگين bi-taur-i-sangín. از روي احتشام az-rúy-i-ihtishám.

Senatorship, *subs.* منصب مشيري mansab-i-mashírí, منصب قضاوت mansab-i-qazávat, قاضيگري qází-garí, مستشاري mustashárí, موٴتمني mütamaní.

Send, *verb,* فرمتادن firistádan, نمودن *or* ارسال داشتن irsál dáshtan *or* nimúdan, رسانيدن rasánídan, روانه كردن ravánah kardan, مرسل نمودن mursal nimúdan, انفاذ نمودن infáz nimúdan, تبليغ كردن tablígh kardan, گسيل نمودن gusíl nimúdan, نقل دادن naql dádan.—(*An apostle, &c.*) مبعوث كردن mab'úsh kardan, مٴامور كردن mämúr kardan, بر انگيختن bar-angíkhtan.—*intrans.* فرستادن firistádan.—(*To send away*) رد كردن radd kardan.—(*To send down*) نازل كردن názil kardan.—(*To send for, to summon*) خواندن khándan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), احضار نمودن ihzár nimúdan, استحضار كردن istihzár kardan, طلب داشتن talab dáshtan, طلبيدن talabídan, پي فرستادن pay firistádan.—(*To send back*) بر گرداندن bar-gardándan.—(*He sent him off in order to get rid of him*) دست بسرش كرد dast ba-sar-ash kard (*lit.* He made him hand on head).—(*He sent to inquire*) فرستاد معلوم نمايد firistád ma'lúm nimáyad.

Sender, *subs.* مرسل mursil, ارسال دارنده irsál-dárandah, فرستنده firistandah.

Senebiera coronopus (*Wild scurry grass*), *subs.* اطريلال itrílál, رجل الغراب rajlu 'l-gharáb, قازا ياغي qázá-yághí, حشيشت البرص hashíshatu 'l-baras, موجه maujah, يملك yamlik.

Senescence, *subs.* شيخوخت shaikhúkhat, پيري pírí, كهن سالي kuhn-sálí, شيب shaib, شيبوبت shaibúbat.

Seneschal, *subs.* ناظر názir, مهمان دار mihmán-dár, سر كار sar-kár, بزم آرا bazm-árá.

Sengreen (*House-leek*), *subs.* گياه بام giyáh-i-bám, علف خود رو 'alaf-i-khud-rú.

Senile, *adj.* شيخوخي shaikhúkhí, از پيري az-pírí, از مسني az-musinní, شيبي shaibí.

Senility, *subs.* شيخوخت shaikhúkhat, پيري pírí, كهن سالي kuhn-sálí, شيب shaib, شيبوبت shaibúbat.

Senior, *subs. and adj.* مهتر mihtar, مهين mihín, كلان kalán, اكبر akbar, بزرگ buzurg, پير pír, مقدم muqaddam, سابق sábiq.

Seniority, *subs.* كلاني kalání, بزرگي buzurgí, مهتري mihtarí, تقدم taqaddum, سبقت sibqat, پيري pírí.

Senna, *subs.* سنا saná, سنائي مكي saná'í-i-makkí.

Sennight, *subs.* هفته haftah, اسبوع usbú' (*pl.* اسابيع asábí').

Sensate, *adj.* حسي hissí, محسوس mahsús, مدرك حس mudarrak-i-hiss.

Sensation, *subs.* حس hiss, احساس ihsás, ايجاس íjás, حالت hálat, شور shúr, تنبه tanabbuh, وجد vajd.—(*Sensation of awe*) ايجاس خوف íjás-i-khauf, ايجاس هيبت íjás-i-haibat, ادراك ورع idrák-i-vara'.—(*This work will create a sensation*) اين كتاب ايجاد حالت خواهد نمود ín kitáb íjád-i-hálat kháhad nimúd.

Sense, *subs.* (*Intellect*) عقل 'aql, فطانت fatánat, ادراك idrák, فهم fahm, هوش húsh, خرد khirad, دانشمندي dánish-mandí, دانشوري dánish-varí.—(*Meaning*) معني ma'ní, معنا ma'ná, فحوا fahvá (*pl.* فحاوي fahávi), ضمن zimn, مفهوم mafhúm, مضمون mazmún (*pl.* مضامين mazámín), مراد murád (*pl.* مرادات murádát).—(*Sensation*) حس hiss, احساس ihsás.—(*The five senses*) پنج حواس panj haváss, پنج مشاعر panj mashá'ir, قوائي بدن quvá,í-badan:—*viz.* (*Seeing*) قوت باصره qúvat-i-básirah.—(*Hearing*) قوت سامعه qúvat-i-sámi'ah.—(*Tasting*) قوت ذائقه qúvat-i-záïqah.—(*Smelling*) قوت شامه qúvat-i-shámmah.—(*Touching*) قوت لامسه qúvat-i-lámisah.—(*Common-sense*) كفايت kifáyat.—(*Good sense*) درايت diráyat, فهم fahm, كفايت kifáyat.—(*To go out of one's senses*) سوار فيل شدن suvár-i-fíl shudan (*lit.* To ride an elephant).—(*To have one's senses about one*) مشاعر بر جاي گذاشتن mashá'ir bar-jáy guzáshtan.—(*To lose one's senses*) بيهوش شدن bí-húsh shudan.—(*To recover one's senses*) بهوش آمدن bi-húsh ámadan, حال آمدن hál ámadan.—(*To convey an indefinite sense*) افاده تنكير كردن ifádah-i-tankír kardan.—(*In its worst sense*) باقبح معانيش bi-aqbah-i-ma'ání 'sh.—(*There is no sense in doing this*) اين عمليست بي معني ín 'amlí 'st-i-bí-ma'ní.—(*In no sense can he be called clever*) بهيچ نحو زرنگ خوانده نتواند شد bi-hích nahv zaring-khándah na-tavánad shud.

Senseless, *adj.* (*Without sensation*) بيهوش bí-húsh, بي حس bí-hiss, بي حواس bí-haváss, بيجان bí-ján, بي احساس bí-ihsás, بي ادراك bí-idrák.—(*Foolish*) بي وقوف bí-vuqúf, بي عقل bí-'aql, نا دان ná-dán, احمق ahmaq, خل دمنك khul-damank.—(*Without meaning*) بيمعني bí-ma'ní, بي مضمون bí-mazmún.

Senselessly, *adv.* بي احساسانه bí-ihsásánah, بي ادراكانه bí-idrákánah.—(*Foolishly*) احمقانه ahmaq-ánah, نا دانه ná-dánah, بطور سفاهت bi-taur-i-safáhat, بي عقلانه bí-'aqlánah.

Senselessness, *subs.* بي احساسي bí-ihsásí, بي ادراكي bí-idrákí.—(*Absence of meaning*) بي معني گري bí-ma'ní-garí, نا معقولي ná-ma'qúlí.—(*Foolishness*) حماقت himáqat, نا داني ná-dání, سفاهت safáhat, كودني kaudaní.

Sensibility, *subs.* احساس ihsás, ادراك idrák, حساسيت hissásíyat, دراكيت darrákíyat.—(*Intelligence*) عقل

'aql, عقلمندي 'aql-mandí, هوشمندي húsh-mandí, خرد مندي khirad-mandí, دانائي dáná,í, فطانت fatánat, ذكا zuká, فراست firásat, تيز فهمي tíz-fahmí.

Sensible, *adj.* (*Endowed with senses*) ذو الحواس zu 'l-haváss, محس muhiss, حساس hassás.—(*Judicious*) موجه muvajjah, مناسب munásib, با هوش bá-húsh, معقول ma'qúl.—(*Acute, prudent, clever*) عقلمند 'aql-mand, عاقل 'áqil, هوشمند húsh-mand, هوشيار húsh-yár, خردمند khirad-mand, دانا dáná, دانشمند dánish-mand, زيرك zírak, دراك darrák, با شعور bá-shu'úr. —(*Perceptible by feeling*) محسوس mahsús, قابل احساس qábil-i-ihsás. —(*Visible*) ظاهر záhir, مبين mubín, آشكاره áshikárah.—(*Aware of*) منتقل mun-taqil, مخبر mukhbir, مستحضر mustahzar, آگاه ágáh, واقف váqif, مطلع muttali', خبير khabír.—(*Convinced of*) مجاب mujáb, مستدل mustadall, ملزم mulzam, مقر muqirr, قائل qá'il.

Sensibleness, *subs.* دراكي darrákí, با شعوري bá-shu'úrí, درايت diráyat, معقوليت ma'qúlíyat, محسوسي mahsúsí.

Sensibly, *adv.* (*Perceptibly*) محسوساً mahsúsan, از روي شعور az-rúy-i-shu'úr, معقولانه ma'qúlánah, فهيمانه fa-hímánah. —(*Ably*) عاقلانه 'áqilánah, با زرنگي bá-zaringí.—(*Manifestly*) ظاهراً záhiran.

Sensific, *adj.* حالت انگيز hálat-angíz, وجد آور vajd-ávar, احساس ده ihsás-dih.

Sensitive, *adj.* ذو الحواس zu 'l-haváss, محس muhiss, مدرك mudrik, با شعور bá-shu'úr, تيز فهم tíz-fahm.—(*Having feelings easily excited*) سريع الاحساس sarí'u 'l-ihsás, سريع الادراك sarí'u 'l-idrák.—(*He is very sensitive to pain*) خيلي درد فهم است khailí dard-fahm ast.—(*A sensitive plant*) گل سبه gul-i-sabbah, گياه حساس giyáh-i-hisás.

Sensitively, *adv.* از روي احساس az-rúy-i-ihsás, محسانه muhissánah.—(*Metaphorically*) ادراكاً idrákan, تاثراً ta,assuran.

Sensitiveness, *subs.* (*Actual*) احساس ihsás, حساسيت hissásíyat.—(*Metaphorical*) دراكيت darrákíyat, ادراك idrák, با شعوري bá-shu'úrí, تيز فهمي tíz-fahmí.

Sensorial, *adj.* مركز حسي markiz-i-hissí, حسي hissí.

Sensorially, *adv.* حساً hissan, احساساً ihsásan.

Sensorialness, *subs.* حسيت hissíyat, احساسيت ihsás-íyat.

Sensorium (*The brain*), *subs.* مركز حس markiz-i-hiss, محل احساس mahall-i-ihsás, خانه حواس khánah-i-haváss.

Sensual, *adj.* نفساني nafsání, نفس پرست nafs-parast, شهوتي shahvatí, مست mast, حس پرست hiss-parast, حسي hissí, تن پرور tan-parvar, شهوت پرست shahvat-parast.—(*Sensual appetite*) شهوت حسي shahvat-i-hissí, آرزوئي نفساني árzú,í-nafsání, خواهش جسداني kháhish-i-jasadání, ميل طبيعي mail-i-tabí'í.—(*Sensual pleasure*) ذوق جسماني zauq-i-jismání, لذت جسماني lazzat-i-jismání.

Sensualism, *subs.* حسيت hissíyat, حس پرستي hiss-parastí.—(*Sensuality*) نفسانيت nafsáníyat, جسمانيت jismáníyat, شهوت راني shahvat-ráni, تن پروري tan-parvarí.

Sensualist, *subs.* نفس پرور nafs-parvar, نفس پرست nafs-parast, تن پرور tan-parvar, شهوت ران shahvat-rán.

Sensuality, *subs.* شهوت shahvat, شهوت راني shahvat-ráni, نفس nafs, هوس havas, هوا نفساني havá-i-nafsání, نفس پرستي nafs-parastí, نفسانيت nafsáníyat, مستي mastí, حس پرستي hiss-parastí.

Sensualization, *subs.* (*Act*) نفساني سازي nafsání-sází, حس پرست نمائي hiss-parast-nimá,í, تن پرور گرداني tan-parvar-gardání.—(*State*) نفسانيت nafsán-íyat, تن پروري tan-parvarí, حس پرستي hiss-parastí.

Sensualize, *verb,* نفساني ساختن nafsání sákhtan, حس پرست نمودن hiss-parast nimúdan, تن پرور گردانيدن tan-parvar gardánídan, خراب كردن kharáb kardan, ضائع ساختن zái' sákhtan.

Sensually, *adv.* بطور نفساني bi-taur-i-nafsání. بر مسبيل حس پرستي bar-sabíl-i-hiss-parastí, از روي شهوت az-rúy-i-shahvat.

Sensuous, *adj.* حسي hissí, حواسي havássí, صوري súrí, غير معنوي ghair-i-ma'naví, محسوس mahsús

Sentence, *subs.* (*Of a judge*) حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), فيصل faisal, فتوي fatvá, قضا qazá, قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá).—(*In writing, &c.*) جمله jumlah, فقره faqarah, مقال maqál, كلام kalám, عبارت 'ibárat.

Sentence, *verb,* حكم دادن hukm dádan, فيصل كردن faisal kardan, انفصال دادن infisál dádan, فتوا دادن fatvá dádan.—(*To sentence to a term of imprison-ment*) مدت حبس معين كردن muddat-i-habs mu'ay-yan kardan.

Sentential, *adj.* جملي jumlí, كلامي kalámí.

Sententious, *adj.* مضبوط mazbút, پر معني pur-ma'ní, پر دلالت pur-dalálat, مجمل mujmal, مختصر mukhtasar.

Sententiously, *adv.* بطور اختصار bi-taur-i-ikhtisár, بطور تاكيد bi-taur-täkíd, مضبوطانه mazbútánah.

Sententiousness, *subs.* مضبوطي mazbútí, پر معنائي pur-ma'ná,í, مختصري mukhtasarí, مجملي mujmalí, دلالت dalálat.

Sentient, *subs. and adj.* محس muhiss, مدرك mudrik, فهيم fahím, با شعور bá-shu'úr, با ادراك bá-idrák, با احساس bá-ihsás, با هوش bá-húsh.

Sentiment, *subs.* مظنه mazannah, خيال khiyál, تصور tasavvur, اعتقاد i'tiqád, پندار pindár, عقيدت 'aqídat,

رائي räí, حاسه hássah, اندیشه andíshah, فکر fikr, قصد qasd, تدبیر tadbír (*pl.* تدابیر tadábír).—(*His poetry is devoid of sentiment*) شعرش خالي از فکر است sha'r-ish khálí-az-fikr ast.—(*He displayed his sentiments*) عقائد خودرا اظهار نمود 'aqáïd-i-khud-rá izhár nimúd.

Sentimental, *adj.* موهوم mauhúm, خیالي khiyálí, تصوري tasavvurí, ذو فکر zú-fikr, اندیشه مند andíshah-mand.

Sentimentalism, *subs.* رائي داري räí-dárí, خیال اندیشي khiyál-andíshí, تصور نمائي tasavvur-nimá,í, توهم کاري tavahhum-kárí.

Sentimentalist, *subs.* رأي دار räí-dár, خیال اندیش khiyál-andísh, صاحب عقیده sáhib-'aqídah, تصور دوست tasavvur-dúst, توهم کار tavahhum-kár.

Sentimentality, *subs.* رأي نمائي räí-nimá,í, مظنه mazannah-kárí, تخیل takhayyul, تصور tasavvur, توهم tavahhum, پندار pindár.

Sentimentally, *adv.* بقصد اظهار رأي bi-qasd-i-izhár-i-räí, از روي احساس az-rúy-i-ihsás, تصوراً tasavvuran, بحسب ظن bi-hasb-i-zann.

Sentinel, *subs.* پاسبان pás-bán, حارس háris, کشیکچي kashík-chí, قراول qarávul, نگاه دار nigáh-dár, حافظ háfiz, مستحفظ mustahfiz, دیده بان dídah-bán.

Sentry, *subs.* کشیکچي kashík-chí, پاسبان pás-bán, حارس háris, قراول qarávul.

Sentry-box, *subs.* قراولگاه qarávul-gáh, صندوق کشیك sandúq-i-kashík, محرس mahras, پاس گاه pás-gáh.

Separability, *subs.* تقسیم پذیري taqsím-pazírí, قسمت یابي qismat-yábí, جدا گردي jidá-gardí, تجزي tajazzí, تفرق tafarruq.

Separable, *adj.* قابل تفریق qábil-i-tafríq, مفارقت پذیر mufáraqat-pazír, تقسیم پذیر taqsím-pazír, قسمت یاب qismat-yáb, جدا گرد jidá-gard, متفرق شو mutafarriq-shau.

Separate, *adj.* جدا jidá, علحده 'alahidah, متفرق mutafarriq, مباین mubáyan, جداگانه jidágánah, متفاوت mutafávit, متمیز mutamayyiz, مخصوص makhsús.—(*Apart*) بر طرف bar-taraf.

Separate, *verb trans.* تفریق نمودن tafríq nimúdan, فرق نمودن farq nimúdan, مفارقت نمودن mufáraqat nimúdan, متفرق کردن mutafarriq kardan, جدا ساختن jidá sákhtan, مفروز نمودن mafrúz nimúdan, فصل کردن fasl kardan, سوا کردن sivá kardan.—(*Cut*) بریدن burídan, قطع کردن qat' kardan.—*intrans.* سوا شدن sivá shudan, متفرق شدن mutafarriq shudan.—(*To separate oneself from*) اعتزال نمودن i'tizál nimúdan, تجنب نمودن tajannub nimúdan, ممتاز شدن mumtáz shudan, سوا شدن sivá shudan.

Separated, *part.* مفروق mafrúq, جدا شده jidá-shudah, متجرد mutajarrid, منفرد munfarid, مفروز mafrúz, محدود mahdúd, متفرق mutafarriq, ممتاز mumtáz, متبین mutabayyin.—(*Cut*) بریده burídah, مقطوع maqtú', مقطع muqatti', مفصل mufassal, منفصل munfasil, منقسم munqasim.

Separately, *adv.* جداگانه jidágánah, متفرقانه mutafarriqánah, یك یك yak-yak, تكتك tak-tak, جدا جدا jidá-jidá, فردافرد fard-á-fard, فرادي farádá, فرداً fardan, علحده 'alahidah, انفراداً infirádan, علي الانفراد 'ala 'l-infirád, واحداً váhidan.

Separateness, *subs.* جدائي jidá,í, افتراق iftiráq, تفرد tafarrud, امتیاز imtiyáz, انقطاع inqitá', انفصال infisál.

Separation, *subs.* جدائي jidá,í, تفرق tafarruq, افتراق iftiráq, فرق farq, تفارق tafáruq, فراق firáq, مفارقت mufáraqat, تفرقه tafriqah, تفریق tafríq, هجر hajar, هجران hijrán, دوري dúrí, مباعدت mubá'adat, مهجوري mahjúrí, تباین tabáyun, امتیاز imtiyáz, تفرز tafarruz, تجرید tajríd, انفراد infirád.—(*Severance*) انقطاع inqitá', فاصل fásil (*pl.* فواصل favásil), تقسیم taqsím.—(*Chemical term*) تجزیه tajziyah, تجزي tajazzí.—(*Separation from country and home*) مباعدت از اوطان mubá'adat az-aután.

Separatism, *subs.* اعتزال i'tizál, افتراق iftiráq, تقسیم taqsím, تفریق tafríq.

Separatist, *subs.* معتزل mu'tazil, مفترق muftariq, مقتسم muqtasim, تفریق دوست tafríq-dúst.

Separator, *subs.* مفرق mufarriq, جدا ساز jidá-sáz, متفرق ساز mutafarriq-sáz, تفریق کار tafríq-kár.

Separatory, *subs.* آلت قطع 'álat-i-qat', مفرقه mufarriqah, مفراق mifráq, مفصال mifsál.

Sepawn, *subs.* تتماج tutmáj, کاچي káchí, آش ذرت ásh-i-zarrat.

Sepia, *subs.* (*Paint*) رنگ rang, مرکب murakkab.

Sepia officinalis (*Cuttle-fish*), *subs.* سپیا sapyá.

Sepoy, *subs.* سپاهي sipáhí, سر باز sar-báz, عسکر 'askar (*pl.* عساکر 'asákir).

Sept, *subs.* سبط sibt (*pl.* اسباط asbát), شاخه shákhah, قبیله qabílah (*pl.* قبائل qabáïl), طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if).

Septangular, *adj.* هفت گوشه haft-gúshah, هفت زاویه haft-záviyah, مسبع musabba'.

September, *subs.* ایلول ailúl, سپتمبر saptambar (European).—*adj.* سپتمبري saptambarí (European).

Septemvir, *subs.* آقا áqá, میر mír.

Septempartite, *adj.* هفت گانه haft-gánah, هفت جا haft-já, هفت پاره haft-párah.

Septenary, *subs.* عدد هفت 'adad-i-haft, عدد سبع 'adad-i-sab'.—*adj.* سباعي sabá'í, هفتي haftí.

Septennial, *adj.* (*Lasting seven years*) هفت ساله

haft-sálah, هفت سالي haft-sálí.—(*Happening once in seven years*) هفت سالگي haft-sálagí.

Septennially, *adv.* هر هفت سال يك بار har haft sál yak bár, هفت سالي يك بار haft sálí yak bár.

Septentrion, *adj.* شمال shimál, سر حد شمال sar-hadd-i-shimál.

Septentrional, *adj.* شمالي shimálí.

Septet, *subs.* نغمه هفت شخص naghmah-i-haft-shakhs, سرود هفت آوازي surúd-i-haft-ávází.

Septic, *adj.* عفونت آر ‘ufúnat-ár, فساد انگيز fasád-angíz.

Septilateral, *adj.* هفت پهلو haft-pahlú, هفت جانب haft-jánib.

Septillion, *subs.* سپتليون saptilíyún (European).

Septuagenary, *subs.* شخص هفتاد ساله shakhs-i-haftád-sálah.—*adj.* هفتادي haftádí, سبعيني sab‘íní.

Septuagesima, *subs.* هفتاد روز پيش از عيد صوم haftád rúz písh-az-‘íd-i-saum.

Septuagesimal, *adj.* مركب از هفتاد murakkab-az-haftád, محتوي بر هفتاد muhtaví-bar-haftád.

Septuagint, *subs.* ترجمه سبعين tarjumah-i-sab‘ín.—*adj.* سبعيني sab‘íní.

Septum, *subs.* (*Anatomical and botanical term*) فاصل fásil, حاجز hájiz.

Septuple, *adj.* هفت لا haft-lá, هفت چند haft-chand.

Sepulchral, *adj.* قبري qabrí, مزاري mazárí, مدفني madfaní, گورستاني gúristání.—(*A sepulchral sound*) صدائي گورستاني sidá,í-i-gúristání.

Sepulchre, *subs.* گور gúr, مزار mazár, قبر qabr (*pl.* قبور qubúr), مرقد marqad, مقبره maqbarah, سر sirr, مدفن madfan.

Sepulchre, *verb,* دفن نمودن dafn nimúdan, خاك كردن khák kardan, در گور نهادن dar-gúr nihádan.

Sepulture, *subs.* دفن dafn, تدفين tadfín, اقبار iqbár.

Sequacious, *adj.* تالي tálí, تابع tábi‘, همراه ham-ráh, پيرو pairau, متفق muttafiq.

Sequel, *subs.* نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), حاصل كلام hásil-i-kalám, فائده بيان fáïdah-i-bayán, آخرت ákhirat, خلاصه سخن khulásah-i-sukhun.

Sequence, *subs.* نظم nazm, ترتيب tartíb, تواتر tavátur, توالي taválí, تسلسل tasalsul, تتابع tatábu‘. — (*In sequence*) به ترتيب bi-tartíb, بطور تتابع bi-taur-i-tatábu‘, بالتبع bi ’t-tab‘, در پي هم dar-pay-i-ham.

Sequent, *adj.* متتابع mutatábi‘, متوالي mutaválí, متعاقب muta‘áqib.

Sequester, *verb trans.* ضبط كردن zabt kardan, مصادره نمودن musádarah nimúdan, جدا ساختن jidá sákhtan, نگاهداشتن nigáh dáshtan, تصرف نمودن tasarruf nimúdan, حجز كردن hajz kardan.—*intrans.* دوري گزيدن dúrí guzídan, استبرا كردن istibrá kardan.

Sequestrable, *adj.* سزاوار ضبط sizávár-i-zabt shudan, قابل حجز qábil-i-hajz, شايسته تصرف sháyistah-i-tasarruf, نگاهداشتني nigáh-dáshtaní.

Sequestrate, *verb,* نگاهداشتن nigáh dáshtan, تصرف نمودن tasarruf nimúdan, ضبط كردن zabt kardan, استملاك نمودن istimlák nimúdan.

Sequestration, *subs.* ضبط zabt, قرق qurq, مصادره musádarah, تملك tamalluk, حجز hajz, افراز ifráz, استملاك istimlák.

Sequestrator, *subs.* متصرف mutasarrif, متملك mutamallik, ضبط كننده zabt-kunandah. مال نگهدار mál-nigah-dár.

Sequin, *subs.* (*Coin*) سكوين sakavín (European).

Seraglio, *subs.* زنانه zanánah, حرم haram, اندرون andarún, قصر qasr (*pl.* قصور qusúr), ارگ arg, سرائي sará,í, حرم سرا haram-sará.

Seraph, *subs.* سراف saráf, فرشته firishtah, ملك malak.

Seraphic, *adj.* سرافي saráfí, ملكي malakí, فرشته سا firishtah-sá.—(*Pure*) پاك pák, نقي naqí. طاهر táhir.

Seraphim, *subs.* سرافها saráfhá.

Seraskier, *subs.* سر عسكر sar-‘askar, سپه سالار sipah-sálár, وزير حرب vazír-i-harb.

Sere, *adj.* خشك khushk, يابس yábis, ذابل zábil, پژمرده pazhmurdah.

Serenade, *subs.* مجلس عيش majlis-i-‘aish. بزم طرب bazm-i-tarab, نوا سنجي navá-sanjí, ترانه زني taránah-zaní, شب سرائي shab-sará,í.

Serenade, *verb,* شب سرودن shab surúdan, شب ساز زدن shab-sáz zadan, به طرب آوردن bi-tarab ávar-dan.

Serene, *adj.* با قرار bá-qarár, با وقار bá-vaqár. موقر muvaqqar, صاف sáf, وديع vadí‘. سنگين sangín. آرام árám. مجلل mujallal. محتشم mutasham. — (*His Serene Highness*) جناب جلالت مآب janáb-i-jalálat-ma,áb, حشمت مآب hashmat-ma,áb.

Serenely, *adv.* موقرانه muvaqqaránah. محتشمانه muh-tashamánah, مجللانه mujallalánah, از روي آرام az-rúy-i-árám, به سنگيني bi-sangíní, بطور صفا bi-taur-i-safá.

Serenity, *subs.* بشاشت basháshat, كشايش kushávish, سنگيني sangíní, وقار vaqár, حشمت hashmat, آرام árám, صحو sahv, صفا safá.

Serf, *subs.* بنده bandah, عبد ‘abd, غلام ghulám, برده bardah, پرستار parastár, مملوك mamlúk, قلي qullí, رهي rahí, حلقه بگوش halqah-bi-gúsh, رعيت ra‘íyat, بنده فلاح bandah-i-falláh, بزر گر bazr-gar, كاكا káká [a cant term, literally signifying “ a younger brother ”].

Serfdom, *subs.* بندگي bandagí, عبوديت ‘ubúdíyat,

مملوكي mamlúkí, رعيتي ra'íyatí, بزر گري bazr-garí, فلاحت faláhat, فلاحي falláhí.

Serge, *subs.* (*Cloth*) پارچه پشمي párchah-i-pashmí, برك barak.

Sergeancy, *subs.* وكالت vikálat, نيابت niyábat, قضاوت qazávat.

Sergeant, *subs.* (*Military term*) وكيل vakíl, ده باشي dah-báshí, چاوش chávush, شاطر shátir.—(*Sergeant-major*) وكيل باشي vakíl-báshí.—(*Legal term*) قانون دان qánún-dán, آيين دان áyín-dán, حاكم شرع hákim-i-shar', قاضي qází.

Sergeant-at-arms, *subs.* يسقچي yasaq-chí, حكم دار hukm-dár, نسقچي nasq-chí.

Sergeantship, *subs.* وكالت vikálat, ده باشي گري dah-báshí-garí, چاوشي chávushí, نسقچي گري nasq-chí-garí, منصب قضاوت mansab-i-qazávat.

Serial, *subs.* كتابچه موقوت kitábchah-i-mauqút, روز نامه رُوز گاه گاهي rúz-námah-i-gáh-gáhí.—*adj.* متسلسل mutasalsil, سلسله دار silsilah-dár, جوقي jauqí, صفي saffí, متعلق بدسته muta'alliq-bi-dastah, ترتيبي tartíbí, رشته دار rishtah-dár.

Serials, *subs.* حكايات مسلسل hikáyát-i-musalsal, قصص پي در پي qisas-i-pay-dar-pay, مسلسلات musalsalát, افسانه رشته دار afsánah-i-rishtah-dár.

Seriatim, *adv.* به ترتيب bi-tartíb, منظماً munazamman, به قاعده bi-qá'idah.

Sericeous, *adj.* (*Silk-like*) ابريشمي abríshumí, ابريشمين abríshumín, حريري harírí.

Series, *subs.* رشته rishtah, سلسله silsilah, تواتر tavátur, طبقت tabaqat, زنجيره zanjírah, مرتبه martabah, سلك silk, رتبه rutbah, شماره shimárah, مسلك maslak, صف saff (*pl.* صفوف sufúf), نظام nizám (*pl.* نظم nazam), انتظام intizám.

Serio-comic, *adj.* لعب آميز la'b-ámíz, ضحك انگيز zahk-angíz, خنده دار khandah-dár, با كنايت bá-kináyat.

Serious, *adj.* راست rást, حق haqq, صحيح sahíh.—(*Grave*) موقر muvaqqar, متعبس muta'abbis, با وقار bá-vaqár, با تمكين bá-tamkín.—(*Important*) مهم muhimm, با اهميت bá-ahammíyat, مجد mujidd, بزرگ buzurg, عظيم 'azím.—(*Thoughtful*) انديشه ناك andíshah-nák, متفكر mutafakkir, راسخ العقل rásikhu 'l-'aql, گران سر girán-sar.—(*He is serious in what he says*) زير زبانش سست است zír-i-zabán-ash sust ast (*lit.* The under part of his tongue is loose).

Seriously, *adv.* عمداً 'amdan, بطور جدي bi-taur-i-jiddí, قصداً qasdan, بطور مهم bi-taur-i-muhimm, مجدانه mujaddánah, جداً jiddan, مخصاً makhsan, مخصوصاً makhsúsan.—(*Severely*) بشدت bi-shiddat, بطرز بد bi-tarz-i-bad.—(*Gravely*) موقرانه muvaqqiránah, بطور سنگيني bi-taur-i-sangíní, از روي احتشام az-rúy-i-ihtisháam.—(*He is seriously injured*) صدمه بدي خورده است sadamah-i-badí khurdah ast.

Seriousness, *subs.* مهمي muhimmí, اهميت ahammíyat, جديت jiddíyat, عمدگي 'umdagí, اهتمام ihtimám, اعتبار i'tibár.—(*Gravity*) گراني garání, ثقالت saqálat, سنگيني sangíní.—(*The seriousness of the case is this*) اهميت فقره در اين است ahammíyat-i-faqarah dar-ín ast.

Sermon, *subs.* خطبه khutbah, مواعظه muvá'azah, وعظ va'z, موعظه mau'izah, اندرز andurz, نصيحت nasíhat, پند pand.

Sermonize, *verb,* وعظ كردن va'z kardan, موعظه نمودن mau'izah nimúdan, اندرز گفتن andurz guftan, پند دادن pand dádan.

Sermonizer, *subs.* واعظ vá'iz, موعظه كن mau'izah-kun, اندرز گو andurz-gú, نصيحتگر nasíhat-gar.

Seroon, *subs.* (*Bale*) بسته bastah, بقچه buqchah, ربطه rabtah, حزمه huzmah.

Serosity, *subs.* (*Medical term*) آب خون áb-i-khún, خونابه khún-ábah, آب áb, سيال sayyál, شيره shírah, مائيت má,íyat.

Serous, *adj.* آبكي ábakí, مياع mayyá', روان raván, سيال sayyál, شيره وش shírah-vash, آبناك áb-nák, خونابي khún-ábí, شيرابي shír-ábí, پنيرابي panír-ábí.—(*Serous tissue*) غشا مائي ghishá-i-má,í.

Serpent, *subs.* مار már, افعي af'á, حيه hayyah (*pl.* حيات hayyát), جان jánn, ثعبان su'bán, اژدها azhdahá.

Serpentine, *adj.* پيچ دار pích-dár, حيه وار hayyah-vár, مار وش már-vash.—(*Spiral*) مار پيچ már-pích.

Serpentize, *verb,* پيچ خوردن or زدن pích khurdan *or* zadan, كج و چوله رفتن kaj va chaulah raftan, مار بازي már-bází dar-ávardan.

Serpiginous, *adj.* (*Medical term*) مبتلا به كرم حلقه mubtalá-bi-kirm-i-halqah, پيوك دار pívak-dár.

Serpigo, *subs.* (*Disease*) كرم حلقه kirm-i-halqah, پيوك pívak.

Serrate, *adj.* اره وار arrah-vár, دندانه دار dandánah-dár, كلكل kalkal, منشار وش minshár-vash.

Serrature, *subs.* كنه kinah, دندانه dandánah, بريدگي burídagí, كله kalah, خله khallah.

Serum, *subs.* (*Medical term*) مائيت دم má,íyat-i-dam, خونابه khún-ábah.

Serum lactis (*Serum of milk—Whey*), *subs.* شيراب shír-áb, پنيراب panír-áb, آب دوغ áb-i-dúgh.

Serval, *subs.* (*Animal*) گربه دشتي gurbah-i-dashtí, گربه افريقائي gurbah-i-afríqá,í.

Servant, *subs.* نوكر naukar, چاكر chákar, خدمتكار khidmat-kár, خدمتگذار khidmat-guzár, پيشخدمت písh-khidmat, خادم khádim (*pl.* خدام khuddám),

ملازم mulázim, تابع tábi', اجير ajír, عبد 'abd, پرستار parastár, بنده bandah, نفر nafar, نان خور nán-khur, بچه bachchah. [Servants in Persia are always called for and addressed as their master's "children."] تابين tábín (*vulg.*).—(*Servant who takes care of and educates children*) لله lallah, لالا lálá, لاله lálah.—(*Bond-servant*) بنده bandah, عبد 'abd, غلام ghulám, برده bardah, پرستار parastár, مملوك mamlúk, قلي qullí, رهي rahí, حلقه بگوش halqah-bi-gúsh, رعيت ra'íyat, بنده فلاح bandah-i-falláh, بزر گر bazr-gar, کاکا káká [a cant term, literally signifying a younger brother]. — (*Paid servant*) نوکر موظف naukar-i-muvazzaf.—(*Nurse*) دايه dáyah, دده dadah.—(*Your humble servant*) بنده مسکين شما bandah-i-maskín-i-shumá, نوکر خاکسار شما naukar-i-khák-sár-i-shumá.—(*Servant-girl*) کنيز kaníz, زن خدمتکار zan-i-khidmat-kár. — (*Servants, attendants*) خدام khuddám, نوکران naukarán, نوکر باب naukar-báb, ملازمان mulázimán, حشم و خدم hasham va khadim, بچها bachchahá, تابينها tábínhá (*vulg.*).—(*To engage a person as servant*) کسيرا نوکر گرفتن kasí-rá naukar giriftan.

Serve, *verb trans.* عبادت کردن 'abádat kardan, خدمت نمودن khidmat nimúdan, پرستيدن parastídan, نوکري naukarí kardan, بندگي نمودن bandagí nimúdan. (*Requite*) پاداش دادن pádásh dádan, مجازات کردن mujázát kardan.—(*As a stallion and a mare*) بکار وا داشتن bi-kár vá dáshtan, ترکيب نمودن tarkíb nimúdan.—(*To serve one's purpose*) بکار آمدن bi-kár ámadan, کفايت کردن kifáyat kardan.—(*The guns were well served*) توپها خوب بکار برده شدند túp-há khub bi-kár burdah shudand.—*intrans.* ملازم شدن mulázim shudan, خدمت کردن khidmat kardan, بندگي کردن bandagí kardan, نوکري کردن naukarí kardan.—(*Suit*) شايستن sháyistan, سزيدن sizídan, باب کار بودن báb-i-kár búdan, مناسبت داشتن munásabat dáshtan.

Service, *subs.* خدمت khidmat, ملازمت mulázamat, نوکري naukarí, بندگي bandagí, چاکري chakarí, عبادت 'abádat, غلامي ghulámí.—(*Advantage*) فائده fáïdah, منفعت manfa'at. — (*Ecclesiastical term*) پرستش parastish, پرستاري parastárí, عبادت 'abádat, دعا du'á, نماز nimáz. — (*Dinner-service*) دست بشقاب dast-i-bushqáb.—(*Tea-service*) دست فنجان نالبکي dast-i-finján-i-nálbakí.—(*Compulsory service*) سخره sukhrah, خدمت بي جيره khidmat-i-bí-jírah.—(*To take into one's service*) پيش خود نوکر گذاشتن pish-i-khud naukar guzáshtan, پيش خود آوردن pish-i-khud ávardan.—(*To dispense with a person's service*) کف يد از منصب کردن kaf-i-yadd az-mansab kardan, بيرون کردن bírún kardan, عزل نمودن 'azil nimúdan.—(*To enter the service of*) نوکر شدن naukar shudan, خادم گشتن khádam gashtan.—(*On Her Majesty's Service*) خدمت دولتي khidmat-i-daulatí.—(*It is at your service*) پيشکش است pish-kash ast.—(*I am at your service*) خدمت شما هستم khidmat-i-shumá hastam.—(*He is in the Service—Government*) در خدمت حکومت است dar-khidmat-i-hukúmat ast.

Serviceable, *adj.* قابل کار qábil-i-kár, مفيد mufíd, فائده fáïdah, کار آمد kár-ámad, نافع náfi', سود مند súd-mand.

Serviceableness, *subs.* افاده ifádah, مفيديت mufídíyat, نافعيت náfi'íyat, سود مندي súd-mandí, منفعت manfa'at.

Serviceably, *adv.* مفيدانه mufídánah, سود مندانه súd-mandánah, نافعانه náfi'ánah, بطور منفعت bi-taur-i-manfa'at.

Service-book, *subs.* کتاب دعا kitáb-i-du'á, درود نامه durúd-námah.

Servile, *adj.* دون dún, پست past, خوار khár, ذليل zalíl, مهين mahín, حقير haqír, دني daní, رذل razl.

Servilely, *adv.* مهينانه mahínánah, دنيانه daníyánah. بطور دوني bi-taur-i-dúní, ذليلانه zalílánah, با پست فطرتي bá-past-fitratí.

Servility, *subs.* پستي pastí, دوني dúní, رذالت razálat, خواري khárí, مهانت mahánat, دنائت danáät, پست فطرتي past-fitratí, ذلت zallat.

Servitor, *subs.* عبد 'abd, خادم khádim (*pl.* خدام khuddám), چاکر chákar, نوکر naukar, ملازم mulázim, خدمت کار khidmat-kár, تلميذ tilmíz (*pl.* تلاميذ talámíz), وظيفه خوار vazífah-khár.

Servitorship, *subs.* خدمت khidmat, چاکري chákarí, نوکري naukarí, ملازمت mulázamat, وظيفه خواري vazífah-khárí.

Servitude, *subs.* بندگي bandagí, پستي pastí, رقيه riqqíyah, عبوديت 'ubúdíyat, نوکري naukarí, چاکري chákarí, ذلت zallat.

Sesamum orientale or indicum (*Til-seed*), *subs.* کنجد kunjad, کنجيد kunjíd, سمسم simsim.—(*Oil—Jinjili*) شيرج shíraj, دهن الحل duhnu 'l-hal. دهن السمسم duhnu 's-simsim, روغن کنجد raughan-i-kunjad.—(*Powder*) ارواح کنجد arváh-i-kunjad.

Sesquipedal, *adj.* يك پا و نيمه yak-pá-va-nímah. يك پا و نيمي yak-pá-va-nímí.

Sess, *subs.* باج báj, خراج khiráj, ميري mírí. ديواني dívání.

Sessile, *adj.* (*Botanical term*) چسبان chasbán, ملتصق multasiq, متصل muttasil, نشسته nishastah.

Session, *subs.* مجالست mujálasat, اجلاس ijlás, جلسه jalasah, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), ندوه nadvah.—(*Time*)

وقت اجلاس vaqt-i-ijlás, مدت جلسه maddat-i-jalasah.

Sessional, *adj.* اجلاسي ijlásí, مجلسي majlisí, محفلي mahfilí, ندوي nadví.

Sesterce, *subs.* (*Coin*) عباسي رومي 'abbásí-i-rúmí.

Set, *subs.* (*Complete suit*) دست dast.—(*Of people*) مجموعه majmú'ah, كلنب kulumb, جماعت jamá'at, دسته dastah.—(*Attack*) حمله hamlah, هجوم hujúm.—(*They made a set at him*) او به حمله كردند hamlah kardand bi-ú.—(*The set of the tide*) مد ابتدائي ibtidá'í-i-madd.—*adj.* موافق قاعده muváfiq-i-qá'idah, با قاعده bá-qá'idah, مستمري mustamirrí, علي القياس 'ala 'l-qiyás, منتظم muntazim.—(*As jewels*) مكلل mukallal.

Set, *verb*, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), گذاردن guzárdan, نهادن nihádan, وضع كردن vaz' kardan, هشتن hishtan (*rt.* هل hil), هليدن hilídan.—(*As jewels*) ترصيع نمودن tarsí' nimúdan.—(*As poultry*) خوابانيدن khábánídan.—(*As a bone*) بستن bastan (*rt.* بند band).—(*As a razor*) تيز كردن tíz kardan, درست كردن durust kardan.—*intrans.* (*As the sun*) غروب كردن ghurúb kardan, فرو رفتن furú raftan, نشستن nishastan (*rt.* نشين nishín).—(*As mortar*) بستن bastan (*rt.* بند band), سخت شدن sakht shudan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír).—(*As a current*) متوجه شدن mutavajjih shudan, روي آوردن raví ávardan.—(*To set about*) عزيمت نمودن 'azímat nimúdan, شرع شدن shar' shudan, اقدام كردن iqdám kardan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), پا شدن pá shudan, عزم نمودن 'azm nimúdan, انتهاض نمودن intiház nimúdan.—(*To set aside*) بر طرف كردن bar-taraf kardan.—(*To set before*) پيش نهادن písh nihádan.—(*To set fire to*) سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), سوزانيدن súzánídan.—(*To set at a person*) بسر كسي فرستادن bi-sar-i-kasí firistádan.—(*To set to rights*) درست كردن durust kardan —(*To set off on a journey*) راهي شدن ráhí shudan, روانه شدن ravánah shudan, براه افتادن bi-ráh uftádan, عازم شدن 'ázim shudan, عزيمت نمودن 'azímat nimúdan, بقصد افتادن bi-qasd uftádan, رو براه نهادن rú bi-ráh nihádan, حركت كردن harakat kardan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan.—(*To set up*) بلند كردن buland kardan, اقامت كردن iqámat kardan.—(*To set up in business*) شروع نمودن shurú' nimúdan, مبادرت كردن mubádarat kardan.—(*To set to music*) رو انداختن rau andákhtan, قابل موسقي ساختن qábil-i-músiqí sákhtan.—(*To set a person to do a thing*) وا داشتن vá-dáshtan.—(*To set one person against another*) يكي‌را ضد ديگري ساختن yakí-rá zidd-i-dígarí sákhtan.

Setaceous, *adj.* راست rást, استوار ustuvár, يال سان yál-sán, بر پا bar-pá, ايستاده ístádah, سيخ وار síkh-vár, موي دار múí-dár.

Setiferous, *adj.* يال دار yál-dár, درشت آر موي múí-durusht-ár.

Set-off, *subs.* مقابله muqábalah, مواضعه muváza'ah, حساب طرف مقابل hisáb-i-taraf-i-muqábil.—(*Decoration*) زينت zínat.—(*Of a wall*) بر آمدگي bar-ámadagí.

Seton, *subs.* (*Surgical term*) رشته rishtah, فتيله fatílah.

Setose, *adj.* يال دار yál-dár, يال وار yál-vár, استوار ustuvár, ايستاده ístádah, موي دار múí-dár.

Settee, *subs.* نيم تخت ním-takht.

Setter, *subs.* (*Dog*) سگ شكاري sag-i-shikárí, تازي tází, كلب صيد kalb-i-said, جارحه járihah.—(*Placer*) واضع vázi', گذارنده guzárandah, نهنده nihandah.

Setting, *subs.* (*Placing*) وضع vaz', اقامت iqámat, گذارش guzárish.—(*Of jewels*) نصب nasb, ترصيع tarsí'.—(*Of the sun*) غروب ghurúb, زوال zaval, فرو روي furú-raví, نشست nishast.—(*Of mortar*) بست bast, گرفت girift, انجماد injimád.

Setting-dog, *subs.* سگ شكاري sag-i-shikárí, كلب صيد kalb-i-said.

Settle, *subs.* تخت takht, تكيه گاه takyah-gáh, مسند masnad.

Settle, *verb trans.* (*Fix*) مقرر كردن muqarrar kardan, ثابت كردن sábit kardan, قرار دادن qarár dádan, معين كردن mu'ayyan kardan, نشاندن nishándan, سكني sukná dádan, خانه دار ساختن khánah-dár sákhtan. — (*Decide*) صورت انجام دادن súrat-i-anjám dádan, قطع نمودن qat' nimúdan, فصل نمودن fasl nimúdan, فيصل دادن faisal dádan.—(*Adjust*) تسويت نمودن tasviyat nimúdan, درست كردن durust kardan, تعديل نمودن ta'díl nimúdan.—(*To settle an affair*) كاريرا صورت دادن kárí-rá súrat dádan, گذرانيدن guzránídan, قطع كردن qat' kardan.—(*To settle accounts*) مفروغ كردن mafrúgh kardan, كار سازي نمودن kár-sází nimúdan, ادا كردن adá kardan.—(*To settle the affairs of a country*) نظم دادن nazm dádan, تمشيت دادن tamshiyat dádan, نسق كردن nasaq kardan.—(*To settle a dispute amicably*) مصالحه كردن musálahah kardan.—(*To settle a pension*) وظيفه معين كردن vazífah mu'ayyan kardan, جاگير دادن jágír dádan.—(*To settle a town*) مسكون ساختن maskún sákhtan, معمور گردانيدن ma'múr gardánídan. — *intrans.* (*Alight*) نشستن nishastan (*rt.* نشين nishín), نزول كردن nuzúl kardan, مستنزل گشتن mustanzil gashtan.—(*Determine upon*) قراري دادن qarárí dádan, مصمم گشتن musammim gashtan, تصميم كردن tasmím kardan, آرام گرفتن árám giriftan.—(*Reside*) قرار گرفتن qarár giriftan, وطن كردن vatan kardan, توطن كردن tavattun kardan, سكونت اختيار كردن sukúnat ikhtiyár kardan,

iqámat kardan اقامت کردن, ta'ahhul nimúdan تأهل نمودن, khánah-dár shudan خانه دار شدن.—(*As dregs, &c.*) nishastan نشستن (*rt.* nishín نشین), nishastan *or* tah kashídan ته کشیدن *or* andákhtan انداختن, furú raftan فرو رفتن, zír raftan زیر رفتن.—(*Come to a settlement*) ittifáq nimúdan اتفاق نمودن, rází shudan راضي شدن, muváfaqat kardan موافقت کردن.

Settled, *part.* mu'ayyan معین, muqarrar مقرر, guzránídah گذرانیده, muqím مقیم, sákin ساکن.

Settlement, *subs.* (*Arrangement of business*) ta'yín تعیین, tamshiyat تمشیت, intizám انتظام, tansíq تنسیق, infisál انفصال.—(*Of the taxes upon tradespeople*) bunichah-bandí بنچه بندي.—(*Subsidence of land*) ta'ammuq تعمق, furú-raví فرو روي, nuzúl نزول.—(*Subsidence of dregs*) tah-nishíní ته نشیني, durdí دردي, durd درد, tasaffí تصفي.—(*Jointure*) mahr مهر (*pl.* muhúr مهور), kábín کابین, muqarrarí مقرري.—(*Colony*) qarár قرار, istiqrár استقرار, sukúnat سکونت, mauzi' موضع, muqirr مقر, mahall محل.—(*Revenue settlement*) jam'-bandí جمعبندي.—(*To come to a settlement*) iqrár kardan اقرار کردن, tarází nimúdan تراضي نمودن, az-ham dar-kardan از هم در کردن.

Settler, *subs.* iqámat-gar اقامت گر, sukúnat-jú سکونت جو, qarár-gír قرار گیر, mahall-pazír محل پذیر.

Settlings, *subs.* durd درد, durdí دردي, tah-nishastah ته نشسته.

Set-to, *subs.* nizá' نزاع, jidál جدال, jadal جدل, jang جنگ.

Seven, *adj.* haft هفت, sab' سبع.

Seven-fold, *adj.* haft-chand هفت چند, haft-lá هفت لا.

Seven-night, *subs.* haftah هفته, asbú' اسبوع.

Seventeen, *adj.* hafdah هفده.

Seventeenth, *adj.* hafdahum هفدهم.

Seventh, *subs.* (*Interval in music*) fásilah-i-haftum فاصله هفتم.—*adj.* haftum هفتم, sábi' سابع.

Seventhly, *adv.* sábi'an سابعاً.

Seventieth, *adj.* haftádum هفتادم.

Seventy, *adj.* haftád هفتاد, sab'ín سبعین.

Sever, *verb,* burídan بریدن *or* burrídan, qat' kardan قطع کردن, tiráshídan تراشیدن, dú-ním kardan دو نیم کردن, fasl kardan فصل کردن, jidá sákhtan جدا ساختن, ba-ham zadan بهم زدن.—(*They severed their association*) shirákat-i-íshán mafrúq shud شراکت ایشان مفروق شد.—*intrans.* jidá shudan جدا شدن, mufáraqat nimúdan مفارقت نمودن, burídan بریدن, muhájarat kardan مهاجرت کردن.

Several, *subs.* chandí چندي, chandán چندان, fard فرد, 'adad-i-makhsús عدد مخصوص, mahall-i-'alahidah محل علحده.—*adj.* chand چند, chand-tá چند تا, ba'zí بعضي, chandín چندین, muta'addid متعدد, mukhtalif مختلف, bisyár بسیار.

Severally, *adv.* jidágánah جداگانه, yak-yak یك یك, fard-á-fard فردافرد.—(*Several times*) mukarrar مکرر, chandín-bár چندین بار.

Severalty, *subs.* tafarruq تفرق, imtiyáz امتیاز, jidá'í جدائي, iftiráq افتراق.

Severance, *subs.* fasl فصل, qat' قطع, jidá'í جدائي, tafríq تفریق, burish برش.

Severe, *adj.* durusht درشت, shadíd شدید, tund تند, qasí قسي, pur-zúr پر زور, zisht-nihád زشت نهاد, sakht سخت, sa'b صعب, 'asír عسیر, turush-rú ترش رو, tatar تتر, mutasallib متصلب.—(*A severe gale*) bád-i-tund باد تند, 'ásifah عاصفه.—(*A severe illness*) bímárí-i-sakht بیماري سخت, marz-i-shadíd مرض شدید.—(*Severe cold*) sarmá'í-i-sakht سرمائي سخت.—(*A severe cold*) zukám-i-bad زکام بد.

Severed, *part.* majzúm مجزوم, qatí' قطیع, mafsúl مفصول, munfasil منفصل, maqtú' مقطوع, mafrúq مفروق.

Severely, *adv.* nihávat نهایت, bisyár بسیار, bi-ghávat بغایت, bi-shiddat بشدت.

Severity, *subs.* durushtí درشتي, shiddat شدت, tundí تندي, sakhtí سختي, salábat صلابت, zisht-nihádí زشت نهادي, turush-rúí ترش روي.

Sew, *verb trans. and intrans.* dúkhtan دوختن (*rt.* dúz دوز), rafv kardan رفو کردن, khayyátí kardan خیاطي کردن, súzan zadan سوزن زدن.

Sewage, *subs.* fazlah فضله, qázúrát قاذورات, chirk-i-áb-shí چرك آبشي.

Sewer, *subs.* (*Drain*) áb-ríz آبریز, áb-rau آب رو, áb-guzar آبگذر, bi-dar-rau بدر رو.—(*Sink of a house*) áb-shí آبشي, áb-ríz آبریز.—(*One who sews*) rafv-gar رفو گر, khayyát خیاط.

Sewerage, *subs.* áb-i-áb-shí آب آبشي, áb-i-bálú'ah آب بالوعه, chirk-járí چرك جاري, áb-shí-sází آبشي سازي, bálú'ah-sází بالوعه سازي.

Sex, *subs.* jins جنس (*pl.* ajnás اجناس). qism قسم (*pl.* aqsám اقسام), gúnah گونه, nau' نوع (*pl.* anvá' انواع).

Sexagenarian, *subs.* shakhs-i-shast-sálah شخص شست ساله, pír-i-shast-sálah پیر شست ساله.

Sexagenary, *adj.* shastí شستي, sittíní ستیني, muhtaví-bar-shast محتوي بر شست.

Sexagesima, *subs.* shast rúz písh-az-nau-rauz شست روز پیش از نو روز.

Sexagesimal, *adj.* shastí شستي, shastum شستم.

Sexangled, *adj.* shish-gúshah شش گوشه, musaddas مسدس.

Sexennial, *adj.* shish-sálí شش سالي, shish-sálah شش ساله, har-shish-sálah هر شش ساله.

Sexfid, *subs.* شش پاره shish-párah, شش جا shish-já, منقسم بشش حصه munqasim-bi-shish-hissah.
Sexless, *adj.* بي جنس bí-jins, بي جفت bí-juft.
Sextain, *subs.* شعر شش مصراعي sha'r-i-shish-misrá'í, مسدس musaddas.
Sextant, *subs.* سدس دائره sudus-dáïrah, شش يك دائره shish-yak-dáïrah, آلت مساحت álat-i-misáhat.
Sextet, *subs.* نغمه شش شخصي naghmah-i-shish-shakhsí, سرود شش آوازي surúd-i-shish-ávází.
Sextillion, *subs.* سكستليون sakastiliyún (European.)
Sexton, *subs.* گور كن gúr-kan, حفار haffár.
Sextonship, *subs.* گور كني gúr-kaní, حفاري haffárí.
Sextuple, *adj.* شش چند shísh-chand, شش لا shish-lá.
Sexual, *adj.* جنسي jinsí, زوجي zaují, جفتي juftí.—(*Sexual intercourse*) عشرت 'ashrat, مقاربت muqárabat, مجامعه mujáma'ah, جفتي juftí.
Sexualism, *subs.* قاعده نر و مادگي qá'idah-i-nar-u-mádagí, ترتيب نر و مادگي tartíb-i-nar-u-mádagí.
Sexuality, *subs.* جنسيت jinsíyat, زوجيت zaujíyat.
Sexually, *adv.* بقاعده نر و مادگي bi-qá'idah-i-nar-u-mádagí, بترتيب نر و مادگي bi-tartíb-i-nar-u-mádagí.
Shab, *verb trans.* رد كردن radd kardan, رفض نمودن rafz nimúdan.—*intrans.* زشت كاري نمودن zisht-kárí nimúdan, بد حركتي كردن bad-harakatí kardan, پست فطرتي نمودن past-fitratí nimúdan.
Shabbily, *adv.* بد bad, بطور بد bi-taur-i-bad, بطرز زشت bi-tarz-i-zisht.
Shabbiness, *subs.* ژنده پوشي zhindah-púshí.—(*Meanness*) پستي pastí, دوني dúní, زشتي zishtí, بدي badí, قباحت qabáhat, حقارت haqárat.
Shabby, *adj.* ژنده پوش zhindah-púsh.—(*Mean*) پست past, دون dún, حقير haqír, نا چيز na-chíz, زشت zisht, بد bad, منفور manfúr.
Shack, *subs.* خوراك خنزير khurák-i-khinzír, پاشيده پا درختي páshídah-i-mívah-va-ghallah, ميوه وغله pá-i-dirakhtí.—(*Person*) شخص در بدر shakhs-i-dar-bi-dar, مرد هر جائي mard-i-har-já'í, گدا رو gadá-rau, دون dún.
Shackle, *subs.* پا بند pá-band, قيد qaid, موانع maváni', بخاو bukháv, زنجير zanjír.—(*Stubble*) كاهبن káh-bun, علف النگ 'alaf-ulang.
Shackle, *verb*, بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, بخاو كردن bukháv kardan, كمند كردن kamand kardan, زنجير نمودن zanjír nimúdan, قيد كردن qaid kardan.
Shaddock, *subs.* (*Fruit of the Citrus decumana*) بتاوي batáví (so called from Batavia, whence this fruit was first imported into Persia).
Shade, *subs.* (*Of glass*) لاله lálab, زجاجه zujájah, شيشه shíshah, مردنگي mirdangí (Hind.).—(*Awning*) سايه بان sáyah-bán, چتر chatr.—(*Dark place*) ظلام zalám, ظلمه zulmah, ظلمانيت zulmániyat, تيرگي tíragí, تاريكي táríkí, داج dáj.—(*For a candle*) فانوس fánús.—(*Soul after death*) خيال khiyál, طيف taif.—(*A shade of difference*) فرق اندك farq-i-andak, اختلاف جزئي ikhtiláf-i-juz'í.—(*A shade of colour*) رنگ كم rang-i-kam, رنگ تنك rang-i-tanuk.
Shade, *verb*, سايه كردن sáyah kardan *or* افكندن afkandan *or* دادن dádan, تيره ساختن tírah sákhtan, تار نمودن tár nimúdan.—(*Hide*) پوشاندن púshándan, پنهان كردن panhán kardan, مستور نمودن mastúr nimúdan.—(*With colour*) رنگين كردن rangín kardan, رنگ زدن rang zadan, تلوين نمودن talvín nimúdan.—(*Shelter*) پناه دادن panáh dádan, حمايت دادن himáyat dádan, حفاظت نمودن hifázat nimúdan, صيانت siyánat kardan, محارست نمودن muhárasat nimúdan.
Shades, *subs.* محل امرات mahall-i-amvát, جاي مردگان jáy-i-murdagán. (*Darkness*) ظلمت zulmat, تيرگي tíragí, عتمه 'atamah, سياهي siyáhí.
Shadiness, *subs.* سايه داري sáyah-dárí, ظليت zillíyat, اظلال izlál.
Shading, *subs.* سايه افكني sáyah-afkaní, مستور سازي mastúr-sází, اخفا ikhfá.—(*In colours*) ترتيب الوان tartíb-i-alván, طرح رنگ tarah-i-rang.
Shadow, *subs.* سايه sáyah, ظل zill (*pl.* ظلال zilál *and* ظلول zulúl).—(*Obscurity*) تيرگي tíragí, تاري tárí, ظلمت zulmat, سياهي siyáhí.—(*Shelter*) پناه panáh, زنهار zinhár, ملجا maljá, ستر satar, معاذ ma'áz.—(*Type*) نشان nishán, علامت 'alámat, عكس 'aks, اثر asar, داغ dágh.
Shadow, *verb*, سايه افكندن sáyah afkandan, صورت نمودن súrat nimúdan.—(*Conceal*) مستور داشتن mastúr dáshtan, پنهان كردن panhán kardan, نهفتن nihuftan.—(*Screen*) حمايت كردن himáyat kardan, صيانت نمودن siyánat nimúdan, حفظ كردن hifz kardan, وقايت كردن viqáyat kardan, پناه دادن panáh dádan, جدا ساختن jidá sákhtan, حاجز شدن hájiz shudan.—(*Typify*) مثال نمودن misál nimúdan, ممثل ساختن mumassal sákhtan, صورت نمودن súrat nimúdan.
Shadowing, *subs.* رنگ بندي rang-bandí, رنگ كاري rang-kárí, تدرج لون tadarruj-i-laun.
Shadowless, *adj.* بي سايه bí-sáyah, بي ظل bí-zill.
Shadowy, *adj.* سايه دار sáyah-dár, ظلماني zulmání.—(*Typical*) مثالي misálí, صورت نما súrat-nimá, عكس انداز 'aks-andáz.—(*Unreal*) نا محقق má-muhaqqaq, خيالي khiyálí, موهوم mauhúm.
Shady, *adj.* سايه دار sáyah-dár, چتر دار chatr-dár.—(*Sheltered*) پناه دار panáh-dár, محفوظ mahfúz, محروس mahrús.—(*To be shady*) سايه داشتن sáyah dáshtan.

Shaft, *subs.* تير tír, سهم sahm, ناوك návak, خدنگ khadang.—(*Of a carriage*) چوب كالسكه chúb-i-kális-kah.—(*Of a column*) ستون sitún, عمود 'amúd, ديرك dírak.—(*Of a mine*) چاه cháh, حفره hufrah, بئر bïr (*pl.* آبار ábár).—(*Of a sword*) قبضه qabzah, دسته dastah.—(*Of machinery*) ساقه sáqah, ستونك sitúnak, تير tír.—(*Shaft of satire*) تير هجو tír-i-hajv, پيكان قدح paikán-i-qadh.

Shag, *subs.* پارچه موئي párchah-i-mú,í, موئينه mú,ínah, موئي درشت mú,í-i-durusht, موئي زبر mú,í-i-zabar.—*adj.* (*Hairy*) موي múí, موئين mú,ín, شعري sha'rí, شعراني sha'ráni.—(*Rough*) درشت durusht, خشن khashin, نا صاف ná-sáf, نا هموار ná-ham-vár, زبر zabar.

Shag, *verb,* زبر ساختن zabar sákhtan, درشت نمودن durusht nimúdan, تخشين كردن takhshín kardan.—(*Deform*) بد ترکيب ساختن bad-tarkíb sákhtan, از هيئت انداختن az-hayät andákhtan, معيوب نمودن ma'-yúb nimúdan.

Shagginess, *subs.* (*Hairiness*) موي داري múí-dárí, پر موي pur-múí.—(*Roughness*) درشتي durushtí, زبري zabarí, خشونت khushúnat, نا صافي ná-sáfí, نا همواري uá-ham-várí.

Shaggy, *adj.* (*Hairy*) موي muí, موئين mú,ín, شعراني sha'ráni.—(*Rough*) درشت durusht, خشن khashin, نا صاف ná-sáf, نا هموار ná-ham-vár, زبر zabar.

Shagreen, *subs.* (*Grained leather*) ساغري ságharí, چرم دانه دار charm-i-dánah-dár.

Shah, *subs.* شاه sháh, شاهنشاه sháhinsháh.

Shaikh, *subs.* شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh), مرشد murshid.

Shake, *subs.* لرزه larzah, تكان takán, تزلزل tazalzul, ارتعاش irti'ásh.—(*In music*) ترعيش tara'ísh, كشش آواز kashish-i-áváz, جر صوت jirr-i-saut.

Shake, *verb trans.* جنبانيدن jumbánídan, تكانيدن takán-ídan, تكان دادن takán dádan.—(*To brush off*) تكانيدن takánídan, پاك كردن pák kardan, افشاندن af-shándan.—*intrans.* جنبيدن jumbídan, لرزيدن larzí-dan, تكان خوردن takán khurdan, لكيدن lakídan.—(*Quake*) لرزاندن larzándan, لرزيدن larzídan, مرتعش شدن *or* ساختن murta'ish sákhtan *or* shudan.—(*In music*) كشش دادن kashish dádan, جر دادن jirr dádan, كشيدن kashídan, لرزاندن larzándan.

Shaking, *adj.* متزلزل mutazalzil, مرتعش murta'ish, لرزان larzán.

Shako, *subs.* كلاه جنگ kaláh-i-jang, كلاه سر بازي kaláh-i-sar-bází.

Shaky, *adj.* ترك دار tark-dár, شكاف دار shikáf-dár.—(*His excuse was shaky*) عذرش دغس دار معلوم ميشد 'uzr-ash daghs-dár ma'lúm mí-shud.

Shale, *subs.* (*Shell*) صدف sadaf, مهره muhrah, پيله pílah.—(*Geological term*) طين محجر tain-i-muhajjar, گل مضت شده gil-i-sakht-shudah, سنگ نرم sang-i-narm.

Shalloon, *subs.* (*Worsted cloth*) صوف súf, پشمينه pashmínah.

Shallop, *subs.* كشتي دو دگلي kashtí-i-dú-dagalí, جهاز دو تيري jaház-i-dú-tírí.

Shallot (*Allium ascalonicum*), *subs.* پياز كوهي piyáz-i-kúhí, موسير músír.

Shallow, *subs.* پا ياب pá-yáb, جاي كم آب jáy-i-kam-áb, معبر ma'bar.—*adj.* پا ياب pá-yáb, نا عميق ná-'amíq, كم آب kam-áb, غير عميق ghair-i-'amíq, بي عمق bí-'umq, كم عمق kam-'umq, تنك آب tanuk-áb.—(*Persons*) كم ظرف kam-zarf, تنك مزاج tanuk-mizáj, سخيف sakhíf, خفيف العقل khafífu 'l-'aql, سفيه safíh.

Shallow, *verb trans.* پا ياب ساختن pá-yáb sákhtan, بي عمق گردانيدن bí-'umq gardánídan.—*intrans.* پا ياب شدن pá-yáb shudan, بي عمق گرديدن bí-'umq gardídan.

Shallowness, *subs.* كم آبي kam-ábí, بي عمقي bí-'umqí, كم عمقي kam-'umqí.—(*Persons*) سخافت sakháfat, خفت عقل khiffat-i-'aql, سفاهت safáhat, كم ظرفي kam-zarfí, نا بخردي ná-bikhradí.

Shaly, *adj.* صدفي sadafí, قشري qishrí, پوستي pústí.—(*Geological term*) سنگ نرمي sang-i-narmí.

Sham, *subs.* دروغ durúgh, زور zúr, ساختگي sákhtagí, قلابي qullábí, عاريتي 'áríyatí, حيله hílah, كذب kizb, فريب fríb, فريه fryah.—(*Pretence*) بهانه bahá-nah, تقليد taqlíd.—(*Imposture*) خدعه khud'ah, تزوير tazvír.—*adj.* كاذب kázib, ساخته sákhtah, مصنوعي masnú'í, دروغ durúgh, نا راست ná-rást.

Sham, *verb trans.* فريفتن fríftan (*rt.* فريب fríb), فريب دادن fríb dádan, گول زدن gúl zadan, مشتبه ساختن mushtabih sákhtan.—*intrans.* بهانه نمودن ba-hánah nimúdan, تقليد كردن taqlíd kardan, بازي در آوردن bází dar-ávardan, حيله بازي كردن hílah-bází kardan.—(*He is shamming*) مرده بازي بيرون آورده است murdah-bází bírún ávardah ast (*lit.* He is playing the dead), ننه غريبم در آورده است nahnah gharíb-am dar-ávardah ast (*lit.* He says, "Mother, I am a stranger").

Shamble, *verb,* سست راه رفتن sust ráh raftan, لسمانه لسمانه حركت كردن lasamánah harakat kardan, بي قاعده مشي نمودن bí-qá'idah mashí nimúdan.

Shambles, *subs.* ستاويز sitávíz, قصاب خانه qassáb-khánah, كشتار خانه kushtár-khánah.

Shambling, *subs.* سست راه روي sust-ráh-ravi, حركت

harakat-i-lasamánah, لسمانه مشي بي قاعده mashí-i-bí-qá'idah.

Shame, *subs.* شرم sharm, شرمساري sharm-sárí, شرمندگي sharmandagí, حيا hayá, خجلت khijlat, خجالت khijálat, حجاب hijáb, خزي khazí, انفعال infi'ál, افتضاح iftizáh. — (*Disgrace*) رسوائي rusvá'í, بد نامي bad-námí, ننگ nang, فضيحت fazíhat, عار 'ár, ذلت zillat, خواري khárí.—(*Ill-deed*) عيب 'aib, بدي badí, گناه gunáh, حيف haif, بيداد bí-dád, بي انصافي bí-insáfí.—(*Put to shame*) مفتضح muftazih.—(*For shame!*) هاشا háshá, اف uf, تفو tufú, عيب ست 'aib ast.

Shame, *verb,* شرمسار ساختن sharm-sár sákhtan, متخفر mutakhaffir gardánídan, خجالت دادن khijálat dádan, رسوا ساختن rusvá sákhtan, مفتضح گردانيدن muftazih gardánídan, اخزا كردن ikhzá kardan, خوار khár gardánídan, اهانت نمودن ihánat nimúdan.

Shamefaced, *adj.* با حيا bá-hayá, شرم رو sharm-rú, خجالت كش khijálat-kash, غرق خجالت gharq-i-khijálat, كم رو kam-rú.

Shamefacedly, *adv.* منفعلانه munfa'ilánah, با شرم bá-sharm-rú'í, باكمال شرمساري bá-kamál-i-sharmsárí, بطور قباحت bi-taur-i-qabáhat.

Shamefacedness, *subs.* شدت حيا shiddat-i-hayá, شرم روئي sharm-rú'í, شرمساري sharm-sárí, خجالت khijálat, خجالتمندي khijálat-mandí, انفعال infi'ál, افتضاح iftizáh, قباحت qabáhat.

Shameful, *adj.* معيوب ma'yúb, رذيل razíl, خبيث khabís, شرمسار sharm-sár, رسوا rusvá, قبيح qabíh, زشت zisht.—(*It is shameful*) عيب است 'aib ast, قباحت دارد qabáhat dárad.

Shamefully, *adv.* شرمسارانه sharm-sáránah, منفعلانه munfa'ilánah, بطور افتضاح bi-taur-i-iftizáh, قبيحانه qabíhánah.

Shamefulness, *subs.* شرمساري sharm-sárí, رسوائي rusvá'í, افتضاح iftizáh, قباحت qabáhat, زشتي zishtí, معيوبي ma'yúbí.

Shameless, *adj.* بيشرم bí-sharm, چشم دريده chashm-darídah, پرده دريده pardah-darídah, بيحيا bí-hayá, بي ننگ bí-nang, بي عار bí-'ár, آلوده دامن álúdah-dáman.—(*A shameless girl*) دختر چشم سفيد dukhtar-i-chashm-safíd.

Shamelessly, *adv.* بطور بي شرمي bi-taur-i-bí-sharmí, از روي بيحيائي az-rúy-i-bí-hayá'í, وقيحانه vaqíhánah, بي شرمانه bí-sharmánah.

Shamelessness, *subs.* وقاحت vaqáhat, چشم دريدگي chashm-darídagí, چشم سفيده chashm-safídah, بي حيائي bí-hayá'í, بي شرمي bí-sharmí.

Shampoo, *verb,* ماليدن málídan, مالش كردن málish kardan, مشت مال دادن musht-mál dádan.

Shampooing, *subs.* مشت و مال musht-va-mál, دستمال dast-mál, مالش málish.

Shank, *subs.* (*Handle*) دسته dastah, قبضه qabzah.—(*Of leg*) ساق sáq.—(*Of wool, &c.*) تيرك tírak, ساقه sáqah.

Shanty, *subs.* كلبه kulbah, كوخ kúkh, خانه محقر khánah-i-muhaqqar.

Shape, *subs.* شكل shakl, تركيب tarkíb, صورت súrat, هيئت hayät, قواره qavárah, پيكر paikar, اندازه andázah.—(*Ill-shaped*) بد اندام bad-andám, بد تركيب bad-tarkíb.—(*Well-shaped*) خوش اندام khush-andám, خوش تركيب khush-tarkíb.—(*Strange-shaped*) عجيب الخلقه 'ajíbu 'l-khilqah.

Shape, *verb,* صورت دادن súrat dádan, تشكيل نمودن tashkíl nimúdan, ترتيب دادن tartíb dádan, تركيب دادن tarkíb dádan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz).—(*He shaped his actions aecordingly*) اعمال خودرا مطابق آن ترتيب داد a'mál-i-khud-rá mutábiq-i-án tartíb dád.

Shapeless, *adj.* بد تركيب bad-tarkíb, بي شكل bí-shakl, بي صورت bí-súrat, بي اندام bí-andám, بي هيئت bí-hayät.

Shapelessness, *subs.* بد تركيبي bad-tarkíbí, بي شكلي bí-shaklí, بي صورتي bí-súratí, بي اندامي bí-andámí, بي هيئتي bí-hayätí.

Shapely, *adj.* مشكل mushakkal, خوش تركيب khush-tarkíb, خوش صورت khush-súrat, خوش حيئت khush-hayät.

Shard, *subs.* (*Fragment*) خرده khurdah, قطعه qit'ah, پاره párah, كسره kasrah.—(*Egg-shell*) پوست تخم púst-i-tukhm.—(*Sheath of wing*) غلاف بال ghiláf-i-bál, شكاف shikáf, بال دان bál-dán.

Shard-borne, *adj.* بال مغلف برده bál-i-mughallaf-i-burdah.

Sharded, *adj.* بال مغلف دار bál-i-mughallaf-dár, بال قالب bál-i-qálib.

Share, *subs.* حصه hissah, تقسيم taqsím, قسمت qismat, بخش bakhsh, سهم sahm, بهره bahrah, بخرا bakhrá, رسد rasad.—(*Document*) بليت شراكت bilít-i-shirákat.—(*Of a plough*) گاو آهن gáv-áhan, تبرك خيش tabarak-i-khísh. — (*To have a share*) سهم داشتن sahm dáshtan.—(*To go shares*) مشترك شدن mushtarik shudan, با هم قسمت كردن bá-ham qismat kardan, هم درد بودن ham-dard búdan, هم غرض بودن ham-gharaz búdan.

Share, *verb trans.* تقسيم كردن taqsím kardan, دو قسمت كردن dú-qismat kardan, بخش نمودن bakhsh nimúdan, متفرق ساختن mutafarriq sákhtan.—*in-*

trans. شارك بودن shárik búdan, شراكت داشتن shirákat dáshtan, حصه دار بودن hissah-dár búdan, بهره داشتن bahrah dáshtan, شريك شدن sharík shudan, سهيم شدن sahím shudan.

Shareholder, *subs.* شريك sharík, سهيم sahím, هم قسمت ham-qismat, هم بهره ham-bahrah.

Sharer, *subs.* شريك sharík, قسمت بردار qismat-bardár, بهره گير bahrah-gír.—(*Partaker*) بخش دار bakhsh-dár, بهره مند bahrah-mand, قسمت گير qismat-gír.

Shark, *subs.* (*Fish of the genus Squalus*) بمبك bambak, سگ ماهي sag-máhí.—(*Person*) هلوع halú', مزور muzavvir, چاچول باز cháchúl-báz.

Shark, *verb trans.* بر چيدن bar-chídan, التقاط نمودن il-tiqát nimúdan, قپيدن qapídan.—*intrans.* گنده دزدي كردن gundah-duzdí kardan, حيله گري نمودن hílah-garí nimúdan, چاپ زدن cháp zadan, چاچول بازي كردن cháchúl-bází kardan.

Sharker, *subs.* غشاش ghashshásh, حيله گر hílah-gar, چاپ زن cháp-zan, مزور muzavvir, مال ربا mál-rubá.

Sharp, *subs.* (*Musical term*) صدائي تيز sidá'í-tíz, آواز بلند áváz-i-buland.—*adj.* تيز tíz, بران burrán, حاد hádd.—(*Clever*) چابك chábuk, زيرك zírak, چست chust, زرنگ zaring, ذكي zakí, لوذعي lauza'í, چيره دست chírah-dast, كرم كار kirm-i-kár.—(*As eye*) تيز tíz.—(*As vinegar*) تند tund.—(*As a sound*) بلند buland.—(*As a flash*) ملتهب multahib, لظي lazá, تيز tíz.—(*As wind*) تند tund.—(*As air*) تند tund.—(*As features*) سخت sakht, عبوس 'abús.—(*Sharp practice,* i.e. *roguery*) مكر بزرگ makr-i-buzurg, نا قلائي náquláí, حرامزادگي harám-zádagí.—(*Sharp roof*) سقف باريك saqaf-i-bárík.—(*Sharp returns*) حساب زود hisáb-i-zúd.

Sharp, *verb trans.* تيز كردن tíz kardan, تشحيذ نمودن tashhíz nimúdan, چرخ كردن charkh kardan.—*intrans.* تيز شدن tíz shudan, حدت بهم رساندن hiddat ba-ham rasándan.—(*Cheat*) زرنگ در آمدن zaring dar-ámadan, ناقلا شدن náqulá shudan, گول زدن gúl zadan, مكاري كردن makkárí kardan.

Sharpen, *verb trans.* تيز كردن tíz kardan, چرخ كردن charkh kardan, دم ساواندن dam sávándan.—(*Whet*) سنگ ساي كردن sang-sáí kardan.

Sharper, *subs.* عيار 'ayyár, مكار makkár, فريبنده firíbandah, قلابي qullábí, دولابي dúlábí, شياد shayyád, مزور muzavvir, ناقلا náqulá, نا پاك ná-pák, حيال hayyál, غشاش ghashshásh.

Sharply, *adv.* به تيزي bi-tízí, به تندي bi-tundí, به سرعت bi-sur'at, بشدت bi-shiddat, به حدت bi-hiddat.

Sharpness, *subs.* تيزي tízí, تندي tundí.—(*Of intellect*) سهولت تعلم suhúlat-i-ta'allum, سرعت فهم sur'at-i-fahm, صفائي ذهن safá'í-i-zihn, چابكي chábukí, زرنگي zaringí, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, حذاقت hazáqat, كرم كاري kirm-i-kárí.

Sharp-set, *adj.* (*Eager*) حريص harís, طماع tammá', مشتهي mushtahí.—(*Hungry*) گرسنه gurisnah, جوعان jau'án.

Sharp-shooter, *subs.* تير انداز tír-andáz, نشان زن nishán-zan.

Sharp-sighted, *adj.* تيز نظر tíz-nazar, تيز بينش tíz-bínish, تيز ديده tíz-dídah.

Sharp-witted, *adj.* تيز فهم tiz-fahm, تيز هوش tíz-húsh, خوش فراست khush-firásat, با ادراك bá-idrák.

Shastra, *subs.* شاستر shástar.

Shatter, *verb trans.* شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), پاره پاره كردن párah-párah kardan, پخش كردن paksh kardan, خورد كردن khurd kardan, ريز ريز ساختن ríz-ríz sákhtan, منكسر ساختن munkasir sákhtan, در هم شكستن dar-ham shikastan, مشوش كردن mushavvash kardan, بر هم زدن bar-ham zadan.—*intrans.* ريز ريز شدن ríz-ríz shudan, خرد شدن khurd shudan, ترت مرت گرديدن turt-murt gardídan.—(*He shattered their hopes*) اميد ايشان را بر هم زد umíd-i-íshán-rá bar-ham zad.

Shatters, *subs.* ريزه ها rízah-há, خرده ها khurdah-há, قراضه ها qurázah-há.—(*He tore his arguments to shatters*) حجتهائي اورا از هم دراند hujjat-há'í-i-ú-rá az-ham daránad.

Shattery, *adj.* انكسار ياب inkisár-yáb, شكست بردار shikast-bardár, ريز ريز شو ríz-ríz-shau, سست sust.

Shave, *subs.* (*Knife*) چوب تراش chúb-tirásh, صفحه تراش safhah-tirásh, رنده randah.—(*Of a person*) تملیس tamlís, تراش tirásh, حلق halq, تحليق tahlíq.

Shave, *verb,* تراشيدن tiráshídan, تراش كردن tirásh kardan, ستردن siturdan, حلق نمودن halq nimúdan, تحليق كردن tahlíq kardan, تملیس كردن tamlís kardan.—(*Wood*) تراشيدن tiráshídan, كراندن kirándan, رنديدن randídan.—(*Fleece*) پوست كندن púst kandan, ستم نمودن sitam nimúdan, مال گرفتن mál giriftan.—(*Pass near*) از رو در رفتن az-rú dar-raftan, از بالا عبور نمودن az-bálá 'ubúr nimúdan.

Shaveling, *subs.* مملوق mahlúq, ريش تراشيده rísh-tiráshídah, درويش darvísh, پارسا pársá, راهب ráhib (*pl.* رهبان ruhbán), كشيش kashísh.

Shaver, *subs.* تراشنده tiráshandah, حلاق halláq, محلق muhalliq, سر تراش sar-tirásh, ريش تراش rísh-tirásh.—(*Barber*) دلاك dallák, حجام hajjám, مزين muzayyin, سلماني salmání (*vulg.*).—(*Cheat*) غشاش ghashshásh, مكار makkár, حيال hayyál, عيار 'ayyár.—(*Boy*) بچه bachchah, جوان javán, نوخط nau-khatt.

Shaving, *subs.* (*Of wood, &c.*) تراشه tiráshah, چوب

ریزه chúb-rízah, خراشه khiráshah. — (*Action*) حلق halq, حلاقت halláqat, تحلیق tahlíq, تراش tirásh, تملیس tamlís.

Shaw, *subs.* درختزار dirakht-zár, شجرستان shajaristán, جنگل jangal.

Shawl, *subs.* شال shál, جار jár.—(*Fine shawl-stuff of Kashmir, &c.*) ترمه tirmah, شال کشمیري shál-i-kash-mírí.—(*Indian shawl*) ردائي بوته دار ridá'í-i-bútah-dár.

Shawl-merchant, *subs.* شال فروش shál-furúsh, ترمه فروش tarmah-furúsh, سمسار simsár.

Shawl-weaver, *subs.* شالباف shál-báf, ترمه باف tar-mah-báf.

Shawm, *subs.* مزمار mizmár (*pl.* مزامیر mazámír), ناي náy, طنبور tambúr.

She, *pron.* او ú, وي vai.

Sheaf, *subs.* بسته bastah, دسته dastah, بافه báfah, هزمه hizmah, جرزه jurzah.

Sheaf, *verb,* بستن *or* دسته کردن dastah kardan *or* bas-tan, بافه ساختن báfah sákhtan, حزمه نمودن hizmah nimúdan, جرزه کردن jurzah kardan.

Shealing, *subs.* کپر kapar, کوخ kúkh, خانه محقر khánah-i-muhaqqar, کلبه kulbah.

Shear, *verb,* زدن *or* چیدن *or* پشم بریدن pashm burídan *or* chídan *or* zadan, مقراض کردن miqráz kardan, قیچي کردن qaichí kardan.

Shearer, *subs.* مقراض کن miqráz-kun, قیچي کن qai-chí-kun, پشم بر pashm-bar, جزار jazzár.

Shears, *subs.* مقراض miqráz, قیچي qaichí.—(*For ships, &c.*) آلت جر ثقیل álat-i-jarr-i-saqíl.

Shear-steel, *subs.* پولاد مقراضي púlád-i-miqrází, پولاد قیچي púlád-i-qaichí.

Sheath, *subs.* غلاف ghiláf, نیام niyám, پوشش púshish, غطا ghitá, غمد ghimd (*pl.* اغماد aghmád).

Sheathe, *verb,* غلاف کردن ghiláf kardan, تغمید کردن taghmíd kardan, نیام کردن niyám kardan, پوشیدن púshídan.—(*Obtund*) کند ساختن kund sákhtan.—(*To sheathe the sword*) آشتي نمودن áshtí nimúdan, صلح نمودن sulh nimúdan. — (*To sheathe a ship with copper*) جهاز مس پوش کردن jaház mis-púsh kardan.

Sheather, *subs.* غلاف کن ghiláf-kun, نیام کن niyám-kun, مغمد mughammid.—(*Of ships*) جهاز پوش jaház-púsh, غطا ساز ghitá-sáz.

Sheathing, *subs.* پوشش ته جهاز púshish-i-tah-i-jaház, مواد پوشش mavadd-i-púshish.

Sheathless, *adj.* بي غلاف bí-ghiláf, بي نیام bí-niyám, بي پوشش bí-púshish, بي غطا bí-ghitá, بي غمد bí-ghimd.

Sheathy, *adj.* غلافي ghiláfí, نیامي niyámí, غطاي ghitáí, پوششي púshishí, غمدي ghimdí.

Sheave, *subs.* غرغره gharharah, چرخ charkh.

Shed, *subs.* سپنج sipanj, مظله mizallah, کپر kappar, کمند kumand, دستگاه dast-gáh, کلبه kulbah, بنائي کوچك biná'í-i-kúchik.

Shed, *verb trans.* ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), افشاندن ifshándan, ریزانیدن rízánídan, سفك نمودن safk nimú-dan, جاري کردن járí kardan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz).—*intrans.* از هم پاشیدن az-ham páshídan, ریختن ríkhtan, متفرق شدن mutafarriq shudan.—(*To shed tears*) اشك ریختن *or* باریدن ishk ríkhtan *or* bárí-dan.—(*To shed the leaves*) برگ ریختن barg ríkhtan.

Shedder, *subs.* ریزنده rízandah, فشاننده fishánandah, اندازنده andázandah.

Sheen, *subs.* تابش tábish, رخشاني rukhshání, درخشاني dirakhshání, روشني raushaní, لمعان lam'án, اضائت izáät.—*adj.* تابان tábán, رخشان rukhshán, درخشان dirakhshán, لامع lámi', روشن raushan.

Sheep, *subs.* (*Animal of the genus Ovis aries*) گوسفند gúsfand, گوسپند gúspand, ضأن zän (*pl.* اضآن az'án). غنم ghanam (*pl.* اغنام aghnám).—(*Ewe*) میش mísh.—(*Ram*) قوچ qúch.—(*Wild sheep*) ارگلي argalí, پازن pázan.—(*Fat-tailed sheep*) دمبه dumbah.—(*Silly fellow*) احمق ahmaq, سفیه safíh, نا دان ná-dán, خل دمنك khul-damank.

Sheep-fold, *subs.* آغل گوسفند ághil-i-gúsfand, محل گوسفند mahall-i-gúsfand, آگل ágil, سول súl, گله دان gallah-dán.

Sheep-hook, *subs.* قلاب گوسفند گیري qulláb-i-gús-fand-gírí, کلك kilk.

Sheepish, *adj.* میش وار mísh-vár, شرمسار sharm-sár, شرمگین sharm-gín, خجل khijil, خجلت زده khijlat-zadah, متخفر mutakhaffir, حیي hayí, منفعل munfa'il.

Sheepishly, *adv.* میش وارانه mísh-váránah, شرمسارانه sharm-sáránah, منفعلانه munfa'ilánah, بطور شرمگیني bi-taur-i-sharm-gíní, از روي خجالت az-rúy-i-khijálat.

Sheepishness, *subs.* میش واري mísh-várí, خجلت khijlat, شرمساري sharm-sárí, انفعال infi'ál, خجلت زدگي khijlat-zadagí, شرمگیني sharm-gíní.

Sheep's eye, *subs.* نظر محبت nazar-i-mahabbat, چشم بد chashm-i-bad, نظر بازي nazar-bází.

Sheep-shearer, *subs.* پشم بر pashm-bur, صوف بر súf-bur, جزاز jazzáz.

Sheep-shearing, *subs.* پشم بري pashm-burí, صوف بري súf-burí, جزازي jazzází.

Sheep-skin, *subs.* چرم میش charm-i-mísh, جلد گوسفند jild-i-gúsfand, میشین mísh'in, تیماج tímáj.

Sheep-walk, *subs.* چرا گاه گوسفند chará-gáh-i-gús-fand, گوسفند چر gúsfand-char, مرعي mar'á.

Sheer, *subs.* کجي مطحه جهاز kají-i-sat,hah-i-jaház, کجي پهلوئي مرکب kají-i-pahlú'í-i-markab.—*adj.* (*Clear*)

naqí, پاك pák, صاف sáf.—(*Pure*) صرف sarf, محض mahz, خالص khális.—(*Sheer nonsense*) جفنگ jafang-i-mahz, چرند صرف charand-i-sarf.—*adv.* پاكانه pákánah, يك بارگي yak-báragí, بكلي bi-kullí.

Sheer, *verb,* كج كردن kaj kardan, ميل نمودن mail nimúdan, بيك سو گشتن bi-yak-sú gashtan, تحرف taharruf nimúdan.

Sheet, *subs.* چادر chádar, ردا ridá, شمد shamad.—(*Of paper*) ورق varaq, طبق tibq (*pl.* اطباق atbáq), تخته takhtah.—(*Printer's term*) كراس karás.—(*Sheet of water*) تخته آب takhtah-i-áb, صفحه آب safhah-i-áb.—(*Sheet of metal*) تخته فلز takhtah-i-filizz, لوحه lauhah.—(*In sheets, as an unbound book*) اوراق auráq.

Sheet-anchor, *subs.* لنگر بزرگ langar-i-buzurg, مستند قوي mastanad-i-qaví, لنگر امان langar-i-amán, لنگر زنهار langar-i-zinhár.—(*Metaphorically*) تكيه گاه takyah-gáh, اميد گاه umíd-gáh, محل وثوق mahall-i-vusúq.

Sheeting, *subs.* پارچه ملحفه párchah-i-malhafah, پارچه چار شف párchah-i-chár-shaff.

Sheets, *subs.* (*Pamphlet*) اوراق auráq, صحف suhuf.—(*Nautical term*) طنابهائي دامنه شراع tanáb-há-i-i-dámanah-i-shirá'.—(*Sails*) باد بان bád-bán, شراع shirá', قلع qal'.

Shekel (*Hebrew weight*), *subs.* شقل shiqil (European).

Shekinah, *subs.* سكينه sakínah.

Sheldrake, *subs.* (*Wild duck*) اوردك وحشي úrdak-i-vahshí, مرغابي جنگلي murgh-ábí-i-jangalí.

Shelf, *subs.* رف raff (*pl.* رفوف rufúf), رفه raffah, تاقچه táqchah, دست دان dast-dán.—(*In the sea*) تخته رمل takhtah-i-ramal, صخره بحري sakharah-i-bahrí, كوه زير آبي kúh-i-zír-ábí.

Shelfy, *adj.* پر رف pur-raff, طاقچه دار táqchah-dár, پر صخره pur-sakharah, كوه دار kúh-dár.

Shell, *subs.* (*Of an animal*) صدف sadaf.—(*Of a nut, &c.*) پوست púst, پوستگي pústagí, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr).—(*Small shells*) مهره muhrah.—(*Explosive*) خمبره khambarah, نارنجك náranjak.—(*Of a house*) تخته بندي takhtah-bandí, بيرون كاري bírún-kárí.—(*Of fish*) صدف sadaf, گوش ماهي gúsh-máhí.

Shell, *verb,* پوست كندن púst kandan, مقشر ساختن muqashshar sákhtan, كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb), دانه از گاه جدا كردن dánah az-gáh jidá kardan.—*intrans.* پوست انداختن púst andákhtan, مقشر شدن muqashshar shudan, از گاه جدا شدن az-gáh jidá shudan, پيله وا دادن pílah vá-dádan.

Shellac, *subs.* تخته لاك takhtah-i-lák, تخته صمغ گداخته takhtah-i-samgh-i-gudákhtah.

Shell-fish, *subs.* ماهي صدف دار máhí-i-sadaf-dár, سمك صدف samak-i-sadaf, كرم صدف kirm-i-sadaf.

Shell-work, *subs.* صدف كاري sadaf-kárí, خاتم صدف khátim-i-sadaf, خاتم بندي صدف khátim-bandí-i-sadaf.

Shelly, *adj.* صدفي sadafí, قشري qishrí, پوستي pústí, محتوي بر قشور muhtaví-bar-qushúr.

Shelter, *subs.* پوشش púshish, سايه sáyah, معاذ ma'áz, ملاذ maláz, جوار javár.—(*Protection*) پناه panáh. زنهار zinhár, ملجا maljá.—(*Place of shelter*) پناه panáh, بست bast, ملجا maljá, مأمن mámman, ملاذ malaz.—(*Protector*) وقايت víqáyat, حراست hirásat, حمايت himáyat.—(*Under shelter of*) در پناه dar-panáh, تحت حمايت taht-i-himáyat, زير سايه zír-i-sáyah.—(*To seek shelter*) پناه بردن panáh burdan, التجا نمودن iltijá nimúdan, ملتجي شدن multají shudan, مستظل گشتن mustazill gashtan.

Shelter, *verb,* پناه دادن panáh dádan, حمايت دادن himáyat dádan, حفاظت نمودن hifázat nimúdan, صيانت كردن siyánat kardan, محارست نمودن muhárasat nimúdan, وقايت كردن viqáyat kardan, محفوظ داشتن mahfúz dáshtan.—*intrans.* پناه گرفتن panáh giriftan, توقي tavaqqí nimúdan, استعاذت كردن isti'ázat kardan.

Sheltered, *part.* محفوظ mahfúz, محروس mahrús, محمي mahmí.

Shelterless, *adj.* بي پناه bí-panáh, بي حفاظ bi-hifáz, بي پرده bí-pardah, مكشوف makshúf.

Shelve, *verb,* ميل نمودن mail nimúdan, سرازير شدن sar-á-zír shudan, يله شدن yalah shudan, چپ كردن chap kardan, بيرون رفتن bírún raftan.—(*He shelved the subject*) از مطلب بيرون رفت az-matlab bírún raft.

Shelvy, *adj.* صخره دار sakharah-dár, پر كوه pur-kúh. طاقچه دار táqchah-dár, تپه دار tapah-dár, پر ريگ pur-ríg.

Shemitic, *adj.* سامي sámí.—(*The Shemitic languages*) السنه سامیه alsinah-i-sámíyah, *viz.* كلدي kaldí. عربي 'arabí, عبري 'ibrí, سرياني saryání, سامري sámarí, فينقي fainqí, حبشي habshí.

Shepherd, *subs.* گوسفند چران gúsfand-charán, شبان shabán, چوپان chaupán, گله بان gallah-bán, راعي rá'í.

Shepherdess, *subs.* راعيه rá'íyah, شبان زن shabán-zan.

Shepherd's crook, *subs.* عصائي چوپاني 'asá-i-i-chaupání, قضيب رعايت qazíb-i-ri'áyat, كلك گوسفند گيري kilk-i-gúsfand-gírí.

Sherbet, *subs.* (*Lemonade*) افشره afshurah.—(*Of rose-water, &c.*) شربت sharbat.

Sheriff, *subs.* شريف sharíf, مدير mudír, حاكم hákim, (*pl.* حكما hukamá), نائب قاضي náïb-i-qází, كد خدا kad-khudá.

Sheriffalty, *subs.* منصب شرافت mansab-i-sharáfat, شريفگري sharíf-garí, اداره idárah, دائره حكم dáïrah-i-hukm, كد خدائي kad-khudá,í, قاضيگري qází-garí.

Sherry (*Vinum album*), *subs.* شري sharí (European).

Shewbread, *subs.* (*Loaves of unleavened bread, used by the Jewish priesthood in their sanctuary*) نان تقدمه nán-i-taqaddumah.

Shia, *subs.* شيعه shí'ah (*pl.* شيعيان shí'ayán *and* اشياع ashyá'), شيعي shí'aí, رافضي ráfizí.—*adj.* شيعهٔ shí'ahï.

Shibboleth, *subs.* علامت لفظي 'alámat-i-lafzí, اصطلاح istiláh, فاروق fárúq, آلت امتياز álat-i-imtiyáz, شبولث shabbúlas.

Shield, *subs.* سپر sipar, جنه junnah, ترس turs (*pl.* اتراس atrás), مجن mijann.—(*Protection*) حمايت himáyat, حراست hirásat, حفاظت hifázat, صيانت siyánat.—(*Shield-bearer*) سپر دار sipar-dár.

Shield, *verb,* پناه دادن panáh dádan, حمايت دادن himáyat dádan, حفاظت نمودن hifázat nimúdan, صيانت كردن siyánat kardan, محارست نمودن muhárasat nimúdan, وقايت كردن viqáyat kardan, حراست نمودن hirásat nimúdan, نگاهداشتن nigáh dáshtan.

Shieldless, *adj.* بي سپر bí-sipar, بي پناه bí-panáh, بي پشت bí-pusht, بي حمايت bí-himáyat, بي حفاظ bí-hifáz.

Shift, *subs.* (*Woman's under garment*), پيراهن píráhan, قميص qamís, ثوب saub (*pl.* اثوب asvub), جامه jámah, رخت بر گردان rakht-i-bar-gardán.—(*Contrivance*) تمهيد tamhíd, دسيسه dasísah.—(*Evasion*) بهانه bahánah, عذر 'uzr, حيله hílah, تجاهل tajáhul, چنان چنين chunán-chunín, طفره tafrah, گريز guríz, ليت و لعل lait-ú-la'all.

Shift, *verb trans.* (*Change places*) نقل كردن naql kardan, انتقال كردن intiqál kardan, جا بجا كردن já-bi-já kardan.—(*As clothes*) تبديل رخت كردن tabdíl-i-rakht kardan, رخوترا عوض كردن rukhút-rá 'ivaz kardan.—(*Change*) تغيير دادن taghyír dádan, تبديل نمودن tabdíl nimúdan.—*intrans.* (*Change*) مبدل شدن mubaddal shudan, تبديل يافتن tabdíl yáftan.—(*Use trickery*) حيله كردن hílah kardan, ليت و لعل نمودن lait-u-la'all nimúdan.—(*Do the best one can*) چاره نمودن chárah nimúdan.

Shifter, *subs.* حيله باز hílah-báz, مكار makkár, حيال hayyál, عيار 'ayyár.

Shiftless, *adj.* بيچاره bí-chárah, نا چار ná-chár, نا دان ná-dán, احمق ahmaq, بي وسيله bí-vasílah, بي استطاعت bí-istitá'at.

Shiftlessness, *subs.* بيچارگي bí-cháragí, نا داني ná-dání, عدم وسيله 'adam-i-vasílah, عدم استطاعت 'adam-i-istitá'at.

Shillaly, *subs.* قضيب qazíb (*pl.* قضبان quzbán), عصا 'asá, چوب chúb, چماق chumáq.

Shilling, *subs.* شلنگ shiling, قران انگليسي qirán-i-inglísí (European).

Shilly-shally, *verb,* دفع الوقت كردن daf'u 'l-vaqt kardan, دل دل كردن dil-dil kardan, ليت و لعل كردن lait-u-la'all kardan, دول دادن daul dádan.

Shimmer, *verb,* تابيدن tábídan, درخشيدن dirakhshídan, روشني دادن raushaní dádan, برق زدن barq zadan.

Shin, *subs.* ساق sáq, قائم پا qáïm-i-pá, مچ much.

Shine, *subs.* روشني raushaní, تابش tábish, ضيا ziyá, لمعه lam'ah, آفتاب áftáb.

Shine, *verb,* رخشيدن rakhshídan, درخشيدن dirakhshídan, تابيدن tábídan, تافتن táftan (*rt.* تاب táb), لامع شدن lámi' shudan, روشن بودن raushan búdan, روشني دادن raushaní dádan, شعله زدن shu'lah zadan, اضائت نمودن izáät nimúdan, اشراق كردن ishráq kardan.—(*Excel*) تفوق داشتن tafavvuq dáshtan, برتري پيدا كردن bartarí paidá kardan, نمايان شدن nimáyán shudan, جلوه كردن jilvah kardan.

Shingle, *subs.* ريگ ríg, سنگريزه sang-rízah, حصا hasá.—(*Board*) تخته takhtah, لوحه lauhah, تخته نازك takhtah-i-názuk.

Shingle, *verb,* با تخته پوشيدن bá-takhtah púshídan, تلويح كردن talvíh kardan.—(*With boards*) تخته پوش كردن takhtah-púsh kardan.

Shingles, *subs.* (*The disease Herpes zoster*) منطقه mantaqah, برش burish.

Shingling, *subs.* تخته پوشي takhtah-púshí, تلويح talvíh.

Shining, *subs.* درخش dirakhsh, روشني raushaní, تابش tábish, نور بخشي núr-bakhshí, اضائت izáät, اشراق ishráq, انارة inárah.—*adj.* درخشان dirakhshán, تابان tábán, روشن raushan, لامع lámi', منير munír, مضيء muzï, درخشنده dirakhshandah.—(*A man of shining talents*) مردي با خصال منيره mardí-i-bá-khisál-i-munírah, مرد با قابليت mard-i-bá-qábilíyat, مرد روشن عقل mard-i-raushan-'aql.

Shiningness, *subs.* درخشاني dirakhshání, رخشندگي rakhshandagí, تاباني tábání.

Shiny, *adj.* رخشان rukhshán, براق barráq, لماع lammá', مصقول masqúl.

Ship, *subs.* جهاز jaház, كشتي kashtí, مركب markab (*pl.* مراكب marákib), گمي gamí, سفينه safínah

(*pl.* سفائن safáïn), زورق zauraq, ناو náv, جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí).—(*Of war*) جهاز جنگي jaház-i-jangí, كشتي جنگ kashtí-i-jang, جهاز حربي jabáz-i-harbí.—(*Coasting vessel*) غراب ghuráb, بغله baghalah, بگله bagalah.—(*Merchantman*) جهاز تجارتي jaház-i-tijáratí. — (*Steamship*) كشتي بخار kashtí-i-bukhár.—(*Sailing ship*) كشتي بادي kashtí-i-bádí, كشتي شراعي kashtí-i-shirá'í.—(*To go on board a ship*) بكشتي نشستن bi-kashtí nishastan.—(*To go over a ship*) توئي كشتي تماشا كردن tú'í-i-kashtí tamáshá kardan.

Ship, *verb trans.* (*Goods*) حمل كردن haml kardan, بار كردن bár kardan.—(*Seamen*) در كار كشتي وا داشتن dar kár-i-kashtí vá dáshtan, بخدمت جهاز مشغول داشتن bi-khidmat-i-jaház mashghúl dáshtan.—(*As a sea*) بكشتي در آوردن bi-kashtí dar-ávardan, در جهاز پذيرفتن dar-jaház pazíruftan.—(*As a tiller*) نصب كردن nasb kardan, كار گذاشتن kár guzáshtan.—*intrans.* جاشو گري كردن jáshú-garí kardan, كار جهاز كردن kár-i-jaház kardan, در كشتي كار كردن dar-kashtí kár kardan.

Shipboard, *adv.* در كشتي dar-kashtí, داخل جهاز dákhil-i-jaház, تو مركب tú-i-markab.

Ship-boy, *subs.* بچه ملاح bachchah-malláh, پادوك جهاز pádúk-i-jaház, خادم مركب khádim-i-markab.

Ship-broker, *subs.* دلال جهاز dallál-i-jaház, دلال كشتي dallál-i-kashtí.

Ship-chandler, *subs.* اسباب كشتي دار asbáb-i-kashtí-dár, اسباب كشتي فروش asbáb-i-kashtí-furúsh, حبال habbál, طناب ساز tanáb-sáz.

Ship-master, *subs.* رئيس جهاز ráïs-i-jaház, بزرگ كشتي buzurg-i-kashtí.

Ship-mate, *subs.* هم مركب ham-markab, هم جهاز ham-jaház, همكار كشتي ham-kár-i-kashtí, رفيق كشتي rafíq-i-kashtí.

Shipment, *subs.* حمل haml, تحميل tahmíl, كشتي بار kashtí-bár-kuní.—(*Cargo*) حمل haml, بار bár, وسق visq (*pl.* وسوق vusúk).

Ship-money, *subs.* پول كشتي púl-i-kashtí, وجه جهاز vajh-i-jaház.

Shipper, *subs.* حمل كننده haml-kunandah, بار كننده bár-kunandah, صاحب مال sáhib-mál.

Shipping, *subs.* حموله hamúlah, بار گير bár-gír, جهاز jaház, مركب markab, كشتي kashtí.

Ship-shape, *adv.* بطور شايسته bi-taur-i-sháyistah, بطرز مناسب bi-tarz-i-munásib, بقاعده bi-qá'idah, درست durust.

Ship's husband, *subs.* بيطار كشتي baitár-i-kashtí, كشتي اصلاح كن kashtí-isláh-kun.

Ship-worm, *subs.* كشتي خوار kashtí-khár, جهاز سوراخ كن jaház-súrákh-kun.

Shipwreck, *subs.* غرق gharq, جهاز شكني jaház-shikaní, كشتي شكستگي kashtí-shikastagí.

Shipwreck, *verb,* كشتي شكستن kashtí shikastan. تلف كردن talaf kardan, بر باد دادن bar-bád dádan. بر هم زدن bar-ham zadan.—(*This shipwrecked his hopes*) اين اميدش را بر باد داد ín-umíd-ash-rá bar-bád dád.

Shipwright, *subs.* كشتي ساز kashtí-sáz, مركب ساز markab-sáz, جهاز گر jaház-gar.

Ship-yard, *subs.* كشتي ساز خانه kashtí-sáz-khánah, محل كشتي سازي mahall-i-kashtí-sází.

Shire, *subs.* ولايت viláyat, بلوك bulúk.—(*A Knight of the Shire*) خان بلوك khán-i-bulúk, عضو پارلمنت 'azv-i-párlamant (European).

Shirk, *subs.* گريز پا guríz-pá, كار گريز kár-guríz, طفره زن tafrah-zan.—(*Cheat*) غشاش ghashsháh. حيال hayyál, مكار makkár, ناقلا náqulá, سر هم بند sar-ham-band.

Shirk, *verb trans. and intrans.* طفره زدن tafrah zadan, تغافل نمودن tagháful nimúdan, گريز زدن guríz zadan, احتراز كردن ihtiráz kardan, اجتناب نمودن ijtináb nimúdan, حيله بازي كردن hílah-bází kardan. سر هم بندي نمودن sar-ham-bandí nimúdan.

Shirking, *subs.* طفره زني tafrah-zaní, تغافل tagháful, تلهي talahhí, احتراز ihtiráz, اجتناب ijtináb.—(*Living by tricks*) حيله بازي hílah-bází, سر هم بندي sar-ham-bandí, ناقلائي náqulá'í.

Shirt, *subs.* پيراهن píráhan, قميص qamís, جامه jámah, ثوب saub (*pl.* اثواب asvub). — (*Merino shirt*) زير پيرهني zír-pírahaní.

Shirt, *verb,* با جامه پوشاندن bá-jámah púshándan. پيراهن در بر كردن pírahan dar-bar kardan, جامه عوض كردن jámah 'ivaz kardan.

Shirting, *subs.* پيراهني pírahaní, پارچه پيراهن párchah-i-pírahan, چلواري chalvárí, ناشور náshúr.

Shive, *subs.* خراشه khiráshah, قطعه qit'ah, تكه tikkah. خرده khurdah.

Shiver, *subs.* (*Piece*) پاره párah, پارچه párchah. تكه tikkah, قطعه qit'ah, ريزه rízah.—(*Tremble*) ارتعاش irti'ásh, لرزه larzah. تزلزل tazalzul, رعشه ra'shah.

Shiver, *verb trans.* (*Break in bits*) پاره پاره كردن párah-párah kardan, پخش كردن pakhsh kardan.—(*As sails in the wind*) جنباندن jumbándan. لرزاندن larzándan.—*intrans.* (*Tremble*) لرزيدن larzídan. رعشه ارتعاش كردن ra'shah kardan, ارتعاش نمودن irti'ásh nimúdan. — (*Be broken in bits*) ريز ريز شدن riz-riz shudan, خرده خرده شدن khurdah-khurdah shudan. —(*As sails in the wind*) جمبيدن jumbídan, لرزيدن larzídan.

Shivering, *subs.* لرزه larzah, تزلزل tazalzul, رعشه ra'shah, خرد خردي khurd-khurdí, ریز ریزي ríz-rízí, لرزان larzán, متزلزل mutazalzil, مرتعش murta'ish.

Shivery, *adj.* سست sust, ریز ریز شو ríz-ríz-shau, از هم پاش az-ham-pásh, متفرق mutafarriq.

Shoal, *subs.* (*Bank*) پا یاب pá-yáb, کم آب kam-áb.—(*Of fish*) دسته dastah.—(*Crowd*) گله gallah, انبوه ambúh, گروه gurúh, جمعیت jam'íyat.—*adj.* پا یاب pá-yáb, نا عمیق ná-'amíq, کم آب kam-áb.

Shoal, *verb,* (*Crowd*) جمع شدن jam' shudan, اجتماع نمودن ijtimá' nimúdan, فراهم آمدن faráham ámadan.—(*Shallow*) کم آب شدن kam-áb shudan, پا یاب گشتن pá-yáb gashtan.

Shoaliness, *subs.* کم عمقي kam-'amaqí, کم آبي kam-ábí, پا یابي pá-yábí.

Shoaly, *adj.* کم عمق kam-'amaq, کم آب kam-áb, پا یاب pá-yáb, تنك آب tanuk-áb.

Shock, *subs.* صدمه sadamah, هجوم hujúm, جنبش jumbish, تکان takán, مصادمه musádamah, مقارعت muqára'at, انزعاج inzi'áj.—(*Of corn*) حاصل hásil, بسته bastah, دسته dastah, خرمن بافه khirman-báfah, توده túdah-dastah.—(*Of waves*) صدا sidá, تلاطم talátum, تصادم tasádum, اصطکاك istikák.—(*The news gave him such a shock*) این خبر چنان اورا تکان داد ín-khabar chunán ú-rá takán dád.

Shock, *verb,* (*Frighten*) ترسانیدن tarsánídan, تهدید کردن tahdíd kardan, سراسیمه ساختن sar-ásímah sákhtan, پریشان کردن paríshán kardan, حیران نمودن hairán nimúdan.—(*By collision*) تکان دادن takán dádan, تکانیدن takánídan.—(*Make ashamed*) شرمنده ساختن sharmandah sákhtan, متخفر ساختن mutakhaffir sákhtan.—(*Corn, &c.*) بافه بر هم نهادن báfah bar-ham nihádan, خرمن کردن khirman kardan, توده ساختن túdah sákhtan.

Shocked, *part.* متنفر mutanaffir, آزرده ázurdah, رنجیده ranjídah, حیران hairán, مضطرب muztarib, سر گردان sar-gardán, مشوش mushavvash, مر آسیمه sar-ásímah, پریشان paríshán.

Shocking, *adj.* هولناك haul-nák, مهیب muhíb, حیرت انگیز hairat-angíz.

Shockingly, *adv.* هولناکانه haul-nákánah, مهیبانه muhíbánah, حیرت انگیزانه hairat-angízánah.

Shoddy, *subs.* (*Inferior cloth*) پشم کهنه pashm-i-kuhnah, پشمینه کهنه pashmínah-i-kuhnah.

Shoe, *subs.* کفش kafsh, پا افزار pá-afzár, موزه múzah, چکمه chakmah.—(*European shoes*) کفش ارسي kafsh-i-urusí.—(*Strong knitted shoes with cloth soles*) ملکي malikí.—(*Strong knitted shoes with long pointed leather toes, worn by mountaineers*) گیوه gívah.—(*Shoes of green shagreen with high heels*) کفش ساغری kafsh-i-ságharí.—(*Shoes with peak and heel*) شاهپسند shah-pasand.—(*Leathern buskin tied round the foot*) چارق cháruq.—(*Horse-shoe*) نعل na'l.—(*When the shoe pinches*) وقتیکه عرصه تنگ میشود vaqtí-kih 'arsah tang mí-shavad (*lit.* When the plain is narrowed).

Shoe, *verb,* کفش پوشیدن kafsh púshídan.—(*A horse*) نعل کردن *or* نشاندن *or* چسبانیدن na'l kardan *or* nishándan *or* chasbánídan.

Shoeblack, *subs.* کفش سیاه کن kafsh-siyáh-kun, کفش رنگ کن kafsh-rang-kun, کفش صیقل کن kafsh-saiqal-kun.

Shoe-buckle, *subs.* کفش بند kafsh-band, ارسي بند urusí-band, کفش سگك sagak-i-kafsh.

Shoeing-horn, *subs.* پاشنه کفش páshinah-kafsh, پاشنه کش páshinah-kash, کفش پا کن kafsh-pá-kun.

Shoemaker, *subs.* کفشدوز kafsh-dúz, کفشگر kafsh-gar, اسکاف uskáf, ارسي دوز urusí-dúz.—(*Shoemaker's knife*) شفره shifrah, نشکرده nishkardah.—(*Shoemaker's iron pestle*) مشته mushtah.

Shoer, *subs.* (*Of persons*) کفش پوش kafsh-púsh, ارسي پوش urusí-púsh.—(*Of horses*) نعلبند na'l-band, نعل گیر na'l-gír.

Shoe-string, *subs.* کفش بند kafsh-band, بند کفش band-i-kafsh, قیطان ارسي qaitán-i-urusí.

Shook, *subs.* دسته ترکه dastah-i-tarkah, دسته تخته برمیل dastah-i-takhtah-i-barmíl.

Shoot, *subs.* (*Of a plant or seed*) بنه bunah, پته pittah, تنج tinj, نهال nihál, تره tarh, شاخچه shákhchah.—(*With gun*) ضرب zarb, انداخت andákht, تیر tír, رمي ramí.

Shoot, *verb,* (*Dart*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), رمي نمودن ramí nimúdan, افکندن afkandan.—(*Strike*) زدن zadan (*rt.* زن zan).—(*Fire a gun*) خالي کردن khálí kardan, تفنگ زدن tufang zadan.—(*As a plant or seed*) نبت کردن nabt kardan, رستن rustan (*rt.* روي rúy), تنج زدن tinj zadan.—(*To shoot up*) جستن jastan (*rt.* جه jih).—(*As pain*) تیر کشیدن tír kashídan, درد کردن dard kardan.—(*To shoot a person*) گله زدن gullah zadan, کشتن kushtan, گلوله بکسي زدن gulúlah bi-kasí zadan.

Shooter, *subs.* تفنگچي tufang-chí, تیر انداز tír-andáz.

Shooting, *subs.* تفنگ زني tufang-zaní, تیر اندازي tír-andází.—(*A shooting pain*) درد تیر کش dard-i-tír-kash, درد سخت dard-i-sakht.

Shop, *subs.* دکان dukkán (*pl.* دکاکین dakákín), حانوط hánút, حانوت hánút, حجره hujrah.

Shop, *verb,* بازار کردن bázár kardan, دکان رفتن dukkán raftan.

Shop-board, *subs.* سکانچه حانوت sakkánchah-i-hánút,

J.L.KEMMU

تختگاه دکان takht-gáh-i-dukkán, پیشگاه دکان pish-gáh-i-dukkán.

Shop-keeper, *subs.* دکاندار dukkán-dár, اهل دکان ahl-i-dukkán.—(*Petty shop-keeper*) بازارچي bázár-chí, بازاري bázárí, پیله ور pílah-var, خرده فروش khurdah-furúsh, خراز kharráz.

Shop-lifter, *subs.* دکان بر dukkán-bur, دکان دزد dukkán-duzd.

Shop-lifting, *subs.* دکان بري dukkán-burí, دکان دزدي dukkán-duzdí.

Shopman, *subs.* دکان دار dukkán-dár.—(*Shop-keeper*) دکان بان dukkán-bán.

Shopping, *subs.* بازار روي bázár-raví, دکان خري dukkán-kharí, معامله mu'ámalah.

Shore, *subs.* کنار kinár, کناره kinárah, جهت jihat, لب lab, ناحیه náhiyah (*pl.* نواحي naváhí), ساحل sáhil (*pl.* سواحل saváhil), کران karán.—(*Prop*) تکیه takyah, سند sanad, عماده 'amádah, پایه páyah.—(*On shore*) خشکي khushkí.

Shore, *verb,* تکیه دادن takyah dádan, پایه زدن páyah zadan, بر پا داشتن bar-pá dáshtan.

Shorea robusta (*Sal tree*), *subs.* قنقهر qanqahar, قیقهر qíqahar, لعل معبري la'l-i-mu'abbarí.

Shoreless, *adj.* بي کران bí-kirán, بي کناره bí-kinárah, بي پایان bí-páyán.—(*Unlimited*) بي حد bí-hadd, نا محدود ná-mahdúd.

Shoreling, *subs.* پوست پشم بریده púst-i-pashm-burídah, جلد بي پشم jild-i-bí-pashm.

Short, *subs.* حساب مختصر hisáb-i-mukhtasar, حساب کوتاه hisáb-i-kútáh.—*adj.* کوتاه kútáh, کوته kútah, قصیر qasír.—(*Short of stature*) کوتاه قد kútáh-qadd, کتولي kutúlí, کوتاه بال kútáh-bál, کوتاه بالا kútáh-bálá, خپل khippil (*vulg.*).—(*To fall short of*) قاصر شدن qásir shudan, ناقص بودن náqis búdan.—(*In short*) القصه al-qissah, الغرض al-gharaz, اجمالاً ijmálan, الحاصل al-hásil, حاصل کلام hásil-i-kalám, بالاختصار bi 'l-ikhtisár, مختصراً mukhtasaran, غایتش ghávat-ash, تلخیص کلام talkhís-i-kalám, باري bárí.—(*Short money*) بخس bakhs.—(*Not far short of*) حاضر رکاب házir-i-rikáb.—(*Short of our expectations*) بدون سیر bidún-i-sír, بدون خروج bidún-i-khurúj.—(*Short-crust*) پوست شکننده púst-i-shikanandah, نان ترد nán-i-turd.—(*To cut short*) قطع کردن qat' kardan, اختصار کردن ikhtisár kardan, از هم گذرانیدن az-ham guzránídan.—(*To come short of*) کوتاه انداختن kútáh andákhtan, کوتاهي کردن kútáhí kardan.

Short-bread, *subs.* (*Cake of flour baked with butter, &c.*) کلوچه kulúchah, کماچ kumách.

Short-breath, *subs.* تنگي نفس tangí-i-nafs, ضیق النفس zíqu 'n-nafs, نفس کوتاه nafs-i-kútáh.

Short-breathed, *subs.* نفس تنگ nafs-tang, کوتاه نفس kútáh-nafs.

Short-coming, *subs.* تقصیر taqsír (*pl.* تقاصیر taqásír *and* تقصیرات taqsírát), قصور qusúr, کوتاه اندازي kútáh-andází.

Shorten, *verb trans.* کوتاه کردن kútáh kardan, کوتاهتر کردن kútáhtar kardan, مختصر ساختن mukhtasar sákhtan, کم کردن kam kardan, بریدن burídan.—(*Pastry*) روغني ساختن raughaní sákhtan, روغن دادن raughan dádan, چرب کردن charb kardan.—*intrans.* کوتاه شدن kútáh shudan, کوتاه انداختن kútáh andákhtan. قاصر آمدن qásir ámadan, منقبض شدن munqabiz shudan, بهم جمع گشتن bi-ham jam' gashtan.

Shortened, *part.* مختصر mukhtasar, مقصر muqassar, قاصر qásir, قصیر qasír, کوتاه kútáh, منقبض munqabiz, بهم کشیده bi-ham-kashídah.

Shortener, *subs.* کوتاه ساز kútáh-sáz, کوتاه انداز kútáh-andáz, مقصر muqassir.

Shortening, *subs.* کوتاه سازي kútáh-sází, تقصیر taqsír, قبض qabz, بهم کشي bi-ham-kashí.—(*For paste*) تدهین tadhín, روغن مالي raughan-málí, روغن raughan, چربي charbí.

Shorthand, *subs.* زود نویسي zúd-nivísí, سرعت قلم sur'at-qalam, مختصر نویسي mukhtasar-nivísí.

Short-handed, *adj.* کوتاه دست dast-kútáh, کوتاه دست kútáh-dast, کم خدام kam-khuddám.

Short-lived, *adj.* سریع الزوال sarí'u z-zavál, فاني fání.

Shortly, *adv.* زود zúd, بزودي bi-zúdí, عنقریب 'an-qaríb, عما قریب 'ammá-qaríb, في الفور fi 'l-faur, الآن al,án.

Shortness, *subs.* کوتاهي kútáhí, کوتهي kútahí, قصور qusúr, اختصار ikhtisár.—(*Of breath*) تنگي tangí, ضیق zíq.—(*Of pastry*) چربي charbí, تردي turdí.

Shorts, *subs.* نخاله nukhálah, سبوس subús, درشته آرد durushtah-i-árd.

Short-sighted, *adj.* نزدیك بین nazdík-bín, کم بین kam-bín, کم سو kam-sú.—(*Imprudent*) کوتاه بین kútáh-bín, کوتاه اندیش kútáh-andísh, کوتاه نظر kútáh-nazar, کم بینش kam-bínish, قاصر نظر qásir-nazar, ناقص náqis.—(*This is a very short-sighted policy*) این سیاستیست ناشي از شدت قصور نظر ín siyásatí 'st náshí az-shiddat-i-qusúr-i-nazar.

Short-waisted, *adj.* کوتاه کمر kútáh-kamar, کمر کوتاه kamar-kútáh.

Short-wind, *subs.* کم نفس kam-nafs, نفس تنگي nafs-i-tangí, کم حوصلگي kam-hausiligí.

Short-winded, *adj.* کم نفس kam-nafs, نفس تنگ nafs-tang, کم حوصله kam-hausilih.

Shot, *subs.* (*Person*) تیر انداز tír-andáz, نشان زن nishán-

zan, میر شکار mír-shikár.—(*Action*) تیر اندازي tír-andází, نشان زني nishán-zaní, تیر گلوله tír-i-gulúlah.—(*Sound of a gun's discharge*) آواز áváz, صدائي تفنگ sidá,í-i-tufang.—(*Range of a ball, &c.*) پرتاب partáb.—(*Volley of shot*) شلیك shalík.—(*Ball*) غلوله ghulúlah, گلوله gulúlah, گله gullah.—(*Small shot*) ساچمه sáchmah.—(*Slugs*) چار پاره chár-párah.—(*To be shot*) تیر تفنگي خوردن tír-i-tufangí khurdan, گلوله خوردن gulúlah khurdan.—(*His hand was shot off*) دستش را گلوله برده است dast-ash-rá gulúlah-burdah ast.—(*This was a good shot—literally*) تیر خوبي بود tír-i-khubí búd.—(*Metaphorically*) حدس خوبي بود hads-i-khubí búd.—(*Within shot*) تیر رس tír-ras, کوله رس kúllah-ras.

Shote, *subs.* بچه خوك bachchah-i-khúg, گراز کوچك guráz-i-kúchik.

Shot-free, *adj.* مفت muft, بي ثمن bí-saman, بي پول bí-púl, بي اجرت bí-ujrat.

Shot-hole, *subs.* جا گله já-i-gullah, جا تیر já-i-tír.

Shotten, *adj.* از جا در رفته az-já-dar-raftah, بیرون شده bírún-shudah, بي موقع bí-mauqi'.

Shough, *subs.* سگ sag, کلب kalb (*pl.* اکلب aklub).

Shoulder, *subs.* دوش dúsh, شانه shánah, کتف katif, کتف kitf (*pl.* اکتاف aktáf), کول kúl, منکب mankab (*pl.* مناکب manákib).—(*Broad shoulders*) شانه عریض shánah-i-'aríz.

Shoulder, *verb,* بر دوش نهادن bar-dúsh nihádan.—(*Push with shoulder*) با شانه راندن bá-shánah rándan, با دوش دفع کردن bá-dúsh daf' kardan.—(*As a gun*) بر دوش گرفتن bar-dúsh giriftan, بر شانه گرفتن bar-shánah giriftan.—(*To take one by the shoulder*) کول گرفتن kúl giriftan.—(*To put a shoulder to the wheel*) دست کمك دادن dast kumak dádan, بکار چسبیدن bi-kár chasbídan.

Shoulder-belt, *subs.* حمالح himálah (*pl.* حمائل himáïl).

Shoulder-blade, *subs.* شانه shánah, کتف kitf, استخوان دوش ustukhán-i-dúsh.

Shoulder-knot, *subs.* کتفیه kitfíyah, بند دوش dúsh-band, پوش شانه shánah-púsh.

Shout, *subs.* غریو gharív, بانگ báng, گلبانگ gulbáng, خروش khurúsh, غوغا ghaughá, آواز áváz, شغب shaghab, ولوله valvalah, غو ghau, داد dád, فریاد firyád.—(*Of joy*) تهلیل tahlíl, هبابك habábak, کل kill.

Shout, *verb,* آواز کردن áváz kardan, صدا کردن sidá kardan, بانگ زدن báng zadan, قاره زدن qárrah zadan, هلهله کردن halhalah kardan, زدن *or* داد کشیدن dád kashídan *or* zadan, فریاد زدن firyád zadan, خروشیدن khurúshídan, غریو زدن gharív zadan.

Shouting, *subs.* بانگ زني báng-zaní, فریاد نمائي firyád-nimá,í, خروش khurúsh, غریو gharív.

Shove, *subs.* هول húl, هل hul, سك suk, تکان takán, دفع daf'. دسر dasr.

Shove, *verb,* راندن rándan, هل دادن hul dádan, هول دادن húl dádan, سك دادن suk dádan, له دادن luh dádan, تکان دادن takán dádan.

Shovel, *subs.* بیل bíl, پارو párú, خاك انداز khák-andáz, مجراف mijráf.

Shovel, *verb,* خاك انداز کردن khák-andáz kardan, جمع کردن jam' kardan.

Show, *subs.* (*Spectacle*) تماشا tamáshá, منظر manzar, مظهر mazhar, مطمح mutmah.—(*Appearance*) نمایش nimáyish, ظهور zuhúr, جلوه jilvah.—(*He made a show of going*) چنان نمود که گویا رفت chunán nimúd kih gúyá raft.—(*He made a great show of learning*) اظهار دانش زیادي نمود izhár-i-dánish-i-ziyádí nimúd.

Show, *verb,* نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), نشان دادن nishán dádan.—(*Demonstrate*) بیان کردن bayán kardan, اظهار نمودن izhár nimúdan, آشکار نمودن áshikár nimúdan, جلوه دادن jilvah dádan, بمعرض درآوردن bi-ma'raz dar-ávardan.—(*To show a thing*) تماشا دادن tamáshá dádan, در میان آوردن dar-miyán ávardan.—(*To show over a place*) جایرا نشان دادن jáy-rá nishán dádan.—(*To show off a thing*) اظهار نمودن izhár nimúdan.—(*He showed off*) تبختر نمود tabakhtur nimúd.

Show-bread, *subs.* نان تقدمه nán-i-taqaddumah, نان حضور nán-i-huzúr.

Shower, *subs.* (*One who shows*) نماینده nimáyandah, اظهار دارنده izhár-dárandah, ظاهر سازنده záhir-sázandah.—(*Of rain*) باران bárán, بارش bárish, ترشح tarashshuh.—(*Of arrows*) تیر باران tír-bárán, باران تیر bárán-i-tír.—(*Of gifts*) باران عطایا bárán-i-'atáyá, غیث کرم ghais-i-karam.—(*A shower of eloquence*) ریزش کلام rízish-i-kalám, اظهار فصاحت izhár-i-fasáhat, داد سخن وري dád-i-sukhun-varí.

Shower, *verb,* باریدن bárídan, افشاندن afshándan, ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz).—(*To shower gifts*) کرم گستردن karam gustardan, اظهار جود کردن izhár-i-júd kardan, عطایا بخشیدن 'atáyá bakhshídan.

Showery, *adj.* باراني bárání, مطري matrí, ریزان rízán, بارش بار bárish-bár, مطر فشان matr-fashán.

Showily, *adv.* متبخترانه mutabakhtiránah, بطور فیس bi-taur-i-fís, بقصد خود نمائي bi-qasd-i-khud-nimá,í, مباهیانه mubáhíyánah.

Showiness, *subs.* تبختر tabakhtur, مباهات mubáhát, تفاخر tafákhur, خود نمائي khud-nimá,í, قشنگي qashangí.

Showy, *adj.* خوشنما khush-nimá, لطیف latíf, قشنك

qashang, متبختر mutabakhtir, مباهي mubáhí, خود نما khud-nimá.

Shrapnell-shell, *subs.* نارنجك náranjak, خمبره khumbarah.

Shred, *subs.* پاره párah, تكه tikkah, ريزه rízah, تريشه tiríshah.

Shred, *verb,* بريدن burídan, قطع كردن qat' kardan, پاره پاره ساختن párah-párah sákhtan, ريز ريز كردن ríz-ríz kardan, تريشه ساختن tiríshah sákhtan.

Shrew, *subs.* زنكه zanakah, پتيارہ patyárah, كمپير kampír, كولي kúlí, بد اوغر bad-úghur.

Shrewd, *adj.* چابك chábuk, زيرك zírak, چست chust, زرنگ zaring, ذكي zakí, چيره دست chírah-dast, ذهين zahín, فطن fatin, تيز هوش tíz-húsh, نكته گير nuktah-gír.

Shrewdly, *adv.* با ذهن bá-zihn, زيركانه zírakánah, از روي فطانت az-rúy-i-fatánat, بچستي bi-chustí, زرنگانه zaringánah.

Shrewdness, *subs.* زيركي zírakí, زرنگي zaringí, فراست firásat, ذكاوت zakávat, زكاوت zakávat, ذهن zihn, نكته گيري nuktah-gírí, چابكي chábukí, چستي chustí, چيره دستي chírah-dastí, فطانت fatánat, تيز هوشي tíz-húshí.

Shrewish, *adj.* جرجرو jirjirú, كولي وار kúlí-vár, لچوج lajúj, بد طبع bad-tab', زشت خو zisht-khú, غوغاي ghaughá'í, داد زن dád-zan.

Shrewishly, *adv.* بطور كوليگري bi-taur-i-kúlí-garí, خبيثانه khabísánah, غوغا كنان ghaughá-kunán, داد زنان dád-zanán, بد اوغرانه bad-úghuránah, كج خلقانه kaj-khulqánah, لجاجت كنان lajájat-kunán, از روي خشم az-rúy-i-khishm, غضوبانه ghazúbánah.

Shrewishness, *subs.* پتيارگي patyáragí, كوليگري kúlí-garí, غوغا كاري ghaughá-kárí, بد اوغري bad-úgharí, خبائث khabásat, لجاجت lajájat, كج خلقي kaj-khulqí, غضوبي ghazúbí, بد طبعي bad-tab'í.

Shriek, *subs.* فرياد firyád, غريو ghariv, جيق jíq, داد dád, صيحه saihah, بانگ báng, چير chír.

Shriek, *verb,* غريو زدن ghariv zadan, غريدن ghurrídan, فرياد كردن firyád kardan, صدا زدن sidá zadan, چير زدن chír zadan, داد زدن dád zadan, هنگامه كردن hangámah kardan.

Shrievalty, *subs.* منصب شريف mansab-i-sharíf, امارت imárat, قضاوت qazávat, حكومت hukúmat, كد خدائي kad-khudá'í.

Shrill, *adj.* تيز tíz, نافذ náfiz, ثاقب sáqib, موثر müassir.

Shrill, *verb trans.* بجيق آوردن bi-jíq ávardan, بصدا در آوردن bi-sidá dar-ávardan.—*intrans.* جيق زدن jíq zadan, چير زدن chír zadan, صدائي تيز دادن sidá'í-i-tíz dádan.

Shrillness, *subs.* تيزي tízí, حدت hiddat, باريكي bárikí.

Shrilly, *adv.* با صدائي باريك bá-sidá'í-i-bárík, با صدائي تيز bá-sidá'í-i-tíz, بطور حدت bi-taur-i-hiddat, جيق زنان jíq-zanán.

Shrimp, *subs.* (*The crustacea Cancer crangon*) روبيان rúbiyán, ماهي ميگو máhí-maigú, برغوث البحر burghúsu 'l-bahr.

Shrine, *subs.* درگاه dargáh, مزار mazár, زيارتگاه ziyárat-gáh, قدمگاه qadam-gáh, بارگاه bár-gáh, گنبد gumbid, مذبح mazbah (*pl.* مذابح mazábih), صندوق sandúq, تابوت tábút.

Shrink, *subs.* قبض qabz, انقباض inqibáz, بهم كشيدگي bi-ham-kashídagí, احتراز ihtiráz, اختناس ikhtinás.

Shrink, *verb trans.* بهم كشيدن bi-ham kashídan, منقبض ساختن munqabiz sákhtan, اختناس دادن ikhtinás dádan, كوچك ساختن kúchik sákhtan.—*intrans.* (*Contract*) تنگ شدن tang shudan, درهم كشيدن dar-ham kashídan, خرد شدن khurd shudan, منقبض گشتن munqabiz gashtan, جمع شدن jam' shudan, كوچك شدن kúchik shudan.—(*Recoil*) كناره جستن kinárah justan, كنار گرفتن kinár giriftan, دور كشي نمودن dúr-kashí nimúdan, احتراز نمودن ihtiráz nimúdan, متخنس شدن mutakhannis shudan.

Shrinkage, *subs.* انقباض inqibáz, بهم كشيدگي bi-ham-kashídagí, تخنس takhannus, كرنج kirinj, احتراز ihtiráz, اجتناب ijtináb, چروك churúk.

Shrive, *verb trans.* اعتراف گرفتن i'tiráf giriftan, اقرار گرفتن iqrár gíriftan.

Shrivel, *verb,* تنگ شدن tang shudan, درهم كشيدن dar-ham kashídan, خرد شدن khurd shudan, چروك churúk paidá kardan, پيدا كردن kirinjídan, كرنجيدن bi-ham jam' shudan, بهم جمع شدن tashannuj bi-ham rasándan, تشنج بهم رساندن munqabiz gashtan, منقبض گشتن

Shroud, *subs.* كفن kafan (*pl.* اكفان akfán), پوشش púshish, پناه panáh, ستر sitr (*pl.* ستور sutúr), پرده pardah.—(*Shrouds of a ship*) نردبان ريسماني nardubán-i-rísmání.

Shroud, *verb,* تكفين كردن takfín kardan, مستور ساختن mastúr sákhtan, مخفي گردانيدن makhfí gardánídan, پناه دادن panáh dádan, پنهان كردن panhán kardan. —(*Cover*) پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan.

Shrove-tide, *subs.* موسم اعتراف mausim-i-i'tiráf, وقت اقرار vaqt-i-iqrár.

Shrub, *subs.* بوته bútah, درخت dirakht, نيم درخت ním-dirakht, بنه bunah, نهال nihál, شجره shajarah (*pl.* اشجار ashjár).

Shrub, *verb,* از درخت پاك كردن az-dirakht pák kar-

dan, نمودن پاك از خس و خاشاك az-khas va kháshák pák nimúdan.

Shrubbery, *subs.* مشجره mashjarah, درختزار dirakht-zár, خیابان khiyábán, نهالستان nihálistán.

Shrubby, *adj.* پر درخت pur-dirakht, پر اشجار pur-ashjár, درخت وار dirákht-vár, شجر سان shajar-sán.

Shrug, *subs.* تکان takán, شانه جنباني shánah-jumbání, دوش تکان دهي dúsh-takán-dihí.

Shrug, *verb,* تکان دادن takán dádan, جنبانیدن jumbánídan, بالا کردن bálá kardan, افراشتن afráshtan (*rt.* افراز afráz), شانه جنباندن shánah jumbándan, دوش تکان دادن dúsh takán dádan.

Shuck, *subs.* پوست púst, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr), پیله pílah, غلاف ghiláf (*pl.* غلف ghulf).

Shudder, *subs.* لرزه larzah, رعشه ra'shah, اضطراب iztiráb, ارتعاش irti'ásh, رجفه rajfah, هراس hirás, هول haul.

Shudder, *verb,* هراسان شدن hirásán shudan, ترسیدن tarsídan, لرزیدن larzídan, مضطرب شدن muztarib shudan, اضطراب نمودن iztiráb nimúdan, مرتعش شدن murta'ish shudan, تکان خوردن takán khurdan.

Shuffle, *subs.* آمیز ámíz, آمیزش ámízish, نقل naql, حرکت harakat, تغییر taghyír, دفع daf'.—(*Evasion*) بهانه bahánah, حیله hílah, زبانبازي zabán-bází, طفره tafrah, گریز guríz, تجنب tajannub.

Shuffle, *verb,* آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz), برهم کردن bar-ham kardan, دفع کردن daf' kardan, تغییر دادن taghyír dádan, درهم برهم نمودن dar-ham-bar-ham nimúdan, مخلوط ساختن makhlút sákhtan.—(*Prevaricate*) ایت و لعل کردن lait-u-la'all kardan, شاخ بشاخ پریدن shákh-bi-shákh parídan, از مطلب بمطلب رفتن az-matlab-bi-matlab raftan, طفره زدن tafrah zadan, رو نمان نمودن rú-nimán nimúdan, روباه بازي rúbáh-bází kardan.—(*He shuffled*) خودرا بکوچه علي چپ زد khud-rá ba-kúchah-i-'Alí chap zad (*lit.* He pushed himself towards the street of 'Alí-chap).

Shuffler, *subs.* مخلط mukhallit, مشوش mushavvish, تبدیل کن tabdíl-kun.—(*Prevaricator*) زبان باز zabán-báz, طفره زن tafrah-zan, روباه باز rúbáh-báz, حیله گر hílah-gar, نا درست ná-durust.

Shuffling, *subs.* تخلیط takhlít, تشویش tashvísh, آمیز ámíz, تبدیل tabdíl, تغییر taghyír.—(*Evasion*) طفره tafrah, تجنب tajannub, اعراض i'ráz, رو نمان rú-nimán, روباه بازي rúbáh-bází.—(*Artifice*) حیله hílah, زرنگي zaringí, عیاري 'ayyárí.—(*Gait*) کجروي kaj-raví, تحرف taharruf.—(*A shuffling walk*) رفتار پیچ و خم raftár-i-pích-u-kham, راه کج مج ráh-i-kaj-maj.

Shun, *verb,* (*Avoid*) پرهیز کردن parhíz kardan, اجتناب ijtináb nimúdan. احتراز نمودن ihtiráz nimúdan, حزر کردن hazar kardan, پهلو تهي کردن pahlú-tuhí kardan, دور کشي نمودن dúr-kashí nimúdan, کنار رفتن kinár raftan, اعراض نمودن i'ráz nimúdan, مباعدت کردن mubá'adat kardan.—(*Abhor*) تنفر نمودن tanaffur nimúdan, اظهار کراهت کردن izhár-i-karáhat kardan, تلهي نمودن talahhí nimúdan.

Shunt, *subs.* یکسو راند yak-sú-ránd, یك طرف برد yak-taraf-burd.

Shunt, *verb.* یکسو راندن yak-sú ráندan, یك طرف بردن yak-taraf burdan, گرداندن gardándan, متحرف ساختن mutaharrif sákhtan.

Shut, *verb trans. and intrans.* بستن bastan (*rt.* بند band), بند کردن band kardan, مسدود کردن masdúd kardan, رویهم کردن rúy-ham kardan, بهم گذاشتن bi-ham guzáshtan, پیش کردن písh kardan, بر هم نهادن bar-ham nihádan, منع نمودن man' nimúdan.—(*As a window*) *trans.* پائین کردن pá,ín kardan, بسته گردانیدن bastah gardánídan.—*intrans.* بند شدن band shudan, بسته گردیدن bastah gardídan.—(*As the window of a train*) *trans.* شیشه بستن shíshah bastan.—*intrans.* مسدود شدن masdúd shudan, منسد گشتن mansadd gashtan.—(*Door*) *trans.* چفت کردن chift kardan, پیش کشیدن písh kashídan, مغلوق ساختن maghlúq sákhtan, بند کردن band kardan, قفل کردن qufl kardan.—*intrans.* قفل شدن qufl shudan, بند شدن band shudan, مغلوق گشتن maghlúq gashtan.—(*To shut off water, &c.*) بستن bastan.—(*To shut the eyes to*) چشم پوشیدن chashm púshídan, اغماض کردن ighmáz kardan.—(*Shut up!*) خفي شو khafí shav.—(*I completely shut him up*) شکست فاحش دادمش shikast-i-fáhish dadam-ash, اورا مجاب کردم ú-rá mujáb kardam.

Shutter, *subs.* (*Person*) بند کننده band-kunandah, مسدود سازنده masdúd-sázandah.—(*For window, &c.*) دریچه daríchah, پنجره panjarah, مغلاق maghláq, سداده saddádah.

Shuttle, *subs.* ماکو mákú, ماکوب mákúb, مکوك makúk.

Shuttle-cock, *subs.* پردارك pardárak.

Shy, *subs.* رم ram.—*adj.* خجل khijil, شرمسار sharm-sár, حذر ناك hazar-nák, محتاط muhtát, با شرم bá-sharm, خجالت کش khijálat-kash, وهام vahhám, کم رو kam-rú, حیا مند hayá-mand, رمو rumú, وحشت دار vahshat-dár.

Shy, *verb,* رمیدن ramídan, رم کردن *or* خوردن ram kardan *or* khurdan.

Shyly, *adv.* شرم کنان sharm-kunán, خجالت کشان khijálat-kashán, بطور کم روئي bi-taur-i-kam-rú,í, از روي حیا مندي az-rúy-i-hayá-mandí.

Shyness, *subs.* رمندگي ramandagí, وحشت vahshat,

شرم sharm, حیا hayá, خجالت khijálat, انفعال infi'ál, عدم جسارت 'adam-i-jasárat, احتیاط ihtiyát, حذر ناکي hazar-nákí.

Sialogues, *subs.* (*Medicines having power to increase saliva*) ادویه مدره بزاق adviyah-i-mudarrah-i-buzáq.

Sib, *adj.* نسیب nasíb, قریب qaríb, خویش khísh.

Sibilant, *subs.* حرف تصفیر harf-i-tasfír, حرف شافوت harf-i-sháfút.—*adj.* صفیري safírí, تصفیري tasfírí, صفار saffár, شافوت زن sháfút-zan, مصفر musaffar.

Sibilation, *subs.* صفیر safír, صفیر زني safír-zaní, تصفیر tasfír, شافوت sháfút.

Sibyl, *subs.* نبیه nabíyah, متنبئه mutanabbïah, غیب گو ghaib-gú, جني jinní.

Sibylline, *adj.* جني jinní, غیبي ghaibí, الهامي il-hámí.

Sicca rupee, *subs.* سکه روپیه sikkah rúpíyah.

Siccate, *verb,* خشکانیدن khushkánídan, خشك ساختن khushk sákhtan, یابس نمودن yábis nimúdan.

Siccative, *subs.* میبس muyabbis, یبس آور yubs-ávar, خشك ساز khushk-sáz.—*adj.* یبوست آر yabúsat-ár, خشك سازنده khushk-sázandah, خشکي دار khushkí-dár, یابس yábis, خشك khushk.

Sice, *subs.* شش shish.

Sick, *adj.* بیمار bímár, ناخوش ná-khush, خسته khastah, مریض maríz, علیل 'alíl, ناساز ná-sáz, بیحالت bí-hálat, ضعیف za'íf, شکسته پا shikastah-pá, شکسته مزاج shikastah-mizáj, معتل mu'tall, درد مند dard-mand, درد ناك dard-nák, رنجور ranjúr, بد حال bad-hál.—(*To be sick*) بي دماغ شدن bí-dimágh shudan.—(*Vomit*) استفراغ نمودن istifrágh nimúdan, قي کردن qay kardan, بالا آوردن bálá ávardan, بر گردانیدن bar-gardánídan.—(*To be sick of a thing*) (از) سقیم شدن saqím shudan (az), تنفر داشتن tanaffur dáshtan.

Sicken, *verb trans.* بیمار نمودن bímár nimúdan, سقیم ساختن saqím sákhtan, سقم آوردن suqm ávardan.—(*Disgust*) بیزار نمودن bízár nimúdan, تنفیر نمودن tanfír nimúdan, تنفر آوردن tanaffur ávardan, تکریه کردن takríh kardan, نفرت آوردن nifrat ávardan.—*intrans.* بیمار شدن bímár shudan, ناخوش گردیدن ná-khush gardídan.

Sickening, *adj.* سقم آور suqm-ávar, بیمار ساز bímár-sáz, مغص mughass, مکروه makrúh, نفرت انگیز nifrat-angíz, منفر munaffir, رنج آور ranj-ávar, موذي müzí.

Sickish, *adj.* بیمار وار bímár-vár, بیماري آر bímárí-ár, مریض ساز maríz-sáz, علت آمیز 'illat-ámíz.

Sickishness, *subs.* مریض سازي maríz-sází, علت آمیزي 'illat-ámízí, سقامت saqámat, مکروهیت makrúhíyat.

Sickle, *subs.* داس dás, داز dáz, دهره dahrah, مارمل mármal, منجل minjal (*pl.* مناجل manájil).

Sickliness, *subs.* ناخوشي ná-khushí, علیلي 'alílí, ضعیفي za'ífí, ناتواني ná-tavání, عدم صحت 'adam-i-sihhat, بي صحتي bí-sihhatí, رنجوري ranjúrí, علیلي 'alílí, سقیمي saqímí, سقامت saqámat, بیماري bímárí.—(*Place*) بد هوائي bad-haváí, ناسازگاري ná-sázigárí, ناخوشي داري ná-khushí-dárí, پر علتي pur-'illatí, رنجور سازي ranjúr-sází.

Sick-list, *subs.* فهرست مرضي fihrist-i-marzá. دفتر بیماري daftar-i-bímárí, ناسازگاري ná-sázigárí.—(*He is on the sick-list*) در فهرست مرضي ست dar-fihrist-i-marzá ast, از جمله بیمارانست az-jumlah-i-bímárán-ast.

Sickly, *adj.* بیمار bímár, مریض maríz, مرض دار marz-dár, بیماري آر bímárí-ár, سقم انگیز suqm-angíz, علیل 'alíl, شکسته پا shikastah-pá, ناخوش ná-khush, ناتندرست ná-tan-durust.—(*Place*) بد هوا bad-haváí, ناسازگار ná-sázigár, ناخوشي دار ná-khushí-dár, پر علت pur-'illat, رنجور ساز ranjúr-sáz.

Sickness, *subs.* (*Illness*) بیماري bímárí, علت 'illat, رنج ranj, رنجوري ranjúrí, آزار ázár, درد dard, ناخوشي ná-khushí, تکسر مزاج takassur-i-mizáj, سو مزاج sú-mizáj, بد حالي bad-hálí, مرض maraz (*pl.* امراض amráz), سقم suqm, سقامت saqámat.—(*Vomiting*) استفراغ istifrágh, قي qai.—(*Inclination to vomit*) تهوع tahavvu', آشوب دل áshúb-i-dil.

Sida retusa, *subs.* (*Medicinal root*) حلبه بري hulbahu l-barrí, شنبلید بري shamblíd-i-barrí, شملیت دشتي shamlít-i-dashtí.

Side, *subs.* پهلو pahlú, کنار kinár, جنب jamb (*pl.* اجناب ajnáb), جانب jánib (*pl.* جوانب javánib), تا tá.—(*Direction*) طرف taraf (*pl.* اطراف atráf), جانب jánib, کناره kinárah, سمت samt, سو sú, حوز hauz, جهت jihat.—(*Party, faction*) طرف taraf, قبل qibal, جانب jánib.—(*Of paper*) صفحه safhah (*pl.* صفحات safhát).—(*Of medal, &c.*) روي rúy.—(*Of vessel*) بغل baghal, دیوار dívár.—(*Of body*) ضلع zil' (*pl.* اضلاع azlá').—(*The right side of cloth*) روي پارچه rúy-i-párchah.—(*The wrong side of cloth*) پشت پارچه pusht-i-párchah.—(*By side of*) در پهلوي dar-pahlúy, در نزد dar-nazd, پهلوي pahlúy, دم dam.—(*On the wrong side*) وارونه várúnah, باز گون báz-gún, باز گونه báz-gúnah.—(*From side to side*) از طرفین az-tarafain, از جوانب az-jánibain, از جانبین az-har-taraf, هر طرف az-javánib, از اطراف واکناف az-atráf va aknáf.—(*On all sides*) از همه طرف az-hamah-taraf, از اطراف az-atráf, از همه جا az-hamah-já, از چهار طرف az-chahar-taraf, سو بسو sú-bi-sú, از هر کرانه az har-kiránah.—(*On both sides*) از طرفین az-tarafain, از جانبین az-

jánibain, از جوانب az-javánib, از دو طرف az-dú-taraf. —(*On the farther side*) آن طرفتر án-taraftar.—(*The players form two sides*) اشخاص بازي كن دو قسمت ميشوند ashkhás-i-bází-kun dú qismat mí-shavand.—*adj.* (*Lateral*) جنبي jambí, كناري kinárí, پهلوي pahlúí.—(*Indirect*) نا مستقيم ná-mustaqím, نا صاف ná-sáf, پيچ دار pích-dár, كج kaj, نا راست ná-rást.—(*A side issue*) مخرج پنهاني makhraj-i-panhání, طريق نهفته taríq-i-nihúftah.—(*He did this by a side wind*) اين كاررا دزدانه كرد ín-kár-rá duzdánah kard.

Side, *verb*, ميل داشتن mail dáshtan, مائل بودن máïl búdan, همراهي كردن ham-ráhí kardan, اتفاق نمودن ittifáq nimúdan.

Side-board, *subs.* ميز míz, ميز كناره míz-i-kinárah, ميز پا ديواري míz-i-pá-i-dívárí, حائطيه háïtíyah.

Side-box, *subs.* محل كنار mahall-i-kinár, نشيمنگاه طرفي nishíman-gáh-i-tarafí, مكان جانبي makán-i-jánibí.

Sideling, *adj.* يك بري yak-barí, جانبانه jánibánah, با جنب bá-jamb, طرفي tarafí, پهلوي pahlúí, سرازير sar-á-zír.

Sidelong, *adj.* (*Lateral*) با پهلو bá-pahlú, يك بر yak-bar, كج kaj, اريب uríb, اعوج 'ivaj, پيچان píchán.—*adv.* يك برانه yak-baránah, كژ مژ kazh-mazh, اريبانه uríbánah, بطور كج bi-taur-i-kaj, اعوجانه i'vajánah.

Sideration, *subs.* نفخه nafkhah.—(*Erysipelas*) سرخك surkhak, حمرت humrat, آتشك átishak.

Sidereal, *adj.* ستاري sitárí, نجمي najmí, كوكبي kaukabí.

Siderographic, *adj.* پولاد كن púlád-kan, فولاد نويس fúlád-nivís.

Siderography, *subs.* پولاد كني púlád-kaní, فولاد نويسي fúlád-nivísí.

Sideroscope, *subs.* حديد آزما hadíd-ázmá, آهن نما áhan-nimá.

Side-saddle, *subs.* زين يك بري zín-i-yak-barí, زين زنانه zín-i-zanánah, سرج يك جنبي sarj-i-yak-jambí.

Sidesman, *subs.* پهلو دار pahlú-dár, جانب دار jánib-dár, معاون mu'ávin, هوا خواه havá-kháh, ياور yávar.

Side-walk, *subs.* كناره راه kinárah-ráh, سنگ بست sang-bast, پا كوچه pá-kúchah, پياده رو piyádah-rau.

Sideways, *adv.* يك بري yak-barí, يك پهلو yak-pahlú, مائلانه máïlánah, يك جنبي yak-jambí.

Sidewise, *adv.* جهتانه jihatánah, يك طرفه yak-tarafah.

Siding, *subs.* اتفاق ittifáq, همراهي ham-ráhí, وفاق vifáq.—(*Railway siding*) پيچ pích, انحراف inhiráf, انشعاب inshi'áb, شعبه سكه آهن shu'bah-i-sikkah-i-áhan.

Sidle, *verb*, يك بري رفتن yak-barí raftan, به پهلو رفتن bi-pahlú raftan, بر پهلو خوابيدن bar-pahlú kháb-ídan, بجنب افتادن bi-jamb uftádan.

Siege, *subs.* محاصره muhásarah, قلعه گيري qal'ah-gírí, احاطه ihátah, اطراف گيري atráf-gírí.—(*To raise the siege*) محاصره‌را موقوف كردن muhásarah-rá mauqúf-kardan.

Siesta, *subs.* خواب غائره kháb-i-ghá'irah, كيلوله kailúlah.

Sieve, *subs.* غربال gharbál (*pl.* غرابيل gharábíl), غربيل gharbíl, غربا gharbá, غلبار ghalbár, غلبير ghalbír, گلبيز galbíz, گرماوي garmávi, غلبال ghalbál (*vulg.*).—(*Fine sieve of hair*) الك alak, آرد بيز árid-bíz.—(*Measure*) صاع sá'.

Sift, *verb*, بيختن bíkhtan (*rt.* بيز bíz), غربال زدن gharbál zadan, گلبيز كردن galbíz kardan.

Sifter, *subs.* غربال زن gharbál-zan.

Sigh, *subs.* آه áh, زاري zárí, ناله nálah.

Sigh, *verb*, آه كشيدن áh kashídan, ناله زدن nálah zadan, زاري زارى كردن zárí kardan, تاسف كردن ta'assuf kardan.

Sighing, *subs.* آه كشي áh-kashí, نالش nálish, زاري zárí, تاسف ta'assuf, حسرت hasrat.

Sight, *subs.* نظر nazar, نگاه nigáh, ديدار dídár, ديده dídah.—(*Spectacle*) تماشا tamáshá, چيز ديدني chíz-i-dídaní, شيي قابل نظر shai-i-qábil-i-nazar.—(*Power of seeing*) بينائي bíná'í, بينش bínish, باصره básirah, ديدار dídár.—(*On the muzzle of a gun*) ديد díd, ديد پيش díd-i-písh, نظر nazar, بصر basar, روٴيت rüyat, لقيه luqyah, لقا liqá.—(*Hind sight of a rifle or gun*) ديد پس díd-i-pas.—(*Point of sight*) اماج amáj, هدف hadaf, نظر گاه nazar-gáh, مطمح نظر matmah-i-nazar.—(*At first sight*) هم معاينه ham-mu'áyanah, در بادي نظر dar-bádí-i-nazar, بنظر اول bi-nazar-i-avval, بمحض ديدن bi-mahz-i-dídan.—(*To be lost to sight*) از نظر غائب شدن az-nazar ghá'ib shudan, از چشم گم شدن az-chashm gum shudan, از ديده نهان گشتن az-dídah nihán gashtan.—(*It extends out of sight*) چشم بانتهائي آن نميرسد chashm bi-intihá'í-i-án na-mí-rasad.—(*It is one of the sights of the world*) از جاهائي ديدني دنيا است az jáhá'í-i-dídaní-i-dunyá ast.—(*A bill payable at sight*) برات فوري barát-i-faurí, برات مسريع الادا barát-i-sarí'u 'l-adá.

Sight, *verb*, بنظر آوردن bi-nazar ávardan, ديدن dídan (*rt.* بين bín).—(*As a gun*) ديد رفتن díd raftan, راست آوردن rást ávardan, نظر گرفتن nazar giriftan.

Sightless, *adj.* نا بينا ná-bína, كور kúr, اعما a'má, ضرير zarír, بي بصر bí-basar, بي نظر bí-nazar.

Sightlessness, *subs.* كوري kúrí, نا بينائي ná-bína'í, عما 'amá, بي بصري bí-basarí, بي نظري bí-nazarí.

Sightliness, *subs.* خوشنمائي khush-nimá'í, قشنگي qashangí, زيبائي zíbá'í, خوش منظري khush-manzarí.

Sightly, *adj.* مقبول maqbúl, مرغوب marghúb, خوش منظر khush-manzar, خوشنما khush-nimá, قشنگ qashang, زیبا zíbá.

Sigmoidal, *adj.* (*Anatomical term*) پیچ دار pích-dár, کج kaj, اعوج a'vaj, ملتوي multaví.—(*Sigmoidal cartilage*) غضروف ملتوي ghuzrúf-i-multaví.

Sign, *subs.* اشاره ishárah, نشان nishán, علامت 'alámat, اثر asar (*pl.* آثار ásár), سراغ surágh, ایما ímá, شعار shi'ár, دلالت dalálat, رمز ramz (*pl.* رموز rumúz), آیت áyat.—(*On a house*) رقیمه raqímah, کتیبه katíbah, نشان nishán, علامت 'alámat.—(*Miracle*) آیت áyat, اعجاز a'jáz, معجزه ma'jazah, امر غریب amr-i-gharíb, کار عجیب kár-i-'ajíb.—(*Mark*) سمت samt, علامت 'alámat, داغ dágh.—(*Beck*) اشاره ishárah, ایما ímá.—(*Sign of rain*) علامت باراني 'alámat-i-bárání.

Sign, *verb trans.* (*One's name*) صحیح کردن sahíh kardan, صح گذاردن sahh guzárdan, امضا نوشتن imzá nivishtan, ثبت کردن sabt kardan, مهر کردن muhr kardan, مزین نمودن muzayyan nimúdan, مسجل فرمودن musajjal farmúdan.—(*Make a sign*) اشاره نمودن ishárah nimúdan, ایما نمودن ímá nimúdan.—(*Subscribe*) قول گذاشتن or دادن qaul guzáshtan *or* dádan.—(*To be signed*) بامضا رسیدن bi-imzá rasídan, مثبت گردیدن musabbat gardídan.—(*Signed and sealed*) مسجل musajjal.—*intrans.* علامت بودن 'alámat búdan, آیت بودن áyat búdan, نشان شدن nishán shudan, نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy).

Signal, *subs.* اشاره ishárah, نشان nishán, علامت 'alámat, اثر asar (*pl.* آثار ásár), سراغ surágh, ایما ímá, شعار shi'ár, دلالت dalálat, اشعار ish'ár, اعلام i'lám.—(*Train-signal*) سیگنل sígnal (European).—(*Signal-box*) قراولخانه qarávul-khánah.—*adj.* قابل ذکر qábil-i-zikr, شهیر shahír, مشهور mashhúr, معروف ma'rúf, موصوف mausúf.

Signal, *verb,* اشاره نمودن ishárah nimúdan, ایما نمودن ímá nimúdan.—(*As train*) سیگنل نمودن sígnal nimúdan (European).

Signalize, *verb,* نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), اظهار نمودن izhár nimúdan, ممتاز نمودن mumtáz nimúdan, مشهور ساختن mashhúr sákhtan, بزرگ گردانیدن buzurg gardánídan, امتیاز دادن imtiyáz dádan.

Signally, *adv.* معروفانه ma'rúfánah, ممتازانه mumtázánah, بطرز اشتهار bi-tarz-i-ishtihár, بطریق امتیاز bi-taríq-i-imtiyáz, جلیلانه jalílánah, مشتهرانه mushtaharánah.

Signatory, *subs.* امضا کننده imzá-kunandah, نشان کننده nishán-kunandah, مسجل دارنده musajjal-dárandah, قبول کننده qabúl-kunandah.

Signature, *subs.* امضا imzá, نشان nishán, صحه sihhah, سجل sijill, مهر muhr, رقم raqam, رادده ráddah, پاسخ pásukh.

Signer, *subs.* امضا کننده imzá-kunandah, نشان کننده nishán-kunandah, مسجل دارنده musajjal-dárandah, قبول کننده qabúl-kunandah.

Signet, *subs.* خاتم khátim (*pl.* خواتم khavátim), مهر muhr.

Significance, *subs.* (*Matter of care*) مضایقه muzáyaqah, پروا parvá.—(*Sense*) معني ma'ní, فحوا fahvá, مطلب matlab, مقصد maqsad, مراد murád, دلالت dalálat.—(*Importance*) قدر qadr, اهمیت ahimmíyat. اعتبار i'tibár.

Significant, *adj.* مهم muhimm, پر مقصود pur-maqsúd, با معني bá-ma'ní, مطلب دار matlab-dár, مشعر mush'ir, اشاره نما ishárah-nimá, دلالت کن dalálat-kun.

Significantly, *adv.* مهمانه muhimmánah, قصدکنان qasd-kunán, با معنیانه bá-ma'níyánah, اشعار کنان ish'ár-kunán.

Signification, *subs.* معني ma'ní, فحوا fahvá (*pl.* فحاوي fahávi), مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), مراد murád, قصد qasd, مضمون mazmún. دلالت dalálat, فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id).—(*It has a more extensive signification*) معنیش عمومیت دارد ma'ní-ash 'umúmíyat dárad.

Significative, *adj.* معنی دار ma'ná-dár, با مضمون bá-mazmún, با دلالت bá-dalálat, مشعر mush'ir, مهم muhimm, اشارت نما ishárat-nimá.

Significatory, *adj.* مطلب دار matlab-dár, اشعار مند ish'ár-mand, اشارت نما ishárat-nimá. دلالت کن dalálat-kun.

Signify, *verb,* (*Make known*) خبر کردن khabar kardan.—(*Mean*) معني داشتن ma'ní dáshtan. اشارت نمودن ishárat nimúdan, دلالت کردن dalálat kardan. مشعر بودن mush'ir búdan, قصد کردن qasd kardan. مراد داشتن murád dáshtan.—(*What does it signify?*) چه چیز است chih-chíz ast, چه توش است chih tú-'sh ast. چه فائده دارد chih fáïdah dárad.

Sign-manual, *subs.* دستخط dast-khatt. امضا imzá. خط شخصي khatt-i-shakhsí, دست نوشت dast-nivisht.

Sign-post, *subs.* دار علامت dár-i-'alámat, میل اشتهار míl-i-ishtihár, ستون sitún, تخته takhtah. علامتگاه 'alámat-gáh, نشانگاه nishán-gáh.

Silence, *subs.* خاموشي khámúshí, سکوت sukút سکته saktah, صمت samt.—*interj.* خاموش khámúsh.—(*To keep silence*) سکوت نمودن sukút nimúdan, ساکت شدن sákit shudan, خاموش شدن khámúsh shudan, لال ماندن lál mándan, لب فرو بستن lab furú bastan.—(*To pass in silence*) مسکوت عنه شدن mas-

kút 'anhi shudan.—(*Silence gives consent*) سکوت موجب رضا است sukút múji-i-razá ast.

Silence, *verb*, ساکت کردن sákit kardan, اسکات نمودن iskát nimúdan, خاموش ساختن khámúsh sákhtan, الزام دادن ilzám dádan.—(*In debate*) افحام نمودن if-hám nimúdan, اسکات نمودن iskát nimúdan.—(*As a battery*) لا جواب کردن lá-javáb kardan, بي صدا ساختن bí-sidá sákhtan, از آواز انداختن az-áváz an-dákhtan, خاموش کردن khámúsh kardan.

Silent, *adj.* خاموش khámúsh, ساکت sákit, خب khab, صامت sámit, ساکته دار saktah-dár, بي صدا bí-sidá, نا ملفوظ ná-malfúz.

Silently, *adv.* آهسته áhistah, خاموشانه khámúshánah, بي صدا bí-sidá, بي ندا bí-nidá.

Silex (*Flint*), *subs.* مرو marv, چخماق chakhmáq, خاك سنگ چخماق khák-i-sang-i-chakhmáq.

Silhouette, *subs.* نيم رخ ním-rukh, تصوير tasvír (*pl.* تصاوير tasávír), مسوده musavvadah.

Silica, *subs.* خاك معدني khák-i-ma'daní, خاك سنگ چخماق khák-i-sang-i-chakhmáq.

Silicify, *verb trans.* خاك سنگ چخماق گردانيدن khák-i-sang-i-chakhmáq gardánídan.—*intrans.* خاك سنگ چخماق گرديدن khák-i-sang-i-chakhmáq gardídan.

Silicious, *adj.* چخماقي chakhmáqí, سنگ چخماقي sang-i-chakhmáqí, مشتمل بر خاکه سنگ چخماق mushtamil-bar-khákah-i-sang-i-chakhmáq.

Silicium (*Silicon*), *subs.* سليقون silíqún (European).

Silicus aluminis, *subs.* (*Chemical term*) گل داغستاني gil-i-dághistání.

Silique, *subs.* (*Botanical term*) پيله دراز pílah-i-diráz, بزر دان bazr-dán, غلاف بزر ghiláf-i-bazr.

Siliquous, *adj.* پيله دراز دار pílah-i-diráz-dár, بزر دان دار bazr-dán-dár, غلاف دار ghiláf-dár, صاحب پيله دراز sáhib-pílah-i-diráz.

Silk, *subs.* ابريشم abríshum.—(*Raw silk*) قز qazz, خز khazz, کج kaj.—(*Satin*) اطلس atlas.—(*Damasked silk*) اطلس مشجر atlas-i-mushajjar.—(*Brocaded silk*) زري zarí.—(*Silk stuff for making coats, &c.*) داراي dáráí, علاقه بندي 'aláqah-bandí.—(*Silk-cloth*) پارچه ابريشمي párchah-i-abríshumí, حرير harír, قماش ابريشمي qu-másh-i-abríshumí, پرنيان parniyán, پرند parand, شر باف shar-báf.—(*Silk stuff for shirts, &c.*) عليچه 'alí-chah, اورمك úrmuk.—(*Stuff of silk and cotton mixed*) مشروع mashrú', گرمسوف garmasúf.—(*Silk stuff for trousers, generally red*) قصب qasab, شيرواني shírvání.—(*Shot silk*) استبرق istabraq.—(*Silk cut up and put into an inkstand*) پرز purz, ليغه líghah, تلي tulí, ليقه líqah.—(*Strong silk stuff, of any colour*) خارا khárá, پارچه بافي párchah-i-báfí.—(*Fine ditto, ditto*) تافته táftah.—(*Silk cord or lace*) قيطان qaitán.—*adj.* حريري harírí, ابريشمي abríshumí, ابريشمين abríshumín.

Silken, *adj.* حريري harírí, ابريشمي abríshumí, ابريشمين abríshumín.—(*Soft*) نرم narm, لطيف latíf, ملائم muláïm.

Silkiness, *subs.* ابريشميني abríshumíní, ابريشميت abríshumíyat, حريريت haríríyat, قزيت qazzíyat.—(*Softness*) نرمي narmí, لطافت latáfat, ملايمت muláyamat.

Silk-merchant, *subs.* علاقه 'aláqah, حرير فروش harír-furúsh.

Silkworm, *subs.* کرم پيله kirm-i-pílah, کرم ابريشم kirm-i-abríshum.—(*Cocoon of silkworm*) پيله pílah.—(*Place where silkworms are reared*) تلمبار tilambár, تيلمبار tílambár.

Silky, *adj.* حريري harírí, ابريشمي abríshumí, ابريشمين abríshumín.

Sill, *subs.* ته tah, پايه páyah, اساس asás, استانه ustánah, ته پنجره tah-i-panjarah.

Sillily, *adv.* سفيهانه safíhánah, کودنانه kaudanánah, بليتي وار balaití-vár, ليوه گانه lívah-gánah, بطور احمق bi-taur-i-ahmaq, سبك مغزانه sabuk-maghzánah.

Silliness, *subs.* (*Persons*) نا داني ná-dání, ابلهي ablahí, بلاهت baláhat, حماقت himáqat, سفاهت safáhat, خبط khabt, قلت عقل qillat-i-'aql, بيوقوفي bí-vuqúfí, بليتي گري balaití-garí, ليوگي lívagí, سبك مغزي sabuk-maghzí, سخافت sakháfat, خريت kharíyat (*vulg.*).—(*Things*) بيهودگي bíhúdagí, هرزگي harzagí, جفنگي jafangí.—(*Idiotcy*) ديوانگي dívánagí, مجنونيت majnúníyat.

Silly, *adj.* (*Persons*) نا دان ná-dán, نا واقف ná-váqif, بيخبر bí-khabar, ساده لوح sádah-lauh, بي وقوف bí-vuqúf, سبك مغز sabuk-maghz, خيره سر khírah-sar, ليوه lívah, جاهل jáhil, خام khám, هار hár, سخيف العقل sakhífu 'l-'aql, بليتي balaití, خنك khunuk.—(*Things*) بيهوده bíhúdah, هرزه harzah, پوچ púch, بيمعني bí-ma'ní, جفنگ jafang.—(*Idiotic*) ديوانه dívánah, مجنون majnún.—(*Don't be silly*) خنك مباش khunuk ma-básh, خنكي مكن khunuki ma-kun.

Silt, *subs.* گل شوره دار gil-i-shúrah-dár, شورگي shúragí, لجن lajan, وحل vahal (*pl.* وحول vuhúl).

Silt, *verb*, گل بند شدن gil-band shudan, بند آمدن band ámadan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), پر شدن pur shudan.

Silurian, *adj.* (*Geological term*) سمكي samakí, سيلوري sílúrí (European).

Silurus glassis, *subs.* سم sum.

Silvan, *adj.* دهقاني dihqání, درختزاري dirakht-zárí, جنگلي jangalí, اشجاري ashjárí, پر درخت pur-dirakht.

Silver, *subs.* نقره nuqrah, سيم sím.—(*Money*) قمري qamarí, پول سفيد púl-i-safíd.—(*Pure silver*) نقره

خام nuqrah-i-khám.—*adj.* سیمین símín, از نقره az-nuqrah.—(*A silver voice*) صوت صاف saut-i-sáf, صدائي خوش sidá,í-i-khush.

Silver, *verb,* سیمگري نمودن sím-garí nimúdan, آب نقره áb-i-nuqrah dádan, دادن مفضض کردن mufazzaz kardan, سفید کردن safíd kardan.—(*Time silvered his locks*) روزگار مویش را سفید کرد rúzigár múí-ash-rá safíd kard.

Silvered, *part. and adj.* سیم اندود sím-andúd, مفضض mufazzaz, سیمین símín, مفید safíd.

Silver-gilt, *adj.* نقره مطلا nuqrah-mutallá, مفضض mufazzaz.

Silvering, *subs.* اندود andúd, مطلا سازي mutallá-sází, مفضض کاري mufazzaz-kárí, سیمگري sím-garí.

Silverly, *adj.* سیم وار sím-vár, فضه مانند fizzah-mánand, نقره رنگ nuqrah-rang, نقره nuqrahï.

Silversmith, *subs.* سیم گر sím-gar, نقره گر nuqrah-gar, نقره کار nuqrah-kár.—(*Jeweller*) جوهري jauharí, جواهري javáharí (*vulg.*).

Silver thread, *subs.* گلابتان gulábatán, گلابتون مفید gulábatún-i-safíd.

Silvery, *adj.* سیمین símín, سیمناك sím-nák, سیم وار sím-vár, نقره رنگ nuqrah-rang, نقره پوش nuqrah-púsh, مفضض mufazzaz, مطلا mutallá.

Similar, *adj.* برابر barábar, یکسان yak-sán, موافق muváfiq, مطابق mutábiq, همتا ham-tá, مشابه mushábih, متشابه mutashábih, همانا hamáná, مانند mánand, مثل misl, مماثل mumásil, معادل mu'ádil, شبیه shabíh, مناسب munásib, متناسب mutanásib, همچو ham-chú.

Similarity, *subs.* برابري barábarí, تمثیل tamsíl, مثال misál, تشبیه tashbíh, تشبه tashabbuh, مشابهه mushábahah, شبه shibh (*pl.* اشباه ashbáh), شباهت shabáhat, موافقت muváfaqat, مطابقت mutábaqat, مماثلت mumásalat, توافق taváfuq, همساني ham-sání, تساوي tasáví, نمایش nimáyish, حکم hukm.

Similarly, *adv.* بطور سویت bi-taur-i-savíyat, بطریق مشابهت bi-taríq-i-mushábahat, بهمان طور bi-hamán-taur, مشابهتاً mushábahatan.

Simile, *subs.* تشبیه tashbíh, مثل masal (*pl.* امثال amsál), مثال misál (*pl.* امثله amsilah), مجاز majáz, عبارت 'ibárat, تصویر tasvír, مقابله muqábalah, مقایسه muqáyasah.

Similitude, *subs.* برابري barábarí, تمثیل tamsíl, مثال misál, تشبیه tashbíh, تشبه tashabbuh, مشابهه mushábahah, شبه shibh (*pl.* اشباه ashbáh), موافقت muváfaqat, شباهت shabáhat, نمایش nimáyish, حکم hukm, مطابقت mutábaqat, مماثلت mumásalat, توافق taváfuq, شباهت shabáhat, همساني ham-sání, تساوي tasáví.

Similor, *subs.* برنج birinj, زردك zardak, فلز اصفر filizz-i-asfar.

Simmer, *subs.* نیم جوش ním-júsh.

Simmer, *verb,* نیم جوش کردن ním-júsh kardan, خرده خرده جوشیدن khurdah-khurdah júshídan. فوران کردن favarán kardan, غلیان نمودن ghalayán nimúdan.

Simoniac, *subs.* فضیلت خر fazílat-khar, منصب فروش mansab-furúsh, وظیفه گیر vazífah-gír, شمعوني sham-'úní (European).

Simoniacal, *adj.* محتوي بر فضیلت خري mahtaví-bar-fazílat-kharí, شمعوني sham'úní (European).

Simony, *subs.* فضیلت خري fazílat-kharí, منصب فروشي mansab-furúshí, شمعونیت sham'úníyat (European).

Simoon, *subs.* سموم samúm (*pl.* سمائم samáïm), باد گرم bád-i-garm, هوائي مسموم hawá,í-i-masmúm.

Simper, *subs.* تبسم tabassum, خنده بیجا khandah-i-bí-já, ضحك باطل zahk-i-bátil.

Simper, *verb,* تبسم نمودن tabassum nimúdan, خنده دروغ کردن khandah-i-durúgh kardan, خنده بیجا کردن khandah-i-bí-já kardan, ضحك باطل نمودن zahk-i-bátil nimúdan.

Simple, *subs.* احمق ahmaq, سفیه safíh, نا دان ná-dán, مجنون majnún, مفتون maftún, صاف و صادق sáf-u-sádiq.—(*Herb*) گیاه giyáh, سبزي sabzí, علف 'alaf, نبات nabát.—*adj.* (*Not compound*) مفرد mufrad, بسیط basít, ساذج sázij, ساده sádah, مبسوط mabsút, بي غش bí-ghashsh, خالص khális, خاص kháss, واحد váhid. —(*Artless, harmless*) لوح ساده sádah-lauh, دل ساده sádah-dil, بي ریا bí-riyá, سلیم salím.—(*Plain*) ساده sádah. — (*Mad*) دیوانه dívánah, سفیه safíh. مجنون majnún, شوریده shúrídah, مفتون maftún.—(*By a simple action*) بفعلي واحد bi-fa'lí-i-váhid, بیك عمل bi-yak-'amal.

Simpleness, *subs.* (*Artlessness*) سادگي sádagí. بیساختگي bí-sákhtagí, خلوص khulús. صفا safá, سذاجت sazájat.—(*Idiotcy*) سفاهت safáhat, دیوانگي dívánagí, جنون junún, جهالت jahálat, نا داني ná-dání, بیوقوفي bí-vuqúfí.

Simpleton, *subs.* لوح ساده sadah-lauh. صاف و صادق sáf-u-sádiq, ابله ablah, کودن kaudan. احمق ahmaq, نا دان ná-dán. نا فهم ná-fahm, سفیه safíh. خوپله khaplah, بیوقوف bí-vuqúf, بز اخفش buz-akhfash. گول gúl, شخص بلیتي shakhs-i-balaití, دیوانه divánah, بیعقل bí-'aql, پخت pakht (*vulg.*).

Simplicity, *subs.* ساده دلي sádah-dilí, سادگي sádagí, سذاجت sazájat, خالصیت khálisíyat, بي رنگي bí-rangí, عدم ترکیب 'adam-i-tarkíb, بي ساختگي bí-sákhtagí.—(*Idiotcy*) صاف و صادق sáf-u-sádiqí, نا

دانی ná-dání, سفاهت safáhat, کودنی kaudaní, بلاهت baláhat, حماقت himáqat.

Simplification, *subs.* سادہ سازی sádah-sází, خالص سازی khális-sází, تجزیہ tajziyah, تصفیہ tasfiyah, تسہیل tas,híl.

Simplify, *verb,* سادہ ساختن sádah sákhtan, خالص گردانیدن khális gardánídan, تصفیہ نمودن tasfiyah ni-múdan, تسہیل کردن tas,híl kardan, آسان ساختن ásán sákhtan.

Simplist, *subs.* مفرد دان mufrad-dán, خالص شناس khális-shinás, عنصری 'ansarí, اجزائی ajzá,í.

Simply, *adv.* محضاً mahzan, صرف sarf, فقط faqat, تنہا tanhá.

Simulate, *adj.* تقلیدی taqlídí, مشتبہ mushtabih, متشبہ mutashabbih, هم شکل ham-shakl, مضاهی muzáhí, مرای maráí, وا نما vá-nimá, نفاق کار nifáq-kár.

Simulate, *verb,* تقلید کردن taqlíd kardan, شکل در آوردن shakl dar-ávardan, تشبہ کردن tashabbuh kar-dan, وا نمود کردن vá-nimúd kardan, مشتبہ گردانیدن mushtabih gardánídan, غش نمودن ghashsh nimú-dan, نفاق ورزیدن nifáq varzídan, مضاهات کردن muzáhát kardan, تزویر کردن tazvír kardan, حیله کردن hílah kardan.

Simulation, *subs.* تجاهل tajáhul, بهانه bahánah, باسمه básmah, نفاق nifáq, ریا riyá, ادعائی دروغ iddi'á,í-i-durúgh, تزویر tazvír, حیله hílah.

Simultaneous, *adj.* مقارن muqárin, هم وقت ham-vaqt, هم زمان ham-zamán.

Simultaneously, *adj.* بطور مقارن bi-taur-i-muqárin, هم وقتانه ham-vaqtánah, در یك زمان dar-yak-zamán, با هم bá-ham.

Simultaneousness, *subs.* مقارنت muqáranat, هم وقتی ham-vaqtí, هم زمانی ham-zamání, موافقت زمانی muváfaqat-i-zamání.

Sin, *subs.* گناه gunáh, گنه gunah, خطا khatá, جرم jurm, تقصیر taqsír (*pl.* تقاصیر taqásír), قصور qusúr, عصیان 'isyán, اثم ism, جنایت jináyat, جناح junáh, بزه bizah, ذنب zamb, فسق fisq, فسوق fusúq, شرارت sharárat, زلت zallat, حرج harj (*pl.* احراج ahráj).—(*Venal sin*) صغیره saghírah (*pl.* صغائر saghá'ir).

Sin, *verb,* گناه کردن gunáh kardan, خطا کردن khatá kardan, تقصیر نمودن taqsír nimúdan, جرم ورزیدن jurm varzídan, فسق نمودن fisq nimúdan, تعدی کردن ta'addí kardan, ظلم نمودن zulm nimúdan.

Sinapism, *subs.* ضماد zamád, لبیخه labíkhah.

Sinapis (*Mustard*), *subs.* خردل khardal, خردال khar-dál.

Since, *adv. and prep.* (*Because that*) چونکه chún-kih, از آنجا که az-án-já-kih, از بسکه az-bas-kih, چه chih, زیرا که zírá-kih.—(*From the time that*) از az, از آن وقت az-án-vaqt, بعد min-ba'd, پس از آن pas-az-án, من بعد min-ba'd, از آن وقتیکه az-vaqtí-kih, تا tá, از آندم که az-án-dam-kih.—(*Ago*) پیش از این písh-az-ín, من قبل min-qabl.—(*After*) بعد ba'd, از az.—(*How long is it since?*) چه قدر دیر شده است که chih qadr dír shu-dah ast kih, چند وقت گذشته است chand vaqt guzashtah ast.—(*Since the Creator of the universe made this world*) جهان آفرین تا جهان آفرید jahán áfirín tá jahán áfirid.—(*Neither before nor since*) نه قبل و نه بعد nah-qabl-va-nah-ba'd.

Sincere, *adj.* صادق sádiq, صداقت کش sidáqat-kash, صداقت پیشه sidáqat-píshah, خالص khális, مخلص mukhlis, بیغرض bí-gharaz, بی ریا bí-riyá, اخلاصمند akhlás-mand, با اخلاص bá-ikhlás, راست rást, ساده sádah, سلیم salím, صاف sáf, ناصح násih, بی غل bí-ghill, صاف دل sáf-dil, پاك دل pák-dil, صافی القلب sáfíu 'l-qalb, وافی váfí.

Sincerely, *adv.* اخلاصاً ikhlásan, مخلصاً mukhlisan, صادقانه sádiqánah, عن صمیم القلب 'an-samímu 'l-qalb, براستی bi-rástí, از روی صدق و صفا az-rúy-i-sidq-u-safá.

Sincerity, *subs.* صدق sidq, صداقت sidáqat, صادقی sádiqí, مصادقت musádaqat, اخلاص ikhlás, راستی rástí, خلوص khulús, تخلص takhallus, استخلاص istikhlás, راست بازی rást-bází, خوش باطنی khush-bátiní, پاك نیتی pák-níyatí, مصافات musáfát, استقامت istiqámat, صفا safá, امان amán.

Sinciput, *subs.* (*Anatomical term*) پیش سر písh-i-sar, پیشانی píshání, جبهه jabhah, جبین jabín.

Sine, *subs.* جیب jíb.—(*Cosine*) تمام جیب tamám-jíb.

Sinecure, *subs.* جاگیر مجان jágír-i-majján, وظیفه بی عمل vazífah-i-bí-'amal, مقرری مفت muqarrarí-i-muft, گنج بی رنج ganj-i-bí-ranj, نعمت بی زحمت ni'mat-i-bí-zahmat.—(*This task is no sinecure*) این عمل گنج بی رنج نیست ín-'amal ganj-i-bí-ranj ní 'st.

Sinecurist, *subs.* مفت خوار muft-khár, وظیفه دار vazí-fah-dár, مقرری گیر muqarrarí-gír, نعمت بی زحمت یاب ni'mat-i-bí-zahmat-yáb.

Sine die, *adverbial expression,* بی روز bí-rúz, نا موجل ná-muvajjal, بی تعیین وقت bí-ta'yín-i-vaqt.

Sine qua non, *subs.* لا بد منه lá-budda-minhi, شرط لازم shart-i-lázim, علت ایجاب 'illat-i-íjáb.

Sinew, *subs.* پی pay, عصب 'asab (*pl.* اعصاب a'sáb), وتر vatar (*pl.* اوتار autár), رگ rag, عرق 'araq, حبل habl (*pl.* حبول hubúl).—(*Strength*) قوت qúvat, زور zúr, توانائی taváná,í, نیرومندی nírú-mandí.

Sinew, *verb,* پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), وصل کردن vasl kardan, بهم بستن bi-ham bastan, مربوط نمودن marbút nimúdan.

Sinewless, *adj.* بي عصب bí-'asab.—(*Weak*) بي قوت bí-qúvat, كم زور kam-zúr, ضعيف za'íf, نا توان ná-taván, سست sust.

Sinewy, *adj.* عصب ناك 'asab-nák, عصيب 'asíb.—(*Strong*) نيرو مند nírú-mand, قوي qaví, توانا taváná.

Sinful, *adj.* گناهكار gunáh-kár, مجرم mujrim, مقصر muqassar, عاصي 'ásí.

Sinfully, *adv.* مجرمانه mujrimánah, مقصرانه muqassar-ánah, گناهكارانه gunáh-káránah, مذنبانه muznibánah, عاصيانه 'ásíyánah, از روي خطا az-rúy-i-khatá.

Sinfulness, *subs.* گناهكاري gunáh-kárí, خطا كاري khatá-kárí, معصيب ma'síb, تقصير taqsír, بزه مندي bazah-mandí, اجرام ijrám, ذنب zamb (*pl.* ذنوب zunúb).

Sing, *verb trans. and intrans.* خواندن khándan, سرائيدن sará,ídan, سرودن surúdan, ترانه مرودن taránah surúdan, ترنم كردن tarannum kardan, ترتيل نمودن tartíl nimúdan, تغني كردن taghanní kardan, آوازه خواندن ávázah khándan.—(*As a bird*) خواندن khándan, چهچه زدن chahchah zadan, باواز خواندن bi-áváz khándan.—(*To sing out*) آواز دادن áváz dádan, بانگ زدن báng zadan, نعره زدن *or* بر آوردن na'rah zadan *or* bar-ávardan, فرياد كردن *or* بر آوردن firyád kardan *or* bar-ávardan, هلهله كردن halhalah kardan, قاره كردن qárrah kardan, مجاهره نمودن mujáharah nimúdan, غريو نمودن ghirív nimúdan, صدا بر زدن sidá bar-zadan, شماته كردن shamátah kardan, غوغا كردن ghaughá kardan, صيحه زدن saihah zadan, ولوله بر زدن valvalah bar-zadan.—(*To sing out loud*) بلند خواندن buland khándan.

Singe, *sub.* سوز súz, سوزش súzish, تشنج tashannuj.

Singe, *verb,* سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), نيم سوختن ním súkhtan, تشنج كردن tashannuj kardan, برجاندن barjándan, برشتن burishtan, پلزاندن palzándan.

Singer, *subs.* قوال qavvál, خواننده khánandah, سراينده saráyandah, مغني mughannú, مطرب mutrib, مترنم mutarannim, نغمه سنج naghmah-sanj, نوا پرداز navá-pardáz, نوا ساز navá-sáz, نوا گر navá-gar, نوا سنج navá-sanj, آوازه خوان ávázah-khán, ترانه خوان taránah-khán.—(*Comic singer*) مقلد خواننده muqallid-khánandah.—(*As a bird*) چهچه زن chahchah-zan, خواننده khánandah.

Singing, *subs.* خوانندگي khánandagí, سرايش saráyish, تغني taghannú, غنا ghiná, ترنج tarannuj, ترتيل tartíl.

Singing-book, *subs.* كتاب موسقي kitáb-i-músiqí, موسقي نامه músiqí-námah.

Singing-master, *subs.* معلم موسقي mu'allim-i-músiqí, استاد موسقي ustád-i-músiqí, موسقي دان músiqí-dán.

Single, *adj.* يك yak, يكتا yak-tá, فرد fard, مفرد mufrad, فريد faríd, واحد váhid, يگان yagán, يگانه yagánah, موحد muhhada, وحيد vahíd, جداگانه jidágánah, يكدانه yak-dánah. — (*Unmarried*) مجرد mujarrad, عزب 'azb, بي زوج bí-zauj, نا منكوح ná-mankúh, مخصوص makhsús.

Single, *verb,* تفريد كردن tafríd kardan, منفرد ساختن munfarid sákhtan, جدا نمودن jidá nimúdan, انتخاب كردن intikháb kardan, بر گزيدن bar-gazídan, مخصوص كردن makhsús kardan.

Single-hearted, *adj.* ساده دل sádah-dil, سليم القلب salímu 'l-qalb, آزاد طبع ázád-tab', آزاد فكر ázád-fikr.

Single-heartedly, *adv.* بطور رضا bi-taur-i-razá. بي خدعه bí-khud'ah, بي غل و غش bí-ghill-u-ghashsh, بطور صدق و صفا bi-taur-i-sidq-u-safá.

Single-heartedness, *subs.* ساده دلي sádah-dilí, ساده لوحي sádah-lauhí, صدق و صفا sidq-u-safá.

Singleness, *subs.* يگانگي yagánagí. وحدت vahdat, توحد tavahhud, تفرد tafarrud, انفراد infirád, تجرد tajarrud, يكتائي yak-tá,í, خلوص khulús, سادگي sádagí, سذاجت sazájat.—(*Singleness of purpose*) خلوص نيت khulús-i-níyat. سادگي مقصد sádagí-i-maqsad. بي غرضي bí-gharazí, پاك عزمي pák-'azmí.

Singly, *adv.* (*One by one*) يك يك yak-yak. تك تك tak-tak, يگان يگان yagán-yagán, فردافرد fard-á-fard. —(*Solely*) فردا fardan. منفردا munfaridan.

Sing-song, *subs.* تكرار مملل takrár-i-mumill. زياد گوئي ziyád-gú,í, بد صدائي bad-sidá,í. بد خواني bad-khání.

Singular, *adj.* (*Strange*) غريب gharíb. عجيب 'ajíb, شگفت shigift.—(*Single*) يك yak. يكتا yak-tá. فرد fard, مفرد mufrad, واحد váhid, يگانه yagánah.—(*Singular number*) واحد váhid, مفرد mufrad. وحد vahd, فرد fard, صيغه واحد síghah-i-vahd. صيغه مفرد síghah-i-mufrad.

Singularity, *subs.* غرابت gharábat, عجب 'ajab, بي همتائي bi-ham-tá,í, شگفتي shigiftí.

Singularly, *adv.* خصوصا khusúsan. بطور مخصوص bi-taur-i-makhsús, بطريق اختصاص bi-tarí,q-i-ikhtisás.—(*Strangely*) غريبانه gharíbánah, بطرز عجيب bi-tarz-i-'ajíb, بطور شگفت bi-taur-i-shigift.

Sinister, *adj.* زشت zisht, مشوم mashúm. قبيح qabíh, كريه karíh, نا پسند ná-pasand, هولناك haul-nák, تعيس ta'ayyus, نا مبارك ná-mubárak, نا مسعود ná-mas'úd, نا ميمون ná-maimún.—(*Heraldic term*) چپ chap, شمال shimál.

Sinistral, *adj.* شمالي shimálí, چپ وار chap-vár, مقلوب maqlúb, بر عكس bar-'aks. — (*Sinister*) مشوم mashúm, ميشوم maishúm, قبيح qabíh, زشت zisht.

Sinistrorsal, *adj.* پيچان از چپ براست pícháu-az-chap-bi-rást, پيچ دار pích-dar, پيچ وار pích-vár, پيچا پيچ pích-á-pích.

Sinistrous, *adj.* بر چپ bar-chap, بر غلط bar-ghalat, نا راست ná-rást, باطل bátil, بیهوده bíhúdah.—(*Sinister*) زشت zisht, قبیح qabíh, مکروه makrúh, خبیث khabís, میشوم maishúm, مشوم mashúm.

Sink, *subs.* آبریز áb-ríz, آبشي áb-shí, مخرج makhraj (*pl.* مخارج makhárij), بالوعه bálú'ah, چاه cháh, حفره hafrah.—(*A sink of iniquity*) چاه گناه cháh-i-gunáh, حفره معصیت hafrah-i-ma'siyat.

Sink, *verb trans.* غرق کردن gharaq kardan, فرو بردن *or* خوابانیدن furú burdan *or* khábánídan, زیر آب نمودن zír-i-áb nimúdan.—(*Get rid of*) ضائع ساختن záï' sákhtan, دفع کردن daf' kardan.—(*As a well or mine*) کندن kandan, حفر نمودن hafr nimúdan.—(*Depress*) پست نمودن past nimúdan, خوار ساختن khár sákhtan, فرو شکستن furú shikastan, مقهور ساختن maqhúr sákhtan.—*intrans.* فرو رفتن *or* مردن furú raftan *or* murdan, زوال کردن zavál kardan, پائین رفتن pá,ín raftan, نزول کردن nuzúl kardan, زیر افتادن zír uftádan, ته کشیدن tah kashídan, فسردن fusurdan.—(*Penetrate*) در رفتن dar-raftan, نفاذ یافتن nafáz yáftan, تو رفتن tú raftan.—(*Soak into*) خیسانیدن khísánídan, نشر کردن nashr kardan.—(*As the public funds*) فرو نشستن furú nishastan, خوابیدن khábídan.—(*As the ground*) ته رفتن tah raftan, نشست کردن nishist kardan.—(*In the water*) غرق شدن gharaq shudan, غوطه خوردن ghútah khurdan.—(*His spirit sank within him*) روحش در وي فرو مرد rúh-ash dar-vai furú mard.—(*They sank their differences*) اختلافات خودرا دفع نمودند ikhtiláfát-i-khud-rá daf' nimúdand.

Sinless, *adj.* بیگناه bí-gunáh, بیخطا bí-khatá, معصوم ma'súm, بیجرم bí-jurm, بي تقصیر bí-taqsír, بري barí, مظلوم mazlúm.

Sinlessly, *adv.* بي گناهانه bí-gunáhánah, بي تقصیرانه bí-taqsíránah, معصومانه ma'súmánah, مظلومانه mazlúmánah.

Sinlessness, *subs.* بي گناهي bí-gunáhí, بي خطائي bí-khatá,í, بي تقصیري bí-taqsírí, بي جرمي bí-jurmí, برأت baráät, مظلومي mazlúmí.

Sinnate, *verb,* پیچیدن píchídan, کج گشتن kaj gashtan, گردیدن gardídan, لقیدن laqídan, تاب خوردن táb khurdan.

Sinnation, *subs.* پیچ خوري pích-khurí, کج شوي kaj-shaví, گردش gardish, انقلاب inqiláb, لقي laqí, انفتال infitál, تاب táb.

Sinner, *subs.* گناه کار gunáh-kár, خطا کار khatá-kár, خاطي khátí, عاصي 'ásí, مذنب muznib, آثم ásim, اثیم asím, فاجر fájir, سیه کار siyah-kár, بزه مند bazah-mand, ظالم zálim, متعدي muta'addí, خبیث khabís, پلید pilíd, مجرم mujrim, فاسق fásiq, مقصر muqassar, شریر sharír, تقصیر کار taqsír-kár.—(*He is a sinner against his own soul*) او بر جان خویش ظلم نموده است ú bar-ján-i-khísh zulm nimúdah ast.

Sinner, *verb,* خطا کاري نمودن khatá-kárí nimúdan, جرم ورزیدن jurm varzídan, تقصیر کردن taqsír kardan, گناه نمودن gunáh nimúdan.

Sin-offering, *subs.* کفاره kaffárah, ذبیحه رفع خطا zabí-hah-i-raf'-i-khatá, قرباني دفع گناه qurbání-i-daf'-i-gunáh.

Sinuosity, *subs.* عوج 'avaj, اعوجاج i'vijáj, پیچش píchish, انقلاب inqiláb, لقیت laqíyat, انفتال infitál, تاب خوري táb-khurí.

Sinuous, *adj.* کج شو kaj-shau, تاب بردار táb-bardár, اعوجاج پذیر i'vijáj-pazír, پیچ خور pích-khur, متفتل mutafattil.

Sip, *subs.* نوش núsh, مزه mazah, جرعه jur'ah, شرب shurb-i-qalíl, چشش chashish, مك makk, قورت qúrt.

Sip, *verb trans. and intrans.* نوشیدن núshídan, لیسیدن lísídan, تجرع کردن tajarru' kardan, چشیدن chashídan, خوردن khurdan, مکیدن makídan, مزمزه کردن mazmazah kardan, مزه کردن mazah kardan.

Siphon, *subs.* لوله lúlah, قصابه qasábah, انبوبه ambúbah, آب کشه áb-kashah, آب دزدك áb-duzdak.

Siphuncle, *subs.* سوراخ súrákh, لوله lúlah, قنات qanát.

Sir, *subs.* آغا ághá, آقا áqá, صاحب sáhib (*pl.* اصحاب as,háb), خداوند khudávand, خان khán, بیگ beg.—(*Title of knight*) امیر amír, شریف sharíf, سرور sar-var, سید sayyid.

Sirdar, *subs.* سردار sirdár.

Sire, *subs.* (*Father*) اب ab, والد válid, قبله گاه qiblah-gáh.—(*Royal title*) قبله عالم qiblah-i-'álam.

Sire, *verb,* تولید کردن taulíd kardan, تنسیل نمودن tan-síl nimúdan, زائیدن zá,ídan, پس انداختن pas andákh-tan.

Siren, *subs.* شیرین shírín, دیو خانم dív-khánam, بنت البحر bintu 'l-bahr.—(*Woman*) زن دلربا zan-i-dil-rubá, زن خوش آواز zan-i-khush-áváz, زن افسون گر zan-i-afsún-gar.—*adj.* شیرین shírín, خوش ادا khush-ádá, دلربا dil-rubá, خوش صوت khush-saut.—(*Fascinating*) رغبت افزا raghbat-afzá, افسون گر afsún-gar, دل کش dil-kash.

Sirius, *subs.* (*The dog-star*) شعرى shi'rá, الکلب al-kalb, کلب الجبار kalbu 'l-jabbár.

Sirloin, *subs.* مازه mázah, کرده kurdah, گوشت کمر gúsht-i-kamar.

Sirocco, *subs.* باد مضر bád-i-muzirr, سموم samúm, (*pl.* سمائم samáïm), باد تلیاني bád-i-tilyání.

Sirrah, *interj.* چه chih, اه ah, اخ akh, تف taf, اف uff.

Sirup, *subs.* شيره shírah, رب rubb, شرب shirb, شربت sharbat, مشروب mashrúb.

Sissoo tree (*Dalbergia sissoo*), *subs.* ساسم sásam *or* sásim.

Sister, *subs.* خواهر kháhar, همشيره ham-shírah, باجي bájí, آباجي ábájí, اخت ukht (*pl.* اخوات akhavát), دده dadah (*vulg.*).—(*Full*) خواهر عين kháhar-'ain.—(*Half*) خواهر صلبي kháhar-sulbí, خواهر بطني kháhar-batní. [The first is a sister by the father's, the second by the mother's side.]—(*Adopted*) خواهر خوانده kháhar-khándah.—(*Sister-in-law*) خواهر زوجه kháhar-zaujah, زوجه برادر zaujah birádar, خواهر زن kháhar-zan.—(*Twin sister*) شقيقه shaqíqah, خواهر هم بطن kháhar-ham-batn.—(*Sister of mercy*) خواهر ترحم ديني kháhar-i-tarahhum-i-díní, اخت الرحمه ukhtu 'r-rahmah.

Sisterhood, *subs.* خواهري kháharí, باجيگري bájí-garí, اختيت ukhtíyat.

Sisterly, *adv.* خواهرانه kháharánah.

Sisymbrium nasturtium (*Water-cress*), *subs.* بولاغ اودي búlágh údí, سلما چو salmá-chú, شاهي ابي sháhí-ábí, جر جير jar-jír.

Sisymbrium officinale (*Erysimum officinale*—*Hedge-mustard*), *subs.* جنفج janfaj, قدوم شيرازي qudúm-i-shírází.

Sisymbrium scorpinroides, *subs.* اشم ashm.

Sisymbrium irio, *subs.* خاكشي khákishí, سلم salam.

Sit, *verb,* نشستن nishastan (*rt.* نشين nishín), جلوس julús kardan, جالس شدن jális shudan, قعود كردن qa'úd kardan, قرار گرفتن qarár giriftan, سكونت كردن sukúnat kardan.—(*Respectfully*) فرمودن farmúdan, استراحت فرمودن istiráhat farmúdau.—(*In the Persian fashion, kneeling down and sitting backwards upon the heels*) دو زانو نشستن dú-zánú nishastan.—(*In the Turkish fashion, with the legs crossed*) چهار زانو نشستن chahár-zánú nishastan, مربع نشستن murabba' nishastan.—(*To sit on one's heels, with the knees upwards*) سر پا نشستن sar-pá nishastan.—(*As a fowl on eggs*) خوابيدن khábídan, بر تخم نشستن bar-tukhm nishastan.—(*As an assembly*) مجلس كردن majlis kardan, محفل نمودن mahfil nimúdan.

Site, *subs.* وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), جا já, جايگاه jáy-gáh, موضع mauza' (*pl.* مواضع mavázi'), مكان makán, موقع mauqi' (*pl.* مواقع maváqi'), محل mahall.

Sitter, *subs.* نشيننده nishínandah, قاعد qá'id, جالس jális.—(*Fowl*) خوابيده khábídah, بر تخم نشسته bar-tukhm-nishastah.

Sitting, *subs.* (*Action*) نشست nishist, جلوس julús, قعود qa'úd, قرار qarár.—(*Time*) قعده qa'dah, جلسه jalasah.—(*Session*) مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), اجتماع ijtimá', احتفال ihtifál.—(*At a sitting*) در مجلسي dar-majlisí.

Situated, *adj.* واقع váqi', موضوع mauzú', ايستاده ístádah, نشانده nishándah, منصوب mansúb, قرار يافته qarár-yáftah.

Situation, *subs.* حال hál, حالت hálat, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), موضع mauza', موقع mauqi', مكان makán.—(*Appointment*) منصب mansab, تعيين ta'yín, عهده 'uhdah, محل mahall.

Sium ammi (*Bishops-wort*), *subs.* زنيان zaníán, كمون ملوكي kamún-i-malúkí, ناخواه nán-kháh.

Six, *adj.* شش shish, سته sittah.

Six-fold, *adj.* شش لا shish-lá, شش چند shish-chand, شش تا shish-tá.

Six-pence, *subs.* شش شاهي shish-sháhí, نيم شلنگي ním-shilingí (European).

Six score, *adj.* شش عشرين shish-'asharín, صد و بيست sad-u-bíst.

Sixteen, *adj.* شانزده shánzdah.

Sixteenth, *adj.* شانزدهم shánzdahum.

Sixth, *subs.* شش يك shish-yak, سدس suds.—(*Five sixths*) شش پنج shish-panj. — (*Musical term*) نغمه ششم naghmah-i-shishum.—*adj.* ششم shishum, سادس sádis.

Sixthly, *adv.* سادساً sádisan.

Sixtieth, *subs.* شصت يك shast-yak.—*adj.* شصتم shastum, شستم shastum.

Sixty, *adj.* شصت shast, شست shast, ستين sittín.

Sizable, *adj.* با اندازه bá-andázah, خوش قطع khush-qat', خوشريخت khush-ríkht.

Sizar, *subs.* وظيفه خوار vazífah-khár, جاگير دار jágír-dár.

Size, *subs.* اندازه andázah, قدر qadar, مقدار miqdár, قد qad.—(*Painter's size*) سيرشم sírishum, سريشم si-ríshum, سريش sirísh.—(*It was the size of an egg*) بقدر تخم بود bi-qadar-i-tukhm búd.

Size, *verb,* (*Arrange by bulk*) تقدير كردن taqdír kardan, به اندازه ساختن andázah sákhtan, به اندازه ترتيب دادن bi-andázah tartíb dádan, انداز كردن andáz kardan.—(*Make larger*) بزرگ ساختن buzurg sákhtan, اندازه دادن andázah dádan, اماسانيدن amásánídan.—(*Prepare with size*) سريشم كردن *or* زدن siríshum kardan *or* zadan.

Siziness, *subs.* چسب chasb, چسبش chasbish, چسبندگي chasbandagí, غرائيت ghirá'íyat, لزوقت luzúqat.

Sizing, *subs.* بست bast, سريشم رقيق siríshum-i-raqíq.

Sizy, *adj.* چسب دار chasb-dár, چسبان chasbán, چسبش دار chasbish-dár.

Skate, *subs.* (*Fish*) لقمه ماهي luqmah-máhí.—(*For ice*) كفش يخ سري kafsh-i-yakh-surí, مزلاق mizláq.

Skate, *verb,* يخ سري كردن yakh-surí kardan, مزلاق زدن mizláq zadan, بر يخ سريدن bar-yakh surídan, يخ روي كردن yakh-raví kardan.

Skater, *subs.* يخ سر yakh-sur, مزلاق چي mizláq-chí, يخ رو yakh-rau.

Skein, *subs.* كلافه kiláfah, دسته dastah, بسته ريسمان bastah-i-rísmán, گروك gurúk.

Skeleton, *subs.* استخوان بندي ustukhán-bandí, تشريح tashríh, تن سكلي tan-i-saklí.—(*Of a discourse, &c.*) زمينه zamínah, ته بندي tah-bandí, طرح ريزي tarah-rízí.

Skerry, *subs.* جزيره سنگي jazírah-i-sangí, جزيره صخري jazírah-i-sakhrí.

Sketch, *subs.* مسوده musavvadah, سواد savád, پيكره paikarah, صورت súrat, انگاره angárah.—(*Drawing or plan*) نقشه naqshah.—(*Of a discourse, &c.*) ته بندي tah-bandí, طرح ريزي tarah-rízí.

Sketch, *verb,* كشيدن kashídan, تصوير كردن tasvír kardan, انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár), انگاره ساختن angárah sákhtan, صورت نمودن súrat nimúdan, طرح ريزي كردن tarah-rízí kardan.

Sketchy, *adj.* سوادي savádí, تصويري tasvírí, ابتداي ibtidáí, ناقص náqis, نا تمام ná-tamám.

Skewer, *subs.* سيخچه síkhchah, سيخ síkh.

Skewer, *subs.* سيخ كردن *or* زدن síkh kardan *or* zadan.

Skid, *subs.* گير gír, بند band, چرخ بند charkh-band.

Skid, *verb,* گير كردن gír kardan, بند نمودن band nimúdan, چرخ بند كردن charkh-band kardan.

Skiff, *subs.* زورق zauraq, كشتي kashtí, قائق qáïq, لوتكه lútikih, سنبك sambak, سنبوق sambúq, ماشوه máshvah.

Skilful, *adj.* هنر مند hunar-mand, واقف váqif, قابل qábil, كار شناس kár-shinás, كار آموز kár-ámúz, ماهر máhir, دانا dáná, حاذق háziq, مسلط musallat, زرنگ zaring, حكيم hakím, صنعت دان san'at-dán, عيار 'ayyár, شاطر shátir, فاره fárih, چابك دست chábuk-dast, عاقل 'áqil.

Skilfully, *adv.* با هنرمندي bá-hunar-mandí, هنر مندانه hunar-mandánah, عاقلانه 'áqilánah, ماهرانه máhiránah, از روي شطارت az-rúy-i-shatárat, بطور كار آزمودگي bi-taur-i-kár-ázmúdagí.

Skilfulness, *subs.* هنر مندي hunar-mandí, كار شناسي kár-shinásí, كار آموزي kár-ámúzí, چابك دستي chábuk-dastí, قابليت qábilíyat, شطارت shatárat, حذاقت hazáqat, مهارت mahárat, زرنگي zaringí, عياري 'ayyárí.

Skill, *subs.* هنر hunar, هنر مندي hunar-mandí, وقوف vuqúf, معرفت ma'rifat, حكمت hikmat, مهارت mahárat, فن fann, قابليت qábilíyat, تسلط tasallut, سر رشته sar-rishtah, دانش dánish, حذاقت hazáqat, استادي ustádí, شطارت shatárat.

Skill, *verb,* دانستن dánistan, فهميدن fahmídan, كار شناس بودن kar-shinás búdan, زرنگي داشتن zaringí dáshtan.

Skilled, *adj.* خبير khabír, آگاه ágáh, ماهر máhir, با اطلاع bá-ittilá', هنر مند hunar-mand, با وقوف bá-vuqúf.—(*He is very skilled in curing all kinds of eye diseases*) در معالجه اقسام نا خوشيهائي چشم مهارت تمام دارد dar-mu'álajah-i-aqsám-i-ná-khushíhá-í-i-chashm mahárat-i-tamám dárad.

Skim, *verb trans. and intrans.* كف گرفتن kaf giriftan, چرك گيري كردن chirk-gírí kardan, بر داشتن bar-dáshtan.—(*Pass lightly over*) سبك گذشتن sabuk guzashtan, تند عبور كردن tund 'ubúr kardan, از رو رد شدن az-rú radd shudan, بسرعت مرور نمودن bi-sur'at murúr nimúdan.

Skimmer, *subs.* كفگير kaf-gír, آب گردان áb-gardán.

Skim milk, *subs.* شير سر شير گرفته shír-i-sar-shír-giriftah, شير بي سر شير shír-i-bí-sar-shír, شير بي چربي shír-i-bí-charbí.

Skimmings, *subs.* كف kaf, زبد zubd, چرك chirk, وسخ vasakh.

Skin, *subs.* پوست púst, پوستگي pústagí, جلد jild (*pl.* جلود julúd), چرم charm, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr).—(*Cuticle or outer skin*) بشره basharah.—(*For holding water, wine, &c.*) مشك mashk, خيگ khíg, ركوه rakvah (*pl.* ركا riká), قربه qirbah (*pl.* قرب qirb).

Skin, *verb,* پوست كندن púst kandan *or* تراشيدن tiráshídan *or* بر داشتن bar-dáshtan, سلخ كردن salkh kardan, مجلد ساختن mujallad sákhtan, تجليد تجليد نمودن tajlíd nimúdan, مقشر نمودن muqashshar nimúdan, تقشير كردن taqshír kardan.

Skin-deep, *adj.* بكلفتي پوست bi-kuluftí-i-púst, بسماكت جلد bi-samákat-i-jild, رو كار rú-i-kár, غير عميق ghair-i-'amíq.

Skinflint, *subs.* بخيل bakhíl (*pl.* بخلا bukhalá), لئيم läím (*pl.* لئام lïám), قتور qutúr, ممسك mumsik, چشم تنگ chashm-tang.

Skink (*Scincus*), *subs.* چلپاسه chalpásah, مار ملنجشك már-malinjishk, منقي munnaqqí, كاغذي kághazí.—(*Pottage*) آش ásh, شوربا shúrbá.

Skinless, *adj.* بي پوست bí-púst, بي جلد bí-jild, بي چرم charm, بي قشر bí-qishr.

Skinner, *subs.* پوست كن púst-kan, سلاخ sallákh, كشاط kashshát, مقشر muqashshir.—(*Dealer in skins*) پوست فروش púst-furúsh, جلد فروش jild-furúsh, چرم فروش charm-furúsh, جلودي julúdí.

Skinny, *adj.* پوست مانند púst-mánand, پر ریشته pur-ríshtah, جلد سا jild-sá.—(*Thin*) لاغر lághir, نزار nizár, ضعیف za'íf.

Skip, *subs.* جست jast, خیز khíz, طفره tafrah, گنبك gumbak, قفزه qafzah.

Skip, *verb trans.* از رو جستن az-rú jastan, حذف کردن hazf kardan, الغا نمودن ilghá nimúdan.—(*I skipped two pages*) من جستم از روي دو صفحه man jastam az-rúy-i-dú safhah.—*intrans.* جستن jastan (*rt.* جه jih), جستك زدن jastak zadan, گنبك زدن gumbak zadan, خیز و کلنگ زدن khíz-u-kiling zadan.

Skipjack, *subs.* نو کیسه nau-kísah, تازه ثروت tázah-sarvat, جدید الغنا jadídu 'l-ghaná, مال دوست mál-dúst.

Skipper, *subs.* جهنده jihandah, گمبك زن gumbak-zan.—(*Captain*) ناخدا nákhudá, کشتیبان kashtí-bán, کپتان kaptán (European).—(*Cheese-worm*) کرم پنیر kirm-i-panír.

Skirmish, *subs.* زد و خورد zad-u-khurd, کشمکش kash-ma-kash, گیر و دار gír-u-dár, مقاتله muqátalah, جنگ jang, حرب harb, کار زار kár-zár.—(*A slight skirmish*) جزو زد و خوردي juzv-i-zad-u-khurdí.

Skirmish, *verb,* زد و خورد کردن zad-u-khurd kardan, گیر و دار نمودن gír-u-dár nimúdan, بهم زدن ba-ham zadan, دست نرم کردن dast narm kardan.

Skirmisher, *subs.* زد و خورد کن zad-u-khurd-kun, جنگي jangí, شمشیر زن shimshír-zan, مقاتل muqátil, محارب muhárib.

Skirt, *subs.* دامن dáman, ذیل zail (*pl.* اذیال azyál), کنار kinár, اتك atak.—(*Frock*) فستان fistán, تنوره tannúrah.—(*Of a hill*) بغله baghalah, دامنه dámanah, پا pá.

Skirt, *verb,* از بغل رفتن az-baghal raftan, خیز کردن khíz kardan, بر کنار بودن bar-kinár búdan, بر حاشیه واقع شدن bar-háshiyah váqi' shudan, از بر گذشتن az-bar guzashtan.

Skirting, *subs.* (*Of a wall*) هزاره hizárah, لوحه حاشیه lauhah-i-háshiyah.

Skittish, *adj.* رم خور ram-khur, وحشت کن vahshat-kun, خواف khavváf, ترسناك tars-nák, شوخ shúkh, کم جرأت kam-jurät, محتاط muhtát, اجتناب کار ijtináb-kár.

Skittishly, *adv.* رم کنان ram-kunán, وحشت کنان vahshat-kunán, بشوخي bi-shúkhí, ترسناکانه tars-nákánah, بي جرأتانه bí-jurätánah.

Skittishness, *subs.* رم خوري ram-khurí, وحشت vahshat, ترسناکي tars-nákí, شوخي shúkhí, بي جرأتي bí-jurätí, احتیاط ihtiyát, اجتناب ijtináb, تخوف takhavvuf.

Skittles, *subs.* نه سیخك nuh-síkhak.

Skulk, *subs.* کمین گر kamín-gar.—(*One who avoids duty*) کار گریز kár-guríz, فرار farrár, متسلل mutasallil, خود پنهان کن khud-panhán-kun.

Skulk, *verb,* پنهان شدن panhán shudan, کمین کردن kamín kardan, نهفته شدن nihuftah shudan, متواري بودن mutavárí búdan, رو پنهان کردن rú panhán kardan, مختفي شدن mukhtafí shudan.—(*Avoid duty*) از کار گریختن az-kár guríkhtan, تسلل کردن tasallul kardan.

Skull, *subs.* کاسه سر kásah-i-sar, کله kallah, جمجمه jumjumah, قفا qafá (*pl.* اقفا aqfá).

Skull-cap, *subs.* عرقچین 'araq-chín, فرقیه farqíyah, کلاه kuláh.

Skunk, *subs.* راسو rású, موش خرما músh-i-khurmá.—(*A worthless fellow*) خبیث khabís, نا بکار ná-bi-kár, پلید pilíd, اوباش aubásh, در بدر dar-bi-dar.

Sky, *subs.* آسمان ásmán, فلك falak (*pl.* افلاك aflák), هوا havá, اثیر asír, سما samá, جو javv.

Sky-coloured, *adj.* کبود kabúd, آسماني ásmání, آبي ábí, ازرق azraq, نقري nuqrí.

Skyey, *adj.* سماوي samáví, فلکي falakí, آسماني ásmání, آسمان وار ásmán-vár, اثیري asírí, هواي haváí.

Sky-high, *adj.* فلك رفعت falak-raf'at, آسمان جاه ásmán-jáh, بلندي آسمان bi-bulandí-i-ásmán, بغایت رفیع bi-gháyat-i-rafí'.

Skylark, *subs.* چکاوه chakávah, چکاوك chakávuk, قنبره qumbarah, قازلاق qázláq, کلکلاتي kulkulátí.—(*Frolic*) بند بازي band-bází, طناب بازي tanáb-bází, لعب la'b.

Skylight, *subs.* تابدان táb-dán, آفتاب انداز áftáb-andáz, روشني بخش raushaní-bakhsh, شیشه سقف shíshah-i-saqf, روزنه سقف rúzanah-i-saqf.

Sky-rocket, *subs.* تیر هوا tír-i-havá. تیر شهاب tír-i-shiháb.

Slab, *subs.* تخته takhtah, لوح lauh (*pl.* الواح alváh), لوحه lauhah.—(*In church*) نصب nasb (*pl.* انصاب ansáb), تربت turbat.

Slabber, *verb trans.* ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), قوت دادن qúvat dádan, بلعیدن bal'ídan, تف آلود کردن tuf-álúd kardan, چرکین ساختن chirkín sákhtan, قلیز مال کردن qalíz-mál kardan. *intrans.* آب دهن فرو ریختن áb-i-dahan furú ríkhtan, قلیز ریختن qalíz ríkhtan.

Slabby, *adj.* (*Thick*) غلیظ ghalíz, سخین sakhín, سفت sift.—(*Viscous*) چسبناك chasb-nák, چسب دار chasb-dár, لزوق luzúq.—(*Wet*) تر tar, رطب ratb.

Slack, *subs.* بند مسترخي band-i-mustarkhí, طناب سست tanáb-i-sust.—(*Coal*) زغال ریزه zughál-i-rízah, خرده زغال khurdah-i-zughál, زغال کوچك zughál-i-kúchik.—*adj.* سست sust, لك lak, شل shul.—

(*Persons*) سست sust, غافل gháfil, متكاسل mutakásil, متهاون mutaháv in, كم ميل kam-mail.—*adv.* قدري qadrí, كمي kamí, اندكي andakí.

Slack, *verb trans.* سست ساختن sust sákhtan, ارخا نمودن irkhá nimúdan, كم شدت نمودن kam-shiddat nimúdan, تهوين كردن tahvín kardan, تيسير دادن taisír dádan, كم نمودن kam nimúdan, تخفيف دادن takhfíf dádan, از هم وا نمودن az-ham vá-nimúdan, ترك كردن tark kardan.—*intrans.* سست شدن sust shudan, رخاوت يافتن rakhávat yáftan.—(*To slack the reins*) اطلاق عنان نمودن itláq-i-'inán nimúdan.—(*To slack one's efforts*) مساعي خودرا تخفيف دادن musá'í-i-khud-rá takhfíf dádan.

Slacken, *verb trans.* سست ساختن sust sákhtan, ارخا نمودن irkhá nimúdan, كم شدت نمودن kam-shiddat nimúdan, تهوين كردن tahvín kardan, تيسير دادن taisír dádan, كم نمودن kam nimúdan, تخفيف دادن takhfíf dádan, از هم وا نمودن az-ham vá-nimúdan, ترك كردن tark kardan.—*intrans.* سست شدن sust shudan, رخاوت يافتن rakhávat yáftan.

Slackened, *part.* سست شده sust-shudah, مخفف mukhaffaf, رخاوت يافته rakhávat-yáftah, كم گرديده kam-gardídah, مرخي murakhkhá, مغفل mughaffal.

Slackly, *adv.* سستانه sustánah, مسترخيانه mustarkhíyánah, بطور خفت bi-taur-i-khiffat, خفيفانه khafífánah.—(*Negligently*) متغافلانه mutaghá filánah, متهاونانه mutaháv inánah, متكاسلانه mutakásilánah, بطور بي اعتنائي bi-taur-i-bí-i'tiná'í, از روي اهمال az-rúy-i-ihmál.

Slackness, *subs.* (*Things*) سستي sustí.—(*Persons*) سستي sustí, غفلت ghuflat, استخفاف istikhfáf, رخاوت rakhávat, تهاون tahávun, تكاسل takásil, اهمال ihmál.

Slack-water, *subs.* فاصله ما بين جزر و مد fásilah-i-má-bain-i-jazr va madd, اثنائي جزر و مد asná'í-i-jazr va madd.

Slag, *subs.* چرك فلز chirkh-i-filizz, خلط فلزات khilt-i-filizzát, رفاضه معدن rafázah-i-ma'dan, رذاله كوه آتش razálah-i-kúh-i-átish-fishán.

Slain, *part.* مقتول maqtúl, تلف talaf, كشته kushtah, مذبوح mazbúh, منهور manhúr.

Slake, *verb,* (*Thirst*) تسكين دادن taskín dádan, نشاندن nishándan.—(*Fire*) نشاندن nishándan, كشتن kushtan, اطفا نمودن itfá nimúdan, منطفي ساختن muntafí sákhtan, خاموش كردن khámúsh kardan, ساكت كردن sákit kardan.—(*Lime*) فرو نشاندن furú nishándan, خمير كردن khamír kardan, با آب آميختن bá-áb ámíkhtan, عجين ساختن 'ajín sákhtan.

Slam, *subs.* ضربت سخت zarbat-i-sakht, دفع شديد daf'-i-shadíd.—(*At cards*) برد burd, باخت bákht, عليه 'ulyah, استيلا istílá.

Slam, *verb,* سخت بر هم زدن sakht bar-ham zadan, بقوت دفع نمودن bi-qúvat daf' nimúdan, بقهر پيش كردن bi-qahr písh kardan, زدن zadan (*rt.* زن zan).—(*Win*) بردن burdan, غالب آمدن ghálib ámadan.

Slander, *subs.* بهتان buhtán, افترا iftirá, غيبت ghíbat, تهمت tuhmat, سعايت si'áyat, وشايت vasháyat, لمز lamz, بد گوئي bad-gú'í, توبيخ taubíkh, طعن ta'n, نمامت nimámat.

Slander, *verb,* متهم كردن muttahim kardan, تهمت زدن tuhmat zadan, بهتان بستن buhtán bastan, افترا بستن iftirá bastan, بد گوئي كردن bad-gú'í kardan, سعايت نمودن si'áyat nimúdan, لمز كردن lamz kardan, غيبت نمودن ghíbat nimúdan, نمامت نمودن nimámat nimúdan, طعن زدن ta'n zadan.—(*They slandered him*) مايه از برايش زدند máyah az-biráy-i-ash zadand (*lit.* They mixed rennet for him), سنگ انداختند برايش sang andákhtand biráy-i-ash (*lit.* They threw stones for him).

Slanderer, *subs.* بهتان انداز buhtán-andáz, بهتان زن buhtán-zan, بهتان گوئي buhtán-gú'í, نمام nammám, ساعي sá'í, لماز lammáz, لمزه lamzah, بد گو bad-gú.

Slanderous, *adj.* افترا گو iftirá-gú, مفتري muftarí, بد سگال bad-sigál, زبان دراز zabán-diráz, طاعن tá'in, لائم láïm, بهتان آميز buhtán-ámíz, تهمت انگيز tuhmat-angíz, پر طعن pur-ta'n, قبيح qabíh, بد bad, زشت zisht.

Slanderously, *adv.* بطور تهمت bi-taur-i-tuhmat, ببهتان bi-buhtán, از روي افترا az-rúy-i-iftirá, بطريق معايت bi-taríq-i-si'áyat, بطرز طعن bi-tarz-i-ta'n, بطور لمز bi-taur-i-lamz.

Slang, *subs.* زبان بازاري zabán-i-bázárí, كلام سوقي kalám-i-súqí, لهجه عوام lahjah-i-'avámm, اصطلاح لران istiláh-i-lurán.

Slant, *subs.* عوج i'vaj, اعوجاج i'vijáj, ميل mail, كنايه kináyah, رمز ramz.

Slant, *verb trans.* تكيه دادن takyah dádan, كج ساختن kaj sákhtan, ميل دادن mail dádan, منحدر ساختن munhadir sákhtan, يك بر نمودن yak-bar nimúdan.—*intrans.* ميل شدن mail shudan, كج شدن kaj shudan, يك بر شدن yak-bar shudan.

Slanting, *adj.* مائل máïl, كج kaj, منحدر munhadir, يك بر yak-bar.

Slantwise, *adv.* مائلانه máïlánah, معوجانه mu'avvajánah, منحدرانه munhadiránah, بطور كنايه bi-taur-i-kináyah, بطريق رمز bi-taríq-i-ramz.

Slap, *subs.* طپانچه tapánchah, تماچه tamáchah, سيلي sílí, سله sallah, لطمه latmah, تراق taráq, طاق táq, صفع saf', تو گوشي tú gúshí.—(*To receive a slap*) تراق خوردن taráq khurdan.—*adv.* با صدمه سخت bá-sadamah-i-sakht, با ضرب شديد bá-zarb-i-shadíd.

Slap, *verb,* سيلي زدن sílí zadan, طپانچه بكار بردن tapánchah bi-kár burdan, تو گوشي خوراندن tú-gúshí khurándan, صفع نمودن saf' nimúdan, لطمه زدن latmah zadan.

Slap-dash, *adv.* بغتتاً baghtatan, بطور ناگهان bi-taur-i-nágahán, بيخبرانه bí-khabaránah.—(*He went slap-dash at it*) يكباره بسوي او روان شد yak-bárah bi-suví-i-ú raván shud.

Slash, *subs.* قطع qat', برش burish.—(*In clothes, &c.*) چاك chák, شكاف shikáf.—(*Hole*) سوراخ súrákh.

Slash, *verb,* بريدن burídan *or* burrídan, قطع كردن qat' kardan, چاكاندن chákándan, شكاف دار كردن shikáf-dár kardan.—(*Clothes, &c.*) چاك دار كردن chák-dár kardan, سوراخ دار كردن súrákh-dár kardan.

Slat, *subs.* لوحه باريك lauhah-i-bárík, تخته كم پهنا takhtah-i-kam-pahná, زبانه zabánah, لسانك lisának.

Slate, *subs.* سنگ sang.—(*School-slate*) لوح lauh, تخته سنگ سياه takhtah-i-sang-i-siyáh, لوح سنگ sang-i-lauh.

Slate, *verb,* با تخته سنگ سياه پوشيدن bá-takhtah-i-sang-i-siyáh púshídan, سنگ پوش كردن sang-púsh kardan, لوحه پوش نمودن lauhah-púsh nimúdan.

Slater, *subs.* لوحه ساز lauhah-sáz, لوحه پوش كن lauhah-púsh-kun, لوحه گر lauhah-gar, سقاف saqqáf.

Slating, *subs.* تخته پوشي takhtah-púshí, لوحه پوشي lauhah-púshí, سقف پوشي saqf-púshí, سقافي saqqáfí.

Slattern, *subs.* زن پچل zan-i-pichil, وسخه vasikhah, زن پلشت zan-i-pilisht, متوسخه mutavassikhah.

Slatternliness, *subs.* پچلي pichilí, وساخت vasákhat, چركيني chirkíní, پلشتي pilishtí.

Slatternly, *adj.* پچل pichil, متوسخ mutavassikh, چركين chirkín, پلشت pilisht.—*adv.* بطور چركيني bi-taur-i-chirkíní, پچلانه pichilánah, پلشتانه pilishtánah, متوسخانه mutavassikhánah.

Slaty, *adj.* تخته سنگ دار takhtah-i-sang-dár, تخته سنگ وار takhtah-i-sang-vár, تخته سنگي takhtah-i-sangí, لوحه سان lauhah-sán, لوحي lauhí.

Slaughter, *subs.* قتل qatl, قتال qatál, كشتار kushtár, خونريزي khún-rízí, خونفشاني khún-fishání, كشش kushish, ذبح zabh, سلاخت sallákhat, سلاخي sallákhí, قصابي qassábí.

Slaughter, *verb,* كشتن kushtan, كشتار نمودن kushtár nimúdan, قتل نمودن qatl nimúdan, هلاك ساختن halák sákhtan, بقتل رسانيدن bi-qatl rasánídan, تلف كردن talaf kardan, ذبح نمودن zabh nimúdan, قصابي كردن qassábí kardan.

Slaughter-house, *subs.* سلاخ خانه sallákh-khánah, مسلخ maslakh, قصاب خانه qassáb-khánah.

Slaughterman, *subs.* قصاب qassáb, سلاخ sallákh, ذابح zábih, كشنده kushandah.

Slav, *subs.* سقلابي saqlábí, اسلاو isláv (European).

Slave, *subs.* بنده bandah, عبد 'abd (*pl.* عباد 'ibád, *and* عبيد 'abíd), زر خريد zar-kharíd, غلام ghulám (*pl.* غلامان ghulámán), چاكر chákar, برده bardah (*pl.* بردگان bardagán), پرستا parastár, مملوك mamlúk, قلي qullí, رهي rahí, حلقه بگوش halqah-bi-gúsh, كاكا káká [a cant term, literally signifying "a younger brother"].—(*Slave girl*) كنيز kaníz, جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí), دده dadah (*vulg.*).—(*Fugitive slave*) آبق ábiq, بنده فراري bandah-i-firárí.—(*Slave freed at his master's death*) مدبر mudabbar, معتوق ma'túq.—(*Slave purchasing or working out his own ransom*) مكاتب mukátib.

Slave, *verb,* بنده وار كار نمودن bandah-vár kár nimúdan, غلامي كردن ghulámí kardan, بندگي كردن bandagí kardan, بردگي نمودن bardagí nimúdan.

Slave-holder, *subs.* بنده نگاهدار bandah-nigáh-dár, عبيد دار 'abíd-dár, برده خر bardah-khar.

Slave-merchant, *subs.* غلام فروش ghulám-furúsh, بنده فروش bandah-furúsh, بنده گير bandah-gír, برده فروش bardah-furúsh, نخاس nakhkhás.

Slaver, *subs.* (*Spittle*) قليز qalíz, آب دهن áb-i-dahan, لعاب la'áb, بصاق basáq, خيو khayú.—(*Slave-ship*) سفينه عبيد safínah-i-'abíd, كشتي غلام فروشي kashtí-i-ghulám-furúshí, جهاز برده فروشي jaház-i-bardah-furúshí.

Slaver, *verb,* تف مالي كردن tuf-málí kardan, قليز مالي كردن qalíz-málí kardan, قليز ريختن qalíz ríkhtan, آب دهن ريختن áb-i-dahan ríkhtan, لعاب فشاندن la'áb fishándan, تف آلود شدن tuf-álúd shudan, پر قليز گشتن pur-qalíz gashtan.

Slaverer, *subs.* تف مال tuf-mál, قليز ريز qalíz-ríz, بصاق مال basáq-mál.

Slavery, *subs.* بندگي bandagí, عبوديت 'ubúdíyat, رقيه riqqíyah, ذلت zillat, بردگي bardagí, غلامي ghulámí.—(*Slave trade*) بيع و شرائي زنگيان baí va shirá,í-i-zangíyán.

Slavish, *adj.* بنده وار bandah-vár, غلام وار ghulám-vár, شايسته عبيد sháyistah-i-'abíd.—(*Mean*) كمينه kamínah, پست past, حقير haqír, دني daní. دون dún, رذل razl.

Slavishly, *adv.* بر سبيل عبوديت bar-sabíl-i-'ubúdíyat, بطرز غلامي bi-tarz-i-ghulámí, بطريق بندگي bi-taríq-i-bandagí, كوچكانه kúchikánah.—(*Meanly*) رذلانه razlánah, حقيرانه haqíránah, مهينانه mahínánah, مانند دونان mánand-i-dúnán, بطور پست فطرتي bi-taur-i-past-fitratí.

Slavishness, *subs.* عبوديت 'ubúdíyat, خواري khárí, بندگي bandagí, بردگي bardagí.—(*Meanness*) كمينگي kamínagí, پستي pastí, دوني dúní, مهانت mahánat,

حقارت hiqárat, ذلت zillat, كوچكي kúchikí, صغار sighár.

Slavonic, *adj.* صقلابي saqlábí, اسلاوي isláví (European).

Slay, *verb*, كشتن kushtan, كشتار نمودن kushtár nimúdan, قتل نمودن qatl nimúdan, هلاك ساختن halák sákhtan, بقتل رسانيدن bi-qatl rasánídan, ذبح كردن zabh kardan, نحر كردن nahr kardan.

Slayer, *subs.* قاتل qátil, كشنده kushandah, ذابح zábih, خونريز khún-ríz, خون خوار khún-khár.

Sleave, *subs.* ابريشم خام abríshum-i-khám, ريسمان نا تابيده rísmán-i-ná-tábídah.

Sleave, *verb*, نقض نمودن naqz nimúdan, وا كردن vá-kardan, منحل ساختن munhall sákhtan, از هم گشودن gushúdan.

Sleazy, *adj.* باريك bárík, دقيق daqíq, نازك názuk, نزار nizár, ضعيف za'íf, بي ثبات bí-sabát, سست sust.

Sled, *subs.* گاري gárí, عرابه 'arábah, عراده 'arrádah.

Sled, *verb*, بر گاري بردن bar-gárí burdan, بر عرابه حمل كردن bar-'arábah haml kardan, بر عراده كشيدن bar 'arrádah kashídan.

Sledge, *subs.* تخته takhtah, مطرقه matraqah, تخته روان takhtah-i-raván, گاري gárí, عرابه 'arábah.

Sledge, *verb*, كشيدن kashídan, بر تخته روان بردن bar-takhtah raván burdan.

Sledging, *subs.* حمل haml, نقل naql.

Sleek, *subs.* املس amlas, مالس mális, فربه farbih, سر surr, صيقلي saiqalí, مصقول masqúl, مجلي majlí, پرلاق pur-láq, براق barráq, صاف sáf, نرم narm, لغزنده laghzandah.—*adv.* بآساني bi-ásání, بچالاكي bi-chálákí, بسرعت bi-sur'at, بسهولت bi-suhúlat.

Sleek, *verb*, صيقلي كردن saiqalí kardan, مصقول ساختن masqúl sákhtan, صاف كردن sáf kardan, تمليس نمودن tamlís nimúdan, براق ساختن barráq sákhtan, جلا دادن jalá dádan.

Sleekly, *adv.* ملوسانه malúsánah, بطور صاف bi-taur-i-sáf, براقانه barráqánah, با سرش bá-surish.—(*Easily*) بسهولت bi-suhúlat, بآساني bi-ásání, بسرعت bi-sur'at.

Sleekness, *subs.* نرمي narmí, ملوست malúsat, مصقوليت masqúlíyat, براقيت barráqíyat, صافي sáfí, سري surrí.

Sleep, *subs.* خواب kháb, منام manám, نوم naum, پينكي pínakí, چرت churt, رقاد ruqád, هجوع hujú', نعاس nu'ás.—(*First sleep*) سر خواب sar-i-kháb.—(*Want of sleep*) بيخوابي bí-kháb, كم خوابي kam-kháb, بيداری bídárí.—(*Sleep overpowered him*) اورا خواب در ربود ú-rá kháb dar-rubúd, خوابش برد kháb-ish bard.

Sleep, *verb*, خفتن khuftan (*rt.* خسپ khusp *or* خفت khuft), خسبيدن khusbídan, خوابيدن kháb'dan, خوابه كردن kháb kardan, بخواب رفتن bi-kháb raftan, غنودن ghunúdan.—(*Become torpid, as a limb*) بي حس شدن bí-hiss shudan, مست شدن sust shudan, بي كار بودن bí-kár búdan.—(*To put to sleep*) خوابانيدن kháb'ánídan.—(*To sleep badly*) نا راست خوابيدن ná-rást kháb'dan, بد خوابيدن bad kháb'dan.—(*To sleep soundly*) درست خواب كردن durust kháb kardan, خوب خوابيدن khub kháb'dan, خواب سنگين كردن kháb-i-sangín kardan.—(*To sleep lightly*) چرت زدن churt zadan, خواب سبك كردن kháb-i-sabuk kardan.

Sleeper, *subs.* خوابنده kháb'andah, خواب نما kháb-nimá, نوام navvám.—(*For supporting rails*) مسناد masnád, پل pul, حمال hammál.

Sleepily, *adv.* خوابناكانه kháb-nákánah, بطور خواب bi-taur-i-kháb-álúdagí, نائمانه náïmánah, چرت زنان churt-zanán.

Sleepiness, *subs.* خوابناكي kháb-nákí, خواب آلودگي kháb-álúdagí, نعاس nu'ás, نوم naum.

Sleeping, *subs.* خواب kháb, نوم naum, منام manám, نعاس nu'ás.—*adj.* خوابناك kháb-nák, خواب آلود kháb-álúd, نائم náïm.

Sleepless, *adj.* بيخواب bí-kháb, بيدار bídár, سهران sahrán.

Sleeplessness (*Agrypnia*), *subs.* بيخوابي bí-kháb'í, بيداري bídárí, سهر sahar.

Sleep-walker, *subs.* خوابنده شب روان kháb'andah-i-shab-raván, خوابيده رو kháb'ídah-rau, خواب گرد kháb-gard, منام خيز manám-khíz, خواب راه رو kháb-ráh-rau, شب رو shab-rau, خوابيده شب روان kháb'ídah-i-shab-raván.

Sleep-walking, *subs.* خوابيده روي kháb'ídah-raví, خواب گردي kháb-gardí, منام خيزي manám-khízí, خواب راه روي kháb-ráh-raví, شب روي shab-raví.

Sleepy, *adj.* خواب آلود kháb-álúd, خوابناك kháb-nák, نائم náïm, وا مانده vá-mándah, پينكي زده pínakí-zadah.—(*I am sleepy*) خوابم گرفت kháb-am girift.—(*To feel sleepy*) ميل خواب داشتن mail-i-kháb dáshtan.

Sleet, *subs.* برف باران barf-bárán, تگرگ tagarg, تغرسه taghrasah.

Sleet, *verb*, برف و باران درهم باريدن barf va bárán dar-ham bárídan, تگرگ و بارش آمدن tagarg va bárish ámadan.

Sleety, *adj.* برف و باران دار barf va bárán-dár, برف و باراني barf va bárání, برف و بارآن barf va bárán-ár, تگرگ و بارشي tagarg va bárishí.

Sleeve, *subs.* آستين ástín, كم kumm.—(*To laugh in*

the sleeve) در خفیه خندیدن dar-khufyah khandídan, در خفا خندیدن dar-khafá khandídan.

Sleeve, *verb*, آستین ساختن ástín sákhtan, آستین دار ástín-dár nimúdan, آستین درست کردن ástín durust kardan, آستین کردن ástín kardan.

Sleeveless, *adj.* بي آستین bí-ástín, بي کم bí-kumm.

Sleeve-links, *subs.* دغمه مر دست dughmah-i-sar-dast, دگمه مر دست dugmah-i-sar-dast.

Sleigh, *subs.* گاري رو برفي gárí-i-rú-i-barfí, عرابه رو برفي 'arábah-i-rú-i-barfí.

Sleigh, *verb*, بر روي برف بردن bar-rúy-i-barf burdan, بر روي برف رفتن bar-rúy-i-barf raftan.

Sleighing, *subs.* رو برف روي rú-i-barf-raví, رو برف بري rú-i-barf-barí, رو برف کشي rú-i-barf-kashí.

Sleight-of-hand, *subs.* شعبده shu'badah, شعبده بازي shu'badah-bází, چشم بندي chashm-bandí, چالاك دستي chálák-dastí, سحر sihr, حیله hílah, فریب fíríb.

Slender, *adj.* نازك názuk, تنك tanuk, رکیك rakík, دقیق daqíq, باریك bárík, نزار nizár, لاغر lágħir.—(*A slender argument*) حجت داحضه hujjat-i-dáhizah, دلیل مسست dalíl-i-sust.

Slenderly, *adv.* ضعیفانه za'ífánah, تنکانه tanukánah, با عدم کفایت bá-'adam-i-kifáyat, دقیقانه daqíqánah, با قلت حجم bá-qillat-i-hajm, بطور نزار bi-taur-i-nizár.

Slenderness, *subs.* باریکي báríkí, نزاري nizárí, نازکي názukí, دقت diqqat, قلت qillat, کمي kamí.

Sley, *subs.* قصبه جولائي qasabah-i-júlá,í, شانه کار بافي shánah-i-kár-báfí.

Sley, *verb*, نخ نخ کردن nakh-nakh kardan, تار تار نمودن tár-tár nimúdan, جدا نمودن jidá nimúdan, ترتیب دادن tartíb dádan, در شانه گذرانیدن dar-shánah guzrán-ídan.

Slice, *subs.* قطعه qit'ah, شرحه sharhah, تراشه tiráshah, برش burish, بریده burídah, تکه tikkah, قاش qásh, پاره párah.—(*Slice of luck*) اندك نعمت andak-i-ni'mat, پاره از بخت párah-az-bakht, خرده حظ khurdah-i-hazz.

Slice, *verb*, تراشیدن tiráshídan, بریدن burídan, پاره کردن párah kardan, قاش کردن qásh kardan, قطعه قطعه ساختن qit'ah-qit'ah sákhtan.

Slicer, *subs.* (*Person*) برنده burandah, پاره سازنده párah-sázandah, قاش کننده qásh-kunandah.—(*Knife*) کارد kárd, چاقوئي پهن cháqú,í-i-pahn, سکین بزرگ sakkín-i-buzurg.

Slide, *subs.* (*On ice*) شرشره shurshurah, سرسرك sursurak. — (*Action*) سرسره sursurah, سرش surish, وقوع vuqú', لغشش lakhshish, لغزش laghzish.—(*Of earth, &c.*) هبوط hubút, سقوط suqút, غلطش ghaltash.

Slide, *verb*, لغزیدن laghzídan, لغشیدن lakhshídan, سریدن surídan, به نرمي عبور کردن bi-narmí 'ubúr kardan, بسرعت گذشتن bi-sur'at guzashtan, یخ سره کردن yakh-surah kardan, مرور نمودن murúr nimúdan.—(*As earth*) سقوط نمودن suqút nimúdan. هبوط کردن hubút kardan, افتادن uftádan.

Slider, *subs.* سرنده surandah, لغشنده lakhshandah, لغزنده laghzandah.

Sliding rule, *subs.* آلت حساب álat-i-hisáb, معداد mi'dád, میزان عدد mízán-i-'adad, مقیاس مقادیر miqyás-i-maqádír.

Sliding scale, *subs.* میزان تعدیل mízán-i-ta'díl, مقیاس دیواني miqyás-i-dívání.

Slight, *subs.* هتك آبرو hatk-i-áb-i-rú, شتم shatm, خفت khiffat, سر شکستگي sar-shikastagí, بي ساختگي bí-sákhtagí, اهانت ihánat, تحقیر tahqír, استخفاف istíkhfáf, استذلال istizlál.—*adj.* (*Slender*) نازك názuk, تنك tanuk, رکیك rakík, باریك bárík, نزار nizár, حقیر haqír, کوچك kúchik, بي قدر bí-qadr, جزئي juz,í, لاغر lágħir, خفیف khafíf, سبك سر sabuk-sar.—(*Little*) اندك andak, قلیل qalíl. کم kam.—(*A slight meal*) خوراك مختصر khurák-i-mukhtasar.

Slight, *verb*, هتك آبرو کردن hatk-i-áb-i-rú kardan, خفت نمودن khiffat nimúdan, بي ساختگي نمودن bí-sákhtagí nimúdan, استخفاف نمودن istikhfáf nimúdan, دست کم بر داشتن dast kam bar-dáshtan, حقیر haqír dídan, خوار نگریستن khár nigarístan, اهانت کردن ihánat kardan, بنظر نیاوردن bi-nazar-ní-ávardan.

Slightingly, *adv.* با خفت bá-khiffat, بطور استخفاف bi-taur-i-istikhfáf, بطریق اهانت bi-taríq-i-ihánat. خوار نگران khár-nigarán, حقیر بینان haqír-bínán.

Slightly, *adv.* اندك andak, کم kam, قدري qadrí, بي الجمله bi 'l-jumlah, حقیرانه haqíránah, غافلانه gháfil-ánah.

Slightness, *subs.* باریکي báríkí, نزاري nizárí, نازکي názukí, خفت khiffat, کوچکي kúchikí, ضعف za'f, غفلت ghuflat.

Slighty, *adj.* کم قدر kam-qadr, کوچك kúchik, جزئي juz,í, مهان mahán, حقیر haqír.

Slim, *adj.* نازك názuk, تنك tanuk, رکیك rakík, باریك bárík, نزار nizár, لاغر lágħir, نحیف nihíf, سبك sabuk.—(*Unsubstantial*) بي قدر bí-qadr, بي قابلیت bí-qábilíyat.

Slime, *subs.* گل gil, لجن lajan, طین tain, وحل vahal (*pl.* اوحال auhál).

Sliminess, *subs.* گلناکي gil-nákí, چسبناکي chasb-nákí, چسبش chasbish, طینیت tainíyat, لزوب luzúb.

Slimness, *subs.* نازکي názukí, تنکي tanukí, لاغري lá-

ghirí, باريكي báríkí, دقت diqqat, نزاري nizárí, حافت naháfat.

Slimy, *adj.* گلناك gil-nák, وحلناك vahal-nák, لجن وار lajan-vár, لجني lajaní, چسبناك chasb-nák, لازب lázib.

Sling, *subs.* فلاخن falákhun, كلوه سنگ kulbah-sang, قلا سنگ qalá-sang, قلبه سنگ qulbah-sang.—(*For limbs*) شال shál, گردن بند gardan-band.—(*For lifting casks, &c.*) بند band, حبل habl, طناب tanáb, ريسمان rísmán.

Sling, *verb,* (*A stone*) زدن zadan (*rt.* زن zan), انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), افكندن afkandan, رمي ramí nimúdan, پراندن parándan.—(*Across the shoulders*) هيكلوار انداختن haikal-vár andákhtan, بدوش انداختن bi-dúsh andákhtan.—(*A cask*) بلند كردن buland kardan, جا بجا نمودن já-bi-já nimúdan. —(*A limb*) بستن bastan (*rt.* بند band), آويختن ávíkhtan (*rt.* آويز ávíz), مغلول داشتن maghlúl dáshtan.

Slinger, *subs.* اندازنده andázandah, افكننده afkanandah, سنگ انداز sang-andáz, قلبه سنگي qulbah-sangí, فلاخني falákhuní.

Slink, *verb,* افتادن uftádan, در رفتن dar-raftan, گريختن guríkhtan (*rt.* گريز guríz), سقط كردن saqat kardan. —(*Cast prematurely*) بچه انداختن bachchah andákhtan, اسقاط نمودن isqát nimúdan, پيش از وقت زادن písh-az-vaqt zádan.

Slip, *subs.* لغزش laghzish, لخشش lakhshish, عشرت 'asrat, سرش surish, زلق zalaq.—(*Error*) غلط ghalat, سهو sahv, خطا khatá, زلت zallat, ضلت zillat, مضلت mazallat, خبط khabt, قصور qusúr, تقصير taqsír.—(*Of a plant*) قلم qalam.—(*Slip of the pen*) سهو قلم sahv-i-qalam.

Slip, *verb,* لغزيدن laghzídan, لخشيدن lakhshídan, سريدن surídan.—(*Err*) خطا كردن khatá kardan, غلط گفتن ghalat guftan, سهو نمودن sahv nimúdan, زلت كردن zallat kardan, از راه بدر رفتن az-ráh bi-dar raftan — (*Convey secretly*) از ميان بيرون بردن az-miyán bírún burdan, در ربودن dar-rubúdan, پراندن parándan, الغا كردن ilghá kardan.—(*Let loose*) حل كردن hall kardan, ول نمودن vil-nimúdan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy).—(*To slip a plant*) جدا كردن jidá kardan, از هم وا نمودن az-ham vá nimúdan.—(*To slip a dog*) انداختن andákhtan, انگيختن angíkhtan, ول كردن vil kardan, رها نمودن rihá nimúdan.

Slip-knot, *subs.* گره زود گشا girih-i-zúd-gushá, عقده سريع الحل 'uqdah-i-sarí'u 'l-hall.

Slipper, *subs.* كفش kafsh, پا پوش pá-púsh, پيزار paizár, كفش سر پائي kafsh-i-sar-pá,í, موزه múzah.—(*Place where the slippers are deposited previous to stepping upon the carpeted floor of a room*) صف نعال saff-i-ni'ál, كفش كن kafsh-kan.

Slipperily, *adv.* بطور لغزاني bi-taur-i-laghzání, بطريق لغزش bi-taríq-i-laghzish, لغزش يابان laghzish-yábán, از راه عشرت az-ráh-i-'asrat, سرش كنان surish-kunán, ليزانه lízánah.

Slipperiness, *subs.* لغزاني laghzání, لغزندگي laghzandagí, لغزش laghzish, ملوست mulúsat, بي ثباتي bí-sabátí, نا استواري ná-ustuvárí, ليزي lízí, زلق zalaq.

Slippery, *adj.* لغزنده laghzandah, لغزان laghzán, ليز líz, زالق záliq, سر sur, مالس mális, بي ثبات bí-sabát, نا استوار ná-ustuvár.

Slips, *subs.* (*For hounds*) مروس mirvas, مراس marás, مرس maras.

Slipshod, *adj.* با كفش سر پائي bá-kafsh-i-sar-pá,í, موزه پوش múzah-púsh, با كفش پاشنه نكشيده bá-kafsh-i-páshnah-na-kashídah.—(*Careless*) بي پروا bí-parvá, بي اعتنا bí-i'tiná, لا ابالي lá-ubálí, بي باك bí-bák.

Slipshodly, *adv.* موزه پوشانه múzah-púshánah, با كفش سر پائي bá-kafsh-i-sar-pá,í, با كفش پاشنه نكشيده bá-kafsh-i-páshnah-na-kashídah.—(*Carelessly*) بي پروايانه bí-parváyánah, بي اعتنايانه bí-i'tináyánah, بطريق لا ابالي گري bi-taríq-i-lá-ubálí-garí, از روي بي باكي az-rúy-i-bí-bákí.

Slipshodness, *subs.* موزه پوشي múzah-púshí, سر پائي sar-pá,í, پاشنه نا كشي páshnah-ná-kashí.—(*Carelessness*) بي پروائي bí-parvá,í, بي اعتنائي bí-i'tiná,í, لا ابالي گري lá-ubálí-garí, بي باكي bí-bákí.

Slit, *subs.* چاك chák, شق shaqq, درز darz, مفروج mafrúj, شكاف shikáf, درش darish, خرق kharq.

Slit, *verb,* چاك كردن chák kardan, شكافتن shikáftan, دريدن darídan, منشق ساختن munashaqq sákhtan, خرق نمودن kharq nimúdan, پاره كردن párah kardan.

Slitting-mill, *subs.* آلت ميخ سازي álat-i-míkh-sází, چرخ مسمار سازي charkh-i-mismár-sází, منگنه آهن بري manganah-i-áhan-burí.

Sliver, *subs.* قطعه qit'ah, تريشه tarí shah, پاره párah, برش burish, پارچه دراز párchah-i-diráz.

Sliver, *verb,* پاره كردن párah kardan, ريز ريز نمودن ríz-ríz nimúdan, شكافتن shikáftan, دريدن darídan, بريدن burídan, خرد كردن khurd kardan.

Slobber, *subs.* قليز qalíz, خيو khayú, آب دهن áb-i-dahan, چلم chulum.

Slobber, *verb,* قليز ريختن qalíz ríkhtan, خيو افكندن khayú afkandan, آب دهن جاري ساختن áb-i-dahan járí sákhtan, چلم كاري كردن chulum-kárí kardan.

Sloe, *subs.* (*Fruit of the Prunus spinosa*) آلوچه دشتي álúchah-i-dashtí.

Sloop, *subs.* كشتي kashtí, سفينه safínah, غنچه ghun-

chah.—(*Sloop of war*) كشتي جنگي kashtí-i-jangí, مركب حربي markab-i-harbí, بارجه bárjah.

Slop, *subs.* رطوبت rutúbat, تري tarí, مشروب دون mash-rúb-i-dún, كاچي káchí, حريره harírah, لجن lajan, وحل vahal.—*adj.* بد bad, دون dún.

Slop, *verb,* لجن ساختن lajan sákhtan, گل آلود كردن gil-álúd kardan, تر نمودن tar nimúdan, پچل كردن pachal kardan.

Slope, *subs.* شيب shíb, نشيب nishíb, راغ rágh, سرازيري sar-á-zírí.—*adj.* (*Declivous*) سرازير sar-á-zír, مائل máïl, كج kaj, منحدر munhadir.—(*Slanting*) منحرف munharif, پيچيده píchídah, ذي عوج zí-'ivaj.

Slope, *verb trans.* سرازير ساختن sar-á-zír sákhtan, كج نمردن kaj nimúdan, ميل دادن mail dádan, منحدر كردن munhadir kardan.—*intrans.* سرازير شدن sar-á-zír shudan, كج گشتن kaj gashtan, ميل نمودن mail nimúdan, منحدر گرديدن munhadir gardídan.

Slopewise, *adv.* معوجانه mu'avvajánah, اريبانه uríb-ánah, بطور يك بري bi-taur-i-yak-barí.

Sloping, *adj.* نشيبدار nishíb-dár, مائل máïl, سرازير sar-á-zír, سراشيب sar-á-shíb.

Sloppy, *adj.* تر tar, وحل ناك vahal-nák, پچل pachal, چركين chirkín.

Slops, *subs.* (*Trousers*) زير جامه zír-jámah, تنبان tam-bán, شلوار shalvár. — (*Ready-made clothes*) البسه آماده albisah-i-ámádah, رخت بازاري rakht-i-bázárí. —(*Liquid foods*) خوراك رقيق khurák-i-raqíq, شوربا shúrbá, كاچي káchí, تتماج tutmáj.

Slop-seller, *subs.* لباس فروش libás-furúsh, رخت فروش rakht-furúsh, پارچه فروش párchah-furúsh.

Slop-shop, *subs.* دكان رخت فروشي dukkán-i-rakht-furúshí, دكان لباس فروشي dukkán-i-libás-furúshí.

Slot, *subs.* شكاف shikáf, چاك chák, شقاق shaqáq, درش darish.

Sloth, *subs.* سستي sustí, غفلت ghuflat, تهاون tahávun, كاهلي káhilí, اهمال ihmál, تنبلي tambalí, بيكاري bí-kárí, پرمه pirmah, كهالت kahálat.—(*Animal*) تنبل tambal.

Slothful, *adj.* سست sust, كاهل káhil, غافل gháfil, تنبل tambal, بيكار bí-kár, كوردك kúrdak, متكاسل mutakásil, گران دست girándast, كسلان kaslán.

Slothfully, *adj.* بسستي bi-sustí, كاهلانه káhilánah, تنبلانه tambalánah, بطور كسالت bi-taur-i-kasálat.

Slothfulness, *subs.* كاهلي káhilí, تنبلي tambalí, كسالت kasálat, سستي sustí, بيكارگي bí-káragí, كوردكي kúrdakí, گران دستي girán-dastí.

Slouch, *subs.* فرو آويختگي furú-ávíkhtagí, فرو نشستگي furú-nishastagí, زشت رفتاري zisht-raftárí.— (*Person*) قلنبه qulumbah, بد ريخت bad-ríkht, بد چهره bad-chihrah, نا هنجار ná-hanjár.

Slouch, *verb trans.* فرو آويختن *or* نشاندن furú ávíkh-tan *or* nishándan پائين كردن pá,ín kardan.—*intrans.* فرو آويختن *or* نشستن furú ávíkhtan *or* ni-shastan, بد چهره بودن bad-chihrah búdan, نا هنجار حركت كردن ná-hanjár harakat kardan.

Slough, *subs.* لجن زار lajan-zár, خندق khandaq, وحل زار vahal-zár, مشيله mashílah.—(*Of a serpent*) پوست púst, جلد jild, غلاف ghiláf.

Slough, *verb,* افتادن uftádan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), وا دادن vá-dádan, ور آمدن var-ámadan.

Sloughy, *adj.* پر لجن pur-lajan, وحلناك vahal-nák, لاي دار láí-dár, پر گل pur-gil.

Sloven, *subs.* پلشت pilisht, پچل pichil, چركين chir-kín.

Slovenliness, *subs.* چرك chirk, چركيني chirkíní, وسيخ vasíkh, وساخت vasákhat, عدم نظافت 'adam-i-nazáfat, بي نظافتي bí-na-záfatí, بي نظمي bí-nazmí, نا شسته روئي ná-shustah-rú,í.

Slovenly, *adj.* چركين chirkín, پر وسخ pur-vasakh, نا نظيف ná-nazíf, بي نظافت bí-nazáfat, بي نظم bí-nazm, نا شسته رو ná-shustah-rú.—*adv.* بطور چركيني bi-taur-i-chirkíní, وسخانه vasakhánah, بطور بي پروائي bi-taur-i-bí-parvá,í.

Slow, *adj.* كند kund, دير dír, سست sust. آهسته áhistah, آهسته رو áhistah-rau, گران دست girán-dast, يواش yavásh.—(*As a watch*) دير dír, كند kund.—(*Slow in one's movements*) بطي الحركت batíu 'l-hara-kat.—(*Slow to anger*) دير غضب dír-ghazab, كاظم الغيظ kázimu 'l-ghaiz, حنان hannán, برد بار burd-bár, حليم halím.

Slowly, *adv.* آهسته áhistah, رفته رفته raftah-raftah, يواش yavásh, كاهلانه káhilánah, به ديري bi-dírí.—(*To go slowly*) آرام رفتن árám raftan, آهسته راه رفتن áhistah ráh raftan.

Slowness, *subs.* آهستگي áhistagí, سستي sustí. ديري dírí, تأني ta,anní, بطائت bataát, گران دستي girán-dastí.—(*Of a watch*) كندي kundí, ديري dírí.

Slow-sighted, *adj.* سست نظر sust-nazar, كند نظر kund-nazar, كم زور kam-zúr, كم نور kam-núr.

Slow-worm, *subs.* افعي af'í, مار már, كرم kirm.

Slubber, *verb,* سست جنبيدن sust jumbídan, كسالت ورزيدن kasálat varzídan. دست ماليدن dast málídan.

Sludge, *subs.* شل shul, گل gil, لجن lajan, لاي láí, وحل vahal, تخته يخ takhtah-i-yakh.

Slue, *verb,* گردانيدن gardánídan, پر دادن pir dádan, چرخاندن charkhándan, دور دادن daur dádan.

Slug, *subs.* (*Small bullet*) چار پاره chár-párah, توپه túpah, گلوله gulúlah.—(*Grub*) كرم kirm.

Sluggard, *subs.* تنبل tambal, آرام كار árám-kár, كسلان kaslán.

Sluggish, *adj.* کاهل káhil, تنبل tambal, کسلان kaslán, متهاون mutahávin, بطي batí, متکاسل mutakásil, متثاقل mutasáqil.

Sluggishly, *adv.* بسستي bi-sustí, سستانه sustánah, متکاسلانه mutakásilánah, بطیئانه batí,ánah, ثقیلانه saqílánah.

Sluggishness, *subs.* سستي sustí, کهالت kahálat, بطائت batáät, کسالت kasálat, تکاسل takásul, تهاون tahávun, تنبلي tambalí, ثقالت saqálat.

Sluice, *subs.* آبگیره áb-gírah, بند band, سداده saddádah, آب بند áb-band, مناعه manná'ah, تخته بند takhtah-band, در بند dar-band, مصدر masdar, نهر nahr (*pl.* انحار anhár), جوي júy.

Sluice, *verb*, اجرا کردن ijrá kardan, آب جاري کردن áb-járí kardan, اصدار نمودن isdár nimúdan, منفجر گردانیدن munfajir gardánídan, جاري ساختن járí sákhtan, نبعان دادن nab'án dádan.—(*He sluiced the decks*) آب بر روي سطحها جاري کرد áb bar-rúy-i-sathah-há járí kard.

Sluicy, *adj.* جاري járí, روان raván, منبجس mumbajis, منفجر munfajir, نابع nábi'.

Slumber, *subs.* پینکي pínakí, خواب kháb, خواب سبك kháb-i-sabuk, چرت churt, منام manám, نوم naum, رقاد ruqád, هجوع hujú', سنه sinah, نعاس nu'ás.

Slumber, *verb*, غنودن ghunúdan, خوابیدن kházídan, خواب کردن kháb kardan, چرت زدن churt zadan, خفتن khuftan (*rt.* خفت khuft *and* خسپ khusp), خسپیدن khuspídan, پینکي زدن pínakí zadan.

Slumberer, *subs.* نائم náïm, خوابناك kháb-nák, چرت زن churt-zan, پینکي زن pínakí-zan, وسنان vasnán.

Slumberous, *adj.* خوابناك kháb-nák, خواب آلود kháb-álúd, نامس námis, نائم náïm.

Slump, *verb*, فرو رفتن furú raftan, ته رفتن tah raftan, پائین رفتن pá,ín raftan, منغمس شدن munghamis shudan.

Slung-shot, *subs.* بند گلوله band-i-gulúlah, گله بند gullah-band, مقرعه maqra'ah.

Slur, *subs.* عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), داغ dágh, لکه lakkah, آك ák, ضرر zárar, زیان ziyán, بدي badí, فضیحت fazíhat, رسوائي rusvá,í.—(*To cast a slur upon one*) منافاتي داشتن munáfátí dáshtan, ضرر رسانیدن zarar rasánídan.

Slur, *verb*, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), نا پاك کردن ná-pák kardan, ملوث ساختن mulavvas sákhtan, نجس کردن najs kardan, معیوب ساختن ma'yúb sákhtan, عیب ناك کردن 'aib-nák kardan, رسوائي دادن rusvá,í dádan, مفتضح کردن muftazih kardan.

Slush, *subs.* شل shul, گل gil, طین tain, برف آب barf-áb, لیزش lízish.

Slush, *verb*, لیزش زدن lízish zadan, لیز ساختن líz sákhtan, سرنده کردن surandah kardan.

Slut, *subs.* پلشت pilisht, پلیده pilídah, خبیثه khabísah, سلیطه salítah.

Sluttery, *subs.* پلشتي pilishtí, پچلي pachalí, چرکیني chirkíní, وساخت vasákhat.

Sluttish, *adj.* غافل gháfil, عاطل 'átil, نا پاك ná-pák, پچل pachal, پلشت pilisht, چرکین chirkín, ژولیده zhúlídah.

Sluttishly, *adv.* بطور پلشتي bi-taur-i-pilishtí, بطریق پچلي bi-taríq-i-pachalí, وسخانه vasakhánah, ملوثانه mulavvasánah, با لباس چرکین bá-libás-i-chirkín.

Sluttishness, *subs.* پلشتي pilishtí, پچلي pachalí, وساخت vasákhat, تلوث talavvus, چرکیني chirkíní, ژولیدگي zhúlídagí.

Sly, *adj.* روبه باز rúbah-báz, حیله باز hílah-báz, محتال muhtál, زیرك zírak, عیار 'ayyár, ناقلا náqulá, شیطان shaitán, مکار makkár.

Sly-boots, *subs.* خداع khaddá', غشاش ghashshásh, فریب کار firíb-kár, حیال hayyál, چاچول cháchúl.

Slyly, *adv.* با حیله بازي bá-hílah-bází, عیارانه 'ayyáránah, محتالانه muhtálánah, بطور پنهاني bi-taur-i-panhání, به پنهاني bi-panhání, بطرز ناقلائي bi-tarz-i-náqulá,í, حیالانه hayyálánah, بطور زرنگي bi-taur-i-zaringí, مستترانه mustatiránah.

Slyness, *subs.* روبه بازي rúbah-bází, حیله بازي hílah-bází, عیاري 'ayyárí, مکاري makkárí, ناقلائي náqulá,í, شیطنت shaitanat, احتیال ihtiyál, هیالي hayyálí, زرنگي zaringí, شطارت shatárat, نا پاکي ná-pákí.

Smack, *subs.* (*Flavour*) مزه mazah.—(*Sound*) آواز áváz, ملچ ملچ malch-malch.—(*Loud kiss*) ماچ صدا دار mách-i-sidá-dár, بوسه بزرگ búsah-i-buzurg.—(*Blow*) تراق taráq, ضرب zarb.—(*Vessel*) ماشوه máshvah, قائق qáïq, کشتي ماهیگیري kashtí-i-máhí-gírí.—(*To receive a smack*) تراق خوردن taráq khurdan, شلاق خوردن shaláq khurdan.

Smack, *verb trans.* (*Lips*) ماچ صدا دار کردن mách-i-sidá-dár kardan, با لب صدا کردن bá-lab sidá kardan, موچه زدن múchchah zadan.—(*Whip*) تراق کوفتن taráq kúftan, شلاق کردن shaláq kardan, شکافتن shikáftan, ترکاندن tarkándan.—(*Beat*) زدن zadan (*rt.* زن zan), کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb).—*intrans.* (*Lips*) لب گزیدن lab gazídan, مزه کردن mazah kardan.—(*Whip*) تراق کردن taráq kardan, طاق صدا دادن táq sidá dádan.—(*Have a flavour*) مزه دادن mazah dádan, بوئي دادن bú,í dádan, دلالت کردن dalálat kardan.—(*This smacks of idleness*) این بوئي کسالت میدهد ín-bú,í-i-kasálat mí-dihad.

Small, *subs.* جاي باريك jáy-i-bárík, جزء دقيق juz,-i-daqíq.—*adj.* خورد khurd, خرد khurd, كوچك kúchik, قليل qalíl, صغير saghír, پاچه páchah, حقير haqír, رقيق raqíq, مختصر mukhtasar, يكوجبي yak-vajabí, كوچلو kúchlú (*corruption of* كوچكلو kúchiklú).—(*Small in quantity*) كم kam, اندك andak.—(*Small, as writing, gravel, shot, berries, peas, &c.*) ريزه rízah. —(*This was very small of you*) اين نا شايست بود از شما ín ná-sháyist búd az-shumá.—(*Small and great*) كه و مه kah-va-mah, كوچك و بزرگ kúchik-va-buzurg, خرد و كلان khurd-va-kalán.—(*The smallest item*) يكحبه yak-habbah, يك ذره yak-zarrah, ادنا چيز adná-chíz.

Small-arms, *subs.* اسلحه صغار aslihah-i-sighár, پشتو pushtú.

Small change, *subs.* خرده khurdah, پول خرده púl-i-khurdah.

Small craft, *subs.* سفن صغار sufun-i-sighár, كشتي كوچك kashtí-i-kúchik.

Smallish, *adj.* قدري كوچك qadrí-kúchik, كوچلو kúchlú, كوچكك kúchikak.

Smallness, *subs.* كوچكي kúchikí, صغر sighar, رقت riqqat, خردي khurdí, قلت qillat, حقارت hiqárat, خواري khárí, دناءت danáät.—(*Smallness in quantity*) كمي kamí, اندكي andakí.—(*The smallness of his conduct*) دناءت سلوكش danáät-i-sulúk-ash, نا شايستگي رفتارش ná-sháyistagí-i-raftár-ash.

Small-pox, *subs.* (*The disease Variola*) آبله ábilah, جدري judarí, شرك shirk, چيچك chíchak (*obs.*), اوله aulah (*vulg.*).—(*Pitted with the small-pox*) مجدر mujaddar, آبله زده ábilah-zadah, اوله زده aulah-zadah, آبله رو ábilah-rú, صورت كتكتي súrat-kutkatí.

Smalt, *subs.* لاجورد فرنگي lájavard-i-farangí.

Smart, *subs.* (*Anguish*) اندوه andúh, هدت تأسف hiddat-i-ta,assuf, حرقت harqat. — (*Pain*) سوزش súzish, درد dard, زنج ranj.—*adj.* زرنگ zaring, قبراغ qibrágh, چابك chábuk, شاطر shátir, تيز tíz, چست chust, فرز firz, چالاك chálák, باريك bárík, كرم كار kirm-i-kár.—(*In dress*) آراسته árástah, خوش ترکيب khush-tarkíb, با جلوه bá-jilvah, خود نما khud-nimá, ظريف zaríf, قشنگ qashang. — (*A smart stroke*) ضرب شديد zarb-i-shadíd.—(*A smart piece of business*) شغل شاغل shughl-i-shághil, عمل چست 'amal-i-chust.—(*A smart retort*) جواب سخت javáb-i-sakht, پاسخ تند pásukh-i-tund.

Smart, *verb,* درد يافتن dard yáftan, عذاب كشيدن 'azáb kashídan, صدمه خوردن sadamah khurdan. —(*Metaphorically*) پشيمان شدن pashímán shudan, پاداش يافتن pádásh yáftan.—(*He will smart for this*) بپاداش اين عمل گرفتار خواهد شد bi-pádásh-i-ín-'amal giriftár kháhad shud.

Smartly, *adv.* با زرنگي bá-zaringí, بتيزي bi-tízí, عاقلانه 'áqilánah.—(*Briskly*) بچالاكي bi-cháláki, چستانه chust-ánah, بحدت bi-hiddat, بتندي bi-tundí, بسرعت bi-sur'at, شتاب كنان shitáb-kunán. — (*Showily*) بطور آراستگي bi-taur-i- árástagí, جلوه كنان jilvah-kunán, خود نمايانه khud-nimáyánah, ظريفانه zarífánah.

Smart-money, *subs.* وجه رهائي vajh-i-rihá,í, فديه fidyah, جريمه jarímah (*pl.* جرائم jaráïm), تاوان táván, غرامت gharámat.

Smartness, *subs.* زرنگي zaringí, چابكي chábukí, تيزي tízí, ظرافت zaráfat, كرم كاري kirm-i-kárí. — (*Briskness*) چالاكي cháláki, چستي chustí, سرعت sur'at, شتاب shitáb.—(*Showiness*) خوش نمائي khush-nimá,í, آراستگي árástagí, جلوه فروشي jilvah-furúshí, ظريفي zarífí, قشنگي qashangí.

Smash, *subs.* دك dakk, دق daqq, كوبش kúbish, هشم hashm, حطم hatm.

Smash, *verb,* پخش كردن pakhsh kardan, خورد كردن khurd kardan, شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), حل كردن hall kardan, له كردن lih kardan, كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb), ريز ريز كردن ríz-ríz kardan, تكسير نمودن taksír nimúdan, منكسر ساختن munkasir sákhtan.

Smashed, *part.* مكسور maksúr, منكسر munkasir, مكسر mukassar, ريز ريز ríz-ríz, خرد خرد khurd-khurd, محطوم mahtúm, مهشوم mahshúm, مدقوق madqúq, مدكوك madkúk.

Smatter, *subs.* دانش خام dánish-i-khám, علم نا تمام 'ilm-i-ná-tamám, فهم جزئي fahm-i-juz,í, ظاهر داني záhir-dání, كم دانش kam-dánish, قلت علم qillat-i-'ilm.

Smatter, *verb,* قشري بودن qishrí búdan, علم ناقص 'ilm-i-náqis dáshtan, از ظاهر امور گفتگو كردن az-záhir-i-umúr guftugú kardan, كم وقوف بودن kam-vuqúf búdan, اظهار خام دانشي كردن izhár-i-khám-dánishí kardan.

Smatterer, *subs.* قشري qishrí, خام دانش khám-dánish, كم وقوف kam-vuqúf, ناقص العلم náqisu 'l-'ilm, كم اطلاع kam-ittilá', ظاهر دان záhir-dán.

Smattering, *subs.* قشريت qishríyat, خام دانشي khám-dánishí, كم وقوفي kam-vuqúfí. ظاهر داني záhir-dání, كم اطلاعي kam-ittilá,í.—(*To have a smattering of knowledge*) قشري بودن qishrí búdan, كم اطلاع بودن kam-ittilá' búdan, علم ظاهر امور داشتن 'ilm-i-záhir-i-umúr dáshtan.

Smear, *subs.* مالش málish, آلايش áláyish, اندود andúd, مسحه mas,hah, دهن duhn, روغن raughan, مرهم marham (*pl.* مراحم maráhim).

Smear, *verb*, اندودن andúdan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), مالیدن málídan, پالودن pálúdan, مسح کردن mas,h kardan, روغن زدن raughan zadan, تدهین کردن tadhín kardan, رنگ دادن rang dádan.

Smeath, *subs.* طائر بحري táïr-i-bahrí, مرغ دریائي murgh-i-daryá,í.

Smegmatic, *adj.* صابوني sábúní, صابون وار sábún-vár, چرك بر chark-bar, وسخ زدا vasakh-zadá.

Smell, *subs.* (*Power of smelling*) شامه shámmah, قوت شامه qúvat-i-shámmah, شم shamm. مشام mushámm. (*Odour*) بو bú, بوي búy, رائحه ráïhah (*pl.* روائح raváïh), عطر 'itr (*pl.* عطور 'utúr), طیب tíb.—(*Sweet smell*) خوشبو khushbú, نفحه nafhah.—(*Bad smell*) بد بو bad-bú, گند gand, عفونت 'ufúnat, تجییف tajyíf.

Smell, *verb trans.* شمیدن shammídan, شنیدن shinídan, بوئیدن bú,ídan, بو گرفتن bú giriftan, استشمام نمودن istishmám nimúdan.—(*Metaphorically*) بفراست در یافت کردن bi-firásat dar-yáft kardan.—*intrans.* بو دادن bú dádan.—(*Stink*) گندیدن gandídan, عفونت داشتن 'ufúnat dáshtan, منتن بودن muntin búdan.—(*It smells nice*) خوب بوئي دارد khub-bú,í dárad, خوشبو است khush-bú ast.—(*He smelt a rat*) بد مظنه شد bad mazinnah shud.

Smelling-bottle, *subs.* بویدان búy-dán, عطر دان 'itr-dán, شمه دان shammah-dán, شیشه رائحه shíshah-i-ráïhah.

Smelt, *verb*, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), گدازانیدن gudázánídan, حل کردن hall kardan, قال کردن *or* گداشتن qál kardan *or* guzáshtan, آب نمودن áb ni-múdan, تصفیه نمودن tasfiyah nimúdan, ذوب دادن zaub dádan, پاك کردن pák kardan.

Smelter, *subs.* مذوب muzavvib, گداز کار gudáz-kár, قال گذار qál-guzár.

Smeltery, *subs.* گداز خانه gudáz-khánah, گداز گاه gudáz-gáh, محل فلز پاك کني mahall-i-filizz-pák-kuní.

Smelting, *subs.* اذابت izábat, گدازش gudázish, قال گذاري qál-guzárí, فلز پاك کني filizz-pák-kuní.

Smerk, *subs.* خنده دروغ khandah-i-durúgh, تبسم مصنوعي tabassum-i-masnú'í, ضحك عملي zahk-i-'amalí.—*adj.* خوش نما khush-nimá, زیبا zíbá, آراسته árástah, ظریف zaríf.

Smerk, *verb*, خنده دروغ کردن khandah-i-durúgh kar-dan, تبسم مصنوعي نمودن tabassum-i-masnú'í nimú-dan, خودرا محبوب قلم دادن khud-rá mahbúb qalam dádan, طبیعت کردن tabí'at kardan, خوش ادائي نمودن khush-adá,í nimúdan.

Smicker, *verb*, عشوه خرج دادن 'ishvah kharj dádan, خوش مزگي کردن khush-mazagí kardan, عشق باختن 'ishq bákhtan.

Smilax China (*China root tree*), *subs.* درخت چوب چیني dirakht-i-chúb-i-chíní.

Smilax sarsaparilla *or* **officinalis**, *subs.* عشبه 'ushbah, عشبه مغربي 'ushbah-i-maghrabí.

Smile, *subs.* تبسم tabassum, ابتسام ibtisám, تبسیم tab-sím, نیم خنده ním-khandah, لب خند lab-khand, شکر خند shakar-khand.—(*Smiles and tears*) خنده و گریه khandah-va-giryah, ضحك و بکا zahk-va-buká.

Smile, *verb*, تبسم کردن tabassum kardan, ابتسام نمودن ibtisám nimúdan, لب خند کردن lab-khand kardan, زیر لب خندیدن zír-i-lab khandídan.—(*Fortune does not smile on him*) بخت با وي یاري نمیکند bakht bá-vai yárí na-mí-kunad.

Smiling, *subs.* ابتسام ibtisám, متبسم mutabassim, شکر خند shakar-khand.

Smilingly, *adv.* متبسماً mutabassiman, تبسم کنان ta-bassum-kunán, خنده زنان khandah-zanán.

Smirch, *verb*, اندودن andúdan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), سیاه ساختن siyáh sákhtan, ملوث کردن mulav-vas kardan, ابر ناك گرداندن abr-nák gardándan.

Smite, *verb*, زدن zadan (*rt.* زن zan), ضرب کردن zarb kardan, کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), صدمه رساندن sadamah rasándan, معذب گرداندن mu'azzab gardán-dan, قرع نمودن qar' nimúdan.

Smiter, *subs.* زننده zanandah, ضارب zárib, قارع qárí', صدمه رسان sadamah-rasán.

Smith, *subs.* آهنگر áhan-gar, حداد haddád.

Smithery, *subs.* آهنگر خانه áhan-gar-khánah, دکان آهنگري dukkán-i-áhan-garí, اسباب حدادي asbáb-i-haddádí, صنعت حداد san'at-i-haddád.

Smithy, *subs.* حداد خانه haddád-khánah, آهنگر خانه áhan-gar-khánah.

Smock, *subs.* قمیص qamís, پیراهن píráhan, جامه jámah, ثوب saub (*pl.* اثواب asváb).

Smock-frock, *subs.* بالا پوش bálá-púsh, ردا ridá, لباس پوش libás-púsh.

Smoke, *subs.* دود dúd, دخان dukhán (*pl.* ادخنه ad-khinah), دو dú (*vulg.*), دي dí (*vulg.*).

Smoke, *verb*, (*A pipe*) کشیدن kashídan.—(*Cure with smoke*) تدخین کردن tadkhín kardan, دود دادن dúd dádan, قدید ساختن qadíd sákhtan, تردود دادن tardúd dádan, بخور دادن bukhúr dádan, تبخیر کردن tabkhír kardan.—(*As a fire*) دود کردن dúd kardan.—(*There is no smoke without fire*) تا نباشد چیزکي مردم نگوید چیزها tá na-báshad chízakí mardum na-gúyad chízhá.

Smoked, *part.* دود آلود dúd-álúd, پر دود pur-dúd.—(*As fish*) دود داده dúd-dádah, مدخن mudakhkhan.

Smoke-jack, *subs.* میخ گردان síkh-gardán.

Smoker, *subs.* قلیان کش qalyán-kash.—(*With fire*

smoke) مدخن mudakhkhin.—(*Fish, &c.*) دود ده dúd-dih, قديد ساز qadíd-sáz.

Smokily, *adv.* بطور پر دودي bi-taur-i-pur-dúdí, بطرز دود آلودگي bi-tarz-i-dúd-álúdagí.

Smokiness, *subs.* دود آلودگي dúd-álúdagí, پر دودي pur-dúdí.

Smoky, *adj.* دود آلود dúd-álúd, پر دود pur-dúd, سياه siyáh, مدخن mudakhkhan.

Smooth, *adj.* هموار ham-vár, صاف sáf, ساده sádah, مسطح musattah, ملوس mulavvas, مالس mális.—(*As the sea*) صاف sáf.—(*Polished*) صيقلي saiqalí, مصقول masqúl, زدوده zadúdah, مهره دار muhrah-dár, پرداخته pardákhtah.

Smooth, *verb,* تمهيد نمودن tamhíd nimúdan, تسويه نمودن tasviyah nimúdan, تسهيل كردن tas,híl kardan, تيسر دادن tayassur dádan, آسان ساختن ásán sákhtan.

Smoothed, *part.* مسطح musattah, هموار ham-vár, ميسر muyassar, آسان ásán.

Smooth-faced, *adj.* سبيل كنده sabíl-kandah, امرد amrad, شيرين لقا shírín-laqá.—(*Sly*) عيار ‘ayyár, حيال hayyál, ظريف zaríf.

Smoothing, *subs.* تمهيد tamhíd, تسويه tasviyah, تسهيل tas,híl, تيسر tayassur, آسان سازي ásán-sází.

Smoothing-iron, *subs.* اتو utú, رخت صاف كن rakht-sáf-kun.

Smoothly, *adv.* هموار ham-vár, صاف sáf, بطور آرام bi-taur-i-árám, بطرز ملايمت bi-tarz-i-muláyamat, هموارانه ham-váránah, مصقولانه masqúlánah.

Smoothness, *subs.* هموارى ham-várí, صافي sáfí, سادگي sádagí, ملوست malúsat, مصقولي masqúlí, مسطوحي mastúhí, امتوا ustuvá.

Smother, *subs.* خفگي khaffagí, خناق khannáq.—(*Smoke*) دود dúd, دولاغ dúlágh.—(*Of dust*) اغبرار ighbarár, گرد gard, غبار ghubár.

Smother, *verb,* خفه كردن khaffah kardan, دم بستن dam bastan, نفس گرفتن nafs giriftan.—(*Suppress*) مخفي داشتن makhfí dáshtan, فرو نشاندن furú nishándan, خاموش كردن khámúsh kardan.—(*He smothered his feelings*) افكارش‌را فرو نشاند afkár-ash-rá furú nishánad, تو ذهنش زد tú-i-zihn-ash zad.—*intrans.* خفه شدن khaffah shudan, خاموش گشتن khámúsh gashtan, فرو مردن furú murdan, مخفي ماندن makhfí mándan, افسردن afsurdan.

Smoulder, *verb,* سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), بر بر كردن bir-bir kardan, خور خورك نمودن khur-khurak nimúdan, موختن *or* فرو مردن furú murdan *or* súkhtan.

Smouldering, *subs.* فرو ميري furú-mírí, فرو موختگي furú-súkhtagí, خور خورك khur-khurak, بر بر bir-bir.

Smouldry, *adj.* فرو سوز furú-súz, فرو مير furú-mír, خور خورك كن khur-khurak-kun, محترق muhtariq.

Smuggle, *verb,* از گمرك گريزاندن az-gumruk gurízándan, دزدانه بردن duzdánah burdan, در خفا حمل كردن dar-khafá haml kardan.—(*He smuggled him away secretly*) پنهانكي در ربود panhánakí dar-rubúd, بيخبرانه گريزاند bí-khabaránah gurízánad.

Smuggler, *subs.* گريزاننده gurízánandah, سرقت كننده sirqat-kunandah, در خفا حمل كننده dar-khafá-haml-kunandah, عشور دزد ‘ushúr-duzd.

Smut, *subs.* (*Soot*) دوده dúdah.—(*Dirty spot*) داغ dágh, سياهي siyáhí, سواد savád, قتره qutrah.—(*Obscenity*) فحش fuhsh, زشتي zishtí, هرزگي harzagí, خبائث khabásat.—(*Blight*) آفت áfat, آسيب ásíb, علت ‘illat.

Smut, *verb,* سياه كردن siyáh kardan, داغ زدن dágh zadan, علت بهم رساندن ‘illat bi-ham rasándan, آفت زده شدن áfat-zadah shudan, سياه شدن siyáh shudan.

Smutch, *verb,* اندودن andúdan, سياه ساختن siyáh sákhtan, تيره گردانيدن tírah gardánídan, دوده ماليدن dúdah málídan.

Smuttily, *adv.* (*Dirtily*) بطور زشتي bi-taur-i-zishtí, ملوثانه mulavvasánah, بچركيني bi-chirkíní, با آلودگي bá-álúdagí.—(*Obscenely*) بطور هرزگي bi-taur-i-harzagí, بطرز فحش bi-tarz-i-fuhsh, پليدانه pilídánah.

Smuttiness, *subs.* سياهي siyáhí, تيرگي tíragí, دود آلودي dúd-álúdí, چركيني chirkíní.—(*Obscenity*) فحش fuhsh, هرزگي harzagí, خبائث khabásat.

Smutty, *adj.* (*Dirty*) چرك chirk, آلوده álúdah, ملوث mulavvas, وسخ vasikh.—(*Smoky*) دودي dúdí, دود آلود dúd-álúd, دود زده dúd-zadah.—(*Obscene*) هرزه harzah, پوچ púch, فاحش fáhish, خبيث khabís, زشت zisht, قبيح qabíh.

Smyris (*Emery*), *subs.* سمباده sumbádah, سمباره sumbárah.

Snack, *subs.* حصه hissah, پاره párah.—(*Meal*) خوراكي khurákí, طعام ta‘ám, غذائي مختصر ghazá,í-i-mukhtasar.

Snaffle, *subs.* دهنه dahanah, لجام lijám, لگام ligám, آبخوري áb-khurí.

Snaffle, *verb.* دهنه زدن dahanah zadan, لجام زدن lijám zadan, لگام كردن ligám kardan, احتياك نمودن ihtinák nimúdan, عنان گرفتن ‘inán giriftan.

Snag, *subs.* شاخه shákhah, غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún), ورم varam, بر آمدگي bar-amadagí, عقده ‘uqdah (*pl.* عقد ‘uqad), گره girih, كوزه kúzah, كنده درخت kundah-i-dirakht.

Snag, *verb,* بريدن burídan, قطع كردن qat‘ kardan, غرق نمودن gharq nimúdan, با كنده درخت فرو بردن bá-kundah-i-dirakht furú burdan.

Snagged, *adj.* پر عقد pur-'aqd, گره دار girih-dár, اژك دار azhak-dár, نا صاف ná-sáf.

Snail (*Helix pomatia*), *subs.* حلزون halazún, کشف kashaf, زرنطا zirintá. [This creature is scarcely known in Persia.]

Snake, *subs.* مار már, حیه hayyah (*pl.* حیات hayyát). —(*Large snake or boa*) شاه مار sháh-már, افعي af'í. —(*Viper*) تیره مار tírah-már, مار جعفري már-i-ja'farí. —(*Camel-snake*) شتر مار shutur-már.—(*Other sorts are*) شکاري مار shikárí-már, خوك مار khúk-már, دو ساك مار dú-sák-már, مار خوني már-i-khúní, پرده مار pardah-már.—(*Huge fabulous snake or dragon*) اژدها azhdahá, تنین tanín, ثعبان sa'bán.—(*Flexible tube of a pipe*) نیپیچ nay-pích, مار پیچ már-pích.

Snake, *verb*, ریسمان پیچ کردن rísmán-pích kardan, بند پیچیدن band pichídan.

Snake-gourd, *subs.* خیارزه khiyárzah.

Snake-stone (*Bezoar*), *subs.* پا زهر pá-zahr, پاد زهر pád-zahr.

Snake-weed (*Polygonum bistorta*), *subs.* انجبار injibár, قندلیس qandalís.

Snaky, *adj.* مار وش már-vash, حیه وار hayyah-vár, افعي مانند af'í-mánand. — (*Sly*) عیار 'ayyár, مکار makkár, خبیث khabís.

Snap, *subs.* گسل gusil, سکست shikast, کسر kasr, پارگي páragí, تراق taráq. — (*Of the fingers*) پلنگك pilingak, بشکن bishkan, انگشتك angushtak.—(*Bite*) گزندگي gazandagí, گزیدگي gazídagí, گزش gazish, عض 'azz.—(*Of a broach, &c.*) کندگي kandagí, قطع qat', گسیختگي gusíkhtagí.

Snap, *verb trans.* گسلانیدن gusilánídan, قطع کردن qat' kardan, پاره کردن párah kardan, انفصام کردن infisám kárdan.—(*The fingers*) پلنگك زدن pilingak zadan, بشکن زدن bishkan zadan, انگشتك زدن angushtak zadan.—(*To snap one's fingers at a person*) انگشت رساندن angusht rasándan.—*intrans.* (*As a rope or other tough substance*) کسستن kusistan (*rt.* کسل kusil), گسیختن gusíkhtan (*rt.* گسل gusil), انفصام یافتن infisám yáftan, پاره شدن párah shudan, قطع شدن qat' shudan. —(*Bite at*) گزه گرفتن gazah giriftan, دندان گرفتن dandán giriftan, گزیدن gazídan.—(*Be snappish*) گزنده شدن gazandah shudan, تندي کردن tundí kardan, خشم آلود شدن khishm-álúd shudan.

Snapdragon (*Antirrhinum*), *subs.* گل میمون gul-i-maimún.

Snappish, *adj.* غضوب ghazúb, خشم آلود khishm-álúd, کج خلق kaj-khulq, تند مزاج tund-mizáj, عفعف زن 'af'af-zan.

Snappishly, *adv.* با غضب bá-ghazab, خشمناکانه khishm-nákánah, عفعف زنان af'af-zanán.

Snappishness, *subs.* کج خلقي kaj-khulqí, تند مزاجي tund-mizájí, خشمناکي khishm-nákí, شراست sharásat.

Snare, *subs.* دام dám, تله talah, کمند kamand, پا بند pá-band, شبکه shabakah, قید qaid (*pl.* قیود quyúd). —(*Metaphorically*) وسوسه vasvasah, مصیده masídah, حبل habl, زنجیر zanjír.—(*They have laid snares for him*) برایش کوك کرده اند biráy-i-ash kúk kardah and (*lit.* They have wound up for him).

Snare, *verb*, کمند نمودن *or* انداختن kamand nimúdan *or* andákhtan, دام انداختن dám andákhtan, به کمند آوردن bi-kamand ávardan, گیر آوردن gír ávardan, گرفتار ساختن giriftár sákhtan, بدام آوردن bi-dám ávardan.

Snarl, *subs.* (*Of a dog*) غره ghurrah, اف اف af-af, عف عف 'af-'af, خره khurruh.—(*Entanglement*) ارتباك irtibák, اشتباك ishtibák, نزاع nizá', جدل jadal. جنگ jang.

Snarl, *verb trans.* (*Entangle*) مرتبك ساختن murtabik sákhtan, گیر آوردن gír ávardan, گرفتار نمودن giriftár nimúdan, در دشواري انداختن dar-dushvárí andákhtan.—(*Complicate*) مشکل ساختن mushkil sákhtan, پیچ در پیچ گردانیدن pích-dar-pích gardánídan, دشوار کردن dushvár kardan.—*intrans.* (*As a dog*) خره زدن khurrah zadan, عف عف کردن 'af-'af kardan, اف اف نمودن af-af nimúdan غریدن ghurrídan, غره کردن ghurrah kardan.—(*Speak roughly*) درشتي کردن durushtí kardan, کلام سخت گفتن kalám-i-sakht guftan, خشونت نمودن khushúnat nimúdan.

Snarler, *subs.* (*Person*) درشت سخن durusht-sukhun, سخت کلام sakht-kalám, خشونت کار khushúnat-kár, هرزه درا harzah-dará, یاوه گو yávah-gú. — (*Dog*) عف عف کن 'af-'af-kun, عفعف زن 'af-'af-zan, اف اف زن af-af-zan.

Snary, *adj.* دام ور dám-var, مرتبك murtabik, پیچ و خم دار pích-u-kham-dár, دشوار dushvár, صعب sa'b.—(*Insidious*) کمین گر kamín-gar, دام گذار dám-guzár, مکار makkár, محتال muhtál, عیار 'ayyár.

Snatch, *subs.* (*Catch*) اخذ akhz, گرفت girift, خطف khatf, ربایش rubáyish, قپش qapsh (*vulg.*).—(*Turn*) هبش habsh, حمله hamlah, بطش batsh.

Snatch, *verb*, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), بدست گرفتن bi-dast giriftan, خطف کردن khatf kardan, اخذ کردن akhz kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), کمین کردن kamín kardan, نزع کردن naz' kardan, قپیدن qapídan (*vulg.*), قاپیدن qápídan (*vulg.*).

Snatcher, *subs.* رباینده rubáyandah, خطف کننده khatf-kunandah, قپنده qapandah (*vulg.*).

Snath, *subs.* دسته داس dastah-i-dás, قبضه منجل qabzah-i-minjal.

Sneak, *subs.* بد نفس bad-nafs, بد نهاد bad-nihád, نا

مرد ná-mard, طبع دني daní-tab‘, سفله suflah, دون dún, رذل razl.

Sneak, *verb*, غژيدن ghazhídan, وا پس خزيدن vá-pas khazídan, در رفتن dar-raftan, نا مردانه فرار كردن ná-mardánah firár kardan, خنوس كردن khunús kardan.

Sneaker, *subs.* بد نفس bad-nafs, نا مرد ná-mard, دني طبع daní-tab‘, وا پس خز vá-pas-khaz, خناس khannás.

Sneaking, *adj.* (*Mean*) دني daní, دون dún, مهين mahín, حقير haqír, پست past, رذل razl.—(*Servile*) ذلت مند zillat-mand, خوار khár, برده منش bardah-manish, خسيس khasís, لئيم läím.

Sneakingly, *adv.* (*Meanly*) حقيرانه haqíránah, بطور خواري bi-taur-i-khárí, رذلانه razlánah, نا مردانه ná-mardánah. — (*Servilely*) ذليلانه zalílánah, خسيسانه khasísánah, دون همتانه dún-himmatánah, مهينانه mahínánah.

Sneakingness, *subs.* (*Meanness*) دنائت danáät, پستي pastí, خواري khárí, مهانت mahánat, دوني dúní, حقارت hiqárat.—(*Servility*) ذلت مندي zillat-mandí, سفلگي suflagí, دون همتي dún-himmatí, پست فطري past-fatrí.

Sneer, *subs.* استهزا istihzá, سخريه sukhríyah, نظر حقارت nazar-i-hiqárat, توهين tauhín, طعن ta‘n, شيشكي shíshakí, لاغ lágh, بيني زني bíní-zaní, تغامز taghámuz.

Sneer, *verb*, استهزا نمودن istihzá nimúdan, سخريه نمودن sukhríyah nimúdan, نظر حقارت كردن nazar-i-hiqárat kardan, توهين نمودن tauhín nimúdan, طعن زدن ta‘n zadan, لاغ كردن lágh kardan, بيني زدن bíní zadan, تغامز كردن taghámuz kardan, ريشخند نمودن ríshkhand nimúdan, اهانت كردن ihánat kardan, تسخر زدن taskhar zadan, شيشكي بستن shíshakí bastan.

Sneerer, *subs.* تسخر زن taskhar-zan, استهزا كن istihzákun, طعن زن ta‘n-zan, طنز گو tanz-gú, شيشكي بند shíshakí-band, ريشخند كن ríshkhand-kun, توهين كن tauhín-kun, اهانت نما ihánat-nimá.

Sneeringly, *adv.* بنظر حقارت bi-nazar-i-hiqárat, بطور توهين bi-taur-i-tauhín, تسخر زنان taskhar-zanán, استهزا كنان istihzá-kunán, از روي طعن az-rúy-i-ta‘n, بطريق طنز bi-taríq-i-tanz.

Sneeze, *subs.* عطسه ‘atsah, پرشنك parishnak, پرشنه parishnah.

Sneeze, *verb*, عطسه زدن ‘atsah zadan, پرشنك كردن parishnak kardan, پرشنه نمودن parishnah nimúdan. [When a person sneezes, the bystanders generally exclaim, خير باشد khair báshad, “May it be well with you!”]

Sneezing, *subs.* عطسه زني ‘atsah-zaní, پرشنك كني parishnak-kuní, پرشنه نمائي parishnah-nimá,í.

Snicker, *verb*, زير لب خنديدن zír-i-lab khandídan, نيم خند زدن ním-khand zadan, تبسم نمودن tabassum nimúdan, مكارانه خنديدن makkáránah khandídan.

Sniff, *subs.* استشمام istishmám, استنشاق istinsháq, نشق nashq.

Sniff, *verb trans. and intrans.* استشمام نمودن istishmám nimúdan, استنشاق نمودن istinsháq nimúdan, نشق نمودن nashq nimúdan, كشيدن kashídan, جلب هوا كردن jalab-i-hává kardan.

Snip, *subs.* (*Action*) قطع qat‘, برش burish, قرضه qarzah, چين chín.—(*Thing*) قطعه qit‘ah, پاره párah, قراضه qirázah, حصه hissah, بهره bahrah.

Snip, *verb*, بريدن burídan *or* burrídan, قطع كردن qat‘ kardan, چيدن chídan (*rt.* چين chín), قرض نمودن qarz nimúdan, بن بر كردن bun-bar kardan.

Snipe (*The bird Scolopax rusticola* or *gallinago*), *subs.* پاشله páshalah, مرغ شلك murgh-i-shallak, نك دراز nuk-diráz, ديك الغاب díku ’l-gháb.

Snip-snap, *subs.* گفتگوئي بي مزه guftugú,í-i-bí-mazah, صحبت خنك suhbat-i-khunuk, قال مقال qál-maqál, پت پت pit-pit.

Snivel, *subs.* آب بيني áb-i-bíní, مف muf, چلم chulum, مخاط mikhát.

Snivel, *verb*, گريستن girístan (*rt.* گري giríy). گريه كردن giryah kardan, مف بيرون دادن muf bírún dádan, چلم ريختن chulum ríkhtan, آب در ديده گرداندن áb dar-dídah gardándan.

Sniveller, *subs.* گريننده giríyandah, چلم ريز chulum-ríz, زود رنج zúd-ranj, نرم دل narm-dil.

Snob, اوباش aubásh, لوطي lútí, مشتي mushtí, بر خود بند bar-khud-band, الدنگ aldang, شخص بي سر و پا shakhs-i-bí-sar-u-pá, پيزر چي paizur-chí.

Snobbish, *adj.* اوباشي aubáshí, روستاي rústáí, دون dún, پست past, حقير haqír, بر خود بند bar-khud-band.

Snood, *subs.* شريط sharít, بند مو band-i-mú, موي مجعد mú,í-i-muja“ad.

Snore, *subs.* خره khurrah, خرخر khurkhur, خرنش khurnish, نخره nukhrah, شخره shakhrah, نفير nafír.

Snore, *verb*, خره دادن khurrah dádan, خرخر كردن khurkhur kardan, خره كشيدن khurrah kashídan, خرنش كشيدن khurnish kashídan, شخره زدن shakhrah zadan, نفير زدن nafír zadan.

Snorer, *subs.* خر خر كننده khur-khur-kunandah, خره كشنده khurrah-kashandah, نفير زننده nafír-zanandah, خره دهنده khurrah-dihandah.

Snort, *subs.* خره khurrah, شيهه shíhah, صهيل sahíl, شحنه shahnah, هلهله halhalah.

Snort, *verb*, خره كشيدن khurrah kashídan, شيهه زدن shíhah zadan, صهيل زدن sahíl zadan, شحنه كشيدن

shahnah kashídan, شحنه کشیدن halhalah kardan هلهله کردن bar-áshuftan بر آشفتن.

Snot, *subs.* murg مرگ, khilt-i-bíní خلط بيني, mukhát مخاط, chulum چلم, muf مف.

Snotty, *adj.* chulumí چلمي, mufv مفو, pachil پچل, chirk چرك.

Snout, *subs.* khartúm خرطوم, púz پوز, púzah پوزه, bíní بيني.

Snow, *subs.* barf برف, salj ثلج (*pl.* sulúj ثلوج).—(*It is perpetually covered with snow*) barf-i-jávidání mí-dárad برف جاوداني مي دارد.

Snow, *verb*, barf bárídan برف باريدن *or* ámadan آمدن.

Snow-ball, *subs.* barf-gullah برف گله, gulúlah-i-barfín گلوله برفين.

Snow-ball, *verb*, barf-gullah zadan برف گله زدن, barf-paráni kardan برف پراني كردن.

Snow-clad, *adj.* mamlú-az-barf مملو از برف, pur-barf پر برف, barf-púshídah برف پوشيده.

Snow-drift, *subs.* túdah-i-barf توده برف, tall-i-barf تل برف, barf-ambár برف انبار.

Snow-plough, *subs.* barf-parán برف پران, barf-rán برف ران, álat-i-daf'-i-salj آلت دفع ثلج.

Snow-shoe, *subs.* kafsh-i-rú-i-barfí كفش رو برفي, pauzár-i-rú-i-barfí پوزار رو برفي.

Snow-storm, *subs.* bád-i-barf باد برف, túfán-i-barf طوفان برف, barf-i-shadíd برف شديد.—(*Avalanche of snow*) shappah شپه.

Snow-white, *adj.* barf-rang برف رنگ, safíd-mánand سفيد مانند, bisyár-safíd بسيار سفيد, barf برف.

Snowy, *adj.* pur-barf پر برف, barf-nák برفناك, barfín برفين, barf-sán برف سان, musallaj مثلج, safíd سفيد, abyaz ابيض.

Snooze, *subs.* churt چرت, pínakí پينكي, kháb خواب, nu'ás نعاس.

Snooze, *verb*, churt zadan چرت زدن, pínakí zadan پينكي زدن, kháb raftan خواب رفتن, nu'ás nimúdan نعاس نمودن.

Snub, *subs.* sar-zanish سر زنش, zajr زجر, malámat ملامت, taubíkh توبيخ, nihíb نهيب, shatm شتم, zamm ذم, ta'nah طعنه.

Snub, *verb trans. and intrans.* sar-zanish nimúdan سر زنش نمودن, zajr nimúdan زجر نمودن, taubíkh kardan توبيخ كردن, gúsh-mál dádan گوشمال دادن.

Snub-nosed, *adj.* pahn-bíní پهن بيني, aftas افطس.

Snuff, *subs.* nushúq نشوق, sa'út سعوط, anfíyah انفيه, tambákú,í-i-sá,ídah تنباكوئي سائيده.—(*Of a candle*) gul گل, sar-i-fatílah سر فتيله.—(*To take snuff*) nushúq kardan نشوق كردن.—(*He is up to snuff*) kár-i-khud-rá mí-dánad كار خودرا ميداند, khailí kirm-i-kár ast خيلي كرم كار است.

Snuff, *verb trans.* bú,ídan بوئيدن, istishmám kardan استشمام كردن, bú burdan بو بردن.—(*To snuff a candle*) gul giriftan گل گرفتن, sar-i-chirágh girif-tan سر چراغ گرفتن, sar-i-sham'-rá giriftan سر شمعرا گرفتن.—*intrans.* hallalah kardan هلهله كردن, havá jalab kardan هوا جلب كردن, bád kashídan باد كشيدن.—(*Take offence*) bar-áshuftan بر آشفتن, ranjídan رنجيدن.

Snuff-box, *subs.* qútí-i-nushúq قوتي نشوق, qútí-i-anfíyah قوتي انفيه, nushúq-dán نشوق دان, anfí-yah-dán انفيه دان.

Snuffer, *subs.* mustanshiq مستنشق, mustá-shimm مستشم, bú,í-kash بوئي كش, gul-gírandah گل گيرنده, chínandah چيننده.

Snuffers, *subs.* gul-gír گلگير, miqráz-i-sham' مقراض شمع, fatílah-bur فتيله بر, sar-i-fatí-lah-chín سر فتيله چين.

Snuffle, *verb*, dar-bíní harf zadan در بيني حرف زدن, ghunnah kharj dádan غنه خرج دادن, ghin-ghin kardan غنغن كردن, migh-migh nimú-dan مغ مغ نمودن.

Snuffler, *subs.* aghann اغن, migh-migh-kun مغ مغ كن, dar-dimágh-harf-zan در دماغ حرف زن, ghunnah-kharj-dih غنه خرج ده.

Snuffles, *subs.* giriftagí-i-bíní گرفتگي بيني, nuzlah-i-bíní نزله بيني.

Snuffling, *subs.* istishmám استشمام, migh-migh-kuní مغ مغ كني, ghunnah-kharj-dihí غنه خرج دهي, ghin-ghin غنغن.

Snug, *adj.* munásib مناسب, sháyistah شايسته, láïq لائق, muváfiq موافق.—(*Concealed*) khafí خفي, nihuftah نهفته, panhán پنهان, mukhtafí مختفي. — (*A snug corner*) gúshah-i-panhán گوشه پنهان, kunj-i-ikhtifá كنج اختفا, mahall-i-khafí محل خفي, jáy-i-munazzam جاي منظم.

Snug, *verb*, dar-bar khuftan در بر خفتن, dar-baghal chasbídan در بغل چسبيدن, munzamm shudan منضم شدن, ittisál justan اتصال جستن.

Snuggle, *verb*, jil-jil kardan جل جل كردن, jil-lídan جليدن, khud-nazdík kashídan خود نزديك كشيدن, dar-paivastan در پيوستن, qurbat justan قربت جستن.

Snugly, *adv.* nazdík نزديك, nazdíkánah نزديكانه, ímanánah ايمنانه, sálimánah سالمانه.

Snugness, *subs.* sháyistagí شايستگي, pákízagí پاكيزگي, iltisáq التصاق, nazdíkí نزديكي, ikhtifá اختفا, istitár استتار.

So, *adv.* chunín چنين, ham-chunín همچنين, ham-chú همچو, ham-chí همچي (*vulg.*). [چنين *and* چنان are very generally pronounced in Persia "chinín"

and "chinán," but as they are evidently but an elliptic form of چون این chún-ín and چون آن chún-án, it seems necessary to spell them "chunín" and "chunán."] طور این ín-taur.—(*So that*) تا tá, چون chún, تا آنکه tá-án-kih, تا hattá, تا که tá-kih, علي آن 'alá-án.—(*So many or much*) اینقدر ín-qadar, آنقدر án-qadar, چندین chandín, چندان chandán.—(*So long as*) تا tá, مادامکه mádám-kih.—(*So on*) غير ذالك ghair-i-zálikha, همچنین ham-chunín.—(*So to speak*) گویا gúyá.—(*So forth*) علي هذا 'alá-házá, همچنین ham-chunín.—(*So and so, such an one*) فلان fulán, فلان کس fulán-kas, بیسار bísár, بیسار کس bísár-kas.—(*Five hundred or so*) پانصد تا pán-sad-tá.—(*So let it be*) چنین باد chunín bád, آمین ámín.—(*It is so*) چنین است chunín ast, این طور است ín-taur ast.

Soak, *verb trans.* آغشتن ágħushtan, نرم ساختن narm sákhtan, تر گردانیدن tar gardánídan, نقع کردن naq' kardan, منقوع ساختن manqú' sákhtan, نوشاندن nú-shándan, خیسانیدن khísánídan, نشر کردن nashr kardan, خیس کردن khís kardan.—*intrans.* خیسیدن khís-ídan, خیس بر داشتن khís bar-dáshtan, آب کشیدن áb kashídan, نوشیدن núshídan, رطوبت بر داشتن rutúbat bar-dáshtan, در کشیدن dar-kashídan.

Soaker, *subs.* خیساننده khísánandah, در کشنده dar-kashandah, تر سازنده tar-sázandah.—(*Drunkard*) باده آشام bádah-áshám, شراب خوار sharáb-khár, مي کش mai-kash, خمر دوست khamr-dúst.

Soap, *subs.* صابون sábún.—(*Cake of soap*) قالب صابون qálib-i-sábún.

Soap, *verb,* صابون زدن sábún zadan, صابون زني کردن sábún-zaní kardan, شستن shustan (*rt.* شوي shúy).

Soap-boiler, *subs.* صابون ساز sábún-sáz, صابون‌چي sábún-chí.

Soap-nut (*Berry of the Sapindus emarginatus*), *subs.* فندق هندي finduq-i-hindí, بندق هندي bandaq-i-hindí, رته ratah.

Soap-stone (*Steatite*), *subs.* سنگ صابون sang-i-sábún, خاك صابون khák-i-sábún.

Soap-suds, *subs.* کف صابون kaf-i-sábún.

Soapy, *adj.* صابوني sábúní, صابون وار sábún-vár, صابون زده sábún-zadah, صابون سا sábún-sá, ترم narm.

Soar, *subs.* طیران tayarán, پرش parrish, صعود sa'úd ارتفاع irtifá'.

Soar, *verb,* پریدن parídan *or* parrídan, پرواز نمودن par-váz nimúdan, طیران نمودن tayarán nimúdan, بر آمدن bar-ámadan, بلند شدن buland shudan.

Soaring, *subs.* پرواز parváz, طیران tayarán, پرش par-rish, صعود sa'úd, اعتلا i'tilá.

Sob, *subs.* اه ah, ناله nálah, گریه giryah, فغان fighán.

Sob, *verb,* گریستن girístan (*rt.* گري giríy), گریه کردن giryah kardan, آه کشیدن áh kashídan, نالیدن nálí-dan, زاري زار نمودن zárí nimúdan.

Sober, *adj.* نا سر خوش ná-sar-khush, نا مست ná-mast, با هوش bá-húsh, پرهیز گار parhíz-gár, هشیار hush-yár.—(*Sedate*) صائب sáïb, آرام árám, ساکن sákin, برد بار bard-bár, سلیم salím, معتدل mu'tadil, صاحي sáhí.

Sober, *verb,* رفع خمار کردن raf'-i-khumár kardan, هشیار ساختن hush-yár sákhtan, بهوش آوردن bi-húsh ávar-dan, علاج مستي کردن 'iláj-i-mastí kardan, صاحي نمودن sáhí nimúdan.

Soberly, *adv.* با پرهیز گاري bá-parhíz-gárí, بطور اعتدال bi-taur-i-i'tidál, از روي آرام az-rúy-i-árám, موقرانه muvaqqiránah, عاقلانه 'áqilánah.—(*As regards drink*) نا مستانه ná-mastánah, هوشیارانه húsh-yáránah, از روي هوش az-rúy-i-húsh, صاحیانه sáhíyánah.

Sober-minded, *adj.* هشیار دل hush-yár-dil, هوشمند húsh-mand, صاحب شعور sáhib-shu'úr, لطیف مزاج latíf-mizáj, با فراست bá-firásat.

Soberness, *subs.* عدم سکر 'adam-i-sukr, نا مستي ná-mastí, اعتدال i'tidál, هوشیاري húsh-yárí, هوشمندي húsh-mandí, پرهیز گاري parhíz-gárí, زهد zuhd, صحو sahv.—(*Sedateness*) آرام árám, سکون sukún, وقار vaqár, احتشام ihtishám.

Sobriety, *subs.* عدم سکر 'adam-i-sukr, نا مستي ná-mastí, اعتدال i'tidál, هوشیاري húsh-yárí, هوشمندي húsh-mandí, پرهیز گاري parhíz-gárí, زهد zuhd, صحو sahv.—(*Sedateness*) آرام árám, سکون sukún, وقار vaqár, احتشام ihtishám.

Sobriquet, *subs.* لقب laqab (*pl.* القاب alqáb).

Socage, *subs.* (*Legal term*) استحقاق istihqáq, حق امتلاك haqq-i-imtilák, اختیار ikhtiyár.

Sociability, *subs.* اهلیت ahlíyat, استئناس istïnás, انس uns, الفت ulfat, ایتلاف ítláf, مصاحبت musá-habat, معاشرت mu'ásharat, موانست müánasat.

Sociable, *adj.* مدني madaní, با الفت bá-ulfat, آلوف álúf, انوس anús, با انس bá-uns.

Sociableness, *subs.* اهلیت ahlíyat, استئناس istïnás, انس uns, الفت ulfat, ایتلاف ítláf, مصاحبت musáha-bat, معاشرت mu'ásharat, موانست müánasat.

Sociably, *adv.* از روي انس az-rúy-i-uns, بطور الفت bi-taur-i-ulfat, مستانسانه mustänisánah, متمدنانه muta-maddinánah, موٴدبانه müaddabánah.

Social, *adj.* مدني madaní, انوس anús, الوف alúf, انسي unsí.—(*Social life*) استئناس istïnás, انس uns. —(*The social evil*) فحشا fahshá, زنا zinú, فجور fujúr, قحبگي qahbagí.

Socialism, *subs.* انسیت unsíyat, موانست müánasat, مشارکت musháraka, معاشرت mu'ásharat, مصاحبت

musáhabat, علم موانست ‘ilm-i-müánasat, مذهب انسيين mazhab-i-unsíyín.

Socialist, *subs.* انسي unsí, دوست موانست müánasat-dúst, اشتراك پرست ishtirák-parast, ائتلافي ïtiláfí.

Sociality, *subs.* اهليت ahlíyat, استئناس istïnás, انس uns, صحبت suhbat, آميزش ámízish, ائتلاف ïtiláf, ايتناس ítnás.

Socialize, *verb,* ايتناس دادن ítnás dádan, ائتلاف بخشيدن ïtiláf bakhshídan, قابل انس گردانيدن qábil-i-uns gardánídan, شايسته الفت و دوستي ساختن sháyistah-i-ulfat va dústí sákhtan.

Socially, *adv.* بطريق ائتلاف bi-taríq-i-ïtiláf, بطور موانست bi-taur-i-müánasat, مطابق آيين صحبت mutábiq-i-áyín-i-suhbat, بطرز انس و الفت bi-tarz-i-uns va ulfat.

Society, *subs.* معاشرت mu‘ásharat, معاشرت خلق mu-‘ásharat-i-khulq, موانست müánasat, عشرت ‘ishrat, عمران ‘umrán, صحبت suhbat.—(*Companionship*) صحبت suhbat, مصاحبت musáhabat, رفاقت rafáqat, شراكت shirákat, مشاركت musháraka‘at, همراهي hamráhí, مشايعت musháya‘at, رفيقي rafíqí, رفقت rafaqat, ائتلاف ïtiláf. — (*Body of persons*) شركت shirkat, جمعيت jam‘íyat, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf).—(*In society*) در مجالس و محافل dar-majális va maháfil.

Socinian, *subs.* سوسيني súsíní (European).

Socinianism, *subs.* مذهب سوسينوس mazhab-i-súsínús (European), سوسينيت súsíníyat (European).

Sock, *subs.* جوراب júráb, موزه múzah, پا پوش pá-púsh.

Socket, *subs.* خانه khánah, جا já, محل mahall, جايگاه jáy-gáh, سوراخ súrákh, شمعگاه sham‘-gáh.—(*Of the eye*) چشمخانه chashm-khánah.

Socratic, *adj.* سقراطي suqrátí (European).—(*Interrogative*) استفهامي istifhámí, سوالي süálí.

Socratically, *adv.* بطريق سقراطيس bi-taríq-i-suqrátís (European).—(*Interrogatively*) بطور استفهام bi-taur-i-istifhám, بطرز سوال bi-tarz-i-süál.

Socratism, *subs.* سقراطيت suqrátíyat (European), مذهب سقراطيس mazhab-i-suqrátís (European).

Sod, *subs.* كلوخ kulúkh, سند sind, چمن chaman, مور maur, صفحه safhah, سطح sat,h, كسك kasak, عزق ‘azq.—*adj.* كلوخي kulúkhí, سندي sindí, چمن دار chaman-dár, مور دار maur-dár.

Sod, *verb,* سند پوش نمودن sind-púsh nimúdan, چمن پوش كردن chaman-púsh kardan, مور نشان ساختن maur-nishán sákhtan.

Soda, *subs.* نطرون natrún, اشنان ushnán, قلياب قمي qalyáb-i-qamí.—*adj.* نطروني natrúní, قلياب qalyábí.

Sodality, *subs.* رفاقت rifáqat, صحبت suhbat, اجتماع ijtimá‘, ائتلاف ïtiláf.

Soddy, *adj.* سندي sindí, چمني chamaní, موري maurí.

Sodii biboras (*Borax*), *subs.* بورق búraq, ملح الصاغه milhu ’s-sághah, تنكار tin-kár.

Sodii carbonas, *subs.* قلي qilí, ملح القلي milhu ’l-qilí, شخار shikhár, طين گاذر tín-i-gázur.

Sodii chloridum (*Salt*), *subs.* نمك namak, نمك خوردني namak-i-khurdaní, نمك طعام namak-i-ta‘ám, ملح milh, ملح العجين milhu ’l-‘ajín.

Sodium, *subs.* قلياب qalyáb, قلياييت qalyábíyat.

Sodomite, *subs.* فاعل fá‘il, لاطي látí, لوطي lútí, بچه باز bachchah-báz, امرد باز amrad-báz, ابنه دار ubnah-dár.

Sodomy, *subs.* لواطه livátah, اغلام ighlám, ابنه ubnah, بچه بازي bachchah-bází.—(*Addiction to sodomy*) نا خوشي ابنه ná-khushí-i-ubnah.—(*The pathic, a catamite*) ملوط malút, مفعول maf‘úl, مأبون mäbún, پشت pusht, مخنث mukhannas, زن طبيعت zan-tabí‘at.—(*To entice to commit the crime*) پيله كردن pílah kardan, حيزي كردن hízí kardan.

Sofa, *subs.* سرير sarír, مهاد mihád, تخت takht, نيم تخت ním-takht, متكا muttaká, سكو sakú, پلنگ palang (Hind.) صفه saffah (European).

Sofett, *subs.* تخت‌چه takhtchah, تخت كوچك takht-i-kúchik, سرير كوچك sarír-i-kúchik.

Soffit, *subs.* تخته پوش takhtah-púsh, سقف بندي saqf-bandí, سقف saqf.

Sofi, *subs.* صوقي súfí, درويش darvísh, اهل حال ahl-i-hál, حكيم hakím (*pl.* حكما hukamá), فيلسوف fílasúf.

Sofism, *subs.* صوفيت súfíyat, تصوف tasavvuf, درويشي darvíshí, فقر faqr, حكمت hikmat, فلسفه falsafah.

Soft, *adj.* (*Things*) نرم narm, ملائم muláïm, نازك názuk, نوشين núshín, رقيق raqíq, ياواش yávásh.—(*Persons*) كم دل kam-dil, بي جرأت bí-jurät, نازكدل názuk-dil.—(*Mad*) شوريده shúrídah, ديوانه dívánah, مجنون majnún.—(*A soft sky*) هوائي معتدل havá,í-i-mu‘tadil.—(*A soft answer*) جواب نرم javáb-i-narm.—(*Soft music*) نغمه خوش naghmah-i-khush, آهنگ دلپسند áhang-i-dil-pasand.—*adv.* آهسته áhistah, ياواش yávásh, يواش yavásh, سنگنك sanganak, نرم نرم narm-narm, ملائمانه muláïmánah.

Soften, *verb trans.* ملائم كردن muláïm kardan, نرم narm kardan, تليين نمودن talyín nimúdan.—(*Assuage*) بحد اعتدال آوردن bi-had-i-i‘tidál ávardan, اعتدال بخشيدن i‘tidál bakhshídan, تخفيف دادن takhfíf dádan, فرو نشاندن furú nishándan, تسكين دادن taskín dádan.—*intrans.* نرم شدن narm shudan, ملائم گشتن muláïm gashtan, سازگار گرديدن sázigár gardídan, رفق نمودن rifq nimúdan, باب طبع شدن báb-i-tab‘ shudan.

Softly, *adv.* آهسته áhistah, یاواش yávásh, یواش yavásh, سنگنك sanganak, نرم نرم narm-narm, ملائمانه muláïmánah.

Softner, *subs.* ملین mulayyin, نرم ساز narm-sáz, آرام ده áram-dih, منقاد ساز munqád-sáz.

Softness, *subs.* (*Things*) نرمي narmí, ملایمت mulá-yamat, نازکي názukí, آهستگي áhistagí, لین lín, سادگي sádagí, خوش آیندي khush-áyandí.—(*Persons*) کم دلي kam-dilí, بي جرأتي bí-jurátí, نازك دلي názuk-dilí.—(*Madness*) شوریدگي shúrídagí, دیوانگي dívánagí, مجنونیت majnúníyat.

Soggy, *adj.* تر tar, مرطوب martúb, آب دار áb-dár, پر آب pur-áb.

So ho ! *interj.* اي ai, یا yá, هاي hái.

Soi-disant, *adj.* خود طلب khud-talab, خود فکر khud-fikr, خود پسند khud-pasand, مدعي mudda'í.

Soil, *subs.* (*Ground*) زمین zamín, خاك khák, ارض arz, بر bar, تراب turáb.—(*Dirt*) چرك chirk, لجن lajan, ادباري idbárí, کثافت kasáfat, دسومت dusúmat.—(*Stain*) لکه lakkah, داغ dágh, عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb).

Soil, *verb*, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), نا پاك کردن nápák kardan, ملوث ساختن mulavvas sákhtan, نجس کردن najs kardan, چرك ساختن chirk sákhtan, توسیخ نمودن tausíkh nimúdan, کود دادن kúd dádan, خصیل دادن khasíl dádan, علف سبز خوراندن 'alaf-i-sabz khurándan.—(*Stain*) تیره کردن tírah kardan, لکه گذاشتن lakkah guzáshtan, چرکین ساختن chirkín sákhtan.—*intrans.* چرك شدن chirk shudan, داغ گرفتن dágh giriftan.

Soirée, *subs.* شب نشیني shab-nishíní, شب چره shab-charah, مجلس چاي خوري majlis-i-cháí-khurí, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), بزم bazm.

Sojourn, *subs.* اقامت iqámat, توقف tavaqquf, مکث maks, لبث labs, سکونت sukúnat, درنگ dirang.

Sojourn, *verb*, اقامت نمودن iqámat nimúdan, مقیم شدن muqím shudan, قرار کردن qarár kardan, بسر بردن bi-sar burdan, غریب وار ماندن gharíb-vár mándan, درنگ کردن dirang kardan, لبث نمودن labs nimúdan.

Sojourner, *subs.* متوطن mutavattin, ساکن sákin, باشنده báshandah, مقیم muqím, غریب gharíb, مسافر musáfir.

Sojournment, *subs.* اقامت iqámat, توقف tavaqquf, مکث maks, لبث labs, سکونت sukúnat, درنگ dirang.

Solace, *subs.* فرح farah, تسلي tasallí, تسلیت tasliyat, دلاسائي dil-ásá,í, اطمئنان itmïnán, سلوت salvat, روح rauh, راحت ráhat, آرام árám.

Solace, *verb*, فرح بخشیدن farah bakhshídan, علاقه 'aláqah dádan, تسلي دادن tasallí dádan, آرام árám bakhshídan, راحت آوردن ráhat ávardan, دل گرم کردن dil garm kardan, دل خوش ساختن dil khush sákhtan.

Solacement, *subs.* فرح farah, تسلي tasallí, تسلیت tasliyat, دلاسائي dil-ásá,í, اطمئنان itmïnán, سلوت salvat, روح rauh, راحت ráhat, آرام árám.

Solanum, *subs.* (*A genus of plants*) حدق بري hadaq-i-barrí, بادنجان بري bádinján-i-barrí.

Solanum lycopersicum (*Lycopersicum esculentum—Tomato—Love apple*), *subs.* بادنجان فرنگي bádinján-i-farangí.

Solanum melongena (*Brinjal*), *subs.* بادنجان bádinján.

Solanum miniatum (*Felonwort*), *subs.* تاجریزي tájrízí.

Solanum nigrum (*The garden nightshade*), *subs.* عنب الثعلب اسود 'anabu 's-sa'lab-i-asvad, روباه تربك rúbáh-turbuk-i-siyáh, انگور روباه سیاه angúr-i-rúbáh-i-siyáh, سگ انگور سیاه sag-angúr-i-siyáh.

Solanum ovigerum, *subs.* بادنجان سفید bádinján-i-safíd.

Solanum rubrum (*Vegetable*), *subs.* عنب الثعلب احمر 'anabu 's-sa'lab-i-ahmar, روباه تربك سرخ rúbáh-turbuk-i-surkh, انگور روباه سرخ angúr-i-rúbáh-i-surkh, سگ انگور سرخ sag-angúr-i-surkh.

Solanum tuberosum (*Potato-plant*), *subs.* سیب زمین síb-i-zamín.

Solar, *adj.* شمسي shamsí, آفتابي áftábí. — (*Solar system*) نظام شمسي nizám-i-shamsí.

Sold, *part.* فروخته furúkhtah. — (*To be sold*) بفروش رفتن bi-furúsh raftan.

Solder, *subs.* لحیم lahím, قلع qal', کید kaid.

Solder, *verb*, لحیم کردن lahím kardan, وصل نمودن vasl nimúdan, جوش دادن júsh dádan, مرصوص نمودن marsús nimúdan.

Soldier, *subs.* سپاهي sipáhí, عسکري 'askarí, لشکري lashkarí, سرباز sarbáz.—(*Of infantry*) سرباز sarbáz. —(*Of cavalry*) سوار suvár.—(*Of king's body-guard*) جانباز ján-báz, فوج خاصه fauj-i-khássah, غلام رکابي ghulám-i-rikábí, غلام شاهي ghulám-i-sháhí.—(*Artilleryman*) توپچي túp-chí.—(*Pioneer*) بیلدار bíl-dár.—(*Regular soldier*) سپاه منتظم sipáh-i-muntazim.—(*Irregular soldier*) سپاه غیر منتظم sipáh-i-ghair-i-muntazim.—(*He is an old soldier*, i.e. *is experienced*) شتر نقاره خانه است shutur-i-naqqárah-khánah ast, گرگ باران دیده است garg-i-bárán-dídah ast.

Soldierliness, *subs.* سربازي sarbází, عسکر منشي 'askar-manishí.—(*Bravery*) دلیري dilírí, شجاعت shujá'at, مردانگي mardánagí.

Soldierly, *adj.* صفت سرباز sarbáz-sifat, منش عسكر 'askar-manish.—(*Brave*) شجاع shujá', دلير dilír, محترم muhtaram.

Soldiership, *subs.* سربازي sarbází, منشي عسكر 'askar-manishí.—(*Bravery*) شجاعت shujá'at, دليري dilírí, مردانگي mardánagí.

Soldiery, *subs.* عسكر 'askar, سرباز sarbáz, سپاه sipáh, اردو urdú, قشون qushún.

Sole, *subs.* (*Pleuronectes solea—Fish*) كوشك kaushak. —(*Of the foot*) كف پا kaf-i-pá.—(*Of a shoe*) ته كفش tah-i-kafsh, كف ارمي kaf-i-urusí.—*adj.* مجرد mujarrad, واحد váhid, وحد vahd, منفرد munfarid, يگان yagán, فريد faríd, تنها tanhá.

Sole, *verb*, انداختن *or* كف ساختن kaf sákhtan *or* andákhtan, ته درست كردن tah durust kardan.

Solecism, *subs.* غلط ghalat, بيقاعدگي bí-qá'idagí, لهن lahan (*pl.* الحان alhán), تلحين talhín, بربريت barbaríyat, عجمه 'ajamah.

Solecist, *subs.* غلط كار ghalat-kár, بيقاعده گو bí-qá'idah-gú, بربري barbarí, اعجمي a'jamí, ملحن mulahhin, لهن آور lahan-ávar.

Solecistic, *adj.* نا صحيح ná-sahíh, غير صحيح ghair-i-sahíh, پر غلط pur-ghalat, بيقاعده bí-qá'idah, غير مصطلح ghair-i-mustalih.

Solecize, *verb*, غلط ادا نمودن ghalat adá nimúdan, بيقاعده كلام كردن bí-qá'idah kalám kardan, تلحين نمودن talhín nimúdan, بربريت كردن barbaríyat kardan.

Solely, *adv.* محضاً mahzan, بس bas, منفرداً munfaridan, فرداً fardan, فقط faqat.

Solemn, *adj.* هيبتوار haibat-vár, پر هيبت pur-haibat, محترم muhtaram, موقر muvaqqar, متعبس muta'abbis, جليل jalíl, عظيم 'azím, با وقار bá-vaqár, با جد bá-jadd, مجد mujidd.—(*A solemn warning*) انذار مجد inzár-i-mujidd, تهديد شديد tahdíd-i-shadíd.

Solemnness, *subs.* هيبت haibat, وقار vaqár, عظمت 'azamat, حشمت hashmat, سنگيني sangíní, جديت jaddíyat.

Solemnity, *subs.* هيبت haibat, وقار vaqár, تمكين tamkín, حرمت hurmat, جلالت jalálat, قدامت quddásat, عمدگي 'umdagí, سنگيني sangíní, اهتمام ihtimám.

Solemnization, *subs.* تعظيم ta'zím, تكريم takrím, اجرائي مراسم ijrá'í-i-marásim, حفظ رسوم hifz-i-rusúm, رعايت حقوق ri'áyat-i-huqúq.—(*Of marriage*) عقد 'aqd, نكاح nikáh, عروسي 'arúsí.

Solemnize, *verb*, اجرائي مراسم كردن ijrá'í-i-marásim kardan, رعايت حقوق نمودن ri'áyat-i-huqúq nimúdan, با تعظيم نگاه داشتن bá-ta'zím nigáh dáshtan, با احترام bá-ihtirám i'lán kardan.—(*To solemnize marriage*) عقد نكاح بستن 'aqd-i-nikáh bastan.

Solemnly, *adv.* با هيبت bá-haibat, موقرانه muvaqqaránah, مجللانه mujallalánah, بطور احترام bi-taur-i-ihtirám, مجدانه mujiddánah, از روي تعظيم az-rúy-i-ta'zím.

Soleness, *subs.* تنهائي tanhá'í, وحدت vahdat, انفراد infirád, تفرد tafarrud, يگانگي yagánagí.

Solicit, *verb*, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), در خواست نمودن dar-khást nimúdan, التماس كردن iltimás kardan, تمنا نمودن tamanná nimúdan, نياز كردن niyáz kardan, نيازيدن niyázídan, الجا نمودن iljá nimúdan, الحاح نمودن ilháh nimúdan, مستدعي بودن mustad'í búdan, دعا كردن du'á kardan, استدعا نمودن istid'á nimúdan, مطالبه نمودن mutálabah nimúdan, طلبيدن talabídan.

Solicitation, *subs.* در خواست dar-khást, نياز niyáz, استدعا istid'á, ادعا iddi'á, الحاح ilháh, تمنا tamanná, ترجي tarajjí, التماس iltimás, ملتمس multamis.

Solicitor, *subs.* وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), قانون دان qánún-dán, واسطه شرعي vásitah-i-shar'í.—(*Solicitor-General*) وكيل اعظم vakíl-i-a'zam, واسطه شاهي vásitah-i-sháhí, مدبر امور سلطنتي mudabbir-i-umúr-i-saltanatí.

Solicitous, *adj.* مشتاق mushtáq, متفكر mutafakkir, مشوش mushavvash, انديشه مند andíshah-mand, شائق sháïq, آرزو مند árzú-mand, طالب tálib, مستدعي mustad'í, ملح mulihh.

Solicitously, *adv.* مستدعيانه mustad'íyánah, مشتاقانه mushtáqánah, متفكرانه mutafakkiránah, انديشه مندانه andíshah-mandánah, با كمال اهتمام bá-kamál-i-ihtimám, از روي اعتنا az-rúy-i-i'tiná.

Solicitress, *subs.* وكيله vakílah, مستدعيه mustad'íyah, ملحه mulihhah.

Solicitude, *subs.* اعتنا i'tiná, دقت نظر diqqat-i-nazar, پروا parvá, انديشه andíshah, اهتمام ihtimám, تبلبل tabalbul.—(*To exhibit solicitude*) اعتنا نمودن i'tiná nimúdan.

Solid, *subs.* صلدي suldí, صلبي sulbí, استواري ustuvárí, يك پارچگي yak-párchagí.—*adj.* مصمت musmit, صلد suld, صلب sulb, ميان پر miyán-pur, محكم muhkam, اصيل asíl, يك پارچه yak-párchah, مؤكد müakkad, اكيد akíd, منجمد munjamid, سخت sakht, راسخ rásikh, مكين makín, استوار ustuvár, وثيق vasíq, رزين razín, ثابت sábit, ركين rakín, قوي qaví, فراثق farásiq, مضبوط mazbút, متين mutín, مستحكم mustahkim, رصين rasín, مرصوص marsús.—(*Solid angle*) زاويه مصمته záviyah-i-musmitah, زاويه مجسمه záviyah-i-mujassamah.—(*Solid body*) جسم ثابت jism-i-sábit, جسم صلب jism-i-sulb. —(*Solid figures*) اشكال مجسمه ashkál-i-mujassamah. —(*They presented a solid front of opposition*) بطور

سخت در صدد معارضه بر آمدند bi-taur-i-sakht dar-sadad-i-mu'árazah bar-ámadand.

Solidarity, *subs.* اشتراك فوائد ishtirák-i-faváïd, اتحاد غرض ittihád-i-gharaz, اتفاق تام ittifáq-i-támm.

Solidification, *subs.* تصميت tasmít, تشديد tashdíd, تصليد taslíd, جمع در يك مركز jam'-dar-yak-markaz, متانت دهي matánat-dihí, متصل سازي muttasil-sází.

Solidify, *verb,* مصمت ساختن musmit sákhtan, متانت دادن matánat dádan, مضبوط كردن mazbút kardan, استواري بخشيدن ustuvárí bakhshídan, مستحكم نمودن mustahkim nimúdan, استحكام بخشيدن istihkám bakhshídan.—(*Metaphorically*) دوام دادن davám dádan, بر قرار داشتن bar-qarár dáshtan, يك پارچه ساختن yak-párchah sákhtan.

Solidity, *subs.* متانت matánat, رزانت razánat, رصانه rasánah, صلبيت sulbíyat, يك پارچگي yak-párchagí, استحكام istihkám, سختي sakhtí, قويت qavíyat, مضبوطي mazbútí, استواري ustuvárí, پايداري páyadárí, قوام qavám, دوام davám.

Solidly, *adv.* قويا qavíyan, بطور مضبوط bi-taur-i-mazbút, مستحكمانه mustahkimánah, بطريق محكم bi-taríq-i-muhkam, استوارانه ustuváránah, مرصوصانه marsúsánah.

Solidness, *subs.* صلبيت sulbíyat, مضبوطي mazbútí, محكمي muhkamí, رزانت razánat, متانت matánat, استواري ustuvárí, پايداري páyadárí, قوام qavám, دوام davám.

Solidungulous, *adj.* (*Zoological term*) مضبوط سم mazbút-sum, يك پارچه سم yak-párchah-sum, آهنين سم áhanín-sum.

Solifidian, *subs.* ايمان پرست ímán-parast, ايماني ímání, ايمان دوست ímán-dúst.

Soliloquize, *verb,* با خود حرف زدن bá-khud harf zadan, با نفس تكلم نمودن bá-nafs takallum nimúdan, خطاب بخود كردن khitáb bi-khud kardan, خود بخود گفتگو كردن khud-bi-khud guftugú kardan.

Soliloquy, *subs.* مكالمه با نفس mukálamah-bá-nafs, گفتگو با خويش guftugú-bá-khísh, خطاب بخود khitáb-bi-khud, تكلم با خويشتن takallum bá-khíshtan.

Soliped, *subs.* (*Zoological term*) يك سم yak-sum, ذي ظفر zí-zufr, سم نا شكافته sum-ná-shikáftah, يك پارچه سم yak-párchah-sum.

Solitaire, *subs.* (*Ornament worn by women, a spray of jewellery*) چتر chatr.

Solitare, *subs.* (*Hermit*) منزوي munzaví, گوشه نشين gúshah-nishín, راهب ráhib (*pl.* رهبا ruhabá), درويش darvísh, خلوت گزين khilvat-guzín.—(*Game*) بازي يك نفره bází-i-yak-nafarah, بازي يك شخصه bází-i-yak-shakhsah.

Solitarily, *adv.* بتنهائي bi-tanhá'í, در خلوت dar-khilvat, منزويانه munzavíyánah, منفردانه munfaridánah, متوحشانه mutavahhishánah.

Solitariness, *subs.* تنهائي tanhá'í, خلوت khilvat, انزوا inzivá, انفراد infirád, توحش tavahhush, خرابي kharábí.

Solitary, *subs.* تنها نشين tanhá-nishín, خلوت گزين khilvat-guzín, منفرد munfarid, منزوي munzaví, متوحش mutavahhish.—*adj.* تنها tanhá, تن تنها tan-i-tanhá, مفرد mufarrad, منفرد munfarid, واحد váhid, وحد vahd, فرد fard (*pl.* افراد afrád), مجرد mujarrad, منحرد munharid, منزوي munzaví, موحش múhish.

Solitude, *subs.* وحشه vahshah, خلوت khilvat, تنهائي tanhá'í, وحدت vahdat, توحد tavahhud, تجرد tajarrud, انفراد infirád, تفرد tafarrud, انزوا inzivá, گوشه گيري gúshah-girí.

Solmization, *subs.* تكرار نغمه tikrár-i-naghmah, ميزان موسقي mízán-i-músiqí, نوا سنجي navá-sanjí.

Solo, *subs.* سرود يك آوازي surúd-i-yak-ávází, نغمه يك شخص naghmah-i-yak-shakhs, تنها سرائي tanhá-sará'í.

Solstice, *subs.* (*Summer*) رأس جدي räs-i-jadí.—(*Winter*) رأس سرطان räs-i-saratán.

Solstitial, *adj.* رأس جدي räs-i-jadí, رأس سرطاني räs-i-saratání, تير ماهي tír-máhí, دي ماهي dí-máhí.

Solubility, *subs.* گدازش gudázish, گدازش پذيري gudázish-pazírí, انحلال inhilál, ذوبان zaubán, حل پذيري hall-pazírí, آب شدني áb-shudaní.—(*As a question, &c.*) حل hall, رفع raf', تيسير taisír, تسهيل tas,híl, قطع يابي qat'-yábí, انفصال infisál.

Soluble, *adj.* حل شدني hall-shudaní, حل پذير hall-pazír, گدازش پذير gudázish-pazír, ذائب záïb, آب شونده áb-shavandah..—(*As a question*) حل شونده hall-shavandah, رفع يابنده raf'-yábandah, تيسير ياب taisír-yáb, قطع شونده qat'-shavandah, فيصل پذير faisal-pazír.

Solubleness, *subs.* گدازش gudázish, گدازش پذيري gudázish-pazírí, انحلال inhilál, ذوبان zaubán, حل پذيري hall-pazírí, آب شدني áb-shudaní.—(*As a question, &c.*) حل hall, رفع raf', تيسير taisír, تسهيل tas,híl, قطع يابي qat'-yábí, انفصال infisál.

Solution, *subs.* گدازش gudázish, ذوبان zaubán, ذوب zaub, گداخته gudákhtah, آب شده áb-shudah.—(*Of a difficulty, question, &c.*) حل hall, كشف kashf, تعبير ta'bír, رفع raf', قطع qat', فيصله faisalah, تفسير tafsír, ايضاح ízáh.

Solutive, *adj.* حل كننده hall-kunandah, حلال hallál, محلل muhallil, مرقق muraqqiq, ملين mulayyin, مسهل mus,hil.

Solvability, *subs.* (*As substances*) حل شدني hall-shudaní, آب شدني áb-shudaní.—(*As debts*) قود ادائي دين

qúvah-i-adá,í-i-dain, قدرت توفيه qadrat-i-taufiyah, استطاعت ايفا istitá'at-i-ífá, توانائي ادائي قرض tavánáí-i-adá,í-i-qarz. — (*As questions*) ايضاح پذيري ízáh-pazírí, رفع پذيري raf'-pazírí.

Solvable, *adj.* (*As substances*) حل شونده hall-shavandah, آب شدني áb-shudaní.—(*As debts*) ادا شدني adá-shudaní, توفيت پذير taufiyat-pazír.—(*As questions*) ايضاح پذير ízáh-pazír, رفع پذير raf'-pazír.

Solve, *verb*, (*Dissolve*) حل كردن hall kardan, آب كردن áb kardan, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), از هم جدا ساختن az-ham jidá sákhtan.—(*Question, &c.*) حل نمودن hall nimúdan, رفع نمودن raf' nimúdan, قطع كردن qat' kardan, فيصل دادن faisal dádan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), آشكار كردن áshikár kardan.

Solved, *part.* محلول mahlúl.—(*Question, &c.*) حل شده hall-shudah, انفصال يافته infisál-yáftah, قطع شده qat'-shudah.—(*To be solved*) حل شدن hall shudan, مصمم شدن musammam shudan, آب شدن áb shudan, مائع گشتن máï' gashtan.

Solvency, *subs.* قدرت ادائي دين qadrat-i-adá,í-i-dain, استطاعت ايفائي قرض istitá'at-i-ífá,í-i-qarz, تصفيه حساب tasfiyah-i-hisáb.

Solvend, *subs.* چيز آب شدني chíz-i-áb-shudaní, چيز گداختني chíz-i-gudákhtaní.

Solvent, *subs.* حلال hallál, محلل muhallil, آب كننده áb-kunandah, تيزاب tíz-áb.—*adj.* بي دين bí-dain, نا قرضمند ná-qaraz-mand. — (*Dissolving*) گدازنده gudázandah, مذوب muzavvib, مذيب muzíb, حل كننده hall-kunandah, آب كننده áb-kunandah.

Solver, *subs.* حل سازنده hall-sázandah, ايضاح كننده ízáh-kunandah, مفسر mufassir, مبين mubayyin.

Somatology, *subs.* علم اجسام 'ilm-i-ajsám, معرفت مواد ma'rifat-i-mavádd.

Sombre, *adj.* تيره tírah, سياه siyáh, تاريك tárík, مظلم muzlim, مكدر mukaddar, تار tár, غاسق ghásiq, اسود asvad.

Sombrous, *adj.* سياه siyáh, تيره tírah, مظلم muzlim, كدر kadir, تار tár.

Some, *adj.* چند chand, چند تا chand-tá, قدري qadrí, بعضي ba'zí, برخي barkhí.

Somebody, *subs.* كسي kasí, شخصي shakhsí, يكي yakí, آدم ádam.

Somehow, *adv.* بوجهي bi-vajhí, بنوعي bi-nau'í, بطوري bi-taurí, بهر صورت bi-har-súrat, بهر نوع كه باشد bi-har-nau'-kih-báshad.

Somersault, *subs.* پشتك pushtak.—(*To make a somersault*) پشتك بر داشتن *or* زدن pushtak bar-dáshtan *or* zadan, وارونه زدن várúnah zadan, معلق زدن mu'allaq zadan.

Something, *subs.* چيزي chízí, قدري qadrí, شيئي shai,í.—(*There is something in this*) در اين چيزكي هست dar-ín chízakí hast.

Some time, *subs.* يك وقتي yak-vaqtí, گاهي gáhí, زماني zamání.—(*Some time or other*) وقتي از اوقات vaqtí-az-auqát.

Sometimes, *adv.* گاه گاه gáh-gáh, گاهي gáhí, احيانا ahyánan, گاه وقتي gáh-vaqtí, آنا آنا ánan-ánan, بعضي اوقات ba'zí-auqát.—(*Sometimes good, at others bad*) گاهي خوب گاهي بد gáhí khub gáhí bad.

Somewhat, *subs.* قدري qadrí, جزوي juzví, اندكي andakí, برخي barkhí, شطري shatrí, شمه shammah, چيزي chízí, ذره zarrah.—*adv.* قليلا qalílan, كمي kamí, قدري qadrí.

Somewhere, *adv.* جاي ják, بجاي bi-ják, يك جاي yak-ják, بسمتي bi-samtí.—(*Somewhere else*) جاي ديگر ják-i-dígar.

Somnambulate, *verb*, در خواب راه رفتن dar-kháb ráh raftan, خوابناكانه سير كردن kháb-nákánah sair kardan, خواب روي كردن kháb-raví kardan.

Somnambulation, *subs.* در خواب راه روي dar-kháb-ráh-raví, مشي در خواب mashí-dar-kháb, خواب راه روي kháb-ráh-raví.

Somnambulic, *adj.* در خواب راه رو dar-kháb-ráh-rau, خواب راه رو kháb-ráh-rau, ماشي در نوم máshí-dar-naum.

Somnambulism, *subs.* در خواب راه روي dar-kháb-ráh-raví, خواب راه روي kháb-ráh-raví, مشي در نوم mashí-dar-naum, مشي در حالت منام mashí-dar-hálat-i-manám.

Somnambulist, *subs.* در خواب راه رونده dar-kháb-ráh-ravandah, خواب راه رونده kháb-ráh-ravandah, مشي كننده در نوم mashí-kunandah-dar-naum, در منام مشي كننده dar-manám-mashí-kunandah.

Somniferous, *adj.* خواب آور kháb-ávar, منوم munavvim, نعاس انگيز nu'ás-angíz, رقاد آور ruqád-ávar, هجوم بخش hujúm-bakhsh.

Somniloquist, *subs.* در خواب حرف زننده dar-kháb-harf-zanandah, در نوم سخن گوينده dar-naum-sukhun-gúyandah, در منام تكلم كننده dar-manám-takallum-kunandah, سخن گوئي در خواب sukhun-gú,í-dar-kháb.

Somniloquy, *subs.* در خواب حرف زني dar-kháb-harf-zaní, در نوم سخن گوئي dar-naum-sukhun-gú,í, تكلم در منام takallum-dar-manám.

Somnipathy, *subs.* خواب تاثيري kháb-i-täsírí, نوم ناشي از تاثير naum-i-náshí-az-täsír, تنويم مصنوعي tanvím-i-masnú'í, مسمرزم masmarizm (European).

Somnolence, *subs.* ميل خواب mail-i-kháb, حالت نوم

hálat-i-naum, خواب آلودگي kháb-álúdagí, چرت زني churt-zaní.

Somnolent, *adj.* مائل بخواب máïl-bi-kháb, خواب آلود kháb-álúd, چرت زن churt-zan, نعاس nu'ás.

Son, *subs.* فرزند farzand, پسر pisar, ولد valad, ابن ibn (*pl.* بنون banún), پور púr (*obs.*).—(*In composition*) زاده zádah, اغلو ughlú, اوغلي úghlí.—(*Degenerate son*) پسر نا خلف pisar-i-ná-khalaf.—(*An only son*) ابن وحيد ibn-i-vahíd, فرزند يگانه farzand-i-yagánah. —(*Eldest son*) پسر امجد pisar-i-amjad.—(*Son-in-law*) داماد dámád, ربيب rabíb, نبيره nabírah.—(*Adopted son*) پسر متبنيٰ pisar-mutabanná, پسر خوانده pisar-khándah.—(*God-son*) پسر خوانده pisar-khándah.—(*Grandson*) نوه navah, نواده navádah, فرزند زاده farzand-zádah.—(*Son of Adam*) بني آدم baní-ádam.—(*Son of a king*) شاه زاده sháh-zádah.—(*Of a nobleman*) آمير زاده ámír-zádah.

Sonata, *subs.* نغمه يك آلتي naghmah-i-yak-álatí, آهنگ يك سازي áhang-i-yak-sází.

Song, *subs.* سرود surúd, تصنيف tasníf (*pl.* تصنيفات tasnífát), تصنيفك tasnífak, آواز áváz, غنا ghiná, نغمه naghmah, نوا navá, ترانه taránah.—(*Poesy*) شعر shi'r (*pl.* اشعار ash'ár), بيت bait, نظم nazam.—(*To sing a song*) تصنيف به آوازه خواندن tasníf-bi-ávázah khándan.

Songster, *subs.* آوازه خوان ávázah-khán, خواننده khánandah, قوال qavvál, نغمه سنج naghmah-sanj, نوا خوان navá-khán, مغني mughanní.—(*Bird*) خوش آواز khush-áváz, نوا ريز navá-ríz, خوش صوت khush-saut.

Songstress, *subs.* آوازه خوان ávázah-khán, خواننده khánandah, قوال qavvál, نغمه سنج naghmah-sanj, نوا خوان navá-khán, مغني mughanní.

Soniferous, *adj.* مصوت musavvit, صوت آور saut-ávar, آواز ده áváz-dih, صدا ده sidá-dih.

Sonnet, *subs.* غزل ghazal, قصيده كوچك qasídah-i-kúchik, قطعه qit'ah.

Sonneteer, *subs.* غزل گو ghazal-gú, قصيده كوچك ساز qasídah-i-kúchik-sáz, شاعر كوچك shá'ir-i-kúchik, قطعه ساز qit'ah-sáz.

Sonorific, *adj.* مصوت musavvit, صوت آور saut-ávar, آواز ده áváz-dih, صدا ده sidá-dih.

Sonorous, *adj.* طنطان tantán, مطنطن mutantin, صدا ده sidá-dih, آواز ده áváz-dih.

Sonorously, *adv.* مطنطنانه mutantinánah, صدا دهان sidá-dihán, آواز دهان áváz-dihán, به آواز بلند bi-ávaz-i-buland, بصوت رفيع bi-saut-i-rafí'.

Sonorousness, *subs.* طنطنه tantanah, صدا دهي sidá-dihí, آواز دهي áváz-dihí, تصويت tasvít, رفع صوت raf'-i-saut, صوت رفيع saut-i-rafí'.

Sonship, *subs.* بنوت bunúvat, فرزندي farzandí, پسري pisarí, صفت ابن sifat-i-ibn, ابنيت ibníyat.

Soon, *adv.* زود zúd, بزودي bi-zúdí, سرعتاً sur'atan, عنقريب 'an-qaríb, جلد jild, زو zú (*vulg.*), زي zí (*vulg.*).—(*As soon as*) همان hamán, همانكه hamán-kih, همين hamín, همينكه hamín-kih, هر گاهكه har-gáh-kih, چون chún, بمجرد bi-mujarrad, بمحض bi-mahz, در حالتيكه dar-hálatí-kih, جخ jakh (*vulg.*).—(*Sooner or later*) زود يا دير خواه زود zúd-yá-dír, خواه دير خواه kháh-dír-kháh-zúd, يك وقتي از اوقات yak-vaqtí-az-auqát. —(*Sooner if possible*) اگر ممكن باشد ديگر زودتر agar mumkin báshad dígar zúdtar, زودتر اگر ممكن باشد zúdtar agar mumkin báshad.—(*Sooner this than that*) اين بر آن تقدم دارد ín bar-án taqaddum dárad. —(*They will arrive soon*) نزديك است برسند nazdík ast bi-rasand.—(*I would kill you as soon as look at you*) هر وقت مي‌بينمت ميل بكشتنت ميكنم har vaqt mí-bínam-at mail bi-kushtan-at mí-kunam.

Soot, *subs.* دوده dúdah, گرد زغال gard-i-zughál, سياهي siyáhí, قتره qatrah.

Soot, *verb,* سياه كردن siyáh kardan, تسويد نمودن tasvíd nimúdan, دوده ماليدن dúdah málídan.

Sooter-kin, *subs.* ميلاد كاذب mílád-i-kázib, تولد دروغ tavallud-i-durúgh, ولادت كاذبه viládat-i-kázibah.

Sooth, *subs.* صدق sidq, حق haqq, راستي rástí, حقيقت haqíqat.—*adj.* مسرت انگيز masarrat-angíz, فرحت وفا farhat-vafá, وفا دار vafá-dár, راست rást, صادق sádiq. —*adv.* در حقيقت dar-haqíqat, راستي rástí, في الواقع fi 'l-váqi'.

Soothe, *verb,* (*Calm*) آرام بخشيدن árám bakhshídan, تسكين دادن taskín dádan, راحت آوردن ráhat ávardan, نرم كردن narm kardan.—(*Flatter*) تملق گفتن tamalluq guftan, چاپلوسي كردن cháplúsí kardan, ادهان نمودن idhán nimúdan, خوش آمد گفتن khush-ámad guftan.

Soother, *subs.* آرام بخش árám-bakhsh, تسكين ده taskín-dih, راحت آور ráhat-ávar, تملق گو tamalluq-gú, چاپلوس cháplús, خوش آمد گو khush-ámad-gú.

Soothing, *adj.* آرام بخش árám-bakhsh, تسكين ده taskín-dih, راحت آور ráhat-ávar, تملق گو tamalluq-gú, چاپلوس cháplús, خوش آمد گو khush-ámad-gú.

Soothingly, *adv.* آرام بخشانه árám-bakhshánah, بطور راحت آوري bi-taur-i-ráhat-ávarí. — (*Flatteringly*) بچاپلوسي bi-cháplúsí, بسخنان نرم bi-sukhunán-i-narm, بطور تملق bi-taur-i-tamalluq, بطرز خوش آمد bi-tarz-i-khush-ámad.

Soothsay, *verb,* طالع ديدن táli' dídan, فأل گرفتن fál giriftan, رمالي كردن rammálí kardan, پيش خبر دادن písh khabar dádan, غيب گفتن ghaib guftan, قبل

اظهار نمودن qabl izhár nimúdan, سابق گفتن sábiq guftan, کهانت کردن kahánat kardan.

Soothsayer, *subs.* فال‌چي fäl-chí, فال‌گير fäl-gír, طالع بين táli'-bín, کاهن káhin, پيش خبر ده písh-khabar-dih, رمال rammál, عياف 'ayyáf, غيب گو ghaib-gú.

Soothsaying, *subs.* غيب گوئي ghaib-gú,í, فال گيري fäl-gírí, رمالي rammálí, طالع بيني táli'-bíní, پيش گوئي písh-gú,í, کهانت kahánat.

Sootiness, *subs.* سياهي siyáhí, تيرگي tíragí, اسوداد isvidád, دود آلودي dúd-álúdí, دود زدگي dúd-zadagí, دوده ماليدگي dúdah-málídagí.

Sootwart (*Chimney-sweeper's cancer*), *subs.* سرطان دخاني saratán-i-dukhání.

Sooty, *adj.* پر دود pur-dúd, دود آلود dúd-álúd, دوده ماليده dúdah-málídah, دود زده dúd-zadah, سياه siyáh, تيره tírah.

Sop, *subs.* لقمه luqmah, ثريد saríd, تليت talít, آب خورده áb-i-khurdah, خيسيده khísídah.—(*Soft bread, &c.*) نان خيسانده nán-i-khísándah, خبز منقوع khubz-i-manqú'.—(*Metaphorically*) لقمه luqmah, ترضيه tarziyah.—(*This was a sop*) اين لقمه بود ín luqmah búd.

Sop, *verb,* ثريد کردن saríd kardan, تليت نمودن talít nimúdan, خيساندن khísándan, منقوع ساختن manqú' sákhtan, نرم نمودن narm nimúdan.

Sophi, *subs.* صوفي súfí, صفوي safaví. متصوف mutasavvif.

Sophism, *subs.* (*Sophistry*) فلسفت falsafat, سفسطه safsatah, بطلان butlán, برهان تراشي burhán-tiráshí, مغلطه maghlatah, دليل بافي dalíl-báfí.—(*Doctrine of the freethinkers of Persia*), تصوف tasavvuf, تسفسط tasafsat.

Sophist, *subs.* (*Freethinker*) صوفي súfí, اهل تصوف ahl-i-tasavvuf, سوفسطائي súfistá,í. — (*Fallacious arguer*) مسفسط musafsit, زبان باز zabán-báz, عيار 'ayyár, حجت تراش hujjat-tirásh, دليل باطل آور dalíl-i-bátil-ávar.

Sophister, *subs.* سفسطه کن safsatah-kun, حجت باف hujjat-báf, دليل ساز dalíl-sáz, مبطل mubtil.

Sophistic, *adj.* سفسطي safsatí, مشتمل بر سفسطه mushtamil-bar-safsatah, باطل bátil, نا راست ná-rást, نا صحيح ná-sahíh.

Sophistically, *adv.* بطور سفسطه bi-taur-i-safsatah, بطريق سوفسطائي bi-taríq-i-súfistá,í, حجت تراشانه hujjat-tiráshánah, دليل بافانه dalíl-báfánah, بطرز نا راست bi-tarz-i-ná-rást.

Sophisticate, *verb,* فاسد ساختن fásid sákhtan, مخلول کردن makhlúl kardan, آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), مشوب گردانيدن mashúb gardánídan.

Sophisticated, *adj.* مخلوط makhlút, مغشوش maghshúsh, فاسد fásid, آميخته ámíkhtah, مشوب mashúb.

Sophistication, *subs.* تخليط takhlít, آميزش ámízish, افساد ifsád, مغشوش سازي maghshúsh-sází, آميختگي ámíkhtagí.

Sophisticator, *subs.* تخليط کار takhlít-kár, غشاش ghashsháh, مفسد mufsid, قلاب qalláb.

Sophistry, *subs.* فلسفت falsafat, سفسطه safsatah, بطلان butlán, برهان تراشي burhán-tiráshí, مغلطه maghlatah, دليل بافي dalíl-báfí.

Sophomorical, *adj.* عبارت عاليه ساز 'ibárat-i-'álíyah-sáz, سخن پرداز sukhun-pardáz, موزون کلام mauzún-i-kalám, نو فصيح nau-fasíh, تازه فصاحت tázah-fasáhat.

Soporiferousness, *subs.* خواب آوري kháb-ávarí, نعاس انگيزي nu'ás-angízí, تنويم tanvím, رقاد بخشي ruqád-bakhshí.

Soporific, *adj.* خواب آور kháb-ávar, نعاس انگيز nu'ás-angíz, منوم munavvim, رقاد بخش ruqád-bakhsh.

Soporous, *adj.* (*Soporific*) خواب آور kháb-ávar, نعاس انگيز nu'ás-angíz, منوم munavvim, رقاد بخش ruqád-bakhsh.—(*Drowsy*) خواب آلود kháb-álúd, خوابناک kháb-nák, چورت ناک chúrt-nák, پينکي زن pínakízan.

Soprano, *subs.* بلند صدائي buland-sidá,í.—(*Woman with high voice*) زن بلند آواز zan-i-buland-áváz.

Sorbent, *subs.* نشاف nashsháf, جذاب jazzáb, آشامنده áshámandah, در خود کشنده dar-khud-kashandah, فرو برنده furú-burandah.

Sorcerer, *subs.* جادو گر jádú-gar, جادو باز jádú-báz, جادو مان jádú-mán, ساحر sáhir, سحار sahhár, سحر ساز sihr-sáz, افسون گر afsún-gar, رقيه خوان ruqyah-khán, رمال rammál.

Sorceress, *subs.* ساحره sáhirah, سحاره sahhárah.

Sorcerous, *adj.* پر سحر pur-sihr, سحر آميز sihr-ámíz, پر جادو pur-jádú, پر شعبده pur-shu'badah, پر نيرنگ pur-nírang.

Sorcery, *subs.* جادو jádú, جادو گري jádú-garí, سحر sihr, سحر بازي sihr-bází, تسحير tas,hír, افسون afsún, نيرنگ nírang, نيرنج níranj, شعبده shu'badah, چشم بندي chashm-bandí.

Sordid, *adj.* حريص harís, طمعکار tama'-kár, طامع támi', طماع tammá', بخيل bakhíl, لئيم läím, ممسک mumsik, خسيس khasís, دون dún, دني daní, نا کس ná-kas, چرکين chirkín, سفله suflah, چپل pichil, وسخ vasikh.

Sordidly, *adv.* پست فطرتانه past-fitratánah, با خست bá-khissat, با دنائت bá-danáät, بطور دنائت bi-taur-i-danáät, خسيسانه khasísánah.

Sordidness, *subs.* دنائت danáät, پست فطرتي past-fitratí, لئامت läímat, سفلگي suflagí, بخل bakhl.

Sore, *subs.* ریش rísh, زخم zakhm, قرح qurh, جراحت jaráhat, گزند guzand, داغ dágh.—(*A running sore*) ناسور násúr, ناصور násúr.—*adj.* (*Painful*) پر درد pur-dard, درد مند dard-mand, درد ناك dard-nák, مجروح majrúh, زخمناك zakhm-nák, مرمد marmad.—(*Severe*) سخت sakht, شدید shadíd, الیم alím.

Sorel, *subs.* (*Animal*) آهوي سه ساله áhú,í-i-sih-sálah, غزال سه ساله ghazál-i-sih-sálah.

Sorely, *adv.* بشدت bi-shiddat, مؤلمانه mülimánah, بسختي ba-sakhtí, موجعانه múji'ánah, مجروحانه majrúh-ánah.—(*Extremely*) بغایت bi-gháyat, بنهایت bi-niháyat, از حد زیاده az-hadd-ziyádah.

Soreness, *subs.* درد dard, درد مندي dard-mandí, مجروحي majrúhí, زخمناکي zakhm-nákí, وجع vaja', الم alam, شدت shiddat, سختي sakhtí.

Sore throat, *subs.* (*The disease Cynanche*) ورم لوزه varam-i-lauzah, ورم لوزه‌تین varm-i-lauzatain, ورم حلق varam-i-halq.—(*Gangrenous sore throat*) ورم حلق با غانقرایا varam-i-halq-i-bá-ghánqaráyá.

Sorghum vulgare (*Millet*), *subs.* ارزن arzan, دخن dukhun, ذرت zarrat, جوارس javárs, جاورس هندي ját-ras-i-hindí.

Sorites, *subs.* (*Logical term*) قضیه qazíyah, جمله منطقیه jumlah-i-mantiqíyah.

Sororicide, *subs.* خواهر کشي kháhar-kushí, قتل خواهر qatl-i-kháhar, قاتل خواهر qátil-i-kháhir.

Sorrel, *subs.* (*The herb Rumex acetosa*) لیواس lívás, ریواس rívás, ترشك turushak.—*adj.* اشقر ashqar, سرخ surkh, قرمز qirmiz, احمر ahmar.

Sorrily, *adv.* بدبختانه bad-bakhtánah, غمگینانه ghamm-gínánah, بطور دنائت bi-taur-i-danáät, بطریق پست bi-taríq-i-past-fitratí, بطریق مفلگي bi-taríq-i-suflagí, حقیرانه haqíránah.

Sorriness, *subs.* حقارت hiqárat, نا چیزي ná-chízí, دنائت danáät, مهانت mahánat, خست khissat.

Sorrow, *subs.* غم ghamm (*pl.* غموم ghumúm), الم alam, اندوه andúh, ملال malál, ملالت malálat, تأسف ta,assuf, کدورت kadúrat, رنج ranj, رنجه ranjah, درد dard, آزار ázár, حزن huzn, احزان ihzán, حسرت hasrat, عزا 'az'á, دلتنگي dil-tangí, هم hamm, وجع vaja' (*pl.* اوجاع aujá'), سوگ súg, تیمار tímár, هنجار hanjár, تنگنائي tangná,í, بلیت balíyat, آفت áfat (*pl.* آفات áfát), محنت mihnat, غصه ghussah (*pl.* غصص ghusas), دل تنگي dil-tangí.—(*Regret*) پشیماني pashímání, ندامت nadámat, توبه taubah, تندم tanaddum, دل شکستگي dil-shikastagí, دل گیري dil-gírí.

Sorrow, *verb,* غمگین بودن ghamm-gín búdan, غصه خوردن ghussah khurdan, درد کشیدن dard kashídan, تاسف داشتن ta,assuf dáshtan.

Sorrowful, *adj.* دلتنگ dil-tang, دلفکار dil-fikár, دلگیر dil-gír, غمگین ghamm-gín, غمناك ghamm-nák, پر غم pur-ghamm, مغموم maghmúm, حزین hazín, محزون mahzún, متعبس muta'abbis, ملول malúl, اندوه ناك andúh-nák, متألم muta,allim, سهمگین sahm-gín, اندوه گین andúh-gín, کظیم kazím, مکظوم makzúm.

Sorrowfully, *adv.* حزینانه hazínánah, غمگینانه ghamm-gínánah, متاسفانه muta,assifánah, از روي ملالت az-rúy-i-malálat, متالمانه muta,allimánah.

Sorrowfulness, *subs.* حزن huzn, ملال malál, غصه ghussah, کدورت kadúrat, دلتنگي dil-tangí, دلفکاري dil-fikárí, دلگیري dil-gírí, غم ghamm, غمگیني ghamm-gíní, غمناکي ghamm-nákí, اندوه andúh, اندوه ناکي andúh-nákí, اندوه گیني andúh-gíní, الم alam.

Sorrowing, *subs.* اظهار غم izhár-i-ghamm, غصه خوري ghussah-khurí, تحسر tahassur, ندامت nadámat, تاسف ta,assuf, اندوهناکي andúh-nákí.—*adj.* محزون mahzún, غمگین ghamm-gín, اندوهناك andúh-nák, پر ملال pur-malál, اسف انگیز asaf-angíz.

Sorry, *adj.* پشیمان pashíman, شکسته خاطر shikastah-khátir, نادم nádim, پر افسوس pur-afsús, متألم muta-allim.—(*To be sorry*) افسوس خوردن afsús khurdan, متألم شدن muta,allim shudan, نادم شدن nádim shu-dan, گه خوردن guh khurdan.

Sort, *subs.* نوع nau' (*pl.* انواع anvá'), جنس jins (*pl.* اجناس ajnás), قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), گونه gú-nah, صنف sinf (*pl.* اصناف asnáf), قبیل qabíl, طور taur (*pl.* اطوار atvár), وجه vajh, نمط namt, جور júr, رقم raqam.—(*Out of sorts*) نا خوش ná-khush, با کسالت bá-kasálat, بي دماغ bí-dimágh, مریض maríz. —(*He is out of sorts*) احوالش ناساز است ahvál-ash ná-sáz ast, بي دماغ است bí-dimágh ast, تکسر مزاجي takassur-i-mizájí dárad, در مزاجش نقاهتي دارد dar-mizáj-ash naqáhatí 'áriz shu-dah ast.—(*All sorts and conditions of men*) اصناف خلق asnáf-i-khalq.—(*She is a good sort of woman*) زنك خوبیست zanak-i-khubí 'st.—(*He has a sort of house*) قسم خانه دارد qism-i-khánah dárad.

Sort, *verb trans.* چیدن chídan (*rt.* چین chín), ترتیب دادن tartíb dádan, آماده نمودن ámádah nimúdan. آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), صف صف ساختن saff-saff sákhtan, صنف صنف گردانیدن sinf-sinf gardánídan.—*intrans.* (*Associate*) آمیزش پیدا کردن ámízish paidá kardan, اشتراك جستن ishtirák justan, بر آمدن bar-ámadan, خو گرفتن khú giriftan, تعلق جستن ta'alluq jastan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz). —(*Suit*) مناسبت داشتن munásabat dáshtan, موافقت پیدا کردن muváfaqat paidá kardan, شایستن sháyis-tan, درخور بودن darkhur búdan, صلاحیت داشتن saláhíyat dáshtan.

Sortable, *adj.* شایسته sháyistah, سازگار sázigár, ترتیب

پذیر tartíb-pazír, ربط پذیر rabt-pazír, وفاق یاب vifáq-yáb, درخور darkhur, مناسب munásib, لائق láïq.

Sortie, *subs.* خروج khurúj, حمله hamlah, هجوم hujúm, دست برد dast-burd.

Sortilege, *subs.* قرعه اندازي qur'ah-andází, مساهمه musáhamah, بر زني bar-zaní, بخش bakhsh, قسمت qismat.

Sortition, *subs.* قرعه زني qur'ah-zaní, بر زني bar-zaní, تعیین بقرعه ta'yín-bi-qur'ah, انتخاب intikháb, اقتراع iqtirá'.

Sortment, *subs.* ترتیب tartíb, جفت سازي juft-sází, اخت گرداني ukht-gardání, تناسب دهي tanásub-dihí, تطبیق tatbíq, توفیق taufíq.

Sostenuto, *subs.* (*Musical term*) نغمه سنجي naghmah-sanjí, نوا سنجي navá-sanjí, آهنگ سنجي áhang-sanjí.

Sot, *subs.* بیهوش bí-húsh, بیخرد bí-khirad, احمق ah-maq, کودن kaudan, ابله ablah, سفیه safíh, نا بخرد ná-bi-khirad, خل دمنك khul-damank.—(*Drunkard*) مي پرست mai-parast, شراب خور sharáb-khur.

Sot, *verb trans.* تحمیق کردن tahmíq kardan, کودن ساختن kaudan sákhtan, بلید نمودن balíd nimúdan, تسفیه کردن tasfíh kardan.—*intrans.* احمق شدن ahmaq shudan, کودن گشتن kaudan gashtan, سفاهت کردن safáhat kardan.

Sothic year, *subs.* سنه شعرائیه sanah-i-sha'rá,íyah, سنه مصریه sanah-i-misríyah, سنه قبطیه sanah-i-qab-tíyah.

Sottish, *adj.* سکران sakarán, مست mast, بیهوش bí-húsh, احمق ahmaq.—(*Dull*) پکر pakr, مکدر mukad-dar, دل تنگ dil-tang, ملول malúl.

Sottishly, *adv.* مستانه mastánah, بیهوشانه bí-húsh-ánah, احمقانه ahmaqánah, سفیهانه safíhánah.—(*Dully*) پکرانه pakránah, مکدرانه mukaddaránah, دلتنگانه dil-tangánah, بملالت bi-malálat.

Sottishness, *subs.* حماقت himáqat, سفاهت safáhat, بیهوشي bí-húshí, مستي mastí.—(*Dullness*) پکري pakrí, تکدر takaddur, دل تنگي dil-tangí, ملالت ma-lálat.

Sotto voce, *adverbial expression,* با صوت پست bá-saut-i-past, بخفض صوت bi-khafz-i-saut, با صدائي bá-sidá,í-i-áhistah.

Sou, *subs.* (*French coin*) نیم شاهي ním-sháhí, پول سیاه púl-i-siyáh.

Soubrette, *subs.* جاریه járiyah (*pl.* خواري javárí), خادمه khádimah, کنیزك kanízak, فرش آرا farsh-árá.

Souchong, *subs.* (*Variety of tea*) چاي سیاه cháy-i-siyáh, چاي قره qarah-cháy.

Sough, *subs.* (*Drain*) آب ریز áb-ríz, بالوعه bálú'ah, آب رو áb-rau, آبشي áb-shí.—(*Sound*) صدا sidá, بانگ báng, صوت saut, ونگ ونگ ving-ving.

Soul, *subs.* روح rúh (*pl.* ارواح arváh), نفس nafs (*pl.* انفاس anfás), جان ján, روان raván, دل dil, قلب qalb, ضمیر zamír (*pl.* ضمائر zamáïr). — (*Individual*) تن tan, کس kas, شخص shakhs (*pl.* اشخاص ashkhás), فرد fard, نفر nafar.—(*Not a soul of them remained*) متنفسي از اینها نماند mutanaffasí az-ínhá na-mánd.

Soulless, *adj.* بي جان bí-ján, بي روح bí-rúh, بي شرافت bí-sharáfat, نا نجیب ná-najíb.—(*Mean*) دني danî, پست فطرت past-fitrat, مهین mahín, دون dún, سفله suflah.

Sound, *adj.* (*Geographical term*) جدول jadval, مضیق mazíq, تنگاب tang-áb.—(*Of a fish*) باد گیره bád-gírah, کیسه بان kísah-bán.—(*Probe*) مسبار misbár, مسبره musbarah, میل míl.—(*Noise*) آواز áváz, صدا sidá, صوت saut.—(*Loud noise*) بانگ báng, شورش shúrish, شمانه shamátah, غوغا ghaughá.—(*Sound of voices*) قال و مقال qál-va-maqál.—(*Gentle sound*) پچپچه puchpuchah, فچ فچ fich-fich.—*adj.* (*Unbroken*) سالم sálim, درست durust, کامل kámil, صحیح sáhíh.—(*Persons, &c.*) تندرست tan-durust.—(*As sleep*) خوش khush, گران girán, سنگین sangín.—(*Opinions, &c.*) مقرون بصواب maqrún bi-saváb.

Sound, *verb trans.* (*A horn, &c.*) نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), زدن zadan (*rt.* زن zan), کشیدن kashídan, در دمیدن dar-damídan, دمیدن damídan, بصدا آوردن bi-sidá ávardan.—(*Measure the depth*) اندازه کردن andázah kardan, مقیاس کردن miqyás kardan, سنجیدن sanjídan, بلط زدن balt zadan.—(*A person*) آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), امتحان کردن imtihán kar-dan, زیر پا نشستن zír-pá nishastan, غور رسي کردن ghaur-rasí kardan.—(*Medical term*) آزمایش نمودن ázmáyish nimúdan, امتحان کرده imtihán kardan, غور رسي کردن ghaur-rasí kardan.—*intrans.* (*Make a sound*) صدا دادن sidá dádan.—(*Take soundings at sea*) بلط زدن balt zadan, عمق سنجیدن 'umq sanjídan, آبگیري کردن áb-gírí kardan.—(*This sounds dishonest*) بوئي نا راستي میدهد bú,í-i-ná-rástí mí-dihad.

Sound-board, *subs.* صفحه safhah, لوحه lauhah, سر منبر sar-mimbar.

Sounding, *subs.* صدا دهي sidá-dihí, آواز دهي áváz-dihí.—(*Medical term*) آزمایش ázmáyish, امتحان imti-hán, غور رسي ghaur-rasí, تحقیق tahqíq, استفسار istif-sár.—(*Taking the depths at sea*) عمق سنجي 'umq-sanjí, بلط اندازي balt-andází, آبگیري áb-gírí.

Soundings, *subs.* دریائي بلط گیر daryá,í-balt-gír, بلط آب balt-áb.

Soundly, *adv.* بغایت bi-ghávat, بنهایت bi-nihávat, از حد زیاده az-hadd-ziyádah, بطور معقول bi-taur-i-ma'qúl, بطور درست bi-taur-i-durust.—(*He sleeps soundly*) خوب خواب میرود khub kháb mí-ravad.—

(*He thrashed him soundly*) تازیانه معقولي به وي زد tázíyánah-i-ma'qúlí bi-vai zad. — (*The punishment was soundly awarded*) تنبیه معقولي صورت گرفت tambíh-i-ma'qúlí súrat girift.—(*He breathes soundly*) سالمانه نفس میکشد sálimánah nafas mí-kashad.

Soundness, *subs.* درستي durustí, کمال kamál, صحت sihhat, سلامت salámat.—(*The soundness of his views*) صحت نظر وي sihhat-i-nazar-i-vai.—(*The soundness of his sleep*) صحت خوابش sihhat-i-kháb-ash.—(*The soundness of his chest*) سلامت صدرش salámat-i-sadr-ash.

Soup, *subs.* شوربا shúrbá, آش ásh, آبگوشت áb-gúsht, مرق marq.—(*Soup-plate*) بشقاب bushqáb. (*Soup-tureen*) شوربا خوري shúrbá-khurí, قاشق qáshuq.

Sour, *adj.* ترش turush, حامض hámiz, ناقس náqis, دبش dabsh.—(*Crabbed*) عبوس 'abús, الل ulul.—(*Rancid*) منتن muntin, عفن 'afin, بد طعم bad-ta'm, بد بو bad-bú.—(*Sour weather*) هوائي سرد havá,í-i-sard, هوائي طوفاني havá,í-i-túfání.

Sour, *verb trans.* (*Persons*) کج خلق ساختن kaj-khulq sákhtan, جر آوردن jirr-ávardan, عبوس گردانیدن 'abús gardánídan, نا مهر بان نمودن ná-mihr-bán nimúdan.—(*Things*) ترش ساختن turush sákhtan, تند گردانیدن tund gardánídan, سخت نمودن sakht nimúdan, دشوار کردن dushvár kardan, زبر نمودن zibr nimúdan.—*intrans.* (*Persons*) بد اغور شدن bad-ughúr shudan, ترش رو گشتن turush-rú gashtan, عبوس شدن 'abús shudan, بخشم آمدن bi-khishm ámadan, کج خلق گشتن kaj-khulq gashtan.—(*Things*) ترشیدن turushídan, ترش شدن turush shudan, تند گشتن tund gashtan, دبشیت پیدا کردن dibshíyat paidá kardan, بد مزه شدن bad-mazah shudan.

Source, *subs.* اصل asl (*pl.* اصول usúl), مصدر masdar, سر sar, منشا manshá, مبدا mabdá (*pl.* مبادي mabádí), منبع mamba' (*pl.* منابع manábi'), معدن ma'dan, کان kán, عین 'ain, ماخذ mákhaz, معتد mahtid, اساس asás.—(*Source of pride*) سر مایه افتخار sar-máyah-i-iftikhár.—(*From a good source*) از جاي معتبر az-jáy-i-mu'tabar.

Sour-crout, *subs.* (*Preserved cabbage*) ترشي turushí, ترشي کلم turushí-kalam, آچار کلم áchár-kalam.

Sourish, *adj.* ترش turush, حامض hámiz, ترش مزه turush-mazah, با حموضت bá-humúzat, قدري تند qadrí-tund.

Sourly, *adv.* ترشانه turushánah, بطور تندي bi-taur-i-tundí, به حموضت bi-humúzat, به دبشیت bi-dibshíyat, به حدت bi-hiddat.—(*Discontentedly*) نا راضیانه ná-rázíyánah, عبوسانه 'abúsánah, با کج خلقي bá-kaj-khulqí, تند مزاجانه tund-mizájánah, بطور حدت bi-taur-i-hiddat.

Sourness, *subs.* ترشي turushí, تندي tundí, دبشیت dibshíyat, حموضت humúzat.—(*Crabbedness*) سختي sakhtí, شدت shiddat, دشواري dushvárí, صعوبت sa'úbat, اشکال ishkál.—(*Sourness of stomach*) حموضت معده humúzat-i-mi'dah.

Souse, *subs.* آچار áchár, ترشي turushí.

Souse, *verb trans.* (*Steep in souse*) ترشي انداختن turushí andákhtan, در ترشي پروردن dar-turushí parvardan, سرکه پرور نمودن sirkah parvar nimúdan.—(*Plunge*) آغشتن ághushtan, فرو بردن furú burdan, غوطه دادن ghútah dádan.—(*Strike with violence*) صدمه رساندن sadamah rasándan, بقوت زدن bi-qúvat zadan, تکان دادن takán dádan, قائم زدن qáïm zadan.—*intrans.* ناگهان افتادن nágahán uftádan, حمله بردن hamlah burdan, هجوم آور شدن hujúm-ávar shudan, اقتحام نمودن iqtihám nimúdan, یرش بردن yurish burdan.

Souter, *subs.* پینه دوز pínah-dúz, کفش دوز kafsh-dúz, اسکاف iskáf, نعل گر na'l-gar.

South, *subs.* جنوب junúb.—*adj.* جنوبي junúbí.

South-east, *subs.* جنوب شرق junúb-sharq, شرق جنوب sharq-junúb.—*adj.* جنوب شرقي junúb-sharqí, شرق جنوبي sharq-junúbí, ما بین جنوب و مشرق má-bain-i-junúb-va-mashriq.

South-easterly, *adj.* جنوب شرقي junúb-sharqí, شرق جنوبي sharq-junúbí, ما بین جنوب و مشرق má-bain-i-junúb-va-mashriq.—*adv.* از جانب شرق جنوب az-jánib-i-sharq-junúb, بطرف شرق جنوب bi-tarf-i-sharq-junúb, متعلق بجنوب شرق muta'alliq-bi-junúb-sharq, متوجه بجنوب شرق mutavajjih-bi-junúb-sharq.

South-eastern, *adj.* جنوب شرقي junúb-sharqí, شرق جنوبي sharq-junúbí, ما بین جنوب و مشرق má-bain-i-junúb-va-mashriq.

Souther, *subs.* باد جنوب bád-i-junúb, باد شدید جنوب bád-i-shadíd-i-junúb, طوفان جنوبي túfán-i-junúbí.

Southerly, *adj.* جنوبي junúbí.—*adv.* جنوبا junúban, از جنوب az-junúb, بطرف جنوب bi-tarf-i-junúb, از جهت جنوب az-jihat-i-junúb.

Southern, *adj.* جنوبي junúbí, مائل بجنوب máïl-bi-junúb, صادر از جنوب sádir-az-junúb.

Southerner, *subs.* جنوبي junúbí, ساکن جنوب sákin-i-junúb, باشنده جنوب báshandah-i-junúb, اهل جنوب ahl-i-junúb.

Southernmost, *adj.* اقصائي جنوبي aqsá,í-i-junúbí, جنوبي‌ترین junúbítarín.

Southernwood (*Artemisia abrotonum plant*), *subs.* قیصوم qaisúm.

Southing, *subs.* جنوبیت junúbíyat, توجه بجانب جنوب tavajjuh-bi-jánib-i-junúb, سفر جنوبي safar-i-junúbí, مسافت جنوبي masáfat-i-junúbí.—*adj.* متوجه بجانب

جنوب mutavajjih-bi-jánib-i-junúb, جنوبي junúbí, مائل بجنوب máïl-bi-junúb.

Southmost, *adj.* اقصائي جنوبي aqsá-i-junúbí, جنوبي ترين junúbítarín.

South pole, *subs.* قطب جنوب qutb-i-junúb.

Southron, *subs.* جنوبي junúbí, ساكن جنوب sákin-i-junúb, باشنده جنوب báshandah-i-junúb, اهل جنوب ahl-i-junúb.

Southward, *subs.* بلاد جنوبيه balád-i-junúbíyah, ممالك جنوبيه mamálik-i-junúbíyah.—*adj.* جنوبي junúbí.

Southwards, *adv.* بسمت جنوب bi-samt-i-junúb, بطرف جنوب bi-taraf-i-junúb.

South-west, *subs.* جنوب غرب junúb-gharb, غرب جنوب gharb-junúb.—*adj.* جنوب غربي junúb-gharbí, غرب جنوبي gharb-junúbí, ما بين جنوب و مغرب má-bain-i-junúb-va-maghrib.

South-westerly, *adj.* جنوب غربي junúb-gharbí, غرب جنوبي gharb-junúbí, ما بين جنوب و مغرب má-bain-i-junúb-va-maghrib.—*adv.* از جانب جنوب غربي az-jánib-i-junúb-gharbí, بطرف غرب جنوبي bi-taraf-i-gharb-junúbí, از ما بين جنوب و مغرب az-má-bain-i-junúb-va-maghrib.

South-western, *adj.* جنوب غربي junúb-gharbí, متعلق بجنوب غرب muta'alliq-bi-junúb-gharb, در جنوب غرب dar-junúb-gharb, طرف غرب جنوب taraf-i-gharb-junúb.

South wind, *subs.* باد جنوب bád-i-junúb.

Souvenir, *subs.* ياد كار yád-kár, ياد داشت yád-dásht, تذكره tazkarah, خاطر نشان khátir-nishán, سوغات súghát, سوقات súqát.—(*To send as a souvenir*) تعارف كردن ta'áruf kardan, ياد كاري فرستادن yád-kárí firistádan.

Sovereign, *subs.* پادشاه pádisháh, شاه sháh, شه shah, ملك malik (*pl.* ملوك mulúk), سلطان sultán (*pl.* سلاطين salátín), خاقان kháqán, كي kai, تخت نشين takht-nishín, تاجدار táj-dár, خسرو khusrau.—(*Sovereign of an Order*) رئيس اداره نشان räís-i-idárah-i-nishán.—(*Money*) ليرا lírá (European).—*adj.* سلطاني sultání, شاهي sháhí, اعلي 'alá, با اقتدار bá-iqtidár, با اختيار bá-ikhtiyár, متسلط mutasallit.—(*Efficacious*) موثر müassir, با تاثير bá-täsír, اثر دار asardár.

Sovereignly, *adv.* شاهانه sháhánah, پادشاهانه pádisháhánah, بطور اعلي bi-taur-i-'alá, بدرجه اعلي bi-darajah-i-'alá.

Sovereignty, *subs.* داوري dávarí, شاهي sháhí, سلطنت saltanat, پادشاهي pádisháhí, تخت نشيني takht-nishíní, تاجداري táj-dárí, خسروي khusraví, اعلويت u'luvíyat, برتري bartarí, اقتدار كلي iqtidár-i-kullí.

Sow (*Female of the Sus scrofa*), *subs.* ماده خوك mádah-khúg, گراز ماده guráz-i-mádah.

Sow, *verb*, كشتن kishtan, كاشتن káshtan, تخم پاشيدن *or* افشانيدن *or* انداختن tukhm páshídan *or* afshánídan *or* andákhtan, كاريدن kárídan, بذر فشاندن bazr fishándan, زراعت كردن zirá'at kardan, زرع نمودن zar' nimúdan.

Sowbread plant (*Cyclamen europeum*), *subs.* پنجه مريم panjah-i-mariyam, بخور مريم bukhúr-i-mariyam.

Sower, *subs.* كارنده kárandah, بذر گر bazr-gar, زارع zárí', مزارع muzárí', زراع zarrá'.

Sowing, *subs.* كشت kisht, زرع zar', زراعت zirá'at, كارش kárish.

Soy, *subs.* آچار ماهي áchár-i-máhí, خردل يابانى khardal-yábání.

Spa, *subs.* (*Spring*) چشمه معدني chashmah-i-ma'daní.—(*Water*) آب معدني áb-i-ma'daní.

Space, *subs.* فاصله fásilah, وسعت vus'at, وسع vas', فضا fazá, ساحت sáhat.—(*Of time*) عرصه 'arsah, مدت muddat, فاصله fásilah, مرور murúr, مسافت masáfat, اثنا asná.—(*Between two near objects*) فرجه furjah.—(*Open space*) وسعتگاه vus'at-gáh.—(*In the space of*) در ظرف dar-zarf, بفاصله bi-fásilah.—(*In a given space of time*) بوقت معلوم bi-vaqt-i-ma'lúm, در مدت معينه dar-muddat-i-mu'ayyanah.—(*Space precludes this*) وقت مانع است اين را vaqt máni' ast ín-rá.

Space, *verb*, فاصله گذاردن fásilah guzárdan, فاصله قرار دادن fásilah qarár dádan, از هم جدا ساختن az-hamjidá sákhtan, متميز گردانيدن mutamayyiz gardánídan.

Spacious, *adj.* وسيع vasí', واسع vásí', عريض 'aríz, فراخ farákh, گشاد gushád, پهناور pahn-ávar, فسيح fasíh, بسيط basít, با امتداد bá-imtidád, ميداني maidání, ميدان دار maidán-dár, با وسعت bá-vus'at, دامنه دار dámanah-dár, با فضا bá-fazá.

Spaciously, *adv.* بطور پهناوري bi-taur-i-pahn-ávarí, فسحةً fasahatan, سعةً sa'atan, بطرز گشادگي bi-tarz-i-gushádagí, بكمال وسعت bi-kamál-i-vus'at, فراخانه farákhánah.

Spaciousness, *subs.* پهناوري pahn-ávarí, سعت مندي sa'at-mandí, گشادگي gushádagí, وسعت vus'at, فراخي farákhí.

Spade, *subs.* بيلچه bíl-chah.—(*Large long-handled spade*) بيل bíl, بل bil, مسحات mis,hát (*pl.* مساحي masáhí).—(*Card*) تحنه tahnah, ورقه varaqah, لوحه lauhah.

Spade, *verb*, بيل زدن bíl zadan, بيل كاري كردن bílkárí kardan, كندن kandan, حفر نمودن hafr nimúdan,

Spadeful, *adj.* يك بيل yak-bíl, به پري بيل bi-purí-i-bíl, بمقدار يك بيل bi-miqdár-i-yak-bíl.

Spadiceous, *adj.* نا رنجي náranjí, قرمز رنگ qirmiz-rang, سرخ فام surkh-fám, مائل بسرخي máïl-bi-surkhí.

Spadix, *subs.* (*Botanical term*) جایگاه jáy-gáh, کفاف kifáf, خانه khánah, محل پذیرائي mahall-i-pazírá,í.

Spalt, *adj.* (*Brittle*) شکننده shikanandah, ترت turt, شکن یاب shikan-yáb, کسر پذیر kasr-pazír.—(*Cracked*) مشقوق mashqúq, شکافته shikáftah, دغس دار daghs-dár, ترکیده tarkídah.

Span, *subs.* (*Measure, from tip of thumb to tip of little finger*) وجب vajab, شبر shibr, بدست bidist.—(*Width*) عرض 'arz, پهنائي pahná,í, قطر qutr.—(*Of a bridge*) چشمه chashmah.—(*Of an arch*) دهنه طاق dahanah-i-táq.—(*Of time*) برهه burhah, مدت mud-dat.—(*The span of life*) کوتاهي عمر kútáhí-i-'amr.

Span, *verb trans.* بدست پیمودن or کردن bidist pai-múdan *or* kardan, وجب کردن vajab kardan, پیمودن paimúdan (*rt.* پیماي paimáy).—*intrans.* جفت شدن juft shudan, مناسبت با هم داشتن munásabat bá-ham dáshtan, اخت گشتن ukht gáshtan, جور شدن júr shu-dan.

Spangle, *subs.* (*Of gold, &c.*) پولك púlak, پولك زرین púlak-i-zarrín, جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir), ستاره sitárah, استاره astárah.

Spangle, *verb,* پولك زدن púlak zadan, پولك نشان کردن púlak-nishán kardan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), مزین نمودن muzayyan nimúdan.

Spaniel, *subs.* سگ اسپانیولي sag-i-ispániyúlí (Euro-pean).—(*Cringer*) متملق mutamalliq, چاپلوس cháp-lús, چرب زبان charb-zabán, خایه مال kháyah-mál.

Spaniel, *verb,* تملق گفتن tamalluq guftan, چاپلوسي cháplúsí kardan, چرب زباني نمودن charb-zabání nimúdan, خایه مالي کردن kháyah-málí kardan.

Spanish, *subs.* زبان اسپانیولي zabán-i-ispániyúlí (Euro-pean), لغت اسپانیولي lughat-i-ispániyúlí (European). —*adj.* اسپانیولي ispániyúlí (European), اسپانیاي ispániyáí.

Spanish fly (*Cantharides*), *subs.* زراح zurráh (*pl.* زاریح zaráríh), آلا کلنگ álá kulang, قاز مقازي qáz-maqází.

Spank, *subs.* سیلي sílí, صفع saf', تو گوشي tú-gúshí.

Spank, *verb,* سیلي زدن sílí zadan, صفع گماشتن saf' gumáshtan, تو گوشي چسباندن tú-gúshí chasbándan, کف دستي کوفتن kaf-i-dastí kúftan.—(*Walk with large strides*) یرغه راندن yurghah rándan.

Spanker, *subs.* (*Sail*) شراع shirá', باد بان bád-bán.—(*Coin*) پول کوچك púl-i-kúchik, سکه کوچك sikkah-i-kúchik.—(*Stout person*) مرد گنده mard-i-gundah, شخص قلنبه shakhs-i-qulumbah. — (*One who takes large strides in walking*) یرغه رو yurghah-rau, چابك قدم chábuk-qadam.

Spanner, *subs.* وجب کننده vajab-kunandah, بدست کننده bidist-kunandah, پیماینده paimáyandah.—(*Lock of carbine*) چقماق chaqmáq, ماشه máshah.—(*Wrench*) پیچ pích, پیچ گردان pích-gardán, آلت تنگ گیري álat-i-tang-gírí.

Spar, *subs.* دگل dagal, دقل daqal, دول dúl (Hind).—(*Dispute*) منازعت munáza'at, تکرار takrár, دعوي da'vá.—(*Mineral*) مارقشیطا máriqshaitá, طلق tilq.—(*With fists*) مشت زني musht-zaní.—(*Fight*) جنگ jang, نبرد nabard. زد و خورد zad-u-khurd.

Spar, *verb trans.* منع کردن man' kardan, سد نمودن sadd nimúdan, تحجیر کردن tahjír kardan, موقوف mauqúf sákhtan, مسدود داشتن masdúd dásh-tan, بستن bastan (*rt.* بند band).—*intrans.* جنگ jang kardan, جنگیدن jangídan, منازعت کردن munáza'at kardan, تکرار کردن takrár kardan, دعوي da'vá kardan, چالش کردن chálish kardan, نبرد nabard nimúdan, زد و خورد کردن zad-u-khurd kardan.—(*With fists*) مشت زدن musht zadan.

Sparadrap, *subs.* (*Pharmaceutical term*) مشمع mashamma'-i-chasb-nák.

Spare, *adj.* لاغر lághir, نزار nizár, ضعیف za'íf, لا جان lá-ján, نحیف nihíf, کم kam, قلیل qalíl, غیر لازم ghair-i-lázim, ذخیره شده zakhírah-shudah, زائد záïd, بي ضرور bí-zarúr.

Spare, *verb trans.* (*Use frugally*) امساك نمودن imsák nimúdan, ممسکانه صرف کردن mumsikánah sarf kar-dan, باحتیاط خرج کردن bá-ihtiyát kharj kardan, دریغ نمودن darígh nimúdan.—(*Part with*) گذشت کردن guzasht kardan, از خود جدا ساختن az-khud jidá sákhtan (از) دست بردار شدن dast-bardár shudan (az). —(*Show mercy, forgive*) بخشیدن bakhshídan, عفو کردن 'afv kardan, امان دادن amán dádan, آمرزیدن ámurzídan, دخیل دادن dakhíl dádan, در گذر کردن dar-guzar kardan, پناه دادن panáh dádan, غفران نمودن ghufrán nimúdan, ترحم نمودن tarahhum nimú-dan.—*intrans.* (*Live frugally*) با احتیاط زیستن bá-ihtiyát zístan, ممسکانه معیشت کردن mumsikánah ma'íshat kardan, دریغ نمودن dirígh nimúdan, بخل ورزیدن bakhl varzídan, امتناع نمودن imtiná' nimúdan, باز ایستادن báz ístádan.—(*Forgive*) اظهار مرحمت نمودن izhár-i-marhamat nimúdan, رحم کردن rahm kardan, دلسوزي نمودن dil-súzí nimúdan. مهربان شدن mihr-bán shudan.

Spareness, *subs.* لاغري lághirí, نزاري nizárí, نحیفي nihífí, ضعیفي za'ífí, لا جاني lá-jání.

Sparer, *subs.* دریغ نما dirígh-nimá, ممسك mumsik, محتاط muhtát, ممتنع mumtani', جلو گیر jilau-gír, کم انفاق kam-infáq.

Spare-rib, *subs.* دنده گراز dandah-i-guráz, استخوان خوک ustukhán-i-khúg.

Spar-hung, *adj.* (*Geological term*) طلق آویز tilq-ávíz, معلق به طلق mu'allaq-bi-tilq.

Sparing, *adj.* خانه دار khánah-dár, کم خرج kam-kharj, ممسك mumsik, محتاط muhtát, جلو گیر jilau-gír, کم انفاق kam-infáq.

Sparingly, *adv.* (*Scantily*) ممسکانه mumsikánah, محتاطانه muhtátánah, بقلت bi-qillat, خورده خورده khurdah-khurdah.—(*Seldom*) ندرتاً nudratan, اتفاقاً ittifáqan, شاذاً sházan.

Sparingness, *subs.* (*Parsimony*) امساك imsák, احتیاط ihtiyát, تنگ گیري tang-gírí, خانه داري khánah-dárí. —(*Frugality*) کم انفاقي kam-infáqí, دریغ کاري diríghkárí, سخت گیري sakht-gírí, عدم سخاوت 'adam-i-sakhávat, بخل bakhl.

Spark, *subs.* (*Of fire*) اخگر akhgar, شراره sharárah, آتشپاره átish-párah, پرکاله parkálah, شعله آتشي shu'lah-i-átishí, چرقه charaqqah, استاره astárah.—(*Small portion*) کمي kamí, قدري qadrí, اندکي andakí, ذره zarrah, حبه habbah.—(*Brisk man*) آتشپاره átish-párah, چالاك chálák, زرنگ zaring, شاطر shátir, کربز kurbaz, فرز firz.—(*Lover*) عاشق 'áshiq, محب muhibb.—(*He has not a spark of sense*) ذره عقل نه دارد zarrah-i-'aql na-dárad.

Sparkful, *adj.* چالاك chálák, گرم garm, فرز firz.

Sparkish, *adj.* هواي haváí, خوش نما khush-nimá, جلوه فروش jilvah-furúsh, خوش لباس khush-libás, خود آرا khud-árá, زرق و برق دار zarq-u-barq-dár.

Sparkle, *subs.* چرقه charaqqah, درخش dirakhsh, شراره sharárah, استاره astárah.

Sparkle, *verb,* چرقه پراندن charaqqah parándan, درخشیدن dirakhshídan, شعله نمودن shu'lah nimúdan, برق زدن barq zadan, رخشیدن rakhshídan, شرر باریدن sharar bárídan, ستاره فشاندن sitárah fishándan. —(*As the eye*) برق زدن barq zadan, نور فشاندن núr fishándan.—(*As water*) کف کردن kaf kardan, حباب بر آوردن habáb bar-ávardan.

Sparkler, *subs.* چرقه پران charaqqah-parán, درخشنده dirakhshandah, برق زننده barq-zanandah, شرار افشان sharár-afshán.

Sparkling, *adj.* تابان tábán, درخشان dirakhshán, رخشنده rakhshandah, لامع lámi', فروغمند furúghmand, شعله خیز shu'lah-khíz, شعله دار shu'lah-dár, شعله زن shu'lah-zan, شعله گیر shu'lah-gír.—(*As eyes*) برق زن barq-zan.—(*As water*) کف انگیز kaf-angíz, حباب افزا habáb-afzá.—(*As conversation*) گرم garm, پر حرارت pur-harárat.

Sparklingness, *subs.* چرقه پراني charaqqah-parání, تابانی tábání, درخشاني dirakhsháni, شرر باري sharar-bárí.—(*Of eyes*) براقي barráqí, برق زني barq-zaní.—(*Of water*) کف انگیزي kaf-angízí, حباب آوري habáb-ávarí.—(*Of conversation*) گرمي garmí, حرارت harárat.

Sparring, *subs.* مشت زني musht-zaní.—(*Metaphorically*) نزاع nizá', خصومت khusúmat, جنگ jang, زد و خورد zad-u-khurd.—(*Dispute*) جدال jidál, قیل و قال qíl-u-qál.

Sparrow (*Fringilla domestica*), *subs.* گنجشك gunjishk.

Sparrow-grass (*Corruption of Asparagus*), *subs.* اسپراغوس asparághús (European).

Sparrow-hawk (*Falco nisus*), *subs.* موشگیر músh-gír, شاهین sháhín, صقر saqr (*pl.* اصقر asqur), باشه bá-shah, قراغوش qarághúsh.

Sparry, *adj.* (*Geological term*) طلقي tilqí, مارقشیطائي máriqshaitá,í.

Sparse, *adj.* افشانده afshándah, پراگنده parágandah, متفرق mutafarriq, دور dúr, بعید ba'íd, متباعد mutabá'id, پریشان parishán.

Sparsely, *adv.* تنك tanuk, بطور پراگندگي bi-taur-i-parágandagí, متفرقاً mutafarriqan, پریشانه parishánah.

Sparseness, *subs.* تنکي tanukí, پراگندگي parágandagí, پریشاني parishání, تفرق tafarruq, فشاندگي fishándagí.

Spartan, *adj.* اسپارطي ispártí (European).—(*Hardy*) سخت sakht, شدید shadíd, قوی qaví, زمخت zumukht. —(*Undaunted*) قوي دل qaví-dil, بي خوف bí-khauf, بي هراس bí-hirás, شجاع shujá', دلیر dilír, پهلوان pahlaván.

Spasm, *subs.* تشنج tashannuj, کرنج kuranj, بهم کشیدگي ba-ham-kashídagí, انقباض inqibáz, چلاغي chalághí.

Spasmodic, *subs.* دفع تشنج daf'-i-tashannuj, دوائي تشنج davá,í-i-tashannuj.—*adj.* تشنجي tashannují, غش آور ghash-ávar, قبض آور qabz-ávar.

Spastic, *adj.* تشنجي tashannují, متشنج mutashannij, قبضي qabzí.

Spathaceous, *adj.* (*Botanical term*) غلاف دار ghiláf-dár, پیله دار pílah-dár, کیسه دار kísah-dár.

Spathic, *adj.* (*Botanical term*) مورق múriq, برگ دار barg-dár, مطبق mutabbaq, پوست در پوست púst-dar-púst.

Spathiform, *adj.* (*Geological term*) طلق وار tilq-vár, برگ برگ barg-barg, ورق ورق varaq-varaq.

Spathose, *adj.* (*Botanical term*) غلاف دار ghiláf-dár, پوست دار púst-dár.—(*Geological term*) طلق وار tilq-vár.

Spatter, *verb trans.* پاشاندن páshándan, افشاندن af-

shándan, منتشر ساختن muntasar sákhtan, چرك نمودن chirk nimúdan, متوسخ ساختن mutavassikh sákhtan. —*intrans.* پف آب زدن puf-áb zadan, پاشیدن páshídan, پاشالدن páshándan.

Spatter-dashes, *subs.* پا پوش pá-púsh, چرك گیر chirk-gír, پا پاکدار pá-pák-dár.

Spattle, *subs.* ماشو máshú.

Spatula, *subs.* (*Surgical term*) مرهم کش marham-kash, مرهم مال marham-mál.

Spatulate, *adj.* مرهم کش طور marham-kash-taur.

Spavin, *subs.* (*In a horse*) قرقوش qaraqaush.

Spavined, *adj.* قرقوش دار qaraqaush-dár, مبتلا بقرقوش mubtalá-bi-qaraqaush.

Spawl, *verb,* تف انداختن tuf andákhtan, آب دهن انداختن áb-i-dahan andákhtan, خیو رختن khayú ríkhtan, خدو افکندن khudú afkandan.

Spawn, *subs.* تخم ماهي tukhm-i-máhí, اشپل ishpul, تخم قرباغه tukhm-i-qurbághah.

Spawn, *verb trans.* تخم ریختن tukhm ríkhtan, بذر افشاندن bazr afshándan, نسل گذاردن nasl guzárdan, زائیدن zá,ídan, تولید کردن taulíd kardan.—*intrans.* تخم ریزي کردن tukhm-rízí kardan, تناسل نمودن taná-sul nimúdan, زاد بر زاد کردن zád-bar-zád kardan, ذریه پس انداختن zurríyah pas-andákhtan.

Spawner, *subs.* ماهي ماده máhí-i-mádah, ماده ماهي mádah-máhí.

Spay, *verb,* خصي نمودن khasí nimúdan, اخته کردن akhtah kardan, لا ولد ساختن lá-valad sákhtan, بي نژاد نمودن bí-nizhád nimúdan.

Speak, *verb,* گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), حرف زدن harf zadan, کلام کردن kalám kardan, سخن راندن sukhun ráundan, تنطق کردن tanattuq kardan, نطق نمودن nutq nimúdan, تقریر کردن taqrír kardan, دم زدن dam zadan, نفس زدن nafas zadan.—(*Address*) تکلم نمودن takallum nimúdan, متکلم شدن mutakallim shudan, عرض کردن 'arz kardan, مخاطب شدن mukhátib shudan.—(*To speak out*) بلندتر حرف زدن buland-tar harf zadan.—(*To speak clearly*) واقع حرف زدن váqi' harf zadan, صاف گفتن sáf guftan.—(*To speak freely*) بي باکانه حرف زدن bí-bákánah harf zadan.—(*To speak too low*) پر آهسته حرف زدن pur-áhistah harf zadan, پر یاواش حرف زدن pur-yávásh harf zadan.—(*To speak at random*) پرانیدن paránídan, ول گفتن vil-guftan.—(*To speak much*) پر حرف زدن pur-harf zadan, پر چانگي کردن pur-chánagí kardan, چانه کردن *or* زدن chánah kardan *or* zadan.—(*To speak of or about*) گفتگو کردن guftugú kardan, وصف نمودن vasf nimúdan, ذکر کردن zikr kardan.—(*To speak without understanding*) حرف بیهوده زدن harf-i-bíhúdah zadan.—(*To speak vainly*) حرف مفت زدن harf-i-muft zadan.—(*Of whom dost thou speak?*) کرا میگوئي kirá mí-gú,í.—(*Do you speak Persian?*) تو زبان فارسي بلدي tú zabán-i-fársí baladí.—(*Do not speak all at once*) همه بیك حول حرف نزنید hamah bi-yak-haul harf na-zaníd.—(*He is speaking to you*) با شما است bá shumá ast.

Speakable, *adj.* گفتني guftaní, قابل تکلم qábil-i-takallum, وصف پذیر vasf-pazír, سخن گو sukhun-gú.

Speaker, *subs.* قائل qáïl, گوینده gúyandah, متکلم mutakallim, مکلم mukallim, سخن ور sukhun-var, حرف زن harf-zan.—(*Speaker of the House of Commons*) رئیس مجلس räís-i-majlis.

Speakership, *subs.* منصب حرف زني mansab-i-harf-zaní, رئاست مجلس ríásat-i-majlis.

Spear, *subs.* نیزه naizah, سنان sinán, رمح rumh, مزراق mizráq.—(*Shaft of a spear*) چوب نیزه chúb-i-naizah. —(*Head of spear*) سنان sinán, سر نیزه sar-naizah. —(*Butt-end of spear*) ته نیزه tah-i-naizah.—(*Of grass, &c.*) برگه bargah, شاخه shákhah.

Spear, *verb trans.* با نیزه کشتن bá-naizah kushtan, نیزه بکار بردن naizah-bi-kár burdan, سوراخ کردن sú-rákh kardan.—*intrans.* بلند شدن buland shudan, بر رستن bar-rustan, دراز گشتن diráz gashtan, بر آمدن bar-ámadan, علم شدن 'alam shudan.

Spearman, *subs.* نیزه دار naizah-dár, رماح rammáh.

Spearmint (*Mentha sativa*), *subs.* نعناع هندي na'ná'-i-hindí, نعنع الهند na'na'u 'l-hind, حبق الهند habaqu 'l-hind, فودنج هندي faudanj-i-hindí, فوتنج هندي fú-tanj-i-hindí.

Special, *adj.* خاص kháss, مخصوص makhsús, مختص mukhtass, مخصص mukhassas, نوعي nau'í.—(*A special favour*) لطف خاصي lutf-i-khássí, التفات مخصوص iltifát-i-makhsús.—(*Special agent*) مأمور مستقل mámúr-i-mustaqill, وکیل مخصوص vakíl-i-makhsús.—(*A special train*) عرابه مخصوصه 'arábah-i-makhsúsah, گاري مخصوص راه آهن gárí-i-makhsús-i-ráh-i-áhan.

Speciality, *subs.* نوعیت nau'íyat, خصوصیت khusúsíyat, اختصاص ikhtisás.

Specially, *adv.* خاصه khássah, خصوصا khusúsan, مخصوصاً makhsúsan, علي الخصوص 'ala 'l-khusús, بتخصیص bi-takhsís, سیما síyamá, لا سیما lá-síyamá.

Specialty, *subs.* عمل مخصوص 'amal-i-makhsús, مختصیت mukhtassíyat.—(*Legal term*) قرار داد مخصوص qarár-dád-i-makhsús, اثبات دین isbát-i-dain, دین dain, قرض qarz, قضیه مخصوصه qazíyah-i-makhsúsah.—(*Music is his specialty*) موسقي در مختصیت اوست músiqí dar mukhtassíyat-i-ú 'st.

Specie, *subs.* پول púl, نقد naqd, نقدینه naqdínah, زر zar, سیم sím.

Species, *subs.* نوع nau' (*pl.* انواع anvá'), جنس jins

(*pl.* اجناس ajnás), قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), گونه gúnah, صنف sinf (*pl.* اصناف asnáf), قبیل qabíl, طور taur, وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), نمط namat, جور júr, رنگ rang.

Specific, *subs.* تریاق خاص tiryáq-i-kháss. — *adj.* مخصوص makhsús, معین mu'ayyan, تعین ta'ayyun.—(*Specific gravity*) وزن مخصوص vazn-i-makhsús, ثقالت مخصوصه saqálat-i-makhsúsah.

Specifically, *adv.* مخصوصاً makhsúsan, بخصوص bi-khusús.

Specificate, *verb,* نوع نوع ساختن nau'-nau' sákhtan, صنف صنف گردانیدن sinf-sinf gardánídan, بیان نوع کردن bayán-i-nau' kardan, توضیح اصناف نمودن tauzíh-i-asnáf nimúdan.—(*Specify*) تفصیل دادن tafsíl dádan, توضیح کردن tauzíh kardan, شرح نمودن sharh nimúdan, روشن نمودن raushan nimúdan, تعیین کردن ta'yín kardan.

Specification, *subs.* تشخیص tashkhís, تعیین ta'yín, تمییز tamyíz, تفصیل tafsíl, توضیح tauzíh, شرح sharh. —(*Deed*) قباله qabálah, سند نامه sanad-námah.

Specificness, *subs.* مخصوصیت makhsúsíyat, اختصاص ikhtisás, امتیاز imtiyáz, علامت 'alámat.

Specified, *part.* معین mu'ayyan, تخصیص یافته takhsís-yáftah, مخصوص makhsús, معلوم ma'lúm.

Specify, *verb,* تعیین نمودن ta'yín nimúdan, تشخیص نمودن tashkhís nimúdan, تخصیص نمودن takhsís nimúdan, بطریق خاص ذکر کردن bi-taríq-i-kháss zikr kardan, خصوصیت وا نمودن khusúsíyat vá-nimúdan, ایضاح کردن ízáh kardan, تفصیل دادن tafsíl dádan.

Specimen, *subs.* نمونه nimúnah, انموذج inmúzaj, مثال misál.

Specious, *adj.* مستحسن mustahsan, مقبول maqbúl, مرغوب marghúb, دروغ durúgh, ظاهر دار záhir-dár, فریب کار fríb-kár, خوش نما khush-nimá.

Speciously, *adv.* مستحسنانه mustahsanánah, مرغوبانه marghúbánah, بطور خوش آیند bi-taur-i-khush-áyand, بطرز خوش نمائي bi-tarz-i-khush-nimá,í, جلوه کنان jilvah-kunán.

Speciousness, *subs.* خوش نمائي khush-nimá,í, خوش منظري khush-manzarí, مرغوبیت marghúbíyat, مقبولیت maqbúlíyat, جلوه گري jilvah-garí.

Speck, *subs.* (*Particle*) ذره zarrah, شوشه shúshah, همزه hamzah, شمه shammah, ریزه rízah.—(*Spot*) داغ dágh, خال khál, لکه lakkah, نقطه nuqtah, عیب 'aib, شبه shiyah.

Speck, *verb,* داغ دار کردن dágh-dár kardan, لکه کردن lakkah kardan, معیوب گردانیدن ma'yúb gardánídan, منقط ساختن munaqqat sákhtan.

Speckle, *subs.* نقطه nuqtah, داغ dágh, لکه lakkah, خال khál.

Speckle, *verb,* نقطه دار کردن nuqtah-dár kardan, خال خال کردن khál-khál kardan, داغ دار نمودن dágh-dár nimúdan, لکه دار کردن lakkah-dár kardan.

Speckled, *adj.* لکه دار lakkah-dár, منقط munaqqat, خالدار khál-dár, منقش munaqqash, لکه دار lakkah-dár.

Spectacle, *subs.* تماشا tamáshá, منظر manzar, تفرج tafarruj.

Spectacled, *adj.* منظره دار manzarah-dár, مناظر دار manázir-dár.

Spectacles, *subs.* عینك 'ainak, چشمك chashmak.

Spectacular, *adj.* منظري manzarí, نظر گاهي nazar-gáhí, تماشاي tamáshái, تفرجي tafarrují.

Spectator, *subs.* ناظر názir, نظار nazzár, تماشا چي tamáshá-chí, تماشا گر tamáshá-gar, شاهد sháhid, متفرج mutafarrij, معاین mu'áyin.

Spectatorial, *adj.* ناظري názirí, نظري nazarí, لحاظي lihází, شهودي shuhúdí.

Spectatorship, *subs.* ناظریت náziríyat, عمل ناظر 'amal-i-názir, بینندگي bínandagí, شاهدیت sháhidí-yat, معاینیت mu'áyiníyat.

Spectatress, *subs.* ناظره názirah, متفرجه mutafar-rijah.

Spectral, *adj.* خیالي khiyálí, وهمي vahmí, موهوم mau-húm.

Spectre, *subs.* خیال khiyál, وهم vahm, صورت موهومه súrat-i-mauhúmah, صورت خیالي súrat-i-khiyálí, طیف taif.

Spectrum, *subs.* صورت súrat, مثال misál.

Specular, *adj.* آینه وش áyinah-vash, مرآت وار mar,át-vár.

Speculate, *verb,* فکر کردن fikr kardan, تصور نمودن tasavvur nimúdan, اندیشه کردن andíshah kardan, ملاحظه کردن muláhazah kardan, تأمل نمودن ta,ammul nimúdan, نظر کردن nazar kardan, دقت نمودن diqqat nimúdan.—(*In business*) معامله نمودن mu'ámalah nimúdan.

Speculation, *subs.* (*Contemplation*) مشاهده mushá-hadah, نظر nazar, ملاحظه muláhazah, تأمل ta,ammul, دقت diqqat.—(*In business*) معامله mu'ámalah.—(*Bad speculation*) مغبون maghbún, غبن ghabn.

Speculatist, *subs.* صاحب افکار sáhib-afkár, صاحب آرا sáhib-árá.

Speculative, *adj.* پر فکر pur-fikr, صاحب خیال sáhib-khiyál, نظري nazarí, خیالي khiyálí.—(*In business*) کار دان kár-dán, عملي 'amalí, شغلي shughlí.

Speculatively, *adv.* تصوراً tasavvuran, خیالاً khiyá-lan, نظراً nazaran, از روي اندیشه az-rúy-i-andíshah, رأي دهانه räí-dihánah.—(*Business term*) بطرز معامله bi-tarz-i-mu'ámalah, بر حسب کار داني bar-hasb-i-kár-dání, بر وفق عمل bar-vifq-i-'amal.

Speculator, *subs.* تصور کننده tasavvur-kunandah, متفکر mutafakkir, ملاحظ muláhiz, متأمل muta,amnil, خیال اندیش khiyál-andísh.—(*In business*) معامله دان mu'ámalah-dán, تجارت پیشه tijárat-píshah, حساب گر hisáb-gar.

Speculatory, *adj.* تصوري tasavvurí, فکري fikrí, خیالي khiyálí, لحاظي lihází, نظري nazarí.

Speculum, *subs.* (*Surgical instrument*) عکاسه 'akkásah, آینه áyinah, مرآت mar,át, منظره manzarah.

Speech, *subs.* سخن sukhun, زبان zabán, کلام kalám, گفتار guftár, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), نطق nutq, منطق mantiq (*pl.* مناطق manátiq), تنطق tanattuq, کلمه kalamah.—(*Harangue*) کلام kalám, وعظ va'z, خطاف khitáb, خطبه khutbah.—(*Part of speech*) جز juz-i-kalám (*pl.* اجزا کلام ajzá-i-kalám), جز از کلام juz-az-kalám.—(*He is a man of good speech*) درست قول است durust qaul ast.

Speechify, *verb,* تکلم نمودن takallum nimúdan, نطق کردن nutq kardan, سخن گفتن sukhun guftan, سخن وري نمودن sukhun-varí nimúdan, خطبه گفتن khutbah guftan.

Speechless, *adj.* بي سخن bí-sukhun, لا کلام lá-kalám, ساکت sákit, خاموش khámúsh, صامت sámit, گنگ gung.—(*Not able to answer*) لا جواب lá-javáb, بي پاسخ bí-pásukh.

Speechlessness, *subs.* بي سخني bí-sukhuní, لا کلامي lá-kalámí, سکوت sukút, خاموشي khámúshí, صمت samt, گنگي gungí.—(*Inability to answer*) لا جوابي lá-javábí, بي پاسخي bí-pásukhí.

Speed, *subs.* شتاب shitáb, سرعت sur'at, عجلت 'ajalat, چابکي chábukí, چالاکي cháláki, فور faur, زودي zúdí, مبادرت mubádarat, چستي chustí, اعجال i'jál, تعجیل ta'jíl, تندي tundí.

Speed, *verb trans.* شتابانیدن shitábánídan, زود بجا زود bi-já ávardan, بتعجیل صورت دادن bi-ta'jíl súrat dádan, بسرعت روانه کردن bi-sur'at ravánah kardan.—*intrans.* تعجیل کردن ta'jíl kardan, شتافتن shitáftan (*rt.* شتاب shitáb), سرعت نمودن sur'at nimúdan.—(*Prosper*) کامیاب شدن kám-yáb shudan, ناجح گشتن nájih gashtan.

Speedful, *adj.* زود zúd, چابک chábuk, چالاک chálák, چست chust, جلد jald, تند tund, تیز tíz, شتاب shitáb, شتابان shitábán, سریع sarí', عاجل 'ájil, معجل mu'ajjal, فوري faurí.

Speedily, *adv.* زود zúd, بزودي bi-zúdí, سرعتاً sur'atan, بسرعت bi-sur'at, سریعاً sarí'an, معجلاً mu'ajjalan, بتعجیل bi-ta'jíl, شتابانه shitábánah, عاجلانه 'ájilánah.

Speediness, *subs.* سرعت sur'at, زودي zúdí, شتاب shitáb, عجله 'ajalah, ارسال irsál.

Speedy, *adj.* زود zúd, چابک chábuk, چالاک chálák, چست chust, جلد jald, تند tund, تیز tíz, شتاب shitáb, شتابان shitábán, سریع sarí', عاجل 'ájil, معجل mu'ajjal, فوري faurí.

Spell, *subs.* نیرنگ nírang, افسون afsún.—(*A spell of work*) نوبت عمل naubat-i-'amal, نوبت کار naubat-i-kár.—(*A spell of hot weather*) مدت هوائي گرم mud-dat-i-havá,í-i-garm, اثناي گرما asná,í-i-garmá.

Spell, *verb trans. and intrans.* (*Name the letters in a word*) هجا کردن hijá kardan, هجي کردن hají kardan, تهجي کردن tahajjí kardan.—(*Use proper letters in writing, &c.*) املا کردن imlá kardan, درست نوشتن durust nivishtan.—(*Charm*) دل ربودن dil rubúdan, افسون کردن afsún kardan, منتر کردن muntir kardan, سحر نمودن sihr nimúdan.—(*Take a turn*) نوبت گرفتن naubat giriftan, نیابت نمودن niyábat nimúdan, وکالت کردن vikálat kardan.

Spell-bound, *adj.* زبان بند zabán-band, محصور mah-súr, مأسور mäsúr, گرفتار giriftár, مجبور majbúr.

Speller, *subs.* افسونگر afsún-gar, زبان بند zabán-band, نوبت گیر naubat-gír, نائب náib.—(*Person who spells*) هجا کننده hijá-kunandah, تهجي کننده tahajjí-kunan-dah, هجي نماینده hají-nimáyandah.—(*Book*) کتاب تهجي kitáb-i-tahajjí.

Spelling, *subs.* املا imlá, تهجي tahajjí, هجا hijá, هجي hají.—(*Error in spelling*) تصحیف tas,híf.

Spell-land, *subs.* سحرستان sihristán, جادوستان jádú-stán, زمین افسون zamín-i-afsún, افسونگاه afsún-gáh.

Spelter, *subs.* روي rúí. رو rú.

Spence, *subs.* گوشتدان gúsht-dán, خوراك دان khurák-dán, مطعمه mata'mah, مأکله mäkalah.

Spencer, *subs.* ارخالق arkháliq, نیم تنه ním-tanah, چبکن chabkan.—(*Sail*) شراع shirá', باد بان bád-bán.

Spend, *verb trans.* خرج کردن kharj kardan, صرف کردن sarf kardan, مصرف نمودن masraf nimúdan, بذل کردن bazl kardan, انفاق نمودن infáq nimúdan, بیرون دادن bírún dádan, ضائع نمودن zá' nimúdan, تلف کردن talaf kardan.—*intrans.* خرج شدن kharj shudan, رواج یافتن raváj yáftan, تلف گشتن talaf gashtan, گم شدن gum shudan, پراگنده گشتن paraگandah gashtan, تمام شدن tamám shudan.—(*To spend time*) وقت گذرانیدن vaqt guzránídan.—(*To spend one's strength*) قوت صرف کردن qúvat sarf kardan.—(*The time is far spent*) وقت منقضي شده است vaqt munqazí shudah ast.—(*We will spend the evening with you*) امشب در خدمت شما باشیم imshab dar-khidmat-i-shumá báshím.

Spender, *subs.* صرف کننده sarf-kunandah, تلف سازنده talaf-sázandah, خرج کننده kharj-kunandah, بر باد دهنده bar-bád-dihandah.

Spendthrift, *subs.* مصرف musrif, ضائع کار záï'-kár, تلف ساز talaf-sáz, مبذر mubazzir.

Spent, *part.* مصروف masrúf, منقضي munqazí, خرج شده kharj-shudah, صرف گشته sarf-gashtah.

Sperm, *subs.* آب مني áb-i-muní, آب انزال áb-i-inzál, نطفه nutfah.

Spermaceti, *subs.* (*The substance Cetaceum*) موم سفيد múm-i-safíd, روغن نهنگ raughan-i-nahang, روغن سر ماهي raughan-i-sar-máhí.

Sperma rananum (*Frog's spawn*), *subs.* جل وزغ jul-i-vazagh.

Spermatic, *adj.* بذري bazrí, تخمي tukhmí, زرعي zara'í, نسل فزا nasl-fazá, تخم پس انداز tukhm-pas-andáz.

Spermatocele, *subs.* (*Medical term*) ورم خصيه varam-i-khasíyah, خايه باد kháyah-bád, آماس تخمدان ámás-i-tukhm-dán.

Spermatorrhœa, *subs.* (*Medical term*), احتلام ihtilám, احلام ihlám, شيطاني shaitání, درور مني durúr-i-maní.

Spew, *verb trans. and intrans.* قي كردن qai kardan, استفراغ نمودن istifrágh nimúdan, غثيان نمودن ghasyán nimúdan.—(*To cast off with abhorrence*) دفع كردن daf' kardan, دور انداختن dúr andákhtan, رد نمودن radd nimúdan.

Sphacelation, *subs.* (*Medical term*) خوره khurah, اكاله akkálah, اتلاف itláf, اماته عظم imátah-i-'azm.

Sphacelus, *subs.* (*Medical term—Mortification*) موت موضعي maut-i-mauza'í, خورده khurdah.

Sphæranthus hirtus, *subs.* (*Medicinal herb*) كمازريوس kamázaríyús, كمادريوس kamádaríyús.

Sphenoidal, *adj.* ميخ شكل míkh-shakl, گاز مانند gáz-mánand, گاوه وار gávah-vár.

Sphere, *subs.* كره kurah *and* kurrah, جرم jirm, مركز markaz, گوي gúy.—(*Body*) فلكه falakah, كره مستوي kurrah-i-mustaví, كره مسطح kurrah-i-musattah.—(*Celestial*) گردون gardún, سپهر sipihr.—(*One's own sphere*) مدار خود madár-i-khud, دائره خود dáïrah-i-khud, هوزه اقتدار خود hauzah-i-iqtidár-i-khud, رتبه خود rutbah-i-khud, مقام خود maqám-i-khud.

Sphere, *verb*, كروي ساختن kuraví sákhtan, گرد نمودن gird nimúdan, مدور گردانيدن mudavvar gardánídan, مستدير ساختن mustadír sákhtan.

Spherical, *adj.* مستدير mustadír, كروي kuraví, گرد gird, مدور mudavvar.

Spherically, *adv.* بطور كره bi-taur-i-kurrah, مدوراً mudavarran.

Sphericity, *subs.* كرويت kuravíyat, مدوري mudavvarí, گردي girdí, استداره istidárah.

Spherics, *subs.* علم كرات 'ilm-i-kurát, كره داني kurrah-dání, كره شناسي kurrah-shinásí, مساحت كرجات misáhat-i-kurraját, صفت كرويت sifat-i-kuravíyat.

Spheroid, *subs.* جسم مستدير jism-i-mustadír, جرم گرد jirm-i-gird, شيي مدور shay-i-mudavvar, شبه كره shibh-i-kurrah, نيم گردي ním-girdí.

Spheroidal, *adj.* نيم گرد ním-gird, مدور نما mudavvar-nimá, مستدير mustadír, گرد وش gird-vash, گردون صفت gardún-sifat, شبه كروي shibh-i-kuraví.

Spheroidity, *subs.* نيم گردي ním-gardí, استداره istidárah, مدور نمائي mudavvar-nimá,í, گردون صفتي gardún-sifatí, گرديت girdíyat.

Spherule, *subs.* كره كوچك kurrah-i-kúchik, گوئي gú,í, توپه túpah.

Sphincter, *subs.* (*Anatomical term*) عضله باسطه 'uzlah-i-básitah.

Sphinx, *subs.* ابو الهول abu 'l-haul, ابو الهولي abu 'l-haulá, عنقا 'anqá, رخ rukh, هما humá.

Sphragistics, *subs.* علم مهر 'ilm-i-muhr.

Spice, *subs.* بهار bahár, ادويه adviyah, ادويجات adviyaját (*vulg.*).—(*Spice-box*) ادويه دان adviyah-dán.—(*Pungency*) تندي tundí, حدت hiddat, تيزي tízí.

Spice, *verb*, خوش بو ساختن khush-bú sákhtan, ادويه زدن adviyah zadan, تتبيل نمودن tatbíl nimúdan, معطر ساختن mu'attar sákhtan.—(*Tincture*) ممزوج ساختن mamzúj sákhtan, آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), مختلط گردانيدن mukhtalit gardánídan, مشوب نمودن mashúb nimúdan.

Spicery, *subs.* ادويه جات adviyah-ját, بهارات bahárát, عطورات 'utúrát, اشيا عطاري ashyá-i-'attárí, ادويه دان adviyah-dán, مخزن بهارات makhzan-i-bahárát.

Spicular, *adj.* (*Botanical term*) تير سان tír-sán, تير وار tír-vár, سر تيز sar-tíz, مزراق وش mizráq-vash.

Spicule, *subs.* (*Botanical term*) سر sar, رأس räs, نقطه nuqtah, نهايت niháyat.

Spicy, *adj.* ادويه خيز adviyah-khíz, بهار زار bahár-zár, ادويه صفت adviyah-sifat, بهار مانند bahár-mánand, خوشبو khush-bú, معطر mu'attar.—(*Pungent*) تند tund, تيز tíz, حدت مند hiddat-mand, گزا gazá.—(*Racy*) ذوقمند zauq-mand, طعم دار ta'm-dár, اصيل asíl, بلدي baladí.—(*Neat*) پاكيزه pákízah, ظريف zaríf.

Spider (*Arachne*), *subs.* عنكبوت 'ankabút (*pl.* عناكب 'anákib), جولاهك júláhak, كارتن kártan (*obs.*).—(*Spider's web*) پرده عنكبوت pardah-i-'ankabút, تار عنكبوت tár-i-'ankabút, خانه عنكبوت khánah-i-'ankabút, دام عنكبوت dám-i-'ankabút.—(*Large formidable-looking spider, the bite of which is hurtful but not deadly*) رتيل rutail.

Spigot, *subs.* ميخ míkh, مسمار mismár (*pl.* مسامير masámír), پيچ pích, سداده saddádah.

Spike, *subs.* مسمار mismár, میخ míkh, نیش nísh, سیخ síkh.—(*Of corn, &c.*) خوشه khúshah, سنبله sambalah, شاخه shákhah, غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún).

Spike, *verb,* کوبیدن *or* میخ کردن míkh kardan *or* kúbídan, میخ کوب کردن míkh-kúb kardan, سیخ دار نمودن síkh-dár nimúdan.—(*To spike a cannon*) بند نمودن band nimúdan, بیکاره ساختن bíkárah sákhtan, سد کردن sadd kardan, سیخ کوب نمودن síkh-kúb nimúdan.

Spikelet, *subs.* سیخ چه síkh-chah, شعبه shu'bah, شاخه کوچك shákhah-i-kúchik.

Spikenard, *subs.* (*A perfume and a medicine prepared from the root of the plant Nardostachys jatamansi*) سنبل الطیب sumbulu 't-tíb, سنبل هندي sumbul-i-hindí, سنبل العصافیر هندي sumbulu 'l-'asáfír-i-hindí, نارد nárid, ناردین náridín.

Spikey, *adj.* سر تیز sar-tíz, سیخ دار síkh-dár, سیخ وار síkh-vár.

Spile, *subs.* (*For cask*) میخ míkh, سداده saddádah, سوراخ بند súrákh-band.—(*For foundation*) وتد vatad (*pl.* اوتاد autád), پایه páyah, استحکام istihkám.

Spill, *subs.* انقلاب inqiláb, سقوط suqút, زیر و زبري zír-u-zabarí.

Spill, *verb trans.* ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), پاشیدن páshídan, خالي کردن khálí kardan, سیلان دادن sayalán dádan, دور ریختن dúr ríkhtan.—*intrans.* ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), پاشیدن páshídan, تلف شدن talaf shudan, ضائع گشتن záï' gashtan.

Spin, *subs.* چرخ charkh, دور daur, پر pir, نخ nakh.

Spin, *verb,* ریشتن ríshtan, رشتن rishtan (*rt.* ریس rís), ریسیدن rísídan, تافتن táftan (*rt.* تاب táb), تابیدن tábídan, تنبیدن tambídan, تنیدن tanídan.—(*Whirl*) چرخ دادن charkh dádan, دور گردانیدن daur gardánídan, گرداندن gardándan.—(*Protract*) دراز کردن diráz kardan, طول دادن túl dádan, کشیدن kashídan, طویل ساختن tavíl sákhtan.—(*As a top*) گرداندن gardándan, چرخاندن charkhándan, پر دادن pir dádan, پراندن pirándan.—*intrans.* چرخ ریشتن charkh ríshtan, چعره ریسي کردن cha'rah-rísí kardan, چهره ریسي کردن chihrah-rísí kardan.—(*Whirl*) چرخ زدن ckarkh zadan, دور گشتن daur gashtan, بسرعت دور زدن bi-sur'at daur zadan, نخ گردیدن nakh gardídan, پر خوردن pir khurdan.—(*As a top*) پر خوردن pir khurdan, چرخیدن charkhídan.

Spina bifida (*Dropsy of spine*), *subs.* استسقائي تیرك پشت istisqá'í-i-tírak-i-pusht, استسقائي فقاري istisqá'í-i-faqárí.

Spinach *or* **Spinage** (*Spinacea oleracea*), *subs.* اسفناج isfanáj.

Spinal, *adj.* صلبي sulbí, فقاري faqárí.—(*Spinal bone*) مهر پشت mahr-i-pusht, تیرك پشت tírak-i-pusht.—(*Spinal cord*) نخاع nakhá', مغز حرام maghz-i-harám.—(*Inflammation of spinal cord*) ورم جرم نخاع varam-i-jirm-i-nakhá'.

Spindle, *subs.* دوك dúk, دوکچه dúkchah, پره pirrah, پیلي pílí, چهره chihrah, مغزل maghzal.

Spindle, *verb,* دراز شدن diráz shudan, بلند گشتن buland gashtan, باریك شدن bárík shudan, راست بالا رفتن rást bálá raftan.

Spindle-shanks, *subs.* دیلق dailuq, بلیطي balaití, دراز و لاغر diráz-va-lághir.

Spine, *subs.* (*Backbone*) پشتمهره pusht-muhrah, مهره پشت muhrah-i-pusht, مهر پشت mahr-i-pusht, تیرك پشت tírak-i-pusht, عصعص 'us'us.—(*The os sacrum, or lower bone of the spine*) عجب 'ajb, عجب الذنب 'ajbu 'z-zanab, خار khár, شوك shúk.—(*Of a mountain range*) پشته pushtah, تا tá, سر sar, بلندي bulandí, بر آمدگي bar-ámadagí.

Spinet, *subs.* ساز sáz, طنبور tambúr.

Spinner, *subs.* ریسنده rísandah, تننده tanandah, غزاله ghazzálah.—(*Spider*) عنکبوت 'ankabút.—(*In comp.*) ریس rís.

Spinning-jenny, *subs.* چرخ chark, چعره cha'rah, پره parrah, ریسمان ریس rísmán-rís.

Spinning-wheel, *subs.* چرخه charkhah, چرخ ریسمان ریسي charkh-i-rísmán-rísí, چهره chihrah.

Spinosity, *subs.* خار داري khár-dárí, پر شوکي pur-shúkí.—(*Metaphorically*) حیرت آمیزي hairat-ámízí, دشواري dushvárí, سختي sakhtí.

Spinous, *adj.* خار دار khár-dár, پر شوك pur-shúk.—(*Metaphorically*) مشکل mushkil, حیرت آمیز hairat-ámíz, دشوار dushvár, سخت sakht.

Spinster, *subs.* چرخ ریس charkh-rís, چعره ریس cha'rah-rís, ضعیفه za'ífah, عزب 'azab (*pl.* عزاب 'uzzáb *and* اعزاب a'záb), مجرده mujarridah.

Spinstry, *subs.* غزالي ghazzálí, ریسندگي rísandagí. چرخ ریسي charkh-rísí, نخ سازي nakh-sází.

Spiny, *adj.* خار دار khár-dár, پر شوك pur-shúk.—(*Perplexed*) حیرت آمیز hairat-ámíz, مشکل mushkil, در هم بر هم dar-ham-bar-ham, پریشان parishán, مریج marij, شوریده shúrídah.—(*Troublesome*) پر عذاب pur-'azáb, پر زحمت pur-zahmat, پر مشقت pur-mashaqqat, رنج دار ranj-dár.

Spiracle, *subs.* سوراخ súrákh, منفذ manfaz (*pl.* منافز manáfiz), منفس manfas, مخرج makhraj (*pl.* مخارج makhárij).

Spiral, *adj.* پیچ pích, پیچیده pichídah, پیچدار pich-dár.—(*Spiral staircase*) پله پیچ pillah-i-pích, سلم پیچدار sullam-i-pích-dár, پله گان پیچ در پیچ pillah-gán-i-pich dar-pích.

Spirally, *adv.* پیچ خوران pích-khurán, پیچ زنان pích-zanán, گردش کنان gardish-kunán, دوار davvár.

Spire, *subs.* منار manár, مناره munárah (*pl.* مناٴر manáïr), میل míl, بنائي سر تیر biná,í-i-sar-tíz.—(*Top*) سر sar, راٴس räs, دم dam.—(*Of a screw*) سیم sím, بند band, پیچ pích.—(*Shoot*) شطا shatá, برگ barg.

Spire, *verb*, بر آمدن bar-ámadan, شاخ بیرون دادن shákh bírún dádan, شاخه دواندن shákhah davándan.

Spirit, *subs.* (*Soul*) روح rúh (*pl.* ارواح arváh), نفس nafs, جان ján, قلب qalb, روان raván.—(*Courage*) مردانگي mardánagí, دلیري dilírí, دلاوري dilávarí, همت himmat, جراٴت jurät, شجاعت shujá'at, غیرت ghairat, جسارت jasárat, شهامت shahámat, حمیت hamíyat, عصبیت 'asabíyat.—(*Ghost*) روح rúh, عفریت 'ifrít, پري parí, جني jinní, دیو dív. — (*Liquor*) عرق 'araq, خمر khamr.—(*Essence*) خلاصه khulásah, زبده zubdah, جوهر jauhar, روح rúh. — (*An evil spirit*) روح مضر rúh-i-muzirr, دیو dív.—(*High spirit*) همت himmat, غیرت ghairat, عصبیت 'asabíyat, حمیت hamíyat.—(*Holy Spirit*) روح خدا rúh-i-khudá, روح القدس rúhu 'l-qudus.—(*Spirits of wine*) عرق سه آتشي 'araq-i-sih-átishí.—(*Animal spirits*) روح حیواني rúh-i-haiváni.—(*Out of spirits*) بي دماغ bí-dimágh, پکر pakr.

Spirit, *verb*, تقویت نمودن taqvíyat nimúdan, تشجیع کردن tashjí' kardan, دلیر ساختن dilír sákhtan, شیرك نمودن shírak nimúdan.—(*To spirit away*) ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), در بردن dar-burdan, نقل کردن naql kardan, جا بجا نمودن já-bi-já nimúdan.

Spirited, *adj.* (*Bold*) جري jarí, گستاخ gustákh, جسور jasúr, دلیر dilír.—(*As a horse*) سر دماغ sar-dimágh, مست mast.—(*As conversation*) خوش khush, فرحت farhat-fazá.

Spiritedly, *adv.* (*Boldly*) دلیرانه dilíránah, جسورانه jasúránah, گستاخانه gustákhánah, شجاعانه shujá'ánah. —(*As a horse*) مستانه mastánah, منبسطانه mumbasitánah, سر گرمانه sar-garmánah.—(*As conversation*) بطور خوش bi-taur-i-khush, بطور فرحت فزائي bi-taur-i-farhat-fazá,í, بطرز گرم bi-tarz-i-garm.

Spiritedness, *subs.* (*Boldness*) دلیري dilírí, جسارت jasárat, گستاخي gustákhí. شجاعت shujá'at.—(*As a horse*) مستي mastí, سر گرمي sar-garmí.—(*As conversation*) خوش khush, فرحت farhat, بسط bast.

Spirit-lamp, *subs.* چراغ گاس chirágh-i-gás (European).

Spiritless, *adj.* (*Wanting life*) بي جان bí-ján, بي روح bí-rúh.—(*Metaphorically*) بي نشاط bí-nishát, پکر pakr, مکدر mukaddar.—(*Timid*) کم همت kam-himmat, بي غیرت bí-ghairat, جبان jabán, ترسناك tars-nák, خواف khavváf.—(*Cheerless*) محزون mahzún, مغموم maghmúm, اندوهناك andúh-nák, بد بخت bad-bakht.—(*As conversation*) سرد sard, خنك khunuk.—(*As a horse*) لخت lakht, سست sust, بي جوهر bí-jauhar.

Spiritlessly, *adv.* بي روحانه bí-rúhánah, بي نشاطانه bí-nishátánah, مکدرانه mukaddaránah, محزونانه mahzúnánah.

Spiritlessness, *subs.* بي روحي bí-rúhí, بي جاني bí-jání, بي نشاطي bí-nishátí, تکدر takaddur, سستي sustí, پکري pakrí.

Spirit-level, *subs.* آلت مساحت álat-i-misáhat, جوهر منج jauhar-sanj, افق شناس ufuq-shinás.

Spiritoso, *adv.* (*Musical expression*) با روح bá-rúh, با جان bá-ján, با شوق bá-shauq.

Spiritous, *adj.* روح وار rúh-vár, روحي rúhí, صاف sáf, پاك pák.

Spiritousness, *subs.* روحیت rúhíyat, شوق shauq, حرارت harárat, گرمي garmí, پاکي pákí.

Spiritual, *adj.* معنوي ma'naví, روحاني rúhání, سماوي samáví, غیبي ghaibí.

Spiritualism, *subs.* علم روحاني 'ilm-i-rúhání, روحانیت rúháníyat, غیب داني ghaib-dání.

Spiritualist, *subs.* عالم روحانیات 'álim-i-rúháníyát, نفساني nafsání, روحاني rúhání, غیب دان ghaib-dán, اسرار دان isrár-dán.

Spirituality, *subs.* روحانیت rúháníyat, نفسانیت nafsáníyat, صفا safá, پاکي pákí, قداست quddásat.

Spiritualization, *subs.* روحاني سازي rúhání-sází, تصفیه tasfiyah, صفا بخشي safá-bakhshí.

Spiritualize, *verb*, روحاني ساختن rúhání sákhtan, نفساني نمودن nafsání nimúdan, تاٴویل کردن tävíl kardan, تصفیه کردن tasfiyah kardan, تقدیس نمودن taqdís nimúdan.

Spiritually, *adv.* بطور روحاني bi-taur-i-rúhání, بطریق روحاني bi-taríq-i-rúhání, بطرز صفا bi-tarz-i-safá.

Spirituous, *adj.* روحي rúhí, حقیقي haqíqí, جوهري jauharí. -- (*Spirituous drinks*) جوهر jauhar, عرق 'araq, خمر khamr.

Spirtle, *verb*, جهانیدن jihánídan, بتندي روان ساختن bi-tundí raván sákhtan, افشاندن afshándan, بیرون ریختن bírún ríkhtan.

Spiry, *adj.* پیچان píchán, پیچ دار pích-dár, مار پیچ már-pích, مار پیچ وار már-pích-vár.

Spissitude, *subs.* جمودت jumúdat, انجماد injimád, بستگي bastagí, سفتي siftí, غلظت ghalazat.

Spit, *subs.* سیخ síkh.—(*From the mouth*) تف tuf, تفو tufú, تفل tufl, سلف suluf, خیو khayú.—(*Point of land*) زبانه zabánah, لسان lisán, راٴس räs, دماغه dimághah.

Spit, *verb trans.* (*Pierce with a spit*) سیخ زدن síkh zadan, بسیخ کشیدن bi-síkh kashídán, فرو کردن furú kardan.—(*Rain gently*) نم نم باریدن nam-nam báridan.—(*Dig*) کندن kandan, حفر نمودن hafr nimúdan. —(*From mouth*) تف زدن tuf zadan, تفو انداختن tufú andákhtan, تفل انداختن tufl andákhtan, سلف انداختن suluf andákhtan, خیو افکندن khayú afkandan.

Spite, *subs.* کینه kínah, بغض bughz, بد خواهي bad-kháhí, حقد hiqd, شنآن shan,án.—(*In spite of*) برغم انف bi-raghm-i-anf, با وجود که bá-vujúd-kih, علي رغم 'alá raghm.—(*In spite of this*) مع هذا ma'-házá. —(*Out of spite against him*) برغم او bi-raghm-i-ú.

Spite, *verb,* رنجانیدن ranjánídan, جر آوردن jirr ávardan, آزردن ázurdan, اسخاط نمودن iskhát nimúdan, خشمناك ساختن khishm-nák sákhtan.

Spiteful, *adj.* شریر sharír, بد نهاد bad-nihád, بد اندیش bad-andísh, بد خواه bad-kháh, بد ذات bad-zát, پر کینه pur-kínah.

Spitefully, *adv.* شریرانه sharíránah, مبغضانه mubghazánah, حاقدانه háqidánah, از راه کین az-ráh-i-kín, بطور عداوت bi-taur-i-'adávat.

Spitefulness, *subs.* کینه kínah, حقد hiqd. بغض bughz, بد خواهي bad-kháhí, شرارت sharárat, بد اندیشي bad-andíshí.

Spitfire, *subs.* تند مزاج tund-mizáj, آتش طبع átish-tab', غضوب ghazúb.

Spitter, *subs.* خیو انداز khayú-andáz.—(*Deer*) بچه آهو bachchah-i-áhú, شاخ تیز shákh-tíz.

Spitting, *subs.* تف سازي tuf-sází, تف اندازي tuf-andází, خیو افکني khayú-afkaní.—(*As rain*) بارش bárish, نم نم nam-nam.—(*Spitting of blood*) تف خوني tuf-i-khúní.

Spittle, *subs.* تف tuf, تفو tufú, تفل tufl, آب دهن áb-i-dahan, لعاب la'áb, سلف suluf, بزاق buzáq, خیو khayú.

Spittoon, *subs.* سلفدان suluf-dán, تف دان tuf-dán, تفو دان tufú-dán, تفلدان tufl-dán, سفلدان sifl-dán (*vulg.*).

Splash, *subs.* (*Mud, &c.*) ترشح گل tarashshuh-i-gil, ترشح لجن tarashshuh-i-lajan, آلایش áláyish.—(*On entering water*) شراپ sharáp, صدائي آب sidá,í-i-áb.

Splash, *verb,* داغ انداختن dágh andákhtan, ترشح کردن tarashshuh kardan, آلوده ساختن álúdah sákhtan.—(*In the water*) شراپ شراپ کردن sharáp-sharáp kardan, آب بر هم زدن áb bar-ham zadan.

Splashy, *adj.* ترشح دار tarashshuh-dar, ترشحي tarashshuhí, پر لجن pur-lajan, پر گل pur-gil.

Splay, *adj.* گسترده gustardah, اریب ساخته uríb-sákhtah, عریض 'aríz, پهن pahn, مبسوط mabsút, مبثوث mabsút, منتشر muntashar, بیرون شده bírún-shudah.

Splay-footed, *adj.* پا پهن pá-pahn. عریض پا 'aríz-pá.

Splay-mouth, *subs.* دهن گشاد dahan-gushád, دهن فراخ dahan-farákh.

Spleen, *subs.* (*Anatomical term*) سپرز supurz, طحال tihál (*pl.* طحل tuhul).—(*Ill-humour*) بد خوئي bad-khú,í, ماخولیا mákhúlíyá, سودا saudá, خشم khishm, غیظ ghaiz.

Spleenish, *adj.* خشم آلود khishm-álúd. غضب ناك ghazb-nák, سوداي saudáí.

Spleenwort (*The herb Asplenium ceterach, or Milk-waste*), *subs.* چترك chatrak, حشیشت اطحال hashí-shasu 't-tihál, حشیش الادویه hashíshu 'l-adviyah.

Spleeny, *adj.* زود رنج zúd-ranj, سودا مزاج saudá-mizáj, غضوب ghazúb.

Splendent, *adj.* تابان tábán, رخشان rakhshán, منیر munír, روشن raushan.

Splendid, *adj.* درخشان dirakhshán, روشن raushan, تابناك táb-nák, تابان tábán, مبین mubín, منیر munír. —(*Magnificent*) معظم mu'azzam, عظیم 'azím. جلیل jalíl, شکرف shigarf, نامور nám-var, شاهانه sháhánah.

Splendidly, *adv.* به خوبي bi-khubí, درخشانانه dirakhshánánah, تابناکانه táb-nákánah.—(*Well*) بطور عجیب bi-taur-i-'ajíb, نادراً nádiran, عجیبانه 'ajíbánah.

Splendour, *subs.* فروغ furúgh, روشني raushaní, روشنائي raushná,í, تجمل tajammul, تابش tábish, تاباني tábání, رخشندگي rakhshandagí. لمع lam', لمعت lam'at.—(*Magnificence*) رونق raunaq, فر farr, جلال jalál, جلوه jalvah, زینت zínat, احتشام ihtishám.

Splenetic, *adj.* تند مزاج tund-mizáj, کج خلق kaj-khulq, افسرده afsurdah.

Splice, *subs.* وصل vasl, پیوند paivand, اتصال ittisál.

Splice, *verb,* وصل کردن vasl kardan, چسبانیدن chasbánídan, ملحق کردن mulhaq kardan, جفت نمودن juft nimúdan, پیوند کردن paivand kardan, ترکیب نمودن tarkíb nimúdan.

Splint, *subs.* (*Surgical*) کمانچه kamánchah, جبیره jabírah.—(*Disease in horses' legs*) گیچ دمبه gích-i-dumbah, قرقوش qaraqaush.

Splinter, *subs.* پاره párah, ریزه rízah, تراشه tiráshah, خراشه khiráshah, چوب ریزه chúb-i-rízah.—(*Splinter of bone*) خورده استخوان khurdah-i-ustukhán, استخوان پاره ustukhán-párah.

Splinter, *verb,* شکافتن shikáftan, ریز ریز کردن ríz-ríz kardan, تخته بند کردن takhtah-band kardan. با کمانچه بستن bá-kamánchah bastan.

Splinter-bar, *subs.* کمانه kamánah, حمال hammál.

Splintery, *adj.* ریزه طور rízah-taur, تراشه وار tiráshah-vár, ریز ریز ríz-ríz, خراشه سان khiráshah-sán.

Split, *subs.* شکاف shikáf, شق shaqq (*pl.* شقوق shu-

qúq), چاك chák, رخنه rikhnah, مفروج mafrúj, منشق munshaqq.

Split, *verb trans.* شكافتن shikáftan, شق كردن shaqq kardan, چاك كردن chák kardan, دو پاره كردن dú-párah kardan, ترکیدن tarkídan, رخنه كردن rikhnah kardan.—*intrans.* شق شدن shaqq shudan, چاك شدن chák shudan, مو داشتن mú dáshtan.—(*Burst*) پاره شدن párah shudan.—(*There is a split in the party*) در میان طائفه اختلاف است dar-miyán-i-táïfah ikhtiláf ast.

Splutter, *subs.* (*Bustle*) غوغا ghaughá, صدا sidá, شورش shúrish, هنگامه hangámah.—(*Of a pen*) ترشح tarashshuh, صریر sarír, آواز áváz.

Splutter, *verb,* (*As a pen*) مركب پرانيدن markab paránídan.

Spoil, *subs.* چپاو chapáú, غارت ghárat, تاراج táráj, نهب nahb, راهزني ráh-zaní, ترك تازي tark-i-tází, نهيب nihíb, يغما yaghmá, مغنم maghnam (*pl.* مغانم maghánim), غنيمت ghanímat, نفل nafl (*pl.* انفال anfál).

Spoil, *verb trans.* ضائع كردن záï' kardan, معيوب كردن ma'yúb kardan, مفسود كردن mafsúd kardan, زيان نمودن ziyán nimúdan.—(*Ruin*) خراب كردن kharáb kardan.—(*Pillage*) چپاو كردن chapáú kardan, غارت كردن ghárat kardan, يغما كردن yaghmá kardan, سلب گرفتن salab giriftan, تاراج نمودن táráj nimúdan, نهب كردن nahb kardan, چپاولي كردن chapávalí kardan (*vulg.*).—*intrans.* ضائع شدن záï' shudan, معيوب شدن ma'yúb shudan, مفسود شدن mafsúd shudan.—(*Rot*) پوسيدن púsídan, گنديدن gandídan.

Spoiler, *subs.* غارت كننده ghárat-kunandah, يغماچي yaghmá-chí.—(*One who spoils*) مخل mukhill.

Spoilt, *part.* معيوب ma'yúb, باثر báïr, ضائع záï', فاسد fásid.—(*Rotten*) پوسيده púsídah, متعفن muta'affin.—(*A spoilt child*) طفل بد بالا آورده tifl-i-bad-bálá-ávar-dah, بچه نازك مزاج bachchah-i-názuk-mizáj.

Spoke, *subs.* شمش shimsh, ديرك dírak, پره parrah.

Spokesman, *subs.* ترجمان tarjumán.

Spoliate, *verb,* غارت كردن ghárat kardan, نهب نمودن nahb nimúdan, تاراج كردن táráj kardan, چاپيدن chápídan.

Spoliation, *subs.* استلاب istiláb, غارت ghárat, تاراج táráj, نهب nahb, يغما yaghmá.

Spoliator, *subs.* غارتگر ghárat-gar, تارج كن táráj-kun, ناهب náhib, يغماچي yaghmá-chí.

Spondias mangifera (*The Hog plum*), *subs.* درخت مريم dirakht-i-maryam.

Sponge (*Spongia officinalis*), *subs.* ابر abr, اسفند isfand, اسفنج isfanj.—(*For cannon*) گلو شور gulú-shúr, توپ پاك كن túp-pák-kun.—(*He threw up the sponge*) سپر انداخت sipar andákht (*lit.* He threw away his shield).

Sponge, *verb trans.* پاك كردن pák kardan, مسح نمودن mas,h nimúdan, زدودن zadúdan.—(*Destroy*) هلاك halák sákhtan, تباه كردن tabáh kardan, تلف نمودن talaf nimúdan.—(*Prepare dough*) خمير كردن khamír kardan.—*intrans.* جذب كردن jazb kardan, بخود كشيدن bi-khud kashídan, خوردن khurdan.—(*Hang on a person*) تملق كردن tamalluq kardan, چاپلوسي نمودن cháplúsí nimudan.

Sponger, *subs.* پاك كن pák-kun, مسح نما mas,h-nimá.—(*Hanger-on*) جلاب jalláb, نشاف nashsháf, گدا gadá, تملق گو tamalluq-gú.

Sponging-house, *subs.* محبس mahbas, زندان zindán, سجن sajan, محرس mahras.

Spongy, *adj.* اسفنجي isfanjí, مسام دار masám-dár, مجوف mujavvaf, پر منفذ pur-manfaz.

Sponsal, *adj.* نكاحي nikáhí, عقدي 'aqdí, عرسي 'urusí, سوري súrí.

Sponsion, *subs.* ضمانت zamánat, زعامت zi'ámat, كفالت kafálat, وكالت vikálat.

Sponsor, *subs.* متضمن mutazammin, ملتزم multazim, ضامن zámin, زعيم za'ím (*pl.* زعما zu'amá), كفيل kafíl, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá).

Spontaneity, *subs.* بي اختياري bí-ikhtiyárí, خودي khudí, خود بخودي khud-bi-khudí, مجبوليت majbúlíyat.

Spontaneous, *adj.* خود بخود khud-bi-khud, از خود az-khud, تبرعانه tabarru'ánah, بي اختيار bí-ikhtiyár, بي محابا bí-muhábá, مجبول majbúl.—(*Spontaneous combustion*) اشتعال طبعي ishti'ál-i-tab'í, احتراق از پيش خود ihtiráq-az-písh-i-khud. — (*Spontaneous growth*) خود روئي khud-rú,í, نمو فطري numú-i-fitrí, رويش طبيعي rúyish-i-tabí'í.

Spontaneously, *adv.* خود بخود khud-bi-khud, از پيش خود az-písh-i-khud, طبعاً tab'an.—(*Persons*) تبرعاً tabarru'an, تبركاً tabarrukan, بي اختياراً bí-ikhtiyárán.

Spontoon, *subs.* (*Military term*) نيزه چه nízah-chah, مزراق mizráq, رمح ramh.

Spook, *subs.* روح rúh, جن jinn, ديو dív, غول ghúl.

Spool, *subs.* گريچه giríchah, بنديك bandík, انبوب umbúb (*pl.* انابيب anábíb), ماسوره másúrah.

Spool, *verb,* ماسوره كردن másúrah kardan, گريچه ساختن giríchah sákhtan, پيچيدن píchídan.

Spoom, *verb,* پيش رفتن písh raftan, رو افتادن rau uftádan, بسرعت حركت كردن bi-sur'at harakat kardan.

Spoon, *subs.* چمچه chamchah, قاشق qáshiq, قاشوق qáshúq, معلقه ma'laqah.

Spoonful, *subs.* يك قاشوق yak-qáshúq, بقدر يك قاشق bi-qadr-i-yak-qáshiq.

Spoon-meat, *subs.* خوراك قاشقي khurák-i-qáshuqí, خوراك رقيق khuráq-i-raqíq, خوراك روان khurák-i-raván.

Sporadic, *adj.* غير وباي ghair-i-vabáí, متفرد mutafarrid, مختص mukhtass, مخصوص makhsús.—(*Sporadic disease*) مرض غير وبائي marz-i-ghair-i-vabáí, مرض مخصوص marz-i-makhsús, مرض تكتوك marz-i-taktúk.

Spore, *subs.* (*Botanical term*) قوه زرعيه qúvah-i-zar'íyah, جز نباتي juz-i-nabátí, مايه رستن máyah-i-rustan.

Sport, *subs.* بازي bází, بازيچه bázíchah, لعب la'b, لعبت la'bat, تفرج tafarruj, ملاعبه mulá'abah, لهو lahv, لاغ lágh, شوخي shúkhí, خوض khauz.—(*Hunting*) شكار shikár.

Sport, *verb trans.* مشغول داشتن mashghúl dáshtan, ملتهي داشتن multahí dáshtan, مسرور داشتن masrúr dáshtan, بازي دادن bází dádan.—(*Display publicly*) اظهار نمودن izhár nimúdan, عرضه كردن 'arzah kardan. —*intrans.* لهو نمودن lahv nimúdan, بازي كردن bází kardan, لعب نمودن la'b nimúdan, تفرج كردن tafarruj kardan, خوش گذراندن khush guzrándan.—(*Trifle*) شوخي كردن shúkhí kardan, لاغ نمودن lágh nimúdan, سرسري كار كردن sarsarí-kár kardan, بي پروائي كردن bí-parvá'í kardan.—(*Hunt*) شكار كردن shikár kardan, صيد كردن said kardan.—(*To sport a carriage*) محمل بنظر در آوردن mahmal bi-nazar dar-ávardan.

Sportful, *adj.* ملهي mulhí, لهو ناك lahv-nák, بازي دوست bází-dúst, لعب انگيز la'b-angíz, لاغ آميز lágh-ámíz, مسرور masrúr, مبتهج mubtahij.

Sportfully, *adv.* مسرورانه masrúránah, مبتهجانه mubtahijánah, بشادماني bi-shád-mání, فرحت كنان farhat-kunán, مشعوفانه mash'úfánah.

Sportfulness, *subs.* مسرت masarrat, شعف sha'f, ابتهاج ibtiháj, شادماني shád-mání, ميل لعب mail-i-la'b, بازي دوستي bází-dústí.

Sportive, *adj.* خوشدل khush-dil, شاد shád, شاد مان shad-mán, خوش khush, مشعوف mash'úf, مسرور masrúr, مبتهج mubtahij, فرحناك farah-nák, لاغ انگيز lágh-angíz.

Sportively, *adv.* خوشدلانه khush-dilánah, از روي انبساط az-rúy-i-imbisát, بطرز لاغ bi-tarz-i-lágh, مسرورانه masrúránah, مبتهجانه mubtahijánah.

Sportiveness, *subs.* مسرت masarrat, خوشدلي khush-dilí, وجد vajd, فرح farah, خوشحالي khush-hálí, انبساط imbisát.

Sportsman, *subs.* شكاري shikárí, شكارچي shikár-chí, شكار دوست shikár-dúst, شكار گر shikár-gar, نخچير گير nakhchír-gír, صياد sayyád, مير شكار mír-i-shikár.

Sportsmanship, *subs.* صيادي sayyádí, نخچير گيري nakhchír-gírí, مير شكاري mír-i-shikárí, صيد جوئي said-jú'í, شكار زني shikár-zaní.

Spot, *subs.* داغ dágh, خال khál, لكه lakkah, كلف kalaf, بيسه bísah, پيسه písah, نقطه nuqtah.—(*Blemish*) عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), شيه shiyah, داغ dágh, نقصان nuqsán. — (*Place*) مكان makán (*pl.* اماكن amákin), مقام maqám, محل mahall, معرض ma'raz, موضع mauza', موقف mauqif, حيز hayyiz, مطرح matrah, جا já, جاي jáy, جايگاه jáy-gáh, بقاع buqá', موقع mauqi' (*pl.* مواقع maváqi').—(*On the spot —instantly*) علي الفور 'ala 'l-faur, الآن al'án, بي درنگ bí-dirang.

Spot, *verb,* نهادن *or* نشان كردن nishán kardan *or* nihádan, داغدار كردن dágh-dár kardan, معيوب ساختن ma'yúb sákhtan, وصله نا همرنگ كردن vaslah-i-ná-hamrang kardan.—(*Disgrace*) رسوا نمودن rusvá nimúdan, مفتضح كردن maftazih kardan, اخزا نمودن ikhza nimúdan, سر شكسته كردن sar-shikastah kardan, تيره گردانيدن tírah gardánídan.

Spotless, *adj.* بيداغ bí-dágh, بي عيب bí-'aib, بي نقصان bí-nuqsán, معصوم ma'súm, عفيف 'afíf.—(*Pure*) پاك pák, زكي zakí, نقي naqí, طاهر táhir.

Spotlessness, *subs.* بي داغي bí-dághí, بي عيبي bí-'aibí, بي نقصاني bí-nuqsání, عصمت 'asmat, عفت 'iffat.—(*Purity*) پاكي pákí, طهارت tahárat, نقاوت naqávat, تقدس taqaddus.

Spotted, *part. and adj.* لكه دار lakkah-dár, منقط munaqqat, خالدار khál-dár, تبخاله دار tabkhálah-dár, نقطه دار nuqtah-dár, داغدار dágh-dár.

Spottedness, *subs.* لكه داري lakkah-dárí, خالداري khál-dárí, نقطه داري nuqtah-dárí, تبخاله داري tabkhálah-dárí, داغداري dágh-dárí.

Spotty, *adj.* منقط munaqqat, خال دار khál-dár, عيبناك 'aib-nák, داغدار dágh-dár, شيه ناك shiyah-nák.

Spousal, *subs.* عروسي 'arúsí, تأهل ta'ahhul, ازدواج izdiváj, زواج ziváj, سور súr, شادي shádí, نكاح nikáh.—*adj.* نكاحي nikáhí, عرسي 'urusí, ازدواجي izdiváji, سوري súrí, وصالي visáli.

Spouse, *subs.* زوج záuj (*pl.* ازواج azváj), زوجه zaujah, عروس 'arús, معقوده ma'qúdah, منكوحه mankúhah.—(*Husband*) شوهر shauhar, داماد dámád.—(*Wife*) زن zan, صاحبه sáhibah.

Spouse, *verb,* عقد كردن 'aqd kardan, نكاح نمودن nikáh nimúdan, تزويج كردن tazvíj kardan, بعقد در آوردن bi-'aqd dar-ávardan, جفت ساختن juft sákhtan.

Spouseless, *adj.* بي زوج bí-zauj, بي جفت bí-juft, بي زن bí-zan, بي شوهر bí-shauhar.

Spout, *subs.* (*Of an urn, &c.*) دهن شير dahan-i-shír. —(*On the roof of a house, &c.*) ناو دان náv-dán, لوله lúláh, انبوبه ambúbah.

Spout, *verb trans.* فرو ریختن furú ríkhtan, پاشیدن páshídan, فوار کردن favvár kardan, منبجس ساختن mumbajis sákhtan.—(*Speak*) موثرانه سخن راندن müassiránah sukhun rándan, افاضه کردن ifázah kardan, افاده نمودن ifádah nimúdan, تکلم کردن takallum kardan.—*intrans.* جستن jastan (*rt.* جه jih), فوران کردن favvarán kardan, بیرون دویدن bírún davídan, منبجس شدن mumbajis shudan, فیضان کردن fayazán kardan.

Spouter, *subs.* خطیب چه khatíbchah, واعظ vá'iz, سخن آزما sukhun-ázmá, نیمچه فصیح nímchah-fasíh.

Sprain, *subs.* پیچش píchish, درد سخت dard-i-sakht, فشا اعضا fashá-i-a'zá, اکتئاب عضلات iktïáb-i-'azalát.

Sprain, *verb,* در رفتن dar-raftan, فشاردن fishárdan, بدرد آوردن bi-dard ávardan, صدمه رسانیدن sadamah rasánídan, ضعیف ساختن za'íf sákhtan.

Sprat, *subs.* (*The fish Clupea spattus*) ساردله sárdilah.

Sprawl, *verb,* ول گشتن vil-gashtan, هرزه گري کردن harzah-garí kardan, کشد و قوزه رفتن kashd-u-qúzah raftan, دست و پا زدن dast-u-pá zadan, حرکات نا هنجار کردن harakát-i-ná-hanjár kardan.

Spray, *subs.* (*Of jewellery, worn on the head by a prince*) جیقه jíqah.—(*Similar ornament worn by women*) تیطه títah, چتر chatr.—(*Of sea*) ترشح tarashshuh, رشحه rashhah.—(*Shoot of tree*) شاخه shákhah, پوك pauk, تنجه tinjah, غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún *and* اغصان aghsán).

Spread, *subs.* (*Extent*) امتداد imtidád, انبساط imbisát, شمول shumúl, انتشار intishár.—(*Cloth*) چادر شب chádar-i-shab, رو فرشي rú-farshí, روتختي rú-takhtí.—(*Banquet*) خوان khán, سفره sufrah, مائده máïdah, میز míz, ضیافت ziyáfat.—(*Spread of knowledge*) نشر علوم nashr-i-'ulúm, انتشار معارف intishár-i-ma'árif, نفوذ دانش nufúz-i-dánish.—(*Spread of disease*) سریان مرض sarayán-i-marz, جریان نا خوشي jarayán-iná-khushí.

Spread, *verb trans.* انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), گستردن gustardan, گسترانیدن gustaránídan, فرش کردن farsh kardan, پهن کردن pahn kardan.—(*Strew or scatter*) پراکندن parákandan, پاشیدن páshídan, ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), افشاندن afshándan, افشاردن afshárdan, افشردن afshurdan, فشردن fushurdan, نثار نمودن nisár nimúdan (always used in good sense).—(*To spread abroad*) شائع نمودن shái' nimúdan, شیوع کردن shuyú' kardan, انتشار کردن intishár kardan, منتشر کردن muntashir kardan, نشر کردن nashr kardan, سرایت کردن siráyat kardan.—(*As a cloth*) پهن کردن pahn kardan, مبثوث نمودن mabsús nimúdan.—(*As a carpet*) فرش کردن farsh kardan.—*intrans.* انبساط یافتن imbisát yáftan, منبسط شدن mumbasit shudan, پهن گشتن pahn gashtan, در گرفتن dar-giriftan.—(*Spread abroad*) انتشار یافتن intishár yáftan, شائع شدن shái' shudan, شیوع یافتن shuyú' yáftan, ساري ساري sárí gashtan.

Spree, *subs.* مستي mastí, نشاط nishát, خرمي khurramí, انبساط imbisát, وجد vajd.

Sprig, *subs.* شاخه shákhah, نوچه nauchah, میخ شکسته míkh-i-shikastah.

Sprig, *verb,* به اغصان آراستن bi-aghsán árástan, پر شاخ و برگ نمودن pur-shákh-va-barg nimúdan.

Spriggy, *adj.* پر شاخ و برگ pur-shákh-va-barg, با اغصان bá-aghsán.

Spright, *subs.* تمثال timsál, روح rúh, خیال khiyál, طیف tíf, صورت موهومه súrat-i-mauhúmah.

Sprightliness, *subs.* نشاط nishát, عشرت 'ishrat, فرح farah, شادي shádí, بهجت buhjat, کیف kíf, مسرت masarrat, جانداري ján-dárí, چالاکي chálákí, خرمي khurramí.

Sprightly, *adj.* نشاطمند nishát-mand, شاد مان shádmán, چالاك chálák, فرحناك farah-nák, منبسط mumbasit, خرم khurram, خوشحال khush-hál.

Spring, *subs.* (*Season*) بهار bahár, ربیع rabí'.—(*Early spring*) اول بهار avval-i-bahár.—(*Of steel, &c.*) کمان kamán.—(*Of a watch*) فنر fanar, زنبرك zambarak.—(*Spiral spring*) فنر fanar.—(*Snare*) دام dám, تله talah, کمند kamand, پا بند pá-band.—(*Leap*) جست jast, خیز khíz, جست و خیز jast-u-khíz, طفره tafrah.—(*Origin*) مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir), اصل asl (*pl.* اصول usúl).—(*Of water*) چشمه chashmah, عین 'ain (*pl.* عیون 'uyún), منبع mamba' (*pl.* منابع manábi').—(*Hot mineral springs*) آب گرم معدني áb-i-garm-i-ma'danί.

Spring, *verb,* جستن jastan (*rt.* جه jih), جهیدن jihídan, بر آمدن bar-ámadan, صادر شدن sádir shudan.—(*Grow*) نشوٴ و نما کردن nushü-va-namá kardan, رستن rustan (*rt.* روي rúy), روئیدن rú,ídan, ناشي شدن náshí shudan, سر زدن sar zadan, بیرون آمدن bírún ámadan.—(*As water*) جوشیدن júshídan, جستن jastan.—(*Be born*) زائیدن zá,ídan, پیدا شدن paidá shudan.—(*As a mast*) خم کردن kham kardan, کج گردانیدن kaj gardánídan.—(*As an arch*) *trans.* بر پا نمودن bar-pá nimúdan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), بنا کردن biná kardan.—*intrans.* بر پا شدن bar-pá shudan, نمودار شدن nimúdár shudan, ظاهر گشتن záhir gashtan.—(*As a mine*) آتش گرفتن átish giriftan, مشتعل شدن mushta'il shudan.—(*As a trap*) *trans.* بهم آوردن ba-ham ávardan, ناگهان بر هم زدن nágahán bar-ham zadan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz).—*intrans.* بهم آمدن ba-ham ámadan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), بهم خوردن ba-ham khurdan, افتادن uftádan.

Springe, *subs.* دام dám, کمند kamand. فخ fakh, تله talah.

Spring-halt, *subs.* لنگي langí, شلي shalí.

Spring-head, *subs.* سر چشمه sar-chashmah, سر منبع sar-mamba'.

Springiness, *subs.* جهاني jihání, جهندگي jihandagí, زود گردي zúd-gardí, نرمي narmí, داني dání.—(*Abundance of springs*) چشمه سازي chashmah-sárí, آب داري áb-dárí, پر رطوبتي pur-rutúbatí.

Spring-tide, *subs.* مد بزرگ madd-i-buzurg, آب پري áb-purí.

Spring-time, *subs.* ايام بهار ayyám-i-bahár, فصل ربيع fasl-i-rabí'.

Springy, *adj.* باز جهنده báz-jihandah, زود گرد zúd-gard, شريع الانقلاب sarí'u 'l-inqiláb, بي قرار bí-qarár, طفار taffár, خيز مند khíz-mand.

Sprinkle, *verb trans.* پاشيدن páshídan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), افشاندن afshándan, شستن shustan (*rt.* شوي shúy), پاك كردن pák kardan, ترشيح نمودن tarshíh nimúdan.—*intrans.* پاشيدن páshídan, ترشح كردن tarashshuh kardan, رش نمودن rashsh nimúdan, نم نم باريدن nam-nam bárídan, دانه دانه آمدن dánah-dánah ámadan.

Sprinkling, *subs.* پاشش páshish, نثار nisár, انتشار intishár, تفرق tafarruq.

Sprit, *subs.* شاخه shákhah, غصن ghusn, نوچه nauchah, تنجه tinjah.—(*Of vessel*) چوب شراع chúb-i-shirá', تيرك tírak.

Sprit, *verb,* رستن rustan (*rt.* روي rúy), روئيدن rú,ídan, تنجه زدن tinjah zadan, سبز شدن sabz shudan.

Sprite, *subs.* روح rúh, جن jinn, خيال khiyál, طيف tíf, صورت وهميه súrat-i-vahmíyah.

Sprit-sail, *subs.* شراع كوچك shirá'-i-kúchik, باد بان كوچك bád-bán-i-kúchik, چادر chádar.

Sprout, *subs.* شاخه shákhah, غصن ghusn, نو رسته nau-rustah, شگوفته shigúftah.

Sprout, *verb,* رستن rustan (*rt.* روي rúy), روئيدن rú,ídan, تنج زدن tinj zadan, نمو كردن numü kardan, بر آمدن bar-ámadan, سبز شدن sabz shudan.

Spruce (*Pinus abies*), *subs.* صنوبر sinaubar, كج kaj, شمشاد shimshád.—*adj.* پاكيزه pákízah, منقه munaq-qah, آراسته árástah, قشنگ qashang, نظيف nazíf, سبك sabuk, ظريف zaríf, لطيف latíf, خود فروش khud-furúsh, خوشگل khush-gil (these two latter apply only to persons).

Spruce, *verb trans.* پوشاندن púshándan, آراستن árástan, آرايش كردن áráyish kardan, متزين نمودن mutazayyin nimúdan.—*intrans.* تبرج نمودن tabarruj nimúdan, آراستن árástan, آرايش نمودن áráyish nimúdan, خودرا درست كردن khud-rá durust kardan.

Spruce-beer, *subs.* (*Mum*) فقاع صنوبر fuqqá'-i-sinaubar.

Sprucely, *adv.* ظريفانه zarífánah, متبرجانه mutabarrijánah, جلوه كنان jilvah-kunán, با آرايش bá-áráyish, خود فروشانه khud-furúshánah.

Spruceness, *subs.* سليقت salíqat, نظافت nazáfat, قشنگي qashangí, پاكيزگي pákízagí, زرافت zaráfat, تبرج tabarruj, جلوه jilvah, تزين tazayyun, آرايش árá-yish, خود فروشي khud-furúshí, خوشگلي khush-gilí (these two latter apply only to persons).

Spry, *adj.* چالاك chálák, چابك chábuk, چست chust, با سرعت bá-sur'at, جلد jald, فرز farz.

Spud, *subs.* تيشه tíshah, فاس fás, آلت علف بري álat-i-'alaf-burí.

Spume, *subs.* كف kaf, زبد zubd, چرك chirk, خلط khilt (*pl.* اخلاط akhlát), فضاله fuzálah.

Spume, *verb,* نشستن *or* كف كردن kaf kardan *or* nishastan, چرك بالا دادن chirk bálá dádan.

Spumescence, *subs.* (*Botanical term*) كف kaf, كف نشيني kaf-nishíní, كف آوري kaf-ávarí, زبد zubd, جوش júsh.

Spumy, *adj.* كف دار kaf-dár, زبد ناك zubd-nák, پر كف pur-kaf, مزبد muzbid.

Spunk, *subs.* پيفه pífah, پرز purz, قو qau, آتش گيره átish-gírah. — (*Metaphorically*) شجاعت shujá'at, دليري dilírí, جرأت مندي jurät-mandí.

Spunky, *adj.* زود افروز zúd-afrúz. پر پرز pur-purz, پر قو pur-qau.—(*Metaphorically*) با جان bá-ján, روح دار rúh-dár.

Spun yarn, *subs.* حبل habl (*pl.* حبول hubúl), بند band, ريسمان rísmán, تابيده tábídah, مفتول maftúl.

Spur, *subs.* مهميز mihmíz. خار khár, اسب انگيز asb-angíz.—(*Of mountain*) شامخ shámikh (*pl.* شامخات shámikhát)—(*Instigation*) تهييج tahyíj, اشاره isárah. همز hamz, انگيزش angízish.—(*Of a cock*) سيخ síkh.—(*On the spur of the moment*) مقارن حال muqárin-i-hál, حسب اقتضائي وقت hasb-i-iqtizá,i-i-vaqt.—(*He has won his spurs*) بر مقصد خود سوار است bar-maq-sad-i-khud suvár ast.

Spur, *verb,* مهميز زدن mihmíz zadan.—(*Incite*) ابرام نمودن ibrám nimúdan, اغوا كردن ighvá kardan, تحريك دادن tahrík dádan, ترغيب نمودن targhíb nimúdan, راندن rándan, سوق كردن súq kardan, تهييج نمودن tah-yíj nimúdan, بر انگيختن bar-angíkhtan, تشجيع كردن tashjí' kardan.—(*Travel with expedition*) بسرعت راندن bi-sur'at rándan, گرم تاختن garm tákhtan, تند عقب كردن tund-'aqib kardan, شتافتن shitáftan.

Spur-gall, *subs.* زخم zakhm, جراحت jaráhat, داغ dágh, نشان nishán.

Spurge, *subs.* ماذريون mázaríyún.

Spurious, *adj.* دروغ durúgh, دغل daghal, جعل ja'l.—(*As money*) قلابي qullábí, قلب qalb, مغشوش maghshúsh, اشكيلي ishkílí.—(*Bastard*) حرام زاده harámzádah, بد اصل bad-asl, زنيم zaním, بد ذات bad-zát.

Spuriously, *adv.* كاذبانه kázibánah, بطور دروغ bi-taur-i-durúgh, نا درستانه ná-durustánah, بر خلاف صحت bar-khiláf-i-sihhat.—(*As money*) مغشوشانه maghshúshánah, بطور قلب bi-taur-i-qalb, بطرز قلابي bi-tarz-i-qullábí, بطور نا پاكي bi-taur-i-ná-pákí.

Spuriousness, *subs.* كذب kizb, دروغ durúgh, عدم صحت 'adam-i-sihhat, حرام زادگي harám-zádagí, نا صحيحي ná-sahíhí.—(*Money*) مغشوشي maghshúshí, تزييف tazyíf, قلبيت qalbíyat, نا پاكي ná-pákí.

Spurn, *subs.* تحقير tahqír, رد radd, استصغار istisghár, خوار بيني khár-bíní, رفض rafz, رفس rafs.

Spurn, *verb trans.* لگد زدن lagad zadan, رفض نمودن rafz nimúdan, رفس كردن rafs kardan, رد كردن radd kardan, حقير شمردن haqír shimurdan, نا چيز انگاشتن ná-chíz angáshtan, دور نمودن dúr nimúdan.—*intrans.* خوار ديدن khár dídan, بحقارت نگريستن bi-hiqárat nigarístan, بي پروائي كردن bí-parvá'í kardan, بي اعتنائي نمودن bí-i'tiná'í nimúdan.

Spurt, *subs.* فش fish, جريان jarayán, انبجار imbijár, انفجار infijár, جوش júsh, فور faur.—(*In running*) ساعي آخر sá'í-i-ákhir.

Spurt, *verb trans.* فش كردن fish kardan, جاري ساختن járí sákhtan, منبجس نمودن mumbajis nimúdan, روان كردن raván kardan.—*intrans.* جريان نمودن jarayán nimúdan, فواره زدن favvárah zadan, فرو ريختن furú ríkhtan, از لوله بيرون آمدن az-lúlah bírún ámadan, روان شدن raván shudan.—(*In running*) ساعي آخر sá'í-i-ákhir nimúdan.

Sputter, *subs.* پاشش páshish, ترشح tarashshuh, رش rashsh, ريزش rízish, انتشار intisár.

Sputter, *verb trans.* پراندن parándan, پاشيدن páshídan, منتشر كردن muntasir kardan.—*intrans.* آب دهن پراندن áb-i-dahan parándan, خيو پراندن khayú parándan, تف پاشيدن tuf páshídan, تف پراني كردن tuf-parání kardan.—(*As ink from a pen*) مركب پرانيدن murakkab paránídan.

Sputterer, *subs.* آب دهن پران áb-i-dahan-parán, تف پران tuf-parán, پاشنده páshandah, پرانده paránandah.

Spy, *subs.* جاسوس jásús, خبر گير khabar-gír, ديده بان dídah-bán, ديد بان díd-bán.—(*He has come as a spy*) آمده است چشم و گوشي آب بدهد ámadah ast chashm va gúshí áb bi-dihad (*lit.* He has come to water his eyes and ears).

Spy, *verb trans.* استكشاف نمودن istiksháf nimúdan, از دور ديدن az-dúr dídan, جاموسي كردن jásúsí kardan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan, وا رسي كردن vá-rasí kardan.—*intrans.* جاموسي كردن jásúsí kardan, تجسس نمودن tajassus nimúdan, پائيدن pá'ídan, وا رسي سر و گوش آب دادن sar va gúsh áb dádan.—(*He spied on us*) بكمين ما بود bi-kamín-i-má búd.

Spy-glass, *subs.* دور بين dúr-bín.

Spyism, *subs.* جاسوسي jásúsí, استكشاف istiksháf, استخبار istikhbár, تجسس tajassus, خبر گيري khabargírí, ديده باني dídah-báni, وا رسي vá-rasí.

Squab, *subs.* (*Pigeon*) بچه كبوتر خانگي bachchah-kabútar-i-khánagí. — (*Cushion*) بالش bálish, مسند masnad.—*adj.* سمين samín, چاق cháq, كلفت kuluft, سطبر sitabr.

Squabbish, *subs.* گنده gundah, گت gut, پر گوشت pur-gúsht, سنگين sangín, ثقيل saqíl.

Squabble, *subs.* نزاع nizá', ستيزه sitízah, قرقشه qarqashah, اشتلم ushtulum, جدل jadal, خصومت khusúmat, جنگ jang, شلوق shulúq (*vulg.*).

Squabble, *verb,* ستيزه كردن sitízah kardan, دعوي كردن da'vá kardan, قرقشه كردن qarqashah kardan, اشتلم نمودن ushtulum nimúdan, نزاع كردن nizá' kardan, جدال كردن jidál kardan, مخاصمت نمودن mukhásamat nimúdan, شلوق كردن shulúq kardan (*vulg.*).

Squabbler, *subs.* حجاج hajjáj, جدل دوست jadal-dúst, خصيم khasím, منازع munáza', غوغائي ghaughá'í, جنگ دوست jang-dúst.

Squad, *subs.* دسته dastah, جمع jam', طائف táïfah (*pl.* طوائف taváïf), جماعت jamá'at, جوق jauq, زمره zumrah (*pl.* زمر zumar).

Squadron, *subs.* دسته daatah, رساله risálah.—(*Nautical term*) بوارج bavárij, جهازات جنگي jaházát-i-jangí, سفن حربيه sufun-i-harbíyah.

Squalid, *adj.* نا پاك ná-pák, پليد pilíd, پلشت pilisht, رنگ مرده rang-i-murdah, زرد رنگ zard-rang, پچل pichil, چركين chirkín, وسخ vasikh, قذر qazir.

Squalidness, *subs.* پچلي pichilí, نا پاكي ná-pákí, پليدي pilídí, پلشتي pilishtí, چركيني chirkíní, وساخت vasákhat.

Squall, *subs.* (*Scream*) صيحه saihah, صدا sidá, بانگ báng, غريو gharív, غوغا ghaughá, جيق jíq, فرياد firyád.—(*Storm*) باد bád, هوا havá, طوفان túfán.

Squall, *verb,* گريستن girístan (*rt.* گري giríy), گريه كردن giryah kardan, فرياد زدن firyád zadan, جيق زدن jíq zadan, داد زدن dád zadan, بانگ بر آوردن báng bar-ávardan, صيحه زدن saihah zadan.

Squaller, *subs.* فرياد زننده firyád-zanandah, جيق زننده

jíq-zanandah, داد زننده dád-zanandah, غوغا كننده ghaughá-kunandah, صيحه زن saihah-zan.

Squally, *adj.* بادي bádí, هواي haváí. — (*Metaphorically*) پر آشوب pur-áshúb, غوغاي ghaughái, منقطع mutaqatti', مفصول mafsúl.

Squalor, *subs.* ناپاكي ná-pákí, نجاست najásat, آلودگي álúdagí, پچلي pichilí, پلشتي pilishtí, پليدي pilídí, وساخت vasákhat.

Squalus (*Shark*), *subs.* بمبك bambak, سگ ماهي sag-máhí.

Squamose (*Scaly*), *adj.* فلس دار fils-dár, پولك دار púlak-dár.

Squander, *verb,* اسراف نمودن isráf nimúdan, مسرف رسانيدن musrif rasánídan, تلف كردن talaf kardan, ضائع كردن zái' kardan, بر باد دادن bar-bád dádan, پراكندن parákandan, پراكنده ساختن parákandah sákhtan, خرج بيجا كردن kharj-i-bí-já kardan, اخراج نا موجه ikhráj-i-ná-muvajjah kardan, تبذير كردن tabzír kardan, كم نمودن kam nimúdan, قير خر كردن qír-i-khar kardan (*vulg.*).

Squanderer, *subs.* مسرف musrif, مبذر mubazzir, ول خرج vil-kharj, تلف كار talaf-kár.

Squanderingly, *adv.* مسرفانه musrifánah, مبذرانه mubazziránah, تلف كنان talaf-kunán, ضائع سازان zái'-sazan.

Square, *subs.* مربع murabba', چهار گوشه chahár-gúshah, مكعب muka''ab.—(*Of soldiers*) قلعه qal'ah. —(*In a city*) چهار گوشه chahár-gúshah, چهار سو chahár-sú, ميدان maidán, صحن sahn.—(*Instrument*) مربع murabba', هنجار hanjár, مقياس miqyás.—(*Arithmetical term*) مال mál (*pl.* اموال amvál).—(*Square root*) جذر jazr (*pl.* جذور juzúr), جدر jadr. — *adj.* مربع murabba', چار گوشه chár-gúsháh. — (*Honest*) عدل 'adal, منصف munsif, امين amín, متدين mutadayyin, پاك دامن pák-dáman, صاف sáf.

Square, *verb,* مربع ساختن murabba' sákhtan.—(*Adjust*) صاف كردن sáf kardan, انفصال دادن infisál dádan, تسويه نمودن tasviyah nimúdan, درست كردن durust kardan. — (*Arithmetical term*) در خود ضرب كردن dar-khud zarb kardan.—*intrans.* مناسبت پيدا كردن munásabat paidá kardan, موافق شدن muváfiq shudan, سزيدن sizídan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz). —(*To square up at a person*) محقرانه نگريستن muhaqqiránah nigarístan, استخفاف كردن istikhfáf kardan.

Squareness, *subs.* مربعيت murabba'íyat, چار گوشگي chár-gúshagí.

Square-rigged, *adj.* چادر كشيده chádar-kashídah, شراغ زده shirá'-zadah, باد بان بر پا bád-bán-bar-pá.

Squash, *subs.* رقيقه raqíqah, ليمه límah, لب lubb, يقطين yaqtín, سبزي sabzí, كدو kadú.—(*Fall of soft bodies*) ريزش rízish, تساقط tasáqut, انصباب insibáb, وقوع vuqú'.

Squash, *verb,* سحق نمودن sahq nimúdan, كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb), فشاردن fishárdan.—(*Crush*) خورد كردن khurd kardan, حطم نمودن hatm nimúdan, مدقوق ساختن madqúq-sákhtan, يك كلنب كردن yak-kulumb kardan, چپيده ساختن chapídah sákhtan.

Squashy, *adj.* رقيق raqíq, نرم narm, گوشتين gúshtín, لبي lubbí.

Squat, *subs.* مربع نشيني murabba'-nishíní, چار زانو زني chár-zánú-zaní.—*adj.* (*Sitting*) مربع نشين murabba'-nishín, چار زانو زن chár-zánú-zan.—(*Short*) قصير qasír, كوتاه kútah.—(*Squabby*) كلفت kuluft, سمين samín, سطبر sitabr, چاق cháq.

Squat, *verb,* نشستن nishastan (*rt.* نشين nishín). چار زانو نشستن chár-zánú nishastan, خزيدن khazídan, مربع نشستن murabba' nishastan.—(*Settle on lands*) تصرف كردن tasarruf kardan, تصاحب نمودن tasáhub nimúdan, صاحب شدن sáhib shudan, تملك كردن tamalluk kardan, دست انداختن dast andákhtan.

Squatter, *subs.* چار زانو زن chár-zánú-zan, مربع نشين murabba'-nishín, جالس jális, قاعد qá'id.

Squatting, *subs.* نشين nishín, جلوس julús, قعود qa'úd, مربع نشيني murabba'-nishíní, چار زانو زني chár-zánú-zaní.—(*On lands*) تصرف tasarruf, تصاحب tasáhub, تملك tamalluk, دست اندازي dast-andází.

Squaw, *subs.* زن zan, زوجه zaujah, صاحبه sáhibah, منكوحه mankúhah.

Squeak, *subs.* جيق جيق jíq-jíq, مخ مخ mikh-mikh, صرير sarír, صدا sidá, صيحه saihah.

Squeak, *verb,* مخ مخ كردن mikh-mikh kardan, جيق جيق نمودن jíq-jíq nimúdan, صدا كردن sidá kardan, صيحه زدن saihah zadan.

Squeal, *subs.* موس موس mús-mús, جيق جيق jíq-jíq, مخ مخ mikh-mikh.

Squeal, *verb,* موس موس كردن mús-mús kardan, جيق جيق نمودن jíq-jíq nimúdan, صدا دادن sidá dádan.

Squeamish, *adj.* شيشه دل shíshah-dil, نازك طبع názuk-tab', زود رنج zúd-ranj, لطيف مزاج latíf-mizáj.

Squeamishly, *adv.* شيشه دلانه shíshah-dilánah, نازك طبعانه názuk-tab'ánah, بطور زود رنجي bi-taur-i-zúd-ranjí, بطريق لطيف مزاجي bi-taríq-i-latíf-mizájí.

Squeamishness, *subs.* شيشه دلي shíshah-dilí, نازك طبعي názuk-tab'í, نرم خوئي narm-khú'í, زود رنجي zúd-ranjí, لطيف مزاجي latíf-mizájí.

Squeeze, *subs.* فشار fishár, عصر 'asr, عصار 'isár, چلش chillish.—(*Of the hand*) مصافحه musáfahah, فشار يد fishár-i-yad, چلش دست chillish-i-dast.—(*Embrace*) آغوش گيري ágh úsh-gírí, اختضان ikhtizán.

Squeeze, *verb trans.* فشردن fishurdan, افشردن afshurdan, فشاردن fishárdan, فشاندن fishándan, چلاندن chillándan.—(*Oppress*) ستم کردن sitam kardan, ظلم زور júr kardan, تعدي نمودن zulm nimúdan, تعدي نمودن ta'addí nimúdan.— *intrans.* زور آوردن zúr ávardan, شتابیدن shitábídan, تقدم جستن taqaddum justan, ازدحام کردن izdihám kardan.

Squib, *subs.* ماهتاب نما máh-táb-nimá, تیر شهاب tír-shaháb, آتش بازي átish-bází, ترقه taraqqah.—(*Lampoon*) مسخره maskharah, مقلد muqallad, دخلك dakhlak, بازیگر bází-gar.

Squib, *verb,* مهتاب نما انداختن mahtáb-nimá andákhtan, تیر شهاب پراندن tír-shaháb parándan.—(*Lampoon*) مسخره نمودن maskharah nimúdan, مضحکه در آوردن mazhakah dar-ávardan.

Squilla maritima (*Sea onion*), *subs.* پیاز عنصل piyáz-i-'unsal.

Squills (*Scilla*), *subs.* اسقیل isqíl, عنصل 'ansal, بصل الفار baslu 'l-fár, بصل البر baslu 'l-bar, پیاز دشتي piyáz-i-dashtí, پیاز موش piyáz-i-músh.

Squint, *subs.* دو بیني dú-bíní, کج چشم kaj-chashm, احول ahval, احولیت ahvalíyat, نگاه کج nigáh-i-kaj, لوچي lúchí, قور qavar. — *adj.* دو بین dú-bín, کج چشمي kaj-chashmí, لوچ lúch, کج kaj, چپ chap, احول ahval.—(*Suspicious*) بد ظن bad-zann.

Squint, *verb,* احول شدن ahval shudan, دو دیدن dú dídan, کج دیدن kaj dídan, قیقاج نگاه کردن qaiqáj nigáh kardan, چشم کج کردن chashm kaj kardan, لوچ بودن lúch búdan, لوچ نگاه کردن lúch nigáh kardan.

Squint-eyed, *adj.* چشم کج chashm-kaj, احول چشم ahval-chashm.

Squinting, *subs.* احول ahval, لوچ lúch, چشم کج kaj-chashm, دو بیني dú-bíní, کج بیني kaj-bíní.

Squire, *subs.* رئیس räís, بزرگ buzurg, آقا áqá, سید sayyid.

Squire, *verb,* خدمت کردن khidmat kardan, اظهار خلوص نمودن izhár-i-khulús nimúdan, چاپلوسي کردن chaplúsí kardan, بادنجان دور قاب چیدن bádinján daur-i-qáb chídan (*lit.* To move an egg-plant round a bowl).

Squirm, *verb,* پیچیدن pichídan, تابیدن tábídan, چالش کردن chálish kardan, بر آمدن bar-ámadan.

Squirrel, *subs.* سنجاب sanjáb, موسار súsár, موش طیار músh-i-tayyár, موش درخت músh-i-dirakht.

Squirt, *subs.* آب دزدك áb-duzdak, آب دوزك áb-dúzak, آب پران áb-parán, آب فشار áb-fishár, حقنه huqnah.

Squirt, *verb,* آب پراندن áb parándan, آب فشاندن áb fishándan, تیر آب زدن tír-áb zadan, بفشار بیرون کردن bi-fishár bírún kardan.

Stab, *subs.* زخم zakhm, جراحت jaráhat, قرح qarh, ریش ríish.—(*Secret injury by slander*) غیبت ghaibat, بد گوئي bad-gú,í, تهمت tuhmat, بهتان buhtán.

Stab, *verb trans.* زدن zadan (*rt.* زن zan), سپوختن sípúkhtan, کارد زدن kárd zadan, خنجر زدن khanjar zadan.—(*With slander, &c.*) غیبت کردن ghaibat kardan, بد گوئي نمودن bad-gú,í nimúdan, تهمت زدن tuhmat zadan, آزردن ázurdan.—*intrans.* زخم زدن zakhm zadan, جرح کردن jarh kardan, ایذا دادن ízá dádan.

Stabber, *subs.* زخم زننده zakhm-zanandah, زخم زن zakhm-zan, جارح járih. — (*Metaphorically*) مغتاب mughtáb, بد گو bad-gú.

Stabiliment, *subs.* اثبات isbát, احکام ihkám, تمکین tamkín, اسناد isnád, استواري ustuvárí.

Stability, *subs.* استواري ustuvárí, ثبات sabát, استادگي ustádagí, قرار qarár, بقا baqá, استقرار istiqrár, متانت matánat, صلابت salábat, پایداري páyadárí, استحکام istihkám, دوام davám, خلد khuld.

Stable, *subs.* طویله tavílah, اصطبل istabal, آخور ákhur. —*adj.* بر قرار bar-qarár, ثابت sábit, پایدار páyadár, ثابت قدم sábit-qadam, قویم qavím, قائم qáïm, ثبت sabt, باقي báqí, راسخ rásikh, رصین rasín.—(*To be stable*) پاي داشتن páy dáshtan.

Stable, *verb trans.* در طویله بستن dar-tavílah bastan, در اسطبل بستن dar-istabal bastan, بر آخور بستن bar-ákhur bastan.—*intrans.* در طویله جاي گرفتن dar-tavílah jáy giriftan, در اسطبل ماندن dar-istabal mándan, بر آخور بسر بردن bar-ákhur bi-sar burdan.

Stable-boy, *subs.* نفر مهتر nafar-i-mihtar, طویله دار tavílah-dár, آخورچي ákhur-chí.

Stabling, *subs.* (*Building*) طویله tavílah, اسطبل istabal.—(*Action*) طویله داري tavílah-dárí, اسطبل داري istabal-dárí.

Stablish, *verb,* بر قرار داشتن bar-qarár dáshtan, ثابت داشتن sábit dáshtan, استوار نمودن ustuvár nimúdan, متمکن گردانیدن mutamakkin gardánídan, پایدار نمودن páyadár nimúdan.

Stably, *adv.* بطور استوار bi-taur-i-ustuvár, پایدارانه páyadáránah, ثابتانه sábitánah, باقیانه báqíyánah, دائمانه dáïmánah.

Staccato, (*Musical term*) کوتاه kútáh, قصیره qasírah, جدا جدا jidá-jidá.

Stachys recta (*Ironwort*), *subs.* کپیکج kapíkaj, موسك músak.

Stack, *subs.* (*Of corn, &c.*) توده túdah, تل tall, انبار ambár, خرمن khirman, پر pir, کومه kaumah.—(*Of arms*) چاتمه chátamah, پایه سازي páyah-sází.—(*A stack of chimneys*) قطار بخاري qitár-i-bukhárí.

Stack, *verb,* انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), انبار کردن ambár kardan, توده کردن túdah kardan, روي هم

ریختن rúy-ham ríkhtan, تل ساختن tall sákhtan.—(*Arms*) چاتمه کردن chátamah kardan, سر بهم آوردن sar-ba-ham ávardan, بهم جفت کردن ba-ham juft kardan.

Stacte (*Spice*), *subs.* میعه mí'ah.

Staddle, *subs.* درخت‌اکوچك dirakht-i-kúchik.—(*Support*) سند sanad, میزان mízán.

Stadtholder, *subs.* قاضي القضاة qáziu 'l-qazát, حاکم بزرگ hákim-i-buzurg.

Staff, *subs.* چوب دستي chúb-dastí, عصا 'asá (*pl.* اعصا a'sá), کتك kutak, چماق chumáq, دگنك daganak, دار dár, تیرك tírak.—(*Military term*) اتباع atbá', اجزا ajzá, ارکان حرب arkán-i-harb.—(*For surveying*) نیزه naizah.—(*Iron-headed*) ششپر shishpar.—(*In music*) پنج خط و چار فاصله panj khatt va chár fásilah.—(*Support*) سند sanad, مستند mustanad, تکیه گاه takyah-gáh, ضابطه zábitah.—(*Staff of life*) تکیه گاه حیات takyah-gáh-i-hayát, مستند زندگي mustanad-i-zindagí.

Stag, *subs.* گوزن gavazn, مرال marál, گاو کوهي gáv-i-kúhí, آهو áhú, پازن pázan.

Stage, *subs.* (*On a journey*) منزل manzil (*pl.* منازل manázil), مرحله marhalah (*pl.* مراحل maráhil).—(*The first stage on a journey is usually known as* نقل مکان naql-makán).—(*Platform*) تخته takhtah, تلواره talvárah, سکو sakú.—(*In a theatre*) مظهر mazhar, بازي bází, بازیگاه bází-gáh.—(*In a building*) مرتبه martabah, طبقه tabaqah, طاقه táqah, درجه darajah, پایه páyah, پله pillah.—(*He took to the stage*) از بازي خوشش آمد az-bází khush-ish ámad.—(*This has advanced a stage*) یك درجه پیش آمده است yak darajah písh ámadah ast.

Stage-coach, *subs.* گاري چپر خانه gárí-i-chapar-khánah, کالسکه مسافرت káliskah-i-musáfarat.

Stage-player, *subs.* بازیگر bází-gar, لعابه lu''ábah, تقلیدچي taqlíd-chí.

Stager, *subs.* کار آزموده kár-ázmúdah, بازیگاهي bází-gáhí, تجربه کار tajribah-kár, گرگ باران دیده gurg-i-bárán-dídah, زیرك zírak, فطن fatin, گربز gurbuz.

Staggard, *subs.* (*Animal*) گوزن چار ساله gavazan-i-chár-sálah.

Stagger, *verb trans.* متزلزل ساختن mutazalzil sákhtan, در شك انداختن dar-shak andákhtan. — *intrans.* یله شدن yalah shudan, افتان و خیزان بودن uftán-va-khízán búdan, لطمه خوردن latmah khurdan, ترجرج نمودن tarajruj nimúdan, مضطربانه راه رفتن muztaribánah ráh raftan, مستانه حرکت نمودن mastánah harakat nimúdan.—(*Hesitate*) تردد داشتن taraddud dáshtan, متزلزل بودن mutazalzil búdan.

Staggers, *subs.* اسب میران asb-mírán.

Staging, *subs.* چوب بندي chúb-bandí, تخته بندي takhtah-bandí.

Stagnancy, *subs.* توقف tavaqquf, ایستادگي ístádagí, بي حرکتي bí-harakatí, نا رواني ná-ravání, سکون sukún.—(*Putridity*) مردگي murdagí, عفونت 'ufúnat, گندگي gandagí, گندیدگي gandídagí.

Stagnant, *adj.* نا روان ná-raván, مرده murdah, متوقف mutavaqqif, ایستاده ístádah, ساکن sákin, بي حرکت bí-harakat.—(*Putrid*) گنده gandah, گندیده gandídah, بو کرده bú-kardah, متعفن muta'affin.

Stagnate, *verb,* توقف کردن tavaqquf kardan, ایستادن ístádan.—(*Become putrid*) گنده شدن gandah shudan, گندیده شدن gandídah shudan.

Stagnation, *subs.* توقف tavaqquf, ایستادگي ístádagí, بي حرکتي bí-harakatí, نا رواني ná-ravání, سکون sukún.—(*Putridity*) مردگي murdagí, عفونت 'ufúnat, گندگي gandagí, گندیدگي gandídagí.—(*In trade*) کساد kasád.

Staid, *adj.* آرام árám, ساکن sákin, سنگین sangín, پایدار páyadár, موقر muvaqqar, هوشمند húsh-mand, صاحي sáhí.

Staidly, *adv.* بطور آرام bi-taur-i-árám, از روي سکون az-rúy-i-sukún.

Staidness, *subs.* پایداري páyadárí, آرام árám, سکون sukún, وقار vaqár, سنگیني sangíní, هوشیاري húsh-yárí, صحو sahv, استقرار istiqrár.

Stain, *subs.* لکه lakkah, داغ dágh, آلایش áláyish, آلودگي álúdagí, چرك chirk, چرکیني chirkíní, اتسام ittisám.—(*Stigma*) لوث laus, عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), ننگ nang, عار 'ár, بد نامي bad-námí, خزي khazí, هون hún, خواري khárí, ذلت zillat.

Stain, *verb,* تیره کردن tírah kardan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), آلوده ساختن álúdah sákhtan, لکه گذاشتن lakkah guzáshtan, چرك کردن chirk kardan, چرکین ساختن chirkín sákhtan, رنگ کردن rang kardan, پچل نمودن pichil nimúdan.—(*Disgrace*) بد نامي آوردن bad-námí ávardan, داغدار کردن dágh-dár kardan, ملوث نمودن mulavvas nimúdan.

Stained, *adj.* لکه وار lakkah-vár, رنگین rangín, منقش munaqqash, مصبوغ masbúgh, مصبغ musabbagh.

Stainer, *subs.* رنگ کننده rang-kunandah, رز رنگ rang-raz, صباغ sabbágh.

Stainless, *adj.* (*Person*) بي لوث bí-laus, پاك دامن pák-dáman, عفیف 'afíf.—(*Thing*) بي داغ bí-dágh, بي عیب bí-'aib, بي لکه bí-lakkah.

Stair, *subs.* نردبان nardubán, پله pillah, درجه darajah, اورچین úrchín, ارچین urchín, سلم sullam, پلکان pillakán (*vulg.*).—(*Staircase*) پله pillah, مدرج madraj, درج darj.—(*Spiral staircase*) پله پیچ پیچ pillah-i-pích-pích.

Stair-rod, *subs.* میل پله míl-i-pillah, ستون پله sitún-i-pillah, وتد سلم vatad-i-sullam.

Stake, *subs.* چوب chúb, میخ míkh, وتد vatad, ستون sitún, پشت بند pusht-band, پایه páyah.—(*At play*) داو dáv, شرط shart, گرو girau, نذر nazr.—(*For impalement*) خازوق kházúq, دار dár.—(*Martyrdom*) شهادت shahádat, استشهاد istishhád.

Stake, *verb*, مایه گذاشتن máyah guzáshtan, شرط گذاشتن shart guzáshtan, گرو بستن girau bastan, نذر نمودن nazr nimúdan.—(*Fasten with stakes*) میخ بند کردن míkh-band kardan, پشت بند زدن pusht-band zadan, قائم ساختن qáïm sákhtan.—(*Pierce with a stake*) میخ دوز کردن míkh-dúz kardan, سوراخ کردن súrákh kardan, در سپوختن dar-supúkhtan, وتد کوب نمودن vatad-kúb nimúdan.

Stalactic, *adj.* (*Geological term*) قلم آهکي qalam-i-áhakí, لوله آهکي lúlah-i-áhakí.

Stalactite, *subs.* (*Geological term*) قلم آهك qalam-i-áhak, لوله آهك lúlah-i-áhak.

Stalactitic, *adj.* (*Geological term*) قلم آهکي qalam-i-áhakí, لوله آهکي lúlah-i-áhakí.

Stalagmite, *subs.* (*Geological term*) گل آهك gil-i-áhak.

Stalagmitic, *adj.* (*Geological term*) گل آهکي gil-i-áhakí.

Stale, *subs.* (*Decoy*) آلت فریب álat-i-fríb.—(*Handle*) دسته دراز dastah-i-diráz. — (*Urine of cattle*) بول حیوانات baul-i-haivánát.—*adj.* کهنه kuhnah, پوسیده púsídah, مانده mándah.—(*As victuals*) کهنه kuhnah, شبینه shabínah, شبانه shabánah, شبمانده shab-mándah, بیات bayát, قدید qadíd.—(*That is a very stale joke*) شوخي بسیار کهنه است shúkhí-i-bisyár kuhnah ast.

Stale, *verb trans.* کهنه ساختن kuhnah sákhtan, باطل نمودن bátil nimúdan, بر انداختن bar-andákhtan, زشت گردانیدن zisht gardánídan, بي فائده ساختن bí-fáïdah sákhtan. — *intrans.* آب انداختن áb andákhtan, شاشیدن sháshídan, بول کردن baul kardan, ادرار نمودن idrár nimúdan.

Staleness, *subs.* کهنگي kuhnagí, پوسیدگي púsídagí, ماندگي mándagí, بي فائدگي bí-fáïdagí, بطلان butlán, نا سود مندي ná-súd-mandí.—(*Applied to victuals*) کهنگي kuhnagí, شبینگي shabínagí, شبانگي shabánagí, شبماندگي shab-mándagí.

Stalk, *subs.* (*Of a plant*) ساقه sáqah, ساق sáq.—(*Of corn*) شاخه shákhah.—(*Of grapes*) چنبه chumbah, خوشه khúshah, خوشه خالي khúshah-i-khálí.—(*Strut*) خرامش kharámish, مشي با تبختر mashí-bá-tabakhtur, مرح marah, چمش chamish.

Stalk, *verb*, (*Strut*) خرامیدن khirámídan, بناز راه رفتن bi-náz ráh raftan, چمیدن chamídan, با تبختر مشي bá-tabakhtur mashí kardan, قدم زدن qadam zadan.—(*Hunting term*) در خفا کار کردن dar-khafá kár kardan, مشتبه کاري نمودن mushtabih kárí nimúdan, در پرده عمل کردن dar-pardah 'amal kardan, در قصد شکار بودن dar-qasd-i-shikár búdan.

Stalker, *subs.* خرامنده khirámandah, چمنده chamandah, بناز راه رونده bi-náz-ráh-ravandah.—(*Hunter*) صیاد sayyád, میر شکار mír-i-shikár, بدام آرنده bi-dám-árandah.

Stalking-horse, *subs.* اسب مصنوعي asb-i-masnú'í, اسب عمل asb-i-'amal.—(*Pretence*) حیله hílah, بهانه bahánah.

Stalky, *adj.* ساق وش sáq-vash, ساقه مانند sáqah-mánand.

Stall, *subs.* (*For cattle*) آخور ákhur, آخر ákhur, معلف ma'laf.—(*Bench, &c.*) دکانچه dukkánchah, تخته takhtah.—(*At theatre*) اوطاق útáq, حجره hujrah, لژ آخر lazh-i-ákhir (European), لژ پائن lazh-i-pá,ín (European). — (*At a fair*) پیشگاه písh-gáh, بساط bisát (*pl.* بسوط busút), دستگاه dast-gáh. — (*Ecclesiastical term*) نشیمنگاه قسیس nishíman-gáh-i-qissís.

Stall, *verb*, در اسطبل جاي دادن dar-istabal jáy dádan, بر آخر بستن bar-ákhur bastan, پروردن parvardan.—(*Fix*) نصب کردن nasb kardan, بر قرار داشتن bar-qarár dáshtan. — (*Install*) ماندن mándan, مکونت sukúnat kardan, بسر بردن bi-sar burdan, فرو رفتن furú raftan.

Stallage, *subs.* کرایه دکان kiráyah-i-dukkán, اجرت حانوت ujrat-i-hánút, کرایه دستگاه kiráyah-i-dast-gáh.

Stall-fed, *adj.* پرواري parvárí, آخر بسته ákhur-bastah, چاق cháq, مسمن musamman.

Stall-feed, *verb*, بر آخر بستن bar-ákhur bastan, در طویله خوراندن dar-tavílah khurándan, پروردن parvardan, چاق نمودن cháq nimúdan.

Stallion, *subs.* نریان naryán, اسب نر asb-i-nar, اسب تخمه asb-i-tukhmah, حصان hisán (*pl.* حصن husun).

Stalwart, *adj.* (*Strong*) قوي qaví, نیرو مند nírú-mand, زور مند zúr-mand, توانا taváná.—(*Brave*) شجاع shujá', دلیر dilír, پهلوان pahlaván, با جرأت bá-jurát, جسور jasúr, متهور mutahavvir.

Stamen, *subs.* (*Botanical term*) عصو ثابت 'asv-i-sábit, قوه ذاتیه qúvah-i-zátíyah, بنا biná, اساس asás, شالوده shálúdah, اسطقس ustuquss, قوام qavám. — (*Metaphorically*) بنیه bunyah, ذات zát, اصل asl, ماهیت máhíyat, مزاج mizáj.

Stamina, *subs.* بنیه bunyah, ذات zát, اصل asl, ماهیت máhíyat, مزاج mizáj.

Staminal, *adj.* ذاتي zátí, اصلي aslí, اساسي asásí, اسطقسي ustuqussí.

Stamineous, *adj.* قوامي qavámí, طبعي tab'í, اصلي aslí, مزاجي mizájí, قوامي qavámí.

Stammer, *subs.* لكنت luknat, لكنت زباني luknat-zabání, گنگ بازي gung-bází, زبان گرفتگي zabán-giriftagí, الكني alkaní, كند زباني kund-zabání, در ماندگي سخن dar-mándagí-i-sukhun, تأتات tätät.

Stammer, *verb trans. and intrans.* الكن كردن alkan kardan, لكنت پيدا كردن luknat paidá kardan, لكنت داشتن luknat dáshtan, تي‌تي كردن tití kardan, گنگ بازي در آوردن gung-bází dar-ávardan, الكن شدن alkan shudan, گنگ شدن gung shudan (these two last are *intrans.*).

Stammerer, *subs.* الكن alkan, گرفته زبان giriftah-zabán, تأتا tätä, لكنت زبان luknat-zabán, لكنت دار luknat-dár, شكسته زبان shikastah-zabán, زبانگير zabán-gír, كند زبان kund-zabán, كج زبان kaj-zabán.

Stammering, *subs.* لكنت luknat, لكنت زباني luknat-zabání, گنگ بازي gung-bází, زبان گرفتگي zabán-giriftagí, الكني alkaní, كند زباني kund-zabání, در ماندگي سخن dar-mándagí-i-sukhun, تأتات tätät.

Stammeringly, *adv.* گنگانه gungánah, با لكنت bá-luknat, الكنانه alkanánah, تي‌تي كنان tití-kunán.

Stamp, *subs.* (*Seal*) مهر muhr, سكه sikkah.—(*Die*) مطبع matba', آلت نشان álat-i-nishán.—(*On weights, &c.*) عيار 'iyár.—(*Impression*) نقش naqsh, علامت 'alámat, نشان nishán, چاپ cháp, باسمه básmah, دمغه damghah, داغ dágh.—(*Of feet*) كوبش kúbish, صدا sidá, ركز rikz, ضرب zarb.—(*Adhesive stamp*) تكت چسبناك tikat-i-chasb-nák (European).—(*He has the stamp of genius in his face*) علامت عقل بر چهره دارد 'alámat-i-'aql bar-chihrah dárad.

Stamp, *verb,* نشان دادن nishán dádan *or* كردن kardan, مهر نهادن muhr nihádan, علامت گذاردن 'alámat guzárdan, نقش كردن naqsh kardan, سكه كردن sikkah kardan, ضرب كردن zarb kardan, كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb).—(*To stamp the feet*) پا زمين زدن pá-zamín zadan, قدم كوفتن qadam kúftan.—(*Stamp out*) از بيخ كندن az-bíkh kandan, بر كندن bar-kandan, بر انداختن bar-andákhtan, استئصال نمودن istïsál nimúdan.—(*This stamped it on my memory*) اين آن‌را بر حافظه من نقش نمود ín án-rá bar-háfizah-i-man naqsh nimúd.

Stamp Act, *subs.* حكم دمغه hukm-i-damghah, فضامنامه مسكوكات fazám-námah-i-maskúkát, لائحه علامات láïhah-i-'alámát, قاعده تكت qá'idah-i-tikat (European).

Stampede, *subs.* فرار firár, گريز guríz, رم ram, وحشت vahshat, هجوم hujúm, حمله hamlah.

Stampede, *verb,* فرار كردن firár kardan, رم كردن ram kardan, وحشت نمودن vahshat nimúdan, گريختن guríkhtan (*rt.* گريز guríz).

Stamper, *subs.* (*Thing*) وسامه vassámah, آلت علامت álat-i-'alámat-nihí, مكاكه sakkákah.—(*Person*) داغ نهنده dágh-nihandah, علامت گذارنده 'alámat-guzárandah, كوبنده kúbandah, مهر كننده muhr-kunandah.

Stanch, *adj.* استوار ustuvár, بر قرار bar-qarár, راسخ rásikh, ثابت sábit, راسي rásí, مصبوط masbút, پايدار páyadár, تنگ tang, مصمم musammam, قوي qaví.

Stanch, *verb trans.* سد كردن sadd kardan, موقوف كردن mauqúf kardan, بند كردن band kardan, توقيف دادن tauqíf dádan.—*intrans.* موقوف شدن mauqúf shudan, توقيف يافتن tauqíf yáftan, ايستادن ístádan, بند آمدن band ámadan.

Stancher, *subs.* سد كننده sadd-kunandah, موقوف سازنده mauqúf-sázandah, بند كننده band-kunandah, توقيف دهنده tauqíf-dihandah.

Stanchion, *subs.* دار dár, چوب chúb, ميل míl, پايه páyah, سند sanad, تكيه takyah.

Stanchless, *adj.* نا مسدود ná-masdúd, بند نشدني band-na-shudaní, توقيف نا پذير tauqíf-ná-pazír, نا موقوف ná-mauqúf.

Stanchly, *adv.* با دليري bá-dilírí, دليرانه dilíránah, جرأت مندانه jurät-mandánah.

Stanchness, *subs.* استواري ustuvárí, بر قراري bar-qarárí, ثبات sabát, استحكام istihkám, مضبوطي máz-bútí, استقامت istiqámat.

Stand, *subs.* (*Place*) موقف mauqif, مقام maqám, جاي jáy. — (*Table*) ميز كوچك míz-i-kúchik.—(*At races*) اطاق چوب utáq-i-chúb. — (*Bottom of a vessel, &c.*) كعب ka'b, پا pá. — (*Of a coffee-cup*) ظرف zarf, زير فنجان zír-finján.—(*Stand of arms*) تفنگ و لوازمش tufang va lavázimish. — (*To make a stand*) ايستاده شدن ístádah shudan, توقف كردن tavaqquf kardan, لنگ كردن lang kardan.—(*I take my stand upon this*) من بر اين ايستاده ميشوم man bar-ín ístádah mí-shavam.

Stand, *verb trans.* (*Endure*) متحمل شدن mutahammil shudan.—*intrans.* استادن istádan, ايستادن ístádan, قائم شدن qáïm shudan, بر پا شدن bar-pá shudan, پاشيدن páshídan, پا شدن pá shudan.—(*Halt*) بودن búdan, وا ايستادن vá-ístádan.—(*To stand on end*) بر پا شدن bar-pá shudan, راست ايستادن *or* شدن rást ístádan *or* shudan.—(*It stands thus*) بدين صورت است bad-ín-súrat ast, بر همين منوال مي‌ماند bar-hamín minvál mí-mánad.—(*How did matters stand*) چه حال بر چه منوال است hál bar-chih minvál ast, چه روي داده است chih rúy dádah ast.—(*Some are*

standing, some fallen) بعضي بر پا و برخي افتاده است ba'zí bar-pá va barkhí uftádah ast.—(*To stand for a seat in Parliament*) طلب منصب نمودن talab-i-mansab nimúdan, متوقع رتبه بودن mutavaqqi'-i-rutbah búdan.

Standard, *subs.* نشان nishán, علم 'alam, رأيت räyat, لوا livá, بيرق bairaq, بيراق bairáq.—(*Of versification*) رکن rukn (*pl.* ارکان arkán).—(*Of weights, measures, &c.*) عيار 'iyár, ميزان mízán, قاعده qá'idah, قائمه qáïmah, مقياس miqyás, معيار mi'yár.—(*Tree*) ساقه sáqah, کنده kundah.—(*Criterion*) فرقان furqán. (*This is no standard of his abilities*) اين دليل قابليت او نيست ín dalíl-i-qábilíyat-i-ú ní 'st.—*adj.* معياري mi'yárí, مقياسي miqyásí, حملي hamlí.—(*Standard weight*) وزن معياري vazn-i-mi'yárí.

Standard-bearer, *subs.* بيرقدار bairaq-dár, علم بردار 'alam-bar-dár, علمدار 'alam-dár, نشان بردار nishán-bar-dár.

Standing, *subs.* دوام davám, قوام qavám.—(*Exalted position*) منصب داري mansab-dárí, مقام maqám, مرتبه martabah.—(*He has no standing in the matter*) اورا در اين فقره دخلي نيست ú-rá dar-ín faqarah dakhlí ní 'st.—(*Standing crop*) حاصل سر پا hásil-i-sar-pá, غله نا درويده ghallah-i-ná-diravídah.—*adj.* بر پا bar-pá, استاده istádah, قائم qáïm, ثابت sábit, استوار ustuvár.

Standish, *subs.* قلمدان qalam-dán, پيشتخته písh-takhtah.

Stand-point, *subs.* مقام maqám, محل mahall, نظر گاه nazar-gáh, موقف mauqif, عقيده ثابته 'aqídah-i-sábitah, ميزان mízán.

Stang, *subs.* دار dár, چوب دراز chúb-i-diráz, مردي mardí.

Stannary, *subs.* معدن قلع ma'dan-i-qal', معدن ارزيز ma'dan-i-arzíz.—*adj.* قلعي qal'í, ارزيزي arzízí, قصديري qasdírí.

Stannic, *adj.* ارزيزي arzízí, متعلق بقلع muta'alliq-bi-qal', منسوب بقصدير mansúb bi-qasdír.

Stanum, *subs.* (*Tin*) قلع qal', قصدير qasdír, رصاص rasás, ارزيز arzíz, ارزير arzír.

Stanza, *subs.* (*Couplet*) بيت bait (*pl.* ابيات abyát), قطعه qit'ah, شعر shi'r (*pl.* اشعار ash'ár).

Stanzaic, *adj.* بيتي baití, شعري shi'rí, قطعه وار qit'ah vár.

Staphisagria (*Delphinium or Lousewort plant*), *subs.* مويزك mavízak, کشمش کولي kishmish-i-kaulí.

Staphyloma, *subs.* (*Disease of the eye-ball*) تحدب مثلث قرنيه tahaddub-i-masallas-i-qarníyah.

Staple, *subs.* (*Thread*) رزه rizah, ريزه rízah.—(*Product*) مايه máyah, ماده máddah, حاصل hásil (*pl.* حواصل havásil).—*adj.* (*Principal*) اول avval, عمده 'umdah.—(*Established*) معين mu'ayyan, مقرر muqarrar, با قاعده bá-qá'idah.—(*Of iron*) قفل qufl (*pl.* اقفال aqfál).—(*Of the ear*) رکاب الاذن rikábu 'l-uzn, عظم رکابي 'azm-rikábí.

Stapler, *subs.* معامله گر mu'ámalah-gar, دلال dallál, فروشنده furúshandah, بائع bái'.

Star, *subs.* ستاره sitárah, کوکب kaukab (*pl.* کواکب kavákib), اختر akhtar, نجم najm (*pl.* نجوم nujúm), يلدز yalduz, الوا ulvá.—(*Fixed star*) ثابته sábitah, نجم ثابت najm-i-sábit.—(*Planet*) سياره sayyárah, نجم سائر najm-i-sáïr, کوکب متحير kaukab-i-mutahayyir.—(*Falling star*) شهاب shiháb (*pl.* شهبان shuhbán), اختر ساقت akhtar-i-sáqit.—(*Fortunate aspect of stars*) قران qirán, سعد sa'd.—(*The fortunate stars, Jupiter and Venus*) سعدان sa'dán, سعدين sa'dain.—(*The unfortunate stars, Mars and Saturn*) نحسان nahsán, نحسين nahsain.—(*Given by a Sovereign*) علامت 'alámat, نشان nishán, زينت zínat, نجم najm.—(*Person*) ستاره sitárah, مرد مشهور mard-i-mashhúr, شخص نامور shakhs-i-nám-var.—(*Fate*) بخت bakht, طالع táli'.—(*Ill-starred*) بد طالع bad-táli', بد بخت bad-bakht.—(*Natal star*) زايچه záychah.

Star, *verb*, ستاره نشان کردن sitárah-nishán kardan, بنجوم آراستن bi-nujúm árástan, بکواکب مزين نمودن bi-kavákib muzayyan nimúdan.—(*Theatrical term*) بازي نمودن bází nimúdan.

Starboard, *subs. and adj.* طرف راست taraf-i-rást, يمين yamín, دست راست dast-rást.

Starch (*Amylum or Fecula*), *subs.* نشاسته nishástah, نشاسه nishásah, آهار áhár.—*adj.* سخت sakht, سفت sift, ثابت sábit, استوار ustuvár, محکم muhkam, پايدار páyadár, متشدد mutashaddid.

Starch, *verb*, نشاسته زدن nishástah zadan, آهک دادن ásh dádan, اتو کردن utú kardan, سخت ساختن sakht sákhtan.

Starched, *part. and adj.* نشاسته دار nishástah-dár. آهار دار áhár-dár, آش دار ásh-dar.—(*Stiff*) سخت sakht, سفت sift, قائم qáïm, استوار ustuvár, محکم muhkam, پايدار páyadár, مضبوط mazbút, متشدد mutashaddid.

Starchedness, *subs.* نشاسته داري nishástah-dárí, آهار داري áhár-dárí, آش داري ásh-dárí.—(*Stiffness*) سختي sakhtí, سفتي siftí, استواري ustuvárí, پايداري páyadárí, ثبات sabát, تشدد tashaddud, غلظت ghalazat.

Starcher, *subs.* نشاسته زن nishástah-zan, آش ده ásh-dih, آهارده áhár-dih, اتوگر utú-gar.

Starch-jelly, *subs.* حريره نشاسته harírah-i-nishástah, پالوده pálúdah.

Starchly, *adv.* نشاسته وارانه nishástah-váránah.—(*Stiffly*) بطور سخت bi-taur-i-sakht, بطرز تشدد bi-tarz-i-tashaddud, با خشونت bá-khushúnat, با رعونت bá-ru'únat, سخت گیرانه sakht-gíránah.

Starchness, *subs.* نشاستگي nishástagí.—(*Stiffness*) رعونت ru'únat, سختي sakhtí, سفتي siftí, امتواري ustuvárí, خشونت khushúnat, سخت گیري sakht-gírí.

Starchy, *adj.* نشاسته دار nishástah-dár.—(*Stiff*) سخت sakht, سفت sift.

Stare, *subs.* خیرگي khíragí, شخوص shukhus, خیره چشمي khírah-chashmí, چشم دراني chashm-daráni, نظر دوزي nazar-dúzí.

Stare, *verb,* چشم خیره کردن chashm-i-khírah kardan, مراقب بودن muráqib búdan, خیره نگریستن khírah nigarístan, چشم دوختن chashm dúkhtan, نظر گماشتن nazar gumáshtan.—(*To stare one out of countenance*) بنظر منفعل نمودن bi-nazar-i-munfa'il nimúdan.

Starer, *subs.* خیره بین khírah-bín, خیره نظر khírah-nazar, چشم دوزنده chashm-dúzandah, سخت نگرنده sakht-nigarandah.

Star-gazer, *subs.* ستاره شناس sitárah-shinás, منجم munajjim, طالع دان táli'-dán, نجم بین najm-bín.

Star-gazing, *subs.* ستاره شناسي sitárah-shinásí, نجم بیني najm-bíní, طالع داني táli'-dání.

Stark, *adj.* تام támm, کامل kámil, محض mahz, صرف sarf, مطلق mutlaq.—*adv.* تماماً tamáman, بکلي bi-kullí, مطلقاً mutlaqan, جملةً jumlatan.—(*Stark mad*) دیوانه مطلق dívánah-i-mutlaq, مجنون محض majnún-i-mahz.

Starless, *adj.* بي ستاره bí-sitárah, بي نجم bí-najm, بي اختر bí-akhtar, تار tár.

Starlight, *subs.* روشني ستاره raushaní-i-sitárah, نور نجم núr-i-najm.—*adj.* منور بستاره munavvar-bi-sitárah, روشن نجوم raushan-bi-nujúm.

Starlike, *adj.* ستاره وار sitárah-vár, اختر وش akhtar-vash, نجم سان najm-sán, کوکب مانند kaukab-mánand.

Starling, *subs.* سار sár, سوران súrán, گاو نسك gáv-nisk, زرزن zurzun.

Starry, *adj.* نجومي nujúmí, پر کوکب pur-kaukab.

Star-shoot, *subs.* سقوط نجم suqút-i-najm, نزول شهاب nuzúl-i-shiháb.

Start, *subs.* بر جست bar-jast, تکان takán.—(*Departure*) روانگي ravánagí, رحلت rihlat, جلا jalá, کوچ kúch, سفر safar.

Start, *verb trans.* (*Make remove*) از جا بدر کردن az-já bi-dar kardan, بحرکت آوردن bi-harakat ávardan.—(*Make jump*) رماندن ramándan, وحشت دادن vahshat dádan, رم دادن ram dádan.—(*Dislocate*) در رفتن dar-raftan, از جا بیرون شدن az-já bírún shudan.—(*As a question*) اقامت کردن iqámat kardan.—*intrans.* رم کردن ram kardan, رمیدن ramídan, بر جستن bar-jastan, مرتعش شدن murta'ish shudan, ارتعاج شدن irti'áj shudan, ارتعاد شدن irti'ád shudan, لرزیدن larzídan, تکان خوردن takán khurdan.—(*Depart*) روانه گشتن ravánah gashtan, رفتن raftan, نقل مکان کردن naql-i-makán kardan, روانه شدن ravánah shudan, راهي شدن ráhí shudan, حرکت کردن harakat kardan, عزیمت 'azímat nimúdan, رو براه نهادن rú bi-ráh nihádan, براه افتادن bi-ráh uftádan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan.—(*As machinery*) حرکت کردن harakat kardan, رو افتادن rau uftádan.—(*As wood when it is damp*) برجستن bar-jastan.—(*To start a cask*) برمیل خالي کردن barmíl khálí kardan.—(*As a race*) *trans.* بحرکت آوردن bi-harakat ávardan.—*intrans.* حرکت کردن harakat kardan.—(*As a business*) انشا کردن inshá kardan, ابتدا نمودن ibtidá nimúdan, شروع کردن shurú' kardan.—(*It is time to start*) وقت حرکت امست vaqt-i-harakat ast.

Starter, *subs.* رماننده ramánandah, وحشت دهنده vahshat-dihandah, حرکت کننده harakat-kunandah, حرکت دهنده harakat-dihandah, از جا در رونده az-já dar-ravandah.

Startful, *adj.* رم کننده ram-kunandah, شرم رو sharm-rú, وحشتمند vahshat-mand, خائف kháif, زود ترس zúd-tars.

Startfulness, *subs.* رمندگي ramandagí, شرم روئي sharm-rú'í, وحشت vahshat, تشوش tashavvush, زود ترسي zúd-tarsí.

Starting, *subs.* مراسله murásalah. روانگي ravánagí, ارتحال irtihál, شروع shurú', ابتدا ibtidá.

Starting-point, *subs.* تکیه گاه takyah-gáh, محل حرکت mahall-i-harakat, مبدا عمل mabdá-i-'amal.

Startish, *adj.* رمو rumú, رم کننده ram-kunandah, وحشت دار vahshat-dár, نا مأنوس ná-mánús, ترسان tarsán.

Startle, *subs.* حرکت harakat, تکان takán, جنبش ناگهان jumbish-i-nágahán, اضطراب iztiráb.

Startle, *verb trans.* رمانیدن ramánídan, رم دادن ram-dádan, ترسانیدن tarsánídan, وحشت دادن vahshat dádan.—*intrans.* تکان خوردن takán khurdan, مضطرب شدن muztarib shudan, رم بر داشتن ram bar-dáshtan, مستوحش شدن mustauhish shudan.

Start-up, *subs.* زود اشتهار zúd-ishtihár, تازه جاه tázah-jáh.

Starvation, *subs.* جوع jú', گرسنگي gurisnagí, هلاکت از جوع halákat-az-jú', قحط زدگي qaht-zadagí

Starve, *verb trans.* تجویع نمودن tajví' nimúdan, از بي گرسنه کشتن az-bí-khurákí mírándan, خوراکي میراندن

gurisnah kushtan, گرسنگي دادن gurisnagí dádan, بفاقه تلف نمودن bi-fáqah talaf nimúdan.—*intrans.* گرسنگي کشيدن gurisnagí kashídan, جوع کشيدن jú' kashídan, از گرسنگي مردن az-gurisnagí murdan, فاقه بسر بردن fáqah bi-sar burdan, بشدت محتاج بودن bi-shiddat-i-muhtáj búdan.—(*With cold*) از سرما خشك شدن az-sarmá khushk shudan, سرما کشيدن sarmá kashídan.—(*To starve a project*) کار خراب کردن kár kharáb kardan, مطلب ضائع نمودن matlab záï' nimúdan, مقصد به انجام نا رساندن maqsad bi-anjám ná-rasándan.

Starveling, *subs.* قحط زده qaht-zadah, گرسنگي مرده gurisnagí-murdah, لاغر lághir, نحيف nihíf.—*adj.* گرسنه gurisnah, جوعان jú'án, فاقه کش fáqah-kash, محتاج muhtáj.

Starving, *adj.* گرسنه gurisnah, جوعان jú'án.

State, *subs.* (*Condition*) حال hál (*pl.* احوال ahvál), حالت hálat, کيفيت kaifíyat, طريقه taríqah (*pl.* طرائق taráïq), وضع vaza' (*pl.* اوضاع auzá').—(*Government*) سر کار sar-kár, دولت daulat, ملك mulk, مملکت mamlikat.—(*Pomp*) شان shán, شوکت shaukat, حشمت hashmat, دبدبه dabdabah, عظمت 'azamat.—(*Position*) مرتبه martabah, مقام maqám.—(*State of things*) صورت súrat, حالت hálat.—(*State of the case*) واقع حال váqi'-i-hál.—(*The disturbed state of the country*) بي آرامي ملك bí-árámí-i-mulk, اغتشاش بلد ighti-shásh-i-balad.—(*Affairs of State*) امور مملکت umúr-i-mamlikat.

State, *verb,* عرض کردن 'arz kardan, معروض داشتن ma'rúz dáshtan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, اظهار کردن izhár kardan, بيان نمودن bayán nimúdan, وصف کردن vasf kardan, خبر دادن khabar dádan, شرح کردن sharh kardan.

Stated, *part.* مشروح mashrúh, معروض ma'rúz, معلوم ma'lúm, مقرر muqarrar, معين mu'ayyan, منفصم munfasam.—(*Settled*) مرتب murattab, مقضي maqzí, انفصال يافته infisál-yáftah, قطع پذيرفته qat'-pazíruftah.

Statedly, *adv.* باوقات معينه bi-auqát-i-mu'ayyanah, بتفاريق bi-tafáríq, بهنگام خويش bi-hangám-i-khísh, بر حسب آجال bar-hasb-i-ájál.

Stateliness, *subs.* بزرگي buzurgí, جلالت jalálat, حشمت hashmat, کبريا kibriyá, عظمت 'azamat, وقار vaqár, دبدبه dabdabah, شوکت shaukat.

Stately, *adj.* با شوکت bá-shaukat, با جلالت bá-jalálat, با حشمت bá-hashmat, با عظمت bá-'azamat, با وقار bá-vaqár, بادبدبه bá-dabdabah, مجلل mujallal.—*adv.* مجللانه mujallalánah, از روي حشمت az-rúy-i-hashmat, موقرانه muvaqqaránah, شاهانه sháhánah, ملوکانه mulúkánah.

Statement, *subs.* تقرير taqrír, اقرار iqrár, گفتار guftár, مدعا mudda'á, توجيه taujíh, بيان bayán, کلام kalám, مقاله maqálah, کيفيت معروضه kaifíyat-i-ma'rúzah. — (*Public statement*) توضيح tauzíh, شرح حال sharh-i-hál, عرض حال 'arz-i-hál.

State prisoner, *subs.* محبوس دولت mahbús-i-daulat, اسير حکومت asír-i-hukúmat, مجرم شاهي mujrim-i-sháhí, مقصر سلطنت muqassar-i-saltanat.

State room, *subs.* حجره عاليه hujrah-i-'álíyah, اوطاق شاهانه útáq-i-sháhánah, نشيمنگاه دلپسند nishímangáh-i-dil-pasand, اقامتگاه نيکو iqámat-gáh-i-níkú.

States, *subs.* اشراف ashráf, اعيان a'yán, اکابر akábir, اوليائي امر úliyá'í-i-amr, بزرگان buzurgán.

Statesman, *subs.* اهل تدبير ahl-i-tadbír, اهل سياست ahl-i-siyásat, مدبر mudabbir, کار گذار kár-guzár, کار دان kár-dán, سياست دان siyásat-dán, عواقب بين 'aváqib-bín.

Statesmanship, *subs.* کار داني kár-dání, سياست داني siyásat-dání, مدبري mudabbirí, مصلحت بيني maslahat-bíní, علم ملك داري 'ilm-i-mulk-dárí, فطانت fatánat, عواقب بيني 'aváqib-bíní.

Static, *adj.* استواي istiváí, استقراري istiqrárí, ثقلي saqlí, وزني vazní.

Statice nuda, *subs.*(*Plant*) شاشترشون sháshtarashún.

Statics, *subs.* علم قوام اشيا 'ilm-i-qavám-i-ashyá, معرفت قواي تمکينيه ma'rifat-i-quvá'í-i-tamkíníyah.

Station, *subs.* (*Place*) مکان makán, مقام maqám, محل mahall, معرض ma'raz, موضع mauza', موقف mauqif, حيز hayyiz, مطرح matrah, جا já, جاي jáy, جايگاه jáygáh, منزل manzil (*pl.* منازل manázil), مرحله marhalah (*pl.* مراحل maráhil), مسکن maskan, مرکز markaz, مثوي masvá, قرار گاه qarár-gáh.—(*Rank*) درجه darajah, جاه jáh, شان shán, مرتبه martabah, قدر qadr, پايه páyah.—(*Railway station*) موقف mauqif, منزل manzil, منزلت manzalat. –(*Military station*) لشکر نشين lashkar-nishín, سرباز نشين sarbáz-nishín, معسکر mu'askar, قراول خانه qarávul-khánah. — (*Police station*) محل ضبطيه mahall-i-zabtíyah, قراول خانه qarávul-khánah, گزمه خانه gazmah-khánah, محرس mahras, مستحفظ mustahfiz, حراستگاه hirásat-gáh.—(*Station in life*) مسکن عمري maskan-i-'umrí, مرکز جاويد markaz-i-jávíd, منصب دائم mansab-i-dáïm, اقامت مستقره iqámat-i-mustaqirrah.

Station, *verb,* جاي دادن jáy dádan, قرار دادن qarár dádan, مقيم ساختن muqím sákhtan, متمکن گردانيدن mutamakkin gardánídan, بر پا داشتن bar-pá dáshtan, اثبات نمودن isbát nimúdan.—(*He is stationed in Teheran*) مقيم طهران است muqím-i-Tahrán ast.

Stational, *adj.* مسکني maskaní, مقامي maqámí, محلي mahallí, موقفي mauqifí.

Stationary, *adj.* ساكن sákin, بي حركت bí-harakat, ايستاده ístádah, واقف váqif, آرام árám, ثابت sábit, مستقر mustaqirr.

Stationer, *subs.* خرده فروش khurdah-furúsh, خراز kharráz, كاغذ فروش kágház-furúsh, پيله ور pílah-var.

Stationery, *subs.* اسباب خرازي asbáb-i-kharrází, اسباب خرده فروشي asbáb-i-khurdah-furúshí, امتعه پيله وري amti'ah-i-pílah-varí.

Statistical, *adj.* بلدي baladí, مدني muduní, قوامي qavámí.—(*Statistical table*) اداره idárah.

Statistician, *subs.* قوام دان qavám-dán, عارف منافع 'árif-i-manáfi'-i-millat, فوائد دان faváïd-dán, بصير بامور خيريه basír-bi-umúr-i-khairíyah.

Statistics, *subs.* قوام داني qavám-dání, مصالح شناسي masálih-shinásí, علم فوائد ملت 'ilm-i-faváïd-i-millat, معرفت امور خيريه ma'rifat-i-umúr-i-khairíyah, استاستيك istástík (European).

Stative, *adj.* معسكري mu'askarí, مركزي markazí, محلي mahallí, اردوي urdúí.

Statuary, *subs.* نقاشي naqqáshí, صورتگري súrat-garí, تمثال تراشي timsál-tiráshí, مجسمه سازي mujassamah-sází.—(*Man*) نقاش naqqásh, صورتگر súrat-gar, تمثال تراش timsál-tirásh, مجسمه ساز mujassamah-sáz.

Statue, *subs.* صنم sanam (*pl.* اصنام asnám), صورت súrat, بت but, مجسم mujassam, مجسمه mujassamah, مثال misál (*pl.* مثل musul), نگار nigár, تمثال timsál, هيكل haikal, نصب nusb (*pl.* انصاب ansáb).—(*Equestrian statue*) مجسمه سواره mujassamah-i-suvárah.

Stature, *subs.* قامت qámat, قد qadd, اندام andám, بالا bálá.—(*Stature of man, a measure of five feet and a half*) كله kallah.

Status, *subs.* حال hál (*pl.* احوال ahvál), حالت hálat, كيفيت kaifíyat, چگونگي chigúnagí, وقوفي vuqúfí, ميزان اطلاع mízán-i-ittilá'.—(*He has no status in the matter*) اورا دراين فقره ميزان اطلاعي نيست ú-rá dar-ín faqarah mízán-i-ittilá'í-ní 'st.

Statutable, *adj.* موافق قانون muváfiq-i-qánún, قاعده بردار qá'idah-bardár, آييني áyíní, مطابق رسم mutábiq-i-rasm, امري amrí.

Statute, *subs.* قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), آيين áyín, شرعت shar'at, منهاج minháj, حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), امر amr (*pl.* اوامر avámir), رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm).

Statutory, *adj.* آييني áyíní, حكمي hukmí, امري amrí, قانوني qánúní, شرعي shara'í, رسمي rasmí.

Stave, *subs.* تخته نازك takhtah-i-názuk, لوحه lauhah.—(*Musical term*) قائمه سرود qáïmah-i-surúd, پاره ترنيمه párah-i-tarnímah.

Stave, *verb,* سوراخ كردن súrákh kardan, نقب زدن naqb zadan, شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz).—(*To stave off*) بتأخير انداختن bi-täkhír andákhtan, پس افكندن pas-afkandan.

Stavesacre plant (*Delphinium staphisagria*), *subs.* مويزك mavízak, كشمش كولي kishmish-i-kaulí.

Stay, *subs.* عمود 'amúd, پشتي pushtí, ازا izá, عمدت 'umdat, سند sanad, مسند masnad (*pl.* مساند masánid), دهمرز dahmarz, ركن rukn (*pl.* اركان arkán), ستون sitún, پايه páyah, قائمه qáïmah. — (*Abode*) اقامت iqámat, مسكن maskan, نشيمن nishíman, نزول nuzúl, توقف tavaqquf.—(*Moderation*) اعتدال i'tidál, نرمي narmí, ملايمت muláyamat, ميانه روي miyánah-raví.—(*Nautical term*) دقل daqal, ساريه sáriyah.

Stay, *verb trans.* (*Restrain*) باز داشتن báz-dáshtan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, منع نمودن man' nimúdan, مانع آمدن máni' ámadan.—(*Prop*) تكيه دادن takyah dádan, قائم ساختن qáïm sákhtan, بر پا داشتن bar-pá dáshtan, پايه زدن páyah zadan, استوار گردانيدن ustuvár gardánídan, ثابت داشتن sábit dáshtan, حفظ كردن hifz kardan.—*intrans.* (*Abide*) ماندن mándan, بودن búdan, توقف كردن tavaqquf kardan, قرار گرفتن qarár giriftan, اقامت ساختن iqámat sákhtan, سكونت نمودن sukúnat nimúdan, ساكن بودن sákin búdan, لبث كردن labs kardan, درنگ نمودن dirang nimúdan, بسر بردن bi-sar burdan.—(*Rely*) اعتماد نمودن i'timád nimúdan, تكيه كردن takyah kardan, مستند شدن mustanid shudan.—(*To stay still*) وا ايستادن vá-ístádan, توقف كردن tavaqquf kardan.

Stay-lace, *subs.* شريط sharít, بند band, قيطان qaitán, پهنك pahnak.

Stays, *subs.* سينه بند sínah-band, ازار izár, تن آرا tan-árá, مرسلي marsá.—(*Nautical term*) لنگر گاه langar-gáh.

Stay-sail, *subs.* شراع سيوم shirá'-i-síyúm, باد بان مثلث bád-bán-i-musallas.

Stead, *subs.* عوض 'avaz *or* 'ivaz, جاي jáy, مكان makán, بدل badal.

Steadfast, *adj.* استوار ustuvár, بر قرار bar-qarár, راسخ rásikh, ثابت sábit, قائم qáïm, مستقيم mustaqím, با عزيمت bá-'azímat, ثابت قدم sábit-qadam, مواظب muvázib.

Steadfastly, *adv.* با استواري bá-ustuvárí, ثابتانه sábit-ánah, راسخانه rásikhánah, قائمانه qáïmánah, ثابت قدمانه sábit-qadamánah.

Steadfastness, *subs.* ثبات sabát, استواري ustuvárí, رسوخ rusúkh, پايداري páyadárí, ثابت قدمي sábit-qadamí, مواظبت muvázabat, عزيمت 'azímat.

Steadily, *adv.* با استواري bá-ustuvárí, از روي ثبات az-rúy-i-sabát, با عزم قوي bá-'azm-i-qaví, ثابتانه sábit-ánah, راسيانه rásíyánah.

Steadiness, *subs.* استواري ustuvárí, بر قراري bar-qarárí, ثابت قدمي sábit-qadamí, ثابتيت sábitíyat, محکمي muhkamí, دوام davám, استمرار istimrár, استقامت istiqámat.—(*Uniformity*) يك حالتي yak-hálatí, مداومت بر يك حال mudávamat-bar-yak-hál, يك قراري yak-qarárí.

Steady, *adj.* (*Unmoved*) استوار ustuvár, بر قرار bar-qarár, راسخ rásikh, ثابت sábit, پا بر جا pá-bar-já, مستمر mustamarr, مضبوط mazbút, پايدار páyadár, قائم qáïm, محکم muhkam.—(*Well-behaved, respectable*) صاحب وقار sáhib-vaqár, متشخص mutashakhkhas, متعبر mu'tabar.—(*Uniform*) يك قرار yak-qarár, يك حالت yak-hálat, مواظب muvázib.

Steady, *verb,* ثابت داشتن sábit dáshtan, قائم نمودن qáïm nimúdan, استوار ساختن ustuvár sákhtan, محکم کردن muhkam kardan, قرار دادن qarár dádan.

Steak, *subs.* قطعه لحم qit'ah-i-lahm, پارچه گوشت párchah-i-gúsht.

Steal, *verb trans. and intrans.* دزديدن duzdídan, دزدي کردن duzdí kardan, در دزدي بردن dar-duzdí burdan, سرقه کردن sariqah kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), پنهاني بردن panhání burdan.—(*To steal the affections*) دل بردن dil burdan, بر سر محبت آوردن bar-sar-i-mahabbat ávardan.

Stealer, *subs.* دزد duzd, سارق sáriq, پنهان بر panhán-bur.

Stealth, *subs.* پنهاني panhání, خفيه کاري khufyah-kárí. — (*Stealing*) دزدي duzdí, سرقت sariqat, استراق istiráq, پنهان بري panhán-burí, نهان کاري nihán-kárí.

Stealthful, *adj.* دزد duzd, سرقت کار sariqat-kár, سارق sáriq, مسترق mustariq, پنهان بر panhán-bur.

Stealthfulness, *subs.* دزدي duzdí, سرقت کاري sariqat-kárí, پنهان بري panhán-burí, دزدي کاري duzdí-kárí, خفيه کاري khufyah-kárí.

Stealthily, *adv.* دزدانه duzdánah, سارقانه sáriqánah, به پنهاني bi-panhání, بطور خفيه bi-taur-i-khufyah.

Stealthy, *adj.* پوشيده púshídah, پنهان panhán, خفيه کار khufyah-kár, دزد وار duzd-vár.

Steam, *subs.* بخار bukhár.—(*To go by steam*) با بخار حرکت کردن bá-bukhár harakat kardan.

Steam, *verb trans.* بخار دادن bukhár dádan, تبخير نمودن tabkhír nimúdan, متصاعد ساختن mutasá'id sákhtan.—*intrans.* بخار کردن bukhár kardan, بخار بالا دادن bukhár bálá dádan, دود نمودن dúd nimúdan.—(*As a ship*) در زير بخار شدن dar-zír-i-bukhár shudan, بصورت دود در گذشتن bi-súrat-i-dúd dar-guzashtan.

Steam-boat, *subs.* جهاز آتشي jaház-i-átishí, مرکب آتشي markab-i-átishí, کشتي بخار kashtí-i-bukhár, جهاز دودي jaház-i-dúdí, گمي آتشي gamí-i-átishí, واپور vápúr (European).

Steam-boiler, *subs.* بخار دان bukhár-dán, بخار ساز bukhár-sáz, ديگ بخار سازي díg-i-bukhár-sází.

Steam-engine, *subs.* آلت دودي álat-i-dúdí, منجنيق آتشي manjaníq-i-átishí.

Steamer, *subs.* بخار دان bukhár-dán.—(*Merchant steamer*) واپور تجارت vapúr-i-tijárat.—(*Mail steamer*) واپور پوست vápúr-i-púst, مرکب اخبار markab-i-akhbár, جهاز رسائل jaház-i-rasáïl.

Steam-guage, *subs.* ميزان بخار mízán-i-bukhár, بخار سنج bukhár-sanj.

Steam-launch, *subs.* قائق کوچك بخاري qáïq-i-kúchik-i-bukhárí.

Steam-packet, *subs.* کشتي دودي kashtí-i-dúdí, قائق دودي qáïq-i-dúdí, زورق آتشي zauraq-i-átishí, واپور vápúr (European).

Steam-whistle, *subs.* صفير بخار safír-i-bukhár.

Stearine, *subs.* (*Fatty principle of fat*) گچ gach, پيه píh, شحم shahm.

Steatite, *subs.* (*Soap-stone*) گل صابون gil-i-sábún, سنگ صابون sang-i-sábún.

Steed, *subs.* اسب asb, اسپ asp, ستور sitúr, مرکب markab (*pl.* مراکب marákib), بارکي bárakí, خنگ khing, اس as (*vulg.*).

Steel, *subs.* (*Metal*) پولاد púlád, فولاد fúlád, چليك chilík, چلك chilk.—(*Tempered*) فنر fanar.—(*Cast steel*) خشکه khushkah. — (*Fine steel*) دمشقي dimashqí.—(*For striking a light*) چخماق chakhmáq, چقماق chaqmáq, زند zand (*pl.* زناد zinád).—(*In cakes*) قرص qurs.—(*He has a heart of steel*) دلش از آهن ساخته شده است dil-ash az-áhan sákhtah shudah ast.

Steel-filings (*Ferri limatura*), *subs.* براده آهن burádah-i-áhan.

Steel, *verb,* سخت کردن sakht kardan, صلب نمودن sulb nimúdan, قوي گردانيدن qaví gardánídan, شديد ساختن shadíd sákhtan, قاسي نمودن qásí nimúdan.

Steely, *adj.* پولادي púládí, آهنين áhanín.—(*Hard*) سخت sakht, صلب sulb, قوي qaví, شديد shadíd, ثابت sábit, استوار ustuvár, قائم qáïm.

Steelyard, *subs.* قبان qabbán, قپان qappán, ميزان mízán.

Steenhammaria maritima (*Oyster-plant*), *subs.* صدف گياه sadaf-giyáh, گزر guzar, جزر juzar, زردك هندي zardak-i-hindí.

Steep, *subs.* سر بالاي sar-baláí, سرازيري sar-á-zírí, پرتگاه part-gáh.—*adj.* نشيبدار nishíb-dár, سراشيب sar-á-shíb, سرازير sar-á-zír, پرت part, سر بالا sar-bálá.

Steep, *verb,* آغشتن ághushtan, خيسانيدن khísánídan,

منقوع کردن manqú' kardan, در آب نهادن dar-áb ni-hádan.

Steeple, *subs.* منار manár, مناره munárah (*pl.* منائير manáïr), ميل míl, کنگره kangurah, گلدسته gul-dastah, برج burj (*pl.* بروج burúj).

Steeple-chase, *subs.* ميدان داري maidán-dárí, مسابقت musábaqat, استباق istibáq, اسب تازي asb-tází, اسب دواني asb-davání.

Steeply, *adv.* با نشيب bá-nishíb, سرازيرانه sar-á-zír-ánah, منحدرانه munhadiránah, بطور سر بالا bi-taur-i-sar-bálá.

Steepness, *subs.* نشيب nishíb, فراز firáz, سرازيري sar-á-zírí, سر بالائي sar-bálá,í, پرتگاه part-gáh.

Steepy, *adj.* نشيب دار nishíb-dár, سرازير sar-á-zír, سر بالا sar-bálá, منحدر munhadir.

Steer, *subs.* (*Castrated bull*) نر گاو جوان nar-gáv-i-javán, جنگه jingah, گوساله نر gúsálah-i-nar, عجل 'ijl (*pl.* عجول 'ujúl).

Steer, *verb trans.* کشتي راندن kashtí rándan, جهاز راه انداختن jaház ráh andákhtan, روان ساختن raván sákh-tan, ازجا نمودن izjá nimúdan, رو انداختن rau andákh-tan, سوق کردن sauq kardan, دفع نمودن daf' nimú-dan.—*intrans.* رفتار نمودن raftár nimúdan, راه رفتن ráh raftan, سلوك کردن sulúk kardan, حرکت نمودن harakat nimúdan, مماشات نمودن mumáshát nimú-dan.—(*He steered clear of this danger*) از اين خطر پاك جان بدر برد az-ín khatr pák ján bi-dar burd.

Steerage, *subs.* کشتي راني kashtí-rání, جريان jara-yán, سوق sauq, سکان گيري sukkán-gírí, رانش ránish. —(*Inferior part of a ship*) جاي پست جهاز jáy-i-past-i-jaház.—(*This ship has not steerage way*) اين کشتي خوش جريان نيست ín kashtí khush jarayán ní'st.

Steersman, *subs.* دومنچي dúman-chí, سکاني suk-kání.

Steganography, *subs.* پنهان نويسي panhán-nivísí.

Stellar, *adj.* نجومي nujúmí, پر کوکب pur-kaukab.

Stellate, *adj.* ستاره وار sitárah-vár, اختر وش akhtar-vash, نجم سان najm-sán, کوکب مانند kaukab-mánand.

Stelliferous, *adj.* پر اختر pur-akhtar, نجومي nujúmí.

Stelliform, *adj.* اختر وش akhtar-vash, نجم شکل najm-shakl.

Stellular, *adj.* اختر وش akhtar-vash, نجم شکل najm-shakl.

Stelography, *subs.* نقاشي naqqáshí, نقش naqsh.

Stem, *subs.* ساق sáq, ساقه sáqah, تنه tanah, کنده kundah.—(*Of a ship*) سر جهاز sar-i-jaház, راس räs, جلو jilau.—(*Flexible stem of a pipe*) مار پيچ már-pích.—(*Wooden stem of a pipe*) چوب چبوق chúb-i-chibúq.—(*Of a family*) جذع jiz' (*pl.* جذوع juzú'), اصل asl (*pl.* اصول usúl), نسبت nisbat, نژاد nizhád, دودمان dúdmán, خانواده khánvádah, جد jadd (*pl.* اجداد ajdád).

Stem, *verb,* منع کردن man kardan, مد ساختن sadd sákhtan, باز داشتن báz-dáshtan, توقيف دادن tauqíf dádan, بند کردن band kardan, قطع نمودن qat' nimú-dan.—(*The tide*) مقابله کردن muqábalah kardan.

Stench, *subs.* بد بو bad-bú, عفونت 'ufúnat, گند gand, بوئي گنديده bú,í-i-gandídah, رائحه کريهه ráïhah-i-karí-hah.

Stencil, *subs.* رق نقاشي raqq-i-naqqáshí, چرم نقاشي charm-i-naqqáshí, کاغذ نقش kághaz-i-naqsh, ورق نمونه varaq-nimúnah, کاغذ گرده kághaz-gardah.

Stencil, *verb,* با رق نقش کردن bá-raqq naqsh kardan, گرده زدن gardah zadan, نمونه گذاردن nimúnah guzár-dan.

Stenographer, *subs.* مختصر نويس mukhtasar-nivís, مجمل نويس majmal-nivís, زبده نگار zubdah-nigár, زود نويس zúd-nivís.

Stenographic, *adj.* مختصر نويسي mukhtasar-nivísí, مجمل نويسي majmal-nivísí, زبده نگاري zubdah-nigárí, زود نويسي zúd-nivísí.

Stenography, *subs.* سنعت زود نويسي san'at-i-zúd-nivísí, عمل مختصر نويسي 'amal-i-mukhtasar-nivísí, فن مجمل نويسي fann-i-majmal-nivísí.

Stentor, *subs.* منادي munádí, چارچي chár-chí, شخص بلند آواز shakhs-i-buland-áváz.

Stentorian, *adj.* منادي وار munádí-vár, چارچي مانند chár-chí-mánand, چار کش chár-kash, جيق زن jíq-zan, بلند آواز buland-áváz.

Step, *subs.* قدم qadam (*pl.* اقدام aqdám), گام gám, روش ravish, پاي páy, خطوه khatvah (*pl.* خطا khitá). —(*Of a stair, &c.*) درجه darajah, پله pillah, پايه páyah, پا گاه pá-gáh, پايگاه páy-gáh, مدرج madraj.—(*Flight of steps*) جلو خان jilau-khán.—(*Step of promotion*) درجه darajah, مرتبه martabah.—(*Round of a ladder*) نردبان nardubán, معرج ma'raj, سلم sullam, (سلاليم salálím), درج daraj.—(*Gait*) سلوك sulúk, مشي mashí, روش ravish, رفتار raftár, ذهاب zaháb, مسلك maslak, حرکت harakat, سير sair, سيرت sairat. —(*Quick step*) قدم تند qadam-i-tund.—(*Slow step*) قدم سست qadam-i-sust.—(*To go down steps*) پله خوردن pillah khurdan.—(*To direct one's steps towards a place*) توجه کردن tavajjuh kardan, روي آوردن raví ávardan.—(*To take steps*) اقدام نمودن iqdám nimúdan, اقدامات بعمل آوردن iqdámát bi-'amal ávar-dan, قدم نهادن qadam nihádan.—(*This was a fatal step*) اين خبطي بود ín-khibtí búd.

Step, *verb trans.* نهادن nihádan, وضع کردن vaz' kar-dan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), استوار نمودن

ustuvár nimúdan.—(*As a mast*) بر پا کردن bar-pá kardan, راست نمودن rást nimúdan, نشاندن nishándan.—*intrans.* قدم زدن qadam zadan, پا بر داشتن pá bar-dáshtan, راه رفتن ráh raftan, مشي نمودن mashí nimúdan.

Step-brother, *subs.* برادر اندر birádar-andar, برادر خواندن birádah-khándah, داماد dámád, همریش hamríish.

Step-child, *subs.* فرزند خوانده farzand-khándah, بچه سر راهي bachchah-sar-ráhí, بچه اندر bachchah-andar, داماد dámád, عروس 'arús.

Step-daughter, *subs.* دختر اندر dukhtar-andar, ربیبه rabíbah.

Step-father, *subs.* پدر اندر pidar-andar, عموئي، نا پدري 'amú,í-ná-pidarí, راب ráb.

Step-mother, *subs.* مادر اندر mádar-andar, نا مادر ná-mádar, زن بابا zan-i-bábá, زن پدر zan-i-pidár, رابه rábah.

Steppe, *subs.* صحرا sahrá, دشت dasht, بریه baríyah, بیابان biyábán.

Stepping-stone, *subs.* جا پا já-i-pá, سنگ زیر پا sang-i-zír-i-pá, موضع قدم mauzi'-i-qadam, ممد mumidd, معین mu'ín.

Steps, *subs.* نردبان nardubán, پله pillah, سد sidd, سلم sullam (*pl.* سلالیم salálím), اورچین úrchín, پایه páyah, معرج ma'raj, مدرج madraj.—(*To have steps, as stairs*) پله pillah khurdan.

Step-son, *subs.* ربیب rabíb, پسر اندر pisar-andar, پسر خوانده pisar-khándah, داماد dámád.

Step-stone, *subs.* سنگ مدخل sang-i-madkhal, سنگ دم در sang-i-dam-i-dar, قدم گاه qadam-gáh.

Stercoraceous, *adj.* (*Medical term*) گودي gúdí, زبالي zibálí, سرگیني sargíní. چلقوزي chalqúzí.

Stercoration, *subs.* (*Medical term*) کود دهي kúd-dihí, زباله ریزي zubálah-rízí, سرگین فشاني sargín-fishání, زود دهي zúd-dihí.

Stereographic, *adj.* تصویري tasvírí, پیکري paikarí, تمثالي timsálí, تجسیمي tajsímí, نمایشي nimáyishí, نقشي naqshí, نقش مجسمي naqsh-i-mujassamí.

Stereographically, *adv.* بطور نقش مجسم bi-taur-i-naqsh-i-mujassam, بطرز مجسمه bi-tarz-i-mujassamah, با تصویر نمایش دار bá-tasvír-i-nimáyish-dár, ممثلانه mumassilánah.

Stereography, *subs.* صور سازي suvar-sází, مجسم کشي mujassam-kashí, مجسم نگاري mujassam-nigárí, نمایش نگاري nimáyish-nigárí.

Stereometer, *subs.* مقیاس الصمت miqyásu 's-samt, جسم سنج jism-sanj.

Stereometry, *subs.* (*Geometrical term*) جسم سنجي jism-sanjí, مساحت اجسام misáhat-i-ajsám.

Stereoscope, *subs.* صندوق جهان نما sandúq-i-jahán-nimá, مجسم نگر mujassam-nigar.

Stereoscopic, *adj.* جهان نمائي jahán-nimá,í, مجسم نگري mujassam-nigarí.

Stereotomy, *subs.* (*Geometrical term*) جسم بري jism-burí, شکل بري shakl-burí.

Stereotype, *subs.* حرف ثابت harf-i-sábit, لوحه طبع lauhah-i-tab', مضبطه حروف چاپ mazbatah-i-hurúf-i-cháp, حروف ثابته hurúf-i-sábitah, لوحه سازي lauhah-sází.—*adj.* مثبتي musbití, لوحي lauhí, نصبي nasbí, ثبات دار sabát-dár.—(*This was a stereotype answer*) این جواب واضحي بود ín javáb-i-vázihí búd.

Stereotype, *verb,* حروف ثابته ساختن hurúf-i-sábitah sákhtan, از حروف لوحه درست کردن az-hurúf-i-lauhah durust kardan, نقش بر داشتن naqsh bar-dáshtan.

Stereotyper, *subs.* حروف ثابته ساز hurúf-i-sábitah-sáz, لوحه درست کن lauhah-i-durust-kun, نقش بر دار naqsh-bar-dár, نقل بر دار naql-bar-dár.

Stereotypography, *subs.* طبع حروف ثابته tab'-i-hurúf-i-sábitah, چاپ لوحه cháp-lauhah, چاپ نقلي cháp-naqlí.

Sterile, *adj.* عقیم 'aqím, ویرانه víránah, شوره shúrah, باثر báïr, بي بر bí-bar, بي نتاج bí-nitáj, بي ثمر bí-samr, نا زا ná-zá, بي خیر bí-khair, عاقر 'áqir.—(*Sterile land*) شوره زار shúrah-zár, زمین شوره zamín-i-shúrah.

Sterility, *subs.* جروزت jurúzat, عقومت 'aqúmat, نا زائي ná-zá,í, شوره زاري shúrah-zárí, ویراني vírání, باثري báïrí, بي ثمري bí-samrí.

Sterling, *subs.* صاغ العیار sághu 'l-'iyár, کامل العیار kámilu 'l-'iyár.—*adj.* رائج ráïj, صحیح sahíh, بیغش bí-ghashsh, درست durust.—(*Pure*) پاك pák, پاکیزه pákízah, صاف sáf, ناب náb.—(*Honest*) صادق sádiq, صالح sálih, متدین mutadayyin, راست rást, راستباز rást-báz.

Stern, *subs.* (*Of a ship*) دبوسه dabbúsah, تفر tafar, دنبال dumbál, دنباله dumbálah, عقب 'aqib.—(*Of the body*) کون kún, ما تحت má-taht, موضع معتاد mauza'-i-mu'tád, محل قعود mahall-i-qu'úd.—*adj.* موقر muvaqqar, متعبس muta'abbis, پفیوز pufyúz, زشت نهاد zisht-nihád, سخت روي sakht-rúy, قمطریر qamtarír.

Sternal, *adj.* تریبي taríbí, عظم الصدري 'azmu 's-sadrí, جناغي janághí, قصي qassí.

Stern-chase, *subs.* عقب روي 'aqib-raví, تعقب وا ta'aqqub-i-vá-pasín.

Stern-chaser, *subs.* توپ دنباله túp-i-dumbálah, توپ عقب کشتي túp-i-'aqib-i-kashtí.

Sternly, *adv.* بدرشتي bi-durushtí, متعبسانه muta'abbisánah, غلیظانه ghalízánah, شدیدانه shadídánah, بطور سخت bi-taur-i-sakht.

Sternmost, *adj.* عقب‌ترین ‘aqib-tarín, دنبال‌ترین dumbál-tarín, آخرترین ákhir-tarín.

Sternness, *subs.* درشتي durushtí, سختي sakhtí, رنجش ranjish, غلاظت ghalázat, عبوست ‘ubúsat, تشدد ta-shaddud.

Stern-post, *subs.* پایه سکان páyah-i-sukkán, سکان گیر sukkán-gír.

Sternum, *subs.* (*Breast-bone*) عظم قص ‘azm-i-qass, تربیه taríbah (*pl.* ترائب taráïb).

Sternutation, *subs.* (*Sneezing*) عطسه زني ‘atsah-zaní, پرشنك کني parashnak-kuní.

Sternutative, *adj.* عطسه آور ‘atsah-ávar, پرشنك آور parashnak-ávar.

Sternutatory, *subs.* معطس mu‘attas, مایه عطسه má-yah-i-‘atsah.—*adj.* عطسه انگیز ‘atsah-angíz, پرشنك آور parashnak-ávar.

Stern-way, *subs.* سیر وارونه sair-i-várúnah, واپس روي vá-pas-raví.

Stertorous, *adj.* با خرنش bá-khurnish, خره ده khurrah-dih, نفیر زن nafír-zan.

Stethoscope, *subs.* (*Surgical term*) لوله سینه بین lúlah-i-sínah-bín, آلت صدر آزمائي álat-i-sadr-ázmá,í, صدر آزما sadr-ázmá, معین سامعه mu‘ín-i-sámi‘ah.

Stevedore, *subs.* حمال جهاز hammál-i-jaház, وکیل جهاز vakíl-i-jaház.

Stew, *subs.* (*Dish*) قلیه qalyah, یخني yakhní, خورش khurish. —(*Of meat*) مسمي musammá. —(*Of meat and vegetables*) قاورمه qávurmah, قورمه qavurmah.—(*Made with split almonds, &c.*) متنجنه mutanjanah.—(*Brothel*) خیل خانه khail-khánah, کاولي خانه kávalí-khánah, زنا خانه ziná-khánah, جنده خانه jindah-khánah (*vulg.*).—(*Confusion*) بر آشفتگي bar-áshuftagí, سرآسیمگي sar-ásímagí, شوریدگي shúrídagí, تشویش tashvísh, پریشاني parishání.—(*He was in a regular stew*) زیاد بر آشفته معلوم میشد ziyád bar-áshuf-tah ma‘lúm mí-shud.

Stew, *verb trans.* جوشاندن júshándan, پختن pakhtan (*rt.* پز paz), طبخ کردن tabkh kardan, یخني ساختن yakhní sákhtan.—*intrans.* جوشیدن júshídan, پختن pakhtan, طبخ یافتن tabkh yáftan, یخني شدن yakhní shudan.

Steward, *subs.* ناظر názir, سرکار sarkár, کار گذار kár-guzár, پیشکار pish-kár, امین amín, سفره چي sufrah-chí, وکیل خرج vakíl-i-kharj, میز بان míz-bán.

Stewardess, *subs.* ناظره názirah, خادمه khádimah.—(*Of a ship*) گیس سفید جهاز gís-safíd-i-jaház.

Stewardship, *subs.* سر کاري sar-kárí, نظارت nazárat, کار پردازي kár-pardází, وکیل خرجي vakíl-i-kharjí.

Stibial, *adj.* (*Chemical term*) کحلي kuhlí, سورمه súr-mahï, توتیاي tútiyáí.

Stich, *subs.* شعر shi‘r (*pl.* اشعار ash‘ár), بیت bait (*pl.* ابیات abyát), مصراع misrá‘ (*pl.* مصارع masári‘).

Stick, *subs.* چوب chúb, چوب دستي chúb-dastí, عصا ‘asá (*pl.* اعصا a‘sá), کتك kutak, چماق chumáq, دگنك daganak, ترکه tarakah, قضیب qazíb (*pl.* قضبان quzbán), تعلیمي ta‘límí (so called because short canes are used to train horses).—(*He is a regular old stick*) شخص بسیار پوچیست shakhs-i-bisyár púchí’st.

Stick, *verb trans.* چسبانیدن chasbánídan, پیوند کردن paivand kardan, وصل کردن vasl kardan.—(*Plant*) نشاندن nishándan, نصب ساختن nasb sákhtan, بر پا کردن bar-pá kardan.—(*Stab*) زدن zadan, سپوختن sipúkhtan, سیخ کردن síkh kardan, فرو کردن furú kardan.—*intrans.* چسبیدن chasbídan, پیوستن pai-vastan, ملحق بودن mulhaq búdan, چنگ در زدن chang dar-zadan, متمسك بودن mutamassik búdan. —(*Be impeded*) محکم شدن muhkam shudan, ماندن mándan, لاهم شدن láhim shudan, گیر آمدن gír ámadan.—(*Be embarrassed or forgetful*) عاجز ماندن ‘ájiz mándan, آشفته شدن áshuftah shudan, حیران شدن hairán shudan, سر آسیمه گشتن sar-ásímah gashtan, متحیر بودن mutahayyir búdan —(*To stick a pin*) سنجاق زدن sinjáq zadan, سیخ فرو کردن síkh furú kardan. —(*To stick to a person*) گریبان گرفتن garíbán giriftan, بند کردن band kardan, چسبیدن chasbídan, پا پي شدن pá-pay shudan.—(*To stick to one’s text*) بکار خود چسبیدن bi-kár-i-khud chasbídan. —(*To stick to one’s work*) مشغول کار خود بودن mashghúl-i-kár-i-khúd búdan.

Stickiness, *subs.* لزوجت luzújat, چسبندگي chasban-dagí, لزوب luzúb, لزوق luzúq, لصوق lusúq.

Stick-lac, *subs.* (*Resin formed by the insect Coccus lacca*) صمغ تازه samgh-i-tázah, زدو zudú, اوزو úzú. کتیره katírah.

Stickle, *verb,* طرف داري کردن taraf-dárí kardan. جانب جانب dárí nimúdan, چالش کردن chálish kardan, نزاع نمودن nizá‘ nimúdan, از جانبي بجانبي رفتن az-jánibí-bi-jánibí raftan.

Stickler, *subs.* طرف دار taraf-dár, جانب دار jánib-dár, ثاني sání, حکم hakam, دوستدار dúst-dár, عاشق ‘áshiq. —(*He is a regular stickler for etiquette*) خیلي آداب دوست است khailí ádáb-dúst ast, بسیار مقید برسومات است bisyár muqayyid bi-rusúmát ast.

Sticky, *adj.* چسبناك chasb-nák, چسبنده chasbandah. چسب دار chasb-dár, لزوج luzúj, لزج lazij, تلزج ta-lazzuj.

Stiff, *adj.* سخت sakht, خشك khushk, سفت sift, غلیظ ghalíz, شدید shadíd.—(*Persons*) عنید ‘aníd, ستیز کار sitíz-kár, بغلگیر baghl-gír, درشت durusht, شدید shadíd, سینه پهلو sínah-pahlú.

Stiffen, *verb trans.* سخت کردن sakht karkan, خشك کردن khushk kardan, سفت نمودن sift nimúdan, غلظت دادن ghilzat dádan.—*intrans.* سخت آمدن sakht ámadan, خشك بودن khushk búdan, غلظت داشتن ghilzat dáshtan, درشت بودن durusht búdan, خشونت کردن khushúnat kardan.

Stiffly, *adv.* با سختي bá-sakhtí, با خشکي bá-khushkí, بطور غلظت bi-taur-i-ghilzat.—(*Persons*) با درشتي bá-durushtí, با شدت bá-shiddat.

Stiff-necked, *adj.* معاند mu'ánid, عصي 'así, یاغي yághí, گردن کش gardan-kash, گردن سخت gardan-sakht, ستیز کار sitíz-kár.

Stiffness, *subs.* سختي sakhtí, خشکي khushkí, صلبیت sulbíyat, غلظت ghilzat.—(*Persons*) درشتي durushtí, شدت shiddat, خشونت khushúnat, عناد 'inád, ستیز sitíz.—(*Stiffness of the joints*) جمود مفصل jumúd-i-mafsil, خشکي مفصل khushkí-i-mafsil.

Stifle, *verb*, خفه کردن khaffah kardan, دم بستن dam bastan, خاموش ساختن khámúsh sákhtan, نفس گرفتن nafs giriftan.—(*Suppress*) اخفا نمودن ikhfá nimúdan, پوشیدن púshídan, باطل گردانیدن bátil gardánídan, مخفي داشتن makhfí dáshtan, قطع کردن qat' kardan, توقیف دادن tauqíf dádan, بند کردن band kardan.—(*To stifle conscience*) افکار میراندن afkár mírándan, چراغ دل خاموش کردن chirágh-i-dil khámúsh kardan.—(*To stifle a report*) سر گفتگورا گذاشتن sar-i-guftugú-rá guzáshtan, منع انتشار کردن man'-i-intishár kardan.

Stifling, *subs.* خفه khaffah, خفگي khaffagí, اطفا itfá, مطفي mutfí.—*adj.* خفهٔ khaffahï, اطفاي itfáí, فرو نشان furú-nishán.

Stigma, *subs.* لوث laus, عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), داغ dágh, آلودگي álúdagí, عار 'ár, ننگ nang, بد نامي bad-námí, قباحت qabáhat.

Stigmatic, *adj.* داغدار dágh-dár, عیب دار 'aib-dár, معیوب ma'yúb, ننگین nangín, زشت zisht, قبیح qa-bíh, بد نامي دار bad-námí-dár.

Stigmatize, *verb*, معیوب کردن ma'yúb kardan, بد نام bad-nám kardan, مفتضح ساختن muftazih sákhtan, بي آبرو نمودن bí-áb-i-rú nimúdan, اسناد قبائح دادن isnád-i-qabáïh dádan.

Stigmatized, *part.* معیوب ma'yúb.

Stignomancy, *subs.* برگ نویسي barg-nivísí, تفأل tafa„ul, استخاره istikhárah, وراقي varráqí.

Stile, *subs.* (*In a fence*) سنگ بست sang-bast, سکانچه sukkánchah, پله pillah, درج darj.—(*On dial*) میل míl, میلچه mílchah, سوزن súzan, ابره ibrah (*pl.* ابرات ibarát).

Stiletto, *subs.* گزلك gazlak, کارد kárd, مثقب masqab, درفش dirafsh, عقربك 'aqrabak.

Stiletto, *verb*, سوراخ کردن súrákh kardan, در سپوختن dar sipúkhtan, مثقوب masqúb nimúdan.

Still, *subs.* قرنبیق qarmbík, انبیق ambíq, قرع qar', قرع انبیق qar'-ambíq.—*adj.* (*Silent*) ساکت sákit, خاموش khámúsh, صامت sámit.—(*Quiet*) ساکن sákin, آسوده ásúdah, آرامیده árámídah, ملائم muláïm.—(*To keep still*) سکوت کردن sukút kardan, سکونت کردن sukú-nat kardan.—*adv.* (*Till now*) تا حال tá-hál, تا هنوز hanúz.—(*Nevertheless*) با وجود bá-vujúd, حال آنکه hál-án-kih, مع کل هذا ma'-kull-házá, والا va-illá.—(*After that*) بعد از آن ba'd-az-án, پس از آن pas-az-án.

Still, *verb*, خاموش کردن khámúsh kardan, تسکین کردن taskín kardan, آرام دادن árám dádan, نشاندن nishán-dan, تسکیت کردن taskít kardan, خواباندن khábán-dan.—(*Distill*) تقطیر کردن taqtír kardan, جوهر گیري jauhar-gírí nimúdan, عرق کشیدن 'araq kashí-dan.

Stillatitious, *adj.* متقطر mutaqattir, چکنده chakan-dah, چکان chakán, چکه ریز chakkah-ríz.

Stillatory, *subs.* (*Alembic*) انبیق ambíq, قرع انبیق qar'-ambíq, جوهر کش jauhar-kash.—(*Laboratory*) معمل ma'mal, کار خانه kár-khánah, محل عرق گیري mahall-i-'araq-gírí.

Still-born, *adj.* سقط siqt, ناقص زا náqis-zá, میت mayyit, مرده murdah.

Stilling, *subs.* تسکیت taskít, تسکین taskín, اطفا itfá, فرو خوابانی furú-khábání, اراحه iráhah, موقف mauqif.

Still life, *subs.* اشیا بیجان ashyá-i-bí-ján, خامدات khá-midát, نباتات nabátát, جمادات jamádát.

Stillness, *subs.* (*Silence*) خاموشي khámúshí, سکوت sukút, سکون sukún, صمت sumt, بي صدائي bí-sidá'í.—(*Quietude*) آسودگي ásúdagí, آرامیدگي árámídagí, آرام árám, راحت ráhat, هدوء hudú'.

Stilly, *adv.* (*Silently*) بطور سکوت bi-taur-i-sukút, بطور صمت bi-taur-i-sumt.—(*Quietly*) به آرام bi-árám, ساکنانه sákinánah, بي صدا bí-sidá, بدون غوغا bidún-i-ghaughá.

Stilt, *subs.* پاي چوبین páy-i-chúbín, پا گیره pá-gírah, مرفعه marf'ah.

Stilt, *verb*, بر مرفعه نهادن bar-marf'ah nihádan, بر پا گیره نصب کردن bar-pá-gírah nasb kardan.—(*Ele-vate*) بلند ساختن buland sákhtan, مرتفع نمودن mur-tafi' nimúdan, بر افراشتن bar-afráshtan, تکلف نمودن takalluf nimúdan.—(*His style is stilted*) عباراتش تکلفیست 'ibárat-ash takallufí 'st, مضمون عبارتش مزمست است mazmún-i-'ibárat-ash sust ast.

Stimulant, *subs. and adj.* مکیف mukayyif, مفرح mu-farrih, منشط munashshit, محرك muharrik, مقوي mu-

qavví, مهيج muhayyij, ده ترغيب targhíb-dih, انگيزا angízá.

Stimulate, *verb*, بر انگيختن bar-angíkhtan, انگيزاندن angízándan, تهييج كردن tahyíj kardan, بشوق آوردن bi-shauq ávardan, خيزانيدن khízánídan, تحريك كردن tahrík kardan, تحريض نمودن tahríz nimúdan, ترغيب كردن targhíb kardan, تغير ساختن taghayyur sákhtan.

Stimulation, *subs.* تحريك tahrík, ترغيب targhíb, تهييج tahyíj, تشويق tashvíq, تفريح tafríh, تنشيط tanshít, اغرا ighrá.

Stimulative, *adj.* محرك muharrik, مهيج muhayyij, مرغب muraghghib, مشوق mushavviq, منشط munashshit.

Stimulator, *subs.* محرض muharriz, محرك muharrik.

Stimulus, *subs.* تحريك tahrík, تهييج tahyíj, باعث bá'is, موجب mújib (*pl.* مواجب mavájib), مشوق mushavviq.

Sting, *subs.* نيش níish, ناوك návak, گزندگي gazandagí, خلش khalish, نزغ nazgh, لدغ ladgh, ريش ríish, زخم zakhm.—(*The thing which stings*) گزنده gazandah, نازغ názigh, لادغ ládigh.—(*The sting of the satire*) نيش تقبيح níish-i-taqbíh.

Sting, *verb*, نيش زدن níish zadan, گزيدن gazídan, زخم بدرد آوردن zakhm kardan, سوزاندن súzándan, بدرد آوردن bi-dard ávardan, عذاب رساندن 'azáb rasándan.—(*To sting the conscience*) دل‌را بدرد آوردن dil-rá bi-dard ávardan, جكررا سوراخ كردن jigar-rá súrákh kardan.

Stinger, *subs.* نازغ názigh, لادغ ládigh, نيش níish, گزنده gazandah, جراحت ريز jaráhat-ríz, عذاب ده 'azábdih.

Stingily, *adv.* بخيلانه bakhílánah, لئيمانه läímánah, نان كورانه nán-kúránah, بطور دنائت bi-taur-i-danáät, ممسكانه mumsikánah, خسيسانه khasísánah, فتورانه futúránah.

Stinginess, *subs.* حرس hirs, آز áz, طمع tama' (*pl.* اطماع atmá'), طمعكاري tama'-kárí, بخل bukhl, خسيست khasísat, خست khissat, امساك imsák, لؤم lüm, نا كسي ná-kasí, سختي sakhtí, دنائت danáät, تنگ چشمي tang-chashmí, نان كوري nán-kúrí.

Stingy, *adj.* طمعكار tama'-kár, بخيل bakhíl, پول دوست púl-dúst, جوكي júkí, ممسك mumsik, كنس kinis, خسيس khasís, لئيم läím, دني طبع daní-tab', دون dún, تنگ چشم tang-chashm, نان كور nán-kúr.

Stink, *subs.* بد بو bad-bú, عفونت 'ufúnat, گند gand, نتن natn, رائحه كريهه ráïhah-i-karíhah.

Stink, *verb*, بو كردن bú kardan, گنديدن gandídan, متعفن شدن muta'affin shudan, بوئي بد دادن bú'í-i-bad dádan.

Stinkard, *subs.* شخص دني shakhs-i-daní, مرد پست فطرت mard-i-past-fitrat.

Stinking, *adj.* گنده gandah, گنديده gandídah, منتن muntin, بد بو bad-bú, عفن 'afin, متعفن muta'affin.

Stint, *subs.* دريغ dirígh, خست khissat, تطفيف tatfíf, تعيين ta'yín, تحديد tahdíd, حد hadd, اندازه andázah, قدر qadr.—(*Without stint*) بي دريغ bí-dirígh.

Stint, *verb*, بخل ورزيدن bukhl varzídan, دريغ نمودن dirígh nimúdan, مقدور ساختن maqdúr sákhtan, تحديد كردن tahdíd kardan, حصر نمودن hasr nimúdan, حد قرار دادن hadd qarár dádan.

Stinter, *subs.* دريغ دارنده dirígh-dárandah, حد قرار ده hadd-qarár-dih, كار معين كن kár-mu'ayyan-kun, حصر كننده hasr-kunandah, اندازه گر andázah-gar.

Stipe, *subs.* (*Botanical term*) ساقه sáqah.

Stipend, *subs.* علوفه 'alúfah, وظيفه vazífah (*pl.* وظائف vazáïf), موجب mújib (*pl.* مواجب mavájib), وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), روزيانه rúzíyánah, مقرري muqarrarí, معيني mu'ayyaní.

Stipendiary, *subs.* اجير ajír, مزدور mazdúr, مواجب كار mavájib-kár, اجرت جو ujrat-jú.—*adj.* مواجب گير mavájib-gír, اجرت طالب tálib-i-ujrat, زحمت كش zahmat-kash, معاش طلب ma'ásh-talab.

Stipitate, *adj.* (*Botanical term*) ساقه دار sáqah-dár, بر افراشته bar-afráshtah, بلند buland, بر آمده bar-ámadah.

Stipple, *verb*, نقطه دار ساختن nuqtah-dár sákhtan, نقطه كني كردن nuqtah-kuní kardan, منقط نمودن munaqqat nimúdan.

Stippling, *subs.* تنقيط tanqít, نقطه كاري nuqtah-kárí, منقط munaqqat.

Stipula, *subs.* (*Botanical term*) ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), برگ barg, ورقچه varaqchah, پولك púlak.

Stipular, *adj.* (*Botanical term*) پولك دار púlak-dár, ضميمه دار zamímah-dár, با برگ bá-barg.

Stipulate, *adj.* مقرر muqarrar, قرار يافته qarár-yáftah.

Stipulate, *verb*, معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan, قرار دادن qarár dádan, شرط نمودن shart nimúdan, مشارطه كردن musháratah kardan, عقد شروط نمودن 'aqd-i-shurút nimúdan, بيعت نمودن bai'at nimúdan, ميثاق بستن míisáq bastan, پيمان نمودن paimán nimúdan, مواعدت كردن muvá'adat kardan.

Stipulation, *subs.* شرط shart (*pl.* شروط shurút), قرار qarár, عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), ميثاق míisáq, عقد 'aqd, پيمان paimán, دستپيمان dast-paimán, بيعت bai'at, معاهده mu'áhadah.

Stipulator, *subs.* معاهد mu'áhid, مواعد muvá'id, مشارط

mushárit, مواثق muvásiq, هم عهد ham-'ahd, هم پیمان ham-paimán.

Stir, *subs.* هنگامه hangámah, غوغا ghaughá, اغتشاش ightishásh, آشوب áshúb, شورش shúrish, مفسده maf-sadah, هیجان hayaján, فتنه fitnah.—(*Act of stirring*) بهم زني ba-ham-zaní, تحریك tahrík.

Stir, *verb trans.* زیر رو کردن zír-rú kardan, جنبانیدن jumbánídan, در هم کردن dar-ham kardan, بر هم زدن bar-ham zadan.—(*As a pudding*) بهم زدن bi-ham zadan, شورانیدن shúránídan. — *intrans.* (*Move*) جنبیدن jumbídan, حرکت کردن harakat kardan, لاندن lándan (*obs.*).—(*To rise in the morning*) صبح زود بر خاستن subh zúd bar-khástan, غدو نمودن ghudúv ni-múdan.—(*To stir up*) بر انگیختن bar-angíkhtan, خیزانیدن khízánídan, تحریك کردن tahrík kardan, متغیر ساختن mutaghayyir sákhtan, تهییج نمودن tahyíj nimúdan, منبعث ساختن mumba'is sákhtan.

Stirrer, *subs.* (*Of a pudding, &c.*) بر هم زننده bar-ham-zanandah, شورانده shúránandah, محرك muhar-rik.—(*Of a disturbance*) مهیج muhayyij, بر پا کننده bar-pá-kunandah, آشوب گر áshúb-gar, محرك mu-harrik.

Stirrup, *subs.* رکاب rikáb (*pl.* رکب rukub).—(*Stirrup-leather*) دوال duvál, تسمه tasmah, ساقت sáqat.—(*To take up the stirrups a hole*) رکابرا یك خانه بالا کردن rikáb-rá yak khánah bálá kardan, رکابرا یك سوراخ کوتاه کردن rikáb-rá yak súrákh kútáh kardan.

Stitch, *subs.* بخیه bakhyah, دوخت dúkht.—(*A stitch in the side*) درد پهلو dard-i-pahlú, الم پهلو alam-i-pahlú, وجع جنب vaj'-i-jumb, بر سام bar-sám.

Stitch, *verb trans.* دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz), بخیه کردن bakhyah kardan, کوك زدن kúk zadan, گیر دادن gír dádan.—*intrans.* دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz), بخیه زدن bakhyah zadan, کوك زني کردن kúk-zaní kardan.

Stiver, *subs.* (*Coin*) پول میاه púl-i-siyáh.

Stoat, *subs.* (*Animal*) راسو rású, موش خرما músh-i-khurmá.

Stock, *subs.* (*Of a gun*) قنداقه qundáqah, قنداغ qun-dágh, قنداق qundáq, تنه tanah, خشب مسند khashab-i-musannad, ته بندي tah-bandí.—(*Capital*) سر مایه sar-máyah, رأس المال räsu 'l-mál, بضاعت bizá'at, دستمایه dast-máyah.—(*Lineage*) اصل asl (*pl.* اصول usúl), نسل nasl (*pl.* انسال ansál), نسب nasb, سلاله salálah.—(*Of a tree*) ساق sáq (*pl.* اسؤق asüq, سوق súq, *and* سیقان síqán), ساقه sáqah.—(*Of a railway*) آلات álát.—(*Flower*) شببو shab-bú.—(*Large amount*) بسیاري bisyárí, نهایتي niháyatí.—(*For ships*) کار گاه kár-gáh, بنا گاه biná-gáh.—(*He stood like a stock*) مثل خشب مسند ایستاد misl-i-khashab-i-musannad ístád.

—(*A stock play*) لعب نافع la'b-i-náfi', لهو مفید lahv-i-mufíd.

Stock, *verb,* اکندن akandan, پر نمودن pur nimúdan, فراهم آوردن faráham ávardan, ذخیره کردن zakhírah kardan, کار سازي نمودن kár-sází nimúdan, سر مایه دادن sar-máyah dádan.

Stockade, *subs.* (*Temporary fortification*) سنگر san-gur, سیبه síbah, مترس matras, راسیه rásiyah (*pl.* رواسي ravásí), ستون sitún, عماد 'imád, معجر ma'jar, صد sadd, بند band, ضیق صد zíq-i-sadd. — (*Thrust of rapier*) کارد زني kárd-zaní, شکم دري shikam-darí.

Stockade, *verb,* معجر بندي کردن ma'jar-bandí kar-dan, ستون کاري نمودن sitún-kárí nimúdan, چوب نشاندن chúb nishándan.

Stock-broker, *subs.* دلال سهم dallál-i-sahm, وکیل vakíl (*pl.* وکلا vukalá).

Stock-holder, *subs.* شریك سهم sharík-i-sahm, مایه دار máyah-dár, سهیم sahím, صاحب تنخواه sáhib-tankháh, صاحب مایه sáhib-máyah.

Stocking, *subs.* جوراب júráb, پاکش pá-kash, موزه múzah.—(*Of cloth, worn by ladies*) چاقچور cháqchúr. —(*Stocking-weaver*) جوراب باف júráb-báf.

Stock-jobber, *subs.* محتکر muhtakir, دلال سر مایه جات dallál-i-sar-máyah-ját.

Stock-jobbing, *subs.* معامله سرمایجات mu'ámalah-i-sarmáyah-ját, کار جمله جات kár-i-jumlah-ját.

Stocks, *subs.* کنده kundah, کند kund, پا لهنگ pá-lahang, پا بند pá-band, فلك falk.—(*Arithmetical term*) رأس المال räsu 'l-mál, سر مایه sar-máyah.

Stock still, *adj.* بي حرکت bí-harakat, خاموش khá-músh, ساکت sákit.

Stocky, *adj.* کلفت kuluft, گنده gundah, گت gut, سطبر sitabr, دکل dakal, جسوم jusúm.

Stoic, *subs.* بي حس bí-hiss, رواقي riváqí, درویش dar-vísh, فقیر faqír (*pl.* فقرا fuqará).—*adj.* رواقي riváqí, درویشي darvíshí, تسلیمي taslímí.

Stoically, *adv.* بطور رواقیان bi-taur-i-riváqíyán, بطرز درویشي bi-tarz-i-darvíshí, فقیرانه faqíránah.

Stoicalness, *subs.* رواقیت riváqíyat, درویشي dar-vísh, تسلیم taslím, رضا rizá.

Stoicism, *subs.* مذهب رواقیان mazhab-i-riváqíyán, درویشي darvíshí, تصوف tasavvuf, آیین فقر áyín-i-faqr.

Stoker, *subs.* آتشبان átish-bán, کوره‌چي kúrah-chí, تون تاب tún-táb.

Stole, *subs.* فستان طویل fistán-i-taví, بطرشین bat-rashín.—(*Groom of the Stole*) ناشي از فستان طویل náshí-az-fistán-i-taví.

Stolen, *part.* دزدیده duzdídah.—(*Stolen property*)

مال دزدي mál-i-duzdí, اموال مسروقه amvál-i-masrúqah.

Stolid, *adj.* کودن kaudan, سفيه safíh, احمق ahmaq, بي هوش bí-húsh, بي شعور bí-shu'úr.

Stolidity, *subs.* کودني kaudaní, سفاهت safáhat, حماقت himáqat, بي هوشي bí-húshí, بي شعوري bí-shu'úrí.

Stolidly, *adv.* سفيهانه safíhánah, احمقانه ahmaqánah, بي هوشيانه bí-húshyánah, بي شعورانه bí-shu'úránah.

Stolon, *subs.* (*Botanical term*) غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún *and* اغصان aghsán), شاخه shákhah, قضيب qazíb (*pl.* قضبان quzbán), ترّه tarrah, ترکه tarakah.

Stomach, *subs.* معده mi'dah, شکم shikam, بطن batn (*pl.* بطون butún).—(*Metaphorically*) اشتها ishtihá, شوق shauq, ستيز sitíz, عناد 'inád.—(*Stomach-ache*) شکم درد shikam-dard, درد شکم dard-i-shikam, دل دردي dil-dardí.—(*Acute inflammation of the stomach*) ورم عصلاني معده varam-i-'aslání-i-mi'dah.—(*Chronic inflammation of the stomach*) ورم غشا مخاطي معده varam-i-ghishá-i-mukhátí-i-mi'dah.—(*Softness of the stomach*) ملاست معده malásat-i-mi'dah.—(*Bleeding from the stomach*) نزف الدم معده nuzufu 'd-dam-i-mi'dah.

Stomach, *verb trans.* تحمل نمودن tahammul nimúdan, فرو خوردن furú khurdan.—*intrans.* خشمناك شدن khishm-nák shudan, غضبناك گشتن ghazab-nák gashtan.

Stomacher, *subs.* شکم بند shikam-band, سينه بند sínah-band, حزام hizám (*pl.* حزم huzum), منطقه mintaqah.

Stomachic, *subs.* دوائي مقوي معده davá,í-i-muqavví-i-mi'dah, درمان شکم darmán-i-shikam.—*adj.* مقوي معده muqavví-i-mi'dah, هاضم házim, اشتها انگيز ishtihá-angíz.

Stomachless, *adj.* بي شکم bí-shikam, بي معده bí-mi'dah.—(*Listless*) بي اشتها bí-ishtihá, بي رغبت bí-raghbat, بي ميل bí-mail.

Stone, *subs.* سنگ sang, حجر hajar (*pl.* حجار hijár).—(*Calculus in the bladder*) سنگ مثانه sang-i-masánah.—(*Of fruit*) تخم tukhm, خسته khastah, خسه khassah, هسته hastah.—(*Small stones or seeds of fruit*) دانه dánah.—(*Precious stone*) جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir *and* جوهرات jauharát), گوهر gauhar.—(*Of a ring*) نگين nagín, فص fass.—(*Whetstone*) سنگ ساي sang-i-sáy, فسان fisán.—(*Hailstone*) دانه تگرگ dánah-i-tagarg. — (*Touchstone*) سنگ محك sang-i-mihakk, عيار 'iyár, معيار mi'yár.—(*Flagstone*) بلاط balát.—(*Millstone*) سنگ آس sang-i-ás.—(*Red stone*) رخام rakhám.—(*Weight*) سنگ sang.—(*He left no stone unturned*) نکرد که کاري نبود kárí na-búd kih na-kard.—(*Stone-built*) سنگ بست sang-bast. —*adj.* سنگين sangín, محتجر muhtajir.

Stone, *verb*, سنگسار کردن sang-sár kardan, رجم کردن rajm kardan, سنگ زدن sang zadan, سنگباران ساختن sang-bárán sákhtan.—(*As raisins*) دانه کردن dánah kardan, هسته بيرون آوردن hastah bírún ávardan.—(*As a wall*) سنگ بند نمودن sang-band nimúdan, سد ساختن sadd sákhtan, با سنگ گرفتن bá-sang giriftan, سنگ کاري کردن sang-kárí kardan.

Stone blind, *adj.* کور تمام kúr-i-tamám, اعمي مطلق a'má-i-mutlaq.

Stone-coal, *subs.* زغال سنگ zughál-i-sang, زغال معدني zughál-i-ma'daní.

Stone-cutter, *subs.* سنگ تراش sang-tirásh, حجار hajjár.

Stone-fruit, *subs.* ميوه هسته دار mívah-i-hastah-dár, اثمار نوا دار asmár-i-navá-dár.

Stone-horse, *subs.* اسب نا اخته asb-i-ná-akhtah, اسب تخمه asb-i-tukhmah, حصان غير خصي hisán-i-ghair-i-khasí, نريان narayán.

Stonemason, *subs.* سنگتراش sang-tirásh.

Stoner, *subs.* سنگ زننده sang-zanandah, رجم کننده rajm-kunandah, سنگسار ساز sang-sár-sáz. — (*Of walls*) سنگ کار sang-kár, سقط کار saqat-kár, بناي سنگ bannái-i-sang.

Stone still, *adj.* بي حرکت bí-harakat, بي جنبش bí-jumbish, ساکن sákin, بي اهتزاز bi-ihtizáz, آرام árám.

Stoneware, *subs.* ظروف سنگي zurúf-i-sangí, اواني سنگي avání-i-sangí.

Stoniness, *subs.* پر سنگي pur-sangí, سنگلاخي sang-lákhí, سنگ داري sang-dárí.—(*Hardness*) سختي sakhtí, صلابت salábat, قساوت qasávat.

Stony, *adj.* سنگلاخ sang-lákh, سنگ دار sang-dár, پر سنگ pur-sang, قلبي qalbí.—(*Made of stone*) سنگي sangí, محتجر muhtajir.—(*Persons*) سنگ دل sang-dil, بي رحم bí-rahm, بي مروّت bí-murüat.

Stook, *subs.* تل بافه tall-i-báfah, توده بافه túdah-i-báfah.

Stool, *subs.* کرسي kursí, سه پايه sih-páyah, چهار پايه chahár-páyah.—(*Of a shrub*) ته بنه tah-i-bunah, ته درختي tah-i-dirakhtí. —(*Evacuation*) فعل fi'l, اطلاق itláq, غائط ghá'it, براز biráz.—(*To go to stool*) بقضائي حاجت نشستن bi-qazá,í-i-hájat nishastan, ريدن rídan, سر آب رفتن sar-i-áb raftan, متوضي رفتن mutavazzá raftan, ان کردن ann kardan.

Stoop, *subs.* خم kham, خمره kkumrah, ميل mail, انحنا inhiná, نزول nuzúl, هبوط hubút.—(*Of a bird*) سقوط suqút, هجوم hujúm, حمله hamlah.—(*Porch*) عتبه 'atabah, آستانه ásitánah, درگاه dargáh.

Stoop, *verb*, خميدن khamídan, سر فرو کردن sar-furú

kardan, تنازل نمودن tanázul nimúdan, خم شدن kham shudan.—(*As a bird of prey*) فرود آمدن furúd ámadan, هجوم آوردن hujúm ávardan, افتادن uftádan, زیر آمدن zír ámadan, نزول نمودن nuzúl nimúdan.—(*He will not stoop to such a meanness*) تن بذلت در نخواهد داد tan bi-zillat dar-na-kháhad dád.

Stop, *subs.* (*Action*) توقف tavaqquf, مکث maks, ایستادگي ístádagí, انقطاع حرکت inqitá'-i-harakat.—(*Obstacle*) مانع máni', سد sadd.—(*Grammatical term*) نقطه nuqtah, علامت وقف 'alámat-i-vaqf.—(*On a flute, &c.*) بند band.—*interj.* بایست bi-íst, باش básh, وا ایست vá-íst, وا ایستید vá-ístíd.—(*Calling to an animal*) هش hush.

Stop, *verb trans.* (*Bring to a standstill*) معطل کردن mu'attal kardan, اقامت کردن iqámat kardan, توقف نمودن tavaqquf nimúdan, وقوف نمودن vuqúf nimúdan.—(*Hinder*) باز داشتن báz-dáshtan, منع کردن *or* داشتن man' kardan *or* dáshtan, مزاحم شدن muzáhim shudan, کسیل کردن kisíl kardan.—(*Arrest one's progress*) سر راه گرفتن sar-i-ráh giriftan.—(*As a watch*) خوابانیدن khábánídan.—(*To stop up*) گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), بستن bastan (*rt.* بند band), مسدود کردن masdúd kardan.—(*As a tooth*) پر کردن pur kardan, سد نمودن sadd nimúdan.—(*Put an end to*) بس کردن bas kardan, دست بردار شدن dast-bardár shudan.—(*Applied to wages*) جیره بریدن jírah burídan, مواجب قطع کردن mavájib qat' kardan.—*intrans.* ایستادن ístádan, باز ماندن báz-mándan, بودن búdan, وا ایستادن vá-ístádan, توقف شدن tavaqquf shudan, مکث نمودن maks nimúdan, لبث کردن labs kardan, درنگیدن dirangídan, درنگ کردن dirang kardan, لنگ کردن lang kardan.—(*As a watch*) وا ایستادن vá-ístádan, خوابیدن khábídan.—(*As a train*) ایستادن ístádan.—(*Cease from speaking*) خاموش شدن khámúsh shudan, بس کردن bas kardan, هم گذشتن ham guzashtan (*vulg.*).—(*To stop the way*) راه بستن ráh bastan.—(*I stopped him on the road*) در عرض راه اورا نگاه داشتم dar-'arz-i-ráh ú-rá nigáh dáshtam, وقتیکه در راه بود من سر راهش گرفتم vaqtí-kih dar-ráh búd man sar-i-ráh-ash giriftam.

Stop-cock, *subs.* دهن شیر dahan-shír, پیچ توقیف pích-i-tauqíf.

Stoppage, *subs.* بند band, سد sadd, ضیق مد zíq-i-sadd, توقف tavaqquf, انقطاع inqitá'.

Stopper, *subs.* (*Of a bottle*) سر شیشه sar-shíshah, وفاع vifá', سر بند sar-band.—(*He who stops*) مانع máni', حاجز hájiz, مناع manná', بند کننده band-kunandah.

Stopper, *verb,* بند کردن band kardan, سر بستن sar bastan.

Stopping, *subs.* (*For teeth*) سد sadd.

Stopple, *subs.* سر شیشه sar-shíshah, مداده saddádah.

Storage, *subs.* (*Act*) مخزنیه makhzaníyah, خزانی khazzání, احراز ihráz, ادخار iddikhár, جمع jam', تخزینی takhzíní. — (*Price*) اجرت حفظ ujrat-i-hifz, ثمن نگاهبانی saman-i-nigáh-bání, خزانی khazzání.

Storax (*Gum*), *subs.* میعت mai'at, بخور مریم bukhúr-i-maryam.

Store, *subs.* (*Hoard*) ذخیره zakhírah (*pl.* ذخائر zakháïr), گنج ganj, خزانه khizánah, انبار ambár, مایه máyah, پایه páyah, جمع jam'.—(*Magazine*) مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), خزانه khizánah, خزینه khizínah, انبار ambár, گنجینه ganjínah, حاصل hásil.—(*Store is no sore*) گنج رنج نیست ganj ranj ní 'st.

Store, *verb,* ذخیره کردن zakhírah kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), ادخار نمودن iddikhár nimúdan. — (*To be stored*) جمع آوري شدن jam'-ávarí shudan.

Storehouse, *subs.* مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), خزانه khizánah, خزینه khizínah, انبار ambár, گنجینه ganjínah, حاصل hásil (*pl.* حواصل havásil).

Stores, *subs.* ذخیره zakhírah, اسباب asbáb.—(*Military stores*) مخزونات حربیه makhzúnát-i-harbíyah, ذخائر حربیه zakháïr-i-harbíyah.

Storied, *adj.* حکایاتي hikáyátí, قصص دار qisas-dár.—(*As a house*) طبقه دار tabaqah-dár, مرتبه دار martabah-dár.

Stork (*The bird Ciconia argala*), *subs.* لقلق laqlaq, لکلك lak-lak. The celebrated storks at Qum are called حاجي لقلق hájí-laqlaq.

Storm, *subs.* طوفان túfán, تند باد tund-bád.—(*Assault*) حمله hamlah, هجوم hujúm, یورش yúrish, تاخت tákht.—(*Storm of arrows*) تیر باران tír-bárán.

Storm, *verb,* حمله کردن hamlah kardan, هجوم آوردن hujúm ávardan, یورش کردن yúrish kardan.—(*Rage*) رنجیدن ranjídan, آشوبیدن áshúbídan, آشفتن áshuftan, نا راضي شدن ná-rází shudan, غضبناك شدن ghazabnák shudan, تغضب نمودن taghazzub nimúdan.—(*Blow with violence*) بشدت ورزیدن bi-shiddat varzídan, تند آمدن tund ámadan.

Storm-beat, *adj.* طوفاني túfání, طوفان زده túfánzadah, صدمه دیده sadamah-dídah.

Storminess, *subs.* طوفانیت túfániyat, پر بادي pur-bádí, شدت ورزش باد shiddat-i-varzish-i-bád.—(*Discord*) آشوب áshúb, اغتشاش ightishásh, غوغائي ghaughá,í, شورش shúrish, گیر و دار gír-u-dár.

Storm-sail, *subs.* شراع قوي shirá'-i-qaví, باد بان محکم bád-bán-i-muhkam.

Stormy, *adj.* طوفاني túfání, پر باد pur-bád.—(*Discordant*) پر آشوب pur-áshúb, عاصف 'ásif, پر اغتشاش pur-ightishásh, پر غوغا pur-ghaughá.—(*A stormy meeting*) مجمع پر غوغائي majma'-i-pur-ghaughá,í, انجمن پر صدائي anjuman-i-pur-sidá,í, مجلس پر نزاعي majlis-i-pur-nizá'í.

Story, *subs.* حكايت hikáyat, قصه qissah, داستان dástán, نقل naql, افسانه afsánah, فسان fisán, سر گذشت sar-guzasht, حديث hadís, روايت riváyat.—(*Of a house*) طبقه tabaqah, مرتبه martabah (*pl.* مراتب marátib).—(*Upper story*) مرتبه فوقاني martabah-i-fauqání.—(*What story is this?*) اين چه حرف است ín chih harf ast.—(*As the story goes*) چنانكه سمت ذكر يافت chunán-kih samt-i-zikr yáft, چنانچه آورده اند chunán-chih ávardah and, چنانچه روايت ميكنند chunán-chih riváyat mí-kunand.

Story, *verb,* قصه كردن qissah kardan, حكايت نمودن hikáyat nimúdan, نقل كردن naql kardan, بيان نمودن bayán nimúdan.

Story-book, *subs.* كتاب افسانه kitáb-i-afsánah, كتاب نقلي kitáb-i-naqlí, كتاب قصه kitáb-i-qissah, نقالي naqqálí.

Story-teller, *subs.* قصه گو qissah-gú, نقال naqqál, حكايت تراش hikáyat-tirásh, افسانه گو afsánah-gú, راوي ráví, محدث muhaddis.—(*Liar*) دروغگو durúgh-gú, كاذب kázib, كذاب kazzáb.

Stot, *subs.* (*Bullock*) نر گاو nar-gáv, جنگه jangah.—(*Horse*) يابو yábú, اسب asb.

Stoup, *subs.* باديه bádyah, كاسه kásah, مكيال mikyál, پيمانه paimánah.

Stout, *subs.* فقاع fuqqá'.—*adj.* مضبوط mazbút, قوي qaví, كلفت kuluft, ضخيم zakhím, قطور qutúr, قچاق qucháq, سطبر sitabr, گنده gundah, گت gut, جسوم jusúm.—(*Fat*) چاق cháq, شحيم shahím, جسيم jasím, مجسم mujassam.—(*Resolute*) شديد shadíd, سخت sakht, دلير dilír, جري jarí, جسور jasúr, ثابت قدم sábit-qadam, قوي دل qaví-dil.—(*A stout resistance*) مقاومت سخت muqávamat-i-sakht.

Stoutly, *adv.* دليرانه dilíránah, با شجاعت bá-shujá'at, مردانه mardánah, با جرأت تام bá-jurät-i-támm, جسورانه jasúránah.—(*He stoutly protested*) دليرانه اعتراض نمود dilíránah i'tiráz nimúd.

Stoutness, *subs.* مضبوطي mazbútí, قوت qúvat, قچاقي qucháqí, كلفتي kuluftí, سطبري sitabrí, گندگي gundagí, گتي gutí.—(*Fatness*) چاقي cháqí, شحيمي shahímí, جسومت jusúmat, ضخامت zakhámat.—(*Resolution*) عزيمت 'azímat, ثبات sabát, دليري dilírí, شجاعت shujá'at, جسارت jasárat, قوت قلب qúvat-i-qalb.

Stove, *subs.* گلخن gulkhan, كوره kúrah, بخاري bukhárí, اوجاغ újágh, منقل manqal, آتشدان átish-dán.

Stove, *verb,* ساختن *or* گرم كردن garm kardan *or* sákhtan, حرارت بخشيدن harárat bakhshídan, خشك كردن khushk kardan.

Stover, *subs.* علف 'alaf, علوفه 'alúfah, خوراك khurák, كاه káh.

Stow, *verb,* نهادن nihádan, گذاردن guzárdan, گذاشتن guzáshtan, وضع كردن vaz' kardan, جاي دادن jáy dádan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), جمع كردن jam' kardan.

Stowage, *subs.* (*Action*) وضع vaz', جمع jam', ادخار iddikhár, فراهم آواري faráham-ávarí.—(*Space*) جا já, محل mahall, مكان makán, مخزن makhzan, انبار ambár, فراهم گاه faráham-gáh.

Strabism, *subs.* (*Medical term*) حول haul, احولي ahvalí, قيقاج بيني qaiqáj-bíní, كج بيني kaj-bíní, كج نظري kaj-nazarí.

Straddle, *verb trans.* ميان دو پا گرفتن miyán-i-dú-pá giriftan, پا در اطراف نهادن pá dar-atráf nihádan.—*intrans.* پا پهن كردن pá-pahn kardan.

Straggle, *verb,* پراكنده رفتن parákandah raftan, آواره شدن ávárah shudan, پيراه شدن bí-ráh shudan, پيچ خم رفتن pích-kham raftan, انحراف نمودن inhiráf nimúdan, ول گشتن vil-gashtan, جدا شدن jidá shudan, تيهان كردن taihán kardan, هائم بودن háïm búdan.

Straggler, *subs.* آواره گرد ávárah-gard, سر گردان sargardán, حيران hairán, تايه táyah, هائم háïm.—(*Military term*) تنها رو tanhá-rau, منفرد munfarid, يكه گرد yakkah-gard, جدا jidá.

Straight, *adj.* راست rást, مستقيم mustaqím, صائب sáïb, مستوي mustaví, سوي saví, سر راست sar-rást, درست durust, قويم qavím.—(*Honest*) عدل 'adl, متدين mutadayyin, با اعتدال bá-i'tidál, بي غل bí-ghall.—(*Narrow*) باريك bárík, تنگ tang. ضيق zíq.—(*A straight line*) خط مستقيم khatt-i-mustaqím.—*adv.* بطور راست bi-taur-i-rást, رأساً rásán, يك سر yak-sar, بزودي bi-zúdí, يك راست yak-rást.—(*He went straight to Shíráz*) يك راست به شيراز رفت yak-rást bi-Shíráz raft.

Straighten, *verb,* راست كردن rást kardan, مستقيم ساختن mustaqím sákhtan, قويم نمودن qavím nimúdan, درست كردن durust kardan, باريك ساختن bárik sákhtan, تنگ نمودن tang nimúdan.

Straightener, *subs.* مقوم muqavvim, معدل mu'addil, استقامت بخش istiqámat-bakhsh, راست ساز rást-sáz, باريك ساز bárikh-sáz, تنگ نما tang-nimá.

Straightforward, *adj.* راست رو rást-rau.—(*Honest*) درست رفتار durust-raftár, خوشمعامله khush-mu'ámalah, ساده sádah, بي تزوير bí-tazvír, نا منافق ná-munáfiq.

fiq, صادق sádiq.—(*To go straight forward*) راست رفتن písh raftan.

Straightforwardness, *subs.* راست روي rást-raví.—(*Honesty*) صحت sihhat, راستي rástí, صداقت sidáqat, خوش معاملگي khush-mu'ámalagí, سادگي sádagí, بي تزويري bí-tazvírí.

Straightly, *adv.* مستقيمانه mustaqímánah, بطور راستي bi-taur-i-rástí, بدون پيچ و خم bidún-i-pích va kham. —(*Honestly*) عدلاً 'adlan, يك سره yak-sarah, راءساً räsán.—(*Tightly*) با تنگي bá-tangí, بطور چسبندگي bi-taur-i-chasbandagí.

Straightness, *subs.* راستي rástí, استقامت istiqámat, اعتدال i'tidál.—(*Honesty*) درستي durustí, راست روي rást-raví, تدين tadayyun, صلاح saláh, صداقت sidáqat, سادگي sádagí.—(*Tightness*) تنگي tangí, چسبندگي chasbandagí.

Straightway, *adv.* در حال dar-hál, في الفور fi 'l-faur, فوراً fauran, بزودي bi-zúdí, بي تأمل bí-ta'ammul.

Strain, *subs.* پيچش píchish, ضرب zarb, صدمه sadamah.—(*Song*) آواز áváz, نغمه naghmah, ترانه taránah, نوا navá.—(*Violent effort*) سعي sa'í, چالش chálish, تلاش talásh, كوشش kúshish, جهد jahd.—(*Tendency*) ميل mail, رغبت raghbat, توجه tavajjuh.—(*Style*) عبارت 'ibárat, سياق siyáq.—(*To get a strain*) ضرب خوردن zarb khurdan.

Strain, *verb,* (*Filter*) پالودن pálúdan, صاف كردن sáf kardan, چلاندن chilándan, پاك ساختن pák sákhtan, فشردن fishurdan, فشاردن fishárdan, بهم زدن bi-ham zadan.—(*Medical term*) در رفتن dar-raftan.—(*Make a violent effort*) تلاش كردن talásh kardan, سعي نمودن sa'í nimúdan, كوشيدن kúshídan, جهد كردن jahd kardan.—(*Their relations were strained*) علائق بهم خورد 'aláïq bi-ham khurd.

Strained, *part.* مصفي musaffá, مروق muravvaq, پالوده pálúdah, فشرده fishurdah, فشار ديده fishárdídah, بهم خورده bi-ham-khurdah.

Strainer, *subs.* صافي sáfí, كفگير kaf-gír, مصفات misfát.—(*Large strainer for boiling rice*) سماق پالان sumáq-pálán, چلاو صافي chiláú-sáfí, ترشپالان turush-pálán.

Strait, *subs.* (*Narrow pass*) تنگ tang, تنگ راه tang-ráh, تنگنا tang-ná, ضيق zíq, بوغاز búgház, بغاز bugház, گدوك gadúk, گردن gardan. — (*Difficulty*) مضايقه muzáyaqah, مضيق mazíq (*pl.* مضائق mazáïq). —(*To be in straits*) گير آمدن gír ámadan, در ورطه افتادن dar-varatah uftádan.—(*We are in straits*) گاو گوساله زائيد gáv gúsálah zá,id (*lit.* The cow has brought forth a calf).—*adj.* (*Narrow*) تنگ tang, باريك bárík, ضيق zayyiq.—(*Rigorous*) سخت sakht, با شدت bá-shiddat, با عزيمت bá-'azímat.

Straiten, *verb,* تنگ ساختن tang sákhtan *or* گرفتن giriftan, تضييق كردن tazyíq kardan, فشردن fishurdan.—(*Distress*) در تنگي انداختن dar-tangí andákhtan, مبتلا نمودن mubtalá nimúdan, عذاب دادن 'azáb dádan, آزار رساندن ázár rasándan, گرفتار فاقه كردن giriftár-i-fáqah kardan.

Strait-laced, *adj.* مصر musirr, مبرم mubrim.

Straitly, *adv.* با دقت bá-diqqat, نقير و قطمير naqír-va-qatmír, بتضييق bi-tasyíq, تنگ گيرانه tang-gír-ánah, بطور سخت bi-taur-i-sakht.

Straitness, *subs.* (*Poverty*) تنگي tangí, افلاس iflás, تنگ دستي tang-dastí, مسكنت maskanat, نا داري ná-dárí, ضيق zíq, شدت shiddat, باسا básá, ضرا zarrá.—(*Narrowness*) باريكي báríkí, تنگي tangí, گرفتگي giriftagí, انقباض inqibáz.

Strait-jacket, *subs.* غل ghall, بند band, قيد qaid, آلت گرفتاري álat-i-giriftárí.

Strake, *subs.* (*Tire*) كمانه kamánah, چنبره chambarah, حلقه halqah, دائره dáïrah (*pl.* دوائر daváïr).—(*Streak*) شع shu'' (*pl.* شعاع shi'á), خط khatt, اسطوانه ustuvánah, ستون sitún.

Stramineous, *adj.* كاهي káhí, علفي 'alafí, تبني tabní, سوفاري súfárí, حطامي hutámí, سبك sabuk, نا چيز ná-chíz.

Stramonium, *subs.* (*Datura alba — Thorn-apple*) جوز ماثل jauz-i-másil, تاتوره tátúrah, طلانور talánúr.

Strand, *subs.* (*Shore*) ساحل sáhil (*pl.* سواحل saváhil), كنار kinár, عرا 'ará. — (*Of a rope*) نخ nakh, رشته rishtah, تا tá, لا lá, شعبه shu'bah.

Strand, *verb trans.* بزمين نشاندن bi-zamín nishándan, بگل فرو بردن bi-gil furú burdan, زمين گير ساختن zamín-gír sákhtan, لاهم كردن láhim kardan, بر گل راندن bar-gil rándan.—*intrans.* بزمين نشستن bi-zamín nishastan, بگل فرو رفتن bi-gil furú raftan, زمين گير شدن zamín-gír shudan, لاهم شدن láhim shudan, بگل چسبيدن bi-gil chasbídan.

Strange, *adj.* عجب 'ajab, عجيب 'ajíb, غريب gharíb, نادر nádir, بديع badí', بديهي badíhí, شگفت shigift, نا شنيده ná-shinídah, تازگي دار tázagí-dár, بيگانه bígánah, منكر munkar, خارق العاده khárigu 'l-'ádah, غير معتاد ghair-i-mu'tád.

Strangely, *adv.* عجباً 'ajaban, عجيبانه 'ajíbánah, غريبانه gharíbánah, بطور تازگي bi-taur-i-tázagí, بطور غير معتاد bi-taur-i-ghair-i-mu'tád, بطرز شگفت bi-tarz-i-shigift.

Strangeness, *subs.* غرابت gharábat, تازگي tázagí, عجوبت 'ujúbat, شگفت كاري shigift-kárí, منكريت munkaríyat, خارق العادتي khárigu l-'ádatí, غير معتادي ghair-i-mu'tádí.

Stranger, *subs.* بيگانه bígánah, غريب gharíb, اجنبي

ajnabí, غير ghair, نا آشنا ná-áshná, اعجمي a'jamí, نزيل nazíl.—(*New-comer*) خوش نشين khush-nishín, تازه وارد tázah-várid.—(*You are a stranger*) غيبت كبريٰ كرده بوديد ghaibat-i-kubrá kardah búdíd.—(*There are strangers here, it is better to be silent*) هوا ابر دارد havá abr dárad (*lit.* The sky is cloudy).

Strangle, *verb trans.* خفه كردن khaffah kardan, خنق ساختن khaniq sákhtan, خناق كردن khunáq kardan, مخنوق ساختن makhnúq sákhtan, بند كردن band kardan, قطع نمودن qat' nimúdan, فرو نشاندن furú nishándan, موقوف داشتن mauqúf dáshtan, نفس بريدن nafs burídan, گلو گرفتن gulú giriftan, طناب انداختن tanáb andákhtan.—*intrans.* خفه شدن khaffah shudan, نفس بريدن nafs burídan.

Strangler, *subs.* خفه ساز khaffah-sáz, طناب انداز tanáb-andáz, نفس بر nafs-bur.

Strangles, *subs.* (*Strangalis—Globular tumour of the breast*) گلو درد gulú-dard, ورم خلق varam-i-khalq, خناق khunáq, آماس حلقوم ámás-i-hulqúm.

Strangulation, *subs.* خفگي khaffagí, خناق khunáq, اختناق ikhtináq, غصه ghussah (*pl.* غصص ghusas), گلو گيري gulú-gírí, خفه سازي khaffah-sází, نفس بري nafs-burí.

Strangurious, *adj.* (*Medical term*) شاش بند shásh-band.

Strangury, *subs.* (*Medical term*) حبس البول habsu 'l-baul, عسر البول 'usru 'l-baul, تقطير البول taqtíru 'l-baul, نا خوشي شاش بند ná-khushí-i-shásh-band .

Strap, *subs.* (*Leathern*) دوال duvál, تسمه tasmah.—(*Ordinary*) بند band, زمام zamám, فتراك fitrák.—(*For razors*) چرم تيغ سائي charm-i-tígh-sá,í.

Strap, *verb,* (*Fasten*) بستن bastan (*rt.* بند band), دوال بند كردن duvál band kardan, قيد نمودن qaid nimúdan.—(*Beat*) تازيانه زدن táziyánah zadan, جلد نمودن jald nimúdan, قمچي كاري كردن qamchí-kárí kardan, شلاق زدن shalláq zadan.—(*A razor*) بر چرم ماليدن bar charm málídan, تيز كردن tíz kardan, صاف نمودن sáf nimúdan.

Strata, *subs.* كان kán, كرد kurd, معدنگاه ma'dan-gáh, دركات darakát, طبقات tabaqát, مراتب marátib.

Stratagem, *subs.* حيله hílah, ساخته sákhtah, كيد kaid, گول gúl, مكيده makídah (*pl.* مكائد makáïd), مكر makr, تمهيد tamhíd, نيرنج níranj, منصوبه mansúbah, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), تر دستي tar-dastí, تزوير tazvír, چاره chárah.

Stratagemical, *adj.* حيله مند hílah-mand, خدعه ور khud'ah-var, پر مكر pur-makr, تزوير دار tazvír-dár, كيد آميز kaid-ámíz.

Strategic, *adj.* خداعي khudá'í, حربي harbí, صف شكني saff-shikaní, سپهداري sipah-dárí.

Strategist, *subs.* سپه دار sipah-dár, جنگ دان jang-dán, حرب آزمون harb-ázmún.

Strategy, *subs.* فن محاربه fann-i-muhárabah, مهارت جنگ mahárat-i-jang, جنگ داني jang-dání, علم صف شكني 'ilm-i-saff-shikaní, سپهداري sipah-dárí, استادي در حرب ustádí-dar-harb.

Strath, *subs.* وادي vádí, دره رود خانه دار darrah-i-rúd-khánah-dár.

Stratification, *subs.* طبقات سازي tabaqát-sází, مراتب يابي marátib-yábí, محل گيري mahall-gírí. ترتب tarattub, انتظام intizám.

Stratify, *verb,* طبقات ساختن tabaqát sákhtan, مراتب دادن marátib dádan, طبقه طبقه گردانيدن tabaqah-tabaqah gardánídan, لخته لخته نمودن lakhtah-lakhtah nimúdan.

Stratiform, *adj.* دركاتي darakátí, طباقي tibáqí, طبقه وار tabaqah-vár, طبق شكل tabaq-shakl, مرتبه دار martabah-dár, كرد مانند kurd-mánand.

Stratocracy, *subs.* حكومت عسكريه hukúmat-i-'askaríyah, سلطنت جنديه saltanat-i-jundíyah.

Stratography, *subs.* بيان عساكر bayán-i-'asákir, وصف اشيا عسكريه vasf-i-ashyá-i-'askaríyah.

Stratum, *subs.* طبقه tabaqah, درك darak, مرتبه martabah, كرد kurd, مضجع mazja' (*pl.* مضاجع mazáji'), قرار گاه qarár-gáh.

Straw, *subs.* كاه káh, كه kah, پوش púsh, تبن tabn, علف النگ 'alaf-ulang.—(*Of maize*) چوب ذرت chúb-i-zurrat.—(*Of rice*) پوشال púshál, سراچنه sará-chinah.—(*A single straw*) پر كاه par-i-káh.—(*Bed of straw, for a horse*) تخت پئين takht-i-päín.—(*Chopped straw*) سبوس subús.—(*To catch at a straw*) تشبث نمودن tashabbus nimúdan.—(*A straw shows which way the wind blows*) سالي كه نكوست از بهارش پيداست sálí kih nikú 'st az-bahár-ash paidá ast (*lit.* A good year is known by its spring).

Strawberry (*Fruit of the Fragaria vesca*), *subs.* توت فرنگي tút-i-farangí, چمبو chambú, چنبل chambul, چيالك chiyálak, انچوچك anchúchak.

Straw-colour, *subs.* رنگ كاه rang-i-káh. صفرت sufrat, اصفرار asfarár, زردي zardí.

Straw-cutter, *subs.* علف بر 'alaf-bur, داس dás, مارمل mármal.

Straw-merchant, *subs.* علاف 'alláf, كاه فروش káh-furúsh, علف فروش 'alaf-furúsh.

Strawy, *adj.* علفي 'alafí, كاهي káhí, علف وار 'alaf-vár, كاه وش káh-vash.

Stray, *subs.* انحراف inhiráf, غوايت ghaváyat, تيهان tayahán.—(*Stroll*) گردش gardish, تفرج tafarruj.

Stray, *verb,* گمراه شدن gum-ráh shudan, بيراه شدن bi-ráh shudan, آواره شدن ávárah shudan, انحراف ورزيدن

inhiráf varzídan, گم شدن gum shudan, تیهان نمودن tayahán nimúdan, بضلالت افتادن bi-zalálat uftádan.

Streak, *subs.* خط khatt, شعاع shu'á, شعبه shu'bah, شاخه shákhah, سطر satr (*pl.* سطور sutúr), متون sitún, عمود 'umúd.

Streak, *verb*, مخطط نمودن mukhattat nimúdan, خط خط ساختن khatt-khatt sákhtan, خط کشیدن khatt kashídan, امتداد دادن imtidád dádan, رنگ برنگ ساختن rang-bi-rang sákhtan.

Streaked, *adj.* مخطط mukhattat, ملون mulavvan, مضلع muzalla', قلمي qalamí, مسطر musattar, شاخه شاخه shákhah-shákhah, شعبه شعبه shu'bah-shu'bah, رنگ برنگ rang-bi-rang.

Streaky, *adj.* خطوط دار khutút-dár, خط خط khatt-khatt, ملون mulavvan, قلمي qalamí.

Stream, *subs.* جو jú, جویبار júy-bár, جوي júy, سیل sail, آبشار áb-shár, نهر nahr (*pl.* انهار anhár), رود خانه rúd-khánah.—(*A stream of eloquence*) نهر فصاحت nahr-i-fasáhat, جوي بلاغت júy-i-balághat.

Stream, *verb trans.* رنگارنگ ساختن rang-á-rang sákhtan, مخطط گردانیدن mukhattat gardánídan, تطریز نمودن tatríz nimúdan, خط خط ساختن khatt-khatt sákhtan.—*intrans.* جاري شدن járí shudan, جریان نمودن jarayán nimúdan, روان شدن raván shudan, سیلان کردن sayalán kardan, سیل نمودن sail nimúdan, ریزان شدن rízán shudan, میعان نمودن mí'án nimúdan.

Streamer, *subs.* علم 'alam, لوا livá, بیرق bairaq.

Streamlet, *subs.* جوي júy, نهر nahr.

Streamy, *adj.* جاري járí, روان raván, سائل sáïl, معین mu'ín, پر آب pur-áb, با جریان bá-jarayán.

Streek, *verb*, نهادن *or* بیرون دادن bírún dádan *or* nihádan.

Street, *subs.* کوچه kúchah, کوي kúy, کو kú, زقاق zuqáq (*pl.* زقان zuqqán).—(*Large or broad street*) شارع shári', معبر عام ma'bar-i-'amm.—(*Back street*) پس کوچه pas-kúchah.

Street-walker, *subs.* کوچه گرد kúchah-gard, زن هرزه zan-i-harzah, زن بد کار zan-i-bad-kár, فاحشه fáhishah, زانیه zániyah (*pl.* زواني zavání), فاسقه fásiqah.

Strength, *subs.* استحکام istihkám, مضبوطي mazbútí, متانت matánat, تقویت taqviyat.—(*Might*) زور zúr, زور آوري zúr-ávarí, توانائي taváná'í, نیرو nírú, نیرومندي nírú-mandí, برگ barg, زهره zahrah, قوت qúvat *or* quvvat, طاقت táqat, شدت shiddat, استواري ustuvárí, مکنت miknat, مجال majál, طرق tiraq, نیو niyú, موجت mújat, اوغر úghur.—(*Strength of mind*) قوت قلب qúvat-i-qalb.

Strengthen, *verb*, تأکید کردن täkíd kardan, مستحکم کردن mustahkim kardan, استحکام دادن istihkám dádan, تمهید نمودن tamhíd nimúdan, محکم کردن muhkam kardan, تشیید کردن tashyíd kardan, تائید دادن tá'íd dádan, قوي گردانیدن qaví gardánídan, ثابت داشتن sábit dáshtan, قائم ساختن qáïm sákhtan, تقویت نمودن taqviyat nimúdan.—(*They appealed to those documents to strengthen their case*) بدان نامجات استنادي جستند badán námját istinádí justand.

Strengthener, *subs.* مقوي muqavví, قوت بخش qúvat-bakhsh, تقویت ده taqviyat-dihí, مؤید müayyid.

Strengthening, *subs.* زور دهي zúr-dihí, تائید tá'íd, تقویت taqviyat, قوت بخشي qúvat-bakhshí, نیرو دهي nírú-dihí.

Strengthless, *adj.* بي قوت bí-qúvat, کم زور kam-zúr, بي طاقت bí-táqat, نا توان ná-taván, عاجز 'ájiz.

Strenuous, *adj.* سخت sakht, شدید shadíd, جهید jahíd, جري jarí, متهور mutahavvir, دلیر dilír, شجیع shují'.

Strenuously, *adv.* با سختي bá-sakhtí, با شدت bá-shiddat, با جهد و جد bá-jahd-va-jadd, با کوشش تمام bá-kúshish-i-tamám.

Strenuousness, *subs.* سختي sakhtí, شدت shiddat, جهد jahd, کوشش kúshish, سعي sa'í, دلیري dilírí, شجاعت shujá'at.

Stress, *subs.* تأکید täkíd, فشار fishár, تکیه takyah, تأثیر täsír, اصرار isrár, تکیه کلام takyah-i-kalám.—(*Force*) زور zúr, جور jaur, جبر jabr, قهر qahr.—(*Stress of weather*) تأثیر هوا täsír-i-havá.

Stretch, *subs.* (*Extension*) امتداد imtidád, اتساع ittisá', انبساط imbisát, کشیدگي kashídagí, بسط bast.—(*Extent*) طول túl, عرض 'arz, وسعت vus'at, وسع vus'.—(*Effort*) جهد jahd, سعي sa'í, کوشش kúshish.—(*Nautical term*) مجري majrá, طریق taríq, جانب jánib (*pl.* جوانب javánib), کشه kashah.—(*He went two yards at a stretch*) ده ذراع را یك کشه رفت dih zará'-rá yak kashah raft.—(*He could walk ten farasangs at a stretch*) ده فرسنگ راه را یك نفس طي مي‌توانست کرد dih farsang-i-ráh-rá yak nafs tay mí tavánist kard.

Stretch, *verb trans.* کشیدن kashídan, دراز کردن diráz kardan, تطویل کردن tatvíl kardan, بسط دادن bast dádan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), نمودن nimúdan, کشانیدن kashánídan.—(*Extend*) پهن کردن pahn kardan, گستردن gusturdan, امتداد دادن imtidád dádan, مد دادن madd dádan, کشاندن kashándan.—(*To stretch oneself*) دراز کشیدن diráz kashídan.—*intrans.* (*Exaggerate*) مبالغه کردن mubálaghah kardan, زیاد گفتن ziyád guftan, از حد اعتدال بیرون بردن az-hadd-i-i'tidál bírún burdan.—(*Extend*) امتداد یافتن imtidád yáftan.—(*As india-rubber, &c.*) کشیده شدن

kashídah shudan.—(*To stretch out the hand*) دست دراز کردن dast diráz kardan.

Stretcher, *subs.* مد دهنده madd-dihandah, دراز کننده diráz-kunandah, گسترنده gustarandah.—(*Timber*) پارچه چوب párchah-i-chúb, خشب khashab (*pl.* خشب khushb).—(*In boat*) تخته باریك takhtah-i-bárik.—(*For carrying corpses, sick people, &c.*) تخته takhtah.

Strew, *verb,* ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), افشاندن afshándan, گستردن gusturdan, گسترانیدن gusturánídan, پراگندن parágandan, پراگنده نمودن parágandah nimúdan, پاشیدن páshídan, چیدن chidán (*rt.* چین chín), متفرق ساختن mutafarriq sákhtan, پهن کردن pahn kardan, نشر نمودن nashr nimúdan, منتشر کردن muntashir kardan, نثار نمودن nisár nimúdan (always in good sense).

Striate, *adj.* مخطط mukhattat, خط خط khatt-khatt, هم خط ham-khatt.

Stricken, *adj.* مضروب mazrúb, مبتلا mubtalá, صدمه یافته sadamah-yáftah.—(*In years*) مسن musinn.

Strict, *adj.* اکید akíd, دقیق daqíq, سخت sakht, تنگ گیر tang-gír, مضیق muzayyiq, تشدد دار tashaddud-dár.—(*Complete*) کامل kámil.

Strictly, *adv.* با دقت bá-diqqat, نقیر و قطمیر naqír-va-qatmír, بشدت bi-shiddat, با تشدد bá-tashaddud, بطور سخت bi-taur-i-sakht, بطرز تنگ گیری bi-tarz-i-tang-gírí.

Strictness, *subs.* دقت diqqat, سختی sakhtí, صرامت sarámat, قطعیت qat'íyat, شدت shiddat, تنگ گیری tang-gírí, سخت گیری sakht-gírí.

Stricture, *subs.* (*Blame*) زجر zajr, ملامت malámat, سر زنش sar-zanish, مؤاخذه müákhazah, پیغاره paighárah, عتاب 'itáb.—(*Critical examination*) تدقیق tadqíq, تضییق tazyíq, فشار fishár, عصر 'asr.—(*Medical term*) حبس البول habsu 'l baul.

Stride, *subs.* قدم qadam, خطوه khatvah, گام gám, شلخته shulukhtah, فشخه fashakhah.

Stride, *verb trans.* بیك قدم گذشتن bi-yak qadam guzashtan, بیك شلخته عبور نمودن bi-yak shulukhtah 'ubúr nimúdan.—*intrans.* قدم زدن qadam zadan, گام زدن gám zadan, شلخته زدن shulukhtah zadan, زمین پیمودن zamín paimúdan.

Stridor, *subs.* جیر jír, جیق jíq, صوت خشن khashin, صدائی کریه sidá'í-i-karíh.

Stridulous, *adj.* جیر جیر کن jír-jír-kun, صدا بد آواز sidá, بد آواز bad-áváz, کریه الصوت karíhu

Strife, *subs.* ستیزه sitízah, منازعت mu nizá', مناقشه munáqashah, جدل jad مجادله mujádalah, مشاجره mushájara

fitnah فتنه, parkhásh پرخاش, khusúmat خصومت, jirr جر, da'vá دعوی, shulúk شلوك (*vulg.*).

Strifeful, *adj.* خصومت گر khusúmat-gar, جدل دوست jadal-dúst. پرخاش جو parkhásh-jú, جنگ طلب jang-talab, جرجرو jirjirú.

Strigose, *adj.* موئی دار mú'í-dár, لوك دار lúk-dár, زبر zabr, خشن khashin.

Strike, *subs.* (*Blow*) ضرب zarb, ضربه zarbah, صدمه sadamah, لکمه lakmah, لطمه latmah.—(*Amongst workmen*) انقطاع عمل inqitá'-i-'amal, تمرد مزدوران tamarrud-i-mazdúrán.—(*Instrument*) آلت تعدیل álat-i-ta'díl.—(*Period of strike amongst workmen*) موسم تمرد مزدوران mausim-i-tamarrud-i-mazdúrán.—(*Of a clock*) آواز áváz.

Strike, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), کوبیدن kúbídan, کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), کوتك زدن kútak zadan, لت نمودن lat nimúdan.—(*A tent*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), کندن kandan, باز کردن báz-kardan.—(*As a workman*) دست از کار کشیدن dast az-kár kashídan, تمرد نمودن tamarrud nimúdan, سر بر داشتن sar bar-dáshtan.—(*As a disease*) خوردن khurdan.—(*As a ship on a rock*) بسنگ خوردن bi-sang khurdan.—(*As a ship on a sandbank*) بریگ نشستن bi-ríg nishastan, لاهم شدن láhim shudan.—(*As a clock, a bell, &c.*) زدن zadan, آواز دادن áváz dádan.—(*To strike down*) فرود کردن furúd kardan, بزیر آوردن bi-zír ávardan, انداختن andákhtan.—(*To strike a bargain*) معامله کردن mu'ámalah kardan, سودا نمودن saudá nimúdan.—(*To strike favourably*) تاثیر کردن täsír kardan, با اثر واقع شدن bá-asar váqi' shudan, در دل جای گرفتن dar-dil jáy giriftan.—(*To strike off = lower*) کم کردن kam kardan, کاستن kástan (*rt.* کاه káh).—(*To strike off the head*) گردن زدن gardan zadan.—(*To strike out = erase*) محو کردن mahv kardan.

strike out i

انه شدن

str

بند band, وتر vatar.—(*Of a musical instrument*) تار tár, وتر vatar, ابریشم abríshum, سیم sím.—(*Bow-string*) زه zih, چله chillah.—(*Series*) سلسله silsilah, سلك silk, تواتر tavátur.

String, *verb,* برشته در آوردن bi-rishtah dar-ávardan, تنظیم نمودن tanzím nimúdan, بند کردن band kardan, منظوم ساختن manzúm sákhtan.—(*An instrument*) کوك کردن kúk kardan, تار بندي کردن tár-bandí kardan.—(*A bow*) چله کردن chillah kardan, زه کردن zih kardan.

Stringency, *subs.* اصرار isrár, تأکید täkíd, تشدد tashaddud, فشار fishár, وکادت vakádat, سخت گیري sákht-gírí.

Stringent, *adj.* اکید akíd, وکید vakíd, مؤکد müakkid, مصر musirr, با تأکید bá-täkíd, سخت گیر sakht-gír.

String-halt, *subs.* لغزش laghzish, لخشش lakhshish, سرش surish, عثرت 'asrat.

Stringiness, *subs.* رشته داري rishtah-dárí, نخ نخي nakh-nakhí, تار تاري tár-tárí, ریسمان واري rísmán-várí, ریشه ریشگي ríshah-ríshagí, چسبناکي chasb-nákí.

Stringy, *adj.* پر ریشه pur-ríshah, تار تار tár-tár, نخ نخ nakh-nakh, رشته دار rishtah-dár, ریشه ریشه ríshah-ríshah, ریسمان وار rísmán-vár, لزج lazij, چسبناك chasb-nák.

Strip, *subs.* پاره párah, تریشه taríshah, قطعه qit'ah, برش burish.

Strip, *verb,* برهنه کردن barahnah kardan, معري ساختن mu'arrá sákhtan, عریان نمودن 'uriyán nimúdan.—(*To strip one's clothes*) لخت شدن lukht shudan, برهنه گشتن barahnah gashtan.

Stripe, *subs.* (*Lash*) ضرب zarb, تازیانه táziyánah.—(*Streak*) خط khatt (*pl.* خطوط khutút).

مخطط mukhattat sákhtan, تقلیم
خط کار- khatt-kárí kar-
dan.—(*Whip*)
áq zadan.
خط خ

munáza'at nimúdan, منازعت نمودن dan, معارضه کردن mu'árazah kardan. — (*To strive eagerly*) مبادرت mubádarat varzídan, ورزیدن مسابقت نمودن musábaqat nimúdan, جهد بلیغ نمودن jahd-i-balígh nimúdan.

Striver, *subs.* ساعي sá'í, مجاهد mujáhid, منازع munázi', مجادل mujádil, کوشنده kúshandah, چالشگر chálish-gar.

Strix alnico (*Madge owlet*), *subs.* ظلیم zalím.

Strix bubo (*Owl*), *subs.* جغد jughd, چغد chughd, یشوف yanshúf.

Strix noctua (*Screech owl*), *subs.* بایقوش báíqúsh.

Strix ulula (*Stone owl*), *subs.* بوم búm, بوف búf, کوکومه kúkúmah (*vulg.*).

Stroke, *subs.* ضرب zarb, ضربه zarbah, سدمه sadamah, لکمه lakmah, لطمه latmah.—(*Of disease*) نزول nuzúl.—(*Of an oar*) سرعت sur'at, تندي tundí, بسط bast, انداخت andákht, قذفه qazafah. — (*In drawing*) استادي ustádí, لم lamm, نازك کاري názuk-kárí, صنعت san'at.—(*In writing*) ضرب zarb, مد madd, جولان javalán, قلم اندازي qalam-andází.—(*An up stroke*) ضرب صعود zarb-i-sa'úd.—(*A down stroke*) ضرب نزول zarb-i-nuzúl.—(*A good stroke of business*) فائده بزرگ fáïdah-i-buzurg, منفعت زیاد manfa'at-i-ziyád. — (*A masterly stroke of policy*) تدبیر خوب tadbír-i-khub, تمهید سیاسي tamhíd-i-siyásí.

Stroke, *verb,* از دست نواختن bá-dast navákhtan, دست از دست نوازش کردن az-dast navázish kardan, دست مالیدن dast málídan, (با) محبت کردن mahabbat kardan (bá), اظهار مهرباني نمودن izhár-i-mihr-bání nimúdan.

Strokesman, *subs.* مقذاف چي باشي miqzáf-chí-báshí, پارو زن اول párú-zan-i-avval, خاده کش نخست khádah-kash-i-nukhust.

Stroll, *subs.* گردش gardish, تفرج tafarruj, تماشا tamáshá, سیر sair, تنزه tanazzuh, ول گردي vil-gardí, هرزه روي harzah-raví.

Stroll, *verb,* گردش کردن gardish kardan, تماشائي اطراف تماشا tamáshá-í-i-atráf nimúdan, تفرج کردن tafarruj kardan, سیر نمودن sair nimúdan, قدم زدن qadam zadan, ول گشتن vil-gashtan.

Stroller, *subs.* گردش کننده gardish-kunandah, تفرج کن tafarruj-kun, متفرج mutafarrij, سیاح sayyáh, ول گرد vil-gard, سیر نما sair-tamáshá-kun,

bus lentiginosus (*Unguis odoratus*), *subs.* ناخن ظفار الطیب nákhun-i-pariyán, azfáru 't-

قوي qaví, زور آور zúr-ávar, توانا taváná, مضبوط mazbút, سترگ suturg, استوار ustuvár, تنومند tanú-mand, پر

زور pur-zúr, زور مند zúr-mand, قوتمند qúvat-mand.—(*In phraseology*) سخت sakht, شدید shadíd, مضبوط mazbút.—(*Firm*) واثق vásiq, متین matín, محکم muhkam.—(*As liquor, drug, &c.*) تند tund, سنگین sangín, پر زور pur-zúr.—(*As wind*) شدید shadíd, تند tund, سخت sakht, پر زور pur-zúr.—(*Smelling strong*) بد بوي bad-búí, متعفن muta'affin.—(*A strong light*) نور عظیم núr-i-'azím, روشني زیاد raushaní-i-ziyád.—(*A strong pull*) جلب شدید jalab-i-shadíd, جذب سخت jazab-i-sakht, کشش قائم kashish-i-qáïm.—(*A strong measure*) اقدام سخت iqdám-i-sakht, تدبیر محکم tadbír-i-muhkam, تهیه مقاومت tahíyah-i-muqávamat.—(*To be strong and vigorous*) در کمال بنیه و قوت بودن dar-kamál-i-bunyah va qúvat búdan.

Stronghold, *subs.* قلعه qal'ah, باره bárab, حصن hisn (*pl.* حصون husún *and* احصان ahsán), دز daz.

Strongly, *adv.* قویاً qavíyan, بشدت bi-shiddat, بغایت bi-ghávat, نهایت nihávat, با قوت bá-qúvat, مقتدرانه muqtadiránah, بطور سخت bi-taur-i-sakht, بطرز کامل bi-tarz-i-kámil, موثرانه müassiránah, حریصانه harísánah, دلیرانه dilíránah, شجیعانه shují'ánah.—(*Firmly*) ثابتانه sábitánah, استوارانه ustuváránah.—(*Phraseology*) مقنعانه maqna'ánah, خوش اسلوبانه khush-uslúbánah.—(*As liquor, &c.*) مسکرانه muskiránah, نشأت انگیزانه nashät-angízánah.—(*As wind*) صر صرانه sar-saránah, عاتیانه 'átíyánah.—(*Fetidly*) منتنانه muntinánah, متعفنانه muta'affinánah, با بوئي زیاد bá bú,í-i-ziyád.

Strophe, *subs.* بیت bait (*pl.* ابیات abyát), قطعه qit'ah, شعر مربع shi'r-i-murabba', مطلع matla'.

Structural, *adj.* بناي bináí, بنیاني bunyání.—(*Human*) طبعي tab'í, مزاجي mizájí, شکلي shaklí, صوري súrí.

Structure, *subs.* (*Human*) بنیه bunyah, جثه jussah.—(*Composition*) مزاج mizáj, طبیعت tabí'at, شکل shakl, صورت súrat.—(*Building*) بنا biná, عمارت 'imárat, بنیان bunyán.

Struggle, *subs.* کشمکش kash-ma-kash, کشتي kushtí, چالش chálish, نزاع nizá', مصارعت musára'at, مجاهده mujáhadah, سعي sa'í, کوشش kúshish, شلوك shulúk (*vulg.*).

Struggle, *verb,* چالش نمودن chálish nimúdan, جد و جهد jadd-va-jahd kardan, مصارعت کردن musára'at kardan, جنگ نمودن jang nimúdan, در انداختن dar-andákhtan, اعتنا کردن i'tiná kardan, کوشیدن kúshídan, مجاهده کردن mujáhadah kardan, سعي نمودن sa'í nimúdan.—(*To struggle with adversity*) با فقر در نزاع بودن bá-faqr dar-nizá' búdan, با فاقه جنگیدن bá-fáqah jangídan.

Struggler, *subs.* ساعي sá'í, مجاهد mujáhid, چالشگر chálish-gar, کوشش کن kúshish-kun, اعتنا دار i'tiná-dár.

Struggling, *subs.* چالش chálish, نزاع nizá', جدال jidál, کوشش kúshish, سعي sa'í, مجاهدت mujáhadat.

Struma (*The disease Scrofula*), *subs.* مرض غده marz-i-ghaddah, غده درد ghaddah-dard, گردن درد gardan-dard, دا الملوك dáu 'l-mulúk, صراجه surájah.

Strumous (*Scrofulous*), *adj.* غدي ghaddí, غدودي ghudúdí, مریض غده maríz-i-ghaddah, مبتلا بگردن درد mubtalá-bi-gardan-dard, گرفتار دا الملوك giriftár-i-dáu 'l-mulúk.

Strumpet, *subs.* فاحشه fáshishah, زانیه zániyah (*pl.* زواني zaváni), لولي lúlí, جافجاف jáfjáf, روسپي rúspí, قحبه qahbah, لوند lavand, مرد باز mard-báz, کاولي kávalí (*vulg.*), جنده jindah (*vulg.*).—*adj.* فاحشه سا fáhishah-sá, قحبه وش qahbah-vash, لوند lavand, حیز híz, جنده مانند jindah-mánand (*vulg.*).—(*False*) کاذب kázib, دروغ گو durúgh-gú, دروغ durúgh.

Strut, *subs.* روش با عجب ravish-i-bá-'ujb, سیر با ناز sair-i-bá-náz, خرامش khirámish, چمش chamish.

Strut, *verb,* خرامیدن khirámídan, چمیدن chamídan, از روي کبر با عجب راه رفتن bá-'ujb ráh raftan, az-rúy-i-kibr mashí nimúdan, مشي نمودن با مرح سیر کردن bá-marah sair kardan.

Struthio camelus (*Ostrich*), *subs.* شتر مرغ shutur-murgh, نعامه na'ámah.

Strychnia, *subs.* (*Drug*) جوهر کوچوله jauhar-i-kúchúlah.

Strychnos Ignatii (*Saint Ignatius bean*), *subs.* پاپیته pápítah.

Strychnos nux vomica, *subs.* ازاراقي azáráqí, خانق الکلب kháníqu 'l-kalab, قاتل الکلب qátilu 'l-kalab, فلوس ماهي filús-i-máhí.

Stub, *subs.* کنده kundah, تنه tanah, جذع jiz' (*pl.* جذوع juzú').

Stub, *verb,* بر کندن bar-kandan, از بیخ بر آوردن az-bíkh bar-ávardan, استئصال نمودن istïsál nimúdan, از ریشه قلع نمودن az-ríshah qal' nimúdan.

Stubbed, *part.* مربوع القد marbú'u 'l-qad, چار گوشه chár-gúshah, کنده وار kundah-vár.

Stubbedness, *subs.* چار گوشگي chár-gúshagí, مربوع قدي marbú'-qadí, مربعیت murabba'íyat, کنده شکلي kundah-shaklí.

Stubble, *subs.* کاهبن káh-bun, علف النگ 'alaf-ulang, هشیم hashím, حشیش hashísh, گیاه خشك giyáh-i-khushk, غثا ghusá, خس khas.

Stubborn, *adj.* خود سر khud-sar, مرید maríd, متمرد mutamarrid, حرون harún, منخرط munkharit, معاند mu'ánid, اخلال ikhlál, لجوج lajúj, عاتي 'átí, سر کش sar-kash.

Stubbornly, *adv.* با مر کشي bá-sar-kashí, سر کشانه sar-kashánah, عاتيانه ‘átíyánah, متمردانه mutamarrid-ánah, حرونانه harúnánah, عنودانه ‘unúdánah, از روي ستيز az-rúy-i-sitíz.

Stubbornness, *subs.* خود سري khud-sarí, لجاجت lajájat, سر کشي sar-kashí, عتو ‘utúv, تمرد tamarrud, حروني harúní, عناد ‘inád, انخراط inkhirát, ستيز sitíz.

Stubby, *adj.* کنده دار kundah-dár, کنده وار kundah-vár, پر تنه pur-tanah, با متنه bá-matnah.

Stub-nail, *subs.* ميخ کلفت míkh-i-kuluft, مسمار بزرگ mismár-i-buzurg.

Stucco, *subs.* گچ بري gach-barí, گچ gach, گچ کاري gach-kárí, گچ مالي gach-málí, سفيد کاري safíd-kárí.

Stucco, *verb,* گچ کاري کردن gach-kárí kardan, سفيد کاري نمودن safíd-kárí nimúdan, گچ ماليدن gach málídan.

Stud, *subs.* (*Of horses*) خيل khail, طويله tavílah, ايلخي ílkhí.—(*Boss, ornament*) گلميخ gul-míkh.—(*For fastening the collar of a shirt*) گل يقه gul-i-yaqah, دکمه dukmah.

Stud, *verb,* گلميخ کردن gul-míkh kardan, زينت دادن zínat dádan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), دانه گل ميخ کاري کردن dánah-nishán nimúdan, نشان نمودن gul-míkh-karí kardan, مرصع نمودن murassa‘ nimúdan.

Studded, *part.* آمود ámúd, آراسته árástah.—(*With jewels*) مرصع murassa‘, جوهر آمود jauhar-ámúd, جواهر آگين javáhir-ágín, دانه نشان dánah-nishán, دکمه دار dukmah-dár, گل ميخ کوب gul-míkh-kúb.—(*Studded about, as houses, &c.*) تك تك tak-tak.

Studding-sail, *subs.* باد بان جلو bád-bán-i-jilau, شراع پيشين shirá‘-i-píshín.

Student, *subs.* طالب tálib (*pl.* طلبه talabah *and* طلاب tulláb), طالب العلم tálibu ’l-‘ilm, طالب تحصيل tálib-i-tahsíl, شاگرد shágird, تلميذ tilmíz (*pl.* تلاميذ talámíz), متعلم muta‘allim, متدرس mutadarris, مطالعه کن mutála‘ah-kun, دانش پژوه dánish-pizhúh, علم دوست ‘ilm-dúst.

Stud-horse, *subs.* اسب تخمه asb-i-tukhmah, نريان تخمي narayán-i-tukhmí.

Studied, *part. and adj.* مطلع muttali‘, آگاه ágáh, با اطلاع ittilá‘.—(*Deliberate*) با عمد bá-‘amd, بالقصد bi ’l-qasd, پيش دانسته písh-dánistah.

Studiedly, *adv.* با قصد bá-qasd, عمداً ‘amdan, از روي قصد az-rúy-i-qasd, متعمدانه muta‘ammidánah, بطور سنجيدگي bi-taur-i-sanjídagí, متأملانه muta,ammil-ánah, از روي فهميدگي az-rúy-i-fahmídagí.

Studier, *subs.* مطالعه کننده mutála‘ah-kunandah, درس خواننده dars-khánandah, آموزنده ámúzandah, ياد گيرنده yád-gírandah.

Studio, *subs.* تصوير خانه tasvír-khánah, محل صورت سازي mahall-i-súrat-sází, مطالعه خانه mutála‘ah-khánah, مصنعه masna‘ah, صنعتگاه san‘at-gáh.

Studious, *adj.* درس خوان dars-khán, مطالعه دوست mutála‘ah-dúst, کتاب دوست kitáb-dúst, علم پرست ‘ilm-parast, مجاهد mujáhid, سعي کن sa‘í-kun, معتني mu‘taní.

Studiously, *adv.* توجه کنان tavajjuh-kunán, ساعيانه sá‘íyánah, با جد و جهد bá-jadd-va-jahd, مطالعه کنان mutála‘ah-kunán, مجاهدانه mujáhidánah, معتنيانه mu‘taníyánah.

Studiousness, *subs.* دراست شعاري dirásat-i-shi‘árí, درس دوستي dars-dústí, عشق تعلم ‘isq-i-ta‘allum, کثرت مطالعه kasrat-i-mutála‘ah, علم پرستي ‘ilm-parastí.

Studor dentium, *subs.* (*Medical term*) دندان قرچه dandán-qarchah, صرير sarír.

Study, *subs.* تحصيل tahsíl, مطالعه mutála‘ah, ممارست mumárasat, درس dars, دراست dirásat, تدرس tadar-rus, اجتهاد ijtihád, تعلم ta‘allum, آموزش ámúzish.—(*Room*) مطالعه خانه mutála‘ah-khánah, اطاق درس utáq-i-dars.—(*Private studies*) مطالعه mutála‘ah, *as opposed to* استفاه istifáh (*public lectures*).—(*He was in a deep study*) غرق مطالعه بود gharq-i-mutála‘ah búd.—(*To pursue one’s studies*) در درس ممارست نمودن dar-dars mumárasat nimúdan, مواظب درس و مطالعه بودن mavázib-dars va mutála‘ah búdan.

Study, *verb trans.* طلب نمودن talab nimúdan, ياد گرفتن yád giriftan, پژوهيدن pazhúhídan, کسب نمودن kasb nimúdan, آموختن ámúkhtan.—(*Peruse*) مطالعه کردن mutála‘ah kardan.—*intrans.* درس خواندن dars khándan, کار کار کردن kár kardan, علم تحصيل کردن ‘ilm tahsíl kardan, بذل همت نمودن bazl-i-himmat nimúdan.—(*Where have you studied?*) شما کجا تحصيل کرديد shumá kujá tahsíl kardíd.

Stuff, *subs.* قماش qumásh (*pl.* اقمشه aqmishah), پارچه párchah, کرباس karbás, پلاس palás, ماده máddah, خميره khamírah, مايه máyah, حشو hashv.—(*Nonsense*) لغو laghv, بيهودگي bíhúdagí, جفنگ jafang, چرند charand, ياوه yávah.

Stuff, *verb trans.* آکندن ákandan, انپاشتن ampáshtan, چپانيدن chapánídan, طپانيدن tapánídan, آمودن ámúdan, پر کردن pur kardan, محشي ساختن mahshí sákhtan, ممتلي نمودن mumtalí nimúdan.—*intrans.* پر خوردن pur khurdan, زياد چپاندن ziyád chapándan, پي در پي قوت دادن pay-day-pay qút dádan.

Stuffing, *subs.* حشو hashv, آکندگي ákandagí, محشي mahshí.—(*For meat, &c.*) دولمه dúlmah, نمك زني namak-zaní, تمليح tamlíh.—(*Crowd*) هجوم hujúm, ازدحام izdihám.

Stultify, *verb,* تحميق نمودن tahmíb nimúdan, تسفيه کردن tasfíh kardan, نسبت جنون دادن nisbat-i-junún dádan, حکم بر سفاهت کردن hukm bar-safáhat kardan.

Stum, *subs.* شيره انگور shírah-i-angúr, عصير عنب 'asír-i-'inab, مي تازه mai-i-tázah, خمر جديد khamr-i-jadíd.

Stum, *verb,* تازه ساختن tázah sákhtan, با عصير جديد bá-'asír-i-jadíd ámíkhtan, با شيره تازه مخلوط آميختن bá-shírah-i-tázah makhlút sákhtan, تجديد تخمير کردن tajdíd-i-takhmír kardan.

Stumble, *subs.* عثرت 'asrat, لغزش laghzish, پا کوبي pá-kúbí, زلت zallat, زلق zalaq, سقوط suqút.—(*Blunder*) سهو sahv, غلت ghalat, خطا khatá.

Stumble, *verb trans.* (*Obstruct*) توقيف دادن tauqíf dádan, مانع سير آمدن máni'-i-sair ámadan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), لغزاندن laghzándan, قطع مرور نمودن qat'-i-murúr nimúdan, سکندري دادن sikandarí dádan.—(*Amaze*) حيران ساختن hairán sákhtan, پريشان نمودن parishán nimúdan, متعجب گردانيدن muta'ajjib gardánídan.—*intrans.* سکندري خوردن sikandarí khurdan, لغزيدن laghzídan, لخشيدن lakhshídan, رو رفتن rú raftan, سر سم رفتن sar-i-sum raftan, از پاي در آمدن az-páy dar-ámadan, زمين خوردن zamín khurdan, زلت نمودن zallat nimúdan, فرود آمدن furúd ámadan.—(*Err*) غلط کردن ghalat kardan, خطا کردن khatá kardan, سهو کردن sahv kardan, زلت نمودن zallat nimúdan, گمراه شدن gum-ráh shudan, وا رفتن vá-raftan.—(*Light on by chance*) اتفاقاً حلول کردن ittifáqan hulúl kardan, بي خبر وارد شدن bí-khabar várid shudan.

Stumbler, *subs.* لغزنده laghzandah, لخشنده lakhshandah, زلت ياب zallat-yáb, سکندري خور sikandarí-khur, رو رو rú-rau.

Stumbling-block, *subs.* سنگ تصادم sang-i-tasádum, سنگ مصادم sang-i-musádim, سنگ لغزش sang-i-laghzish, مايه رنج máyah-i-ranj, سبب زلت sabab-i-zallat.

Stumblingly, *adv.* بطور لغزش bi-taur-i-laghzish, از روي عثرت az-rúy-i-'asrat, بطريق زلت bi-taríq-i-zallat, خطا کنان khatá-kunán, سهو کنان sahv-kunán.

Stump, *subs.* کنده kundah, تنه tanah, بنه bunah, بيخ bíkh, قرمه qarmah, ساقه sáqah, منبر mimbar.—(*Limb*) بقيه عضو baqíyah-i-'azv, باقي مانده عضو báqí-mándah-i-'azv, ساق sáq, لنگ ling.—(*In cricket*) ترکه tarakah, چوب chúb.

Stump, *verb,* تيپا زدن típá zadan, مبارز طلبيدن mubáriz talabídan, شورانيدن shúránídan.—(*Cricket term*) چوب افکندن chúb afkandan.

Stump orator, *subs.* خطيب منبر khatíb-i-mimbar, منادي munádí, مبارز جو mubáriz-jú, انتخاب چي inti-kháb-chí.

Stump oratory, *subs.* نطق nutq, خطبه khutbah, دعوت da'vat, ندا nidá, اعلان i'lán.

Stumpy, *adj.* پر کنده pur-kundah, پر تنه pur-tanah, پر قرمه pur-qarmah, پر ساقه pur-sáqah.

Stun, *verb,* بي هوش کردن bí-húsh kardan, گيج کردن gíj kardan, مبهوت کردن mabhút kardan, دنگ ساختن ding sákhtan, مدهوش نمودن madhúsh nimúdan, مشوش ساختن mushavvash sákhtan, پريشان نمودن parishán nimúdan.—(*To be stunned*) از هوش رفتن az-húsh raftan, از خود رفتن az-khud raftan, بي هوش شدن bí-húsh shudan.

Stunt, *verb,* کوتاه نمودن kútah nimúdan, کل کردن kul kardan, از نشو و نما انداختن az-nushú va nimá andákhtan, کور کردن kúr kardan.

Stupe, *subs.* (*Medical term*) مکماد makmád, آلت تهبيل álat-i-tahbíl, پارچه تسخين párchah-i-taskhín.

Stupe, *verb,* تکميد کردن takmíd kardan, آب گرم زدن áb-i-garm zadan, تهبيل نمودن tahbíl nimúdan, باب گرم bi-áb-i-garm shustan, تسخين کردن taskhín kardan.

Stupefaction, *subs.* دمبستگي dam-bastagí, بيهوشي bí-húshí, تحير tahayyur, حيرت hairat, اندهال indihál, اندهاش indihásh, سر گيچک sar-gíchak, دهشت dah-shat, سر آسيمگي sar-ásímagí.

Stupefactive, *adj.* مدهش mudhish, محير muhayyir, بيهوش نما bí-húsh-nimá, مبهوت ساز mabhút-sáz, گيچ ساز gích-sáz.

Stupefied, *adj.* سر آسيمه sar-ásímah, دمبسته dam-bas-tah, متحير mutahayyir, مدهوش madhúsh, متغير mu-taghayyir, مبهوت mabhút, دنگ ding, بيهوش bí-húsh, گيچ gích, مندهل mundahil, مندهش munda-hish.

Stupefier, *subs.* بيهوش ساز bí-húsh-sáz, خرف ساز khirif-sáz, دهشت انگيز dahshat-angíz, حيرت آور hairat-ávar, گيچ نما gích-nimá, مبهوت کن mabhút-kun.

Stupefy, *verb,* سرآ سيمه ساختن sar-ásímah sákhtan, مدهوش گردانيدن madhúsh gardánídan, مبهوت کردن mabhút kardan, متحير ساختن mutahayyir sákhtan, بي شعور نمودن bí-shu'úr nimúdan, بي حس گردانيدن bí-hiss gardánídan.

Stupendous, *adj.* عجيب 'ajíb, غريب gharíb, حيرت انگيز hairat-angíz, سهمناک sahim-nák, هيبت فزا haibat-fazá, با عظمت bá-'azamat, شگفت آور shigift-ávar, بزرگ buzurg.

Stupendously, *adv.* با عجب bá-'ajab, غريبانه gharíb-ánah, بشگفت bi-shigift.

Stupendousness, *subs.* غرابت gharábat, شگفت

آوري shigift-ávarí, حيرت انگيزي hairat-angízí, هيبت فزائي haibat-fazá,í, مهمناكي sahim-nákí, عظمت 'aza-mat, بزرگي buzurgí.

Stupid, *adj.* كند راٴي kund-räí, كودن kaudan, احمق ahmaq, سفيه safíh, ابله ablah, غابي ghábí, خيره khí-rah, كند ذهن kund-zihn, بليد balíd, پخك pakht, خرف khirif, بي فكر bí-fikr, بيوقوف bí-vuqúf, بي مغز bí-maghz, خام khám, بي عقل bí-'aql, خل دمنك khul-damank, بيمعني bí-ma'ní (this latter applies only to things).

Stupidity, *subs.* حماقت himáqat, بلاهت baláhat, عدم عقل 'adam-i-'aql, بي عقلي bí-'aqlí, خريت kharríyat, سفاهت safáhat, غباوت ghabávat, بلادت baládat, كند ذهني kund-zihní.

Stupidly, *adv.* احمقانه ahmaqánah, سفيهانه safíhánah, بليدانه balídánah, از روي ناداني az-rúy-i-ná-dání, از روي نا فهمي az-rúy-i-ná-fahmí.

Stupor, *subs.* بي هوشي bí-húshí, غش ghash, ضعف za'f, ستوه sutúh, خرافت khiráfat, بي حسي bí-hissí, بي شعوري bí-shu'úrí, حيرت hairat, اندهاش indi-hásh.

Stuprate, *verb*, بي عصمت كردن bí-'ismat kardan, بكارت بردن bikárat burdan, مفتضح ساختن muftazih sákhtan, بي سيرت كردن bí-sairat kardan, بزور گائيدن bi-zúr gá,ídan.

Stupration, *subs.* بكارت بري bikárat-burí, فسق ورزي fisq-varzí, مفتضح سازي muftazih-sází, بي سيرت كني bí-sairat-kuní, زور گائي zúr-gá,í.

Sturdily, *adv.* سطبرانه sitabránah, شجيعانه shují'ánah, نيرو مندانه nírú-mandánah, جسورانه jasúránah, بي باكانه bí-bákánah.

Sturdiness, *subs.* سطبري sitabrí, تنومندي tanú-mandí, شجاعت shujá'at, دليري dilírí, نيرو مندي nírú-mandí, جسارت jasárat, بي باكي bí-bákí.

Sturdy, *adj.* سطبر sitabr, تنومند tanúmand, شجيع shají', دلير dilír, جسور jasúr, بي باك bí-bák.

Sturgeon (*Accipenser huso*), *subs.* سگ ماهي sag-máhí, مرسين marsín.

Sturnus vulgaris (*Starling*), *subs.* سار sár, سوران súrán, گاو نسك gav-nisk, زرزن zurzun.

Stutter, *subs.* لكنت luknat, گنگي gungí, زبان گيري zabán-gírí, تي تي tá-tá.

Stutter, *verb*, تي تي كردن tá-tá kardan, سر زبان حرف زدن sar-i-zabán harf zadan, گنگ بازي در آوردن gung-bází dar-ávardan, الكن شدن alkan shudan, لكنت كردن luknat kardan, گير كردن gír kardan.

Stutterer, *subs.* الكن گو alkan-gú, لكنت كن luknat kun, لكنت دار luknat-dár, گنگ gung, الكن alkan, زبان گير zabán-gír, سر زبان حرف زن sar-i-zabán harf-zan, تي تي كن tá-tá-kun.

Sty, *subs.* گراز دان guráz-dán, طويله خوك tavílah-i-khúg.—(*In eye*) سنده سلام sindah-salám.—(*Place of debauchery*) قحبه خانه qahbah-khánah, دار الفسق dáru 'l-fisq, جنده خانه jindah-khánah (*vulg.*).

Sty, *verb*, در گراز دان كردن dar-guráz-dán kardan, بند كردن band kardan, جا كردن já kardan, طويله كردن tavílah kardan.

Stygian, *adj.* (*Infernal*) جهنمي jahannamí, دوزخي dúzakhí, جحيمي jahímí.—(*Dark*) سياه siyáh, مظلم muzlim, تيره tírah, تار tár.

Style, *subs.* (*In composing*) اصطلاح istiláh, عبارت 'ibá-rat, انشا inshá, نسق nasq, سياق siyáq, طرز كتابت tarz-i-kitábat.—(*Manner*) طور taur (*pl.* اطوار atvár), طرح tarah, وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), طريق taríq, منوال minvál, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), وتيره vatí-rah, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), روش ravish, طرز tarz, راه ráh, سبيل sabíl, سلوك sulúk, دستور dastúr, گونه gúnah, شيوه shívah, قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), داٴب däb, صورت súrat.—(*In the Persian style*) بسبك ايراني bi-sabk-i-írání.—(*For engraving*) سوزن súzan, قلم qalam, ميل míl.—(*Pin of a dial*) عقربك 'aqrabak, ابره ibrah (*pl.* ابرات ibarát).

Style, *verb*, ناميدن námídan, دادن *or* نام گذاردن nám guzárdan *or* dádan, اسم نهادن ism nihádan, ملقب mulaqqab sákhtan, مسمي نمودن musammá nimúdan, خواندن khándan.

Stylet, *subs.* گزلك gazalak, خنجر khanjar, كارد kárd.

Stylish, *adj.* به موجب قاعده bi-mújib-i-qá'idah, عادي 'ádí, رسمي rasmí, قانوني qánúní, داٴبي däbí, متداول mutadávil.

Stylishly, *adv.* حسب معتاد hasb-i-mu'tád, بر وفق عادت bar-vifq-i-'ádat, بر نهج قانون bar-nahj-i-qánún, مطابق سبك mutábiq-i-sabk.

Stylishness, *subs.* تداول tadávul, عاديت 'ádíyat, رسميت rasmíyat, داٴبيت däbíyat.

Stylography, *subs.* استنساخ istinsákh, استكتاب istik-táb, استخطاط istikhtát, استرسام istirsám.

Styptic, *subs. and adj.* (*Medical term*) خون بند كن khún-band-kun, مانع الدم máni'u 'd-dam, قابض qábiz.

Styrax (*Gum storax*), *subs.* اصطرك astarak, ميعه يابسه mí'ah-i-yábisah.

Styrax benzoin (*Gum benjamin*), *subs.* حسن لبه hasan-labah, حصي لبان hasí-lubán.

Styx, *subs.* رود خانه جهنم rúd-khánah-i-jahannam, نهر جحيم nahr-i-jahím.

Suable, *adj.* قابل مرافعه qábil-i-muráfa'ah, محاكمه بردار muhákamah-bardár, دعوي پذير da'vá-pazír.

Suasible, *adj.* ترغيب پذير targhíb-pazír, تحريك بردار

tahrík-bardár, اغرا یاب ighrá-yáb, میال mayyál, حنیف haníf.

Suasion, *subs.* ترغیب targhíb, تحریك tahrík, اغرا ighrá, تشویق tashvíq, تحنیف tahníf.

Suasive, *adj* مرغب muraghghib, مشوق mushavviq, مغري mughrí, محرك muharrik, باعث bá'is, موجب mújib, میل ده mail-dih, محنف muhannif.

Suasory, *adj.* مقنع muqanni', مسکت muskit, رغبت افزا raghbat-afzá, الزام بخش ilzám-bakhsh, مائل ساز máïl-sáz.

Suaviloquy, *subs.* شیرین زباني shírín-zabání, شیرین کلامي shírín-kalámí, خوش ادائي khush-adá'í, لطافت عبارت latáfat-i-'ibárat.

Suavity, *subs.* ملایمت muláyamat, حلم hilm, لطف lutf, ظرافت zaráfat, خوش خوئي khush-khú'í, ملاطفت mulátafat, شیرین مزاجي shírín-mizájí.

Sub-acid, *adj.* ترش شیرین turush-shírín, میخوش maikhush.

Sub-acrid, *adj.* کم تندي kam-tundí, کم حدت kam-hiddat, کم دبشیت kam-dibshíyat.

Sub-action, *subs.* در هم کوبي dar-ham-kúbí, در هم زني dar-ham-zaní, در هم آمیزي dar-ham-ámízí, تخلیط takhlít.

Sub-aerial, *adj.* زیز هواي zír-i-haváí, زیر آسماني zír-i-ásmání, زیر فلکي zír-i-falakí.

Subaltern, *subs.* منصب دار کوچك mansab-dár-i-kúchik, مأمور کوچك mámúr-i-kúchik.—*adj.* منقاد munqád, فرمان بردار farmán-bardar, زیر دست zír-dast, تابع tábi', مطیع mutí'.

Subalternate, *adj.* متتابع mutatábi', متوالي mutaválí, مترادف mutarádif, متعاقب muta'áqib.

Subaqueous, *adj.* زیر آبي zír-i-'ábí, زیر دریاي zír-i-daryáí.

Subastral, *adj.* زیر ستاره zír-i-sitárah, زیر افلاکي zír-i-aflákí, زمیني zamíní.

Sub-astringent, *adj.* قابض ملین qábiz-i-mulayyan, قابض خفیف qábiz-i-khafíf.

Sub-audition, *subs.* اشارت فهمي ishárat-fahmí, کنایت داني kináyat-dání, نا گفته شنوي ná-guftah-shinaví.

Sub-base, *subs.* (*Musical term*) صدائي کلفت ارغنون sidá'í-i-kuluft-i-arghanún.

Sub-basement, *subs.* پایه گاه páyah-gáh, اساس asás, محل اساس mahall-i-asás, ته کار tah-i-kár, شالوده shálúdah, قاعده qá'idah.

Subboras sodæ (*Borax*), *subs.* بورق búraq, بوراق búráq, تنکال tankál.

Sub-carbonas plumbi (*Carbonate of lead, or Flake white*), *subs.* سفیداب شیخ safíd-áb-i-shaikh.

Sub-committee, *subs.* وکالت صغري vikálat-i-sughrá, مجلس وکلاء کوچك majlis-i-vukalá-i-kúchik, مجلس نیابت majlis-i-niyábat.

Sub-contract, *subs.* شرط نامه ثاني shart-námah-i-sání, عقد نامه دویم 'aqd-námah-i-dúyum, مستند ثاني mustanad-i-sání.

Sub-contractor, *subs.* شرطنامه دار shart-námah-dár, عقد نامه دار 'aqd-námah-dár, مستمسك دار mustamsik-dár.

Sub-deacon, *subs.* خادم کوچك کلیسا khádim-i-kúchik-i-kalísiyá, قسیس چه qissís-chah.

Subdivide, *verb,* تقسیم نمودن ثانیاً sániyan taqsím nimúdan, باز قسمت کردن báz qismat kardan, تقسیم اقسام نمودن taqsím-i-iqsám nimúdan.—(*This book is subdivided into several parts*) این کتاب بر چند فصل مشتمل است ín kitáb bar-chand fasl mushtamil ast.

Sub-division, *subs.* شق shaqq (*pl.* شقوق shuqúq), قسمت ثانیه qismat-i-sániyah, تقسیم اقسام taqsím-i-iqsám.

Sub-dominant, *subs.* (*Musical term*) نغمه رابعه naghmah-i-rábi'ah, نوائي چارم navá'í-i-chárum.

Subduable, *adj.* مغلوب شو maghlúb-shau, تسخیر پذیر taskhír-pazír, شکست یاب shikast-yáb, مقهور گرد maqhúr-gard.

Subduct, *verb,* (*In arithmetic*) کم کردن kam kardan, کاستن kástan (*rt.* کاه káh).—(*Withdraw*) باز گرفتن báz giriftan, بس بردن bas burdan.

Subduction, *subs.* (*Arithmetic*) اخذ akhz, کم کني kam-kuní, کاست kást, تقلیل taqlíl, تنقیص tanqís.—(*Withdrawal*) باز گیر báz-gírí, پس بري pas-burí.

Subdue, *verb,* فتح کردن fath kardan, غلبه کردن ghalabah kardan, شکست دادن shikast dádan, ظفر یافتن zafar yáftan, گشادن gushádan, نصرت یافتن nusrat yáftan, فیروز شدن fírúz shudan, غالب آمدن ghálib ámadan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, مقهور داشتن maqhúr dáshtan, تسخیر کردن taskhír kardan, زیر دست ساختن zír-i-dast sákhtan, زیر حکم در آوردن zír-i-hukm dar-ávardan, تابع فرمان نمودن tábi'-i-farmán nimúdan.

Subduer, *subs.* مغلوب ساز maghlúb-sáz, مقهور دار maqhúr-dár, تسخیر کن taskhír-kun, ظفر یاب zafar-yáb, فاتح fátih, مستولي mustaulí, قاهر qáhir, قهار qahhár.

Suberic, *adj.* متعلق بچوب سر شیشه muta'alliq bi-chúb-i-sar-shíshah.

Subitaneous, *adj.* (*Sudden*) ناگهان nágahán, مفاجي mufájí, آزف ázaf, آ بي خبر bí-khabar-á.—(*Quick*) سریع surí', آ جلد jald-á, زود رس zúd-ras, شتابنده shitábandah.

Subjacent, *adj.* زیرین zírín, تحتاني tahtání, سافل sáfil, سفلي suflá.

Subject, *subs.* رعيت ra'íyat (*pl.* رعايا ri'áyá), تبيع tabí' (*pl.* تباع tibá' *and* تبائع tibáï'), فرمانبردار farmán-bardár, تحفه كش tuhfah-kash.—(*Foreign subjects*) تبعه اجنبيه taba'ah-i-ajnabíyah.—(*Topic*) معني ma'ní, مبحث mabhas, باب báb, موضوع mauzú', حجت hujjat, مدعيٰ به mudda'á bihi, ماده máddah, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib).—(*Purport*) مطلب matlab, مضمون mazmún, معني ma'ní.—(*Of a predicate or proposition*) مقدم muqaddam, مبتدا mubtadá, موضوع mauzú', محكوم عليه mahkúm-'alaihi.—(*Subject and predicate*) مبتدا و خبر mubtadá va khabar, موضوع و محمول mauzú' va mahmúl.—(*On the subject of*) در باب dar-báb, در باره dar-bárah, نسبت به nisbat-bi, از az, در حق dar-haqq, در خصوص dar-khusús.—(*To be on the subject*) بر سر مطلب شدن bar-sar-i-matlab shudan.—(*He is a bad subject*) حريف بدي امست ha-ríf-i-badí ast, مرد رند است mard-i-rind ast.—*adj.* (*Obedient*) تابع tábi', زير دست zír-dast, باج گذار báj-guzár, خراج ده khiráj-dih.—(*Liable to*) مستوجب mustaujib, متحمل mutahammil, سزاوار sizávár, معرض mu'arraz.—(*Subject to mistake*) معرض سهو و نسيان mu'arraz-i-sahv-va nisyán.

Subject, *verb,* فتح كردن fat,h kardan, غلبه كردن galabah kardan, شكست دادن shikast dádan, ظفر يافتن zafar yáftan, گشادن gushádan, نصرت يافتن nusrat yáftan, فيروز شدن fírúz shudan, غالب آمدن ghálib ámadan, مسخر نمودن musakhkhar nimúdan, تسخير كردن taskhír kardan, تحت امر در آوردن taht-i-amr dar-ávardan, زير فرمان داشتن zír-i-farmán dáshtan, تابع ساختن tábi' sákhtan.—(*To subject oneself*) مطيع شدن mutí' shudan, باطاعت آمدن bi-itá'at ámadan, فرمان بردار شدن farmán-bardár shudan.

Subjection, *subs.* اطاعت itá'at, فرمان برداري farmán-bardárí, انقياد inqiyád, خضوع khuzú', خشوع khushú' ابتهال ibtihál, وضاعت vazá'at, تواضع tavázu', ضراعت zará'at, تسليم taslím, اسلام islám, تسخير taskhír, مطيع سازي mutí'-sází.

Subjective, *adj.* فاعلي fá'ilí, خيالي khiyálí, ظني zanní, ذهني zihní, موضوعي mauzú'í, عقلي 'aqlí, ادراكي idrákí, شعوري shu'úrí.

Subjectively, *adv.* بطور فاعليت bi-taur-i-fá'ilíyat, موضوعانه mauzú'ánah, معنويانه ma'navíyánah, بطريق عقل bi-taríq-i-'aql, ذهناً zihnan, نسبت به ادراك nisbat-bi-idrák, توهماً tavahhuman, خيالاً khiyálan.

Subjectiveness, *subs.* فاعليت fá'ilíyat, خياليت khiyálíyat, ظنيت zanníyat, ذهنيت zihníyat, موضوعيت mauzú'íyat, توهميت tavahhumíyat.

Subjoin, *verb,* اضافه كردن izáfah kardan, الحاق كردن ilháq kardan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), زياد ziyád kardan, ضم نمودن zamm nimúdan, انضمام inzimám dádan.

Subjugate, *verb,* فتح كردن fat,h kardan, غلبه كردن ghalabah kardan, شكست دادن shikast dádan, ظفر يافتن zafar yáftan, گشادن gushádan, نصرت يافتن nusrat yáftan, فيروز شدن fírúz shudan, غالب آمدن ghálib ámadan, تابع كردن tábi' kardan, مطيع ساختن mutí' sákhtan, منقاد گردانيدن munqád gardánídan, مسخر ساختن musakhkhar sákhtan.

Subjugation, *subs.* ظفر zafar, فيروز fírúz, غلبه ghalabah, فتح fat,h, شكست shikast, تسخير taskhír, مطيع سازي mutí'-sází, منقاد گرداني munqád-gardání, تابع سازي tábi'-sází, تقييدي taqyídí, اشتراطي ishtirátí.

Subjunctive, *adj.* (*Grammatical term*) فعل مشروط fi'l-i-mashrút, فعل مقيد fi'l-i-muqayyad, فعل مظنون fi'l-i-maznún, فعل مشكوك fi'l-i-mashkúk.

Sublation, *subs.* حمل haml, نقل naql, اذهاب izháb, ازاله izálah, ازاحه izáhah, دفع daf'.

Sub-lieutenant, *subs.* سر هنگ كوچك sar-hang-i-kúchik, سر كرده كوچك sar-kardah-i-kúchik, زير دست سر هنگ zír-dast-i-sar-hang.

Sublimable, *adj.* تصفيه پذير tasfiyah-pazír, تزكيت پاب tazkiyat-yáb, قابل تصعيد qábil-i-tas'íd, رفعت پذير rif'at-pazír.

Sublimableness, *subs.* تصفيه پذيري tasfiyah-pazírí, تزكيت يابي tazkiyat-yábí, قابليت تصعيد qábilíyat-i-tas'íd, رفعت پذيري rif'at-pazírí.

Sublimate, *subs.* مصفيٰ musaffá, خلاصه khulásah, سلاله sulálah, جوهر jauhar, خالصه khálisah.—*adj.* تصفيت يافته tasfiyat-yáftah, پاك شده pák-shudah, مصفيٰ musaffá, خالص شده khális-shudah.

Sublimate, *verb,* تصفيه كردن tasfiyah kardan, خالص ساختن khális sákhtan, تصعيد كردن tas'íd kardan, پاك نمودن pák nimúdan, متصاعد نمودن mutasá'id nimúdan.—(*Exalt*) رفعت دادن rif'at dádan, استعلا بخشيدن isti'lá bakhshídan, بلند گردانيدن buland gardánídan, معلىٰ ساختن mu'allá sákhtan, مجد دادن majd dádan.

Sublimation, *subs.* تصعيد tas'íd, تصفيه tasfiyah, تزكيت tazkiyat, ترقيه tarqiyah, رفع raf', اعلا a'lá.

Sublime, *subs.* عبارت عاليه 'ibárat-i-'álíyah, ارتفاع irtifá', علو 'ulúv, شرافت sharáfat, سمو sumúv.—*adj.* رفيع rafí', عالي 'álí, علي 'alí, برين burín, بلند buland, علوي 'ilví, سامي sámí, صمد samd, معلىٰ mu'allá, والا válá, جليل jalíl.—(*The Sublime Porte*) آستان عاليشان ástán-i-'álí-shán, عتبه عليا 'atabah-i-'ulyá, سده سنيه suddah-i-saníyah.

Sublimely, *adv.* با جلالت bá-jalálat, بر وجه عالي bar-vajh-i-'álí, رفيانه rafí'ánah, ساميانه sámíyánah, جليلانه jalílánah.

Sublimeness, *subs.* علو 'ulúv, جلالت jalálat, رفعت

rif'at, بلندي bulandí, ارتفاع irtifá', سمو sumúv, شرافت sharáfat, برتري bartarí, علا 'alá, فضل fazl.

Sublimity, *subs.* علو 'ulúv, جلالت jalálat, رفعت rif'at, بلندي bulandí, ارتفاع irtifá', سمو sumúv, شرافت sharáfat, برتري bartarí, علا 'alá, فضل fazl.

Sublineation, *subs.* خط زير لفظ khatt-i-zír-i-lafz, خط زير سطر khatt-i-zír-i-satr, مد تحت اللفظ madd-i-tahtu 'l-lafz, مد تحت السطر madd-i-tahtu 's-satr.

Sub-lingual, *adj.* تحت اللسان tahtu 'l-lisán, زير زباني zír-i-zabání, زير لساني zír-i-lisání.

Sub-lunary, *adj.* زير قمري zír-i-qamarí, تحت القمر tahtu 'l-qamar, دنيوي dunyaví, پست past, زماني zamání.

Submarine, *adj.* تحت البحر tahtu 'l-bahr, زير درياي zír-i-daryáí, زير آبي zír-i-ábí.

Sub-mediant, *subs.* (*Musical term*) نغمه سادسه naghmah-i-sádisah, نغمه وسطي naghmah-vustá.

Submerge, *verb,* غرق نمودن gharaq nimúdan, زير آب كردن zír-i-áb kardan, منغمس ساختن munghamis sákhtan, در دريا فرو بردن dar-daryá furú burdan.

Submerged, *part.* غريق gharíq, منغمس munghamis, زير آب شده zír-i-áb-shudah, مغمور maghmúr.

Submersion, *subs.* غرق gharaq, زير آب فرو بري zír-i-áb-furú-burí, غمس ghams.

Sub-minister, *verb trans.* فراهم آوردن faráham ávardan, خدمت كردن khidmat kardan, امداد نمودن imdád nimúdan.—*intrans.* معنيد بودن ma'níd búdan, تبعيت كردن tab'íyat kardan, در خدمت بسر بردن dar-khidmat-bi-sar burdan, زير فرمان بودن zír-i-farmán búdan, تحت حكم در آمدن taht-i-hukm dar-ámadan.

Submission, *subs.* اطاعت itá'at, فرمان برداري farmán-bardárí, انقياد inqiyád, خضوع khuzú', خشوع khushú', ابتهال ibtihál, وضاعت vazá'at, تواضع tavázu', ضراعت zará'at, تسليم taslím, اسلام islám, فرو تني furú-taní, تعبد ta'abbud, بندگي bandagí, رضا razá, پستي pastí, تضرع tazarru', مطاوعت mutáva'at, حلم hilm, شكيبائي shikíbá,í.

Submissive, *adj.* مطيع mutí', متابع mutábi', متواضع mutavázi', فرمان بردار farmán-bardár, فرو تن furú-tan, مسلم muslim, حليم halím, شكيبا shikíbá, رضا مند razá-mand, منقاد munqád, متعبد muta'abbid.

Submissively, *adv.* باطاعت bi-itá'at, از روي انقياد az-rúy-i-inqiyád, بطريق تسليم bi-taríq-i-taslím, مسلمانه muslimánah, منقادانه munqádánah, متعبدانه muta-'abbidánah.

Submissiveness, *subs.* اطاعت itá'at, فرمانبرداري farmán-bardárí, اسلام islám, تسليم taslím, انقياد inqiyád, تعبد ta'abbud.

Submit, *verb,* مطيع شدن mutí' shudan, باطاعت آمدن bi-itá'at ámadan, فرمان بردار شدن farmán-bardár shudan, تعبد كردن ta'abbud kardan, انقياد نمودن inqiyád nimúdan, گردن نهادن gardan nihádan, تابع شدن tábi' shudan, حلقه بگوش شدن halqah-bi-gúsh shudan, گردن بربقه اطاعت در آوردن gardan bi-ribqah-i-itá'at dar-ávardan.—(*Represent*) عرض كردن 'arz kardan, معروض داشتن ma'rúz dáshtan, معمول كردن muhavval kardan, رجوع دادن rujú' dádan, مرجوع داشتن marjú' dáshtan.

Submultiple, *subs.* عدد مساوي 'adad-i-musáví, ضرب در ضرب zarb-dar-zarb.

Subnascent, *adj.* در زير نشو و نما كن dar-zír-nushú-va-nimá-kun.

Subordinacy, *subs.* زير دستي zír-dastí, تنزل tanazzul, پستي pastí, سافليت sáfilíyat, تذلل tazallul, كوچكي kúchikí, خدمت khidmat, فرمان برداري farmán-bar-dárí, چاكري chákarí, تابعيت táb'íyat.

Subordinate, *subs. and adj.* زير دست zír-dast, زير حكم zír-hukm, خايه بردار kháyah-bar-dár, كوچك kúchik, داني dání, مطيع mutí', منقاد munqád, فرمان بر farmán-bar, متابع mutábi'.

Subordinate, *verb,* زير دست ساختن zír-dast sákhtan, تحت حكم در آوردن taht-i-hukm dar-ávardan. در درجه پست نهادن dar-darajah-i-past nihádan, مرتبه پست دادن martabah-i-past dádan.

Subordinately, *adv.* متابعانه mutábi'ánah, بطور زير دستي bi-taur-i-zír-dastí, بطريق كوچكي bi-taríq-i-kúchikí, در درجه پست dar-darajah-i-past, بر سبيل تنزل bar-sabíl-i-tanazzul, متنزلانه mutanazzilánah.

Subordination, *subs.* زير دستي zír-dastí, تنزل tanaz-zul, پستي pastí, سافليت sáfilíyat, تذلل tazallul, كوچكي kúchikí, خدمت khidmat, فرمان برداري farmán-bardárí, چاكري chákarí, تابعيت táb'íyat.

Suborn, *verb,* تحريص كردن tahrís kardan, سازش كردن sázish kardan, آموختن ámúkhtan (*rt.* آموز ámúz), تحصيل نمودن tahsíl nimúdan, دل بدست آوردن dil-bi-dast ávardan, با خود كردن bá-khud kardan. اغرا نمودن ighrá nimúdan, اغوا كردن ighvá kardan. ترغيب نمودن targhíb nimúdan, تطميع كردن tatmí' kardan, بر انگيختن bar-angíkhtan, دم ديدن dam dídan, لقمه در گلو انداختن luqmah dar gulú andákhtan.—(*With reference to oath*) بسوگند وا داشتن bi-saugand vá-dáshtan, شاهد زور درست كردن sháhid-i-zúr durust kardan, رشوت دادن rishvat dádan, طرف خود نمودن taraf-i-khud nimúdan.

Subornation, *subs.* رشوه دهي rishvah-dihí. دم بيني dam-bíní, تحريص tahrís, تطميع tatmí', اغرا ighrá, اغوا ighvá.

Suborner, *subs.* رشوه ده rishvah-dih, دم بين dam-bín, تحريص كن tahrís-kun, تطميع نما tatmí'-nimá, مغوي mughví.

Sub-oval, *adj.* بيضي مانند baizí-mánand, شبيه ببيضه shabíh-bi-baizah.

Subpœna, *subs.* (*Legal term*) احضار شهود ihzár-i-shuhúd, طلب گواهي talab-i-gaváhí, استشهاد نامه istishhád-námah.

Subpœna, *verb*, (*Legal term*) احضار نمودن ihzár nimúdan, طلب شهادت كردن talab-i-shahádat kardan, بمحكمه خواندن bi-mahkumah khándan, استشهاد نمودن istishhád nimúdan.

Sub-rector, *subs.* نائب حاكم náïb-i-hákim, نائب كشيش náïb-i-kashísh, خليفه khalífah, جا نشين já-nishín.

Subrogation, *subs.* (*Legal term*) توكيل taukíl, تبديل tabdíl, تعويض ta'víz, استبدال istibdál, استخلاف istikhláf.

Sub rosa, *adverbial expression*, در خفا dar-khafá, محرمانه mahramánah, زير جلكي zír-i-julkí, به پنهاني bi-panhání.

Sub-salt, *subs.* (*Chemical term*) نمك پست namak-i-past, نمك namak, ملح milh.

Subscribe, *verb*, زير نوشتن zír nivishtan, صحه گذاشتن sihhah guzáshtan, امضا داشتن imzá dáshtan, اسم نوشتن ism nivishtan.—(*As money*) اعانه نمودن i'ánah nimúdan, توزيع نمودن tauzí' nimúdan, تفريق نمودن tafríq nimúdan, تقسيم كردن taqsím kardan, دست گيري كردن dast-gírí kardan.—(*Consent*) قبول كردن qabúl kardan, تكفل نمودن takafful nimúdan, قول دادن qaul dádan, راضي شدن rází shudan, بر خود گرفتن bar-khud giriftan.

Subscriber, *subs.* اسم نويسنده ism-nivísandah, امضا دارنده imzá-dárandah, صحه گذارنده sihhah-guzárandah.—(*Of money*) اعانه دهنده i'ánah-dihandah, كمك ده kumak-dih, دست گير dast-gír.

Subscription, *subs.* (*Quota*) تقسيم taqsím, حصه hissah, بهره bahrah.—(*Signature*) دست خط dast-khatt, امضا imzá, نشان nishán, طغرا tughrá, اسم نويسي ism-nivísí, امضا داري imzá-dárí, صحه گذاري sihhah-guzárí.—(*Subscription list*) دفتر اعانه daftar-i-i'ánah.—(*Of money*) اعانه i'ánah, كمك دهي kumak-dihí, توزيع tauzí', دستگيري dást-gírí.—(*Yearly subscription*) وجوه سنويه vujúh-i-sanavíyah, وجوه ساليانه vujúh-i-sálíyánah.—(*By subscription*) به طور تقسيم bi-taur-i-taqsím, بطور توزيع bi-taur-i-tauzí'.

Sub-section, *subs.* فصل fasl (*pl.* فصول fusúl), قسمت qismat, بخش bakhsh.

Subsequence, *subs.* تعاقب ta'áqub, تتابع tatábu', توالي taválí, ترادف tarádif, پي در آئي pay-dar-á,í.

Subsequent, *adj.* وا پسين vá-pasín, بعدي ba'dí, متعاقب muta'áqib, تالي tálí, ثاني sání, رديف radíf, آينده áyandah.

Subsequently, *adv.* بعد از آن ba'd-az-án, من بعد min-ba'd, از آن پس az-án-pas, بعده ba'dahu, متعاقباً muta'áqiban, در ثاني dar-sání, ثانياً sániyan, تالياً tálíyan, در آينده dar-áyandah.

Subserve, *verb*, معين بودن mu'ín búdan, خدمت كردن khidmat kardan, آلت كار شدن álat-i-kár shudan, تقويت taqviyat kardan, دستياري نمودن dast-yárí nimúdan.

Subserviency, *subs.* اطاعت itá'at, فرمان برداري farmán-bardárí, انقياد inqiyád, خضوع khuzú', خشوع khushú', ابتهال ibtihál, وضاعت vazá'at, تواضع tavázu', زراعت zará'at, تسليم taslím, فائده fáïdah, كمك kumak, خدمت khidmat, دستياري dast-yárí, آلتيت álatíyat.

Subservient, *adj.* متابع mutábi', متعلق muta'alliq, منوط بر manút-bar, زير حكم zír-i-hukm, مطيع mutí', معين mu'ín, تابع tábi', مفيد mufíd, نافع náfi', دست يار dast-yár, كمك kumak.

Subserviently, *adv.* معينانه mu'ínánah, بطريق آلت bi-taríq-i-álat, نافعانه náfi'ánah, متابعانه mutábi'ánah, در تبع dar-tab'.

Subside, *verb*, فرو رفتن furú raftan *or* نشستن nishastan, خوابيدن khábídan, ته نشستن tah nishastan, آرام گرفتن árám giriftan, قرار يافتن qarár yáftan, ولوج كردن vulúj kardan.

Subsidence, *subs.* نشست nishast, فرو رفتگي furú-raftagí, ته نشيني tah-nishíní, قرار يابي qarár-yábí, آرام گيري árám-gírí, انقطاع inqitá', سقوط suqút, ولوج vulúj.

Subsidiary, *subs. and adj.* معاونتي mu'ávanatí, معاون mu'ávin, معين mu'ín, دستگير dast-gír, مؤيد müayyid, كمك kumak, كمك حال kumak-hál.

Subsidize, *verb*, معاونت دادن mu'ávanat dádan, اعانت كردن i'ánat kardan, معين ساختن mu'ín sákhtan, اجير گرفتن ajír giriftan, با خود نمودن bá-khud nimúdan.

Subsidy, *subs.* وجه معاونت vajh-i-mu'ávanat, رشوه rishvah, باج خدمت báj-i-khidmat, هديه استعانت hadíyah-i-isti'ánat.

Subsign, *verb*, زير امضا داشتن zír imzá dáshtan, پائين پá,ín nishán kardan, زير نوشتن zír nivishtan, زير صحه گذاشتن zír sihhah guzáshtan.

Sub silentio, (*Latin adverbial expression=in silence*) بسكونت bi-sukúnat, ساكتانه sákitánah, بخاموشي bi-khámúshí, خاموشانه khámúshánah, بصمت bi-sumt.

Subsist, *verb trans.* رزق دادن rizq dádan, پروردن parvardan, پرورش نمودن parvarish nimúdan, خوراك دادن khurák dádan, اطعام نمودن it'ám nimúdan.—*intrans.* زيستن zístan, زنده بودن zindah búdan, زندگي نمودن zindagí nimúdan, معيشت كردن ma'íshat kardan, پرورش يافتن parvarish yáftan, مزروق شدن mazrúq

shudan, قوام گرفتن qavám giriftan, حفظ وجود کردن hifz-i-vujúd kardan, قوت یافتن qúvat yáftan.

Subsistence, *subs.* وجه گذران vajh-i-guzrán, مدد معاش madad-i-ma'ásh, روزي rúzí, زندگاني zindagání, گذران guzrán, معيشت ma'íshat, قوت qúvat (*pl.* اقوات aqvát), رزق rizq, طعام ta'ám, خوراك khurák. —(*A bare subsistence*) رمق ramiq, سد رمق sadd-i-ramiq.—(*Life*) حيات hayát, زندگي zindagí, قوام qavám, وجود vujúd, هستي hastí.

Subsistent, *adj.* قوام دار qavám-dár, موجود maujúd, هست hast, هستي مند hastí-mand, باقي báqí, دائم dáïm.

Subsoil, *subs.* فرش خاك farsh-i-khák, گل رس gil-i-russ, ثرى گاه sará-gáh, خاكدان khák-dán, ته خاك tah-i-khák.

Subsoil, *verb,* تا به ته شيار كردن tá-bi-tah shiyár kardan, عميق خويش نمودن 'amíq khísh nimúdan, گود كندن gúd kandan, تا بگل رس رساندن tá-bi-gil-i-russ rasándan.

Sub-species, *subs.* تقسيم نوع taqsím-i-nau', نوع النوع nau'u 'n-nau', قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), بخش bakhsh.

Substance, *subs.* (*Essential part*) اصل asl (*pl.* اصول usúl), مايه máyah, خلاصه khulásah, كنه kunah, مضغه muzghah, حقيقت haqíqat.—(*In contradistinction to quality*) جوهر jauhar, ذات zát.—(*Of a letter, &c.*) مآل ma,ál, مطلب matlab.—(*Material*) ماده máddah, جسم jism (*pl.* اجسام ajsám), جرم jirm (*pl.* جرم jurum), جسميت jismíyat. — (*Property*) مال mál, تنخواه tankháh, متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), ما يملك má-yumlik, هستي hastí.—(*This cloth has no substance*) اين پارچه جسميت ندارد ín párchah jismíyat na-dárad.—(*He is a man of substance*) مرد متموليست mard-i-mutamavvilí 'st.

Substantial, *adj.* جوهري jauharí, جسيم jasím, قابليت دار qábilíyat-dár, حقيقي haqíqí.—(*As cloth*) خوش قماش khush-qumásh, ثابت sábit, رصين rasín.

Substantiality, *subs.* تجسم tajassum, جسمانيت jismáníyat, جوهر jauhar, حقيقت haqíqat, قابليت qábilíyat, ماديت máddíyat.—(*Of cloth*) جسميت jismíyat, ثابتيت sábitíyat, رصانت rasánat.

Substantially, *adv.* در واقع dar-váqi', الحق al-haqq, في الحقيقت fi 'l-haqíqat, در حقيقت dar-haqíqat, حقيقتاً haqíqatan, مادتاً máddatan, جوهراً jauharan, اصلاً aslan.

Substantialness, *subs.* جسميت jismíyat, جوهريت jauharíyat, ماديت máddíyat, حقيقت haqíqat, استواري ustuvárí, ثبات sabát, جرميت jirmíyat.

Substantials, *subs.* مواد mavádd, حقائق haqáïq, اصول usúl, اسطقسات ustuqussát.

Substantiate, *verb,* اثبات نمودن isbát nimúdan, بر قرار نمودن bar-qarár nimúdan, محقق گردانيدن muhaqqaq gardánídan, وجود بخشيدن vujúd bakhshídan, پا بر جا نمودن pá-bar-já nimúdan, بجا آوردن bi-já ávardan.

Substantive, *subs.* (*Noun*) اسم ذات ism-i-zát, اسم جنس ism-i-jins, اسم ism.—*adj.* قائم qáïm, وجود دار vujúd-dár, حقيقت مند haqíqat-mand, ثابت sábit, هسته ناك hastah-nák, محقق muhaqqaq, واقعي váqi'í.

Substantively, *adv.* در حقيقت dar-haqíqat, جوهراً jauharan, اسماً isman.

Substitute, *subs.* عوضي 'avazí *or* 'ivazí, بديل badíl, بدل badal, مبادل mubádil, قائم مقام qáïm-maqám, وكيل vakíl, جا نشين já-nishín, نائب náïb, خليفه khalífah.

Substitute, *verb,* عوض كردن 'ivaz kardan, تبديل كردن tabdíl kardan, مبدل ساختن mubaddal sákhtan, به جا گذاشتن bi-já guzáshtan, در عوض قرار دادن dar-'ivaz qarár dádan, بدل نمودن badal nimúdan, ابدال كردن ibdál kardan, قائم مقام ساختن qáïm-maqám sákhtan, تبدل نمودن tabaddul nimúdan, اخلاف نمودن ikhláf nimúdan.

Substitution, *subs.* تبديل tabdíl, مبادله mubádalah, ابدال ibdál, استبدال istibdál, عوض 'ivaz, تعويض ta'víz, تحويل tahvíl.

Substitutional, *adj.* عوضي 'ivazí, تعويضي ta'vízí, تبديلي tabdílí, استبدالي istibdálí.

Substratum, *subs.* طبقه tabaqah, لخت lukht, تخته takhtah, مرتبه martabah, فرش farsh.

Substruction, *subs.* بنائي زيرين biná,í-i-zírín, مبنا mabná, اساس asás, پايه páyah, سند sanad, تكيه takyah.

Sub-stylar, *adj.* زير ميلي zír-i-mílí, زير مساري zír-i-mismárí, نصبگاهي nasb-gáhí.

Sub-style, *subs.* زير مسمار zír-i-mismár, صفحه safhah, سطح زمينه sat,h-i-zamínah, نصبگاه nasb-gáh.

Subsultive, *adj.* جهنده jihandah, جهان jihán, طغار taghghár, رقاص raqqás, متحرك mutaharrik. و جست خيز كن jast-u-khíz-kun.

Subtend, *verb,* زير واقع شدن zír váqi' shudan, زير جا گرفتن zír já giriftan, مقابل واقع شدن muqábil váqi' shudan, مخالف بودن mukhálif búdan.

Subtense, *subs.* خط طاق khatt-i-táq, دهنه dahanah, حد hadd (*pl.* حدود hudúd).

Subterfluent, *adj.* جاري در زير járí-dar-zír, زير رونده zír-ravandah, در تحت رو dar-taht-rau.

Subterfuge, *subs.* بهانه bahánah, فريب firíb, حيله hílah, طفره tafrah, مكر makr, دغل daghal, دغا daghá.

Subterraneous, *adj.* زير زميني zír-zamíní, تحت الارضي tahtu 'l-arzí.—(*Subterranean vault or apartment*)

سردابه sardábah, زير زمين zír-zamín, ته خانه tah-khánah.

Subtile, *adj.* زرنگ zaring, زيرك zírak, چابك chábuk, چست chust, دقيق daqíq, رقيق raqíq, تيز tíz, باريك bárík, هوشمند húsh-mand, عقلمند 'aql-mand, محتال muhtál, عيار 'ayyár, نكته شناس nuktah-shinás, لطيف latíf, تيز هوش tíz-húsh, ناقلا ná-qulá.

Subtilization, *subs.* تلطيف taltíf, ترقيق tarqíq, تصعيد tas'íd, تدقيق tadqíq, تكرير takrír.

Subtilize, *verb,* تلطيف نمودن taltíf nimúdan, ترقيق كردن tarqíq kardan, تدقيق كردن tadqíq kardan, دقيق گردانيدن daqíq gardánídan, باريك ساختن bárík sákhtan.

Subtilty, *subs.* نكته nuktah, دقيقه daqíqah, دقت diqqat, رقت riqqat, فطانت fatánat, باريكي bárikí, مهارات mahárát, زرنگي zaringí, زيركي zírakí, چابكي chábukí, چستي chustí, چالاكي chálákí, عياري 'ayyárí, ناقلائي náqulái, باريك بيني bárík-bíní.

Subtle, *adj.* مكار makkár, حيله ور hílah-var, حيله باز hílah-báz, حيله گر hílah-gar, عيار 'ayyár, ناقلا ná-qulá, نا پاك ná-pák.

Subtlety, *subs.* حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, حيله گري hílah-garí, ناقلائي náqulá,í, عياري 'ayyárí, مكر makr, نيرنگ nírang.

Subtly, *adv.* عيارانه 'ayyáránah, محتالانه muhtálánah, بطرز حيله گري bi-tarz-i-hílah-garí, بطور نا پاكي bi-taur-i-ná-pákí.

Subtract, *verb,* (*Generally*) كم كردن kam kardan, اسقاط كردن isqát kardan, دور كردن dúr kardan, كاستن kástan (*rt.* كاه káh), كاهش نمودن káhish nimúdan, بريدن burídan.—(*In arithmetic*) تفريق نمودن tafríq nimúdan, منها كردن minhá kardan, وضع كردن vaz' kardan.

Subtracter, *subs.* كم كننده kam-kunandah, اسقاط كن isqát-kun, دور كن dúr-kun.—(*Arithmetical term*) تفريق نماينده tafríq-nimáyandah, منها كننده minhá-kunandah, كم سازنده kam-sázandah, عدد منها كني 'adad-minhá-kuní, عدد اسقاط 'adad-isqát.

Subtraction, *subs.* (*Generally*) اسقاط isqát, تقليل taqlíl, كاست kást, تنقيض tanqíz, تخسير takhsír.—(*In arithmetic*) تفريق tafríq, منها minhá, وضع vaz', باد باقي bád-báqí, نقص naqs.

Subtractive, *adj.* منقص munqiss, كاهنده káhandah, كم سازنده kam-sázandah, تقليل كننده taqlíl-kunandah.

Subtrahend, *subs.* مفروق mafrúq, عدد منها سازي 'adad-minhá-sází.

Subtranslucent, *adj.* نيم شفاف ním-shaffáf, نا روشن ná-raushan, كم ضيا kam-ziyá, كثيف kasíf, نا صاف ná-sáf.

Subungual, *adj.* زير چنگ zír-i-chang, زير چنگال zír-i-changál, زير ناخن zír-i-nákhun, تحت الظفر tahtu 'z-zufr.

Suburb, *subs.* پيرامون pairámún, سواد savád, حول و حوش haul-u-haush, حوالي haválí, نواحي naváhí, گرداگرد gird-á-gird, دور و بر daur-va-bar, ما حول má-haul.

Suburban, *adj.* پيرامونى pairámúní, گرداگردي gird-á-girdí, دور و بري daur-va-barí, ما حولي má-haulí.

Sub-variety, *subs.* نوع پست nau'-i-past, قسم دون qism-i-dún, جنس نازل jins-i-názil.

Subvention, *subs.* اعانت پولي i'ánat-i-púlí.

Subversion, *subs.* شكست shikast, هزيمت hazímat, خلل khalal, خسارت khasárat, زير و زير و رو zír-u-rú, زير و سر zír-u-zabar, انقلاب inqiláb, ايتغاك ítighák, سر نگوني sar-nigúní, هلاك halák, ويراني vírání.

Subversive, *adj.* مهلك muhlik, مخرب mukharrib, بر هم زن bar-ham-zan, ويران كن vírán-kun, سر نگون ساز sar-nigún-sáz.

Subvert, *verb,* شكست دادن shikast dádan, گشادن gushádan, هزيمت دادن hazímat dádan, سر نگون گردانيدن sar nigún gardánídan, زير و رو كردن zír-u-rú kardan, زير و زبر ساختن zír-u-zabar sákhtan, هلاك كردن halák kardan, بر هم زدن bar-ham zadan, ويران كردن vírán kardan, خراب نمودن kharáb nimúdan, منقلب گردانيدن munqalib gardánídan.

Subverter, *subs.* مخل mukhill, مضر muzirr, بر هم زننده bar-ham-zanandah, خراب سازنده kharáb-sázandah, منقلب كننده munqalib-kunandah.

Subvertible, *adj.* منقلب شونده munqalib-shavandah, اخلال پذير ikhlál-pazír, بر هم خور bar-ham-khur, سر نگون شو sar-nigún-shau, ابطال ياب ibtál-yáb.

Sub-worker, *subs.* عامل زير دست 'ámil-i-zír-dast, زير دست كار zír-dast-kár, معين mu'ín, ياور yávar, مدد گار madad-gár.

Succedaneous, *adj.* عوضي 'ivazí, بديل badíl, خليف khalíf, نائب مناب náïb-i-manáb, جا نشين já-nishín.

Succedaneum, *subs.* عوض 'ivaz, بدل badal, جا نشين já-nishín, قائم مقام qáïm-maqám, نائب مناب náïb-manáb.

Succeed, *verb,* (*Follow*) پس آمدن pas ámadan, پيروي كردن pairaví kardan, عقب آمدن 'aqib ámadan.—(*Take the place of*) جا نشين شدن já-nishín shudan, خليفه گرديدن khalífah gardídan, ولايت عهد كردن viláyat-i-'ahd kardan. — (*Prosper*) كامياب شدن kám-yáb-shudan, بر آمدن bar-ámadan, مطلب يافتن matlab yáftan, بمطلب رسيدن bi-matlab rasídan, بمراد رسيدن bi-murád rasídan, فيروز گشتن fírúz gashtan, بجاي رسيدن bi-jáy rasídan, منتفع شدن

muntafi‘ shudan, بر خور دار شدن bar-khur-dár shudan, تحصيل مقصود كردن tahsíl-i-maqsúd kardan, از عهده بر آمدن az-‘uhdah bar-ámadan, دست يافتن dast yáftan, كار از پيش بردن kár az-písh burdan. —(*Inherit*) واريث شدن váris shudan, ارث گرفتن irs giriftan, ميراث يافتن mírás yáftan.—(*It succeeded*) براست افتاد bi-rást uftád.—(*I have succeeded*) ميسرم شد muyassiram shud.

Succeeder, *subs.* وصي vasí, خليفه khalífah, جا نشين já-nishín, واريث váris, تابع tábi‘, پيرو pairau.

Succeeding, *subs.* فلاح faláh, ظفر zafar, ميمنه maimanah, نجاح najáh, فوز fúz, كاميابي kám-yábí, فيروزي fírúzí, سعادت sa‘ádat, نيك بختي ník-bakhti, بر خور داري bar-khur-dárí, تمتع tamattu‘, بهره مندي bahrah-mandí, بختياري bakht-yárí.—*adj.* لاحق láhiq, پيرو pairau, متعاقب muta‘áqib, آتيه átiyah, متابع mutábi‘, از پس آينده az-pas-áyandah, در جا نشيننده dar-já-nishínandah.

Success, *subs.* فلاح faláh, ظفر zafar, ميمنه maimanah, نجاح najáh, فوز fúz, كاميابي kám-yábí, فيروزي fírúzí, سعادت sa‘ádat, نيك بختي ník-bakhtí, بر خور داري bar-khur-dárí, تمتع tamattu‘, بهره مندي bahrah-mandí, بختياري bakht-yárí. — (*I wish you success*) اوغور بخير باشد úghúr bi-khair báshad.

Successful, *adj.* كامياب kám-yáb, بهره مند bahrah-mand, فيروز fírúz, منتفع muntafi‘, بر خوردار bar-khur-dár, فلاح مند faláh-mand, ناجح nájih, متمتع mutamatti‘, پر سعادت pur-sa‘ádat, بختيار bakht-yár. —(*The results were successful*) نتيجه خوبي از آن حاصل شده است natíjah-i-khubí az-án hásil shudah ast.

Successfully, *adv.* بهره مندانه bahrah-mandánah, بر خور دارانه bar-khur-dáránah, كاميابانه kám-yáb-ánah, ناجحانه nájihánah, بختيارانه bakht-yáránah, متمتعانه mutamatti‘ánah.

Successfulness, *subs.* حصول مطلب husúl-i-matlab, مراد يابي murád-yábí, موفقيت muvaffiqíyat, تمتع ta-mattu‘, فوز fúz, سعادت sa‘ádat, نجاح مندي najáh-mandí, فلاحيت faláhíyat, كاميابي kám-yábí, ظفر مندي zafar-mandí, مظفريت muzaffaríyat, فيروزي fíruzí.

Succession, *subs.* (*Persons*) جا نشيني já-nishíní, ولايت عهد viláyat-i-‘ahd, خلافت khaláfat, وصايت vasáyat.—(*Things*) سلسله silsilah, زنجيره zanjírah, اتصال ittisál, متابعت mutába‘at, مرور murúr, تعاقب ta‘áqub, ترادف taráduf.—(*Heritage*) وراثت virásat, ميراث mírás, اميراث amírás, تركه tarakah, متروكات matrúkát.—(*In succession*) توالي taválí, تواتر tavátur. —(*The succession passes to him*) وراثت بد او انحصار يابد virásat bad-ú inhisár yábad.

Successional, *adj.* وراثتي virásatí, ارثي irsí, ميراثي mírásí, خلافتي khiláfatí, وصايتي visáyatí.

Successive, *adj.* پي در پي pay-dar-pay, متواتر mutavátir, متوالي mutaválí, متعاقب muta‘áqib, مسلسل musalsal, مترادف mutarádif, خلفي khalafí, از عقب az-‘aqib-áyandah, از پي در آمدني آينده az-páy-dar-ámadaní.

Successively, *adv.* متعاقبانه muta‘áqibánah, مترادفانه mutarádifánah, متواليانه mutaválíyánah, بطور تسلسل bi-taur-i-tasalsul, علي الترتيب ‘ala ’t-tartíb, علي التوالي ‘ala ’t-taválí, ابا عن جد aban ‘an jadd, يكي بعد از ديگري yakí ba‘d-az-dígarí, در عقب هم ديگر dar-‘aqib-i-ham-dígar.

Successiveness, *subs.* ترتيب tartíb, ترادف taráduf, تعاقب ta‘áqub, توالي taválí, تتابع tatábi‘.

Successless, *adj.* بي نجاح bí-najáh, نا موفق ná-muvaffiq, محروم mahrúm, خائب kháïb, نا كام ná-kám.

Successor, *subs.* خلف khalaf (*pl.* اخلاف akhláf), عقب ‘aqib (*pl.* اعقاب a‘qáb), جايگير jáy-gír. جا نشين já-nishín, وصي vasí.—(*Heir*) واريث váris. ولي عهد valí-‘ahd.

Succinct, *adj.* مختصر mukhtasar, بر بسته bar-bastah, چپيده chapídah, مجمل mujmal, كوتاه kútáh, قصير qasír, موجز müjiz.

Succintly, *adv.* بطور اختصار bi-taur-i-ikhtisár, بر سبيل اختصار bar-sabíl-i-ikhtisár, بطور اجمال bi-taur-i-ijmál, مختصراً mukhtasaran, بر سبيل ايجاز bar-sabíl-i-íjáz.

Succinctness, *subs.* اختصار ikhtisár, اجمال ijmál, كم لفظي kam-lafzí, ايجاز íjáz.

Succinic, *adj.* (*Chemical term*) كهربائي kah-rubá‘í.

Succinum (*Amber or electrum*), *subs.* كهربا kah-rubá. عنبر ‘ambar, هندبا hindabá.

Succory, *subs.* (*Chicory*) كاسني kásní.

Succour, *subs.* مدد madad, امداد imdád, مدد گاري madad-gárí, ياري yárí, ياوري yávarí. پشتي pushtí, پهلو بندي pahlú-bandí, نصر nasr. نصرت nusrat, كمك kumak, عون ‘aun, معاونت mu‘ávanat, اعانت i‘ánat. استعانت isti‘ánat, تأييد täyíd, مساعدت musá‘adat, تقويت taqviyat, دستگيري dast-gírí. فرياد رسي faryád-rasí, اسعاف is‘áf.

Succour, *verb,* متعرض حال شدن muta‘arriz-i-hál shu-dan, مساعدت نمودن musá‘adat nimúdan, كمك دادن kumak dádan, امداد كردن imdád kardan, مدد كردن madad kardan, پشتي كردن pushtí kardan, معاونت نمودن mu‘ávanat nimúdan, اعانت نمودن i‘ánat nimú-dan, تأييد نمودن täyíd nimúdan, پهلو بندي كردن pahlú-bandí kardan, پاس داشتن pás dáshtan.

Succourer, *subs.* ياور yávar, معين mu‘ín, ناصر násir. معاون mu‘ávin, مدد گار madad-gár, ياري دهنده yárí-

dihandah, كمك كننده kumak-kunandah, پهلو بند pahlú-band.

Succourless, *adj.* بي ياور bí-yávar, بي كس bí-kas, بي اعانت bí-i'ánat, بي مدد گار bí-madad-gár, بي كمك bí-kumak.

Succulence, *subs.* پر شيرگي pur-shíragí, شيره داري shírah-dárí, پر آبي pur-ábí, شدابي shudábí, تازگي tázagí.

Succulent, *adj.* پر شيره pur-shírah, شيره دار shírah-dár, آبدار áb-dár, تازه tázah, پر آب pur-áb, شداب shudáb.

Succumb, *verb*, تن در دادن tan dar-dádan, گرويدن garvídan, راضي شدن rází shudan.—(*Submit*) تسليم نمودن taslím nimúdan, مطاوعت كردن mutáva'at kardan, اسلام آوردن islám ávardan, منقاد گشتن munqád gashtan, مطيع شدن mutí' shudan.

Succussion, *subs.* تحريك tahrík, هزه hazzah, لرزش larzish, جنبش jumbish, لرزه larzah, رعشه ra'shah.

Such, *adj.* همچو ham-chú, همچون ham-chún, همچنان ham-chunán, چنان chunán, آنچنان án-chunán, آنچنين án-chunín, همچنين ham-chunín, هميدون hamídún, چنين chunín.—(*Such a one, so and so*) فلان fulán, بيسار bísár.—(*Such as Shíráz*) كه عبارت از شيراز است kih 'ibárat az-Shíráz ast.—(*People such as you*) امثال شما اشخاص imsál-i-shumá ashkhás.—(*A man such as I am*) مثل من ادمي misl-i-man adamí.

Suck, *subs.* مكه makkah, قرت qurt, مك makk *and* mik, مصه massah, رضاعت rizá'at.

Suck, *verb trans. and intrans.* مكيدن makídan, مجيدن majídan, رضع نمودن raz' nimúdan, رشف كردن rashf kardan.—(*As a whirlpool*) بخود كشيدن bi-khud kashídan, جذب كردن jazb kardan.—(*To suck up water*) آب كشيدن áb kashídan.

Sucker, *subs.* آب كش áb-kash.—(*Of a plant*) شاخه shákhah, غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún *and* اغصان aghsán), نهال nihál, بيجه bíjah, نوچه nauchah.

Sucker, *verb*, شاخه بريدن shákhah burídan, پر كردن pur kardan, زيادتي زدن ziyádatí zadan, صاف كردن sáf kardan.

Suckle, *verb*, شير دادن shír dádan, ارضاع نمودن irzá' nimúdan.

Suckling, *subs.* طفل شير خواره tifl-i-shír-khárah, طفل رضيع tifl-i-razí'.

Suction, *subs.* مكش makish, مك makk *or* mik, مص mass, امتصاص imtisás.

Suctorial, *adj.* قابل مكش qábil-i-makish, مص پذير mass-pazír, مكيدني makídaní, مك بردار makk-bardar.

Sudamena, *subs.* (*Medical term*) عرق گز 'araq-i-gaz.

Sudation, *subs.* عرق كني 'araq-kuní, تعريق ta'ríq, عرق 'araq, خوئي khú'í, استحمام istihmám.

Sudatory, *subs.* گرمخانه garm-khánah, گرمابه garm-ábah, حمام hammám.

Sudden, *adj.* دفعي daf'í, نا گهان ná-gahán, مفاجاتي mufájátí, يك باره yak-bárah, فجاي fajáí, افتجاي iftijáí, مفتجي muftají, بغتي baghtí.

Suddenly, *adv.* نا گاه ná-gáh, نا گهان ná-gahán, بغتتاً baghtatan, دفعتاً daf'atan, يكسره yak-sarah, يكباره yak-bárah, بيك ناگاه bi-yak-nágáh, بدون خبر bidún-i-khabar, فوراً fauran, علي الفور 'ala 'l-faur, سر زده sar-zadah, بيخبرانه bí-khabaránah.

Suddenness, *subs.* نا گهاني ná-gahání, فجائيت fajá'íyat, مفاجات mufáját, افتجا iftijá, فوريت fauríyat, سرعت sur'at.

Sudorific, *adj.* معرق mu'arriq, عرق انگيز 'araq-angíz, عرق آور 'araq-ávar.

Sudorous, *adj.* عرقي 'araqí, عرق دار 'araq-dár, خوئي khú'í-nák.

Sudra, *subs.* سودرا súdrá.

Suds, *subs.* آب صابون áb-i-sábún, صابوناب sábún-áb.

Sue, *verb*, مرافعه كردن muráfa'ah kardan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan, مطالبه كردن mutábalah kardan, محاكمه نمودن muhákamah nimúdan, در خواست كردن dar-khást kardan.—(*Beg*) التماس كردن iltimás kardan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh).

Suet, *subs.* پيه píh, پي pí, چربي charbí, شحم shahm.

Suety, *adj.* پر پيه pur-píh, پيه وار píh-vár, چربي دار charbí-dár, شحم ناك shahm-nák.

Suffer, *verb*, (*Undergo*) كشيدن kashídan, خوردن khurdan, بر داشتن bar-dáshtan, تحمل كردن tahammul kardan, متحمل بودن mutahammil búdan.—(*Permit*) گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), دادن dádan (*rt.* ده dih), دستور دادن dastúr dádan, اجازت دادن ijázat dádan, قائل بودن qáil búdan, اذن دادن izn dádan, وا گذاشتن vá-guzáshtan, فرصت دادن fursat dádan, هشتن hishtan (*rt.* هل hil).—(*Be in pain*) درد كشيدن dard kashídan, متألم شدن muta'allim shudan, رنجيدن ranjídan, رنجور بودن ranjúr búdan, زحمت كشيدن zahmat kashídan, رنج بردن ranj burdan.—(*To suffer loss*) ضرر كشيدن zarar kashídan, خسارت كردن khasárat kardan, زيان كردن ziyán kardan.—(*To suffer punishment*) عذاب كشيدن 'azáb kashídan, بعقوبت رسيدن bi-'uqúbat rasídan, سزا يافتن sizá yáftan, معذب گشتن mu'azzab gashtan.

Sufferable, *adj.* قابل تحمل qábil-i-tahammul, تحمل پذير tahammul-pazír, كشيدني kashídaní, قابل بر داشت qábil-i-bar-dásht, بر داشت نمودني bar-dásht-nimúdaní.

Sufferableness, *subs.* محموليت mahmúlíyat, احتمال ihtimál, تحمل پذيري tahammul-pazírí, بر داشت نمائي

bar-dásht-nimá,í, آساني قبول ásání-i-qabúl, سهولت حمل suhúlat-i-haml, انحمال inhimál.

Sufferably, *adv.* محتملانه muhtamilánah, با امكان تحمل bá-imkán-i-tahammul, تحمل پذيرانه tahammul-pazíránah, به آساني bi-ásání, بسهولت bi-suhúlat.

Sufferance, *subs.* تألم ta,allum, درد كشي dard-kashí, رنج بري ranj-burí, رخصت rukhsat, اذن izn, اجازت ijázat.—(*Patience*) صبر sabr, شكيبائي shikíbá,í, شكيب shikíb, تحمل tahammul.—(*On sufferance*) به تجويز bi-tahvíz, به ترخيص bi-tarkhís, بسكوت bi-sukút, برضا bi-razá.

Sufferer, *subs.* مصيبت كش musíbat-kash, محنت كش mihnat-kash, درد كش dard-kash, عذاب كش 'azáb-kash, رنج بر ranj-bar, متألم muta,allim, متحمل mutahammil. — (*One who permits*) اذن ده izn-dih, اجازت بخش ijázat-bakhsh, روا دان ravá-dán, مجوز mujavviz.

Suffering, *subs.* درد dard, رنج ranj, رنجش ranjish, عذاب 'azáb, آزار ázár, الم alam, زحمت zahmat, وجع vaja' (*pl.* اوجاع aujá'), محنت mihnat, بلا كشي balá-kashí, تحمل tahammul, تألم ta,allum.

Suffice, *verb,* كفاف دادن kafáf dádan, كفايت كردن kifáyat kardan, اكتفا كردن iktifá kardan, كافي شدن káfí shudan, بس بودن bas búdan.

Sufficiency, *subs.* كفايت kifáyat, فراواني faráváni, بسندگي basandagí, وفور vufúr, اعتماد i'timád, اطمئنان itmïnán.

Sufficient, *adj.* بس bas, كافي káfí, وافي váfí, وافر váfir, فراوان faráván, كفاف kafáf, مكتفي muktafí.

Sufficiently, *adv.* بقدر كفايت bi-qadr-i-kifáyat, كفايت كنان kifáyat-kunán, بقدر لزوم bi-qadr-i-luzúm, كافيانه káfíyánah, مكتفيانه muktafíyánah, بقدر ضرورت bi-qadr-i-zarúrat.

Suffix, *subs.* ملحق mulhaq, منضم munzamm, حرف زائد harf-i-záïd, جز ملحق juz-i-mulhaq, ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), منضمه munzammah.

Suffix, *verb,* ضم نمودن zamm nimúdan, منضم ساختن munzamm sákhtan, الحاق كردن ilháq kardan, ملحق نمودن mulhaq nimúdan.

Sufflaminate, *verb,* كم سرعت ساختن kam-sur'at sákhtan, از گردش انداختن az-gardish andákhtan.

Sufflate, *verb,* در دميدن dar-damídan, پر باد كردن pur-bád kardan, منتفخ ساختن muntafikh sákhtan, ورم ناك كردن varam-nák kardan.

Sufflation, *subs.* ورم varam, نفخ nafkh, انتفاخ intifákh, آماس ámás, پر بادي pur-bádí, دمش damish, باد نمائي bád-nimá,í.

Suffocate, *verb,* خفه كردن khaffah kardan, دم بستن dam bastan, نفس بريدن nafs burídan, منخنق ساختن munkhaniq sákhtan, مخنوق نمودن makhnúq nimúdan, نفس گرفتن nafs giriftan, نفس بند كردن nafs-band kardan.

Suffocated, *part.* منخنق munkhaniq, مخنوق makhnúq. خفه khaffah, نفس بند nafs-band.

Suffocating, *subs.* خنق khaniq, نفس گيري nafs-gírí, دم گيري dam-gírí, خفگي khaffagí.—*adj.* دم گير dam-gír, نفس بر nafs-bur.

Suffocation, *subs.* خفه khaffah, خفگي khaffagí, حبس النفس habsu 'n-nafs, نفس گيري nafs-gírí, نفس بري nafs-burí, دم گيري dam-gírí, اختناق ikhtináq, خناق khunáq.

Suffocative, *adj.* خناق آور khunáq-ávar, نفس گير nafs-gír, خفه ساز khaffah-sáz, نفس بند كن nafs-band-kun.

Suffossion, *subs.* نقب زني naqb-zaní, بيخ كني bíkh-kuní, بر هم زني bar-ham-zaní, حفر hafr.

Suffragan, *subs.* اسقف كوچك usquf-i-kúchik, اسقف ثاني usquf-i-sání.—*adj.* معاون mu'ávin, مدد گار madad-gár.

Suffrage, *subs.* رأي räí, صوت saut (*pl.* اصوات asvát), تصديق tasdíq, فتوي fatvá, امضا imzá, حمايت himáyat, كمك kumak.—(*Prayer*) دعا du'á, صوت نماز saut-i-nimáz, آواز مصلين áváz-i-musallín.—(*To solicit the suffrages*) استدعائي فتاوي نمودن istid'á,í-i-fatáví nimúdan, حمايت خواستن himáyat khástan, مطالبه آرا نمودن mutálabah-i-árá nimúdan.

Suffumigate, *verb,* دود دادن dúd dádan, تدخين نمودن tadkhín nimúdan, تبخير كردن tabkhír kardan.

Suffumigation, *subs.* دود دهي dúd-dihí, تدخين tadkhín, تبخير tabkhír.

Suffuse, *verb,* پر كردن pur kardan, انتشار دادن intishár dádan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), پهن كردن pahn kardan, مغمور ساختن maghmúr sákhtan.—(*To be suffused*) انتشار يافتن intishár yáftan, پر شدن pur shudan, مغمور شدن maghmúr shudan.

Suffusion, *subs.* انتشار intishár, انغمار inghimár, جوش júsh, فيضان fayazán.—(*Suffusion of blood*) جوش خون júsh-i-khún, فيضان دم fayazán-i-dam.

Sugar, *subs.* شكر shakar.—(*Brown or moist sugar*) شكر سكر shakar, سكر sakar, شكر خام shakar-i-khám.—(*Lump sugar*) قند qand.—(*Raw sugar*) شكر صاف نكرده shakar-i-sáf-na-kardah, شكر خام shakar-i-khám. شكر مازندران shakar-i-mázandarán.—(*Refined sugar*) شكر مصفي shakar-i-musaffá, قند مكرر qand-i-mukarrar.—(*Starch sugar*) ماده حلوه گندم máddah-i-halvah-i-gandum.

Sugar, *verb,* شيرين ساختن shírín sákhtan, شكرين كردن shakarín kardan, شكر پوش نمودن shakar-púsh nimúdan, ملبس ساختن mulabbas sákhtan, شكر ريز كردن shakar-ríz kardan.

Sugar-basin, *subs.* شکر دان shakar-dán, کاسه شکر ká-sah-i-shakar.

Sugar-candy (*Saccharum candidum*), *subs.* نبات nabát, مصري misrí.—(*Sugar-candy cooked in boiling water*) نبات داغ nabát-i-dágh.

Sugar-cane (*Saccharum officinarum*), *subs.* ني شکر nay-shakar, شکر قمیش shakar-qamísh, قصب السکر qasabu 's-sakar.

Sugar-house, *subs.* کار خانه شکر ریزي kár-khánah-i-shakar-rízí, کار خانه شکر صاف کني kár-khánah-i-shakar-sáf-kuní, مسکره maskarah.

Sugar-loaf, *subs.* کله قند kullah-i-qand.

Sugar-mill, *subs.* کار خانه شکر فشاري kár-khánah-i-shakar-fishárí, معصره ma'sarah, چرخ ني شکر فشاري charkh-i-nay-i-shakar-fishárí, آلت شکر فشاري álat-i-shakar-fishárí.

Sugar of lead, *subs.* شکر سرب shakar-i-surb.

Sugar of milk (*Saccharum lactis*), *subs.* شکر شیر shakar-i-shír.

Sugar of roses, *subs.* گلقند gul-qand.

Sugar-plantation, *subs.* نیزار شکر nay-zár-i-shakar, شکر زار shakar-zár.

Sugar-plum, *subs.* نقل nuql, شکر پنیر shakar-panír.

Sugary, *adj.* شیرین shírín, شکرین shakarín, شکر وار shakar-vár, شهد سان shahd-sán.

Suggest, *verb*, اشاره دادن ishárah dádan, ایما نمودن ímá nimúdan, اِیحا کردن íhá kardan, اظهار داشتن izhár dáshtan, اخطار کردن ikhtár kardan, اعلام نمودن i'lám nimúdan, وسوسه کردن vasvasah kardan, در دمیدن dar-damídan.

Suggestion, *subs.* اشاره ishárah, ایما ímá, اِیحا íhá, اختار ikhtár, اعلام i'lám.—(*Temptation*) اغور ughúr, آزمایش ázmáyish, ترغیب targhíb, امتحان imtihán, اغوا ighvá, وسوسه vasvasah.—(*Diabolical suggestions*) تسویلات شیطاني tasvílát-i-shaitání.—(*According to the suggestion*) حسب الاشعار hasbu 'l-ish'ár.—(*At my suggestion*) بحرف من bi-harf-i-man, به اشاره من bi-ishárah-i-man.

Suggestive, *adj.* اشارت مند ishárat-mand, ایما دار ímá-dár, رمز دار ramz-dár, رجوع ده rujú'-dih.

Suicidal, *adj.* نفس کش nafs-kush, قتل آمیز qatl-ámíz, مهلك muhlik, مضر muzirr.—(*This is a suicidal policy*) این مصلحتیست پر خطر ín maslahatí 'st pur-khatar.

Suicide, *subs.* خود کشي khud-kushí, قتل نفس qatl-i-nafs, کشتن خود kushtan-i-khud, خود کشتن khud-kushtan, خویشتن کشي khíshtan-kushí, خود هلاك سازي khud-halák-sází.—(*Person*) خود کش khud-kush, قاتل النفس qátilu 'n-nafs, خویشتن کش khíshtan-kush, خود هلاك سازي khud-halák-sází.—(*To commit suicide*) خویشتنرا کشتن khíshtan-rá kushtan, مرتکب قتل خود شدن murtakib-i-qatl-i-khud shudan.

Suicidism, *subs.* خود کشي khud-kushí, خویشتن کشي khíshtan-kushí, قتل نفس qatl-i-nafs, خود هلاك سازي khud-halák-sází.

Sui generis (*Latin adverbial expression=of its own kind*), مختص بنوع خود mukhtass-bi-nau'-i-khud, وحید vahíd, منفرد munfarid, یك تا yak-tá.

Suit, *subs.* (*Of clothes*) دست dast, بدله badalah, سر تا پا sar-tá-pá.—(*Claim, &c.*) دعوي da'vá, مرافعه murá-fa'ah, نزاع nizá', محاکمه muhákamah, گفتگو guftugú, تقاضا taqázá, داد خواهي dád-kháhí, تظلم tazallum.—(*Retinue*) اتباع atbá', دسته dastah, جمع خدام jam'-i-khuddám. —(*Courtship*) اظهار خصوصیت izhár-i-khusúsíyat, تمنا tamanná, استدعا istid'á, در خواست dar-khást, طلب talab.

Suit, *verb*, بکار خوردن bi-kár khurdan, فراخور آمدن farákhur ámadan, مناسب بودن munásib búdan, لیاقت داشتن liyáqat dáshtan, صلاحیت داشتن saláhíyat dáshtan, شایستن sháyistan, لائق بودن láïq búdan, سازگار شدن sázigár shudan, با هم ساختن bá-ham sákhtan, اقناع کردن iqná' kardan, خوردن khur-dan, برازیدن birázídan.—(*It suits you*) باب شما است báb-i-shumá ast.

Suitability, *subs.* شایستگي sháyistagí, مناسبت muná-sabat, سازگاري sázigárí, لیاقت liyáqat, صلاحیت saláhíyat.

Suitable, *adj.* مناسب munásib, سازگار sázigár, سزاوار sizávár, شایسته sháyistah, فراخور farákhur, بجا bi-já, در خور dar-khur, موافق muváfiq, برازنده birázandah, زیبنده zíbandah, روا ravá, لائق láïq, شایان sháyán, قلا qulá.

Suitably, *adv.* بطور شایستگي bi-taur-i-sháyistagí, بطرز شایسته bi-tarz-i-sháyistah, بطور مناسبت bi-taur-i-munásabat.

Suite, *subs.* (*Followers, &c.*) خدم و حشم khadam-va-hasham, نوکر باب naukar-báb, لواحق laváhiq, متعلقین muta'alliqín, موکب maukib, دسته dastah, ملازمان mulázamán, خیل khail, کبکبه kabkabah. — (*Of rooms, &c.*) دست dast.

Suitor, *subs.* مدعي mudda'í, شاکي shákí, داد خواه dád-kháh, متظلم mutazallim, عارض 'áriz, مستدعي mustad'í, ملتمس multamis, در خواست کننده dar-khást-kunandah, داد خواه dád-kháh.—(*For marriage*) خطبه گر khutbah-gar, خواستگار khást-gár, زن طلب zan-talab, طالب ازدواج tálib-i-izdiváj, مستنکح mustankih.

Suitress, *subs.* مستدعیه mustad'íyah, ملتمسه multamisah, عارضه 'árizah, مشتکیه mushtakíyah.

Sulcate, *adj.* جدول دار jadval-dár, مجدول mujadval,

مخطط mukhattat, خياره دار khiyárah-dár, خط خطي khatt-khattí.

Sulk, *verb,* مغموم شدن maghmúm shudan, قهر كردن qahr kardan, خشم گرفتن khishm giriftan, توهم رفتن tavahhum raftan, اظهار رنجش كردن izhár-i-ranjish kardan, دل خور شدن dil-khur shudan, عبوس كردن 'abús kardan.

Sulkily, *adv.* متعبسانه muta'abbisánah, غمگينانه ghammgínánah, مغمومانه maghmúmánah, از روي قهر az-rúy-i-qahr, بطور دلخوري bi-taur-i-dil-khurí, اندوهناكانه andúh-nákánah.

Sulkiness, *subs.* دلخوري dil-khurí, غمگيني ghammgíní, محزوني mahzúní, قهر qahr, اندوهناكي andúhnákí, مغموميت maghmúmíyat, رنجيدگي ranjídagí.

Sulks, *subs.* قهر qahr, نا رضا مندي ná-razá-mandí, عبوست 'abúsat, رنجيدگي ranjídagí, كدورت kadúrat.

Sulky, *subs.* كالسكه يك شخص káliskah-i-yak-shakhs, گاري يك نفري gárí-i-yak-nafrí.—*adj.* غمگين ghammgín, افسرده خاطر afsurdah-khátir, رنجيده ranjídah, دل خور dil-khur, متعبس muta'abbis, مكدر mukaddar, محزون mahzún, مغموم maghmúm.

Sullage, *subs.* كود kúd, چرك chirk, رشت rasht, خاك روبه khák-rúbah, سرگين sargín.

Sullen, *adj.* پفيوز pufyúz, عبوس 'abús, سركه فروش sirkah-furúsh, متعبس muta'abbis, محزون mahzún, مكدر mukaddar, اندوهگين andúh-gín, مغموم maghmúm.

Sullenly, *adv.* بپفيوزي bi-pufyúzí, متعبسانه muta'abbisánah, بطور سركه فروشي bi-taur-i-sirkah-furúshí, محزونانه mahzúnánah, مغمومانه maghmúmánah.

Sullenness, *subs.* پفيوزي pufyúzí, عبس 'abs, سركه فروشي sirkah-furúshí, عبوست 'abúsat, مغمومي maghmúmí, حزن huzn, اندوه andúh, تحسر tahassur.

Sully, *verb trans.* فضيحت كردن fazíhat kardan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), چرك نمودن chirk nimúdan, تيره ساختن tírah sákhtan, مكدر نمودن mukaddar nimúdan.—(*Dishonour*) اهانت كردن ihánat kardan, تحقير نمودن tahqír nimúdan.—*intrans.* تار شدن tár shudan, چرك گرفتن chirk giriftan, داغ زدن dágh zadan.

Sulphate, *subs.* (*Chemical term*) نمك گوگرد namak-i-gúgird, ملح كبريت milh-i-kibrít, جوهر jauhar.

Sulphate of copper, *subs.* كات هندي kát-i-hindí, كات كبود kát-i-kabúd.

Sulphate of iron, *subs.* زاج سياه záj-i-siyáh, زاج لاري záj-i-lárí, زاج سبز حاجي ترقاني záj-i-sabz-i-hájí-turqání.

Sulphate of lime, *subs.* (*Gypsum, Plaster of Paris*), آهك áhak, بياض السلطاني bayázu 's-sultání.—(*Laminated gypsum*) طلق talq.

Sulphate of magnesium (*Epsom salts*), *subs.* نمك فرنگي اصل namak-i-farangí-i-asl.

Sulphate of quinine, *subs.* جوهر كنه كنه jauhar-i-kinih-kinih.

Sulphate of soda (*Glaubers salt*), *subs.* نمك فرنگ مصنوعي namak-i-farang-i-masnú'í.

Sulphur, *subs.* كبريت kibrít, گوگرد gúgird.

Sulphurate, *adj.* (*Chemical term*) كبريتي kibrítí, گوگردي gúgirdí.

Sulphurate, *verb,* (*Chemical term*) با كبريت تركيب كردن bá-kibrít tarkíb kardan, با گوگرد آميختن bá-gúgird ámíkhtan, كبريت كاري كردن kibrít-kárí kardan.

Sulphuration, *subs.* (*Chemical term*) كبريت كاري kibrít-kárí, گوگرد آميزي gúgird-ámízí.

Sulphureous, *adj.* كبريتي kibrítí, گوگردي gúgirdí.

Sulphuret, *subs.* (*Chemical term*) كبريت آميخته ámíkhtah-i-kibrít, گوگرد آميخته ámíkhtah-i-gúgird.

Sulphuretum antimonii nativum (*Native sulphurated antimony*), *subs.* سنگ انتيمون sang-i-antímún (European).

Sulphuretum hydrargii nigrum (*Ethiops mineral*), *subs.* زيبق اصود zíbaq-i-asvad.

Sulphuretum hydrargii rubrum, *subs.* شنجرف shanjarf.

Sulphuric, *adj.* كبريتي kibrítí, گوگردي gúgirdí.

Sulphuric acid (*Vitriol*), *subs.* عرق گوگردي 'araq-i-gúgirdí, تيز آب tiz-áb.

Sulphurous, *adj.* كبريتي kibrítí, گوگردي gúgirdí.

Sulphurousness, *subs.* كبريتيت kibrítíyat, گوگرديت gúgirdíyat, صفت گوگرد sifat-i-gúgird.

Sulphury, *adj.* كبريتي kibrítí, گوگردي gúgirdí.

Sultan, *subs.* سلطان sultán (*pl.* سلاطين salátín).

Sultana, *subs.* (*Raisin*) كشمش kishmish.—(*Empress*) سلطانه sultánah, بانو bánú.

Sultriness, *subs.* گرمي garmí, حماوت hamávat, حرارت hararat, پر آسيبي pur-ásíbí, آفتناكي áfat-nákí, گرفتگي حوا giriftagí-i-hává.

Sultry, *adj.* گرم garm, دم گير dam-gír, خفه كن khaffah-kun, گرفته giriftah. آفتناك áfat-nák, پر آسيب pur-ásíb.

Sum, *subs.* (*Of money*) مبلغ mablagh (*pl.* مبالغ mabáligh), موازي muvází, وجه vajh (*pl.* وجوه vujúh).—(*In figures*) حساب hisáb, شمار shimár.—(*Total*) جمله jumlah, جمع jam', حاصل hásil (*pl.* حواصل havásil), نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáij).—(*Term in Euclid*) مجموعه majmú'ah.—(*The sum and substance of it*) الحاصل al-hásil, محصل الكلام mahsulu 'l-kalám, خلاصه و سلاله مطلب khulásah-va-sulálah-i-matlab.

Sum, *verb,* (*Add up*) جمع زدن *or* كردن jam' zadan *or*

kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, شمردن shimurdan, حساب کردن hisáb kardan.—(*Comprise*) اشتمال داشتن ishtimál dáshtan, محتوي بودن muhtaví búdan, متضمن گردیدن mutazammin gardídan.—(*To sum up as a judge*) اختصار کردن ikhtisár kardan, منحصر ساختن munhasir sákhtan, خلاصه گفتن khulásah guftan, اجمال کردن ijmál kardan, ملخص نمودن mulakhkhas nimúdan, ایجاز نمودن íjáz nimúdan.

Sumach (*Elm-leaved sumach*), *subs.* سماق sumáq, سماك summák.—(*Rhus coriaria*) سماق شكي sumáq-i-shakí, تمتم tamtam *or* timtim.

Summarily, *adv.* (*Briefly*) مختصراً mukhtasaran, اجمالاً ijmálan, بطور مجمل bi-taur-i-mujmal, بطريق اختصار bi-taríq-i-ikhtisár, بر سبيل ايجاز bar-sabíl-i-íjáz.—(*At once*) دفعتاً daf'atan.

Summarize, *verb,* منحصر ساختن munhasir sákhtan, اختصار كردن ikhtisár kardan, اجمال كردن ijmál kardan, ايجاز نمودن íjáz nimúdan, خلاصه كردن khulásah kardan.

Summary, *subs.* اجمال ijmál, مجمل mujmal, فهرست fihrist, خلاصه khulásah, ملخص تفصيل mulakhkhas-i-tafsíl. — *adj.* مجمل mujmal, اجمالي ijmálí, موٴجز müjiz, مختصر mukhtasar.—(*Summary justice*) حق مجملات haqq-i-mujmalát.

Summation, *subs.* جمع زني jam'-zaní, حساب نمائي hisáb-nimá,í, شماره گيري shimárah-gírí.—(*Aggregate*) مجموع majmú', مجموعه majmú'ah.

Summer, *subs.* تابستان tábistán, صيف saif.—*adj.* تابستاني tábistání, صيفي saifí.—(*Summer residence*) ييلاق yíláq, ياڭلاق yáïláq, كاخ kákh, كوشك kúshk.

Summer, *verb,* تابستان كردن *or* گذراندن tábistán kardan *or* guzrándan, صيف نمودن saif nimúdan.

Summer colt, *subs.* اصطراب هوا istiráb-i-hává, شبه سراب shabah-i-saráb, وهر vahar.

Summer crops, *subs.* صيفي saifí, حاصل تابستانه hásil-i-tábistánah.

Summer fallow, *subs.* حراثت صيف hirásat-i-saif, شيار تابستاني shiyár-i-tábistání, عمارت صيفي 'imárat-i-saifí.

Summer-house, *subs.* كوشك kúshk, تالار tálár, تابستاني tábistání, كلاه فرنگي kuláh-i-farangí.

Summerset, *subs.* پشتك pushtak.—(*To turn a summerset*) پشتك بر داشتن *or* زدن pushtak bar-dáshtan *or* zadan, وارونه زدن várúnah zadan, معلق زدن mu'allaq zadan.

Summit, *subs.* قله qullah, تيغ tígh, سر sar, اوج auj, فرق farq, تارك tárak.—(*The summit of his ambition*) اعلي درجه همتش a'lá-darajah-i-himmat-ash.

Summitless, *adj.* بي قله bí-qullah, بي سر bí-sar, بي اوج bí-auj.

Summon, *verb,* احضار نمودن ihzár nimúdan, استحضار استحضار نمودن istihzár nimúdan, حاضر ساختن házir sákhtan, خواندن khándan, داشتن *or* طلب كردن talab kardan *or* dáshtan, طلبيدن talabídan, امر فرمودن amr farmúdan, دعوت نمودن da'vat nimúdan.—(*Legal term*) بمحكمه بردن bi-mahkumah burdan, احضار كردن ihzár kardan, فراش در پي فرستادن farrásh dar-pay firistádan.

Summoner, *subs.* داعي dá'í, احضار كننده ihzár-kunandah, خواننده khánandah, فراش farrásh.

Summons, *subs.* (*Legal term*) احضار نامه ihzár-námah, ورقه احضار varaqah-i-ihzár.

Summum bonum (*Latin term=the chief good*), *subs.* احسان كلي ihsán-i-kullí, انعام عظيم in'ám-i-'azím, كمال مرحمت kamál-i-marhamat.

Sumpter, *subs.* يابو yábú, اسب بار كشي asb-i-bár-kashí, اسب بار خانه asb-i-bár-khánah.

Sumptuary, *adj.* انفاقي infáqí, مصارفي musárifí, دخل و خرجي dakhl-va-kharjí, عيشي 'aishí, گذراني guzráni.—(*Sumptuary laws*) آيين فارغبالي áyín-i-fárigh-bálí, قوانين دخل و خرج qavánín-i-dakhl-va-kharj, قواعد سهولت معيشت qavá'id-i-suhúlat-i-ma'íshat.

Sumptuous, *adj.* عياش 'ayyásh, خوش گذران khush-guzrán.

Sumptuously, *adv.* عياشانه 'ayyáshánah.—(*To live sumptuously*) تعيش نمودن ta'ayyush nimúdan, خوش گذراني نمودن khush-guzráni nimúdan, متنعمانه زيستن mutana'imánah zístan, نشاط كردن nishát kardan, عشرت نمودن 'ishrat nimúdan, فارغبال زيستن fárigh-bál zístan.

Sumptuousness, *subs.* عياشي 'ayyáshí, تعيشي ta'ayyushí, خوش گذراني khush-guzráni, نشاط nishát, انبساط imbisát.

Sun, *subs.* آفتاب áftáb, مهر mihr, خورشيد khurshíd, خور khur, هور húr, شمس shams, يوح yúh, بيضا baizá, نير اعظم nayyir-i-a'zam.—(*Disc of the sun*) قرص qurs.

Sun, *verb,* آفتاب دادن áftáb dádan, در آفتاب گستردن dar-áftáb gustardan, به آفتاب گرم كردن bi-áftáb garm kardan.

Sunbeam, *subs.* پرتو partav *or* partau, لمعه lam'ah, شعاع shu'á'.

Sun-beat, *adj.* آفتاب زده áftáb-zadah, آفتاب خورده áftáb-khurdah, آفتابي áftábí.

Sun-bright, *adj.* خورشيد شعاع khurshíd-shu'á', آفتاب ضيا áftáb-zíyá, مهر تاب mihr-táb.

Sun-burned, *adj.* آفتاب سوخته áftáb-súkhtah, آفتاب زده áftáb-zadah, آفتاب خورده áftáb-khurdah.

Sunday, *subs.* يكشنبه yak-shambah, يوم الاحد yaumu 'l-ahad.—*adj.* يكشنبهٔ yak-shambahï.

Sunder, *subs.* فصل fasl, قطع qat‘, فرق firq, پاره párah, قطعه qit‘ah, نیمه nímah.

Sunder, *verb,* بریدن burídan *or* burrídan, قطع کردن qat‘ kardan, دو پاره کردن dú-párah kardan, قیچی کردن qaichí kardan, دو نیم کردن dú-ním kardan, تفریق کردن tafríq kardan, جدا نمودن jidá nimúdan, مفصول ساختن mafsúl sákhtan.

Sun-dial, *subs.* دائره هندي dáïrah-i-hindí, دائره ساعتي dáïrah-i-sá‘atí, آفتاب نما áftáb-nimá.

Sundown, *subs.* غروب آفتاب ghurúb-i-áftáb, زوال شمس zavál-i-shams, وقوب vuqúb.—(*About a quarter of an hour after sundown, time of prayer*) مغرب maghrib.

Sundries, *subs.* متفرقات mutafarriqát, اشیا مختلفه ashyá-i-mukhtalifah, چیزهائي گوناگون chízhá,í-i-gún-á-gún, انواع anvá‘, اقسام aqsám.

Sundry, *adj.* گوناگون gún-á-gún, مختلف mukhtalif, رنگ برنگ rang-bi-rang, متنوع mutanavvi‘.

Sun-fish, *subs.* مهر ماهي mihr-máhí, گاو ماهي gáv-máhí.

Sunflower (*Heliotropium europeum*), *subs.* گل آفتاب gul-i-áftáb, آفتاب گردان áftáb-gardán, آفتاب پرست áftáb-parast, ابو سلمي abú-sulmá, حجر الدم hajaru ’d-dam.—(*Seed—Helianthus annuus*) آزریون ázaryún, ورتاج vartáj, تخم گل آفتاب پرست tukhm-i-gul-i-áftáb-parast, تخم آفتاب پرست tukhm-i-áftáb-parast.

Sunk, *adj.* غریق gharíq, مستغرق mustaghraq, فرو رفته furú-raftah, منغمس munghamis.

Sunless, *adj.* بي آفتاب bí-áftáb, بي روشني bí-raushaní, تاریك tárík, مظلم muzlim, تار tár, تیره tírah.

Sunlight, *subs.* نور آفتاب núr-i-áftáb, ضیا شمس ziyá-i-shams, روشنائي خورشید raushná,í-i-khurshíd.

Sun-lit, *adj.* منور بنور آفتاب munavvar-bi-núr-i-áftáb, آفتاب گیر áftáb-gír, نوراني núráni, تاب خورشید khur-shíd-táb.

Sunn (*Crotolaria juncea, or hemp fibre*), *subs.* ریشه کنب ríshah-i-kanab.

Sunni, *subs.* اهل سنت ahl-i-sunnat.—*adj.* سنتي sun-natí.

Sunny, *adj.* آفتابي áftábí, آفتابناك áftáb-nák, آفتاب گیر áftáb-gír, رو بافتاب rú-bi-áftáb, خررشید وش khur-shíd-vash, روشن raushan, تابان tábán.

Sunrise, *subs.* طلوع آفتاب tulú‘-i-áftáb, مطلع شمس matla‘-i-shams, اشراق ishráq, آفتاب بر آمدن áftáb-bar-ámadan.—(*About a quarter of an hour before sunrise, time of prayer*) فجر fajr, صبح subh.

Sunset, *subs.* غروب آفتاب ghurúb-i-áftáb, زوال شمس zavál-i-shams, وقوب vuqúb.—(*At sunset*) حین غروب hain-i-ghurúb, هنگام غروب hangám-i-ghurúb, وقت مغرب vaqt-i-maghrib.—(*About a quarter of an hour after sunset, time of prayer*) مغرب maghrib.

Sunshade, *subs.* آفتاب گردان áftáb-gardán.

Sunshine, *subs.* تابش آفتاب tábish-i-áftáb. — *adj.* روشن raushan, تابان tábán, منور munavvar.

Sunstroke, *subs.* ضرب آفتاب zarb-i-áftáb.

Sun-worshipper, *subs.* آفتاب پرست áftáb-parast.

Sup, *subs.* جرعه jur‘ah, قرت qurt, یك دهن پر yak-dahan-pur.

Sup, *verb trans.* تجرع نمودن tajarru‘ nimúdan, قرت زدن qurt zadan, آشامیدن áshámídan, سر کشیدن sar kashídan.—*intrans.* شام خوردن shám khurdan. شام تناول نمودن shám tanávul nimúdan.

Superable, *adj.* منقاد گرد munqád-gard, مسخر شو musakhkhar-shau, فرمان پذیر farmán-pazír, زیر حکم آ zír-i-hukm-á, مقهور maqhúr, مغلوب maghlúb.

Superableness, *subs.* منقاد گردي munqád-gardí, مسخریت musakhkharíyat, فرمان پذیري farmán-pazírí, مطاوعت mutáva‘at, مقهوریت maqhúríyat, مغلوبیت maghlúbíyat.

Superably, *adv.* بر سبیل انقیاد bar-sabíl-i-inqiyád, فرمان پذیرانه farmán-pazíránah, مطاوعانه mutávi‘ánah, بطرز مغلوب شوي bi-tarz-i-maghlúb-shaví.

Superabound, *verb,* موفور شدن maufúr shudan. وافر شدن váfir shudan, کثیر شدن kasír shudan, کثرت یافتن kasrat yáftan, فزودن fuzúdan (*rt.* فزاي fuzáy), بشدت زیاد شدن bi-shiddat ziyád shudan, بغایت وفور یافتن bi-ghávat vufúr yáftan.

Superabounding, *adj.* کثیر kasír, متکاثر mutakásir, موفور maufúr, بسیار bisyár, بشدت زیاد bi-shiddat-ziyád بغایت وافر bi-ghávat-váfir.

Superabundance, *subs.* افراط ifrát, افزوني afzúní, فضل fazl, فضیلت fazílat, فیض faiz, زیادتي ziyádatí, کوثر kausar.

Superabundant, *adj.* فاضل fázil, افزون afzún, زائد záïd, فراوان faráván, وافر váfir, بغایت موفور bi-ghá-yat-maufúr, بسیار عظیم bisyár-‘azím, زخار zakh-khár.

Superabundantly, *adv.* بکثرت زیاد bi-kasrat-i-ziyád, بغایت فراواني bi-ghávat-farávání, با نهایت فزوني bá-nihávat-fuzúní, با زیادتي بسیار bá-ziyádatí-bisyár.

Superadd, *verb,* باز زیاد کردن báz ziyád kardan, مجددا mujaddadan افزودن afzúdan, علاوه کردن ‘alávah kardan, بر بالا نهادن bar-bálá nihádan, اضافه کردن izá-fah kardan.

Superaddition, *subs.* زیادتي ziyádatí, علاوه ‘alávah, اضافت izáfat, افزایش afzáyish, مقدار افزوده miqdár-i-afzúdah.

Superangelic, *adj.* فائق بر فرشته fáïq-bar-firishtah,

mutafavviq-bar-maláïkah, متفوق بر ملائکه firishtah-fuzún, فرشته فزون malak-darbán, ملك دربان firishtah-chákar, فرشته چاکر.

Superannuate, *verb,* kuhan-sál ni-múdan, کهن سال نمودن bí-kárah sákhtan, بیکاره ساختن az kár andákhtan, از کار انداختن sál-khurdah gardánídan, سال خرده گردانیدن.

Superannuated, *part.* sálí, سالي sál-khurdah, سال خورده kuhan-sál, کهن سال bí-kárah, بیکاره az-kár-uftádah, از کار افتاده pír-shudah, پیر شده fasurdah, فسرده zá'i', ضائع.

Superannuation, *subs.* sál-khurdagí, سال خوردگي kuhan-sálí, کهن سالي bí-káragí, بیکارگي az-kár-uftádagí, از کار افتادگي 'ájizí, عاجزي.

Superb, *adj.* mu'azzam, معظم 'azím, عظیم jalíl, جلیل shigarf, شگرف muhtasham, محتشم a'lá, اعلي sharíf, شریف mumtáz, ممتاز válá, والا mujíd, مجید rafí', رفیع.

Superbly, *adv.* muhtashamánah, محتشمانه jalílánah, جلیلانه az rúy-i-rif'at, از روي رفعت nabílánah, نبیلانه 'azímánah, عظیمانه bá-kamál-i-jáh-va-jalál, با کمال جاه و جلال buzurg-váránah, بزرگوارانه.

Supercargo, *subs.* mámúr-i-mu-'ámalát-i-jaház, مامور معاملات جهاز.

Supercilious, *adj.* maghrúr, مغرور mutakabbir, متکبر mutabakhtir, متبختر mustakbir, مستکبر pur-fís, پر فیس bád-álúd, باد آلود náz-furúsh, ناز فروش khár-bín, خوار بین buzurgí-furúsh, بزرگي فروش khud-pasand, خود پسند marúh, مروح.

Superciliously, *adv.* maghrúránah, مغرورانه mutakabbiránah, متکبرانه mustakbiránah, مستکبرانه fís-kunán, فیس کنان náz-furúshánah, ناز فروشانه bád-kunán, باد کنان marúhánah, مروحانه mutabakhtir-ánah, متبخترانه bi-taur-i-ihánat, بطور اهانت khud-pasandánah, خود پسندانه.

Superciliousness, *subs.* ighmáz, اغماض takab-bur, تکبر istikbár, استکبار ghurúr, غرور fís, فیس bád, باد marah, مرح khud-pasandí, خود پسندي khíshtan-bíní, خویشتن بیني tabakhtur, تبختر istihqár, استحقار náz-furúshí, ناز فروشي khár-bíní, خوار بیني buzurgí-furúshí, بزرگي فروشي.

Super-eminence, *subs.* arfa'íyat, ارفعیت rif'at-i-záïdah, رفعت زائده sharáfat-i-fáïqah, شرافت فائقه fazílat-i-kámilah, فضیلت کامله u'lúvíyat, اعلویت 'ulúv-i-ziyád, علو زیاد najábat-i-khássah, نجابت خاصه.

Super-eminent, *adj.* arfi', ارفع amjad, امجد ashraf, اشرف afzal, افضل a'lá, اعلي ziyád-mum-táz, زیاد ممتاز bisyár-najíb, بسیار نجیب.

Super-eminently, *adv.* bi-taur-i-arfa'í-yat, بطور ارفعیت bi-tarz-i-afzalíyat, بطرز افضلیت bá-gháyat-i-imtiyáz, با غایت امتیاز bi-taríq-i-u'lúví-yat, بطریق اعلویت.

Supererogate, *verb,* bíshtar kár kar-dan, بیشتر کار کردن záïd 'amal nimúdan, زائد عمل نمودن a'mál-i-mustahibb bi-já ávardan, اعمال مستحب بجا آوردن a'mál-i-fázilah bi-já ávardan, اعمال فاضله بجا آوردن má-fauq-i-taklíf súrat dádan, ما فوق تکلیف صورت دادن.

Supererogation, *subs.* náfilah نافله (*pl.* navá-fil) نوافل ziyád-kárí, زیاد کاري záïd-'amal, زائد عمل 'alávah-kárí.—(*Works of supererogation*) اعمال فاضله a'mál-i-fázilah, اعمال نفلیه a'mál-i-naflíyah, اعمال مستحبه a'mál-i-mustahibbah.

Supererogatory, *adj.* naváfilí, نوافلي mus-tahibbah, مستحبه istihbábí, استحبابي záïd, زائد bísh-az-vájib, بیش از واجب.

Super-excellence, *subs.* afzalíyat, افضلیت ta-favvuq, تفوق ashrafíyat, اشرفیت ahsaníyat, احسنیت válá-tarí, والا تري.

Super-excellent, *adj.* afzal, افضل fáïq, فائق ashraf, اشرف ahsan, احسن bartar, برتر válá-tar, والا تر.

Super-fetation, *subs.* haml-rúy-i-haml, حمل روي حمل haml-bar-haml, حمل بر حمل haml-bálá-i-haml, حمل بالائي حمل haml-i-sánaví, حمل ثانوي.

Superficial, *adj.* (*External*) záhir, ظاهر bí-rúní, بیروني rú-kárí, رو کاري kam-'amq, کم عمق záhirí, ظاهري sádah, ساده ghair-i-'amíq, غیر عمیق súrí, صوري qishrí, قشري rasmí, رسمي vajhí, وجهي.—(*Trifling*) qalíl, قلیل sabuk-máyah, سبکمایه harzah, هرزه khafíf, خفیف kúchik, کوچك juz'í, جزئي juz.—(*Pertaining to the surface*) musattah, مسطح sat'hí, سطحي basít, بسیط.—(*A superficial burn*) ním-súkhtagí, نیم سوختگي.—(*His knowledge is very superficial*) 'ilm-ish-khailí qishrí ast, علمش خیلي قشري است bisyár kam-ittilá' ast, بسیار کم اطلاع است.

Superficially, *adv.* sat'han, سطحاً bidún-i-ta'ammuq, بدون تعمق bi-taur-i-záhir, بطور ظاهر bí-ghaur-rasí.—(*Externally*) záhiran, ظاهراً 'ala 'z-záhir, علي الظاهر khárijan, خارجاً.

Superficialness, *subs.* kam-'amqí, کم عمقي bí-ta'ammuqí, بي تعمقي qishríyat.—(*External-ness*) rú-kárí, رو کاري záhiríyat, ظاهریت khárijíyat, خارجیت sat'híyat, سطحیت vajhíyat, وجهیت.

Superficies, *subs.* basát, بساط basít, بسیط rú, رو sat'h, سطح safhah, صفحه rú-kár, رو کار khárijí-yat, خارجیت vajhíyat, وجهیت mahsúsíyát, محسوسیات.

Superfine, *adj.* mu'azzam, معظم 'azím, عظیم jalíl, جلیل shigarf, شگرف mulattaf, ملطف mudaq-qaq, مدقق bisyár-názuk, بسیار نازك bi-gháyat-rafí', بغایت رفیع.

Superfluity, *adj.* افراط ifrát, افزوني afzúní, فضل fazl, فضله fazlah, بي مصرفي bí-masrafí, زيادتي ziyádatí, عدم ضرورت 'adam-i-zarúrat.

Superfluous, *adj.* زائد záïd, فاضل fázil, افزون afzún, بي مصرف bí-masraf, بي ضرورت bí-zarúrat, بي فائده bí-fáïdah, غير لازم ghair-i-lázim, نا واجب ná-vájib. —(*It is superfluous*) مصرف ندارد masraf na-darad.

Superfluously, *adv.* بطور زيادتي bi-taur-i-ziyádatí, بي مصرفانه bí-masrafánah, غير لازمانه ghair-i-lázim-ánah, بدون ضرورت bidún-i-zarúrat.

Superfluousness, *subs.* زيادتي ziyádatí, افراط ifrát, نا واجبي ná-vájibí, عدم لزوم 'adam-i-luzúm, بي فائدگي bí-fáïdagí, بي مصرفي bí-masrafí.

Superhuman, *adj.* فوق الانساني fauqu 'l-insání, خارق البشري khárigu 'l-basharí, خارق العاده khárigu 'l-'ádah, عجيب 'ajíb.

Super-impose, *verb,* بر فوق نهادن bar-fauq nihádan, بر بالا گذاشتن bar-bálá guzáshtan, بر نهادن bar-nihádan.

Super-incumbent, *adj.* مستند mustanid, مستقر mustaqirr, محمول mahmúl, ما فوق má-fauq, بالاي bálái, بر روي نهاده bar-rúy-nihádah, متوقف mutavaqqif.

Super-induce, *verb,* باز آوردن báz-ávardan, علاوه پيش 'alávah písh kardan, پيش از پيش تقديم كردن písh-az-písh taqdím kardan, زياده ايراد نمودن ziyádah írád nimúdan.

Super-induction, *subs.* ايراد فائق írád-i-fáïq, تقديم علاوه taqdím-i-'alávah, استدلال جديد istidlál-i-jadíd.

Super-infuse, *verb,* علاوه ريختن 'alávah ríkhtan, زياد افاضه نمودن ziyád ifázah nimúdan, بر رو پهن كردن bar-rú pahn kardan.

Superintend, *verb,* نظارت كردن nazárat kardan, رئسانه اداره نمودن raïsánah idárah nimúdan, سر كاري كردن sar-kárí kardan, رئاست كردن rïásat kardan, رسيدگي كردن rasídagí kardan, در عهده گرفتن dar-'uhdah giriftan, اهتمام ورزيدن ihtimám varzídan, تدبير كردن tadbír kardan.

Superintendence, *subs.* نظارت nazárat, كار گذاري kar-guzárí, كار رواج دهي kár-raváj-dihí, سر كاري sar-kárí, رويت ravíyat.

Superintendent, *subs.* ناظر názir, كار گذار kár-guzár, سر كار sar-kár, مهتمم muhtamim, مدبر mudabbir, مستحفظ mustahfiz, رقيب raqíb.—(*To nominate a superintendent*) سر كار نمودن sar-kár nimúdan, بعهده كردن bi-'uhdah kardan.

Superintender, *subs.* ناظر názir, كار گذار kár-guzár, سر كار sar-kár, مهتمم muhtamim, مدبر mudabbir, مستحفظ mustahfiz, رقيب raqíb.

Superior, *subs.* بزرگ buzurg, بزرگتر buzurgtar, رئس raïs, مهتر mihtar.—(*Ecclesiastical term*) رئيس كليسا raïs-i-kalísiyá.—(*One's superiors and those of one's own age*) سر و همسر sar-u-ham-sar.—*adj.* برتر bartar, بالاتر bálátar, اعظم a'zam, اكبر akbar, فائق fáïq, اعلي a'lá, بزرگ buzurg, فاضل fázil, بالا دست bálá-dast, علوي 'alaví.—(*This is superior to that*) اين تفوق دارد ín tafavvuq dárad bar-án بر آن.

Superiority, *subs.* سبقت sibqat, تفوق tafavvuq, استيلا istílá, پيش دستي písh-dastí, بالا دستي bálá-dastí, برتري bartarí, اعلويت 'ulúvíyat, غلبه ghalabah, تغلب taghallub, غالبيت ghálibíyat, بزرگي buzurgí, مزيت mazíyat, فضيلت fazílat, نفاست nafásat, سروري sarvarí.

Superlative, *subs.* اسم مبالغه ism-i-mubálaghah.—*adj.* افضل afzal, حسان hussán, احسن ahsan, اعلي a'lá.—(*Superlative degree*) تفضيل tafzíl, رتبه تفضيل rutbah-i-tafzíl, مرتبه تفضيل martabah-i-tafzíl, افعل تفضيل af'al-i-tafzíl.

Superlatively, *adv.* بدرجه اعلي bi-darajah-i-a'lá, بطور افضل bi-taur-i-afzal, بپله بلند تر bi-pillah-i-buland-tar, بمرتبه اكمل bi-martabah-i-akmal.

Superlativeness, *subs.* اعلويت u'lúvíyat, افضليت afzalíyat, بلند پايگي buland-páyagí, اشرفيت ashrafíyat.

Super-lunar, *adj.* بالائي ماهي bálá'í-i-máhí, فوق قمري fauq-i-qamarí.

Super-mundane, *adj.* فوق عالمي fauq-i-'álamí, فوق ارضي fauq-i-arzí, غير زميني ghair-i-zamíní.

Supernal, *adj.* علوي 'ulúví, غير سفلي ghair-i-saflí, سماوي samáví, آسماني ásmání.

Supernatant, *adj.* عالي سابح 'álí-sábih, بلند آشنا buland-áshná, فلك قدر falak-qadr, عالي منش 'álí-manish.

Supernatural, *adj.* فوق طبعي fauq-i-tab'í, فوق طبيعي fauq-i-tabí'í, غير معتاد ghair-i-mu'tád, اعجازي i'jází, غير عادي ghair-i-'ádí.

Supernaturalism, *subs.* فوق طبعيت fauq-i-tab'íyat, غير معتاديت ghair-i-mu'tádíyat, خرق عادت kharq-i-'ádat, اعجاز i'jáz.

Supernaturally, *adv.* بطور غير معتاد bi-taur-i-ghair-i-mu'tád, بطرز خرق عادت bi-tarz-i-kharq-i-'ádat, بر سبيل معجزه bar-sabíl-i-mu'jizah.

Supernumerary, *subs.* نفر موقت nafr-i-muvaqqat.—*adj.* نا محسوب ná-mahsúb, بي حساب bí-hisáb, بي شمار bí-shimár, نا معدود ná-ma'dúd, خارج از عدد khárij-az-'adad, بيرون از شمار bírún-az-shimár, زيادتي ziyádatí.

Superposition, *subs.* عاليمقامي 'álí-maqámí, بلند جايگاهي buland-jáy-gáhí, رفيع مكاني rafí'-makání, سمو sumúv.

Super-salt, *subs.* (*Chemical term*) نمك محقق namak-i-muhaqqaq, ملح اعظم milh-i-a'zam.

Super-saturate, *verb*, بزيادتي خوراندن bi-ziyádatí khurándan, بيش از ضرورت دادن bísh-az-zarúrat dádan, اسراف در امداد نمودن isráf dar-imdád nimúdan.

Superscribe, *verb*, زبر نوشتن zabar nivishtan, بر بالا نوشتن bar-bálá nivishtan, عنوان كردن 'unván kardan. معنون ماختن ma'nún sákhtan, بر سر نوشتن bar-sar nivishtan, بر پشت نوشتن bar-pusht nivishtan.

Superscription, *subs.* عنوان 'unván, بالا نويسي bálá-nivísí, سر نامه sar-námah, كتيبه katíbah, سكه sikkah, نقش naqsh.

Super-secretion, *subs.* ترشح كثر المقدار tarushshuh-i-kasru 'l-miqdár.

Super-secular, *adj.* فوق عالمي fauq-i-'álamí, غير دنيوي ghair-i-dunyaví.

Supersede, *verb*, مستولي شدن mustaulí shudan, غالب آمدن ghálib ámadan, فائق آمدن fáïq ámadan, برتري يافتن bartarí yáftan, تفوق حاصل نمودن tafavvuq hásil nimúdan.—(*Abolish*) منسوخ كردن mansúkh kardan, نسخ نمودن naskh nimúdan, معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, نا بود كردن ná-búd kardan, موقوف كردن mauqúf kardan, بي اثر نمودن bí-asar nimúdan, باطل ساختن bátil sákhtan, مبطل گردانيدن mubtal gardánídan. — (*Applied to a person*) جا گرفتن já-giriftan, بيك سو نهادن bi-yak sú nihádan, چير گرديدن chír gardídan, بر انداختن bar-andákhtan.

Supersedeas, *subs.* (*Legal term*) ناسخ násikh, مبطل mubtal, حكم ناهي hukm-i-náhí, امر منع amr-i-man'.

Supersession, *subs.* (*Abolition*) نسخ naskh, ابطال ibtál, ازاله izálah.—(*Of a person*) جا نشيني já-nishíní, استخلاف istikhláf.

Superstition, *subs.* وسواس vasvás, ايمان باطل ímán-i-bátil, عقيده غير ثابته 'aqídah-i-ghair-i-sábitah, تدين tadayyun-i-ná-ma'qúl نا معقول, عبادت بي معني 'ibádat-i-bí-ma'ní, تعصب ta'assub.—(*Extra devotion*) تعبد ta'abbud.

Superstitious, *adj.* وسواسي vasvásí, باطل پرست bátil-parast, ياوه انديش yávah-andísh, متعصب muta'assib, مزخرف گو muzakhraf-gú.

Superstitiously, *adv.* از روي وسواس az-rúy-i-vasvás, متعبدانه muta'abbidánah, متعصبانه muta'assibánah, باطل پرستانه bátil-parastánah, مزخرف گويان muzakhraf-gúyán.

Superstitiousness, *subs.* وسواسيت vasvásíyat, باطل پرستي bátil-parastí, ياوه انديشي yávah-andíshí, تعصب ta'assub, مزخرف گوئي muzakhraf-gú'í.

Super-stratum, *subs.* (*Geological term*) طبقه عاليه tabaqah-i-'álíyah, مرتبه فوقاني martabah-i-fauqání.

Superstruct, *verb*, بر بالا ساختن bar-bálá sákhtan, فوق بنا كردن fauq biná kardan, بر زبر بنيان نهادن bar-zabar bunyán nihádan, بر افراشتن bar-afráshtan.

Superstruction, *subs.* فوق بناي biná'i-i-fauq, عمارت بالائي 'imárat-i-bálá'í, بنيان زبرين bunyán-i-zabarín, عليه 'illíyah, بالا خانه bálá-khánah.

Superstructive, *adj.* بالا ماخته bálá-sákhtah, بلند buland-biná, مرفوع البنا marfú'u 'l-biná.

Superstructure, *subs.* فوق بنائي biná'í-i-fauq, عمارت بالا 'imárat-i-bálá, بنيان بالائي bunyán-i-bálá'í.

Supertartras potassæ (*Cream of tartar*), *subs.* طرطير tartír.

Supervene, *verb*, واقع شدن váqi' shudan, وقوع يافتن vuqú' yáftan, عارض گشتن 'áriz gashtan, روي دادن rúy dádan.

Supervenient, *adj.* واقع váqi', عارض 'áriz, حادث hádis, روي ده rúy-dih.

Supervention, *subs.* وقوع vuqú', حدوث hudús, روي دهي rúy-dihí, اتفاق ittifáq, وقوع يابي vuqú'-yábí, لحوق luhúq.

Supervise, *verb*, نظارت كردن nazárat kardan, سر كاري نمودن sar-kárí nimúdan, اداره كردن idárah kardan, آزمون كردن ázmún kardan, رئاست كردن ríásat kardan, كار فرمائي كردن kár-farmá'í kardan, اعتنا داشتن i'tiná dáshtan.

Supervision, *subs.* نظارت nazárat, سر كاري sar-kárí, رئاست ríásat, امتحان imtihán, اداره idárah, تدبير tadbír.

Supervisor, *subs.* ناظر názir, كار گذار kár-guzár, سر كار sar-kár, مهتمم muhtamim, مدبر mudabbir, مدير mudír, كار فرما kár-farmá, توجه دار tavajjuh-dár, اعتنا كار i'tiná-kár.

Supervisory, *adj.* نظارتي nazárati, كار فرماي kár-farmáí, توجه داري tavajjuh-dárí, اعتناي i'tináí.

Supervive, *verb*, (از) علاوه زيستن 'alávah zístan (az), بيشتر عمر كردن (از) bíshtar 'amar kardan (az), باقي ماندن (پس از) báqí mándan (pas az).

Supination, *subs.* اسلنقا islinqá, بر پشت خوابي bar-pusht-khábí, رو به آسمان نگري rú-bi-ásmán-nigarí, دل بالائي dil-bálá'í.

Supine, *subs.* اسم ism, اسم فعل ism-i-fi'l, حاصل مصدر hásil-i-masdar.—*adj.* رو به آسمان rú-bi-ásmán, سر به بالا sar-bi-bálá, بر پشت خواب bar-pusht-kháb, دل بالا dil-bálá.—(*Heedless*) بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, بيپروا bí-parvá, بي احتياط bí-ihtiyát, بي انديشه bí-andíshah, كاهل káhil, زاهل záhil, پيزي شل pízí-shul.

Supinely, *adv.* بطور دل بالا bi-taur-i-dil-bálá, مسلنقيانه muslinqíyánah, رو باسمان خوابيده rú-bi-ásmán-khábídah.—(*Heedlessly*) با غفلت bá-ghuflat, به اهمال bi-

ihmál, بي پروايانه bí-parváyánah, بطور لا ابالیگري bi-taur-i-lá-ubálí-garí, متهاونانه mutahávinánah, پیزي شلانه pízí-shulánah.

Supineness, *subs.* اسلنقا islinqá, دل بالائي dil-bálá,í, بر پشت خوابي bar-pusht-khábí. — (*Heedlessness*) غفلت ghuflat, تغافل tagháful, بي پروائي bí-parvá,í, تهاون tahávun, اهمال ihmál, کاهلي káhilí, تساهل tasáhul, مساهلت musáhalat, مسامحت musámahat, مهلت muhlat.—(*Indolence*) کسالت kasálat, تنبلي tambalí, پیزي شلي pízí-shulí.—(*Drowsiness*) خواب آلودگي kháb-álúdagí, خوابناکي kháb-nákí.

Supper, *subs.* شام shám, عشا 'ashá, شب shab, شب چره shab-charah.—(*The Lord's Supper*) عشا رباني 'ashá-i-rabbání, قداس qudás.

Supperless, *adj.* بي شام bí-shám, بي عشا bí-'ashá.

Supplant, *verb,* پا در کفش کردن pá dar-kafsh kardan, زیر پا زدن zír-i-pá zadan, از پا انداختن az-pá andákhtan, پس پائي زدن pas-i-pá,í zadan, از میدان بدر کردن az-maidán bi-dar kardan, دور کردن dúr kardan.

Supplantation, *subs.* از پا اندازي az-pá-andází, از میدان بیرون کني az-maidán-bírún-kuní, دور نمائي dúr-nimá,í, دفع daf', طرد tard.

Supplanter, *subs.* زیر پا زن zír-i-pá-zan, از پا در انداز az-pá-dar-andáz, از میدان بدر کن az-maidán-bi-dar-kun, فریب ده fríb-dih, دفع نما daf'-nimá.

Supple, *adj.* نرم narm, مائل máil, پیچ بردار pích-bar-dár.—(*Persons*) حنیف haníf, عطوف 'atúf, ملائم muláïm, منقاد munqád.

Supple, *verb trans.* نرم کردن narm kardan, ملائم نمودن muláïm nimúdan, تحنیف کردن tahníf kardan, ترغیب نمودن targhíb nimúdan.—*intrans.* نرم شدن narm shudan, ملائم گشتن muláïm gashtan, حنیف شدن haníf shudan, راغب گشتن rághib gashtan.

Supplement, *subs.* ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), تتمه tatammah.—(*Grammatical term*) لاحق láhiq (*pl.* لواحق laváhiq), خاتمه khátamah.

Supplement, *verb,* خاتمه الحاق کردن khátamah ilháq kardan, تتمه ساختن tatammah sákhtan, ضمیمه درست کردن zamímah durust kardan, اتمام نمودن itmám nimúdan, تکمیل کردن takmíl kardan.

Supplementary, *adj.* علاوه 'alávah, اختتامي ikhtitámí, انضمامي inzimámí, تکمیلي takmílí, خاتمه وار khátamah-vár, ضمیمه وش zamímah-vash.

Suppleness, *subs.* نرمي narmí, لینت línat, ملایمت muláyamat, حنوفت hunúfat, حنو hunúv.

Suppletory, *adj.* مکمل mukammil, متمم mutammim, کمال بخش kamál-bakhsh, ممد mumidd.

Suppliant, *subs. and adj.* داد خواه dád-kháh, حاجت خواه hájat-kháh, عارض 'áriz, نیاز مند niyáz-mand, متضرع mutazarri', مسترحم mustarhim, ملتمس multamis, مستدعي mustad'í.

Supplicant, *subs. and adj.* لابه گر lábah-gar, پوزش گر púzish-gar, حاجت خواه hájat-kháh, دعوائي da'vá,í.

Supplicate, *verb,* خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), در خواست نمودن dar-khást nimúdan, التماس کردن iltimás kardan, تمنا نمودن tamanná nimúdan, نیاز کردن niyáz kardan, دعا کردن du'á kardan, مستدعي بودن mustad'í búdan, استدعا کردن istid'á kardan, لابه نمودن lábah nimúdan, پوزش نمودن púzish nimúdan.

Supplication, *subs.* نیاز niyáz, نیاز مندي níyáz-mandí, تمنا tamanná, التماس iltimás, دعا du'á, استدعا istid'á, ابتهال ibtihál, تضرع tazarru', پوزش púzish, لابه lábah, آرزو árzú, ابرام ibrám, الجا iljá.—(*To God*) نماز nimáz, صلوٰت salát, دعا du'á.

Supplicatory, *adj.* تضرعي tazarru'í, استدعائي istid'áí.

Supplier, *subs.* دهنده dihandah, رساننده rasánandah, امداد کننده imdád-kunandah, رفع حاجت کن raf'-i-hájat-kun.

Supplies, *subs.* (*Afforded to troops marching, travellers, &c.*) سیورسات suyúrsát.—(*Parliamentary term*) معاونت mu'ávanat, امدادات نقدیه imdádát-i-naqdíyah, وجوه انعامیه vujúh-i-in'ámíyah.

Supply, *subs.* کفاف kafáf, لازمه lázimah, ذخیره zakhírah, تهیه tahíyah, عده 'uddah, اعانت i'ánat, مدد madad, مساعده musá'adah.

Supply, *verb,* دادن dádan (*rt.* ده dih), آماده کردن ámadah kardan, سر براه کردن sar-bi-ráh kardan, ایصال کردن ísál kardan, اعطا کردن a'tá kardan, تقدیم نمودن taqdím nimúdan, کار سازي کردن kár-sází kardan, امداد نمودن imdád nimúdan, رسانیدن rasánídan. —(*To supply the want of*) تلافي عدم نمودن taláfí-i-'adam nimúdan.

Support, *subs.* (*Prop*) تکیه takyah, پشتي pushtí, ازا izá, عمدت 'umdat, ستون sitún, رکن rukn (*pl.* ارکان arkán), سند sanad, عمود 'amúd (*pl.* عمد 'amad), دهمرز dahmraz, پایه páyah.—(*Maintenance*) وجه گذران vajh-i-guzrán, مدد معاش madad-i-ma'ásh, روزي rúzí, زندگاني zindagání, گذران guzrán, معیشت ma'íshat, نفقه nafaqah.—(*Succour*) نصرت nusrat, یاري yárí, مدد madad, دستگیري dast-gírí, کمك kumak. — (*Patronage*) حمایت himáyat, اعانت i'ánat, امداد imdád, پهلو بندي pahlú-bandí.

Support, *verb,* (*Endure*) بر داشتن bar-dáshtan, تحمل تحمل نمودن tahammul nimúdan, متحمل شدن mutahammil shudan, حامل گشتن hámil gashtan, طاقت داشتن táqat dáshtan, تاب آوردن táb ávardan, کشیدن kashídan.—(*Prop*) استناد دادن istinád dádan, پایه زدن páyah

zadan, پهلو بندي كردن pahlú-bandí kardan.—(*Bear up*) بر داشتن bar-dáshtan, نگاه داشتن nigáh dáshtan. —(*With food, &c.*) خوراك دادن khurák dádan, اطعام it'ám nimúdan, خورانيدن khuránídan.—(*To support a person's argument*) قول كسيرا تقويت كردن qaul-i-kasí-rá taqviyat kardan, تصديق قول نمودن tasdíq-i-qaul nimúdan.—(*He supports his case with inadmissible excuses*) متمسك بمعاذير غير موجه ميشود mutamassik bi-ma'ázír-i-ghair-i-muvajjah mí-shavad.

Supportable, *adj.* متحمل mutahammil, متيسر muta-yassir, ممكن الحصول mumkinu 'l-husúl, تحصيل پذير tahsíl-pazír, قابل بر داشت qábil-i-bar-dásht, اثبات پذير isbát-pazír.

Supportableness, *subs.* محموليت mahmúlíyat, استحقاق بر داشت istihqáq-bar-dásht, تحصيل پذيري tahsíl-pazírí, اثبات پذيري isbát-pazírí.

Supporter, *subs.* مدد گار madad-gár, مظاهر muzáhir, حمايت گر himáyat-gar, معين mu'ín, حامل hámil.

Supposable, *adj.* محتمل muhtamal, مظنون maznún, مفروض mafrúz.

Supposal, *subs.* احتمال ihtimál, ظن zann, فرض farz, گمان gumán.

Suppose, *verb,* قياس كردن qiyás kardan, تصور كردن tasavvur kardan, مظنه داشتن mazannah dáshtan, گمان بردن gumán burdan, خيال كردن khiyál kardan, پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), ظن نمودن zann nimúdan, حدس گمان كردن hads-i-gumán kardan, توهم كردن tavahhum kardan, فرض كردن farz kardan. —(*Suppose*) اگر چنانچه agar chunán-chíh, فرضاً farzan, مثلاً masalan, فرض كن farz-kun.

Supposer, *subs.* فرض كننده farz-kunandah, گمان كننده gumán-kunandah, پندارنده pindárandah, توهم نماينده tavahhum-nimáyandah, تقدير كننده taqdír-kunandah, تصور نماينده tasavvur-nimáyandah.

Supposition, *subs.* تقدير taqdír, گمان gumán, فرض farz, توهم tavahhum, ظن zann (*pl.* ظنون zunún), تصور tasavvur.—(*On the supposition*) بخيال bi-khiyál, فرضاً farzan.

Supposititious, *adj.* موهوم mauhúm, مفروض mafrúz, مظنون maznún, مشتبه ساخته mushtabih-sákhtah, مصنوعي masnú'í. —(*Illegitimate*) نا درست ná-durust, غير صحيح ghair-i-sahíh, دروغ durúgh, قلب qalb.

Supposititiously, *adv.* بطور حيله bi-taur-i-hílah, ظناً zannan, متوهمانه mutavvahimánah, مفروضاً mafrúzan, از روي اشتباه az-rúy-i-ishtibáh.

Suppositive, *adj.* مظنون maznún, قياسي qiyásí, ظني zannί, فرضي farzí, خيالي khiyálí, موهوم mauhúm.

Suppository, *subs.* (*Medical term*) حمول humúl. —(*For the anus or vulva*) فرزجه farzajah, هاف sháf.

Suppress, *verb,* وا زدن vá-zadan, مبطل گردانيدن mub-tal gardánídan, باطل كردن bátil kardan, ابطال نمودن ibtál nimúdan, نسخ ساختن naskh sákhtan, منسوخ كردن mansúkh kardan, موقوف كردن mauqúf kardan, تعطيل نمودن ta'tíl nimúdan, فرو نشاندن furú nishán-dan, توقيف دادن tauqíf dádan, بند كردن band kar-dan, خواباندن khábándan, منع نمودن man' nimúdan, باز داشتن báz-dáshtan.—(*Conceal*) نهفتن nihuftan, پوشيدن púshídan, پنهان كردن panhán kardan, نهان كردن nihán kardan, اخفا نمودن ikhfá nimúdan, مخفي ساختن makhfí sákhtan, متواري داشتن mutavárí dásh-tan.

Suppression, *subs.* تسكين taskín, توقيف tauqíf.—(*Concealment*) كتمان kitmán, اخفا ikhfá, پنهان سازي panhán-sází.

Suppressive, *adj.* موقوف ساز mauqúf-sáz, معطل نما mu'attal-nimá, توقيف ده tauqíf-dih, مسكن musak-kin, مانع máni', باز دارنده báz-dárandah.—(*Conceal-ing*) اخفا كننده ikhfá-kunandah, پنهان سازنده panhán-sázandah, كتمان نماينده kitmán-nimáyandah.

Suppressor, *subs.* مسكن musakkin. — (*Concealer*) كتمان كننده kitmán-kunandah, مخفي دارنده makhfí-dárandah.

Suppurate, *verb,* چرك كردن chirk kardan, ريم جمع نمودن rím jam' nimúdan, ماده كردن máddah kardan, رسيدن rasídan.

Suppuration, *subs.* (*Medical term*) چرك chirk, ريم rím, ترشح ريم tarashshuh-i-rím, نضج nazj.

Suppurative, *adj.* (*Medical term*) چرك آورنده chirk-ávarandah, نضج دهنده nazj-dihandah, نرم كننده narm-kunandah, ملين mulayyin, منضج munazzij.

Supra-mundane, *adj.* فوق عالمي fauq-i-'álamí, علوي 'ulúví, فلكي falakí.

Supra-naturalism, *subs.* فائقيت بر طبيعت fáïqíyat-bar-tabí'at, فوق طبيعت fauq-i-tab'íyat, خارق عادت kháriq-i-'ádat.

Supremacy, *subs.* تفوق tafavvuq, فائقيت fáïqíyat, استعلاء isti'lá, برتري bartarí, تعلي ta'allí.

Supreme, *adj.* اعلي a'lá, متسلط mutasallit, اعظم a'zam.—(*The Supreme Being*) حضرت اعلي hazrat-i-a'lá, حضرت واجب الوجود hazrat-i-vájibu 'l-vujúd.

Supremely, *adv.* بسيار bisyár, خيلي khailí, بدرجه اعلي bi-darajah-i-a'lá, بطرز اكمل bi-tarz-i-akmal.

Sural, *adj.* (*Anatomical term*) متعلق بگرده پا muta'alliq-bi-gurdah-i-pá, متعلق بماهيچه ساق muta'alliq-bi-máhíchah-i-sáq.

Sur-base, *subs.* سر اساس sar-asás, حاشيه háshiyah

(*pl.* حواشي haváshí), حصه طاق hissah-i-táq, چنبره chambarah.

Sur-basement, *subs.* سر اساسي sar-asásí, حاشيه بندي háshiyah-bandí, طاق بندي táq-bandí, سر پايه sar-páyah.

Surbed, *verb,* راست نصب كردن rást nasb kardan, بر حسب اصل ايستاده كردن bar-hasb-i-asl ístádah kardan.

Surcease, *verb trans.* بكلي بند كردن bi-kullí band kardan, از اصل توقيف دادن az-asl tauqíf dádan, بكسره سد نمودن bi-kasrah sadd nimúdan.—*intrans.* بكلي بند شدن bi-kullí band shudan, از اصل توقيف يافتن az-asl tauqíf yáftan, بكسره امتناع يافتن bi-kasrah imtiná' yáftan.

Surcharge, *subs.* سر بار sar-bár, زيادتي حمل ziyádatí-i-haml.—(*Repletion*) طعام زياد ta'ám-i-ziyád.—(*Money*) وجه زائد vajh-i-záïd, زياد گيري ziyád-gírí.

Surcharge, *verb,* سر بار نمودن sar-bár nimúdan, زياد چپاندن ziyád chapándan, زياد بار كردن ziyád-bár kardan.—(*Money*) زياد گرفتن ziyád giriftan, زياد خواستن ziyád khástan.

Surcharger, *subs.* سر بار نه sar-bár-nih, زياد حمل كن ziyád-haml-kun, زياد چپان ziyád-chapán.—(*Money*) زياد گير ziyád-gír, زياد خواه ziyád-kháh.

Surcingle, *subs.* حزام hizám (*pl.* حزم huzum), تنگ tang, بار بند bár-band.

Surcle, *subs.* شاخه shákhah, نوچه nauchah, غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún *and* اغصان aghsán), ترکه tarkah.

Surcoat, *subs.* نيم تنه ním-tanah, كائچه káïjah, بالا پوش bálá-púsh.

Surd, *subs.* (*Arithmetical term*) عدد مصمت 'adad-i-masmat, عدد گنگ adad-i-gung.—*adj.* كر kar, اصم asamm, اطرش atrish.

Sure, *adj.* يقين yaqín, محقق muhaqqaq, مقرر muqarrar, معين mu'ayyan, مسلم musallam, ثابت sábit, تحقيقي tahqíqí, موثوق mausúq, درست durust, كامل kámil, صحيح sahíh.—(*Secure*) محفوظ mahfúz, سالم sálim, آمن áman, ايمن íman.—*adv.* آري árí, البته al-battah, بيشك bí-shakk, في الحقيقت fi 'l-haqíqat.

Sure-footed, *adj.* ثابت قدم sábit-qadam, قائم qáïm, استوار ustuvár, راسي rásí.

Surely, *adv.* يقيناً yaqínan, بطور يقين bi-taur-i-yaqín, محققاً muhaqqaqan, در حقيقت dar-haqíqat, بتحقيق bi-tahqíq, بلا شك bilá-shakk.

Sureness, *subs.* حقيقت haqíqat, ثابتيت sábitíyat, ثبوت subút, يقينيت yaqíníyat, محققيت muhaqqaqíyat.

Sureties, *subs.* (*Diplomatic term*) زعامات za'ámát.

Surety, *subs.* (*Security*) ضمانت zamánat, كفالت kafálat, گراو giráú, قبالت qabálat.—(*Sponsor*) ضامن zámin, كفيل kafíl, متكفل mutakaffil, متضمن mutazammin.—(*Certainty*) تيقن tayaqqun, تحقق tahaqquq.—(*Safety*) امنيت amaníyat, سالميت sálimíyat, ايمنيت ímaníyat, استواري ustuvárí, ثبات sabát.

Suretyship, *subs.* كفالت kafálat, تكفل takafful, مرهونيت marhúníyat, ارتهان irtihán, تعهد ta'ahhud.

Surf, *subs.* موج mauj (*pl.* امواج amváj), لطمه latmah, جوشش júshish.

Surface, *subs.* رو rú, روي rúy, وجه vajh, صفحه safhah, سطح sat,h, بشره basharah, بساط basát, كف kaf.—(*Plane or level surface*) سطح متسوي sat,h-i-mutasavví. — (*Convex surface*) سطح محدب sat,h-i-muhaddab.—(*Concave surface*) سطح مقعر sat,h-i-muqa''ar, صفحه مجوف safhah-i-mujavvaf.

Surfeit, *subs.* امتلا imtilá, شبع shab', شباعت shabá'at, سيري sírí, تخمه tukhmah, اسراف isráf, پر خوري pur-khurí.—(*Surfeit of the stomach*) امتلا معده imtilá'-i-mi'dah, ثقل saql.

Surfeit, *verb trans.* پر خورانيدن pur khuránídan, زياد خوراك دادن ziyád-khurák dádan, سير گردانيدن sír-gardánídan, تخمه ساختن tukhmah sákhtan.—*intrans.* تخمه شدن tukhmah shudan, سير شدن sír shudan, پر خوردن pur khurdan, زياد چپاندن ziyád chapándan, اسراف كردن isráf kardan.

Surfeiter, *subs.* مسرف musrif, زياد خوار ziyád-khár, اكول akúl, شكم پرست shikam-parast, عياش 'ayyásh.

Surfeiting, *subs.* زياد خوراني ziyád-khurání, زياد خوري ziyád-khurí, اسراف isráf, زياد چپاني ziyád-chapání, تخمه سازي tukhmah-sází.

Surge, *subs.* موج بزرگ mauj-i-buzurg, جوش júsh, ليار tiyár, لطمه latmah, لپر lapar.

Surge, *verb,* جوش زدن júsh zadan, بر آمدن bar-ámadan, طغيان كردن tughyán kardan, تلاطم كردن talátum kardan, تموج نمودن tamavvuj nimúdan, بلند شدن buland shudan.

Surgeless, *adj.* بي موج bí-mauj, ساكن sákin, آرام árám, بي تلاطم bí-talátum.

Surgeon, *subs.* جراح jarráh, حكيم hakím, پزشك pizishk.

Surgeoncy, *subs.* جراحي jarráhí, منصب جراحي mansab-i-jarráhí, پزشكي pizishkí, حكيمي hakímí, طبيبي tabíbí.

Surgery, *subs.* جراحي jarráhí, معالجه جراحات mu'álajah-i-jarráhát.—(*Room*) خسته خانه khastah-kháuah.

Surgical, *adj.* جراحي jarráhí, حكيمي hakímí.

Surgy, *adj.* متموج mutamavvij, متلاطم mutalátim, زخار zakhkhár, پر موج pur-mauj.

Surlily, *adv.* بسختي bi-sakhtí, بدرشتي bi-durushtí, متعبسانه muta'abbisánah, بطور ترش روئي bi-taur-i-turush-rú,í, كج خلقانه kaj-khulqánah.

Surliness, *subs.* سختي sakhtí, درشتي durushtí, عبوست 'ubúsat, ترش روئي turush-rú,í, كج خلقي kaj-khulqí, تند مزاجي tund-mizájí, بد اوغري bad-úghurí, شراست sharásat.

Surly, *adj.* ترش مزاج turush-mizáj, سخت sakht, پفيوز pufyúz, عبوس 'abús *or* 'ubús, كج خلق kaj-khulq, تند خو tund-khú, بد اوغر bad-úghur.

Surmise, *subs.* قياس qiyás, تخميني takhmíní, مظنه mazannah, حدس hads, ظن zann (*pl.* ظنون zunún), پندار pindár, گمان gumán, فرض farz, تصور tasavvur, خرص khars.

Surmise, *verb*, پنداشتن pindáshtan, قياس كردن qiyás kardan, گمان نمودن gumán nimúdan, تخمين كردن takhmín kardan, حدس زدن hads zadan, خرص نمودن khars nimúdan.

Surmount, *verb*, بر آمدن bar-ámadan, دست يافتن dast yáftan, چيره گشتن chírah gashtan, غالب آمدن ghálib ámadan, ظفر يافتن zafar yáftan, فائق شدن fáïq shudan.

Surmountable, *adj.* حل پذير hall-pazír, متيسر mutayassir, بدست آمدني bi-dast-ámadaní, شدني shudaní, صورت گرفتني súrat-giriftaní.

Surmounter, *subs.* ظفر ياب zafar-yáb, چير chír, غالب ghálib, مستولي mustaulí, فائق fáïq.

Surname, *subs.* (*Of relationship*) كنيه kunyah, ور نام var-nám.—(*Relating to family, trade, or country*) اسم منسوب ism-i-mansúb. — (*Title or nickname*) لقب laqab (*pl.* القاب alqáb), تخلص takhallus.

Surname, *verb*, خواندن khándan, ور نام كردن var-nám kardan, ملقب ساختن mulaqqab sákhtan, مكني نمودن mukannáh nimúdan, ناميدن námídan.

Surnamed, *part.* ملقب mulaqqab, متلقب mutalaqqib, مكني mukannáh.

Surpass, *verb*, رجحان داشتن rajahán dáshtan, سبقت (بر) بردن sibqat burdan (bar), فضيلت داشتن fazílat dáshtan, بهتر بودن bihtar búdan, قصب السبق ربودن qasabu 's-sibq rubúdan, پيشي يافتن píshí yáftan, پيش دستي نمودن píish-dastí nimúdan, غالب شدن ghálib shudan, فائق بودن fáïq búdan, در گذشتن dar-guzashtan, تجاوز نمودن tajávuz nimúdan, بزير آوردن bi-zír ávardan.

Surpassable, *adj.* تجاوز پذير tajávuz-pazír, تعدي ياب ta'addí-yáb, مسبوق masbúq, تقدم بردار taqaddum-bardár, مفضول mafzúl.

Surpassing, *adj.* متجاوز mutajáviz, سبقت گير sibqat-gír, در گذرنده dar-guzarandah, پيشي ياب píshí-yáb.

Surplice, *subs.* دلق dalaq, خرقه khirqah (*pl.* خرق khiraq), جبه jabbah.

Surplice-fees, *subs.* اجرت دلق ujrat-i-dalaq.

Surplus, *subs.* افزوني afzúní, زيادتي ziyádatí, فضله fazalah, بقيه baqíyah, ما باقي má-báqí, تتمه tatammah.—(*Money*) مبلغ افزوني mablagh-i-afzúní.

Surprisal, *subs.* (*Act*) دهشت dahshat, تحيير tahyír, تشويش tashvísh, سر آسيمه سازي sar-ásímah-sází, پريشان سازي parísháh-sází.—(*State*) اندهاش indihásh, تحير tahayyur, تشوش tashavvush, سر آسيمگي sar-ásímagí, پريشاني paríshání.

Surprise, *subs.* آشفتگي áshuftagí, حيرت hairat, تحير tahayyur, عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, هكر hakar, دهشت dahshat, سر گرداني sar-gardání, سر آسيمگي sar-ásímagí, اندهاش indihásh, اضطراب iztiráb, غافل گيري gháfil-gírí, شش در shish-dar, تلواست talvásat. —(*Military term*) يورش بيخبر yúrish-i-bí-khabar, هجوم ناگهان hujúm-i-nágahán.—(*By surprise*) سر آسيمه sar-ásímah, مضطربانه muztaribánah.

Surprise, *verb*, متعجب نمودن muta'ajjib nimúdan, متحير ساختن mutahayyir sákhtan, سر آسيمه گردانيدن sar-ásímah gardánídan, بعجب آوردن bi-'ajab ávardan, در حيرت افكندن dar-hairat afkandan, بر ناگهان سر آمدن nágahán bar-sar ámadan.—(*Military term*) بر سر ريختن bar-sar ríkhtan, بي خبر يورش بردن bí-khabar yúrish burdan, غافل گير كردن gháfil-gír kardan, شبيخون زدن shabí-khún zadan.

Surprised, *part. and adj.* متحير mutahayyir, متعجب muta'ajjib, مضطرب muztarib, سر آسيمه sar-ásímah, مندهش mundahish.—(*Military term*) غافل گير شده ghátil-gír-shudah, ناگهان برمر ريخته nágahán-bar-sar-ríkhtah, بيخبر يورش خورده bí-khabar-yúrish-khurdah.

Surprising, *adj.* حيرت انگيز hairat-angíz, تعجب بخش ta'ajjub-bakhsh, شگفت آور shigift-ávar.

Surprisingly, *adv.* حيرت انگيزانه hairat-angízánah, بطور عجيب bi-taur-i-'ajíb, در كمال شگفتي dar-kamál-i-shigiftí.—(*This is surprisingly foolish*) اين غايت احماقت است ín gháyat-i-himáqat ast.

Surrebut, *verb*, (*Legal term*) جواب دادن javáb dádan, رد جواب نمودن radd-i-javáb nimúdan.

Surrebutter, *subs.* (*Legal term*) رد جواب radd-i-javáb, پاسخ اعتراض pásukh-i'tiráz.

Surrejoin, *verb*, (*Legal term*) جواب سخن مدعي عليه javáb-i-sukhun-i-mudda'á-'alaihi dádan, اعتراض بر گفتار مدعي عليه نمودن i'tiráz bar-guftár-i-mudda'á-'alaihi nimúdan.

Surrejoinder, *subs.* (*Legal term*) جواب حرف مدعي عليه javáb-i-harf-i-mudda'á-'alaihi, رد جواب radd-i-javáb, پاسخ اعتراض pásukh-i'tiráz.

Surrender, *subs.* تسليم taslím, وا گذار vá-guzár.—(*Military term*) انقياد inqiyád, تسليم taslím, استسلام istislám, اظهار خضوع izhár-i-khuzú', تفويض tafvíz.

Surrender, *verb trans.* تسليم نمودن taslím nimúdan, تفويض كردن tafvíz kardan, حواله نمودن haválah nimúdan, سپردن sipurdan.—*intrans.* خودرا تسليم كردن khud-rá taslím kardan, سپر انداختن sipar andákhtan, تن در دادن tan dar-dádan, سر بر خط فرمان نهادن sar bar-khatt-i-farmán nihádan, تابع شدن tábi' shudan.—(*To surrender one's judgment*) از رأي خود دست بردار شدن az-räí-i-khud dast-bardár shudan.

Surrenderee, *subs.* امانت گير imánat-gír, ارث گير irs-gír, صاحب ملك sáhib-mulk.

Surrenderer, *subs.* تفويض كننده tafvíz-kunandah, باز پس دهنده báz-pas-dihandah, تسليم گر taslím-gar, مستأجر mustäjir.

Surreption, *subs.* پنهان روي panhán-raví, پنهان آئي panhán-á,í, خفيه كاري khufyah-kárí, دزد منشي duzd-manishí.

Surreptitious, *adj.* نهفته nihuftah, خفي khafí, پنهاني panhání, دزد وار duzd-vár.

Surreptitiously, *adv.* پنهاني panhání, دزدانه duzd-ánah, خادعانه khádi'ánah, بطور فريب bi-taur-i-firíb.

Surrogate, *subs.* وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), وصي vasí, نائب náïb, خليفه khalífah, قائم مقام qáïm-maqám.

Surround, *verb,* محاصره كردن muhásarah kardan, حصار ساختن hissár sákhtan, محصور نمودن mahsúr nimúdan, احاطه كردن ihátah kardan, گردش كردن gardish kardan, حاوي بودن háví búdan, دور گرفتن daur giriftan, فرا گرفتن fará giriftan.

Surrounded, *part. and adj.* محصور mahsúr, منحصر munhasir, مشمول mashmúl.—(*To be surrounded*) محاط شدن muhát shudan.—(*He is surrounded with troubles*) بلايا اطراف او را فرا گرفته است baláyá atráf-i-ú-rá fará giriftah ast.

Sur-solid, *subs.* حاصل ضرب پنج hásil-i-zarb-i-panj, قوه خامسه عدد qúvah-i-khámisah-i-'adad.

Surtout, *subs.* (*Great coat*) كليچه kulíchah, كليجه kulíjah.

Surveillance, *subs.* نگاه nigáh, نگاهداري nigáh-dárí, معاينه mu'áyanah, حراست hirásat, حفاظت hifázat, نگاهباني nigáh-báni, نظارت nazárat, پاسباني pás-bání.

Survey, *subs.* (*View*) نظر nazar, نگاه nigáh, رعايت ri'áyat.—(*Of land*) مساحت misáhat, پيمايش paimáyish, انداز andáz.

Survey, *verb,* مساحت نمودن misáhat nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), سنجيدن sanjídan.—(*Scan*) نگريستن nigarístan, نظر كردن nazar kardan, نگاه كردن nigáh kardan, مشاهده كردن musháhadah kardan, طرح ريزي كردن tarah-rízí kardan.

Surveyal, *subs.* (*Viewing*) نظر nazar, نگاه nigáh, رعايت ri'áyat.—(*Of land*) مساحت misáhat, پيمايش paimáyish, انداز andáz.

Surveying, *subs.* مباشرت mubásharat, نظر اندازي nazar-andází.—(*Of land*) علم مساحت 'ilm-i-misáhat.

Surveyor, *subs.* مساحت كن misáhat-kun, مساح massáh, جريب كش jaríb-kash, مميز mumayyiz.—(*Overseer*) مباشر mubáshir, ناظر názir.

Surveyorship, *subs.* مساحي massáhí, جريب كشي jaríb-kashí, مميزي mumayyizí.

Survival, *subs.* زنده ماني zindah-máni, باقي ماني báqí-máni.

Survivance, *subs.* دوام davám, زيست zíst, زندگي zindagí, زنده ماني zindah-máni, عيش 'aish, حيات hayát, باز ماندگي báz-mándagí.

Survive, *verb trans.* (بعد از) زنده ماندن zindah mándan (ba'd az), (پس از) باقي ماندن báqí mándan (pas az).—*intrans.* ماندن mándan, زنده ماندن zindah mándan.—(*He will never survive the disgrace*) او پس از اين رسوائي زنده خواهد ماند ú pas-az-ín-rusvá,í zindah na-kháhad mánd.

Survivor, *subs.* زنده zindah, باقي مانده báqí-mándah, باز مانده báz-mándah.—(*Heir*) وارث váris.

Survivorship, *subs.* باقي ماندگي báqí-mándagí, باز ماندگي báz-mándagí.—(*Legal term*) حق وراثت haqq-i-virásat, وارثيت várisíyat.

Susceptibility, *subs.* استعداد isti'dád, قابليت qábilíyat, تأثر ta,assur, نقش برداري naqsh-bardárí, نرم دلي narm-dilí, سرعت قبول sur'at-i-qabúl, رقت riqqat.

Susceptible, *adj.* قابل qábil, مستعد musta'idd, متأثر muta,assir, آماده ámádah, جنون junún, دقيق القلب daqíqu 'l-qalb.—(*Impressible*) تأثير پذير tásir-pazír, سريع القبول surí'u 'l-qabúl, اثر گير asar-gír, نقش بردار naqsh-bardár.—(*Tender-hearted*) نرم دل narm-dil, با محبت bá-mahabbat.—(*He is susceptible to cold*) زود سرما ميخورد zúd sarmá mí-khurad.

Susceptibleness, *subs.* استعداد isti'dád, قابليت qábilíyat, تأثر ta,assur, نقش برداري naqsh-bardárí, نرم دلي narm-dílí, سرعت قبول sur'at-i-qabúl, رقت riqqat.

Susceptibly, *adv.* مستعدانه musta'iddánah, بطور تأثر bi-taur-i-ta,assur, از روي آمادگي az-rúy-i-ámádagí, بطور رقت bi-taur-i-riqqat.

Susceptive, *adj.* قابل qábil, پذيرا pazírá, سريع القبول surí'u 'l-qabúl, مستعد پذيرائي musta'idd-i-pazírá,í.

Suscipiency, *subs.* قبول qabúl, پذيرائي pazírá,í, گرفت girift, يابش yábish.

Suscipient, *subs. and adj.* قابل qábil, پذیرا pazírá, گیرا gírá, یابان yábán.

Suscitate, *verb*, انگیختن angíkhtan (*rt.* انگیز angíz), انگیزانیدن angízánídan, بر خیزانیدن bar-khízánídan, تحریك کردن tahrík kardan.

Suspect, *subs.* متهم muttaham, محتمل muhtamal, تهمت زده tuhmat-zadah.

Suspect, *verb*, بتهمت انداختن bi-tuhmat andákhtan, تهمت نهادن tuhmat nihádan, شبهه نمودن shubhah nimúdan, وهم نمودن vahm nimúdan, احتمال دادن ihtimál dádan, اتهام نمودن ittihám nimúdan, متهم داشتن muttaham dáshtan, مظنه بردن mazinnah burdan, شك نمودن shakk nimúdan.—(*Think*) پنداشتن pindáshtan, گمان بردن gumán burdan.

Suspected, *part.* متهم muttaham, محتمل muhtamal, تهمت زده tuhmat-zadah.

Suspectedly, *adv.* متهمانه muttahamánah, بطرز گمان بردگي bi-tarz-i-gumán-burdagí.

Suspectedness, *subs.* اتهام ittihám, شبهه ناکي shubhah-nákí, ارتیاب irtiyáb, مشکوکیت mashkúkíyat.

Suspecter, *subs.* بد گمان bad-gumán, تهمت نه tuhmat-nih, مظنه بر mazinnah-bur, شبهه دار shubhah-dár, اتهام بند ittihám-band.

Suspend, *verb*, آویختن ávíkhtan (*rt.* آویز ávíz), بر آویختن bar-ávíkhtan, تعلیق کردن ta'líq kardan, معلق کردن mu'allaq kardan, تعویق نمودن ta'víq nimúdan.—(*To suspend a person from his office*) توقیف کردن tauqíf kardan, از منصب انداختن az-mansab andákhtan, عزل کردن 'azl kardan.—(*To suspend judgment*) رای ندادن ráy na-dádan, تعویق هکم کردن ta'víq-i-hukm kardan.

Suspended, *part.* آویزان ávízán, متعلق muta'alliq, معلق mu'allaq, آونگان ávangán.—(*Held in suspense*) معلق mu'allaq, معوق mu'avvaq.

Suspender, *subs.* آویزنده ávízandah, معلق دارنده mu'allaq-dárandah, تعویق افکننده ta'víq-afkanandah, توقیف کننده tauqíf-kunandah.

Suspenders, *subs.* شلوار بند shalvár-band, کتف آویز kitf-ávíz.

Suspense, *subs.* دلتنگي dil-tangí, اضطراب iztiráb, غم ghamm, فکر fikr, تشویش tashvísh, ارتیاب irtiyáb, شك shakk, عدم تحقق 'adam-i-tahaqquq, نا معلومي ná-ma'lúmí, تاخیر täkhír, تعویق ta'víq.

Suspension, *subs.* آویزش ávízish.—(*Delay*) تعلیق ta'líq, مهلت muhlat, توقیف tauqíf, انقطاع موقت inqitá'-i-muvaqqat, فترت fatrat. — (*Of hostilities*) متارکه mutárakah.—(*From an office*) عزل 'azl, فترت عمل fatrat-i-'amal.

Suspensive, *adj.* نا معلوم ná-ma'lúm, نا محقق ná-muhaqqaq, شبهه ناك shubhah-nák.

Suspensory, *subs.* (*Medical term*) فتق بند fatq-band, آویزه ávízah, علاقه 'alláqah, بند band, دسته dastah.—*adj.* نگهدارنده nigah-dárandah, گیرنده gírandah.

Suspicion, *subs.* گمان gumán, شبهه shubhah (*pl.* شبهات shubhat), شائبه sháïbah, اشتباه ishtibáh, وهم vahm, توهم tavahhum, ظن zann (*pl.* ظنون zunún), مظنه mazinnah, شك shakk, ریب raib, اندیشه andíshah, احتمال ihtimál, شهبه shuhbah (*vulg.*).—(*In bad sense*) تهمت tuhmat, بد گماني bad-gumání, اتهام ittihám, سگال sagál. — (*This surmise is open to suspicion*) شبهتي درین تصور هست shubhatí dar-íntasavvur hast, در این تخمین احتمال شبه مي‌رود dar-ín takhmín ihtimál-i-shubhah mí-ravad.

Suspicious, *adj.* متشکك mutashakkik, متوهم mutavahhim, بد مظنه bad-mazinnah, بد گمان bad-gumán, محتمل muhtamal, شبهه ناك shubhah-nák, مشتبه mushtabíh.—(*It is a little suspicious*) قدري شبهه دارد qadrí shubhah dárad.

Suspiciously, *adv.* مرتابانه murtábánah, با احتمال شك bá-ihtimál-i-shakk, شبهه ناکانه shubhah-nákánah, مشتبهانه mushtabihánah, از روي سوء ظن az rúy-i-sü-i-zann.

Suspiciousness, *subs.* مشکوکیت mashkúkíyat, شبهه ناکي shubhah-nákí, ارتیاب irtiyáb, تشکك tashakkuk.

Suspiral, *subs.* منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), منفس manfas, نفس کش nafas-kash, سوراخ súrákh, راه آب ráh-i-áb.

Suspiration, *subs.* (*Medical term*) نفس دراز nafas-i-diráz, تنفس طولاني tanaffus-i-túlání.—(*Sigh*) آه áh, زاري zárí, ناله nálah.

Suspire, *verb*, نفس کشیدن nafas kashídan, دم زدن dam zadan, آه کشیدن áh kashídan.

Sus scrofa (*Pig*), *subs.* خوگ khúg, خوك khúk, خنزیر khinzír (*pl.* خنازیر khanázír), گراز guráz.

Sustain, *subs.* (*Support*) حمل نمودن haml nimúdan, نگاه داشتن nigáh dáshtan.—(*Nurture*) پرورش دادن parvarish dádan, اطعام کردن it'ám kardan, رزق دادن rizq dádan.—(*Endure*) بر داشتن bar-dáshtan, تحمل نمودن tahammul nimúdan, تاب آوردن táb ávardan, کشیدن kashídan, بر داشت کردن bar-dásht kardan, تافتن táftan (*rt.* تاب táb).

Sustainable, *adj.* قابل حمل qábil-i-haml, حمل پذیر haml-pazír, بر داشتني bar-dáshtaní, نگاهداشتني nigáh-dáshtaní.

Sustainer, *subs.* حامل hámil, متحمل mutahammil, بر داشت کننده bar-dásht-kunandah, نگاهدارنده nigáh-dárandah, پرورنده parvarandah, مطعم mut'im, رازق ráziq, مقیت muqít.

Sustainment, *subs.* حمل haml, امساك imsák, حفظ hifz, نگاهداشت nigáh-dásht, تحمل tahammul.

Sustaltic, *adj.* ماتم انگیز mátam-angíz, حزن انگیز huzn-angíz, موٴثر müassir.

Sustenance, *subs.* (*Food*) قوت qút, خوراك khurák, طعام ta'ám, غذا ghazá, خورد khurd, آذوقه ázúqah, ماٴکول mäkúl.—(*Maintenance*) گذران guzrán, وجه گذران vajh-i-guzrán, مدد معاش madad-i-ma'ásh, روزي rúzí, رزق rizq, زندگاني zindagání.

Sustentation, *subs.* نگاهداشت nigáh-dásht, امساك imsák, حفظ hifz.—(*Of life*) رزق rizq, مایه زندگي máyah-i-zindagí, وسیله معیشت vasílah-i-ma'íshat.

Susunation, *subs.* وسواس vasvás, وسومه vasvasah, فچفچ fich-fich, تخافت takháfat, صدائي پست sidá,í-i-past.

Sutler, *subs.* سورسات فروش súrusát-furúsh, بیاع عسکر bayyá'-i-'askar, بقال معسکر baqqál-i-mu'askar.

Suttee, *subs.* ستي satí, معبوده ma'búdah.

Sutteeism, *subs.* ستیت satíyat, خود سوزي khud-súzí.

Suttle, *subs.* وزن خالصه vazn-i-khulásah.

Sutural, *adj.* درزي darzí, خیاطي khiyátí, بخیه bakhyahí.

Suture, *subs.* (*Anatomical term*) درز darz, محل اتصال mahall-i-ittisál, بخیه گاه bakhyah-gáh.—(*Surgical term*) بخیه bakhyah.—(*Occipital suture*) درز لامي darz-i-lámí.—(*Parietal suture*) درز سهمي darz-i-sahmí.—(*Fronto-parietal suture*) درز اکلیلي darz-i-aklílí.—(*Temporo-parietal suture*) درز قشري darz-i-qishrí.

Suzerain, *subs.* متبوع matbú', متبوعه matbú'ah, فرمان روا farmán-ravá.

Swab, *subs.* فرش پاك کن farsh-pák-kun, دندان پاك کن dandán-pák-kun.

Swab, *verb,* پاك کردن pák kardan, تنظیف نمودن tanzíf nimúdan, نظافت دادن nizáfat dádan.

Swabber, *subs.* فراش farrásh, جاروب کش járúb-kash, تنظیف گر tanzíf-gar, منظف munazzif.

Swaddle, *subs.* لفافه laffáfah, پوشاك پارچه párchah-i-púshák, قماط qimát, قنداق qandáq.

Swaddle, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), پیچیدن pí-chídan, قنداق کردن qandáq kardan, قماط کردن qimát kardan.

Swaddling-cloths, *subs.* قنداقه qandáqah, قماط qimát.

Swag, *verb,* (*Sink*) نشستن *or* فرو رفتن furú raftan *or* nishastan.—(*Lean*) تکیه نمودن takyah nimúdan, میل کردن mail kardan.

Swagger, *subs.* لاف láf, لاف و گداف láf-u-gizáf, قل qul.

Swagger, *verb,* لاف زدن láf zadan, قل رفتن qul raftan, گزاف زدن gizáf zadan, دماغ فروختن dimágh furúkhtan, مفاخرت کردن mufákharat kardan, مباهات نمودن mubáhát nimúdan, رجز خواني کردن rajaz-khání kardan, خود ستائي نمودن khud-sitá,í nimúdan.

Swaggerer, *subs.* لاف زن láf-zan, قل رو qul-rau, فخور fukhúr, رجز خوان rajaz-khán, مباهي mubáhí, خود ستا khud-sitá.

Swaggy, *adj.* متثاقل mutasáqil, آویزان ávízán, فرو فتاده furú-fatádah, فرو نشیننده furú-nishínandah.

Swain, *subs.* (*Youth*) جوان خادم javán-i-khádim.—(*Labourer in fields*) چاکر فلاح chákar-i-falláh, بچه برزگر bachchah-i-barz-gar, دشتبان dasht-bán.

Swale, *subs.* (*Land*) زمین پست zamín-i-past, غور ghúr.—(*Interval*) فاصله fásilah.

Swale, *verb,* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), آب شدن áb shudan, اشك ریختن ishk ríkhtan.

Swallow (*Hirundo*), *subs.* پرستك parastak, پرستوك parastúk, چل چلو chil-chilú, حاج حاجي háj-hájí, سنوني sinúní, پرستو parastú (*vulg.*).—(*Large black swallow*) ابابیل abábíl.—(*Gulp*) قرت qurt.

Swallow, *verb,* بلعیدن bal'ídan, فرو بردن furú burdan, التقام نمودن iltiqám nimúdan, قرت دادن qurt dádan.

Swallow-wort (*Asclepias vincetoxicum*), *subs.* خرگ kharg, اشخر ishkhir, عشر 'ushar.

Swamp, *subs.* خلاب khaláb, مشیله mashílah, لجن lajan, بیشه bíshah, مرداب murdáb, نیزار nay-zár.—(*A dense swamp*) نیزار انبوهي nay-zár-i-ambúhí.

Swamp, *verb,* غرق کردن gharaq kardan, سیلاب نمودن sailáb nimúdan.

Swamped, *part.* غریق gharíq, مستغرق mustaghraq.

Swampy, *adj.* مشیله وار mashílah-vár, لجن زار lajan-zár.

Swan (*The bird Anas cygnus*), *subs.* قو qau, غو ghau, قاز qáz.

Swan-skin, *subs.* فنیله fanílah, پشمینه pashmínah.

Sward, *subs.* چمن chaman, مرغ margh, مرج marj, سبزه sabzah.

Sward, *verb,* چمن ساختن chaman sákhtan, چمن فرش نمودن chaman-farsh nimúdan, مرغ پوش کردن margh-púsh kardan, سبزه گستردن sabzah gustardan.

Swarded, *adj.* چمن فرش chaman-farsh, مرغ پوش margh-púsh, سبزه پوش sabzah-púsh.

Swardy, *adj.* چمن زار chaman-zár, سبزه پوش sabzah-púsh, پر علف pur-'alaf.

Swarm, *subs.* (*Of bees, flies, &c.*) خیل khail (*pl.* خیول khuyúl), جماعت jamá'at, انبوه ambúh, انجمن anjuman.—(*Of people*) گروه gurúh, قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), جمع jam', ازدحام izdihám, اجتماع ijtimá'.

Swarm, *verb,* جمع شدن jam' shudan, ازدحام نمودن izdihám nimúdan, هجوم نمودن hujúm nimúdan.—

(*Abound*) موفور شدن maufúr shudan, کثیر شدن kasír shudan, وافر شدن váfir shudan.—(*As bees*) مش کردن mash kardan, بر درخت بر آمدن bar-dirakht bar-ámadan.

Swarthily, *adv.* با رنگ سیاه bá-rang-i-siyáh, سیه فامانه siyah-fámánah.

Swarthy, *adj.* گندم گون gandum-gún, ادهم adham (*pl.* اداهم adáhim), سبزه رنگ sabzah-rang, سیه چرده siyah-chardah, سیه فام siyah-fám.

Swash, *subs.* (*Sound*) صدا sidá, شر شر shur-shur.—(*Channel of water*) جدول jadval, نهر nahr (*pl.* انهار anhár), جوی júy.

Swath, *subs.* درو گاه dirav-gáh.—(*Fillet*) بند band, شریط sharít, پهنك pahnak.

Swathe, *verb*, پیچیدن píchídan, ملفوف ساختن malfúf sákhtan, بر بستن bar-bastan.

Sway, *subs.* حکومت hukúmat, حکمراني hukm-ráni, داوري dávarí, فرمانروائي farmán-ravá,í, فرمان گذاري farmán-guzárí, ریاست riásat, استیلا istílá, تسلط tasallut, اقتدار iqtidár, شوکت shaukat, تمشیت tam-shiyat, عمل 'amal.

Sway, *verb trans.* میل دادن mail dádan, حرکت دادن harakat dádan, جنباندن jumbándan.—(*Govern*) تدبیر نمودن tadbír nimúdan, اداره کردن idárah kardan.—*intrans.* (*Govern*) حکومت کردن hukúmat kardan, حکمراني کردن hukm-ráni kardan, فرمانروائي کردن farmán-ravá,í kardan.—(*Lean*) میل نمودن mail nimúdan, تکیه کردن takyah kardan.—(*Have influence*) استیلا داشتن istílá dáshtan, غالب بودن ghálib búdan, تسلط داشتن tasallut dáshtan.—(*To sway to and fro*) به این سو و آن جنبیدن bi-ín-sú-va-án jumbídan.—(*To sway the body to and fro*) قر دادن qirr dádan.

Swayless, *adj.* بي تسلط bí-tasallut, بي اقتدار bí-iqtidár.

Sweal, *verb*, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), آب شدن áb shudan.

Swear, *verb trans.* (*Legal term*) قسم دادن qasam dádan, سوگند دادن saugand dádan.—*intrans.* قسم خوردن qasam khurdan, سوگند خوردن saugand khurdan, حلف کردن halaf kardan, سوگند یاد نمودن saugand yád nimúdan, یمین یاد کردن yamín yád kardan.—(*I swear to you*) بعلي قسم است bi-'alí qasam ast, بعلي bi-'alí, بمرگ اولادم bi-murg-i-aulád-am, بحق پیغمبر bi-haqq-i-paighambar, بحق عیسي bi-haqq-i-'ísá, بخدا bi-khudá, واله دروغ نمیگویم va'llah durúgh na-mí-gúyam, بسر شما قسم است bi-sar-i-shumá qasam ast, بسر شما bi-sar-i-shumá, بمرگ خودت قسم است bi-marg-i-khud-at qasam ast, تو بمیري tú-bi-mírí, بجان عزیزت bi-ján-i-'azíz-at.

Swearer, *subs.* سوگند خور saugaud-khur, حلاف halláf, قسم خور qasam-khur.

Swearing, *subs.* قسم خوري qasam-khurí, سوگند یاد کني saugand-yád-kuní, حلف halaf.

Sweat, *subs.* عرق 'araq, خوي khai.

Sweat, *verb*, عرق کردن 'araq kardan, خوي کردن khai kardan.—(*Drudge*) زحمت کشیدن zahmat kashídan, رنج بردن ranj burdan, جان کندن ján kandan.

Sweatiness, *subs.* عرقناکي 'araq-nákí, خوي کردگي khai-kardagí.

Sweaty, *adj.* عرقناك 'araq-nák, خوي کردگي khai-kardagí.

Swedish, *adj.* سویدني savídaní (European).

Sweep, *subs.* (*Chimney-sweep*) بخاري پاك کن bukhárí-pák-kun, بخاري روب bukhárí-rúb.—(*Oar*) مجداف mijdáf (*pl.* مجادیف majádíf), مقداف miqzáf, خاده khádah, پارو párú.—(*Sweep of an oar, &c.*) جولانگاه jaulán-gáh, میدان maidán.—(*Act of sweeping*) روبش rúbish, کنس kans.

Sweep, *verb*, رفتن ruftan (*rt.* روب rúb), روفتن rúftan, جا روب کردن já-rúb kardan, رفت و رو کردن ruft-u-rú kardan, جا رو کردن já-rú kardan, کنس نمودن kans nimúdan, مکناس زدن miknás zadan.—(*To sweep along*) ازاله کردن izálah kardan.—(*To sweep with an oar*) پارو زدن párú zadan, خاده کشیدن khádah kashídan.—*intrans.* بسرعت در گذشتن bi-sur'at dar-guzashtan, تند عبور کردن tund 'ubúr kardan.

Sweeper, *subs.* روبنده rúbandah, جا روب کش já-rúb-kash, فراش farrásh, کناس kannás.

Sweeping, *adj.* (*Comprehensive*) شامل shámil, عریض 'aríz, عظیم 'azím, بزرگ buzurg.

Sweepingly, *adv.* بطور کنس bi-taur-i-kans, بطرز جا روب کشي bi-tarz-i-já-rúb-kashí, جا روب کنان já-rúb-kunán.

Sweepings, *subs.* خاکروبه khák-rúbah, خس khas, خاشاك kháshák, اشقال ashqál, کناسه kunásah, رشت rasht.

Sweepstake, *subs.* یکجا بر yak-já-bar, مجموعه یاب majmú'ah-yáb.

Sweepy, *adj.* باد رفتار bád-raftár, تند رو tund-rau, سریع السیر sarí'u 's-sair, خرامان khirámán, مواج mav-váj.

Sweet, *subs.* (*Sweetmeat*) شیریني shíríní, حلوا halvá, قنادي qannádí, نقل nuql.—(*Sweetheart*) معشوق ma'shúq, معشوقه ma'shúqah, محبوب mahbúb, محبوبه mahbúbah.—*adj.* شیرین shírín, خوش khush, نوشین núshín, لذیذ lazíz, حلو halv, شکرین shakarín.—(*As water*) گوار guvár, گوارا guvárá.—(*Nice*) نیك ník, خوب khub, ظریف zaríf.

Sweetbread (*Pancreas*), *subs.* غده ghuddah, دشپل dushpal.

Sweetbriar (*The plant Rosa rubiginosa—Eglantine*), *subs.* نسرين nasrín.

Sweeten, *verb,* شيرين كردن shírín kardan, حلاوت بخشيدن halávat bakhshídan.—(*As water*) شيرين ساختن shírín sákhtan, گوارا گردانيدن guvárá gardánídan, نرم ساختن narm sákhtan, نازك كردن názuk kardan, پاكي بخشيدن pákí bakhshídan, صاف كردن sáf kardan.—*intrans.* شيرين شدن shírín shudan.—(*As water*) گوارا شدن guvárá shudan, شيرين شدن shírín shudan, نرم شدن narm shudan, نازك شدن názuk shudan, پاك شدن pák shudan, صاف شدن sáf shudan.

Sweetened, *adj.* مقند muqannad, شيرين shírín, شيرين ساخته shírín-sákhtah.

Sweetener, *subs.* حلاوت بخش halávat-bakhsh, شيرين نما shírín-nimá, گوارا ساز guvárá-sáz, ملايمت ده mulá-yamat-dih.

Sweet flag *or* **Calamus,** *subs.* وج vuj.

Sweetheart, *subs.* (*Mistress*) معشوقه ma'shúqah, محبوبه mahbúbah, نگار nigár, شاهد sháhid, سوگلي súgulí, جاني jání, دلدار dil-dár, دلارام dil-árám, دلبر dil-bar, دلبند dil-band, دلفريب dil-fríb.

Sweeting, *subs.* (*Apple*) سيب شيرين síb-i-shírín.—(*Word of endearment*) جانم ján-am, عزيزم 'azíz-am.

Sweetish, *adj.* ميخوش mai-khusb, شيرين طور shírín-taur, با مزه bá-mazah.

Sweetly, *adv.* بطور شيرين bi-taur-i-shírín, بطرز حلاوت دار bi-tarz-i-halávat-dár, شيرين shírín.—(*He sings sweetly*) شيرين ميخاند shírín mí-khánad.—(*She is sweetly pretty*) حسن با مزه دارد husn-i-bá-mazah dárad, خيلي با ملاحت است khailí bá-maláhat ast.

Sweetmeats, *subs.* مربا murabbá, حلوا halvá, شيريني shíríní, شكر shakar, سورسات súrusát, سيوسات suyúsát.—(*Moist sweetmeats*) نقل nuql, شيرين shírín.—(*Dry*) آجيل ájíl, شيريني shíríní.

Sweetness, *subs.* شيريني shíríní, شيرينيت shíríníyat, حلاوت halávat.—(*Freshness*) صفائي safá,í, طراوت tarávat.—(*As applied to water*) عذوبت 'azúbat, گوارائي guvárá,í, شيريني shíríní, پاكي pákí, نازكي názukí, صافي sáfí.—(*There is a sweetness in her manner*) خوش اداست khush adá 'st, شيرين حركات است shírín-harakát ast.

Sweet pea (*Lathyrus odoratus*), *subs.* مسنگ masang.

Sweet potato (*The edible root of the Batatus edulis*), *subs.* زردك لاهوري zardak-i-láhúrí.

Sweet-shop, *subs.* دكان قنادي dukkán-i-qannádí, دكان حلوا فروش dukkán-i-halvá-furúsh.

Sweet sorinjam (*The plant Colchicum hermodactylus*), *subs.* سرنجام شيرين surinjám-i-shírín.

Swell, *subs.* (*In sound*) صدا sidá, غوغا ghaughá, جوش júsh, خروش khurúsh.—(*In size*) آماس ámás, بر آمدگي bar-ámadagí, بزرگي buzurgí.—(*Of the sea*) موج mauj, طغيان tughyán.—(*Fop*) كج كلاه kaj-kuláh, قشنگ qashang, لوطي lútí.

Swell, *verb trans.* باد كردن bád kardan, پف آلود ساختن puf-álúd sákhtan, بزرگ نمودن buzurg nimúdan.—(*Aggravate*) زياد نمودن ziyád nimúdan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), سنگين ساختن sangín sákhtan.—*intrans.* آماسيدن ámásídan, آماس كردن ámás kardan, ورم كردن varam kardan, لك شدن luk shudan (*vulg.*).

Swelling, *subs.* آماس ámás, ورم varam, باد bád, بر آمدگي bar-ámadagí, ارتفاع irtifá', لك luk (*vulg.*).—(*White swelling—Medical term*) استسقا مفصل istisqá-i-mafsil.—(*Diminution of swelling*) فنائي آماس faná,í-i-ámás, زوال ورم zavál-i-varam.

Swell mobsman, *subs.* لوطي lútí, دزد معتبر duzd-i-mu'tabar.

Swelter, *verb trans.* گرما خوراندن garmá khurándan, حرارت دادن harárat dádan, تصليه كردن tasliyah kardan, گرمي چشاندن garmí chashándan.—*intrans.* گرما خوردن garmá khurdan, از حرارت متأذي شدن az-harárat muta,azzí shudan.

Sweltry, *adj.* گرم garm, پر حرارت pur-harárat, جانكاه ján-káh, سخت sakht.

Swerve, *verb,* آواره شدن ávárah shudan, ترك كردن tark kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), كنار رفتن kinár raftan, انحراف نمودن inhiráf nimúdan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), ميل نمودن mail nimúdan, پيچيدن píchídan, غاوي شدن ghávi shudan. گمراه گشتن gum-ráh gashtan.

Swerving, *subs.* انحراف inhiráf, ضلالت zalálat, غوايت ghaváyat, گمراهي gum-ráhí, ميل mail.

Swietenia chloroxylon (*Satin-wood*), *subs.* چوب زرد chúb-i-zard, خشب اصفر khashab-i-asfar, آبنوس زرد ábnús-i-zard.

Swietenia mahogoni (*Mahogany tree*), *subs.* درخت ماغون dirakht-i-mághún.

Swift, *subs.* (*Bird*) باد قپك bád-qupak.—*adj.* چابك chábuk, چست chust, تند tund, تيز tíz, جلد jald, زود zúd, سريع sarí', باد پا bád-pá, باد پيما bád-paimá.—(*Swift justice*) عدالت سريعه 'adálat-i-sarí'ah, انصاف بوقت insáf-i-bi-vaqt, قضائي معجل qazá,í-i-mu'ajjal.

Swifter, *subs.* حبل موقت habl-i-muvaqqat, بند سر دستي band-i-sar-i-dastí.

Swiftly, *adv.* بسرعت bi-sur'at, بتندي bi-tundí, با شتاب bá-shitáb, بتعجيل bi-ta'jíl, عاجلاً 'ájilan.

Swiftness, *subs.* چابكي chábukí, چستي chustí, تندي tundí, تيزي tízí, جلدي jaldí, زودي zúdí, سرعت sur'at, چالاكي chálákí, عجله 'ajalah, تعجيل ta'jíl.

Swig, *subs.* شرب وافر shurb-i-váfir, آشامش فراوان áshámish-i-faráván.

Swig, *verb*, زیاد نوشیدن ziyád núshídan, زیاد آشامیدن ziyád áshámídan, شرب وافر نمودن shurb-i-váfir nimúdan.

Swill, *subs.* (*For pigs*) مشروف خوگ mashrúb-i-khúg, شرب گراز shurb-i-guráz.—(*Swig*) شرب وافر shurb-i-váfir, آشامش فراوان áshámish-i-faráván.

Swill, *verb*, زیاد نوشیدن ziyád núshídan, زیاد آشامیدن ziyád áshámídan, شرب وافر نمودن shurb-i-váfir nimúdan.

Swiller, *subs.* زیاد نوش ziyád-núsh, زیاد آشام ziyád-áshám, شرب دوست shurb-dúst, مشروب پرست mashrúb-parast.

Swim, *subs.* باد دان ماهي bád-dán-i-máhí.—(*Swimming*) شناوري shinávarí, سباحت sibáhat, آشنا áshná, شنا shiná, آب بازي áb-bází.

Swim, *verb trans.* شنا دادن shiná dádan, سباحت دادن sibáhat dádan, در آب افکندن dar-áb afkandan, گذرانیدن guzránídan.—*intrans.* شنا کردن shiná kardan, شناویدن shinávídan, شناوري کردن shinávarí kardan, شنا کردن shiná kardan, سباحت نمودن sibáhat nimúdan, سباحي کردن sabbáhí kardan.—(*My head swims*) سرم میگردد sar-am mí-gardad, سرم پر میخورد sar-am pir mí-khurd.—(*The country swam with blood*) ولایت مالامال خون گردید viláyat málámál-i-khún gardíd.

Swimmer, *subs.* شناور shinávar, سباح sabbáh, آشنا گر áshná-gar, اهل سباحت ahl-i-sibáhat, آب باز áb-báz.

Swimming, *subs.* شناوري shinávarí, سباحت sibáhat, آشنا áshná, شنا shiná, آب بازي áb-bází.—(*Swimming-dress*) اسباب شناوري asbáb-i-shinávarí.—(*Swimming in the head*) دوران سر daurán-i-sar.

Swimmingly, *adv.* با سباحت bá-sibáhat.—(*Nicely*) به آساني bi-ásání, بسهولت bi-suhúlat, بدون ممانعت bidún-i-mumána'at.

Swindle, *subs.* فریب firíb, خدعه khud'ah, حیله hílah, تزویر tazvír, غل ghill, مکر makr, غدر ghadr, غش ghashsh.

Swindle, *verb*, فریفتن firíftan (*rt.* فریب firíb), فریب دادن firíb dádan, زدن *or* گول خورانیدن gúl khuráníd an *or* zadan, غدر نمودن ghadr nimúdan, حیله کردن hílah kardan, خدعه دادن khud'ah dádan, تزویر کردن tazvír kardan, غش نمودن ghashsh nimúdan.

Swindler, *subs.* فریبنده firíbandah, دستکج dast-kaj, عدار ghaddár, سرهمبند sar-ham-band, حیله باز hílah-báz, دولابباز dúláb-báz, دولابي dúlábí, مکار makkár, مزور muzavvir, غشاش ghashshásh, حیال hayyál.

Swine, *subs.* خوگ khúg, خنزیر khinzír (*pl.* خنازیر khanázír), گراز guráz.

Swine-herd, *subs.* گراز بان guráz-bán, خوگ چران khug-charán.

Swine-pox (*The disease Varicella*), *subs.* گراز آبله guráz-ábilah.

Swing, *subs.* (*Of ropes*) باد خور bád-khur, چنبلول chambalúl, چنجولي chanjúlí, ننو nanú, اورك avarak, ابرك abarak, اورك aurak, مرجوجه marjújah.—(*Unrestrained liberty*) خود سري khud-sarí, آزادگي تام ázádagí-i-támm, حریت مطلقه harríyat-i-mutlaqah, حالت آزادي hálat-i-ázádagí.—(*He came along full swing*) با آزادگي تام پیش آمد bá-ázádagí-i-támm písh ámad.—(*Let him have his swing*) اورا بحالت آزادگیش وا گذار نما ú-rá bi-hálat-i-ázádagí 'sh vá-guzár nimá.

Swing, *verb trans.* (*Put in motion*) جنبانیدن jumbánídan, تکانیدن takánídan, تکان دادن takán dádan, متحرك ساختن mutabarrik sákhtan, باد دادن bád dádan.—(*As in a swing*) اورك دادن avarak dádan, چالش گدانیدر chálish gardánídan.—*intrans.* (*Be in motion*) جنبیدن jumbídan, حرکت کردن harakat kardan, تکان خوردن takán khurdan, باد خوردن bád khurdan.—(*Hang loose*) آویختن ávíkhtan, آویزان بودن ávízán búdan, معلق بودن mu'allaq búdan, فرو هشتن furú hishtan.—(*As in a swing*) اورك خوردن avarak khurdan, چالش گردیدن chálish gardídan.

Swing-bridge, *subs.* جسر معلق jasr-i-mu'allaq, پل آویزان pul-i-ávízán.

Swinge, *verb*, کتك زدن kutak zadan, تأدیب کردن tádíb kardan, عقوبت نمودن 'uqúbat nimúdan, گوشمالي دادن gúsh-málí dádan.

Swinger, *subs.* چالشگر chálish-gar, اورك ده avarak-dih, اورك خور avarak-khur.

Swinging, *subs.* تکان takán, جنبش jumbish, حرکت harakat.—(*Amusement*) اورك avarak, باد خوري bád-khurí.—*adj.* بزرگ buzurg, عظیم 'azím, جسوم jusúm, حجیم hajím, هیولا hayúlá, وسیع vasí'.

Swingingly, *adv.* بطور بزرگ bi-taur-i-buzurg, علي الاتساع 'ala 'l-ittisá', عظیمانه 'azímánah, وسیعانه vasí'-ánah.

Swingle, *verb*, افشاندن afshándan, پاك کردن pák kardan, تکاندن takándan.—(*Dangle*) در آویختن dar-ávíkhtan, کشمکش کردن kash-ma-kash kardan, باد خوردن bád khurdan.

Swingling-knife, *subs.* کارد چوبه kárd-i-chúbah, کتان کوب kattán-kúb.

Swingling-tow, *subs.* کتان درشت kattán-i-durusht, کتان واز ده kattán-i-váz-dih.

Swinish, *adj.* گراز سان guráz-sán, خوگ مانند khúg-mánand, خنزیر وش khinzír-vash.—(*Brutish*) درشت خو durusht-khú, کثیف kasíf, حیوان صفت haiván-sifat, خر khar.

Swinishly, *adv.* بطور گراز bi-taur-i-guráz, بطرز خوک bi-tarz-i-khúg, خنزيرانه khinzíránah. — (*Brutishly*) بطور حيوانات bi-taur-i-haivánát, كثيفانه kasífánah, نا فهمانه ná-fahmánah, پليدانه pilídánah.

Swipe, *subs.* دار آب كشي dár-i-áb-kashí, چوب دولاب chúb-i-dúláb.

Swiss, *subs.* اهل سوتزرلند ahl-i-sútzarland (European), باشنده سوتزرلند báshandah-i-sútzarland (European). —*adj.* سوتزرلندي sútzarlandí (European).

Switch, *subs.* قمچي qamchí, تركه tarakah, چوب تر chúb-i-tar.—(*On railway*) قضيب تعبير qazíb-i-ta'-bír, دار آهن dár-i-áhan, ميل نقاله mail-i-naqqálah.

Switch, *verb,* چوب زدن chúb zadan, تركه زدن tarakah zadan, چوب كاري كردن chúb-kárí kardan.—(*Railway term*) نقل كردن naql kardan, گذراندن guzrándan, رد كردن radd kardan, عبور دادن 'ubúr dádan.

Switchman, *subs.* قضيب پا qazíb-pá, ميل بان mail bán, حارس دار آهن háris-i-dár-i-áhan.

Swivel, *subs.* (*Ring turning on a staple*) حلقه گردان halqah-i-gardán.—(*Gun*) زنبورك zambúrak.

Swivel, *verb trans.* گرداندن gardándan, پر دادن pur dádan, چرخانيدن charkhánídan. — *intrans.* گرديدن gardídan, پر خوردن pur khurdan, چرخيدن charkhídan.

Swollen, *adj.* باد دار bád-dár, منتفخ muntafikh, ورم دار varam-dár, آماسيده ámásídah, بر آمده bar-ámadah, لك luk (*vulg.*).

Swoon, *subs.* بي هوشي bí-húshí, غش ghash, ضعف za'f, بيخودي bí-khudí, مدهوشي madhúshí, اندهاش indihásh, گيجي gíjí.

Swoon, *verb,* بيهوش شدن bí-húsh shudan, غش نمودن ghash nimúdan, بيخود گشتن bí-khud gashtan, مدهوش شدن madhúsh shudan, مندهش گرديدن mundahish gardídan.

Swooning, *subs.* غش ghash, غشيان ghashyán, بي هوشي bí-húshí, اغما ighmá, اندهاش indihásh.

Swoop, *subs.* قبض qabz, خطفه khatfah, باز حمله ham-i-báz.—(*At one fell swoop*) بيك حمله تمام bi-yak-ham-lah-i-tamám, بيك خطفه bi-yak-khatfah.

Swoop, *verb,* ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), قبض كردن qabz kardan, در ربودن dar-rubúdan, خطف كردن khatf kardan, چاپيدن chápídan, قپيدن qapídan (*vulg.*).—*intrans.* با دبدبه عبور نمودن bá-dabdabah 'ubúr nimúdan, محتشمانه در گذشتن muhtashimánah dar-guzashtan, با حشمت و وقار قطع مسافت نمودن bá-hashmat va vaqár qat'-i-masáfat nimúdan.

Swop, *verb,* معاوضه كردن mu'ávazah kardan, مبادله نمودن mubádalah nimúdan, الش دگش كردن alish di-gish kardan.

Sword, *subs.* شمشير shimshír, تيغ tígh, سيف saif (*pl.* اسيوف asyúf *and* اسيف asyaf), پلارك pulárak, صارم sárim (*pl.* صوارم savárim), حسام husám.—(*Black watered sword of Khurásán*) قره خراساني qarah-khurásání.—(*Straight sword or tuck*) قداره qaddárah, كتاره kattárah.—(*Blade of a sword*) تيغه tíghah.—(*Water or temper of a sword*) جوهر jauhar, آب áb.—(*Edge*) دم dam.—(*Point*) سر sar, نوك nauk, نيش nísh.—(*Hilt*) قبضه qabzah.—(*Cross-guard*) برچاخ burchákh, برچك burchak.—(*Pommel or knob*) كلاه kuláh.—(*Sheath*) غلاف ghiláf, ميان miyán, نيام niyám.—(*Ferrule with ring*) قرباغه qur-bághah, ور بند var-band, بند band.—(*End ferrule or chape*) ته غلاف tah-i-ghiláf.—(*Belt, going round the waist*) بند شمشير band-i-shimshír.—(*Belt, crossing the shoulder*) حماله himálah (*pl.* حمائل hamáil). —(*Short, straight, broad-bladed sword or cutlass*) قمه qammah.—(*Light sword, with narrow curved blade*) قمچي qamchí.—(*Small sword*) شمشير قداره shimshír-i-qaddárah.—(*To take with the edge of the sword*) بزور شمشير گرفتن bi-zúr-i-shimshír giriftan, بضرب شمشير گرفتن bi-zarb-i-shimshír giriftan.—(*To draw a sword*) شمشير از نيام كشيدن آختن shimshír az-niyám kashídan.

Sworded, *adj.* شمشير دار shimshír-dár, تيغ دار tígh-dár, حامل سيف hámil-i-saif.

Sword-fish (*Xiphias gladius*), *subs.* تيغ ماهي tígh-máhi, ماهي نوكدار máhí-i-nauk-dár.

Sword-knot, *subs.* بند شمشير band-i-shimshír, قبضه بند qabzah-band.

Swordsman, *subs.* شمشير باز shimshír-báz, سيف بردار saif-bardár, شمشير زن shimshír-zan.—(*Sword-cutter*) شمشير گر shimshír-gar.

Sworn, *adj.* سوگند خورده saugand-khurdah. حليف halíf.—(*To be sworn in*) سوگند ياد كردن saugand yád kardan, قسم خوردن qasam khurdan.

Sybarite, *subs.* عياش 'ayyásh, نعمت پرست ni'mat-parast, خوش گذران khush-guzrán, لهو دوست lahv-dúst, شهوت پرست shahvat-parast, تن پرست tan-parast.

Sybaritic, *adj.* لهوي lahví, شهواني shahváni, جسماني jismáni.

Sycamore, *subs.* جميز jummaiz, توت انجير tút-anjír, چنار chanár.

Sycophancy, *subs.* چاپلوسي cháplúsí, نوازش navázish, ريشخند ríshkhand, تملق tamalluq, نفاق nifáq, دو روئي dú-rú'í.

Sycophant, *subs.* طفيلي tufailí, مداح maddáh, مفت خور muft-khur, منافق munáfiq, كاسه ليس kásah-lís, تملق گو tamalluq-gú, چاپلوس cháplús, مدهن mudhin.

Sycophantic, *adj.* نفاقي nifáqí, تملقي tamalluqí,

ريشخندي rísh-khandí, ادهاني idhání, چاپلوسي cháplúsí.

Sycophantize, *verb*, چاپلوسي كردن cháplúsí kardan, ادهان نمودن idhán nimúdan, منافقي كردن munáfiqí kardan, تملق گفتن tamalluq guftan, ريشخند كردن rísh-khand kardan.

Syllabic, *adj.* هجاي hijáí, حركتي harakatí, حرفي harfí.

Syllabically, *adv.* بطرز هجا bi-tarz-i-hijá, بطور تهجي bi-taur-i-tahajjí, موافق حركات muváfiq-i-harakát.

Syllabication, *subs.* تقطيع حركات taqtí'-i-harakát, هجا سازي hijá-sází, تهجيه tahjiyah.

Syllable, *subs.* هجا hijá, جز كلمه juz-i-kalimah, هجي hijí, حركت harakat.—(*I do not believe a syllable he says*) من هيچ حرف اورا باور نمي كنم man hích harf-i-ú-rá bávar na-mí-kunam.

Syllabus, *subs.* مجمل mujmal, موجز mújaz, مجموعه majmú'ah, وجيز vajíz, خلاصه khulásah, عنوان 'inván.

Syllogism, *subs.* قياس qiyás, قاعده منطق qá'idah-i-mantiq, ميزان mízán.—(*Minor syllogism*) تالي tálí, صغرى sughrá.

Syllogistic, *adj.* قياسي qiyásí, ميزاني mízání, منطقي mantiqí.

Syllogistically, *adv.* بطور قياس bi-taur-i-qiyás, بترتيب قاعده منطق bi-tartíb-i-qá'idah-i-mantiq.

Syllogize, *verb*, بقاعده منطق سخن راندن bi-qá'idah-i-mantiq sukhun ráندan, منطقي وار حرف زدن mantaqí-vár harf zadan.

Sylph, *subs.* موجود هوائي maujúd-i-haváí, موجود تصوري maujúd-i-tasavvurí, جن jinn, شيطان shaitán (*pl.* شياطين shayátín), پري parí, ديو dív.

Sylphid, *subs.* ديوچه dívchah, پري بچه parí-bachchah.

Sylva, *subs.* (*Trees*) اشجار جنگل ashjár-i-jangal, درخت زار dirakht-zár, شجرستان shajaristán.—(*Work*) بيان اشجار جنگل bayán-i-ashjár-i-jangal, كتاب نباتات kitáb-i-nabátát.

Sylvan, *subs.* جن شجرستان jinn-i-shajaristán, ديو جنگل dív-i-jangal, غول چندل ghúl-i-chandal, روستائي rústá,í.—*adj.* جنگلي jangalí, پر درخت pur-dirakht, اشجاري ashjárí, چندلي chandalí.

Symbol, *subs.* علامت 'alámat, نشان nishán, تمثال timsál (*pl.* تماثيل tamásíl), مثال misál, رمز ramz (*pl.* رموز rumúz), اشاره ishárah.

Symbolical, *adj.* باشاره bi-ishárah, با رمز bá-ramz, رمزي ramzí, علامتي 'alámatí, تمثالي timsálí.

Symbolically, *adv.* بطور علامت bi-taur-i-'alámat, بطور رمز bi-taur-i-ramz, بطريق اشاره bi-taríq-i-ishárah, بر سبيل كنايت bar-sabíl-i-kináyat, بطرز تمثال bi-tarz-i-timsál.

Symbolics, *subs.* علم عقائد 'ilm-i-'aqáïd, معرفت علائم ma'rifat-i-'aláïm, تعبير اشارات ta'bír-i-ishárat, علم تشبيهات 'ilm-i-tashbíhát.

Symbolism, *subs.* توضيح علائم tauzíh-i-'aláïm, تفسير رموزات tafsír-i-rumúzát, وضع عقائد vaz'-i-'aqáïd, علامت كاري 'alámat-kárí, رمز بافي ramz-báfí.

Symbolize, *verb trans.* تصوير كردن tasvír kardan, تشبيه نمودن tashbíh nimúdan.—*intrans.* اشاره نمودن ishárah nimúdan, دلالت كردن dalálat kardan, علامت بودن 'alámat búdan, شبيه بودن shabíh búdan, شباهت داشتن shabáhat dáshtan.

Symbology, *subs.* علم اشارات 'ilm-i-ishárát, فن رمز گوئي fann-i-ramz-gú,í, تكلم بعلامات takallum-bi-'alámát.

Symmetrical, *adj.* معتدل mu'tadil, باندازه ba-andázah, هم ميزان ham-mízán, هم اندازه ham-andázah, موزون mauzún, سنجيده sanjídah, هم وزن ham-vazn.

Symmetrically, *adv.* از روي اندازه az-rúy-i-andázah, بطور اعتدال bi-taur-i-i'tidál, بطرز هم اندازگي bi-tarz-i-ham-andázagí, موزونانه mauzúnánah.

Symmetricalness, *subs.* اعتدال i'tidál, هم اندازگي ham-andázagí, موزوني mauzúní, سنجيدگي sanjídagí, هم وزني ham-vazní.

Symmetrize, *verb*, اعتدال بخشيدن i'tidál-bakhshídán, هم وزن گردانيدن ham-vazn gardánídan, هم اندازه ساختن ham-andázah sákhtan, هم مقدار گردانيدن ham-miqdár gardánídan.

Symmetry, *subs.* اعتدال i'tidál, هم اندازگي ham-andázagí, تساوي اعضا tasáví-i-a'zá, هم مقداري ham-miqdárí, هم پيمايشي ham-paimáyishí.

Sympathetic, *adj.* مشفق mushfiq, مهربان mihr-bán, هم درد ham-dard, همدل ham-dil. — (*Sympathetic disease*) مرض تأثري marz-i-ta,assurí.

Sympathetically, *adv.* بطور همدردي bi-taur-i-ham-dardí, از روي مهرباني az-rúy-i-mihr-báni, بطرز همدلي bi-tarz-i-ham-dilí, بر سبيل غم خواري bar-sabíl-i-ghamm-khárí.

Sympathize, *verb*, همدرد بودن ham-dard búdan, هم دردي نمودن ham-dardí nimúdan, هم دلي كردن ham-dilí kardan, غم خواري نمودن ghamm-khárí nimúdan, با رقت ديدن bá-riqqat dídan.

Sympathizer, *subs.* هم درد ham-dard, هم خيال ham-khiyál.

Sympathy, *subs.* رقت riqqat, همدردي ham-dardí, رغبت raghbat (*pl.* رغبات raghbát), هم خيالي ham-khiyálí, شوق shauq, هم دلي ham-dilí, غم خواري ghamm-khárí, هم راهي ham-ráhí.—(*My sympathies are with him*) من با او هم راهي دارم man bá-ú ham-ráhí dáram.

Symphonious, *adj.* هم آهنگ ham-áhang, هم صدا ham-sidá, هم آواز ham-áváz, هم نوا ham-navá.

Symphony, *subs.* هم آهنگي ham-áhangí, هم صدائي ham-sidá,í, هم آوازي ham-ávází, هم نوائي ham-navá,í.—(*Musical composition*) شعر با نغمه shi'r-i-bá-naghmah, ترنيمه tarnímah.

Symphysis, *subs.* (*Anatomical term*) اتصال وركين itti-sál-i-varakain.

Symplocus crategoides, *subs.* (*Medical term*) لطر lutr.

Symposiac, *adj.* عيشي 'aishí, بزمي bazmí.

Symposium, *subs.* مجلس شرب majlis-i-shurb, بزم عشرت bazm-i-'ishrat, محفل طرب mahfil-i-tarab.

Symptom, *subs.* اثر asar, علامت 'alámat, عارض 'áriz, آيت áyat, دليل dalíl, نشان nishán.

Symptomatic, *adj.* آثاري ásárí, علائمي 'aláïmí, آياتي áyatí.—(*Symptomatic disease*) مرض عرض marz-i-'arz, مرض آثاري marz-i-ásárí.

Symptomatically, *adv.* بعلامات bi-'alámát, از روي آثار az-rúy-i-ásár, بايات bi-áyát.

Synæresis, *subs.* (*Grammatical term*) اختصار ikhti-sár, ايجاز íjáz, الغا ilghá.

Synagogical, *adj.* مجمعي majma'í, كنشتي kinishtí, معبدي ma'badí, جمعيتي jam'íyatí.

Synagogue, *subs.* مجمع يهود majma'-i-yahúd, معبد ma'bad, كنشت kinisht, كنيسه kanísah (*pl.* كنائس kanáïs).

Synarchy, *subs.* سلطنت باتفاق saltanat-i-bi-ittifáq, سلطنت اشتراكي saltanat-i-ishtirákí.

Synchronal, *adj.* هم وقت ham-vaqt, هم زمان ham-zamán, هم وقوع ham-vuqú'.

Synchronism, *subs.* هم وقتي ham-vaqtí, هم زماني ham-zamání, هم وقوعي ham-vuqú,í, معاصرت mu'ásarat.

Synchronize, *verb,* هم وقت بودن ham-vaqt búdan, هم زمان شدن ham-zamán shudan, هم وقوع گرديدن ham-vuqú' gardídan, معاصرت داشتن mu'ásarat dáshtan.

Synchronous, *adj.* هم زمان nam-zamán, هم وقت ham-vaqt, هم وقوع ham-vuqú'.

Synchysis, *subs.* (*Medical term*) تغيير هيئت رطوبت taghyír-i-hayät-i-rutúbat-i-zujájíyah.

Syncopate, *verb,* حذف نمودن hazf nimúdan, الغا كردن ilghá kardan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz).

Syncopation, *subs.* حذف hazf, الغا ilghá.—(*Musical term*) مد نوا madd-i-navá, جر نغمه jirr-i-naghmah.

Syncope, *subs.* (*In grammar*) حذف hazf.—(*Deliquium animi, or Faintness*) بي هوشي bí-húshí, غش ghash, ضعف za'f.

Syncopize, *verb,* حذف نمودن hazf nimúdan, انداختن andákhtan, ترك كردن tark kardan, الغا نمودن ilghá nimúdan.

Syncretism, *subs.* توحيد آرا مختلفه tauhíd-i-árá-i-mukhtalifah, جمع عقائد متناقضه jam'-i-'aqáïd-i-mutanáqizah.

Syndic, *subs.* مفتش mufattish, مأمور mämúr, قاضي qází, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), نائب náïb.

Syndicate, *subs.* مجلس وكلا majlis-i-vukalá, مجلس نواب majlis-i-navváb.

Syndrome, *subs.* (*Medical term*) اتفاقي ittifáqí, اجتماع ijtimá', تركيب tarkíb.

Synedoche, *subs.* (*Rhetorical term*) تسميه جزء باسم كل tasmiyah-i-juz,-bi-ism-i-kull, تسميه كل باسم جزء tasmiyah-i-kull-bi-ism-i-juz,.

Synedochical, *adj.* (*Rhetorical term*) محتوي بر تسميه كل باسم جزء muhtaví-bar-tasmiyah-i-kull-bi-ism-i-juz,, مشتمل بر تسميه جزء باسم كل mashtamil-bar-tasmiyah-i-juz,-bi-ism-i-kull.

Synochus, *subs.* (*Medical term*) سونوخس súnúkhus (European).

Synod, *subs.* مجلس علما majlis-i-'ulamá, انجمن بزرگان دين anjuman-i-buzurgán-i-dín, محفل اساقفه mahfil-i-asáqafah.

Synodal, *subs.* حق اساقفه haqq-i-asáqafah, ساليانه قسيسين sáliyánah-i-qissísín. — *adj.* مجلسي majlisí, انجمني anjumaní, محفلي mahfilí.

Synodic, *adj.* مجلسي majlisí, محفلي mahfilí, اجتماعي ijtimá'í, اقتراني iqtiráni.

Synodically, *adv.* بامر مجلس bi-amr-i-majlis, بفرمايش محفل bi-farmáyish-i-mahfil.

Synonym, *subs.* لفظ مترادف lafz-i-mutarádif, مرادف murádif, لفظ هم معني lafz-i-ham-ma'ní.

Synonyma, *subs.* الفاظ مرادفه alfáz-i-murádafah, كلمات مترادفه kalamát-i-mutarádifah.

Synonymize, *verb,* بعبارت مختلفه بيان كردن bi-'ibárat-i-mukhtalifah bayán kardan, بالفاظ مرادفه در آوردن bi-alfáz-i-murádifah dar-ávardan.

Synonymous, *adj.* يكمعني yak-ma'ní, هم معني ham-ma'ní, مترادف mutarádif, مرادف murádif, مشترك المعني mushtariku 'l-ma'ná.

Synonymously, *adv.* بهمان معني bi-hamán-ma'ná, هم معنيانه ham-ma'níyánah, بر سبيل ترادف bar-sabíl-i-taráduf, مرادفانه murádifánah, مشابهانه mushábih-ánah.

Synonymy, *subs.* مرادفت murádafat, هم معنويت ham-ma'navíyat, مشابهت معنوي mushábahat-i-ma'naví, ترادف taráduf, هم مرادي ham-murádí.

Synopsis, *subs.* اجمال ijmál, اختصار ikhtisár, خلاصه khulásah, ايجاز íjáz, مختصر mukhtasar, موجز mújaz.

Synoptic, *adj.* اجمالي ijmálí, اختصاري ikhtisárí, مجمل mujmal, مختصر mukhtasar, موجز mújaz.

Synoptically, *adv.* بطور اجمال bi-taur-i-ijmál, بطريق

اختصار bi-taríq-i-ikhtisár, مختصرانه mukhtasaránah, مجملانه mujmalánah, بطور ایجاز bi-taur-i-íjáz.

Synovia, *subs.* (*Anatomical term*) رطوبت مفصلي rutúbat-i-mafsilí.

Syntactic, *adj.* نحوي nahví, نظمي nazmí, ترتيبي tartíbí.

Syntax, *subs.* نحو nahv, نظم عبارت nazm-i-'ibárat, ترتيب كلام tartíb-i-kalám.

Synthesis, *subs.* وضع vaz', ترکیب tarkíb, ترتيب tartíb, جمع jam', اسلوب uslúb (*pl.* اساليب asálíb), سياق siyáq.

Synthetic, *adj.* وضعي vaz'í, ترکيبي tarkíbí, ترتيبي tartíbí, جمعي jam'í, اسلوبي uslúbí, سياقي siyáqí.

Synthetically, *adv.* بوضع bi-vaz', وضعاً vaz'an, ترکيباً tarkíban, اسلوباً uslúban.

Syphilis (*The disease Lues venerea*), *subs.* کوفت kúft, قروحات شهديه qurúhát-i-shahdíyah, مرض خبيث marz-i-khabís, آکله ákalah, آتشك átishak, آبله فرنگي ábilah-i-farangí.

Syphilitic, *adj.* آتشکي átishakí, کوفتي kúftí.

Syriac, *subs.* زبان ارمي zabán-i-iramí, زبان سرياني zabán-i-saryání (European). — *adj.* شامي shámí, سرياني saryání (European).

Syrian, *subs.* اهل شام ahl-i-shám, باشنده سوريه báshandah-i-súriyah.—*adj.* شامي shámí, سوريهٔ súriyahï.

Syrian vitriol (*Name of a stone used for making Damascene swords*), *subs.* زاج شامي záj-i-shámí.

Syringa persica (*Persian Lilac-plant*), *subs.* یاس yás.

Syringa vulgaris (*Lilac-plant*), *subs.* یاس کبود yás-i-kabúd, گل یاس gul-i-yás, یاس شيرواني yás-i-shírvání.

Syringe, *subs.* آب دزدك áb-duzdak, حقنه huqnah, محقن mihqan.—(*Medical*) دستور dastúr, اماله imálah, حقنه huqnah.

Syrup, *subs.* رب rubb, شيره shírah, شربت sharbat.

Syrius (*Dog star*), *subs.* شعريٰ العبور shi'ráu 'l-'ubúr.

System, *subs.* قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), سنت sunnat, ربت rabt, رابطه rábitah (*pl.* روابط ravábit), قرار qarár, ترتيب tartíb, منهج manhaj, مسلك maslak, راه ráh, طريق taríq, نظام nizám (*pl.* نظم nazm), مذهب mazhab (*pl.* مذاهب mazáhib), پيکره paikarah, کيفيت kaifíyat. —(*The human system*) بنيه انساني bunyah-i-insání.—(*System of theology*) طريق معرفت الٰهي taríq-i-ma'rifat-i-iláhi, کيفيت ديندارى kaifíyat-i-dín-dárí, قاعده مذهب qá'idah-i-mazhab, تعليم ديني ta'lím-i-díní.—(*To reduce to a system*) ربط دادن rabt dádan, مرتبط ساختن murtabit sákhtan, منظم گردانيدن munazzam gardánídan.—(*A system of fraud*) مسلك فريب maslak-i-firíb, قاعده تزوير qá'idah-i-tazvír.

Systematic, *adj.* مترتب mutarattib, با حکمت bá-hikmat, نظم دار nazm-dár, منظم munazzam, با قاعده bá-qá'idah.

Systematically, *adv.* بطور قاعده bi-taur-i-qá'idah, متنظمانه mutanazzimánah, بترتيب bi-tartíb, از روي az-rúy-i-paikarah.

Systematize, *verb*, ترتيب دادن tartíb dádan, منظم munazzam nimúdan, تحت قاعده در آوردن taht-i-qá'idah dar-ávardan, ربت دادن rabt dádan.

Systematized, *part.* مرتب murattab, منظم munazzam, قانون دار qánún-dár, با قاعده bá-qá'idah, مرتبط murtabit.

Systematizer, *subs.* ناظم názim, مرتب murattib, ترتيب ده tartíb-dih, ربط ده rabt-dih, منظم munazzim, نظام بخش nizám-bakhsh.

Systole, *subs.* (*Medical term*) جزم jazm, قبض qabz, تجمع tajammu', انقباض inqibáz.

Systolic, *adj.* (*Medical term*) جزمي jazmí, قبضي qabzí, تجمعي tajammu'í, انقباضي inqibází.

T.

Tabard, *subs.* جليدقه jalídqah, کليجه بي آستين kulíjah-i-bí-ástín, بي آستين bí-ástín.

Tabarder, *subs.* جليدقه پوش jalídqah-púsh, بي آستين پوش bí-ástín-púsh.

Tabasheer, *subs.* (*A siliceous concretion from the plant Bambusa arundinacea*) تباشير tabáshír.

Tabbinet, *subs.* حرير ملون harír-i-mulavvan.

Tabby, *subs.* حرير موج دار harír-i-mauj-dár, حجر مصنوعي hajar-i-masnú'í.—(*Hag*) زال zál, پير زال pír-zál, پيره زن pírah-zan, عجوز 'ujúz, پتياره patyárah, کمپير kampír.—*adj.* ملون mulavvan, موج دار mauj-dár, رنگارنگ rang-á-rang.

Tabby, *verb*, ملون ساختن mulavvan sákhtan, موج دار نمودن mauj-dár nimúdan, رنگارنگ گردانيدن rang-á-rang gardánídan.

Tabefaction, *subs.* استنحاف istinháf, کاهش káhish, لاغر شوي lághir-shaví, ضعيف گردي za'íf-gardí.

Tabernacle, *subs.* خيمه khaimah (*pl.* خيام khiyám), کپر kapar, شادروان shádurván, ظله zullah, مظله mazallah.—(*Feast of tabernacles*) عيد کپر بندان 'íd-i-kapar-bandán, عيد خيمه بندان 'íd-i-khaimah-bandán.

Tabernacle, *verb*, مسکن کردن maskan kardan, منزل گرفتن manzil giriftan, بسر بردن bi-sar burdan, کپر زدن kapar zadan.

Tabid, *adj.* کاهيده káhídah, نحيف nihíf, ضعيف za'íf, لاغر lághir.

Tabidness, *subs.* کاهش káhish, کاهیدگي káhídagí, نحافت naháfat, ضعف za'f, لاغري lághirí.

Tablature, *subs.* نقاشي naqqáshí, صورت بندي súrat-bandí, رنگ زني rang-zaní.

Table, *subs.* میز míz, تخته takhtah.—(*Writing-table*) میز تحریر míz-i-tahrír.—(*Dining-table*) میز خوان míz, khán.—(*Flat surface*) لوح lauh (*pl.* الواح alváh).—(*Tabular statement*) اداره idárah, دفتر daftar.—(*Index*) فهرست fihrist, ریز ríz.—(*System of numbers*) جدول jadval, شکل shakl, لوحه lauhah.—(*Fare*) سفره sufrah.—(*He keeps a good table*) سفره خوبي میچیند sufrah-i-khubí mí-chínad.—(*To turn the tables*) اصلاح حال کردن isláh-i-hál kardan, تقلیب احوال نمودن taqlíb-i-ahvál nimúdan, امر تغییر دادن amr taghyír dádan.—(*To lay a table*) انداختن *or* سفره چیدن sufrah chídan *or* andákhtan, خوان نهادن khán nihádan.—(*To lay upon the table—Parliamentary term*) تقدیم نمودن taqdím nimúdan, پیش کردن písh kardan, بر روي میز نهادن bar rúy-i-míz nihádan.

Table, *verb,* حساب کردن hisáb kardan, دفتر ساختن daftar sákhtan, خرج بالا آوردن kharj bálá ávardan.—(*Board*) *trans.* سفره دادن sufrah dádan, خوراك دادن khurák dádan, خورانیدن khuránídan, اطعام نمودن it'ám nimúdan, تغذیه نمودن taghziyah nimúdan.—*intrans.* خوراك خوردن khurák khurdan, غذا خوري کردن ghazá-khurí kardan, غذا خوردن ghazá khurdan, ترتب غذا دادن tarattub-i-ghazá dádan, بند و بست خوراك کردن band-u-bast-i-khurák kardan.

Tableau, *subs.* لوحه lauhah, تصویر tasvír (*pl.* تصاویر tasávír), صورت súrat, پیکره paikarah.

Table-book, *subs.* کتابچه kitábchah, دفترچه daftar-chah.

Table-cloth, *subs.* سفره sufrah, سماط sumát, پیشگیر písh-gír, رو میزي rú-mízí. [The coverings which answer the purposes of table-cloths at meals, are spread upon the floor, tables being unknown in Persian houses.]

Table-cut, *adj.* (*Flat, polished, as a jewel*) مسطح musattah, تخته takhtah.

Table d'hote, *subs.* مشربه mashrabah (*pl.* مشارب mashárib). [This signifies "a place where people meet to drink." There is no precise equivalent in Persian for Table d'hote.]

Table-land, *subs.* سطح مرتفع sat,h-i-murtafi', بقعه مرتفعه buq'ah-i-murtafi'ah.

Tablet, *subs.* لوح lauh, لوحه lauhah, تخته takhtah, میزچه mízchah.—(*Medicine*) دوا davá, درمان darmán.

Table-talk, *subs.* منادمه munádamáh, محادثه muhádasah, گفتگو guftugú.

Tabling, *subs.* دفتر سازي daftar-sází, خرج بالا آوري kharj-bálá-ávarí, میز سازي míz-sází.

Taboo, *subs.* تحجیر tahjír, تحریم tahrím, منع man', نهي nahy.

Taboo, *verb,* تحجیر کردن tahjír kardan, تحریم کردن tahrím kardan, منع نمودن man' nimúdan, نهي کردن nahy kardan.

Tabour, *subs.* طنبور tambúr, تنبور tambúr, تبوراك tabúrák, طبل tabl (*pl.* اطبال atbál *and* طبول tubúl), دهل duhul, دف duff (*pl.* دفوف dufúf).

Tabour, *verb,* طنبور زدن tambúr zadan, دهل زدن duhul zadan, دف زدن duff zadan.

Tabourer, *subs.* تنبور زن tambúr-zan, دهل چي duhul-chí, دف زن duff-zan.

Tabouret, *subs.* طنبور tambúr, تنبور tambúr, تبوراك tabúrák, طبل tabl (*pl.* اطبال atbál *and* طبول tubúl), دهل duhul, دف duff (*pl.* دفوف dufúf).

Tabourine, *subs.* طنبور tambúr, تنبور tambúr, تبوراك tabúrák, طبل tabl (*pl.* اطبال atbál *and* طبول tubúl), دهل duhul, دف duff (*pl.* دفوف dufúf).

Tabular, *adj.* لوحي lauhí, جدولي jadvalí, مجدول mujadval, میزي mízí, مربع murabba', خشتي khishtí, مسطح musattah.

Tabulate, *verb,* جدول کردن jadval kardan, دفتر ساختن daftar sákhtan, فهرست نمودن fihrisht nimúdan, خلاصه کردن khulásah kardan.—(*Flatten*) تسطیح نمودن tastíh nimúdan, مسطح کردن musattah kardan, پهن نمودن pahn nimúdan.

Tachometer, *subs.* حرکت سنج harakat-sanj, سرعت پیم sur'at-paim, میزان الحرکه mízánu 'l-harakah.

Tachygraphy, *subs.* سرعت نویسي sur'at-nivísí, زود نگاري zúd-nigárí.

Tacit, *adj.* مرموز marmúz, مقدر muqaddar, سکوتي sukútí, صمتي sumtí.—(*Silent*) خاموش khámúsh, با سکوت bá-sukút, ساکت sákit, صامت sámit.

Tacitly, *adv.* مرموزانه marmúzánah, ضمناً zamnan, بطور سکوت bi-taur-i-sukút.—(*Silently*) ساکتانه sákitánah, صامتانه sámitánah, خاموشانه khámúshánah, بدون اعتراض bidún-i-i'tiráz.

Taciturn, *adj.* ساکت sákit, خاموش khámúsh, صامت sámit, سکوت پیشه sukút-píshah, صمت کار sumt-kár.

Taciturnity, *subs.* سکوت sukút, خاموشي khámúshí, صمت sumt, صمت کاري sumt-kárí, سکوت پیشگي sukút-píshagí.

Tack, *subs.* میخ míkh, مسمار mismár.—(*Of a sail*) شراع بند shirá'-band.—(*Of a ship*) جریان jarayán, سیر sair, عبور 'ubúr.—(*Hem*) قور بخیه qúr-bakhyah, کنار kinár, مغزي maghzí, درز darz.

Tack, *verb,* (*With nails*) میخ بندي کردن míkh-bandí kardan, میخ کاري نمودن míkh-kárí nimúdan.—(*Sew*)

دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz), تخییط کردن takhyít kardan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand).—(*Fasten*) بند کردن band kardan, چسباندن chasbándan, وصل کردن vasl kardan.—(*As a ship*) آمد شد ámad-shud nimúdan, عبور کردن 'ubúr kardan, گردیدن gardídan, پیچیدن pích́idan, چرخ دادن charkh dádan.

Tackle, *subs.* اسباب asbáb, اسلحه aslihah, آلات álát, احبال ahbál.

Tackle, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), بچنگ آوردن bi-chang ávardan, جور کردن júr kardan, جفت نمودن juft nimúdan.

Tackling, *subs.* اسباب asbáb, اوزار auzár, آلات álát, خرد ریز khurd-ríz.

Tact, *subs.* احساس ihsás, هوش húsh, شعور shu'úr, ادراك idrák, حس hiss, لمس lams, ذوق zauq.

Tactical, *adj.* جنگي jangí, حربي harbí, ميداني maidání, کار زاري kár-zárí.

Tactician, *subs.* جنگ دان jang-dán, مرد جنگي mard-i-jangí, استاد حرب ustád-i-harb, کار دیده kár-dídah, میدان دار maidán-dár.

Tactics, *subs.* تدابیر حربیه tadábír-i-harbíyah, میدان داري maidán-dárí, جنگ داني jang-dání, صنعت حرب san'at-i-harb, علم حرکات جنگ 'ilm-i-harakát-i-jang.

Tactile, *adj.* مجم mujassam, محسوس mahsús, ملموس malmús, مس پذیر mass-pazír.

Tactility, *subs.* مجسمیت mujassamíyat, محسوسیت mahsúsíyat, مس پذیري mass-pazírí, ملموسي malmúsí.

Taction, *subs.* دست زني dast-zaní, احساس ihsás, مس mass, لمس lams.

Tactless, *adj.* بي حس bí-hiss, بي احساس bí-ihsás, بي ذوق bí-zauq, بي شعور bí-shu'úr.

Tactual, *adj.* حسي hissí, احساسي ihsásí, لمسي lamsí, محسوس mahsús, ملموس malmús.

Tadpole (*A young frog*), *subs.* بچه غوك bachchah-i-ghúk, بچه قرباقه bachchah-i-qurbáqah.

Tænia (*Tape-worm*), *subs.* حب القرع habbu 'l-qar', تخم کدو tukhm-i-kadú, کدورانه kadúránah.

Tafferel, *subs.* تفر tafar, دنباله جهاز dumbálah-i-jaház, عقب کشتي 'aqib-i-kashtí.

Taffetas, *subs.* مخمل makhmal, تافته táftah, تفتي taftí.

Tag, *subs.* نك nuk, نوك núk, پولك púlak, سر sar, بند نك دار band-i-nuk-dár, بند پولك دار band-i-púlak-dár, شراك sharák, لعب la'b, بازي bází.

Tag, *verb,* چسباندن chasbándan, پیوستن paivastan, نك دار ساختن nuk-dár sákhtan, پولك دار نمودن púlak-dár nimúdan, ربط دادن rabt dádan.—(*Follow*) بعقب روان شدن bi-'aqib raván shudan.

Tag-rag and bob-tail, *subs.* اوباش aubásh, عوام 'avvám, اراذل arázil, اداني adání.

Tail, *subs.* دم dum, ذنب zanab, دنبال dumbál, دنباله dumbálah, عقب 'aqib.—(*An ox or horse's tail used as a standard, an insignia of rank among the Turks*) توغ túgh, پرچم parcham, غژغاو ghazhagháv, کتاس kitás.—(*Legal term*) خالصه khálisah, ملك مخصوص mulk-i-makhsús.

Tailor, *subs.* خیاط khayyát, درزي darzí.

Tailor, *verb,* خیاطي کردن khayyátí kardan, درزیگري نمودن darzí-garí nimúdan, رخت دوزي کردن rakht-dúzí kardan.

Tailoress, *subs.* خیاطه khayyátah, زن خیاط zan-i-khayyát.

Taint, *subs.* شائبه sháïbah, لوث laus.—(*Corruption*) عیب 'aib, فساد fasád, خرابي kharábí.

Taint, *verb trans.* رنگ کردن *or* دادن rang kardan *or* dádan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), ملوث ساختن mulavvas sákhtan, چرك کردن chirk kardan, پلید نمودن pilíd nimúdan, ضائع ساختن záï' sákhtan, فاسد کردن fásid kardan, برهم زدن barham zadan.—(*To taint one's honour*) شرف خودرا ضائع کردن sharf-i-khud-rá záï' kardan —*intrans.* ضائع شدن záï' shudan, عفونت کردن 'ufúnat kardan, گندیدن gandídan, خراب شدن kharáb shudan.

Tainted, *part. and adj.* پوسیده púsídah, گندیده gandídah, گنده gandah, مصبغ musabbagh, مصبوغ masbúgh, ملوث mulavvas.

Taintless, *adj.* بي شائبه bí-sháïbah, بي عیب bí-'aib, پاك pák, مبرا mubarrá, بي لوث bí-laus, بي فساد bí-fasád.—(*Sweet*) شیرین shírín.

Tainture, *subs.* رنگ rang, تلوث talavvus, آلودگي álúdagí, داغ dágh, عیب 'aib.

Take, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), ستدن sitadan (*rt.* ستان sitán), ستاندن sitándan, اخذ کردن akhz kardan, بردن burdan, قپیدن qapídan (*vulg.*).—(*Receive*) پذیرفتن pazíruftan, قبول کردن qabúl kardan. —(*A fort, city, &c.*) تسخیر کردن taskhír kardan, مسخر گردانیدن musakhkhar gardánídan, فتح نمودن fat,h nimúdan.—(*Convey or conduct*) بردن burdan, بر داشتن bar-dáshtan, کشیدن kashídan, راه نمودن ráh nimúdan.—(*Medicine*) خوردن khurdan. —(*To take aside*) کنار کشیدن kinár kashídan.—(*Away, deprive of*) سلب کردن salab kardan, بر داشتن bar-dáshtan, بردن burdan, محروم ساختن mahrúm sákhtan.—(*Away, remove*) بر داشتن bar-dáshtan, رفع نمودن raf' nimúdan, بردن burdan, فراز کردن faráz kardan, ازاله نمودن azálah nimúdan, ربودن rubúdan, انتزاع کردن intizá' kardan. —(*Off*) بر کندن bar-kandan, بر آوردن bar-ávardan, خلع نمودن khal' nimúdan.—(*Back*) پس گرفتن pas girif-

tan, باز گرفتن báz giriftan.—(*To take by the hand*) دست گرفتن dast giriftan.—(*To take captive*) اثیر گرفتن asír giriftan, گرفتار کردن giriftár kardan, دیل کردن díl kardan (*vulg.*).—(*To take care of*) متوجه بودن mutavajjih búdan, پرستاري کردن parastárí kardan, نگاهباني کردن nigáh-bání kardan, نگه داشتن nigah dáshtan.—(*To take a header*) غوطه خوردن ghútah khurdan.—(*To take hold of*) متمسك شدن mutamassik shudan.—(*To take in hand*) در عهده گرفتن dar-'uhdah giriftan.—(*To take one for the other*) اشتباه کردن ishtibáh kardan.—(*To take place—occur*) افتادن uftádan.—(*To take the necessary measures*) اقدامات لازمه بکار بردن iqdámát-i-lázimah bi-kár burdan.—(*To take the part of*) طرف داري کردن taraf-dárí kardan.—(*To take time*) وقت خواستن vaqt khástan.—(*To take up*) بر داشتن bar-dáshtan, بلند ساختن buland sákhtan, بردن burdan.—(*To take upon oneself*) به ذمت خود گرفتن bi-zimmat-i-khud giriftan, تعهد نمودن ta'ahhud nimúdan, تکفل کردن takafful kardan.—(*To be taken for*) پنداشته شدن pindáshtah shudan, محسوب شدن mahsúb shudan.—(*What sum will you take?*) چه قیمت خواهید گرفت chih-qímat kháhíd girift.—(*I took him for his father*) من اورا پدر وي انگاشتم man ú-rá pidar-i-vai angáshtam.—(*Take hold of it from below*) از زیر نگاه دارید az-zír nigáh dárid-ash.—(*He takes after his mother*) شباهت بمادرش دارد shabáhat bi-mádar-ash dárad.—(*He takes to this kindly*) از این خوشش مي آید az-ín khush-ish mí-áyad.—(*I take it you agree*) گمان آنست شما موافقت دارید gumán án-ast shumá muvá-faqat dárid.—(*He took up mathematics*) ریاضي بدست گرفت riyází bi-dast girift.—(*Take your time*) تأني نما ta'anní nimá.

Take care! *interj.* هان hán, هین hín, با هوش باش bá-húsh básh, خبر دار باش khabar-dár básh, حذر کن hazar kun, ده dah, زنهار zinhár.—(*Clear the way!*) سر حساب sar-hisáb, راه بده ráh bi-dih, برو کنار bi-rau kinár, طرقو tarraqú.

Taker, *subs.* گیرنده gírandah, اخذ akhiz, باطش bátish, قابض qábiz.

Taking, *subs.* گرفت girift, اخذ akhz, بطش batish, قبض qabz, تسخیر taskhír, اضطراب iztiráb, تشویش tashvísh.—*adj.* جذاب jazzáb, جاذب jázib, دل کش dil-kash, دلفریب dil-firíb.

Takingness, *subs.* جذابیت jazzábíyat, جاذبیت jázib-íyat, دلربائي dil-rubá'í, دلفریبي dil-firíbí.

Talc (*The mineral Mica*), *subs.* طلق talq, تلق talq, ابرق abraq.

Talcky, *adj.* تلقي talqí, طلق وش talq-vash, ابرقي abraqí, ابرق وار abraq-vár.

Talcose, *adj.* تلقي talqí, طلق وش talq-vash, ابرقي abraqí, ابرق وار abraq-vár.

Tale, *subs.* قصه qissah, نقل naql, حکایت hikáyat, داستان dástán, افسانه afsánah, روایت riváyat, نمامت nimámat, مثل misl, کشف kashf.—(*To tell a tale*) سخن ساختن sukhun sákhtan, غیبت کردن ghaibat kardan.—(*Number*) حساب hisáb, شماره shimárah.

Tale-bearer, *subs.* سخن چین sukhun-chín, نمام nammám, منافق munáfiq, غیبت کن ghaibat-kun, لمزه lamzah, لماز lammáz.

Tale-bearing, *subs.* سخن چیني sukhun-chíní, نمامت nimámat, منافقت munáfaqat, لمز lamz, ترقیش tarqísh, بد گوئي bad-gú'í, غیبت ghaibat.

Taleful, *adj.* پر حکایت pur-hikáyat, پر قصه pur-qissah, پر افسانه pur-afsánah.

Talent, *subs.* عقل 'aql, فراست firásat, ادراك idrák, ذهن zihn, زکاوت zakávat, زرنگي zaringí, قابلیت qábilíyat, استعداد isti'dád, فطانت fatánat, دانش dánish, ذکا zuká, دها duhá.—(*Money*) قنطار qintár.

Talented, *adj.* دانشمند dánish-mand, قابل qábil, با قابلیت bá-qábilíyat, فهیم fahím, صاحب فراست sáhib-firásat, عقلمند 'aql-mand.

Talesman, *subs.* شاهد sháhid, رأي ده ráí-dih, حکم hakam.

Talisman, *subs.* طلسم tilism (*pl.* طلاسم talásim), سحر sihr, سحر بند sihr-band, تعویذ ta'víz, تمیمه tamímah (*pl.* تمائم tamá'im), جادو jádú.

Talismanic, *adj.* طلسمي tilismí, تعویذي ta'vízí, سحر بندي sihr-bandí, پر جادو pur-jádú.

Talk, *subs.* (*Report, news*) سخن sukhun, خبر khabar, کلام kalám, گفتار guftár, قول qaul, گپ gap (*Hind.*).—(*Conversation*) مکالمه mukálamah, صحبت suhbat, مقاوله muqávalah, مذاکره muzákarah, گفتگو guftugú.—(*Small talk*) صحبت suhbat.—(*Foolish talk*) چرند charand, لیچار líchár, جفنگ jafang, حرف مفت harf-i-muft.—(*Mere talk*) محض صحبت mahz-i-suhbat.—(*There is a talk of this*) سخن از این است sukhun az-ín ast.—(*Without further talk*) بي طول کلام bí-túl-i-kalám, بیحرف bí-harf.

Talk, *verb,* گفتن guftan (*rt.* گوي gúy), سخن راندن sukhun rándan, حرف زدن harf zadan, تکلم کردن takallum kardan, صحبت داشتن suhbat dáshtan.—(*To talk about*) گفتگو نمودن (در باره) guftugú nimúdan (dar-bárah).—(*To talk over*) بگفتگو پرداختن bi-guftugú pardákhtan, گفت و شنید کردن guft-u-shinid kardan.—(*To talk to oneself*) خود بخود حرف زدن khud-bi-khud haraf zadan.—(*He was much talked about*) بسیار در باره او گفتگو شد bisyár dar-bárah-i-ú guftugú shud.

Talkative, *adj.* پر گو pur-gú, حرف مفت زن harf-i-

muft-zan, سخن ران sukhun-rán, هرزه درا harzah-darí, یاوه گو yávah-gú, مهذار mihzár, فضول fuzúl.

Talkativeness, *subs.* پر گوئي pur-gú,í, فضولي fuzúlí, هرزه درائي harzah-darí,í, یاوه گوئي yávah-gú,í.

Talker, *subs.* متکلم mutakallim, سخن گو sukhun-gú, سخن ور sukhun-var, حرف زن harf-zan.

Tall, *adj.* بلند buland, طویل tavíl (*pl.* طوال tiwál), کشیده kashídah, دراز diráz, طولاني túlání, رفیع rafí', باسق básiq, شامخ shámikh, عالي 'álí.—(*A tall man*) مرد بلند بالا mard-i-buland-bálá.

Tall talk, *subs.* سخن طولاني sukhun-i-túlání, حرف بزرگ harf-i-buzurg, کلام دراز kalám-i-diráz.

Tallness, *subs.* درازي dirází, طول túl, بلندي bulandí, بلند قامتي buland-qámatí.

Tallow, *subs.* پي pí, پیه píh, شحم shahm, چربي charbí, دسم dasam.

Tallow, *verb*, زدن *or* پیه مالیدن píh málídan *or* zadan, فربه ساختن farbih sákhtan, سمین گردانیدن samín gardánídan.

Tallow-chandler, *subs.* شماع shammá', شمع ساز sham'-sáz, پیه فروش píh-furúsh.

Tallow-faced, *adj.* رنگ زرد rang-i-zard, ضعیف za'íf, نزار nizár, بیمار bímár.

Tallowish, *adj.* پیه ناك píh-nák, شحم وار shahm-vár, شحم آلود shahm-álúd.

Tallowy, *adj.* چرب charb, پیه دار píh-dár, پر پیه pur-píh.

Tally, *subs.* چوب خط chúb-khatt, جور júr, لنگه langah, جفت juft.

Tally, *verb trans.* چوب خط کردن chúb-khatt kardan, جور کردن júr kardan, جفت نمودن juft nimúdan, تطبیق کردن tatbíq kardan.—*intrans.* مطابق شدن mutábiq shudan, مشابهت داشتن mushábahat dáshtan, مقابل شدن muqábil shudan, جور شدن júr shudan, جفت گشتن juft gashtan.

Tallyman, *subs.* نسیه فروش nusäh-furúsh, چوب خط نگاه دار chúb-khatt-nigáh-dár.

Talmud, *subs.* فقه یهود fiqh-i-yahúd, احادیث یهود ahádís-i-yahúd, تلمود talmúd (European).

Talmudic, *adj.* احادیثي ahádísí, روایاتي riváyátí, تلمودي talmúdí (European).

Talmudist, *subs.* فقیه یهودي faqíh-i-yahúdí, محدث muhaddis, راوي rávi, تلمود دان talmúd-dán (European).

Talmudistic, *adj.* تلمودي talmúdí (European), تلمود وار talmúd-vár (European), مذکور در تلمود mazkúr-dar-talmúd (European).

Talon, *subs.* چنگ chang, چنگل changal, چنگال changál, مخلب mikhlab, پنجه panjah, ناخن nákhun.

Talus (*Ankle-bone*), *subs.* قوزك پا qúzak-i-pá, کعب ka'b, مچ much.

Tamable, *adj.* رام شو rám-shau, انس پذیر uns-pazír, الفت یاب ulfat-yáb, مأنوس گرد mänús-gard.

Tamableness, *subs.* رام شوي rám-shaví, انس پذیري uns-pazírí, الفت یابي ulfat-yábí, ایتناس ítnás, مأنوسیت mänúsíyat.

Tamarindus indica, *subs.* (*Brown tamarind*) تمر tamar, درخت تمر dirakht-i-tamar, تمر هندي tamar-i-hindí, حمر humar, حومر húmar, صبارا sabárá, انبله ambalah.—(*Red tamarind*) تمر گجرات tamar-i-gujrát.

Tamarisk honey, *subs.* کزنگبین guzangubín.

Tamarix mannifera *or* **gallica** (*Galls or manna of the tamarisk tree*), *subs.* طرفا tarfá, اثل asl (*pl.* اثول usúl), گز gaz (this gives an exudation known as گز مازج gaz-i-mázij *or* حب الاثل habbu 'l-asl.

Tamarix orientalis *or* **articulata**, *subs.* اثل الحمر aslu 'l-hamar, طرفا احمر tarfá-i-ahmar, گز سرخ gaz-i-surkh.

Tambac, *subs.* معدن مرکب ma'dan-i-murakkab, فلز مرکب filizz-i-murakkab.

Tambour, *subs.* (*Drum*) دائره dáïrah, دمامه damámah.—(*Work*) کریاس kiryás, پارچه قلاب دوزي pár-chah-i-qulláb-dúzí, جامه مطرز jámah-i-mutarraz, زر دوزي zar-dúzí, زر تاري zar-tárí, کارگاه زر دوزي kár-gáh-i-zar-dúzí.

Tambour, *verb*, مطرز نمودن mutarraz nimúdan, تطریز کردن tatríz kardan.

Tambourine, *subs.* دائره dáïrah, دمامه damámah.

Tame, *adj.* رام rám, انسي unsí, دست آموز dast-ámúz, اهلي ahlí, الفت گیر ulfat-gír, مأنوس mänús, آمخته ámukhtah, کم جرأت kam-jurät.—(*Servile*) وضیع vazí', پست past, ودیع vadí'.—(*A tame speech*) نطق پست nutq-i-past.

Tame, *verb*, رام نمودن rám nimúdan, دست آموز کردن dast-ámúz kardan, مأنوس نمودن mänús nimúdan, منقاد گردانیدن munqád gardánídan, تربیت کردن tarbiyat kardan.

Tamely, *adv.* رامانه rámánah, مأنومانه mánüsánah.—(*Servilely*) بطور دنائت bi-taur-i-danáät, ودیعانه vadí'ánah, وضیعانه vazí'ánah.

Tameness, *subs.* رامي rámí, انس uns, دست آموزي dast-ámúzí, مأنوسیت mänúsíyat, الفت گیري ulfat-gírí, استئناس istïnás, کم جرأتي kam-jurätí.—(*Servility*) وداعت vadá'at, وضاعت vazá'at, احتقار ihtiqár, پستي pastí, دنائت danáät.

Tamer, *subs.* رام سازنده rám-sázandah, تربیت ده tarbiyat-dih, مأنوس نما mänús-nimá, وحشت زدا vahshat-zadá.

Tammy, *subs.* پشمينه نازك pashmínah-i-názuk, پشمينه pashmínah, صوف súf.

Tamp, *verb,* پر كردن pur kardan, نهادن *or* باروت دادن bárút dádan *or* nihádan, نقب پر كردن naqb pur kardan.

Tamper, *verb,* سازش كردن sázish kardan, تعليم دادن ta'lím dádan, آموختن ámúkhtan.—(*Meddle officiously*) فضولي كردن fuzúlí kardan, مداخله نمودن mudákhalah nimúdan, دخل و تصرف كردن dakhl-u-tasarruf kardan.—(*Garble or alter documents*) تحريف كردن tahríf kardan, تغيير دادن taghyír dádan.

Tamping, *subs.* پر سازي pur-sází, باروت نهي bárút-nihí, نقب پر كني naqb-pur-kuní, باروت bárút, ماده نقب زني máddah-i-naqb-zaní.

Tampion, *subs.* (*Military term*) سر توپ sar-i-túp, سداده saddádah.

Tan, *subs.* جفت juft, دبغ dabgh, ماده دباغي máddah-i-dabbághí.

Tan, *verb trans. and intrans.* دباغي كردن dabbághí kardan, دباغت نمودن dibághat nimúdan, چرم ساختن charm sákhtan.—(*Applied to persons*) *trans.* سمرت آوردن sumrat ávardan.—*intrans.* سمرت يافتن sumrat yáftan.

Tanacetum balsamita (*Officinal costmary or ale-cost*), *subs.* گل حنا gul-i-hanná.

Tandem, *adj.* متعاقب هم muta'áqib-i-ham, متوالي يكديگر mutaválí-i-yak-dígar.

Tang, *subs.* (*Flavour*) ذائقه záïqah, مزه mazah.—(*Something sharp*) تندي tundí.—(*Sound*) صدا sidá.—(*Part of a knife*) تيغه tíghah.

Tangency, *subs.* تماس tammás, تلامس talámis, تلاقي taláqí, اتصال ittisál, پيوستگي paivastagí.

Tangent, *subs.* خط ملاقي khatt-i-muláqí, خط تلاقي khatt-i-taláqí, مماس mumáss, ملمس malmas.—(*He went off at a tangent*) از مطلب دور افتاد az-matlab dúr aftád.

Tangibility, *subs.* مس يابي mass-yábí, لمس پذيري lams-pazírí, موصوليت mausúlíyat, قابليت اتصال qábilíyat-i-ittisál, امكان احساس imkán-i-ihsás, ممسوسيت mamsúsíyat, ملموسيت malmúsíyat, احساس پذيري ihsás-pazírí, مس برداري mass-bardárí.

Tangible, *adj.* مجسم mujassam, لمس پذير lams-pazír, ممسوس mamsús, ملموس malmús, احساس پذير ihsás-pazír, مس بردار mass-bardár.

Tangibleness, *subs.* مس يابي mass-yábí, لمس پذيري lams-pazírí, موصوليت mausúlíyat, قابليت اتصال qábilíyat-i-ittisál, امكان احساس imkán-i-ihsás, ممسوميت mamsúsíyat, ملموسيت malmúsíyat, احساس پذيري ihsás-pazírí, مس برداري mass-bardárí.

Tangibly, *adv.* مجسمانه mujassamánah, بطور لمس bi-taur-i-lams-pazírí, محسوسانه mahsúsánah, بطور مس برداري bi-taur-i-mass-bardárí.

Tangle, *subs.* پيچ pích, پيچش píchish, گير gír, گره girih-i-rísmán, ريسمان 'uqdah (*pl.* عقد 'uqad).—(*Metaphorically*) ارتباك irtibák.

Tangle, *verb trans.* ژوليده كردن zhúlídah kardan, پيچانيدن píchánídan, پيچ دادن pích dádan, مرتبك murtabak sákhtan.—(*Ensnare*) بدام آوردن bi-dám ávardan, گرفتار نمودن giriftár nimúdan, پريشان parishán nimúdan, آشفته ساختن áshuftah sákhtan.—*intrans.* پيچيدن píchídan, پيچ خوردن pích khurdan, گير كردن gír kardan.—(*To tangle a person in his talk*) بسخن گرفتن bi-sukhun giriftan, در حرف گير آوردن dar-harf gír ávardan.

Tangled, *part. and adj.* پيچيده píchídah, بر هم زده bar-ham-zadah, در هم dar-ham, ژوليده zhúlídah, مرتبك murtabak.—(*Ensnared*) گرفتار giriftár, پريشان parishán.

Tank, *subs.* حوض hauz.—(*Reservoir*) آب انبار áb-am-bár.—(*Large tank or pond*) درياچه daryáchah, تالاب táláb (Hind.).

Tankard, *subs.* پياله سردار piyálah-i-sardár, تنگ tang, ابريق abríq, قمقمه qamqamah.

Tanned, *part. and adj.* مدبوغ madbúgh, دباغي شده dabbághí-shudah, دباغت يافته dibághat-yáftah.—(*As a person*) سمرت يافته sumrat-yáftah.

Tanner, *subs.* دباغ dabbágh, چرم گر charm-gar, چرم ساز charm-sáz, پوست پيرا púst-pírá.

Tannery, *subs.* دباغ خانه dabbágh-khánah, آلت دباغي álat-i-dabbághí.

Tannin, *subs.* (*Chemical term*) جوهر دباغي jauhar-i-dabbághí, قباضه qabbázah, دباغه dabbághah.

Tanning, *subs.* دباغت dibághat, دباغي dabbághí.

Tannium, *subs.* جوهر مازو jauhar-i-mázú.

Tan-pit, *subs.* مدبغه madbaghah, حوض دباغي hauz-i-dabbághí.

Tantalism, *subs.* عذاب وصل نمائي 'azáb-i-vasl-nimá,í, شكنجه فريب shikanjah-i-firíb, اميد كشي umíd-kushí, حرمان شديد hirmán-i-shadíd, طنطلوميت tantalúsíyat (European).

Tantalization, *subs.* فريب وصل دهي firib-vasl-dihí, خدعه مواصلت khud'ah-i-muvásalat, محروم سازي mahrúm-sází, طنطلوس بازي tantalús-bází (European).

Tantalize, *verb,* محروم كردن mahrúm kardan, نوميد ساختن naumíd sákhtan, اميد كش ساختن umíd-kush sákhtan, در آرزو ميراندن dar-árzú mírándan, طنطلوس وار نمودن tantalús-vár nimúdan (European).

Tantamount, *adj.* برابر barábar, معادل mu'ádil, مساوي musáví, همسان ham-sán, مقابل muqábil.

Tantivy, *subs.* بوق شكار búq-i-shikár.—(*To ride*

tantivy) بسرعت سوار شدن bi-sur'at suvár shudan, بتعجيل تاختن bi-ta'jíl tákhtan.

Tantrums, *subs.* عشوه 'ishvah, غمزه ghamzah, ناز náz, بد ادائي bad-adá,í.

Tan-vat, *subs.* مدبغه madbaghah, حوض دباغي hauz-i-dabbághí.

Tan-yard, *subs.* دباغ خانه dabbágh-khánah, حصار دباغي hissár-i-dabbághí, حياط چرم سازي háyat-i-charm-sází.

Tap, *subs.* دهن شير dahan-shír, لوله lúlah, شير shír.—(*Touch*) مس mass, لمس lams.

Tap, *verb*, (*Touch*) مس نمودن mass nimúdan, لمس كردن lams kardan.—(*To tap a cask*) لوله گذاشتن lúlah guzáshtan, دهن شير قرار دادن dahan-shír qarár dádan.—(*To tap a tree*) سوراخ كردن súrákh kardan, شيره كشيدن shírah kashídan.—(*To tap a railroad*) بهم وصل كردن ba-ham vasl kardan, بهم راه دادن ba-ham ráh dádan.—(*Medical term*) نشتر زدن nishtar zadan, سوراخ قرار دادن súrákh qarár dádan.

Tape, *subs.* فيط fít, بافته báftah, پهنك pahnak, شريط sharít, تابيده tábídah, ريسمان rísmán, بند band, حبل habl (*pl.* حبول hubúl), قيطان qaitán.—(*For surveying*) فيطا fítá.—(*Red-tape=officiousness*) رسم دولتي rasm-i-daulatí, رسميت rasmíyat.

Taper, *subs.* شمع sham', بال bál.—*adj.* قلمي qalamí, گاو دم gáv-dum.

Taper, *verb trans.* بتدريج باريك ساختن bi-tadríj bárík sákhtan, خرده خرده دقيق نمودن khurdah-khurdah daqíq nimúdan. — *intrans.* بتدريج باريك شدن bi-tadríj bárík shudan, خرده خرده دقيق شدن khurdah-khurdah daqíq shudan.

Tapering, *adj.* قلمي qalamí, گاو دم gáv-dum.

Taperness, *subs.* قلميت qalamíyat, گاو دمي gáv-dumí.

Tapestry, *subs.* پرده منقش pardah-i-munaqqash, قلابدوزي qulláb-dúzí, نقده دوزي niqdah-dúzí, لندره دوزي lundarah-dúzí, بوته bútah, فرش صورتي farsh-i-súratí, فرشهائي بافته farshhá,í-i-báftah. — (*Mural tapestry*) پرده ديوار pardah-i-dívár.

Tapestry, *verb*, پرده منقش نمودن pardah-i-munaqqash nimúdan.

Tape-worm (*Tænia*), *subs.* حب القرع habbu 'l-qar', تخم كدو tukhm-i-kadú, كدورانه kadúránah.

Tap-house, *subs.* مي خانه mai-khánah, مي كده mai-kadah, شراب خانه sharáb-khánah, شيره خانه shírah-khánah (*vulg.*).

Tapis, *subs.* بساط bisát.—(*To come on the tapis*) بميان آمدن bi-miyán ámadan.

Tap-root, *subs.* بيخ بزرگ bíkh-i-buzurg.

Tapster, *subs.* مي كش mai-kash.

Tar (*Pix liquida*), *subs.* قطران qitrán, قير qír, قيل qíl.—(*Sailor*) جاشو jáshú, ملاح malláh.

Tar, *verb*, قير اندودن qír andúdan, زفت ماليدن zift málídan, طلايه كردن tiláyah kardan.

Tarantula (*Aranea tarentula, or Lycosa tarentula*), *subs.* رتيل rutail, شتر زن shutur-zan.

Taraxacum dens leonis (*The herb Dandelion*), *subs.* خبر آور khabar-ávar, علف شاش خر 'alaf-i-shásh-i-khar, كله چماقي kallah-i-chumáqí, گل قاصدي gul-i-qásidí, هندبائي دشتي hindabá,í-i-dashtí.

Tardily, *adv.* بدرنگ bi-dirang, دير dír, آهسته áhistah, بطور بطأت bi-taur-i-bitáát, مكث كنان muks-kunán.

Tardiness, *subs.* درنگ dirang, ديري dírí, سستي sustí, آهستگي áhistagí, مكث muks, بطأت bitáát, يواشي yaváshí.

Tardy, *adj.* كاهل káhil, سست sust, آهسته áhistah, دير حركت dír-harakat, بطي batï.

Tare, *subs.* گندم ديوانه gandum-i-dívánah, كاكلك kákulak, زوان zaván, ديلار dílár.—(*Commercial term*) عيار 'iyár, طاره tárah (European).—(*Tare and tret*) تخفيف takhfíf, انداخت andákht, وزن ظرف vazn-i-zarf, حساب ظرف hisáb-i-zarf.

Tare, *verb*, حساب ظرف كردن hisáb-i-zarf kardan, وزن ظرف ديدن vazn-i-zarf dídan.

Target, *subs.* هدف hadaf (*pl.* اهداف ahdáf), نشانه nishánah, سپر sipar, جنه junnah (*pl.* جنن junan).

Targetteer, *subs.* سپر بردار sipar-bardár, جنه دار junnah-dár.

Targum, *subs.* ترگوم targúm (European).

Tariff, *subs.* نرخ narkh, سعر si'r (*pl.* اسعار as'ár), ورقه اسعار varaqah-i-as'ár, دفتر گمرك daftar-i-gumruk, تعريفه ta'rífah, تعرفه ta'rifah (European).

Tariff, *verb*, دفتر گمرك ساختن daftar-i-gumruk sákhtan, ورقه اسعار درست كردن varaqah-i-as'ár durust kardan.

Tarlatan, *subs.* برنجك birinjak, آقابانو áqábánú.

Tarn, *subs.* مشيله mashílah, آبگير áb-gír, درياچه daryáchah.

Tarnish, *subs.* چرك chirk, تيرگي tíragí, بي جلائي bí-jilá,í.

Tarnish, *verb trans.* (*Metals*) چرك ساختن chirk sákhtan, تيره كردن tírah kardan, بي جلا كردن bí-jilá kardan.—(*Sully*) خراب كردن kharáb kardan, ضائع كردن záï' kardan, زائل كردن záïl kardan.—*intrans.* چرك شدن chirk shudan, منگ زدن mang zadan, تيره گرديدن tírah gardídan.

Tarpaulin, *subs.* قنواس مشمع qanvás-i-mushamma', لباس مشمع libás-i-mushamma'.

Tarragon (*Artemisia ranunculus*), *subs.* ترخان tarkhán, نعنا na'ná.—*adj.* ترخاني tarkhání.

Tarry, *adj.* قير وار qír-vár, قيري qírí, زفت مانند zift-mánand, زفتي ziftí.

Tarry, *verb,* ماندن mándan, وا ماندن vá-mándan, پس ماندن pas-mándan, توقف نمودن tavaqquf nimúdan, متوقف شدن mutavaqqif shudan, اقامت كردن iqámat kardan, استقامت كردن istiqámat kardan, مكث كردن muks kardan, درنگ كردن dirang kardan, لبث نمودن labs nimúdan.—(*Dwell*) مأوا گرفتن mává giriftan, مكان كردن makán kardan, منزل كردن manzil kardan, نشستن nishastan (*rt.* نشين nishín), سكونت ورزيدن sukúnat varzídan, سكني نمودن sukná nimúdan, وطن ساختن vatan sákhtan, ساكن شدن sákin shudan, توطن كردن tavattun kardan.

Tart, *subs.* سنبوسه sambúsah, دلمه dulmah, خمير ميوه khamír-mívah, ترشي turushí.—*adj.* (*Slightly sour*) دبش dibish, تيزك tízak, ترش turush, مي خوش mai-khush, ترش شيرين turush-shírín.—(*As speech*) زبان گز zabán-gaz, تلخ talkh, تند tund.

Tartan, *subs.* پشمينه رنگارنگ pashmínah-i-rang-á-rang, كشميري kashmírí, شال رنگين shál-i-rangín.

Tartar, *subs.* جوهر jauhár, نمك namak, شوره shúrah. —(*On the teeth*) باره دندان bárah-i-dandán.—(*A person of irritable temper*) جنگلي jangalí, شخص درشت خو shakhs-i-durusht-khú, تند مزاج tund-mizáj. —(*Native of Tartary*) تاتار tátár, تتار tatár, باشنده تاتاريه báshandah-i-tátáriyah, اهل تاتار زمين ahl-i-tátár-zamín.

Tartarean, *adj.* جهنمي jahannamí, دوزخي dúzakhí, جهيمي jahímí.

Tartar emetic (*Potassio-tartrate of antimony*), *subs.* انتيمون مقي antímún-i-muqayyí.

Tartaric, *adj.* (*Chemical term*) طرطيري tartírí (European).

Tartaric acid, *subs.* حامض طرطريكي hámiz-i-tartaríkí, جوهر تمر jauhar-i-tamr, جوهر ليمو jauhar-i-límú. [These two last terms are in common use, but are not scientifically accurate.]

Tartarization, *subs.* شوره زني shúrah-zaní, نمك انگيزي namak-angízí, جوهر ريزي jauhar-rízí.

Tartarize, *verb,* با طرطير آميختن bá-tartír ámíkhtan, با جوهر ليمو مشروب كردن bá-jauhar-i-límú mashrúb kardan, ترش ساختن turush sákhtan.

Tartarous, *adj.* (*Chemical term*) شوره دار shúrah-dár, نمك دار namak-dár, طرطيري tartírí (European).

Tartarus, *subs.* جهنم jahannam, دوزخ dúzakh, جهيم jahím.

Tartish, *adj.* تند tund, ترش turush, سخت sakht, تيز tíz.

Tartly, *adv.* بتيزي bi-tízí, بتندي bi-tundí, بطور ترشي bi-taur-i-turushí, عبوسانه 'abúsánah, بطور سخت bi-taur-i-sakht.

Tartness, *subs.* ترشي turushí, تندي tundí, تيزي tízí, حموضت humúzat.—(*Acrimony*) حدت hiddat, تيزي tízí, تندي tundí, شدت shiddat.

Tartrate, *subs.* (*Chemical term*) ملح طرطيري milh-i-tartírí, جوهر نمك jauhar-i-namak.

Tartuffe, *subs.* مرد خشك mard-i-khushk, شخص زهد فروش shakhs-i-zuhd-furúsh, مخادع mukhádi', منافق munáfiq, ابله فريب ablah-fríb.

Tar-water, *subs.* آب تار áb-i-tár, تار آب tár-áb.

Task, *subs.* كار معين kár-mu'ayyan, كار مقرري kár-i-muqarrarí, شغل shughl, تكليف taklíf, زحمت zah-mat, كدح kadh, مشقت mashaqqat.—(*Of a scholar*) سبق sabaq, درس dars.

Task, *verb,* تكليف كردن taklíf kardan, كار دادن kár dádan, شغل معين نمودن shughl-i-mu'ayyan nimúdan, بار كردن bár kardan, تحميل نمودن tahmíl nimúdan.

Tasker, *subs.* تكليف كن taklíf-kun, كار ده kár-dih, شغل معين كن shughl-i-mu'ayyan-kun, عمل ده 'amal-dih.

Task-master, *subs.* سر كار sar-kár, مدير mudír, ناظر اعمال názir-i-a'mál, كار قسمت كن kár-qismat-kun.

Tassel, *subs.* منگله mangulah, منگوله mangúlah, شرابه sharrábah, گنبل gumbul, آويزه ávízah.—(*Of a flower*) گنبلك gumbuluk, شرابه sharrábah.

Tasselled, *adj.* آويزه دار ávízah-dár, گنبل دار gum-bal-dár, ريشه دار ríshah-dár.

Tasses, *subs.* ران بند rán-band, ران پوش rán-púsh.

Tastable, *adj.* قابل ذوق qábil-i-zauq, چشيدني chashí-daní.—(*Savoury*) مزه دار mazah-dár, لذيذ lazíz, با لذت bá-lazzat, خوش طعم khush-ta'm.

Taste, *subs.* مزه mazah, طعم ta'm, ذوق zauq (*pl.* اذواق azváq), چاشني cháshní, مذاق mazáq.—(*Power of tasting*) ذائقه záïqah, قوت ذائقه qúvat-i-záïqah.—(*Fancy, tastefulness*) سليقه salíqah, ذوق zauq, نزاكت nazákat, خوش نمائي khush-nimá,í.—(*In good taste*) با ذوق bá-zauq, با روح bá-rúh.—(*After-taste*) مزه maz-zah, چاشني cháshní, ذائقه záïqah.—(*To have good taste*) سليقه داشتن salíqah dáshtan, نزاكت داشتن nazá-kat dáshtan.—(*Loss of taste*) عدم or فقد ذوق 'adam or faqd-i-zauq.—(*To have a nice taste*) مزه داشتن ma-zah dáshtan.—(*He has tasted gain*) دندانش خوني شده است dandán-ash khúní shudah ast (*lit.* His teeth have become bloody).—(*I have a nasty taste in my mouth*) تخمه كرده است tukhmah kardah ast. —(*To act according to one's taste*) موافق ذي خود كردن muváfiq-i-zí-i-khud kardan.

Taste, *verb trans.* چشيدن chashídan, مزه گرفتن mazah giriftan, طعم ديدن ta'm dídan, مزيدن mazídan, ذائقه

معلوم کردن záïqah ma'lúm kardan.—*intrans.* مزه داشتن mazah dáshtan.—(*To taste nice*) مزه دادن mazah dádan, طعم داشتن ta'm dáshtan.

Tasteful, *adj.* (*Things in general*) با سلیقه bá-salíqah, خوش نما khush-nimá, دلپسند dil-pasand, مطبوع matbú'.—(*As food*) مزه دار mazah-dár, لذیذ lazíz, خوش طعم khush-ta'm, خوش ذائقه khush-záïqah, گوارا guvárá.

Tastefully, *adv.* از روي سلیقه az-rúy-i-salíqah, موافق ذوق muváfiq-i-zauq, بطور خوش مزه bi-taur-i-khush-mazah, بطرز گوارا bi-tarz-i-guvárá, لذیذانه lazízánah.

Tastefulness, *subs.* مزه داري mazah-dárí, خوش طعمي khush-ta'mí, لذت lazzat.—(*Good taste*) سلیقه salíqah, ذوق zauq, نزاکت nazákat, خوش نمائي khush-nimá'í.

Tasteless, *adj.* بي مزه bí-mazah, بي طعم bí-ta'm, بي لذت bí-lazzat, بي ذوق bí-zauq, بي چاشني bí-cháshní.

Tastelessly, *adv.* بطور بي مزه bi-taur-i-bí-mazah, بي طعمانه bí-ta'mánah, بدون لذت bidún-i-lazzat.

Tastelessness, *subs.* بي مزگي bí-mazagí, بي طعمي bí-ta'mí, بي لذتي bí-lazzatí, عدم ذوق 'adam-i-zauq.

Taster, *subs.* ذائق záïq.—(*To a prince*) چاشنیگیر cháshní-gír, پیش خور písh-khur. [This is one who tastes victuals as a security against poison.]

Tastily, *adv.* از روي سلیقه az-rúy-i-salíqah, موافق ذوق muváfiq-i-zauq, بطور خوش مزه bi-taur-i-khush-mazah, بطرز گوارا bi-tarz-i-guvárá, لذیذانه lazízánah.

Tasty, *adj.* (*Person*) با سلیقه bá-salíqah, با ذوق bá-zauq.—(*Food*) مزه دار mazah-dár, لذیذ lazíz, خوش طعم khush-ta'm, خوش ذائقه khush-záïqah, گوارا guvárá.—(*Thing*) خوش نما khush-nimá, دل پسند dil-pasand, مطبوع matbú'.

Tatter, *subs.* پینه pínah, لته lattah, پاره párah, رقعه ruq'ah, کهنه kuhnah, خرقه khirqah.

Tatter, *verb*, دریدن darídan, پاره کردن párah kardan, چاك کردن chák kardan.

Tatterdemalion, *subs.* مرقع پوش muraqqa'-púsh, دلق پوش dalaq-púsh.

Tattle, *subs.* قیل و قال qíl-u-qál, حرف مفت harf-i-muft, جفنگ jafang, افسانه afsánah, متل matl, یاوه yávah, هرزه درائي harzah-darái, گپ gap (Hind.).

Tattle, *verb*, متل گفتن matl guftan, جفنگ گفتن jafang guftan, هرزه درائي کردن harzah-darái kardan, ور زدن vir zadan.

Tattler, *subs.* تفتاف taftáf, حراف harráf, سخن چین sukhun-chín, هرزه درا harzah-darái, جفنگ گو jafang-gú.

Tattoo, *subs.* (*Marking the skin*) خال khál, دق daqq, کبودي kabúdí.—(*Military term*) نوبت طبل naubat-i-tabl.

Tattoo, *verb*, خال کوفتن khál kúftan, کبودي زدن kabúdí zadan.

Taunt, *subs.* طعنه ta'nah, طعن ta'n, طنز tanz, زجر zajr, سر زنش sar-zanish, استهزا istihzá, تسخر tasakhkhur, دشنام dushnám, لمز lamz.

Taunt, *verb*, طعنه زدن ta'nah zadan, تسخر زدن tasakhkhur zadan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, عیب گفتن 'aib guftan, دشنام دادن dushnám dádan.

Taunter, *subs.* طاعن tá'in, طعان ta''án, لمزه lumazah, عیب گو 'aib-gú, فحاش fahhásh, دشنام ده dushnám-dih, تسخر زن tasakhkhur-zan.

Tauntingly, *adv.* طاعنانه tá'inánah, طعنه زنانه ta'nah-zanánah, عیب گویان 'aib-gúyán, تسخر زنان tasakhkhur-zanán, دشنام دهان dushnám-dihán.

Tauriform, *adj.* گاو شکل gáv-shakl, ثور صورت saur-súrat, بقر وش baqar-vash.

Taurine, *adj.* گاوي gáví, ثوري saurí, بقري baqarí.

Taurocol, *subs.* سریشم گاو siríshum-i-gáv, سریشم جلد گاو siríshum-i-jild-i-gáv.

Taurus, *subs.* ثور saur (*pl.* اثوار asvár).—(*Constellation*) برج ثور burj-i-saur.

Taut, *adj.* ممدود mamdúd, بي رخاوت bí-rakhávat.

Tautological, *adj.* پر تکرار pur-tikrár, مکرر mukarrar, تکرار دار tikrár-dár.

Tautologist, *subs.* تکرار کار tikrár-kár, مکرر گو mukarrar-gú, لفاظ laffáz, لفظ دوست lafz-dúst.

Tautologize, *verb*, تکرار کردن tikrár kardan, بار بار گفتن bár-bár guftan, مکرر گوئي کردن mukarrar-gú'í kardan, لفاظي نمودن laffází nimúdan.

Tautology, *subs.* تکریر سخن takrír-i-sukhun, حشو قبیح hashv-i-qabíh, تکرار لفظ tikrár-i-lafz, مکرر گوئي mukarrar-gú'í.

Tautophonical, *adj.* هم صدا ham-sidá, هم صوت ham-saut, مکرر نوا mukarrar-navá, یك صدا yak-sidá.

Tautophony, *subs.* تکرار صوت واحد tikrár-i-saut-i-váhid, هم صدائي ham-sidá'í, هم صوتي ham-sautí, یك صدائي yak-sidá'í, مکرر نوائي mukarrar-navá'í.

Tavern, *subs.* میخانه mai-khánah, میکده mai-kadah, شرابخانه sharáb-khánah, خانه شیره shírah-khánah (*vulg.*).

Tavern-keeper, *subs.* میخانه‌چي mai-khánah-chí, خمار khammár, باده فروش bádah-furúsh.

Taverning, *subs.* عیش درمیکده 'aish dar-mai-kadah, عشرت در خمر خانه 'ishrat dar-khamr-khánah.

Taw, *subs.* گلوله gulúlah, سنگ گردل sang-i-gardal, گله gullah.—(*Game*) گله بازي gullah-bází, گلوله بازه gulúlah-bází.

Taw, *verb,* چرم سفید ساختن charm-i-safíd sákhtan, چرم سفید درست کردن charm-i-safíd durust kardan.

Tawdrily, *adv.* مزخرفانه muzakhrafánah, با کمال زرق و برق bá-kamál-i-zarq-u-barq, در غایت خود آرائي dar-gháyat-i-khud-árá,í, جلفانه jilfánah.

Tawdriness, *subs.* مزخرفیت muzakhrafíyat, زرق و برق zarq-u-barq, تزخرف tazakhruf, جلفیت jilfíyat, نا معقولي ná-ma'qúlí.

Tawdry, *adj.* مزخرف muzakhraf, آراسته árástah, مزین muzayyan, جلف jilf, نا معقول ná-ma'qúl.—(*A tawdry excuse*) عذر نا معقول 'uzr-i-ná-ma'qúl.

Tawer, *subs.* دباغ چرم سفید dabbágh-i-charm-i-safíd, چرم سفید ساز charm-i-safíd-sáz, صاغري سفید ساز sághirí-i-safíd-sáz.

Tawny, *adj.* گندم گون gandum-gún, اسمر asmar, بور búr, سبزه رنگ sabzah-rang.

Tax, *subs.* باج báj, خراج khiráj, محصول mahsúl, عشور 'ushúr, مال دیواني mál-i-díváni, تکلیف taklíf, تعمیر ta'mír, میري mírí, مرسومات marsúmat, عارضه 'árizah (*pl.* عوارض 'aváriz), مصادره musádarah, احتساب ihtisáb.—(*On land*) مالیات málíyát, خراج زمین khiráj-i-zamín.—(*Tithe*) ده یك dih-yak, عشر 'ushr (*pl.* عشور 'ushúr).—(*Poll-tax*) جزیه jizyah, سر شماري sar-shimárí.—(*House-tax*) خانه شماري khánah-shimárí. —(*On professions, trades*) محترفه muhtarafah.—(*On cattle*) شاخ شماري shákh-shimárí.—(*Irregular or emergent*) صادرات sádirát, صادر عوارض sádir-'aváriz. —(*Presents to the Crown on New Year's Day*) پیشکش písh-kash, هدیه hadíyah (*pl.* هدایا hadáyá), تحفه tuhfah.—(*Duty on goods, &c., imported*) گمرك gumruk, محصول mahsúl, باج báj, عشور 'ushúr.—(*Tax-gatherer*) باجگیر báj-gír, گمرکچي gumruk-chí, محصل muhassil, مستوفي mustaufí, باج دار báj-dár.—(*Chief collector of Customs and taxes*) گمرکچي باشي gumruk-chí-báshí.—(*Office or house where taxes are paid*) گمرك خانه gumruk-khánah, باجگاه báj-gáh.—(*Metaphorically*) آزمودن ázmúdan, ازمایش کردن ázmáyish kardan, امتحان کردن imtihán kardan, تجربه کردن tajribah kardan.

Tax, *verb,* بخرج بردن bi-kharj burdan, باج گرفتن báj giriftan, باج گذار نمودن báj-guzár nimúdan, گمرك قرار دادن gumruk qarár dádan, جزیه وضع کردن jizyah vaz' kardan, تسعیر کردن tas'ír kardan.—(*Accuse*) متهم داشتن muttahim dáshtan.—(*To collect taxes*) تحصیل مالیات کردن tahsíl-i-málíyát kardan, عوارضرا گرفتن 'aváriz-rá giriftan.—(*To impose a tax*) اجرائي میري نصب کردن ijrá,í bar-qarár kardan, بر قرار کردن mírí nasab kardan, زیر بار آوردن zír-i-bár ávardan, مطالبه نمودن mutálabah nimúdan, جریمه کردن jarímah kardan.—(*To tax the memory*) بر حافظه بار نهادن bar-háfizah bár nihádan.

Taxable, *adj.* قابل محصول qábil-i-mahsúl, قابل جریمه qábil-i-jarímah, باج بردار báj-bardár, گمرك ده gumruk-dih, احتساب ihtisáb, تسعیر tas'ír.

Taxation, *subs.* عشور 'ushúr, خراج khiráj, باج báj, جزیه jizyah, میري mírí.

Taxer, *subs.* عشار 'ashshár, گمرك چي gumruk-chí, باجگیر báj-gír, جزیه طلب jizyah-talab.

Taxidermic, *adj.* متعلق بجلد نگاهداري muta'alliq-bi-jild-nigáh-dárí, منسوب بپوست حفظ کني mansúb-bi-púst-hifz-kuní.

Taxidermist, *subs.* جلد نگاهدار jild-nigáh-dár, پوست حفظ کن púst-hifz-kun, جلاد jallád.

Taxidermy, *subs.* صنعت جلد نگاهداري san'at-i-jild-nigáh-dárí, فن پوست حفظ کني fann-i-púst-hifz-kuní, جلادي jalládí.

Taxonomy, *subs* (*Botanical classification*) آیین نظم áyín-i-nazm, فن اصول انتظام fann-i-usúl i-intizám.

Taxus baccata (*Yew-tree*), *subs.* درخت سرخ دار dirakht-i-surkh-dár.

Tea (*Thea*), *subs.* چاي cháy, چاهي cháhí.—(*Black tea*) قره چاي qarah-cháy.—(*Green tea*) چاي سبز cháy-i-sabz.—(*Pekoe tea*) چاي آقپر cháy-i-áqpar.—(*Meal*) خوراك khurák, طعام ta'ám.—(*Afternoon tea*) عصریه 'asríyah.—(*To take tea*) صرف چاي نمودن sarf-i-cháy nimúdan, چاي خوردن cháy khurdan, چاي میل فرمودن cháy mail farmúdan.

Tea-board, *subs.* سیني síní.

Tea-caddy, *subs.* چایدان cháy-dán.

Teach, *verb,* آموختن ámúkhtan (*rt.* آموز ámúz), آموزیدن ámúzídan, تعلیم دادن ta'lím dádan, یاد دادن yád dádan, درس دادن dars dádan, تدریس کردن tadrís kardan, تربیت کردن tarbiyat kardan, تلقین نمودن talqín nimúdan, فهمانیدن fahmánídan, نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy).

Teachable, *adj.* قابل تعلیم qábil-i-ta'lím, قابل تربیت qábil-i-tarbiyat, تعلیم بردار ta'lím-bardár, آموزش یاب ámúzish-yáb, مائل بتربیت máil-bi-tarbiyat.

Teachableness, *subs.* تعلیم برداري ta'lím-bardárí, آموزش یابي ámúzish-yábí, انقیاد inqiyád, تسلیم tas-lím, میل تربیت mail-i-tarbiyat.

Teachably, *adv.* بطور تعلیم برداري bi-taur-i-ta'lím-bardárí, بطریق آموزش یابي bi-taríq-i-ámúzish-yábí, منقادانه munqádánah, از روي میل بتربیت az-rúy-i-mail-bi-tarbiyat.

Teacher, *subs.* معلم mu'allim, آخوند ákhund, آخون ákhun, ملا مکتبي mullá-i-maktabí, استاد ustád, آموز گار ámúz-gár, مدرس mudarris, مربي murabbí.

Teaching, *subs.* تعليم ta'lím, تدريس tadrís, آموزش ámúzish, تربيت tarbiyat.

Tea-cup, *subs.* فنجان finján, پياله چاي خوري piyálah-i-cháy-khurí.—(*Large tea-cup*) كاسه kásah.

Teak (*The tree Tectona grandis*), *subs.* ساج sáj, سال sál, ساگوان ságván.

Teal (*The bird Querquedula crecca*), *subs.* اردك urdak.

Team, *subs.* يوغ yúgh, جفت juft, دسته dastah, جوقه jauqah.

Team, *verb,* جفت كردن juft kardan, جور كردن júr kardan, هم يوغ ساختن ham-yúgh sákhtan, بهم بستن baham bastan.

Teamster, *subs.* دسته دار dastah-rán, جوقه دار jauqah-rán, سائق sáïq, گاو دار gáv-rán, اسب دار asb-rán.

Tea-pot, *subs.* چايپز cháy-paz, قوري qúrí, پچ puch (*vulg.*).

Tear, *subs.* اشك ashk, سرشك sirishk, آب سياه áb-i-siyáh, آب چشم áb-i-chashm, دمعه dam'ah, عبره 'abrah (*pl.* عبار 'ibár).—(*Flood of tears*) سيل اشك sail-i-ashk.—(*To shed tears*) گريستن girístan, گريه كردن giryah kardan, گريان كردن giryán kardan, اشك ريختن ashk ríkhtan.—(*Rent*) چاك chák, شق shaqq, شكاف shikáf, دريدگي darídagí.

Tear, *verb,* دريدن darídan, پاره كردن párah kardan, چاك كردن chák kardan, پاره پاره كردن párah-párah kardan, از هم شكافتن az-ham shikáftan, منشق ساختن manshaqq sákhtan, جراندن jirándan.—(*To tear in pieces*) ريز ريز كردن ríz-ríz kardan.—(*Rage*) جوش و خروش كردن júsh-u-khurúsh kardan, غوغا بر پا نمودن ghaughá bar-pá nimúdan, آشوب كردن áshúb kardan.

Tearer, *subs.* درنده darandah, پاره كننده párah-kunandah, شكافنده shikáfandah, منشق سازنده manshaqq-sázandah.—(*Rager*) جوش و خروش كننده júsh-u-khurúsh-kunandah, آشوب‌چي áshúb-chí, غوغائي ghaughá'í.

Tearful, *adj.* اشكبار ashk-bár, اشك ريز ashk-ríz, گريان giryán.

Tearless, *adj.* بي اشك bí-ashk.—(*Harsh*) سخت دل sakht-dil, نا مهربان ná-mihr-bán, بي مهر bi-mihr, بي محبت bí mahabbat.

Tease, *subs.* آزار رسان ázár-rasán, تصديع ده tasdí'-dih, جر آورنده jirr-ávarandah.

Tease, *verb,* سر بسر گذاشتن sar-bi-sar guzáshtan, رنجانيدن ranjánídan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, تصديع دادن tasdí' dádan, بتنگ آوردن bi-tang ávardan, جر آوردن jirr ávardan, غيظناك ساختن ghaiznák sákhtan, خشم آلود كردن khishm-álúd kardan.—(*To be teazed*) كوك شدن kúk shudan (*lit.* To be wound up), جر آمدن jirr ámadan, در هم شدن dar-ham shudan.—(*Card*) از هم وا كردن az-ham vá-kardan, ندف نمودن nadf nimúdan, حلاجي كردن hallájí kardan, شانه كردن shánah kardan, نفش نمودن nafsh nimúdan.

Teasel (*Thorny plant of the genus Dipsacus*), *subs.* شوك shúk, خار khár, مشط الراعي mashtu 'r-rá'í.

Teaser, *subs.* (*Carder*) نداف naddáf, حلاج halláj.

Tea-spoon, *subs.* قاشق چاي خوري qáshuq-i-cháy-khurí, قاشق كوچك qáshuq-i-kúchik.

Teat, *subs.* سر پستان sar-i-pistán, دگمه پستان dugmah-i-pistán, پستانك pistának, ممه mamah, ضرع zar' (*pl.* ضروع zurú').

Tea-table, *subs.* ميز چاي خوري míz-i-cháy-khurí, سفره چاهي sufrah-i-cháhí.

Tea-things, *subs.* اسباب چاي خوري asbáb-i-cháy-khurí.

Tea-urn, *subs.* كتر katar, سماور samávar (European).

Techily, *adv.* بطور بد اوغري bi-taur-i-bad-úghurí, بطور ستيزه bi-taur-i-sitízah, غيظناكانه ghaiz-nákánah, از روي عناد az-rúy-i-'inád.

Techiness, *subs.* بد اوغري bad-úghurí, ستيز sitíz, عناد 'inád.

Technical, *adj.* مخصوص بحكمت makhsús-bi-hikmat, مصطلح mustalah, اصطلاحي istiláhí, فني fanní, صناعي sanná'í, منقول manqúl.—(*Technical terms*) اصطلاحات مخصوصه istiláhát-i-makhsúsah.

Technicality, *subs.* اصطلاح istiláh, صناعت saná'at, صناعيت sanná'íyat, تكلف takalluf, فنيت fanníyat, مخصوصيت makhsúsíyat.

Technically, *adv.* بنا بر اصطلاح biná-bar-istiláh, مصطلحانه mustalahánah, بطرز صناعت bi-tarz-i-saná'at, بر حسب اصول فن bar-hasb-i-usúl-i-fann.

Technics, *subs.* صنائع sanáï', فنون funún, علوم 'ulúm, مصطلحات mustalahát.

Technological, *adj.* فنوني funúní, علومي 'ulúmí, متعلق ببيان صنائع muta'alliq-bi-bayán-i-sanáï', منسوب ببيان مصطلحات mansúb-bi-bayán-i-mustalahát.

Technologist, *subs.* مبين صنائع mubayyin-i-sanáï', استاد مصطلحات ustád-i-mustalahát.

Technology, *subs.* بيان صنائع bayán-i-sanáï', بيان مصطلحات bayán-i-mustalahát.

Techy, *adj.* بد اوغر bad-úghur, بد ادا bad-adá, ستيز كار sitíz-kár, عنود 'unúd, معاند mu'ánid, كج خلق kaj-khulq.

Tectona grandis (*Teak tree*), *subs.* ساج sáj, سال sál, ساگوان sagván.

Tectonic, *adj.* بناي binái, بنياني bunyání, عمارتي 'imáratí.

Tectonics, *subs.* علم بنائي ‘ilm-i-biná,í, صنعت بنا san‘at-i-biná, معماري mi‘márí, بنائي banná,í.

Ted, *verb,* افكندن afkandan, گستردن gustardan, پهن كردن pahn kardan, بسط نمودن bast nimúdan.

Tedder, *subs.* پالهنك pá-lahang *or* pálhang, شكال shikál, كمند kumand, پا بند pá-band, حباله hibálah (*pl.* حبائل habáïl).

Tedder, *verb,* تحديد نمودن tahdíd nimúdan, بحد چرانيدن bi-hadd charánídan, بحد منع كردن bi-hadd man‘ kardan, اندازه قرار دادن andázah qarár dádan.

Te deum, *subs.* ترنيمه شكر tarnímah-i-shukr, حمد نعمت hamd-i-ni‘mat, ستايش نامه sitáyish-námah.

Tedious, *adj.* طويل tavíl, مفصل mufassal, بي مزه bí-mazah, طولاني túlání, ممل mumill, ملال انگيز malál-angíz, ملالت آميز malálat-ámíz, پر طول pur-túl.

Tediously, *adv.* علي التفصيل ‘ala ’t-tafsíl, تفصيلاً tafsílan, علي الطويل ‘ala ’t-tavíl, مملانه mumillánah, ملال انگيزانه malál-angízánah, بطور ملالت آوري bi-taur-i-malálat-ávarí.

Tediousness, *subs.* تفصيل tafsíl, اطناب itnáb, تطويل tatvíl, درازي dirází, پر طولي pur-túlí, ملال انگيزي malál-angízí, ملالت آوري malálat-ávarí.

Tedium, *subs.* طولانيت túláníyat, خسته سازي khastah-sází, املال imlál, اسخاط iskhát.

Teem, *verb trans.* بيرون آوردن bírún ávardan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), زياد كردن ziyád kardan, موفور ساختن maufúr sákhtan.—*intrans.* (*Engender*) فزودن fazúdan (*rt.* فزاي fazáy), زياد شدن ziyád shudan, كثرت يافتن kasrat yáftan, زاد و ولد كردن zád-u-valad kardan, مملو شدن mamlúv shudan.—(*Abound*) موفور شدن maufúr shudan, كثير شدن kasír shudan, بسيار شدن bisyár shudan, وافر بودن váfir búdan, وفور vufúr dáshtan, پر شدن pur shudan, زياد بودن ziyád búdan.—(*It teems with errors*) پر از غلط است pur-az-ghalat ast.

Teemer, *subs.* تناسل كننده tanásul-kunandah, توالد taválud-nimáyandah, نماينده fazáyandah, فزاينده kasrat-var, كثرت ور

Teemful, *adj.* متناسل mutanásil, متوالد mutaválid, برو barú-mand, مند musmir, مثمر

Teemless, *adj.* عاقر ‘áqir, نا زا ná-zá, بي ثمر bí-samar, بي بر bí-bar.

Teen, *subs.* غم ghamm, حزن huzn, اندوه andúh.—(*He is in his teens*) ميان سيزده و نوزده است miyán-i-sizdah-va-núzdah ast.

Teeth, *subs.* دندانها dandánahá, اسنان asnán.—(*Back teeth, grinders*) ضرس zars (*pl.* ضروس zurús *or* اضراس azrás), دندانهائي آسيائي dandánahá,í-i-ásyá,í, طحانات tahhánát.—(*In the teeth of opposition*) در عين مخالفت dar-‘ain-i-mukhálafat.

Teeth, *verb,* دندان بيرون آوردن dandán bírún ávardan, دندان پيدا كردن dandán paidá kardan.

Teething, *subs.* دندان بيرون آوري dandán-bírún-ávarí, دندان پيدا كني dandán-paidá-kuní.

Teetotaller, *subs.* حصور hasúr, پرهيز گار parhíz-gár, مسكرات گذار muskirát-guzár.

Teetotallism, *subs.* حصوريت hasúríyat, پرهيز گاري parhíz-gárí, ترك مسكرات tark-i-muskirát.

Teetotum, *subs.* گوي gúí, توپه túpah, پرپرك par-parak.

Tegmen, *subs.* (*Botanical term*) جلد jild, چرم charm, پوشش púshish, پوست púst, كسا kasá, غطا ghitá.

Tegular, *subs.* سفال وش sifál-vash, سفالين sifálín, خزف وار khazaf-vár, كواره مانند kuvárah-mánand.

Tegument, *subs.* (*Anatomical term*) جلد jild (*pl.* اجلد ajlád), چرم charm, پوست púst, پوشش púshish, كسا kisá (*pl.* اكسية aksiyat), غطا ghitá.

Tegumentary, *adj.* جلدي jildí, كساي kisáí, پوستي pústí, غطاي ghitáí.

Telary, *adj.* متعلق بپرده عنكبوت muta‘alliq-bi-pardah-i-‘ankabút, منسوب بكتره عنكبوت mansúb-bi-kitrah-i-‘ankabút.

Telangiectasia (*Soft cancer*), *subs.* لحم توتي lahm-i-tútí.

Telegram, *subs.* تلگرام talagrám (European), تلگرافنامه talagráf-námah (European), تلغرافنامه talaghráf-námah (European), پيغام تلگرافي paighám-i-talagráfí (European), خبر تلگراف khabar-i-talagráf (European).

Telegraph, *subs.* تلگراف talagráf (European), تلغراف talaghráf (European).—(*Land telegraph*) تلگراف زير زميني talagráf-i-zír-zamíní. — (*On posts*) تلگراف هوائي talagráf-i-hává,í. — (*Instrument*) دست گاه dast-gáh.—(*Line of telegraph*) خط تلغراف khatt-i-talagráf.—(*Wire*) سيم sím.

Telegraph, *verb,* خبر تلگرافي فرستادن khabar-i-talagráfí firistádan, پيغام تلگرافي دادن paighám-i-talagráfí dádan, تلگراف كردن talagráf kardan, تلغراف نمودن talaghráf nimúdan, سيم زدن sím zadan.

Telegraph clerk, *subs.* تلگرافچي talagráf-chí (European).

Telegraphic, *adj.* تلغرافي talaghráfí (European), تلگرافي talagráfí (European), سيمي símí.

Telegraphist, *subs.* تلگرافچي talagráf-chí, مأمور تلگراف mámúr-i-talagráf (European).

Telegraphy, *subs.* علم تلغراف ‘ilm-i-talagráf (European), صنعت تلگراف san‘at-i-talagráf (European), تلغراف داني talaghráf-dání (European).

Teleology, *subs.* غايت شناسي gháyat-shinásí, معرفت غايات ma‘rifat-i-ghávát, علم غايات ‘ilm-i-ghávát.

Telephone, *subs.* دور شنو dúr-shinau, آلت دور شنوي álat-i-dúr-shinaví, تلفون talifún (European), تليفون talífún (European).

Telescope, *subs.* دور بين dúr-bín, نظاره nazzárah.—(*Binocular*) دور بين دو لوله dúr-bín-i-dú-lúlah.

Telescopic, *adj.* دور بيني dúr-bíní, متعلق بدور بين muta'alliq-bi-dúr-bín.

Telesm, *subs.* طلسم tilism (*pl.* طلاسم talásim), تعويذ ta'víz, تميمه tamímah (*pl.* تمائم tamáïm), حفاظه hiffázah.

Telesmetic, *adj.* طلسمي tilismí, تعويذي ta'vízí.

Telic, *adj.* نماي nimáí, نهاني nihání, انجامي anjámí, آخري ákhirí.

Telini fly (*Mylabris cichorei or Indian blistering fly*), *subs.* ذراريح الهند zaráríhu 'l-hind, دبان هندي dabán-i-hindí.

Tell, *verb,* (*Speak*) گفتن guftan (*rt.* گو gú *and* گوي gúy), خبر كردن khabar kardan, اطلاع دادن ittilá' dádan, منتقل گردانيدن muntaqil gardánídan, نقل كردن naql kardan, بيان نمودن bayán nimúdan, مطلع ساختن mutli' sákhtan, با خبر گردانيدن bá-khabar gardánídan.—(*Disclose*) شهره دادن shuhrat dádan, منكشف ساختن munkashif sákhtan, افشا كردن ifshá kardan.—(*Count*) شمردن shimurdan, حساب كردن hisáb kardan.—(*Produce an effect*) اثر كردن asar kardan, كار گر شدن kár-gar shudan.—(*To tell one from the other*) تميز دادن tamíz dádan, امتياز نمودن imtiyáz nimúdan, در ميان دو تا فرق كردن dar-miyán-i-dú-tá farq kardan.

Teller, *subs.* (*Speaker*) گوينده gúyandah, خبر دهنده khabar-dihandah, بيان كننده bayán-kunandah.—(*Counter*) شمارنده shimárandah, حساب كننده hisáb-kunandah.—(*Parliamentary term*) دفتر دار daftar-dár, مستوفي mustaufí.

Tell-tale, *subs.* نمام nammám, ساعي sá'í, سخن چين sukhun-chín, خبر آور khabar-ávar.—*adj.* چرند گو charand-gú, هذيان گو hazayán-gú, هرزه درا harzah-darú.

Tellural, *adj.* ارضي arzí, زميني zamíní.

Temerarious, *adj.* متهور mutahavvir, جسور jasúr, بي پروا bí-parvá.

Temerity, *subs.* جسارت jasárat, جرأت jurät, تهور tahavvur, گستاخي gustákhí, بي پروائي bí-parvá'í, لا ابالي گري lá-ubálí-garí.

Temper, *subs.* (*Temperament*) خو khú, خوي khúy, مزاج mizáj (*pl.* امزجه amzijah), خصلت khaslat, طبع tab', طبيعت tabí'at, نهاد nihád, سيرت sírat, سرشت sirisht, طينت tínat, امتزاج imtizáj, مشرب mashrab. —(*Passion*) خشم khishm, حرارت harárat, جوش júsh. —(*Mood*) طور taur, طرز tarz, كيفيت kaifíyat.—(*Of steel*) آب áb, گهر guhar, جوهر jauhar.—(*In good temper*) خوش مزاج khush-mizáj, سر دماغ sar-dimágh.—(*Out of temper*) كج خلق kaj-khulq.—(*Good tempered*) شيرين مزاج shírín-mizáj, خوش خو khush-khú, خوش طبع khush-tab', خوش مشرب khush-mashrab.—(*Bad tempered*) بد مزاج bad-mizáj, تند مزاج tund-mizáj.—(*To lose one's temper*) جر آمدن jirr ámadan.—(*He was put out of temper*) كوك شد kúk shud (*lit.* He was wound up).

Temper, *verb,* اعتدال دادن i'tidál dádan, ممزوج ساختن mamzúj sákhtan, آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), قوام دادن qavám dádan, آب دادن áb dádan, سخت نمودن sakht nimúdan. — (*To temper justice with mercy*) مشفقانه انصاف كردن mushfiqánah insáf kardan, بطور مرحمت عدالت نمودن bi-taur-i-marhamat 'adálat nimúdan.

Temperament, *subs.* خو khú, خوي khúy, مزاج mizáj (*pl.* امزجه amzijah), خصلت khaslat, طبع tab', طبيعت tabí'at, نهاد nihád, سيرت sírat, سرشت sirisht, طينت tínat, امتزاج imtizáj, مشرب mashrab.—(*Sanguine temperament*) مزاج دموي mizáj-i-damaví.—(*Morbid temperament*) مزاج عليل mizáj-i-'alíl.

Temperance, *subs.* اعتدال i'tidál, پرهيز parhíz, پرهيز گاري parhíz-gárí, رياضت riyázat, اجتناب ijtináb, احتما ihtimá, استعفاف isti'fáf, تقوي taqvá.

Temperate, *adj.* معتدل mu'tadil, ملائم muláïm, متوسط mutavassit, ميانه miyánah.—(*Persons*) پرهيز گار parhíz-gár, زاهد záhid, حصور hasúr.—(*Temperate zone*) منطقه معتدله mintaqah-i-mu'tadilah, اقليم معتدل iqlím-i-mu'tadil.

Temperately, *adj.* (*Persons*) بطور اعتدال bi-taur-i-i'tidál, معتدلانه mu'tadilánah, پرهيز گارانه parhíz-gáránah, حصورانه hasuránah.—(*Things*) متوسطانه mutavassitánah, بطور ميانه bi-taur-i-miyánah, بحسب اعتدال bi-hasb-i-i'tidál, ملائمانه muláïmánah.

Temperateness, *subs.* (*Persons*) اعتدال i'tidál, ميانه miyánah-raví, پرهيز گاري parhíz-gárí, خوش خوئي khush-khú'í, تلطف talattuf.—(*Things*) ملايمت muláyamat, اعتدال i'tidál, نرمي narmí, لين lín.

Temperative, *adj.* قوام بخش qavám-bakhsh, ثبات ده sabát-dih, سخت نما sakht-nimá.

Temperature, *subs.* درجه هوا darajah-i-havá, كيفيت سرما و گرما kaifíyat-i-sarmá va garmá, آب وهوا áb-u-havá, اعتدال i'tidál, بنيه bunyah, وضع vaz'.

Tempest, *subs.* طوفان túfán, باد تند bád-i-tund, باد شديد bád-i-shadíd, باد صرصر bád-i-sarsar, تند باد tund-bád, فرطونه fartúnah, ابو زوبعه abú-zauba'ah.

Tempestuous, *adj.* طوفاني túfání, پر باد pur-bád, عاصف 'ásif, سخت sakht, شديد shadíd, تند وز tund-

vaz, پر صدا pur-sidá, فرطوني fartúní, زوبعه وار zauba'ah-vár.

Tempestuously, *adv.* بشدت وزش bi-shiddat-i-vazish, بغايت عصوفت bi-gháyat-i-'usúfat, با غوغائي bá-ghaughá'í-i-ziyád, بطرز طوفان bi-tarz-i-túfán, مانند زوبعه mánand-i-zauba'ah.

Tempestuousness, *subs.* شدت وزش shiddat-i-vazish, غايت عصوفت gháyat-i-'usúfat, طوفانيت túfánfyat, پر بادي pur-bádí.

Templar, *subs.* هيكلي haikalí, معبدي ma'badí, جندي jundí.

Temple, *subs.* هيكل haikal, عبادتگاه 'ibádat-gáh, معبد ma'bad (*pl.* معابد ma'ábid), عبادتخانه 'ibádat-khánah, سجده گاه sijdah-gáh.—(*Idol temple*) بتكده but-kadah, بتخانه but-khánah. — (*Muhammadan mosque*) مسجد masjid (*pl.* مساجد masájid), نماز گاه nimáz-gáh, مشكو mashkú.—(*Christian church*) كليسيا kalísiyá, كنيسه kanísah.—(*Fire temple*) آتشكده átish-kadah, كنشت kunisht.—(*Of Makkah*) بيت الله baitu 'llah, مشعر mash'ar, بيت الحرام baitu 'l-harám, قبله qiblah.—(*Square building in the temple of Makkah*) كعبه ka'bah.—(*Of the forehead*) شقيقه shaqíqah, صدغين sudghain.—(*Of the head*) جبهه jabhah (*pl.* جباه jibáh), پيش سر písh-i-sar, طرف سر taraf-i-sar, جانب jánib (*pl.* جوانب javánib).

Templet, *subs.* چوب chúb, تير tír, ديرك dírak.

Temporal, *adj.* دنيوي dunyaví, زماني zamání, جسماني jismání, نفساني nafsání.—(*Pertaining to the head*) صدغي sudaghí, جانبي jánibí, جباهي jibáhí.

Temporalities, *subs.* اموال amvál, املاك amlák, منافع ملكيه manáfi'-i-mulkíyah, فوائد ارضيه favá'id-i-arzíyah.

Temporality, *subs.* ملك mulk, منفعت ملكي manfa'at-i-mulkí, فائده ارضي fá'idah-i-arzí, محصول املاك mahsúl-i-amlák.

Temporally, *adv.* بطور دنياوي bi-taur-i-dunyáví, بطريق جسماني bi-taríq-i-jismání, در حيات دنيا dar hayát-i-dunyá.

Temporarily, *adv.* موقتاً muvaqqatan, بطرز موقت bi-tarz-i-muvaqqat, در وقتي اندك dar-vaqtí-i-andak.

Temporariness, *subs.* موقتيت muvaqqatíyat, لا دوامي lá-davámí, زوال داري zavál-dárí, نا پايداري ná-páyadárí.

Temporary, *adj.* موقت muvaqqat, عاريتي 'áriyatí, لا دوام lá-davám, زوال دار zavál-dár, نا پايدار ná-páyadár.

Temporize, *verb*, وقت گذراندن vaqt guzrándan, وقت بوقت كردن vaqt-bi-vaqt kardan, پرمه كردن pirmah kardan, سازش كردن sázish kardan, طبيعت نمودن tabí'at nimúdan.

Temporizer, *subs.* وقت گذران vaqt-guzrán, سازش نما sázish-nimá, طبيعت كن tabí'at-kun, پرمه كن pirmah-kun.

Temporizing, *subs.* وقت گذراني vaqt-guzráni, سازش نمائي sázish-nimá'í, طبيعت كني tabí'at-kuní, پرمه كني pirmah-kuní.

Tempt, *verb*, امتحان نمودن imtihán nimúdan, اغوا نمودن ighvá nimúdan, ور غلانيدن var-ghalánídan, ترغيب كردن targhíb kardan, آزمايش نمودن ázmáyish nimúdan, آزمون كردن ázmún kardan, مفتون ساختن maftún sákhtan, وسوسه كردن vá-dáshtan, انگيختن angíkhtan (*rt.* انگيز angíz), بر سر شوق آوردن bar-sar-i-shauq ávardan, تجربه نمودن tajribah nimúdan, تحريك كردن tahrík kardan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb).—(*Religious term*) ابتلا نمودن ibtilá nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy).

Temptable, *adj.* امتحان ياب imtihán-yáb, تحريك بردار tahrík-bardár, فريب خور firíb-khur, مفتون شو maftún-shau.

Temptation, *subs.* آزمايش ázmáyish, آزمون ázmún, امتحان imtihán, اغوا ighvá, ترغيب targhíb, تفتين taftín, افتتان iftitán, تجربه tajribah, تحريك tahrík, تشويق tashvíq, تمنيه tamniyah.—(*Of the devil*) وسوسه vasvasah, فريب firíb, اغرا ighrá.

Tempter, *subs.* مغوي mughví, امتحان كننده imtihán-kunandah, ممتحن mumtahin, تجربه كننده tajribah-kunandah, آزماينده ázmáyandah, فتنه گر fitnah-gar, فتان fattán. — (*Religious*) وسواس vasvás, موسوس músvis, اغرا كننده ighrá-kunandah.

Tempting, *adj.* جاذب jázib, فريبنده firíbandah, دلربا dil-rubá, دلكش dil-kash, اغوا كن ighvá-kun. گمراه ساز gum-ráh-sáz.

Temptingly, *adv.* جاذبانه jázibánah, مغويانه mughvíyánah, تحريك كنان tahrík-kunán, بقصد فريب bi-qasd-i-firíb, دلربايانه dil-rubáyánah, دلفريبانه dil-firíbánah.

Temptingness, *subs.* جاذبيت jázibíyat, فتاني fattání, فريبندگي firíbandagí, دلربائي dil-rubá'í, تمنيه tamniyah, اغوا ighvá, اغرا ighrá, ترغيب targhíb.

Ten, *adj.* ده dah.—(*The Upper Ten*) اعيان ayán, اشراف ashráf.—(*Ten days*) دهه dahah.—(*In ten days time*) در مدت ده روز dar-muddat-i-dah-rúz.

Ten thousand, *adj.* بيور baivar, ده هزار dah-hazár.

Tenable, *adj.* صاف sáf, قابل گرفت qábil-i-girift, حصول پذير husúl-pazír, قابل اخذ qábil-i-akhz, اثبات پذير isbát-pazír, شايسته استمساك sháyistah-i-istimsák.

Tenacious, *adj.* ماسك másik, لاصق lásiq, سخت sakht, مصر musirr, قائم qá'im, مواظب muvázib, عنود 'anúd.—(*Adhesive*) چسبنده chasbandah, چسبان chasbán, لجوج lajúj, متمسك mutamassik.

Tenaciously, *adv.* معاندانه mu'ánidánah, بطور ستيز bi-taur-i-sitíz, مصرانه musirránah.—(*Adhesively*) بطور چسبندگي bi-taur-i-chasbandagí, لجوجانه lajújánah, متمسكانه mutamassikánah, بطرز قائم گيري bi-tarz-i-qáïm-gírí.

Tenacity, *subs.* اصرار isrár, عناد 'inád, ستيز sitíz. —(*Adhesion*) چسبندگي chasbandagí, لجاجت lajájat, التصاق iltisáq, قائم گيري qáïm-gírí, تمسك tamassuk.

Tenancy, *subs.* اجاره ijárah, استئجار istïjár, كرايه kiráyah, اخذ akhz, گرفت girift.

Tenant, *subs.* مستأجر mustäjir, اجاره دار ijárah-dár, كرايه چي kiráyah-chí, مؤجر müjir, متوقف mutavaqqif, ساكن sákin.

Tenant, *verb*, كرايه كردن kiráyah kardan, اجاره نمودن ijárah nimúdan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír).

Tenantable, *adj.* لائق آبادي láïq-i-ábádí, قابل كرايه qábil-i-kiráyah, قابل اجاره qábil-i-ijárah, قابل سكونت qábil-i-sukúnat, آباد ábád, معمور ma'múr.

Tenantless, *adj.* غير مسكون ghair-i-maskún, بي مستأجر bí-mustäjir, ول vil, خالي khálí.

Tenantry, *subs.* مستأجرين mustäjirín, اصحاب اجاره as,háb-i-ijárah, اجاره ijárah, كرايه kiráyah.

Tend, *verb trans.* (*Nurse*) پرستاري كردن parastárí kardan, تيمار كردن tímár kardan.—(*Flocks, &c.*) رعايت كردن ri'áyat kardan, چوپاني كردن chaupání kardan, چرانيدن charánídan.—*intrans.* (*Incline*) مائل بودن máïl búdan, ميل داشتن mail dáshtan, منتهي شدن muntahí shudan.—(*Lead to*) كشيدن kashídan, مائل بودن máïl búdan, مؤدي بودن müaddí búdan, مبلغ بودن muballigh búdan, منجر شدن munjarr shudan.—(*To tend towards improvement*) رو بترقي گذاردن rú bi-taraqqí guzárdan.

Tendency, *subs.* ميل mail, ميلان mailán, توجه tavajjuh.

Tender, *subs.* (*Offer*) عرض 'arz, تقديم taqdím.—(*Vessel*) كشتي يدك kashtí-i-yadak, كشتي آذوقه kashtí-i-ázúqah.—(*Mercantile term*) تكليف taklíf.—(*Legal tender*) حق شرعي haqq-i-shar'í.—*adj.* (*Soft*) نازك názuk, ملائم muláïm, نرم narm, لطيف latíf, رطيب ratíb, رطب ratb, مرطوب martúb, طري tarí, تر tar, تازه tázah.—(*Gentle*) مشفق mushfiq, مهربان mihr-bán, رحيم rahím, ملائم muláïm, سست sust, ياواش yávásh, نازنين náznín, رقت دار riqqat-dár, حنون hanún.—(*A tender plant*) گياه تازه giyáh-i-tázah.—(*Tender age*) خرد سال khurd-sál, صغير السن saghíru 's-sinn, كوچك kúchik.—(*Tender heart*) نرم دل narm-dil, حنون hanún, رحم دل rahm-dil.—(*Tender reproaches*) ملامت ملائم malámat-i-muláïm. —(*Tender meat*) گوشت نازك gúsht-i-názuk.

Tender, *verb*, پيش آوردن *or* كردن písh ávardan *or* kardan, تقديم كردن taqdím kardan, تقريب نمودن taqríb nimúdan, عرضه نمودن 'arzah nimúdan.—(*Commercial term*) تكليف كردن taklíf kardan.

Tender-hearted, *adj.* نازك دل názuk-dil, نرم دل narm-dil, رقيق القلب raqíqu 'l-qalb, مهربان mihr-bán.

Tender-heartedly, *adv.* نرم دلانه narm-dilánah, از روي رحم دلي az-rúy-i-rahm-dilí, بطور مهربانی bi-taur-i-mihr-bání.

Tender-heartedness, *subs.* مهربانی mihr-bání, نرم دلی narm-dilí, رحم دلي rahm-dilí, رقت قلب riqqat-i-qalb, حنونيت hanúníyat, حنو hunúv.

Tenderling, *subs.* محبوب mahbúb, ناز پرورد náz-parvard.

Tenderly, *adv.* آهسته áhistah, با شفقت bá-shafaqat, با ملايمت bá-muláyamat, بطور نرمي bi-taur-i-narmí, ملاطفانه mulátifánah, از روي مرحمت az-rúy-i-marhamat.

Tenderness, *subs.* (*Softness*) تازگي tázagí, نازكي názukí, ملايمت muláyamat, نرمي narmí.—(*Gentleness*) شفقت shafaqat, مهربانی mihr-bání, مرحمت marhamat, ملاطفت mulátafat, احسان ihsán.—(*Of years*) صغر sighar, كوچكي kúchikí.

Tenders, *subs.* عرض خدمت 'arz-i-khidmat, تقديم بندگي taqdím-i-bandagí, تكليف چاكري taklíf-i-chákarí.

Tendinous, *adj.* عصب دار 'asab-dár, پر عصب pur-'asab, عصبي 'asabí, وتري vatarí, پر پي pur-pay, پر رگ pur-rag, رگي ragí, عرقي 'araqí.

Tendon, *subs.* (*Anatomical term*) پي pay, عصب 'asab (*pl.* اعصاب a'sáb), وتر vatar (*pl.* اوتار autár), رگ rag, گروچه gurúchah.—(*Tendon Achilles*) وتر عرقوب vatar-i-'urqúb.

Tendril, *subs.* (*Botanical term*) ريشه ríshah, وستك vasatak, قباضه qabbázah, مساكه massákah.—*adj.* قابض qábiz, مامك másik, صاعد sá'id, مرتقي murtaqí, بالا رونده bálá-ravandah, بر آينده bar-áyandah.

Tendsome, *adj.* توجه طلب tavajjuh-talab, خدمت خواه khidmat-kháh, محتاج پرستاري زياد muhtáj-i-parastárí-i-ziyád, ملازمت طلب malázamat-talab.

Tenebrous, *adj.* تاريك tárík, تار tár, مظلم muzlim, غاسق ghásiq.

Tenement, *subs.* مسكن maskin (*pl.* مساكن masákin), دار dár, منزل manzil (*pl.* منازل manázil), خانه khánah, بيت bait (*pl.* بيوت buyút).

Tenementary, *adj.* قابل سكونت qábil-i-sukúnat, قابل اجاره qábil-i-ijárah, شايسته كرايه sháyistah-i-kiráyah, باب نزول báb-i-nuzúl.

Tenesmus, *subs.* (*Medical term*) پیچ pích, پیچش píchish, فشار fishár, مغاص maghás.

Tenet, *subs.* عقیده ‘aqídah (*pl.* عقائد ‘aqáïd), رأي ráï, مذهب mazhab, اصل asl (*pl.* اصول usúl), فکر fikr, طریقه taríqah (*pl.* طرائق taráïq).

Tenfold, *adj.* ده چند dah-chand, ده چندان dah-chandán, ده تا dah-tá, ده مقابل dah-muqábil, ده قدر dah-qadr.

Tennis, *subs.* گوئي بازي gú,í-bází, توپه بازي túpah-bází, صولجان بازي saulaján-bází.

Tenor, *subs.* قرار qarár, مضمون mazmún, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), معني ma‘ní, مفهوم mafhúm, مراد murád, کیفیت kaifíyat, قرینه qarínah, اسلوب uslúb, قانون qánun (*pl.* قوانین qaványn), قاعده qá‘idah (*pl.* قواعد qavá‘id), نمط namt, وتیره vatírah. —(*Musical term*) نغمه طبعي naghmah-i-tab‘í, نوا navá-i-tab‘í.—(*Person who sings tenor*) نغمه طبعي سرا naghmah-i-tab‘í-sará, نوا طبعي سنج navá-i-tab‘í-sanj.—(*Instrument*) کمانچه بزرگ kamánchah-i-buzurg.

Tens, *subs.* دهها dahhá, عشرات ‘asharát.

Tense, *subs.* (*In grammar*) حالت hálat, صیغه síghah, زمان zamán.—(*Future tense*) زمان مستقبل zamán-i-mustaqbil.—(*Imperfect*) ماضي استمراري mází-i-istimrárí, ماضي mází.—(*Past*) ماضي مطلق mází-i-mutlaq, ماضي قریب mází-i-qaríb.—(*Conditional past*) حالت شرطیه ماضي حال hálat-i-shartíyah-i-mází-i-hál.—(*Past definite*) ماضي محدود mází-i-mahdúd.—(*Past indefinite*) ماضي غیر محدود mází-i-ghair-i-mahdúd.—(*Pluperfect*) ماضي بعید mází-i-ba‘íd.—(*Present*) زمان حال zamán-i-hál.—(*Conditional present*) حالت شرطیه زمان حال hálat-i-shartíyah-i-zamán-i-hál.—*adj.* زمخت zumukht, سخت sakht, شدید shadíd, محکم muhkam, مضبوط mazbút, قائم qáïm, استوار ustuvár.

Tenseness, *subs.* زمختي zumukhtí, سختي sakhtí, شدت shiddat, محکمي muhkamí, مضبوطي mazbútí, قائمي qáïmí, استواري ustuvárí.

Tensible, *adj.* امتداد پذیر imtidád-pazír, کش بردار kash-bardár, کشا kashá, دراز شو diráz-shau, کش آور kash-ávar.

Tension, *subs.* (*Act*) امتداد imtidád, مد madd, کش kash, کشش kashish, کشائي kashá,í, اشتداد ishtidád, فشار fishár.—(*Degree*) درجه امتداد darajah-i-imtidád, پایه کش páyah-kash.

Tensive, *adj.* فشار ده fishár-dih, آور قبض qabz-ávar, سخت sakht, شدت دار shiddat-dár, معصر mu‘assar.

Tensor, *subs.* (*Anatomical term*) مداده maddádah, عصب مد ‘asab-i-madd, عضله امتداد ‘azalah-i-imtidád.

Tent, *subs.* خیمه khaimah (*pl.* خیام khiyám), چادر chádar, خرگاه khargáh.—(*Flat-roofed tent*) چادر مسطح chádar-i-musattah.—(*Peak-roofed tent*) چادر چلندري chádar-i-chalandarí, خیمه قلندري khaimah-i-qalandarí.—(*Of reed covered with felt*) آلاچیق álá-chíq.—(*Reception tent*) بار گاه bár-gáh.—(*Tent of camel or goat's hair*) خبا khibá, چادر میاه chádar-i-siyáh. — (*Small tent*) آفتاب گردان áftáb-gardán, چادرك chádarak.—(*Tents packed up, &c., on a journey*) بار خانه bár-khánah, بنه bunah.—(*Wall of curtains surrounding a tent*) سراپرده sar-á-pardah.—(*Wall of tent*) اتك atak, تجیر tijír.—(*Fly of tent*) طاق خیمه táq-i-khaimah, سقف خیمه saqf-i-khaimah, قلندري qalandarí.—(*Door of tent*) رواق raváq, در خیمه dar-i-khaimah.—(*Tent-pole*) دیرك dírak, درك dirak, چوب chúb, ستون sutún, عمود ‘amúd.—(*Tent-pitcher*) فراش farrásh.—(*Tent-rope*) رسن خیمه rasan-i-khaimah, طناب tanáb.—(*Tent-peg*) میخ míkh, وتد vatad.—(*Sack for packing a tent in*) جوال juvál, شلیطه shalítah.—(*Loops of the tent*) مادگي mádagí.—(*Circular piece of wood at the upper end of the tent-pole, upon which the fly rests*) کماچ kumách, کماج kumáj.—(*Chief inspector of tents*) خیام باشي khiyám-báshí.—(*To pitch a tent*) خیمه استاده کردن khaimah ustádah kardan, چادر بر پا کردن chádar bar-pá kardan, چادر زدن chádar zadan.—(*To strike a tent*) چادر کندن chádar kandan, نقل نمودن naql nimúdan.

Tent, *verb trans.* فتیله دادن *or* زدن *or* گذاشتن fatílah dádan *or* zadan *or* guzáshtan.—*intrans.* در خیمه بسر بردن dar-khaimah bi-sar burdan, چادر زدن chádar zadan, خیمه نشین شدن khaimah-nishín shudan.

Tentacle, *subs.* (*Zoological term*) حساسه hissásah, شاخ shákh, قرن qarn (*pl.* قرون qurún).

Tentacular, *adj.* (*Zoological term*) قرني qarní, حساسي hissásí, شاخي shákhí.

Tentation, *subs.* (*Temptation*) امتحان imtihán, ابتلا ibtilá, آزمایش ázmáyish, تجربه tajribah.—(*Proof*) اثبات isbát, حجت hujjat, برهان burhán.

Tentative, *subs.* جهد jahd, قصد qasd, اقدام iqdám, آزمون ázmún, تجربه tajribah, سعي sa‘í.—*adj.* آزموني ázmúní, قصدي qasdí, اقدامي iqdámí, تجربه کن tajribah-kun.

Tenter, *verb,* معلق کردن mu‘allaq kardan, آویختن ávíkhtan (*rt.* آویز ávíz), کش بر داشتن kash bar-dashtan, امتداد پذیرفتن imtidád pazíruftan.

Tenter-hook, *subs.* قلاب رخت آویري qulláb-i-rakht-ávízí, چنگك لباس پهن کني changak-i-libás-pahn-kun.—(*To be on tenter-hooks*) معلق بودن mu‘allaq búdan, در عذاب بودن dar-‘azáb búdan, صدمه کشیدن sadamah kashídan.

Tenth, *subs.* ده یك dah-yak.—(*Tenth part*) عشر 'ushr (*pl.* عشور 'ushúr *and* اعشار a'shár).—(*Tenth day*) عاشورا 'áshúrá (*pl.* عواشیر 'aváshír).—*adj.* دهم dahum, عاشر 'ashir.

Tenthly, *adv.* عاشراً 'áshiran, درمحل دهم dar-mahall-i-dahum.

Tenuate, *verb,* نازك ساختن názuk sákhtan, رقیق نمودن raqíq nimúdan, لطیف کردن latíf kardan, تنگ گردانیدن tang gardánídan, باریك نمودن bárík nimúdan.

Tenuity, *subs.* باریکي bárikí, نزاري nizárí, نازکي názukí, رقت riqqat, تنکي tanukí, لطافت latáfat, قلت qillat, ندرت nudrat.

Tenuous, *adj.* نازك názuk, رقیق raqíq, باریك bárík, نزار nizár, تنك tanuk, قلیل qalíl, نادر nádir.

Tenure, *subs.* استمساك istimsák, استملاك istimlák, تصرف tasarruf, قرار داد qarár-dád, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), قانون qánún (*pl.* قوانین qavánín).

Tepefaction, *subs.* گرم سازي garm-sází, ملول نمائي malúl-nimá,í, تسخین taskhín, تدفیه tadfiyah.

Tepefy, *verb,* قدري گرم ساختن qadrí garm sákhtan, شیر گرم نمودن shír-garm nimúdan, نیم گرم کردن ním-garm kardan, فاتر گردانیدن fátir gardánídan, ملول نمودن malúl nimúdan.

Tepid, *adj.* شیر گرم shír-garm, نیم گرم nim-garm, ملول malúl, فاتر fátir.

Tepidness, *subs.* نیم گرمي ním-garmí, شیر گرمي shír-garmí, ملولي malúlí, فاتریت fátiríyat.

Teraph, *subs.* تراف taráf.

Teraphim, *subs.* اصنام asnám, اوثان ausán, معبودان ma'búdán-i-khánagí خانگي.

Tercel (*The male falcon*), *subs.* باز نر báz-i-nar, شاهین نر sháhín-i-nar.

Terebinth, *subs.* (*Medical term for turpentine*) بطم butm, دهن الراتینج dahnu 'r-rátínaj, روغن راتیانه raughan-i-rátiyánah.

Terebinthine, *adj.* بطمي butmí, ترمنتیني tarmantíní (European), ممزوج بترپنتین mamzúj-bi-tarpantín (European).

Teredo (*Wood-destroying worm*), *subs.* کشتي خوار kashtí-khár, کرم کشتي kirm-i-kashtí, کرم جهاز kirm-i-jaház.

Terete, *adj.* ستوني sutúní, عمودي 'amúdí, اسطواني ustuváni, شمع وار sham'-vár, گرد gird, مدور mudavvar.

Tergeminous, *adj.* (*Botanical term*) سه چند sih-chand, سه تو sih-tú, سه مقابل sih-muqábil, مثلث musallas.

Tergiversation, *subs.* پشت گرداني pusht-gardání, ادبار idbár, تولي túlá, تقلب taqallub, طفره tafrah, بي اعتنائي bí-i'tiná,í, حیله بازي hílah-bází, نا درستي ná-durustí.

Term, *subs.* (*Appellation*) نام nám, اسم ism (*pl.* اسامي asámí *or* اسما asmá).—(*Condition*) شرط shart (*pl.* شروط shurút), عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), وعده va'dah, قرار qarár.—(*Space of time*) مدت muddat, عرضه 'arzah, مهلت muhlat, اجل ajal (*pl.* آجال ájál), وقت vaqt (*pl.* اوقات auqát).—(*Phrase*) اصطلاح istiláh, عبارت 'ibárat, طرز کلام tarz-i-kalám, ضرب مثل zarb-i-masal.—(*Limit*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), نهایت niháyat, اندازه andázah.—(*Term of life*) اجل ajal.—(*At a school*) مدت تدریس muddat-i-tadrís, مدت تعلیم muddat-i-ta'lím.—(*His terms are high*) هواش بلند است havá-ish buland ast, زیاد میگیرد ziyád mí-gírad.—(*To be on good terms with*) خوب اتفاق شدن (از) khúb ittifáq shudan (az), با هم خوب بودن bá-ham khúb búdan.—(*They are not on good terms with one another*) با هم دگر bá-ham-digar khub nístand, میانه شان خوب نیستند miyánah-i-shán khub ní'st, کامه آرد خوب نیست kásah-i-árd-i-javí miyán-i-shán hast (*lit.* There is a measure of barley-meal between them).—(*To keep one's terms*) بوقت حاضر شدن bi-vaqt házir shudan, سر وعده آمدن sar-i-va'dah ámadan.—(*To keep to one's terms*) بر عهد خود ثابت بودن bar-'ahd-i-khud sábit búdan, بکار خود چسبیدن bi-kár-i-khud chasbídan.

Term, *verb,* نامیدن námídan, دادن *or* نام گذاردن nám guzárdan *or* dádan, مسمي نمودن musammá nimúdan, مصطلح ساختن mustalih sákhtan, خواندن khándan.

Termagancy, *subs.* آشوب áshúb, غوغا ghaughá, داد و بیداد dád-u-bí-dád, هنگامه hangámah, خنجال khanjál, اغتشاش ightishásh.

Termagant, *subs.* زنکه zanakah, خنجالو khanjálú, زن پر صدا zan-i-pur-sidá, صیاحه sayyáhah, زن جدلي zan-i-jadalí, زن قال مقالو zan-i-qál-miqálú.—*adj.* پر آشوب pur-áshúb, غوغاي ghaughá'í, جدلي jadalí, پر ستیز pur-sitíz, شور انگیز shúr-angíz, قیل و قال کن qíl-u-qál-kun.

Termer, *subs.* مستاٴجر mustäjir, اجاره دار ijárah-dár, موظف muvazzif, محکمه رو mahkumah-rau.

Term-fee, *subs.* وجه محکمه vajh-i-mahkumah, پول محکمه púl-i-mahkumah, خرج مرافعه kharj-i-murá-fa'ah, اجرت دعوي ujrat-i-da'vá.

Terminable, *adj.* متناهي mutanáhí, آخر شدني ákhir-shudaní, انقضا یاب inqizá-yáb, انجام رس anjám-ras, نهایت دار niháyat-dár.

Terminal, *adj.* نهاي niháí, انقضاي inqizá'í, سر انجامي sar-anjámí, آخر دار ákhir-dár.

Terminalia bellerica (*Beleric myrobalans*), *subs.* بليلج balílaj, بليله balílah.

Terminalia catappa (*Indian almonds*), *subs.* بادام هندي bádám-i-hindí.

Terminalia chebula (*Chebulic myrobalans*), *subs.* هليلج halílaj, هليلج اصفر halílaj-i-asfar, هليله زرد halílah-i-zard.

Terminalia glabra (*Curry-murdah wood tree*), *subs.* ارجن arjan.

Terminate, *verb trans.* تمام كردن tamám kardan, بآخر رسانيدن bi-ákhir rasánídan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), ختم ساختن khatm sákhtan, انجام كردن anjám kardan, انجام قرار دادن anjám qarár dádan, منتهي ساختن muntahá sákhtan, منقضي گردانيدن munqazí gardánídan, تحديد كردن tahdíd kardan.—*intrans.* باانجام رسيدن bi-anjám rasídan, انجاميدن anjámídan, منتهي شدن muntahá shudan, بپايان آمدن bi-páyán ámadan, انقضا يافتن inqizá yáftan, حد پيدا كردن hadd paidá kardan, بس كردن bas kardan.—(*End in*) (به) تمام شدن tamám shudan (bi).

Terminated, *part.* متناهي mutanáhí, منتهي muntahá, منقرض munqariz, منقضي munqazí, محدود mahdúd, باانجام رسيده bi-anjám-rasídah.

Termination, *subs.* آخر ákhir, آخرت ákhirat, عاقبت 'áqibat, اتمام itmám, تمام tamám, تتمه tatammah, سر sar, انجام anjám, نهايت niháyat, انتها intihá, اختتام ikhtitám, ختم khatm.—(*Action*) انقضا inqizá, ختام khitám, تكميل takmíl, انقراض inqiráz.

Terminational, *adj.* نهاي nihái, ختامي khitámí, اختتامي ikhtitámí, اتمامي itmámí, آخري ákhirí, انجامي anjámí.

Terminative, *adj.* ختمي مآب khatmí-ma,áb, آخر نما ákhir-nimá, انجام نما anjám-nimá, نهايت رسان niháyat-rasán, تكميل ساز takmíl-sáz.

Terminator, *subs.* (*Astronomical term*) فاصله نور و ظلمت در قمر fásilah-i-núr-va-zulmat-dar-qamar, سر حد روشني و تاريكي sar-hadd-i-raushaní-va-táríkí.

Terminology, *subs.* تفسير اصطلاحات tafsír-i-istiláhát, بيان اصطلاحات bayán-i-istiláhát.

Terminus, *subs.* سر راه آهن sar-i-ráh-i-áhan, منتهائي راه آهن muntahá,í-i-ráh-i-áhan, گار gár (European).—(*Boundary*) آخر ákhir, نهايت niháyat, انجام anjám, انقضا inqizá.

Termite (*White ant*), *subs.* موريانه múriyánah, مورجانه múrjánah.

Termless, *adj.* بي حد bí-hadd, بي انتها bí-intihá, بي كران bí-kirán, نا متناهي ná-mutanáhí.

Termly, *adj.* هر وقتي har-vaqtí, هر گاهي har-gáhí, هر زماني har-zamání.—*adv.* وقت بوقت vaqt-bi-vaqt, هر وقته har-vaqtah.

Tern, *subs.* (*Gull*) ياعو yá'ú, مرغ نو روزي murgh-i-nau-rúzí, شالو shálú.—*adj.* سه چند sih-chand, سه گانه sih-gánah, سه تو sih-tú, ثلاثي salásí.

Ternary, *subs.* عدد سه 'adad-i-sih, ثلاثه salásah.—*adj.* سه چند sih-chand, سه گانه sih-gánah, سه تو sih-tú, ثلاثي salásí.

Ternate, *adj.* (*Botanical term*) سه برگي sih-bargí, سه ورقي sih-varaqí.

Terpsichorean, *adj.* رقصي raqsí, رقاصي raqqásí, متعلق برقص muta'alliq-bi-raqs. متعلق بهرولة muta'alliq-bi-harvalah.

Terrace, *subs.* (*Before a house*) سكو sakkú, مرتبه martabah, مهتابي mahtábí, پيشگاه písh-gáh, جلو گاه jilau-gáh, ميدان maidán, چمنگاه chaman-gáh.—(*Flat roof of a house*) بان bán, بام bám, پشت بام pusht-i-bám.—(*Row of houses*) قطار بيوت qitár-i-buyút, صف حجرات saff-i-hujrát.

Terrace, *verb.* مهتابي ساختن mahtábí sákhtan, پيشگاه درست كردن písh-gáh durust kardan, مروح نمودن muravvah nimúdan, هوا دار گردانيدن havá-dár gardánídan.

Terra-cotta, *subs.* گل صورت سازي gil-i-súrat-sází. گل تصوير gil-i-tasvír.

Terra firma, *subs.* زمين صاف zamín-i-sáf, زمين خالي zamín-i-khálí.

Terra japonica (*Japan earth, or Gambier*), *subs.* كاست گلابي kást-i-gul-ábí.

Terraqueous, *adj.* آب و خاكي áb-va-khákí, آب و ترابي áb-va-turábí, مشتمل بر آب و خاك mushtamil-bar-áb-va-khák, متضمن آب و گل mutazammin-i-áb-va-gil.

Terrene, *adj.* ارضي arzí. زميني zamíní. خاكي khákí, ترابي turábí.

Terrestrial, *adj.* زميني zamíní, ارضي arzí. ترابي turábí, خاكي khákí.

Terrestrially, *adv.* بطور ارضيت bi-taur-i-arzíyat, بطور ترابيت bi-taur-i-turábíyat, بطرز خاكساري bi-tarz-i-khák-sárí, زميني وار zamíní-vár.

Terrible, *adj.* هول haul, هولناك haul-nák, هائل háil, مهيل mahíl, پر خوف pur-khauf, مخافت آميز makháfat-ámíz, مخوف mukhavvif, مهمناك sahm-nák, مهمگين sahm-gín, ترسناك tars-nák, مرهوب marhúb, مهيب muhíb, موحش múhish, خطر ناك khatar-nák, هيبت ناك haibat-nák, رعب انگيز ru'b-angíz.—(*He is a terrible fool*) عجب احمق است 'ajab ahmaq ast.

Terribleness, *subs.* هولناكي haul-nákí, سهمناكي sahm-nákí, سهمگيني sahm-gíní, مرهوبي marhúbí, هيبت ناكي haibat-nákí, رعب انگيزي ru'b-angízí, مخافت آميزي makháfat-ámízí, پر خوفي pur-khaufí, ترسناكي tars-nákí, خطر ناكي khatar-nákí, مهابت mahábat.

Terribly, *adv.* بسيار bisyár, نهايت niháyat, خيلي khailí, در غايت رعب dar-gháyat-i-ru'b, با كمال هيبت bá-kamál-i-haibat, موحشانه múhishánah, بسهم آورانه bi-sahm-ávaránah.—(*Horribly*) داهشانه dáhish-ánah, دهشت انگيزانه dahshat-angízánah.

Terrier, *subs.* (*Dog*) سگ نقاب sag-i-naqqáb, سگ شكار جو sag-i-shikár-jú.

Terrific, *adj.* هولناك haul-nák, هائل háïl, ترسناك tars-nák, مخوف mukhavvif, مهيب muhíb, وحشت فزا vah-shat-fazá, سهمناك sahm-nák, سهمگين sahm-gín, زهره بر zahrah-bur, هراس آور hirás-ávar, خوف انگيز khauf-angíz.

Terrifically, *adv.* هولناكانه haul-nákánah, هائلانه háïl-ánah, بطور وحشت فزائي bi-taur-i-vahshat-fazá'í, موحشانه múhishánah, در غايت هيبت ناكي dar-gháyat-i-haibat-nákí.

Terrify, *verb*, ترسانيدن tarsánídan, تهديد كردن tahdíd kardan, تخويف نمودن takhvíf nimúdan, ترس پا گذاشتن tars pá guzáshtan, زهره بردن zahrah burdan, فزع آوردن faza' ávardan, سهم دادن sahm dádan, ترعيب كردن tar'íb kardan.—(*To be terrified*) وحشت كردن vahshat kardan, ترس بر داشتن tars bar-dáshtan, نهيب زده شدن nihíb-zadah shudan, هول خوردن haul khurdan, آژ و واژ شدن ázh-u-vázh shudan.

Territorial, *adj.* ملكي mulkí, بلدي baladí, ارضي arzí, زميني zamíní, ولايتي viláyatí, كشوري kishvarí.

Territorially, *adv.* نسبت به ملك nisbat-bi-mulk, بحسب بلد bi-hasb-i-balad, بوسيله ولايت bi-vasílah-i-viláyat, بطريق كشور bi-taríq-i-kishvar.

Territory, *subs.* ملك mulk, ولايت viláyat, كشور kish-var, خطه khuttah, بلد balad, بلده baldah (*pl.* بلاد bilád), ديا diyár, اقليم iqlím, الكه ulkah, يورت yúrt, مرز و بوم marz-u-búm, جلكه julkah, زمين zamín, ارض arz.

Terror, *subs.* ترس tars, بيم bím, باك bák, دهشت dah-shat, هول haul, هراس hirás, خوف khauf, ستوه sutúh, سهم sahm, وحشت vahshat, نهيب nihíb, خشيت khashyat, هيبت haibat, مهابت mahábat, آشوب áshúb, رعب ru'b, رهبت rahbat.—(*Object of terror*) مخافه makhúfah.

Terrorism, *subs.* تخويف takhvíf, تخوف takhavvuf, ترس برداري tars-bardárí, ترهيب tarhíb, هوله دهي haulah-dihí, رعب انگيزي ru'b-angízí, وحشت vah-shat.

Terrorless, *adj.* بي خوف bí-khauf, بي وحشت bí-vahshat, بي ترس bí-tars, بي خطر bí-khatar.

Terse, *adj.* مختصر mukhtasar, مجمل mujmal, وجيز vajíz, بي حشو bí-hashv, صاف عبارت sáf-'ibárat, سليس salís, وضيح vazíh, خوش ادا khush-adá, روان raván.

Tersely, *adv.* وجيزانه vajízánah, مختصرانه mukhtasar-ánah, بدون حشو bidún-i-hashv, بطور صاف bi-taur-i-sáf, در غايت سلاست dar-gháyat-i-salásat.

Terseness, *subs.* اختصار ikhtisár, وجازت vajázat, صافي عبارت sáfí-'ibárat, سلاست salásat, وضاحت vazáhat, رواني ravání, خوش ادائي khush-adá'í.

Tertials, *subs.* پر نازك par-i-názuk, ريش rísh.

Tertian, *subs.* (*Medical term*) تب نوبه tab-i-naubah, تب سه يك tab-i-sih-yak, حمي دوري hammá-i-daurí. —*adj.* سه يكي sih-yakí, سه دوري sih-daurí, مثلثي musallasí.

Tertiary, *adj.* سيوم síyúm, سيومين síyúmín, ثالث sális, ثالثي sálisí. —(*Geological term*) سيومين طبقه síyúmín-tabaqah, ثراي saráí, متعلق بطبقه ثالث mu-ta'alliq-bi-tabaqah-i-sális.

Tertiate, *verb*, سه باره كردن sih-bárah kardan, سطبري sitabrí sanjídan.—(*Military term*) امتحان سنجيدن imtihán-i-túp kardan.

Tesselate, *verb*, مربع ساختن murabba' sákhtan, آجر بندي ájurr-bandí kardan, خاتم بندي نمودن khátim-bandí nimúdan, بلاط ساختن balát sákhtan, تبليط كردن tablít kardan.

Tesselated, *part.* مربع murabba', آجر وار ájurr-vár, ترصيعي tarsí'í, مرصع murassa', خاتم بند khátim-band, نقش دار naqsh-dár, نقاشي naqqáshí.—(*Tesselated pavement*) فرش آجر farsh-i-ájurr, آجر فرش ájurr-farsh.

Tesselation, *subs.* مربع كاري murabba'-kárí, تربيع tarbí', بلاط سازي balát-sází, آجر بندي ájurr-bandí, تبليط tablít, خاتم بندي khátim-bandí, خاتمي khátimí, ترصيع tarsí', خرده كاري khurdah-kárí, جفت گيري juft-gírí, ريزه ريزه بندي rízah-bandí, نقش سازي naqsh-sází.

Tesseraic, *adj.* مربع نما murabba'-nimá, مربع كار mu-rabba'-kár, آجر بند ájurr-band, ترصيعي tarsí'í, مرصع murassa', خاتم بند khátim-band, نقش دار naqsh-dár, نقاشي naqqáshí.

Tessular, *adj.* مكعب muka''ab, چار گوشه chár-gúshah.

Test, *subs.* (*Touchstone*) محك mihakk, عيار 'iyár, معيار mi'yár, بوته امتحان bútah-i-imtihán.—(*Trial*) امتحان imtihán, آزمايش ázmáyish, تجربه tajribah, ميزان mízán.—(*For liquors, &c.*) سيال سنج sayyál-sanj.—(*He put him to the test*) در معرض امتحانش در آورد dar-ma'raz-i-imtihán-ash dar-ávard, بر محكش زد bar-mihakk-ash zad.

Test, *verb*, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), محك زدن mihakk zadan, تجربه كردن tajribah kardan, امتحان نمودن imtihán nimúdan, سنجيدن sanjídan, مميزي كردن mumayyizí kardan.—(*Solids*) قال گذاشتن

qál guzáshtan, صرافي كردن sarráfí kardan.—(*Liquids*) سنجيدن sanjídan, فحص نمودن fahs nimúdan.

Testable, *adj.* وصيت بردار vasíyat-bardár, قابل توصيه qábil-i-tausiyah.

Testacea, *subs.* (*Zoological term*) حيوانات صدف دار haivánát-i-sadaf-dár, جانورهائي صدف پوش jánvarhá,í-i-sadaf-púsh.

Testaceous, *adj.* (*Zoological term*) صدف دار sadaf-dár, صدف پوش sadaf-púsh.

Testament, *subs.* (*Will*) وصيت vasíyat (*pl.* وصايا vasáyá), وصايت vasáyat, وثيقه vasíqah, توصيه tausiyah.—(*Old Testament*) عهد عتيق 'ahd-i-'atíq, پيمان قديم paimán-i-qadím.—(*New Testament*) عهد جديد 'ahd-i-jadíd, پيمان تازه paimán-i-tázah.—(*Gospel*) انجيل injíl.—(*Pentateuch*) توريت taurít.

Testamentary, *adj.* شهادتي shahádatí, وصايتي vasáyatí, وصيتي vasíyatí.

Testate, *adj.* وصيت دار vasíyat-dár, موصي músí, وصايت كن vasáyat-kun.

Testator, *subs.* موصي músí *or* muvassí, وصيت گر vasíyat-gar, وصايت نما vasáyat-nimá.

Testatrix, *subs.* موصيه músíyah *or* muvassíyah.

Tester, *subs.* (*Coin*) سكه قديم sikkah-i-qadím.—(*Canopy*) كله kullah, پرده pardah.

Testicle, *subs.* (*Anatomical term*) خايه kháyah, خصيه khusyah, تخم tukhm, بيضه baizah, شوار shavár, گند gund.—(*Inflammation of the testicle*) ورم بيضه varam-i-baizah.

Testification, *subs.* شهادت shahádat, شهادت دهي shahádat-dihí, گواهي guváhí, گواهي دهي guváhí-dihí.

Testified, *part.* مشهود mashhúd, شهادت داده شده shahádat-dádah-shudah, گواهي پذيرفته guváhí-pazír-uftah.

Testifier, *subs.* گواه guváh, گواهي ده guváhí-dih, شاهد sháhid, شهادت ده shahádat-dih.

Testify, *verb trans. and intrans.* شهادت دادن shahádat dádan, گواهي دادن guváhí dádan.—(*Declare*) بيان نمودن bayán nimúdan, اظهار داشتن izhár dáshtan.—(*Legal term*) با سوگند اظهار داشتن bá-saugand izhár dáshtan, ثابت نمودن sábit nimúdan, حجت آوردن hujjat ávardan.

Testily, *adv.* كج خلقانه kaj-khulqánah, بطور بد اوغري bi-taur-i-bad-úghurí, غيظناكانه ghaiz-nákánah, با تند مزاجي bá-tund-mizájí.

Testimonial, *subs.* شهادتنامه shahádat-námah, استشهاد نامه istishhád-námah, سفارشنامه sifárish-námah, ورقه تعريف varaqah-i-ta'ríf. — *adj.* شهادتي shahádatí, تعريفي ta'rífí, سفارشي sifárishí.

Testimony, *subs.* شهادت shahádat, گواهي guváhí, دليل dalíl (*pl.* ادله adillah), برهان burhán (*pl.* براهن baráhin), حجت hujjat, بينه bayyinah (*pl.* بينات bayyinát).

Testiness, *subs.* بد اوغري bad-úghurí, كج خلقي kaj-khulqí, تند مزاجي tund-mizájí, غيظناكي ghaiz-nákí.

Testing, *subs.* امتحان imtihán, آزمايش ázmáyish, تجربه tajribah, مميزي mumayyizí, صرافي sarráfí.

Testudinal, *adj.* كاسه پشتي kásah-pushtí, لاك پشتي lák-pushtí, سلحفي sulahfí.

Testudo, *subs.* (*Tortoise*) كاسه پشت kásah-pusht, لاك پشت lák-pusht, سلحفه sulahfah (*pl.* سلاحف saláhif).

Testy, *adj.* بد اوغر bad-úghur, غيظناك ghaiz-nák, كج خلق kaj-khulq. مصرور المزاج mahrúru 'l-mizáj, تند مزاج tund-mizáj.

Tetanus trismus (*Lock-jaw*), *subs.* لقوه laqvah, دهن قفلك dahan-quflak, دهن چفتك dahan-chiftak.

Tête-a-tête, *subs.* سر بسر sar-bi-sar, رو برو rú-bi-rú, سر گوشي sar-gúshí, نجوي najvá.

Tether, *subs.* پالهنگ pá-lahang *or* pálhang, شكال shikál, پا بند pá-band, بند band, كمند kamand.

Tetrachord, *subs.* (*Musical term*) چار آواز chár-áváz, چار نغمه chár-naghmah, چار نوا chár-navá.

Tetragon, *subs.* (*Geometrical term*) مربع murabba', چار گوشه chár-gúshah, چار سو chár-sú, چار كنج chár-kunj, چار زاويه chár-záviyah.

Tetragonal, *adj.* (*Geometrical term*) مربع murabba', چار گوشه chár-gúshah, چار سو chár-sú, چار كنج chár-kunj, چار زاويه chár-záviyah.

Tetragrammaton, *subs.* چار حرفي chár-harfí.

Tetrahedron, *subs.* (*Geometrical term*) جسم مربع jism-i-murabbá', جسم چار گوشه jism-i-chár-gúshah.

Tetrameter, *subs.* چار بند chár-band. رباعي rubá'í, شعر چار ضربه shi'r-i-chár-zarbah.

Tetraogallus caucasius, *subs.* لبك زري labak-i-zarí, مرغ گوگرد murgh-i-gúgird.

Tetrapetalous, *adj.* (*Having four petals*) چار برگ chár-barg.

Tetraphyllous, *adj.* (*Having four leaves*) چار برگ chár-barg, چار ورق chár-varaq.

Tetrarch, *subs.* بيگلر بيگ beglar-beg, بگلر بگ bag-lar-bag, والي válí, حاكم hákim.

Tetrarchy, *subs.* حكومت چهار شخصي hukúmat-i-chahár-shakhsí.

Tetrastich, *subs.* چار بيت chár-bait.

Tetrastyle, *subs.* (*Architectural term*) بنا چار ستون biná-i-chár-sutún.

Tetrasyllabic, *adj.* چار هجاي chár-hijáí, چار حركتي chár-harakatí.

Tetrasyllable, *subs.* چار هجائي chár-hijá,í, چار حركتي chár-harakatí.

Tetter, *subs.* (*A skin disease*) مرض جلد marz-i-jild, نا خوشي پوست بدن ná-khushí-i-púst-i-badan.

Teucrium chamædrys (*Wall germander plant*), *subs.* بلوط الارض ballútu 'l-arz.

Teucrium marum (*Marum germander, or Syrian herb mastich*), *subs.* مرو خوشبو marv-i-khush-bú.

Teucrium scorasoides (*Water germander plant*), *subs.* گل خنو gul-i-khanú, نخود مريم nukhúd-i-marím, ارپه arpah.

Teutonic, *adj.* جرماني jirmání (European), جرماني قديم jirmání i-qadím (European), توتاني tútání (European).

Tewel, *subs.* لوله دم lúlah-i-dam, دود كش dúd-kash, انبوب ambúb, بخاري bukhárí.

Text, *subs.* (*Of a book*) متن matan, اصل asl (*pl.* اصول usúl).—(*Single verse*) آيت áyat.—(*Religious term*) نص nass (*pl.* نصوص nusús), حديث hadís, عين عبارت 'ain-i-'ibárat.

Text-book, *subs.* كتاب نص kitáb-i-nass, اصل نامه asl-námah, اصول نامه usúl-námah.

Text-hand, *subs.* خط درشت khatt-i-durusht, كتابت جلي kitábat-i-jalí.

Textile, *subs.* منسوج mansúj, محيوك mahyúk, بافته báftah.—*adj.* منسوجه mansújah, نسيجه nasíjah, بافتني báftaní. — (*Textile fabrics*) صنائع منسوجه sanáï'-i-mansújah.

Textorial, *adj.* نسجي nasjí, نسيجي nasíjí, حياكي hayyákí, منسوجي mansújí, بافتني báftaní.

Textual, *adj.* متني mataní, اصلي aslí, نصي nassí, عبارتي 'ibáratí.

Textuarist, *subs.* نصاص nassás, نص شناس nass-shinás, متن دان matan-dán, حديث دان hadís-dán, حافظ háfiz.

Textuary, *adj.* منصوص mansús, نصي nassí. — (*Authoritative*) قاطع qáti', اقتدار دار iqtidár-dár, قوت دار qúvat-dár.

Texture, *subs.* بافت báft, بافته báftah, نسج nasj, انتساج intisáj, نساجه nasájah, نخ بندي nakh-bandí, حياكت hiyákat, پارچه párchah, قماش qumásh (*pl.* اقمشه aqmishah).

Than, *conj. and adv.* از az, ز zi, من min, تا tá.—(*You know my language better than I speak yours*) شما زبان مرا بهتر ميدانيد كه من زبان شمارا shumá zabán-i-marú bihtar mí-dánid kih man zabán-i-shumá-rá.

Thane, *subs.* خان khán, آقا áqá, بيگ beg, بزرگ buzurg.

Thanedom, *subs.* آقائي áqá,í, خاني kháni, بيگي begí, بزرگي buzurgí.

Thank, *verb*, اظهار رضامندي كردن izhár-i-razá-mandí kardan, تشكر كردن tashakkur kardan, شكر كردن shukr kardan, سپاس داشتن sipás dáshtan.—(*Thank you*) لطف شما زياد lutf-i-shumá ziyád, التفات شما زياد iltifát-i-shumá ziyád, از لطف شما az-lutf-i-shumá, شفقت شما az-shafaqat-i-shumá, مرهون منت ساختيد marhún-i-minnat sákhtíd, مرحمت شما كم نشود marhamat-i-shumá kam na-shavad, عمر شما زياد 'amr-i-shumá ziyád, سايه شما از سر مان كم نشود sáyah-i-shumá az-sar-i-mán kam na-shavad, از مرحمت شما az-marhamat-i-shumá, از دولت شما az-daulat-i-shumá, از محبت شما az-mahabbat-i-shumá, از التفات شما az-iltifát-i-shumá.—(*Thank God!*) المنة لله al-minnatu l'illah, الحمد لله al-hamdu l'illah, بارك الله bárak allah, بحمد الله كه bi-hamdi 'llah kih.

Thankful, *adj.* شاكر shákir, شكور shakúr, شكر گذار shukr-guzár, متشكر mutashakkir, حق شناس haqq-shinás, سپاس دار sipás-dár, ممنون mamnún, راضي rází.

Thankfully, *adv.* شاكرانه shákiránah, متشكرانه mutashakkiránah, از روي سپاس داري az-rúy-i-sipás-dárí, بطور رضا مندي bi-taur-i-razá-mandí.

Thankfulness, *subs.* شكر گذاري shukr-guzárí, حق شناسي haqq-shinásí, تشكر tashakkur, سپاس داري sipás-dárí, رضا مندي razá-mandí.

Thankless, *adj.* نا سپاس ná-sipás, نا راض ná-ráz, نا حق شناس ná-haqq-shinás, كافر نعمت káfir-i-ni'mat, نا شكور ná-shakúr.

Thanklessness, *subs.* نا سپاسي ná-sipásí, نا حق شناسي ná-haqq-shinásí, نا شكري ná-shukrí, نا شكوري ná-shakúrí.

Thank-offering, *subs.* تقديم تشكر taqdím-i-tashakkur, اهدائي شكر ihdá,í-i-shukr, اظهار سپاس داري izhár-i-sipás-dárí.

Thanks, *subs.* شكر shukr, شكران shukrán, تشكر tashakkur, ستايش sitáyish, نيايش niyáyish, سپاسداري sipás-dárí.—(*To give thanks*) تشكر كردن tashakkur kardan, شكر گذاري كردن shukr-guzárí kardan.

Thanksgiving, *subs.* شكر shukr, شكران shukrán, تشكر tashakkur, ستايش sitáyish, نيايش niyáyish, اظهار شكر izhár-i-shukr, سپاس داري sipás-dárí.

Thankworthy, *adj.* سزاوار شكر sizávár-i-shukr, شايسته سپاس sháyistah-i-sipás, مستحق تشكر mustahaqq-i-tashakkur.

That, *pron.* آن án, او ú.—*adv.* كه kih.—(*That much*) آن قدر án-qadr.—(*That which*) آنچه án-chih.—(*So that*) تا tá, تا كه tá-kih, حتي hattá.—(*That is to say*) يعني ya'ní, اعني a'ní, اي ai, گويا gúyá, كه معنيش kih ma'ní-'sh án ast kih آنست كه

Thatch, *subs.* كاه káh, پوش púsh, كپر kappar, علف 'alaf, سوفال súfál, حشوار hashvár, قش qashsh.

Thatch, *verb,* کپر زدن kappar zadan, با گیاه پوشیدن bá-giyáh púshídan, نی بندی کردن nay-bandí kardan, سقف بندی کردن saqf-bandí kardan, پوشیدن púshídan, با حسوار سقف درست کردن bá-hashvár saqf durust kardan.

Thatcher, *subs.* کپر زن kappar-zan, نی بند nay-band, سقف حشوار ساز saqf-hashvár-sáz.

Thaumatrope, *subs.* آلت شعبده álat-i-shu'badah, لعبت جواله lu'bat-i-javválah, اسباب حقه بازی asbáb-i-huqqah-bází, اعجوبه u'júbah (*pl.* اعاجیب a'ájíb).

Thaumaturgic, *adj.* عجب انگیز 'ajab-angíz, تعجب آر ta'ajjub-ár, شگفت کار shigift-kár, حیرت بخش hairat-bakhsh.

Thaumaturgy, *subs.* عجب انگیزی 'ajab-angízí, تعجب آری ta'ajjub-árí, شگفت کاری shigift-kárí, حیرت بخش hairat-bakhsh.

Thaw, *subs.* یخ آب yakh-áb, برفاب barf-áb, آب یخ áb-yakh, یخ گذاری yakh-guzárí.

Thaw, *verb trans.* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), آب کردن áb kardan, تافت آوردن táft ávardan.—*intrans.* یخ آب شدن yakh-áb shudan, برف آب شدن barf-áb shudan, باز شدن báz shudan, حل شدن hall shudan, گداختن gudákhtan, تافت آمدن támadan.

The, *article,* ال al.

Thea (*Tea*), *subs.* چای cháy, چاهی cháhí.—(*Black tea*) چای قره qarah-cháy.—(*Green tea*) چای سبز cháy-i-sabz.—(*Pekoe tea*) چای آقپر cháy-i-áqpar.

Theanthropism, *subs.* خدا مردی khudá-mardí, انسان خدائی insán-khudá'í.

Thearchy, *subs.* خدا سلطنت saltanat-i-khudá, پادشاهی حق pádisháhí-i-haqq, خدا شاهی khudá-sháhí.

Theatre, *subs.* تماشا خانه tamáshá-khánah, تماشا گاه tamáshá-gáh, بازیگر خانه bází-gar-khánah, فرجه گاه farjah-gáh, جای کار jáy-i-kár, منتزه muntazah.—(*In which religious dramas are performed at the time of the Muharram festival*) تکیه takyah, تعزیه خانه ta'ziyah-khánah, محل شبیه سازی mahall-i-shabíh-sází.—(*Medical room*) تشریحخانه tashríh-khánah.—(*The theatre of war*) میدان جنگ maidán-i-jang.

Theatrical, *adj.* قابل تماشا qábil-i-tamáshá, فرجه گاهی farjah-gáhí, منتزهی muntazahí, تماشا گاهی tamáshá-gáhí, متعلق ببازی گر خانه muta'alliq-bi-bází-gar-khánah.

Theatrically, *adv.* مناسب بازیگر خانه munásib-i-bází-gar-khánah, بطور بازیگری bi-taur-i-bází-garí, برای تنزه biráy-i-tanazzuh.

Thebaic electuary, *subs.* تریاق tiryáq.

Thee, *pron.* ترا turá.—(*To thee*) به ت bi-at.

Theft, *subs.* دزدی duzdí, سرقه sariqah, استراق isti-ráq, اختطاف ikhtitáf.—(*Thing stolen*) شیی، مسروق shay-i-masrúq.

Theftuous, *adj.* سرقتی sariqatí, دزدی duzdí, نهبی nihibí, غارتی gháratí.

Theiform, *adj.* چای شکل cháy-shakl, چای وش cháy-vash.

Theine, *subs.* جوهر چای jauhar-i-cháy, خلاصه چای khulásah-i-cháy.

Their, *pron.* ایشان íshán *or* شان shán, preceded by izáfat.

Theirs, *pron.* مال ایشان mál-i-íshán, از ان ایشان az-án-i-íshán, متعلق بایشان muta'alliq-bi-íshán.

Theism, *subs.* الٰهیت iláhíyat, اعتقاد بخدا i'tiqád-bi-khudá, یزدان پرستی yazdán-parastí, خدا دانی khudá-dání.

Theist, *subs.* الٰهی iláhí, معتقد بخدا mu'taqid-bi-khudá, یزدان پرست yazdán-parast, خدا دان khudá-dán.

Theistic, *adj.* متعلق باعتقاد خدا پرستی muta'alliq-bi-i'tiqád-i-khudá-parastí, مناسب اعتقاد یزدان پرست munásib-i-i'tiqád-i-yazdán-parast.

Them, *pron.* ایشانرا íshán-rá.—(*To them*) بشان bi-shán.

Theme, *subs.* مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir), موضوع mauzú', مدار سخن madár-i-sukhun.

Themselves, *pron.* خود ایشان khud-i-íshán, خود شان khud-i-shán.

Then, *adv.* پس pas, آنوقت án-vaqt, آنگاه án-gáh. ثم samma, آن زمان án-zamán, باز báz. سپس sipas.—(*After that*) بعد ba'd, از آن پس az-án-pas, بعد از آن ba'd-az-án, بعده ba'dahu, من بعد min-ba'd.—(*For that reason*) پس pas, از آن جهت az-án-jihat, لهذا liházá, از برای آن az-biráy-i-án.—(*Immediately*) فورا fauran, بلا فاصله bilá-fásilah.

Thence, *adv.* (*From that place*) از آنجا az-án-já.—(*From that cause*) از آن سبب az-án-sabab, از برای آن az-biráy-i-án.—(*From that time*) از آن باز az-án-báz, از آن زمان az-án-zamán, از آنوقت az-án-vaqt, بعده ba'dahu.

Thenceforth, *adv.* از آن وقت az-án-vaqt, از آن بعد az-án-ba'd, از آن پس az-án-pas.

Theobroma cocao (*Cocoa tree*), *subs.* قاقاوه qáqá-vah (European).

Theocracy, *subs.* سلطنت الٰهیه saltanat-i-iláhíyah, سلطنت دینیه saltanat-i-díníyah.

Theocrasy, *subs.* اتحاد با خدا ittihád-bá-khúdá, فنا فی الله faná fí-allah, تقرب حق taqarrub-i-haqq, تصوف tasavvuf.

Theocratic, *adj.* متعلق بسلطنت الٰهیه muta'alliq-bi-

saltanat-i-iláhíyah, منسوب بسلطنت دیني mansúb-bi-saltanat-i-díní.

Theodolite, *subs.* ارتفاع پیم irtifá'-paim, مسافت منج masáfat-sanj.

Theogony, *subs.* خدا زائي khudá-zá,í, تولید خدا taulíd-i-khudá.

Theologaster, *subs.* مدعي خدا شناسي mudda'í-i-khudá-shinásí, ناقص المعرفه náqis-al-ma'rifah, ملا چه mullá-chah, حکیم چه hakím-chah.

Theologian, *subs.* حکیم الٰهي hakím-i-iláhí, خدا شناس khudá-shinásí, عالم علم 'álim-i-'ilm, دان لاهوت láhút-dán.

Theological, *adj.* لاهوتي láhútí, الٰهي iláhí, دیني díní, مذهبي mazhabí.

Theologically, *adv.* بقاعده علم لاهوت bi-qá'idah-i-'ilm-i-láhút, حسب اصول حکمت الٰهي hasb-i-usúl-i-hikmat-i-iláhí.

Theologize, *verb,* الٰهي ساختن iláhí sákhtan, داخل علم لاهوت کردن dákhil-i-'ilm-i-láhút kardan, قواعد دینیه qavá'id-i-díníyah sákhtan, از لاهوت سخن گفتن az-láhút sukhun guftan.

Theologist, *subs.* حکیم الٰهي hakím-i-iláhí, لاهوت دان láhút-dán, خدا شناس khudá-shinás, عالم علم لاهوت 'álim-i-'ilm-i-láhút.

Theology, *subs.* حکمت الٰهي hikmat-i-iláhí, علم الٰهي 'ilm-i-iláhí, علم لاهوت 'ilm-i-láhút, لاهوت láhút.

Theomachy, *subs.* جنگ با خدا jang-bá-khudá, حرب با خدا harb-bá-khudá, مخالفت حق mukhálafat-i-haqq.

Theopathy, *subs.* هم ارادگي با خدا ham-irádagí bá-khudá, هم فکري با همراهي با حق ham-ráhí-bá-haqq, هم فکري با یزدان ham-fikrí-bá-yazdán.

Theophilanthropist, *subs.* مسلم مسیحي muslim-i-masíhí, خدا و انسان دوست khudá-va-insán-dúst, دوست خدا و خیر خواه انسان dúst-i-khudá va khair kháh-i-insán.

Theopneustic, *adj.* الهامي ilhámí, ایحاي íhá'í.

Theopneusty, *subs.* وحي vahí, الهام ilhám, ایحا íhá, تلقیه کلام حق talqiyah-i-kalám-i-haqq.

Theorem, *subs.* مسئله masälah, مشکله mushkilah, مسئله مشکل masälah-i-mushkil, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), معما mu'ammá, لغز laghz.

Theoremic, *adj.* متعلق بمسئله مشکل muta'alliq-bi-masälah-i-mushkil, منسوب بقاعده mansúb-bi-qá'i-dah, معماي mu'ammáí, لغزي laghzí.

Theoretical, *adj.* قیاسي qiyásí, نظري nazarí, حدسي hadsí, فکري fikrí, خیالي khiyálí, رائي rá,í.

Theoretically, *adv.* بخیال bi-khiyál, بطور نظر bi-taur-i-nazar, از روی فکر az-rúy-i-fikr, رایاً ráyan.

Theorist, *subs.* قیاس کار qiyás-kár, نظر دار nazar-dár, حدس زن hads-zan, فکر باز fikr-báz, خیال اندیش khi-yál-andísh, قاعده ساز qá'idah-sáz, صاحب رائي sahib-rá,í.

Theorize, *verb,* قیاس نمودن qiyás nimúdan, نظر داشتن nazar dáshtan, حدس زدن hads zadan, بخیال درست کردن bi-khiyál durust kardan, قاعده ساختن qá'idah sákhtan, فکر نمودن fikr nimúdan, رائي پیش کردن rá,í písh kardan.

Theory, *subs.* قیاس qiyás, حدس hads, خیال khiyál, منصوبه mansúbah, نظر nazar, رائي rá,í, فکر fikr.—(*Theory and practice*) علمي و عملي 'ilmí-va-'amalí.

Theosophical, *adj.* منسوب بتقرب حق mansúb-bi-taqarrub-i-haqq, عرفاني 'irfání, الٰهي iláhí.

Theosophically, *adv.* صوفیانه súfíyánah, متصوفانه mutasavvifánah, از روي عرفان az-rúy-i-'irfán, عارف وارانه 'árif-váránah.

Theosophism, *subs.* ذوق دینداري zauq-i-dín-dárí, شوق دین shauq-i-dín, تصوف tasavvuf, حق دوستي haqq-dústí, تقرب حق taqarrub-i-haqq, عرفان 'irfán.

Theosophist, *subs.* مدعي قرب حق mudda'í-i-qurb-i-haqq, عارف 'árif, صوفي súfí.

Theosophy, *subs.* تصوف tasavvuf, عرفان 'irfán, کیفیت قرب حق kaifíyat-i-qurb-i-haqq, صوفیگري súfí-garí.

Therapeutic, *adj.* (*Medical term*) شفا بخش shifá-bakhsh, علاج کار 'iláj-kár, درمان کن darmán-kun, درماني darmání, شفاي shifáí.

Therapeutics, *subs.* (*Medical term*) معالجات mu'ála-ját, شفائیات shifá,íyát.

There, *adv.* آنجا án-já, در آنجا dar-án-já.—(*Here and there*) جا بجا já-bi-já, اینجا آنجا ín-já-án-já.—(*There it is*) آنست án-ast, همینست hamín-ast —(*There is no need*) حاجت نیست hájat níst, ضرور نیست zarúr níst, لزوم نکرده است luzúm ná-kardah ast.—(*There it is*) اینك آن ínak-án, اینست آن ín ast án.

Thereabouts, *adv.* (*Near a place*) در آن حوالي dar-án-haválí, در آن نزدیکي dar-án-nazdíkí, از آن طرف az-án-taraf.—(*Near a quantity, number, &c.*) تخمیناً takhmínan, مظنه mazinnah, تقریباً taqríban, قریب qaríb, گویا gúyá.

Thereafter, *adv.* بعده ba'dahu, بعد از آن ba'd-az-án, در اثر dar-isr, پس از آن pas-az-án, از آن پس az-án-pas.

Thereat, *adv.* در آن جا dar-án-já, به آن bi-án.—(*Then*) پس pas, آنوقت án-vaqt, آنگاه án-gáh.—(*For that reason*) پس pas, از آن جهت az-án-jihat, لهذا liházá, از براي آن az-biráy-i-án.

Thereby, *adv.* از آن az-án, بان bi-án, بدان واسطه bi-dán-vásitah.

Therefor, *adv.* از براي آن az-biráy-i-án.

Therefore, *adv.* لهٰذا liházá, بنا بر این biná-bar-ín, از آن سبب az-án-sabab, از آن جهت az-án-jihat, از براي آن az-biráy-i-án, من ثم min-summa, علي هٰذا 'alá-házá, بناءً biná'an, پس pas.

Therefrom, *adv.* از آن جا az-án-já, از آن مکان az-án-makán, از آن az-án.

Therein, *adv.* در آن dar-án, در ین dar-ín.

Thereinto, *adv.* در آن dar-án, اندر آن andar-án, داخل آن dákhil-i-án, درون آن darún-i-án.

Thereof, *adv.* از آن az-án, متعلق به آن muta'alliq-bi-án, متعلق به این muta'alliq-bi-ín.

Thereon, *adv.* بر آن bar-án, بر این bar-ín.

Thereout, *adv.* از آن az-án, از این az-ín, خار khár.

Thereto, *adv.* به آن bi-án, سوي آن suví-i-án, الي ذالك ilá-zalik.

Thereupon, *adv.* بر آن bar-án, بر این bar-ín, بنا بر آن biná-bar-án, بنا بر این biná-bar-ín.

Therewith, *adv.* با آن bá-án, با این bá-ín, معاً ma'an, بمعیت آن bi-ma'íyat-i-án.

Therewithal, *adv.* نیز níz, باوجود آن bá-vujúd-i-án, زیاده ziyádah, علاوه 'alávah, مع ذالك ma'-zálik.

Theriac, *subs.* (*Medical term*) تریاق tiryáq, طریاق tiryáq, دافع زهر dáfi'-i-zahr.

Theriacal, *adj.* تریاقي tiryáqí, دافع السمي dáfi'u 's-sammí.

Thermal water, *subs.* آب طبي áb-i-tibbí, آب شیر گرم áb-i-shír-garm.

Thermial, *adj.* گرم garm, شیر گرم shír-garm, ملول malúl, فاتر fátir.

Thermogen, *subs.* ماده عنصري حرارت máddah-i-ansarí-i-harárat, اصل حرارت asl-i-harárat, گرمي garmí.

Thermometer, *subs.* درجه darajah, میزان حرارت mízán-i-harárat, مقیاس الحراره miqyásu 'l-harárah, حرارت سنج harárat-sanj, گرما پیم garmá-paim.—(*Differential thermometer*) مقیاس الحراره تفریقي miqyásu 'l-harárah-i-tafríqí.

Thermometrical, *adj.* حرارت سنجي harárat-sanjí, میزان گرماي mízán-i-garmáí, گرما پیمي garmá-paimí.

Thermoscope, *subs.* گرما پیم دقیقه گو garmá-paim-i-daqíqah-gú, مقیاس الحراره معتبر miqyásu 'l-harárah-i-mu'tabar.

Thesaurus, *subs.* لغت lughat, قاموس qámús, محیط muhít.

These, *pron.* این ín, ایها ínhá, اینان ínán.

Thesis, *subs.* مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir), موضوع mauzú', مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib).

Thespian, *adj.* رثاي risáí, ماتمي mátamí.

Theurgical, *adj.* استخاري istikhárí, استیحاي istíhází, استلهامي istilhámí.

Theurgy, *subs.* استخاره istikhárah, استیحا istíhá, استلهام istilhám.

Thew, *subs.* (*Muscle*) عصبه 'asabah (*pl.* عصب 'asab), عضله 'azalah.—(*Manner*) طور taur (*pl.* اطوار atvár), طرز tarz, طریق taríq, سبك sabk.

They, *pron.* ایشان íshán, اوشان úshán, آنها ánhá, اینها ínhá.—(*They who*) کسانیکه kasání-kih, که آنها ánhá-kih.

Thick, *adj.* (*Stout*) گنده gundah, درشت durusht, کلفت kuluft, سطبر sitabr, ضخیم zakhím, قطور qutúr, لخت lukht, کثیف kasíf.—(*Large*) جسیم jasím, توفال túfál.—(*Muddy*) غلیظ ghalíz, سخت sakht, سفت sift, منجمد munjamad.—(*Crowded together*) متصل muttasil, در هم dar-ham, جنجال jan-jál.—(*As speech*) سخت sakht, غلیظ ghalíz.—(*He was in the thick of it*) در جاي سفتش گیر آمده بود dar-jáy-i-sift-ash gír ámadah búd.—*adv.* پي در پي pay-dar-pay, متعاقب هم muta'áqib-i-ham, عقب سر 'aqib-i-sar-ham.—(*In quick succession*) تي پس tai-pas, دنبال هم dumbál-ham.

Thicken, *verb trans.* غلیظ ساختن ghalíz sákhtan, سفت نمودن sift nimúdan, قوام آوردن qavám ávardan, پر کردن pur kardan, کثیف ساختن kasíf sákhtan.—(*Applied to persons*) متعاقب ساختن muta'áqib sákhtan, پي در پي کردن pay-dar-pay kardan.—*intrans.* غلیظ شدن ghalíz shudan, سفت گردیدن sift gardídan, کثیف شدن kasíf shudan, ثخانت پیدا کردن sakhánat paidá kardan, تار گردیدن tár gardídan.—(*Applied to persons*) ازدیاد یافتن izdiyád yáftan.—(*The plot thickens*) فتنه در ازدیاد است fitnah dar-izdiyád ast.

Thicket, *subs.* درختزار dirakht-zár, غابه ghábah, وعر va'r, جنگل jangal, شجره shajarah, مرغزار margh-zár, بیشه bíshah.

Thickish, *adj.* کثیف طور kasíf-taur, قدري سفت qadrí-sift, ثخین sakhín, ثقیل saqíl, متکدر mutakaddar.

Thickly, *adv.* بطور اتصال bi-taur-i-ittisál, بطرز بهم bi-tarz-i-ba-ham-paivastagí, پي در پي pay-dar-pay, مجموعاً majmú'an, بکثرت bi-kasrat.

Thickness, *subs.* (*Stoutness*) کلفتي kulufti, ضخامت zakhámat, ثخانت sakhánat, سطبري sitabrí, درشتي durushtí, کثافت kasáfat, قوت qúvat, قوام qavám.—(*Closeness*) هجوم hujúm.—(*Muddiness*) سختي sakhtí, غلظت ghalazat, سفتي siftí.—(*Largeness*) بزرگي buzurgí, گندگي gundagí.—(*Of speech*) سختي sakhtí, غلظت ghalazat.—(*Mathematical term*) سمك samk.

Thick-set, *adj.* (*Trees*) نزدیك هم نشانده nazdík-i-ham-nishándah, متکاثف mutakásif.—(*Persons*) قد کوتاه qad-kútáh, کوتوله kútúlah, کل kul.

Thick-skull, *subs.* کودن kaudan, خرف khirif, خر

khar, مغز كثيف kasíf-maghz, خل دمنك khul-damank.

Thief, *subs.* دزد duzd, سارق sáriq, لص liss (*pl.* لصوص lusús *and* الصاص alsás), قضاق qazzáq, عيار 'ayyár, پاشنه بريده páshnah-burídah, دست نا پاك dast-ná-pák.

Thief-catcher, *subs.* دزد بگير duzd-bi-gír.

Thieve, *verb,* دزدي نمودن duzdí nimúdan, دزديدن duzdídan, سرقت كردن sariqat kardan, سارقي كردن sáriqí kardan.

Thievery, *subs.* دزدي duzdí, سرقه sariqah, سارقي sáriqí, پاشنه بريدگي páshnah-burídagí, دست نا پاكي dast-ná-pákí, لصص lasas, عياري 'ayyárí.

Thievish, *adj.* دزدانه duzdánah, بدزدي متعود muta avvid bi-duzdí, نهان كار nihán-kár, عيار 'áyyár.

Thievishly, *adv.* سارقانه sáriqánah, دزدانه duzdánah, بطور سرقت bi-taur-i-sariqat, بطريق دست نا پاكي bi-taríq-i-dast-ná-pákí.

Thievishness, *subs.* دزديگري duzdí-garí, سارقي sáriqí, سرقت sariqat, استراق istiráq, لصص lasas, عياري 'ayyárí.

Thigh, *subs.* ران rán, فخذ fakhiz (*pl.* افخاذ afkház), كفل kafal (*pl.* اكفال akfál).—(*Thigh-bones*) استخوان ران ustukhán-i-rán.

Thill, *subs.* ميل míl, محور mihvar, تير tír.

Thimble, *subs.* انگشتانه angushtánah, كشتوانه kishtavánah, قرقره qarqarah.

Thimble-rig, *subs.* انگشتانه بازي angushtánah-bází, فنجان بازي finján-bází, چالاك دستي chálák-dastí.

Thin, *adj.* تنك tanuk, رقيق raqíq, باريك bárík.—(*Emaciated*) لاغر lághir, نزار nizár.—(*As fluid*) رقيق raqíq, شل shul, آبكي ábakí.—(*Thin, as long objects, such as a stick, a cord, thread, &c.; also a slender man*) باريك bárík.—(*As flat objects, such as cloth, paper, cake of bread, clothes, &c.*) نازك názuk, لطيف latíf, دقيق daqíq.—(*A thin audience*) جمعيت تنك jam'íyat-i-tanuk.—(*A thin crop*) حاصل قليل hásil-i-qalíl.—(*A thin coating*) پرده نازك pardah-i-názuk.—*adv.* متفرقانه mutafarriqánah, جدا جدا jidá-jidá, بدون اتصال bidún-i-ittisál, دور از هم dúr-az-ham.

Thin, *verb,* رقيق ساختن raqíq sákhtan, خفيف گردانيدن khafíf gardánídan, نازك كردن názuk kardan, تنك نمودن tanuk nimúdan.—(*Dilute*) آبكي كردن ábakí kardan, مائع نمودن máï' nimúdan.—(*Reduce the number*) كم كردن kam kardan, قليل ساختن qalíl sákhtan.

Thine, *pron.* مال تو mál-i-tú, از آن تو az-án-i-tú.

Thing, *subs.* چيز chíz, شي shai (*pl.* اشيا ashyá), اسباب asbáb (only used in plural), امر amr (*pl.* امور umúr).—(*It is the same thing*) يكي است yakí ast, يكسان است yak-sán ast.—(*It is another thing*) امريست علحده amrí'st-i-'alahidah.—(*Don't talk big things*) نستعليق بخرج مده nasta'líq bi-kharaj ma-dih (*lit.* Do not disburse nasta'líq. This latter is a style of Persian writing very much esteemed by natives of the country; the meaning therefore is, that what is inferior must not be palmed off as superior).

Think, *verb,* (*Reflect*) انديشيدن andíshídan, مظنه داشتن mazinnah dáshtan, قياس كردن qiyás kardan, گمان بردن gumán burdan, خيال كردن khiyál kardan, پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), تصور كردن tasavvur kardan, فكر كردن fikr kardan, تفكر نمودن tafakkur nimúdan, سگاليدن sigálídan, خاطر بستن khátir bastan.—(*Deem*) انگاشتن angáshtan (*rt.* انكار angár), پنداشتن pindáshtan, دانستن dánistan.—(*Imagine*) تصور نمودن tasavvur nimúdan, بخيال آوردن bi-khiyál ávardan, تصوير كردن tasvír kardan.—(*Expect*) چشم داشتن chashm dáshtan, متوصد بودن mutavassid búdan, انتظار كشيدن intizár kashídan, اميد وقوع داشتن umíd-i-vuqú' dáshtan.—(*To think only of oneself*) سوي خود تيشه زدن suví-i-khud tíshah zadan (*lit.* To strike the axe towards oneself).—(*They made him think much of himself*) باد زير بغلش انداختند bád-zír-i-baghal-ash andákhtand (*lit.* They cast wind under his armpit).—(*You think a great deal of yourself*) تو بنظرت كه خيلي چيز هستي tú bi-nazar-at kih khailí chíz hastí.—(*I think not*) گويا اين طور نباشد guyá ín taur na-báshad, نميپندارم اين طور باشد na-mí-pindáram ín taur báshad, مشكل ميدانم mushkil mí-dánam.—(*I think so*) چنين ميدانم chunín mí-dánam, گويا اين طور باشد guyá ín taur báshad.—(*Do you think that?*) چه طور ميدانيد chib taur mí-dánid.—(*One would think*) تخمينا takhmínan, بنظر مي آيد bi-nazar mí-áyad.—(*I think that*) گويا gúyá, گمانم اينست gumán-am ín ast.—(*You have thought of this too late*) خيلي دير دستگيرت شده است khailí dír dast-gír-at shudah ast.—(*Without thinking*) غفلتا ghuflatan.

Thinker, *subs.* خيال كننده khiyál-kunandah, فكر كننده fikr-kunandah, انديشه باف andíshah-báf, صاحب پندار sáhib-pindár, متصور mutasavvir, متفكر mutafakkir.

Thinking, *subs.* گمان gumán, ظن zann (*pl.* ظنون zunún), خيال khiyál, فكر fikr, تصور tasavvur.—*adj.* متفكر mutafakkir, متخيل mutakhayyil, گمان بر gumán-bar, انديشه ناك andíshah-nák.

Thinly, *adv.* لاغرانه lághiránah.—(*Sparsely*) كم kam, اندك andak.—(*As water*) رقيقانه raqíqánah, شلانه shulánah.—(*It was thinly attended*) خلق كمي حاضر بود khulq-i-kamí házir búd.

Thinness, *subs.* تنكي tanukí, رقت riqqat, باريكي

báríkí, نازكي názukí, لطافت latáfat.—(*Leanness*) لاغري lághirí, نزاري nizárí.—(*As fluid*) رقت riqqat, رقيقي raqíqí.—(*Sparseness*) كمي kamí, قلت qillat, اندكي andakí.

Third, *subs.* سه يك sih-yak, ثلث suls.—(*In music*) مقام سه نوائي maqám-i-sih-navá,í.—*adj.* سيوم síyúm *or* siyyúm, سيم siyum, ثلث suls, ثالث sális.—(*By means of a third party*) بوسيله ثالث bi-vasílah-i-sális, بواسطه وكيل bi-vásitah-i-vakíl.

Thirdly, *adv.* ثالثاً sálisan.

Thirds, *subs.* (*Legal term*) ثلث تركه suls-tarakah.

Thirst, *subs.* تشنگي tishnagí, عطش 'atash, جواد juvád.—(*Desire*) شدت ميل shiddat-i-mail, رغبت تام raghbat-i-támm, شوق shauq.—(*To slake the thirst*) رفع تشنگي كردن raf'-i-tishnagí kardan, رفع عطش كردن raf'-i-'atash kardan.

Thirst, *verb,* تشنه بودن tishnah búdan, تشنگي داشتن tishnagí dáshtan, عطش داشتن 'atash dáshtan.—(*Metaphorically*) شدت ميل داشتن shiddat-i-mail dáshtan, زياد راغب بودن ziyád rághib búdan.—(*To thirst after knowledge*) شوق علم داشتن shauq-i-'ilm dáshtan, تشنه معرفت بودن tishnah-i-ma'rifat búdan.

Thirster, *subs.* تشنگي دار tishnagí-dár, عطشان 'atashán, ظمآن zam,án.—(*Metaphorically*) مشتاق mushtáq, راغب rághib.

Thirstily, *adv.* بطور تشنگي bi-taur-i-tishnagí, از روي عطش az-rúy-i-'atash.—(*Metaphorically*) مشتاقانه mushtáqánah, راغبانه rághibánah.

Thirstiness, *subs.* تشنگي tishnagí, عطشاني 'atasháni, عطش 'atash, ظما zamá.—(*Metaphorically*) ميل mail, رغبت raghbat.

Thirsty, *adj.* تشنه tishnah, عاطش 'átish, عطشان 'atashán, غل ghall, ظمآن zam,án, آب خواه áb-kháh.

Thirteen, *adj.* سيزده sízdah. [The Persians, thinking that the number 13 brings misfortune upon those who utter it, ordinarily use either the word هيچ hích or زياده ziyádah in place of سيزده sízdah (Chodzko, *Persian Grammar*, p. 99).]

Thirteenth, *adj.* سيزدهم sízdahum, ثالث عشر sális-'ushr.

Thirtieth, *adj.* سيم síyum, سي ام sí-um.

Thirty, *adj.* سي sí, ثلاثين salásín.

This, *pron.* اين ín, هذا házá.

Thistle (*Wild plant of the genus Carduus*), *subs.* خسك khasak, كنگر kangar, شكر تغر shakr-taghár, خار شتر khár-i-shutur, شوك shauk (*pl.* اشواك ash-vák), عوسج 'ausaj.

Thistly, *adj.* خار دار khár-dár, پر خار pur-khár, خسكي khasakí, كنگري kangarí, شوكي shaukí, عوسجي 'ausají.

Thither, *adv.* آنجا án-já, بانجا bi-án-já, آنسو án-sú, آن طرف án-taraf.

Thitherward, *adv.* به آن طرف bi-án-taraf, بد آنجا bad-án-já, بد آن صوب bad-án-saub.

Thole, *subs.* (*Nautical term*) خاده گير khádah-gír, سيخ مقذاف síkh-i-miqzáf.

Thole, *verb,* تحمل نمودن tahammul nimúdan, بر داشت كردن bar-dásht kardan, كشيدن kashídan.

Thong, *subs.* تسمه tasmah, دوال duvál, زه zih.

Thoracic, *adj.* (*Anatomical term*) صدري sadrí, متعلق بسينه muta'alliq-bi-sínah.—(*Thoracic duct*) مجرائي عظيم جذابه mijrá,í-i-'azím-i-jazzábah.

Thoral, *adj.* بستري bistarí, فراشي firáshí, خوابگاهي kháb-gáhí.

Thorax, *subs.* (*Anatomical term*) صدر sadr (*pl.* صدور sudúr), سينه sínah, صندوقه sandúqah.

Thorn, *subs.* خار khár, شوك shauk.—(*Metaphorically*) ضريع zarí', آزار ázár, رنج ranj.—(*Thorn-bush*) خار بن khár-bun.—(*Thorn in the side*) خار بغل khár-i-baghal.

Thorn-apple (*The herb Datura stramonium*), *subs.* جوز مائل jauz-i-másal, بنج دشتي banj-i-dashtí, گوز گياه gauz-i-giyáh.

Thornless, *adj.* بي خار bí-khár, بي شوك bí-shauk.—(*Metaphorically*) بي آزار bí-ázár.

Thorny, *adj.* خار دار khár-dár, پر خار pur-khár, مشوك mushavvak.—(*Metaphorically*) پر آزار pur-ázár, رنج آميز ranj-ámíz.

Thorough, *adj.* تمام tamám, تام támm, كامل kámil, سالم sálim, صحيح sahíh.—*prep.* سر تا سر sar-tá-sar, سر تا پا sar-tá-pá.

Thorough-base, *subs.* (*Musical term*) اساس نغمه asás-i-naghmah.

Thorough-bred, *adj.* خالص khális, اصيل asíl, نجيب najíb, خوش ذات khush-zát, پاك گهر pák-guhar.

Thoroughfare, *subs.* راه ráh, ره rah, طريق taríq, شارع shári', منهج manhaj, منهاج minháj.—(*Leading thoroughfare*) شاه راه sháh-ráh, برزن barzan.—(*Public thoroughfare*) گردش عامه gardish-i-'ámmah, شارع عام shári'-i-'ámm.

Thoroughly, *adv.* بالمره bi 'l-marrah, بالتمام bi 't-tamám, بكلي bi-kullí, يك سر yak-sar, همگي hamagí, جميعاً jamí'an.

Thoroughness, *subs.* تمامي tamámí, تماميت tamám-íyat, كامليت kámilíyat, آراستگي árástagí, درستي durustí.

Thorough-paced, *adj.* كامل الاقدام kámilu 'l-aqdám, تمام tamám, درست durust, مكمل mukammal.

Thou, *pron.* تو tú.—(*Thou thyself*) تو خودت tú-khud-at, خود تو khud-i-tú.

Thou, *verb*, تو گفتن tú guftan, از خود دانستن az-khud dánistan.

Though, *conj.* اگرچه agarchih, گرچه garchih, هرچند که har-chand-kih, علي آن 'alá-án, با وجود که bá-vujúd-kih, ولو آنکه vulú-án-kih.—(*As though*) مثل اینکه misl-i-ín-kih, گویا gúyá.

Thought, *subs.* اندیشه andíshah, فکر fikr, فکرت fikrat, قیاس qiyás, وهم vahm (*pl.* اوهام auhám), رأي räí, تصور tasavvur, ظن zann (*pl.* ظنون zunún), مظنه mazinnah, گمان gumán, خیال khiyál, زعم za'm, ضمیر zamír (*pl.* ضمائر zamáïr), اضمار azmár, سگال sugál, تأمل ta,ammul.—(*To give up the thought of*) صرف نظر کردن sarf-i-nazar kardan.—(*To cast a thought on*) فکر افتادن fikr uftádan.

Thoughtful, *adj.* فکر مند fikr-mand, متفکر mutafakkir, متأمل muta,ammil, پر خیال pur-khiyál, اندیشه مند andíshah-mand, گمان بر gumán-bur.

Thoughtfully, *adv.* متفکرانه mutafakkiránah, فکر مندانه fikr-mandánah, بطور اندیشه مندي bi-taur-i-andíshah-mandí, از روي تفکر az-rúy-i-tafakkur.

Thoughtfulness, *subs.* تأمل ta,ammul, فکر fikr, فکر مندي fikr-mandí, اندیشه ناکي andíshah-nákí, تفکر tafakkur, تخیل takhayyul.

Thoughtless, *adj.* بي فکر bí-fikr, بي اندیشه bí-andíshah, بي خیال bí-khiyál, بي پروا bí-parvá, غافل gháfil, لا ابالي lá-ubálí.

Thoughtlessly, *adv.* بي خیالانه bí-khiyálánah, بي فکرانه bí-fikránah, بطور بي پروائي bi-taur-i-bí-parvá,í, بطور لا ابالیگري bi-taur-i-lá-ubálí-garí, دیوانه وار dívánah-vár, غافلانه gháfilánah.

Thoughtlessness, *subs.* بي فکري bí-fikrí, بي خیالي bí-khiyálí, بي اندیشگي bí-andíshagí, بي پروائي bí-parvá,í, غافلي gháfilí, غفلت ghuflat, لا ابالیگري lá-ubálí-garí.

Thought-sick, *adj.* فرسوده خیال farsúdah-khiyál, آزرده فکر ázurdah-fikr, پریش parísh, پریشان parí-shán, مشوش mushavvash.

Thousand, *subs. and adj.* هزار hazár (*pl.* هزاران hazárán), الف alaf (*pl.* الوف ulúf).

Thousandth, *adj.* هزارم hazárum, یك هزارم yak-hazárum.—(*A thousandth part*) یك هزارمین حصه yak-hazárumín-hissah.

Thraldom, *subs.* وا بستگي vá-bastagí, بند band, گرفتاري giriftárí, اسر usr, اسیري asírí, غلامي ghulámí, بندگي bandagí, عبودیت 'ubúdíyat, محبوسیت mahbúsíyat.

Thrall, *subs.* (*Slave*) عبد 'abd, بنده bandah, اسیر asír, گرفتار giriftár, پا بست pá-bast. — (*Slavery*) عبودیت 'ubúdíyat, بندگي bandagí, اسیري asírí.—*adj.* اسیر asír, قیدي qaidí, محبوس mahbús.

Thrash, *verb*, (*Beat*) زدن zadan (*rt.* زن zan), کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), شلاق کردن shaláq kardan, کتك کاري کردن kutak-kárí kardan, تنبیه نمودن tambíh nimúdan.—(*As grain*) مالش کردن málish kardan, کوبیدن kúbídan, بر چین کردن bar-chín kardan.

Thrasher, *subs.* (*Of a person*) زننده zanandah, تأدیب کن tádíb-kun, کتك زن kutak-zan.—(*Fish*) روباه رباي دریائي rúbáh-i-daryá,í.—(*Who sits on the machine and drives it*) چوم کش chúm-kash, بره کش burrah-kash. —(*Person who follows the thrashing-machine and arranges and winnows the corn with a long fork*) بوجار búján, خرمن کوب khirman-kúb, بر چین کن bar-chín-kun.

Thrashing-floor, *subs.* خرمن گاه khirman-gáh, زمین خرمن zamín-i-khirman, زمین درك zamín-i-dirk.

Thrashing-machine, *subs.* (*Sledge drawn by bullocks or horses over the corn when spread out, and having numerous sharp-edged small wheels*) تخته خرمن کوبي takhtah-i-khirman-kúbí, چوم chúm, بره burrah, بر چین bar-chín.

Thrasonical, *adj.* لاف زن láf-zan, مباهات کن mubáhát-kun, فخر نما fakhr-nimá, فیس کن fís-kun.

Thrave, *subs.* بیست و چهار بافه bíst-u-chahár-báfah, بیست و چهار دسته bíst-u-chahár-dastah.

Thread, *subs.* ریسمان rísmán, رشته rishtah, سلك silk, خیاطه khiyátah, نخ nakh, تار tár, زه zih, رسن rasan, خیط khait (*pl.* اخیاط akhyát *and* خیوط khuyút).—(*Of gold or silver*) گلابتان gulábatán, قلابتون qulábatún.—(*Cotton thread*) ریسمان rísmán, پنبه pambah.—(*Of a screw*) مسیم پیچ sím-pích, گردانه gardánah.—(*Brahminical thread*) زنار zunnár (*pl.* زنانیر zanánír).—(*He lost the thread of his argument*) رشته حجت از دستش رفت rishtah-i-hujjat az-dast-ash raft.

Thread, *verb*, بر سلك کشیدن bar-silk kashídan, بند کردن band kardan, برشته در آوردن bi-rishtah dar-ávardan, نخ کردن nakh kardan.—(*To thread one's way*) گذشتن guzashtan, عبور کردن 'ubúr kardan.

Threadbare, *adj.* مندرس mundaris, کهنه kuhnah, فرسوده farsúdah.—(*A threadbare argument*) حجت فرسوده hujjah-i-farsúdah.

Thready, *adj.* نخناك nakh-nák, رشته سا rishtah-sá, ریسمان وار rísmán-vár, باریك bárík.

Threat, *subs.* تهدید tahdíd, تخویف takhvíf, شاخ شانه shákh-shánah. وعید va'íd, ترهیب tarhíb, ترعیب tar'íb.

Threaten, *verb*, ترسانیدن tarsánídan, تهدید نمودن tahdíd nimúdan, رعب دادن ru'b dádan, تخویف نمودن takhvíf nimúdan, شاخ شانه رفتن shákh-shánah raftan. —(*It threatened to rain*) بنائي باریدن داشت biná,í-i-

bárídan dásht.—(*I threatened to scream*) گفتم داد خواهم زد guftam dád kháham zad.

Threatening, *subs.* تهدید tahdíd, تخویف takhvíf, ترعیب tar'íb, ترهیب tarhíb.—*adj.* با تهدید bá-tahdíd, تخویف کن takhvíf-kun, سهم ده sahm-dih, منذر munzir, بیم ناك bím-nák.

Three, *subs.* سه sih, ثلاثه salásah.

Threefold, *adj.* سه چند sih-chand, سه مقابل sih-muqábil, سه لا sih-lá, سه تو sih-tú, مثلث musallas.

Threepence, *subs.* سه شاهي sih-sháhí, سه پنس sih-pans (European), چار یك شلنگ chár-yak-i-shiling (European).

Threepenny, *adj.* سه شاهي sih-sháhí, قیمت سه پنس qímat-i-sih-pans (European).—(*Contemptible*) حقیر haqír, نا چیز ná-chíz, خوار khár, مهین mahín.

Three-ply, *adj.* سه تا sih-tá, سه لا sih-lá, سه تو sih-tú.

Three score, *adj.* سه بار بیست sih-bár-i-bíst, شصت shast, ستین sittín.

Threnetic, *adj.* ماتم انگیز mátam-angíz, غم آمیز ghamm-ámíz, نوحه ناك nauhah-nák, ناله پیرا nálah-pírá.

Threnody, *subs.* مرثیه marsiyah, نوحه nauhah, سرود حزن surúd-i-huzn, شعر غم انگیز shi'r-i-ghamm-angíz.

Threshold, *subs.* آستانه ásitánah, آستان ásitán, سده suddah, در گاه dar-gáh, عتبه آستانه 'atabah-ásitánah, عتبه 'atabah.

Thrice, *adv.* سه بار sih-bár, سه باره sih-bárah, سه دفعه sih-daf'ah, سه مرتبه sih-martabah, سه گانه sih-gánah.

Thrid, *verb,* سریدن surídan, بدر رفتن bi-dar raftan, گذشتن guzashtan (*rt.* گذار guzár), عبور کردن 'ubúr kardan.—(*As a needle*) سوراخ کردن súrákh kardan, تجاوز کردن tajávuz kardan.

Thrift, *subs.* لئامت lïámat, باریك روي bárík-ráví, اکتساب iktisáb, تحصیل tahsíl, مال بدست آوري mál-bi-dast-ávarí, انتفاع intifá', نجاح najáh, کامیابي kám-yábí.

Thriftily, *adv.* با باریك روي bá-bárík-raví, بطور صرفه بیني bi-taur-i-sarfah-bíní, بطور کج دار و مریز bi-taur-i-kaj-dár-u-ma-ríz, بطور تنگ گیري bi-taur-i-tang-gírí, بطرز قناعت bi-tarz-i-qaná'at, کامیابانه kám-yábánah.

Thriftiness, *subs.* صرفه بیني sarfah-bíní, انتفاع intifá', مالداري mál-darí, پول جمع کني pul-jam'-kuní, بخل bakhl, امساك imsák, تنگ گیري tang-gírí.

Thriftless, *adj.* مسرف musrif, سرف saraf, یاوه خرج yávah-kharj, مبذر mubazzar, ضائع کار záï'-kár, تلف کار talaf-kár.

Thriftlessness, *subs.* اسراف کاري isráf-kárí, یاوه خرجي yávah-kharjí, تلف کاري talaf-kárí, ضائع کاري záï'-kárí, کیر خر زني kír-i-khar-zaní (*vulg.*).

Thrifty, *adj.* صرفه بین sarfah-bín, منفعت جو manfa'at-jú, مال جمع کن mál-jam'-kun, ثروت انگیز sarvat-angíz, ناجح nájih, کامیاب kám-yáb.

Thrill, *subs.* قشعریره qusha'rírah, اختلاج ikhtiláj, لرزش larzish, رعشه ra'shah.—(*Sound*) صدا sidá, بانگ báng, آهنگ áhang.—(*A thrill of joy*) اختلاج فرح ikhtiláj-i-farah.

Thrill, *verb trans.* قشعریره کردن qusha'rírah kardan, ارتعاش پیدا کردن irti'ásh paidá kardan, انبساط آوردن imbisát ávardan, حالت بخشیدن hálat bakhshídan.—(*Pierce*) سوراخ کردن súrákh kardan, نفوذ نمودن nufúz nimúdan, سرایت کردن siráyat kardan, تاثیر نمودن täsír nimúdan.—*intrans.* قشعریره شدن qusha'rírah shudan, ارتعاش یافتن irti'ásh yáftan, انبساط یافتن imbisát yáftan.

Thrillingly, *adv.* بطور قشعریره bi-taur-i-qusha'rírah, بطور وجد آوري bi-taur-i-vajd-ávarí, بطرز حالت بخشي bi-tarz-i-hálat-bakhshí.

Thrive, *verb,* (*Persons*) بختیار شدن bakht-yár shudan, کامیاب شدن kám-yáb shudan, منتفع شدن muntafi' shudan, سعادتمند بودن sa'ádat-mand búdan, دولت یافتن daulat yáftan, بهره مند بودن bahrah-mand búdan, نیکبخت بودن ník-bakht búdan, ترقي یافتن taraqqí yáftan *or* کردن taraqqí kardan, بر خوردار شدن bar-khurdár shudan, بهم رسیدن bi-ham rasídan, پیش آمدن písh ámadan.—(*Things*) روئیدن rú,ídan, زیاد شدن ziyád shudan, برو مند گشتن barú-mand gashtan, نشوٴ و نما نمودن nushü-u-nimá nimúdan.

Thriver, *subs.* نشوٴ و نما کن nushü-u-nimá-kun, ترقي کننده taraqqí-kunandah, بختیار bakht-yár, کامیاب kám-yáb, بهره مند bahrah-mand.

Thriving, *adj.* بر خوردار bar-khurdár, با انتفاع bá-intifá', سود مند súd-mand, با ربح bá-ribh.—(*He does a thriving trade*) تجارت سود مندي در دست دارد tijárat-i-súd-mandí dar-dast-dárád.

Throat, *subs.* گلو gulú, حلق halq, حلقوم halqúm.—(*Sore throat*) گلو درد gulú-dard, سرفه surfah.—(*To cut the throat*) سر بریدن sar burídan, ذبح کردن zabh kardan.

Throb, *subs.* حرکت harakat, خلجان khalaján, اضطراب iztiráb, طپش tapish.

Throb, *verb,* حرکت نمودن harakat nimúdan, خلجان کردن khalaján kardan, اضطراب نمودن iztiráb nimúdan, زدن zadan (*rt.* زن zan), طپیدن tapídan.

Throe, *subs.* الم alam, درد dard, وجع vaja' (*pl.* اوجاع aujá'), مخاض makház, درد زه dard-i-zih.—(*The throes of death*) سکرات موت sakarát-i-maut, صدمات مرگ sadamát-i-marg, نزع naz', نزع روح naz'-i-rúh.

Throe, *verb,* درد کشیدن dard kashídan, متالم شدن

muta,allim shudan, رنج بردن ranj burdan, صدمه خردن sadamah khurdan.

Thrombus, *subs.* (*Medical term*) دمل دموي dumal-i-damaví.

Throne, *subs.* تخت takht, مسند masnad, سریر sarír, اورنگ aurang, اریکه aríkah (*pl.* ارائك aráïk), عرش 'arsh.—(*To ascend the throne*) جلوس کردن julús kardan, بر تخت نشستن bar-takht nishastan, زمان سلطنت بدست گرفتن zamán-i-saltanat bi-dast giriftan.

Throne, *verb,* بر تخت نشاندن bar-takht nishándan, جلوس دادن julús dádan.—(*Metaphorically*) تعظیم نمودن ta'zím nimúdan, تمجید کردن tamjíd kardan.

Throng, *subs.* جماعت jamá'at, جمع jam', انبوه ambúh, هنگامه hangámah, گروه guriih, غلبه ghalabah, ازدحام izdihám, هجوم hujúm.

Throng, *verb trans.* افشاندن ifshándan, فشار دادن fishár dádan, زور آوردن zúr ávardan, فراهم آوردن faráham ávardan.—*intrans.* جمع شدن jam' shudan, فراهم آمدن faráham ámadan, اجتماع نمودن ijtimá' nimúdan, ازدحام کردن izdihám kardan, بکثرت فراهم آمدن bi-kasrat faráham ámadan, اجماع کردن ijmá' kardan.

Thronging, *subs.* مزدحم muzdahim, اجماع کننده ijmá'-kunandah, فشار دهنده fishár-dihandah, زور آورنده zúr-ávarandah.

Throstle, *subs.* طرقه turqah.—(*Of an engine*) چرخ ریشتن charkh-i-ríshtan.

Throttle, *subs.* (*Throat*) حلق halq, حلقوم halqúm, گلو gulú.—(*Windpipe*) حنجره hanjarah, نای گلو náy-i-gulú.

Throttle, *verb,* خفه کردن khaffah kardan, خرخر نمودن kharkhar nimúdan, نفس قطع شدن nafs qat' shudan, مخنوق ساختن makhnúq sákhtan.

Through, *prep.* از az, عبور 'ubúr, سراسر sar-á-sar, از میان az-miyán.—(*By means of*) از az, به bih, از وسیله az-vasílah, بوسیله bi-vasílah, از وساطت az-visátat, در dar, بواسطه bi-vásitah.—*adv.* سر تا سر sar-tá-sar, تا باخر tá-bi-ákhir, الي النهایه ila 'n-nihá-yah.

Throughly, *adv.* بالمره bi 'l-marrah, بالتمام bi 't-tamám, بکلي bi-kullí, یك سر yak-sar, همگي hamagí, جمیعاً jamí'an.

Throughout, *prep.* درون و بیرون darún va bírún, از اول تا آخر az-avval-tá-ákhir.

Throw, *subs.* انداخت andákht, انداز andáz, طرح tarah, نبذ nabz.—(*Of dice*) انداخت andákht, رمي ramí, القا ilqá.

Throw, *verb,* افکندن afkandan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), پرتاب کردن partáb kardan, رمي نمودن ramí nimúdan, نبذ کردن nabz kardan.—(*To throw down a person*) خوابانیدن khábánídan.—(*A thing*) افکندن afkandan, زمین زدن zamín zadan, القا نمودن ilqá nimúdan, پرت کردن part kardan (*vulg.*).—(*Scatter*) پراگنده ساختن parágandah sákhtan, افشاندن ifshándan.—(*Dice*) انداختن andákhtan, رمي کردن ramí kardan, قذف نمودن qazf nimúdan.—(*Silk*) تافتن táftan (*rt.* تاب táb).—*intrans.* رمي نمودن ramí nimúdan, القا کردن ilqá kardan.

Thrower, *subs.* رامي rámí, اندازنده andázandah, افکننده afkanandah, قاذف qázif.

Throwster, *subs.* ابریشم تاب abríshum-táb, قزاز qaz-záz.

Thrum, *subs.* دنباله رشته dumbálah-i-rishtah, ته ریسمان tah-i-rísmán.—(*Coarse yarn*) ریسمان نا صاف rísmán-i-ná-sáf, رشته نا صاف rishtah-i-ná-sáf.

Thrum, *verb,* نخ درهم کردن nakh dar-ham kardan, بهم بافتن ba-ham báftan.—(*Knot*) گره زدن girih zadan, منعقد کردن mun'aqad kardan.—(*An instrument*) بد نواختن bad naváKhtan, بصدائي زشت در آوردن bi-sidá,í-i-zisht dar-ávardan.

Thrush, *subs.* (*Bird*) طرقه turqah.—(*The disease Aphthæ on the tongue*) بثورات busúrát, قلاع qalá', برفك barfak.

Thrust, *subs.* (*With a weapon*) هل hul, هول húl, سك suk, سپوزش supúzish.—(*Push*) دفع daf', دع da''.

Thrust, *verb,* (*With a weapon*) سپوختن supúkhtan, فرو کردن furú kardan, زدن zadan, هل دادن hul dádan, سك دادن suk dádan.—(*To thrust in*) طپاندن tapándan, نشاندن nishándan, غرس نمودن ghars nimúdan, در میان انداختن dar-miyán andákhtan.—(*Push*) دفع نمودن daf' nimúdan, له دادن luh dádan, فشاردن fishárdan, بعقب زور آوردن bi-'aqib zúr ávardan.—(*Intrude*) داخل ساختن dákhil sákhtan, نا خوانده در آمدن ná-khándah dar-ámadan.

Thruster, *subs.* دفع کننده daf'-kunandah, هل دهنده hul-dihandah, له دهنده luh-dihandah.—(*Stabber*) سپوزنده supúzandah, زخم زننده zakhm-zanandah.

Thrusting, *subs.* تکان takán, دفع daf', سپوزش supú-zish, هل hul, له luh.

Thrustings, *subs.* فشرده fishurdah, معصوره ma'sú-rah, پنیر آب panír-áb, دوغ آب dúgh-áb.

Thug, *subs.* ثوگ súg, نفس کش nafas-kush, خون کش khún-kush.

Thuggism, *subs.* ثوگیت súgíyat, نفس کشي nafas-kushí, خون کشي khún-kushí.

Thule, *subs.* شمال shimál, طرف شمال taraf-i-shimál.—(*Ultima thule*) اقصي شمال aqsá-i-shimál.

Thumb, *subs.* شست shast, ابهام ibhám, انگشت بزرگ angusht-i-buzurg.—(*Rule of thumb*) قانون سز شستي qánún-i-sar-shastí.

Thumb, *verb,* انگشت زدن angusht zadan, دست زدن dast zadan, بطور نا مناسب دست ماله کردن bi-taur-i-ná-munásib dast-málah kardan, چرك نمودن chirk nimúdan.

Thumb-stall, *subs.* انگشتانه angushtánah, انگشت بان angusht-bán, کشتوانه kushtavánah.

Thummim, *subs.* تمیمه tamímah (*pl.* تمائم tamáïm), تمیم tummím.

Thump, *subs.* مشت musht, طپانچه tapánchah, لس lus, زد zad, ضرب zarb, لت lut, لطمه latmah, صدمه sadamah.

Thump, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), صدمه رسانیدن sadamah rasánídan, لت زدن lut zadan. — *intrans.* زمین خوردن zamín khurdan, اوفتادن úftádan, واقع شدن váqi' shudan.

Thunder, *subs.* رعد ra'd, صدائي بلند sidá,í-i-buland, صوت عظیم saut-i-a'zím, قر تراق qur-turáq.—(*Denunciation*) تهدید tahdíd, نشر nashr, وعید va'íd, تخویف takhvíf, انذار inzár.

Thunder, *verb trans.* تندرانیدن tandaránídan.—(*Denounce*) با هیبت بیرون دادن bá-haibat bírún dádan, نشر تهدیدات نمودن nashr-i-tahdídát nimúdan, اعلان تخویف کردن i'lán-i-takhvíf kardan.—*intrans.* رعد کردن ra'd kardan, تندریدن tandarídan, غریدن ghurrídan, قر تراق کردن qur-turáq kardan, صدائي هولناك sidá,í-i-haul-nák kardan, خروشیدن khurúshídan.—(*It thunders heavily*) رعد خیلي صدا میکند ra'd khailí sidá mí-kunad.

Thunder-bolt, *subs.* صاعقه sá'iqah (*pl.* صواعق savá'iq), برق barq, آمیب رعد ásíb-i-ra'd.—(*Fulmination*) تهدید tahdíd, ترعیب tar'íb.

Thunder-clap, *subs.* رعد صدائي sidá,í-i-ra'd, غرش تندر ghurrish-i-tandar.

Thunderer, *subs.* رعد فشان ra'd-fishán, قر تراق کن qur-turáq-kun.—(*Person*) نعره زن na'rah-zan, بلند آواز buland-áváz.

Thundering, *adj.* بلند buland, صدا دار sidá-dár, تندر وار tandar-vár, غران ghurrán.—(*A thundering mistake*) غلط فاحش ghalat-i-fáhish, سهو نمایان sahv-i-nimáyán.

Thunder-shower, *subs.* باران رعد دار bárán-i-ra'd-dár, بارش با تندر bárish-i-bá-tandar, تندر باران tandar-bárán.

Thunder-storm, *subs.* رعد و طوفان ra'd-va-túfán, تندر باد tandar-bád.

Thunder-strike, *verb,* با برق زدن bá-barq zadan, تندر زده ساختن tandar-zadah kardan, تندر زده ساختن tandar-zadah sákhtan. — (*Astonish*) متحیر نمودن mutahayyir nimúdan, متعجب گردانیدن muta'ajjib gardánídan, بشگفت آوردن bi-shigift ávardan, سر آسیمه نمودن sar-ásimah nimúdan, مات نمودن mát nimúdan.

Thunderstruck, *adj.* تندر زده tandar-zadah, صاعقه خورده sá'iqah-khurdah.—(*Astonished*) حیران hairán, متحیر mutahayyir, متعجب muta'ajjib, سر آسیمه sar-ásímah, سر گردان sar-gardán, مات mát. آشفته áshuftah, مدهوش madhúsh, دنگ dang, آژ واژ ázh-vázh.

Thunny *or* **Tunny-fish,** *subs.* تن tan.

Thurible, *subs.* مجمر mijmar (*pl.* مجامر majámir), بخور دان bukhúr-dán.

Thuriferous, *adj.* (*Botanical term*) کندر آور kundur-ávar, لبان ده lubán-dih.

Thurification, *subs.* (*Botanical term*) تبخیر tabkhír, بخور سوزي bukhúr-súzí.

Thursday, *subs.* پنجشنبه panj-shambah, یوم الخمیس yaumu 'l-khamís.—*adj.* پنجشنبه panj-shambahï.

Thus, *adv.* چو chú, چنین chunín, چنان chunán, همچنین ham-chunín, هم چنان ham-chunán, همچو ham-chú, اینچنین ín-chunín, اینچنان ín-chunán, اینطور ín-taur, باین وجه bi-ín-vajh, کذلك kazálak. کذا kazá, همچي ham-chí (*vulg.*).

Thwack, *subs.* لطمه latmah, طپانچه tapánchah, صدمه بزرگ sadamah-i-buzurg, ضربت zarbat.

Thwack, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), بر هم کوفتن bar-ham kúftan, تصادم کردن tasádum kardan.

Thwaite, *subs.* مزرعه mazra'ah, کشت زار kisht-zár, زمین عمارت شده zamín-i-'imárat-shudah.

Thwart, *adv.* بر ضد bar-zidd, متقاطع mutaqáti', متجاوز mutajáviz, متراکب mutarákib, مخالف mukhálif.

Thwart, *verb,* مخالفت نمودن mukhálafat nimúdan, مخالف بودن mukhálif búdan, مقاومت کردن muqávamat kardan, مزاحم شدن muzáhim shudan, اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, بر ضد شدن bar-zidd shudan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan, جلو گرفتن jilau giriftan, مانع آمدن máni' ámadan, سد راه شدن sadd-i-ráh shudan.

Thwart-ships, *adv.* بر جهاز bar-jaház, روي جهاز rúy-i-jaház, بر ضد جهاز bar-zidd-i-jaház, مقابل جهاز muqábil-i-jaház.

Thy, *pron.* مال تو mál-i-tú, زآن تو zi-án-i-tú, ات (used as an affix).

Thyme (*The herb Thymus vulgaris*), *subs.* اپار ipár.—(*Alpine thyme*) حب القرنفل habbu 'l-qaranful.

Thymus kotchyanus, *subs.* صعتر sa'tar.

Thymus nummularius *or* **serpillum** (*The plant Wild thyme*), *subs.* ککلیك اودي kakalík-i-údí, سیبز síbz, اس بویه usbúyah.

Thymy, *adj.* اپاري upárí.—(*Fragrant*) خوش بو khush-bú, معطر mu'attar, خوش رائحه khush-ráïhah.

Thyroid, *adj.* (*Anatomical term*) سپرك siparak, سپرچه siparchah, جنه وار junnah-vár.—(*Thyroid body*) غده زائده ghuddah-i-záïdah.

Thyrsus, *subs.* (*Botanical term*) گل شاخ gul-i-shákh, گلدسته gul-i-dastah, عمود گل 'umúd-i-gul.

Thyself, *pron.* تو خود tú-khud, تو خودت tú-khudat, خود تو khud-i-tú, نفسك nafsak.

Tiara, *subs.* تاج táj, ديهيم daihím, عصابه 'asábah (*pl.* عصائب 'asáïb), كله پوش kallah-púsh.

Tibia, *subs.* (*Anatomical term*) قصبه كبري qasabah-i-kibrí, ساق sáq.

Tibial, *adj.* متعلق بساق muta'alliq-bi-sáq, متعلق باستخوان بزرگ پا muta'alliq-bi-ustukhán-i-buzurg-i-pá.

Tic-douloureux (*Neuralgia of the face*), *subs.* صداع شمسي sudá'-i-shamsí, وجع عصبي صورت vaja'-i-'asabí-i-súrat.

Tick, *subs.* (*Insect of the genus Acarus*) كنه kinh, كرم kirm.—(*Large kind of tick*) شبگز shabgaz.—(*Of a clock*) چرنگ chiring, تك tik.—(*Credit*) اعتبار i'tibár, نسيه nusyah, دين dín, قرض qarz.—(*To go on tick*) به اعتبار راه رفتن bi-i'tibár ráh raftan, قرض گرفتن qarz giriftan.

Tick, *verb,* چرنگ نمودن chiring nimúdan, تك تك كردن tik-tik kardan.

Ticket, *subs.* ورقه varaqah, علامت 'alámat, سند sanad, نشانه nishánah, تكت tikat (European).—(*Ticket of leave*) ورقه رخصت varaqah-i-rukhsat, كاغذ آزادي kághaz-i-ázádí, رخصت نامه rukhsat-námah, اذن نامه izn-námah.

Ticket, *verb,* علامت نهادن 'alámat nihádan, موسوم كردن mausúm kardan, كاغذ چسباندن kághaz chasbándan.

Ticket-office, *subs.* حساب خانه hisáb-khánah, دار الحساب dáru 'l-hisáb, علامتخانه 'alámat-khánah, ورقه گاه varaqah-gáh.

Ticking, *subs.* (*For beds*) دو پود dú-púd, دو گردي باف dú-gardí-báf.

Tickle, *subs.* قلقل qilqil, دغلق daghlaq, خشملو khishmlú, خار خار khár-khár.

Tickle, *verb,* قلقلي كردن qilqilí kardan, دغلق دادن daghlaq dádan, خشملو كردن khishmlú kardan, خار خار نمودن khár-khár nimúdan.—*intrans.* قلقلي شدن qilqilí shudan *or* خوردن khurdan, خار خار داشتن khár-khár dáshtan.—(*It tickles me*) قلقليم ميشود qilqilí-am mí-shavad.—(*This tickles my fancy*) اين بنظرم خوش مي آيد ín bi-nazar-am khush mí-áyad.

Tickler, *subs.* قلقلي كن qilqilí-kun.—(*Metaphorically*) خوشنودي بخش khushnúdí-bakhsh, رغبت انگيز raghbat-angíz, مشوق mushavviq, دغدغه آر daghdaghah-ár.

Tickling, *subs.* قلقل qilqil, غلغل ghilghil, خار خار khár-khár.

Ticklish, *adj.* قلقلي بردار qilqilí-bardár, سريع التأثر sarí'u 't-ta'assur, خار خار نما khár-khár-nimá, قلقلي شدن qilqilí shudan ; thus : *I am ticklish,* قلقليم شد qilqilí-am-shud. —(*Metaphorically*) بي اعتبار bí-i'tibár, نا استوار ná-ustuvár, دشوار dushvár, دقيق daqíq, باريك bárík.—(*This is a ticklish affair*) امر دقيقي است amr-i-daqíqí ast.

Ticklishness, *subs.* خار خار نمائي khár-khár-nimá'í, قلقلي برداري qilqilí-bardárí.—(*Metaphorically*) بي اعتباري bí-i'tibárí, نا استواري ná-ustuvárí, دشواري dushvárí, دقت diqqat, باريكي báríkí.

Tidal, *adj.* مدي maddí, جزري jazrí, سيلاني sayaláni, جزر و مد دار jazr-va-madd-dár, جرياني jarayáni, زياد و كم ziyád va-kam-shau.—(*The river is tidal*) رود خانه شو رúd-khánah jazr-va-madd dárad, آب جزر و مد دارد áb-i-rúd-khánah ziyád va kam mí-shavad.

Tide, *subs.* مد و جزر madd-va-jazr, جريان jarayán, سيلان sayalán, كم و زيادي kam-va-ziyádí.—(*Ebb-tide*) جزر jazr.—(*Flood-tide*) مد madd.—(*To go against the tide*) بر خلاف جريان آب رفتن bar-khiláf-i-jarayán-i-áb raftan.—(*To swim with the tide—Metaphorically*) همراهي كردن ham-ráhí kardan, طبيعت نمودن tabí'at nimúdan.

Tide, *verb trans.* همراه آب بردن ham-ráh-i-áb burdan, بزور جزر و مد راندن bi-zúr-i-jazr-va-madd rándan.—*intrans.* همراه آب رفتن ham-ráh-i-áb raftan, بزور جزر و مد كار كردن bi-zúr-i-jazr-va-madd kár kardan. —(*To tide over a difficulty*) رفع صعوبت نمودن raf'-i-su'úbat nimúdan, چاره گري كردن chárah-garí kardan.

Tide-gate, *subs.* دروازه سيل darvázah-i-sail, مدخل مد madkhal-i-madd.

Tideless, *adj.* بي جزر و مد bí-jazr-va-madd, بي جريان bí-jarayán, بي سيل bí-sail.

Tidesman, *subs.* بار بين bár-bín, امتعه بان amti'ah-bán, گمرك چي gumruk-chí.

Tide-table, *subs.* لوحه جزر و مد lauhah-i-jazr-va-madd.

Tidily, *adv.* بطور نظافت bi-taur-i-nazáfat, بطرز پاكيزگي bi-tarz-i-pákízagí, با ظرافت bá-zaráfat, پاكيزه pákízah, شسته روفته shustah-rúftah.

Tidiness, *subs.* نظافت nazáfat, پاكيزگي pákízagí, ظرافت zaráfat, شايائي sháyání, نقاوت naqávat.

Tidings, *subs.* اخبار akhbár, افواه afváh, آوازه ávázah. —(*Glad tidings*) مژده muzhdah, نويد navíd, بشارت

bisháratخوشخبري khush-khabarí.—(*Bad tidings*) خبر بد khabar-i-bad, بد خبري bad-khabarí.

Tidy, *adj.* پاك pák, قشنگ qashang, پاكيزه pákízah, منقه munaqqah, نظيف nazíf, تميز tamíz, ظريف zaríf, شسته روفته shustah-rúftah.

Tie, *subs.* (*Knot*) عقد ‘aqd (*pl.* عقود ‘uqúd), عقده ‘uqdah (*pl.* عقد ‘uqad), بند band, گره girih.—(*Bond*) رابطه rábitah (*pl.* روابط ravábit), علاقه ‘aláqah, بستگي bastagí, نسبت nisbat, تكليف taklíf.—(*Restraint*) منع man‘, زجر zajr, نهي nahy.—(*The ties of friendship*) علائق دوستي ‘aláïq-i-dústí.—(*Equality*) تساوي tasáví.—(*He was free of all family ties*) از جميع روابط نسبي و صهري آزاد بود az-jamí‘-i-ravábit-i-nasabí va sihrí ázád búd.

Tie, *verb*, بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, ربط كردن rabt kardan, گره كردن girih kardan, عقد كردن ‘aqd kardan.—(*Restrain*) منع نمودن man‘ nimúdan, زجر كردن zajr kardan, نهي كردن nahy kardan, باز داشتن báz dáshtan.—(*Confine*) محدود كردن mahdúd kardan, حصر نمودن hasr nimúdan, مقيد ساختن muqayyad sákhtan.—(*Musical term*) ربط دادن rabt dádan, با هم جمع كردن bá-ham jam‘ kardan.—(*To tie up one's property*) وقف نمودن vaqf nimúdan, از فروش انداختن az-furúsh andákhtan, موقوف داشتن mauqúf dáshtan.

Tied, *part.* بسته bastah, معقود ma‘qúd, منعقد mun-‘aqid, موقوف mauqúf, ممنوع mamnú‘.

Tier, *subs.* (*Range*) رديف radíf, طبقه tabaqah, صف saff (*pl.* صفوف sufúf), رده raddah, نظام nizám.—(*Tier upon tier*) طبقه بطبقه tabaqah-bi-tabaqah, صف بصف saff-bi-saff.

Tierce, *subs.* (*Thrust*) سك suk, هل hul.—(*Barrel*) برميل barmíl.

Tiercet, *subs.* مثلث musallas, شعر سه مصراعي shi‘r-i-sih-misrá‘í, ثلاثي sulásí.

Tiff, *subs.* (*Draught of liquor*) جرعه jur‘ah, قورت qúrt.—(*Fret*) پفيوزي pufyúzí, جنگ jang, نزاع nizá‘.

Tiffany, *subs.* پارچه párchah.

Tiffin, *subs.* چاشت chásht.

Tiffy, *adj.* پفيوز pufyúz, بد ادا bad-adá, ستيز كن sitíz-kun.

Tiger (*Felis tigris*), *subs.* پلنگ palang, ببر babar.—[The first commonly signifies the leopard, and the second the royal tiger, an animal sometimes, but rarely, found in Persia.] نمر namir (*pl.* نمر numar).

Tight, *adj.* تنگ tang, چست chust, استوار ustuvár, محكم muhkam, سفت sift, بهم كشيده ba-ham-kashídah, مضبوط mazbút.—(*Stringent*) سخت sakht, شديد shadíd, اكيد akíd, قائم qáïm.—(*He kept a tight hand upon him*) دست خودرا بر او قائم نگاهداشته بود dast-i-khud-rá bar-ú qáïm nigáh-dáshtah búd, اورا قائم گرفته بود ú-rá qáïm giriftah búd.

Tighten, *verb trans.* تنگ كشيدن tang kashídan, محكم كشيدن muhkam kashídan, تنگ ساختن tang sákhtan, بهم كشيدن bi-ham kashídan.—*intrans.* تنگ شدن tang shudan, سفت شدن sift shudan.

Tightly, *adv.* بتنگي bi-tangí, بطور تنگ bi-taur-i-tang, بطرز محكم bi-tarz-i-muhkam, بطور قشنگ bi-taur-i-qashang.—(*Stringently*) بشدت bi-shiddat, بطور قائم bi-taur-i-qáïm, اكيدا akídan, با سختي bá-sakhtí.

Tightness, *subs.* تنگي tangí, استواري ustuvárí, بستگي bastagí, ضيق zíq.—(*Compartness*) محكمي muhkamí, مضبوطي mazbútí.—(*Stringency*) اشتداد ishtidád, سختي sakhtí, قائمي qáïmí.

Tight-rope dancer, *subs.* بند باز band-báz, رسنباز rasan-báz, جان باز ján-báz.

Tights, *subs.* (*Clothes*) لباس تنگ libás-i-tang, رخت تنگ rakht-i-tang.

Tigress (*Female of the Felis tigris*), *subs.* پلنگ ماده palang-i-mádah, ببر ماده babar-i-mádah, ماده نمر mádah-namir.

Tigrish, *adj.* ببر مانند babar-mánand, پلنگ وار palang-vár, نمر سان namir-sán.

Tike, *subs.* (*Rustic*) روستائي rústá’í, دهقان dihqán, دهاتي dihátí, فلاح falláh.—(*Dog*) سگ sag, كلب kalb.

Tilbury, *subs.* گاري دو چرخه gárí-i-dú-charkhah, كالسكه دو چرخي káliskah-i-dú-charkhí, كروسه سرواز karrúsah-i-sar-váz.

Tile, *subs.* طوب túb, كوٴاره küárah, سفال sifál, سفيل safíl, قرميد qarmíd, تخته takhtah.—(*Coloured and glazed tiles*) كاشي káshí, كاچي káchí.—(*Mosaic work in coloured tiles*) كاشيكاري káshí-kárí.—(*He has a tile loose*) كوٴاره‌اش سست است küárah-ash sust ast, ديوانه است dívánah ast, خبط دماغ دارد khibt-dimágh dárad.

Tile, *verb*, سفال پوش كردن sifál-púsh kardan, با كوٴاره بوشيدن bá-küárah púshídan, مقرمد نمودن muqarmad nimúdan, سقف بندي كردن saqf-bandí kardan.

Tiler, *subs.* سفال چين sifál-chín, كوٴاره بند küárah-band, مقرمد muqarmid.

Tile-stone, *subs.* حجر قرميد hajar-i-qarmíd, سنگ ورق sang-i-varaq, سنگ تسقيف sang-i-tasqíf.

Tiling, *subs.* (*Roof*) سقف مقرمد saqf-i-muqarmad.—(*Generally*) قرميد qarmíd. سفال sifál. كوٴاره küárah, كاشي káshí.

Till, *subs.* صندوق sandúq (*pl.* صناديق sanádíq), جعبه ja‘bah, مجري mijrí.

Till, *prep., adv., or conj.* تا tá, الي ilá, الا illá, حتي hattá, تا نه tá-nah, تا كه tá-kih, مگر magar.—(*Till when?*) تا كي tá-kai, تا كجا tá-kujá.—(*Till then*) تا آنوقت tá-

án-vaqt, تا وقتیکه tá-vaqtí-kih.—(*Till now*) تا هنوز tá-hanúz, تا حال tá-hál, الي الآن ila 'l-án.—(*I waited for you till I was tired*) از بسکه انتظار ترا کشیدم خسته شدم az-bas-kih intizár-i-turá kashídam khastah shudam.

Till, *verb*, زرع نمودن zar' nimúdan, شیار کردن shiyár kardan, شخم نمودن shukhm nimúdan, خیش کردن khísh kardan.

Tillable, *adj.* قابل زرع qábil-i-zar', شخم بردار shukhm-bardár, شیار پذیر shiyár-pazír, شایسته زراعت sháyistah-i-zirá'at.

Tillage, *subs.* زراعت zirá'at, کشتکاري kisht-kárí, فلاحت faláhat, شیار shiyár, شخم shukhm.

Tiller, *subs.* (*Nautical term*) زبانه مکان zabánah-i-sukkán.—(*Cultivator*) زارع zárí', فلاح falláh, بذر گر bazr-gar, کشتکار kisht-kár.

Tiller, *verb*, بیجه کردن bíjah kardan, شاخه زدن shákhah zadan.

Til-seed (*Sesamum orientale or indicum*) *subs.* کنجد kunjad, کنجید kunjíd, سمسم simsim.

Tilt, *subs.* (*Cover*) سایه بان sáyah-bán, چتر chatar.—(*Thrust*) طعن ta'n, دفع daf', سپوزش supúzish.—(*Hammer*) مطرقه matraqah, چکش chakush.—(*Military exercise*) مطاعنه mutá'anah, نیزه بازي naizah-bází, مبارزت mubárazat.—(*As with a cask*) میل mail, التفات iltifát, اهرم ahrum.—(*To run a tilt against a person*) کسیرا مقاومت نمودن kasí-rá muqávamat nimúdan, شخصیرا مخالفت کردن shakhsí-rá mukhálafat kardan.

Tilt, *verb trans.* (*Rush*) پیش تازاندن písh tázándan, هجوم دادن hujúm dádan.—(*As a cask*) بلند ساختن buland sákhtan, کج کردن kaj kardan, میل دادن mail dádan.—(*Thrust*) حواله کردن haválah kardan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), سپوختن supúkhtan.—*intrans.* (*Thrust*) تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), نیزه بازي naizah-bází kardan, جنگیدن jangídan, مزراق پراندن mizráq parándan.—(*Incline on one side*) بیك سو میل کردن bi-yak sú mail kardan, بیك طرف گشتن bi-yak taraf gashtan.

Tilter, *subs.* پیش تاز písh-táz, بلند ساز buland-sáz, نیزه باز naizah-báz, مزراق انداز mizráq-andáz.—(*Hammerer*) چکش زن chakush-zan, مطرقه کوب matraqah-kúb.

Tilth, *subs.* زرع zar', زراعت zirá'at, حرث hars, حراثت hirásat, کشت kisht, کشت زار kisht-zár.

Tilt-hammer, *subs.* چکش بزرگ chakush-i-buzurg, مطرقه بزرگ matraqah-i-buzurg.

Tilt-ride, *subs.* چرخك charkhak, گردون چه gardún-chah.

Timber, *subs.* چوب chúb, خشب khashab (*pl.* خشب khushb), کنده kandah, تنه درخت tanah-i-dirakht.—(*Timbers—Nautical term*) پیکره کشتي paikarah-i-kashtí, انگاره جهاز angárah-i-jaház.

Timber, *verb*, چوب دادن chúb dádan, درخت آوردن dirakht ávardan, خشب رویانیدن khashab rúyánídan.—(*The place is well timbered*) زمین پر درختي است zamín pur dirakhtí ast.

Timbre, *subs.* (*Crest*) تاج táj.—(*Stamp*) نقش naqsh, دمغه damaghah, رسم rasm, نشان nishán.—(*Tone of voice, &c.*) نوا navá, آهنگ áhang, نغمه naghmah.

Timbrel, *subs.* دائره dáïrah, دمامه damámah.

Time, *subs.* وقت vaqt (*pl.* اوقات auqát), گاه gáh, زمان zamán (*pl.* ازمان azmán), زمانه zamánah, هنگام hangám *or* hingám, اوان aván, مدت muddat, روزگار rúzigár.—(*Epoch or period*) عهد 'ahd, زمان zamán, ایام ayyám, عصر 'asr (*pl.* اعصار a'sár), آن án, دهر dahr (*pl.* دهور duhúr).—(*A time or occasion*) بار bár, مره marrah, دفعه daf'ah, مرتبه martabah, کره kirrah, نوبه naubah.—(*By the clock*) ساعت sá'at.—(*A degree, fold or measure*) مقابل muqábil, چندان chandán, چند chand, برابر bar-á-bar, مساوي musáví, تا tá.—(*Present time*) حال hál, وقت حال vaqt-i-hál, الآن al-án, اینوقت ín-vaqt, زمان حال zamán-i-hál.—(*Past time*) زمان ماضي zamán-i-mází, وقت گذشته vaqt-i-guzashtah, عهد سالف 'ahd-i-sálif, زمان سابق zamán-i-sábiq, وقت پیشین vaqt-i-píshín.—(*At the time when*) حین hín, آنگاه án-gáh, وقتیکه vaqtí-kih.—(*A short time*) قدري qadrí, یکچندي yak-chandí, اندکي andakí, زمان قلیل zamán-i-qalíl.—(*In time, opportunely*) بر وقت bar-vaqt, بموقع bi-mauqi'.—(*Out of time, inopportune*) بیگاه bí-gáh, بي موقع bi-mauqi'.—(*In time, musical term*) آهنگ áhang.—(*For all time*) همیشه hamíshah, جهت همه وقت jihat-i-hamah-vaqt.—(*A long time*) وقت اوسع vaqt-i-ausa'.—(*At one time . . . at another . . .*) . . . گاه . . . گاه gáh . . . gáh . . ., . . . یك بار . . . یك بار yak bár . . . yak bár . . . .—(*In a short time*) در اندك مدت dar-andak muddat, در قلیل زمان dar-qalíl zamán.—(*In bye-gone times*) در اوقات سلف dar-auqát-i-salf, متقدماً mutaqaddiman.—(*Several times*) چند فقره chand faqarah.—(*In multiplication*) بار bár, *as* سه بار دو sih bár-i-dú shish ast (three times two are six), پنج بار هشت چهل است panj bár-i-hasht chihal ast (five times eight are forty).—(*By London time*) بکوك ساعت لندن bi-kúk-i-sá'at-i-landan.—(*At one and the same time*) در آن واحد dar-án-i-váhid.—(*In course of time*) دهراً dahran, بمرور ایام bi-murúr-i-ayyám.—(*For some time*) تا چندي tá-chandí, زماناً zamánan.—(*From time to time*) گاه گاه gáh-gáh, دم

بدم dam-bi-dam, بعضي وقت از اوقات ba'zí vaqt az auqát, وقت بوقت vaqt-bi-vaqt. —(*In time to come*) سپس sipás, بعد ba'd.—(*In good time*) زود zúd.—(*At the same time*) مقارب اين حال muqárib-i-ín-hál.—(*At the very time*) عين وقت 'ain-i-vaqt, اصل وقت asl-i-vaqt.—(*At the very time=as soon as*) بمجرد bi-mujarrad, بمحض bi-mahz, همانكه hamán-kih, همينكه hamín-kih, جخ jakh (*vulg.*).—(*The second time*) دفعه ثانيه daf'ah-i-sániyah, بار دويم bar-i-dúyum. —(*To this time*) الي الان 'ila 'l-án, تا كنون tá-kanún. —(*Every time*) هر وقت har-vaqt.—(*To take one's time*) تمهل نمودن tamahhul nimúdan.—(*To take time by the forelock*) انتهاز فرصت نمودن intiház-i-fursat nimúdan, زمام وقت بچنگ داشتن zamán-i-vaqt bi-chang dáshtan, وقت از دست ندادن vaqt az-dast na-dádan.—(*There is a time for all things*) هر چيزيرا وقتيست har chízí-rá vaqtí 'st, الامور مرهونة باوقاتها al-umúr marhúnat-bi-auqáthá.—(*As time went on*) بمرور زمان bi-murúr-i-zamán, رفته رفته raftah-raftah.—(*He did not play in time*) بهنگام حركت نكرد bi-hangám harakat na-kard.—(*Our purchases occupied a long time*) خريد ما خيلي طول كشيد kharíd-i-má khailí túl kashíd. —(*During the short time which elapsed*) قدري كه گذشت qadrí kih guzasht. —(*I had been there some time*) چندي بود اينجا بودم chandí búd ín-já búdam.—(*In what space of time*) به چند عرصه bí-chand 'arsah, در چه قدر وقت dar chih qadr-i-vaqt.—(*The time passed very pleasantly*) بسيار خوش گذشت bisyár khush guzasht.—(*A hundred times better*) صد مراتب بهتر sad marátib bihtar.—(*It is a long time since I have seen you*) غيبت كبرا كرده بوديد ghaibat-i-kubrá kardah búdíd.—(*It is time for me to get up*) وقت است بر خيزم vaqt ast bar-khízam.—(*To suffer bitter times*) اوقات تلخي كشيدن auqát-i-talkhí kashídan.—(*At a time like this*) در همچو جاي dar-ham-chú-i-jáy.—(*At the time of the feast*) در عيد dar-'íd. — (*A time for talking*) مجال گفتگو majál-i-guftugú.—(*The time is past or over*) وقت گذاشته است vaqt guzáshtah ast, زمان منقضي است zamán munqazí ast, آن سبو بشكست و ان پيمانه ريخت án sabú bi-shikast va án paimánah ríkht (*lit.* He broke that pitcher and upset that goblet).

Time, *verb,* موقوت ساختن mauqút sákhtan, بوقت آوردن bi-vaqt ávardan, بوقت اجرا نمودن bi-vaqt ijrá nimúdan.—(*Adapt to the occasion*) مناسب وقت ساختن munásib-i-vaqt sákhtan, تطبيق نمودن tatbíq nimúdan, حسب الحال صورت دادن hasbu 'l-hál súrat dádan. —(*To time one's movements*) حركات خودرا بر حسب وقت ترتيب دادن harakát-i-khud-rá bar-hasb-vaqt tartíb dádan, بموقع كار كردن bi-mauqi' kár kardan.

Time-keeper, *subs.* (*Person*) وقت بين vaqt-bín, وقت ملاحظه كن vaqt-muláhazah-kun. — (*Clock*) ساعت sá'at, وقت نگهدار vaqt-nigah-dár.

Timeless, *adj.* بي موقع bí-mauqi', نا هنگام ná-hangám, نا مناسب ná-munásib, بي جا bí-já.

Timeliness, *subs.* با موقعي bá-mauqi'í, بجائي bi-jáí, مناسبت munásabat, شايستگي sháyistagí, با محليت bá-mahallíyat.

Timely, *adj. and adv.* با محل bá-mahall, با موقع bá-mauqi', به جا bi-já, با وقت bá-vaqt, بوقت مناسب bi-vaqt-i-munásib.—*adj.* (*Early*) زود zúd.

Timeous, *adj.* با محل bá-mahall, با موقع bá-mauqi', به جا bi-já, با وقت bá-vaqt, بوقت مناسب bi-vaqt-i-munásib.

Time-piece, *subs.* ساعت مجلسي sá'at-i-majlisí, ساعت بزرگ sá'at-i-buzurg.

Time-server, *subs.* وقت پرست vaqt-parast, عابد الوقت 'ábidu 'l-vaqt, تملق گو tamalluq-gú, چاپلوس cháplús.

Time-serving, *adj.* متملق mutamalliq, چاخان كن chá-khán-kun, مصلحت بين maslahat-bín.

Time-table, *subs.* لوحه وقت lauhah-i-vaqt

Timid, *adj.* ترسان tarsán, ترسو tarsú, ترسناك tars-nák, هراسان hirásán, خائف kháif, خواف khavváf, متخوف mutakhavvif, خاشع kháshi', كم جرأت kam-jurát, محجوب mahjúb, بز دل buz-dil, جبان jabán, بد دل bad-dil, كم زهره kam-zahrah, بيمناك bím-nák.

Timidity, *subs.* ترس tars, هراس hirás, خوف khauf, خوافي khavváfí, بيمناكي bím-nákí, بز دلي buz-dilí, جبن jubn, كم جرأتي kam-jurátí, بد دلي bad-dilí.

Timidly, *adv.* از روي ترس az-rúy-i-tars, خائفانه kháif-ánah, بطور بز دلي bi-taur-i-buz-dilí, از كم جرأتي az-kam-jurátí, هراسان hirásán, جبناً jubnan.

Timocracy, *subs.* سلطنت ذو مالي saltanat-i-zú-málí, حكومت صاحبان اموال hukúmat-i-sáhibán-amvál.

Timoneer, *subs.* سكان چي sukkán-chí, دنباله گير dumbálah-gír.

Timorous, *adj.* خواف khavváf, بي جرأت bi-jurát, جبان jabbán, كم دل kam-dil, كم زهره kam-zahrah, بي جگر bí-jigar.

Timorously, *adv.* خوافانه khavváfánah, بي جرأتانه bi-jurátánah, از روي جبن az-rúy-i-jubn, از كم دلي az-kam-dilí, بطور كم زهرگي bi-taur-i-kam-zahragí.

Timorousness, *subs.* كم زهرگي kam-zahragí, كم دلي kam-dilí, جبن jubn, بي جرأتي bí-jurátí, خوف khauf, ترس tars, بيم bím.

Tin (*The metal Stannum*), *subs.* ارزيز arzíz, ارزير arzír, قلع qal', رصاص rasás, قصدير qasdír.—*adj.* قلعي qal'í, ارزيزي arzízí.—(*Sheet tin or tinned iron*) حلبي halabí, تنكه tankah.

Tin, *verb*, قلع مالیدن qal‘ málídan, سفید کردن safíd kardan, تبییض نمودن tabyíz nimúdan.

Tinctorial, *adj.* صبغي sabghí, رنگین rangín, رنگ بخش rang-bakhsh, شایسته رنگ sháyistah-i-rang.

Tincture, *subs.* رنگ rang, رز raz, صباغ sibágh, خلاصه khulásah, جوهر jauhar.

Tincture, *verb*, مشوب ساختن mashúb sákhtan, آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz), ممزوج کردن mamzúj kardan, مخلوط نمودن makhlút nimúdan.

Tinder, *subs.* سوخته súkhtah, پرز purz.—(*German tinder*) قو qau, قاو qáú.

Tinder-box, *subs.* قو دان qau-dán, پرز دان purz-dán, سوخته دان súkhtah-dán.

Tine, *subs.* شاخه shákhah, دندانه dandánah, شعبه shu‘bah.

Tined, *adj.* شاخه دار shákhah-dár, دندانه دار dandánah-dár.

Tinfoil, *subs.* ورق قصدیر varaq-i-qasdír, تخته قلع takhtah-i-qal‘, ورقه قلع varaqah-i-qal‘.

Ting, *subs.* دنگ ding, چرنگ chiring, درا darí, صدا sidá, بانگ báng.

Tinge, *subs.* رنگ rang, مزه mazah, بو bú, رائحه ráïhah (*pl.* روائح raváïh).

Tinge, *verb*, رنگ زدن *or* کردن rang zadan *or* kardan, مشوب کردن mashúb kardan, ممزوج نمودن mamzúj nimúdan, آمیختن ámíkhtan, مخلوط نمودن makhlút nimúdan.

Tinged, *part.* مصبغ musabbagh, مصبوغ masbúgh.

Tingle, *verb*, (*As fingers*) مور مور کردن múr-múr kardan, طن طن کردن tann-tann kardan, جلجل کردن jil-jil kardan.—(*As ears*) دنگ شدن ding shudan, ونگ ونگ نمودن ving-ving nimúdan.

Tingling, *adj.* (*Fingers*) مور مور múr-múr, جلجل jil-jil, ونگ ونگ ving-ving, طن طن tann-tann.—(*Ears*) ونگ ونگ ving-ving, دنگ ding.

Tink, *verb*, دنگ زدن ding zadan, صدا دادن sidá dádan, بانگ کردن báng kardan.

Tinker, *subs.* مسگر mis-gar, تنکه گر tankah-gar, حلبي ساز halabí-sáz, فلز گر filizz-gar.

Tinkle, *verb*, صدا کردن sidá kardan, دنگ دنگ کردن ding-ding kardan, صدا دادن sidá dádan, جلنگ جلنگ کردن jiling-jiling kardan, جنگ جنگ کردن jing-jing kardan.

Tinman, *subs.* سفید گر safíd-gar.

Tin-mine, *subs.* معدن قلع ma‘dan-i-qal‘, کان ارزیز kán-i-arzíz.

Tinner, *subs.* (*Miner*) کار کن معدن قلع kár-kun-i-ma‘dan-i-qal‘, معدن‌چي قلع ma‘dan-chí-i-qal‘.—(*Manufacturer*) قلع گر qal‘-gar, ارزیز گر arzíz-gar.

Tinny, *adj.* پر قلع pur-qal‘, پر ارزیز pur-arzíz, قصدیر دار qasdír-dár.

Tinospora cordifolia, *subs.* (*Botanical term*) گلو gilú, گل بیل gul-bíl.

Tin-plate, *subs.* حلبي halabí, تنکه tankah, لوحه قصدیر lauhah-i-qasdír.

Tinsel, *subs.* آرایش áráyish, زیور zívar, یراق yaráq, زینت zínat.—*adj.* خوش نما khush-nimá, براق barráq, مزخرف muzakhraf, زرق و برق دار zarq-u-barq-dár.

Tinsel, *verb*, آراستن árástan (*rt.* آرای áráy), آرایش زینت áráyish dádan, زیور بستن zívar bastan, زینت دادن zínat dádan, زرق و برق زدن zarq-u-barq zadan.

Tint, *subs.* رنگ rang, لون laun (*pl.* الوان alván), فام fám, صبغ sabgh.

Tint, *verb*, رنگ زدن *or* کردن rang zadan *or* kardan, ملون نمودن mulavvan nimúdan, مصبوغ ساختن masbúgh sákhtan.

Tintinabulary, *adj.* مطنطن mutantin, دنگ دنگ کن ding-ding-kun, چنگ چنگ دار ching-ching-dár, صدائي جرس ده sidá‚í-i-jars-dih.

Tiny, *adj.* خورد khurd, خرد khurd, کوچك kúchik, قلیل qalíl, صغیر saghír, پاچه páchah, محقر muhaqqar, حقیر haqír.

Tip, *subs.* سر sar, نوك nauk, بن bun.—(*Tip of the finger*) سر انگشت sar-i-angusht, انمله anmilah (*pl.* انامل anámil).—(*Tip of the tongue*) نوك زبان nauk-i-zabán.—(*Tip of an arrow*) نوك nauk, پیکان paikán.—(*Tip of the nose*) نوك بیني nauk-i-bíní, سر بیني sar-i-bíní.—(*Douceur*) عطیه ‘atíyah (*pl.* عطایا ‘atáyá), هدیه hadíyah (*pl.* هدایا hadáyá).

Tip, *verb*, (*Point*) سر کردن sar kardan, تیز نمودن tíz nimúdan, سر پوشیدن sar púshídan.—(*As a cart*) کج کردن kaj kardan, یك بري نمودن yak-burí nimúdan.—(*Touch slightly*) مس کردن mass kardan, لمس نمودن lams nimúdan, قدري زدن qadrí zadan, دست زدن dast zadan.—(*Give a douceur*) عطیه دادن ‘atíyah dádan, هدیه دادن hadíyah dádan.

Tip-cat, *subs.* چلك مسته chalak-mustah, چالیك chálík.

Tippet, *subs.* گردن پوش gardan-púsh, گردن بند gardan-band.

Tipple, *verb trans. and intrans.* بسیار نوشیدن bisyár núshídan, زیاد آشامیدن ziyád áshámídan, خیلي خوردن khailí khurdan.

Tippler, *subs.* شراب خور sharáb-khur, مي پرست mai-parast, باده آشام bádah-áshám, خراباتي kharábátí.

Tippling, *subs.* شراب خوري sharáb-khurí, مي پرستي mai-parastí, باده آشامي bádah-áshámí.

Tippling-house, *subs.* میخانه mai-khánah, میکده mai-

kadah, خانه خمار khánah-i-khammár, خرابات kharábát.

Tipsily, *adv.* مستانه mastánah, بطور مستي bi-taur-i-mastí, در حالت سكر dar-hálat-i-sukr, فيل سوارانه fíl-suváránah, مخمورانه makhmúránah, سر خوشانه sar-khushánah.

Tipstaff, *subs.* عصائي سر پولك دار 'asá,í-i-sar-púlak-dár, عصائي كلاه دار 'asá,í-i-kuláh-dár.—(*Person*) داروغه dárúghah, عطاس 'attás, آدم حاكم ádam-i-hákim, فراش farrásh.

Tipsy, *adj.* مست mast, سر مست sar-mast, مخمور makhmúr, سر گران sar-girán, سر خوش sar-khush, فيل سوار fíl-suvár.

Tip-toe, *subs.* سر انگشت sar-angusht, سر پنجه sar-panjah, سر ناخن sar-nákhun.

Tip-top, *subs.* درجه اعلي darajah-i-a'lá, درجه منتهي muntahá-i-darajah, نهايت niháyat, غايت gháyat.—(*This was a tip-top arrangement*) اين منتهي درجه خيرت بود ín muntahá-i-darajah-i-khairat búd.

Tirade, *subs.* گريز guríz, جوش فصاحت júsh-i-fasáhat, سلسله بلاغت silsilah-i-balághat, نوك سخن nauk-i-sukhun, عنان هجو 'inán-i-hajv.

Tire, *subs.* (*Row*) طبقه tabaqah, صف saff (*pl.* صفوف sufúf), قطار qitár, رديف radíf, رده raddah.—(*Tiara*) تاج táj, پيرايه píráyah, لباس libás, زينت zínat.—(*Of a wheel*) كمانه kamánah, حلقه halqah.

Tire, *verb,* خسته كردن khastah kardan, تعب دادن ta'b dádan, رنج رسانيدن ranj rasánídan, بيزار ساختن bí-zár sákhtan, آزردن ázurdan, از قوت انداختن az-qúvat andákhtan, مانده كردن mándah kardan, ملول گردانيدن malúl gardánídan, درد سر دادن dard-i-sar dádan.—*intrans.* خسته شدن khastah shudan, تعب كشيدن ta'b kashídan, رنج بردن ranj burdan, مانده شدن mándah shudan, متنفر گرديدن mutanaffir gardídan, سير شدن sír shudan.

Tired, *part. and adj.* (*Fatigued*) مانده mándah, خسته khastah, افگار afgár, ملول malúl, معطل mu'attal, كوفته kúftah.—(*Weary of*) بيزار bí-zár, متنفر mutanaffir.—(*To be tired*) مانده شدن mándah shudan, خسته شدن khastah shudan, كوفته شدن kúftah shudan.—(*To be tired of*) سير شدن از sír shudan az.

Tiredness, *subs.* خستگي khastagí, ماندگي mándagí, ملولي malúlí, تعب ta'b, نفرت nifrat, كوفتگي kúftagí, سيري sírí.

Tiresome, *adj.* نفرت انگيز nifrat-angíz, مصدع musaddi', زحمت دار zahmat-dár, مملّ mumill, متعب muta"ib, رنج آور ranj-ávar, طولاني túlání, پر درد سر pur-dard-i-sar, عذاب دار 'azáb dár.

Tiresomeness, *subs.* نفرت انگيزي nifrat-angízí, ملال آوري malál-ávarí, رنج رساني ranj-rasání, پر آزاري pur-ázárí, عذاب داري 'azáb-dárí, درد سر دهي dard-i-sar-dihí.

Tire-woman, *subs.* مشاطه mashsháṭah, ماشطه máshitah, آرايش گر áráyish-gar.

Tiring-room, *subs.* لباس خانه libás-khánah, رخت خانه rakht-khánah, زينت گاه zínat-gáh, آرايشگاه áráyish-gáh.

Tissue, *subs.* (*Gold or silver stuff*) زري zarí, پارچه الوان párchah-i-alván, زر بفت zar-baft, حياكه hayákah, بافته báftah, قماش qumásh.—(*Connected series*) نسيجه nasíjah, سلسله silsilah.—(*A tissue of falsehood*) نسيجه كذب nasíjah-i-kazib.

Tissue, *verb,* پارچه ساختن párchah sákhtan, بهم بافتن ba-ham báftan, الوان نمودن alván nimúdan, رنگارنگ كردن rang-á-rang kardan.

Tissue paper, *subs.* كاغذ قماش kághaz-i-qumásh, كاغذ نازك kághaz-i-názuk, كاغذ زر ورقه kághaz-i-zar-varaqah.

Tit, *subs.* (*Horse*) يابوچه yábúchah.—(*Bird*) ترنسك tirnisk.

Titanic, *adj.* بزرگ قامت buzurg-qámat, بلند بالا buland-bálá, ديو وش dív-vash, عظيم 'azím, كبير kabír, طيطاني taitání (European).

Tit-bit, *subs.* لقمه luqmah, پاره párah, قطعه qit'ah.

Tithable, *adj.* عشر بردار 'ushr-bardár, ده يك دار dih-yak-dár, زكاتي zukátí, معشاري ma'shárí.

Tithe, *subs.* ده يك dih-yak, عشير 'ashír, عشر 'ushr (*pl.* عشور 'ushúr *and* اعشار a'shár), معاشر mu'áshar, معشار ma'shár, زكات zukát, مال ديوان mál-i-díván.—(*Tithe-land*) ارض عشريه arz-i-'ushríyah.—(*Not a tithe of this was true*) ده يكش هم راست نبود dih-yak-ash ham rást na-búd.

Tithe, *verb,* (بر) ده يك قرار دادن dih-yak qarár dádan (bar), عشر تعيين نمودن 'ushr ta'yín nimúdan, سري معشار حواله كردن sarí-haválah kardan, معشار گرفتن ma'shár giriftan.

Tithe-free, *adj.* بي ده يك bí-dih-yak, بي عشر bí-'ushr, بي معشار bí-ma'shár, بي وجه ديواني bí-vajh-i-dívání.

Tither, *subs.* عشار 'ashshár, عشر گير 'ushr-gír, ده يك خواه dih-yak-kháh, محصل عشور muhassil-i-'ushúr.

Tithing, *subs.* ده ساله dih-sálah, ده خانواده dih-khánvádah, كفالت ده خانواده kafálat-i-dih-khánvádah, قانون ده خانگي qánún-i-dih-khánagí.

Tithing-man, *subs.* امين عشور amín-i-'ushúr, رئيس ráís, ضابط zábit, مأمور امنيت mámúr-i-amaníyat, رئيس مجمع ráís-i-majma'.

Titillate, *verb,* قلقلي كردن qilqilí kardan, خار خار نمودن khár-khár nimúdan, دغدغه داشتن daghdaghah dáshtan.

Titillation, *subs.* قلقلي qilqilí, خار خار khár-khár, دغدغه daghdaghah.

Title, *subs.* (*Of a person*) لقب laqab (*pl.* القاب alqáb), خطاب khitáb.—(*Of a book*) اسم ism (*pl.* اسامي asámí), سر نامه sar-námah, نام nám.—(*Claim*) دعوي da'vá, ادعا iddi'á, طلب talab, اقتضا iqtizá, استحقاق istihqáq, لياقت liyáqat, وجه امتياز vajh-i-imtiyáz.—(*What is his title to this distinction?*) وجه امتياز او در اين باب چيست vajh-i-imtiyáz-i-ú dar-ín-báb chí 'st.—(*Under the title of*) بعنوان bi-'inván.

Title, *verb*, (*Name*) ملقب نمودن mulaqqab nimúdan, نامیدن námídan, خواندن khándan, تسميه كردن tasmiyah kardan.—(*Entitle*) استحقاق دادن istihqáq dádan, مخاطب سر افرازي بخشيدن sar-afrází bakhshídan, مخاطب نمودن mukhátib nimúdan.

Titled, *part.* متلقب mutalaqqib, معنون mu'anvan, خوانده khándah, نامیده námídah, مسمي musammá, مخاطب mukhátab.

Title-deed, *subs.* دست آويز dast-ávíz, قباله qabálah, سند sanad, تمسك tamassuq, بيعنامه bai'-námah, اجاره نامه ijárah-námah, بنچاق buncháq.

Title-page, *subs.* عنوان 'inván, سر لوح sar-lauh, سر صفحه sar-safhah.

Titmouse, *subs.* گنجشك gunjishk, ترنسك tirnisk.

Titter, *subs.* خنده khandah, قهقهه qahqahah, ضحك zahak, خنده توقپي khandah-i-túqupí.

Titter, *verb*, خنديدن khandídan, خنده كردن khandah kardan, قهقهه زدن qahqahah zadan, ضحك نمودن zahak nimúdan, خنده توقپي كردن khandah-i-túqupí kardan.

Titterer, *subs.* خنده كننده khandah-kunandah, ضاحك záhik, قهقهه زن qahqahah-zan, توقپ خند túqup-khand.

Tittle, *subs.* شوشه shúshah, همزه hamzah, نكته nuktáh, ذره zarrah, شمه shammah, خورده khurdah, پارچه párchah.

Tittle-tattle, *subs.* پر گوئي pur-gú,í, زياده گوئي ziyádah-gú,í, پر حرف زني pur-harf-zaní, ياوه درائي yávah-darái.

Titular, *subs.* لقب دار laqab-dár, منصب دار mansab-dár, حامل اسم hámil-i-ism.—*adj.* لقبي laqabí, اسمي ismí, نامي námí, منصبي mansabí.

Titularity, *subs.* لقب داري laqab-dárí, منصب داري mansab-dárí.

Titularly, *adv.* محض لقب mahz-i-laqab, اسماً isman, بنام bi-nám, منصباً mansaban.

To, *prep. or adv.* ب bi, به bi, الي ilá, دم dam, تا tá.—(*To go to and fro*) آمد و رفت كردن ámad-u-raft kardan, تردد كردن taraddud kardan, آمد و شد نمودن ámad-u-shud nimúdan.

Toad (*The reptile Bufo vulgaris*), *subs.* قرباقه qurbáqah, وزغ vazagh, ضفدع zafda' (*pl.* ضفادع zafádi'), غوك ghúk.

Toad-eater, *subs.* قرباقه خوار qurbáqah-khár, چقلي chiqlí-kár, كاسه ليس kásah-lís, متملق mutamalliq, چاپلوس cháplús. مزور muzavvir.

Toadstool (*The fungus Agaricus*), *subs.* قارچ qárch, قارچ مار qárch-i-már, چتر مار chatr-i-már, هكل ماري hakal-i-márí.

Toady, *subs.* كاسه ليس kásah-lís, قرباقه خوار qurbáqah-khár, مزور muzavvir, چاپلوس cháplús, چاخان كن chákhán-kun.

Toady, *verb*, چاخان كردن chákhán kardan, چاپ زدن cháp zadan, تملق گفتن tamalluq guftan.

Toast, *subs.* نان برشته nán-i-burushtah, خبز مقمر khubz-i-muqammar.—(*At a meeting*) نوش باد núsh-bád, صحت باد sihhat-bád, سلامتي salámatí.

Toast, *verb*, نيم سوختن ním súkhtan, برشته كردن burushtah kardan, مقمر نمودن muqammar nimúdan, سرخ كردن surkh kardan, برجاندن burjándan.—(*Drink a person's health*) نوش باد گفتن núsh-bád guftan, صحت باد بجا آوردن sihhat-bád bi-já ávardan, سلامتي خواستن salámatí khástan.

Toaster, *subs.* برشته كننده burushtah-kunandah, سرخ كننده surkh-kunandah, برجانده burjánandah.—(*At a meeting*) نوش باد گو núsh-bád-gú, سلامتي خواه salámatí-kháh.

Toast-rack, *subs.* برشته دان burushtah-dán, مقمر دان muqammar-dán.

Tobacco, *subs.* (*Prepared leaves of the plant Nicotiana tabacum*) تنباكو tambákú, دخان dukhán (*pl.* ادخنه adkhinah), طنبقو tambaqú (*vulg.*).—(*Coarse kind used at Bushire*) خشكه khushkah.—(*Turkish tobacco*) تتن tutun, توتون tútún.—(*For cigarettes*) تنباكوئي سيگاره tambákú,í-i-sígárah.

Tobacconist, *subs.* تنباكو فروش tambákú-furúsh, تتن فروش tutun-furúsh, سيگار فروش sígár-furúsh.

Tobacco-pouch, *subs.* تنباكو دان tambákú-dán, كيسه تنباكو kísah-i-tambákú.

Tocsin, *subs.* جرس jaras (*pl.* اجراس ajrás), ناقوس náqús, زنگ zang, صداي زنگ sidá,í-i-zang.

To-day, *subs.* امروز imrúz, اليوم al-yaum.

Toddle, *verb*, بچه وار راه رفتن bachchah-vár ráh raftan, طفلانه حركت كردن tiflánah harakat kardan, قدم كوچك بر داشتن qadam-i-kúchik bar-dáshtan.

Toddy, *subs.* (*Juice*) تاري tárí.—(*Mixture*) مشروب مسكر mashrúb-i-muskir, شربت عرق shurbat-i-'araq.

Toe, *subs.* انگشت پاي angusht-i-páy, دم dam, جلو

jilau, پیش písh.—(*Of a slipper or boot*) نوك nauk. —(*Great toe*) ابهام پاي ubhám-i-páy, شست پا shast-i-pá.

Togated, *adj.* متلبس mutalabbis, متدثر mutadassir, لباس پوشیده libás-púshídah, معبا mu'abbá, مقبا mu-qabbá.

Together, *adv.* با هم bá-ham, بهم bi-ham, همراه ham-ráh, بصحابت bi-sahábat, باتفاق bi-ittifáq, معاً ma'an, جمیعاً jamí'an, فراهم faráham, یکسر yak-sar, یکجا yak-já.—(*Together with*) بهمراه bi-ham-ráh, با هم bá-ham.—(*In addition to*) بانضمام bi-inzimám.

Toil, *subs.* محنت mihnat, رنج ranj, جد و جهد jadd-va-jahd, زحمت zahmat, عنا 'iná, کلفت kulfat, صدمه sa-damah, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق masháqq), سعي sa'í, کد kadd, نصب nasb, کدح kadh, تعب ta'ab.

Toil, *verb,* عمل نمودن 'amal nimúdan, کار کردن kár kardan, رنج کشیدن *or* بردن ranj kashídan *or* burdan, زحمت کشیدن zahmat kashídan, مشقت بر داشتن ma-shaqqat bar-dáshtan, جهد کردن jahd kardan, کدح نمودن kadh nimúdan.

Toiler, *subs.* مشقت کش mashaqqat-kash, زحمت کش zahmat-kash, رنج بر ranj-bur, کارکن kár-kun, ماعي sá'í, مجاهد mujáhid.

Toilet, *subs.* لباس libás (*pl.* البسه albisah), زینت zínat, پیرائي pirá,í, یراق yaráq, آرایش áráyish, حلیه halyah.—(*To perform one's toilet*) پیرایه بستن píráyah bastan, آرایش نمودن áráyish nimúdan, زیور زدن zívar zadan, تحلي نمودن tahallí nimúdan, زینت کردن zínat kardan.

Toilless, *adj.* بي زحمت bí-zahmat, بي رنج bí-ranj, بي صدمه bí-sadamah, بي مشقت bí-mashaqqat.

Toilsome, *adj.* مشکل mushkil, سخت sakht, متعب mut'ab, پر زحمت pur-zahmat, مشقت دار mashaqqat-dár, با صدمه bá-sadamah.

Toilsomeness, *subs.* محنت mihnat, رنج ranj, جد و جهد jadd-va-jahd, زحمت zahmat, تعب ta'ab, دشواري dushvárí, پر زحمتي pur-zahmatí, مشقت mashaqqat, صدمه sadamah.

Token, *subs.* اشاره ishárah, نشان nishán, علامت 'alá-mat, اثر asar (*pl.* آثار ásár *and* اثور usúr), سراغ surágh, ایما ímá, شعار shi'ár (*pl.* شعر shu'ur), دلالت dalálat, آیت áyat.

Tole, *verb,* فریفتن firíftan (*rt.* فریب firíb), بدام کشیدن *or* آوردن bi-dám kashídan *or* ávardan, جلب کردن jazb kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy).

Toledo, *subs.* سیف قاطع saif-i-qáti', صارم sárim (*pl.* صوارم savárim), شمشیر خوب shimshír-i-khub, شمشیر کار اسد shimshír-i-kár-asad.

Tolerable, *adj.* تحمل پذیر tahammul-pazír, حمل پذیر haml-pazír, قابل تحمل qábil-i-tahammul, لائق قبول láïq-i-qabúl, سزاوار پذیرائي sizávár-i-pazírá,í, معتدل mu'tadil, متوسط mutavassit, میانه miyánah.

Tolerableness, *subs.* تحمل پذیري tahammul-pazírí, قابلیت تحمل qábilíyat-i-tahammul, حمل پذیري haml-pazírí, لیاقت کم liyáqat-i-kam, خوبي اندك khubí-i-andak.

Tolerably, *adv.* میانه miyánah, متوسطانه mutavassit-ánah, بطور میانه bi-taur-i-miyánah, طوري taurí, همچنین ham-chunín, معتدل mu'tadil, في الجمله fi 'l-jumlah. —(*He is tolerably clever*) قدري زرنگي دارد qadrí za-ringí dárad, میتوان گفت زرنگ است mí-taván guft zaring ast.

Tolerance, *subs.* شکیبساري shikíb-sárí, صبر sabr, حلم hilm, اجازت ijázat, تحمل tahammul, مقاسات mu-qását, بر داشت bar-dásht, تجویز tajvíz, عدم منع 'adam-i-man', روا داري ravá-dárí, سماحت samáhat.

Tolerant, *adj.* شکیبسار shikíb-sár, صابر sábir, صبور sabúr, حلیم halím, برد بار burd-bár, حمول hamúl, صاحب بر داشت sáhib-bar-dásht, سموح samúh.

Tolerate, *verb,* (*Permit*) روا داشتن ravá dáshtan, روا دیدن ravá dídan, جائز داشتن jáïz dáshtan, اجازت دادن ijázat dádan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár). —(*Put up with*) تحمل نمودن tahammul nimúdan, بر داشت کردن bar-dásht kardan, مانع نیامدن máni, níyámadan.

Toleration, *subs.* شکیبساري shikíb-sárí, صبر sabr, حلم hilm, اجازت ijázat, تحمل tahammul, مقاسات mu-qását, بر داشت bar-dásht, تجویز tajvíz, عدم منع 'adam-i-man', روا داري ravá-dárí, سماحت samáhat.

Toll, *subs.* (*Tax*) باج báj, محصول mahsúl, خراج khiráj, عشور 'ushúr, گمرك gumruk, راهداري ráh-dárí, سري sarí, حصه آسیابان hissah-i-ásyábán.—(*Of a bell*) صدا sidá, بانگ báng, نوا navá.

Toll, *verb trans. and intrans.* تکان دادن takán dádan, زدن zadan, نواختن navákhtan, صدا دادن *or* کردن sidá dádan *or* kardan, بصدا آوردن bi-sidá ávardan, جنباندن jumbándan.

Toll-bar, *subs.* دیرك باجگیري dírak-i-báj-gírí, چوب راهداري chúb-i-ráh-dárí, ماچان máchán, مسد masadd, راهبند ráh-band.

Toll-booth, *subs.* راه دار خانه ráh-dár-khánah, باجگاه báj-gáh, محل باجگیري mahall-i-báj-gírí.—(*Prison*) محبس mahbas, زندان zindán.

Toller, *subs.* باج گیر báj-gír, سري گیر sarí-gír, عشار 'ashshár, راهدار ráh-dár.

Toll-gate, *subs.* باب العشور bábu 'l-'ushúr, در باجگیري dar-i-báj-gírí, معبر گمرك گیري ma'bar-i-gumruk-gírí, دروازه راهداري darvázah-i-ráh-dárí.

Toll-gatherer, *subs.* راهدار ráh-dár, باج گیر báj-gír, سري جمع کن sarí-jam'-kun.

Toll-house, *subs.* راهدار خانه ráh-dár-khánah, باجگیر خانه báj-gír-khánah.

Toll-man, *subs.* راهدار ráh-dár, باجگیر báj-gír.

Tomahawk, *subs.* تیشه tíshah, تبر tabar, تبرزین tabar-zín.

Tomahawk, *verb,* تیشه زدن tíshah zadan, تیشه کاري tíshah-kárí kardan, با تبر کشتن bá-tabar kush-tan, تبر کش کردن tabar-kush kardan.

Toman (*A Persian coin worth about eight shillings*), *subs.* تومان túmán.

Tomato (*Fruit of the plant Lycopersicum solanum*), *subs.* بادنجان فرنگي bádinján-i-farangí, بنه دور bunah-dúr.

Tomb, *subs.* قبر qabr, مقبره maqbarah, قبور qabúr, گور gúr-khánah, مضجع mazja', مزار mazár, تربت turbat, سر sirr.—(*For Parsis*) دخمه dakhmah.—(*Building over the grave, six or seven feet long*) سکوئي قبر sakkú,í-i-qabr.—(*The grave or pit*) گور gúr, حفره hufrah.—(*Railings round the grave*) ضریح zaríh, مقصوره maqsúrah, پنجره panjarah —(*Tomb of a holy personage*) امامزاده imám-zádah, مزار mazár, روضه rauzah, در گاه dar-gáh, تکیه takyah.

Tomb, *verb,* در قبر نهادن dar-qabr nihádan, گور کردن gúr kardan, دفن نمودن dafn nimúdan.

Tombless, *adj.* بي قبر bí-qabr, بي دفن bí-dafn.

Tom-boy, *subs.* (*Boy*) پسر ول گرد pisar-i-vil-gard, بچه هرزه bachchah-i-harzah.—(*Girl*) دختر ول گرد dukhtar-i-vil-gard, دختر هرزه dukhtar-i-harzah.

Tombstone, *subs.* لوح مزار lauh-i-mazár, سنگ قبر sang-i-qabr, سنگ لحد sang-i-lahd.

Tome, *subs.* جلد jild (*pl.* اجلاد ajlád *and* جلود julúd), دفتر daftar, کتاب kitáb.

Tom-fool, *subs.* فضول fuzúl, هرزه گرد harzah-gard.

Tom-fool, *verb,* فضولي کردن fuzúlí kardan, هرزه گشتن harzah gashtan.

To-morrow, *subs.* فردا fardá, صباح sabáh, روز بعد rúz-i-ba'd.—(*Day after to-morrow*) پس فردا pas-fardá.—(*To-morrow morning*) فردا صبح fardá-subh.—(*To-morrow night*) فردا شب fardá-shab.

Ton, *subs.* (*Fashion*) عادت 'ádat, زي zí, رسم rasm.—(*Weight*) تن tan (European).

Tone, *subs.* نوا navá, صدا sidá, بانگ báng, آهنگ áhang, سرود surúd, پرده pardah.—(*Exercise gives a tone to the body*) حرکت بدن را قوت میدهد harakat badan-rá qúvat mí-dihad.—(*He spoke in a pleasing tone*) کلامش نوائي تضرع داشت kalám-ash navá,í-i-tazarru' dásht.—(*The tone of society is bad*) طرز جمعیت بد است tarz-i-jam'íyat bad ast.—(*The picture is wanting in tone*) تصویر بي حالتي است tasvír bí-hálatí ast.

Tone, *verb,* (*Whine*) نغمه دادن naghmah dádan, با نوا بـ navá adá kardan, غلطاندن ghaltándan.—(*Tune*) کوك کردن kúk kardan, ساز نمودن sáz nimú-dan.

Toned, *adj.* نوا دار navá-dár, با نغمه bá-naghmah, کوك kúk, ساز sáz.

Toneless, *adj.* بي نوا bí-navá, بي نغمه bí-naghmah, ناساز ná-sáz, خراب kharáb.

Tongs, *subs.* انبر ambur, دستپناه dast-panáh, ماشه má-shah, ملقط milqat.

Tongue, *subs.* زبان zabán, لسان lisán.—(*Speech*) گفتار guftár, فصاحت fasáhat, لغت lughat, اصطلاح istiláh, امت ummat.—(*Native tongue*) زبان اصلي zabán-i-aslí.—(*Tongue of flame*) زبانه zabánah.—(*Language*) لسان lisán (*pl.* السنه alsinah).—(*Of a buckle*) سر sar, خارك kharák.—(*Of a boot*) زبانه zabá-nah, تسمه tasmah.—(*Of land*) راٴس räs, دماغه dimá-ghah.—(*Inflammation of the tongue*) ورم لسان varam-i-lisán.—(*Root of the tongue*) بن زبان bun-i-zabán.—(*String of the tongue*) بند زبان band-zabán.—(*Tip of the tongue*) سر زبان sar-zabán.—(*To give tongue*) عفعف کردن 'af'af kardan, وق وق کردن viq-viq kar-dan.—(*To put out one's tongue*) زبانرا بیرون آوردن zabán-rá-bírún ávardan, لهث نمودن lahs nimúdan.—(*To hold one's tongue*) سکوت نمودن sukút nimúdan, خاموش شدن khámúsh shudan, لال ماندن lál mándan.—(*Hold your tongue!*) سکوت sukút, خاموش khámúsh, هش hushsh.—(*He cannot control his tongue*) اختیار زبانش را ندارد ikhtiyár-i-zabán-ash-rá na-dárad, زبانش در حکمش نیست zabán-ash dar-hukm-ash ní'st.

Tongue, *verb,* (*Chide*) سر زنش کردن sar-zanish kar-dan, ملامت نمودن maláimat nimúdan, توبیخ کردن tau-bíkh kardan.—(*As wood*) زبانه دار ساختن zabánah dár sákhtan, دمه دار ساختن damah-dár sákhtan, نر و لاس کردن nar-u-lás kardan.

Tongued, *part. and adj.* زبان دار zabán-dár.—(*As two pieces of wood*) زبانه دار zabánah-dár, دمه دار damah-dár, نر و لاس nar-u-lás.

Tongueless, *adj.* بي زبان bí-zabán, بي زبانه bí-za-bánah, گنگ gung, خاموش khámúsh, ساکت sákit.

Tongue-tied, *adj.* مربوط اللسان marbútu 'l-lisán, منعقد اللسان mun'aqidu 'l-lisán, زبان گرفته zabán-girif-tah, زبان بسته zabán-bastah, بسته زبان bastah-zabán.

Tonic, *subs.* دوائي مقوي davá,í-i-muqavví.—*adj.* مقوي muqavví.

To-night, *subs* امشب imshab.

Tonnage, *subs.* ظرفیت zarfíyat, گنجایش gunjáyish, حمل haml, حموله hamúlah, بار bár.—(*Vessel of light tonnage*) کشتي کوچك kashtí-i-kúchik.

Tonsil, *subs.* (*Anatomical term*) لوزه lauzah (*dual* لوزتين lauzatain), دشپلك dushpalak.

Tonsile, *adj.* قطع پذير qat'-pazír, بريدني burídaní, چيدني chídaní.

Tonsorial, *adj.* متعلق بدلاك muta'alliq-bi-dallák, دلاكي dallákí, حجامي hajjámí, حلاقي halláqí.

Tonsure, *subs.* طامي tásí, حلاقت haláqat, تراش tirásh, تحليق tahlíq.

Tontine, *subs.* رقبلي ruqbá, اشتراك عمري ishtirák-i-'umrí, بهره ساليانى bahrah-i-sáliyání.

Too, *adv.* (*Much*) زائد záïd, افراط ifrát, پر pur, زياد ziyád, خيلي khailí, بسيار bisyár.—(*Also*) نيز níz, هم ham.—(*Too dear*) زياد گران ziyád-girán, پر گران pur-girán.—(*He is too kind*) التفات زياد دارد iltifát-i-ziyád dárad.

Tool, *subs.* آلت álat, ادات adát (*pl.* ادوات advát), افزار afzár, دست افراز dast-afráz (*obs.*).—(*Tools, implements*) اوضاع auzá', آلات álát, يراق yaráq, ساز sáz, اوزار auzár.—(*Penis*) آلت رجوليت álat-i-rujúlíyat, اثاث البيت asásu 'l-bait.—(*He made a tool of him*) اورا وسيله قرار داد ú-rá vasílah qarár dád.—(*He is a tool in the hands of others*) او آلتيست در دست ديگران ú álatí 'st dar-dast-i-dígarán.

Tool, *verb,* با آلت تشكيل كردن bá-álat tashkíl kardan, آلت كاري كردن álat-kárí kardan.

Toot, *verb,* پچ پچ كردن puch-puch kardan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), دميدن damídan.

Tooth, *subs.* دندان dandán.—(*Of a saw, a comb, &c.*) دندانه dandánah.—(*Back tooth*) دندان واپسين dandán-i-vápasín, ضرس zars (*pl.* اضراس azrás *or* ضروس zurús).—(*Canine tooth*) ناب náb (*pl.* انياب anyáb), دندان سگكي dandán-i-sagakí, سن كلبي sinn-i-kalbí.—(*Eye tooth*) دندان خنده dandán-i-khandah.—(*First tooth*) دندان شيري dandán-i-shírí.—(*Front tooth*) سن sinn (*pl.* اسنان asnán), ثنيت saníyat (*pl.* ثنايا sanáyá).—(*Incisor*) دندان پيشي dandán-i-píshí.—(*Molar tooth*) دندان آسيا dandán-i-ásyá, طاحنه táhinah (*pl.* طواحن taváhin).—(*Second tooth*) دندان ثاني dandán-i-sání.—(*Wisdom tooth*) دندان عقل dandán-i-'aql, دندان بلوغ dandán-i-bulúgh, دندان خرد dandán-i-khird.—(*Artificial tooth*) دندان عاريه dandán-i-'áríyah, دندان مصنوعي dandán-i-masnú'í.—(*Set of artificial teeth*) رديف دندان مصنوعي radíf-i-dandán-i-masnú'í.—(*Enamel of tooth*) مينائي دندان mináí-i-dandán.—(*Root of tooth*) اصل دندان asl-i-dandán.—(*Socket of tooth*) حفره دندان hufrah-i-dandán.—(*A tooth for a tooth*) السن بالسن as-sinnu bi 's-sinn.—(*To clean one's teeth*) مسواك كردن misvák kardan, دندان پاك كردن dandán pák kardan.

Tooth, *verb,* دندانه دار كردن dandánah-dár kardan, دندان سازي نمودن dandán-sází nimúdan, جفت كردن juft kardan, وصل نمودن vasl nimúdan.

Toothache, *subs.* درد دندان dard-i-dandán, دندان درد dandán-dard, وجع الاسنان vaj'u 'l-asnán.

Tooth-brush, *subs.* مسواك misvák, دندان پاك كن dandán-pák-kun.

Tooth-drawer, *subs.* دندان كن dandán-kan, دندان كش dandán-kash.

Tooth-drawing, *subs.* دندان كني dandán-kaní, دندان كشي dandán-kashí.

Tooth-edge, *subs.* دندان كوره dandán-kúrah, دندان كورك dandán-kúrak.

Toothless, *adj.* بي دندان bí-dandán, بي دندانه bí-dandánah.

Tooth-pick, *subs.* مهكاش mihkásh, خلال khilál.

Tooth-powder, *subs.* گردك دندان gardak-i-dandán, گرتك gartak, دندان شو dandán-shú.

Toothsome, *adj.* باب دندان bi-áb-i-dandán, لذيذ lazíz, خوش مزه khush-mazah.

Top, *subs.* سر sar, راس räs, تار tár, تارك tárak, بالا bálá, قله qullah (*pl.* قلل qulal), كله kallah, ذروت zurvat, اوج auj.—(*Of a mountain*) سر كوه sar-kúh, قله كوه qullah-i-qúh, راس الجبل räsu 'l-jabal, تيغ كوه tígh-i-kúh.—(*Lid or cover*) سر پوش sar-púsh, سر sar.—(*Plaything*) پرپرك pirpirak, مصراع misrá', پوپوك púpúk, فرفر farfar, فرفره farfarah, فرفروك farfarúk.—(*Of the head*) فرق farq.—(*Upon the top of*) بر سر bar-sar, بالا bálá, از روي az-rúy.—(*He is a top-sawyer*) سر آمد همه است sar-ámad-i-hamah ast.

Top, *verb trans.* (*Cover the top*) سر پوشيدن sar púshídan, سر درست كردن sar durust kardan.—(*Take off the top*) سر بريدن sar burídan, سر زدن sar zadan.—(*Surpass*) فائق آمدن fáïq ámadan, سر آمد شدن sar-ámad shudan, سرور گشتن sarvar gashtan.

Toparch, *subs.* بزرگ مكان buzurg-i-makán, رئيس مقام räís-i-maqám, شريف sharíf (*pl.* شرفا shurafá *and* اشراف ashráf), سيد sayyid, كد خدا kad-khudá.

Toparchy, *subs.* كد خدائي kad-khudá'í, رئاست riásat, بزرگي buzurgí.

Topaz, *subs.* (*Precious stone*) زبرجد zabarjad, ياقوت زرد yáqút-i-zard, ياقوت اصفر yáqút-i-asfar, طوباز túbáz, تليا tilyá.

Tope, *verb,* شراب خوردن sharáb khurdan, زياد آشاميدن ziyád áshámídan, بسيار نوشيدن bisyár núshídan.

Toper, *subs.* شراب خور sharáb-khur, باده پيما bádah-paimá, درد آشام durd-áshám, خمر خوار khamr-khár.

Top-gallant, *adj.* بلند buland, رفيع rafí', عالي 'álí, بالاي bálá'í.

Top-heavy, *adj.* سر سنگيني sar-sangíní, ثقيل الراس saqílu 'r-räs, سر بزرگ sar-buzurg.

Tophet, *subs.* جهنم jahannam, دوزخ dúzakh, جحيم jahím, توفت túfat (European).

Topiary, *adj.* برشي burishí, تقطيعي taqtí'í, تشكيلي tashkílí, تصويري tasvírí.

Topic, *subs.* معني ma'ní, مبحث mabhas, باب báb, مادہ máddah, موضوع كلام mauzú'-i-kalám, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), مسألہ masälah (*pl.* مسائل masáïl), قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá).—(*On the topic of*) بر سر bar-sar.

Topical, *adj.* محلي mahallí, محليه mahallíyah, موقعي mauqi'í, موضعي mauzi'í, موضوعي mauzú'í, موطني mautiní, مكاني makání, مبحثي mabhasí.

Topically, *adv.* محلاً mahallan, موضعاً mauzi'an, حيث المكان haisu 'l-makán, حيث الموقع haisu 'l-mauqi'.

Top-knot, *subs.* كلگي kallagí, گره سر girih-i-sar, سر بند sar-band, گيسو بند gísú-band, گل gul, جيقه jíqah, قميمه qumaimah.

Topless, *adj.* بي سر bí-sar, بي كله bí-kallah, لا رأس lá-räs, بي ذروت bí-zarvat, اوج ندار auj-na-dár.

Topmast, *subs.* ديرك بالائي dírak-i-bálá'í, دگل فوقي dagal-i-fauqí.

Topmost, *adj.* اعلا a'lá, ارفع arfa', بالاترين bálátarín, بلندترين bulandtarín.

Topographer, *subs.* مكان نويس makán nivís, موضع نويس mauzi'-nivís, محل نگار mahall-nigár, موقع نگار mauqi'-nigár.

Topographic, *adj.* مكاني makání, محلي mahallí, موضعي mauzi'í, موقعي mauqi'í.

Topographically, *adv.* بطرز مكان نويسي bi-tarz-i-makán-nivísí, بطريق موضع نگاري bi-taríq-i-mauzi'-nigárí, بنا بر بيان موقع biná-bar-bayán-i-mauqi'.

Topography, *subs.* بيان محل bayán-i-mahall, مكان نويسي makán-nivísí, موضع نويسي mauzi'-nivísí, محل نگاري mahall-nigárí, موقع نگاري mauqi'-nigárí.

Topping, *adj.* تفوق جو tafavvuq-jú, برتري طلب bartarí-talab, مستكبر mustakbir, مغرور maghrúr.—(*Fine*) ظريف zaríf, لطيف latíf, شريف sharíf, نفيس nafís.

Topple, *verb*, بر و افتادن bi-rú uftádan, پيش افتادن písh uftádan, انتباذ كردن intibáz kardan, جلو رفتن jilau raftan.

Topsail, *subs.* شراع بالائي shirá'-i-bálá'í, چادر بالائي chádar-i-bálá'í, باد بان فوق bád-bán-i-fauq.

Top-stone, *subs.* سنگ زبرين sang-i-zabarín, سنگ بالائي sang-i-bálá'í, قمه سنگ qummah-sang, قله سنگ qullah-sang.

Topsy-turvy, *adv.* سر نگون sar-nigún, واژ گون vázh-gún, وارونه várúnah, زير زبر zír-zabar, بر گشته bar-gashtah, مقلوب maqlúb, منكوس mankús, مشقلب mashqalab, مأفوك mäfúk, موٴتفك mütafik, تار و مار tár-u-már, همزده ham-zadah.—(*To turn topsy-turvy*) زير زبر كردن zír-zabar kardan.

Torch, *subs.* مشعل mash'al (*pl.* مشاعل mashá'il), سراج siráj (*pl.* سرج suruj), چراغ chirágh, مصباح misbáh (*pl.* مصابح masábih).

Torch-bearer, *subs.* مشعلچي mash'al-chí.

Torment, *subs.* عذاب 'azáb, عقاب 'iqáb, آزار ázár, رنج ranj, شكنجه shikanjah, درد dard, اذيت azíyat.

Torment, *verb*, عذاب نمودن 'azáb nimúdan, آزردن ázurdan, آزار كردن ázár kardan, اذيت كردن azíyat kardan, تعذيب نمودن ta'zíb nimúdan, الم رسانيدن alam rasánídan, شكنجه كردن shikanjah kardan, ايذا دادن ízá dádan, جفا كردن jafá kardan.—(*To tease*) رنجانيدن ranjánídan, تصديع دادن tasdí' dádan.

Tormented, *part.* مضطرب muztarib, معذب mu'azzab, متأذي muta'azzí, متعذب muta'azzib, عذاب كشيده 'azáb-kashídah, جفا ديده jafá-dídah.

Tormentor, *subs.* ظالم zálim, جفا كار jafá-kár, ستمگر sitam-gar, عذاب كننده 'azáb-kunandah.

Torn, *part.* (*Rent*) دريده darídah, چاك chák, پاره párah, مقطوع maqtú', بريده burídah, منصرم munsarim.—(*In pieces*) پاره پاره párah-párah, مضمحل muzmahill.—(*To be torn*) پاره شدن párah shudan, چاك خوردن chák khurdan.

Tornado, *subs.* طوفان túfán, گرد باد gird-bád.

Torpedo, *subs.* (*Electric fish*) لرز ماهي larz-máhí, رعاد ri''ád, رعاده ri''ádah.—(*Instrument of war*) رعاده ri''ádah.

Torpedo-boat, *subs.* كشتي رعاده kashtí-i-ri''ádah, سفينه نقابه safínah-i-naqqábah.

Torpedo-net, *subs.* شبكه رعاده shabakah-i-ri''ádah.

Torpent, *adj.* سست sust, بيحركت bí-harakat, بي حس bí-hiss, مسترخي mustarkhí.

Torpescence, *subs.* سستي sustí, استرخا istirkhá, بي حسي bí-hissí, بي حركتي bí-harakatí.

Torpid, *adj.* سست sust, تنبل tambal, كسل kasal, بي حس bí-hiss, بي حركت bí-harakat, ثقيل saqíl.

Torpidness, *subs.* (*Medical term*) سستي sustí, تنبلي tambalí, ثقلت saqlat, كسالت kasálat, پكري pakrí, بي حركتي bí-harakatí, بي حسي bí-hissí, رخاوت rakhávat, خواب رفتگي kháb-raftagí.

Torpor, *subs.* (*Medical term*) سستي sustí, تنبلي tambalí, ثقلت saqlat, كسالت kasálat, پكري pakrí, بي حركتي bí-harakatí, بي حسي bí-hissí, رخاوت rakhávat, خواب رفتگي kháb-raftagí.

Torporific, *adj.* سستي آر sustí-ár, رخاوت انگيز rakhávat-angíz, كسالت بخش kasálat-bakhsh, تنبل ساز tambal-sáz.

Torque, *subs.* گردن بند gardan-band, طوق tauq.

Torrefaction, *subs.* برشته سازي burushtah-sází, سرخ سازي surkh-sází, برجالدگي barjándagí.

Torrefy, *verb,* برشته ساختن burushtah sákhtan, سرخ نمودن surkh nimúdan, برجاندن barjándan, مقلي ساختن miqlá sákhtan.

Torrent, *subs.* سيل sail (*pl.* سيول suyúl), سيلان sayalán, سيلاب sailáb, جريان jarayán.—(*A torrent of abuse*) دشنام زياد dushnám-i-ziyád, فحش بسيار fuhsh-i-bisyár.—*adj.* جاري járí, سيال sayyál, روان raván.

Torrid, *adj.* گرم garm, حار hárr.—(*Torrid zone*) اقليم حار iqlím-i-hárr, منطقه حاره muntaqah-i-hárrah.

Torridness, *subs.* گرمي garmí, حرارت harárat, شوب shúb, حماوت hamávát.

Torsel, *subs.* تابيده tábídah, ممسود mamsúd, مبروم mabrúm, مفتول maftúl.

Torsion, *subs.* تاب táb, فتل fatl, پيچ pích.

Tort, *subs.* ضرر zarar, زيان ziyán, بليه balíyah (*pl.* بلايا baláyá), آسيب ásíb, آفت áfat, صدمه sadamah.

Tortile, *adj.* تابدار táb-dár, پيچيده pichídah, مفتول maftúl, مبروم mabrúm.

Tortious, *adj.* مضر muzirr, زيان دار ziyán-dár, ايذا رسان ízá-rasán, مبرم mubram, آفتمند áfat-mand, صدمه دار sadamah-dár.

Tortive, *adj.* پيچدار pích-dár, پيچان píchán, تابدار táb-dár, مبروم mabrúm, ممسود mamsúd.

Tortoise, *subs.* لاك پشت lák-pusht, كاسه پشت kásah-pusht, كشف kashaf, سنگ پشت sang-pusht (*obs.*).—(*Tortoise-shell*) پوست كاسه پشت púst-i-kásah-i-pusht, گوش ماهي gúsh-máhí.

Tortuosity, *subs.* پيچ pích, تبرم tabarrum, پيچيدگي pichídagí, افتتال iftitál, تابداري táb-dárí, اعوجاج i'vijáj.—(*Metaphorically*) نا راستي ná-rástí, كج رفتاري kaj-raftárí.

Tortuous, *adj.* كج kaj, اعوج i'vaj, معوج mu'avvaj, با پيچ و خم bá-pích-va-kham, پيچدار pích-dár.—(*Metaphorically*) نا راست ná-rást, كج رفتار kaj-raftár, غشاش ghashsháh.

Torture, *subs.* شكنجه shikanjah, عقوبت 'uqúbat عذاب 'azáb, تعذيب ta'zíb, ازيت azíyat, درد dard, الم alam (*pl.* آلام álám), رنج ranj, ايذا ízá.

Torture, *verb,* شكنجه دادن shikanjah dádan, تعذيب نمودن ta'zíb nimúdan, اذيت كردن azíyat kardan, ايذا رساندن ízá rasándan, صدمه دادن sadamah dádan.

Torturer, *subs.* عذاب كننده a'záb-kunandah, معذب mu'azzib, شكنجه كن shikanjah-kun, جلاد jallád.

Torvous, *adj.* ترش رو turush-rú, متعبس muta'abbis, سخت چهره sakht-chihrah, درشت خو durusht-khú.

Tory, *subs.* (*Parliamentary term*) محافظ muháfiz, پادشاه دوست pádisháh-dúst, آيين پرست áyín-parast, توري túrí (European).—*adj.* محافظي muháfizí, توروي túraví (European).

Toryism, *subs.* پادشاه دوستي pádisháh-dústí, آيين پرستي áyín-parastí, توريت túravíyat (European).

Toss, *subs.* انداخت andákht, انداز andáz, طرح tarah, دفع daf', رفع raf'.—(*Of the head*) تكان takán.—(*Gambling*) بازي bází.

Toss, *verb,* (*Throw*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), افكندن afkandan, قذف كردن qazf kardan, رمي نمودن ramí nimúdan.—(*Gamble*) قمار بازي كردن qimár-bází kardan, باختن bákhtan (*rt.* باز báz), شير و خط بازي كردن shír-va-khutt-bází kardan.—(*Shake*) جنبيدن jumbídan, لرزيدن larzídan, تكان خوردن takán khurdan, لكيدن lukídan.—(*As a ship*) در تلاطم افتادن dar-talátum uftádan.—(*As waves*) متلاطم شدن mutalátim shudan.—(*To toss to and fro—bandy*) بهم زدن ba-ham zadan, پراندن parándan.

Tossing, *subs.* (*Of waves*) تلاطم talátum, اضطراب iztiráb, اصطكاك istikák.

Toss-pot, *subs.* پيمانه كش paimánah-kash. پياله نوش piyálah-núsh, قرابه نوش qarábah-núsh, شراب خوار sharáb-khár.

Total, *subs.* مجموع majmú', جمع jam', جمله jumlah, جمع كار jam'-i-kár.—*adj.* كامل kámil, تام támm, تمام tamám, كلي kullí.

Totality, *subs.* كليه kullíyah, جمع jam', مجموعت majmú'at, قاطبه qátibah, همگي hamagí, جملگي jumlagí.

Totally, *adv.* سراسر sar-á-sar, تماماً tamáman, بالكل bi 'l-kull, بالكليت bi 'l-kullíyat, بالمره bi 'l-marrah, كلاً و قاطبةً kullan-va-qátibatan.

Totidem verbis, *adverbial expression,* به اين قدر بعين آن الفاظ bi-ín-qadr-i-kalamát, كلمات bi-'ain-i-án-alfáz.

Totter, *verb,* تزلزل كردن tazalzul kardan, طپيدن tapídan, يله شدن yalah shudan, لرزيدن larzídan, مرتعش شدن murta'ish shudan, مرتجف گشتن murtajif gashtan, بي قرار بودن bí-qarár búdan, درشرف سقوط بودن dar-sharaf-i-suqút búdan.

Tottery, *adj.* بي قرار bí-qarár, لرزان larzán, نا ثابت ná-sábit, متزلزل mutazalzil.

Touch, *subs.* دست زني dast-zaní, مس mass, لمس lams.—(*Of an instrument*) پرده pardah.—(*It was a touch and go*) گاو بدم رسيده است gáv bi-dum rasídah ast (*lit.* The cow has reached its tail).

Touch, *verb,* مس كردن mass kardan, لمس كردن lams kardan, دست بردن *or* ماليدن *or* زدن *or* رسانيدن dast burdan *or* málídan *or* zadan *or* rasánídan.—*intrans.* جفت شدن juft shudan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand).—(*He touched lightly upon this*)

قدري اشاره در اين باب كرد qadrí ishárah dar-ín báb kard.—(*The argument touches upon this*) بحثي در اين ميرود bahsí dar-ín mí-ravad.—(*It touched him to the quick*) زياد در وي اثر كرد ziyád dar-vai asar kard.

Touch-hole, *subs.* برمه burmah, گداره gudárah, متته mattah.

Touchible, *adj.* مس پذير mass-pazír, لمس ياب lams-yáb, دست خوردني dast-khurdaní.

Touchiness, *subs.* زود رنجي zúd-ranjí, زود غضبي zúd-ghazabí, تند مزاجي tund-mizájí, ستيزه كاري sitízah-kárí, پفيوزي pufyúzí.

Touching, *adj.* مماس mumáss, ملامس mulámis, متصل muttasil.—(*Affecting*) موثر müassir, با تاثير bá-täsír, كار گر kár-gar.—*adv.* در باب dar-báb, در باره dar-bárah, نسبت به nisbat-bi, از az, در حق dar-haqq, در خصوص dar-khusús.

Touchingly, *adv.* موثرانه müassiránah, بطور تاثير بخشي bi-taur-i-täsír-bakhshí, تاكيد كنان täkíd-kunán, كار گرانه kár-garánah.

Touchstone, *subs.* سنگ امتحان sang-i-imtihán, محك mihakk, عيار ‘iyár, معيار mi‘yár.

Touchwood (*Boletus igniarius*), *subs.* پيفه pífah, پرز purz, قو qú.

Touchy, *adj.* محرور المزاج mahrúru 'l-mizáj, تيز مزاج tíz-mizáj, آتش مزاج átish-mizáj, زود رنج zúd-ranj, زود غضب zúd-ghazab, پفيوز pufyúz.

Tough, *adj.* سخت sakht, قديد qadíd, نا منكسر ná-munkasir, سفت sift, نا شكن ná-shikan.

Toughen, *verb trans.* سخت ساختن sakht sákhtan, سفت گردانيدن sift gardánídan, نا شكن ساختن ná-shikan sákhtan, تسمه نمودن tasmah nimúdan.—*intrans.* سخت گشتن sakht gashtan, سفت شدن sift shudan, نا شكن شدن ná-shikan shudan, تسمه گشتن tasmah gashtan.

Toughly, *adv.* بطور سفت bi-taur-i-sift, بطرز سخت bi-tarz-i-sakht, بطور نا شكني bi-taur-i-ná-shikaní, بطرز تسمگي bi-tarz-i-tasmagí.

Toughness, *subs.* سختي sakhtí, سفتي siftí, نا شكني ná-shikaní, نا منكسري ná-munkasirí, تسمگي tas-magí.

Toupet, *subs.* طره turrah (*pl.* اطرار atrár), گيس gís, موئي عملي mú,í-i-‘amalí.

Tour, *subs.* سفر safar, سير sair, مسير masír, كوچ kúch, مسافرت musáfarat, سياحت siyáhat, گردش gardish, دوره daurah, طوف tauf.—(*On tour*) بر سفر bar-safar, بر راه bar-ráh.—(*Forte*) رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), طريقه taríqah, پيشه píshah, طور taur (*pl.* اطوار atvár), طرز tarz, ديدن dídan.

Tourist, *subs.* دوره زن daurah-zan, طواف tavváf, سياح sayyáh, سيار sayyár, مسافر musáfir, سالك sálik, راه رو ráh-rau, طارق táriq.

Tournament, *subs.* اسب سواري asb-suvárí, ميدان جريد بازي maidán-dárí, jaríd-bází.

Tourniquet, *subs.* (*Surgical instrument*) هريان بند sharyán-band, رگ بند rag-band.

Touse, *verb,* (*Haul*) كشيدن kashídan, سهب نمودن sahb nimúdan, كشكشان بردن kashkashán burdan.—(*Tear*) دريدن darídan, پاره كردن párah kardan, قطع نمودن qat‘ nimúdan, بريدن burídan.

Tousle, *verb,* درهم برهم كردن dar-ham-bar-ham kar-dan, منقلب ساختن munqalib sákhtan, افكندن afkan-dan, شورانيدن shúránídan, مرتبك ساختن murtabak sákhtan, مشوش نمودن mushavvash nimúdan.

Tout, *subs.* مشتري جو mushtarí-jú, دلال dallál, كاروانسراچي káravánsará-chí.

Tout, *verb,* دلال نمودن dallál nimúdan, كاروانسراچي گري káravánsará-chí-garí kardan.

Touter, *subs.* مشتري جو mushtarí-jú, دلال dallál, كاروانسراچي káravánsará-chí.

Tow, *subs.* قنب qanabb, كنف kanaf, اصطبه ustub-bah, فتيله fatílah, رشته rishtah, بند band, ريسمان rísmán, ربط rabt.

Tow, *verb,* كشيدن kashídan, بهم راه بردن bi-ham-ráh burdan, سهب نمودن sahb nimúdan, سوق كردن sauq kardan, مرتبط ساختن murtabit sákhtan.

Towage, *subs.* (*Action*) سهب sahb, سوق sauq, كشش kashish, كشيد kashíd.—(*Price*) اجرت كشيد ujrat-i-kashíd, اجرت كشش ujrat-i-kashish, ثمن ربط saman-i-rabt.

Toward, *adj.* آماده ámádah, مستعد musta‘idd, حاضر házir, پذيرا pazírá.

Towardliness, *subs.* آمادگي ámádagí, استعداد isti‘dád, حاضري házirí, منقادي munqádí, تسليم taslím.

Towardly, *adv.* حاضر házir, آماده كار ámádah-i-kár, مهيا muhayyá, منقاد munqád, رام rám, فرمان بر farmán-bar.

Towardness, *subs.* انقياد inqiyád, استسلام istislám, آمادگي ámádagí, پذيرائي pazírá,í.

Towards, *prep.* بسوي bi-suví, بجانب bi-jánib, بطرف bi-taraf, به bi, الي ilá, بالنسبه bi 'n-nisbah, در حق dar-haqq.—(*Towards evening*) طرف عصر taraf-i-‘asr, نزديك بعصر nazdík-bi-‘asr.—(*Towards one another*) در حق همديگر dar-haqq-i-ham-dígar.

Tow-boat, *subs.* كشتي مربوط kashtí-i-marbút, زورق مسوق zauraq-i-masúq, مركب مسحوب markab-i-mas,húb.

Towel, *subs.* دستمال dast-mál, پيشگير písh-gír, حولي húlí, حوله húlah, رو مال rú-mál, پشتمال pusht-mál, منشف minshaf (*pl.* مناشف manáshif), منشفه man-

shafah, مسحه mamsahah.—(*Large bath towel*) قطيفه qatífah, قديفه qadífah, خشك khushk.

Towelling, *subs.* پارچه پيشگير párchah-i-písh-gír, پارچه منشفه párchah-i-manshafah.

Tower, *subs.* برج burj, سنگر sangur, دز daz, باره bárah, حصن hisn (*pl.* حصون husún), قلعه qal'ah.—(*He is a tower of strength*) برج قوتيست burj-i-qúvatí 'st.

Tower, *verb,* بر آمدن bar-ámadan, بالا رفتن bálá raftan, ارتقا نمودن irtiqá nimúdan, صعود كردن sa'úd kardan, مرتفع شدن murtafi' shudan.

Towering, *adj.* رفيع rafí', عالي 'álí, بلند buland, شامخ shámikh, با سق bá-saq.

Towery, *adj.* برج دار burj-dár, باره دار bárah-dár, مزين ببرج muzayyan-bi-burj.

Tow-line, *subs.* حبل سوق habl-i-sauq, ريسمان سحب rísmán-i-sahb, رباطه rabbátah, بند مركب كشي band-i-markab-kashí, ريسمان جهاز كشي rísmán-i-jaház-kashí.

Town, *subs.* شهر shahr, مدينه madínah, بلده baldah (*pl.* بلاد bilád), بلد balad (*pl.* بلدان buldán), قصبه qasabah.

Town-clerk, *subs.* دفتردار شهر daftar-dár-i-shahr, منشي بلد munshí-i-balad, محتسب muhtasib, وقائع نويس viqáï'-nivís, وقائع نگار viqáï'-nigár.

Town-crier, *subs.* جارچي بلد jár-chí-i-balad, جارچي شهر jár-chí-i-shahr, منادي مدينه munádí-i-madínah.

Town house, *subs.* خانه شهري khánah-i-shahrí, بيت البلد baitu 'l-balad.

Townlet, *subs.* شهرچه shahrchah, شهر كوچك shahr-i-kúchik, قريه qaryah (*pl.* قري qurá), قصبه qasabah.

Township, *subs.* محل شهر mahall-i-shahr, موضع بلد mauzi'-i-balad, ارض مدينه arz-i-madínah.

Townsman, *subs.* شهري shahrí, هم شهري ham-shahrí, باشنده بلد báshandah-i-balad, اهل ولايت ahl-i-viláyat, هم وطن ham-vatan.

Town-talk, *subs.* گفتگوئي بلد guftugú,í-i-balad, مذاكره مكان muzákarah-i-makán, موضوع كلام mauzú'-i-kalám.

Tow-path, *subs.* راه كشتي كشي ráh-i-kashtí-kashí, ممر اسب mamarr-i-asb, طريق زورق كشي taríq-i-zauraq-kashí.

Toxical, *adj.* زهر دار zahr-dár, زهر آلود zahr-álúd, مسموم masmúm, مسم musimm, پر سم pur-samm.

Toxicological, *adj.* متعلق بعلم مسومات muta'alliq-bi-'ilm-i-sumúmát, متعلق بعلم زهر شناسي muta'alliq-bi-'ilm-i-zahr-shinásí.

Toxicology, *subs.* (*Medical term*) علم مسومات 'ilm-i-sumúmát, بيان زهرها bayán-i-zahrhá, علم زهر شناسي 'ilm-i-zahr-shinásí.

Toxophilite, *subs.* تير انداز tír-andáz, تير زن tír-zan, تير كش tír-kash, كمانكش kamán-kash, كماندار kamán-dár, قواس qavvás.

Toy, *subs.* لعبت la'bat, لعب la'b (*pl.* لعبات la'bát), بازيچه bázíchah, اسباب بازي asbáb-i-bází, تلهيه talahhíyah.

Toy, *verb,* نوازش كردن navázish kardan, عشقبازي نمودن 'ishq-bází nimúdan, نرد محبت باختن nard-i-mahabbat bákhtan, ملاعبت كردن mulá'abat kardan. بازي كردن bází kardan, لهو نمودن lahv nimúdan.

Toyer, *subs.* لعاب la''áb, ملاعب mulá'ib, بازي كار bází-kar, عشقباز 'ishq-báz.

Toyful, *adj.* پر لعب pur-la'b, پر بازي pur-bází, لهو انگيز lahv-angíz.

Toyish, *adj.* لهو پرست lahv-parast, بازي گوش bází-gúsh, لعب دوست la'b-dúst.

Toyishly, *adv.* بازي گوشانه bází-gúshánah, بطور بازي دوستي bi-taur-i-bází-dústí, لهو پرستانه lahv-parastánah.

Toyishness, *subs.* بازي دوستي bází-dústí, لهو پرستي lahv-parastí, بازيگوشي bází-gúshí, بي پروائي bí-parvá,í.

Toy-shop, *subs.* دكان لعبت فروشي dukkán-i-la'bat-furúshí, دكان بازيچه فروش dukkán-i-bázíchah-furúsh.

Trace, *subs.* سراغ surágh, اثر asar (*pl.* آثار ásár), تاثير tásír, نشان nishán, علامت 'alámat, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), پي pay, سمت samt, جا پا já-i-pá.—(*Harness*) يراق yaráq, ساز sáz, سينه بند sínah-band, اسب بند asb-band.—(*All traces of it were lost*) مفقود الاثر شد mafqúdu 'l-asar shud.—(*To discover the trace*) پي بردن pay-burdan.

Trace, *verb,* (*On paper*) گرته زدن gartah zadan, گرده زدن gardal[illegible] رسم نمودن rasm nimúdan. اتسام [illegible]دن [illegible]idan, كشيدن kashídan.—(*Follow u*[illegible]y-raví nimúdan, عقب رفتن 'aqib dumbál raftan. توسم كردن tavas[illegible] پي بر داشتن pay bar-dáshtan.

Traceable, *adj.* جسته شدني justah-shudaní, تعاقب كردني ta'áqub-kardaní, رسم بردار rasam-bardár, گرده گير gardah-gír, تفتيش پذير taftísh-pazír, توسم ياب tavassum-yáb, ارتسام پذير irtisám-pazír.

Tracer, *subs.* گرده زننده gardah-zanandah.—(*Tracker*) پي بر دار pai-bar-dár, مفتش mufattish, متوسم mutavassim, تعاقب كن ta'áqub-kun, عقب رو 'aqib-rau, رسام rassám, نشان كننده nishán-kunandah.

Tracery, *subs.* (*Pattern-work*) نقش naqsh, رسم rasm, نگارش nigárish, بته كاري butah-kárí, خط بندي khattbandí.

Trachea (*Wind-pipe*), *subs.* ناي گلو náy-i-gulú,

حنجره hanjarah (*pl.* حناجر hanájir), لوله نفس lúlah-i-nafas.

Tracheal, *adj.* گلوي gulúí, حنجري hanjarí, متعلق بناي گلو muta'alliq-bi-náy-i-gulú, منسوب بلوله نفس mansúb-bi-lúlah-i-nafas.

Tracheotomy, *subs.* (*Surgical term*) تشريح ناي گلو tashríh-i-náy-i-gulú, جراحي حنجره jarráhí-i-hanjarah.

Trachitis, *subs.* (*Medical term*) التهاب حنجره iltiháb-i-hanjarah, گلو درد gulú-dard.

Trachoma, *subs.* (*Medical term*) گوشت زائده جفن gusht-i-záïdah-i-jafn, کلفتي پلك kuluftí-i-pilk.

Track, *subs.* (*Foot-marks*) سراغ surágh, نشان nishán, اثر asar (*pl.* آثار ásár), قدم qadam.—(*Path*) راه ráh, جاده jáddah, سبيل sabíl, مسلك maslak, طريق taríq. —(*Path through deep snow*) چقر chiqqir, رش rash *or* rush.—(*On water*) کف kaf.—(*To leave a track, as a ship*) کف کردن kaf kardan.

Track, *verb,* پي زدن pay zadan, سراغ کردن surágh kardan, بر اثر رفتن bar-asar raftan, تفتيش نمودن taftísh nimúdan.—(*Tow*) گذرانيدن guzránídan, عبور دادن 'ubúr dádan.

Trackage, *subs.* امرار imrár, عبور دهي 'ubúr-dihí, سوق sauq, جر jarr, کشش kashish.

Tracker, *subs.* پي زن pay-zan, پي رونده pay-ravandah, معاقب mu'áqib, اثر بردار asar-bardár, سراغ گير surágh-gír, مفتش mufattish.

Trackless, *adj.* بي نشان bí-nishán, بي اثر bí-asar, نا کوفته ná-kúftah, بي جا پا bí-já-i-pá, بي راه bí-ráh.

Tract, *subs.* (*Of land*) ناحيه náhiyah (*pl.* نواحي naváhí), ساحت sáhat, قطعه qit'ah, بقعه buq'ah (*pl.* بقاع biqá').—(*Small book*) رساله risálah, کتابچه kitábchah, ورقه varaqah, مقاله مکتوبه maqálah-i-maktúbah.

Tractability, *subs.* رامي rám[illegible] dast-ámúzí, نرمي narmí, فرمان برداري [illegible] تابع tábi'-shaví, تعليم پذيري ta'l[illegible] تربيت tarbiyat-yábí.

Tractable, *adj.* رام rám, مطيع mutí', دست آموز dast-ámúz, نرم narm, منقاد munqád, فرمان بردار farmán-bardár, تابع شو tábi'-shau, تعليم پذير ta'lím-pazír, تربيت ياب tarbiyat-yáb.

Tractably, *adv.* منقادانه munqádánah, مطيعانه mutí-'ánah, با کمال تسليم bá-kamál-i-taslím, بدون مماشات bidún-i-muháshát, ملائمانه muláïmánah.

Tractate, *subs.* رساله risálah, کتابچه kitábchah, نامه námah, مقاله maqálah.

Tractation, *subs.* بحث bahs, نزاع nizá', بيان bayán, توضيح tauzíh.

Tractile, *adj.* مد پذير madd-pazír, امتداد ياب imtidád-yáb, جذب پذير jazb-pazír, نرم narm, ارشاد ياب irshád-yáb.

Tractility, *subs.* مد پذيري madd-pazírí, امتداد يابي imtidád-yábí, جذب پذيري jazb-pazírí, نرمي narmí, حنوفت hunúfat.

Traction, *subs.* جذب jazb, جلب jalb, کشش kashish, انجذاب injizáb.

Traction-engine, *subs.* آلت جذب álat-i-jazb, آلت جر álat-i-jarr, آلت کشش álat-i-kashish.

Tractitious, *adj.* بحث نما bahs-nimá, مذاکره کن mu-zákarah-kun, توضيحي tauzíhí, بياني bayání.

Tractive, *adj.* جاذب jázib, جالب jálib, کشنده kashandah.

Tractor, *subs.* کشنده kashandah, جذب کننده jazb-kunandah, جلب نماينده jalb-nimáyandah, مطيع سازنده mutí'-sázandah.

Trade, *subs.* (*Traffic*) سوداگري saudá-garí, بازار گاني bázárgání, تجارت tijárat, متجر matjar, معامله mu'ámalah, داد و ستد dád-u-sitad, اشترا ishtirá, بيع و شرا bai'-u-shirá. — (*Employment or profession*) پيشه píshah, کار kár, کسب kasb, حرفت hirfat, فن fann, صنعت san'at, صناعت siná'at (*pl.* صنائع sanáï'), دستکاري dast-kárí.—(*Secretary to the Board of Trade*) وزير تجارت vazír-i-tijárat.—(*Trade is bad*) بازار کامد است bázár kásid ast.—(*Every trade has its tricks*) نانرا از نانوا بايد خريد nán-rá az-nán-vá báyad kharíd (*lit.* Bread should be bought of a baker).—(*Their trade was spoilt*) عمل آنها کساد شد 'amal-i-ánhá kasád shud.

Trade, *verb,* تجارت کردن tijárat kardan, مشغول تجارت شدن mashghúl-i-tijárat shudan, معامله کردن mu-'ámalah kardan, بازار گاني نمودن bázárgání nimúdan.

Trader, *subs.* بازارگان bázárgán, تاجر tájir (*pl.* تجار tujjár), سوداگر saudá-gar, خواجه khájah, معامله گر mu'ámalah-gar, مرکب تجارتي markab-i-tijáratí.

Trade-sale, *subs.* مزاد mazád, فروشگاه furúsh-gáh, محل کتابفروشي mahall-i-kitáb-furúshí, بازار کتاب فروشان bázár-i-kitáb-furúshán.

Tradesman, *subs.* پيشه ور píshah-var, بازار گار bázár-gáh, سودا گر saudá-gar, تاجر tájir, معامله گر mu'ámalah-gar, کاسب kásib.

Trade-wind, *subs.* باد تجارت bád-i-tijárat, باد مراد bád-i-murád, باد دائمي bád-i-dáïmí.

Tradition, *subs.* روايت riváyat, اثر asar, خبر khabar, (*pl.* اخبار akhbár).—(*Traditions of the Prophet Muhammad*) حديث hadís (*pl.* احاديث ahádís).

[These sacred traditions are classed in four orders, as follow: (1) حديث صحيح hadís-i-sahíh (*perfect or indubitable tradition*), ascribed to one of the fourteen معصوم ma'súm (*sinless or holy per-*

sonages), namely, Muhammad himself, Fátimah his daughter, and the twelve Imáms, who are 'Alí, the cousin of Muhammad and husband of Fátimah, their two sons, Hasan and Husain, and other descendants to the ninth generation. This tradition could only have been handed down to posterity by one who is عادل 'ádil (*a true and just Musulmán*), whether Shí'ah or Sunní; (2) حدیث حسن hadís-i-hasan (*excellent tradition*), the same as above, the narrator being a Shí'ah; (3) حدیث موثق hadís-i-muvassiq (*credible tradition*), the same as the foregoing, the narrator being any person worthy of belief, whether a Musulmán or otherwise; (4) حدیث ضعیف hadís-i-za'íf (*weak or dubious tradition*), any sort of tradition resting on no very sure authority.]

Traditional, *adj.* نقلي naqlí, حديثي hadísí, روايتي riváyatí.

Traditionally, *adv.* نقلاً naqlan, حديثاً hadísán, ابا عن جد aban-'an-jadd, بطور روايت bi-taur-i-riváyat, بتواتر bi-tavátur.

Traditioner, *subs.* محدث muhaddis, حديث پرست hadís-parast, روايت دوست riváyat-dúst.

Traditive, *adj.* نقلي naqlí, حديثي hadísí, تواتري tavátarí, پشت در پشتي pusht-dar-pushtí.

Traduce, *verb,* بد گفتن bad guftan, افترا كردن iftirá kardan, بهتان بستن buhtán bastan, لمز نمودن lamz nimúdan, تهمت زدن tuhmat zadan, بد نام كردن bad-nám kardan, رمي كردن ramí kardan.

Traducer, *subs.* بهتان انداز buhtán-andáz, بد زبان bad-zabán, نمام nammám, لماز lammáz, تهمت زن tuhmat-zan, رمي كن ramí-kun, بد گو bad-gú.

Traduction, *subs.* تهمت tuhmat, افترا iftirá, بهتان buhtán, غيبت ghíbat, سعايت si'áyat, لمز lamz, رمي ramí.

Traductive, *adj.* استنتاجي istintájí, استنباطي istimbátí, محتمل muhtamal, قياس پذير qiyás-pazír.

Traffic, *subs.* عبور و مرور 'ubúr-va-marúr, آمد شد ámad-shud. — (*Trade*) بضاعت bizá'at (*pl.* بضائع bazáï'), سودا گري saudá-garí, تجارت tijárat, متجر matjar, معامله mu'ámalah, داد و ستد dád-u-sitad, اشترا ishtirá, بازار گاني bázárgání, بيع و شرا bai'-u-shirá.

Traffic, *verb trans.* مبادله نمودن mubádalah nimúdan, معاوضه كردن mu'ávazah kardan.—*intrans.* تجارت كردن tijárat kardan, مشغول تجارت شدن mashghúl-i-tijárat shudan, بازار گاني كردن bázárgání kardan, معامله نمودن mu'ámalah nimúdan, داد و ستد كردن dád-u-sitad kardan.

Trafficker, *subs.* تاجر tájir, سودا گر saudá-gar, معامله گر mu'ámalah-gar.

Tragacanth (*The plant Astralagus verus*), *subs.* گون gavan, گينه gínah, قتاد qatád. — (*Gum*) كتيرا katírá, گون شيره gavan-shírah, كثيرا kasírá, صمغ القتاد samghu 'l-qassád, صمغ القتاد samghu 'l-qatád.

Tragedian, *subs.* مرثيه ساز marsiyah-sáz, مرثيه خوان marsiyah khán, شبيه ساز shabíh-sáz, تعزيه خوان ta'ziyah-khán.

Tragedy, *subs.* مرثيه marsiyah (*pl.* مراثي marásí), تعزيه ta'ziyah.—(*To perform a tragedy*) تعزيه در آوردن ta'ziyah dar-ávardan, شبيه ساختن shabíh sákhtan. —(*Calamity*) مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), بليه balíyah (*pl.* بلايا baláyá), كرب karb (*pl.* كروب kurúb), داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí), آفت áfat.

Tragic, *adj.* دلتنگ dil-tang, دلفكار dil-fikár, دلگير dil-gír, غمگين ghamm-gín, مغموم maghmúm, ماتم مات mátam-angíz, كرب آميز karb-ámíz, پر آفت pur-áfat, پر مصيبت pur-musíbat, حزن آور huzn-ávar.

Tragically, *adv.* پر آفتانه pur-áfatánah, بطور ماتم انگيزي bi-taur-i-mátam-angízí, با مصيبت عظيم bá-musíbat-i-'azím, با الم شديد bá-alam-i-shadíd.

Tragicalness, *subs.* ماتم انگيزي mátam-angízí, كرب آميزي karb-ámízí, پر مصيبتي pur-musíbatí, حزن آوري huzn-ávarí.

Tragi-comedy, *subs.* تعزيه پر غم ta'ziyah-i-pur-ghamm, تعزيه ماتم انگيز ta'ziyah-i-mátam-angíz, تصوير آلام tasvír-i-álám.

Tragi-comic, *adj.* غم آميز ghamm-ámíz, ماتم انگيز mátam-angíz.

Trail, *subs.* سراغ surágh, نشان nishán, اثر asar, قدم qadam.—(*Of a fowl*) روده rúdah, جگر بند jigar-band, امعا am'á.—(*Scent of an animal pursued*) رائحه ráïhah, شمه shammah, بوئي bú'í, اثر عبور asar-i-'ubúr.

Trail, *verb trans.* (*Draw*) كشيدن kashídan, سحب نمودن sahb nimúdan, فرو نهادن furú nihádan.—(*Track*) عقب كردن 'aqib kardan, پي بر داشتن pay bar-dáshtan, بر اثر رفتن bar-asar raftan.—*intrans.* كشيده شدن kashídah shudan, امتداد يافتن imtidád yáftan, دراز شدن diráz shudan.

Train, *subs.* (*Long skirt*) دامن dáman, ذيل zail (*pl.* اذيال azyál), عقبه 'aqabah, دنباله dumbálah, دم dum, دنب dumb.—(*Of events*) قطار qitár, زنجيره zanjírah, نظام nizám.—(*Retinue*) تابعين táb'ín, خدم و حشم khadam-va-hashm.—(*Of people*) كثرت kasrat, انبوه ambúh, جمعيت jam'íyat.—(*Of artillery*) عربانات متواليه 'arabánát-i-mutaválíyah, عراده‌هائي پي در پي 'arrádah-há'í-i-pay-dar-pay.—(*Of gunpowder, &c.*) سلسله silsilah.—(*Railway*) راه آهن ráh-i-áhan, گاري راه آهن

gárí-i-ráh-i-áhan, کالسکه káliskah.—(*Passenger train*) کالسکه مسافرین káliskah-i-musáfirín.

Train, *verb*, (*Allure*) کشیدن kashídan, ترغیب کردن targhíb kardan, سحب کردن sahb kardan, سوق نمودن sauq nimúdan.—(*Teach*) آموختن ámúkhtan (*rt.* آموز ámúz), آموخته کردن ámúkhtah kardan, پروردن parvardan, تعلیم دادن ta'lím dádan, مشق دادن mashq dádan, تربیت دادن tarbiyat dádan, بالا آوردن bálá ávardan, عادت دادن 'ádat dádan, موغان گرفتن saughán giriftan, ریاضت دادن riyázat dádan.

Train-band, *subs.* (*Military term*) فوج عسکري fauj-i-'askarí, جوق júq, دسته dastah, خیل نظام khail-i-nizám.

Trainer, *subs.* مربي murabbí, معلم mu'allim, مؤدب müaddib, سوغان گیر saughán-gír, رائض ráïz (*pl.* رواض ravváz).

Training, *subs.* (*Of men*) تربیت tarbiyat, تعلیم ta'lím, تأدیب tädíb, پرورش parvarish.—(*Of soldiers*) مشق mashq, تعلیم ta'lím.—(*Of animals*) سوغان گیري saughán-gírí, رائضي ráïzí, تعلیم ta'lím.—(*A horse in hard training*) سوغان saughán.

Train-oil, *subs.* روغن ماهي raughan-i-máhí, دهن سمك duhn-i-samak, روغن نهنگ raughan-i-nahang.

Traipse, *verb*, ول گشتن vil-gashtan, شلخته زدن shilikhtah zadan.

Trait, *subs.* رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), خصلت khaslat (*pl.* خصال khisál), سیما símá, آیت áyat, سمت samt, صفت sifat, نشان nishán.—(*Line*) خط khatt (*pl.* خطوط khutút).

Traitor, *subs.* خائن kháïn, خوان khavván, خیانتگر khiyánat-gar, غدار ghaddár, عهد شکن 'ahd-shikan, بي حقوق bí-huqúq, نمك نا شناس namak-ná-shinás, ختار khattár.

Traitorous, *adj.* بیوفا bí-vafá, بي ایمان bí-ímán, حیله ور hílah-var, خائن kháïn, غدار ghaddár, سست پیمان sust-paimán, بي وثوق bí-vusúq, بي اعتبار bí-i'tibár.

Traitorously, *adv.* بطور خیانت bi-taur-i-khiyánat, از روي غدر az-rúy-i-ghadr, عهد شکنانه 'ahd-shikanánah, ختارانه khattáránah.

Traitorousness, *subs.* خیانت khiyánat, غدر ghadr, دغا daghá, بیوفائي bí-vafá'í, عهد شکني 'ahd-shikaní, سست پیماني sust-paimání, بي وثوقي bí-vusúqí, نا معتبري mu'tabarí.

Traitress, *subs.* خائنه kháïnah, خوانه khavvánah, غادره ghádirah, غداره ghaddárah, ختاره khattárah.

Traject, *subs.* معبر ma'bar, گدار gudár, گذر گاه guzargáh.

Traject, *verb*, افکندن afkandan, قذف نمودن qazf nimúdan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), رمي نمودن ramí nimúdan, القا کردن ilqá kardan.

Trajection, *subs.* انداخت andákht, قذف qazf, القا ilqá, طرح tarah.—(*Transportation*) نفي nafy, تبعید tab'íd.—(*Emission*) دفق dafq, اجرا ijrá, امنا imná, انزال inzál.

Trajectory, *subs.* کمانه kamánah, قوسك qausak, نیم دائره ním-dáïrah.

Tralation, *subs.* لحن lahan, تغییر کلام taghyír-i-kalám, تجدید تلفظ tajdíd-i-talaffuz, نکته گوئي nuktah-gú'í.

Tralatitious, *adj.* کنایه دار kináyah-dár, تشبیهي tashbíhí, مجازي mujází, با نکته bá-nuktah.

Tralucent, *adj.* شفاف shaffáf, روشن raushan, واضح vázih, صاف sáf.

Trammel, *subs.* دام dám, شبکه shabakah, تور túr, مصیده musídah (*pl.* مصائد masáïd), قلاب qalláb, چنگك changak.—(*For horses*) بخار bukhár, پا بند pá-band, قید qaid.—(*The trammels of fate*) مصائد آیام masáïd-i-áyám, مصاعب دهر masá'ib-i-dahr.

Trammel, *verb*, مرتبك ساختن murtabik sákhtan, در اشکال انداختن dar-ishkál andákhtan, گیر آوردن gír ávardan, دشوار نمودن dushvár nimúdan, منقلب ساختن munqalib sákhtan.—(*Ensnare*) بدام آوردن bidám ávardan, گرفتار کردن giriftár kardan.

Tramontane, *adj.* پشت کوهي pusht-i-kúhí, پس کوهي pas-i-kúhí.—(*Foreign*) غریب gharíb, بیگانه bígánah, اجنبي ajnabí, بربري barbarí, وحشي vahshí.

Tramp, *subs.* (*Person*) پیسپار pay-sipár, آواره ávárah, در بدر dar-bi-dar, ضال záll, گمراه gum-ráh, تایه táyah, حیران hairán.—(*Sound of footsteps*) صدائي پا sidá'í-i-pá, رکز rikz.

Tramp, *verb trans.* قدم زدن qadam zadan.—*intrans.* آواره ávárah gashtan, تایه شدن táyah shudan, حیران hairán gardídan.

Tramper, *subs.* پیسپار pay-sipár, آواره ávárah, در بدر dar-bi-dar, ضال záll, گمراه gum-ráh, تایه táyah, حیران hairán.

Trample, *verb*, پایمال کردن páy-mál kardan, پا مال کردن pá-mál kardan, لگد زدن lagad zadan, قدم کوب کردن qadam-kúb kardan, با پا کوفتن bá-pá kúftan, حقیر شمردن haqír shimurdan.

Trampler, *subs.* پایمال کننده páy-mál-kunandah, لگد کوب سازنده lagad-kúb-sázandah, دائس dáïs.

Tramway, *subs.* تراموای tarámváí (European).—(*Tramway-car*) عربه تراموای 'arabah-i-tarámváí (European).

Trance, *subs.* بي خودي bí-khudí, غش ghash, بي هوشي bí-húshí, وجد vajd.

Tranquil, *adj.* آسوده ásúdah, حال آسوده ásúdah-hál, مطمئن mutmäinn, خاطر جمع khátir-jam', فارغبال fárigh-bál, ایمن íman.—(*To be tranquil*) آسودن ású-

dan, آرام بودن árám búdan, ایمن بودن íman búdan, اطمئنان داشتن itmïnán dáshtan.

Tranquillity, *subs.* آسایش ásáyish, راحت ráhat, آرام árám, آرامش árámish, آرامي árámí, اطمئنان itmïnán, رفاهیت rafáhíyat, ترفیه tarfíh, سکونت sukúnat, سکون sukún, سکینه sakínah, قرار qarár, امیني amíní, امانت imánat, امان amán, امنیت amníyat, صلاح saláh, فراغت farághat, استراحت istiráhat, آسودگي ásúdagí, تسلي tasallí.

Tranquillization, *subs.* آرام دهي árám-dihí, تأمین tämín, تسکین taskín, حصول اطمئنان husúl-i-itmïnán, ترفیه tarfih, ترویح tarvíh, تشفي tashaffí.

Tranquillize, *verb,* آسوده کردن ásúdah kardan, مطمئن نمودن mutmäinn nimúdan, آرام دادن árám dádan, آرامانیدن árámánídan, تسکین کردن taskín kardan, ساکن ساختن sákin sákhtan, تأمین کردن tämín kardan, تشفي نمودن tashaffí nimúdan.

Tranquilly, *adv.* بطور آرام bi-taur-i-árám, بطرز اطمئنان bi-tarz-i-itmïnán, سالمانه sálimánah, آمنانه ámanánah.

Tranquilness, *subs.* امنیت amníyat, آرام árám, اطمئنان itmïnán, سکون sukún, راحت ráhat, سلامت salámat.

Transact, *verb,* اجرا کردن ijrá kardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, صورت دادن súrat dádan, تمشیت نمودن tamshíyat nimúdan, بکار بردن bi-kár burdan, بجا آوردن bi-já ávardan, ادا کردن adá kardan, انصرام دادن insirám dádan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz).

Transaction, *subs.* کار kár, امر amr (*pl.* امور umúr), عمل 'amal (*pl.* اعمال a'mál), معامله mu'ámalah, سر و کار sar-va-kár, حال hál, مادہ máddah, سر گذاشت sar-guzásht, رتق و فتق ratq-u-fatq, تدبیر tadbír (*pl.* تدابیر tadábír).—(*Performance*) سر براهي sar-bi-ráhí, ادا adá, اتمام itmám, اجرا ijrá, ایفا ífá, کار kár, انصرام insirám.

Transactor, *subs.* اجرا کننده ijrá-kunandah, صورت دهنده súrat-dihandah, معمول دارنده ma'múl-dárandah, عامل 'ámil.

Transalpine, *adj.* ماوراء الالپي má-varáu 'l-alpí (European).

Transanimate, *verb,* جان بخشیدن ján bakhshídan, نقل نفس کردن naql-i-nafs kardan, احیا نمودن ihyá nimúdan, جان نو دادن ján-i-nau dádan.

Transatlantic, *adj.* واقع در آن طرف بحر اطلانتك váqi'-dar-án-taraf-i-bahr-i-atlántiq (European).

Transcend, *verb,* سبقت بردن sibqat burdan, فضیلت داشتن fazílat dáshtan, غالب شدن ghálib shudan, فائق آمدن fáïq ámadan, تعالي داشتن ta'álí dáshtan, برتر بودن bartar búdan, ارفعیت داشتن arfa'íyat dáshtan, اعلویت داشتن a'lúvíyat dáshtan.

Transcendence, *subs.* سبقت sibqat, فضیلت fazílat, تعالي ta'álí, تفوق tafavvuq, ارفعیت arfa'íyat, اعلویت u'lúvíyat.

Transcendent, *adj.* به bih, بهتر bihtar, خوبتر khúbtar, فائق fáïq, غالب ghálib, اعلي a'lá, ارفع arfa', متقدم mutaqaddim, متفضل mutafazzil.

Transcendental, *adj.* سابق sábiq, فائق fáïq, بعید التصور ba'ídu 't-tasavvur, بعید الامکان ba'ídu 'l-imkán, موهوم mauhúm, خیالي khiyálí, خارج الحسن kháriju 'l-husn, خارج الامتحان kháriju 'l-imtihán, فوق العاده fauqu 'l-'ádah, ممتنع mumtani', اعلوي a'lúví.

Transcendentalism, *subs.* اعلویه a'lúvíyah, اصول حکمت usúl-i-hikmat, عروجیت 'urújíyat, طلب ممتنعات talab-i-mumtani'át.

Transcendentalist, *subs.* معتقد حکمت اعلویه mu'taqid-i-hikmat-i-a'lúvíyah, طالب ممتنعات tálib-i-mumtani'át, عروجي 'urújí.

Transcendently, *adv.* بنهایت bi-nihávat, بغایت bighávat, بطور فوق العاده bi-taur-i-fauqu 'l-'ádah, فائقانه fáïqánah, بطور اعلویت bi-taur-i-a'lúvíyat, بر سبیل مبالغه bar-sabíl-i-mubálaghah.

Transcendentness, *subs.* فضیلت فوق العاده fazílat-i-fauqu 'l-'ádah, اشرفیت ashrafíyat, اعلویت a'lúvíyat, ارفعیت arfa'íyat, امجدیت amjadíyat.

Transcribe, *verb,* نقل کردن naql kardan, نقل بر داشتن naql bar-dáshtan, استنساخ کردن istinsákh kardan, نسخه نمودن nuskhah nimúdan, سواد کردن savád kardan.

Transcriber, *subs.* نسخه نویس nuskhah-nivís, سواد بردار savád-bardár, کاتب kátib, مستنسخ mustansikh.

Transcript, *subs.* نقل naql, نسخه nuskhah, سواد savád, مسوده musavvadah.

Transcription, *subs.* استنساخ istinsákh, نسخه نویسي nuskhah-nivísí, سواد برداري savád-bardárí, تسوید tasvíd.

Transcriptive, *adj.* نقلي naqlí, نسخگي nuskhagí, سوادي savádí, استنساخي istinsákhí, تسویدي tasvídí.

Transcriptively, *adv.* بطور نقل bi-taur-i-naql, بر سبیل نسخه bar-sabíl-i-nuskhah, بطرز سواد bi-tarz-i-savád, استنساخاً istinsákhan.

Transcursion, *subs.* تجاوز tajávuz, انحراف inhiráf, خروج از حد khurúj-az-hadd, سیر ورا sair-i-vará.

Transept, *subs.* (*Architectural term*) صلیبه salíbah, صلیبه عمارت salíbah-i-'imárat.

Transfer, *subs.* نقل naql, انتقال intiqál, تحویل tahvíl, حواله haválah, حول hival, تسلیم taslím.

Transfer, *verb,* نقل کردن naql kardan, انتقال دادن intiqál dádan, منتقل ساختن muntaqil sákhtan, تحویل کردن tahvíl kardan, سپردن sipurdan, تسلیم نمودن taslím nimúdan.—(*To transfer into a person's name*) منتقل کردن muntaqil kardan.

Transferable, *adj.* نقل پذیر naql-pazír, انتقال یاب intiqál-yáb, متحول mutahavvil, حواله شو haválah-shau.

Transferree, *subs.* منقول الیه manqúl-ilaihi, محول له muhavval-lihi, تحویل گیر tahvíl-gír.

Transferrence, *subs.* نقل naql, انتقال intiqál, تحویل tahvíl, حواله haválah, تسلیم taslím.

Transferrer, *subs.* نقل کننده naql-kunandah, تحویل دهنده tahvíl-dihandah, منتقل سازنده muntaqil-sázandah, تسلیم نماینده taslím-nimáyandah.

Transferring, *subs.* نقل naql, تحویل tahvíl, احاله ihálah, تسلیم taslím, سپرد sipurd.

Transfiguration, *subs.* تبدیل صورت tabdíl-i-súrat, تغییر شکل taghyír-i-shakl. — (*Ecclesiastical term*) تجلي tajallí.

Transfigure, *verb,* تبدیل صورت دادن tabdíl-i-súrat dádan, تغییر شکل کردن taghyír-i-shakl kardan, چهره دگر گون ساختن chihrah digar-gún sákhtan.

Transfix, *verb,* گذرانیدن guzránídan, سوراخ کردن súrákh kardan, سفتن suftan (*rt.* سنب sumb), سنبیدن sumbídan, دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz), گذر کردن guzar kardan.—(*Kill*) کشتن kushtan, بقتل رسانیدن bi-qatl rasánídan, میرانیدن míránídan.—(*To become transfixed*) خشك شدن khushk shudan.

Transform, *verb,* تبدیل کردن tabdíl kardan, تغییر دادن taghyír dádan, تبدل نمودن tabaddul nimúdan, قلب کردن qalb kardan, گردانیدن gardánídan, مبدل کردن mubaddil kardan.

Transformation, *subs.* تبدیل صورت tabdíl-i-súrat, تبدل tabaddul, تغییر شکل taghyír-i-shakl, تغیر taghayyur, تحویل tahvíl, قلب qalb, تقلیب taqlíb, دگر گونی digar-gúní.

Transformative, *adj.* مقلب muqallib, مبدل mubaddil, تغییر ده taghyír-dih, ماسخ másikh, ناسخ násikh.

Transformed, *part.* متغیر mutaghayyir, محول muhavval, مسوخ mamsúkh, متحول mutahavval, دگر گون digar-gún, مبدل mubaddal, منقلب munqalib.

Transformer, *subs.* ناسخ násikh, تبدیل کن tabdíl-kun, مسخ نما maskh-nimá, تغییر ده taghyír-dih.

Transforming, *adj.* مبدل mubaddil, مغیر mughayyir, مقلب muqallib, ماسخ másikh, ناسخ násikh.

Transfuse, *verb,* نقل کردن naql kardan, سرایت دادن siráyat dádan, تحویل دم نمودن tahvíl-i-dam nimúdan, داخل ساختن dákhil sákhtan, در ریختن dar-ríkhtan.

Transfusible, *adj.* نقل پذیر naql-pazír, اجرا یاب ijrá-yáb, داخل شدني dákhil-shudaní, در ریختني dar-ríkhtaní, سرایت کردني siráyat-kardaní, تحویل یاب tahvíl-yáb.

Transfusion, *subs.* (*Medical term*) نقل naql, ریزش rízish, صب sabb, اجرا ijrá, سرایت siráyat, تحویل دم tahvíl-i-dam.

Transgress, *verb trans.* نقض کردن naqz kardan, نا فرماني کردن ná-farmání kardan, مخالفت کردن mukhálafat kardan, معاده نمودن muháddah nimúdan, تمرد کردن tamarrud kardan.—(*Offend against*) تجاوز نمودن tajávuz nimúdan, عدول کردن 'udúl kardan, گردن کشي نمودن gardan-kashí nimúdan, بغي ورزیدن baghí varzídan, عاصي شدن 'ásí shudan.—*intrans.* از حد گذشتن az-hadd guzashtan, تجاوز نمودن tajávuz nimúdan, متجاوز بودن mutajáviz búdan.—(*Sin*) گناه کردن gunáh kardan, خطا کردن khatá kardan, تقصیر نمودن taqsír nimúdan, جرم ورزیدن jurm varzídan, فسق نمودن fisq nimúdan, تعدي کردن ta'addí kardan, ظلم نمودن zulm nimúdan.

Transgression, *subs.* (*Passing beyond*) تعدي ta'addí, تجاوز tajávuz.—(*Fault*) عیب 'aib, خطا khatá, قصور qusúr, غلط ghalat, گناه gunáh, سهو sahv, ذنب zamb, زلت zallat, نقص naqs, بغي baghí, عتو 'utúv, فجور fujúr, شقاق shaqáq, عصیان 'isyán, طغیان tughyán, مجاوزت mujávazat, مخالفت mukhálafat, معاده muháddah, تمرد tamarrud.

Transgressional, *adj.* تجاوزي tajávuzí, عصیاني 'isyání, مخالف mukhálif, مجاوز mujáviz, تمردي tamarrudí, شقاقي shaqáqí.

Transgressive, *adj.* تقصیر دار taqsír-dár, تقصیر کن taqsír-kun, گناه کار gunáh-kár, مجرم mujrim, مذنب muznib مخطي mukhtí.

Transgressor, *subs.* متجاوز mutajáviz, تجاوز کننده tajávuz kunandah, گناه کار gunáh-kár, ناکث nákis, پیمان شکن paimán-shikan, مجاوز mujáviz, عاتي 'átí, عاصي 'ásí, متمرد mutamarrid, طاغي tághí, مجرم mujrim, مخالف mukhálif, باغي bághí, فاسق fásiq, فاجر fájir, متعدي muta'addí.

Tranship, *verb,* بجهاز نقل کردن bi-jaház naql kardan, خن بخن کردن khan-bi-khan kardan.

Transhipment, *subs.* جهاز بجهازي jaház-bi-jahází, خن بخني khan-bi-khaní, تحویل tahvíl.

Transient, *adj.* نا پایدار ná-páyadár, فاني fání, فنا پذیر faná-pazír, شتابنده shitábandah, عاجل 'ájil, مریع sarí', زود گذر zúd-guzar, زائل záil, بي ثبات bí-sabát. —(*The world is transient*) دنیا نقش بر آب است dunyá naqsh bar-áb ast (*lit.* The world is a picture upon the water).

Transiently, *adv.* موقتاً muvaqqitan, در زماني اندك dar-zamání-i-andak, بسرعت bi-sur'at, شتابانه shitáb-

ánah, تند tund, عجولانه 'ajúlánah, معجلاً mu'ajjilan.

Transientness, *subs.* ناپايداري ná-páyadárí, فنا پذيري faná-pazírí, سرعت sur'at, زود گذري zúd-guzarí, زوال zavál, بي ثباتي bí-sabátí.

Transilience, *subs.* جهندگي jihandagí, جستك زني justak-zaní, شاخ بشاخ پري shákh-bi-shákh-parí, طفره tafrah.

Transit, *subs.* عبور 'ubúr, مرور murúr, جواز javáz, گذر guzar, گذشت guzasht, مجاز majáz.—(*Transit-duty*) حق مرور haqq-i-murúr, رسم مرور rasm-i-murúr, باج عبور báj-i-'ubúr.—(*Astronomical term*) قران qirán, اقتران iqtirán.

Transition, *subs.* عبور 'ubúr, مرور murúr, مجاوزت mujávazat, گذار guzár, گذشت guzasht, جواز javáz, مجاوزت mujávazat,.

Transitional, *adj.* عبوري 'ubúrí, مروري murúrí, جوازي javází, گذر دار guzar-dár, گذاري guzárí, مجازي majází.

Transitive, *adj.* عبوري 'ubúrí, عابر 'ábir, مجاوز mujáviz. — (*Grammatical term*) متعدي muta'addí, مفعول دار maf'úl-dár, مفعول گير maf'úl-gír.

Transitively, *adv.* عابرانه 'ábiránah, مجاوزانه mujávizánah.—(*Grammatical term*) متعديانه muta'addíyánah, بطور تعدي bi-taur-i-ta'addí, بطرز مفعول گيري bi-tarz-i-maf'úl-gírí, بطريق مفعول داري bi-taríq-i-maf'úl-dárí.

Transitorily, *adv.* ناپايدارانه ná-páyadáránah, فنا پزيرانه faná-pazíránah, بطرز عبور bi-tarz-i-'ubúr, بطور مرور bi-taur-i-murúr, درنگ نا كنان dirang-ná-kunán, عاجلانه 'ájilánah, سرعت كنان sur'at-kunán, توقيتي tauqítí.

Transitoriness, *subs.* زود گذري zúd-guzarí, زوال مندي zavál-mandí, ناپايداري ná-páyadárí, فنا پذيري faná-pazírí, عاجليت 'ájilíyat, بي ثباتي bí-sabátí, عدم بقا 'adam-i-baqá.

Transitory, *adj.* ناپايدار ná-páyadár, فاني fání, فنا پذير faná-pazír, غير باقي ghair-i-báqí, گذران guzrán, بي ثبات bí-sabát, زود گذر zúd-guzar, زوال مند zavál-mand, عاجل 'ájil.

Translatable, *adj.* ترجمه پذير tarjumah-pazír, مترجم mutatarjim, نقل يافتني naql-yáftaní, تحويل ياب tahvíl-yáb.

Translate, *verb,* ترجمه نمودن tarjumah nimúdan, ترجماني كردن tarjumání kardan, معني كردن ma'ní kardan, بزبان ديگر در آوردن bi-zabán-i-dígar dar-ávardan, زبان بزبان كردن zabán-bi-zabán kardan, نقل مكان دادن naql-i-makán dádan. — (*Ecclesiastical term*) جا بجا نمودن já-bi-já nimúdan, نقل كردن naql kardan, متحول ساختن mutahavvil sákhtan.

Translation, *subs.* ترجمه tarjumah, ترجماني tarjumání, دلماجي dilmájí, معني ma'ní, تفسير tafsír.—(*Ecclesiastical term*) نقل naql, تحويل tahvíl.

Translative, *adj.* منقول manqúl, ماخوذ mäkhúz, مستعار musta'ár, نقلي naqlí.

Translator, *subs.* مترجم mutarjim, ترجمان turjumán, دلماج dilmáj, ناقل náqil.

Transliterate, *verb,* نقل حروف كردن naql-i-hurúf kardan, تبديل حروف كردن tabdíl-i-hurúf kardan, بحروف ديگر در آوردن bi-hurúf-i-dígar dar-ávardan.

Transliteration, *subs.* نقل حروف naql-i-hurúf, تبديل حروف tabdíl-i-hurúf.

Translocation, *subs.* نقل مكان naql-i-makán, تبديل موضع tabdíl-i-mauzi', استبدال مقام istibdál-i-maqám, تغيير محل taghyír-i-mahall.

Translucency, *subs.* شفافي shaffáfí, روشني raushaní, وضوح vuzúh, صفا safá, پشت نمائي pusht-nimá,í.

Translucent, *adj.* شفاف shaffáf, روشن raushan, صاف sáf, وضاح vazzáh, پشت نما pusht-nimá.

Translucid, *adj.* نور گذران núr-guzrán, شفاف shaffáf, روشن raushan, صاف sáf, ته نما tah-nimá.

Transmarine, *adj.* آنطرف بحري án-taraf-i-bahrí, آنطرف دريائي án-taraf-i-daryá,í, پس دريائي pas-i-daryá,í, واقع در طرف ديگر بحر váqi'-dar-taraf-i-dígar-i-bahr.

Transmigrant, *adj.* مهاجر muhájiz, مباعد mubá'id, مغترب mughtarib, جاي ديگر رونده jáy-i-dígar-ravandah, نقل كننده naql-kunandah.

Transmigrate, *verb,* جا بجا شدن já-bi-já shudan, نقل مكان كردن naql-i-makán kardan, مهاجرت نمودن muhájarat nimúdan, مباعدت كردن mubá'adat kardan, از جسمي بجسمي شدن az-jismí bi-jismí shudan.

Transmigration, *subs.* مهاجرت muhájarat, نقل مكان naql-i-makán, تبديل موضع tabdíl-i-mauzi', تغيير جسم taghyír-i-jism.—(*In human form*) تناسخ tanásukh. نسخ naskh.—(*In bestial form*) مسخ maskh.

Transmigrator, *subs.* مهاجرت كننده muhájarat-kunandah, مباعدت نماينده mubá'adat-nimáyandah, نقل مكان كن naql-i-makán-kun, جسم تغيير ده jism-taghyír-dih.

Transmissible, *adj.* ارسال پذير irsál-pazír, انشاذ ياب infáz-yáb, عبور كن 'ubúr-kun, مرور نما murúr-nimá.

Transmission, *subs.* ارسال irsál, انشاذ infáz. نفوذ nufúz, امرار imrár, اجرا ijrá, تعبير ta'bír, اصدار isdár, عبور 'ubúr, مرور murúr.

Transmissive, *adj.* انفاذي infází, امراري imrárí, مرسل mursal, فرستاده firistádah, گذارا guzárá, مشتق mushtaqq, صادر sádir.

Transmit, *verb,* فرستادن firistádan, ارسال داشتن *or* نمودن irsál dáshtan *or* nimúdan, رسانيدن rasánídan, روانه كردن ravánah kardan, مرسل نمودن mursal nimú-

dan, انفاذ نمودن infáz nimúdan, مرور دادن murúr dádan, اصدار کردن isdár kardan, گذارا ساختن guzárá sákhtan, امرار نمودن imrár nimúdan, عبور دادن 'ubúr dádan.

Transmittal, *subs.* ارسال irsál, اجرا ijrá, اسرا isrá, انفاذ infáz, امرار imrár, اصدار isdár, مرور murúr, عبور 'ubúr.

Transmitter, *subs.* ارسال دارنده irsál-dárandah, اجرا کننده ijrá-kunandah, عبور دهنده 'ubúr-dihandah, نفوذ بخش nufúz-bakhsh, گذراننده guzránandah, روانه سازنده ravánah-sázandah.

Transmittible, *adj.* ارسال پذیر irsál-pazír, اجرا یاب ijrá-yáb, انفاذ بردار infáz-bardár, قابل اسدار qábil-i-isdár, عبور کن 'ubúr-kun, مرور نما murúr-nimá.

Transmutable, *adj.* قابل تبدیل qábil-i-tabdíl, قلب پذیر qalb-pazír, متحول mutahavvil, منقلب شو munqalib-shau, تغییر یاب taghyír-yáb, متبدل شو mutabaddil-shau, دگر گون شدنی digar-gún-shudaní.

Transmutability, *subs.* قبول تبدیل qabúl-i-tabdíl, قلب پذیری qalb-pazírí, انقلاب یابی inqiláb-yábí, دگر گون شوندگی digar-gún-shavandagí, تغیر taghayyur, محول muhavval, تبدل tabaddul.

Transmutably, *adv.* بطریق تغییر پذیری bi-taríq-i-taghyír-pazírí, با امکان تبدل bá-imkán-i-tabaddul, تقلیباً taqlíban, متغیرانه mutaghayyiránah, با احتمال دگر گون شوی bá-ihtimál-i-digar-gún-shaví, قلب پذیرانه qalb-pazíránah.

Transmutation, *subs.* تبدیل tabdíl, تبدل tabaddul, تحویل tahvíl, تغییر taghyír, تقلیب taqlíb.—(*Of metals*) کیمیا kímiyá, کیمیائی اکبر kímiyá'í-i-akbar.

Transmute, *verb,* تبدیل کردن tabdíl kardan, تغییر دادن taghyír dádan, تحویل کردن tahvíl kardan, دگر گون ساختن digar-gún sákhtan, مبدل نمودن mubaddal nimúdan, قلب کردن qalb kardan, گردانیدن gardánídan.

Transmuter, *subs.* مبدل mubaddil, محول muhavvil, مغیر mughayyir, مقلب muqallib, مصرف musarrif, دگر گون ساز digar-gún-sáz.

Transom, *subs.* پشت بند pusht-band.—(*Lintel*) سر در sar-i-dar, سر پنجره sar-i-panjarah.

Transparency, *subs.* استشفاف istishfáf, شفافت shaffáfat, صفا safá, روشنی raushaní, نور گذرانی núr-guzráni. — (*Appearance*) آشکارائی áshikárá'í, وضوح vuzúh.

Transparent, *adj.* شفاف shaffáf, صاف sáf, وضاح vazzáh, روشن raushan, نور گذران núr-guzrán.—(*Apparent*) واضح vázih, آشکار áshikár, علانیه 'alániyah.—(*This scheme was very transparent*) این تمهید پر علانیه بود ín tamhíd pur 'alániyah búd, این کار پر آشکار بود ín kár pur áshikár búd.

Transparently, *adv.* شفافانه shaffáfánah, واضحاً vázihan, بطور روشن bi-taur-i-raushan, بطرز آشکار bi-tarz-i-áshikár, بطریق پشت نمائی bi-taríq-i-pusht-nimá'í, مکشوفانه makshúfánah.

Transparentness, *subs.* شفافیت shaffáfíyat, وضاحیت vazzáhíyat, روشنی raushaní, پشت نمائی pusht-nimá'í, ته نمائی tah-nimá'í, آشکارائی áshikárá'í.

Transpicuous, *adj.* نظر گذران nazar-guzrán, غیر ساتر ghair-i-sátir, صفا دار sighá-dár, رؤیت پذیر rü-yat-pazír, چشم بین chashm-bín, صاف sáf, شفاف shaffáf.

Transpicuously, *adv.* شفافانه shaffáfánah, بدون منع بدون نظر bidún-i-man'-i-nazar, در عین صفا dar-'ain-i-safá, وضاحانه vazzáhánah.

Transpierce, *verb,* نفوذ کردن nufúz kardan, در گذرانیدن dar-guzránídan, از میان گذشتن az-miyán guzashtan, سوراخ کردن súrákh kardan, عبور نمودن 'ubúr nimúdan.

Transpiration, *subs.* نفوذ nufúz, عبور 'ubúr, دخول dukhúl, گذار guzár, سرایت siráyat, شیوع shuyú', نشر nashr.

Transpire, *verb trans.* گذرانیدن guzránídan, بیرون دادن bírún dádan, متصاعد ساختن mutasá'id sákhtan, تصعید کردن tas'íd kardan.—*intrans.* نشر کردن nashr kardan, بیرون آمدن bírún ámadan, متصاعد شدن mutasá'id shudan, بخار گردیدن bukhár gardídan, پریدن parídan.—(*Become known*) معلوم گردیدن ma'lúm gardídan, شیوع یافتن shuyú' yáftan, واقع شدن váqi' shudan, اتفاق افتادن ittifáq uftádan, بظهور رسیدن bi-zuhúr rasídan, عارض شدن 'áriz shudan, بهم شدن biham shudan, وارد شدن várid shudan, بروز کردن burúz kardan.

Transplant, *verb,* جا بجا نشاندن *or* کردن já-bi-já nishándan *or* kardan, جا عوض کردن já 'ivaz kardan, بجای دیگر غرس نمودن bi-jáy-i-dígar ghars nimúdan, تبدیل مقام کردن tabdíl-i-maqám kardan, تولکی کردن túlakí kardan, تولك نمودن túlak nimúdan.

Transplantation, *subs.* تبدیل مغرس tabdíl-i-maghras, تبدیل موضع tabdíl-i-mauzi', ازاحت izáhat, نقل naql, انتقال intiqál, تحویل tahvíl, تولکی túlakí, تولك túlak.

Transplanter, *subs.* جا بجا کن ja-bi-já-kun, جا عوض نما já-'ivaz-nimá, نقل ده naql-dih, محول muhavvil.

Transplendent, *subs.* درخشان dirakhshán, پر ضیا pur-ziyá, پر رونق pur-raunaq, لماع lammá', وهاج vahháj, زیاده رخشان ziyádah-rakhshán, بسیار تابان bisyár-tábán.

Transport, *subs.* نقل naql.—(*Means of transport*) واسطه نقلیه vásitah-i-naqlíyah.—(*Ship*) واپور نقلیه vápúr-i-naqlíyah, واپور حمل و نقل لشکر vápúr-i-haml-

va-naql-i-lashkar.—(*Delight*) لذت lazzat, دلخوشي dil-khushí, عيش ‘aish, عشرت ‘ishrat, حظ hazz, شادي shádí, وجد vajd, انبساط imbisát.—(*Convict*) رانده rándah, مطرود matrúd, منفي manfí.

Transport, *verb*, (*Goods*) نقل كردن naql kárdan, حمل و نقل نمودن haml-va-naql nimúdan, حركت دادن harakat dádan, حمل كردن haml kardan.—(*Persons*) نفي نمودن nafí nimúdan, طرد كردن tard kardan, تبعيد نمودن tab‘íd nimúdan, اخراج ملك كردن ikhráj-i-mulk kardan, جلائي وطن كردن jilá,í-i-vatan kardan, فراز كردن firáz kardan.—(*To delight*) لذت دادن lazzat dádan, ممنون كردن mamnún kardan, انبساط آوردن imbisát ávardan, بوجد آوردن bi-vajd ávardan, نشاط دادن nishát dádan, فرح بخشيدن farah bakhshídan.—(*To be transported*) نفي و تبعيد كرده شدن nafí-va-tab‘íd-kardah shudan, جلائي وطن كرده شدن jilá,í-i-vatan-kardah shudan, انتقال يافتن intiqál yáftan, طرد شدن tard shudan, نفي يافتن nafí yáftan.

Transportable, *adj.* (*Persons*) طرد شدني tard-shudaní, نفي يافتني nafí-yáftaní.—(*Things*) حمل كردني haml-kardaní, نقل نمودني naql-nimúdaní.

Transportation, *subs.* (*Persons*) طرد tard, اخراج ikhráj, نفي nafí, تبعيد tab‘íd.—(*Things*) حمل haml, نقل naql.

Transportedly, *adv.* وجد كنان vajd-kunán, از روي انبساط az-rúy-i-imbisát, نشاط كنان nishát-kunán, مسرورانه masrúránah, مبتهجانه mubtahijánah.

Transporter, *subs.* حمل كننده haml-kunandah, نقل كننده naql-kunandah, طرد نماينده tard-nimáyandah, نفي سازنده nafí-sázandah, نشاط بخشنده nishát-bakhshandah, وجد آورنده vajd-ávarandah.

Transposal, *subs.* تبديل موضع tabdíl-i-mauzi‘, تغيير مكان taghyír-i-makán, تقديم تأخير taqdím-i-täkhír, تحريف tahríf, تصحيف tas,híf.

Transpose, *verb*, تبديل نمودن tabdíl nimúdan, تحريف نمودن tahríf nimúdan, تصحيف نمودن tas,híf nimúdan, تقديم تأخير كردن taqdím-i-täkhír kardan, و پس پيش كردن pas-u-písh kardan.

Transposition, *subs.* تبديل tabdíl, تحريف tahríf, تصحيف tas,híf, تبديل موضع tabdíl-i-mauzi‘, تغيير مكان taghyír-i-makán, انتقال intiqál, تقديم تأخير taqdím-i-täkhír.

Transpositional, *adj.* تبديلي tabdílí, تحريفي tahrífí, تغييري taghyírí, تقديم تأخيري taqdím-i-täkhírí.

Transubstantiate, *verb*, تبديل كردن tabdíl kardan, قلب ماده كردن qalb-i-máddah kardan, تغيير حقيقت دادن taghyír-i-haqíqat dádan, مبدل ساختن mubaddal sákhtan, دگر گون نمودن digar-gún nimúdan.

Transubstantiation, *subs.* تبديل tabdíl, تبدل tabaddul, تغيير taghyír, تعويض ta‘víz, قلب ماده qalb-i-máddah, تغيير حقيقت taghyír-i-haqíqat, قلب عين qalb-i-‘ain.

Transudation, *subs.* عرق نشيني ‘araq-nishíní, تراوش tarávish, چكه chakkah, خوي khai.

Transudatory, *adj.* عرق نشين ‘araq-nishín, عرق شو ‘araq-shau, عرق وار ‘araq-vár, تراوش كن tarávish-kun, بخار گرد bukhár-gard, گذارا guzárá, نفوذ نما nufúz-nimá.

Transude, *verb*, عرق نشستن ‘araq nishastan *or* شدن *or* بخار گرديدن bukhár gardídan, تراويدن tarávídan, نفوذ نمودن nufúz nimúdan, نشر كردن nashr kardan.

Transversal, *adj.* متقاطع mutaqáti‘, اريب uríb, اريب نهاده uríb-nihádah, اريف uríf, چليپاي chalípáí, عرضي ‘urzí, مقلوب maqlúb.

Transverse, *subs.* خط اريب khatt-i-uríb, خط چليپائي khatt-i-chalípá,í, خط متقاطع khatt-i-mutaqáti‘.—*adj.* اريب uríb, چليپاي chalípáí, متقاطع mutaqáti‘, مقلوب maqlúb, معترض mu‘tariz.

Transversely, *adv.* اريبانه uríbánah, چليپا وار chalípá-vár, تقاطع كنان taqátu‘-kunán, مقلوباً maqlúban, معترضاً mu‘tarizan.

Trap, *subs.* تله talah, دام dám, كمند kamand, مصيده masídah, كمين kamín, فخ fakhkh, مكمن makman, پا بند pá-band.—(*Geological term*) صخره آتشيني sakhrah-i-átishíní.

Trap, *verb*, كمند نمودن kamand nimúdan, بكمند آوردن bi-kamand ávardan, دام انداختن dám andákhtan, بدام آوردن bi-dám ávardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), قيد كردن qaid kardan, صيد نمودن said nimúdan.

Trapan, *subs.* دام dám, كمند kamand, فخ fakhkh, تله talah, تزوير tazvír, تمهيد tamhíd.

Trapan, *verb*, بدام آوردن bi-dám ávardan, كمند كردن kamand kardan, گير آوردن gír ávardan, گرفتار كردن giriftár kardan.

Trapanner, *subs.* تله انداز talah-andáz, دام گير dám-gír, گير آورنده gír-ávarandah, گرفتار سازنده giriftár-sázandah.

Trap-door, *subs.* در بچه dar-bachchah, دريچه darí-chah, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), باب كوچك báb-i-kúchik.

Trapes, *subs.* سليطه salítah, شليته shalítah, زن تنبل zan-i-tambal, زن بيكاره zan-i-bí-kárah, زن ول گرد zan-i-vil-gard.

Trapeze, *subs.* باد خور bád-khur, اورك avarak.

Trapezist, *subs.* اورك خور avarak-khur.

Trapezium, *subs.* (*Geometrical term*) منحرف munharaf, مربع نا تمام murabba‘-i-ná-tamám, شكل ميزي shakl-i-mízí.—(*Anatomical term*) عظم مربع ‘azm-i-murabba‘.

Trapezoid, *subs.* (*Geometrical term*) شبيه بالمنحرف shabíh-bi 'l-munharaf, شبه مربع shibh-i-murabba', ميزي شكل mízí-shakl.

Trapper, *subs.* دام نه dám-nih, تله گذار talah-guzár, صياد sayyád, حيوان گير haiván-gír.

Trappings, *subs.* يراق yaráq, اسباب asbáb, زينت zínat, زيور zívar, حليه halyah.

Traps, *subs.* متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), خرد ريز khurd-ríz, اموال amvál, اسباب asbáb.

Trash, *subs.* اسفناك isfinák, ميوه پوسيده mívah-i-púsídah, فضاله fazálah, نفاوه nufávah, خار و خاشاك khár-u-kháshák, غثا ghusá (*pl.* اغثا aghsá), چيز حقير chíz-i-haqír.—(*Metaphorically*) ياوه yávah, جفنگ jafang.—(*This book is trash*) اين كتاب جفنگ است ín kitáb jafang ast.—(*What trash he speaks*) چه قدر جفنگ حرف مي زند chih qadr-i-jafang harf mízanad.

Trash, *verb trans.* بريدن burídan, چيدن chídan (*rt.* چين chín), پر كردن pur kardan, فرود آوردن furúd ávardan, سحق نمودن sahq nimúdan.—*intrans.* سخت بشدت عقب كردن sakht ta'áqub nimúdan, تعاقب نمودن bi-shiddat 'aqib kardan.

Trashy, *adj.* مردود mardúd, مزجات muzját, حقير haqír, نا چيز ná-chíz, بي قدر bí-qadr, بي قابليت bí-qábilíyat.

Traumatic, *subs.* (*Medical term*) مرهم marham, داروئي زخم dárú'í-i-zakhm, دوائي جراحت davá'í-i-jaráhat.—*adj.* جراحي jaráhí, جرحي jarhí, قرحي qarhí, متعلق بزخم muta'alliq-bi-zakhm, متعلق بجراحت muta'alliq-bi-jaráhat.

Travail, *subs.* عنا 'aná, تعب ta'ab, محنت mihnat, الم alam, رنج ranj.—(*Child-birth*) درد زه dard-i-zih, طلق talq, مخاض makház.

Travail, *verb,* زحمت كشيدن zahmat kashídan, رنج بردن ranj burdan.—(*As a woman*) درد زه كشيدن dard-i-zih kashídan, زائيدن zá'ídan, ولادت كردن viládat kardan, وضع حمل نمودن vaz'-i-haml nimúdan, باد خوردن bád khurdan.

Trave, *subs.* كند اسب نعل كني kund-asb-na'l-kuní.—(*Beam*) هرسم hirasm, تير tír, چوب chúb.

Travel, *subs.* سفر safar, مسافرت musáfarat, سير sair, سياحت siyáhat, گردش gardish, كوچ kúch, رحلت rahlat, ارتحال irtihál.

Travel, *verb,* كوچيدن kúchídan, سياحت كردن siyáhat kardan, راه رفتن ráh raftan, سفر كردن safar kardan, سير كردن sair kardan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), گردش كردن gardish kardan, رحلت نمودن rahlat nimúdan, ارتحال نمودن irtihál nimúdan, جهان گردي كردن jahán-gardí kardan.

Traveller, *subs.* مسافر musáfir, سياح sayyáh, سالك sálik, راهرو ráh-rau, راه گذر rah-gazar, رهپيما rah-paimá, جهان گرد jahán-gard, زائر záïr (*pl.* زوار zúvár), راحل ráhil, قدم زن qadam-zan, راكب rákib, زمين پيما zamín-paimá, آينده áyandah. — (*Fellow-traveller*) همسفر ham-safar.—(*Fellow-traveller who clubs resources with another*) همدبش ham-dabish.

Travelling, *subs.* طي tay, مسافرت musáfarat, سير sair, سياحت siyáhat, سياحتي siyáhatí, جهان گردي jahán-gardí, سفر نمائي safar-nimá'í, قدم زني qadam-zaní.

Travels, *subs.* سفر نامه safar-námah, طراحي turáhí.

Traversable, *adj.* عبور بردار 'ubúr-bardár, طي كردني tay-kardaní, قابل مرور qábil-i-murúr.—(*Metaphorically*) انكار پذير inkár-pazír, جواب دار javáb-dár.

Traverse, *subs.* متقاطي mutaqátí, واقع váqi', عارض 'áriz, مرضوع marzú', بر روي نهاده bar-rúy-nihádah, مانع máni', سد sadd.—(*Denial*) انكار inkár, رد radd, اعتراض i'tiráz, جواب javáb.—*adj.* اريب نهاده uríb-nihádah, چلپاي chaplípáí, متقاطع mutaqáti', چپ و راست chap-u-rást, صليب وار salíb-vár.—*adv.* بطور تقاطع bi-taur-i-taqátu', بطرز چلپا bi-tarz-i-chalípá, صليب وارانه salíb-váránah.

Traverse, *verb,* پيمودن paimúdan, طي كردن tay kardan, نورديدن navardídan, سياحت كردن siyáhat kardan, مرور نمودن murúr nimúdan, عبور كردن 'ubúr kardan, گذر نمودن guzar nimúdan, قدم زدن qadam zadan.—(*Thwart*) منع كردن man' kardan, معاجزت mu'ájazat kardan, انكار نمودن inkár nimúdan, اعتراض i'tiráz kardan.—(*Lay in a cross direction*) اريب كردن uríb nihádan, جلو بندي كردن jilau-bandí kardan, پيش رو انداختن písh-i-rú andákhtan.—*intrans.* چالش كردن chálish kardan, در مقابل ايستادن dar-muqábil ístádan, مقاومت نمودن muqávamat nimúdan, گشت زدن gasht zadan, دور زدن daur zadan.

Traverser, *subs.* معترض mu'tariz, منكر munkir, جواب ده javáb-dih, پاسخ آور pásukh-ávar.

Travesty, *subs.* تشبيه tashbíh, تقليد taqlíd, مضحكه mazhakah, تمسخر tamaskhur, استهزا istihzá.—*adj.* متنكر mutanakkir, متغير الوضع mutaghayyiru 'l-vaz'.

Travesty, *verb,* بعبارت خنده آميز در آوردن bi-'ibárat-i-khandah-ámíz dar-ávardan, بطور خفيف ترجمه كردن bi-taur-i-khafíf tarjumah kardan, آلت مضحكه ساختن álat-i-mazhakah sákhtan.

Trawl, *verb,* شبكه نمودن shabakah nimúdan, تور نهادن túr nihádan.

Trawler, *subs.* كشتي با تور kashtí-i-bá-túr.

Trawl-net, *subs.* دام ماهيگيري dám-i-máhí-gírí, شبكه shabakah, تور túr.

Tray, *subs.* (*Of metal*) مجموعه majmú'ah, مجمعه maj-

mu'ah.—(*For coffee, &c.*) سيني síní, طبق tabaq (*pl.* اطباق atbáq).—(*Of wood*) خوان khán.—(*For sweets*) خوانچه khánchah.—(*Small tray*) دوري daurí.—(*For bread*) كپه kapah.—(*Tray in which dough is kneaded, clothes washed, &c.*) حصين hasín, تغار taghár, طشت tasht.

Treacherous, *adj.* بيوفا bí-vafá, بي ايمان bí-ímán, حيله ور hílah-var, غدار ghaddár, خائن kháïn, خيانت كار khiyánat-kár, خوان khavván, نا راست ná-rást, غير امين ghair-i-amín, نا موٴتمن ná-mütaman, نمك بحرام namak-bi-harám, بد قمار khattár, بد qimár, بد منش bad-manish, عهد شكن 'ahd-shikan.

Treacherously, *adv.* حيله ورانه hílah-varánah, خائنانه kháïnánah, غدارانه ghaddáránah, ختارانه khattáránah, عهد شكنانه 'ahd-shikanánah, بطور خيانت bi-taur-i-khiyánat.

Treacherousness, *subs.* خواني khavvání, خيانتگري khiyánat-garí, غدر ghadr, عهد شكني 'ahd-shikaní, بيوفائي bí-vafá,í, بي ايماني bí-ímání.

Treachery, *subs.* خيانت khiyánat, غدر ghadr, دغا dagháá, بيوفائي bí-vafá,í, بي ايماني bí-ímání, حيله hílah, نا راستي ná-rástí, بد قماري bad-qimárí, بد منشي bad-manishí, عهد شكني 'ahd-shikaní, نمك بحرامي namak-bi-harámí.

Treacle, *subs.* طرياق tiryáq, ترياق tiryáq, ترياك tiryák, فاروق fárúq, شيره قند shírah-i-qand, دوشاب dúsh-áb.—(*Treak faruk—an opiate treacle, of Greek origin, compounded chiefly of white horehound and wall germander*) ترياق الفاروق tiryáqu 'l-fárúq, ترياق اكبر tiryáq-i-akbar.

Tread, *subs.* گام gám, قدم qadam.

Tread, *verb,* مسلوك داشتن maslúk dáshtan, پا زدن pá zadan, قدم زدن qadam zadan.—(*To tread on*) پاي گذاردن páy guzárdan.—(*Trample*) پايمال كردن páy-mál kardan, پا مال كردن pá-mál kardan, لگد كوب نمودن lagad-kúb nimúdan, لگد زدن lagad zadan.—(*Press out*) فشردن fishurdan, فشاردن fishárdan, چلاندن chilándan.

Treader, *subs.* پا زننده pá-zanandah, قدم زننده qadam-zanandah, پا مال كننده pá-mál-kunandah, لگد كوب نماينده lagad-kúb-nimáyandah, فشارنده fisháranda, چلاننده chilánandah.

Treadle, *subs.* چوب پا چال chúb-i-pá-chál, اسپرك asparak.

Treadmill, *subs.* آسيائي پا ásyáí-i-pá, پا آس pá-ás.—(*Punishment*) شكنجه shikanjah.

Treason, *subs.* خيانت khiyánat, غدر ghadr, دغا dagháá, بيوفائي bí-vafá,í, اختيان ikhtiyán, نقض عهد naqz-i-'ahd, ميثاق شكني míság-shikaní.

Treasonable, *adj.* غدر آميز ghadr-ámíz, خيانت دار khiyánat-dár, دغا باز daghá-báz, مختال muhtál, ختار khattár, بي وفا bí-vafá, ميثاق شكن míság-shikan.

Treasonableness, *subs.* غدر آميزي ghadr-ámízí, خيانت وري khiyánat-varí, دغا بازي daghá-bází, احتيال ihtiyál, ختاري khattárí, بي وفائي bí-vafá,í, ميثاق شكني míság-shikaní.

Treasure, *subs.* گنج ganj, ذخيره zakhírah, خزانه khizánah (*pl.* خزائن khazáïn), خزينه khizínah.—(*Hidden treasure*) كنز kanz, دفينه dafínah, ركاز rikáz.—(*That book was a treasure*) گنجي بود آن كتاب ganjí búd án kitáb.

Treasure, *verb,* اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), جمع كردن jam' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, گنج نهادن ganj nihádan, دفينه ساختن dafínah sákhtan, مكنوز نمودن maknúz nimúdan, آماده كردن ámádah kardan, تهيه ديدن tahíyah dídan.

Treasurer, *subs.* خزانچي khazán-chí, خزينه دار khizínah-dár, خازن kházin, صندوق دار sandúq-dár, گنجور ganjúr.—(*Chief Treasurer of the Sháh*) معير المالك mu'íru 'l-málik.

Treasure trove, *subs.* كنز kanz, دفينه dafínah, ركاز rikáz.

Treasury, *subs.* مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), خزانه khizánah (*pl.* خزائن khazáïn), خزينه khizínah, گنج ganj, گنجينه ganjínah.—(*Public*) بيت المال baitu 'l-mál, خالصه khálisah.

Treat, *subs.* ضيافت ziyáfat, اكرام ikrám, پيش كشي písh-kashí, التفات iltifát.—(*His speech was a treat*) نطقش التفاتي بود nutq-ash iltifátí búd.

Treat, *verb,* (*Medically*) مداوات نمودن mudávát nimúdan, علاج كردن 'iláj kardan.—(*Commercially*) معامله نمودن mu'ámalah nimúdan.—(*Give a treat*) ضيافت كردن ziyáfat kardan, منزل دادن manzil dádan, التفات كردن iltifát kardan, اكرام نمودن ikrám nimúdan.—(*Diplomatically*) تدبير كردن tadbír kardan, رسيدگي نمودن rasídagí nimúdan, غور رسي كردن ghaur-rasí kardan.—(*He treats the subject well*) خوت بمطلب رسيدگي ميكند khub bi-matlab rasídagí mí-kunad.

Treatise, *subs.* رساله risálah, نسخه nuskhah, كتابچه kitábchah, نامه námah.

Treatment, *subs.* رفتار raftár, سلوك sulúk.—(*Medical term*) شفا shifá, علاج 'iláj, معالجه mu'álajah, دارو dárú, چاره chárah, دوا davá, مداوات mudávát.

Treaty, *subs.* عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), معاهده mu'áhadah, مصلحت maslahat, قرار qarár, قرار داد qarárdád, پيمان paimán, وعده va'dah, شرط shart (*pl.* شروط shurút), شرطنامه shart-námah, شريطه sharítah (*pl.* شرائط sharáït), ميثاق míság (*pl.* مواثيق mavásíq).—(*Of navigation*) معاهده در خصوص تردد كشتيها mu'áhadah dar-khusús-i-taraddud-i-kashtíhá.—(*Defen-*

sive) معاهده دفعي mu'áhadah-i-daf'í.—(*Offensive*) معاهده تجاوزي mu'áhadah-i-tajávuzí.—(*Of commerce*) معاهده تجارتي mu'áhadah-i-tijáratí.—(*To conclude a treaty*) معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan, عهد بستن 'ahd bastan, ميثاق نمودن mísáq nimúdan, مبايعت كردن mubáya'at kardan.—(*Violation of a treaty*) نقض عهد نامه naqz-i-'ahd-námah, خلف ميثاق khulf-i-mísáq, نكث niks.

Treaty-making, *subs.* معاهده كني mu'áhadah-kuní, ميثاق بندي mísáq-bandí, عهد نمائي 'ahd-nimá,í.—*adj.* معاهده كن mu'áhadah-kun, ميثاق بند mísáq-band, عهد نما 'ahd-nimá, بيعتي bay'atí.

Treble, *subs.* (*Musical term*) صدا باريك sidá-i-bárík, بم bam, پرده بلند pardah-i-buland.—*adj.* سه تا sih-tá, سه باره sih-bárah, سه چند sih-chand, سه مقابل sih-muqábil, سه گانه sih-gánah, سه گونه sih-gúnah, سه لا sih-lá, مثلث musallas.

Treble, *verb trans.* سه چند ساختن sih-chand sákhtan, سه مقابل نمودن sih-muqábil nimúdan, سه لا ساختن sih-lá sákhtan, سه گونه كردن sih-gúnah kardan.—*intrans.* سه چند شدن sih-chand shudan, سه مقابل گشتن sih-muqábil gashtan, سه لا گرديدن sih-lá gardídan, سه گونه شدن sih-gúnah shudan.

Trebleness, *subs.* سه چنديت sih-chandíyat, سه مقابلگي sih-muqábalagí, سه لائي sih-lá,í, سه گونگي sih-gúnagí.

Trebly, *adv.* سه چندانه sih-chandánah, بطور سه مقابله bi-taur-i-sih-muqábalah, يك بر سه yak-bar-sih.

Tree, *subs.* درخت dirakht, دار dár, شجر shajar.—(*Forest tree*) درخت جنگلي dirakht-i-jangalí.—(*Fruit tree*) درخت ميوه dirakht-i-mívah.—(*Young tree*) نوچه nauchah, نهال nihál.

Tree, *verb*, سوي درخت راندن suví-i-dirakht ráندan, بر درخت بالا كردن bar-dirakht bálá kardan.

Tree-moss (*The lichen Evernia prunastri*), *subs.* اشنه ushnah, دواله diválah.

Treenail, *subs.* سيخ چوبين síkh-i-chúbín, ميخ چوبين míkh-i-chúbín, مسمار mismár (*pl.* مسامير masámír).

Trefoil (*The plant Menyanthes trifolia*), *subs.* شبدل shabdul, شبدر shabdar, شفدر shafdar, سه برگه sih-bargah, يونجه yúnjah.

Treillage, *subs.* دار بست dár-bast, چفته chiftah, تالانه tálánah, دار بند dár-band, عريش 'aríish.

Trellis, *subs.* (*For training creepers, vines, &c., on*) دار بست dár-bast, چفته chiftah, تالانه tálánah, دار بند dár-band, عريش 'aríish. — (*Trellis-work*) شبكه shabakah, نرده nurdah.—(*Trained on trellis*) مشبك mushabbak, معروشه ma'rúshah, چوب بست chúb-bast.

Tremble, *verb*, لرزيدن larzídan, تپيدن tapídan, ارتعاش نمودن irti'ásh nimúdan, زلزله نمودن zalzalah nimúdan, تزلزل داشتن tazalzul dáshtan, رجفه بهم رسانيدن rajfah ba-ham rasánídan, مرتجف گشتن murtajif gashtan, تكان خوردن takán khurdan, مرتعد شدن murta'id shudan.—(*To make tremble*) لرزه باندام انداختن larzah bi-andám andákhtan, مرتعش ساختن murta'ish sákhtan, لرزانيدن larzánídan, مرتعد ساختن murta'id sákhtan.—(*His fate trembled in the balance*) طالعش در ميزان رجفه رسانيد táli'-ash dar-mízan rajfah rasánid.

Trembler, *subs.* مرتعش murta'ish, مرتجف murtajif, متزلزل mutazalzil, لرزان larzán, لرزنده larzandah.

Trembling, *subs.* (*Tremor*) لرزش larzish, لرزه larzah, تزلزل tazalzul, رجفه rajfah, رعشه ra'shah, ارتعاش irti'ásh, ارتجاف irtijáf, ارتعاد irti'ád.—*adj.* راجف rájif, خافق kháfiq, واجف vájif, لرزان larzán, متزلزل mutazalzil, مرتعش murta'ish, مرتعد murta'id.

Tremblingly, *adv.* مرتجفانه murtajifánah, مرتعشانه murta'ishánah, مرتعدانه murta'idánah, لرزان larzán, با ترس و لرز bá-tars-u-larz.

Tremendous, *adj.* مهيب mahíb, هولناك haul-nák, ترسناك tars-nák, هائل háïl, سخت sakht, سهمناك sahm-nák, هيبتناك haibat-nák, زهره در zahrah-dar, وحشت انگيز vahshat-angíz, هوله دار haulah-dár.—(*Great*) عظيم 'azím, بزرگ buzurg.

Tremendously, *adv.* مهيبانه mahíbánah, هولناكانه haul-nákánah, بطور سخت bi-taur-i-sakht, سهمناكانه sahm-nákánah, با كمال سختي bá-kamál-i-sakhtí, موحشانه múhishánah.—(*Greatly*) بنهايت bi-niháyat, بغايت bi-gháyat, در نهايت بزرگي dar-niháyat-i-buzurgí.

Tremendousness, *subs.* مهيبي mahíbí, سهمناكي sahm-nákí, هوله داري haulah-dárí, عظمت 'azamat, بزرگي buzurgí, وحشت انگيزي vahshat-angízí, زهره دري zahrah-darí.

Tremor, *subs.* رعشه ra'shah, رجفه rajfah, تپش tapish, لرزه larzah, اضطراب iztiráb, ارتعاد irti'ád.

Tremulous, *adj.* مرتعش murta'ish, لرزان larzán, مرتعد murta'id, مرتجف murtajif, راجف rájif, واجف vájif, مضطرب muztarib.

Tremulously, *adv.* لرز لرزان larz-larzán, با ترس و لرز bá-tars-u-larz, مرتعشانه murta'ishánah, مرتعدانه murta'idánah, مرتجفانه murtajifánah, راجفانه rájifánah.

Tremulousness, *subs.* لرزندگي larzandagí, لرزاني larzání, تزلزل tazalzul, ارتعاد irti'ád, ارتعاش irti'ásh, اضطراب iztiráb.

Trench, *subs.* خندق khandaq, گودال gaudál, گوه gaud, اخدود akhdúd, حفره hafrah, مترس matars.

Trench, *verb*, كندن kandan, شيار كردن shiyár kardan, كاويدن kávídan, حفر نمودن hafr nimúdan, گوده زدن gaudah zadan, خندق ساختن khandaq sákhtan.—(*To*

trench upon) تعدي كردن ta'addí kardan, تغلب نمودن taghallub nimúdan, مجاوزت كردن mujávazat kardan.

Trenchant, *adj.* تيز tíz, قاطع qáti', بران burrán, قاسم qásim, فاصل fásil, مفرق mufarriq.

Trencher, *subs.* خندق ساز khandaq-sáz.—(*Dish*) خوان khán, خوانچه khánchah, دوري چوبي daurí-i-chúbí, سيني síní, طبق tabaq, ميز míz, سفره sufrah.

Trencher-man, *subs.* اكول akúl, عبد البطن 'abdu 'l-batn, شكم پرست shikam-parast, پر خور pur-khur.

Trench-plough, *subs.* محراث mihrás (*pl.* محرث mihras), خيش khísh, آلت شيار álat-i-shiyár, شخم افزار shakhm-afzár.

Trench-plough, *verb,* شيار كردن shiyár kardan, خيش نمودن khísh nimúdan, شخم كردن shukhm kardan, شكافتن shikáftan, حفر نمودن hafr nimúdan.

Trend, *subs.* ميل mail, گردش gardish, توجه tavajjuh, پيچ pích, انعطاف in'itáf.

Trend, *verb,* دويدن davídan, پيش رفتن písh raftan, ميل كردن mail kardan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard).

Trendle, *subs.* چرخ charkh, چنبر chambar, دائره dáïrah, حلقه halqah, عراده كوچك 'arrádah-i-kúchik.

Trepan, *subs.* (*Snare*) دام dám, فخ fakhkh (*pl.* فخاخ fakhák), تله talah, شبكه shabakah.—(*Surgical instrument*) كاسه بر kásah-bur, سر موراخ كن sar-súrákh-kun, اره جراحي arrah-i-jarráhí, مبزال mabzál, متته سر mattah-i-sar.

Trepan, *verb,* بزل رائس كردن bazl-i-räs kardan, كاسه سررا سوراخ كردن kásah-i-sar-rá súrákh kardan, مبزال انداختن mabzál andákhtan, متته كردن mattah kardan.

Trepanning, *subs.* (*Surgical term*) كاسه بري kásah-burí, سر سوراخ كني sar-súrákh-kuní.

Trephine, *subs.* (*Surgical instrument*) جمجمه بر jamjamah-bur, متته سر mattah-i-sar.

Trephine, *verb,* بزل كردن bazl kardan, ثقل نمودن saql nimúdan, متته كردن mattah kardan, اره نمودن arrah nimúdan.

Trepidation, *subs.* ترس tars, بيم bím, باك bák, دهشك dihshat, هول haul, هراس hirás, خوف khauf, متوه sutúh, وحشت vahshat, نهيب nihíb, هيبت haibat, مهابت mahábat, سهم sahm, اضطراب iztiráb, ارتعاد irti'ád, خشيت khashyat.

Trespass, *subs.* (*Passing beyond*) تعدي ta'addí, تجاوز tajávuz.—(*Fault*) عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), خطا khatá, قصور qusúr, غلط ghalat, گناه gunáh, سهو sahv, ذنب zamb (*pl.* ذنوب zunúb), ضل zall, تقصير taqsír, زلت zallat, نقص naqs, اثم ism, جرم jurm.

Trespass, *verb,* تعدي كردن ta'addí kardan, تجاوز نمودن tajávuz nimúdan, خطا ورزيدن khatá varzídan, قصور نمودن qusúr nimúdan, تقصير كردن taqsír kardan, آثم شدن ásim shudan.

Trespasser, *subs.* تعدي كار ta'addí-kár, تجاوز كننده tajávuz-kunandah.—(*Sinner*) مخطي mukhtí, مقصر muqassir, بزه مند bazah-mand, ساهي sáhí, گناه كار gunáh-kár, آثم ásim, مجرم mujrim, مذنب muznib, عاصي 'ásí.

Tress, *subs.* گيسو gísú, گيس gís, زلف zulf, زنجير zanjír, جعد ju'd, شكن زلف shikan-i-zulf, حلقه مو halqah-i-mú, مرغوله marghúlah.

Tressed, *adj.* مجعد muja''ad, حلقه حلقه halqah-halqah, پر شكن pur-shikan, مجدول majdúl, پيچ در پيچ pích-dar-pích, پر تاب pur-táb.

Trestle, *subs.* تخته بند takhtah-band, پايه páyah, پايگاه páy-gáh, ستون بست sitún-bast, پرواز parváz, پشتي بان pushtí-bán, پشت بند pusht-band.

Tret, *subs.* تخفيف حمل takhfíf-i-haml, تفريق وزن tafríq-i-vazn, توفير ميزان taufír-i-mízán.

Triable, *adj.* فحص پذير fahs-pazír, امتحان دار imtihán-dár, قابل تفتيش qábil-i-taftísh, قابل تحقيق qábil-i-tahqíq.

Triad, *subs.* سه گانگي sih-gánagí, سه تائي sih-tá'í, ثلاثه متحده salásah-i-muttahidah, تثليث taslís, ثالوث sálús.

Trial, *subs.* (*Experiment*) آزمايش ázmáyish, تجربه tajribah, امتحان imtihán, فحص fahs.—(*Attempt*) قصد qasd, كوشش kúshish, تلاش talásh, سعي sa'í, اجتهاد ijtihád, ابتلا ibtilá.—(*Temptation*) امتحان imtihán, اغوا ighvá, تجربه tajribah, آزمايش ázmáyish, وسوسه vasvasah.—(*Examination*) تجويز tajvíz, تحقيق tahqíq, تفحص tafahhus, امتحان imtihán, قصد qasd, اثبات isbát.

Trialogue, *subs.* مكالمه سه شخصي mukálamah-i-sih-shakhsí, مذاكره سه كسي muzákarah-i-sih-kasí.

Triangle, *subs.* سه گوشه sih-gúshah, سه كنج sih-kunj, مثلث musallas.—(*Of sticks or guns piled, &c.*) سه پايه sih-páyah.—(*Acute-angled triangle*) مثلث حاد الزاويه musallas-i-háddu 'z-záviyah.—(*Equilateral triangle*) مثلث متساوي الاضلاع musallas-i-mutasávíu 'l-azlá'.—(*Isosceles triangle*) مثلث متساوي الساقين musallas-i-mutasávíu 's-sáqain.—(*Obtuse-angled triangle*) مثلث منفرج الزاويه musallas-i-munfariju 'z-záviyah.—(*Right-angled triangle*) مثلث قائم الزاويه musallas-i-qáïmu 'z-záviyah.—(*Scalene triangle*) مثلث مختلف الاضلاع musallas-i-mukhtalifu 'l-azlá'.

Triangled, *adj.* سه كنج دار sih-kunj-dár, سه زاويه دار sih-záviyah-dár, سه گوشه دار sih-gúshah-dár, مثلثي musallasí.

Triangular, *adj.* مثلث musallas, سه گوشه sih-gú-

shahï, مثلث الشكل musallasu 'sh-shakl, سه جنبي sih-jambí.

Triangulation, *subs.* مثلث كاري musallas-kárí, سه گوشه سازي sih-gúshah-sází.

Triarchy, *subs.* حكومت سه شخصه hukúmat-i-sih-shakhsah, رئاست مثلثه ríásat-i-musallasah, سلطنت سه شاهي saltanat-i-sih-sháhí, مملكت سه حاكمه mamlikat-i-sih-hákimah.

Tribal, *adj.* شعبي sha'bí, سبطي sibtí, قومي qaumí, امي ummí, ايلي ílí.

Tribaric, *adj.* سه اساسي sih-asásí, سه شالوده sih-shálvadah, سه پايه sih-páyah, سه عنصري sih-'ansarí.

Tribe, *subs.* قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), ذات zát, گروه gurúh, تبار tabár, ايل íl, شعبه shu'bah.—(*Large tribe or clan*) قبيله qabílah (*pl.* قبائل qabáïl), شعب sha'b, ايل íl (*pl.* ايليات íliyát).—(*Family or sept*) سبط sibt (*pl.* اثباط asbát), فرقه firqah, جيل jíl, عشيره 'ashírah (*pl.* عشائر 'asháïr).

Triblet, *subs.* آلت حلقه سازي álat-i-halqah-sází, آلت زرگري álat-i-zar-garí.

Tribometer, *subs.* مفراك mifrák, مسحاق mis,háq, ساو آزما sáv-ázmá.

Tribulation, *subs.* غم ghamm (*pl.* غموم ghumúm), مصيبت musíbat, رنج ranj, عذاب 'azáb, محنت mihnat, آزار ázár, الم alam.

Tribulus lanuginosus, *subs.* (*An Eastern vegetable*) بستيتاج bastítáj, خسك khasak, خار خسك khár-khasak.

Tribunal, *subs.* خانه شرع khánah-i-shar', محكمه mahkamah, ديوان díván, پيشگاه دينونت písh-gáh-i-dainúnat, داد گاه dád-gáh, بارگاه معدلت bár-gáh-i-ma'dalat, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).

Tribunary, *adj.* عدلي 'adlí, معدلتي ma'dalatí, ديواني dívání, مجلسي majlisí, محفلي mahfilí.

Tribune, *subs.* وكيل قوم vakíl-i-qaum, حامي جمعيت hámí-i-jam'íyat, قاضي qází (*pl.* قضات quzát).—(*Pulpit*) منبر mimbar (*pl.* منابر manábir), عرشه 'arashah.

Tribuneship, *subs.* وكالت قوم vikálat-i-qaum, منصب حمايت قوم mansab-i-himáyat-i-qaum, قاضيگري qázígarí.

Tribunitial, *adj.* متعلق بحمايت قوم muta'alliq-bi-himáyat-i-qaum, مناسب قضاوت munásib-i-qazávat, منبري mimbarí.

Tributariness, *subs.* باجگذاري báj-guzárí, جزيه دهي jizyah-dihí, خراجگذاري khiráj-guzárí, انقياد inqiyád, اطاعت itá'at, ذميت zammíyat.

Tributary, *subs.* اهل ذمت ahl-i-zimmat.—(*River*) معاون mu'ávin, كمك حال kumak-i-hál, مايه بخش máyah-bakhsh.—*adj.* باجگذار báj-guzár, خراجگذار khiráj-guzár, ذمي zimmí, منقاد munqád, مطيع mutí', جزيه ده jizyah-dih.

Tribute, *subs.* باج báj, غرامت gharámat, پيشكش písh-kash, خراج khiráj, تكليف taklíf, ساو sáv, دخلي dakhlí, هديه hadíyah (*pl.* هدايا hadáyá), تحفه tuhfah, جزيه jizyah (*pl.* جزا jizá).

Trice, *subs.* لحظه lahzah, لمحه lamhah, آن án, دم dam.

Trice, *verb*, بالا كشيدن bálá kashídan, بر افراشتن bar-afráshtan, بالا نمودن bálá nimúdan.

Tricennial, *adj.* سي سالي sí-sálí, سي سالگي sí-sálagí, ثلاثيني salásíní.

Trichiasis (*Disease of the eye-lash*), *subs.* انقلاب مژگان inqiláb-i-muzhagán, مژگان كج muzhagán-i-kaj.

Trichosanthes palmata, *subs.* (*An Eastern plant*) انبغول ambaghúl, حنظل احمر hanzal-i-ahmar, حنظل سرخ hanzal-i-surkh.

Trichotomous, *adj.* سه قسمي sih-qismí, منقسم بسه قسمت munqasim-bi-sih-qismat, سه پاره sih-párah, سه جا sih-já.

Trick, *subs.* ساخته sákhtah, گول gúl, رنگ rang, نيرنگ nírang, كيد kaid, بهانه bahánah, مكر makr, فريب firíb, حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, دولاب بازي dúláb-bází, خدعه khud'ah, افسون afsún, تزوير tazvír, شيوه shívah, غش ghishsh, غلول ghalúl, دغا daghá, دغل daghl.—(*At cards*) دسته dastah.—(*To play a trick upon a person*) گول زدن gúl zadan, تزوير نمودن tazvír nimúdan, بازيچه آوردن bázíchah ávardan, شيوه زدن shívah zadan.—(*What new trick have you invented?*) چه كوك و كلك با هم آورديد chih kúk-va-kalak bá-ham ávardíd.—(*He has played me a trick*) بازي در آورد از براي من bází dar-ávard az-biráy-i-man.

Trick, *verb trans.* فريب دادن firíb dádan, گول زدن gúl zadan, مغبون كردن maghbún kardan.—(*Adorn*) آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), زينت دادن zínat dádan, جلوه دادن jilvah dádan.—*intrans.* حيله بازي كردن hílah-bází kardan, مزوري نمودن muzavvarí nimúdan, دغا بازي كردن daghá-bází kardan, بفريب زيستن bi-firíb zístan.

Trickery, *subs.* حيله بازي hílah-bází, جلوه دهي jilvah-dihí, مزوري muzavvarí, كوك و كلك kúk-u-kalak.

Trickish, *adj.* محتال muhtál, غشاش ghashshásh, مزور muzavvar, خداع khuddá', باز دولاب dúláb-báz.

Trickishness, *subs.* فريب كاري firíb-kárí, مزوري muzavvarí, دولاب بازي dúláb-bází, احتيال ihtiyál, غشاشي ghash-sháshí.

Trickle, *verb*, چكيدن chakídan, چكه كردن chakkah kardan, قطره قطره افتادن qatrah-qatrah uftádan.

Trickster, *subs.* دغا باز daghá-báz, مكار makkár,

خداع khuddá', حيال hayyál, مزور muzavvir, دولاب باز dúláb-báz, غشاش ghashshásh.

Tricksy, *adj.* پر حيل pur-híl, پر مكر pur-makr, قشنگ qashang, ظريف zaríf, چست chust, چالاك chálák.

Tricolor, *subs.* بيرق سه رنگي bairaq-i-sih-rangí.—*adj.* سه رنگ sih-rang.

Tricorporal, *adj.* سه جسمي sih-jismí, سه بدني sih-badní, سه تني sih-taní.

Trident, *subs.* نيزه naizah, مزراق سه شاخه mizráq-i-sih-shákhah, رمح سه سناني rumh-i-sih-sinání.—*adj.* سه دندانى sih-dandání, سه شاخي sih-shákhí, سه شعبي sih-shi'bí, سه سناني sih-sinání.

Tridentate, *adj.* سه دندانى sih-dandání, سه شاخي sih-shákhí, سه شعبي sih-shi'bí, سه سناني sih-sinání.

Triennial, *adj.* سه ساله sih-sálah, سه سال sih-sál, سه سالي sih-sálí.

Triennially, *adv.* يكبار در سه سال yak-bár-dar-sih-sál, هر سه سالي يك مرتبه har-sih-sálí-yak-martabah.

Trier, *subs.* آزماينده ázmáyandah, آزمون ázmún, تجربه كننده tajribah-kunandah, امتحان نماينده imtihán-nimáyandah, فحاص fahhás, مفتش mufattish, محك muhikk.

Trifallow, *verb,* بار سيم شخم كردن bár-i-síyum shukhm kardan, سه باره شيار كردن sih-bárah shiyár kardan, خيش سيوم زدن khísh-i-síyúm zadan.

Trifid, *adj.* سه پاره sih-párah, سه شق sih-shaqq, سه تكه sih-tikkah.

Trifle, *subs.* نا چيز ná-chíz, لا شي lá-shai, هرزه harzah, خرده khurdah, پوچ púch, جزوي juzví, جز juz, امر جزئي amr-i-juzʼí, امر سبك amr-i-sabuk, دقيقه daqíqah, قدر قليل qadr-i-qalíl.—(*Dish*) قاب شيريني qáb-i-shíríní, بشقاب تنقلات bushqáb-i-tanaqullát.—(*Trifles*) ترهات turrahát, مزخرفات akhrafát, هرزوات harzavát.

Trifle, *verb trans.* نا چيز دانستن ná .. ..nistan, حقير شمردن haqír shimurdan, سهل انگاستن sahl an-gáshtan, ياوه پنداشتن yávah pindáshtan.—*intrans.* لا ابالي گري كردن lá-ubálí-garí kardan, هرزگي نمودن harzagí nimúdan, ياوه كاري كردن yávah-kárí kardan, وقت ضائع كردن vaqt záïʻ kardan, تهاون نمودن tahávun nimúdan, تفريط كردن tafrít kardan.

Trifler, *subs.* هرزه گرد harzah-gard, بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí, ول گرد vil-gard, ياوه كار yávah-kár.

Trifling, *adj.* اندك andak, كم kam, قليل qalíl, حقير haqír, عبثي ʻabasí, بيجا bí-já, بي قدر bí-qadr, وقت ضائع كن vaqt-záïʻ-kun, تفريط كار tafrít-kár, متهاون mutaháwin.

Triflingly, *adv.* عبثا ʻabasan, بطور باطل bi-taur-i-bátil, بدون اهميت bidún-i-ahammíyat, بازي كنان bází-kunán, لا عبانه lá-ʻibánah, لهو كنان lahv-kunán.

Triflorous, *adj.* (*Botanical term*) سه گلي sih-gulí, سه گل دار sih-gul-dár, سه گل آر sih-gul-ár, سه شكوفه sih-shikúfah.

Trifoliate, *adj.* (*Botanical term*) سه برگ sih-barg, سه برگ دار sih-barg-dár, سه پر sih-par, سه ورقي sih-varaqí.

Triform, *adj.* سه شكلي sih-shaklí, سه صورتي sih-súratí.

Trig, *verb,* پر كردن pur kardan, بند كردن band kardan, توقيف دادن tauqíf dádan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, بستن bastan (*rt.* بند band).

Trigamy, *subs.* سه زوجيت sih-zaujíyat, سه زوجگي sih-zaujagí, سه زن داري sih-zan-dárí, سه شوهر گيري sih-shauhar-gírí.

Trigger, *subs.* پايه páyah, پاشنه páshnah, ماشه máshah, دنباله چقماق dumbálah-i-chaqmáq.

Triglyph, *subs.* (*Architectural term*) نقش ستون naqsh-i-sitún, نقش مثلث naqsh-i-musallas, گلكاري gul-kárí, مثلث كاري musallas-kárí, منبت munabbat.

Triglyphic, *adj.* (*Architectural term*) متعلق بنقش ستون muta'alliq-bi-naqsh-i-sitún, مشتمل بر نقوش مثلثه mush-tamil-bar-nuqúsh-i-musallasah.

Trigon, *subs.* سه گوشه sih-gúshah, سه كنج sih-kunj, سه قپه sih-qappah, سه زاويه sih-záviyah, مثلث musallas.

Trigonal, *adj.* سه گوشي sih-gúshí, سه كنجي sih-kunjí, سه زاويه دار sih-záviyah-dár, مثلث musallas.

Trigonella fœnum græcum (*Fenugreek*), *subs.* شنبليد shambalíd, شنبليله shambalílah, شمليز shamlíz (*vulg.*).

Trigonella grandiflora, *subs.* اكليل الملك iklílu 'l-malik, ناخنك nákhunak.

Trigonometrical, *adj.* متعلق بزوايائي مثلث muta'alliq-bi-zaváyáʼí-i-musallas.

Trigonometry, *subs.* زوايائي مثلث zazáyáʼí-i-musallas, معرفت زوايائي مثلث ma'rifat-i-zaváyáʼí-i-musallas, علم تعيين زوايائي مثلث 'ilm-i-ta'yín-i-zaváyáʼí-i-musallas, سنجي مثلث musallas-sanjí.

Trigraph, *subs.* ثلاثه متحدة التلفظ salásah-i-muttahidatu 't-talaffuz, حروف ثلاثه يك تلفظي hurúf-i-salásah-i-yak-talaffuzí, تلفظ سه حرف بيك مخرج talaffuz-i-sih-harf-bi-yak-makhraj.

Trihedral, *subs.* سه گوشه sih-gúshah, سه جنبي sih-jambí, سه پهلو sih-pahlú.

Trihedron, *subs.* شكل سه گوشه shakl-i-sih-gúshah, مثلث متساوي الاطراف musallas-i-mutasávíu 'l-atráf.

Trijugous, *adj.* سه جفتي sih-juftí, سه زوجي sih-zaují, شش برگي shish-bargí, شش پر shish-par.

Trilateral, *adj.* مثلث musallas, سه پهلو sih-pahlú, سه جنبي sih-jambí, مثلث الجوانب musallasu 'l-javánib.

Triliteral, *adj.* ثلاثي sulásí, سه حرفي sih-harfí.

Trill, *subs.* تحرير آواز tahrír-i-áváz, غلط آواز ghalat-i-áváz, لرزش صوت larzish-i-saut.

Trill, *verb,* غلط دادن ghalat dádan, تحرير دادن tahrír dádan, لرزاندن larzándan.

Trillion, *subs.* طرليون trilíyún (European), آلاف مضاعفه مثلثه áláf-i-muzá'afah-i-musallasah.

Trilobate, *adj.* (*Botanical term*) سه قطعه sih-qit'ah, سه پارچه sih-párchah, سه ضلعي sih-zil'í.

Trilocular, *adj.* (*Botanical term*) سه خانه sih-khánah, سه چاله sih-chálah, سه بذره sih-bazrah.

Trim, *subs.* (*Nautical term*) حماله himálah, دنك dank, تعديل ta'díl, تسويه tasviyah.—*adj.* پاكيزه pákízah, منقه munaqqah, آراسته árástah, قشنگ qashang, نظيف nazíf, ظريف zaríf, چست chust, منظم munazzam, مرتب murattab.

Trim, *verb,* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), تراشيدن tiráshídan, زيور بستن zívar bastan, زينت دادن zínat dádan, درست كردن durust kardan, اصلاح نمودن isláh nimúdan, چيدن chídan (*rt.* چين chín).—(*Clip*) كوتاه كردن kútáh kardan, بريدن burídan, شاخه بري كردن sháhkah-burí kardan.—(*As a ship*) تعديل حمل نمودن ta'díl-i-haml nimúdan, بار درست كردن bár durust kardan, تسويه نمودن tasviyah nimúdan.—(*Rebuke*) توبيخ كردن taubíkh kardan, ملامت نمودن malámat nimúdan.—*intrans.* متردد بودن mutaraddid búdan, دو دل بودن dú-dil búdan.

Trimester, *subs.* مدت سه ماه muddat-i-sih-máh, ظرف سه ماه zarf-i-sih-máh.

Trimeter, *subs.* شعر سه بحري shi'r-i-sih-bahrí, بيت سه وزني bait-i-sih-vazní, نظم مثلث nazm-i-musallas.

Trimetrical, *adj.* سه بحري sih-bahrí, سه وزني sih-vazní, مثلثي musallasí.

Trimly, *adv.* ظريفانه zarífánah, لطيفانه latífánah, بطور منظم bi-taur-i-munazzam, بترتيبي خوش bi-tartíbí-i-khush.

Trimmer, *subs.* آرايش كن áráyish-kun, شاخه بر sháhkah-bur, مزين muzayyin, مصلح muslih.—(*Time-server*) وقت گذران vaqt-guzrán, چاپلوس cháplús, مذبذب muzabzib, منافق munáfiq, متملق mutamalliq, سالوس sálús.

Trimming, *subs.* سجاف sijáf, ريشه ríshah, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), لبك labak, يراق yaráq, زينت zínat, طراز taráz.

Trimness, *subs.* آراستگي árástagí, ظرافت zaráfat, نظافت nazáfat, لطافت latáfat, درستي durustí, انتظام intizám, ترتيب tartíb, پاكيزگي pákízagí, قشنگي qashangí.

Trinal, *adj.* سه چند sih-chand, سه لا sih-lá, سه مقابل sih-muqábil, سه گونه sih-gúnah, مثلث musallas.

Trine, *subs.* سه چند sih-chand, سه لا sih-lá, سه مقابل sih-muqábil, سه گونه sih-gúnah, مثلث musallas.

Tringle, *subs.* (*Architectural term*) سر درك sar-darak, محرابچه mihrábchah, طاقك táqak, زينت zínat.

Trinitarian, *subs. and adj.* تثليثي taslísí, مثلث musallis.

Trinity, *subs.* ثالوث sálús, تثليث taslís.—(*Person of the Trinity*) اقنوم aqnúm (*pl.* اقانيم aqánim).—(*The Holy Trinity*) ثالوث اقدس sálús-i-aqdas.

Trinket, *subs.* جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir), گوهر gauhar, زيور zívar, زينت zínat, حليه halyah, يراق yaráq.

Trinomial, *subs.* جمله ثلاثي jumlah-i-salásí, عقد مثلث 'aqd-i-masallas, اصل سه اجزائي asl-i-sih-ajzá'í.

Trio, *subs.* نغمه سه شخص naghmah-i-sih-shakhs, سرود سه آوازي surúd-i-sih-ávází.

Trip, *subs.* گردش gardish.—(*Error*) غلط ghalat, سهو sahv, خطا khatá, زلت zallat, تقصير taqsír.—(*Stumble*) پرت part, طرح tarah, لم lamm.—(*Trick*) منصوبه mansúbah, تمهيد tamhíd.

Trip, *verb,* (*Stumble*) سكندري خوردن sikandarí khurdan, پا لغزيدن pá lakhshídan, پا لغزيدن pá laghzídan, از پاي در آمدن az-páy dar-ámadan.—(*Metaphorically*) پا زدن pá zadan, خطا كردن khatá kardan, زلت نمودن zallat nimúdan.—(*To trip up another person*) پاهارا لخشك زدن páhá-rá lakhshak zadan, پاهارا لغزانيدن páhá-rá laghzánídan, پيش لنگ كشيدن písh-lang kashídan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), پس پائي زدن pas-pá'í zadan.—(*To catch the ground with the hoof, as a horse*) ناخن بند كردن nákhun-band kardan, سر سم رفتن sar-i-sum raftan.—(*To knock the fore-feet together, as a horse*) تپق زدن tupuq zadan.—(*I will trip you*) رودها ترا بپايت ميپيچم rúdahá-i-turá bi-páy-at mí-pícham (*lit.* I will twist your entrails with your feet).

Tripartite, *adj.* مثلث musallas, سه شق sih-shaqq, سه پاره sih-párah, سه جزو sih-juzv, سه تكه sih-tikkah.

Tripartition, *subs.* تثليث taslís, سه پارگي sih-páragí, تقسيم سه گانه taqsím-i-sih-gánah, سه جائي sih-já'í.

Tripe, *subs.* شكنبه shikambah, چستا chastá, روده rúdah, امعا am'á, مصارين masárín.

Tripedal, *adj.* سه پايه sih-páyah, سه پا دار sih-pá-dár, سه ساقه sih-sáqah.

Tripersonal, *adj.* سه شخصي sih-shakhsí, سه كسي sih-kasí, سه تني sih-taní, سه اقنومي sih-aqnúmí, سه وجهي sih-vajhí, سه گانه sih-gánah, متثالث mutasális.

Tripersonality, *subs.* سه شخصيت sih-shakhsíyat, سه گانگي sih-gánagí, سه اقنوميت sih-aqnúmíyat, سه وجهيت sih-vajhíyat, تثالث tasálus.

Tripetalous, *adj.* (*Botanical term*) سه پر sih-par, سه برگ sih-barg, سه برگي sih-bargí, سه ورقي sih-varaqí.

Triphthong, *subs.* (*Grammatical term*) حرکت سه harakat-i-sih-harfí, صوت سه حرکتي saut-i-sih-harakatí.

Triphthongal, *adj.* سه صوتي sih-sautí, سه حرکتي sih-harakatí, سه صداي sih-sidáí.

Triple, *adj.* سه تا sih-tá, سه چند sih-chand, سه گانه sih-gánah, سه تو sih-tú, سه لا sih-lá, سه گانه sih-gánah, سه جزوي sih-juzví, مثلث musallas. — (*Triple alliance*) اتفاق مثلث ittifáq-i-musallas, معاهده مثلثه mu'áhadah-i-musallasah.

Triple, *verb,* سه چند ساختن sih-chand sákhtan, يك بر سه افزودن yak-bar-sih afzúdan, سه تو نمودن sih-tú nimúdan, سه لا کردن sih-lá kardan, مثلث ساختن musallas sákhtan.

Triplet, *subs.* مشعر سه مصراعي mash'ar-i-sih-misrá'í, بيت سه پاره bait-i-sih-párah, مثلث musallas, کلام سه جمله kalám-i-sih-jumlah.

Triplicate, *adj.* سه گونه sih-gúnah, سه مقابل sih-muqábil, سه مقدار sih-miqdár, سه چندان sih-chandán, مثلث musallas.

Triplicate, *verb,* سه چندان نمودن sih-chandán nimúdan, سه مقابل ساختن sih-muqábil sákhtan, سه مقدار نمودن sih-miqdár nimúdan.

Triplication, *subs.* سه چندان نمائي sih-chandán-nimá,í, سه مقابل سازي sih-muqábil-sází, سه مقدار نمائي sih-miqdár-nimá,í, تثليث taslís.

Triplicity, *subs.* سه گانگي sih-gánagí, سه مقابلگي sih-muqábalagí, سه چنداني sih-chandání, سه مقداري sih-miqdárí.

Tripod, *subs.* سه پايه sih-páyah, سپا sipá, کرسي سه پايه kursí-i-sih-páyah, صندلي سه پائي sandalí-i-sih-pá,í.

Tripper, *subs.* سر قدم رو sar-qadam-rau, پس پا زن pas-pá-zan, تيز رفتار tíz-raftár, چست خرام chust-khirám.

Tripping, *subs.* لغزش laghzish, زلت zallat, عثرت 'asrat, سقطه saqtah (*pl.* سقات siqát), خطا khatá, حل hall, ارخا irkhá.—*adj.* تند tund, تيز tíz, چست chust, چالاك chálák.

Trippingly, *adv.* ظريفانه zarífánah, چستانه chustánah, چالاکانه chálákánah, بسرعت bi-sur'at.

Triptote, *subs.* المعرب al-mu'rab, اسم منصرف ism-i-munsarif, اسم سه حالتي ism-i-sih-hálatí.

Trisect, *verb,* سه قسمت کردن sih-qismat kardan, سه پاره نمودن sih-párah nimúdan, سه شقه ساختن sih-shaqqah sákhtan, سه بخش کردن sih-bakhsh kardan.

Trisection, *subs.* سه پارگي sih-páragí, تقسيم سه گانه taqsím-i-sih-gánah, سه شقگي sih-shaqqagí, تثليث taslís.

Trisyllabic, *adj.* سه حرکتي sih-harakatí, سه بندي sih-bandí, سه هجاي sih-hijáí.

Trisyllable, *subs.* کلمه سه حرکتي kalamah-i-sih-harakatí, لفظ سه هجائي lafz-i-sih-hijá,í.

Trite, *adj.* کهنه kuhnah, نا تازه ná-tázah, قديم qadím, عتيق 'atíq, عام 'ámm, مشهور mashhúr, مهين mahín, خوار khár.

Tritely, *adv.* بطور عموم bi-taur-i-'umúm, بطرز کهنگي bi-tarz-i-kuhnagí, بدون جلب نظر bidún-í-jalab-i-nazar, مهينانه mahínánah.

Triteness, *subs.* کهنگي kuhnagí, عموم 'umúm, نا تازگي ná-tázagí, مشهوري mashhúrí, خواري khárí.

Tritheism, *subs.* سه خدائي sih-khudá,í, اعتقاد سه گانگي خدا i'tiqád-i-sih-gánagí-i-khudá, سه خدا پرستي sih-khudá-parastí, تثليث taslís.

Tritheist, *subs.* معتقد سه گانگي خدا mu'taqid-i-sih-gánagí-i-khudá, سه خدا گو sih-khudá-gú, سه خدا پرست sih-khudá-parast, مثلث musallis.

Tritheistic, *adj.* سه خداي sih-khudáí, تثليثي taslísí.

Triticum cornutum *or* **œstivum** (*Bearded wheat*), *subs.* دوسر dúsar, گندم رنگ زده gandum-i-rang-zadah.

Triticum repens (*Gramen caninum or Couch-grass*), *subs.* ديلار dílár, نجيل najíl, بيد گياه bíd-giyáh.

Triticum vulgare *or* **hybernum** (*Wheat-plant*), *subs.* گندم gandum, حنطه hintah (*pl.* حنط hinat).

Triton, *subs.* جن بحري jinn-i-bahrí, نيم خدائي دريا ním-khudá,í-i-daryá, طريطون trítún (European).

Triturable, *adj.* سحق پذير sahq-pazír, صلايه شدني saláyah-shudaní, نرم شدني narm-shudaní.

Triturate, *verb,* ماليدن málídan, سودن súdan, سائيدن sá,ídan, ساييدن sábídan, سحق کردن sahq kardan, صلايه نمودن saláyah nimúdan, نرم ساختن narm sákhtan.

Trituration, *subs.* مالش málish, سايش sáyish, سحق sahq, صلايه saláyah, تدقيق tadqíq, نرم سازي narm-sází.

Triumph, *subs.* ظفر zafar, فيروزي fírúzí, شکست shikast, غلبه ghalabah, نصرت nusrat, انتصار intisár, استيلا istílá, فتح fat,h.—(*Joy*) سر فرازي sar-farází, فيس fís, ابتهاج ibtiháj, مسرت masarrat.

Triumph, *verb,* فتح کردن fat,h kardan, غلبه کردن ghalabah kardan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, شکست دادن shikast dádan, ظفر يافتن zafar yáftan, تظفر نمودن tazaffur nimúdan, گشادن gushádan, غالب آمدن ghálib ámadan, مستولي شدن mustaulí shudan, منصور گشتن mansúr gashtan, دست يافتن dast yáftan. — (*Rejoice*) ابتهاج نمودن ibtiháj nimúdan, مسرت کردن masarrat kardan, افتخار کردن iftikhár

kardan, مباهات نمودن mubáhát nimúdan, فيس كردن fís kardan.

Triumphal, *adj.* فتحي fat,hí, ظفر ياب zafar-yáb, نصري nasrí, استيلائي istiláí, مسرت آميز masarrat-ámíz, مباهاتي mubáhátí, افتخاري iftikhárí, ابتهاجي ibtihájí.—(*Triumphal arch*) طاق نصرت táq-i-nusrat.

Triumphant, *adj.* فيروز مند fírúz-mand, غالب ghálib, ظفر مند zafar-mand, مظفر muzaffar, ظفر ياب zafar-yáb, منصور mansúr, مستولي mustaulí, منتصر muntasir, مبتهج mubtahij, مسرور masrúr.

Triumphantly, *adv.* غالباً ghálíban, غالبانه ghálib-ánah, ظفر مندانه zafar-mandánah, منصورانه mansúr-ánah, منتصرانه muntasiránah, مبتهجانه mubtahijánah, مفتخرانه muftakhiránah.

Triumpher, *subs.* فيروز fírúz, مظفر muzaffar, منصور mansúr, غالب ghálib, فاتح fátih, كامياب kám-yáb.

Triumvir, *subs.* ثالث ثلاثه sális-i-salásah, سيوم سه حاكم síyúm-i-sih-hákim.

Triumviral, *adj.* متعلق بحكومت سه شخصي muta'alliq-bi-hukúmat-i-sih-shakhsí, زان حكومت سه شخصي zi-án-i-hukúmat-i-sih-shakhsí.

Triumvirate, *subs.* حكومت سه شخصي hukúmat-i-sih-shakhsí, سلطنت سه كسه saltanat-i-sih-kasah.

Triune, *adj.* سه در يك sih-dar-yak, سه گانه يگانه sih-gánah-i-yagánah.

Triunity, *subs.* سه در يكي sih-dar-yakí, وحدت در تثليث vahdat-dar-taslís, تثليث در وحدت taslís-dar-vahdat.

Trivet, *subs.* سه پايه sih-páyah.

Trivial, *adj.* رقيق raqíq, اندك andak, كم kam, خفيف khafíf, سبك sabuk, حقير haqír, محقر muhaqqar, دون dún, عام 'ámm, مهان muhán, جزئي juz,í, نا چيز ná-chíz, كوچك kúchik, صغير saghír.

Trivially, *adv.* بطور حقارت bi-taur-i-hiqárat, محقرانه muhaqqaránah, خفيفانه khafífánah, بطرز بي قابليتي bi-tarz-i-bí-qábilíyatí, عامانه 'ámmánah.

Trivialness, *subs.* عاميت 'ámmíyat, محقري muhaq-qarí, بي قابليتي bí-qábilíyatí, نا چيزي ná-chízí, دوني dúní, كوچكي kúchikí.

Troat, *verb*, صدائي مستي كردن sidáí,-i-mastí kardan, بلق زدن buluq zadan, بانگ مطلوب نمودن báng-i-matlúb nimúdan, نخره كردن nukhrah kardan.

Trocar, *subs.* (*Surgical instrument*) مثقاب misqáb, اسباب بزل asbáb-i-bazl, مبزال mibzál, نشتر nishtar.

Troche, *subs.* (*Medical term*) معجون ma'jún, دوائي مخلوط davá,í-i-makhlút.

Trochilics, *subs.* علم حركت دوري 'ilm-i-harakat-i-daurí, صنعت چرخ سازي san'at-i-charkh-sází.

Trochings, *subs.* شاخچه shákhchah.

Trochlea, *subs.* (*Anatomical term*) غضروف مجوف ghuzrúf-i-mujavvaf, قصبه qasabah (*pl.* قصاب qisáb).

Trochleary, *adj.* (*Anatomical term*) غضروفي ghuz-rúfí, قصبي qasabí.

Troglodyte, *subs.* مغاره نشين maghárah-nishín, غار نشين ghár-nishín, كهف نشين kahf-nishín.

Trojan, *subs.* باشنده طرائي báshandah-i-tará,í (European), ساكن طرائي sákin-i-tará,í (European).—(*Veteran*) كهن kuhan, كار آزموده kár-ázmúdah, كار ديده kár-dídah, دلير dilír.

Troll, *verb trans.* (*Roll*) غلطانيدن ghaltánídan, گردانيدن gardánídan, چرخانيدن charkhánídan.—(*Run*) دوانيدن davánídan, راندن rándan.—(*For fish*) پي در پي گرفتن pay-dar-pay giriftan, متعاقب اخذ نمودن muta'áqib akhz nimúdan.—*intrans.* (*Move about*) گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), گرديدن gardídan, غلطيدن ghaltídan, چرخ زدن charkh zadan.—(*Sing*) سرودن surúdan, خواندن khánḍan.—(*For fish*) قلاب انداز كردن qulláb-andází kardan.

Trollop, *subs.* زن هرزه zan-i-harzah, زن بي آبرو zan-i-bí-áb-i-rú, شليته shalítah, سليطه salítah, شخص ول گرد shakhs-i-vil-gard.

Tromp, *subs.* آلت نفخ álat-i-nafh, باد لوله bád-lúlah, باد كش bád-kash.

Troop, *subs.* جوق jauq, جند jund, زمره zumrah, جمع jam'.—(*Crowd*) گروه gurúh, انبوه ambúh, ازدحام izdihám, گاوگل gávgul, رمه ramah, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), جماعت jamá'at.—(*Of soldiers*) دسته dastah, خيل khail, رساله risálah, فريق faríq, فوج fauj (*pl.* افواج afváj), قشون qushún, نظام nizám, سپاه sipáh.—(*Of birds*) ابابيل abábíl.

Troop, *verb*, جمع شدن jam' shudan, اجتماع نمودن ijtimá' nimúdan, بهيئت اجتماع راه رفتن bi-hayät-i-ijtimá' ráh raftan, بسرعت قدم زدن bi-sur'at qadam zadan.

Trooper, *subs.* سوار suvár, خيال khayyál.

Troops, *subs.* لشكر lashkar, عسكر 'askar (*pl.* عساكر 'asákir), سر باز sar-báz.

Trope, *subs.* مجاز majáz, استعاره isti'árah, كنايه kináyah, تشبيه tashbíh.

Trophied, *adj.* مزين بعلامات ظفر muzayyan-bi-'alámát-i-zafar.

Trophy, *subs.* علامت ظفر 'alámat-i-zafar, نشان فيروزي nishán-i-fírúzí, آيت فتح áyat-i-fat,h, غنيمت ghaní-mat (*pl.* غنائم ghanáïm).

Tropic, *adj.* خط khatt (*pl.* خطوط khutút), دائره dáïrah (*pl.* دوائر daváïr).—(*Of Cancer*) خط سرطان khatt-i-saratán, دائره رأس السرطان dáïrah-i-räsu 's-saratán.—(*Of Capricorn*) خط جدي khatt-i-jadí,

دائره رأس الجدي dáïrah-i-räsu 'l-jadí.—(*The Tropics*) شمسيه shamsíyah.

Tropical, *adj.* گرمسير garm-sír, متعلق ببلاد حاره mu-ta'alliq-bi-bilád-i-hárrah.—(*Figurative*) مجازي ma-jází, مستعار musta'ár, كنايتي kináyatí, تشبيهي tash-bíhí.

Tropically, *adv.* بطور مجاز bi-taur-i-majáz, بطور استعاره bi-taur-i-isti'árah, بطريق كنايت bi-taríq-i-kináyat, بر سبيل تشبيه bar-sabíl-i-tashbíh.

Tropological, *adj.* پر تشبيه pur-tashbíh, پر مجاز pur-majáz, استعاره دار isti'árah-dár, پر كنايه pur-kináyah.

Tropology, *subs.* تشبيه tashbíh, مجاز گوئي majáz-gú,í, كنايه آري kináyah-árí, استعاره isti'árah.

Trot, *subs.* نرمرو narm-rau, يورغه yúrghah, يرتمه yurt-mah, تيز روي tíz-raví, تند قدمي tund-qadamí.

Trot, *verb trans.* لكاندن lukándan, دواندن davándan.—*intrans.* لكه لكه رفتن lukkah raftan, لك لك رفتن luk-luk raftan, يرتمه رفتن yurtmah raftan, جلد رفتن jald raftan, لكيدن lukídan, هروله كردن harvalah kar-dan.

Troth, *subs.* اقرار iqrár, قول qaul, عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عقد 'aqd, قرار داد qarár-dad, ميثاق mísáq (*pl.* مواثيق mavásíq).—(*To plight one's troth*) قول دادن qaul dádan, اقرار نمودن iqrár nimúdan, عهد بستن 'ahd bastan, مواثق شدن mavásiq shudan, بعقد در آمدن bi-'aqd dar-ámadan.

Trotter, *subs.* دونده davandah, اسب لكه رو asb-i-luk-kah-rau, اسب تند قدم asb-i-tund-qadam, اسب هروله كن asb-i-harvalah-kun.—(*Sheep's foot*) پاچه páchah.

Troubadour, *subs.* قوال qavvál, شعار sha''ár, اشعار خوان ash'ár-khán.

Trouble, *subs.* (*Toil*) محنت mihnat, رنج ranj, جد و جهد jadd-va-jahd, زحمت zahmat, عنا 'iná, كلفت kul-fat, صدمه sadamah, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق ma-sháqq), سعي sa'í, كد kadd, نصب nasb, كدح kadh, تعب ta'ab.—(*Misery*) رنج ranj, رنجش ranjish, رنجوري ran-júrí, مصيبت musíbat, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق masháqq), نكبت nakbat, محنت mihnat (*pl.* محن mi-han), درد dard, درد مندي dard-mandí, الم alam, بلا balá, ضرر zarar, ملال malál, ملالت malálat, كدورت kadúrat (*properly* kudúrat), دلشكستگي dil-shikas-tagí, دلمردگي dil-murdagí, دلگيري dil-gírí, دلتنگي dil-tangí, پريشاني parishání, غم ghamm (*pl.* غموم ghu-múm), غمگيني ghamm-gíní, محزونيت mahzúníyat, حزن huzn, تحزن tahazzun, تحزين tahzín, احزان ahzán, اندوه andúh, تأسف ta,assuf, آزار ázár, آشوب áshúb, آسيب ásíb, تنگنائي tangná,í, سوگ súg, وجع vaja', تاب táb, كريبت karíbat, تاسه tásah, فلاكت falákat, عذاب 'azáb, بد بختي bad-bakhtí, شقاوت shaqávat, آفت áfat, بار bár.—(*To have one's trouble for one's pains*) مايوس و خسته شدن máyús va khastah shudan. —(*To take trouble*) زحمت كشيدن zahmat kashídan, كلفت نمودن kulfat nimúdan, متحمل مشقت شدن mu-tahammil-i-mashaqqat shudan, پا فشردن pá fishurdan, پروا داشتن parvá dáshtan.—(*It is not worth the trouble*) بزحمتش نمي ارزد bi-zahmat-ash na-mí-arzad. —(*Do not trouble yourself about these things*) ازاين جهتها در اين باب احتياط مكنيد az-ín jihathá ihtiyát ma-kuníd, dar-ín báb khud-rá zahmat ma-dihíd.—(*I do not trouble myself about such things*) من هيچ باين چيزها مقيد نيستم man hích bi-ín chízhá muqayyad nístam.—(*After much trouble*) با هزار جان كندن bá-hazár-ján-kandan.—(*I did not trouble myself to speak*) در بند اين نشدم كه حرف بزنم dar-band-i-ín na-shudam kih harf bi-zanam, پا پي نشدم كه حرف بزنم pá-pay na-shudam kih harf bi-zanam.—(*I will not trouble you*) شمارا زحمت نخواهم داد shumá-rá zah-mat ná-kháham dád.—(*I will trouble you to do this*) زحمت كشيده اينرا بكنيد zahmat-kashídah ín-rá bi-kuníd.

Trouble, *verb,* رنجانيدن ranjánídan, آزار كردن ázár kar-dan, آزردن ázurdan.—(*Give trouble*) تصديع دادن tasdí' dádan.—(*To trouble one's head about a per-son*) متعرض حال كسي شدن muta'arriz-i-hál-i-kasí shudan, اعتنا داشتن i'tiná dáshtan, پروا نمودن parvá nimúdan.

Troubled, *adj.* مضطرب muztarib, رنجيده ranjídah, آشفته áshuftah.—(*As water*) تيره tírah, مكدر mukad-dar, غليظ ghalíz.—(*To be troubled*) تشويش داشتن tashvísh dáshtan, زحمت كشيدن zahmat kashídan.—(*As water*) تيره شدن tírah shudan, مضطرب شدن muztarib shudan, بهم خوردن ba-ham khurdan.

Troubler, *subs.* زحمت دهنده zahmat-dihandah, ايذا رساننده ízá-rasánandah, عذاب دهنده 'azáb-dihandah, رنج آورنده ranj-ávarandah.

Troublesome, *adj.* مصدع musaddi', شاق sháqq, رنجاور ranj-ávar, جانفرسا ján-farsá, با زحمت bá-zah-mat, زحمت دار zahmat-dár, پر عذاب pur-'azáb.—(*Difficult*) مشكل mushkil, دشوار dushvár, سخت sakht, صعب sa'b, ثقيل saqíl.

Troublesomely, *adv.* عذاب دهان 'azáb-dihán, بطور ايذا رساني bi-taur-i-ízá-rasání, بطرز زحمت دهي bi-tarz-i-zahmat-dihí, مزاحمانه muzáhimánah, تصديع دهان tasdí'-dihán.

Troublesomeness, *subs.* اشكال ishkál, زحمت zahmat, مشقت mashaqqat, عذاب 'azáb, ايذا ízá, دشواري dushvárí, صعوبت su'úbat, تصديع tasdí'.

Troublous, *adj.* (*Afflictive*) پر عذاب pur-'azáb, مصيبت آور musíbat-ávar, صدمه رسان sadamah-rasán, رنج ده ranj-dih.—(*Tumultuous*) پر غوغا pur-

ghaughá, پر آشوب pur-áshúb, مغشوش maghshúsh, مضطرب muztarib, پر شور pur-shúr.

Trough, *subs.* ناوه návah, ناو náv, نو nau.—(*Kneading-trough*) حسین hasín, تغار taghár.—(*Watering-trough, generally attached to a well*) سنگاب sang-áb.

Trounce, *verb,* (*Chastise*) عقوبت کردن 'uqúbat kardan, کتك مضبوط زدن kutak-i-mazbút zadan, تنبیه نمودن tambíh nimúdan, تأدیب کردن tádíb kardan.—(*Harass*) سر آسیمه نمودن sar-ásímah nimúdan, مشوش ساختن mushavvash sákhtan, پریشان کردن paríshán kardan, آژواژ نمودن ázhvázh nimúdan.

Trouse, *subs.* فسطانك fistának, رخت بچگانه rakht-i-bachchagánah, جامه کوچك jámah-i-kúchik.

Trousers, *subs.* زیر جامه zír-jámah, تنبان tumbán, پائین پوش pá,ín-púsh.—(*Riding trousers*) شلوار shalvár.

Trousseau, *subs.* لباس عروسي libás-i-'arúsí, جهاز jiház (*pl.* اجهزت ajhizat), تهیه عرس tahíyah-i-'urs, سامان عروسي sámán-i-'arúsí.

Trout (*Salmo fario*), *subs.* قزل اله qizilu 'llah.—(*Salmon trout—Salmo trutta*), ماهي آزاد máhí-i-ázád.

Trover, *subs.* تصرف tasarruf, ادعا iddi'á, تملك tamalluk, شکوه shakvah.

Trow, *verb,* فرض کردن farz kardan, مظنه داشتن mazinnah dáshtan, گمان کردن gumán kardan, پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), فکر کردن fikr kardan.

Trowel, *subs.* ماله بنائي málah-i-banná,í, ماله málah, مسلفه mislafah, بیلچه bílchah.

Troy weight, *subs.* سنگ عطاري sang-i-'attárí, مثقال زر گري misqál-i-zar-garí, سنگ صیاغي sang-i-sayyághí.

Truant, *subs. and adj.* مکتب گریز maqtab-guríz, تنبل tambal, کسلان kasalán, پیزي شل pízí-shul, کتو گروز kutau-gurúz (*vulg.*).—(*To play the truant*) طفره زدن tafrah zadan, از زیر کار در رفتن az-zír-i-kár dar-raftan, فرار نمودن firár nimúdan, تنبلي کردن tambalí kardan, پیزي شلي نمودن pízí-shulí nimúdan.

Truce, *subs.* مهلت muhlat, مهلت جنگ muhlat-i-jang, متارکه mutárakah, هدنه hudnah, سلم silm (*pl.* سلام silám), مسالمت musálamat, صلح موقت sulh-i-muvaqqat, مهادنه muhádanah, املاء imlá.

Truce-breaker, *subs.* عهد شکن 'ahd-shikan, پیمان شکن paimán-shikan, ناقض القول náqizu 'l-qaul, سست میثاق sust-míság.

Trucidation, *subs.* قتل qatl, کشتار kushtár, سفك دم safk-i-dam, خونریزي khún-rízí.

Truck, *subs.* (*Carriage*) گاري gárí, عرابه حمل 'arábah-i-haml, کالسکه بار کشي káliskah-i-bár-kashí, نقاله naqqálah.—(*Barter*) معامله mu'ámalah, معاوضه mu'ávazah, مبادله mubádalah, الش دگش 'alish-dagish.

Truck, *verb trans.* عوض کردن 'ivaz kardan, بعوض دادن bi-'ivaz dádan, بدل نمودن badal nimúdan, معاوضه کردن mu'ávazah kardan, الش دگش نمودن alish-dagish nimúdan.—*intrans.* مبادله کردن mubádalah kardan, معامله کردن mu'ámalah kardan, رد و بدل نمودن radd-u-badal nimúdan.

Truckage, *subs.* نقل naql, حمل haml, حمالي hammálí, بار کشي bár-kashí, اجرت حمل ujrat-i-haml, مزد حمالي muzd-i-hammálí.—(*Barter*) معاوضه mu'ávazah, مبادله mubádalah, معامله mu'ámalah, الش دگش alish-dagish.

Trucker, *subs.* معاوض mu'áviz, مبادله کن mubádalah-kun, معامله گر mu'ámalah-gar, معاوضه گر mu'ávazah-gar.

Truckle, *subs.* چرخك charkhak.

Truckle, *verb,* اطاعت کردن itá'at kardan, مطیع شدن mutí' shudan, فرمان بردار شدن farmán-bardár shudan, تن در دادن tan dar-dádan, تسلیم نمودن taslím nimúdan, ایو الله گفتن íva 'llah guftan, انقیاد نمودن inqiyád nimúdan, کوچکي کردن kúchikí kardan.

Truckle-bed, *subs.* تخت گردان takht-i-gardán, تخت غرغره دار takht-i-ghargharah-dár, تخت دوار takht-i-davvár, فراش پیچ firásh-i-pích.

Truckling, *subs.* اطاعت itá'at, انقیاد inqiyád, تسلیم taslím, تذلل tazallul, کوچکي kúchikí.

Truck-system, *subs.* طریق معاوضه taríq-i-mu'ávazah, تنخواه دهي tankháh-dihí.

Truculence, *subs.* ظلم zulm, ستم sitam, سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat, زبریت zibríyat, ترکیت turkíyat, غلاظت ghilázat, درشتي durushtí, سهمناکي sahm-nákí, وحوشت vuhúshat, سخت روئي sakht-rú,í.

Truculent, *adj.* جفا کار jafá-kár, بیرحم bí-rahm, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, بیمروئت bí-murüat, جبار jabbár, ستمکار sitam-kár, سخت رو sakht-rú, عتل 'utull, زبز zibr, سهمناك sahm-nák, مهیب muhíb, هول آور haul-ávar.

Trudge, *verb,* پیاده رفتن piyádah raftan, کدح نمودن kadh nimúdan, بعنف رفتن bi-'unf raftan, بسختي bi-sakhtí mashí nimúdan.

True, *adj.* راست rást, درست durust, حق haqq, حقیقي haqíqí, صحیح sahíh, هوده húdah, عیني 'ainí, صادق sádiq, صریح saríh, واقع váqi', بي شبهه bí-shubhah.—(*Faithful*) امین amín, متدین mutadayyín, معتبر mu'tabar, پاك pák.—(*It is true*) راست است rást ast, صریح است saríh ast, واقعیت دارد váq'íyat dárad, صراحت دارد saráhat dárad.—(*He has a true eye*) نظرش خوب است nazar-ash khub-ast.

True-blue, *adj.* ثابت الصدق sábitu 's-sidq, راست کار

rást-kár, مستقيم mustaqím, ثابت راي sábit-ráy, موٴتمن mütaman, معتمد mu'tamad, معتبر mu'tabar.

True-born, *adj.* پاك نژاد pák-nizhád, اصيل asíl, نجيب najíb, خوش ذات khush-zát.

True-hearted, *adj.* پاك قلب pák-qalb, راست دل rást-dil, خوش نيت khush-níyat, صادق الوعد sádiqu 'l-va'd.

True-love-knot, *subs.* گره محبت girih-i-mahabbat, عقده مهر 'uqdah-i-mihr, رشته دوستي rishtah-i-dústí, حبل مودت habl-i-muvaddat.

Trueness, *subs.* راستي rástí, درستي durustí, حق haqq, حقيت haqqíyat, حقيقت haqíqat, صدق sidq, سداد sadád, هوده húdah, صحت sihhat, تحقيق tah-qíq, واقعيت váqi'íyat.

True-penny, *subs.* مرد امين mard-i-amín, شخص متدين shakhs-i-mutadayyin, آدم درست ádam-i-durust.

Truffle (*The mushroom Lycoperdon tuber*), *subs.* دمبلان dumbalán, قارچ زير زميني qárch-i-zír-zamíní, هكل زير زميني hakl-i-zír-zamíní, كمائي خاكي kamá,í-i-khákí.

Truism, *subs.* بديهي badíhí, بداهت badáhat, بديهيت badíhíyat, امر يقيني amr-i-yaqíní, راست مهمل rást-i-muhmil.

Trull, *subs.* زن هرزه zan-i-harzah, زنكه ول zanakah-i-vil, قحبه qahbah, جنده jindah.

Trullization, *subs.* گج ريزي gaj-rízí, گچ مالي gach-málí, گچ اندازي gach-andází.

Truly, *adv.* بدرستي bi-durustí, بطور درست bi-taur-i-durust, براستي bi-rástí, در واقع dar-váqi', واقعاً váqi'an, في الواقع fi 'l-váqi', در حقيقت dar-haqíqat, از روي حقيقت az-rúy-i-haqíqat, في الحقيقت fi 'l-haqíqat, بالحق bi 'l-haqq, لا محاله lá-mahálah, قطعاً qat'an, حقاً haqqan, حقا haqqá, تحقيقاً tahqíqan, يقيناً yaqínan, عيناً 'ainan, بالفرض bi 'l-farz, ان inna, آري árí, صحيحاً sahíhan, البته albattah, خاطر جمع khátir-jam' (*vulg.*).

Trump, *subs.* (*Card*) ورقه برد varaqah-i-burd.—(*Sound*) كرنا karná, شاخ نفير shákh-i-nafír, بوق búq (*pl.* ابواق abváq), صور súr (*pl.* اصوار asvár), ناقور náqúr.—(*This plan was a trump card*) اين تدبير عمل سود مندي بود ín tadbír 'amal-i-súd-mandí búd.

Trump, *verb trans.* بردن burdan, گول زدن gúl zadan, فريب دادن firíb dádan, ايجاد كردن íjád kardan, فراهم آوردن faráham ávardan.—*intrans.* كرنا زدن karná zadan, بوق زدن búq zadan, شاخ نفير نواختن shákh-i-nafír navákhtan.

Trumped-up, *adj.* بي اصل bí-asl, مفتري muftarí, مخترع mukhtara', جعلي ja'lí.

Trumpery, *subs.* (*Old worthless articles*) خورده مرده khurdah-murdah, خورده ريز khurdah-ríz, كهنه kuh-nah.—(*A seller of trumpery old goods, &c.*) بساط انداز bisát-andáz, خورده فروش khurdah-furúsh.—*adj.* نا چيز ná-chíz, حقير haqír, محقر muhaqqar, ول vil.

Trumpet, *subs.* كرنا karná, بوق búq (*pl.* ابواق abváq), صور súr (*pl.* اصوار asvár), شيپور shaipúr.—(*Speaking-trumpet*) دور شنو dúr-shinú.—(*To trumpet*) كرنا زدن karná zadan, بوق زدن búq zadan, صور زدن súr zadan, شيپور زدن shaipúr zadan.

Trumpeter, *subs.* كرناچي karná-chí, شيپورچي shaipúr-chí.

Truncal, *adj.* تني taní, بدني badaní, جثه jussahí, اندامي andámí, كالبدي kálbudí, قالبي qálibí, پست past.

Truncate, *adj.* مقطوع maqtú', بريده burídah, سر چيده sar-chídah, كوتاه kútáh, مقصوص maqsús, مجذوز majzúz.

Truncation, *subs.* قطع qat', برش burish, تقصير taqsír, چين chín, تقصيص taqsís, جزم jazm, كوتاه سازي kútáh-sází.

Truncheon, *subs.* چوب chúb, عصا 'asá, چماق chumáq, قضيب qazíb, گرز gurz.

Truncheon, *verb,* چماق كاري كردن chumáq-kárí kardan, چوب زدن chúb zadan, با عصا كوفتن bá-'asá kúftan, لت و كوب كردن lut-u-kúb kardan.

Trundle, *subs.* چرخك charkhak, غرغره ghargharah, غلطك ghaltak.

Trundle, *verb trans.* چرخاندن charkhándan, غلطاندن ghaltándan, گرداندن gardándan.—*intrans.* غلطيدن ghaltídan, گرديدن gardídan, چرخيدن charkhídan.

Trundle-bed, *subs.* تخت غلطك دار takht-i-ghaltak-dár, فراش پيچ firásh-i-pích, تخت دوار takht-i-dav-vár.

Trunk, *subs.* (*Of a tree*) تنه درخت tanah-i-dirakht, كنده kundah, ساق sáq (*pl.* اسوٴق asüq).—(*Box*) صندوق sandúq, يخدان yakh-dán, بنه bunah, جامه دان jámah-dán.—(*Of an elephant*) خرطوم khartúm.—(*Of the human body*) تنه بدن tanah-i-badan, جسم jism (*pl.* اجسام ajsám *and* جسوم jusúm), جثه jussah (*pl.* جثث jusas), كالبد kálbud, اندام andám, قالب qálib.

Trunk-hose, *subs.* شلوار گشاد shalvár-i-gushád, تنبان tambán-i-buzurg, زير جامه قديم zír-jámah-i-qadím.

Trunnell, *subs.* وتد vatad (*pl.* اوتاد autád), ميخ míkh, مسمار mismár (*pl.* مسامير masámír), سيخ síkh.

Trunnion, *subs.* (*Military term*) مدبر توپ mudbar-i-túp, دستك توپ dastak-i-túp.

Trusion, *subs.* دفع daf', هل hul, دع da'', سپوزش sipú-zish.

Truss, *subs.* دسته dastah, بسته bastah, بافه báfah, باقه báqah.—(*Medical term*) فتق بند fatq-band, ريسمان

rísmán, بند band, حبل habl (*pl.* احبل ahbal *and* حبول habúl).

Truss, *verb*, (*Hay, &c.*) بستن bastan (*rt.* بند band), پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), منضم ساختن munzamm sákhtan, بهم گیر کردن ba-ham-gír kardan, تنگ کشیدن tang kashídan.—(*A fowl*) بر سیخ زدن bar-síkh zadan, کباب کردن kabáb kardan.

Trust, *subs.* (*Confidence*) اعتماد i'timád, اعتقاد i'tiqád, اعتبار i'tibár, اتکال ittikál, توکل tavakkul, امید umíd, وثوق vusúq, باور bávar, تکیه takyah.—(*Charge*) سپرد sipurd, حواله haválah, ذمه zimmah.—(*Deposit*) ودیعت vadí'at, امانت amánat, گرو girau.—(*Credit*) وعده va'dah, نسیه nasyah.—(*In God*) توکل tavakkul.—(*I place my trust in God*) من معتقد بخداوند میشوم man mu'taqid bi-khudávand mí-shavam.

Trust, *verb*, اعتبار کردن i'tibár kardan, اعتماد کردن i'timád kardan, اعتقاد بردن i'tiqád burdan, واثق شدن vásiq shudan, وثوق داشتن vusúq dáshtan, تکیه کردن takyah kardan.—(*In God*) توکل نمودن tavakkul nimúdan.—(*She is not to be trusted*) پایش باد دارد páy-ash bád dárad (*lit.* Her foot is swollen).

Trustee, *subs.* امین amín, وکیل vakíl (*pl.* وکلا vukalá), وصی vasí, مؤتمن mütaman, معتمد mu'tamad, ثقه siqah.

Trustful, *adj.* قابل اعتماد qábil-i-i'timád, موثق mu-vassaq, ثقه siqah, امین amín, وفا دار vafá-dár.

Trustfully, *adv.* بطور امانت bi-taur-i-amánat, امینانه amínánah, وفا دارانه vafá-dáránah, از روی تدین az-rúy-i-tadayyun.

Trustily, *adv.* متدینانه mutadayyinánah, امینانه ámín-ánah, مؤتمنانه mütamanánah, بدون خیانت bidún-i-khiyánat.

Trustiness, *subs.* تدین tadayyun, امانت داری amá-nat-dárí, امینی amíní, اعتبار i'tibár, دیانت داری diyánat-dárí.

Trustless, *adj.* نا مؤتمن ná-mütaman, غیر امین ghair-i-amín, بی اعتبار bí-i'tibár, نا موثق ná-muvassaq, نا امن ná-aman, بی خلوص bí-khulús.

Trustworthy, *adj.* معتمد mu'tamad, قابل اعتماد qábil-i-i'timád, موثق muvassaq, با اعتبار bá-i'tibár, امین amín, با امن bá-aman.

Trusty, *adj.* معتمد mu'tamad, قابل اعتماد qábil-i-i'timád, موثق muvassaq, با اعتبار bá-i'tibár, امین amín, با امن bá-aman.

Truth, *subs.* راستی rástí, درستی durustí, حق haqq, حقیقت haqíqat, حقانیت haqqáníyat, واقعیت váqi'i-yat, صدق sidq, صداقت sidáqat, یقین yaqín, سداد sadád, هوده húdah, صحت sihhat, تحقیق tahqíq.—(*In truth*) حقیقت haqíqat, انصافاً insáfan, راستی rástí, واقعاً váqi'an, حقاً haqqan, الحق al-haqq, در حقیقت dar-haqíqat, بدرستی bi-durustí.—(*Of a truth*) البته albattah, بدرستی bi-durustí, بتحقیق bi-tahqíq.—(*To speak the truth*) راست تنطق کردن rást tanattuq kardan, حق گفتن haqq guftan, راست گفتن rást guftan.

Truthful, *adj.* راستگو rást-gú, با خلوص bá-khulús, صادق sádiq, راستکردار rást-kirdár.

Truthfully, *adv.* بطور راستی bi-taur-i-rástí, از روی صدق az-rúy-i-sidq, بطرز حقانیت bi-tarz-i-haqqáníyat, صادقانه sádiqánah, با خلوص طویت bá-khulús-tavíyat.

Truthfulness, *subs.* صادقی sádiqí, صدق sidq, صداقت sidáqat, صادقیت sádiqíyat, راستی rástí, درستی durustí, حق haqq, حقیقت haqíqat, تحقیق tahqíq, خلوص khulús, حقانیت haqqáníyat, راستبازی rást-bází, راست کرداری rást-kirdárí.

Truthless, *adj.* نا حق ná-haqq, نا راست ná-rást, عاری از صدق 'árí-az-sidq, بی خلوص bí-khulús, نا درست ná-durust.—(*Faithless*) بی وفا bí-vafá, نا موثق ná-muvassaq, بی ایمان bí-ímán, بی دین bí-dín, بی مذهب bí-mazhab.

Try, *verb*, (*Endeavour*) سعی کردن sa'í kardan, کوشش کردن kúshish kardan, تلاش کردن talásh kardan, تجربه کردن tajribah kardan.—(*Investigate*) تحقیق کردن tahqíq kardan, تنقیح کردن tanqíh kardan, تجویز کردن tajvíz kardan, تفتیش نمودن taftísh nimúdan, جستجو کردن justujú kardan, رسیدگی نمودن rasídagí nimú-dan.—(*Prove or put to test*) آزمایش کردن ázmáyish kardan, آزمودن ázmúdan, آزمای کردن ázmáy kardan, امتحان کردن imtihán kardan, تجربه کردن tajribah kar-dan, ابتلا نمودن ibtilá nimúdan, بمحک زدن bi-mihakk zadan.—(*To essay metals*) قال گذاشتن qál guzáshtan, خلاص گذاردن khilás guzárdan.—(*Let them try him*) دنده اش نرم شود dandah-ash narm shavad (*lit.* Let his ribs become tender).—(*Though I tried hard to persuade him to remain here a little longer, I could not succeed*) هر چند خواستم اورا بر آن بدرام که زیاده در ینجا توقف کند نتوانستم har chand khástam ú-rá bar-án bi-dáram kih ziyádah dar-ín-já tavaqquf kunad na-tavánistam.—(*Try it*) تجربه اش بکنید tajribah-ash bi-kuníd.

Trysail, *subs.* باد بان کوچك bád-bán-i-kúchik, شراع کوچك shirá'-i-kúchik.

Tryst, *subs.* میقات míqát, میعاد mí'ád, ملتقی mul-taqá, محل اجتماع mahall-i-ijtimá', وعده گاه va'dah-gáh, سوق súq, بازار bázár.

Tryst, *verb*, قرار ملاقات دادن qarár-i-muláqát dádan, هم وعده شدن ham-va'dah shudan, مواعده نمودن muvá'adah nimúdan, اتفاق کردن ittifáq kardan.

Tub, *subs.* (*Wooden*) تغار چوبی taghár-i-chúbí, بالدی báldí (Hind.).—(*Of metal*) ستل satl, سطل satl.

Tuba (*Tree in Paradise*), *subs.* طوبي túbá.

Tube, *subs.* لوله lúlah, ني nay, ناي náy, نال nál, انبوب ambúb, لولب lúlab, قصبه qasabah (*pl.* قصاب qisáb), ماسوره másúrah. — (*India-rubber tubing*) لوله گم الاستيك lúlah-i-gum-alástík (European).

Tuber, *subs.* (*Botanical term*) سيبك síbak, سر sar, رأس räs, كله kallah, پيازك piyázak, گرده girdilah, لكه lukkah, دانه dánah.

Tuber annulare, *subs.* (*Anatomical term*) پل دماغ pul-i-dimágh.

Tubercle, *subs.* (*Medical term*) دنبل dumbal, دمل dummal, آماس ámás, دانه dánah, حبه habbah, بثره basrah, آبله ábilah, كورك kúrak (*vulg.*), لك luk (*vulg.*).

Tubercular, *adj.* (*Medical term*) دانه دار dánah-dár, پر دانه pur-dánah, بثوري busúrí, آبلهٔ ábilahï. — (*Tubercular consumption*) سل بثوري sill-i-busúrí, طاعون tá'ún.

Tuberous, *adj.* (*Medical term*) دانه دار dánah-dár, پر آبله pur-ábilah, بثوري busúrí, دنبلي dumbalí.

Tuber-rose (*The flower Polyanthus tuberosa*), *subs.* گل مريم gul-i-maryam.

Tubular, *adj.* لوله دار lúlah-dár, انبوبي ambúbí, ماسوره دار másúrah-dár, لوله وار lúlah-vár, قصبه شكل qasabah-shakl.—(*Tubular bridge*) پل سر پوشيده pul-i-sar-púshídah, جسر مسقف jasr-i-musaqqaf.

Tubulated, *adj.* لوله وار lúlah-vár, ماسوره شكل másúrah-shakl, انبوبي ambúbí, قصبه سان qasabah-sán, ناي مانند náy-mánand.

Tubule, *subs.* لوله كوچك lúlah-i-kúchik, انبوبچه ambúbchah, ماسوره كوچك másúrah-i-kúchik.

Tubuliform, *adj.* لوله وار lúlah-vár, ماسوره شكل másúrah-shakl, انبوبي ambúbí, قصبه سان qasabah-sán, ناي مانند náy-mánand.

Tuck, *subs.* (*Fold*) كور بخيه kúr-bakhyah, مغزي maghzí, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), سجاف sajáf, تا tá, لا lá, چين chín.—(*Sword*) سيف saif (*pl.* سيوف suyúf), شمشير shimshír, تيغ tígh, غداره ghaddárah.

Tuck, *verb,* چين دار كردن chín-dár kardan, چين دادن chín dádan, تا كردن tá kardan.—(*Thrust under*) در سپوختن dar-sipúkhtan, در فشردن dar-fishurdan, در هم پيچاندن dar-ham píchándan.—(*To tuck a person in bed*) خواباندن khábándan, در بستر نهادن dar-bistar nihádan, تنگ پيچاندن tang píchándan.

Tucker, *subs.* صدريه sadriyah, سينه پوش sínah-púsh, خمار khimár (*pl.* خمر khumur), پستان بند pistán-band, گازر gázur.

Tuesday, *subs.* سه شنبه sih-shambah, يوم الثلاثا yaumu 's-salásá.—*adj.* سه شنبهٔ sih-shambahï.

Tuft, *subs.* طره turrah, پرچم parcham, كاكل kákal, قپه quppah, بته butah, ضغث zaghs (*pl.* اضغاث azghás), بافه báfah, دسته dastah, مجموعه majmú'ah.

Tuft, *verb,* قپه قپه ساختن quppah-quppah sákhtan, جداگانه دسته نمودن jidágánah dastah nimúdan, طره دار ساختن turrah-dár sákhtan, پرچم دار كردن parcham-dár kardan.

Tuft-hunter, *subs.* چاپلوس cháplús, تملق گو tamalluq-gú, لقمه جو luqmah-jú.

Tufty, *adj.* طره دار turrah-dár, پرچم دار parcham-dár, قپه دار quppah-dár.

Tug, *subs.* جر jarr, كشش kashish, سحب sahb, جذب jazb, جلب jalb.—(*Boat*) جواره javvárah, نقاله naqqálah.

Tug, *verb,* كشيدن kashídan, سحب نمودن sahb nimúdan, جذب كردن jazb kardan, جلب نمودن jalb nimúdan.—(*As a boat*) كشيدن kashídan, بردن burdan, نقل دادن naql dádan.—*intrans.* بزحمت كشيدن bi-zahmat kashídan, رنج بردن ranj burdan, چالش كردن chálish kardan, كوشيدن kúshídan.

Tugger, *subs.* جرار jarrár, كشنده kashandah, سحب نماينده sahb-nimáyandah, جالب jálib, جاذب jázib.

Tuition, *subs.* تربيت tarbiyat, تعليم ta'lím, تأديب tádíb, افاده ifádah, پرورش parvarish, آموزگاري ámúzigárí, للگي lalagí, حراست hirásat, اجرت تعليم ujrat-i-ta'lím.

Tuitionary, *adj.* تربيتي tarbiyatí, تعليمي ta'límí, پرورشي parvarishí, تأديبي tádíbí.

Tulip, *subs.* لاله lálah, خزامه khazámah.

Tulle, *subs.* پهنك ابريشمي pahnak-i-abríshumí, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí).

Tumble, *subs.* سقوط suqút, عثرت 'asrat, لغزش laghzish, غلط ghalt, تدحرج tadharuj.

Tumble, *verb trans.* انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), افكندن afkandan, طرح نمودن tarah nimúdan, بر هم زدن bar-ham zadan, گرداندن gardándan, اين بر آن بر كردن ín bar-án bar-kardan.—*intrans.* اوفتادن úftádan, افتادن uftádan, سقوط كردن suqút kardan, پرت شدن part shudan, زمين خوردن zamín khurdan, رو رفتن rú raftan, لغزش خوردن laghzish khurdan, عثرت يافتن 'asrat yáftan.—(*To tumble head first*) بسر در آمدن bi-sar dar-ámadan, بر روي افتادن bar-rúy uftádan.—(*To tumble on one's legs—Metaphorically*) كامياب شدن kám-yáb shudan.—(*To tumble out*) بدر افتادن bi-dar uftádan.

Tumbler, *subs.* (*Glass*) استيكان istíkán, گيلاس آبخوري gílás-i-áb-khurí (European).—(*Of a gun-lock*) چرخ charkh, سگ sag.—(*Dancer, buffoon*) بند باز band-báz, لوطي lútí, رقاص raqqás, بازيگر bází-gar.—(*Pigeon*) كفتر معلقي kaftar-i-mu'allaqí.

Tumbrel, *subs.* كرسي تأديب kursí-i-tádíb, صندلي

عقوبت sandalí-i-'uqúbat. — (*Military term*) گاري gárí-i-asbáb, اسباب گاري قور خانه gárí-i-qúr-khánah,

Tumbril, *subs.* سله sallah, لوده laudah, گيره gírah, قفس qafs.

Tumefaction, *subs.* (*Medical term*) آماس ámás, ورم varam, بر آمدگي bar-ámadagí, خيز khíz, باد bád, پف puf, نفخ nafkh.

Tumefy, *verb trans.* (*Medical term*) بر آمدگي بهم رساندن bar-ámadagí ba-ham rasándan, آماس آوردن ámás ávardan, ورم دادن varam dádan.—*intrans.* آماسيدن ámásídan, آماس كردن ámás kardan, ورم كردن varam kardan, باد كردن bád kardan, پف كردن puf kardan.

Tumescence, *subs.* (*Medical term*) ورم varam, آماس ámás, بر آمدگي bar-ámadagí, خيز khíz, باد bád, پف puf, نفخ nafkh.

Tumid, *adj.* (*Puffy*) پف آلود puf-álúd, باد دار bád-dár, ورم ناك varam-nák, آماس دار ámás-dár, مورووم maurúm.—(*Bombastic*) پر باد pur-bád, منفوخ manfúkh, بلند buland, عالي 'álí, خوشنما khush-nimá, خوش صدا khush-sidá, گنده gundah, قلنبه qulumbah.

Tumidness, *subs.* انتفاخ intifákh, بر آمدگي bar-ámadagí, باد داري bád-dárí, ورمناكي varam-nákí, آماس ámás, پف آلودي puf-álúdí, گندگي gundagí, قلنبگي qulumbagí.

Tumorous, *adj.* (*Medical term*) منتفخ muntafikh, ورم دار varam-dár, ورمناك varam-nák, بر آمده bar-ámadah, دنبلي dumbalí.

Tumour, *subs.* (*Medical term*) دنبل dumbal, دمل dummal, آماس ámás, ماده máddah, آبله ábilah, كورك kúrak (*vulg.*), لك luk (*vulg.*).

Tump, *subs.* تنب tumb, تل tall (*pl.* تلال tilál), چغا chughá, پشته pushtah, تپه tapah, اكمه akamah (*pl.* اكم akam *and* آكام ákám).

Tump, *verb*, تنب كردن tumb kardan, تل نمودن tall nimúdan, خاك دادن khák dádan, تپه ساختن tappah sákhtan.

Tumular, *adj.* تنبي tumbí, تلي tallí, پشته طور pushtah-taur, چغالي chughálí.

Tumulous, *adj.* پر پشته pur-pushtah, پر آكام pur-ákám, پر تلال pur-tilál, پر تپه pur-tappah, تل مانند tall-mánand, پشته وار pushtah-vár.

Tumult, *subs.* هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'arbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah, فساد fasád, غوغا ghaughá, غلبگي ghalabagí, شلتاق shiltáq, شلوك shulúk, قيل و قال qíl-u-qál, هرج و مرج harj-u-marj, گير و دار gír-u-dár, داد و بيداد dád-u-bí-dád, غلغله ghalghalah, ارجاف irjáf (*pl.* اراجيف arájíf), دمدمه damdamah, همهمه hamhamah, غرغشه gharghashah, هياهو híáhú, معركه ma'rikah.

Tumultuarily, *adv.* بطور غوغا bi-taur-i-ghaughá, شورش كنان shúrish-kunán, با همهمه bá-hamhamah, بطرز آشوب bi-tarz-i-áshúb.

Tumultuous, *adj.* جنگ جو jang-jú, لجوج lajúj, متمرد mutamarrid, گردن كش gardan-kash, غوغاي ghaughái, آشوب كار áshúb-kár, مغشوش maghshúsh, پر صدا pur-sidá, پر هنگامه pur-hangámah, پر شورش pur-shúrish.

Tumultuously, *adv.* آشوب كنان áshúb-kunan, بطور هرج و مرج bi-taur-i-harj-u-marj, با هنگامه زياد bá-hangámah-i-ziyád, هياهو زنان híáhú-zanán, از كثرت قيل و قال az-kasrat-i-qíl-u-qál.

Tumultuousness, *subs.* پر غوغائي pur-ghaughá'í, آشوب گري áshúb-garí, پر صدائي pur-sidá'í, كثرت قيل و قال kasrat-i-qíl-u-qál, هياهو híáhú, اغتشاش ightishásh, انقلاب inqiláb, اضطراب iztiráb.

Tumulus, *subs.* پشته pushtah, تل tall (*pl.* تلال tilál), كوپه kúpah, تپه tappah.

Tun, *subs.* چلك chalak, برميل barmíl.—(*Measure*) تن tan (European), تون tún (European).

Tun, *verb*, در برميل كردن dar-barmíl kardan, در ظرف ريختن dar-zarf ríkhtan.

Tunable, *adj.* نغمه بردار naghmah-bardár, موزون mauzún, با نوا bá-navá, موسقي دار músiqí-dár, خوش الحان khush-alhán.

Tunableness, *subs.* خوش نوائي khush-navá'í, هم آهنگي ham-áhangí, نغمه داري naghmah-dárí, موسقيت músiqíyat, پرده داري pardah-dárí.

Tunably, *adv.* بطور خوش نوائي bi-taur-i-khush-navá'í, بطرز هم آهنگي bi-tarz-i-ham-áhangí, موزونانه mauzúnánah, بر وفق موسقي bar-vifq-i-músiqí, پرده دارانه pardah-dáránah.

Tune, *subs.* آهنگ áhang, هوائي ساز havá'í-sáz.—(*Melody*) پرده pardah, ترانه turánah, نغمه naghmah, نوا navá, لحن lahan (*pl.* الحان alhán), صوت saut (*pl.* اصوات asvát).—(*In tune*) كوك kúk, آماده ámádah, مستعد musta'idd, ساز sáz.—(*He has changed his tune*) راي خودرا تغيير داده امت ráy-i-khud-rá taghyír dádah ast.

Tune, *verb trans.* رو انداختن rau andákhtan, كوك كردن kúk kardan, بر سر كار آوردن bar-sar-i-kár ávardan, درست كردن durust kardan.—*intrans.* هم صدا شدن ham-sidá shudan, آواز دادن áváz dádan, صدا جفت كردن sidá juft kardan.

Tuneful, *adj.* خوش نوا khush-navá, با نغمه bá-naghmah, آهنگ دار áhang-dár, خوش صدا khush-sidá, طرب انگيز tarab-angíz.

Tuneless, *adj.* بي نغمه bí-naghmah, نا هنجار ná-hanjár, بي آهنگ bí-áhang, نا موزون ná-mauzún, بي موسقي bí-músiqí.

Tuner, *subs.* کوك کننده kúk-kunandah, نغمه ده naghmah-dih, نغمه سنج naghmah-sanj, نوا ریز navá-ríz.

Tunic, *subs.* قبا qabá, قمیص qamís, قنباز qambáz, جبه jabbah, چوخا chúkhá, نیم تنه ním-tanah, سدره sudrah.—(*Membrane*) پرده pardah, غشا ghishá.—(*Choroid tunic*) مشیمه چشم mashímah-i-chashm.

Tunicle, *subs.* غطا ghitá, غلاف ghiláf, پوست púst, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr), جلد jild (*pl.* اجلاد ajlád *and* جلود julúd).

Tuning, *subs.* کوك کني kúk-kuní, نغمه سنجي naghmah-sanjí, نوا ریزي navá-rízí, اصلاح ساز isláh-sáz.

Tunnel, *subs.* سوراخ کوه súrákh-i-kúh, مدخل madkhal, معبر ma'bar, قمع qam', نقب naqb.—(*To pierce a tunnel*) سوراخ باز کردن súrákh báz-kardan.—(*To pass through a tunnel*) از سوراخ عبور نمودن az-súrákh 'ubúr nimúdan.

Tunnel, *verb,* نقب زدن naqb zadan, سوراخ کردن súrákh kardan, مشبك ساختن mushabbak sákhtan, رخنه نمودن rikhnah nimúdan.

Tup (*Ram*), *subs.* قوچ qúch, کبش kabsh (*pl.* اکبش akbash *and* کباش kibásh).

Turban, *subs.* دستار dastár, عمامه 'imámah (*pl.* عمام 'imám), دولبند dúl-band, مندیل mindíl, سر بند sar-band.

Turbary, *subs.* حق چمن کني haqq-i-chaman-kuní, حق مور کني haqq-i-maur-kuní, چمن زار chaman-zár, موردستان mauristán.

Turbid, *adj.* تیره tírah, غلیظ ghalíz, مکدر mukaddar, متکدر mutakaddir, گل آلود gil-álúd, درد آلود durd-álúd, مخبوط makhbút, نا صاف ná-sáf, لاینك láínák.

Turbidness, *subs.* تیرگي tíragí, غلظت ghalzat, تکدر takaddur, گل آلودي gil-álúdí, نا صافي ná-sáfí, لاینکي láínákí.

Turbinate, *adj.* مخروطي makhrútí, صنوبري sinaubarí, پر خور pur-khúr, پیچ دار pích-dár, سر باریك sar-bárík.

Turbination, *subs.* پر دهي pir-dihí, پر خوري pir-khurí, چرخ دهي charkh-dihí, دور گردي daur-gardí.

Turbith, *subs.* تربد turbud.

Turbot (*The fish Pleuronectes maximus*), *subs.* جریث jirrís.

Turbulence, *subs.* گردنکشي gardan-kashí, فتنه fitnah, سر کشي sar-kashí, فساد fasád, شورش shúrish, آشوب áshúb, غوغا ghaughá, انقلاب inqiláb, اضطراب izti-ráb, اغتشاش ightishásh.

Turbulent, *adj.* جنگ جو jang-jú, لجوج lajúj, متمرد mutamarrid, گردن کش gardan-kash, متزلزل muta-zalzil, پر آشوب pur-áshúb, پر غوغا pur-ghaughá, بهم خورده ba-ham-khurdah, شوریده shúrídah, آشوب انداز áshúb-andáz.

Turbulently, *adv.* بطور آشوب کاري bi-taur-i-áshúb-kárí, شورش کنان shúrish-kunán, متزلزلانه mutazalzil-ánah, مضطربانه muztaribánah, متمردانه mutamarrid-ánah, متهیجانه mutahayyijánah, خروش کنان khurúsh-kunán, غوغا زنان ghaughá-zanán.

Turdus merula (*Ousel*), *subs.* سار sár, ترقه tarqah.

Tureen, *subs.* ظرف آب گوشت zarf-i-áb-i-gúsht, شوربا دان shúrbá-dán.

Turf, *subs.* کسك kasak, عزق 'azq, مدره madarah, سند sind, چمن chaman, سبزه sabzah, مور maur, مرغ margh.

Turf, *verb,* چمن زار ساختن chaman-zár sákhtan, مرغ پوش کردن margh-púsh kardan, مرغ نشاندن margh nishándan, مور کاشتن maur káshtan.

Turfiness, *subs.* چمن زاري chaman-zárí, مور داري maur-dárí, مرغساري margh-sárí.

Turfy, *adj.* پر چمن pur-chaman, مور دار maur-dár, مرغسار margh-sár, پر علف pur-'álaf.

Turgent, *adj.* بر آمده bar-ámadah, آماسیده ámásídah, پف دار puf-dár, ورماك varam-nák, منفوخ manfúkh, میان تهي miyán-tuhí.

Turgescence, *subs.* بر آمدگي bar-ámadagí, آماس ámás, ورماکي varam-nákí, پر بادي pur-bádí, منفوخي manfúkhí, پوچي púchí.

Turgid, *adj.* ورم کرده varam-kardah. آماس کرده ámás-kardah, بر آماسیده bar-ámásídah, لك شده luk-shudah, بر آمده bar-ámádah, پر باد pur-bád, پوچ púch, مزخرف muzakhraf, باد دار bád-dár.—(*As language*) خوش عبارت khush-'ibárat.

Turgidity, *subs.* بر آمدگي bar-ámadagí, آماس ámás, انتفاخ intifákh, ورماکي varam-nákí, پر بادي pur-bádí, مزخرفیت muzakhrafíyat.—(*Of language*) خوش عبارتي khush-'ibáratí.

Turk, *subs.* ترك turk.—(*Constantinopolitan*) عثمانلي 'usmánlí, استنبولي istambúlí.

Turkey, *subs.* ملك روم mulk-i-rúm, مملکت عثمانلو mamlikat-i-'usmánlú, ممالك عثمانیه mamálik-i-'us-mániyah.—(*The fowl Meleagris gallipora*) فیل مرغ fíl-murgh, بوقلمون bú-qalamún.

Turkish, *subs. and adj.* ترکي turkí, رومي rúmí, عثماني 'usmání.

Turkish bath, *subs.* حمام hammám.

Turkistan, *subs.* ترکستان turkistán, بخارا bukhárá, ما وراء النهر má-varáu 'n-nahr.

Turmeric plant (*Curcuma longa*), *subs.* زرد چوبه zard-chúbah, کرکم kurkum, عروق الصفر 'urúqu 's-sufr, عروق الصباغین 'urúqu 's-sabbághín, زرسود zarsúd, دار زرد dár-zard.

Turmoil, *subs.* هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'arbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah, فساد fasád, غوغا

ghaughá, غلبگي ghalabagí, شلتاق shiltáq, شلوك shulúk, انقلاب inqiláb, هيجان hayaján, اضطراب izti-ráb, همهمه hamhamah.

Turmoil, *verb trans.* بر هم زدن bar-ham zadan, شورانيدن shúránídan, بهيجان آوردن bi-hayaján ávardan, بستوه آوردن bi-sutúh ávardan.—*intrans.* بر هم خوردن bar-ham khurdan, پر آشوب شدن pur-áshúb shudan, بهيجان آمدن bi-hayaján ámadan, شوريدن shúrídan.

Turn, *subs.* نوبه naubah, فرصت fursat, رجوع rujú', گردش gardish.—(*Change*) انقلاب inqiláb, قلب qalb, تبديل tabdíl.—(*Taste*) ميل mail, شوق shauq.—(*By turns*) بنوبت bi-naubat, نوبت بنوبت naubat-bi-nau-bat.—(*In turn*) به نوبت bi-naubat.—(*Out of turn*) خارج از نوبت khárij-az-naubat.—(*Turn of thought*) صرافت sirafat.—(*Let us make another turn*) يك چرخ ديگر هم بزنيم yak charkh-i-dígar ham bi-zaním.—(*Have a turn at this*) رجوعي به اين بنمائيد rujú'í bi-ín bi-nimá,íd.—(*It is my turn*) دو من است dav-i-man ast.

Turn, *verb trans.* گردانيدن gardánídan, چرخانيدن charkhánídan, پيچانيدن píchánídan. — *intrans.* گرديدن gardídan, گردش كردن gardish kardan, دور كردن *or* زدن daur kardan *or* zadan, پر خوردن pir khurdan, پيچيدن píchídan, چرخ زدن charkh zadan, چرخيدن charkhídan, بر گشتن bar-gashtan.—(*Become*) شدن shudan, گشتن gashtan.—(*With a lathe*) خراطي كردن kharrátí kardan.—(*To turn a handle*) چرخانيدن charkhánídan.—(*To turn back*) بر گشتن bar-gashtan, باز گرديدن báz gardídan, رجوع كردن rujú' kardan, مراجعت نمودن murája'at nimú-dan.—(*To turn the back*) پشت دادن pusht dádan.—(*To turn on water, &c.*) باز كردن báz kardan.—(*To turn or drive away*) اخراج كردن ikhráj kardan, بيرون كردن bírún kardan, معزول كردن ma'zúl kardan, بر طرف كردن bar-taraf kardan.—(*To turn aside*) كناره جستن kinárah justan, خودرا بكناره كشيدن khud-rá bi-kinárah kashídan, انحراف نمودن inhiráf nimúdan.—(*To turn aside, err*) خطا كردن khatá kardan.—(*To cause to turn aside*) حبط كردن habt kardan, احباط نمودن ihbát nimúdan.—(*To turn over in one's mind*) بخاطر گذرانيدن bi-khátir guzrán-ídan, فكر كردن fikr kardan.—(*To turn towards a person*) متوجه شدن mutavajjih shudan, التفات نمودن iltifát nimúdan, رو كردن rú kardan, توجه فرمودن ta-vajjuh farmúdan.—(*To turn a person's head*) هار كردن hár kardan, ديوانه ساختن dívánah sákhtan.—(*To turn about*) بر گشتن bar-gashtan, گردش كردن gardish kardan, دور زدن daur zadan.—(*To turn inside out—trans.* وارونه كردن várúnah kardan, مقلوب ساختن maqlúb sákhtan.—*intrans.* وارونه شدن várú-nah shudan, مقلوب گرديدن maqlúb gardídan.—(*To turn out—result*) بعمل آمدن bi-'amal ámadan, نتيجه آن شدن natíjah-i-án shudan, روي دادن rúy dádan. —(*To turn away the eyes*) قطع نظر كردن qat'-i-nazar kardan.—(*To turn the back*) پشت دادن *or* كردن pusht dádan *or* kardan.—(*To turn round—in argu-ment*) گشتن gashtan, بر گشتن bar-gashtan.—(*Nothing will turn him*) هيچ چيز اورا باز نميدارد hích chíz ú-rá báz na-mí-dárad. — (*My father turned me out of doors*) پدرم از خانه بدرم كرد pidar-am az-khánah bi-dar-am kard.—(*Turn to the right*) طرف دست راست taraf-i-dast-i-rást bi-rau. —(*His head was turned*) سرش پر خورد sar-ash pir khurd.—(*We must see how it will turn out*) بايد ديد báyad díd chih mí-shavad.—(*All your arguments turn upon this*) دلائل شما همه بر اين بر daláïl-i-shumá hamah bar-ín bar-mí-gar-dand.—(*These clothes cannot be turned*) اين رختررا ín rakht-rá na-mí-taván várúnah kard.—(*They turned him to his side*) دمش‌را ديدند dam-ash-rá dídand (*lit.* They saw his breath).

Turncoat, *subs.* منقلب mutaqallib, منافق munáfiq, خائن kháïn, ناكث nákis.

Turner, *subs.* خراط kharrát, خراد kharrád.

Turnery, *subs.* خراطي kharrátí, خرادي kharrádí.

Turning, *subs.* پيچ pích, ميل mail, گردش gardish, دوران daurán, تقلب taqallub.

Turning-lathe, *subs.* چرخ خراطي charkh-i-kharrátí, آلت خرادي álat-i-kharrádí.

Turnip (*The vegetable Brassica napus*), *subs.* شلغم shalgham, شلجم shaljam, لفت lift.

Turnkey, *subs.* كليد دار زندان kilíd-dár-i-zindán, زندان بان zindán-bán, سجان sajján.

Turn-out, *subs.* تهيه tahíyah, جهاز jiház (*pl.* اجهزه ajhizah), كار سازي kár-sází, ميدانگاه maidán-gáh, فضا گاه fazá-gáh.

Turnpike, *subs.* راه دار خانه ráh-dár-khánah, معبر ma'bar, گذر گاه guzar-gáh, باجگاه báj-gáh, در بند dar-band.

Turnpike, *verb*, راهدار خانه ساختن ráh-dár-khánah sákhtan, معبر قرار دادن ma'bar qarár dádan, گذر گاه درست كردن guzar-gáh durust kardan, در بند ساختن dar-band sákhtan.

Turnpike road, *subs.* راه راهدار خانه دار ráh-i-ráh-dár-khánah-dár, طريق معبر دار táríq-i-ma'bar-dár, راه باجگاه دار ráh-i-báj-gáh-dár.

Turnscrew, *subs.* آچار áchár.

Turnspit, *subs.* سيخ گردان síkh-gardán, كباب‌چي kabáb-chí.

Turnstile, *subs.* مدخل کوره راه madkhal-i-kúrah-ráh, در بند dar-band, راهدار گاه ráh-dár-gáh.

Turpentine (*Pistaciæ acuminatæ resina*), *subs.* سقز siqqiz, طرمنتین tarmantín (European). — *adj.* طرمنتيني tarmantíní (European).

Turpitude, *subs.* خساست khasásat, خست khissat, دونی dúní, ذلت zillat, شنعت shan'at, خواري khárí, خبائث khabásat, ذل zull, پستي pastí, قباحت qabáhat, دنائت danáät, سفلگي suflagí, سگيت sagíyat (*vulg.*).

Turquoise, *subs.* فيروزه fírúzah, پيروزه pírúzah, لاجورد lájavard.—*adj.* فيروزه رنگ fírúzah-rang, لاجوردي lájavardí.

Turret, *subs.* کنگره kungurah, برج burj (*pl.* بروج burúj).

Turretted, *adj.* برجدار burj-dár, برج وار burj-vár.

Turtle, *subs.* کاسه پشت kásah-pusht, سلفحات salfahát, سنگ پشت sang-pusht (*obs.*).—(*Dove*) فاخته fákhtah, موسيچه músíchah, قمري qumrí, مطوقه mutavaqqah.

Tuscan, *subs.* اهل طوسقانيا ahl-i-túsqáníyá (European).—(*Architectural term*) قطار ستون qitár-i-sitún, ستونگاه sitún-gáh.—*adj.* ستوني sitúní, ستونگاهي sitún-gáhí.

Tush! *exclam.* خاموش khámúsh, سکوت sukút, صه sah, هش hushsh.

Tusk, *subs.* دندان dandán, ناب náb (*pl.* انياب anyáb).

Tusked, *adj.* نابدار náb-dár, با دندان bá-dandán.

Tussis convulsiva (*Convulsive hooping-cough*), *subs.* سرفه سياه surfah-i-siyáh, سياه سرفه siyáh-surfah, سرفه سالي surfah-i-sálí, کك سياه kuk-i-siyáh.

Tussle, *subs.* نزاع nizá', جدال jidál, چالش chálish, تصادم tasádum.

Tussle, *verb,* نزاع کردن nizá' kardan, جدال نمودن jidál nimúdan, چالش کردن chálish kardan.

Tut! *exclam.* هم بگذار ham-bi-guzár, خاموش باش khámúsh-básh.

Tutelage, *subs.* شاگردي shágirdí, حراست hirásat, حفاظت hifázat, نگهباني nigah-bání, ولايت viláyat.

Tutelar, *adj.* محافظ muháfiz.

Tutenague, *subs.* (*Kind of bell-metal*) چدن chudan, مفرق mafraq.

Tutor, *subs.* استاد ustád, اوستاد ústád, اتاليق atálíq, لالا lálá, وصي vasí, معلم mu'allim, آخوند ákhund, مربي murabbí, اديب adíb, ولي valí, قيم qayyam, لله lallah (*vulg.*), دده dadah (*vulg.*).

Tutor, *verb,* تعليم کردن ta'lím kardan, تأديب نمودن tádíb nimúdan, ادب کردن adab kardan, ياد دادن yád dádan, تربيت نمودن tarbiyat nimúdan, اندرز دادن andurz dádan, نصيحت کردن nasíhat kardan, پند دادن pand dádan.

Tutorage, *subs.* تربيت tarbiyat, پرورش parvarish, وصايت vasáyat, ولايت viláyat, حفاظت hifázat, حراست hirásat.

Tutoress, *subs.* معلمه mu'allimah, استاده ustádah, وليه valíyah, قيمه qayyamah, وصيه vasíyah.

Tutorial, *adj.* استادي ustádí, معلمي mu'allimí, قيمي qayyamí, مربي گري murabbí-garí.

Tutty (*Protoxide of zinc*), *subs.* توتيا tútíyá.

Twaddle, *subs.* چرنگ charang, جفنگ jafang, حرف مفت harf-i-muft, هذيان hazayán.

Twaddle, *verb,* چرند گفتن charand guftan, جفنگ گفتن jafang guftan, حرف مفت زدن harf-i-muft zadan, هذيان بر زبان آوردن hazayán bar-zabán ávardan.

Twain, *subs. and adj.* دو dú, توابان tavábán, جفت juft.

Twang, *subs.* آواز áváz, ونگ ving, درنگ diring.

Twang, *verb trans.* بصدا آوردن bi-sadá ávardan.—*intrans.* ونگ کردن ving kardan, درنگ صدا دادن diring sidá dádan, رنگيدن ringídan (*vulg.*).

Twattle, *verb,* پر گفتن pur guftan, هرزه درائي کردن harzah-daráí kardan, ياوه گوئي نمودن yávah-gúí nimúdan.

Tweak, *subs.* فشار fishár, پنجر pinjar, صدمه sadamah, حيرت hairat.

Tweak, *verb,* فشار دادن fishár dádan, صدمه رساندن sadamah rasándan, کشيدن kashídan, زدن zadan (*rt.* زن zan).

Tweedle, *verb,* دلي دلي کردن dalai-dalai kardan, نا لرانه ساز زدن ná-hanjár navákhtan, لرانه ساز زدن luránah-sáz zadan, دغدغه نمودن daghdaghah nimúdan.

Tweeds, *subs.* پارچه سبك párchah-i-sabuk, قماش خفيف qumásh-i-khafíf.

Tweezers, *subs.* منقاش minqásh, انبر ambur, انبو ambú.

Twelfth, *adj.* دوازدهم davázdahum, ثاني عشر sání-'ushr.

Twelfth-day, *subs.* روز دوازدهم ميلاد عيسي rúz-i-davázdahum-i-mílád-i-ísá.

Twelve, *adj.* دوازده davázdah, اثنا عشر asná-'ushr.

Twelve-month, *subs.* دوازده ماه davázdah-máh, يکسال تقويمي yak-sál-i-taqvímí.

Twelve-pence, *subs.* دوازده پني davázdah-paní (European).

Twelve-penny, *adj.* دوازده پني davázdah-paní (European).

Twelve-score, *subs.* دوازده عشرين davázdah-'ashrin, دويست و چهل davíst-va-chihil.

Twentieth, *adj.* بیستم bístum.
Twenty, *adj.* بیست bíst.
Twenty-fold, *adj.* بیست لا bíst-lá, بیست چند bíst-chand, بیست چندان bíst-chandán, بیست مقابل bíst-muqábil.
Twice, *adv.* دو بار dú-bár, دو مرتبه dú-martabah, دو دفعه dú-daf'ah, دو گانه dú-gánah, دو دست dú-dast.—(*Twice as many*) دو چند dú-chand, دو باره dú-bárah, دو مثل dú-misl.—(*He has twice as many horses as I*) او دو مساوي من اسب دارد ú dú-musáví-i-man asb dárad, اسبهائي او دو برابر اسبهائي من است asbahá,í-i-ú dú-barábar-i-asbahá,í-i-man ast.
Twifallow, *verb*, دو باره شیار کردن dú-bárah shiyár kardan, دو باره شخم کردن dú-bárah shukhm kardan.
Twig, *subs.* نهال nihál, شاخه shákhah, تره tarrah, بنه bunah, غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún *and* اغصان aghsán), ترکه tarakah, قضیب qazíb (*pl.* قضبان quzbán).
Twiggen, *adj.* ترکه ساز tarakah-sáz, از ترکه ساخته az-tarakah-sákhtah.
Twiggy, *adj.* پر شاخه pur-shákhah, شاخه دار shákhah-dár, پر اغصان pur-aghsán.
Twilight, *subs.* شفق shafaq (*pl.* اشفاق ashfáq), غسق ghasaq, هوائي گرگ و میش havá,í-i-gurg-u-míish.—*adj.* شفقي shafaqí, شفق گون shafaq-gún, غسقي ghasaqí.—(*Obscure*) تار tár, سایه دار sáyah-dár.
Twill, *verb*, دنده دنده بافي کردن dandah-báfí kardan, دو گردي بافتن dú-gurdí báftan.
Twills, *subs.* پارچه دو گردي باف párchah-i-dú-gurdí-báf, قماش دنده بافي qumásh-i-dandah-báfí.
Twin, *subs. and adj.* توأم taväm (*pl.* توأمان tavämán), همزاد ham-zád, هم شکم ham-shikam, دو قلي dú-qullí, جنبلي jumbalí.
Twin-born, *adj.* توأم زاد taväm-zád, جنبلي زا jumbalí-zá, همزاد ham-zád.
Twin brother, *subs.* شقیق shaqíq (*pl.* اشقا ashiqqá).
Twine, *subs.* ریسمان rísmán, رشته rishtah, قاتمه qátimah, بند band.—(*Embrace*) احتضان ihtizán, معانقه mu'ánaqah, مغازله mugházalah.
Twine, *verb trans.* تافتن táftan (*rt.* تاب táb), پیچانیدن pichánídan, پیچ دادن pích dádan, تاب دادن táb dádan.—*intrans.* پیچیدن pichídan, پیچ خوردن pích khurdan, معانقه کردن mu'ánaqah kardan, مصافحه نمودن musáfahah nimúdan, احتضان نمودن ihtizán nimúdan, مغازله کردن mugházalah kardan, بهم پیوستن ba-ham paivastan.
Twinge, *subs.* درد dard, رنج ranj, محنت mihnat, صدمه sadamah, الم ناگهان alam-i-nágahán, وجع vaja' (*pl.* اوجاع aujá').
Twinge, *verb trans.* شکنجه کردن shikanjah kardan, صدمه رسانیدن sadamah rasánídan, رنج دادن ranj dádan, بدرد آوردن bi-dard ávardan, پنجر گرفتن panjar giriftan.—*intrans.* درد کردن dard kardan, رنج بردن ranj burdan, ناگهان بدرد آمدن nágahan bi-dard ámadan, تیر کشیدن tír kashídan.
Twinkle, *subs.* درخش dirakhsh, تلألو talälü.—(*Instant*) چشمك زني chashmak-zaní, لمحه lamhah, طرفة العین turafatu 'l-'ain.
Twinkle, *verb*, درخشیدن dirakhshídan, درخشنده شدن dirakhshandah shudan, تلألو کردن talälü kardan, چشمك زدن chashmak zadan, بتفاریق نور دادن bi-tafáríq núr dádan.
Twinkling, *subs.* درخشان dirakhshán, تلألو talälü, درخش dirakhsh.—(*Instant*) لحظه lahzah, لمحه lamhah, آن án, دم dam, طرفة العین tarfatu 'l-'ain.
Twinling, *subs.* بره دو قلي barrah-i-dú-qullí, بره جنبلي barrah-i-jumbalí.
Twinned, *adj.* توأم taväm, هم زاد ham-zád, جنبلي jumbalí.
Twirl, *subs.* گردش gardish, دوران daurán, دور daur, چرخ charkh.
Twirl, *verb trans.* (*Twist*) پیچانیدن pichánídan, پر دادن pir dádan, گردانیدن gardánídan, چرخانیدن charkánídan.—*intrans.* گردیدن gardídan, گردش کردن gardish kardan, دور کردن *or* زدن daur kardan *or* zadan, چرخیدن charkhídan, پر خوردن pir khurdan.
Twist, *subs.* (*Coil*) پیچ pích, حلقه halqah.—(*Twists and turns*) پیچ و خم pích-u-kham.—(*Thread*) تابیده tábídah, ریسمان rísmán, مفتول maftúl, غزل ghazl.
Twist, *verb trans.* تافتن táftan (*rt.* تاب táb), تاب دادن táb dádan, تابیدن tábídan, پیچانیدن pichánídan, چرخانیدن charkhánídan.—*intrans.* پیچیدن pichídan, با هم پیچیدن bá-ham pichídan, چرخیدن charkhídan.
Twisted, *adj.* تابدار táb-dár, تابیده tábídah, مفتول maftúl, مغزول maghzúl.
Twister, *subs.* تابنده tábandah, تاب دهنده táb-dihandah, ریسمان تاب rísmán-táb, حبال habbál.
Twit, *verb*, تو رو زدن tú-rú zadan, ملامت کردن malámat kardan, عیب گفتن 'aib guftan, ذم کردن zamm kardan, سر بسر گذاشتن sar-bi-sar guzáshtan, نکوهش کردن nikúhish kardan, توبیخ کردن taubíkh kardan.
Twitch, *subs.* انقباض inqibáz, قلع qal', اختطاف ikhtitáf, ربایش rubáyish, کشش ناگهان kashish-i-nágahán.
Twitch, *verb*, قلع نمودن qal' nimúdan, منقبض شدن munqabiz shudan, اختطاف کردن ikhtitáf kardan, در ربودن dar-rubúdan, ناگهان کشیدن nágahán kashídan.
Twitter, *subs.* ویك ویك vík-vík, چیت چیت chít-chít.—(*Of the muscles*) انقباض inqibáz, تشنج tashannuj.
Twitter, *verb*, ویك ویك کردن vík-vík kardan, چیت

چیت کردن chít-chít kardan.—(*As the muscles*) منقبض شدن munqabiz shudan, متشنج گشتن mutashannij gashtan.

Twixt, *prep.* در میان dar-miyán, میان miyán, بین bain, وسط vasat.

Two, *adj.* دو dú.—(*In two*) دو پاره dú-párah.

Two-edged, *adj.* دو دمه dú-damah, ذو حدین zú-haddain.

Two-fold, *adj.* دو لا dú-lá, دو تا dú-tá, دو چند dú-chand, دو مقابل dú-muqábil, دو چندان dú-chandán.

Two-handed, *adj.* دو دستي dú-dastí, دو دسته dú-dastah.

Two hundred, *adj.* دو صد dú-sad, دویست davíst (probably a contraction of ده بیست dah-bíst).

Two-pence, *subs.* دو شاهي dú-sháhí, دو پني dú-paní (European).

Tycoon, *subs.* حاکم یابان hákim-i-yábán (European), امیر یابانیان amír-i-yábániyán.

Tyke, *subs.* سگ sag, کلب kalb (*pl.* اکلب aklab).

Tylosis, *subs.* (*Medical term*) تهبج صلب کنار جفن tahabbuj-i-sulb-i-kinár-i-jafn.

Tymbal, *subs.* نقاره naqqárah, دهل‌چه duhulchah.

Tympanum, *subs.* (*Drum—Anatomical term*) طبله گوش tablah-i-gúsh, داخل گوش dákhil-i-gúsh, دهلك duhulak.

Tympany, *subs.* (*Medical term*) نفخ nafkh, باد شکم shikam-bád, انتفاخ البطن intifákhu 'l-batn, آماس معده ámás-i-mi'dah.

Type, *subs.* نشان nishán, علامت 'alámat, نمونه nimúnah, مثال misál, مصداق misdáq.—(*For printing*) حرف چاپ harf-i-cháp, حرف طبع harf-i-tab'.—(*Of disease*) قرار qarár, طبیعت tabí'at, عادت 'ádat.

Typhoid, *subs.* (*Medical term*) حمي محرقه hummá-i-muharriqah, تیفوید tífúyad (European).—*adj.* حماوي hammáví, تیفویدي tífúyadí (European).

Typhoon, *subs.* طوفان túfán, ریح قاصف ríh-i-qásif, باد سخت bád-i-sakht, زوبعه zauba'ah, عاصفه 'ásifah, باد صرصر bád-i-sarsar.

Typhus, *subs.* (*Medical term*) تب محرقه tab-i-muharriqah, حصبه hasbah, حمائي hummá,í.

Typical, *adj.* نشانه nishánah, علامتي 'alámatí, مثالي misálí, تشبیهي tashbíhí, قیاسي qiyásí.

Typically, *adv.* بطور نمونه bi-taur-i-nimúnah, بطرز مثال bi-tarz-i-misál, تشبیهاً tashbíhan, قیاساً qiyásan.

Typicalness, *subs.* مثالیت misálíyat, تشبیه tashbíh, نمونگي nimúnagí, مشابهت mushábahat, مماثلت mumásalat.

Typify, *verb,* در صورت مثال نمودن dar-súrat misál nimúdan, بطور تشبیه دلالت کردن bi-taur-i-tashbíh dalálat kardan, تصویر نمودن tasvír nimúdan, اعلام i'lám kardan, مرموز ساختن marmúz sákhtan.

Typographer, *subs.* باسمه‌چي básmah-chí, چاپچي cháp-chí, طباع tabbá', نقش بردار naqsh-bardár.

Typographic, *adj.* چاپي chápí, طبعي tab'í, نقشي naqshí.

Typographically, *adv.* بطور چاپ bi-taur-i-cháp, بطرز طبع bi-tarz-i-tab', بوسیله چاپ bi-vasílah-i-cháp, تصویراً tasvíran, نقشاً naqshan.

Typography, *subs.* چاپ cháp, طبع tab', باسمه básmah, صنعت چاپ san'at-i-cháp, چاپ زني cháp-zaní, طباعي tabbá'í.

Tyranness, *subs.* ظالمه zálimah, جباره jabbárah.

Tyrannical, *adj.* ظالم zálim, جفا پیشه jafá-píshah, ستم گر sitam-gar, جور پیشه jaur-píshah, دراز دست diráz-dast, تعدي کار ta'addí-kár.

Tyrannically, *adv.* ظالمانه zálimánah, از روي ستمگري az-rúy-i-sitam-garí, تعدي کنان ta'addí-kunán, جبارانه jabbáránah, بطور قساوت bi-taur-i-qasávat.

Tyrannicide, *subs.* (*Action*) قتل ظالم qatl-i-zálim, ظالم کشي zálim-kushí, جبار کشي jabbár-kushí.—(*Person*) ظالم کش zálim-kush, قاتل ستم گر qátil-i-sitam-gar, جبار کش jabbár-kush.

Tyrannize, *verb,* ظلم کردن zulm kardan, جبر نمودن jabr nimúdan, جور کردن jaur kardan, جفا کردن jafá kardan, تعدي نمودن ta'addí nimúdan, بیداد کردن bídád kardan.

Tyrannous, *adj.* جور پیشه jaur-píshah, سنگدل sangdil, ستم گر sitam-gar, تعدي کار ta'addí-kár, ظالم zálim, قاسي qásí.

Tyranny, *subs.* ستم sitam, ظلم zulm, مظالمت muzálamat, مظلمه mazlamah, جور jaur, جفا jafá, جبر jabr, تعدي ta'addí, دراز دستي diráz-dastí, دست درازي dast-dirází, زبر دستي zabar-dastí, تطاول tatávul, استبداد istibdád, آوار ávár, جان آزاري ján-ázárí, آزار رساني ázár-rasání, اجحاف ijháf.

Tyrant, *subs.* ظالم zálim, ستمگر sitam-gar, ستمکار sitam-kár, جفا کار jafá-kár, جبار jabbár, آزارنده ázárandah, آزار رسان ázár-rasán, جان آزار ján-ázár, دست دراز dast-diráz, دراز دست diráz-dast, بیداد گر bí-dád-gar.—(*Blood-spiller*) خون خوار khún-khár, خونریز khún-ríz, آشام خون khún-áshám, خونشان khún-fishán, سفاك saffák.

Tyre, *verb,* صید کردن said kardan, شکار نمودن shikár nimúdan, نهب کردن nahb kardan, تاراج نمودن táráj nimúdan, بلعیدن bala'ídan, تلف کردن talaf kardan.

Tyrian, *subs.* اهل صور ahl-i-súr. —*adj.* ارغواني arghaváni, سرخ surkh, قرمز qirmiz.

Tyro, *subs.* نو آموز nau-ámúz, مبتدي mubtadí, ناقص العلم náqisu 'l-ilm, بي تجربه bí-tajribah, كم هنر kam-hunar, تازه كار tázah-kár.

U.

Ubiety, *subs.* تمكن tamakkun, مكانيت makáníyat, نسبت مكاني nisbat-i-makání.

Ubiquitary, *subs. and adj.* همه جائي hamah-já,í, هر جائي har-já,í, هر مكاني har-makání, هر محلي har-mahallí.

Ubiquitous, *adj.* همه جا حاضر hamah-já-házír, هر جائي har-já,í, هر مكاني har-makání, هر محلي har-mahallí.

Ubiquity, *subs.* همه جا حاضري hamah-já-házirí, هر مكانيت har-makáníyat, هر محليت har-mahallíyat, حضور در هر مكان huzúr-dar-har-makán.

Udder, *subs.* پستان pistán, ممه mamah, شير دان shír-dán.

Udometer, *subs.* آب سنج áb-sanj, باران سنج bárán-sanj, ميزان المطر mízánu 'l-matar.

Uglily, *adv.* بطرز قباحت bi-tarz-i-qabáhat, قبيحانه qabíhánah, زشتانه zishtánah, بطور بدي bi-taur-i-badí, بد شكلانه bad-shaklánah.

Ugliness, *subs.* زشتي zishtí, بد نمائي bad-nimá,í, قباحت qabáhat, بد شكلي bad-shaklí, كراهت منظر karáhat-i-manzar, قبح qabh, شرارت sharárat, خباثت khabásat, بد گلي bad-gilí, بد مرشتي bad-sirishtí.

Ugly, *adj.* زشت zisht, بد bad, بد صورت bad-súrat, بد منظر bád-manzar, بد نما bad-nimá, بد لقا bad-liqá, بد تركيب bad-tarkíb, بد مرشت bad-sirisht, بد هيئت bad-hayät, كريه karíh, كريه المنظر karíhu 'l-manzar, بد گل bad-gil, قبيح qabíh.—(*This proceeding has an ugly look*) اين حركت قبيح مي نمايد ín harakat qabíh mí-nimáyad.

Ukase, *subs.* حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), فرمان farmán, قدغن qadaghan, امر amr (*pl.* اوامر avámir).

Ulcer, *subs.* (*Medical term*) قرح qurh, جرح jurh (*pl.* جروح jurúh *and* اجراح ajráh), ريش rísh, زخم zakhm, ناسور násúr, جراحت jaráhat, دمبل dumbal.

Ulcerate, *verb trans.* زخم ساختن zakhm sákhtan, مجروح نمودن majrúh nimúdan, ريش كردن rísh kardan, نگار نمودن nigár nimúdan.—*intrans.* زخم شدن zakhm shudan, ريش شدن rísh shudan, مجروح گرديدن majrúh gardídan, فگار گشتن figár gashtan, دمبل پيدا كردن dumbal paidá kardan.

Ulcerated, *adj.* زخمناك zakhm-nák, دمبل دار dumbal-dár, قريح qaríh, مجروح majrúh, پر ريش pur-ríish, فگاري figárí, مقروح maqrúh.

Ulceration, *subs.* قرح qurh, جرح jurh, جراحت jaráhat, زخم zakhm, ريش rísh, ناسور násúr.

Ulcerous, *adj.* مقروح maqrúh, مجروح majrúh, قريح qaríh, زخم دار zakhm-dár, پر ريش pur-ríish, جراحت مند jaráhat-mand.

Ulcerousness, *subs.* مجروحي majrúhí, مقروحي maqrúhí, زخم داري zakhm-dárí, پر ريشي pur-ríshí, جراحت مندي jaráhat-mandí, ناسوري násúrí.

Ulema, *subs.* علما 'ulamá, ملايان malláyán, مجتهدين mujtahidín, قضاة qazát.

Ulex europæus (*The Furze or Gorse shrub*), *subs.* خار khár, شوك shúk, گينه gínah.

Uliginous, *adj.* (*Slimy*) ليز líz, لغز ligh, نرم narm, شل shul, پر گل pur-gil.—(*Muddy*) لجن دار lajan-dár, وحلناك vahal-nák, گل آلود gil-álúd, لاياك láí-nák.

Ullage, *subs.* نقصان nuqsán, كمي kamí, بقيه baqíyah, باقي مانده báqí-mándah.

Ulmus campestris (*Common Elm tree*), *subs.* درخت نارون dirakht-i-náravan, درخت نروند dirakht-i-narvand.

Ulmus pedunculata (*A variety of the Elm tree*), *subs.* قرا اغاج qará-agháj, درخت صمت dirakht-i-samt.

Ulna, *subs.* (*Cubit*) ذراع zirá' (*pl.* اذرع azru').—(*Anatomical term*) عظم زند اسفل 'azm-i-zanad-i-asfal, استخوان ساعد ustukhán-i-sá'id, عظم مرفق 'azm-i-marfiq.

Ulnar, *adj.* ذراعي zirá'í.—(*Anatomical term*) ساعدي sá'idí, آرنجي áranjí, مرفقي marfiqí.

Ulterior, *adj.* ما ورائي má-varáí, آنطرفي án-tarafí, آنسوي án-suví, اقصاي aqsáí, قصواي qusváí.—(*Remote*) بعيد ba'íd, دور dúr, قصي qasí, قاصي qásí, دور دست dúr-dast, سحيق sahíq, غير قريب ghair-i-qaríb.

Ultimate, *adj* آخر ákhir, آخرين ákhirín, نماي nimáí, نهاي nihái, انجامي anjámí, عاقبتي 'áqibatí.

Ultimately, *adv.* عاقبت 'áqibat, بالاخره bi 'l-ákhirah, آخراً ákhiran, نهايت الامر niháyatu 'l-amr, آخر الامر ákhiru 'l-amr, عاقبت الامر 'áqibatu 'l-amr, سر انجام sar-anjám.

Ultima thule, *subs.* (*Latin term=the utmost limit*) غايت الغايات ghávatu 'l-ghávát, حد منتهائي mun-taha,í-i-hadd, اقصي شمال aqsá-i-shimál.

Ultimatum, *subs.* خاتمه كلام khátimah-i-kalám, سخن آخرين sukhun-i-ákhirín, پيغام وا پسين paighám-i-vá-pasín, حجت اخري hujjat-i-ukhrá, جواب قاطع javáb-i-qáti', اعلان حرب i'lán-i-harb, قطع مخابره qat'-i-mukhábarah.

Ultimo, *subs.* ماه گذشته máh-i-guzashtah, شهر ماضي shahr-i-mází, ماه قبل máh-i-qabl, ماه پيش máh-i-písh.

Ultraism, *subs.* نهايت سنجي niháyat-sanjí, قصوائيت qusvá'íyat, عقيده قصوائيان 'aqídah-i-qusvá'íyán, عقائد نهائيه 'aqáïd-i-nihá'íyah, انجام نگري anjám-nigarí.

Ultraist, *subs.* نهايت سنج niháyat-sanj, قصوائي qusvá'í, معتقد امور نهائيه mu'taqid-i-umúr-i-nihá'íyah, انجام نگر anjám-nigar.

Ultramarine, *subs.* ما وراء البحري má-vará'u 'l-bahrí, آنطرف دريائي án-taraf-i-daryá'í.—(*Blue*) *subs. and adj.* ازرق azraq, كبود kabúd, لاجوردي lájavardí, آسماني ásmání.

Ultramontane, *subs. and adj.* ما وراء الجبلي má-vará'u 'l-jabalí, پشت كوهي pusht-i-kúhí.—(*Ultramontane doctrines*) تعليمات پشت كوهي ta'límát-i-pusht-i-kúhí, عقائد پاپويه 'aqáïd-i-pápavíyah.

Ultramundane, *adj.* ما وراء العالمي má-vará'u 'l-'álamí, خارج از جهان khárij-az-jahán, خارق عادت khárig-i-'ádat, بيرون از نظام bírún-az-nizám.

Ululate, *verb,* عويل زدن 'avíl zadan, عوعو كردن 'au-'au kardan, دوله نمودن dúlah nimúdan, فرياد كردن firyád kardan, بانگ زدن báng zadan.

Ululation, *subs.* عويل 'avíl, عوعو 'au-'au, دوله dúlah, فرياد firyád, بانگ báng.

Umbel, *subs.* (*Botanical term*) هم‌ساقگي ham-sáqagí, هم‌روئي ham-rú'í, هم نمائي ham-nimá'í, كعب داري ka'b-dárí, يك منبتي yak-mambití, هم اصلي ham-aslí, هم ريشگي ham-ríshagí.

Umbellar, *adj.* (*Botanical term*) هم ساقه ham-sáqah, هم رو ham-rú, هم نما ham-nimá, يك منبت yak-mambit, هم اصل ham-asl, هم ريشه ham-ríshah.

Umbellate, *adj.* (*Botanical term*) هم ساقه ham-sáqah, كعب دار ka'b-dár, يك قرار yak-qarár, هم اصل ham-asl.

Umbelliferous, *adj.* (*Botanical term*) كعب آور ka'b-ávar, هم ساقه رو ham-sáqah-rú.

Umber, *subs.* (*A brown mineral pigment*) گل نقاشي gil-i-naqqáshí, گل آهن gil-i-áhan.

Umbilical, *adj.* نافي náfí, سرهٔ surrahï.—(*Umbilical cord*) خصم khusm, بند سره band-i-surrah, بند ناف band-i-náf.

Umbilicus (*The navel*), *subs.* سره surrah (*pl.* سرت surrat), ناف náf.

Umbles, *subs.* امعا ظبا am'á-i-zibá, رودهٔ آهو rúdah-i-áhú.

Umbo, *subs.* قبه سپر qabbah-i-sipar, بر آمدگي گوش ماهي bar-ámadagí-i-gúsh-máhí.

Umbrage, *subs.* شتم shatm, خفت khiffat, ظن ايذا zann-i-ízá.—(*Shade*) ظل zill (*pl.* ظلول zulúl), سايه sáyah.—(*To take umbrage*) خشم گرفتن khishm giriftan, در صدد انتقام بر آمدن dar-sadad-i-intiqám bar-ámadan.

Umbrageous, *adj.* سايه دار sáyah-dár, ذي ظل zí-zill, سايه وضع sáyah-vaz'.—(*Obscure*) خفي khafí, نا مفهوم ná-mafhúm.

Umbrageousness, *subs.* سايه داري sáyah-dárí, ظل افكني zill-afkaní, سايه وضعي sáyah-vaz'í.

Umbrella, *subs.* چتر chatr, آفتابگير áftáb-gír, آفتاب گردان áftáb-gardán, مظله mazallah, شمسيه shamsíyah.—(*To put up an umbrella*) چتر بر گرفتن chatr bar-giriftan.

Umbriferous, *adj.* سايه انداز sáyah-andáz, ظل افكن zill-afkan, مظلل muzallil.

Umpirage, *subs.* وساطت visátat, انصاف insáf, حكميت hakamíyat, ميانچيگري miyán-chí-garí, فتوى fatvá, قضاوت qazávat.

Umpire, *subs.* منصف munsif, حكم hakam, ميانداز miyán-dár, ميانچي miyán-chí, ثالث sális, مفتي muftí, قاضي qází (*pl.* قضات quzát).

Unabashed, *adj.* بي شرم bí-sharm, بي خجالت bí-khijálat, غير منفعل ghair-i-munfa'il, حيا نكرده hayá-na-kardah.

Unabated, *adj.* غير منقوص ghair-i-manqús, نا كاسته ná-kástah, تخفيف نا يافته takhfíf-ná-yáftah, كم ناشده kam-ná-shudah.

Unable, *adj.* نا توان ná-taván, غير قادر ghair-i-qádir, بي استطاعت bí-istitá'at, عاجز 'ájiz, بي چاره bí-chárah.—(*He was unable*) تيغش نبريد tígh-ash na-buríd (*lit.* His sword did not cut).

Unabridged, *adj.* اختصار نا يافته ikhtisár-ná-yáftah, كوتاه نا شده kútáh-ná-shudah, غير مختصر ghair-i-mukhtasar, بي اقتصار bí-iqtisár.

Unaccented, *adj.* بي حركت bí-harakat, بي نكيه كلام bí-takyah-i-kalám, بي علامت تلفظ bí-'alámat-i-talaffuz.

Unacceptable, *adj.* نا مرضي ná-marzí, نا پسند ná-pasand, نا قبول ná-qabúl, نا مقبول ná-maqbúl, غير مرضي ghair-i-marzí, نا مختار ná-mukhtár.

Unacceptably, *adv.* نا پسندانه ná-pasandánah, نا مقبولانه ná-maqbúlánah, غير مرضيانه ghair-i-marzí-yánah.

Unaccepted, *adj.* غير مقبول ghair-i-maqbúl, نا پسنديده ná-pasandídah, نا مرضي ná-marzí, نا پذيرفته ná-pazír-uftah.

Unaccommodated, *adj.* نا [مناسب ná-munásib, غير لائق ghair-i-láïq, نا سازگار ná-sázigár, نا زيبنده ná-zíbandah.

Unaccompanied, *adj.* نا مصحوب ná-mas,húb, بي

bí-as,háb, اصحاب bí-ittibá', بي اتباع bi-ham-ráh-ná-giriftah, بهمراه نا گرفته

Unaccomplished, *adj.* ghair-i-mujrá, غير مجري bi-jáy-na-ávardah, بجاي ناورده ghair-i-mukam-mal, غير مكمل ná-tamám, نا تمام kam-tarbiyat, كم تربيت

Unaccountable, *adj.* bayán-ná-pazír, بيان نا پذير bí-hisáb, بي حساب bí-tauzíh, بي توضيح far-mán-ná-pazír, فرمان نا پذير ná-munqád, نا منقاد ná-masäúl, نا مسئول

Unaccountably, *adv.* bidún-i-tauzíh-pázírí, بدون توضيح پذيري gharíbánah, غريبانه 'ajíb-ánah, عجيبانه

Unaccustomed, *adj.* ghair-i-mu'tád, غير معتاد ghair-i-'ádí, غير عادي ná-muta'avvad, نا متعود ghair-i-mänús, غير مأنوس ná-mälúf, نا مألوف tázah, تازه jadíd, جديد

Unacknowledged, *adj.* i'tiráf-ná-yáftah, اعتراف نا يافته bí-iqrár, بي اقرار qabúl-ná-shu-dah, قبول نا شده ná-musallam, نا مسلم

Unacquainted, *adj.* ná-áshná, نا آشنا ghair-i-khabír, غير خبير bí-ittilá', بي اطلاع ná-váqif, نا واقف ghair-i-ma'rúf, غير معروف ná-ma'lúm, نا معلوم

Unacted, *adj.* ná-ma'múl, نا معمول ghair-i-maf'úl, غير مفعول ná-kardah, نا كرده ijrá-ná-yáftah, اجرا نا يافته

Unadapted, *adj.* ghair-i-muváfiq, غير موافق ghair-i-mutábiq, غير مطابق ná-munásib, نا مناسب ná-láïq, نا لائق

Unadorned, *adj.* ná-pírástah, نا پيراسته bí-áráyish, بي آرايش bí-zívar, بي زيور sádah, ساده 'átil, عاطل

Unadulterated, *adj.* ná-makhlút, نا مخلوط ná ممزوج mamzúj, غير مشوب ghair-i-mashúb, ناب náb, بي داخل bí-dákhil, خالص khális

Unadvisable, *adj.* ghair-i-náfi', غير نافع غير مفيد ghair-i-mufíd, نا مستحسن ná-mustahsan, نا معقول ná-ma'qúl, نا معروف ná-ma'rúf

Unadvised, *adj.* ná-mustashár, نا مستشار غير نصوح ghair-i-nusúh, بي تأمل bí-ta,ammul, نا فهميده ná-fahmídah, نا سنجيده ná-sanjídah

Unadvisedly, *adv.* bidún-i-ta,ammul, بدون تأمل از روي نا فهميدگي az-rúy-i-ná-fahmídagí, بدون سنجيدن bidún-i-sanjídan, بي ملاحظه خوبي bi-muláhazah-i-khubí, بي فكرانه bí-fikránah

Unadvisedness, *subs.* 'adam-i-ta,ammul, عدم تأمل نا فهمي ná-fahmí, تهور tahavvur, بي فكري bí-fikrí, نا سنجيدگي ná-sanjídagí

Unaffected, *adj.* غير متأثر ghair-i-muta,assir, نا متألم ná-muta,allim.—(*Natural*) ساده sádah, طبيعي tabí'í, ذاتي zátí, بي ساخته bí-sákhtah

Unaffectedly, *adv.* غير متأثرانه ghair-i-muta,assir-ánah, نا متألمانه ná-muta,allimánah.—(*Naturally*) از روي خلوص az-rúy-i-khulús, بطور صفا bi-taur-i-safá, بي ساختگي bí-sákhtagí

Unaided, *adj.* غير مؤيد ghair-i-müayyad, كمك نا يافته kumak-ná-yáftah, تقويت ناديده taqvíyat-na-dídah, اعانت نا پذيرفته i'ánat-ná-pazíruftah

Unallied, *adj.* بي معاهدت bí-mu'áhadat, بي نسبت bí-nisbat-i-qavíyah, بي ياور bí-yávar, بي حمايت bí-himáyat

Unallowable, *adj.* ghair-i-mujáz, غير مجاز اجازت نا ijázat-ná-pazír, نا مأذون ná-mäzún, نا روا ná-ravá, غير جائز ghair-i-jáïz

Unalloyed, *adj.* ná-maghshúsh, نا مغشوش غير مشوب ghair-i-mashúb, نا مختلط ná-mukhtalit, ناب náb, محض mahz, خالص khális

Unalterable, *adj.* ghair-i-mutaghayyir, غير متغير لا lá-yutaghayyur, يتغير بي تغيير bí-taghyír, تبديل نا پذير tabdíl-ná-pazír, تحويل نا ياب tahvíl-ná-yáb, دگرگون نا گرد digar-gún-ná-gard

Unalterably, *adv.* bí-taghyíránah, بي تغييرانه غير متغيرانه ghair-i-mutaghayyiránah, بدون تبديل bidún-i-tabdíl, من عدا تحويل min-'adá-i-tahvíl

Unambiguous, *adj.* ghair-i-mutashábih, غير متشابه غير ذي معنيين ghair-i-zí-ma'níain, غير ذي عوج ghair-i-zí-'auj, بي اشتباه bí-ishtibáh, نا مبهم ná-mub-ham, صريح saríh, واضح vázih

Unambiguously, *adv.* bi-taur-i-vuzúh, بطور وضوح بدون ابهام bidún-i-ibhám, صريحاً saríhan, من غير ايهام min-ghair-i-íhám

Unambiguousness, *subs.* saráhat, صراحت وضوح vuzúh, نا مبهمي ná-mubhamí, بي اشتباهي bí-ishti-báhí

Unamiable, *adj.* ná-marghúb, نا مرغوب نا محبوب ná-mahbúb, بي جذب قلب bí-jazb-i-qalb, نا چسب دل dil-ná-chasb

Unanimated, *adj.* bí-rúh, بي روح بي جان bí-ján, بي شور bí-shaur, غير محرك ghair-i-muharrak

Unanimity, *subs.* vifáq, وفاق يكجهتي yak-jihatí, ايتلاف افكار ítiláf-i-afkár, اتحاد آراء ittihád-i-árá,, هم خيالي ham-khiyálí, هم دلي ham-dilí, هم فكري ham-fikrí

Unanimous, *adj.* muttafiq, متفق يكدل yak-dil, همدل ham-dil, هم ساز ham-sáz, هم خيال ham-khiyál, هم فكر ham-fikr, هم راي ham-ráy

Unanimously, *adv.* muttafiqan, متفقاً هم خيالانه ham-khiyálánah, هم دلانه ham-dilánah, هم فكرانه ham-fikránah, با اتحاد راي bá-ittihád-i-ráy

Unannounced, *adj.* i'lán-ná-kardah, اعلان نا كرده i'lám-ná-nimúdah, اعلام نا نموده khabar-ná-dádah, خبر نا داده bí-ikhbár, بي اخبار

Unanswerable, *adj.* lá-javáb, لا جواب بي جواب bí-

javáb, بي پاسخ bí-pásukh, رد نشدني radd-na-shudaní, اعتراض نا پذير i'tiráz-ná-pazír.

Unanswerably, *adv.* بيرون از اعتراض bírún-az-i'tiráz, بدون امكان جواب bidún-i-imkán-i-javáb, مسكتانه muskitánah.

Unanswered, *adj.* بي جواب bí-javáb, بي پاسخ bí-pásukh, جواب نا يافته javáb-ná-yáftah, رد نا شده radd-ná-shudah, مرجوع نا ná-marjú'.

Unappalled, *adj.* ترس نا خورده tars-ná-khurdah, نا سر آسيمه ná-sar-ásímah, بي دهشت bí-dahshat, بي دل از دست نداده bí-fashal, dil-az-dast-na-dádah.

Unappreciated, *adj.* قدر نشناخته qadr-na-shinákhtah, قيمت ندانسته qímat-na-dánistah, سپاس نداشته sipás-na-dáshtah, مشكور نا ná-mashkúr.

Unapproachable, *adj.* دست نا رس dast-ná-ras, وصول نا پذير vusúl-ná-pazír, بعيد الحصول ba'ídu 'l-husúl, تيسير نا پذير taisír-ná-pazír, ميسر نا ná-muyassar.

Unappropriated, *adj.* بي تخصيص bí-takhsís, غير مختص ghair-i-mukhtass, تخصيص نا يافته takhsís-ná-yáftah, اختصاص نا داشته ikhtisás-ná-dáshtah, غير مخصوص ghair-i-makhsús, بي اختصاص bí-ikhtisás.

Unapt, *adj.* قابل نا ná-qábil, مستعد نا ná-musta'idd, نا مهيا ná-muhayyá, غير آماده ghair-i-ámádah, غير مائل ghair-i-máïl, ياب نا ná-yáb.—(*Unsuitable*) نا شايسته ná-sháyistah, موافق نا ná-muváfiq, مناسب نا ná-munásib, جور نا ná-júr, زيبنده نا ná-zíbandah, سزاوار نا sizávár, لائق نا ná-láïq.

Unaptly, *adv.* مناسبانه نا ná-munásibánah, لائقانه نا ná-láïqánah, بطور نا شايستگي bi-taur-i-ná-sháyistagí, بطرز نا زيبندگي bi-tarz-i-ná-zíbandagí.

Unaptness, *subs.* قابلي نا ná-qábilí, استعداد بي bí-isti'dád, بابي نا ná-bábí. — (*Unsuitableness*) عدم مناسبت 'adam-i-munásabat, موافقتي بي bí-muváfaqatí, جوري نا ná-júrí, سزاواري نا ná-sizávárí, لياقت بي bí-liyáqat, زيبندگي نا ná-zíbandagí.

Unarmed, *adj.* سلاح بي bí-siláh, آلت حرب بي bí-álat-i-harb, مسلح غير ghair-i-musallah, يراق بي bí-yaráq.

Unasked, *adj.* پرسيده نا ná-pursídah, خواسته نا ná-khástah, خواهش بي bí-kháhish, نطلبيده na-talabídah, طلب بي bí-talab, مسئول عنه غير ghair-i-masäúlin-'anhi.

Unaspirated, *adj.* ساكنه sákinah, خفيفه khafífah, منفوس غير ghair-i-manfús, تنهنح بي bí-tanhanuh.

Unaspiring, *adj.* متنافس غير ghair-i-muntanáfis, راغب غير ghair-i-rághib, مشتهي غير ghair-i-mushtahí, طالب غير ghair-i-tálib, آرزومند نا ná-árzú-mand, مشتاق غير ghair-i-mushtáqq.

Unassailable, *adj.* هجوم نا پذير hujúm-ná-pazír, حمله نا گير hamlah-ná-gír, دخول نا ياب dukhúl-ná-yáb, منيع muní', حصين hasín.

Unassignable, *adj.* محول غير ghair-i-muhavvil, منتقل غير ghair-i-muntaqil, جا بجا نا شدني já-bi-já-ná-shudaní, نقل نا پذير naql-ná-pazír.

Unassisted, *adj.* امداد بي bí-imdád, ياري بي bí-yárí, معاونت بي bí-mu'ávanat, معان غير ghair-i-mu'án, نصرت نا يافته nusrat-ná-yáftah, كمك بي bí-kumak, تقويت بي bí-taqvíyat, مؤيد غير ghair-i-müayyad.

Unassorted, *adj.* قسم قسم نا شده qism-qism-ná-shudah, تقسيم نا يافته taqsím-ná-yáftah, جور نا شده júr-ná-shudah, منوع غير ghair-i-munavva', مرتب نا ná-murattab.

Unassuming, *adj.* متكلف غير ghair-i-mutakallif, تكلف بي bí-takalluf, تصنع بي bí-tasannu', ساده sádah, ساخته بي bí-sákhtah, ميانه رو miyánah-rau, لاف بي bí-láf.

Unatoned, *adj.* مكفر غير ghair-i-mukaffar, كفاره نا يافته kaffárah-ná-yáftah, پاك نا گشته pák-ná-gashtah, مزكي نا ná-muzakká.

Unattached, *adj.* چسبيده نا ná-chasbídah, پيوسته نا ná-paivastah, اتصال بي bí-ittisál, مرتب نا ná-murattab.—(*Metaphorically*) متعلق نا ná-muta'alliq, علاقه بي bí-'aláqah, غرض بي bí-gharz, مقصود بي bí-maqsúd.

Unattainable, *adj.* تحصيل نا پذير tahsíl-ná-pazír, ميسر نا ná-muyassir, بدست نيامدني bi-dast-níámadaní, حصول بي bí-husúl.

Unattempted, *adj.* مجرب نا ná-mujarrab, آزموده نا ná-ázmúdah, قصد نا شده qasd-ná-shudah, مقتحم غير ghair-i-muqtaham, تجربه نا شده tajribah-ná-shudah.

Unattended, *adj.* توجه نا يافته tavajjuh-ná-yáftah, خدمت نديده khidmat-na-dídah, پرستار بي bí-parastár, خادم بي bí-khádim, متفرد mutafarrid, تنها tanhá. رفيق بي bí-rafíq.

Unattested, *adj.* ممضي غير ghair-i-mumzá, مصجل نا ná-musajjal, مصدق نا ná-musaddaq, ايجاب بي bí-íjáb, اثبات بي bí-isbát.

Unattractive, *adj.* جاذب غير ghair-i-jázib, جذبه بي bí-jazbah.—(*Metaphorically*) دلكش نا ná-dil-kash, محبوب غير ghair-i-mahbúb, جلب بي bí-jalab, سرد sard.

Unauthorized, *adj.* حكم بي bí-hukm, مأذون غير ghair-i-mäzún, مرخص نا ná-murakhkhas, اجازه بي bí-ijázah, فرمان بي bí-farmán, مأمور غير ghair-i-mämúr.

Unavailable, *adj.* مفيد غير ghair-i-mufíd, منفعت بي bí-manfa'at, سود مند نا ná-súd-mand, عبث 'abas, باطل bátil, بيهوده bíhúdah.

Unavailing, *adj.* فائده بي bí-fáïdah, ثمر بي bí-samar, غير موٴثر ghair-i-müassir, تاٴثير بي bí-täsír, غير نافع ghair-i-náfi', عبث 'abas, باطل bátil.

Unavoidable, *adj.* ضرور zarúr, گزير نا ná-guzír, لا بد lá-budda, چار نا ná-chár, وقوع يافتني vuqú'-yáftaní, شدني shudaní, واجب vájib.

Unavoidably, *adv.* ضرورت بطور bi-taur-i-zarúrat, گزيرانه نا ná-guzíránah, مجبوراً majbúran, وجوب بطور bi-taur-i-vujúb, محالة لا lá-mahálata, لا بد lá-budda.

Unaware, *adj.* مطلع غير ghair-i-muttali', خبر بي bí-khabar, غافل gháfil, آگاه نا ná-ágáh, علم بي bí-'ilm, انديشه بي bí-andíshah.

Unawares, *adv.* گاه نا ná-gáh, گهان نا ná-gahán, خطاءً khatá,an, دانسته نا ná-dánistah, علي الفور 'ala 'l-faur, بغتتاً baghtatan, غفلتاً ghuflatan, غافلاً gháfilan, سر زده sar-zadah, بيخبرانه bí-khabaránah.—(*To be taken unawares*) دست پاچه شدن dast-páchah shudan.

Unawed, *adj.* ترس بي bí-tars, خوف بي bí-khauf, هراس بي bí-hirás, دهشت بي bí-dahshat.

Unbalanced, *adj.* موزون نا ná-mauzún, سنجيده نا ná-sanjídah, مستوي نا ná-mustaví, برابر نا ná-barábar, معادل بي bí-mu'ádil.

Unballast, *verb,* اثقال از سبك ساختن az-asqál sabuk sákhtan, سنگ از و گل خالي نمودن az-sang va gil khálí nimúdan, تخليه كردن takhliyah kardan, پاك نمودن pák nimúdan.

Unbar, *verb,* گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), وا كردن vá-kardan, خلاص ساختن khalás sákhtan, سر دادن sar dádan, ول نمودن vil-nimúdan.

Unbated, *adj.* فرو نا نشانده furú-ná-nishándah, كند نا ساخته kund-ná-sákhtah, مخفف غير ghair-i-mukhaffaf, بليد نا ná-bilíd, كاسته نا ná-kástah, كم نا شده kam-ná-shudah.

Unbearable, *adj.* حمل نا پذير haml-ná-pazír, تحمل نا پذير tahammul-ná-pazír, بر نا داشتني ná-bar-dáshtaní, يطاق لا lá-yutáq, طاقت ما فوق má-fauq-i-táqat, ثقيل saqíl, صعب sa'b.

Unbecoming, *adj.* سزا نا ná-sizá, مناسب نا ná-munásib, شايسته نا ná-sháyistah, لائق نا ná-láïq, زيبا نا ná-zíbá, صالح غير ghair-i-sálih, حسن غير ghair-i-hasan, برازنده نا ná-barázandah, قبيح qabíh.

Unbecomingly, *adv.* شايسته نا بطور bi-taur-i-ná-sháyistah, پسند نا بطريق bi-taríq-i-ná-pasand, برازندگي بطرز bi-tarz-i-ná-barázandagí, مناسبانه نا ná-munásibánah.

Unbefitting, *adj.* سزاوار نا ná-sizávár, لائق نا ná-láïq, مناسب نا ná-munásib, شايسته نا ná-sháyistah, برازنده نا ná-barázandah, زيبنده نا ná-zíbandah.

Unbelief, *subs.* اعتقاد عدم 'adam-i-i'tiqád, اعتقادي بي bí-i'tiqádí, ايمان سستي sustí-i-ímán, ديني بي bí-díní, كفر kufr, مذهبي لا lá-mazhabí, ايماني بي bí-mání.

Unbeliever, *subs.* (*Anyone not a Muslim*) كافر káfir, دين بي bí-dín.—(*Idolater*) بت پرست but-parast.—(*Magian*) گبر gabr, گور gaur, مجوسي majúsí.—(*Polytheist*) مشرك mushrik.—(*Sabæan*) صابي sábí, نبطي nabatí.—(*Christian*) ترسا tarsá, نصراني nasráni, عيسوي 'ísaví.—(*One who denies a future state of existence*) ملحد mulhid, زنديق zindíq (*pl.* زنادیق zanádiq).—(*Fatalist*) دهري dahrí.—(*Jew*) يهودي yahúdí, اسرائلي isráïlí, نغوك nighúk.—(*Atheist*) بي خدا bí-khudá, منكر وجود خدائي munkir-i-vujúd-i-khudá,í.

Unbelieving, *adj.* غير معتقد ghair-i-mu'taqid, بي ايمان bí-ímán, بي دين bí-dín, باور نا كن bávar-ná-kun, كفر آميز kufr-ámíz, الحادي ilhádí, زنديقي zindíqí.

Unbend, *verb,* راست كردن rást kardan, نرم ساختن narm sákhtan, وا كردن vá-kardan, باز داشتن báz dáshtan, از كار انداختن az-kár andákhtan, پائين آوردن pá,ín ávardan.

Unbending, *subs.* سستي sustí, ارخا irkhá, تخفيف takhfíf, تليين talyín.—*adj.* مستقيم mustaqím, ثابت sábit, استوار ustuvár, تن در مده tan-dar-ma-dih.

Unbiased, *adj.* طرف دار نا ná-taraf-dár, غير متعصب ghair-i-muta,assib, عصبيت بي bí-'asabíyat, خالي از غرض khálí-az-gharaz.

Unbidden, *adj.* مٴامور غير ghair-i-mämúr, فرموده نا ná-farmúdah, گفته نا ná-guftah, خوانده نا ná-khándah, خواسته نا ná-khástah, طلبيده نا ná-talabídah, فرمايش بي bí-farmáyish.

Unbind, *verb,* واز كردن váz kardan, باز نمودن báz nimúdan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), حل نمودن hall nimúdan.

Unbit, *verb,* لجام بي ساختن bí-lijám sákhtan, لگام بي نمودن bí-ligám nimúdan, آخوري بيرون آوردن ábkhurí bírún ávardan.

Unblameable, *adj.* عيب بي bí-'aib, بيگناه bí-gunáh, داغ بي bí-dágh, لوم بي bí-laum, طعن بي bí-ta'n, بيجرم bí-jurm, تقصير بي bí-taqsír.

Unblemished, *adj.* پاك pák, داغ بي bí-dágh, مبرى mubarrá, شيت بي bí-shiyat, عيب بي bí-'aib.

Unblessed, *adj.* مبارك نا ná-mubárak, ميمون نا ná-maimún, مسعود نا ná-mas'úd, بد بخت bad-bakht, منحوس manhús, رانده از خير rándah-az-khair.

Unblushing, *adj.* حيا بي 'bí-hayá, شرم بي bí-sharm, وقيح vaqíh, آزرم بي bí-ázarm, خجالت بي bí-khijálat, سخت رو sakht-rú, چشم دريده chashm-darídah, انفعال بي bí-infi'ál.

Unblushingly, *adv.* بيحيا گري بطور bi-taur-i-bí-hayágarí, بيشرمانه bí-sharmánah, كمال وقاحت با bá-

kamál-i-vaqáhat, بدون خجالت bidún-i-khijálat, بي انفعالانه bí-infi'álánah.

Unboastful, *adj.* لاف بي bí-láf, تفاخر بي bí-tafákhur, غير فخور ghair-i-fukhúr, ساده لوح sádah-lauh, بي تكلف bí-takalluf, استكبار بي bí-istikbár, مباهات بي bí-mubáhat.

Unbolt, *verb,* انداختن *or* جفت وا كردن juft vá-kardan *or* andákhtan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), مفتوح ساختن maftúh sákhtan, واز گذاشتن váz guzáshtan.

Unbolted, *part. and adj.* واز گذاشته váz-guzáshtah, نا بسته ná-bastah, مفتوح maftúh, نا بيخته ná-bíkhtah.

Unborn, *adj.* نا زائيده ná-zá,ídah, غير مولود ghair-i-maulúd, دنيا نامده dunyá-na-ámadah, نا متولد ná-mutavallid, آينده áyandah, مستقبل mustaqbil, غيب ghaib.

Unbosom, *verb,* ظاهر كردن záhir kardan, اظهار نمودن izhár nimúdan, افشا كردن ifshá kardan, اعلان كردن i'lán kardan, بيان نمودن bayán nimúdan, بر ملا فكندن bar-malá fikandan.

Unbought, *adj.* نا خريده ná-kharídah, بي ابتياع bí-ibtiyá', بي اشترا bí-ishtirá.

Unbound, *part. and adj.* نا بسته ná-bastah, نا مقيد ná-múqayyad, ول vil, رها rihá, خلاص khalás, آزاد ázád. —(*As a book*) بي جلد bí-jild, بي صحافي bí-sahháfí, بي دفه bí-daffah.

Unbounded, *adj.* بي حد bí-hadd, بي پايان bí-páyán, بي نهايت bí-niháyat, نا محدود ná-mahdúd, بلا انتها bilá-intihá, بي منتها bí-muntahá, نا محصور ná-mahsúr, بي كران bí-kirán, بي غايت bí-ghávat, بي حصر bí-hasr.

Unbow, *verb,* راست نمودن rást nimúdan, كجي دور كردن kají dúr kardan, استقامت دادن istiqámat dádan.

Unbred, *adj.* بي تربيت bí-tarbiyat, بي ادب bí-adab, بد عادت bad-'ádat, نا مؤدب ná-müaddab, نا نجيب ná-najíb, نا تعليم يافته ta'lím-ná-yáftah.

Unbridle, *verb,* لجام از سر گرفتن lijám az-sar giriftan, لگام دور كردن ligám dúr kardan, بي دهنه ساختن bí-dahanah sákhtan, افسار باز كردن afsár báz kardan.

Unbridled, *adj.* (*Literally*) بي لگام bí-ligám, بي لجام bí-lijám, بي دهنه bí-dahanah.—(*Metaphorically*) ول vil, خود سر khud-sar, هرزه گرد harzah-gard, نا ممنوع ná-mamnú'.

Unbroken, *adj.* نا شكسته ná-shikastah, درست durust, سالم sálim, صحيح sahíh.—(*Horse*) نا رام ná-rám, بي تربيت bí-tarbiyat, نا شده رائضي ráïzí-ná-shudah, سواري نگشته suvárí-na-gashtah.

Unburden, *verb,* بار بر داشتن bár bar-dáshtan, آسوده ساختن ásúdah sákhtan, بار اندختن bár andákhtan, آرام دادن árám dádan, راحت بخشيدن ráhat bakhshídan.

Unburied, *adj.* غير مدفون ghair-i-madfún, نا مقبور ná-maqbúr, دفن نا كرده dafn-ná-kardah, در گور ننهاده dar-gúr-na-nihádah.

Unburnt, *adj.* نا سوخته ná-súkhtah, نا پخته ná-pukhtah, نا محروق ná-mahrúq, خام khám.

Unbutton, *verb,* تكمه گشادن tukmah gushádan, دكمه وا كردن dukmah vá-kardan, بند كشودن band kushúdan, باز نمودن báz nimúdan.

Uncage, *verb,* از قفس بيرون كردن az-qafs bírún kardan, از قفس اخراج نمودن az-qafs ikhráj nimúdan, محبس رها كردن az-mahbas rihá kardan.

Uncalculating, *adj.* شتاب دار shitáb-dár, متهور mutahavvir, بي باك bí-bák, لا ابالي lá-ubálí, عجول 'ajúl, منبل mambal, بي حزم bí-hazm.

Uncalled, *adj.* نا خوانده ná-khándah, نا طلبيده ná-talabídah, غير موعود ghair-i-mau'úd, نا خواسته ná-khástah.

Uncandid, *adj.* بد نيت bad-níyat, نا راست ná-rást, غير صادق ghair-i-sádiq, بي خلوص bí-khulús, بي اخلاص bí-ikhlás.

Uncanonical, *adj.* غير صحيح ghair-i-sahíh, نا مجرى ná-mujrá, نا مقبول ná-maqbúl, مرفوض marfúz, مردود mardúd.

Uncap, *verb,* بي سر پوش ساختن bí-sar-púsh sákhtan, كلاه بر داشتن kuláh bar-dáshtan, وا كردن vá-kardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy).

Uncaught, *adj.* نا گرفته ná-giriftah, غير مأخوذ ghair-i-mäkhúz, نا مقبوض ná-maqbúz, نا قپيده ná-qapídah.

Unceasing, *adj.* مدام mudám, بلا فاصله bilá-fásilah, لا ينقطع lá-yunqata', لا يزال lá-yazál, بي انقطاع bí-inqitá', بي زوال bí-zavál.

Unceasingly, *adv.* بدون انقطاع bidún-i-inqitá', علي الدوام 'ala 'd-davám, پيوسته paivastah, علي الاتصال 'ala 'l-ittisál.

Unceremonious, *adj.* بي تعارف bí-ta'áruf, بي تكليف bí-taklíf, بي رسم bí-rasm, بي قاعده bí-qá'idah, بي قانون bí-qánún.

Unceremoniously, *adv.* بي تعارفانه bí-ta'árufánah, بي تكليفانه bí-taklífánah, بي رسمانه bí-rasmánah, بدون قاعده bidún-i-qá'idah, بدون ملاحظه قانون bidún-i-muláhazah-i-qánún.

Unceremoniousness, *subs.* بي تعارفي bí-ta'árufí, بي تكليفي bí-taklífí, عدم رعايت رسومات 'adam-i-ri'áyat-i-rusúmát.

Uncertain, *adj.* غير معين ghair-i-mu'ayyan, غير محقق ghair-i-muhaqqaq, مشكوك mashkúk, مشتبه mushtabih, نا پايدار ná-páyadár, بي ثبات bí-sabát, نا مستقر ná-mustaqirr, نا مستيقن ná-mustaiqin, نا معلوم

ná-ma'lum, غير متيقن ghair-i-mutayaqqin.—(*Irresolute*) متردد mutaraddid, مردد muraddad, دو دل dú-dil, مذبذب muzabzib, بي استقلال bí-istiqlál, بي عزيمت bí-'azímat, عاري از ثبات قدم bí-istiqámat, بي استقامت 'árí-az-sabát-i-qadam, بي ثبات bí-sabát, بي همت bí-himmat.

Uncertainty, *subs.* اشتباه ishtibáh, گمان gumán, شك shakk, شبهه shubhah, عدم تحقق 'adam-i-tahaqquq, عدم تيقن 'adam-i-tayaqqun, نا پايداري ná-páyadárí, بي ثباتي bí-sabátí, بي اعتباري bí-i'tibárí, عدم استقرار 'adam-i-istiqrár, نا معلومي ná-ma'lúmí.—(*Irresolution*) تذبذب tazabzub, تردد taraddud, بي عزمي bí-'azmí, بي ثباتي bí-sabátí, نا امتواري ná-ustuvárí, بي استقامتي bí-istiqámatí, دو دل شدني dú-dil-shudaní, دون همتي dún-himmatí, ارتياب irtiyáb.

Unchain, *verb*, از زنجير رهانيدن az-zanjír rihánídan, آزاد كردن ázád kardan, خلاص نمودن khalás nimúdan, نجات دادن naját dádan, وا كردن vá-kardan.

Unchangeable, *adj.* بلا تغيير bilá-taghyír, بي تبديل bí-tabdíl, تغيير نا پذير taghyír-ná-pazír, تبديل نا ياب tabdíl-ná-yáb.

Unchangeableness, *subs.* بي تغييري bí-taghyírí, عدم تغير 'adam-i-taghayyur, نا متغيري ná-mutaghayyirí, عدم تبدل 'adam-i-tabaddul, بي تفاوتي bí-tafávutí.

Unchangeably, *adv.* بي تغييرانه bí-taghyíránah, بدون تغيير پذير bidún-i-taghyír-pazír, بي تفاوتانه bí-tafávutánah, بي تبدلانه bí-tabaddulánah.

Unchanging, *adj.* غير متغير ghair-i-mutaghayyir, غير متبدل ghair-i-mutabaddil, بي تفاوت bí-tafávut, بي توفير bí-taufír, بي تغيير bí-taghyír.

Uncharitable, *adj.* بي محبت bí-mahabbat, خلاف مروّت khiláf-i-murüat, بي مروّت bí-murüat, سنگ دل sang-dil, بي انصاف bí-insáf, بي مهر bí-mihr, بي مودت bí-mavaddat, نا مهربان ná-mihr-bán.—(*An uncharitable supposition*) مظنه خلاف مروّت mazinnah-i-khiláf-i-murüat.

Uncharitableness, *subs.* بي محبتي bí-mahabbatí, بي مروّتي bí-murüatí, سنگدلي sang-dilí, بي انصافي bí-insáfí, بي مودتي bí-mavaddatí, نا مهربانی ná-mihr-bání.

Uncharitably, *adv.* بي محبتانه bí-mahabbatánah, بي مروّتانه bí-murüatánah, سنگدلانه sang-dilánah, بر خلاف محبت bar-khiláf-i-mahabbat, بدون ملاحظه مودت bidún-i-muláhazah-i-mavaddat, بي انصافانه bí-insáfánah.

Unchaste, *adj.* تر دامن tar-dáman, دامن آلوده dáman-álúdah, بي عصمت bí-'ismat, بي عفت bí-'iffat, نا پرهيز گار ná-parhíz-gár, بي صلاح bí-saláh, بي تقوي bí-taqvá.

Unchecked, *adj.* غير ممنوع ghair-i-mamnú', نا منهي ná-manhí, بي منع bí-man', نا محظور ná-mahzúr, باز نا داشته báz-ná-dáshtah, نا ممتنع ná-mumtani', نا مدفوع ná-madfú', محجور ná-mahjúr.

Unchristian, *adj.* خلاف مسيحيت khiláf-i-masahíyat, مناقض انجيل munáqiz-i-injíl, منافي آيين عيسوي munáfí-i-áyín-i-'ísaví, غير مسيحي ghair-i-masíhí, بي دين bí-dín, نا مسلم ná-muslim.

Unchronicled, *adj.* غير مؤرخ ghair-i-müarrikh, بي تاريخ bí-tárikh.

Unchurch, *verb*, از كليسيا خارج كردن az-kalísiyá khárij kardan, تكفير نمودن takfír nimúdan, اخراج ملهب ikhráj-i-mazhab kardan.

Uncial, *subs.* حرف بزرگ harf-i-buzurg, حرف قديم harf-i-qadím.—*adj.* متعلق بحروف قديمه muta'alliq-bi-hurúf-i-qadímah.

Unciform, *adj.* قلاب شكل qalláb-shakl, چنگكي changakí, چنگ وار chang-vár.

Uncircumcised, *adj.* نا مختون ná-makhtún, ختنه نكرده khutnah-na-kardah, اغلف aghlaf, نا مطهر ná-mutahhar, نا بريده ná-burídah.

Uncircumcision, *subs.* نا مختوني ná-makhtúní, اغلفيت aghlafíyat, نا بريدگي ná-burídagí.

Uncivil, *adj.* بي ادب bí-adab, گستاخ gustákh, نا تراشيده ná-tiráshídah, نا مهربان ná-mihr-bán, بي اخلاق bí-akhláq, نا متمدن ná-mutamaddin, بي تربيت bí-tarbiyat, متوحش mutavahhish.

Uncivilized, *adj.* وحشي vahshí, غير متمدن ghair-i-mutamaddin, بي تربيت bí-tarbiyat, نا مؤدب ná-müaddab, جنگلي jangalí, روستاي rústáí, نا شهري ná-shahrí, بي تمدن bí-tamaddun.

Uncivilly, *adv.* بي ادبانه bí-adabánah, بطور نا تراشيده bi-taur-i-ná-tiráshídah, بطور خشونت bi-taur-i-khushúnat, غير ملاطفانه ghair-i-mulátifánah, بي التفاتانه bí-iltifátánah, بر خلاف مراسم تمدن bar-khiláf-i-marásim-i-tamaddun, وحشيانه vahshíyánah.

Unclasp, *verb*, وا كردن vá-kardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), از هم باز نمودن az-ham báz nimúdan, حل نمودن hall nimúdan, فتق كردن fatq kardan.

Unclassic, *adj.* مخالف مؤلفات معتبره mukhálif-i-müallafát-i-mu'tabarah, منافي مصنفات مشهوره munáfí-i-musannafát-i-mashhúrah.

Uncle, *subs.* (*Paternal*) عم 'amm, عمو 'ammú, اودر audár.—(*Maternal*) خال khál, خالو khálú, دائي dá'í (*vulg.*).

Unclean, *adj.* نا پاك ná-pák, ملوث malavvas, چركين chirkín, كثيف kasíf, پلشت pilisht, غير طاهر ghair-i-táhir, نا مقدس ná-muqaddas, خبيث khabís, نا لطيف ná-nazíf.—(*Defiled*) نجس najis, جنب junub.

Uncleanliness, *subs.* نا پاكي ná-pákí, چركيني chir-

kíní, خبائث khabásat, كثافت kasáfat, نجاست najá-sat, جنابت janábat, عدم طهارت 'adam-i-tahárat, نا مقدسي ná-muqaddasí, عدم نظافت 'adam-i-nazáfat.

Uncleanly, *adj.* ناپاك ná-pák, نا پرهيز گار ná-parhíz-gár, گناهكار gunáh-kár, پليد pilíd, خبيث khabís, نا مقدس ná-muqaddas, شبيع shabí', نجس nijis, غير طاهر ghair-i-táhir, پر قذر pur-qazar.

Uncleanness, *subs.* نا پاكي ná-pákí, كثافت kasáfat, نجاست najásat, پليدي pilídí, خبائث khabásat, عدم طهارت 'adam-i-tahárat, نا پرهيز گاري ná-parhíz-gárí, فاحشه گري fáhishah-garí, شناعت shaná'at, گناهكاري gunáh-kárí.

Uncleansed, *adj.* غير مطهر ghair-i-mutahhar, غير مكفر ghair-i-mukaffar, تطهير نيافته tat,hír-na-yáftah, نا مزكي ná-muzakká, ناپاك ná-pák, پاك نا شده pák-ná-shudah.

Unclinch, *verb,* بي پيچ و تاب ساختن bí-pích-u-táb sákhtan, تاب بيرون كردن táb bírún kardan, باز نمودن báz nimúdan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), فتق نمودن fatq nimúdan.

Unclog, *verb,* تخفيف دادن takhfíf dádan, سبك ساختن sabuk sákhtan, تبرئت كردن tabrïat kardan, آزاد نمودن ázád nimúdan, خلاص كردن khalás kardan, رهانيدن rihánídan.

Unclose, *verb,* ظاهر نمودن záhir nimúdan, مكشوف ساختن makshúf sákhtan, سر باز نمودن sar báz nimú-dan.—(*To unclose as a letter*) مهر شكستن muhr shi-kastan, باز كردن báz kardan, گشودن gushúdan, وا كردن vá-kardan.

Unclothe, *verb,* بي لباس ساختن bí-libás sákhtan, مجرد كردن mujarrad kardan, معري نمودن mu'arrá nimúdan, برهنه كردن barahnah kardan, لخت نمودن lukht nimú-dan.

Uncloud, *verb,* بي ابر كردن bí-abr kardan, غمام زدودن ghamám zadúdan, از ابر پاك كردن az-abr pák kardan, بي ميغ گردانيدن bí-mígh gardánídan, بي سحاب ساختن bí-saháb sákhtan.

Unclouded, *part. and adj.* بي ابر bí-abr, بي غمام bí-ghamám, بي سحاب bí-saháb, غير مظلم ghair-i-muzlim, بي كدر bí-kadar, نا تيره ná-tírah.

Uncoil, *verb,* وا پيچيدن vá-píchídan, وا تابيدن vá-tábí-dan, تاب بيرون كردن táb bírún kardan, از هم وا نمودن az-ham vá-nimúdan.

Uncollected, *adj.* غير مجموع ghair-i-majmú', نا مجموع ná-majmú', نا مشهور ná-mahshúr, فراهم نامده fará-ham-na-ámadah, نا محصل ná-muhassal, بحال نامده bi-hál-na-ámadah.

Uncoloured, *adj.* غير ملون ghair-i-mulavvan, رنگ نا زده rang-ná-zadah.—(*Metaphorically*) نا ستوده ná-sitúdah, مبالغه نا يافته mubálaghah-ná-yáftah, پر وصف نافزوده pur-vasf-na-afzúdah.

Uncomely, *adj.* نا مستحسن ná-mustahsan, غير صالح ghair-i-sálih, نا زيبا ná-zíbá, نا شايان ná-sháyán, نا خوب ná-khub, زشت zisht, قبيح qabíh.

Uncomfortable, *adj.* بي آرام bí-árám, نا گواره ná-guvárah, نا مرغوب ná-marghúb, بي راحت bí-ráhat, بي تسليت bí-tasliyat, دهشت انگيز dahshat-angíz, نا خوش ná-khush, زشت zisht, كريه karíh.

Uncomfortably, *adv.* بي راحتانه bí-ráhatánah, نا خوشانه ná-khushánah, با عذاب bá-'azáb, بدون بشاشت bidún-i-basháshat, بدون خوش حالي bidún-i-khush-hálí.

Uncommitted, *adj.* (*Not done*) غير معمول ghair-i-ma'múl, نا كرده ná-kardah, بجاي نياورده bi-jáy-ní-ávardah.—(*Not referred to a committee*) نا مقرر ná-muqarrar, غير مأمور ghair-i-mämúr, نا فرموده ná-farmúdah, نا مأذون ná-mäzún.—(*Unpledged*) غير مرهون ghair-i-marhún, قول نداده qaul-na-dádah, بي وعده bí-va'dah, بي قرار داد bí-qarár-dád.

Uncommon, *adj.* نادر nádir, كمياب kam-yáb, شاذ sházz, غير عمومي ghair-i-'umúmí, بي نظير bí-nazír, قليل الوقوع qalílu 'l-vuqú', بي مثال bí-misál. غير معتاد ghair-i-mu'tád, وحيد vahíd, فريد faríd.

Uncommonly, *adv.* ندرتاً nudratan, بندرت bi-nudrat, بطور غير معتاد bi-taur-i-ghair-i-mu'tád, بغايت bi-gháyat, بطور مخصوص bi-taur-i-makhsús, بطور بسيار كم bi-taur-i-bisyár-kam.—(*He is uncommonly foolish*) بغايت احمق است bi-gháyat-i-ahmaq ast, بي نظير است در حمق bí-nazír ast dar-humq.

Uncommonness, *subs.* ندرت nudrat, نادريت nádirí-yat, كم وقوعي kam-vuqú'í, كم اتفاقي kam-ittifáqí, بي مثالي bí-misálí, كم ماندي kam-mánandí.

Uncommunicative, *adj.* كم حرف kam-harf, قليل المحاوره qalílu 'l-muhávarah, كم سخن kam-sukhun, با احتياط bá-ihtiyát, بي مراسله bí-murásalah.

Uncompensated, *adj.* غير مجزي ghair-i-mujzí, مجازات نيافته mujázát-na-yáftah, بي مكافات bí-mukáfát, بي پاداش bí-pádásh, تلافي نشده taláfí-na-shudah.

Uncomplaining, *adj.* بي شكايت bí-shikáyat, بي گله bi-gilih, نا مشتكي ná-mushtakí, بي شكوي bí-shakvá, بي قرقر bí-qur-qur.

Uncompromising, *adj.* نا متراضي ná-mutarází, بي تسليم bí-taslím, نا مصالحه پذير musálahah-ná-pazír, نا سازگار ná-sázigár, اصلاح نا ياب isláh-ná-yáb.

Unconcern, *subs.* بي مبالاتي bí-mubálátí, بي پروائي bí-parvá,í, بي اعتنائي bí-i'tiná,í, بي خيالي bí-khiyálí.

Unconcerned, *adj.* غافل gháfil, كاهل káhil, بي غم bí-ghamm, بي مبالات bí-mubálát, بي پروا bí-parvá, بي اعتنا bí-i'tiná, بي خيال bí-khiyál.

Unconcernedly, *adv.* بي پروايانه bí-parváyánah, بدون اعتنا bidún-i-i'tiná, بي خيالانه bí-khiyálánah, بي مبالاتانه bí-mubálátánah.

Unconciliating, *adj.* غير جالب ghair-i-jálib, بي جذب bí-jazb, بي امترضا bí-istirzá, غير مرغب ghair-muraghghib, نا مفيد ná-mufíd, بدست ناورنده bi-dast-na-ávarandah, نا دل چسب ná-dil-chasb, تحصيل رضا نا كن tahsíl-i-razá-ná-kun.

Unconditional, *adj.* بدون شرط bidún-i-shart, بي شرط bí-shart, نا مشروط ná-mashrút, بي مشارطه bí-mushá-ratah, بي قرار داد bí-qarár-dád, مطلق mutlaq, نا مقيد ná-muqayyad.

Unconditionally, *adv.* بدون شرط bidún-i-shart, نا مشترطانه ná-mushtaritánah, بي چون و چرا bí-chún-u-chirá, بدون تقييد bidún-i-taqyíd, مطلقاً mutlaqan.

Unconfirmed, *adj.* غير مصدق ghair-i-musaddaq, امضا نا يافته imzá-ná-yáftah, نا مقبول ná-maqbúl, غير مسجل ghair-i-musajjal, بي صحه bí-sihhah.—(*Religious term*) تثبيت نا يافته tasbít-ná-yáftah, دست بر سر ننهاده dast-bar-sar-na-nihádah, دعا نشده du'á-na-shudah.

Uncongenial, *adj.* غير مجانس ghair-i-mujánis, نا هم جنس ná-ham-jins, نا هم طبع ná-ham-tab', نا هم مزاج ná-ham-mizáj, نا مناسب ná-munásib.

Unconjugable, *adj.* جامد jámid.

Unconjugal, *adj.* غير نكاحي ghair-i-nikáhí, غير تزويجي ghair-i-tasvíjí.

Unconnected, *adj.* نا مربوط ná-marbút, غير متعلق ghair-i-muta'alliq, بي علاقه bí-'aláqah, بي ارتباط bí-irtibát, بي ربط bí-rabt.

Unconquerable, *adj.* (*Persons*) مغلوب نا شدني maghlúb-ná-shudaní, منقاد نشدني munqád-na-shudaní, غير مطاوع ghair-i-mutávi', فرمان نا پذير farmán-ná-pazír.—(*Things*) فتح نا پذير fat,h-ná-pazír, نا مسخر ná-musakhkhar, تسخير نا پذير taskhír-ná-pazír.

Unconquerably, *adv.* نا مغلوبانه ná-maghlúbánah, غير مطاوعانه ghair-i-mutávi'ánah, بدون تن در دهي bidún-i-tan-dar-dihí, تسخير نا پذيرانه taskhír-ná-pazíránah, بي احتمال فتح bí-ihtimál-i-fat,h, تسليم نا كنان taslím-ná-kunán.

Unconscientious, *adj.* منافي ضمير munáfí-i-zamír, غير قلبي ghair-i-qalbí, خارج از عقائد khárij-az-'aqáïd, غير فكري ghair-i-fikrí.

Unconscionable, *adj.* نا معقول ná-ma'qúl, خالي از انصاف khálí-az-insáf, غير حق ghair-i-haqq, مناقض ضمير munáqiz-i-zamír, خلاف عقيده khiláf-i-'aqídah, بي تصور bí-tasavvur.

Unconscionably, *adv.* بطور نا معقول bi-taur-i-ná-ma'qúl, نا معقولانه ná-ma'qúlánah, بطور نا حق bi-taur-i-ná-haqq, بي انصافانه bí-insáfánah, بر خلاف عقل bar-khiláf-i-'aql.

Unconscious, *adj.* بيخود bí-khud, بيهوش bí-húsh, بيخبر bí-khabar, غير آگاه ghair-i-ágáh, بي ادراك bí-idrák, غافل ghá fil, غير مطلع ghair-i-muttali', نا واقف ná-váqif.

Unconsciously, *adv.* بيخودانه bí-khudánah, بيهوشانه bí-húshánah, بيخبرانه bí-khabaránah, بيعلمانه bí-'ilm-ánah, بدون آگاهي bidún-i-ágáhí, غافلانه ghá filánah, غير مطلعانه ghair-i-muttali'ánah, نا واقفانه ná-váqif-ánah.

Unconsciousness, *subs.* بيخودي bí-khudí, بيهوشي bí-húshí, صعقه sa'qah, عدم ادراك 'adam-i-idrák, بيخبري bí-khabarí, غفلت ghuflat, اغما ighmá.

Unconsecrated, *adj.* تقديس نا يافته taqdís-ná-yáftah, موقوف نا شده mauqúf-ná-shudah, وقف نا گشته vaqf-ná-gashtah, تحريم نا كرده tahrím-ná-kardah.

Unconsolable, *adj.* تسلي نا پذير tasallí-ná-pazír, تسليت نا ياب tasliyat-ná-yáb, بي تسلي bí-tasallí, تعزيت نا ياب ta'ziyat-ná-yáb, بي تعزيت bí-ta'ziyat.

Unconstitutional, *adj.* غير مشروط ghair-i-mashrút, خارج از نظام khárij-az-nizám, مخالف نظام mukhálif-i-nizám, بي قاعده bí-qá'idah, بي قانون bí-qánún.

Unconstitutionally, *adv.* بطور خارج از نظام bi-taur-i-khárij-az-nizám, قطع نظر از لوازم نظام qat'-i-nazar-az-lavázim-i-nizám, بر خلاف اصول نظام bar-khiláf-i-usúl-i-nizám.

Unconstrained, *adj.* نا مجبور ná-majbúr, غير مضطر ghair-i-muztarr, بي اكراه bí-ikráh, بي اجبار bí-ijbár, بي اضطرار bí-iztirár.

Unconstraint, *subs.* عدم اضطرار 'adam-i-iztirár, نا مجبوري ná-majbúrí, عدم اكراه 'adam-i-ikráh, بي اجباري bí-ijbárí, نا مضطري ná-muztarrí.

Uncontested, *adj.* بي نزاع bí-nizá', بديهي badíhí, روشن raushan, آشكار áshikár.—(*As an election*) بي مخالف bí-mukhálif, بي منازع bí-munázi', غير مختلف فيه ghair-i-mukhtalif-fíhi, بي مخاصم bí-mukhásim, بي مجادل bí-mujádil, هم آواز ham-áváz, مسلم mu-sallam.

Uncontrite, *adj.* غير متندم ghair-i-mutanaddim, نا پشيمان ná-pashímán, بي تأسف bí-ta,assuf, غير تائب ghair-i-táïb, بي ندامت bí-nadámat.

Uncontrollable, *adj.* نا فرمان بردار ná-farmán-bardár, غير مطيع ghair-i-mutí', لا ينقاد lá-yunqád, محكوم نا شدني mahkúm-ná-shudaní, غير ممنوع نا ná-mamnú', مصروف ghair-i-masrúf, لا جواب lá javáb, رد نا شدني radd-ná-shudaní.

Uncontrollably, *adv.* بي تسلط bí-tasallut, بي ممانعت bí-mumána'at, بدون قوه مخالفت bidún-i-qúvah-i-mukhálafat, بي امكان دفع bí-imkán-i-daf'.

Uncontroverted, *adj.* بي مجادله bí-mujádalah, بي نزاع bí-nizá', بي ارتياب bí-irtiyáb, بي احتجاج bí-ihtijáj, بي بحث bí-bahs, بي گفتگو bí-guftugú, بي قيل و قال bí-qíl-u-qál, ثابت sábit.

Unconversable, *adj.* نا آزاد در سخن ná-ázád-dar-sukhun, غير موانس ghair-i-müánis, بي انس bí-uns, نا موالف ná-müálif, بد صحبت bad-suhbat.

Unconverted, *adj.* نا مبدل ná-mubaddal, نا متغير ná-mutaghayyir, نا منقلب ná-munqalib, غير منيب ghair-i-muníb, نا اواب ná-avváb.

Uncork, *verb,* سر شيشه بيرون آوردن sar-i-shíshah bírún ávardan, دهن گشودن dahan gushúdan, سر باز کردن sar báz kardan.

Uncorrected, *adj.* تصحيح نپذيرفته tas,híh-na-pazíruf-tah, اصلاح نا يافته isláh-ná-yáftah, درست نا کرده du-rust-ná-kardah, صحيح نا شده sahíh-ná-shudah.

Uncorrupt, *adj.* (*Pure*) پاك pák, پاکيزه pákízah, زکي zakí, خالص khális, خراب نا شده kharáb-ná-shudah. —(*Not depraved*) غير فاسد ghair-i-fásid, نا زبون ná-zabún, بي فساد bí-fasád, نا معيوب ná-ma'yúb, نا تباه ná-tabáh, درست durust, راست rást.

Uncorrupted, *adj.* افساد نا يافته ifsád-ná-yáftah, ضائع نا شده záï'-ná-shudah, خراب نگشته kharáb-na-gashtah, اغوا نا يافته ighvá-ná-yáftah, رشوت نا گرفته rishvat-ná-giriftah.—(*As language*) مربوط marbút, صاف sáf.

Uncounted, *adj.* غير محسوب ghair-i-mahsúb, نا شمرده ná-shimurdah, بي شمار bí-shimár, بي احصا bí-ihsá, بي عدد bí-'adad.

Uncouple, *verb,* از هم وا کردن az-ham vá-kardan, جدا نمودن jidá nimúdan, منفصل ساختن munfasil sákhtan, سوا کردن sivá kardan.

Uncourteous, *adj.* بي ملاطفت bí-mulátafat, غير متلطف ghair-i-mutalattif, نا مهربان ná-mihr-bán, نا موٴدب ná-müaddab, کم لطف kam-lutf, کم التفات kam-iltifát, کم انس kam-uns.

Uncourtly, *adj.* نا شايست بارگاه ná-shayist-i-bárgáh, بي محبت bí-mahabbat, بي مهر bí-mihr, بي اداب bí-adab.

Uncouth, *adj.* بد ترکيب bad-tarkíb, بد هيئت bad-hayät, بد قواره bad-qavárah, نا تراشيده ná-tiráshídah, روستا rústá, کريه karíh, ستنبه situmbah, بد اوغور bad-úghúr, زشت zisht, منهوس manhús.—(*As language*) نا مربوط ná-marbút, مزخرف muzakhraf.

Uncouthly, *adv.* بطرز زشت bí-tarz-i-zisht, کريهانه karíhánah, بطور بد اوغوري bi-taur-i-bad-úghúrí, منهوسانه manhúsánah, با بد قوارگي bá-bad-qaváragí.

Uncouthness, *subs.* بد هيئتي bad hayätí, بد ترکيبي bad-tarkíbí, زشتي zishtí, نا هنجاري ná-hanjárí, بد قوارگي bad-qaváragí, نا تراشيدگي ná-tiráshídagí, روستائي rústá,í, بد اوغوري bad-úghúrí, شگفتي shi-giftí, غرابت gharábat.

Uncovenanted, *adj.* نا معاهد ná-mu'áhhad, نا مواعد ná-múa"ad.—(*An uncovenanted civil servant*) منصب مامور بي mansab-dár-i-ghair-i-zammí, دار غير ذمي mämúr-i-bí-'ahd-va-míság. عهد و ميثاق

Uncover, *verb,* گشادن gushádan, پرده بر داشتن par-dah bar-dáshtan, برهنه کردن barahnah kardan, کلاه بر داشتن kuláh bar-dáshtan.—(*Disclose*) اظهار داشتن izhár dáshtan, اعلان i'lán nimúdan, بنظر در آوردن bi-nazar dar-ávardan, نمودن nimudan (*rt.* نماي nimáy), مکشوف نمودن makshúf nimúdan.

Uncovered, *adj.* بي پرده bí-pardah, بي کلاه bí-kuláh, بي پوش bí-púsh, برهنه barahnah.—(*Disclosed*) منکشف munkashif, ظاهر záhir, نمايان nimáyán.

Uncreated, *adj.* غير مخلوق ghair-i-makhlúq, نا آفريده ná-áfirídah, قائم بذات qáïm-bi-zát, ازلي azalí.

Uncredited, *adj.* باور نداشته bávar-na-dáshtah, نا معتبر ná-mu'tabar, غير مصدق ghair-i-musaddaq, بي تصديق bí-tasdíq, شبهه ناك shubhah-nák.

Uncropped, *adj.* نا دروده ná-diravdah, فراهم ناورده faráham-na-ávardah, نا جمع شده jam'-ná-shudah.—(*Unsown*) نا کاشته ná-káshtah, نا مزروع ná-mazrú'.

Uncrown, *verb,* بي تاج ساختن bí-táj sákhtan, بي ديهيم نمودن bí-daihím nimúdan, ديهيم از سر ربودن daihím az-sar rubúdan, تاج از مر انداختن táj az-sar andákh-tan.

Unction, *subs.* تدهين tadhín, تمرخ tamríkh, مسح mas,h, مسحه mas,hah.—(*Divine grace*) فيض faiz, فيض اقدس faiz-i-aqdas.—(*Extreme unction*) مسح باز پسين mas,h-i-báz-pasín, تدهين آخرين tadhín-i-ákhirín. — (*Ointment*) مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim), روغن raughan, دهن duhn.

Unctuosity, *subs.* چربي charbí, فربهي farbihí, روغن دارى raughan-dárí, دهنيت duhníyat, زيتيت zaití-yat, مسوحت ma-súhat.

Unctuous, *adj.* چرب charb, فربه farbih, سمين samín, روغني raughaní, دهني duhní, زيتي zaití, زيت دار zait-dár, مسحه دار mas,hah-dár.—(*He was an unc-tuous man*) مرد فربه بود mard-i-farbih búd.

Uncultivated, *adj.* نا مزروع ná-mazrú', مخروبه makh-rúbah, ويران vírán, باثر báïr, متروك matrúk, نا مستعمر ná-musta'mar, نا شده shukhm-ná-shudah.—(*Un-couth*) نا هنجار ná-hanjár, نا تراشيده ná-tiráshídah, بي تربيت bí-tarbiyat, بي تعليم bí-ta'lím.—(*An uncult-vated intellect*) عقل بي تربيت 'aql-i-bí-tarbiyat, هوش نا پرورده húsh-i-ná-parvardah.

Uncurl, *verb trans.* تاب بيرون کردن táb bírún kardan, از پيچ و خم انداختن az-pích-u-kham andákhtan, صاف کردن sáf kardan, بي تجعيد نمودن bí-taj'íd nimúdan.—

intrans. صاف شدن sáf shudan, از تاب افتادن az-táb uftádan, بي تجعيد شدن bí-taj'íd shudan.

Uncurrent, *adj.* غير رائج ghair-i-ráij, بي رواج bí-raváj, نا دارج ná-dárij, نا روا ná-ravá.

Uncut, *adj.* نا مقطوع ná-maqtú', نا بريده ná-burídah, درست durust, سالم sálim, دست نخورده dast-na-khurdah.

Undamaged, *adj.* نا زيان كرده ziyán-ná-kardah, ضرر نا رسيده zarar-ná-rasídah, عيب نكرده 'aib-na-kardah, بي خسارت bí-khasárat, بي آسيب bí-ásíb, بي آفت bí-áfat.

Undated, *adj.* بي تاريخ bí-täríkh, غير مؤرخ ghair-i-müarrakh.—(*Waved*) متموج mutamavvij, مواج mavváj, موج زن mauj-zan.

Undaunted, *adj.* بي باك bí-bák, بي ترس bí-tars, بي خوف bí-khauf, بي هراس bí-hirás, بي انديشه bí-andíshah, تشر نا خورده tashar-ná-khurdah, بي وحشت bí-vahshat.

Undauntedly, *adv.* بي ترسانه bí-tarsánah, بي خوفانه bí-khaufánah, بي هراسانه bí-hirásánah, بي باكانه bí-bákánah, بي وحشانه bí-vahshánah.

Undauntedness, *subs.* بي باكي bí-bákí, دليري dilírí, بي ترسي bí-tarsí, بي خوفي bí-khaufí, بي هرامي bí-hirásí, بي وحشتي bí-vahshatí.

Undecagon, *subs.* شكل يازده گوشه shakl-i-yázdah-gúshah, شكل يازده زاويه shakl-i-yázdah-záviyah.

Undeceive, *verb,* رفع خطا كردن raf'-i-khatá kardan, مطلع گردانيدن muttali' gardánídan, مخبر ساختن mukhbar sákhtan, از اشتباه بيرون آوردن az-ishtibáh bírún ávardan, رفع زلل كردن raf'-i-zalal kardan, مانع فريب آمدن máni'-i-fríb ámadan.

Undecided, *adj.* مردد muraddad, متوقف mutavaqqif, معلق mu'allaq, غير جازم ghair-i-jázim, متردد mutaraddid, متشكك mutashakkik.

Undecipherable, *adj.* ايضاح نا پذير ízáh-ná-pazír, بي استكشاف bí-istiksháf, نا منحل ná-munhall.

Undeck, *verb,* بي زينت ساختن bí-zínat sákhtan, زيور بر گرفتن zívar bar-giriftan, مجرد از حلي نمودن mujarrad az-hullí nimúdan, حليه دور كردن halyah dúr kardan.

Undeclinable, *adj.* نا منصرف ná-munsarif, غير معرب ghair-i-mu'rib.

Undecorated, *adj.* ساده sádah, سفيد كار safíd-kár, بي زينت bí-zínat, بي آرايش bí-áráyish, بي حليه bí-halyah.—(*Not having a Court Order*) بي حاشيه bí-háshiyah, غير متزين ghair-i-mutazayyin.

Undefended, *adj.* غير منصور ghair-i-mansúr, حمايت نا يافته himáyat-ná-yáftah, بي مدافعه bí-mudáfa'ah, بي انتقام نا كشيده intiqám-ná-kashídah.

Undefiled, *adj.* نا ملوث ná-mulavvas, پاكدامن pák-dáman, با عفت bá-'iffat, طاهر táhir, نقي naqí.

Undefinable, *adj.* حد نا پذير hadd-ná-pazír, غير منحل ghair-i-munhall, بي تعريف bí-ta'ríf, خارج از بيان khárij-az-bayán, وصف نا پذير vasf-ná-pazír.

Undefined, *adj.* غير معروف ghair-i-ma'rúf, غير محدود ghair-i-mahdúd, نا موصوف ná-mausúf, نا معرف ná-mu'arraf, غير محصور ghair-i-mahsúr, بي توضيح bí-tauzíh, بي تحديد bí-tahdíd.

Undemonstrable, *adj.* غير مدلول ghair-i-madlúl, نا مبرهن ná-mubarhan, برهان نا پذير burhán-ná-pazír, بي اثبات bí-isbát, حجت نا ياب hujjat-ná-yáb.

Undeniable, *adj.* نا قابل انكار ná-qábil-i-inkár, بلا اعتراض bilá-i'tiráz, ممتنع الاعتراض mumtani'u 'l-i'tiráz, بي شبهه bí-shubhah, انكار نا پذير inkár-ná-pazír, بي اعتراض bí-i'tiráz, غير مجحود ghair-i-majhúd, محقق muhaqqaq.

Undeniably, *adv.* بدون انكار bidún-i-inkár, محققاً muhaqqaqan, بلا شك bilá-shakk, مسلمانه musallamánah.

Under, *prep. and adj.* پائين pá,ín, زير zír, تحت taht, دامن dáman (*vulg.*), دومن dúman (*vulg.*).—(*Under his breath*) زير لب zír-i-lab, آهسته áhistah.—*adj.* پست past, دون dún, زير دست zír-dast, تابع tábi', سخري sukhrí, منقاد munqád.

Under-action, *subs.* فعل انقيادي fi'l-i-inqiyádí, عمل چاكري 'amal-i-chákarí, كار زير دست kár-i-zír-dast.

Under-bid, *verb,* كمتر قيمت كردن kam-tar qímat kardan, ارزان تر گفتن arzán-tar guftan, پائين تر آوردن pá,ín-tar ávardan.

Under-brush, *subs.* اشجار صغار ashjár-i-sighár, درختان كوچك dirakhtan-i-kúchik, درخت چه dirakhtchah, بنچه bunchah.

Under-current, *subs.* طبقه زيرين آب tabaqah-i-zírín-i-áb, آب زيرين áb-i-zírín, سائل تحتاني sáïl-i-tahtání, جريان خفي jarayán-i-khafí, سيل نهان sail-í-nihán.—(*There was an under-currrent of intrigue*) سيلاب نهان مكر در كار بود sailáb-i-nihán-i-makr dar-kár búd.

Under-do, *verb trans.* كمتر از قوه كردن kam-tar az-qúvah kardan, كمتر از ضرورت بجا آوردن kam-tar az-zarúrat bi-já ávardan.—*intrans.* كوتاه انداختن kútáh andákhtan, قصور ورزيدن qusúr varzídan.

Undergo, *verb,* كشيدن kashídan, تحمل نمودن taham-mul nimúdan, بر داشت كردن bar-dásht kardan.—(*To undergo an operation*) متحمل عمل جراحي شدن muta-hammil-i-'amal-i-jarráhí shudan.

Undergraduate, *subs.* تلميذ درجه نا يافته tilmíz-i-darajah-ná-yáftah, شاگرد مستعد الدرجه shágird-i-musta'iddu 'l-darajah.

Underground, *subs. and adj.* زير زميني zír-zamíní, تحت ارضي taht-i-arzí, زير خاكي zír-khákí.
Under-growth, *subs.* زير درختي zír-dirakhtí, گياه giyáh, نباتات تحتيه nabátát-i-tahtíyah.
Underhand, *adj.* نهان nihán, پنهان panhán, مخفي makhfí, پوشيده púshídah, زير دستي zír-dastí, مكر آميز makr-ámíz, خدعه ناك khud'ah-nák.
Under-keeper, *subs.* نگهبان زير دست nigah-bán-i-zír-dast, حارس ثانوي háris-i-sánaví.
Under-lay, *verb,* در زير نصب كردن dar-zír nasb kardan, در زير وضع نمودن dar-zír vaz' nimúdan, پايه دادن páyah dádan, زير بندي كردن zír-bandí kardan, ته بندي نمودن tah-bandí nimúdan.
Under-let, *verb,* (*Sublet*) بديگري اجاره دادن bi-dígarí ijárah dádan, اجاره پست دادن ijárah-i-past dádan.—(*Let below value*) بقيمت پست اجاره دادن bi-qímat-i-past ijárah dádan, كمتر كرايه دادن kam-tar kiráyah dádan.
Underlie, *verb,* در زير واقع شدن dar-zír váqi' shudan, حامل شدن hámil shudan, زمينه گشتن zamínah gashtan, فرش بودن farsh búdan.
Under-line, *verb,* كشيدن kashídan, خط در زير كشيدن khatt dar-zír kashídan, نشان نمودن nishán nimúdan.
Underling, *subs.* مرد زير دست mard-i-zír-dast, كمينه kamínah, چاكر حقير chákar-i-haqír, خادم پست khádim-i-past.
Undermine, *verb,* نقب كنديدن naqb kandídan, زير آب زدن zír-áb zadan, بر باد دادن bar-bád dádan, بر هم زدن bar-ham zadan, خراب كردن kharáb kardan.
Underminer, *subs.* نقب زن naqb-zan, مخرب mukharrib.
Undermost, *adj.* زير ترين zír-tarín, پست ترين past-tarín, اسفل asfal, فرو مايه ترين furú-máyah-tarín.
Underneath, *subs.* ما تحت má-taht, ما دون má-dún. —*adv. and prep.* در زير dar-zír, پائين pá,ín, ته tah, تحت taht.
Under-pin, *verb,* ته بندي كردن tah-bandí kardan, سنگ زيرين گذاردن sang-i-zírín guzárdan, شالوده گذاشتن shalúdah guzáshtan, اساس محكم كردن asás-i-muhkam kardan.
Under-pinning, *subs.* احجار بنيان ihjár-i-bunyán, سنگ اساس sang-i-asás, شالوده بندي shálúdah-bandí, ته بندي tah-bandí.
Under-plot, *subs.* مكر ثانوي makr-i-sánaví, كيد ثاني kaid-i-sání, تدبير نهفته tadbír-i-nihuftah, تزوير tazvír, حيله hílah, دغا daghá.
Under-rate, *subs.* قيمت ناقص qímat-i-náqiz, ثمن بخس saman-i-bakhs, نيم بها ním-bahá, ثمن كمتر از ارزش saman-i-kam-tar-az-arzish.
Under-rate, *verb,* بنظر كم ديدن bi-nazar kam dídan, پست قيمت كردن past-qímat kardan, خوار ديدن khár dídan, حقير شمردن haqír shimurdan, از قدر كاستن az-qadr kástan.
Under-run, *verb,* زير گذرانيدن zír guzránídan, باز سنجيدن báz sanjídan, ترتيب دادن tartíb dádan, وا رسي نمودن vá-rasí nimúdan.
Under-score, *verb,* كشيدن kashídan, نشان كردن nishán kardan, علامت نهادن 'alámat nihádan.
Under-sell, *verb,* ارزان فروختن arzán furúkhtan, بقيمت كم فروختن bi-qímat-i-kam furúkhtan, بثمن بخس دادن bi-saman-i-bakhs dádan, نيم بها فروختن ním-bahá furúkhtan.
Under-servant, *subs.* نوكر كوچك naukar-i-kúchik, چاكر حقير chákar-i-haqír, خادم پست khádim-i-past.
Under-shot, *adj.* آب زير زن áb-zír-zan, آب پائين خور áb-pá,ín-khur.
Under-sign, *verb,* در ذيل نوشتن dar-zail nivishtan, در پائين تحرير نمودن dar-pá,ín tahrír nimúdan, در زير مرقوم نمودن dar-zír marqúm nimúdan, امضا داشتن imzá dáshtan, صحه گذاشتن sihhah guzáshtan.—(*The undersigned*) گذارنده امضا guzárandah-i-imzá, در ذيل نويس dar-zail-nivís, امضا دار imzá-dár, صحت گذار sihhat-guzár.
Undersized, *adj.* يكوجبي yak-vajabí, كوچك kúchik.
Under-song, *subs.* مقصود maqsúd, پاسخ سرود pásukh-i-surúd, ترجيع tarjí', گردان gardán.
Understand, *verb trans.* فهميدن fahmídan, فهم كردن fahm kardan, در يافتن dar-yáftan, در يافت كردن dar-yáft kardan, معلوم كردن ma'lúm kardan, درك كردن darak kardan, ادراك نمودن idrák nimúdan, رسيدن rasídan, استنباط كردن istimbát kardan. — (*Have a knowledge of*) شناختن shinákhtan. — (*To give to understand*) فهمانيدن fahmánídan, تفهيم نمودن tafhím nimúdan, مطلع گردانيدن muttali' gardánídan, حالي كردن hálí kardan.—*intrans.* ملتفت شدن multafit shudan, بلد بودن balad búdan, رسيدن rasídan, حالي شدن hálí shudan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), بر خوردن bar-khurdan. — (*Do you understand me?*) ميبابي mí-yábí, مي رسي mí-rasí, مي فهمي mí-fahmí. —(*I understand this is the case*) من مي يابم فقره چنين است man mí-yábam faqarah chunín ast.—(*Do you clearly understand what I said?*) درست حاليت شد چه گفتم durust hálí-at shud chih guftan.—(*To pretend not to understand*) تجاهل نمودن tajáhul nimúdan, خودرا اعجمي ساختن khud-rá a'jamí sákhtan.
Understanding, *subs.* عقل 'aql, فطانت fatánat, ادراك idrák, فهم fahm (*pl.* افهام afhám), هوش húsh, خرد khirad, شعور shu'úr, در يافت dar-yáft, فراست firásat, نهي nuhá, دهي duhá, ذكا zuká.—(*Arrangement*) اتفاق ittifáq, موافقت muváfaqat.—(*A direct*

understanding) اتفاق مستقيم ittifáq-i-mustaqím.—(*On this understanding*) در اين گفتگو dar-ín-guftugú.—(*To come to an understanding*) اتفاق كردن ittifáq kardan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, هم راي شدن ham-ráy shudan.

Understandingly, *adv.* بطور دانستگي bi-taur-i-dánistagí, از روي علم az-rúy-i-'ilm, با فهم bá-fahm.

Understood, *part.* (*Not expressed*) مقدر muqaddar, مضمر muzmar.

Under-strapper, *subs.* وكيل كوچك vakíl-i-kúchik, نائب چه náïbchah, عامل صغير 'ámil-i-saghír, نفر حقير nafar-i-haqír, سفله suflah, دون dún.

Undertake, *verb*, ارتكاب نمودن irtikáb nimúdan, مباشرت كردن mubásharat kardan, عزم كردن 'azm kardan, عزيمت نمودن 'azímat nimúdan, اقدام كردن iqdám kardan, اهتمام نمودن ihtimám nimúdan, كفالت كردن kafálat kardan, در عهده گرفتن dar-'uhdah giriftan, ضامن شدن zámin shudan, ملتزم گشتن multazim gashtan, تقبل كردن taqabbul kardan, متعهد شدن muta'ahhid shudan.

Undertaker, *subs.* مرده شو murdah-shú, مرده شور murdah-shúr, دفان daffán, غسال ghassál.—(*One who undertakes*) متكفل mutakaffil, متعهد muta'ahhid, ملتزم multazim.

Undertaking, *subs.* (*Work*) كار kár, امر amr (*pl.* امور umúr), عمل 'amal (*pl.* اعمال a'mál).—(*Attempt*) سعي sa'í, قصد qasd, عزم 'azm, اقتحام iqtihám, اهتمام ihtimám, اقدام iqdám.

Under-tenant, *subs.* مستأجر مستأجر mustäjir-i-mustäjir, كرايه گير ثاني kiráyah-gír-i-sání.

Under-valuation, *subs.* ارزان سنجي arzán-sanjí, خوار نگري khár-nigarí, كم قيمت كني kam-qímat-kuní, قيمت كم qímat-i-kam, بهاي اندك bahá'í-i-andak.

Under-value, *subs.* قيمت كم qímat-i-kam, كرايه اندك kiráyah-i-andak, بهائي قليل bahá'í-i-qalíl.

Under-value, *verb*, ارزان سنجيدن arzán sanjídan, كم قيمت كردن kam-qímat kardan, حقير شمردن haqír shimurdan, خوار نگريستن khár nigarístan.

Under-wood, *subs.* زير درختي zír-dirakhtí, اشجار صغار ashjár-i-sighár, بيجه bíjah, نوچه nauchah.

Under-work, *subs.* عمل كوچك 'amal-i-kúchik, امر حقير amr-i-haqír, فقره جزئي fiqrah-i-juz'í.

Under-work, *verb*, ارزان‌تر كار كردن arzán-tar kár kardan, مناسب‌تر خدمت نمودن munásib-tar khidmat nimúdan, در پنهان خراب كردن dar-panhán kharáb kardan, در خفا ضانع نمودن dar-khafá záï' nimúdan.

Under-worker, *subs.* ارزان كار arzán-kár, خفيه كار khufyah-kár.

Under-workman, *subs.* ارزان كار گر kár-gar-i-arzán, عامل پست 'ámil-i-past, فعله مناسب fi'lah-i-munásib.

Underwrite, *verb trans.* در زير نوشتن dar-zír nivishtan, در ذيل قلمي داشتن dar-zail qalamí dáshtan, صحه گذاردن sihhah guzárdan.—(*As regards an insurance*) تكفل نمودن takafful nimúdan, تعهد كردن ta'ahhud kardan, التزام نمودن iltizám nimúdan.—*intrans.* التزام دهي كردن iltizám-dihí kardan, بيمه كاري كردن bímah-kárí kardan, ضمانت كاري نمودن zamánat-kárí nimúdan.

Underwriter, *subs.* التزام ده iltizám-dih, بيمه گر bímah-gar, ضمانت كار zamánat-kár.

Underwriting, *subs.* التزام دهي iltizám-dihí, بيمه گري bímah-garí, ضمانت كاري zamánat-kárí.

Undescribed, *adj.* نا مبين ná-mubayyan, نا مذكور ná-mazkúr, غير مشروح ghair-i-mashrúh, نا موصوف ná-mausúf, نا گفته ná-guftah.

Undeserved, *adj.* نا مستحق ná-mustahaqq, غير واجب ghair-i-vájib, نا حق ná-haqq, بيجا bí-já, بي موجب bí-mújib, بي باعث bí-bá'is.

Undeservedly, *adv.* بدون استحقاق bidún-i-istihqáq, بي موجبانه bí-mújibánah, بي باعثانه bí-bá'isánah, بطور نا حق bi-taur-i-ná-haqq.

Undeserving, *adj.* نا مستحق ná-mustahaqq, نا لائق ná-láïq, بي استحقاق bí-istihqáq, نا شايان ná-sháyán, نا سزاوار ná-sizávár.

Undesigned, *adj.* خيال نكرده khiyál-na-kardah, بي قصد bí-qasd, غير متعمد ghair-i-muta'ammid, نا دانسته ná-dánistah, بي اراده bí-irádah.

Undesignedly, *adv.* بي تعمدانه bí-ta'ammudánah, بي قصدانه bí-qasdánah, بدون نيت bidún-i-níyat, بدون عزيمت bidún-i-'azímat.

Undesigning, *adj.* غير قاصد ghair-i-qásid, بي تصنع bí-tasannu', بي تكلف bí-takalluf, صادق sádiq, پاكدل pák-dil, صاف sáf.

Undesirable, *adj.* نا مرغوب ná-marghúb, نا سزا ná-sizá, نا محبوب ná-mahbúb, نا زيبا ná-zíbá, نا مرضي ná-marzí, نا مطلوب ná-matlúb.

Undetected, *part.* نا مكشوف ná-makshúf, پيدا نا شده paidá-ná-shudah, بدست نامده bi-dast-na-ámadah, نا ثابت ná-sábit.

Undeterminable, *adj.* نا معين نا شدني mu'ayyan-ná-shudaní, غير مثبت ghair-i-musabbat, نا مقرر ná-muqarrar, غير مقضي ghair-i-maqzí, حتم نا پذير hatm-ná-pazír.

Undeterminate, *adj.* نا منفصل ná-munfasil, بي انفصال bí-infisál, نا معين ná-mu'ayyan, غير مقرر ghair-i-muqarrar, نا محصور ná-mahsúr, نا محدود ná-mahdúd.

Undeviating, *adj.* غير منحرف ghair-i-munharif, پا بر جا pá-bar-já, راست rást, استوار ustuvár, مستقيم mustaqím.

Undextrous, *adj.* ná-chálák نا چالاك, sangín سنگين, kund-harakat كند حركت, qulumbah قلنبه.

Undignified, *adj.* bí-vaqár بي وقار, ná-najíb نا نجيب, bí-sharáfat بي شرافت, ná-muvaqqar نا موقر, past پست, suflah سفله, dún دون, daní دني.

Undine, *subs.* parí-i-daryá,í پري دريائي, jinníyah-i-ábí جنيه آبي.

Undirected, *adj.* ná-muhtadí نا مهتدي, irshád-ná-yáftah ارشاد نا يافته, ráh ní-uftádah راه نيفتاده.—(*As a letter*) ná-mu'anvan نا معنون, bí-'inván بي عنوان, bí-sar-námah بي سر نامه.

Undiscernible, *adj.* ghair-i-mashhúr غير مشهور, ná-mar,í نا مرئي, lá-yudrak لا يدرك, ná-mubassar نا مبصر, ná-dídaní نا ديدني.

Undiscerning, *adj.* bí-idrák بي ادراك, bí-shu'úr بي شعور, bilíd بليد, khirif خرف, bí-tamíz بي تميز, bí-tashkhís بي تشخيص, bí-bínish بي بينش, ná-fahm نا فهم.

Undisciplined, *adj.* ná-ámúkhtah نا آموخته, bí-intizám بي انتظام, bí-nazm بي نظم, bí-tarbiyat بي تربيت, bí-ta'lím بي تعليم, khám خام.

Undiscoverable, *adj.* makshúf-ná-shudaní مكشوف نا شدني, ma'lúm-ná-shudaní معلوم نا شدني, dar-yáft-ná-kardaní دريافت نا كردني, ná-mudrak نا مدرك, ná-dídaní نا ديدني.

Undiscovered, *adj.* ná-makshúf نا مكشوف, ná-ma'lúm نا معلوم, dar-yáft-na-shudah دريافت نشده, ná-dídah نا ديده, ná-mushakhkhas نا مشخص.

Undisguised, *adj.* bí-taghyír-i-libás بي تغيير لباس, bí-pardah بي پرده, áshikár آشكار.—(*Artless*) bí-sákhtah بيساخته, bi-takalluf بي تكلف, bí-tasannu' بي تصنع.

Undismayed, *adj.* bí-hirás بي هراس, dilír دلير, jarí جري, bí-tars بي ترس, bí-dahshat بي دهشت.

Undispensed, *adj.* ná-mauqúf نا موقوف, ná-má'zúr نا معذور, ghair-i-murakhkhas غير مرخص, zarúrí ضروري, lá-budda لا بد, ná-guzír نا گزير.

Undisplayed, *adj.* ná-mu'lan نا معلن, ná-nimúdah نا نموده, bí-izhár بي اظهار, bí-nashr بي نشر, ghair-i-mubayyan غير مبين.

Undisputed, *adj.* bí-munázi' بي منازع, bí-khiláf بي خلاف, bí-mu'áriz بي معارض.

Undissembled, *adj.* bí-nifáq بي نفاق, sádiq صادق, bí-tazvír بي تزوير, bí-ghill-va-ghashsh بي غل و غش.

Undissembling, *adj.* yak-rú يك رو, 'árí-az-kizb عاري از كذب, sáf-gú صاف گو, rást راست, bí-munáfaqat بي منافقت, bí-hílah بي حيله.

Undistinguishable, *adj.* ghair-i-mutamayyiz غير متميز, bí-imtiyáz بي امتياز, ná-ma'lúm نا معلوم, tashkhís-ná-yáftah تشخيص نا يافته, ná-paidá نا پيدا.

Undistinguished, *adj.* jidá-ná-shudah جدا نا شده, ná-mumayyaz نا مميز, bí-farq بي فرق, ná-mashhúr نا مشهور, ghair-i-ma'rúf غير معروف, bí-imtiyáz بي امتياز, bí-ihtirám بي احترام.

Undistracted, *adj.* ghair-i-mutahayyir غير متحير, ná-mushavvash نا مشوش, ná-sar-ásímah نا سر آسيمه, ná-muztarib مضطرب, bí-daghdaghah بي دغدغه.

Undisturbed, *adj.* bí-'azáb بي عذاب, bí-ranj بي رنج, bí-tashvísh-i-khátir بي تشويش خاطر, bí-dard-i-sar بي درد سر.—(*Placid*) árám آرام, bá-sukún با سكون, mutmäinn مطمئن, salím سليم, íman ايمن, khátir-jam' خاطر جمع.

Undivided, *adj.* ná-munqasim نا منقسم, bí-inqisám بي انقسام, bí-inqitá' بي انقطاع, bí-ikhtiláf بي اختلاف, muttafiq متفق, muttahid متحد.—(*Undivided attention*) tavajjuh-i-dáïm توجه دائم, i'tiná,í-i-kullí اعتنائي كلي.

Undo, *verb,* vá-kardan وا كردن, hall kardan حل كردن, gushúdan گشودن (*rt.* gusháy گشاي).—(*Ruin*) vírán nimúdan ويران نمودن, naqz nimúdan نقض نمودن, kharáb kardan خراب كردن, záï' sákhtan ضائع ساختن, muhtáj kardan محتاج كردن, tabáh kardan تباه كردن, talaf kardan تلف كردن, mustäsal sákhtan مستأصل ساختن.

Undoer, *subs.* kharáb-kunandah خراب كننده, vírán-sázandah ويران سازنده, talaf-nimáyandah تلف نماينده, záï'-sázandah ضائع سازنده, tabáh-nimáyandah تباه نماينده.

Undoing, *subs.* hall حل.—(*Destruction*) takhríb تخريب, tatbíb تتبيب, istïsál استئصال, vírán-sází ويران سازي, bar-ham-zaní بر هم زني, naqz نقض.

Undone, *part. and adj.* hall-shudah حل شده, vá-kardah وا كرده.—(*Ruined*) kharáb خراب, halák هلاك, tabáh تباه, záï' ضائع, var-shikastah ور شكسته, mustäsal مستأصل.

Undotted, *adj.* ghair-i-manqútah غير منقوطه, bí-nuqtah بي نقطه.

Undoubted, *adj.* bí-shakk بي شك, bí-shubhah بي شبهه, bí-khiláf بي خلاف, bí-irtiyáb بي ارتياب.

Undoubtedly, *adv.* bí-shubhah بي شبهه, bilá-shakk بلا شك, bí-shakk بي شك, bí-hamah-chíz بي همه چيز, váqi'an واقعاً, yaqínan يقيناً, bilá-raib بلا ريب, bidún-i-khiláf بدون خلاف.

Undrained, *adj.* bí-tanshíf بي تنشيف, bí-áb-kash بي آبكش, bí-áb-shai بي آبشي, bí-bálú'ah بي بالوعه, ná-khushkándah نا خشكانده.

Undrawn, *adj.* ná-kashídah نا كشيده, ná-munsahib نا منسحب, bírún-ní-ávardah بيرون نياورده, bar-na-dáshtah بر نداشته, ná-giriftah نا گرفته.—(*Unallured*)

ترغیب نا یافته targhíb-ná-yáftah, نا فریفته ná-firíftah, نا منجذب ná-munjazib.

Undress, *subs.* لباس غیر رسمي libás-i-ghair-i-rasmí, رخت خانگي rakht-i-khánagí, رخت فراغت rakht-i-farágħat, رخت بیکاري rakht-i-bí-kárí, قنباز qambáz.

Undress, *verb trans. and intrans.* جامه از بر کندن jámah az-bar kandan, جامه بیرون آوردن jámah bírún ávardan, لباس‌را خلع نمودن libás-rá khal' nimúdan, برهنه کردن barahnah kardan, عریان نمودن 'uriyán nimúdan, مجرد ساختن mujarrad sákhtan, معرّي نمودن mu'arrá nimúdan.

Undue, *adj.* (*Not due*) نا دادني ná-dádaní, نا واجب الادا ná-vájibu 'l-adá.—(*Improper*) نا مناسب ná-munásib, نا لائق ná-láïq, نا شایسته ná-sháyistah, نا حق ná-haqq, نا جائز ná-jáïz, نا روا ná-ravá, نا سزا ná-sizá.—(*Excessive*) مفرط mufrit, خارج از حد kħárij-az-hadd, خارج از اندازه kħárij-az-andázah.

Undulary, *adj.* مواج mavváj, موج زن mauj-zan, متموج mutamavvij.

Undulate, *verb trans.* لرزانیدن larzánídan, مرتعش ساختن murta'ish sákhtan.—*intrans.* لرزیدن larzídan, اهتزاز نمودن ihtizáz nimúdan, متموج نمودن mutamavvij nimúdan, مرتعش شدن murta'ish shudan, موج زدن mauj zadan, آمد و شد کردن ámad-u-shud kardan.

Undulation, *subs.* اهتزاز ihtizáz, تموج tamavvuj, ارتعاش irti'ásh, سیلان sayalán.

Undulatory, *adj.* مواج mavváj, موج زن mauj-zan, متموج mutamavvij, مرتعش murta'ish, متلاطم mutalátim.

Unduly, *adv.* (*Needlessly*) بدون ضرورت bidún-i-zarúrat, بغیر لزوم bi-ghair-i-luzúm. — (*Improperly*) بغیر حق bi-ghair-i-haqq, نا مناسبانه ná-munásibánah, از بطریق نا روا az-rúy-i-ná-sháyistagí, روي نا شایستگي bi-taríq-i-ná-ravá.

Undurable, *adj.* نا پایدار ná-páyadár, بي قوام bí-qavám, بي دوام bí-davám, بي ثبات bí-sabát.

Unduteous, *adj.* نا خلف ná-khalf, غیر مطیع ghair-i-mutí', نا فرمان بردار ná-farmán-bardár, نا گزار حق haqq-ná-guzár.

Undutiful, *adj.* نا خلف ná-khalf, غیر مطیع ghair-i-mutí', نا فرمان بردار ná-farmán-bardár, نا گزار حق haqq-ná-guzár.—(*As a son, relative, &c.*) عاق 'áqq, متمرد mutamarrid.—(*As a wife*) ناشزه náshizah.

Undutifully, *adv.* متمردانه mutamarridánah, عاصیانه 'ásíyánah, بر خلاف حق گزاري bar-khiláf-i-haqq-guzárí, بي حقوقانه bí-huqúqánah, نا سپاسانه ná-sipásánah.

Undutifulness, *subs.* عصیان 'isyán, تمرد tamarrud, عقوق 'aqúq, نا سپاسي حق haqq-ná-shinásí, نا سپاسي ná-sipásí, عدم اطاعت 'adam-i-itá'at, نا فرمان برداري ná-farmán-bardárí.

Undying, *adj.* نا مردني ná-murdaní, خالد khálid, جاوید jávíd, باقي báqí, مخلد mukhallad, مؤبد müabbad.—(*Undying hatred*) بغض مؤبد bughz-i-müabbad, کینه دیرینه kínah-i-dírínah, دشمني دائم dushmaní-i-dáïm, عداوت ابدي 'adávat-i-abadí.

Unearned, *adj.* نا مکتسب ná-muktasab, بي تحصیل bi-tahsíl, رایگان ráygán, بي زحمت bí-zahmat, بي رنج bí-ranj.

Unearthliness, *subs.* غیر ارضیت ghair-i-arzíyat, عدم ارضیت 'adam-i-arzíyat, عدم مشابهت بارضیات 'adam-i-mushábahat-bi-arzíyát, نا دنیویت ná-dunyavíyat, مجردیت mujarradíyat.

Unearthly, *adj.* غیر ارضي ghair-i-arzí, نا زميني ná-zamíní, نا دنیوي ná-dunyaví, خارج از عالم kħárij-az-'álam, مجرد mujarrad, سماوي samáví, خداي khudáí.

Uneasily, *adv.* بي سهولت bí-suhúlat, بي راحتانه bí-ráhatánah, با رنج bá-ranj, با زحمت bá-zahmat, بصدمه bi-sadamah, بي آرامانه bí-árámánah.—(*With difficulty*) مع عسرت ma'-'usrat, با دشواري bá-dushvárí, با صعوبت bá-su'úbat.

Uneasiness, *subs.* عدم راحت 'adam-i-ráhat, قلق qalaq, مشقت mashaqqat, اضطراب iztiráb, زحمت zahmat, بي آرامي bí-árámí, تشویش tashvísh, صدمه sadamah.

Uneasy, *adj.* بي آرام bí-árám, مضطرب muztarib, دلفکار dil-fikár, مشوش mushavvash, متزلزل muta-zaïzil, پریشان paríshán, سیمه sísimah, درد مند dard-mand, رنج ده ranj-dih.—(*Difficult*) مشکل mushkil, صعب sa'b, دشوار dushvár, سخت sakht.

Uneatable, *adj.* نا خوردني ná-khurdaní, غیر ماکول ghair-i-mäkúl.

Uneducated, *adj.* بي سواد bí-savád, بي تربیت bí-tarbiyat, بي تعلیم bí-ta'lím, عامي 'ámmí, بي علم bí-'ilm.

Unelastic, *adj.* بي زنبرك bí-zambarak, بي کمان bí-kamán, نا کشا ná-kushá, بي لستیك bí-lastík (*European*).

Unembarrassed, *adj.* بي تشویش bí-tashvísh, بي قلق bí-qalaq, بي درد سر bí-dard-i-sar, نا پریشان ná-paríshán.—(*Free from debt*) بي قرض bí-qarz, غیر مدیون ghair-i-madyún.

Unemployed, *adj.* بیکار bí-kár, بي شغل bí-shughl, بي عمل bí-'amal, غیر مستخدم ghair-i-mustakhdam.

Unending, *adj.* نا منتهي ná-muntahá, غیر متناهي ghair-i-mutanáhí. بي پایان bí-páyán, بي انجام bí-anjám, بي نهایت bí-nihávat.

Unendowed, *adj.* بي مایه bí-máyah, نا دار ná-dár, بي ثروت bí-sarvat, بي مال bí-mál, نا مالك ná-málik.

Unendurable, *adj.* تحمل نا پذير tahammul-ná-pazír, بيرون از حوصله bírún-az-hausilih, نا قابل بر داشت ná-qábil-i-bardásht, سخت sakht, صعب sa'b.

Unengaged, *adj.* نا مشغول ná-mashghúl.—(*As regards marriage*) وعده نا داده va'dah-ná-dádah, عهد نا بسته 'ahd-ná-bastah, بي مواعده bí-muvá'adah, بي نامزد bí-nám-zad.

Unenjoyed, *adj.* بدست نامده bi-dast-na-ámadah, بوصال نا رسيده bi-visál-ná-rasídah, تصرف نا شده tasarruf-ná-shudah, نا مستعمل ná-musta'mal, نا چشيده ná-chashídah, تمتع نا گرفته tamattu'-ná-giriftah.

Unenlightened, *adj.* نا منور ná-munavvar, نا روشن ná-raushan, بي اطلاع bí-ittilá', بي خبر bí-khabar.

Unenterprising, *adj.* بي عزيمت bí-'azímat, بي مبادرت bí-mubádarat, بي اقدام bí-iqdám, بي جهد bí-jahd.

Unentertaining, *adj.* فرح نا بخش farah-ná-bakhsh, بي مسرت bí-masarrat, بي نشاط bí-nishát, خالي از بهجت khálí-az-buhjat, بي لذت bí-lazzat.

Unenviable, *adj.* نا محسود ná-mahsúd, نا مغبوط ná-maghbút, بيرشك bí-rishk, نا شايسته حسرت ná-sháyistah-i-hasrat.

Unenvious, *adj.* بي حسد bí-hasad, نا حسود ná-hasúd, كم رشك kam-rishk, قانع qáni'.

Unequable, *adj.* نه بر يك قرار nah-bar-yak-qarár, مختلف الحال mukhtalifu 'l-hál, متلون mutalavvin, نا متساوي ná-mutasáví, متغير mutaghayyir, نا همسان ná-ham-sán.

Unequal, *adj.* نا مساوي ná-musáví, نا هموار ná-ham-vár, نا برابر ná-barábar, نا همتا ná-ham-tá, متفاوت mutafávit.—(*He was unequal to the occasion*) قابل آن كار نبود qábil-i-án kár na-búd.

Unequalled, *adj.* بيمثال bí-misál, بي نظير bí-nazír, بي ندید bí-nadíd, بي همتا bí-ham-tá.

Unequally, *adv.* غير متساويانه ghair-i-mutasávíyánah, علي الاختلاف 'ala 'l-ikhtiláf, بمراتب مختلفه bi-maráatib-i-mukhtalifah.

Unequalness, *subs.* عدم مساوات 'adam-i-musávát, نا برابري ná-barábarí, تفاوت tafávut, نا قابلي ná-qábilí, نا همتائي ná-ham-tá,í, اختلاف ikhtiláf.

Uneqiuvocal, *adj.* غير ذي معنيين ghair-i-zí-ma'níain, غير متشابه ghair-i-mutashábih, بي شبهه bí-shubhah, نا مبهم ná-mubham, صاف sáf, ظاهر záhir, صريح saríh, محكم muhkam.

Unequivocally, *adv.* غير متشابهانه ghair-i-mutashábihánah, نا مبهمانه ná-mubhamánah, بطور واضح bi-taur-i-vázih, صريحاً saríhan, ظاهرانه záhiránah.

Unerring, *adj.* بيگناه bí-gunáh, بي خطا bí-khatá, بي غلط bí-ghalat, بي سهو bí-sahv, معصوم ma'súm.—(*Accurate*) درست durust, راست rást.

Unerringly, *adv.* بي غلط نمائي bí-ghalat-nimá,í, بدون خطا bidún-i-khatá, بي زلتانه bí-zallatánah, بي جرمانه bí-jurmánah, بدون سهو bidún-i-sahv, معصومانه ma'-súmánah.—(*Accurately*) با درستي bá-durustí, راستانه rástánah.

Unessential, *adj.* غير اصلي ghair-i-aslí, غير ذاتي ghair-i-zátí, غير حقيقي ghair-i-haqíqí, غير اساسي ghair-i-asásí.

Unessentially, *adv.* نه در اصل nah-dar-asl, نه بر حسب حقيقت nah-bar-hasb-i-haqíqat, نه در جوهر nah-dar-jauhar, نه بالذات nah-bi 'l-lazzat.

Unevangelical, *adj.* غير انجيلي ghair-i-injílí, نا انجيلي ná-injílí, خلاف انجيل khiláf-i-injíl, منافي انجيل munáfí-i-injíl.

Uneven, *adj.* نا هموار ná-ham-vár, نا برابر ná-barábar, نا همسان ná-ham-sán, نا مساوي ná-musáví, بي قاعده bí-qá'idah, غير مطرد ghair-i-mutarrid.

Unevenly, *adv.* نا هموارانه ná-ham-váránah, نا مساويانه ná-musávíyánah, نا همسانانه ná-ham-sánánah, بطور بي قاعده bi-taur-i-bí-qá'idah.

Unevenness, *subs.* نا هموارى ná-ham-várí, نا برابري ná-barábarí, نا همساني ná-ham-sání, بي قاعدگي bí-qá'i-dagí, عدم اطراد 'adam-i-ittirád.

Unexamined, *adj.* غير مفحوص ghair-i-mafhús, نا مفتش ná-mufattash, نا منجيده ná-sanjídah, رسيدگي بي امتحان rasídagí ná-shudah, bí-imtihán.

Unexampled, *adj.* بي مثل bí-misl, بي مانند bí-ma-nand, بي سابقه bí-sábiqah, بي سالفه bí-sálifah.

Unexceptionable, *adj.* بي استثنا bí-istisná, بي اعتراض bí-i'tiráz, بي رد bí-radd, انكار نا پذير inkár-ná-pazír, بي ايراد bí-írád.

Unexceptionably, *adv.* بدون استثنا bidún-i-istisná, بي اعتراضانه bí-i'tirázánah, بدون ايراد bidún-i-írád, بدون احتمال رد bidún-i-ihtimál-i-radd.

Unexcited, *adj.* نا شوريده ná-shúrídah, بي هيجان bí-hayaján, نا انگيخته ná-angíkhtah, بي خشم bí-khishm, بي تغير bí-taghayyur.

Unexecuted, *adj.* نا معمول ná-ma'múl, نا كرده ná-kardah, بجا نياورده bi-já-ní-ávardah, غير مجرى ghair-i-mujrá, صورت نداده súrat-na-dádah.

Unexhausted, *adj.* تمام نا شده tamám-ná-shudah, نا كاهيده ná-káhídah, بر نينداخته bar-ní-andákhtah, با نجام نا رسيده bi-anjám-ná-rasídah.

Unexpected, *adj.* نا گهان nágahán, غير مترصد ghair-i-mutarassid, نا متوقع ná-mutavaqqi', نا منتظر ná-muntazar, غير مرجو ghair-i-marjú, غير مترقب ghair-i-mutaraqqib, چشم نا داشته chashm-ná-dáshtah, انتظار نا كشيده intizár-ná-kashídah.

Unexpectedly, *adv.* بيخبرانه bí-khabaránah, بغتتاً

baghtatan, بغتتن ناگاه bi-yak-nágáh, بي ترصدانه bí-tarassudánah.

Unexperienced, *adj.* بي تجربه bí-tajribah, نا مجرب ná-mujarrab, بي آزمون bí-ázmún, نا آزموده ná-ázmúdah.

Unexpired, *adj.* نا منقضي ná-munqazí, نا تمام ná-tamám, بسر نا رسيده bi-sar-ná-rasídah, خلاص نا شده khalás-ná-shudah.

Unexplored, *adj.* تجسس نا شده tajassus-ná-shudah, تفحص نا يافته tafahhus-ná-yáftah, معلوم نكرده ma'lúm-na-kardah, تحقيق نا نموده tahqíq-ná-nimúdah, جستجو نا شده just-u-jú-ná-shudah.

Unexposed, *adj.* نا مكشوف ná-makshúf, نا معروض ná-ma'rúz, بر ملا نا شده bar-malá-ná-shudah, رسوا نا گشته rusvá-ná-gashtah, نا گرفته ná-giriftah.

Unexpressed, *adj.* ذكر نا شده zikr-ná-shudah, اظهار نيافته izhár-na-yáftah, نا گفته ná-guftah, ناميده ná-námídah, نا نموده ná-nimúdah.

Unexpressive, *adj.* نا گفتني ná-guftaní, بي اظهار bí-izhár, ذكر نا كننده zikr-ná-kunandah, نا ناميده ná-námandah.

Unextended, *adj.* نا ممتد ná-mumtadd, بي امتداد bí-imtidád, نا منتشر ná-muntashir, نا ممدود ná-mamdúd.

Unextinct, *adj.* نا منطفي ná-muntafí, نا خاموش ná-khámúsh, نا تباه ná-tabáh, نا مرده ná-murdah, تلف نا شده talaf-ná-shudah.

Unextinguishable, *adj.* انطفا نا پذير intifá-ná-pazír, خاموش نا شدني khámúsh-ná-shudaní, فرو نا نشين furú-ná-nishín, اعدام نا پذير i'dám-ná-pazír.

Unfaded, *adj.* نا پژمرده ná-pazhmurdah, رنگ نباخته rang-na-bákhtah, رنگ نرفته rang-na-raftah, زرد نا شده zard-ná-shudah.

Unfading, *adj.* نا پژمرنده ná-pazhmurandah, رنگ نبازنده rang-na-bázandah, رنگ نرونده rang-na-ravandah, زرد نشونده zard-na-shavandah.

Unfailing, *adj.* دائم dáïm, بي زوال bí-zavál, غير آفل ghair-i-áfil, غير ممنون ghair-i-mamnún, بر قرار bar-qarár, پا بر جا pá-bar-já.

Unfair, *adj.* نا پسند ná-pasand, نا مناسب ná-munásib, نا شايسته ná-sháyistah, نا زيبا ná-zíbá, قبيح qabíh, زشت zisht, نا لائق ná-láïq, بي انصاف bí-insáf, دغا باز dagház-báz, نا روزن ná-rau-zan, غير امين ghair-i-amín.

Unfairly, *adv.* نه بطور شايسته nah-bi-taur-i-sháyistah, نا زيبايانه ná-zíbáyánah, بطور قلابي bi-taur-i-qallábí, نا مناسبانه ná-munásibánah, بطور قباحت bi-taur-i-qabáhat, بطور نا لائق bi-taur-i-ná-láïq, بي تدينانه bí-tadayyunánah.

Unfairness, *subs.* تغلب taghallub, قلابي qallábí, نا رو زني ná-rau-zaní, دغا بازي daghá-bází, ظلم zulm, نا مناسبت ná-munásibat, نا شايستگي ná-sháyistagí.

Unfaithful, *adj.* بي وفا bí-vafá, بي ايمان bí-ímán, غير امين ghair-i-amín, نا متدين ná-mutadayyin, خائن kháïn, غدار ghaddár, عهد شكن 'ahd-shikan, نمك حرام namak-bi-harám.

Unfaithfully, *adv.* بي وفايانه bí-vafáyánah, بي ايمانانه bí-ímánánah, از روي خيانت az-rúy-i-khiyánat, بدون تدين bidún-i-tadayyun, بطور غدر bi-taur-i-ghadr.

Unfaithfulness, *subs.* بي وفائي bí-vafá'í, بي تديني bí-tadayyuní, نمك حرامي namak-bi-harámí, خيانت khiyánat, غدر ghadr, عهد شكني 'ahd-shikaní.

Unfaltering, *adj.* بي تأمل bí-ta'ammul, بي ترديد bí-tardíd, بي توقف bí-tavaqquf, بي توهم bí-tavahhum.

Unfashionable, *adj.* نا مرغوب ná-marghúb, نا مسنون ná-masnún, غير دارج ghair-i-dárij, نا رسم ná-rasm, غير معتاد ghair-i-mu'tád, نا معمول ná-ma'múl.

Unfashionably, *adv.* بر خلاف عادت bar-khiláf-i-'ádat, غير دارجانه ghair-i-dárijánah, بر خلاف رسم bar-khiláf-i-rasm, نا معمولانه ná-ma'múlánah.

Unfasten, *verb,* گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), باز كردن báz kardan, منفك ساختن manfakh sákhtan, منحل نمودن munhall nimúdan.

Unfatherly, *adv.* نا مناسب پدر ná-munásib-i-pidar, نا زيبنده پدر ná-zíbandah-i-pidar, نا برازنده پدر ná-barázandah-i-pidar.

Unfathomable, *adj.* عميق 'amíq, بي ته bí-tah, بي پايان bí-páyán, بسيار گود bisyár-gaud, ژرف zharf.

Unfatigued, *adj.* نا خسته ná-khastah, بي خستگي bí-khastagí, خسته نا شده khastah-ná-shudah, بي ماندگي bí-mándagí, غير تعبان ghair-i-ta'bán, بي عجز bí-'ajz.

Unfavourable, *adj.* نا موافق ná-muváfiq, نا مسعود ná-mas'úd, نا مساعد ná-musá'id, غير مناسب ghair-i-munásib, مخالف mukhálif, منافي munáfí, نا سازگار ná-sázigár.

Unfavourableness, *subs.* عدم مساعدت 'adam-i-musá'adat, نا موافقي ná-muváfiqí, نا سازگاري ná-sázigárí, مخالفت mukhálafat, معادات mu'ádát.

Unfavourably, *adv.* بدون موافقت bidún-i-muváfaqat, نا مساعدانه ná-musá'idánah, مخالفانه mukhálifánah, نا مناسبانه ná-munásibánah, بي محبتانه bi-mahabbatánah.

Unfeathered, *adj.* بي پر bí-par, بي ريش bí-ríish, نا پر رسته par-ná-rustah, بي بال bí-bál.

Unfed, *adj.* نا خورانيده ná-khuránídah, غير مطعم ghair-i-mut'am, طعام نخورده ta'ám-na-khurdah, بي خوراك bí-khurák, بي اكل bí-akal.

Unfeeling, *adj.* بي حاسيه bí-hássíyah, بي احساس bí-

ihsás.—(*Metaphorically*) سنگدل sang-dil, بي مهر bí-mihr, بي ملاطفت bí-mulátafat.

Unfeigned, *adj.* مخلص mukhlis, مخلصانه mukhlisánah, بي ساخته bí-sákhtah, بي تكلف bí-takalluf, بي نفاق bí-nifáq, بي تزوير bí-tazvír, حقيقي haqíqí.

Unfeignedly, *adv.* مخلصانه mukhlisánah, صادقانه sádiqánah, بي تكلفانه bí-takallufánah, بي تزويرانه bí-tazvíránah, بدون منافقت bidún-i-munáfaqat.

Unfelt, *adj.* محسوس نا ná-mahsús, احساس نكرده ihsás-na-kardah, معلوم نا ná-ma'lúm, دريافت نا نموده dar-yáft-ná-nimúdah.

Unfeminine, *adj.* غير مؤنث ghair-i-müannas, نا مؤنث ná-müannas, نا مناسب اطوار زنان ná-munásib-i-atvár-i-zanán.

Unfenced, *adj.* بي حصار bí-hissár, غير محاط ghair-i-muhát, بي ديوار bí-dívár, بي جدار bí-jidár, بي پناه bí-panáh. — (*Defenceless*) بي حمايت bí-himáyat, بي حفاظت bí-hifázat, بي حراست bí-hirásat, نا محفوظ ná-mahfúz, نا مصون ná-masún.

Unfermented, *adj.* نا مخمر ná-mukhammar, نا رسيده ná-rasídah, ور نيامده var-ní-ámadah, جوش نخورده júsh-na-khurdah.

Unfertile, *adj.* نا رو ná-rú, عقيم 'aqím, نا خيز حاصل hásil-ná-khíz, غير مثمر ghair-i-musmir, ميوه نياور mívah-ní-ávar, بي تر bí-tar, بائر báïr.

Unfetter, *verb,* بي بند ساختن bí-band sákhtan, از بند پا بر داشتن band az-pá bar-dáshtan, آزاد نمودن ázád nimúdan, سر دادن sar dádan, ول كردن vil kardan.

Unfilial, *adj.* نا مناسب فرزند ná-munásib-i-farzand, فرزند نا مزا farzand-ná-sizá, منافي بنوت munáfí-i-bunúvat, مخالف فرزندي mukhálif-i-farzandí.

Unfinished, *adj.* نا تمام ná-tamám, نا كامل ná-kámil, بي انجام bí-anjám, ناقص náqis, تمام نا شده tamám-ná-shudah, بسر نا رسيده bi-sar-ná-rasídah, نا مكمل ná-mukammal.

Unfit, *adj.* نا لائق ná-láïq, نا مناسب ná-munásib, نا سزا ná-sizá, بيجا bí-já, نا قابل ná-qábil, نا برازنده ná-barázandah, نا موافق ná-muváfiq, نا سود مند ná-súd-mand, بي فائده bí-fáïdah.

Unfit, *verb,* نا لائق ساختن ná-láïq sákhtan, نا قابل گردانيدن ná-qábil gardánídan, از استحقاق انداختن az-istihqáq andákhtan, از صلاحيت افكندن az-saláhíyat afkandan.

Unfitly, *adv.* (*Unsuitably*) بي ربطانه bí-rabtánah, نا موافقانه ná-muváfiqánah, بدون مطابقت bidún-i-mutábaqat, نا برازا ná-barázá, نا جورانه ná-júránah.—(*Improperly*) بطور نا شايستگي bi-taur-i-ná-sháyistagí, نا مناسبانه ná-munásibánah, غير لائقانه ghair-i-láïqánah, نا سزاوارانه ná-sizáváránah.

Unfitness, *subs.* عدم صلاحيت 'adam-i-saláhíyat, عدم مناسبت 'adam-i-munásabat, نا برازندگي ná-barázandagí, نا شايستگي ná-sháyistagí, نا جوري ná-júrí, نا لائقي ná-láïqí.

Unfix, *verb,* منفك ساختن munfakk sákhtan, خلاص كردن khalás kardan, بي قرار گردانيدن bí-qarár gardánídan, انفصال دادن infisál dádan, تفريق كردن tafríq kardan, قطع نمودن qat' nimúdan, متحير ساختن mutahayyir sákhtan, بي آرام نمودن bí-árám nimúdan.

Unfixed, *adj.* منفك munfakk, خلاص khalás, بي آرام bí-árám, بي سكون bí-sukún.—(*Inconstant*) غير ثابت ghair-i-sábit, متردد mutaraddid, غير مستقر ghair-i-mustaqirr, بي استقامت bí-istiqámat, متحير mutahayyir, سر گردان sar-gardán, بي قرار bí-qarár.

Unfledged, *adj.* پر نا رسته par-ná-rustah, بي بال و پر bí-bál-u-par, خورد khurd, كوچك kúchik.

Unflinching, *adj.* متجاسر mutajásir, رو نا گردان rú-ná-gardán, غير فرار ghair-i-farrár, غير خناس ghair-i-khannás, ثابت قدم sábit-qadam, استوار ustuvár, راسخ rásikh.

Unfold, *verb,* گشادن gushádan, باز كردن báz kardan. نشر كردن nashr kardan, از هم گشودن az-ham gushúdan, پهن كردن pahn kardan, بسط دادن bast dádan, بيرون آوردن bírún ávardan.—(*Disclose*) كشف كردن kashf kardan, بي پرده ساختن bí-pardah sákhtan, اظهار داشتن izhár dáshtan, افشا كردن ifshá kardan.

Unforbearing, *adj.* نا برد بار ná-burd-bár, بي حلم bí-hilm, بي اجتناب bí-ijtináb, بي توقف bí-tavaqquf, بي احتراز bí-ihtiráz.

Unforbidden, *adj.* غير منهي ghair-i-manhí, نا ممنوع ná-mamnú', غير محرم ghair-i-muharram, ماذون mázún, روا ravá, جائز jáïz.

Unfordable, *adj.* عبور نا پذير 'ubúr-ná-pazír, نا گذار ده guzár-ná-dih, بي مرور bí-murúr, بي عبور bí-'ubúr. بي گدار bí-gudár.

Unforeknown, *adj.* پيش نا دانسته písh-ná-dánistah. در سابق نا معلوم dar-sábiq-ná-ma'lúm, عاقبت نا ديده 'áqibat-ná-dídah, پيش نفهميده písh-na-fahmídah.

Unforeseen, *adj.* پيش نا ديده písh-ná-dídah, عاقبت نا معلوم 'áqibat-ná-ma'lúm, ناگهان nágahán, غير متوقع ghair-i-mutarassid, نا متوقع ná-mutavaqqi', غير منتظر ghair-i-muntazar, غير مترقب ghair-i-mutaraqqib.

Unforetold, *adj.* پيش نا گفته písh-ná-guftah. غير مذكور از پيش ghair-i-mazkúr-az-písh, بي سابقه اطلاع bí-sábiqah-i-ittilá', از پيش خبر داده نشده az-písh-khabar-dádah-na-shudah.

Unforfeited, *adj.* نا مفقود ná-mafqúd, از دست نرفته az-dast-na-raftah, نا گم شده gum-ná-shudah. غير ضائع ghair-i-záï', بر قرار bar-qarár.

Unforgiving, *adj.* بي عفو bí-'afv, غير غفار ghair-i-

ghaffár, كينه دل kínah-dil, سخت انتقام sakht-intiqám.

Unforgotten, *adj.* فراموش نشده farámúsh-na-shudah, نا منسي ná-mansí, از خاطر نرفته az-khátir-na-raftah, از ياد نا شده az-yád-ná-shudah.

Unformed, *adj.* شكل نگرفته shakl-na-giriftah, صورت نبسته súrat-na-bastah, قالب بر نداشته qálib-bar-na-dáshtah, نا مصور ná-musavvar.

Unforsaken, *adj.* غير متروك ghair-i-matrúk, غير مخذول ghair-i-makhzúl, نا وا گذاشته ná-vá-guzáshtah, بدرود نا شده bidrúd-ná-shudah, ول نكرده vil-na-kardah.

Unfortunate, *subs.* فاحشه fáhishah, قحبه qahbah, جنده jindah (*vulg.*).—*adj.* بد بخت bad-bakht, كم بخت kam-bakht, بخت خفته bakht-khuftah, بخت بر bakht-bar-gashtah, تيره بخت tírah-bakht, بي نصيب bí-nasíb, سيه روز siyah-rúz, سياه بخت siyáh-bakht, منحوس manhús, محروم mahrúm, مدبر mudbir, ميشوم maishúm, مشوم mashúm, مستمند mustamand, محنتكش mihnat-kash, محنت زده mihnat-zadah, مصيبت زده musíbat-zadah, نحس nahs, بد حال bad-hál, درد مند dard-mand, درد ناك dard-nák, پريشان parishán, بد فرجام bad-farjám, بي طالع bí-táli', شكسته حال shikastah-hál, بلا زده balá-zadah, بي چاره bí-chárah, بي سر و پا bí-sar-u-pá, بي سعادت bí-sa'ádat.

Unfortunately, *adv.* نا كامانه ná-kámánah, بد بختانه bad-bakhtánah, از كمي سعادت az-kamí-i-sa'ádat, از بدي طالع az-badí-i-táli', از سوء حظ az-sú,-i-hazz.

Unfostered, *adj.* نا پرورده ná-parvardah, پرورش نا يافته parvarish-ná-yáftah, بي حمايت bí-himáyat, بي معاونت bí-mu'ávanat.

Unfounded, *adj.* بي سبب bí-sabab, باطل bátil, بي اصل bí-asl, بي اساس bí-asás, بي بنيان bí-bunyán, بيهوده bíhúdah.

Unframed, *adj.* بنا نا شده binā-ná-shudah, نا ساخته ná-sákhtah, بي قالب bí-qálib, بي چار چوبه bí-chár chúbah, بي برواز bí-barváz.

Unfrequented, *adj.* بي آمد و شد bí-ámad-u-shud, بي تردد bí-taraddud, بي ذهاب و اياب bí-zaháb-va-ayáb, دور از آبادي dúr-az-ábádí, نا مزور ná-mazúr.

Unfrequently, *adj.* نه بار بار nah-bár-bár, نه پي در پي nah-pay-dar-pay, بدون تكرار bidún-i-tikrár, ندرتاً nudratan, احياناً ahyánan, گاه گاه gáh-gáh.

Unfriend, *subs.* نا محب ná-muhibb, دشمن dushman, عدو 'adúv (*pl.* اعدا a'dá), خصم khasam (*pl.* خسوم khusúm).

Unfriendliness, *subs.* نا مهر باني ná-mihr-báni, عدم مصادقت 'adam-i-musádaqat, عدم محبت 'adam-i-mahabbat, نا دوستي ná-dústí, كم التفاتي kam-iltifátí.

Unfriendly, *adj.* نا مهر بان ná-mihr-bán, غير موافق ghair-i-muváfiq, نا مساعد ná-musá'id, غير مفيد ghair-i-mufíd.

Unfruitful, *adj.* غير مثمر ghair-i-musmir, بي حاصل bí-hásil, بي بر bí-bar, بي نتيجه bí-natíjah, بي ميوه bí mívah, عقيم 'aqím.

Unfruitfulness, *subs.* بي حاصلي bí-hásilí, بي نتيجگي bí-natíjagí, بي ميوگي bí-mívagí, شوره زاري shúrah-zárí, عقامت 'aqámat.

Unfulfilled, *adj.* نا تمام ná-tamám, بي تكميل bí-takmíl, راست نامده rást-na-ámadah, بي مصداق bí-misdáq, بي تصديق bí-tasdíq.

Unfunded, *adj.* بي مايه bí-máyah, بي سرمايه bí-sarmáyah, بي رأس المال bí-räsu 'l-mál, بي موقوفات bímauqúfát, بي پس بند bí-pas-band.

Unfurl, *verb,* گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), نشر دادن nashr dádan, وا كردن vá-kardan, بسط دادن bast dádan.

Unfurnish, *verb,* فرش بر چيدن farsh bar-chídan, بي اثاث ساختن bí-asás sákhtan, برهنه كردن barahnah kardan, معرى نمودن mu'arrá nimúdan, تخليه كردن takhliyah kardan.

Unfurnished, *adj.* غير مفروش ghair-i-mafrúsh, خالي از فرش khálí-az-farsh, بي اثاث bí-asás, بي اسباب bí-asbáb, معرى mu'arrá.

Ungainful, *adj.* بي منفعت bí-manfa'at, بي سود bí-súd, بي ربح bí-ribh, بي محصول bí-mahsúl.

Ungainly, *adj.* نا مقبول ná-maqbúl, كريه karíh, بد اوغور bad-úghúr, غير شاطر ghair-i-shátir, نا هنجار ná-hanjár, نا تراشيده ná-tiráshídah.

Ungallant, *adj.* بي ادب bí-adab, گستاخ gustákh, بي تعارف bí-ta'áruf, بي ساخته bí-sákhtah, نا تراشيده ná-tiráshídah.

Ungenerous, *adj.* بي كرم bí-karm, نا نجيب ná-najíb, دور از دوستي dúr-az-dústí, كم مروءت kam-murüat, بي سخا bí-sakhá, نا راد ná-rád, نا جوانمرد ná-javánmard.—(*Unkind*) نا مهر بان ná-mihr-bán, بي التفات bí-iltifát, بي لطف bí-lutf, بي عطوفت bí-'utúfat.

Ungenerously, *adv.* (*Illiberally*) نا كريمانه ná-karímánah, بي سخاوتانه bí-sakhávatánah, خلاف آزاد طبعي khiláf-i-ázád-tab'í, از روي بي مروءتي az-rúy-i-bí-murüatí.—(*Unkindly*) نا مهر بانانه ná-mihr-bánánah, بي التفاتانه bi-iltifátánah, بي لطفانه bí-lutfánah, بي عطوفتانه bí-'utúfatánah.

Ungenial, *adj.* مخالف طبع mukhálif-i-tab', مخالف تربيت mukhálif-i-tarbiyat, منافي پرورش munáfí-i-parvarish, نا همجنس ná-ham-jins, نا سازگار ná-sázigár.

Ungenteel, *adj.* نا نجيب ná-najíb, بي شرف bí-sharf, خلاف آداب khiláf-i-ádáb.

Ungentle, *adj.* ملائم نا ná-muláïm, انس بي bí-uns, وحشي vahshí, رام نا ná-rám.

Ungentlemanlike, *adj.* ادب بي bí-adab, مقبول نا ná-maqbúl, پسند نا ná-pasand. منافي دائب اشراف munáfí-i-däb-i-ashráf.

Ungentlemanly, *adj. and adv.* ادبانه بي bí-adabánah, موٴدبانه نا ná-müaddibánah, موقرانه نا ná-muvaqqaránah.

Ungently, *adv.* بطور خشونت bi-taur-i-khushúnat, نا ملائمانه ná-muláïmánah, وحشيانه vahshíyánah, فلاحانه falláhánah.

Ungifted, *adj.* موهبت بي bí-mauhabat, عطيه بي bí-'atíyah, قابليت بي bí-qábilíyat, استعداد بي bí-isti'dád.

Ungilded, *adj.* غير مذهب ghair-i-muzahhab, نا مطلا ná-mutallá, نا زر اندود ná-zar-andúd, بي زر ورق bí-zar-varaq.

Ungird, *verb,* كمر گشودن kamar gushúdan, ميان واز كردن miyán váz kardan, منطقه دور كردن muntaqah dúr kardan, از كمر باز كردن az-kamar báz kardan, از كمر بند باز كردن az-kamar-band báz kardan, بي كمر بند ساختن bí-kamar-band sákhtan.

Unglazed, *adj.* لعاب بي bí-lu'áb, لعاب نا داده lu'áb-ná-dádah, آبگينه نماليده áb-gínah-na-málídah, پوشيد بمواد زجاجيه نا ná-púshíd-bi-mavádd-i-zujájíyah.

Unglue, *verb,* از هم وا كردن az-ham vá-kardan, از هم جدا نمودن az-ham jidá nimúdan.

Ungodlily, *adv.* فاسقانه fásiqánah, فاجرانه fájiránah, كافرانه káfiránah, ملحدانه mulhidánah, خدا نا ترسانه khudá-ná-tarsánah.

Ungodliness, *subs.* عدم اعتقاد 'adam-i-i'tiqád, بي اعتقادي bí-i'tiqádí, سستي ايمان sustí-i-ímán, فسوق fusúq, خدا نا ترسي khudá-ná-tarsí, الحاد ilhád, زندقه zandaqah.

Ungodly, *adj.* بي دين bí-dín, كافر káfir, فاسق fásiq, ملحد mulhid, زنديق zindíq (*pl.* زناديق zanádíq).

Ungovernable, *adj.* غير محكوم ghair-i-mahkúm, سر كش sar-kash, مطلق العنان mutlaqu 'l-'inán, تند خو tund-khú, متمرد mutamarrid, فرمان نا پذير farmán-ná-pazír.

Ungovernably, *adv.* سر كشانه sar-kashánah, بطور مطلق العنان bi-taur-i-mutlaqu 'l-'inán, متمردانه mutamarridánah, عاصيانه 'ásíyánah.

Ungraceful, *adj.* بد نما bad-nimá, بي تركيب bí-tarkíb, بي لطف bí-lutf, بي حالت bí-hálat, بي ملاحت bí-maláhat, نا ظريف ná-zaríf, نا قشنگ ná-qashang.

Ungracefully, *adv.* بطور بي ملاحتي bi-taur-i-bí-maláhatí, بطور قباحت bi-taur-i-qabáhat, بطرز نا پسند bi-tarz-i-ná-pasand, بي لطفانه bí-lutfánah, نا ظريفانه ná-zarífánah, نا قشنگانه ná-qashangánah.

Ungracefulness, *subs.* بي ملاحتي bí-maláhatí, بي لطفي bí-lutfí, نا پاكيزگي ná-pákízagí, عدم ظرافت 'adam-i-zaráfat, نا ظريفي ná-zaríf, نا قشنگي ná-qashangí.

Ungracious, *adj.* بي التفات bí-iltifát, نا لطيف ná-latíf, مكروه makrúh, نا مقبول ná-maqbúl, نا پسند ná-pasand.

Ungraciously, *adv.* بي التفاتانه bí-iltifátánah, بي لطفانه bí-lutfánah. نه بطور خوش nah-bi-taur-i-khush, نا مقبولانه ná-maqbúlánah.

Ungraciousness, *subs.* بي التفاتي bí-iltifátí, بي لطفي bí-lutfí, نا پسنديدگي ná-pasandídagí, مكروهي makrúhí. نا مهرباني ná-mihr-bání.

Ungrammatical, *adj.* مخالف قواعد صرف و نحو mukhálif-i-qavá'id-i-sarf-u-nahv, نا صحيح ná-sahíh. پر غلط pur-ghalat.

Ungrammatically, *adv.* بر خلاف قواعد صرف و نحو bar-khiláf-i-qavá'id-i-sarf-u-nahv, بر ضد قواعد لسان bar-zidd-i-qavá'id-i-lisán.

Ungrateful, *adj.* نا سپاس ná-sipás, نا حق شناس ná-haqq-shinás, نا شكر گذار ná-shukr-guzár, بي وفا bí-vafá, نمك حرام namak-harám, كافر نعمت káfir-i-ni'mat, نعمت نا شناس ni'mat-ná-shinás, قدر نا شناس qadr-ná-shinás, بد عهد bad-'ahd, بي حقوق bí-huqúq.—(*To be ungrateful*) نمكدان شكستن namak-dán shikastan, نا سپاسي نمودن ná-sipásí nimúdan, كفران نعمت كردن kufrán-i-ni'mat kardan, حق نا شناس بودن haqq-ná-shinás búdan, نا شكري كردن ná-shukrí kardan, نا شكر بودن ná-shukr búdan.

Ungratefully, *adv.* نا شكرانه ná-shukránah, نا سپاسانه ná-sipásánah, بي حقوقانه bí-huqúqánah, كفورانه kafúránah.—(*Unpleasingly*) نا مناسبانه ná-munásibánah, نا موافقانه ná-muváfiqánah, نا مقبولانه ná-maqbúlánah, مسخطانه muskhitánah, مخالفانه mukhálifánah.

Ungratefulness, *subs.* (*Ingratitude*) نا شكري ná-shukrí, نا سپاسي ná-sipásí, بي حقوقي bí-huqúqí, كفران kufrán, حق نا شناسي haqq-ná-shinásí.—(*Unagreeableness*) نا مناسبي ná-munásibí, نا مقبولي ná-maqbúlí, نا سازگاري ná-sázigárí, مكروهيت makrúhíyat.

Ungrounded, *adj.* بي بنياد bí-bunyád, بي بنيان bí-bunyán, بي پا bí-pá, بيجا bí-já, بي اساس bí-asás, بي محل bí-mahall, بي موقع bí-mauqi'.

Ungrudging, *adj.* بي معارضه bí-mu'árazah, بي شكوه bí-shukúh, بي امتناع bí-imtiná', بي خست kí-khissat, كريم karím.

Ungrudgingly, *adv.* بدون معارضه bidún-i-mu'árazah, بدون شكوه bidún-i-shukúh, بي امتناعانه bí-imtiná'ánah, بي خستانه bí-khissatánah, كريمانه karímánah.

Ungual, *adj.* ناخني nákhuní, ظفري zufrí, ظلفي zulfí, متعلق بسم muta'alliq-bi-sum, چنگالي changálí.

Unguarded, *adj.* نا محفوظ ná-mahfúz, بي حراست bí-hirásat, بي حفاظت bí-hifázat, مهمل muhmal.—(*Negligent*) غافل gháfil, با اهمال bá-ihmál, بي احتياط bí-ihtiyát, بي حذر bí-hazar, بي پروا bí-parvá.

Unguardedly, *adv.* بي حفاظتانه bí-hifázatánah, بدون حراست bidún-i-hirásat.—(*Negligently*) غافلانه gháfil-ánah, بي احتياطانه bí-ihtiyátánah, بي باكانه bí-bák-ánah.

Unguent, *subs.* مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim), ضماد zamád.

Unguentous, *adj.* مرهم وش marham-vash, مرهم دار marham-dár, مرهم وار marham-vár, ضمادي zamádí.

Unguentum basilicum, *subs.* مرهم باسليقون marham-i-básilíqún (European).

Unguentum citrium, *subs.* مرهم ليموني marham-i-límúní.

Unguentum mercuriale, *subs.* مرهم زيبق marham-i-zíbaq, مرهم رمادي marham-i-ramádí, مرهم خاكستري marham-i-khákistarí.

Unguentum simplex, *subs.* مرهم ساده marham-i-sádah, موم روغن múm-i-raughan.

Unguical, *adj.* چنگال وش changál-vash, ناخن وار ná-khun-vár.

Unguicular, *adj.* هم اندازه ناخن ham-andázah-i-ná-khun, دو جو dú-jau.

Unguiculate, *adj.* ناخن دار nákhun-dár, چنگال دار changál-dár, اظافير دار azáfír-dár.

Unguided, *adj.* نا يافته ارشاد irshád-ná-yáftah, براه نيامده bi-ráh-ní-ámadah, ترتيب نگرفته tartíb-na-giriftah, درست نشده durust-na-shudah.

Unguinous, *adj.* روغني raughaní, دهني duhní, زيتي zaití, پيهي píhí, شحمي shahmí.

Unguis odoratus (*Strombus lentiginosus*), *subs.* ناخن پريان nákhun-i-pariyán, اظفار الطيب azfáru 't-tíb.

Ungulate, *adj.* سم شكل sum-shakl, سنب مانند sumb-mánand, نعل وار na'l-vár.

Unhabitable, *adj.* نا مسكون ná-maskún, سكنيل نا پذير sukná-ná-pazír, بي آبادي bí-ábádí, غير معمور ghair-i-ma'múr.

Unhackneyed, *adj.* نا مجرب ná-mujarrab, نا آزموده ná-ázmúdah, غير مستعمل ghair-i-musta'mal, كار نا كرده kár-ná-kardah, بكار نا بسته bi-kár-ná-bastah.

Unhallow, *verb,* نا پاك ساختن ná-pák sákhtan, نا مقدس نمودن ná-muqaddas nimúdan, عام كردن 'ámm kardan, از احترام انداختن az-ihtirám andákhtan.

Unhallowed, *adj.* نا پاك ná-pák, نا مقدس ná-muqaddas, خبيث khabís, فاجر fájir, فاسق fásiq.

Unhand, *verb,* از دست دادن az-dast dádan, از كف رها كردن az kaf rihá kardan, ول كردن vil-kardan, سر دادن sar dádan.

Unhandily, *adv.* بطور نا هنجار bi-taur-i-ná-hanjár, بطور قلنبگي bi-taur-i-qulumbagí, بي دستگيره bí-dast-gírah, بطرز نا تراشيدگي bi-tarz-i-ná-tiráshídagí.

Unhandiness, *subs.* نا هنجاري ná-hanjárí, نا تراشيدگي ná-tiráshídagí, قلنبگي qulumbagí, بد شكلي bad-shaklí.

Unhandsome, *adj.* (*Ugly*) قبيح qabíh, زشت zisht, بد گل bad-gil, شنيع shaní', بد صورت bad-súrat.—(*Unfair*) نا زيبا ná-zíbá, نا مقبول ná-maqbúl, نا نجيب ná-najíb, بد bad, نا پسند ná-pasand, نا شايست ná-sháyist.

Unhandsomely, *adv.* (*Ungracefully*) قبيحانه qabíh-ánah, بطور زشت bi-taur-i-zisht, بد گلانه bad-gilánah, بد صورتانه bad-súratánah, نا مقبولانه ná-maqbúlánah.—(*Unfairly*) بطور نا مناسب bi-taur-i-ná-munásib, بطريق نا شايست bi-taríq-i-ná-sháyist, بطرز نا بايست bi-tarz-i-ná-báyist, نا نجيبانه ná-najíbánah, بطرز نا زيبندگي bi-tarz-i-ná-zíbandagí.

Unhandy, *adj.* نا هنجار ná-hanjár, نا تراشيده ná-tiráshídah, قلنبه qulumbah, بي دستگيره bí-dast-gírah, بد شكل bad-shakl.

Unhappily, *adv.* بطور بد بختي bi-taur-i-bad-bakhtí, بطرز مصيبت زدگي bi-tarz-i-musíbat-zadagí, از بيطالعي az-bí-táli'í, از سوء حظ az-sú,-i-hazz.

Unhappiness, *subs.* درد مندي dard-mandí, درد ناكي dard-nákí, اندوهناكي andúh-nákí, دلتنگي dil-tangí, مستمندي mustamandí, ملولي malúlí, بد بختي bad-bakhtí, بخت بر گشتگي bakht-bar-gashtagí, بخت خفتگي bakht-khuftagí, تعاسر ta'ásur, شقاوت shaqávat, فلك زدگي falak-zadagí, مصيبت زدگي musíbat-zadagí, بي طالعي bí-táli'í, بد حالي bad-hálí, بي سعادتي bí-sa'ádatí, نا فرجامي ná-farjámí, محنت كشي mihnat-kashí, پريشاني parishání.

Unhappy, *adj.* دلتنگ dil-tang, مستمند mustamand, غمگين ghamm-gín, اندوهناك andúh-nák, ملول malúl, بد بخت bad-bakht, بخت بر گشته bakht-bar-gashtah, بخت خفته bakht-khuftah, بد حال bad-hál, بي سعادت bí-sa'ádat, درد مند dard-mand, درد ناك dard-nák, مصيبت زده musíbat-zadah, نا فرجام ná-farjám, مشوم mashúm, محنتكش mihnat-kash, محنت زده mihnat-zadah, پريشان parishán.

Unharmed, *adj.* ضرر نا رسيده zarar-ná-rasídah, بي ضرر bí-zarar, عيب نكرده 'aib-na-kardah, بي آميب bí-ásíb.

Unharmonious, *adj.* نا هم آهنگ ná-ham-áhang, نا هم آواز ná-ham-áváz, مختلف نوا mukhtalif-navá, بي ربط bí-rabt.

Unharness, *verb,* ساز وا کردن sáz vá-kardan, يراق فرو yaráq furú hishtan, سامان بر گرفتن sámán bar-giriftan, اوزار دور کردن úzár dúr kardan.

Unhealthful, *adj.* ناخوش ná-khush, ناسالم ná-sálim, بي عافيت bí-'áfiyat, پر امراض pur-amráz, پر علت pur-'illat.

Unhealthiness, *subs.* ناخوشي ná-khushí, ناسالمي ná-sálimí, عدم صحت 'adam-i-sihhat, بي عافيتي bí-'áfiyatí, پر امراضي pur-amrází, پر علتي pur-'illatí.

Unhealthily, *adv.* بطور ناسالم bi-taur-i-ná-sálim, با عدم صحت bá-'adam-i-sihhat, بدون عافيت bidún-i-'áfiyat, با کثرت امراض bá-kasrat-i-amráz.

Unhealthy, *adj.* ناخوش ná-khush, غير سالم ghair-i-sálim, ناسالم ná-sálim, وخيم vakhím, پر وبال pur-vabál, پر مرض pur-marz, ناموافق ná-muváfiq, ناگوارہ ná-guvárah.—(*An unhealthy state of mind*) ضعف قلب za'f-i-qalab, خبط دماغ khibt-i-dimágh.

Unheard, *adj.* ناشنيده ná-shinídah, غير مسموع ghair-i-masmú', بگوش ناخورده bi-gúsh-ná-khurdah.

Unheavenly, *adv.* غير سماوي ghair-i-samáví, ناآسماني ná-ásmání, شيطاني shaitání, خبيث khabís.

Unheeded, *adj.* اعتنا ناکرده i'tiná-ná-kardah, گوش ننموده gúsh-na-nimúdah, فرو گذاشته furú-guzáshtah, متروك matrúk, غفلت ديده ghuflat-dídah.

Unheedful, *adj.* غافل gháfil, بيخبر bí-khabar, بي اعتنا bí-i'tiná, بي پروا bí-parvá, بي مبالات bí-mubálát.

Unheeding, *adj.* بي احتياط bí-ihtiyát, بي حذر bí-hazar, ناملتفت ná-mutavajjih, بي رعايت bí-ri'áyat, بي لحاظ bí-liház.

Unhelpful, *adj.* بي نصرت bí-nusrat, بي تائيد bí-tá'íd, بي تقويت bí-taqviyat, بي ياوري bí-yávarí, بي اعانت bí-i'ánat, بي امداد bí-imdád.

Unheroic, *adv.* ناشجيع ná-shají', نادلير ná-dilír, بزدل buz-dil, ترسو tarsú, خواف khavváf, مخالف شجاعت mukhálif-i-shujá'at.

Unhesitating, *adj.* ناتردد ná-mutaraddid, بي ترديد bí-tardíd, غير مرتاب ghair-i-murtáb, ناشكاك ná-shakkák, مستعد musta'idd, آماده ámádah.

Unhesitatingly, *adv.* بي دريغ bí-dirígh, ناترددانه ná-mutaraddidánah, بدون ترديد bidún-i-tardíd, مستعدانه musta'iddánah, بطور آمادگي bi-taur-i-ámádagí, بدون ارتياب bidún-i-irtiyáb.

Unhinge, *verb,* بي لولوه کردن bí-lúlúh kardan, از جا بدر بردن az-já bi-dar burdan, بي پاشنه کردن bí-pá-shanah kardan, بر کندن bar-kandan, از محل بيرون نمودن az-mahall bírún nimúdan, سست کردن sust kardan.

Unhitch, *verb,* بي قلاب ساختن bí-qallób sákhtan, واگردن vá-kardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), از هم گسيختن az-ham gusíkhtan.

Unholiness, *subs.* ناقدسي ná-muqaddasí, ناپاکي ná-pákí, بيديني bí-díní, خبائث khabásat, فسوق fusúq, تردامني tar-dámaní, پليدي pilídí, ناپرهيزگاري ná-parhíz-gárí.

Unholy, *adj.* ناقدس ná-muqaddas, ناپاك ná-pák, پليد pilíd, بيدين bí-dín, خبيث khabís, تردامن tar-dáman, ناپرهيزگار ná-parhíz-gár.

Unhook, *verb,* قلاب انداختن qallób andákhtan, از هم وا کردن az-ham vá-kardan, باز نمودن báz nimúdan, گشودن gushúdan.

Unhoop, *verb,* بي حلقه ساختن bí-halqah sákhtan, بي چنبر نمودن bí-chambar nimúdan, بي دائره گردانيدن bí-dá'irah gardánídan.

Unhoped, *adj.* غير مرجو ghair-i-marjú, اميد ناداشته umíd-ná-dáshtah, بي احتمال اميد bí-ihtimál-i-umíd, لا يرجي lá-yurjá, دور از وقوع dúr-az-vuqú', نامأمول ná-mámúl.

Unhorse, *verb,* از اسب بزير آوردن az-asb bi-zír ávardan, پياده کردن piyádah kardan, از زين بر داشتن az-zín bar-dáshtan.

Unhostile, *adj.* غير مخاصم ghair-i-mukhásim. غير عدو ghair-i-'adúv, ناتعلق بدشمن ná-muta'alliq-bi-dushman, منافي عداوت munáfí-i-'adávat. بي خصومت bí-khusúmat.

Unhouse, *verb,* بيخانه کردن bí-khánah kardan. بي آشيان ساختن bí-áshyán sákhtan. از خانه بيرون کردن az-khánah bírún kardan, از جا دور کردن az-já dúr kardan, اخراج نمودن ikhráj nimúdan.

Unhumbled, *adj.* ناخاضع ná-kházi', غير خاشع ghair-i-kháshi', سر فرو نياورده sar-furú-ní-ávardah, تن در تن نداده tan-dar-na-dádah, متکبر mutakabbir. بي شرم bí-sharm, خجالت نافهم khijálat-ná-fahm.

Unhurt, *adj.* ضرر نارسيده zarar-ná-rasídah. آسيب نديده ásíb-na-dídah, اذيت ناکشيده azíyat-ná-kashídah, آزار نيافته ázár-na-yáftah, بي رنج bí-ranj.

Unhurtful, *adj.* بي آزار bí-ázár, بي ضرر bí-zarar, بي آسيب bí-ásíb, بي اذيت bí-azíyat, بي رنج bí-ranj, غير مضر ghair-i-muzirr.

Unibasic, *adj.* يك اساسي yak-asásí, يك بناي yak-binái, يك عنصر yak-'unsar, يك پايه yak-páyah.

Unicorn, *subs.* کرگدن kargadan. [This is, strictly speaking, the "rhinoceros."]

Unideal, *adj.* حقيقي haqíqí, غير موهوم ghair-i-mauhúm, غير تصوري ghair-i-tasavvurí, واقعي váqi'í, غير خيالي ghair-i-khiyálí, محقق muhaqqaq.

Uniflorous, *adj.* يك گلي yak-gulí, يك شکوفه yak-shikúfah, يك زهره zak-zahrah.

Uniform, *subs.* رخت نظام rakht-i-nizám, لباس رسمي

libás-i-rasmí.—*adj.* يك رنگ yak-rang, يك سان yak-sán, همسان ham-sán, يك صورت yak-súrat, يك شكل yak-shakl, نا مختلف ná-mukhtalif, متفق muttafiq, مساوي musáví, برابر barábar.

Uniformity, *subs.* يكرنگي yak-rangí, يكساني yak-sání, يك صورتي yak-súratí, يك شكلي yak-shaklí, مطابقت mutábaqat, مساوات musávát, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád.

Uniformly, *adv.* يك رنگانه yak-rangánah, هم شكلانه ham-shaklánah, بطور مساوات bi-taur-i-musávát, بطرز اتحاد bi-tarz-i-ittihád, بدون اختلاف bidún-i-ikhtiláf, مانند همدگر mánand-i-ham-digar.

Unigeniture, *subs.* يگانگي yagánagí, توحد tavahhud, تفرد tafarrud, تنها زادگي tanhá-zádagí, فرديت fardíyat.

Unilateral, *adj.* يك پهلو yak-pahlú, يك جنبي yak-jumbí, يك طرفي yak-tarafí, يك كناري yak-kinárí, مشتمل بر يك طرف mushtamil-bar-yak-taraf.

Uniliteral, *adj.* يك حرفي yak-harfí, مشتمل بر يك حرف mushtamil-bar-yak-harf, يك حرف دار yak-harf-dár.

Unimaginable, *adj.* نا متصور ná-mutasavvir, نا تصور شدني tasavvur-ná-shudaní, خارج از تفكر khárij-az-tafakkur, بيرون از خيال bírún-az-khiyál.

Unimagined, *adj.* نا تصور شده tasavvur-ná-shudah, نا بخيال در نيامده bi-khiyál-dar-ní-ámadah, نا انديشيده ná-andíshídah, نا فكر شده fikr-ná-shudah.

Unimitated, *adj.* نا پيروي يافته pairaví-ná-yáftah, نا متابعت شده mutába'at-ná-shudah, نا تقليد ديده taqlíd-na-dídah, بي اتسا bí-ittisá, بي اتباع bí-ittibá'.

Unimmortal, *adj.* غير خالد ghair-i-khálid, بيدوام bí-davám, فاني fání, نا پايدار ná-páyadár, غير باقي ghair-i-báqí.

Unimpaired, *adj.* بر هم نخورده bar-ham-na-khurdah, آسيب نيافته ásíb-na-yáftah, آفت نديده áfat-na-dídah, نا مختل ná-mukhtall, درست durust, سالم sálim.

Unimpassioned, *adj.* بي خشم bí-khishm, بي غيظ bí-ghaiz, آرام árám, با اعتدال bá-i'tidál.

Unimpeachable, *adj.* اتهام نا پذير ittihám-ná-pazír, غير ملوم ghair-i-malúm, پاك از بهتان ták-az-buhtán, توبيخ نا ياب taubíkh-ná-yáb, دور از رمي dúr-az-ramí, بي جرم bí-jurm, بري از عيب barí-az-'aib.

Unimpeached, *adj.* نا متهم ná-muttahim, نا مسوءل ná-masúl, نا مقذوف ná-maqzúf, بي بهتان bí-buhtán, بي تهمت bí-tuhmat, نا مظنون ná-maznún, رمي نا شده ramí-ná-shudah.

Unimpeded, *adj.* نا ممنوع ná-mamnú', غير ممتنع ghair-i-mumtani', نا موقوف ná-mauqúf, باز نداشته báz-na-dáshtah.

Unimportant, *adj.* غير عظيم ghair-i-'azím, غير مهم ghair-i-muhimm, محقر muhaqqar, غير موقر ghair-i-muvaqqar, جزئي juzí.

Unimpressive, *adj.* غير موءثر ghair-i-müassir, بي تاءثير bí-täsír, غير باعث ghair-i-bá'is, غير مهيج ghair-i-muhayyij, بي تحريك bí-tahrík.

Unimproved, *adj.* بهتر نا شده bihtar-ná-shudah, ترقي نا يافته taraqqí-ná-yáftah, دست نخورده dast-na-khurdah, اصلاح نا پذيرفته isláh-ná-pazíruftah, نا مستعمل ná-musta'mal.

Uninfected, *adj.* فاسد نشده fásid-na-shudah, نا فاسد ná-fásid, تباه نا گشته tabáh-ná-gashtah, عفونت نا گرفته 'ufúnat-ná-giriftah, نا متغير ná-mutaghayyir.

Uninfectious, *adj.* بي سرايت bí-siráyat, غير نافذ ghair-i-náfiz, بي مضرت bí-mazarrat, غير معفن ghair-i-mu'affin, بي افساد bí-ifsád.

Uninflammable, *adj.* غير ملتهب ghair-i-multahib, غير مشتعل ghair-i-mushta'il, نا سوختني ná-súkhtaní, بي اتقاد bí-ittiqád, نا فروزا ná-furúzá.

Uninfluenced, *adj.* تحريك نا يافته tahrík-ná-yáftah, بي تعصب bí-ta'assub, بي اغرا bí-ighrá, غير متغرض ghair-i-mutagharriz, بي تهييج bí-tahyíj, بي اشاره ديگران bí-ishárah-i-dígarán.

Uninformed, *adj.* بي خبر bí-khabar, بي اطلاع bí-ittilá', بي تعليم bí-ta'lím, نا مخبر ná-mukhbar.—(*Ignorant*) غافل gháfil, جاهل jáhil, نا دان ná-dán, بي علم bí-'ilm.

Uningenious, *adj.* بي وقوف bí-vuqúf, كودن kaudan بليد balíd, بي خرد bí-khird, نا هوشمند ná-húshmand.

Uningenuous, *adj.* غير صادق ghair-i-sádiq, نا راست ná-rást, بي صفا bí-safá, مزور muzavvir.

Uninhabitable, *adj.* نا قابل ماندن ná-qábil-i-mándan, نا لائق سكونت ná-láïq-i-sukúnat, غير مسكون ghair-i-maskún, سكونت نا پذير sukúnat-ná-pazír, نا معمور ma'múr-ná-shudaní, آباد نا گرد ábád-ná-gard.

Uninhabited, *adj.* غير مسكون ghair-i-maskún, نا آباد ná-ábád, نا معمور ná-ma'múr, بي سكنه bí-sakinah, بي اهالي bí-ahálí.

Uninjured, *adj.* اذيت نا يافته azíyat-ná-yáftah, آسيب نا ديده ásíb-na-dídah, آفت نرسيده áfat-na-rasídah, نا متاءلم ná-muta,allim, بي درد bí-dard.

Uninspired, *adj.* نا ملهم ná-mulham, تعليم غيبي نيافته ta'lím-i-ghaibí-na-yáftah, نا موءيد ná-müayyad, بي وحي bí-vahí.

Uninstructive, *adj.* بي نصح bi-nus,h, خالي از افاده khálí-az-ifádah, فارغ از مواعظ fárigh-az-mavá'iz, بي تعليم bí-ta'lím, بي اندرز bí-andurz.

Uninsured, *adj.* بي بيمه bí-bímah, بي سد خسارت bí-

sadd-i-khasárat, ضمان بي bí-zamán, تأمين بي bí-tämín.

Unintelligent, *adj.* عقل بي bí-'aql, خرد بي bí-khird, ذكاوت بي bí-zakávat, فراست بي bí-firásat, احمق ahmaq, كودن kaudan.

Unintelligibility, *subs.* مفهوميت نا ná-mafhúmíyat, مبهميت mubhamíyat, مدركيت نا ná-mudrakíyat, معلوميت ná-ma'lúmíyat, غامضيت ghámizíyat.

Unintelligible, *adj.* لا يفهم lá-yufham, فهم نا قابل ná-qábil-i-fahm, مفهوم غير ghair-i-mafhúm, مستعجم mus-ta'jim, ادراك نا ممكن ná-mumkin-i-idrák, معني بي bí-ma'ní, گنگ gung.

Unintelligibly, *adv.* مفهومانه غير ghair-i-mafhúmánah, معلومانه نا ná-ma'lúmánah, ادراك امكان بدون bidún-i-imkán-i-idrák, مفهوم گردد اينكه بدون bidún-i-ín-kih-mafhúm-gardad.

Unintended, *adj.* قصد نا شده qasd-ná-shudah, منوي غير ghair-i-munaví, مقصود غير ghair-i-maqsúd, اراده نكرده irádah-na-kardah, قصد بي bí-qasd, تعمد بي bí-ta'ammud.

Unintentional, *adj.* قصد بي bí-qasd, اراده بي bí-irádah, نيت بي bí-níyat, عزيمت بي bí-'azímat, اتفاقي ittifáqí, عارضي 'árizí.

Unintentionally, *adv.* قصدانه بي bí-qasdánah, بدون اراده bidún-i-irádah, اتفاقاً ittifáqan, لا عن شعور lá-'an-shu'úr, سهواً sahvan, نا دانسته ná-dánistah, عارضاً 'árizan.

Uninterested, *adj.* غرض بي bí-gharaz, تغرض بي bí-tagharruz, متغرض غير ghair-i-mutagharriz, دخل بي bí-dakhl-u-tasarruf, پروا بي bí-parvá, اعتنا بي bí-i'tiná.

Uninteresting, *adj.* مزه بي bí-mazah, نا خوش آيند ná-khush-áyand, غير مفيد ghair-i-mufíd, نا سود مند ná-súd-mand, نا دل چسب ná-dil-chasb, نا مطبوع خاطر ná-matbú'-i-khátir.

Unintermitted, *adj.* غير منقطع ghair-i-munqati', بي فتور bí-futúr, بي فاصله bí-fásilah, متصل muttasil, پيوسته paivastah, دائم dáïm, غير ممنون ghair-i-mam-nún.

Uninterrupted, *adj.* نا مقطوع ná-maqtú', لا تقطع lá-taqattu', متواتر mutavátir, دائم dáïm, انقطاع بي bí-inqitá', توقف بي bí-tavaqquf, نا خورنده بهم ba-ham-ná-khurandah, متصل muttasil, پيوسته paivastah.

Uninterruptedly, *adv.* متصلاً muttasilan, علي الاتصال 'ala 'l-ittisál, علي الدوام 'ala 'd-davám, بدون انقطاع bidún-i-inqitá'.

Unintoxicated, *adj.* غير سكران ghair-i-sakrán, با هوش bá-húsh, هوشيار húsh-yár, هشيوار hashí-vár, نا مخمور ná-makhmúr, مست نا شده mast-ná-shudah.

Uninvested, *adj.* غير متلبس ghair-i-mutalabbis, غير متدثر ghair-i-mutadassir, نا مكتسي ná-muktasí, نا پوشيده ná-púshídah, ببر نا كرده bi-bar-ná-kardah.

Uninvestigable, *adj.* تفحص نا پذير tafahhus-ná-pazír, تفتيش نا ياب taftísh-ná-yáb, غور رسي نا شونده ghaur-rasí-ná-shavandah, تحقيق نا پذير tahqíq-ná-pazír.

Uninvited, *adj.* خوانده نا ná-khándah, طلبيده نا ná-talabídah, نخواسته na-khástah, مدعو نا ná-mad'ú, دعوت نا شده da'vat-ná-shudah.

Union, *subs.* اتحاد ittihád, اتفاق ittifáq, اتصال ittisál, وصل vasl, مواصلت muvásalat, وصال visál, وصلت vaslat, اقتران iqtirán, الحاق ilháq, پيوستگي paivas-tagí, التصاق iltiság, ترکيب tarkíb, موائمت muvá-saqat.—(*Marriage*) عروسي 'arúsí. تأهل ta'ahhul, ازدواج izdiváj, زواج zaváj.—(*Concord*) ايتلاف ítiláf, وفاق vifáq, سازش sázish.—(*Aggregate of parishes*) مجموعه محله majmú'ah-i-mahallah, اتفاق محلي ittifáq-i-mahallí.—(*Trades union*) اصناف asnáf, طائفه táifah (*pl.* طوائف tavá'if).

Uniparous, *adj.* يك زا yak-zá, فريد زا faríd-zá, يكتا زا yak-tá-zá, وحيد زا vahíd-zá.

Unique, *adj.* عديل بي bí-'adíl, واحد váhid, يكتا yak-tá, يگانه yagánah, يكدانه yak-dánah, وحيد vahíd, فريد faríd, لنگه lingah (*vulg.*).

Unirrigated, *adj.* آب سير نا ná-sír-áb, غير اسقا يافته ghair-i-isqá-yáftah.

Unison, *subs.* آهنگي هم ham-áhangí, اصوات توافق taváfuq-i-asvát, موافقت muváfaqat.—*adj.* آهنگ هم ham-áhang, آواز يكه yakkah-áváz, نوا يكه yakkah-navá.

Unisonance, *subs.* آهنگي هم ham-áhangí. نوائي هم ham-navá'í, صوتي هم ham-sautí, نغمگي هم ham-naghmagí.

Unit, *subs.* يك yak, واحد váhid, احد ahad.

Unitarian, *subs.* موحد muvahhid, يك خدا دان yak-khudá-dán, اهل توحيد ahl-i-tauhíd, يگانه پرست yagá-nah-parast, اهل وحدت ahl-i-vahdat.—*adj.* يك خدا داني yak-khudá-dání, يگانه پرست yagánah-parast.

Unitarianism, *subs.* مذهب توحيد mazhab-i-tauhíd, اصول يگانه پرستي usúl-i-yagánah-parastí.

Unite, *verb trans.* اتصال دادن ittisál dádan, متصل كردن muttasil kardan, يك ساختن yak sákhtan, يكي كردن yakí kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, ايتلاف دادن ítiláf dádan, اتحاد دادن ittihád dádan, متحد ساختن muttahid sákhtan, بهم بستن ba-ham bas-tan.—(*In marriage*) عقد نكاح بستن 'aqd-i-nikáh bastan, تزويج كردن tazvíj kardan, جفت ساختن juft sákhtan.—*intrans.* پيوستن paivastan (*rt.* پيوند pai-vand), وصل كردن vasl kardan, اتحاد نمودن ittihád ni-múdan, متفق شدن muttafiq shudan, اجماع نمودن ijmá' nimúdan, اتفاق كردن ittifáq kardan, در آميختن dar-ámíkhtan, مختلط شدن mukhtalit shudan.

United, *adj.* متحد muttahid, متفق muttafiq, موصول mausúl, پیوسته paivastah, مجموع majmú‘, متجمع mutajammi‘, مقرون maqrún, متزوج mutazavvij.—(*Grammatical term*) متصل muttasil, منضم munzamm, مدغم mudgham.—(*Their united ages*) اعمار متحده ایشان a‘már-i-muttahidah-i-íshán.

Unitedly, *adv.* متحداله muttahidánah, متفقانه muttafiqánah, باتفاق یکدگر bi-ittifáq-i-yak-digar, باجماع bi-ijmá‘, همراه هم ham-ráh-i-ham.

Uniter, *subs.* متحد سازنده muttahid-sázandah, اتصال دهنده ittisál-dihandah, یك سازنده yak-sázandah, جفت کننده juft-kunandah, جمع نماینده jam‘-nimá-yandah.

Unity, *subs.* اتحاد ittihád, ایتلاف ítiláf.—(*Of the Deity*) توحید tauhíd, توافق taváfuq, وحدانیت vahdáníyat, فردانیت fardáníyat.—(*Oneness*) یگانگي yagánagí, وحدت vahdat, احد ahad, احدیت ahadíyat, یکي yakí.—(*Uniformity*) مساوات musávát, برابري barábarí, همساني ham-sání, یکرنگي yak-rangí.—(*The Unities*) مفردات mafradát, افراد afrád, آحاد áhád.

Univalve, *subs.* یك پرده yak-pardah, یك طبقه yak-tabaqah, یك صدفه yak-sadafah.—*adj.* یك صدفي yak-sadafí, یك قشري yak-qishrí, یك لفافي yak-lafáfí.

Universal, *adj.* عمومي ‘umúmí, کلي kullí, جامع jámi‘, شامل shámil, عام ‘ámm, امي ummí, شامل shámil, جمهوري jumhúrí, عمیم ‘amím, مطلق mutlaq.

Universalism, *subs.* عمومیت ‘umúmíyat, کلیت kullíyat, جامعیت jám‘íyat, شاملیت shámilíyat, جمهوریت jumhúríyat, اطلاق itláq, تامیت támmíyat.

Universalist, *subs.* معتقد عمومیت mu‘taqid-i-‘umúmíyat, قائل کلیت qáil-i-kullíyat, جمهوري jumhúrí, اطلاقي itláqí, جامعي jám‘í.

Universality, *subs.* کلیت kullíyat, جملگي jumlagí, عمومیت ‘umúmíyat, همگي hamagí, جامعیت jám‘íyat.

Universally, *adv.* بالجمله bi ’l-jumlah, بالکلیت bi ’l-kullíyat, عموماً ‘umúman, علي الاطلاق ‘ala ’l-itláq, بطور جامع bi-taur-i-jámi‘, بطور کلي bi-taur-i-kullí, مطلقاً mutlaqan, بر سبیل جامعیت bar-sabíl-i-jám‘íyat.

Universe, *subs.* عالم ‘álam, کون و مکان kaun-va-makán, جمله کائنات jumlah-i-káïnát, جهان jahán, گیتي gítí, کیهان kíhán, کلیه عالم kullíyah-i-‘álam.

University, *subs.* (*College*) مدرسه madrasah (*pl.* مدارس madáris), مدرسه کلیه madrasah-i-kullíyah, مکتب جامع maktab-i-jámi‘, دار الفنون dáru ’l-funún.

Univocal, *adj.* یك معني yak-ma‘ní, یك معني دار yak-ma‘ní-dár, متحد الاصوات muttahidu ’l-asvát, محقق muhaqqaq, محکم muhkam, یك قرار yak-qarár, یك نسق yak-nasq.

Univocally, *adv.* یك معنیانه yak-ma‘níyánah, بر یك فحوي bar-yak-fahvá, بر یك وتیره bar-yak-vatírah, محققانه muhaqqaqánah.

Univocation, *subs.* مطابقت اسم و معني mutábaqat-i-ism-va-ma‘ná, محققیت muhaqqaqíyat, عدم تشابه ‘adam-i-tashábuh, یك وتیرگي yak-vatíragí.

Unjoint, *verb*, جدا کردن jidá kardan, فصل نمودن fasl nimúdan, بریدن burídan, مفروق کردن mafrúq kardan,

Unjoyous, *adj.* بي فرح bí-farah, بي سرور bí-surúr, حزین hazín, غمگین ghamm-gín, نا شاد ná-shád, پژمان puzhmán.

Unjust, *adj.* بي داد bí-dád, نا حق ná-haqq, جفا کار jafá-kár, حیف haif, بي انصاف bí-insáf, ظالم zálim, متعدي muta‘addí, بیداد گر bí-dád-gar, ستم کار sitam-kár, ستمگر sitam-gar, بیرحم bí-rahm, بي مروّت bí-murüat, جور پیشه júr-píshah.

Unjustifiable, *adj.* تصدیق نا پذیر tasdíq-ná-pazír, بي پا bí-pá, بي اعتبار bí-i‘tibár, بي استناد bí-istinád, بي حمایت bí-himáyat, تمکین نا پذیر tamkín-ná-pazír.

Unjustifiably, *adv.* بدون احتمال تصدیق bidún-i-ihtimál-i-tasdíq, بدون امکان قبول شدني bidún-i-imkán-i-qabúl-shudaní, بدون تمکین یابي bidún-i-tamkín-yábí, بي مستندانه bí-mustanadánah.

Unjustly, *adv.* ظالمانه zálimánah, نا حق ná-haqq, بي انصافانه bí-insáfánah, بیداد گرانه bí-dád-garánah, بر سبیل تعدي bar-sabíl-i-ta‘addí, از راه جور az-ráh-i-júr.

Unkennel, *verb*, از سوراخ بیرون کردن az-súrákh bírún kardan, از محل بیرون راندن az-mahall bírún rándan, از منزل بدر آوردن az-manzil bi-dar ávardan, ول کردن víl-kardan.

Unkept, *adj.* نا محفوظ ná-mahfúz, نگاه نا داشته nigáh-ná-dáshtah, نا محروس ná-mahrús.—(*Not observed*) بجا نیاورده bi-já-ní-ávardah, رعایت نا نموده ri‘áyat-ná-nimúdah, ملاحظه نکرده muláhazah-na-kardah, بر پا نداشته bar-pá-na-dáshtah.

Unkind, *adj.* نا مهربان ná-mihr-bán, بي مهر bí-mihr, بي شفقت bí-shafaqat, کم شفقت kam-shafaqat, بي مروّت bí-murüat, بي التفات bí-iltifát, بي عطوفت bí-‘utúfat, سخت دل sakht-dil.

Unkindliness, *subs.* نا مهر باني ná-mihr-bání, بي مهري bí-mihrí, خلاف طبع khiláf-i-tab‘, بي شفقتي bí-shafaqatí, کم شفقتي kam-shafaqatí, بي مروّتي bí-murüatí, عدم هوا خواهي ‘adam-i-hává-kháhí, بي التفاتي bí-iltifátí, عدم مرحمت ‘adam-i-marhamat, بي احساني bí-ihsání, سخت دلي sakht-dilí.

Unkindly, *adv.* مخالف طبع mukhálif-i-tab‘, نا مشفقانه ná-mushfiqánah, بي محبتانه bí-mahabbatánah, بر خلاف طبع bar-khiláf-i-tab‘, مغایر طبیعت mughávir-i-tabí‘at.

Unkindness, *subs.* نا مهر باني ná-mihr-báni, بي مهري bí-mihrí, خلاف طبع khiláf-i-tab', بي شفقتي bí-shafaqatí, كم شفقتي kam-shafaqatí, بي مروّتي bí-murüatí, عدم هوا خواهي 'adam-i-hává-kháhí, بي التفاتي bí-iltifátí, عدم مرحمت 'adam-i-marhamat, بي احساني bí-ihsáni, سخت دلي sakht-dilí.

Unknit, *verb,* كردن *or* وا چيدن vá-chídan *or* kardan, فتق نمودن fatq nimúdan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), از هم باز كردن az-ham báz kardan.

Unknot, *verb,* بي گره كردن bí-girih kardan, گره گشائي girih-gushá,í kardan, باز نمودن báz nimúdan, حل كردن hall kardan, عقده دور كردن 'uqdah dúr kardan.

Unknown, *adj.* (*Person*) بينام bí-nám, بيگانه bí-gánah, نا آشنا ná-áshná.—(*Thing*) نا معلوم ná-ma'lúm, مجهول majhúl, نا معروف ná-ma'rúf, نا دانسته ná-dánistah, نا شناخته ná-shinákhtah.—(*Unknown to*) در خفيه dar-khufyah, از مخفي makhfí-az, از پنهان panhán-az, بدون اطلاع bidún-i-ittilá'.—(*Unknown to fame*) نا مشهور ná-mashhúr, غير معروف ghair-i-ma'rúf, بي اشتهار bí-ishtihár, بي شهرت bí-shuhrat.

Unlaboured, *adj.* بي زحمت bí-zahmat, بي تعب bí-ta'b, بي رنج bí-ranj, سهل sahl, آسان ásán, طبيعي tabí'í, ذاتي zátí.

Unlace, *verb,* بند وا كردن band vá-kardan, سست نمودن sust nimúdan, وا كردن vá-kardan, گشودن gu-shúdan, بي زيور كردن bí-zívar kardan, يراق بر گرفتن yaráq bar-giriftan.

Unlade, *verb,* خالي نمودن kháli nimúdan, بار دور كردن bár dúr kardan, بار پائين آوردن bár pá,ín ávardan, تخليه كردن takhliyah kardan.

Unlaid, *adj.* نا نهاده ná-nihádah, غير موضوع ghair-i-mauzú'.—(*As dust*) نا مخفف ná-mukhaffaf, بي تخفيف bí-takhfíf, دور نا كرده dúr-ná-kardah, رفع ننموده raf'-na-nimúdah.

Unlamented, *adj.* ماتم نا گرفته mátam-ná-giriftah, بي ماتم bí-mátam, غم نا خورده ghamm-ná-khurdah, بي سوگ bí-súg, سوگوار نا ná-súg-vár, معتنا نا ná-mu'taná.

Unlatch, *verb,* كلون وا كردن kalún vá-kardan, زبانه دور كردن zabánah dúr kardan, گشودن gushúdan, وا كردن vá-kardan.

Unlawful, *adj.* خلاف شرع khiláf-i-shar', روا نا ná-ravá, منافي شرع munáfí-i-shar', مباين قانون mubáyin-i-qánún, غير جائز ghair-i-jáïz, مشروع نا ná-mashrú', حرام harám, محرم muharram, حق نا ná-haqq, حرام زاده harám-zádah, محظور mahzúr.

Unlawfully, *adv.* غير مشروعانه ghair-i-mashrú'ánah, بطرز حرام bi-tarz-i-harám, بر خلاف قانون bar-khiláf-i-qánún, بر ضد آيين bar-zidd-i-áyín, بطور نا روا bi-taur-i-ná-ravá, بدون حق bidún-i-haqq.

Unlawfulness, *subs.* حرمت hurmat, حراميت harám-íyat, نا روائي ná-ravá,í, عدم جواز 'adam-i-javáz, حرام زادگي harám-zádagí, عدم مشروعيت 'adam-i-mashrú'íyat, نا حقي ná-haqqí.

Unlearn, *verb,* از ياد دور كردن az-yád dúr kardan, وا آموختن vá-ámúkhtan, علم جهل ساختن 'ilm-i-jahl sákhtan, فراموش كردن farámúsh kardan, از خاطر بردن az-khátir burdan.

Unlearned, *adj.* امي ummí, بي سواد bí-savád, نا خوانده ná-khándah, عامي 'ámmí, بي علم bí-'ilm, نا برازنده اهل علم ná-barázandah-i-ahl-i-'ilm.

Unleavened, *adj.* فطيري fatírí.—(*Unleavened bread*) نان فطيري nán-i-fatírí.—(*Feast of unleavened bread*) عيد فطير 'íd-i-fatír, عيد فصح 'íd-i-fis,h.

Unless, *conj.* الا illá, اگرنه agar-nah, وگرنه vagar-nah, مگر magar, بغير bi-ghair, سواي آن siváí-i-án, تا نه tá-nah, مگر اينكه magar-ín-kih.

Unlettered, *adj.* نا دان ná-dán, بي سواد bí-savád, جاهل jáhil, كتاب مدان kitáb-ma-dán.

Unlicensed, *adj.* غير مرخص ghair-i-murakhkhas, غير مأذون ghair-i-mäzún, بي حكم bí-hukm, بي فرمان bí-farmán, بي رخصت bí-rukhsat.

Unlicked, *adj.* نا ليسيده ná-lísídah, نا لشته ná-lishtah, غير مالس ghair-i-mális.—(*Shapeless*) بي شكل bí-shakl, بي صورت bí-súrat, نا صاف ná-sáf, بي ملوست bí-mulúsat.

Unlighted, *adj.* نا افروخته ná-afrúkhtah, نا مشتعل ná-mushta'al, نا منور ná-munavvar, بي نور bí-núr, بي روشني bí-raushaní.

Unlike, *adj.* غير مشابه ghair-i-mushábih, بي مشابهت bí-mushábahat, غير شبيه ghair-i-shabíh, بي شباهت bí-shabáhat, بي تمثيل bí-tamsíl, نا مانند ná-má-nand.

Unlikely, *adj.* غير محتمل ghair-i-muhtamil, نا ممكن ná-mumkin, نا ميسر námuyassar, نا شدني ná-shu-daní.—*adv.* خارج از احتمال khárij-az-ihtimál, دور از امكان dúr-az-imkán.

Unlikeness, *subs.* عدم شباهت 'adam-i-shabáhat, عدم مماثلت 'adam-i-mumásalat, بي مشابهتي bí-mushába-hatí, نا مانندي ná-mánandí.

Unlimber, *verb,* (*Military term*) بي ارابه ساختن bí-arábah sákhtan, از ارابه بر داشتن az-arábah bar-dásh-tan, پائين آوردن pá,ín ávardan.

Unlimited, *adj.* بي حد bí-hadd, بي نهايت bí-niháyat, بي كران bí-kirán, نا محدود ná-mahdúd, نا محصور ná-mah-súr, نا ممنوع ná-mamnú', بي ممانعت bí-mumána'at.

Unlinked, *adj.* حلقه از هم وا شده halqah-az-ham-vá-shudah, از هم گشوده az-ham-gushúdah, مفتوح maftúh, مفكوك mafkúk.

Unliquidated, *adj.* غير مقضي ghair-i-muqzí, ادا نا

شده adá-ná-shudah, نا موفي ná-muvaffá, نا داده ná-dádah.

Unload, *verb*, از متاع خالي کردن az-matá‘ khálí kardan, در کردن dar-kardan, بار بيرون آوردن bár bírún ávardan, تخليه نمودن takhliyah nimúdan, بار بر گرفتن bár bar-giriftan, سبك ساختن sabuk sákhtan, راحت دادن ráhat dádan.

Unlock, *verb*, قفل گشودن qufl gushúdan, حل کردن hall kardan, وا کردن vá-kardan.—(*Explain*) توضيح نمودن tauzíh nimúdan, شرح دادن sharh dádan, تفسير کردن tafsír kardan.

Unloose, *verb*, حل کردن hall kardan, وا کردن vá-kardan, ول کردن vil-kardan, رها کردن rihá kardan.—(*As a dress*) باز کردن báz kardan, تکمه گشودن tukmah gushúdan.

Unloveliness, *subs.* غير محبوبيت ghair-i-mahbúbíyat, عدم محبوبيت ‘adam-i-mahbúbíyat, نا دلبري ná-dil-burí, نا مقبولي ná-maqbúlí, مکروهيت makrúhíyat.

Unlovely, *adj.* غير محبوب ghair-i-mahbúb, نا محبوب ná-mahbúb, نا مقبول ná-maqbúl, نا مرضي ná-marzí, نا دل بر ná-dil-bur, مکروه makrúh. مرغوب ná-marghúb,

Unluckily, *adv.* بد بختانه bad-bakhtánah, بسبب بد بختي bi-sabab-i-bad-bakhtí, از عدم طالع az-‘adam-i-táli‘, از عدم سعادت az-‘adam-i-sa‘ádat, از سوء حظ az-sú,-i-hazz.

Unluckiness, *subs.* بد بختي bad-bakhtí, کم بختي kam-bakhtí, سيه روزي siyah-rúzí, محروميت mahrúmíyat, ادبار idbár, بي طالعي bí-táli‘í, عدم سعادت ‘adam-i-sa‘ádat, بي سعادتي bi sa‘ádatí, بي حظي bi-hazzí, سوء حظ sú,-i-hazz, شقاوت shaqávat.

Unlucky, *adj.* (*Unfortunate*) بد بخت bad-bakht, کم بخت kam-bakht, بخت بر گشته bakht-bar-gashtah, بخت خفته bakht-khuftah, بي نصيب bí-nasíb, سيه روز siyah-rúz, منحوس manhús, محروم mahrúm, مدبر mudbir, ميشوم maishúm, نحس nahs, بي طالع bí-táli‘, بي سعادت bí-sa‘ádat, بي حظ bi-hazz.—(*Unpropitious*) نا موافق ná-muváfiq, نا مسعود ná-mas‘úd, مخالف mukhálif, نحس nahs.

Unmade, *adj.* نا ساخته ná-sákhtah, بنا نگرفته biná-na-giriftah, درست نا شده durust-ná-shudah, صورت نا گرفته súrat-ná-giriftah.

Unmake, *verb*, بر هم زدن bar-ham zadan, خراب کردن kharáb kardan, از صورت انداختن az-súrat andákhtan.

Unmalleable, *adj.* امتداد نا پذير imtidád-ná-pazír, کش نا ياب kash-ná-yáb, چکش بر مدار chakush-bar-ma-dár, بي جر bí-jarr, پهن و دراز نا گرد pahn-va-diráz-ná-gard.

Unman, *verb*, نا مرد ساختن ná-mard sákhtan, بي جرأت ساختن bí-jurát sákhtan, بي رجوليت کردن bí-rujúlíyat kardan, بي عقل ساختن bí-‘aql sákhtan, بي قوت نمودن bí-qúvat nimúdan, بي رجال نمودن bí-rijál nimúdan, بي سکنه کردن bí-sakanah kardan.

Unmanageable, *adj.* تدبير نا پذير tadbír-ná-pazír, تسخير نا ياب taskhír-ná-yáb, نا فرمان بردار ná-farmán-bardár, غير منقاد ghair-i-munqád, غير مطاوع ghair-i-mutávi‘, منع نا پذير man‘-ná-pazír.

Unmanliness, *subs.* نا مردي ná-mardí, زنانگي zanánagí, نا مردانگي ná-mardánagí, عدم انسانيت ‘adam-i-insáníyat, خلاف معقوليت khiláf-i-ma‘qúlíyat.

Unmanly, *adj.* نا مرد ná-mard, نا مردانه ná-mardánah, مخالف انسانيت mukhálif-i-insáníyat, نا معقول ná-ma‘qúl, مخالف شرف عقل mukhálif-i-sharf-i-‘aql, منافي رجوليت munáfí-i-rujúlíyat, زنانه zanánah, ضد مردانگي zidd-i-mardánagí.

Unmannered, *adj.* بي آداب bí-ádáb, بد اطوار bad-atvár, زشت اخلاق zisht-akhláq, با خشونت bá-khushúnat, بي تمدن bí-tamaddun.

Unmannerliness, *subs.* بد اطواري bad-atvárí, زشت اخلاقي zisht-akhláqí, خشونت khushúnat, بي ادبي bí-adabí, درشتي durushtí, بي تربيتي bí-tarbiyatí.

Unmannerly, *adj.* بي ادب bí-adab, درشت durusht, بي سليقه bí-salíqah, گستاخ gustákh, بد اطوار bad-atvár, زشت اخلاق zisht-akhláq, خشن khashin, بي تربيت bí-tarbiyat, عنيف ‘aníf, بي رسوم bí-rusúm.—*adv.* بي ادبانه bí-adabánah, گستاخانه gustákhánah, با درشتي bá-durushtí, از روي بي تربيتي az-rúy-i-bí-tarbiyatí.

Unmantled, *adj.* بي خرقه bí-khirqah, بي عبا bí-‘abá, بي جبه bí-jubbah.

Unmarried, *adj.* (*Man*) مجرد mujarrad, عزب ‘azab, نا مزوج ná-muzavvaj, غير متأهل ghair-i-muta,ahhil, زن نا گرفته zan-ná-giriftah, بي زن bí-zan.—(*Woman*) نا کد خدا ná-kad-khudá, نا مزوجه ná-muzavvajah, غير منکوحه ghair-i-mankúhah.—(*Common to both*) شوهر نکرده shauhar-na-kardah, بي شوهر bí-shauhar.

Unmarry, *verb*, از علاقه زوجيت انداختن az-‘aláqah-i-zaujíyat andákhtan, طلاق دادن taláq dádan, تسريح نمودن tasríh nimúdan, ول کردن vil-kardan.

Unmask, *verb*, از پرده بيرون آوردن az-pardah bírún ávardan, بميدان آوردن bi-maidán ávardan, ظاهر ساختن záhir sákhtan, کشف کردن kashf kardan, حجاب بر داشتن hijáb bar-dáshtan, منکشف کردن munkashif kardan, بر ملا ساختن bar-malá sákhtan.

Unmeaning, *adj.* بي معني bí-ma‘ní, بي اشعار bí-ish‘ár, بي مقصد bí-maqsad, جفنگ jafang, هرزه harzah, پوچ púch, بيهوده bíhúdah, ياوه yávah.

Unmeant, *adj.* بي قصد bí-qasd, بي عمد bí-‘amd, اتفاقي ittifáqí, عارضي ‘árizí.

Unmeasured, *adj.* ناپیموده ná-paimúdah, بي اندازه bí-andázah, نااندازه ná-andázah-ná-kardah, ناسنجیده ná-sanjídah, بي حصر bí-hasr.—(*Immense*) بي اندازه bí-andázah, بي حد bí-hadd, بي کران bí-kirán.—(*Plentiful*) فراوان faráván, کثیر kasír, بسیار bisyár, وافر váfir.

Unmeditated, *adj.* تدبر ناکرده tadabbur-ná-kardah, تأمل ناکرده ta'ammul-ná-nimúdah, فکر در آن ناشده fikr-dar-án-ná-shudah.

Unmeet, *adj.* ناشایست ná-sháyist, نالائق ná-láïq, ناسزاوار ná-sizávár, نازیبنده ná-zíbandah, ناسزاوار ná-barázandah.

Unmeetly, *adv.* غیر مناسبانه ghair-i-munásibánah, بطور ناشایستگي bi-taur-i-ná-sháyistagí, ناشایسته لائقانه ná-láïqánah, بطور نازیبندگي bi-taur-i-ná-zíbandagí.

Unmelodious, *adj.* ناخوش نوا ná-khush-navá, ناخوش الحان ná-khush-alhán, ناهنجار ná-hanjár, گوش آزار gúsh-ázár, زشت آواز zisht-áváz, بي نغمه bí-naghmah.

Unmercantile, *adj.* مخالف قواعد تجارت mukhálif-i-qavá'id-i-tijárat, منافي رسوم معامله munáfí-i-rusúm-i-mu'ámalah.

Unmerchantable, *adj.* ناقابل سوق ná-qábil-i-súq, ناشایسته بازار ná-sháyistah-i-bázár, نامناسب براي فروش ná-munásib-biráy-i-furúsh, بیع ناپذیر bai'-ná-pazír.

Unmerciful, *adj.* بي رحم bí-rahm, بي مروّت bí-murüat, سنگدل sang-dil, قساوت دار qasávat-dár, بي لین bí-lín, بي مهر bí-mihr, نامهربان ná-mihr-bán, عدیم المرحمه 'adímu 'l-marhamah, بي محبت bí-mahabbat, بي رأفت bí-räfat.

Unmercifully, *adv.* نامهربانه ná-mihrbánah, بي رحمانه bí-rahmánah, بي مروّتانه bí-murüatánah, سنگدلانه sang-dilánah, بطور قساوت bi-taur-i-qasávat, بي محبتانه bí-mahabbatánah, بي رأفتانه bí-räfatánah.

Unmercifulness, *subs.* بي رحمي bí-rahmí, بي مروّتي murüatí, سنگدلي sang-dilí, قساوت qasávat, بي مهري bí-mihrí, نامهرباني ná-mihr-bání, بي رأفتي bí-räfatí.

Unmerited, *adj.* بي استحقاق bí-istihqáq, ناحق ná-haqq, غیر مستوجب ghair-i-mustaujib, سخت sakht, پر ظلم pur-zulm.

Unmindful, *adj.* بي اعتنا bí-i'tiná, غیر ملاحظ ghair-i-muláhiz, بي مبالات bí-mubálát, بي رعایت bí-ri'áyat, بي پروا bí-parvá.

Unmindfully, *adv.* بي پروایانه bí-parváyánah, بدون ملاحظه bidún-i-muláhazah, بي اعتنایانه bí-i'tináyánah, غافلانه gháfilánah, بي خبرانه bí-khabaránah.

Unmindfulness, *subs.* بيهوشي bí-húshí, بيخبري bí-khabarí, بي اعتنائي bí-i'tiná'í, غفلت ghuflat.

Unmingled, *adj.* ناآمیخته ná-ámíkhtah, نامخلوط ná-makhlút, غیر مشوب ghair-i-mashúb, بي شائبه bí-sháïbah, بي خلط bí-khilt, خالص khális.—(*Pure*) صاف sáf, ناب náb, ساده sádah.—(*Mere*) محض mahz.

Unministerial, *adj.* مخالف منصب وزارت mukhálif-i-mansab-i-vizárat, مخالف رتبه کهانت mukhálif-i-rutbah-i-kahánat, منافي اجرائي امر munáfí-i-ijrá'í-i-amr, منافي ترویج دین munáfí-i-tarvíj-i-dín, ضد شرف zidd-i-sharf-i-imámat, ضد اطاعت zidd-i-itá'at.

Unmitigable, *adj.* ناپذیر تخفیف takhfíf-ná-pazír, ناپاب تغییر taghyír-ná-yáb, ناپافتني تسهیل tas'híl-ná-yáftaní, آسان ناشدني ásán-ná-shudaní, ناکاستني ná-kástaní.

Unmitigated, *adj.* ناکاسته ná-kástah, ناپافته تخفیف takhfíf-ná-yáftah, نرم ناشده narm-ná-shudah, کم نکرده kam-na-kardah, ملایمت نپذیرفته muláyamat-na-pazíruftah, آسان ناگشته ásán-ná-gashtah, ناکاهیده ná-káhídah.

Unmixed, *adj.* ناآمیخته ná-ámíkhtah, نامخلوط ná-makhlút, غیر مشوب ghair-i-mashúb, بي شائبه bí-sháïbah, بي خلط bí-khilt, خالص khális.—(*Pure*) صاف sáf, ناب náb, ساده sádah.—(*Mere*) محض mahz.

Unmolested, *adj.* بي ممانعت bí-mumána'at, بي عذاب bí-'azáb, بي آزار bí-ázár, بي اذیت bí-azíyat, بي تشویش bí-tashvísh.

Unmoneyed, *adj.* بي پول bí-púl, بي نقد bí-naqd, بي نقدینه bí-naqdínah, بي زر bí-zar, بي سیم bí-sím.

Unmove, *verb,* لنگر باز کردن langar báz kardan, لنگر بر داشتن langar bar-dáshtan, مستعد رکوب ساختن musta'idd-i-rukúb sákhtan, آماده سفر نمودن ámádah-i-safr nimúdan.

Unmoved, *adj.* بي حرکت bí-harakat, ثابت sábit, غیر متأثر ghair-i-muta'assir, بي تغییر bí-taghyír, بي اظهار محبت bí-izhár-i-mahabbat, بي انقلاب احوال bí-inqiláb-i-ahvál.

Unmoving, *adj.* بي تحریك bí-tahrík, بي تأثیر bí-täsír, بي تهییج bí-tahyíj, بي تقلیب bí-taqlíb.

Unmuffle, *verb,* بي پرده ساختن bí-pardah sákhtan, بي پوشش گردانیدن bí-púshish gardánídan, کشف کردن kashf kardan, بي ستر کردن bí-satr kardan, مکشوف نمودن makshúf nimúdan.

Unmurmuring, *adj.* بي شکایت bí-shikáyat, بي قرقر bí-qur-qur, بي صدا bí-sidá, بي گله bí-gilah, بي شکوی bí-shakvá.

Unmusical, *adj.* بي نغمه bí-naghmah, ناهم آهنگ ná-ham-áhang, ناخوش الحان ná-khush-alhán, ناهنجار ná-hanjár, ناخوش آواز ná-khush-áváz, بي موسیقي bí-músiqí.

Unmuzzle, *verb,* پوز گشودن púz gushúdan, پوز بند باز کردن púz-band báz kardan, بي پوز بند ساختن bí-púz-band sákhtan.

Unnamed, *adj.* نا نامیده na-námídah, بي اسم bí-ism, بي نام bí-nám, نام نبرده nám-na-burdah.

Unnatural, *adj.* خلاف طبیعت khiláf-i-tabí'at, خلاف طبع khiláf-i-tab', غیر طبیعي ghair-i-tabí'í, غیر عادي ghair-i-'ádí, نا مشروع ná-mashrú', ساختگي sákhtagí, مصنوعي masnú'í.—(*An unnatural offence*) عمل نا مشروع 'amal-i-ná-mashrú'.—(*To commit an unnatural offence*) عمل نا مشروع کردن 'amal-i-ná-mashrú' kardan.

Unnaturalize, *verb*, از حواس طبیعي دور کردن az-haváss-i-tabí'í dúr kardan, از حالت طبیعي بیرون آوردن az-hálat-i-tabí'í bírún ávardan.

Unnaturally, *adv.* بر خلاف طبع bar-khiláf-i-tab', بر خلاف عادت دیرینه bar-khiláf-i-'ádat-i-dírínah, بر ضد ضروریات طبیعیه bar-zidd-i-zarúríyát-i-tabí'íyah.

Unnaturalness, *subs.* غیر طبعیت ghair-i-tab'íyat, نا مطبوعیت ná-matbú'íyat, نا فطرتیت ná-fitratíyat, نا معتادیت ná-mu'tádíyat.

Unnavigable, *adj.* نا پذیر عبور 'ubúr-ná-pazír, نا مرور یاب murúr-ná-yáb, نا گذر کشتي kashtí-ná-guzar, نا ده سفینه راه safínah-ráh-ná-dih.

Unnecessarily, *adv.* بدون لزوم bidún-i-luzúm, بغیر ضرورت bi-ghair-i-zarúrat, غیر واجبانه ghair-i-vájib-ánah, عبثاً 'abasan.

Unnecessary, *adj.* غیر لازم ghair-i-lázim, نا لازم ná-lázim, غیر ضروري ghair-i-zarúrí, غیر واجب ghair-i-vájib, بي ضرورت bí-zarúrat, عبث 'abas.

Unneighbourly, *adj.* خلاف همسایگي khiláf-i-ham-sáyagí, خلاف همجواري khiláf-i-ham-javárí, منافي حق جوار munáfí-i-haqq-i-javár, غیر مصادق ghair-i-mu-sádiq, بي رأفت bí-räfat.

Unnerve, *verb*, بیطاقت کردن bí-táqat kardan, نا توان نمودن ná-taván nimúdan, ضعیف ساختن za'íf sákh-tan.

Unnoted, *adj.* نا ملحوظ ná-malhúz, نا ملاحظه شده muláhazah-ná-shudah, رعایت نیافته ri'áyat-na-yáftah, نا مذکور ná-mazkúr.—(*Unhonoured*) نا محترم ná-muhtaram, حرمت نداشته hurmat-na-dáshtah, غیر مکرم ghair-i-mukarram, اکرام نیافته ikrám-na-yáftah.

Unnoticed, *adj.* ملاحظه نگردیده muláhazah-na-gardí-dah, مراعات نیافته murá'át-na-yáftah, اعزاز نپذیرفته i'záz-na-pazíruftah, بي ذکر bí-zikr.—(*Unhonoured*) تکریم کرده نشده takrím-kardah-na-shudah, نا گرامي داشته girámí-ná-dáshtah, تعظیم نیافته ta'zím-na-yáf-tah, بي عزت bí-'izzat.

Unnumbered, *adj.* بي حساب bí-hisáb, نا شمرده ná-shimurdah, بیعدد bí-'adad, بي احصا bí-ihsá, نا معدود ná-ma'dúd, بیشمار bí-shimár, لا یعد و لا یحصي lá-yu'add va lá-yuhsá.

Unobjectionable, *adj.* اعتراض نا پذیر i'tiráz-ná-pazír, انکار نا یاب inkár-ná-yáb, مسلم musallam, غیر مذموم ghair-i-mazmúm, صحیح sahíh.

Unobliging, *adj.* نا ساز ممنون mamnún-ná-sáz, احسان نا شناس ihsán-ná-shinás, رضا مندي نا طلب razá-mandí-ná-talab, منت نا گذار minnat-ná-guzár.

Unobliterated, *adj.* محو نا شده mahv-ná-shudah, حك نگردیده hakk-na-gardídah, نا محوق ná-mam-húq, نا زدوده ná-zadúdah, دور نکرده dúr-na-kardah, نبرده na-burdah.

Unobsequious, *adj.* غیر دني ghair-i-daní, بي خساست bí-khasásat, بي دنائت bí-danáät, بي لئامت bí-lïámat, نا فرو مایه ná-furú-máyah, عالي همت 'álí-him-mat.

Unobservable, *adj.* نا شدني ملاحظه muláhazah-ná-shudaní, نا پذیر کشف kashf-ná-pazír, نیافتني روٴیت rüyat-na-yáftaní, نشدني دیده dídah-na-shudaní, غیر مبصر ghair-i-mubsar.

Unobservant, *adj.* غیر ملاحظ ghair-i-muláhiz, بي لحاظ bí-liház, بي توجه bí-tavajjuh, بي رعایت bí-ri'áyat, بي اعتنا bí-i'tiná.

Unobserved, *adj.* نا دیده ná-dídah, غیر ملحوظ ghair-i-malhúz, نا منظور ná-manzúr, نا شده اعتنا i'tiná-ná-shudah, ملاحظه نگردیده muláhazah-na-gardídah.

Unobserving, *adj.* غیر ملاحظ ghair-i-muláhiz, بي ملاحظه bí-muláhazah, بي رعایت bí-ri'áyat, بي اعتنا bí-i'tiná, بي پروا bí-parvá.

Unobstructed, *adj.* غیر ممنوع ghair-i-mamnú', بلا مانع bilá-máni', بي نهي bí-nahy, بي موانع bí-maváni', غیر مصدود ghair-i-masdúd, نا موقوف ná-mauqúf.

Unobstructive, *adj.* غیر مانع ghair-i-máni', بي ممانعت bí-mumána'at, بي تقدیم اشکال bí-taqdím-i-ashkál, بي عرض صعوبت bí-'arz-i-su'úbat, بي توقیف bí-tauqíf.

Unobtainable, *adj.* نا پذیر حصول husúl-ná-pazír, نا میسر ná-muyassar, نا پذیر تیسر tayassur-ná-pazír, نا یاب ná-yáb, بدست نیامدني bi-dast-ní-ámadaní.

Unobtrusive, *adj.* غیر فضول ghair-i-fuzúl, بي مداخله bí-mudákhalah, با حیا bá-hayá, بي سبقت bí-sibqat, تقدم نا طلب taqaddum-ná-talab.

Unoccupied, *adj.* (*As a person*) نا مشغول ná-mash-ghúl, بي شغل bí-shughl, بیکار bí-kár.—(*As a place, &c.*) غیر مسکون ghair-i-maskún.—(*As a house*) خالي khálí, بي صاحب bí-sáhib, بي تصرف bí-tasarruf.

Unoffending, *adj.* نا مضر ná-muzirr, غیر موذي ghair-i-müzí, بي اذیت bí-azíyat, سلیم salím, بي ضرر bí-zarar, بي آزار bí-ázár.

Unofficial, *adj.* غیر رسامي ghair-i-rassámí, غیر رسمي ghair-i-rasmí, بي امر bí-amr, بي حکم سرکاري bí-hukm-i-sarkárí, نا فرموده ná-farmúdah.

Unofficious, *adj.* بي فضولي bí-fuzúlí, بي مداخله بیجا

bí-mudákhalah-i-bí-já, بي استمنان bí-istimnán, بي دخل و تصرف باطل bí-dakhl-va-tasarruf-i-bátil.

Unopened, *adj.* (*Door, &c.*) نا مفتوح ná-maftúh, نا گشوده ná-gushúdah.—(*Letter*) سر بسته sar-bastah, مختوم makhtúm, سر بمهر sar-bi-muhr.—(*As a book*) نا خوانده ná-khándah, دست نخورده dast-na-khurdah.

Unorganized, *adj.* غير متركب بالات ghair-i-mutarakkib-bi-álát, نا مبتني بادوات ná-mubtaní-bi-advát, بي ترکیب اعصا bí-tarkíb-i-a'zá.

Unoriginal, *adj.* غير اصلي ghair-i-aslí, غير طبعي ghair-i-tab'í, غير ذاتي ghair-i-zátí, بي نژاد bí-nizhád, بي نسب bí-nasb, مشتق mushtaqq.

Unorthodox, *adj.* نا حق پرست ná-haqq-parast, غير صحيح الاعتقاد ghair-i-sahíhu 'l-i'tiqád, غير حنيف ghair-i-haníf, مخالف عقائد صحيحه mukhálif-i-'aqáïd-i-sahíhah, بي نص bí-nass.

Unostentation, *subs.* عدم استكبار 'adam-i-istikbár, عدم مباهات 'adam-i-mubáhát, عدم تبختر 'adam-i-tabakhtur, نا خود نمائي ná-khud-nimá,í, فرو تني furútaní.

Unostentatious, *adj.* بي استكبار bí-istikbár, غير مباهي ghair-i-mubáhí, غير متبختر ghair-i-mutabakhtir, بي فيس bí-fís, بي لاف bí-láf, متواضع mutavázi', با حيا bá-hayá.

Unostentatiously, *adv.* بدون استكبار bidún-i-istikbár, من دون مباهات min-dún-i-mubáhát, بي تبخترانه bí-tabakhturánah, نه بر سبيل خود نمائي na-bar-sabíl-i-khud-nimá,í, متواضعانه mutavázi'ánah.

Unowned, *adj.* بي صاحب bí-sáhib, بي مالك bí-málik.—(*Not awowed*) بي ادعا bí-iddi'á, اعتراف نيافته i'tiráf-na-yáftah, اقرار نا شده iqrár-ná-shudah.

Unpack, *verb,* از هم وا كردن az-ham vá-kardan, بيرون آوردن bírún ávardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), باز نمودن báz nimúdan.

Unpaid, *adj.* ادا نا شده adá-ná-shudah, قيمت نداده qímat-na-dádah, مفت muft, بلا عوض bilá-'ivaz, نسيه nusyah, بي پول bí-púl.

Unpalatable, *adj.* نا گوار ná-guvár, بد مزه bad-mazah, غير سائغ ghair-i-sáïgh, بد طعم bad-ta'm, نا خوش گوار ná-khush-guvár, بي لذت bí-lazzat, غير لذيذ ghair-i-lazíz.

Unparalleled, *adj.* بي نظير bí-nazír, بي مثال bí-misál, بي بدل bí-badal, بي همال bí-hamál, بي مانند bí-mánand, بي همتا bí-ham-tá, بي كفؤ bí-kafü, بي عديل bí-'adíl, بي نديد bí-nadíd.

Unpardonable, *adj.* نا پذير maghfirat-ná-pazír, نيامرزيدني ní-ámurzídaní, غير معفو ghair-i-ma'fú, عفو نا پذير 'afv-ná-pazír, غفران ميابد ghufrán ma-yáb.

Unpardonably, *adv.* بطور مغفرت نا پذيري bi-taur-i-maghfirat-ná-pazírí, بدون احتمال آمرزش bidún-i-ihtimál-i-ámurzish, بطريق عفو نشدني bi-taríq-i-'afv-na-shudaní.

Unparliamentary, *adj.* منافي رسومات دار الندوه munáfí-i-rusúmát-i-dáru 'n-nadvah, ضد آيين مجلس شورى zidd-i-áyín-i-majlis-i-shúrá, مخالف قواعد پارلمنت mukhálif-i-qavá'id-i-párlamant (European).

Unpatriotic, *adj.* خالي از حب وطن kálí-az-habb-i-vatan, نا دوست وطن vatan-ná-dúst.

Unpeaceful, *adj.* بي آرام bí-árám, بي اطمئنان bí-itmïnán, نا آسوده خاطر ná-ásúdah-khátir, بي سلم bí-silm, بي راحت bí-ráhat.

Unpeople, *verb,* بي سكنه ساختن bí-sakanah sákhtan, بي اهالي گردانيدن bí-ahálí gardánídan.

Unperceived, *adj.* ملتفت نشده multafit-na-shudah, ملحوظ نا گشته malhúz-ná-gashtah, بنظر نيامده bi-nazar ní-ámadah, نا ديده ná-dídah.

Unperformed, *adj.* بجا نياورده bi-já-ní-ávardah, نا كرده ná-kardah, نا معمول ná-ma'múl, صورت نگرفته súrat-na-giriftah.

Unpersuadable, *adj.* ترغيب نا پذير targhíb-ná-pazír, راضي نشدني rází-na-shudaní, حرف نا شنو harf-ná-shinau, غير متأثر ghair-i-muta,assir.

Unperverted, *adj.* تحريف نيافته tahríf-na-yáftah, افساد نپذيرفته ifsád-na-pazíruftah, خراب نشده kharáb-na-shudah, ضائع نگشته zái'-na-gashtah, اغوا نا شده ighvá-ná-shudah.

Unphilosophic, *adj.* مخالف قواعد فلسفه mukhálif-i-qavá'id-i-falsafah, منافي رسم فيلسوفان munáfí-i-rasm-i-fílsúfán, ضد اصول فلسفه zidd-i-usúl-i-falsafah, نا راست ná-rást, نا حق ná-haqq.

Unpierced, *adj.* سوراخ نشده súrákh-na-shudah, غير مثقوب ghair-i-masqúf, نفوذ نيافته nufúz-na-yáftah, بي نفوذ bí-nufúz, بي سرايت bí-siráyat.

Unpillowed, *adj.* بي بالش bí-bálish, بي بالين bí-bálín, بي مخده bí-mikhaddah, بي متكا bí-muttaká.

Unpin, *verb,* بي سنجق ساختن bí-sanjaq sákhtan, وا كردن vá-kardan, از هم گشودن az-ham gushúdan, از بستگي دور كردن az-bastagí dúr kardan.

Unpitied, *adj.* ترحم نا ديده tarahhum-ná-dídah, رأفت نيافته räfat-na-yáftah, دلسوزي نشده dil-súzí-na-shudah, غمخواري نديده ghamm-khárí-na-dídah.

Unpitiful, *adj.* بي ترحم bí-tarahhum, نا رحمت آميز ná-rahmat-ámíz, بي رأفت bí-räfat, رأفت نا انگيز räfat-ná-angíz, بي مهر bí-mihr, بي الفت bí-ulfat.

Unpitying, *adj.* بي مرحمت bí-marhamat, بي رقت bí-riqqat, بي دلسوزي bí-dil-súzí, بي مهر bí-mihr, بي شفقت bí-shafaqat.

Unplanted, *adj.* غير مغروس ghair-i-maghrús, نا

نشانده ná-nishándah, خود رو khud-rú, جنگلي jan-galí.

Unpleasant, *adj.* نا پسند ná-pasand, غير لطيف ghair-i-latíf, نا دلپذير ná-dil-pazír, نا مرغوب ná-marghúb, نا گواره ná-guvárah, نا خوش گوار ná-khush-guvár, خوش آيند ná-khush-áyand, مكروه makrúh, نفرت انگيز nifrat-angíz, گوشت تلخ gúsht-talkh (this latter is applied only to persons).

Unpleasantly, *adv.* نا خوش آيندانه ná-khush-áyand-ánah, بطور نا پسند bi-taur-i-ná-pasand, بطرز زشت bi-tarz-i-zisht, بطريق نا گواري bi-taríq-i-ná-guvárí, بدون مسرت آري bidún-i-masarrat-árí.

Unpleasantness, *subs.* نا خوش آيندي ná-khush-áyandí, نا مطبوعي ná-matbú'í, نا پسندي ná-pasandí, نفرت انگيزي nifrat-angízí, مكروهي makrúhí, غير لطيفي ghair-i-latífí, نا دلپذيري ná-dil-pazírí, نا مرغوبي ná-marghúbí, نا گوارگي ná-guváragí, نا خوش گواري ná-khush-guvárí.—(*To meet with unpleasantness*) در مرارت افتادن dar-marárat uftádan.

Unpleasing, *adj.* غير مرضي ghair-i-marzí, نا خوش آيند ná-khush-áyand, نفرت انگيز nifrat-angíz, كراهت آميز karáhat-ámíz, بي مسرت bí-masarrat, بي حبور bí-hubúr.

Unpledged, *adj.* (*Person*) قول نداده qaul-na-dádah, وعده نكرده va'dah-na-kardah, غير رهين ghair-i-rahín, نا بسته ná-bastah, نا مجبور ná-majbúr.—(*Thing*) نا مرهون ná-marhún, گرو نا گذاشته girau-ná-guzáshtah, وديعت نا نهاده vadí'at-ná-nihádah, امانت نا گذاشته imánat-ná-guzáshtah.

Unpliant, *adj.* غير مائل ghair-i-máïl, تن در نا ده tan-dar-ná-dih, غير خاضع ghair-i-khází', سخت sakht, سفت sift, گردن كش gardan-kash, حرف نشنو harf-na-shinau.

Unplume, *verb,* بي پر ساختن bí-par sákhtan, پر بر كندن par bar-kandan, بي زيور نمودن bí-zívar nimúdan.—(*Degrade*) از رتبه انداختن az-rutbah andákhtan, اخزا نمودن ikhzá nimúdan, بذلت افكندن bi-zillat afkandan, فرود آوردن furúd ávardan.

Unpoetical, *adj.* مخالف قواعد شعر mukhálif-i-qavá'id-i-sha'r, عاري از محاسن شعريه 'árí-az-mahásin-i-sha'ríyah, منافي آيين شعرا munáfí-i-áyín-i-sha'rá.

Unpoetically, *adv.* نا شاعرانه ná-shá'iránah, بر خلاف قواعد شعر bar-khiláf-i-qavá'id-i-sha'r, بدون محاسن شعريه bidún-i-mahásin-i-sha'ríyah, بر ضد آيين شاعري bar-zidd-i-áyín-i-shá'irí.

Unpointed, *adj.* بي نيش bí-nísh, بي سر bí-sar, بي نقطه bí-nuqtah, غير منقوط ghair-i-manqút.

Unpolished, *adj.* نا مصقول ná-masqúl, بي صيقل bí-saiqal, بى تصفيه bí-tasfiyah, بي تزكيه bí-tazkiyah.—(*Rude*) بي تربيت bí-tarbiyat, غير مؤدب ghair-i-müaddab, عنيف 'aníf, قبيح qabíh, زشت zisht.

Unpolite, *adj.* بي ادب bí-adab, درشت durusht, بي سليقه bí-salíqah, گستاخ gustákh, نا ساز ná-sáz, ساده sádah, ساذج sázij, بي تعارف bí-ta'áruf, وحشي vahshí.

Unpolled, *adj.* (*Not clipped*) نا چيده ná-chídah, نا بريده ná-burídah, مقراض نكرده miqráz-na-kardah, قيچي نكرده qaichí-na-kardah.—(*Not registered*) در دفتر نا نوشته dar-daftar-ná-nivishtah, ثبت نشده sabt-na-shudah, نا مسجل ná-musajjal.

Unpolluted, *adj.* بي عيب bí-'aib, صاف sáf, پاك pák, غير ملوث ghair-i-mulavvas, دامن نيالوده dáman-ní-álúdah, پاك دامن pák-dáman, عفيف 'afíf.

Unpopular, *adj.* نا پسند ná-pasand, نا معروف ná-ma'rúf, نا محبوب ná-mahbúb, مكروه makrúh, منفور manfúr.

Unpopularity, *subs.* نا پسندي ná-pasandí, نا معروفي ná-ma'rúfí, نا محبوبي ná-mahbúbí, عدم مقبوليت 'adam-i-maqbúlíyat, منفوريت manfúríyat, مكروهيت makrúhíyat.

Unpotable, *adj.* نا مشروب ná-mashrúb, شرب نا پذير shurb-ná-pazír, نياشاميدني ní-áshámídaní, ننوشيدني na-núshídaní.

Unpractised, *adj.* خام khám, نا آزموده ná-ázmúdah, بي تجربه bí-tajribah, نا مجرب ná-mujarrab, نا كرده كار ná-kardah-kár, بي آزمون bí-ázmún.

Unprecedented, *adj.* غير مسبوق ghair-i-masbúq, بي سابقه bí-sábiqah, بي مثيل bí-masíl, بي نمونه bí-nimúnah.

Unprejudiced, *adj.* بي طرف bí-taraf, بي تعصب bí-ta'assub, غير متعصب ghair-i-muta'assib, منصف munsif, عادل 'ádil.

Unpremeditated, *adj.* پيش مطالعه نكرده písh-mutála'ah-na-kardah, پيش تصور ننموده písh-tasavvur-na-nimúdah, پيش نينديشيده písh-ní-andíshídah, پيش قصد نكرده písh-qasd-na-kardah.

Unprepared, *adj.* نا مهيا ná-muhayyá, غير آماده ghair-i-ámádah, نا مستعد ná-musta'idd, بي استعداد bí-isti'dád, بي تهيه bí-tahíyah.—(*Not ready*) بي آمادگي bí-ámádagí, نا آماده ná-ámádah, غير حاضر ghair-i-házir.

Unprepossessing, *adj.* بي جلب ظاهر bí-jalb-záhir, بي اسباب دلربائي bí-asbáb-i-dil-rubá'í, بي اطوار دلكش bí-atvár-i-dil-kash.

Unpretending, *adj.* بي تكلف bí-takalluf, بي ادعائي bí-iddi'á'í-i-bátil, بي ساختگي bí-sákhtagí, بي تصنع bí-tasannu'.

Unpriestly, *adj.* مخالف قواعد قسيسيت mukhálif-i-qavá'id-i-qissísíyat, منافي مراسم كشيشي munáfí-i-marásim-i-kashíshí, ضد آيين پيشوائي zidd-i-áyín-i-

píshvá,í, نا شایسته امر امامت ná-sháyistah-i-amr-i-imámat.

Unprincipled, *adj.* بي محابا bí-muhábá, بي حيا bí-hayá, بد نفس bad-nafs, مفسد mufsid, بي حقيقت bí-haqíqat, بي مذهب bí-mazhab, فرو مايه furú-máyah, بي عقيده bí-'aqídah, بد اخلاق bad-akhláq.

Unprinted, *adj.* نا مرموم ná-marsúm, غير منطبع ghair-i-muntabi', داغ نگرفته dágh-na-giriftah, چاپ نشده cháp-na-shudah, نشان بر نداشته nishán-bar-na-dáshtah.

Unprized, *adj.* نا مثمن ná-musamman, بي ثمن bí-saman, قيمت نكرده qímat-na-kardah, قدر ندانسته qadr-na-dánistah, نرخ نبسته nirkh-na-bastah, بها نا كرده bahá-ná-kardah.

Unproductive, *adj.* لا حاصل lá-hásil, بي ثمر bí-samar, غير نافع ghair-i-náfi', نا سود مند ná-súd-mand, بي تاثير bí-täsír.

Unprofaned, *adj.* نقض نيافته naqz-na-yáftah, بي نكث bí-niks, نا شكسته ná-shikastah, بهم نا خورده ba-ham-ná-khurdah, حرمت نا شكسته hurmat-ná-shikastah.

Unprofessional, *adj.* غير عملي ghair-i-'amalí, غير صنعي ghair-i-san'í, غير متعلق بپيشه ghair-i-muta-'alliq-bi-píshah, نا پيشگي ná-píshagí, نا پيشه ná-píshah.

Unprofitable, *adj.* بيفائده bí-fáïdah, بينفع bí-naf', غير مفيد ghair-i-mufíd, نا سود مند ná-súd-mand, بي ثمر bí-samar, بي نتيجه bí-natíjah.—(*To engage in unprofitable pursuits*) نقش بر آب كشيدن naqsh bar-áb kashídan (*lit.* To draw pictures upon the water).

Unprofitableness, *subs.* بي فائدگي bí-fáïdagí, نا سود مندي ná-súd-mandí, بي منفعتي bí-manfa'atí, بي ثمري bí-samarí, غير مفيدي ghair-i-mufídí, بي نتيجگي bí-natíjagí.

Unprofitably, *adv.* غير مفيدانه ghair-i-mufídánah, بدون فائده bidún-i-fáïdah, بي ثمرانه bí-samaránah, نا سود مندانه ná-súd-mandánah, بدون نفع bidún-i-naf', بي منفعتانه bí-manfa'atánah.

Unprohibited, *adj.* غير حرام ghair-i-harám, غير محرم ghair-i-muharram, نا منهي ná-manhí, نا ممنوع ná-mamnú', حلال halál.

Unprolific, *adj.* غير مثمر ghair-i-musmir, بي بر bí-bar, نا زا ná-zá, عقيم 'aqím, بي زاد و بر زاد bí-zád-u-bar-zád, بي بركت bí-barakat, بي وفرت bí-vafrat.

Unpromising, *adj.* بي وعد نجاح bí-va'd-i-najáh, بي مطمح نظر bí-mutmih-i-nazar, بي ارجا خير bí-irjá-i-khair, بي نويد bí-navíd, بي تبشير bí-tabshír.

Unprop, *verb,* بي تكيه ساختن bí-takyah sákhtan, بي مستند گردانيدن bí-mustanad gardánídan, بي پايه نمودن bí-páyah nimúdan, بي اعتماد گردانيدن bí-i'timád gardánídan.

Unpropitious, *adj.* نا موافق ná-muváfiq, نا مسعود ná-mas'úd, مخالف mukhálif, نحس nahis, نا مساعد ná-musá'id, بد فرجام bad-farjám, نا سازگار ná-sázigár, نا مبارك ná-mubárak, بي يمن bí-yumn.

Unprosperous, *adj.* غير ناجح ghair-i-nájih, نا كامياب ná-kám-yáb, بي ظفر bí-zafar, بد بخت bad-bakht, نوميد naumíd, خائب kháïb.

Unprotected, *adj.* بي حمايت bí-himáyat, بي حامي bí-hámí, نا محفوظ ná-mahfúz, غير محروس ghair-i-mah-rús, بي صاحب bí-sáhib, بي هوا خواه bí-havá-kháh, بي نصرت bí-nusrat.

Unproved, *adj.* غير ثابت ghair-i-sábit, بي اثبات bí-isbát, نا مبرهن ná-mubarhan, بي دليل bí-dalíl, بي حجت bí-hujjat.

Unprovided, *adj.* امداد نيافته imdád-na-yáftah, بي كار bí-kár-sází, تهيه نا ديده tahíyah-ná-dídah, بي حصول ما يحتاج bí-husúl-i-má-yuhtáj.

Unprovoked, *adj.* اسخاط نيافته iskhát-na-yáftah, بخشم نياورده bi-khishm-ní-ávardah, بي اسخاط bí-iskhát, بي موجب غضب bí-mújib-i-ghazab, بي علت درست bí-'illat-i-durust.—(*Wanton*) بي سبب bí-sabab, بي موجب bí-mújib, بدون موجب bidún-i-mújib, بي جهت bí-jihat, بي علت bí-'illat.

Unpublished, *adj.* نشر نيافته nashr-na-yáftah, نا منطبع ná-muntabi'.—(*Unknown*) نا معلوم ná-ma'lúm, غير مروج ghair-i-muravvaj, پنهان panhán, مكتوم maktúm, خفي khafí.

Unpunctual, *adj.* نا مدقق ná-mudaqqaq, بي دقت bí-diqqat, بي ملاحظه وقت bí-muláhazah-i-vaqt.

Unpunctuality, *subs.* بي وقت bí-vaqt, عدم ملاحظه وقت 'adam-i-muláhazah-i-vaqt, بي قاعدگي bí-qá'i-dagí, عدم دقت در ساعات 'adam-i-diqqat-dar-sá'át, وقت نينديشي vaqt-ní-andíshí.

Unpunctually, *adv.* بدون ملاحظه وقت bidún-i-muláhazah-i-vaqt, بي دقتانه bí-diqqatánah, بدون وقت انديشي bidún-i-vaqt-andíshí.

Unpunished, *adj.* سزا نيافته sizá-na-yáftah, عقوبت نشده 'uqúbat-na-shudah, مجازات نديده mujázát-na-dídah, بي قصاص bí-qisás, بي انتقام bí-intiqám.

Unqualified, *adj.* نا قابل ná-qábil, بي قابليت bí-qábil-íyat, نا شايست ná-sháyist, نا سزاوار ná-sizávár, بي استحقاق bí-istihqáq, نا متعهد ná-muta'ahhid.

Unquenchable, *adj.* اطفا نپذير itfá-na-pazír, غير منطفي ghair-i-muntafí, بي اطفا bí-itfá, خاموش نشونده khámúsh-na-shavandah, نا افسرنده ná-afsurandah.

Unquestionable, *adj.* بي شائبه شك bí-sháïbah-i-shakk, بي شبهه bí-shubhah, بي ارتياب bí-irti-yáb.

Unquestionably, *adv.* بلا شك bilá-shakk, بدون احتمال ريب bidún-i-ihtimál-i-ríb, بطور يقين bi-taur-i-

yaqín, بدون موجب افکار bidún-i-mújíb-i-afkár, قطعاً qat'an, بدون ارتیاب bidún-i-irtiyáb.

Unquiet, *adj.* بي تاب bí-táb, متزلزل mutazalzil, بي آرام bí-árám, بي راحت bí-ráhat, مضطرب muztarib, سر آسیمه sar-ásímah, بي قرار bí-qarár, نا مطمئن ná-mutmaïnn, غیر مرتاح ghair-i-murtáh.

Unransomed, *adj.* نا مفدي ná-mafdí, فدیه نیافته fidyah-na-yáftah, آزاد نا شده ázád-ná-shudah, غیر مستخلص ghair-i-mustakhlas.

Unravel, *verb trans.* حل کردن hall kardan, باز کردن báz kardan, نقض نمودن naqz nimúdan, وا کردن vá-kardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy).—(*Explain*) ایضاح کردن ízáh kardan, شرح دادن sharh dádan, تفسیر کردن tafsír kardan, روشن ساختن raushan sákhtan.—*intrans.* حل شدن hall shudan, باز شدن báz shudan, انحلال یافتن inhilál yáftan, از هم وا شدن az-ham vá-shudan.

Unreached, *adj.* نا رسیده ná-rasídah, نا موصول ná-mausúl, بدست نیامده bi-dast-ní-ámadah, میسر نا شده muyassar-ná-shudah.

Unread, *adj.* نا خوانده ná-khándah, تلاوت نا شده tilávat-ná-shudah, قرأت نشده qiráät-na-shudah.—(*Ignorant*) بي سواد bí-savád, بي علم bí-'ilm, بي تعلیم bí-ta'lím.

Unreadiness, *subs.* عدم استعداد 'adam-i-isti'dád, نا آمادگي ná-ámádagí, نا مهیائي ná-muhayyá,í, نا چالاکي ná-chálákí, نا حاضري ná-házirí.

Unready, *adj.* غیر مستعد ghair-i-musta'idd, نا آماده ná-ámádah, نا مهیا ná-muhayyá, نا چالاك ná-chálák, غیر حاضر ghair-i-házir.

Unreal, *adj.* غیر حقیقي ghair-i-haqíqí, بي حقیقت bí-haqíqat, بیهوده bíhúdah, باطل bátil, عبث 'abis.

Unreasonable, *adj.* (*Excessive*) مفرط mufrit, بي اعتدال bí-i'tidál, متجاوز mutajáviz, خارج از حد khárij-az-hadd, فزون از حد fuzún-az-hadd.—(*Against reason*) نا معقول ná-ma'qúl, خلاف عقل khiláf-i-'aql, منافي منافي munáfí-i-'aql, بي عقل bí-'aql, عدیم العقل 'adímu 'l-'aql.—(*Improper*) بي جا bí-já, بي قاعده bí-qá'idah, زشت zisht, منکر munkar, قبیح qabíh.

Unreasonableness, *subs.* نا معقولي ná-ma'qúlí, بي قاعدگي bí-qá'idagí, منکري munkarí, قباحت qabáhat, زشتي zishtí, مفرطیت mufritíyat, زیاده روي ziyádah-raví, تجاوز tajávuz, خارج از حدي khárij-az-haddí, فزوني fuzúní, نهایتي nihávatí.

Unreasonably, *adv.* نا معقولانه ná-ma'qúlánah, بي اعتدالانه bí-i'tidálánah, مسرفانه musrifánah, مجاوزانه mujávizánah, منکرانه munkaránah, بطور افراط bi-taur-i-ifrát, بر خلاف عقلمندي bar-khiláf-i-'aql-mandí.

Unreave, *verb,* وا کردن vá-kardan, گشودن gushúdan, وا پیچیدن vá-píchídan.

Unreceived, *adj.* قبول نشده qabúl-na-shudah, نا پذیرفته ná-pazíruftah, نا مستحسن ná-mustahsan, نا مقبول ná-maqbúl.

Unreclaimed, *adj.* باز نا خوانده báz-ná-khándah, اصلاح نیافته isláh-na-yáftah, نا رام ná-rám, بي انس bí-uns, وحشي vahshí, شریر sharír.

Unreconcilable, *adj.* غیر مسالم ghair-i-musálim, صلح نا پذیر sulh-ná-pazír, بي تطبیق bí-tatbíq, دور از آشتي dúr-az-áshtí, مناقض munáqiz, نا مؤتلف ná-mütalif, نا مؤالف ná-müálif, غیر مؤانس ghair-i-müánis, بعید الوفاق ba'ídu 'l-vifáq.

Unrecoverable, *adj.* بي علاج bí-'iláj, چاره نا پذیر chárah-ná-pázír, اصلاح نیابنده isláh-na-yábandah, بعید الحصول ba'ídu 'l-husúl.

Unredeemable, *adj.* بي احتمال باز خري bí-ihtimál-i-báz-kharí, بي افتدا bí-iftidá, فدیه نا پذیر fidyah-ná-pazír, باز پس نا گرد báz-pas-ná-gard, غیر ناجي ghair-i-nájí.

Unredeemed, *adj.* باز پس نا خریده báz-pas-ná-kha-rídah, فدیه نیافته fidyah-na-yáftah, نا مسترد ná-mus-taradd, بر نگردانیده bar-na-gardánídah, نا رهانده ná-rihándah, غیر مستخلص ghair-i-mustakhlas.

Unrefined, *adj.* نا مزکي ná-muzakká, تصفیه نیافته tasfiyah-na-yáftah, پاك نشده pák-na-shudah, غیر مهذب ghair-i-muhazzab.—(*As a person*) بي تربیت bí-tarbiyat.

Unrefreshed, *adj.* تازه نساخته tázah-na-sákhtah, تقویت نیافته taqviyat-na-yáftah, خستگاني نخورده khas-tagání-na-khurdah, تجدید قوت نکرده tajdíd-i-qúvat-na-kardah.

Unregarded, *adj.* مغفل mughaffal, ملاحظه نشده mulá-hazah-na-shudah, رعایت نیافته ri'áyat-na-yáftah, اعتنا نشده i'tiná-na-shudah, حقیر شمرده شده haqír-shimurdah-shudah.

Unregardful, *adj.* بي اعتنا bí-i'tiná, بي توجه bí-tavaj-juh, بي مبالات bí-mubálát, بي پروا bí-parvá, بي مراعات bí-murá'át.

Unregeneracy, *subs.* نا مجددي ná-mujaddadí, عدم تجدد 'adam-i-tajaddud, نا مبدلي ná-mubaddalí, بي تبدلي bí-tabaddulí, نو نا شدگي nau-ná-shudagí.

Unregenerate, *adj.* نا مجدد ná-mujaddad, نا مبدل ná-mubaddal, بي تبدل bí-tabaddul, بي تغیر bí-taghay-yur, نو نا شده nau-ná-shudah.

Unregretted, *adj.* غم نا خورده ghamm-ná-khurdah, تأسف ندیده ta,assuf-na-dídah, ندامت بیاورده nadá-mat-ní-ávardah, بي حسرت bí-hasrat, بي ندامت bí-nadámat.

Unregistered, *adj.* در دفتر نا نوشته dar-daftar-ná-nivishtah, ثبت نگردیده sabt-na-gardídah, نا مسجل ná-musajjal, نا مرقوم ná-marqúm, نا مسطور ná-mastúr.

Unrelated, *adj.* نا منسوب ná-mansúb, غير متعلق ghair-i-muta'alliq, بي بستگي bí-bastagí, بي خويشي bí-khíshí, بي نسبت bí-nisbat.

Unrelenting, *adj.* سخت دل sakht-dil, بيرحم bí-rahm, بي رأفت bí-räfat, بي مرحمت bí-marhamat, بي مهر bí-mihr.

Unreliable, *adj.* متبدل mutabaddil, بي بقا bí-baqá, بيقرار bí-qarár, بي ثبات bí-sabát, اعتماد نا پذير i'timád-ná-pazír.

Unremediable, *adj.* بي علاج bí-'iláj, درمان نا پذير darmán-ná-pazír, بي مداوا bí-mudává, شفا نا ياب shafá-ná-yáb.

Unremitted, *adj.* نا بخشيده ná-bakhshídah, نيامرزيده ní-ámurzídah, بي تخفيف bí-takhfíf, نا كاسته ná-kástah, سبك نا گشته sabuk-ná-gashtah, بر قرار bar-qarár, دائم dáïm.

Unremitting, *adj.* بي تخفيف bí-takhfíf, بي فتور bí-futúr, بي انقطاع bí-inqitá', دائم dáïm.

Unrenewed, *adj.* نا مجدد ná-mujaddad, تازه نا گشته tázah-ná-gashtah, نا مبدل ná-mubdal.—(*Spiritually*) غير روحاني ghair-i-rúhání.

Unrepaid, *adj.* مكافات نشده mukáfát-na-shudah, ايفائي حق نا شده ífá,í-i-haqq-ná-shudah, مجازات نيافته mujázát-na-yáftah, بپاداش نرسيده bi-pádásh-na-rasídah.

Unrepentant, *adj.* نا توبه كار ná-taubah-kár, بي ندامت bí-nadámat, غير تائب ghair-i-táïb, غير اواب ghair-i-avváb, بي انابت bí-inábat, نا پشيمان ná-pashímán, نا متندم ná-mutanaddim.

Unrepining, *adj.* بي شكايت bí-shikáyat, بي استحسار bí-istihsár, بي ملال bí-malál, بي گله bí-gilah.

Unreprievable, *adj.* انظار نا پذير inzár-ná-pazír, مهلت نيافتني muhlat-na-yáftaní, بي مهلت bí-muhlat, بي امان bí-amán.

Unreproachable, *adj.* بي تقصير bí-taqsír, غير مليم ghair-i-malím, بي استحقاق ملامت bí-istihqáq-i-malámat, نكوهش نا پذير nikúhish-ná-pazír, دور از مذمت dúr-az-mazammat.

Unreprovable, *adj.* بي توبيخ bí-taubíkh, نا مستحق ná-mustahaqq-i-ta'n, غير ملوم ghair-i-malúm, بي جرم bí-jurm, بي گناه bí-gunáh, بي ايراد bí-írád.

Unrequitable, *adj.* تلافي نا شونده taláfí-ná-shavandah, بي قصاص bí-qisás, بي مكافات bí-mukáfát, بي پاداش bí-pádásh, بي مجازات bí-mujázát, بي معاقبت bí-mu'áqabat.

Unresented, *adj.* غير ممقوت ghair-i-mamqút, خشم نا گرفته khishm-ná-giriftah, بي عداوت bí-'adávat, بي كين bí-kín, نا مبغوض ná-mabghúz.

Unreserve, *subs.* بي كتماني bí-kitmání, بي اخفائي bí-ikhfá,í, آزادگي ázádagí-i-sukhun, حريت كلام hurríyat-i-kalám, مصافات musáfát.

Unreserved, *adj.* (*Not retained*) بي كتمان bí-kitmán, بي اخفا bí-ikhfá, بي امتناع bí-imtiná', نا پوشيده ná-púshídah, بي خود داري bí-khud-dárí. — (*Frank*) آزاده دل ázádah-dil, صديق sadíq, صادق sádiq, راستگو rást-gú, سر بست sar-bast, آزاد ázád, جواد طبع javád-tab', بي پروا bí-parvá, ساده منش sádah-manish, راست باز rást-báz.

Unreservedly, *adv.* بطور مصافات bi-taur-i-musáfát, بدون كتمان bidún-i-kitmán, بدون اخفا bidún-i-ikhfá, از روي حريت az-rúy-i-hurríyat, بي دغدغه bí-daghdaghah.

Unreservedness, *subs.* مصافات musáfát, آزادگي ázádagí, حريت hurríyat, عدم كتمان 'adam-i-kitmán, عدم اخفا 'adam-i-ikhfá, نا ممنوعي ná-mamnú'í, عدم خود داري 'adam-i-khud-dárí, عدم مضايقه 'adam-i-muzáyaqah.

Unresisted, *adj.* دفع نا گشته daf'-ná-gashtah, بي مدافعه bi-mudáfa'ah, جلو نا گرفته jilau-ná-giriftah, منع نكرده man'-na-kardah.—(*Resistless*) بي مقاومت bí-muqávamat, بي مخالفت bí-mukhálafat, بي ممانعت bí-mumána'at, بي ابا bí-ibá.

Unresisting, *adj.* بدون ابا bidún-i-ibá, غير مقاوم ghair-i-muqávim, غير دافع ghair-i-dáfi', غير مانع ghair-i-máni', بي مخالفت bí-mukhálafat.

Unresting, *adj.* بي آرام bí-árám, دائم الحركت dáïmu 'l-harakat, بي سكون bí-sukún, غير ساكن ghair-i-sákin, بي راحت bí-ráhat.

Unrestrainable, *adj.* نهي نا پذير nahy-ná-pazír, منع نا ياب man'-ná-yáb, عاتي 'átí, باز داشته نشدني báz-dáshtah-na-shudaní.

Unrestrained, *adj.* نا ممنوع ná-mamnú'. مطلق mutlaq, مطلق العنان mutlaqu 'l-'inán, خود سر khud-sar. ول vil, هرزه گرد harzah-gard.

Unrestraint, *adj.* عدم ممانعت 'adam-i-mumána'at, آزادگي ázádagí, بي لجامي bí-lijámí, خود سري khud-sarí, سر بستي sar-bastí, حريت hurríyat.

Unrestricted, *adj.* غير محظور ghair-i-mahzúr, نا محصور ná-mahsúr, غير منحصر ghair-i-munhasir, غير محدود ghair-i-mahdúd, نا مخصوص ná-makhsús, عام 'ámm.

Unretracted, *adj.* باز نگرفته báz-na-giriftah, پس نا كشيده pas-ná-kashídah, بر نگردانيده bar-na-gardánídah, نا مسترد ná-mustaradd, غير منسوخ ghair-i-mansúkh.

Unrevealed, *adj.* غير مكشوف ghair-i-makshúf, نا مستكشف ná-mustakshaf, اظهار نا شده izhár-ná-shudah, غير معلن ghair-i-mu'lan, نا مبين ná-mubayyan.

Unrevenged, *adj.* بي قصاص bí-qisás, تلافي نشده

taláfí-na-shudah. غير معاقب ghair-i-mu'áqib, مكافات نيافته mukáfát-na-yáftah, مجازات نشده mujázát-na-shudah.

Unrevengeful, *adj.* غير منتقم ghair-i-muntaqim, غير معاقب ghair-i-mu'áqib, مكافات نكننده mukáfát-na-kunandah, بي كينه bí-kínah, بي انتقام bí-intiqám.

Unreverent, *adj.* بي احترام bí-ihtirám, نا محترم ná-muhtaram, بي توقير bí-tauqír, بي تعظيم bí-ta'zím.

Unreversed, *adj.* نا مقلوب ná-maqlúb, نا معكوس ná-ma'kús.—(*As a decree*) ابطال نيافته ibtál-na-yáftah, بي ابطال bí-ibtál, بر هم نا خورده bar-ham-ná-khurdah, بي ناسخ bí-násikh.

Unrevised, *adj.* بي تصحيح bí-tas,híh, بي اصلاح bí-isláh, نظر ثاني نديده nazar-i-sání-na-dídah, حك و اصلاح نيافته hakk-va-isláh-na-yáftah.

Unrewarded, *adj.* بي مزد bí-muzd, بي جزا bí-jazá, بي پاداش bí-pádásh, بي مكافات bí-mukáfát, بي اجر bí-ajr.

Unriddle, *verb*, حل كردن hall kardan, كشف غوامض kashf-i-ghavámiz nimúdan, تفسير كردن tafsír kardan, توضيح نمودن tauzíh nimúdan.

Unrig, *verb*, بي اسباب نمودن bí-asbáb nimúdan, بي پيرايه كردن bí-píráyah kardan, بي لباس گردانيدن bí-libás gardánídan.—(*Nautical term*) بي بند و غرغره bí-band-va-ghurghurah sákhtan.

Unrighteous, *adj.* نا راست ná-rást, نا درست ná-durust, بيدين bí-dín, نا صواب ná-saváb, نا منصف ná-munsif, بي عدالت bí-'adálat, ظالم zálim, غير حق ghair-i-haqq, باطل bátil, پر گناه pur-gunáh.

Unrighteously, *adv.* نا راستانه ná-rástánah, بيدينانه bí-dínánah, نا منصفانه ná-munsifánah, مجرمانه mujrim-ánah, بطور نا حق bi-taur-i-ná-haqq, فاسقانه fásiq-ánah.

Unrighteousness, *subs.* نا راستي ná-rástí, بيديني bí-díní, بي عدالتي bí-'adálatí, نا صوابي ná-savábí, نا حقي ná-haqqí, فسوق fusúq.

Unrightly, *adv.* بنا حق bi-ná-haqq, بطور نا صواب bi-taur-i-ná-saváb.

Unripe, *adj.* خام khám, نا رسيده ná-rasídah, نا رس ná-ras, نا پخته ná-pukhtah, غير مستوي ghair-i-mustaví, تكميل نيافته takmíl-na-yáftah, نا كامل ná-kámil, ناقص náqis.—(*Unripe fruit, not attained the proper size*) چغله chughulah, چاغاله chághálah.—(*Unripe dates*) بسر busr, مذنب muzannib.—(*Unripe grapes*) غوره ghúrah, باغچ bághich, بي نضج bí-nuzj.—(*Unripe melon*) كركو karkú, كنبزه kunbizah.—(*A man of unripe intellect*) مرد نا كامل ادراك mard-i-ná-kámil-i-idrák, مرد ناقص العقل mard-i-náqisu 'l-'aql.

Unripeness, *subs.* نا رسي ná-rasí, نا رسيدگي ná-rasídagí, نا بالغي ná-bálighí, عدم استوا 'adam-i-istivá, خامي khámí, نا ختگي ná-pukhtagí, نا كاملي ná-kámilí, عدم كمال 'adam-i-kamál, بي نضجي bí-nuzjí.

Unrisen, *adj.* بر نخاسته bar-na-khástah, بي قيام bí-qiyám, نا قائم ná-qáïm, نا ايستاده ná-ístádah.

Unrivalled, *adj.* بي مثال bí-misál, بي نظير bí-nazír, بي مانند bí-mánand, بي نديد bí-nadíd, بي همتا bí-ham-tá, بي عديل bí-'adíl, بي شبه bí-shibh.

Unrivet, *verb*, بي گير ساختن bí-gír sákhtan, از هم باز كردن az-ham báz kardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), وا كردن vá-kardan.

Unroasted, *adj.* نپخته na-pukhtah, نا برشته ná-burush-tah, مرخ نا شده surkh-ná-shudah, نا بريان ná-biryán.

Unrobe, *verb*, بي لباس ساختن bí-libás sákhtan, بي جامه كردن bi-jámah kardan, برهنه نمودن barahnah ni-múdan, عريان كردن 'uriyán kardan.

Unroll, *verb*, باز كردن báz kardan, غير منطوي ساختن ghair-i-muntaví sákhtan, گشودن gushúdan, نشر كردن nashr kardan.—(*Display*) عرضه كردن 'arzah kardan, ظاهر ساختن záhir sákhtan, وا نمودن vá-nimúdan, جلوه دادن jilvah dádan.

Unromantic, *adj.* غير موهوم ghair-i-mauhúm, نا خيالي ná-khiyálí, غير تصوري ghair-i-tasavvurí, غير تخييلي ghair-i-takhyílí.

Unroof, *verb*, سقف بر داشتن saqf bar-dáshtan, بي سقف كردن bí-saqf kardan, بي پوشش نمودن bí-púshish nimúdan.

Unroot, *verb trans.* از ريشه كندن az-ríshah kandan, از بيخ بر آوردن az-bíkh bar-ávardan, استيصال نمودن istïsál nimúdan, از ته بر انداختن az-tah bar-andákh-tan.—*intrans.* از ريشه كنده شدن az-ríshah kandah shudan, از بيخ بر آمدن az-bíkh bar-ámadan, استيصال يافتن istïsál yáftan, از ته بر افتادن az-tah bar-uftá-dan.

Unruffle, *verb*, بي اضطراب شدن bí-iztiráb shudan, ساكن گرديدن sákin gardídan, از تزلزل افتادن az-tazal-zul uftádan, آرام گرفتن árám giriftan.

Unruffled, *adj.* آرام árám, ساكن sákin, بي تزلزل bí-tazalzul, بي اضطراب bí-iztiráb.

Unruliness, *subs.* تمرد tamarrud, خراعت khará'at, عدم انقياد 'adam-i-inqiyád, تخشي tukhshí, نا فرماني ná-farmání, سر كشي sar-kashí, عصيان 'isyán, نشوز nushúz.

Unruly, *adj.* سر كش sar-kash, متمرد mutamarrid, غير مطيع ghair-i-mutí', غير منقاد ghair-i-munqád, تخش tukhsh, فرمان نا پذير farmán-ná-pazír, عاصي 'ásí.

Unsaddle, *verb*, زين بر گرفتن zín bar-girif-tan *or* بر داشتن bar-dáshtan, بي پالان ساختن bí-pálán sákhtan, بي تكان نمودن bí-takán nimúdan.

Unsafe, *adj.* بي سلامت bí-salámat, نا سالم ná-sálim, خطر ناك khatar-nák, نا امن ná-aman, نا ايمان ná-

ímán, امنیت بي bí-amníyat, مخوف makhúf, پر بیم pur-bím.

Unsafely, *adv.* بدون امنیت bidún-i-amníyat, نا ایمنانه ná-ímánánah, با وجود خطر ناکي bá-vujúd-i-khatar-nákí, بدون سلامت bidún-i-salámat, مخوفانه makhúf-ánah.

Unsaid, *adj.* نا گفته ná-guftah, بر زبان نیاورده bar-zabán-ní-ávardah, غیر ملفوظ ghair-i-malfúz, غیر محکي mahkí.

Unsaleable, *adj.* فروش نا رونده furúsh-ná-ravandah, ابتیاع نا یاب ibtiyá'-ná-yáb, بي مشتري bí-mushtarí, کاسد kásid.

Unsaleableness, *subs.* فروش نا روندگي furúsh-ná-ravandagí, ابتیاع نا یابي ibtiyá'-ná-yábí, کساد kasád, مشتري نا یابي mushtarí-ná-yábí.

Unsanctified, *adj.* غیر مطهر ghair-i-mutahhar, تطهیر نا یافته tat,hír-ná-yáftah, تقدیس نپذیرفته taqdís-na-pazíruftah, پاك نا گشته pák-ná-gashtah, حرمت ندیده hurmat-na-dídah.

Unsanctioned, *adj.* بي تصدیق bí-tasdíq, بي امضا bí-imzá, بي فرمان bí-farmán, بي مهر bí-muhr.

Unsatisfactorily, *adv.* بطور نا پسند bi-taur-i-ná-pa-sand, بر سبیل نا رضامندي bar-sabíl-i-ná-razá-mandí, بطرز غیر مقبول bi-tarz-i-ghair-i-maqbúl, بطریقي نه بر وفق خاطر bi-taríq-i-na-bar-vifq-i-khátir, نا مقنعانه ná-muqni'ánah, بطور نا دلخواه bi-taur-i-ná-dil-kháh, نا مستحسنانه ná-mustahsanánah.

Unsatisfactory, *adj.* نا پسند ná-pasand, نا بطور دلخواه nah-bi-taur-i-dil-kháh, غیر مطبوع ghair-i-matbú', نا مقبول ná-maqbúl, نه بر وفق خاطر na-bar-vifq-i-khátir, نا مستحسن ná-mustahsan, نا مقنع ná-muqni'.

Unsatisfiable, *adj.* بي شبع bi-shab', بي سیري bí-sírí, نا رضا مند ná-razá-mand, قانع نا گرد qáni'-ná-gard, پر حرص pur-hirs, هلوع hulú'.

Unsatisfied, *adj.* نا راض ná-ráz, اکتفا نا کن ikhtifá-ná-kun, غیر قانع ghair-i-qáni', حقوق ادا نا شده huqúq-adá-ná-shudah, بحق خود نا رسیده bi-haqq-i-khud-ná-rasídah.

Unsatisfying, *adj.* غیر مرضي ghair-i-murzí, بي اقناع bí-iqná', غیر مسکت ghair-i-muskit, ناقص البرهان náqisu 'l-burhán.

Unsavorily, *adv.* بطور بي مزگي bi-taur-i-bí-mazagí, بدون ذائقه مندي bidún-i-záïqah-mandí, بي طعمانه bí-ta'mánah, بي لذتانه bí-lazzatánah.

Unsavouriness, *subs.* بي مزگي bí-mazagí, بي طعمي bí-ta'mí, بي لذتي bí-lazzatí, بي ذائقگي bí-záïqagí.

Unsavoury, *adj.* (*Insipid*) بي مزه bí-mazah, بي طعم bí-ta'm, بي لذت bí-lazzat, بي ذائقه bí-záïqah.—(*Disgustful*) مکروه makrúh, نفرت انگیز nifrat-angíz, شنیع shaní'.

Unsay, *verb,* نا گفته داشتن ná-guftah dáshtan, بر گردانیدن bar-gardánídan, وا پس کشیدن vá-pas kashídan, بر عکس ساختن bar-'aks sákhtan, باطل گردانیدن bátil gardánídan.

Unscathed, *adj.* اذیت نکشیده azíyat-na-kashídah, آزار نیافته ázár-na-yáftah, ضرر نا خورده zarar-ná-khurdah, بي آسیب bí-ásíb, بي رنج bí-ranj.

Unscientific, *adj.* مخالف اصول علم mukhálif-i-usúl-i-'ilm, منافي مراسم حکمت munáfí-i-marásim-i-hikmat, بي علم bí-'ilm, بي حکمت bí-hikmat.

Unscreened, *adj.* (*Unprotected*) نا محفوظ ná-mahfúz, غیر محمي ghair-i-mahmí, بي حفاظ bí-hifáz, بي ستر bí-sitr, بي حراست bí-hirásat.—(*Not sifted*) نا مغربل ná-mugharbal, غربال نکرده gharbál-na-kardah, نا بیخته ná-bíkhtah, نا سنجیده ná-sanjídah.

Unscrew, *verb,* پیچ وا کردن pích vá-kardan, سر وا کردن sar vá-kardan, پیچ دور کردن pích dúr kardan, برغي دفع کردن burghí daf' kardan.

Unscriptural, *adj.* مخالف کتاب mukhálif-i-kitáb, مناقض امر الهي munáqiz-i-amr-i-iláhí, بي نص bí-nass, بي برهان کتابي bí-burhán-i-kitábí.

Unscrupulous, *adj.* بي خرخشه bí-kharkhashah, بي دغدغه bí-daghdaghah, بي تردید bí-tardíd, بي خار خار bí-khár-khár, بي ارتیاب bí-irtiyáb.

Unseal, *verb,* مهر شکستن *or* بر داشتن muhr shikastan *or* bar-dáshtan, سر گشودن sar gushúdan, وا کردن vá-kardan.

Unseam, *verb,* فتق کردن fatq kardan, دریدن daríd an, پاره کردن párah kardan, وا شکافتن vá-shikáftan. درز وا کردن darz vá-kardan.

Unsearchable, *adj.* تفحص نا پذیر tafahhus-ná-pazír, بي غور bí-ghaur, تفتیش نا پذیر taftísh-ná-pazír, نا دانستني ná-dánistaní, خارج از ادراك kháríj-az-idrák, عمیق 'amíq, نهان nihán, پوشیده púshídah.

Unsearchableness, *subs.* تفحص نا پذیري tafahhus-ná-pazírí, بغور نا رسي bi-ghaur-ná-rasí, نا مدرکي ná-mudrakí, تعمق ta'ammuq, نهاني nihání, پوشیدگي púshídagí.

Unseasonable, *adj.* بي وقت bí-vaqt, بیگاه bí-gáh, بي زمان bí-zamán, بي موقع bí-mauqi', بي جا bí-já, بیمحل bí-mahall, بي موسم bí-mausim, بي هنگام bí-hangám, بي مناسبت bí-munásabat, دیر dír.

Unseasonableness, *subs.* بي وقتي bí-vaqtí, بي هنگامي bí-hangámí, بي گاهي bí-gáhí, بي زماني bí-zamání, بي موقعي bí-mauqi'í, بي مناسبتي bí-munásabatí, دیري dírí, بي موسمي bí-mausimí, بي جائي bí-já'í, بیمحلي bí-mahallí.

Unseasonably, *adv.* بي وقتانه bí-vaqtánah, بي هنگامانه bí-hangámánah, بي موقعانه bí-mauqi'ánah, بي موسمانه bí-mausimánah, در غیر وقت dar-ghair-i-vaqt.

Unseasoned, *adj.* (*As food*) نمك نا زده namak-ná-zadah, نمك نكرده namak-na-kardah, نا مملوح ná-mamlúh, ادويه نكرده adviyah-na-kardah, چاشني نكرده cháshní-na-kardah.—(*As wood*) خشك نا شده khushk-ná-shudah, تنشيف نيافته tanshíf-na-yáftah, نا رسيده ná-rasídah.

Unseat, *verb*, از جاي دور ساختن az-jáy dúr sákhtan, از مكان دور افكندن az-makán dúr afkandan, بي محل bí-mahall nimúdan, بي موضع گردانيدن bí-mauzi' gardánídan, بي نشيمنگاه كردن bí-nashímangáh kardan.

Unseaworthy, *adj.* نا شايسته سفر دريا ná-sháyistah-i-safar-i-daryá, نا قابل بحر ná-qábil-i-bahr, يم نا زيب yamm-ná-zíb, بحر نا سزا bahr-ná-sizá.

Unseconded, *adj.* بي ثاني bí-sání, نا مؤيد ná-müayyad, بي تقويت bí-taqviyat, بي حامي bí-hámí, بي تكرار bí-tikrár, بي طرف دار bí-taraf-dár, بي هوا خواه bí-havá-kháh.

Unsectarian, *adj.* غير حزبي ghair-i-hizbí, غير شعبي ghair-i-sha'bí.

Unseeing, *adj.* نا بينا ná-bíná, بي بينش bí-bínish, غير بصير ghair-i-basír, بي ابصار bí-ibsár, بي قوه باصره bí-qúvah-i-básirah.

Unseemliness, *subs.* نا شايستگي ná-sháyistagí, نا لائقي ná-láïqí, نا زيبندگي ná-zíbandagí, نا برازندگي ná-barázandagí, عدم صلاح 'adam-i-saláh, زشتي zishtí, قباحت qabáhat.

Unseemly, *adj.* نا شايسته ná-sháyistah, نا زيبنده ná-zíbandah, نا برازنده ná-barázandah, نا لائق ná-láïq, غير صالح ghair-i-sálih, زشت zisht, قبيح qabíh.

Unseen, *adj.* نا ديده ná-dídah, نا مشهود ná-mashhúd, نا ملحوظ ná-malhúz, غيب ghaib.

Unselfish, *adj.* غير نفساني ghair-i-nafsání, بي نفسانيت bí-nafsániyat, بي غرض bí-gharaz, بي منظور bí-manzúr.

Unsent, *adj.* نفرستاده na-firistádah, غير مرسل ghair-i-marsal, نا مرسل ná-marsal, ارسال نداشته irsál-na-dáshtah, دعوت نا شده da'vat-ná-shudah.

Unsepulchred, *adj.* نا مدفون ná-madfún, بي دفن bí-dafn, بي قبر bí-qabr, بي گور bí-gúr, بي مقبره bí-maqbarah.

Unserviceable, *adj.* نه قابل كار na-qábil-i-kár, نا كاره ná-kárah, بيكاره bí-kárah, بي فائده bí-fáïdah, بي حاصل bí-hásil, بي صلاحيت استعمال bí-saláhíyat-i-isti'mál.

Unserviceableness, *subs.* نا كارگي ná-káragí, بيكارگي bí-káragí, بي فائدگي bí-fáïdagí, بي حاصلي bí-hásilí, عدم صلاحيت استعمال 'adam-i-saláhíyat-i-isti'mál.

Unserviceably, *adv.* بي حاصلانه bí-hásilánah, بطور بيكارگي bi-taur-i-bí-káragí, بدون فائده bidún-i-fáïdah, بدون صلاحيت استعمال bidún-i-saláhíyat-i-isti'mál.

Unsettle, *verb trans.* بي قرار ساختن bí-qarár sákhtan, بي ثبات نمودن bí-sabát nimúdan, مشوش نمودن mushavvash nimúdan, نقل دادن naql dádan, دور كردن dúr kardan, نا محقق گردانيدن ná-muhaqqaq gardánídan, بر هم زدن bar-ham zadan, آسيمه كردن ásímah kardan, پريشان نمودن paríshán nimúdan.—*intrans.* بي قرار شدن bí-qarár shudan, بي ثبات شدن bí-sabát shudan, مشوش شدن mushavvash shudan, پريشان شدن *or* گشتن paríshán gashtan *or* shudan, آسيمه شدن ásímah shudan.

Unsettled, *adj.* بي قرار bí-qarár, بي ثبات bí-sabát, مضطرب muztarib, پريشان paríshán, نا استوار ná-ustuvár, بي سكنه bí-sakinah, بي ماوا bí-mává.—(*The weather was unsettled*) هوا انقلاب داشت havá inqiláb dásht.

Unsew, *verb*, درز گشودن darz gushúdan, شكافتن shikáftan, وا كردن vá-kardan.

Unsex, *verb*, تبديل جنس كردن tabdíl-i-jins kardan, ماده‌را نر نمودن mádah-rá nar nimúdan, نرا ماده ساختن nar-rá mádah sákhtan.

Unshackle, *verb*, بي قيد نمودن bí-qaid nimúdan, بي زنجير ساختن bí-zanjír sákhtan, بند بر گرفتن band bar-giriftan, رهانيدن rihánídan, آزاد ساختن ázád sákhtan.

Unshaded, *adj.* بي سايه bí-sáyah, بي غبار bí-ghubár, بي ابر bí-abr, بي غيم bí-ghaim, غير مظلم ghair-i-muzlim, بي ظلام bí-zalám.

Unshaken, *adj.* غير متحرك ghair-i-mutaharrik, ثابت sábit, استوار ustuvár, بي تزلزل bí-tazalzul, بر قرار bar-qarár, پا برجا pá-bar-já, قائم qáïm, بي تلاطم bí-talátum, بي اضطراب bí-iztiráb.

Unshapen, *adj.* نا مشكل ná-mushakkal, تشكيل نيافته tashkíl-na-yáftah, قالب نا گرفته qálib-ná-giriftah.—(*Misshapen*) بد شكل bad-shakl, بد صورت bad-súrat, ناقص اندام náqis-andám, زشت zisht, قبيح qabíh.

Unshared, *adj.* غير مشترك ghair-i-mushtarak, بي شراكت bí-shirákat, بي هم بخش bí-ham-bakhsh, حصه نا برده hissah-ná-burdah.

Unsheathe, *verb*, بيرون كشيدن bírún kashídan, از نيام بيرون آوردن az-niyám bírún ávardan, از غلاف بدر آوردن az-ghiláf bi-dar ávardan, استلال كردن istilál kardan.

Unship, *verb*, از جهاز نقل كردن az-jaház naql kardan, از كشتي بيرون آوردن az-kashtí bírún ávardan.—(*As a tiller, oar, &c.*) انتقال دادن intiqál dádan, جا بجا كردن já-bi-já kardan, دور نمودن dúr nimúdan.

Unshod, *adj.* بي كفش bí-kafsh, بي نعل bí-na'l, بي نعلين bí-na'lín, بي پاپوش bí-pápúsh.

Unshrinking, *adj.* بي خنوس bí-khunús, بي نكوب bí-

nukúb, بي نكوص bí-nukús, بيعقب نا رونده bí-'aqib-ná-ravandah, استوار ustuvár.

Unshut, *adj.* غير مسدود ghair-i-masdúd, نا بسته ná-bastah, گشوده gushúdah, مفتوح maftúh.

Unsifted, *adj.* (*Literally*) نا بيخته ná-bíkhtah, غربال نكرده gharbál-na-kardah.—(*Metaphorically*) بدقت نا آزموده bi-diqqat-ná-ázmúdah, بنظر دقت نا رسيده bi-nazar-i-diqqat-ná-rasídah, فحص نا كرده fahs-ná-kardah.

Unsightliness, *subs.* زشتي zishtí, بد نمائي bad-nimá,í, زشت منظري zisht-manzarí, بد ترکيبي bad-tarkíbí, زشت روئيتي zisht-rüyatí.

Unsightly, *adj.* زشت zisht, بد نما bad-nimá, کريه منظر karíh-manzar, بد ترکيب bad-tarkíb, زشت روئيت zisht-rüyat.

Unsignallized, *adj.* نا متميز ná-mutamayyiz, غير ممتاز ghair-i-mumtáz, بي امتياز bí-imtiyáz, نا مشهور ná-mashhúr, غير معلم ghair-i-mu'lam.

Unsinning, *adj.* غير مجرم ghair-i-mujrim, بي گناه bí-gunáh, معصوم ma'súm, پاك pák, كامل kámil, بي نقص bí-naqs.

Unsizable, *adj.* بي اندازه bí-andázah, نا همقد ná-ham-qadd, بي معيار bí-mi'yár, نا ساز ná-sáz, بي انداز bí-andáz.

Unsized, *adj.* (*As paper*) بي قوام bí-qavám, بي آهار bí-áhár, بي فشار bí-fishár, بي چسب bí-chasb, بي سريش bí-sirísh.

Unskilful, *adj.* غير ماهر ghair-i-máhir, بي مهارت bí-mahárat, نا بلد ná-balad, بي استادي bí-ustádí, بي شطارت bí-shatárat, نا هنر مند ná-hunar-mand, نا استاد ná-ustád.

Unskilfully, *adv.* غير ماهرانه ghair-i-máhiránah, نا بلدانه ná-baladánah, بطور بي مهارتي bi-taur-i-bí-mahá-ratí, بدون استادي bidún-i-ustádí, نا هنجارانه ná-han-járánah.

Unskilfulness, *subs.* بي مهارتي bí-mahárati, نا هنجاري ná-hanjárí, بي شطاراتي bí-shatáratí, نا استادي ná-ustádí, بي معرفتي bí-ma'rifatí, بي صنعتي bí-san'atí.

Unskilled, *adj.* نا هنجار ná-hanjár, نا چالاك ná-chálák, سنگين sangín, بي مهارت bí-mahárat, بي شطارت bí-shatárat, بي معرفت bí-ma'rifat.

Unslacked, *adj.* آب نا كشيده áb-ná-kashídah, آب بر نداشته áb-bar-na-dáshtah.

Unslackened, *adj.* نا گسيخته ná-gusíkhtah, از هم نپاشيده az-ham-na-páshídah, غير متفرق ghair-i-mu-tafarriq.

Unslaked, *adj.* اطفا نيافته itfá-na-yáftah, فرو نا نشانده furú-ná-nishándah, فرو نا شكسته furú-ná-shikastah, رفع نا شده raf'-ná-shudah.

Unsmooth, *adj.* نا هموار ná-ham-vár, نا صاف ná-sáf, غير مالس ghair-i-mális, درشت durusht, خشن khashin.

Unsociable, *adj.* نا مأنوس ná-mánús, انس نا پذير uns-ná-pazír, غير موأنس ghair-i-müánis, انس نا گير uns-ná-gír, بي دلگرمي bí-dil-garmí, بي الفت bí-ulfat, الف نا پذير ulf-ná-pazír, بي صحبت bí-suhbat.

Unsociably, *adv.* بدون موأنست bidún-i-müánasat, از روي بي الفتي az-rúy-i-bí-ulfatí, بطور خود داري bi-taur-i-khud-dárí, بي انسانه bí-unsánah, بر خلاف آيين صحبت bar-khiláf-i-áyín-i-suhbat.

Unsocial, *adj.* منافي صحبت munáfí-i-suhbat, مخالف معاشرت mukhálif-i-mu'ásharat, غير موأنس ghair-i-müánis, غير موألف ghair-i-müálif.

Unsoiled, *adj.* بي داغ bí-dágh, نا چرکين ná-charkín, بي لكه bí-lakkah, بي عيب bí-'aib.

Unsold, *adj.* نا فروخته ná-furúkhtah, بيع نيافته bai'-na-yáftah, بفروش نا رفته bi-furúsh-ná-raftah, نا محول ná-muhavval.

Unsoldierlike, *adj.* منافي سربازي munáfí-i-sarbází, مخالف نظام عسکري mukhálif-i-nizám-i-'askarí, نا سرباز ná-sarbáz, غير عسکري ghair-i-'askarí.

Unsolicited, *adj.* نا ملتمس ná-multamas, نا طلبيده ná-talabídah, نا خواسته ná-khástah, تمنا نا شده tamannáná-shudah, نا مسئول ná-mas,úl.

Unsolid, *adj.* نا صلب ná-sulb, بي استحکام bí-istihkám, نا مضبوط ná-mazbút, نا قائم ná-qáïm, نا محکم ná-muhkam.

Unsophisticated, *adj.* غير مخلوط ghair-i-makhlút, نا مشوب ná-mashúb, بي خلط bí-khalt, خالص khális, پاك pák.

Unsought, *adj.* نا جسته ná-justah, قصد نا شده qasd-ná-shudah, نا طلبيده ná-talabídah, بي رنج bí-ranj, بي طلب bí-talab, بي زحمت bí-zahmat.

Unsound, *adj.* نا صحيح ná-sahíh, غير سالم ghair-i-sálim, بي اعتبار bí-i'tibár, نا حق ná-haqq, نا راست ná-rást, نا صواب ná-saváb, بي استحکام bí-istihkám, نا پايدار ná-páyadár.

Unsoundness, *subs.* عدم صحت 'adam-i-sihhat, بي عافيتي bí-'áfiyatí, نا صحيحي ná-sahíhí, فساد fasád, ضعف za'f, سستي sustí, نا پايداري ná-páyadárí.

Unsown, *adj.* نا كاشته ná-káshtah, نا فشانده ná-fishán-dah, انتشار نيافته intishár-na-yáftah, ترويج نداده tar-víj-na-dádah.

Unsparing, *adj.* (*Liberal*) بي دريغ bí-dirígh, بي خست bí-khissat, بي بخل bí-bukhl, بي سخت گيري bí-sakht-gírí.—(*Unforgiving*) نا بخشا ná-bakhshá, غير عفو ghair-i-'afv, بي مرحمت bí-marhamat, بي اکرام bí-ikrám, بي غفران bí-ghufrán.

Unsparingly, *adv.* بي دريغانه bí-dirígh-ánah, بدون خست bidún-i-khissat, بي بخلانه bí-bukhlánah.

Unspeakable, *adj.* ná-guftaní, ناگفتني khárij-az-bayán, خارج از بيان izhár-na-dáshtaní, اظهار نداشتني guftah-na-shudaní, گفته نشدني.

Unspeakably, *adv.* bi-taur-i-ná-guftaní, بطور ناگفتني bi-tarz-i-guftah-na-shudaní, بطرز گفته نشدني bi-taríqí-kih izhár na-taván, بطريقيکه اظهار نتوان.

Unspecified, *adj.* ghair-i-mu'ayyan, غير معين ná-mufassal, نا مفصل bí-ta'yín, بي تعيين.

Unspent, *adj.* ná-masrúf, ناصروف khárj-ná-gashtah, خرج ناگشته itmám-na-pazíruftah, اتمام نپذيرفته tamám-ná-shudah, تمام ناشده.

Unspiritual, *adj.* ghair-i-rúhání, غير روحاني ghair-i-rúhí, غير روحي jismání, جساني jasadí, جسدي.

Unspotted, *adj.* bí-dágh, بي داغ bí-khál, بي خال bí-'aib, بي عيب bí-manqasat.—(*Pure*) pák, پاك khális, خالص táhir, طاهر naqí, نقي.

Unstable, *adj.* bí-baqá, بي بقا bí-qarár, بيقرار ná-páyadár, ناپايدار bí-sabát, بي ثبات ná-ustuvár, ناستوار bí-davám, بي دوام mutaghayyir, متغير.

Unstableness, *subs.* bí-sabátí, بي ثباتي ná-páyadárí, ناپايداري bí-davámí, بي دوامي ná-ustuvárí, ناستواري taghayyur, تغير.

Unstaid, *adj.* mutalavvin, متلون mutaghayyir, متغير bí-istiqámat, بي استقامت mutahavvil, متحول ná-sábit, نا ثابت.

Unstaidness, *subs.* talavvun, تلون 'adam-i-istiqámat, عدم استقامت taghayyur-i-mizáj, تغير مزاج tabaddul-i-tab', تبدل طبع ná-ustuvárí, ناستواري.

Unstained, *adj.* ná-mulavvas, نا ملوث ná-álúdah, نا آلوده ghair-i-mutavassikh, غير متوسخ bí-chirk, بي چرك pák, پاك bí-'aib, بي عيب bí-lakkah, بي لکه.

Unstamped, *adj.* muhr-ná-shudah, مهر ناشده nishán-ná-kardah, نشان ناکرده 'alámat-ná-nihádah, علامت نانهاده imzá-na-yáftah, امضا نيافته ghair-i-musajjal, غير مسجل.

Unstate, *verb*, az-martabah andákhtan, از مرتبه انداختن az-qadr furúd ávardan, از قدر فرود آوردن az-sharáfat mahrúm dáshtan, از شرافت محروم داشتن bí-hurmat kardan, بي حرمت کردن.

Unsteadfast, *adj.* bí-'azímat, بي عزيمت ná-musahham, نامصمم ghair-i-sábit, غير ثابت bí-istiqámat, بي استقامت bí-'azm, بي عزم.

Unsteadily, *adv.* mutazalzilánah, متزلزلانه mutaraddidánah, متردداته mutanáqizánah, متناقضانه bá-talavvun-i-hál, با تلون حال ná-mustaqímánah, نا مستقيمانه ná-sábitánah, نا ثابتانه.

Unsteadiness, *subs.* bí-sabátí, بي ثباتي 'adam-i-istiqrár, عدم استقرار sabukí, سبکي bí-qarárí, بي قراري chap-rást, چپ راست bí-'azmí, بي عزمي ná-ustuvárí, ناستواري bí-istiqámatí, بي استقامتي.

Unsteady, *adj.* ná-qáïm, نا قائم ná-mazbút, نا مضبوط ná-ustuvár, نا استوار bí-istiqámat, بي استقامت bí-'azm, بي عزم bí-sabát, بي ثبات bí-qarár, بي قرار laq (*vulg.*), لق.

Unstinted, *adj.* bí-dirígh, بي دريغ bí-tahdíd, بي تحديد bí-ta'yín, بي تعيين ná-mu'ayyan, نا معين ná-mahdúd, نا محدود.

Unstop, *verb*, ná-masdúd kardan, نا مسدود کردن báz kardan, باز کردن sar gushúdan, سر گشودن maftúh sákhtan, مفتوح ساختن.

Unstratified, *adj.* ná-mutabbaq, نا مطبق bí-tabaqah, بي طبقه nah-lakhtah-bar-lakhtah, نه لخته بر لخته nah-lá-bar-lá, نه لا بر لا bí-tartíb, بي ترتيب.

Unstring, *verb*, bí-band sákhtan, بي بند ساختن bí-gír nimúdan, بي گير نمودن vá-kardan, وا کردن báz kardan, باز کردن hall nimúdan, حل نمودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy).

Unstudied, *adj.* mutála'ah-ná-kardah, مطالعه ناکرده fikr-na-kardah, فکر نکرده ta'b-ná-kashídah, تعب ناکشيده bí-zahmat, بي زحمت sahl, سهل ásán, آسان.

Unsubdued, *adj.* ná-maghlúb, نا مغلوب ghair-i-musakhkhar, غير مسخر bí-taskhír, بي تسخير ná-giriftah, ناگرفته taht-i-itá'at-ní-ámadah, تحت اطاعت نيامده.

Unsubmissive, *adj.* ghair-i-mutí', غير مطيع bí-taslím, بي تسليم ná-munqád, نا منقاد farmán-ná-pazír, فرمان ناپذير.

Unsubstantial, *adj.* ghair-i-haqíqí, غير حقيقي bí-máddah, بي ماده bí-qábilíyat, بي قابليت bí-jism, بي جسم bí-jauhar, بي جوهر juz'í, جزئي.

Unsuccessful, *adj.* ná-kám, نا کام ná-kám-yáb, نا کامياب bí-nasíb, بينصيب bí-maqsad, بيمقصد ná-bakht-yár, نا بختيار ná-murád, نا مراد mahrúm, محروم manhús, منحوس bí-najáh, بي نجاح ghair-i-muflih, غير مفلح ná-muzaffar, نا مظفر bí-fírúzí, بي فيروزي.

Unsuccessfully, *adv.* bidún-i-kám-yábí, بدون کاميابي bidún-i-najáh, بدون نجاح ná-muzaffaránah, نا مظفرانه ná-mas'údánah, نا مسعودانه ná-maqzíu 'l-marám, نا مقضي المرام.

Unsuccessive, *adj.* ghair-i-mutaválí, غير متوالي ghair-i-mutarádif, غير مترادف ná-pay-dar-pay, نا پي در پي na-dar-'aqib-i-yak-dígar, نه در عقب يکديگر.

Unsuitable, *adj.* ná-munásib, نا مناسب bí-já, بيجا ná-láïq, نا لائق ná-muváfiq, نا موافق ná-sizá, نا سزا ná-qulá, نا قلا ná-kafü, نا کفوٴ ná-ham-juft, نا هم جفت ná-sháyist, نا شايست ná-zíbandah, نا زيبنده.

Unsuitableness, *subs.* 'adam-i-munásabat, عدم مناسبت bí-já'í, بي جائي ná-láïqí, نا لائقي ná-sháyání, نا شايائي 'adam-i-muváfaqat, عدم موافقت ná-sizá'í, نا سزائي ná-zíbandagí, نا زيبندگي ná-qafví, نا کفوي ná-ham-juftí, نا هم جفتي.

Unsuitably, *adv.* نا مناسبانه ná-munásibánah, نا لائقانه ná-láïqánah, بدون موافقت bidún-i-muváfaqat, بطرز نا bi-tarz-i-ná-sháyandagí شايندگي.

Unsullied, *adj* . نا موسخ ná-muvassakh, نا چركين ná-chirkín, نا ملوث ná-mulavvas, بي عيب bí-'aib, پاك pák-az-tuhmat, از تهمت mubarrá, مبرى.

Unsung, *adj.* نا سروده ná-surúdah, در اشعار نيامده dar-ash'ár-ni-ámadah, اشتهار نيافته ishtihár-na-yáftah, نا ممدوح ná-mamdúh.

Unsupplied, *adj.* امداد نيافته imdád-na-yáftah, اعانت نپذيرفته i'ánat-na-pazíruftah, كمك نگرفته kumak-na-giriftah, بي تهيه ما يحتاج bí-tahíyah-i-má-yuhtáh.

Unsupportable, *adj.* حمايت نا پذير himáyat-ná-pazír, امداد نا طلب imdád-ná-talab, تحمل نا ياب tahammul-ná-yáb, بي اثبات bí-isbát, بي سند bí-sanad.

Unsupported, *adj.* بي پا bí-pá, بي كمك bí-kumak, بي تقويت bí-taqviyat, بي حمايت bí-himáyat, بي امداد bí-imdád.

Unsure, *adj.* نا متيقن ná-mutayaqqin, نا محقق ná-muhaqqaq, غير يقين ghair-i-yaqín, نا ثابت ná-sábit, نا محكم ná-muhkam.

Unsurpassed, *adj.* از حد نا گذشته az-hadd-ná-guzashtah, نا تجاوز شده tajávuz-ná-shudah, نا تفوق گرفته tafavvuq-ná-giriftah, نا مسبوق ná-masbúq, بي فائق bí-fáïq.

Unsusceptible, *adj.* نا قابل ná-qábil, نا متحمل ná-mutahammil, نا پذيرا ná-pazírá, نا گنجا ná-gunjá.

Unsuspected, *adj.* بي بد گماني bí-bad-gumání, نا مظنون ná-maznún, بي شائبه bí-sháïbah, غير متهم ghair-i-muttahim, مبرى از ظن بد mubarrá-az-zann-i-bad, پاك از شبهه pák-az-shubhah, نا شبهه ناك ná-shubhah-nák.

Unsuspecting, *adj.* بي ظن بد bí-zann-i-bad, بي ظن فاسد bí-zann-i-fásid, گمان بد نبرنده gumán-i-bad-na-barandah, احتمال بد ندهنده ihtimál-i-bad-na-dihandah, شبهه ندارنده shubhah-na-dárandah, بي اتهام bí-ittihám.

Unsuspicious, *adj.* بي خيال بد bí-khiyál-i-bad, بي مظنه باطل bí-mazinnah-i-bátil, گمان نا بر gumán-ná-bar, گمان نا برده gumán-ná-burdah, نا متهم ná-muttahim, عاري از تهمت 'árí-az-tuhmat.

Unswayed, *adj.* نا مغلوب ná-maghlúb, نا مسلط ná-musallat, بي تعصب bi-ta'assub, بي غرض bí-gharaz, بي استيلاء غير bí-istilá-i-ghair, بي نفوذ ديگران bí-nufúz-i-dígarán.

Unswept, *adj.* نا روفته ná-rúftah, نا مكنوس ná-maknús, جا روب نكرده já-rúb-na-kardah, بي تنظيف bí-tanzíf.

Unsworn, *adj.* قسم نا خورده qasam-ná-khurdah, سوگند ياد نكرده saugand-yád-na-kardah, بي حلف bí-half, بي يمين bí-yamín.

Unsymmetrical, *adj.* بي اعتدال bí-i'tidál, نا موزون ná-mauzún, غير متساوي الاطراف ghair-i-mutasávíu 'l-atráf, بي اندام bí-andám, نا خوش تركيب ná-khush-tarkíb, نا قشنگ ná-qashang.

Unsystematic, *adj.* بي ترتيب bí-tartíb, نا منظوم ná-manzúm, بي قاعده bí-qá'idah, بي نظام bí-nizám.

Unsystematically, *adv.* بي ترتيبانه bí-tartíbánah, نا منظومانه ná-manzúmánah, بطور بي قاعده bi-taur-i-bí-qá'idah, بدون نظام bidún-i-nizám.

Untainted, *adj.* بي شائبه bí-sháïbah, نا مخلوط ná-makhlút, بي عيب bí-'aib, بي لكه bí-lakkah, بي داغ bí-dágh, پاك pák, خالص khális, شيرين shírín.

Untamable, *adj.* رام نشدني rám-na-shudaní, غير منقاد ghair-i-munqád, نا گير انس uns-ná-gír, نا پذير الفت ulfat-ná-pazír.

Untamed, *adj.* نا رام ná-rám, بي انس bí-uns, وحشي vahshí, نا منقاد ná-munqád.

Untangle, *verb,* بي اشكال ساختن bí-ishkál sákhtan, بي ارتباك نمودن bí-irtibák nimúdan, سهل گردانيدن sahl gardánídan, از آشفتگي رهانيدن az-áshuftagí rihánídan, دشواري دور نمودن dushvárí dúr nimúdan.

Untarnished, *adj.* نا مكدر ná-mukaddar, نا آلوده ná-álúdah, بي زنگ bí-zang, بي آلايش bí-áláyish, نا تيره tírah-ná-gashtah.

Untasted, *adj.* نا چشيده ná-chashídah, نا ديده ذائقه záïqah-ná-dídah, تمتع بر نداشته tamattu'-bar-na-dáshtah, لذت نفهميده lazzat-na-fahmídah.

Untaught, *adj.* تعليم نيافته ta'lím-na-yáftah, تربيت نا ديده tarbiyat-ná-dídah, بي نصيحت bí-nasíhat, بي اندرز bí-andurz, نا آموخته ná-ámúkhtah.

Unteach, *verb,* بي علم ساختن bí-'ilm sákhtan, از علم خاطر بردن 'ilm az-khátir burdan, دو باره جاهل نمودن dú-bárah jáhil nimúdan, از نو نا دان ساختن az-nau ná-dán sákhtan.

Unteachable, *adj.* تعليم نا پذير ta'lím-ná-pazír, تأديب نا ياب tádíb-ná-yáb, تربيت نا شدني tarbiyat-ná-shudaní, آدم نا شو ádam-ná-shau.

Untenable, *adj.* بي مستمسك bí-mustamsak, حمايت نا پذير himáyat-ná-pazír, نا موجه ná-muvajjah, عديم الحجه 'adímu 'l-hujjah, بي استناد bí-istinád, بي اثبات bí-isbát, بي برهان bí-burhán, بي پا bí-pá, بي دليل bí-dalíl.

Untenantable, *adj.* سكونت نا پذير sukúnat-ná-pazír, نا شايسته سكونت ná-sháyistah-i-sukúnat, بي مستأجر bí-mustäjir.

Untender, *adj.* بي لطف bi-lutf, بي رحم bí-rahm, نا مهربان ná-mihr-bán, نا ملائم ná-muláïm, بي شفقت bí-shafaqat, سخت sakht.

Untent, *verb*, از خیمه بیرون آوردن az-khímah bírún ávardan, بي خیمه ساختن bí-khímah sákhtan, از چادر بدر کردن az-chádar bi-dar kardan, بي مأوي نمودن bí-mává nimúdan.

Unthanked, *adj.* غیر مشکور ghair-i-mashkúr, سپاس نا داشته sipás-ná-dáshtah, نا مقبول ná-maqbúl, حق خدمت ادا نا شده haqq-i-khidmat-adá-ná-shudah.

Unthankful, *adj.* غیر شاکر ghair-i-shákir, نا شکر ná-shukr, بي سپاس bí-sipás, کفور kafúr (*pl.* کفر kufur).

Unthankfulness, *subs.* نا شکري ná-shukrí, بي سپاسي bí-sipásí, کفران kufrán, نا ممنوني ná-mamnúní.

Unthinking, *adj.* بي پروا bí-parvá, بیفکر bí-fikr, بیخیال bí-khiyál, غافل gháfil, بي اندیشه bí-andíshah.

Unthinkingly, *adv.* بیفکرانه bí-fikránah, بیخیالانه bí-khíyálánah, بي پروایانه bí-parváyánah, غافلانه gháfilánah.

Unthoughtful, *adj.* بي خیال bí-khiyál, بي فکر bí-fikr, بي اندیشه bí-andíshah, مدهوش madhúsh, بي هوش bí-húsh.

Unthread, *verb*, رشته کشیدن rishtah kashídan, نخ بیرون آوردن nakh bírún ávardan, وا کردن vá-kardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy).

Unthrift, *subs.* مبذر mubazzar, مسرف musrif, تضییع کار tazyí'-kár, یاوه کار yávah-kár.—(*Prodigal*) ول خرج vil-kharj, متلف mutlif, تباه ساز tabáh-sáz, کیر خر زن kír-i-khar-zan.

Unthriftily, *adv.* بطور ول خرجي bi-taur-i-vil-kharjí, مسرفانه musrifánah, متلفانه mutlifánah, بدون فائده bidún-i-fáïdah.

Unthriftiness, *subs.* اسراف isráf, تبذیر tabzír, تلف کاري talaf-kárí, ول خرجي vil-kharjí, تضییع مال tazyí'-i-mál.

Unthrifty, *adj.* مسرف musrif, متلف mutlif, مبذر mubazzar, تلف کار talaf-kár, ول خرج vil-kharj, منفعت نا شناس manfa'at-ná-shinás.

Unthrone, *verb*, از بي تخت ساختن bí-takht sákhtan, از تخت انداختن az-takht andákhtan, از سلطنت عزل کردن az-saltanat 'azl kardan, بي تسلط نمودن bí-tasallut nimúdan.

Untidiness, *subs.* بي نظافتي bí-nazáfatí, وساخت vasákhat, چرکیني chirkíní, پلشتي pilishtí, نا شسته روئي ná-shustah-rú'í.

Untidy, *adj.* بي نظافت bí-nazáfat, با وسخ bá-vasakh, چرکین chirkín, پلشت pilisht, نا شسته رو ná-shustah-rú.

Untie, *verb*, حل کردن hall kardan, وا کردن vá-kardan, باز کردن báz kardan, فتق نمودن fatq nimúdan, از هم گسیختن az-ham gusíkhtan, گشادن gushádan, گشودن gushúdan.

Untied, *adj.* نا بسته ná-bastah, ول vil, منحل munhall, واز váz, گشوده gushúdah.

Until, *prep. and adv.* تا tá, تا که tá-kih, حتي hattá, الي ilá, مادامیکه نه mádámí-kih-nah, تا وقتیکه نه tá-vaqtí-kih-nah.

Untiled, *adj.* بي سفال bí-sifál, بي پوشش bí-púshish, بي آجر bí-ájir, بي کاشي bí-káshí.

Untilled, *adj.* بي شیار bí-shiyár, بي شخم bí-shukhm, نا کاشته ná-káshtah, غیر مزروع ghair-i-mazrú', بي زراعت bí-zirá'at.

Untimely, *adj.* بیگاه bí-gáh, بي محل bí-mahall, بي وقت bí-vaqt, بي موقع bí-mauqi', نا گهان ná-gahán, قبل از وقت qabl-az-vaqt.

Untiring, *adj.* خستگي مدان khastagí-ma-dán, نا تعب شناس ta'ab-ná-shinás, سخت کوشش sakht-kúshish.

Untitled, *adj.* بي لقب bí-laqab, بي استحقاق bí-istihqáq, نا مستحق ná-mustahaqq, نا سزاوار ná-sizávár.

Unto, *prep.* به bi, زي zí, سوي suví, الي ilá, مر mar.

Untold, *adj.* نا گفته ná-guftah, خبر نا داده khabar-ná-dádah, نا معلوم ná-ma'lúm, غیر مکشوف ghair-i-makshúf.—(*Untold wealth*) دولت بي شمار daulat-i-bí-shimár.

Untomb, *verb*, از گور بیرون آوردن az-gúr bírún ávardan, نبش کردن nabsh kardan, از قبر بدر آوردن az-qabr bi-dar ávardan.

Untouched, *adj.* دست نزده dast-na-zadah, دست نخورده dast-na-khurdah, بکر bikr, عیب نکرده 'aib-na-kardah.—(*Unaffected*) غیر متأثر ghair-i-muta'assir, بي تأثیر bí-täsír.

Untoward, *adj.* بد بخت bad-bakht, کم بخت kam-bakht, بي نصیب bí-nasíb, سیه روز siyah-rúz, منحوس manhús, محروم mahrúm, مدبر mudbir, میشوم maishúm, نحس nahis.—(*Obstinate*) لجوج lajúj, عنید 'aníd, سر کش sar-kash, نا منقاد ná-munqád, خود سر khud-sar.

Untowardly, *adv.* بد بختانه bad-bakhtánah, محرومانه mahrúmánah. — (*Obstinately*) بطور لجاجت bi-taur-i-lajájat, بطوز عناد bi-tarz-i-'inád, سر کشانه sar-kashánah, خود سرانه khud-saránah.

Untowardness, *subs.* بد بختي bad-bakhtí, کم بختي kam-bakhtí, بي نصیبي bí-nasíbí, سیه روزي siyah-rúzí, محرومیت mahrúmíyat, نحسي nahisí.—(*Obstinacy*) لجاجت lajájat, عناد 'inád, ستیز sitíz, تمرد tamarrud, سر کشي sar-kashí, خود سري khud-sarí.

Untraceable, *adj.* نا مأثور ná-mäsúr, نا متبوع ná-matbú', بي نشان bí-nishán, مفقود الاثر mafqúdu 'l-asár, پیدا نا شدني paidá-ná-shudaní.

Untractable, *adj.* غیر مطیع ghair-i-mutí', نا فرمان بردار ná-farmán-bardár, عاصي 'ásí, رام نا شونده rám-

ná-shavandah, نا شوندہ ná-munqád, نا منقاد náshiz, ناشز mutamarrid, متمرد.

Untractableness, *subs.* taraddud, تردد 'adam-i-inqiyád, عدم انقیاد sar-kashí, سر کشي ná-farmán-bardárí, نا فرمان برداري nushúz, نشوز.

Untrained, *adj.* bí-ta'lím, بي تعلیم bí-tarbiyat, بي تربیت bí-qá'idah, بي قاعدہ ná-müaddab, نا مؤدب kár-ní-ázmúdah, کار نیازمودہ.

Untransferable, *adj.* naql-ná-pazír, نقل نا پذیر tahvíl-ná-pazír, تحویل نا پذیر ná-muntaqil, نا منتقل ghair-i-manqúl, غیر منقول.

Untranslatable, *adj.* ná-mutarjam, نا مترجم tarjumah-ná-shavandah, ترجمہ نا شوندہ lá-yutarjam, لا یترجم.

Untrammeled, *adj.* ná-muqayyad, نا مقید ná-giriftár, نا گرفتار ázád, آزاد bí-qaid, بي قید.

Untravelled, *adj.* ná-maslúk, نا مسلوك ná-kúftah, نا کوفتہ safr-ná-kardah, سفر نا کردہ jahán-ná-gard, جہان نا گرد.

Untread, *verb,* ná-raftah sákhtan, نا رفتہ ساختن ná-kúftah nimúdan, نا کوفتہ نمودن qadam bar-gardánídan, قدم بر گردانیدن bi-hamán-ráh báz-gashtan, بہمان راہ باز گشتن.

Untrenched, *adj.* bí-khandaq, بي خندق bí-hufrah, بي حفرہ ná-kandah, نا کندہ bí-gaudál, بي گودال.

Untried, *adj.* tajribah-na-shudah, تجربہ نشدہ ná-mujarrab, نا مجرب ná-ázmúdah, نا آزمودہ qasd-na-kardah, قصد نکردہ.

Untrod, *adj.* ná-kúftah, نا کوفتہ qadam-na-khurdah, قدم نخوردہ bí-'ubúr-u-murúr, بي عبور و مرور.

Untroubled, *adj.* ná-muztarib, نا مضطرب ná-mukaddar, نا مکدر bi-ham-na-khurdah, بہم نخوردہ bí-tashvísh, بي تشویش ná-mushavvash, نا مشوش.

Untrue, *adj.* (*False*) durúgh, دروغ kázib, کاذب ná-rást, نا راست ná-haqq, نا حق.—(*Unfaithful*) ná-mütaman, نا مؤتمن ghair-i-amín, غیر امین khavván, خوان khiyánat-kár, خیانت کار muzavvir, مزور bá-gharaz, با غرض.

Untruly, *adj.* ná-rástánah, نا راستانہ kázibánah, کاذبانہ bi-taur-i-ná-haqq, بطور نا حق.

Untrustworthy, *adj.* muzavvir, مزور bá-gharaz, با غرض.—(*Unfaithful*) ná-mütaman, نا مؤتمن ghair-i-amín, غیر امین khavván, خوان khiyánat-kár, خیانت کار muzavvir, مزور bá-gharaz, با غرض.

Untruth, *subs.* ná-rástí, نا راستي durúgh, دروغ kizb, کذب tazvír, تزویر ghadr, غدر irjáf, ارجاف.

Untunable, *adj.* bí-naghmah, بي نغمہ ná-hanjár, نا ہنجار ná-ham-áhang, نا ہم آہنگ bí-músiqí, بي موسقي.

Untune, *verb,* bí-naghmah sákhtan, بي نغمہ ساختن az-navá andákhtan, از نوا انداختن az-kúk afkandan, از کوك افکندن kharáb kardan, خراب کردن bar-ham zadan, بر ہم زدن az-tartíb andákhtan, از ترتیب انداختن parishán sákhtan, پریشان ساختن.

Untutored, *adj.* bí-tarbiyat, بي تربیت bí-ta'lím, بي تعلیم bí-ustádí, بي استادي ná-ámúkhtah, نا آموختہ.

Untwine, *verb,* vá-tábídan *or* kardan, وا تابیدن *or* کردن naqs nimúdan, نقص نمودن gushúdan (*rt.* gusháy, گشودن گشاي), hall kardan, حل کردن.

Untwist, *verb,* vá-tábídan, وا تابیدن az-ham báz-kardan, از ہم باز کردن táb giriftan, تاب گرفتن.

Unused, *adj.* bí-'ádat, بي عادت 'ádat-na-kardah, عادت نکردہ ná-musta'mal, نا مستعمل bi-kár-ná-bastah, بکار نا بستہ.

Unuseful, *adj.* bí-kárah, بیکارہ bí-fáídah, بیفائدہ bí-masraf, بیمصرف az-rúy-i-hává, از روي ہوا ná-mufíd, نا مفید ghair-i-náfi', غیر نافع ná-súd-mand, نا سود مند.

Unusual, *adj.* ghair-i-ma'múl, غیر معمول ghair-i-ma'húd, غیر معہود khiláf-i-'ádat, خلاف عادت fauqu 'l-'ádah, فوق العادہ khiláf-i-qá'idah, خلاف قاعدہ ghair-i-mu'tád, غیر معتاد kháriju 'l-'ádah, خارج العادہ.

Unusually, *adv.* bi-taur-i-ghair-i-ma'múl, بطور غیر معمول bi-tarz-i-ghair-i-ma'húd, بطرز غیر معہود bar-khiláf-i-'ádat, بر خلاف عادت bí-rasm-ánah, بي رسمانہ.—(*It is unusually hot*) garmá az-andázah khárij ast, گرما از اندازہ خارج است.

Unusualness, *subs.* nudrat-i-vuqú', ندرت وقوع kam-ittifáqí, کم اتفاقي názukí, نازکي kháriju 'l-'ádagí, خارج العادگي ghair-i-mu'tádí, غیر معتادي.

Unutterable, *adj.* ná-guftaní, نا گفتني izhár-na-dáshtaní, اظہار نداشتني kháriju 'l-bayán, خارج البیان lá-yuqál, لا یقال birún-az-hítah-i-kalám, بیرون از حیطہ کلام.

Unutterably, *adv.* bi-taur-i-ná-guftaní, بطور نا گفتني bidún-i-imkán-i-bayán, بدون امکان بیان bí-andázah, بي اندازہ bi-nahví-i-khárij-az-hítah-i-kalám, بنحوي خارج از حیطہ کلام.

Unvalued, *adj.* bí-bahá, بي بہا bí-qímat, بي قیمت bí-saman, بي ثمن ná-maqdúr, نا مقدور.

Unvanquishable, *adj.* taskhír-ná-pazír, تسخیر نا پذیر maghlúb-ná-shavandah, مغلوب نا شوندہ ghair-i-maftúh, غیر مفتوح.

Unvariable, *adj.* ná-mutaghayyir, نا متغیر bi-ikhtiláf, بي اختلاف bí-taghyír, بي تغییر yak-sán, یکسان.

Unvaried, *adj.* ná-mukhtalif, نا مختلف ná-mutaghayyir, نا متغیر bí-taghayyur, بي تغیر.

Unvarnished, *adj.* (*Literally*) bí-pardákht, بي پرداخت bí-la'áb, بي لعاب bí-rang, بي رنگ bí-raughan, بي روغن.—(*Metaphorically*) bí-sákhtah, بي ساختہ bí-khud'ah, بي خدعہ bí-tazvír, بي تزویر.

Unvarying, *adj.* غير متغير ghair-i-mutaghayyir, بي تغير bí-taghayyur, بي تبدل bí-tabaddul.

Unveil, *verb,* از پرده بيرون آوردن az-pardah bírún ávardan, بميدان آوردن bi-maidán ávardan, ظاهر ساختن záhir sákhtan, كشف كردن kashf kardan.—(*Throw off a veil*) پرده بر انداختن pardah bar-andákhtan, حجاب دور كردن hijáb dúr kardan, نقاب بر داشتن niqáb bar-dáshtan.

Unveiled, *adj.* رو واز rú-váz, سر برهنه sar-barahnah, بي روبنده bí-rúbandah, بي حجاب bí-hijáb.

Unvitiated, *adj.* خراب نشده kharáb-na-shudah, فاسد نگشته fásid-na-gashtah, نا معيوب ná-ma'yúb, بي عيب bí-'aib.

Unvote, *verb,* تصديق باز گرفتن tasdíq báz-giriftan, فسخ تعريف نمودن faskh-i-ta'ríf nimúdan, سلب تحسين كردن salb-i-tahsín kardan.

Unwarily, *adv.* غافلانه gháfilánah, بغفلت bi-ghuflat, بيخبرانه bí-khabaránah, بغير علم bi-ghair-i-'ilm, بي احتياطانه bí-ihtiyátánah, بطور ندانستگي bi-taur-i-nadánistagí.

Unwariness, *subs.* بي احتياطي bí-ihtiyátí, بي خبري bí-khabarí, عدم اطلاع 'adam-i-ittilá', ندانستگي nadánistagí, غفلت ghuflat, سستي sustí.

Unwarlike, *adj.* نا شايسته جنگ ná-sháyistah-i-jang, غير حربي ghair-i-harbí, جنگ ندان jang-na-dán, نا جنگجو ná-jang-jú, جنگ نيامده jang-ní-ámadah, نا سرباز ná-sarbáz.

Unwarned, *adj.* بي تحذير bí-tahzír, بي انذار bí-inzár, غير محذر ghair-i-muhazzar, نا منذر ná-munzar, تخويف نيافته takhvíf-na-yáftah.

Unwarp, *verb,* تار باز كشيدن tár báz-kashídan, بي تار كردن bí-tár kardan, نا منحرف ساختن ná-munharif sákhtan, نا منقبض نمودن ná-munqabiz nimúdan.

Unwarrantable, *adj.* تصديق نا پذير tasdíq-ná-pazír, بي تصديق bí-tasdíq, نا مجاز ná-mujáz, غير جائز ghair-i-jáïz, نا پسند ná-pasand, نا روا ná-ravá.

Unwarrantably, *adv.* بطور تصديق نا پذيري bi-taur-i-tasdíq-ná-pazírí, بدون اجازه شرع bidún-i-ijázah-i-shar', بي تصديقانه bí-tasdíqánah.

Unwarranted, *adj.* نا مصدق ná-musaddaq, نا مجاز ná-mujáz, بي تصديق bí-tasdíq, بي اجازه bí-ijázah.

Unwary, *adj.* غافل gháfil, سست sust, بي احتياط bí-ihtiyát, نا هوشيار ná-húsh-yár, بي خبر bí-khabar, بي اطلاع bí-ittilá'.

Unwashed, *adj.* نا شسته ná-shustah.

Unwearied, *adj.* بي ملال bí-malál, نا خسته ná-khastah, بي تعب bí-ta'ab, بي ماندگي bí-mándagí.

Unweariedly, *adv.* بي ملالانه bí-malálánah, بي تعبانه bí-ta'abánah, بدون خستگي bidún-i-khastagí, بدون ملالت bidún-i-malálat.

Unweary, *verb,* خستگي دور كردن khastagí dúr kardan, دفع ملالت نمودن daf'-i-malálat nimúdan, تجديد قوت نمودن tajdíd-i-qúvat nimúdan.

Unwelcome, *adj.* نا خواسته ná-khástah, نا مطلوب ná-matlúb, نا مقبول ná-maqbúl, نا پذيرفته ná-pazíruftah.

Unwell, *adj.* بي دماغ bí-dimágh, نا خوش ná-khush, با كسالت bá-kasálat, مريض maríz, بيمار bímár, منحرف المزاج munharifu 'l-mizáj.

Unwept, *adj* نا گريسته ná-girístah, ماتم نداشته mátam-na-dáshtah, غريب مرگ gharíb-marg.

Unwet, *adj.* غير مرطوب ghair-i-martúb, خشك khushk, يابس yábis.

Unwholesome, *adj.* نا گواره ná-guvárah, نا موافق ná-muváfiq, نا سالم ná-sálim, مضر muzirr, موذي müzí.

Unwieldily, *adv.* بطور نا بابي bi-taur-i-ná-bábí, بطور ثقالت bi-taur-i-saqálat, بطرز نا هنجاري bi-tarz-i-ná-hanjárí, بطور بي دستگيرگي bi-taur-i-bí-dast-gíragí.

Unwieldiness, *subs.* نا بابي ná-bábí, نا هنجاري ná-hanjárí, بي دستگيري bí-dast-gírí, بزرگي buzurgí.

Unwieldy, *adj.* نا باب ná-báb, جسيم jasím, بزرگ buzurg, نا هنجار ná-hanjár, بي دست گيره bí-dast-gírah.

Unwilling, *adj.* نا راضي ná-razí, نا رضامند ná-razámand, نا خوشنود ná-khushnúd, نا خواه ná-kháh, نخواسته na-khástah, نا خواهشمند ná-kháhish-mand, كاره kárih, شاكي shákí, بي ميل bí-mail, متنفر mutanaffir.

Unwillingly, *adv.* بي اختيار bí-ikhtiyár, بي ميلانه bí-mailánah, بي خواهشانه bí-kháhishánah, بطور كراهت bi-taur-i-karáhat, با عدم رضا bá-'adam-i-razá.

Unwillingness, *subs.* بي ميلي bí-mailí, بي خواهشي bí-kháhishí, كراهت karáhat, نفرت nifrat, عدم رضا 'adam-i-razá, نا رضامندي ná-razá-mandí, نا خوشنودي ná-khushnúdí, نا خواهي ná-kháhí, نا خواهشمندي ná-kháhish-mandí.

Unwind, *verb,* وا پيچيدن vá-píchídan, وا تابيدن vá-tábídan, تاب بيرون كردن táb bírún kardan, پيچ بر گرداندن pích bar-gardándan.

Unwisdom, *subs.* نا داني ná-dání, بيوقوفي bí-vuqúfí, بي حكمتي bí-hikmatí, بيدانشي bí-dánishí.

Unwise, *adj.* نا دان ná-dán, بيوقوف bí-vuqúf, نا حكيم ná-hakím, سفيه safíh, كودن kaudan, ابله ablah, كل دمنك kul-damank.

Unwisely, *adv.* غافلاً gháfilan, احمقانه ahmaqánah, بطور نا داني bi-taur-i-ná-dání, جاهلانه jáhilánah, سفيهانه safíhánah, ابلهانه ablahánah.

Unwitnessed, *adj.* (*Unseen*) نا مشهود ná-mashhúd, نا ديده ná-dídah, ملاحظه نا شده muláhazah-ná-shudah.

—(*Not testified*) بي گواه bí-guváh, بي شاهد bí-sháhid, بي شهادت bí-shahádat.

Unwittingly, *adv.* لا عن شعور lá-'an-shu'úr, سهواً sahvan, نا دانسته ná-dánistah, عارضاً 'árizan, بي شعورانه bí-shu'úránah, بدون قصد bidún-i-qasd, بدون ملتفت بودن bidún-i-multafit-búdan.

Unwitty, *adj.* بي شعور bí-shu'úr, بي ظرافت طبع bí-zaráfat-i-tab', بي خوش مزاجي bí-khush-mizájí, نا هوشمند ná-húsh-mand, بي كياست bí-kiyásat.

Unwomanly, *adj.* نا زني ná-zaní, نا شايسته زن ná-sháyistah-i-zan, نا زنانه ná-zanánah.

Unwont, *adj.* نا متعود ná-muta'avvid, نا معتاد ná-mu'tád, بي عادت bí-'ádat, ناشي náshí.

Unwonted, *adj.* نا معروف ná-ma'rúf, غير مأنوس ghair-i-mánús, نا مألوف ná-málúf, نادر nádir.

Unwontedness, *subs.* نا مألوفي ná-málúfí, غير مأنوسي ghair-i-mánúsí, نادريت nádiríyat, كم اتفاقي kam-ittifáqí.

Unworn, *adj.* نا سوده ná-súdah, نا زدوده ná-zadúdah, نا خراب ná-kharáb, دست نخورده dast-na-khurdah, بي عيب bí-'aib.

Unworthily, *adv.* نا شايستانه ná-sháyistánah, نا لائقانه ná-láïqánah, بطور نا مناسب bi-taur-i-ná-munásib, بطرز نا زيبا bi-tarz-i-ná-zíbá, بطريق نا پسند bi-taríq-i-ná-pasand.

Unworthiness, *subs.* نا شايستگي ná-sháyistagí, نا سزاواري ná-sizávárí, نا لائقي ná-láïqí, نا زيبندگي ná-zíbandagí, نا مناسبي ná-munásibí, نا برازندگي ná-barázandagí, عدم اهليت 'adam-i-ahlíyat.

Unworthy, *adj.* نا مستحق ná-mustahaqq, نا سزاوار ná-sizávár, نا لائق ná-láïq, نا شايسته ná-sháyistah, نا اهل na-ahl, نا مناسب ná-munásib, بيجا bí-já, نا پسند ná-pasand, نا زيبا ná-zíbá, نا برازنده ná-barázandah.—(*This is unworthy of you*) اين سزاوار شما نيست ín sizávár-i-shumá ní 'st.

Unwound, *adj.* وا تافته vá-táftah, وا پيچيده vá-píchídah, وا كرده vá-kardah, كوك نكرده kúk-na-kardah.

Unwrap, *verb,* نا ملفوف ساختن ná-malfúf sákhtan, لفاف دور كردن lifáf dúr kardan, وا كردن vá-kardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy).

Unwreathe, *verb,* از هم گشودن az-ham gushúdan, از هم وا كردن az-ham vá-kardan, وا پيچيدن vá-píchídan, وا تابيدن vá-tábídan.

Unwritten, *adj.* نا نوشته ná-nivishtah, غير مكتوب ghair-i-maktúb, نا مسطور ná-mastúr.—(*The unwritten law*) شرع نا مكتوب shar'-i-ná-maktúb, قانون شفاهي qánún-i-shifáhí, سنت sunnat, حديث hadís.

Unwrought, *adj.* نا مصنوع ná-masnú', غير معمول ghair-i-ma'múl, نا ساخته ná-sákhtah, نا كرده ná-kardah.

Unwrung, *adj.* نا فشارده ná-fishárdah, نا قرچانده ná-qarchándah, بيرون نا كشيده bírún-ná-kashídah.

Unyielding, *adj.* نا مسلم ná-muslim, غير خاضع ghair-i-kházi', غير منقاد ghair-i-munqád, متمرد mutamarrid, عاصي 'ásí.

Unyoke, *verb,* جوغ گشادن júgh gushádan, يوغ باز كردن yúgh báz-kardan, غل بر داشتن ghull bar-dáshtan, پالهنگ دور كردن pálahang dúr kardan, جدا كردن jidá kardan, تفريق نمودن tafríq nimúdan.

Unzoned, *adj.* غير متمنطق ghair-i-mutamantiq, نا كمر بسته kamar-ná-bastah, بي منطقه bí-mintaqah, بي كمر بند bí-kamar-band.

Up, *adv.* بالا bálá.—*prep.* قائم qáïm.—(*Up and down*) سر بالا سرازير sar-bálá sar-á-zír, زير و بالا zír-va-bálá. —(*Up to*) الي ilá, تا tá.—(*Up to the hour*) الي الآن ilá-al'án, تا كنون tá-kanún, تا بدين ساعت tá-badín-sá'at.

Upas, *subs.* اوپاس úpás (European).

Upbear, *verb,* بر داشتن bar-dáshtan, بلند ساختن buland sákhtan, بر افراشتن bar-afráshtan.—(*Sustain*) نگاهداشتن nigáh-dáshtan, حفظ كردن hifz kardan.

Upbraid, *verb,* ملامت كردن malámat kardan, عيب گفتن 'aib guftan, ذم كردن zamm kardan, مؤاخذه كردن müákhazah kardan, توبيخ كردن taubíkh kardan, سر زنش نمودن sar-zanish nimúdan, نكوهيدن nikúhídan, منت نهادن minnat nihádan.

Upbraider, *subs.* ملامتگر malámat-gar, عيبگو 'aibgú, عاذل 'ázil, سر زنش كن sar-zanish-kun, توبيخ نما taubíkh-nimá.

Upbraiding, *subs.* ملامت malámat, توبيخ taubíkh, سر زنش sar-zanish, طعن ta'n, تهمت tuhmat, قدح qadh.

Upbraidingly, *adv.* ملامت كنان malámat-kunán, طعن زنان ta'n-zanán, بطور توبيخ bi-taur-i-taubíkh, بطور سر زنش bi-taur-i-sar-zanish.

Upcast, *subs.* رمي ramí, قذف qazf, طرح tarah, انداخت andákht.—*adj.* بر انداخته bar-andákhtah. بر فكنده bar-fikandah, بالا ريخته bálá-ríkhtah.

Upheaval, *subs.* رفع raf', اعلاء i'lá, بلند سازي buland-sází.

Upheave, *verb,* بلند ساختن buland sákhtan, بالا آوردن bálá ávardan, بر افراشتن bar-afráshtan, مرتفع نمودن murtafi' nimúdan.

Uphill, *adj.* بالا كوهي bálá-i-kúhí.—(*Difficult*) مشكل mushkil, صعب sa'b, دشوار dushvár. سخت sakht.—(*Uphill work*) كار مشكل kár-i-mushkil, امر صعب amr-i-sa'b.

Uphold, *verb,* حمايت كردن himáyat kardan, تقويت دادن taqviyat dádan, نگاهداشتن nigáh-dáshtan, دستگيري كردن dast-gírí kardan, بر پا داشتن bar-pá dáshtan.—(*Maintain*) نگاهداري كردن nigáh-dárí kar-

dan, ثابت داشتن sábit dáshtan, حفظ نمودن hifz nimúdan, اقامه کردن iqámah kardan.

Upholder, *subs.* نگاهدارنده nigáh-dárandah, حمایت گر himáyat-gar, تقویت ده taqviyat-dih, متکفل mutakaffil.—(*One who provides for funerals*) دفان daffán.

Upholsterer, *subs.* لحاف دوز liháf-dúz, فرش فروش farsh-furúsh, سمسار simsár, بائع اثاث البیت báï'-i-asásu 'l-bait.

Upholstery, *subs.* فرش farsh, اثاث البیت asásu 'l-bait, اسباب خانه asbáb-i-khánah.

Upland, *subs.* زمین بلند zamín-i-buland, ارض مرتفع arz-i-murtafi', مکان عالي makán-i-'álí.—*adj.* بلند buland, عالي 'álí, مرتفع murtafi'.

Uplift, *verb,* بلند ساختن buland sákhtan, بالا بردن bálá burdan, راست کردن rást kardan, بر افراختن bar-afrákhtan.

Upon, *prep.* بر bar, بالا bálá, فراز firáz, فوق fauq, علي 'alá, کف kaf, روی rúy.

Upper, *adj.* بالا تر bálá-tar, برتر bartar, اعلي a'lá.—(*The upper part*) فراز firáz, فوق fauq, بالا bálá, طرف بالا taraf-i-bálá.—(*Upper room*) کوشك kúshk, بالا خانه bálá-khánah.—(*Upper seat, at the farther end of a room*) صدر sadr.

Upper hand, *subs.* دست بالا dast-bálá, استیلا istílá, تسلط tasallut, غلبه ghalabah.—(*To get the upper hand*) استیلا یافتن istílá yáftan, غالب آمدن ghálib ámadan.

Uppermost, *adj.* بالا ترین bálá-tarín, اعلي a'láí, اشرف ashraf, اعلي a'lá.

Upper works, *subs.* (*Nautical term*) بالائي کشتي bálá'í-i-kashtí.

Upraise, *verb,* بلند ساختن buland sákhtan, اعلا کردن a'lá kardan, مرتفع نمودن murtafi' nimúdan, رفعت بخشیدن rif'at bakhshídan.

Uprear, *verb,* بالا آوردن bálá ávardan, افراشتن afráshtan (*rt.* افراز afráz), افراختن afrákhtan, بلند نمودن buland nimúdan.

Upright, *subs.* تیر قائم tír-i-qáïm, بلندي bulandí, ارتفاع irtifá', بر آمدگي bar-ámadagí.—*adj.* (*Perpendicular*) قائم qáïm, مستقیم mustaqím, سهي sahí *or* suhí, راست rást, بر پا bar-pá.—(*Honest*) صادق sádiq, صالح sálih, راست rást, راستباز rást-báz, راشد ráshid, امین amín.—(*To be upright*) ایستادن ístádan, قائم شدن qáïm shudan.—(*Metaphorically*) رشد ورزیدن rushd varzídan, امین بودن amín búdan, راستباز گردیدن rást-báz gardídan.

Uprightly, *adv.* (*Perpendicularly*) راستانه rástánah, قائمانه qáïmánah.—(*Honestly*) راستانه rástánah, امینانه amínánah, متدینانه mutadayyinánah, راستبازانه rást-bázánah, بطور پاکي bi-taur-i-pákí.

Uprightness, *subs.* راستي rástí, استقامت istiqámat.—(*Honesty*) راستي rástí, راستبازي rást-bází, انصاف insáf, صداقت sadáqat, رشد rushd, تدین tadayyun, پاکي pákí.

Uprise, *verb,* بر خاستن bar-khástan, بلند شدن buland shudan, قیام نمودن qiyám nimúdan, بر پا شدن bar-pá shudan.—(*Ascend*) صعود کردن sa'úd kardan, بالا رفتن bálá raftan, بر آمدن bar-ámadan.

Uprising, *subs.* بر خاست bar-khást, قیام qiyám, صعود sa'úd.

Uproar, *subs.* هنگامه hangámah, غوغا ghaughá, قیل و قال qíl-u-qál, دمدمه damdamah, همهمه hamhamah, غلغله ghalghalah, قرقشه qarqashah, داد و بیداد dád-u-bí-dád, گیر و دار gír-u-dár, شات و شوت shát-u-shút, حمام زنانه hammám-i-zanánah (so called from the noise which women make when bathing).

Uproarious, *adj.* پر غوغا pur-ghaughá, پر قیل و قال pur-qíl-u-qál, پر صدا pur-sidá, هنگامه دار hangámah-dár.

Uproot, *verb,* از بیخ بر کندن az-bíkh bar-kandan, استئصال نمودن istïsál nimúdan, از ریشه بیرون آوردن az-ríshah bírún ávardan.

Uprouse, *verb,* بر خیزانیدن bar-khízánídan, بیدار کردن bídár kardan, متنبه ساختن mutanabbih sákhtan.

Upset, *subs.* انقلاب inqiláb.—*adj.* زیر و زبر zír-u-zabar, متعکس muta'akkis, معکوس ma'kús, منقلب munqalib, وارونه várúnah, وازگون vázgún, وارون várún, نگون nigún, مقلوب maqlúb.—(*In mind*) پریشان paríshán, آسفته áshuftah, سر آسیمه sar-ásímah, مضطرب muztarib.

Upset, *verb trans.* سر نگون کردن sar-nigún kardan, زیر کردن sar-zír kardan, وارونه کردن várúnah kardan, واژگون ساختن vázhgún sákhtan, بر گشته ساختن bar-gashtah sákhtan, بر گردانیدن bar-gardánídan, زیر و زبر کردن zír-u-zabar kardan, منقلب ساختن munqalib sákhtan.—(*Disturb*) عذاب دادن 'azáb dádan, خلل رسانیدن khalal rasánídan, آشوب انداختن áshúb andákhtan, تشویش کردن tashvísh kardan, ازدحام نمودن izdihám nimúdan, آشوفتن áshúftan (*rt.* آشوب áshúb), مانع بودن máni' búdan, مغشوش گردانیدن maghshúsh gardánídan, بر هم زدن bar-ham zadan, پریشان کردن paríshán kardan.—*intrans.* بر گشتن bar-gashtan, سر نگون شدن sar-nigún shudan, سر زیر شدن sar-zír shudan, وارونه شدن várúnah shudan, زیر و زبر شدن zír-u-zabar shudan.—(*As a ship*) بر گردیدن bar-gardídan, منقلب شدن munqalib shudan, وارونه گشتن várúnah gashtan.—(*To be upset—out of sorts*) دلگیر شدن dil-gír shudan, دلخور بودن dil-khur búdan, آشفته گشتن áshuftah gashtan, پریشان شدن paríshán shudan.—(*To be upset—as a cup*) وارونه گشتن várú-

nah gashtan, دمرو شدن dam-rú shudan.—(*He upset their designs*) خیال ایشان‌را بر هم زد khiyál-i-íshán-rá bar-ham zad.—(*He upset the apple-cart*) کار خودرا بهم زد kár-i-khud-rá ba-ham zad.

Upshot, *subs.* نتیجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), انجام anjám, حاصل hásil (*pl.* حواسل havásil), مآل ma,ál, آخر ákhir, سر sar, خلاصه khulásah, منتائي muntahá,í.

Upside-down, *adv.* زیر زبر zír-zabar, سر نگون sar-nigún, وارونه várúnah, واژگون vázhgún, سر زیر sar-zír, نگون nigún, نگونسار nigún-sár, مقلوب maqlúb, بر گشته bar-gashtah.

Upspring, *verb,* بر جستن bar-jastan, بر جهیدن bar-jihídan, بر رستن bar-rustan.

Upstand, *verb,* راست ایستادن rást ístádan, قیام نمودن qiyám nimúdan, بر پا ایستادن bar-pá ístádan.

Upstart, *subs.* نو کیسه nau-kísah, نو خیز nau-khíz, خود پسند khud-pasand, تازه منصب tázah-mansab, نو مأمور nau-mámúr.

Upstart, *verb,* بر جستن bar-jastan, بر جهیدن bar-jihídan, بر خاستن bar-khástan.

Upturn, *verb,* بر گردانیدن bar-gardánídan, صاف کردن sáf kardan, مازو کشیدن mázú kashídan.

Upupa epops (*The bird Hoopoe*), *subs.* هدهد hudhud, شانه سر shánah-sar, مرغ سلیماني murgh-i-sulaimání, بوبو búbú, نباح nubbáh.

Upward, *adj.* بالا bálá, بالاي báláí, سر بالا sar-bálá, سر بالاي sar-báláí.

Upwards, *adv.* بالا bálá, رو ببالا rú-bi-bálá.—(*Upwards and downwards*) شیب و فراز shíb-va-firáz, سر بالا سرازیر sar-bálá-sar-á-zír.

Upwind, *verb,* پیچاندن píchándan, کوك کردن kúk kardan, پر دادن pir dádan.

Uranography, *subs.* علم افلاك 'ilm-i-aflák, بیان سماوات bayán-i-samávát.

Uranology, *subs.* (*Astronomical term*) گفتگو در باره آسمان guftugú-dar-bárah-i-ásmán, بیان کیفیت سماوات bayán-i-kaifíyat-i-samávát.

Uranus, *subs.* (*Constellation*) اورانوس úránús (European).

Urban, *adj.* شهري shahrí, شهر زاد shahr-zád, مدني madaní, بلدي baladí.

Urbane, *adj.* خوش طبع khush-tab', خلیق khalíq, نرم خو narm-khú, متمدن mutamaddin.

Urbanity, *subs.* مدنیت madaníyat, مهر باني mihr-bání, خوش خلقي khush-khulqí, تلطف talattuf, ملایمت muláyamat, گرمگیري garm-gírí, نرم خوئي narm-khú,í.

Urceolaria esculenta *or* **Lecanora esculenta,** *subs.* (*A lichen which is used in Persia to promote the flow of milk after childbirth*) شیر زاد shír-zád.

Urchin, *subs.* کودك kúdak, بچه bachchah, خار پشت khár-pusht, قنقد qanqad.

Urea, *subs.* (*Chemical term*) ماده بول máddah-i-baul, شاشینه sháshínah.

Ureter, *subs.* (*Anatomical term*) حالب hálib, مجرائي majrá,í-i-kulyah, لوله بول lúlah-i-baul, ماسوره بول másúrah-i-baul.

Urethra, *subs.* (*Anatomical term*) مبال mabál, ماسوره بول másúrah-i-baul, مجرائي بول majrá,í-i-baul.—(*Stricture of*) ضیق مجرائي بول zíq-i-majrá,í-i-baul.

Urethral, *adj.* (*Anatomical term*) مبالي mabálí, متعلق بلوله بول muta'alliq-bi-lúlah-i-baul, منسوب بماسوره بول mansúb-bi-másúrah-i-baul.

Urge, *verb,* تقاضي کردن taqázá kardan, اغوا کردن ighvá kardan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, تحریك نمودن tahrík nimúdan, الحاح نمودن ilháh nimúdan, بر آن داشتن bar-án dáshtan, القا نمودن ilqá nimúdan, تحریض نمودن tahríz nimúdan, بر انگیختن bar-angíkhtan, حشد نمودن hashsh nimúdan, تشویق کردن tashvíq kardan.—(*They urged him with great importunity*) هر دو پایش را در یك کفش کردند har dú páy-ash-rá dar-yak kafsh kardand (*lit.* They put his two feet into one shoe).

Urgency, *subs.* ضرورت zarúrat, لزوم luzúm, اصرار isrár, تأکید täkíd.

Urgent, *adj.* ضرور zarúr, لازم lázim, واجب vájib, اکید akíd.

Urgently, *adv.* به اصرار bi-isrár, به تأکید bí-täkíd, تحریض کنان tahríz-kunán, بطور سخت bi-taur-i-sakht.

Urginea indica (*Indian squills*), *subs.* اسقیل هندي isqíl-i-hindí, عنصل هندي 'ansal-i-hindí, بصل الثار هندي baslu 'l-fár-i-hindí, بصل البر هندي baslu 'l-bar-i-hindí.

Urim, *subs.* اوریم úrím (European).

Urinal, *subs.* قارووره qárúrah, شیشه بول shíshah-i-baul.

Urinary, *adj.* بولي baulí, متعلق ببول muta'alliq-bi-baul, ادراري idrárí, تشرشري tasharshurí.

Urinate, *verb,* شاشیدن sháshídan, بول کردن baul kardan, میزیدن mízídan.

Urinative, *adj.* مدر mudirr, بول فزا baul-fazá, ادرار انگیز idrár-angíz.

Urinator, *subs.* غواص ghavvás, غوطه زن ghútah-zan.

Urine, *subs.* پیشاب písh-áb, بول baul, شاش shásh, ادرار idrár, زهراب zahr-áb, گمیز gimíz (this latter is only used as regards animals).

Urine, *verb,* شاشیدن sháshídan, پیشاب کردن písh-áb kardan, بول کردن baul kardan, ادرار کردن idrár kardan, تشرشر کردن tasharshur kardan.—(*Involuntary flow of urine*) خروج بول بي اراده khurúj-i-baul-i-bi-irádah.—(*Retention of urine*) حبس البول habsu 'l-

baul.—(*Suppression of urine*) احتباس البول ihtibásu 'l-baul.

Urinous, *adj.* ادراري idrárí, بولي baulí.

Urn, *subs.* (*For tea-making*) سماور samávar (European), سماوار samávár (European).—(*Vase*) ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf).—(*For the ashes of the dead*) تربت دان turbat-dán.

Uroscopy, *subs.* (*Medical term*) قارووره بيني qárúrah-bíní, بول نگري baul-nigarí.

Ursa major, *subs.* (*Constellation*) دب اكبر dubb-i-akbar.

Ursa minor, *subs.* (*Constellation*) دب اصغر dubb-i-asghar.

Ursiform, *adj.* خرس اندام khirs-andám, خرس شكل khirs-shakl.

Ursine, *subs.* خرسي khirsí, دبي dubbí, متعلق بخرس muta'alliq-bi-khirs.

Ursuline, *subs. and adj.* ارسولائي ursúlá,í (European).

Urtica dioica (*The common stinging nettle*), *subs.* گزنه gaznah, شوك shúk, عوسج 'ausaj, نبات النار nabátu 'n-nár, انجره anjarah, فريض faríz, هرتيكه hartíkah.

Urus, *subs.* بقر الوحش baqaru 'l-vahsh, گاو صحرائي gáv-i-sahrá,í.

Us, *pron.* مارا márá.—(*He is not one of us*) او يكي از ماها نيست ú yakí az-máhá ní 'st.—(*Each of us four*) هر چهار تايمان har chahár táímán.—(*To us*) به مان bi-mán.

Usable, *adj.* استعمالي isti'málí, قابل استعمال qábil-i-isti'mál, بكار bi-kár, كار آمد kár-ámad.

Usage, *subs.* (*Treatment*) سلوك sulúk, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), استعمال isti'mál, رفتار raftár, معمول ma'múl.—(*Custom*) قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), عادت 'ádat, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), سيرت sírat (*pl.* سير siyar), سنت sunnat, سلوك sulúk.—(*Contrary to usage*) خلاف وضع khiláf-i-vaz', ضد رسم zidd-i-rasm, خلاف قاعده khiláf-i-qá'idah, بر خلاف عادت bar-khiláf-i-'ádat, منافي سلوك munáfí-i-sulúk.—(*The usages of society*) قواعد جمعيت qavá'id-i-jam'íyat.

Usance, *subs.* كار kár, عمل 'amal (*pl.* اعمال a'mál), مصرف masraf.—(*Interest*) فائده fáïdah, سود súd, منفعت manfa'at, فائض fáïz, حاصل hásil.

Use, *subs.* كار kár, عمل 'amal (*pl.* اعمال a'mál), مصرف masraf.—(*Advantage*) فائده fáïdah (*pl.* فوائد faváïd), منفعت manfa'at, نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), ثمر samar (*pl.* ثمار simár *and* اثمار asmár *and* ثمر sumur).—(*Practice*) استعمال isti'mál, تجربه tajribah (*pl.* تجارب tajárib).—(*Custom*) عادت 'ádat, رسم rasm, قاعده qáïdah, قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín).—(*Interest*) فائده fáïdah, منفعت manfa'at, سود súd, فائض fáïz, حاصل hásil. — (*In use*) روان raván, مستعمل musta'mal, دارج dárij, رائج ráïj, جاري járí. — (*What is the use?*) چه حاصل chih hásil, چه فائده chih-fáïdah.—(*To be of use*) بكار آمدن bi-kár ámadan, بكار خوردن bi-kár khurdan, كار گر آمدن kár-gar ámadan, مفيد بودن mufíd búdan, فائده داشتن fáïdah dáshtan, بعمل آمدن bi-'amal ámadan, مصرف داشتن masraf dáshtan, نافع بودن náfi' búdan.—(*To be of no use*) لائق هيچ كار نيستن láïq-i-hích kár nístan, بهيچ كار نيامدن bi-hích kár ni-ámadan, نا كار شدن ná-kár shudan.—(*Of what use is all this?*) اينها چه لازم است ín-há chih lázim-ast, چه لزوم chih-luzúm.—(*To make the best use of one's time*) ابن الوقت شدن ibnu 'l-vaqt shudan, فرصت غنيمت شمردن fursat ghaní-mat shimurdan, وقت‌را پاكيزه صرف كردن vaqt-rá pákízah sarf kardan.

Use, *verb,* (*Make use of*) بكار بردن bi-kár burdan, تصرف نمودن tasarruf nimúdan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan, استعمال كردن isti'mál kardan, كار بستن kár bastan, (براي) كار كردن kár kardan (biráy), تجربه نمودن tajribah nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy).—(*Be in the habit of*) عادت داشتن 'ádat dáshtan, معتاد بودن mu'tád búdan, قاعده داشتن qá'i-dah dáshtan, خو گرفتن khú giriftan, پيش نهاد نمودن písh-nihád nimúdan.—(*He used to be young*) جوان بود javán búd.—(*It is much used for this*) خيلي بجهت اين بكار ميرود khailí bi-jihat-i-ín bi-kár mí-ravad.

Used, *adj.* (*Accustomed*) مستعمل musta'mal, عادت نموده 'ádat-nimúdah, مألوف málúf.—(*Employed*) بعمل آورده bi-'amal ávardah, بكار بسته bi-kár-bastah, كار كرده kár-kardah.—(*I am used up*) خسته ميشوم khastah mí-shavam.

Useful, *adj.* بكار bi-kár, مفيد mufíd, كار آمدني kár-ámadaní, سود مند súd-mand, نافع náfi', با مصرف bá-masraf.

Usefully, *adv.* بطور فائده مندي bi-taur-i-fáïdah-mandí, فائده مندانه fáïdah-mandánah, با منفعت bá-manfa'at, سود مندانه súd-mandánah, بطريق نفع رساني bi-taríq-i-naf'-rasání.

Usefulness, *subs.* بكاري bi-kárí, فائده مندي fáïdah-mandí, سود مندي súd-mandí, منفعت manfa'at, ربح ribh, حاصل hásil, انتفاع intifá'.

Useless, *adj.* بيكاره bí-kárah, نا بكار ná-bi-kár, بيفائده bí-fáïdah, بيمصرف bí-masraf, بيجا bí-já, بي منفعت bí-manfa'at, بي حاصل bí-hásil, بي نفع bí-naf', بي نتيجه bí-natíjah, بي ثمر bí-samar, از روي هوا az-rúy-i-havá, غير مفيد ghair-i-mufíd, باطل bátil, معطل mu'attal, نا سود مند ná-súd-mand.—(*To render useless*) ابطال نمودن ibtál nimúdan, حبط كردن habt kar-dan.

Uselessly, *adv.* باطلاً bátilan, عبثاً ‘abasan, بدون فائده bi-dún-i-fáïdah, بطور بيهوده bi-taur-i-bíhúdah, بي ثمرانه bí-samaránah, نا سود مندانه ná-súd-mandánah.

Uselessness, *subs.* بي فائدگي bí-fáïdagí, بي ثمري bí-samarí, بطلان butlán, بيهودگي bíhúdagí, بي منفعتي bí-manfa‘atí, نا سود مندي ná-súd-mandí.

User, *subs.* استعمال كننده isti‘mál-kunandah, بكار برنده bi-kár-burandah.

Usher, *subs.* (*At a court*) عرضبيگي ‘arz-begí.—(*At a school*) نائب náïb, خليفه khalífah (*pl.* خلائف khaláïf *and* خلفا khulafá), مكتب دار maktab-dár, معرف mu‘arrif.

Usher, *verb,* در آوردن dar-ávardan, خبر ورود دادن khabar-i-vurúd dádan, مژده وصول رسانيدن muzhdah-i-vusúl rasánídan, اعلام آمدن كردن i‘lám-i-ámadan kardan, داخل ساختن dákhil sákhtan.

Usquebaugh (*Whiskey*), *subs.* ماء الحيات má,u ’l-hayát, عرق ‘araq, جوهر jauhar.

Ustion, *subs.* سوزش súzish, حرقت haraqat, اشتعال ishti‘ál, احتراق ihtiráq, التهاب iltiháb.

Usual, *adj.* معمول ma‘múl, متعارف muta‘árif, متداول mutadávil, معهود ma‘húd, مروج muravvaj, معتاد mu‘tád, حسب استعمال hasb-i-isti‘mál, استعمالي isti‘-málí, مألوف málúf, دارج dárij, عمومي ‘umúmí, دائمي dáïmí, مستمري mustamarrí.—(*It is usual*) جاريست járí ’st.—(*More than usual*) فوق العادت fauqu ’l-‘ádat, بيش از معهود bísh-az-ma‘húd.

Usually, *adv.* عموماً ‘umúman, عادتاً ‘ádatan, بطرز متداول bi-tarz-i-mutadávil, معمولاً ma‘múlan.

Usucaption, *subs.* (*Legal term*) حكم تصرف hukm-i-tasarruf, حق تملك haqq-i-tamalluk, فرمان farmán, قباله qabálah.

Usufruct, *subs.* سود súd, نفع naf‘, حاصل hásil, حق انتفاع haqq-i-intifá‘, حق استملاك حاصل haqq-i-istim-lák-i-hásil, استملاك موقت istimlák-i-muvaqqat.—(*Partition of usufruct*) مهايات muháyát.

Usufructuary, *subs.* مالك موقت málik-i-muvaqqat, حاصل گير hásil-gír, متصرف mutasarrif.

Usurer, *subs.* ربا خور ribá-khur, رابح rábih, ربا ده ribá-dah, سود خوار súd-khár, مقرض muqriz, منفعت گير manfa‘at-gír.

Usurious, *adj.* (*Persons*) ربا خور ribá-khur, رابح rábih, ربا ده ribádah, سود خوار súd-khár, مقرض muqriz, منفعت گير manfa‘at-gír.—(*Things*) رباي ribáí, سودي súdí, نفعي naf‘í.

Usurp, *verb,* بغير حق متصرف شدن bi-ghair-i-haqq mu-tasarrif shudan, بظلم گرفتن bi-zulm giriftan, غصب نمودن ghasb nimúdan, تصرف كردن tasarruf kardan, تطاول نمودن tatávul nimúdan, مال مردم خوردن mál-i-mardum khurdan.

Usurpation, *subs.* غصب ghasb, ظلم zulm, تعدي ta‘addí, تصرف tasarruf, تطاول tatávul, جور júr, نا حق گيري ná-haqq-gírí, جبر jabr.

Usurper, *subs.* ظالم zálim, جبار jabbár, غاصب ghá-sib, نا حق گير ná-haqq-gír, مال مردم خوار mál-i-mar-dum-khár.

Usurpingly, *adv.* غاصبانه ghásibánah, بطور غصب bi-taur-i-ghasb, بطريق جبر bi-taríq-i-jabr, بنا حق bi-ná-haqq, ظلماً zulman, بر سبيل تعدي bar-sabíl-i-ta‘addí.

Usury, *subs.* ربا ribá, ربح ribh, مراحه murábahah, سود súd, منفعت manfa‘at, نفع naf‘, فائده fáïdah.

Utensil, *subs.* ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), آلت álat, اوزار auzár.—(*Tool*) اوضاع auzá‘, آلت álat (*pl.* آلات álát), يراق yaráq, ساز sáz, ادات adát (*pl.* ادوات advát), اسباب asbáb, سامان sámán.

Uterine, *adj.* شكمي shikamí, بطني batní, رحمي rahmí, اندر andar.—(*A uterine brother*) برادر بطني birádar-batní, كاكائي اندر kákáí-andar.

Utilitarian, *subs. and adj.* فائده بين fáïdah-bín, منفعتي manfa‘atí, منفعت نگر manfa‘at-nigar, سود شناس súd-shinás.

Utilitarianism, *subs.* فائده بيني fáïdah-bíní, منفعت نگري manfa‘at-nigarí, سود شناسي súd-shinásí.

Utility, *subs.* افاده ifádah, فائده fáïdah, نفع naf‘, منفعت manfa‘at, سود مندي súd-mandí.

Utilize, *verb,* صرف كردن sarf kardan. بكار بردن bi-kár burdan, تصرف نمودن tasarruf nimúdan, بعمل آوردن bi-‘amal ávardan, استعمال كردن istirmál kar-dan, كار بستن kár bastan, (براي) كار كردن kár kardan (biráy), تجربه نمودن tajribah nimúdan, آزمودن ázmú-dan (*rt.* آزماي ázmáy).

Utmost, *subs.* غايتي gháyatí, نهايتي niháyatí, اقصائي aqsá,í.—*adj.* غايت gháyat, نهايت niháyat, اقصي aqsá, آخر ákhir, كمال kamál.—(*At the utmost*) انتهائي intihá,í-i-marátib, مراتب بنهايت bi-niháyat, باخر bi-ákhir, بهمه جهت bi-hamah-jihat, منتها muntahá.—(*To the utmost of one’s ability*) حتي المقدور hatta ’l-maqdúr, بقدر مقدور bi-qadr-i-maqdúr.—(*To the utmost*) بكمال سختي bi-kamál-i-sakhtí, بنهايت bi-niháyat, بشدت bi-shiddat, بغايت bi-gháyat.

Utopia, *subs.* لا مكان lá-makán, جا بلسا já-i-bulsá, جا بلقا já-i-bulqá.

Utopian, *adj.* لا مكاني lá-makání, جا بلساي já-i-bul-sáí, جا بلقاي já-i-bulqáí, خيالي khiyálí, معنوي ma‘-naví, تصوري tasavvurí, موهوم mauhúm.

Utricle, *subs.* كيسه kísah, خانه khánah, حجره huj-rah.

Utter, *adj.* كامل kámil, كل kull, خارج khárij, زائد záïd.

Utter, *verb,* گفتن guftan (*rt.* گوي gúy), دم زدن dam

zadan, نطق کردن nutq kardan, تلفظ نمودن talaffuz nimúdan, بیان کردن bayán kardan, اظهار نمودن izhár nimúdan.

Utterable, *adj.* گفتنی guftaní, اضهار داشتنی izhár-dáshtaní, بیان کردنی bayán-kardaní.

Utterance, *subs.* تلفظ talaffuz, مخرج makhraj (*pl.* مخارج makhárij), تجوید tajvíd, تنطق tanattuq, اظهار izhár.

Utterer, *subs.* قائل qáïl, گوینده gúyandah, ناطق nátiq, لافظ láfiz.

Utterly, *adv.* سراسر sar-á-sar, تماماً tamáman, بالکل bi 'l-kull, بالکلیت bi 'l-kullíyat, بالمره bi 'l-marrah, کلاً kullan-va-qátibatan, و قاطبةً bi-'ainihi, کلیتاً kullíyatan, بعینه yak-a-yak, یکایك

Uttermost, *subs.* اقصی درجه aqsá-darajah, اعلی درجه 'alá-darajah.—*adj.* اقصی aqsá, اعلی a'lá, ابعد ab'ad, دور ترین dúr-tarín, آخرین ákhirín.

Uva (*Grape*), *subs.* انگور angúr, عنب 'umb.

Uvæ passa (*Raisins*), *subs.* مویز mavíz, کشمش kish-mish, زبیب zabíb, منقی munaqqá, بیدانه bídánah, انگور خشك angúr-i-khushk.

Uveous, *adj.* انگور وش angúr-vash, انگوری angúrí, عنبی 'inabí.

Uvula, *subs.* کنج kanj, زبان کوچك zabán-i-kúchik, لهات lahát (*pl.* لها lihá), ملاذ maláz.

Uxorious, *adj.* زن دوست zan-dúst, زوجه نواز zaujah-naváz, زن پرست zan-parast, عشقباز 'ishq-báz.

Uxoriously, *adv.* زن دوستانه zan-dústánah, زوجه نوازانه zaujah-navázánah, بطور عشقبازی bi-taur-i-'ishq-bází.

Uxoriousness, *subs.* زن دوستی zan-dústí, زوجه نوازی zaujah-navází, زن پرستی zan-parastí, عشقبازی 'ishq-bází, غایت تعشق بزن ghávat-i-ta'ashshuq-bi-zan.

V.

Vacancy, *subs.* (*Void*) خلو khulú, خلوت khilvat.—(*As regards an appointment*) جا já, ضرورت zarúrat, منصب mansab.—(*Space*) فضا fazá, فجوه fajvah (*pl.* فجا fijá), خلا khalá, فاصله fásilah.—(*Leisure*) تعطیل ta'tíl, فراغت farághat, فرصت fursat, بیکاری bí-kárí.

Vacant, *adj.* خالی khálí.—(*As an appointment*) تهی tuhí.—(*As a person*) فارغ fárigh, بیکار bí-kár.—(*A vacant stare*) نظر خیره nazar-i-khírah, نگاه بیخیال nigáh-i-bí-khiyál.—(*Vacant hours*) ساعات فراغت sá'át-i-farághat, اوقات تعطیل auqát-i-ta'tíl.—(*To be vacant*) بطال شدن battál shudan, منحل شدن munhall shudan.

Vacate, *verb*, خالی نمودن khálí nimúdan, تخلیه کردن takhliyah kardan, تهی ساختن tuhí sákhtan, فارغ نمودن fárigh nimúdan, ول کردن vil-kardan, ترك نمودن tarak nimúdan.

Vacation, *subs.* تعطیل ta'tíl, فراغت farághat, انجام کار anjám-i-kár, رهائی از شغل rihá'í-az-shughl, رخصت rukhsat, ایام استراحت ayyám-i-istiráhat.

Vaccinate, *verb*, آبله کوبیدن ábilah kúbídan *or* کوفتن kúftan, تجدیر نمودن tajdír nimúdan, تصویر نمودن tasvír nimúdan.

Vaccination, *subs.* آبله کوبی ábilah-kúbí, تجدیر tajdír, تصویر tasvír, اوله کوبی aulah-kúbí (*vulg.*).

Vaccine, *adj.* آبلگی ábilagí, ثوری súrí, گاوی gávi.—(*Vaccine lymph*) ماده آبله máddah-i-ábilah.

Vacillancy, *subs.* تردد taraddud, تردید tardíd, تحیر tahayyur, حالت تردد hálat-i-taraddud.

Vacillate, *verb*, دل دل نمودن dil-dil nimúdan, دو دل بودن dú-dil búdan, لیت و لعل کردن lait-u-la'all kardan, تردد داشتن taraddud dáshtan, متحیر بودن mutahayyir búdan, معلق بودن mu'allaq búdan.

Vacillating, *adj.* متردد mutaraddid, متحیر mutahayyir, دو دل dú-dil, معلق mu'allaq.

Vacillation, *subs.* تردد taraddud, تذبذب tazabzub, معلقیت mu'allaqíyat, حیرت hairat.

Vacuity, *subs.* خلو khulú, خلا khalá, فراغت farághat, فراغ firágh (*pl.* افرغه afrighah), خلاءات khaláát, بی مادگی bí-máddagí.

Vacuous, *adj.* خالی khálí, فارغ fárigh, تهی tuhí, بی ماده bí-máddah.

Vacuum, *subs.* خلو khulú, خلا khalá, فراغ firágh.

Vade-mecum, *subs.* کتابچه kitabchah.

Vagabond, *subs.* اوباش aubásh, آواره ávárah, بیکار bí-kár, مطرود matrúd, نا بکار ná-bi-kár, هرزه گرد harzah-gard, پرسه زن parsah-zan, بی سر و سامان bí-sar-u-sámán, ترکتاز tarak-táz, یاوه رفتار yávah-raftár, در بدر dar-bi-dar, جهان گرد jahán-gard, بیخانه bí-khánah, خانه بدوش khánah-bi-dúsh, بیراه bí-rah, گمراه gum-ráh, لوطی lútí, درویش darvísh, رند rind, خذله khuza-lah, دون dún, سفله suflah.

Vagabondism, *subs.* ول گرده vil-gardí, ترکتازی tarak-tází, جهان گردی jahán-gardí, لوطیگری lútí-garí, رندی rindí, پرسه زنی parsah-zaní, آوارگی áváragí, در بدری dar-bi-darí, بی سر و سامانی bí-sar-u-sámání, بی خانگی bí-khánagí, خانه بدوشی khánah-bi-dúshí, بی کاری bí-kárí, نا بکاری ná-bi-kárí, یاوه رفتاری yávah-raftárí, هرزه گردی harzah-gardí, گم راهی gum-ráhí, دونی dúní, سفلگی suflagí.

Vagabondry, *subs.* ول گردي vil-gardí, ترکتازي tarak-tází, جهان گردي jahán-gardí, لوطيگري lútí-garí, رندي ríndí, پرسه زني parsah-zaní, آوارگي áváragí, دربدري dar-bi-darí, بي سر و ساماني bí-sar-u-sámání, بي خانگي bí-khánagí, خانه بدوشي khánah-bi-dúshí, بي کاري bí-kárí, نا بکاري ná-bi-kárí, ياوه رفتاري yávah-raftárí, هرزه گردي harzah-gardí, گم راهي gum-ráhí, دوني dúní, سفلگي suflagí.

Vagary, *subs.* وسواس vasvás, توهم tavahhum, هرزه خيالي harzah-khiyálí, انديشه بيجا andíshah-i-bí-já.

Vagina, *subs.* (*Sheath*) غلاف ghiláf, نيام niyám.—(*Anatomical term*) مهبل mahbal, فرج farj, کس kus.—(*Air expelled from the vagina*) کس کوز kus-kúz.

Vaginal, *adj.* نيامي niyámí, غلافي ghiláfí.—(*Anatomical term*) مهبلي mahbalí, فرجي farjí.

Vagrancy, *subs.* آوارگي áváragí, حيراني hairání, سر گرداني sar-gardání, در بدري dar-bi-darí, جلا jalá, غربت ghurbat.

Vagrant, *subs. and adj.* بي سر انجام bí-sar-anjám, بي خانمان bí-khánimán, صحرا گرد sahrá-gard, خانه بدوش khánah-bi-dúsh, آواره ávárah, در بدر dar-bi-dar, سر گردان sar-gardán, حيران hairán.

Vagrantly, *adv.* بطور آوارگي bi-taur-i-áváragí, حيرانانه hairánánah, بطرز سر گرداني bi-tarz-i-sar-gardání, دربدرانه dar-bi-daránah, مهاجرانه muhájiránah, خانه بدوشانه khánah-bi-dúshánah.

Vague, *adj.* بي قرار bí-qarár, غير معين ghair-i-mu'ayyan, مشتبه mushtabih, نا معهود ná-ma'húd, بي ثبات bí-sabát, مبهم mubham, متشابه mutasháhih, نا معلوم ná-ma'lúm, نا مقرر ná-muqarrar, غير محکم ghair-i-muhkam.

Vain, *adj.* (*Fruitless*) بي فائده bí-fáïdah, عبث 'abas, باطل bátil, بطال battál, بي مصرف bí-masraf, از روي هوا az-rúy-i-hává, هرزه harzah, معطل mu'attal, بيهوده bíhúdah, نا بکار ná-bi-kár.—(*Conceited*) خود پسند khud-pasand, خود بين khud-bín, مغرور maghrúr, هوا دار hává-dár, باد دار bád-dár, يالبند yál-band, مباهي mubáhí.—(*In vain*) عبثاً 'abasan, باطلاً bátilan, به بطلان bi-butlán.

Vainglorious, *adj.* مغرور maghrúr, لاف زن láf-zan, يالبند yál-band, فخور fakhúr, پر فيس pur-fís.

Vaingloriously, *adv.* بطور افتخار bi-taur-i-iftikhár, مباهات کنان mubáhát-kunán, لاف زنان láf-zanán, فيس کنان fís-kunán, از روي گزاف az-rúy-i-gizáf.

Vainglory, *subs.* مباهات mubáhát, تصلف tasalluf, مفاخرت mufákharat, لاف láf, گزاف gizáf, فيس fís, غرور ghurúr, بيهودگي bíhúdagí.

Vainly, *adv.* (*In vain*) عبثاً 'abasan, باطلاً bátilan, به بطلان bi-butlán.—(*Vaingloriously*) بطور افتخار bi-taur-i-iftikhár, مباهات کنان mubáhát-kunán, لاف زنان láf-zanán, فيس کنان fís-kunán, از روي گزاف az-rúy-i-gizáf.

Vainness, *subs.* (*Conceit*) غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, کبريا kibriyá, تکبر takabbur, نفس nafs, خود پسندي khud-pasandí, خود نمائي khud-nimá,í, نخوت nakhvat, عجب 'ujb.—(*Inutility*) بطلان butlán, بطالت batálat, عدم فائده 'adam-i-fáïdah, بيفائدگي bí-fáïdagí, بيهودگي bíhúdagí.

Valance, *subs.* حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), طنطنه tantanah, يراق yaráq, پيرايه píráyah, تشکيل tashkíl.

Valance, *verb*, پيرايه بستن píráyah bastan, حاشيه کار háshiyah-kár guzáshtan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, تشکيل کردن tashkíl kardan.

Vale, *subs.* دره darrah, وادي vádí, جلگه julgah, گود gaud, ويل vail, ميانکوه miyán-kúh, تنگنا tangná, بقعه baq'ah (*pl.* بقع buqa' *and* بقاع biqá'), مضيق mazíq.

Valediction, *subs.* موادعت muvadá'at, توديع taudí', وداع vidá', بدرود bidrúd, خدا حافظ khudá-háfiz, خدا نگهداري khudá-nigah-dárí, تبريك tabrík, تهنئت tahnïat.

Valedictorian, *subs.* موادع muvádi', تبريك گو tabrík-gú, تازه آخوند tázah-ákhund, نو ملا nau-mullá.

Valedictory, *subs.* خطبه وداع khutbah-i-vidá'.—*adj.* توديعي taudí'í, تبريکي tabríkí, تهنئتي tahnïatí.

Valentine, *subs.* (*Person*) محبوب mahbúb, محبوبه mahbúbah.—(*Thing*) مودت نامه mavaddat-námah.

Valentine's day, *subs.* روز والنتين rúz-i-válantín (European).

Valeriana dioscordis (*The plant which is supposed to yield the perfume "Phu" of Dioscorides*), *subs.* (*Botanical term*) سنبل کوهي sumbul-i-kúhí, سنبل جبلي sumbul-i-jabalí.

Valeriana officinalis (*The wild Valerian plant*), *subs.* سنبل الطيب sumbulu 't-tíb.

Valet, *subs.* بچه bachchah, پيشخدمت písh-khidmat, شاطر shátir, نوکر naukar, فراش farrásh, ملازم mulázim, خادم khádim (*pl.* خدام khuddám).

Valetudinarian, *subs.* وسواسي vasvásí, احتياط کار ihtiyát-kár, عليل 'alíl.

Valetudinary, *adj.* نا خوش ná-khush, بيمار bímár, مريض maríz, صحت طلب sihhat-talab.

Valhalla, *subs.* بهشت bihisht, فردوس firdaus (*pl.* فرادیس farádís), جنت jannat, دار جاويدان dár-i-jávídán, ولهاله valhálah (European).

Valiant, *adj.* دلير dilír, دلاور dilávar, بيباک bí-bák, جانباز ján-báz, شجاع shujá', شجيع shají', جري jarí, بهادر bahádur, شير مرد shír-mard, رشيد rashíd, پردل pur-dil, پهلوان pahlaván, قوي پنچه qaví-punchah.

Valiantly, *adv.* با دليري bá-dilírí, با جسارت bá-jasá-

rat, دلیرانه dilíránah, بهادرانه baháduránah, غازیانه gházíyánah, پر دلانه pur-dilánah, شیرمردانه shír-mard-ánah.

Valid, *adj.* کامل kámil, درست durust, مقرون بصواب maqrún-bi-saváb, صحیح sahíh, کافي káfí, مضبوط maz-bút, محکم muhkam, قوي qaví.—(*As a deed*) امضا دار imzá-dár, مسجل musajjal.

Validate, *verb,* تقویت دادن taqviyat dádan, مضبوط ساختن mazbút sákhtan, محکم کردن muhkam kardan, مسجل گردانیدن musajjal gardánídan.

Validity, *subs.* درستي durustí, کمال kamál, مضبوطي mazbútí, کافیت káfíyat, محکمي muhkamí, قوت qúvat, تاثیر täsír, صحت sihhat.—(*Of a document*) امضا داري imzá-dárí.

Validly, *adv.* بطور درست bi-taur-i-durust, بطرز مضبوط bí-tarz-i-mazbút, بامضائي شرع bi-imzá,í-i-shar', بطریق محکم bi-taríq-i-muhkam, مسجلاً musajjalan.

Valise, *subs.* جامه دان jámah-dán, رخت دان rakht-dán, کیسه چرمي kísah-i-charmí.

Vallation, *subs.* بارو bárú, سور súr, سنگر sangur, جدار jidár (*pl.* جدر judr).

Valley, *subs.* دره darrah, وادي vádí (*pl.* اودا audá), جلگه julgah, گود gaud, ویل vail, بقعه baq'ah, میانکوه miyán-kúh.

Valorous, *adj.* دلیر dilír, دلاور dilávar, بیباك bí-bák, جانباز ján-báz, شجاع shujá', شجیع shají', جري jarí, بهادر bahádur, شیر مرد shír-mard, رشید rashíd, پر دل pur-dil, جرأت مند jurät-mand, جسور jasúr, متهور mutahavvir.

Valorously, *adv.* دلیرانه dilíránah, دلاورانه dilávar-ánah, شجاعانه shujá'ánah, رشیدانه rashídánah, جسورانه jasúránah.

Valour, *subs.* دلیري dilírí, دلاوري dilávarí, جرأت jurät, جسارت jasárat, شجاعت shujá'at, غیرت ghairat, بیباکي bí-bákí, شراعت sharáat, پر دلي pur-dilí, شیر مردي shír-mardí, پهلواني pahlavání.

Valuable, *adj.* گرانمایه girán-máyah, گران بها girán-bahá, بیش قیمت bísh-qímat, قیمتي qímatí, عزیز 'azíz, اعلي a'lá.—(*A valuable document*) حجه موثقه hujjah-i-muvassaqah.

Valuation, *subs.* بر آورد bar-ávard, تخمین takhmín, سنجش sanjish, تثمین tasmín.—(*At a fair valuation*) بحقانیت bi-haqáníyat, با بر آورد درست bá-bar-ávard-i-durust.

Valuator, *subs.* قیمت سنج qímat-sanj, تخمین کن takh-mín-kun, بر آورد کار bar-ávard-kar, نرخ تعیین کن nirkh-ta'yín-kun.

Value, *subs.* قیمت qímat, ارزش arzish, بها bahá, قدر qadar, ثمن saman, مقدار miqdár, نرخ nirkh, سعر sa'r. —(*Utility*) مصرف masraf, فائده fáïdah.

Value, *verb,* قیمت کردن qímat kardan, نرخ گذاشتن nirkh guzáshtan, ارزش نهادن arzish nihádan, بر آورد کردن bar-ávard kardan.—(*Appreciate*) غنیمت دانستن ghanímat dánistan, قدر شناختن qadar shinákhtan, گرامي داشتن girámí dáshtan.

Valueless, *adj.* بي بها bí-bahá, بي قیمت bí-qímat, بي ثمن bí-saman.

Valvate, *adj.* پرده وار pardah-vár, درچه دار darab-chah-dár, دفه وش daffah-vash, دفه دار daffah-dár.

Valve, *subs.* پرده pardah, دفه daffah, غطا ghitá, صدف sadaf (*pl.* اصداف asdáf).

Valvlet, *subs.* صدف چه sadaf-chah, دفه چه daffah-chah, سر پوش sar-púsh, قشر qishr.

Valvular, *adj.* پرده دار pardah-dár, دفه دار daffah-dár.

Vamp, *subs.* چرم بالائي کفش charm-i-bálá,i-i-kafsh, روه کفش rúh-i-kafsh, رو چکمه rú-i-chakmah.

Vamp, *verb,* وصله کردن vaslah kardan, اصلاح نمودن isláh nimúdan, مرمت کردن marammat kardan.

Vamper, *subs.* وصله گر vaslah-gar, مصلح muslih, مرمت کن marammat-kun.

Vampire, *subs.* خفاش بزرگ khuffásh-i-buzurg, خون مکك khún-makak, غول ghúl, شیطان shaitán (*pl.* شیاطین shayátín).

Vampirism, *subs.* خون مکي khún-makí, خون خواري khún-khárí.—(*Extortion*) تعدي ta'addí, ظلم zulm, جور jaur, مال مردم خوري mál-i-mardum-khurí.

Van, *subs.* (*Cart*) گاري امتعه بري gárí-i-amti'ah-barí, عرابه بزرگ 'arábah-i-buzurg.—(*Fan for grain*) باد پران bád-parán, اوشین úshín, دفه daffah, پره parrah, مروحه marvahah (*pl.* مراویح marávíh).—(*Of an army*) طلایه taláyah, پیشرو písh-rau, قراول qarávul, جلوه jilvah-i-lashkar, مقدمه muqaddamah.

Van-couriers, *subs.* پیش لشکر písh-i-lashkar, طلایه taláyah, مقدمة الجیش muqaddamatu 'l-jaish, پیش دو písh-dav, قراول qarávul.

Vandal, *subs.* شخص بربري shakhs-i-barbarí, مرد وحشي mard-i-vahshí, آدم جنگلي ádam-i-jangalí, طائفه نا متمدن táïfah-i-ná-mutamaddin.

Vandalic, *adj.* بربري barbarí, وحشي vahshí, جنگلي jangalí, نا متمدن ná-mutamaddin.

Vandalism, *subs.* بربریت barbaríyat, وحشیت vahshí-yat, جنگلیت jangalíyat, نا متمدني ná-mutamaddiní.

Vandyke, *subs.* دستمال گردن gardan-band, بند گردن dast-mál-i-gardan.

Vane, *subs.* باد نما bád-nima.

Vanguard, *subs.* مقدمت الجیش muqaddamatu 'l-jaish, پیش خیمه písh-khaimah, جلوه لشکر jilvah-i-lashkar, پیش سپاه písh-i-sipáh.

Vanilla (*The Epidendrum vanilla or vanelloe plant*),

subs. وانيليا vánílíyá (European).—*adj.* وانيلياي vánílíyáí.

Vanish, *subs.* صوت ضعيف saut-i-za'íf, صدائي باريك sidá,í-i-bárík.

Vanish, *verb,* غائب شدن ghá'ib shudan, غيب شدن ghaib shudan, نا پيدا گشتن ná-paidá gashtan, نا پديد گشتن ná-padíd gashtan, مضمحل شدن muzmahill shudan, مفقود شدن mafqúd shudan, زهوق كردن zuhúq kardan, گم شدن gum shudan, زائل گشتن záïl gashtan, زوال پذيرفتن zavál pazíruftan.

Vanishing point, *subs.* نقطه زهوق nuqtah-i-zuhúq, منتهائي خطوط متوازيه muntahá,í-i-khutút-i-mutavázíyah, نقطه زوال nuqtah-i-zavál.

Vanity, *subs.* (*Inutility*) بطلان butlán, بطالت batálat, عدم فائده 'adam-i-fáïdah, بي فائدگي bí-fáïdagí, بيهودگي bíhúdagí, لا حاصلي lá-hásilí, بي ثمري bí-samarí, ياوگي yávagí.—(*Conceit*) غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, كبريا kibriyá, تكبر takabbur, نفس nafs, خود پسندي khud-pasandí, خود نمائي khud-nimá,í, نخوت nakhvat, عجب 'ujb, مفاخرت mufákharat, فيس fís, لاف láf, باد bád.—(*Nothingness*) هبا habá, نيستي nístí, تباهي tabáhí, بطالت batálat.

Vanquish, *verb,* فتح كردن fat,h kardan, غلبه كردن ghalabah kardan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, غالب آمدن ghálib ámadan, شكست دادن shikast dádan, ظفر يافتن zafar yáftan, گشادن gushádan, نصرت يافتن nusrat yáftan, فيروز شدن fírúz shudan, منقاد كردن munqád kardan, مطيع نمودن mutí' nimúdan, تابع ساختن tábi' sákhtan, زير حكم آوردن zír-i-hukm ávardan, تسخير كردن taskhír kardan, فائق آمدن fáïq ámadan, مستولي شدن mustaulí shudan.

Vanquishable, *adj.* مغلوب شدني maghlúb-shudaní, شكست خوردني shikast-khurdaní, مسخر گشتني musakhkhar-gashtaní, مقهور شونده maqhúr-shavandah.

Vanquisher, *subs.* فيروز fírúz, مظفر muzaffar, منصور mansúr, غالب ghálib, قاهر qáhir, فتح مند fat,h-mand, مستولي mustaulí.

Vantage, *subs.* نفع naf', فائده fáïdah, منفعت manfa'at, سود súd, صرفه sarfah, فضيلت fazílat, استيلا istílá, برتري bartarí.

Vantage-ground, *subs.* ميدان فضل maidán-i-fazl, مقام برتري maqám-i-bartarí, مجال استيلا majál-i-istílá, مايه تفوق máyah-i-tafavvuq.

Vapid, *adj.* بيروح bí-rúh, بيجان bí-ján, افسرده afsurdah, سرد sard.

Vapidness, *subs.* كسالت kasálat, افسردگي afsurdagí, بيروحي bí-rúhí, سردي sardí, بيجاني bí-jání.

Vaporability, *subs.* بخاريت bukháríyat, بخار شوندگي bukhár-shavandagí, دخانيت dukháníyat.

Vaporable, *adj.* بخار شونده bukhár-shavandah, تبخير پذير tabkhír-pazír, قابل بخار شوندگي qábil-i-bukhár-shavandagí.

Vaporate, *verb,* بخار بيرون دادن bukhár bírún dádan, بخار شدن bukhár shudan, بصورت بخار در گذشتن bi-súrat-i-bukhár dar-guzashtan.

Vaporation, *subs.* بخار دهي bukhár-dihí, تبخير tabkhír, تدخين tadkhín, تبخر tabakhkhur, تدخن tadakhkhun.

Vaporific, *adj.* بخار ساز bukhár-sáz, مبخر mubakhkhir, بخار گردان bukhár-gardán.

Vaporingly, *adv.* لاف زنان láf-zanán, يافه گويان yáfah-gúyán, مباهات كنان mubáhát-kunán, رجز خوانان rajz-khánán.

Vaporish, *adj.* پر بخار pur-bukhár.—(*Metaphorically*) سوداي saudáí, ماخوليايي mákhúlíyáí, سپرز دار supurz-dár, دماغ خشك dimágh-khushk.

Vaporization, *subs.* بخار سازي bukhár-sází, بخاريت bukháríyat, درجه بخار darajah-i-bukhár, تبخر tabakhkhur.

Vaporize, *verb trans.* بخار ساختن bukhár sákhtan, بدرجه بخار رساندن bi-darajah-i-bukhár rasándan, متصاعد نمودن mutasá'id nimúdan.—*intrans.* بخار شدن bukhár shudán, بصورت بخار در گذشتن bi-súrat-i-bukhár dar-guzashtan, متصاعد شدن mutasá'id shudan.

Vaporous, *adj.* پر بخار pur-bukhár, بخاري bukhárí, دخاني dukhání.—(*Metaphorically*) بي حقيقت bí-haqíqat, باطل bátil, نفاخ naffákh, باد دار bád-dár.

Vapour, *subs.* بخار bukhár, غبار ghubár, ميغ mígh, نزم nizm, نژم nizhm, تف taf, دخان dukhán, دود dúd, رطوبت rutúbat, ندي nadá (*pl.* اندا andá).—(*Metaphorically*) وهم vahm (*pl.* اوهام auhám), خيال باطل khiyál-i-bátil, صورت موهومه súrat-i-mauhúmah.

Vapour, *verb,* (*Evaporate*) دود كردن dúd kardan, بخار بيرون دادن bukhár bírún dádan, بصورت بخار در گذشتن bi-súrat-i-bukhár dar-guzashtan.—(*Boast*) لاف زدن láf zadan, باد كردن bád kardan, قل رفتن qul raftan.

Vapour-bath, *subs.* حمام بخار hammám-i-bukhár, بخار گاه bukhár-gáh.

Vapourer, *subs.* لاف زن láf-zan, يافه گو yáfah-gú, مباهي mubáhí.

Variability, *subs.* تغير taghayyur, تلون talavvun, تقلب taqallub, بي ثباتي bí-sabátí, سبكساري sabuk-sárí, باد پيمائي bád-paimá,í.

Variable, *subs.* مقدار متغير miqdár-i-mutaghayyir, قدر مختلف qadr-i-mukhtalif.—*adj.* بي قرار bí-qarár, نا پايدار ná-páyadár, متغير mutaghayyir, بي ثبات bí-sabát, متلون mutalavvin, دو رو dú-rú, سبك پا sabuk-pá, منصرف munsarif, متقلب mutaqallib, بي بقا bí-baqá, مختلف mukhtalif, متبدل mutabaddil.

Variably, *adv.* متغيرانه mutaghayyiránah, متلونانه mutalavvinánah, بي ثباتانا bí-sabátánah, بطور تلون bi-taur-i-talavvun, نا ثابتانه ná-sábitánah.

Variance, *subs.* اختلاف ikhtiláf, فتنه fitnah, ستيزه sitízah, نزاع nizá', مغايرت mughávarat, مخالفت mukhálafat.—(*At variance with*) بر ضد bar-zidd, بر خلاف bar-khiláf, مغاير mughávir, مخالف mukhálif.

Variant, *adj.* مختلف mukhtalif, گوناگون gún-á-gún, متفرق mutafarriq, رنگارنگ ráng-á-rang.

Variation, *subs.* (*Change*) تغير taghayyur, تبدل tabaddul, انقلاب inqiláb, دگر گوني digar-gúní.—(*Difference*) اختلاف ikhtiláf, افتراق iftiráq, انحراف inhiráf, تميز tamayyuz, تنوع tanavvu'.—(*Variation of the compass*) اختلاف دائره ikhtiláf-i-dáïrah, انحراف ابره inhiráf-i-ibrah.

Varicella (*The disease Swine-pox*), *subs.* گراز آبله guráz-ábilah.

Varicose vein, *subs.* (*Anatomical term*) دوالي daválí.

Variegate, *verb*, ملون ساختن mulavvan sákhtan, رنگارنگ نمودن rang-á-rang nimúdan, بالوان مختلفه bi-alván-i-mukhtalifah sákhtan, باشكال مختلفه bi-ashkál-i-mukhtalifah durust kardan. درست كردن

Variegated, *adj.* رنگارنگ rang-á-rang, گوناگون gún-á-gún, ملون mulavvan, الوان alván, منقط munaqqat, مختلف لون mukhtalif-laun, مختلف شكل mukhtalif-shakl.

Variegation, *subs.* گوناگوني gún-á-gúní, رنگارنگي rang-á-rangí, اختلاف الوان ikhtiláf-i-alván.

Variegator, *subs.* ملون ساز mulavvan-sáz, رنگارنگ نما rang-á-rang-nimá, الوان كار alván-kár.

Variety, *subs.* (*Species*) قبيل qabíl, گونه gúnah, نوع nau' (*pl.* انواع anvá'), جنس مختلف jins-i-mukhtalif, نوع مختلف nau'-i-mukhtalif.—(*Many and of different kinds*) انواع مختلفه anvá'-i-mukhtalifah, اجناس مختلفه ajnás-i-mukhtalifah.—(*Difference*) اختلاف ikhtiláf, مغايرت mughávarat.—(*A variety of things happened*) امور مختلفه روي داد umúr-i-mukhtalifah rúy dád.—(*Varieties*) انواع چيزها anvá'-i-chízhá, اشياء مختلفه ashyá'-i-mukhtalifah.

Variocele, *subs.* (*Anatomical term*) دوالي ضفن daválí-i-zafn, دوالي بيضه daválí-i-baizah.

Variola (*The disease Small-pox*), *subs.* آبله ábilah, جدري judarí, شرك shirk, چيچك chíchak (*obs.*) اوله aulah (*vulg.*).

Variolic, *adj.* (*Anatomical term*) آبله دار ábilah-dár.

Varioloid, *subs.* (*Disease similar to Small-pox*), آبله ábilah, جدري judarí.

Variolous, *adj.* (*Anatomical term*) متعلق به آبله muta'alliq-bi-ábilah, آبله وار ábilah-vár, از آبله az-ábilah, از جدري az-judarí.

Various, *adj.* متفرق mutafarriq, مفترق muftariq, مختلف mukhtalif, گوناگون gún-á-gún, رنگارنگ rang-á-rang, متنوع mutanavvi', بعضي ba'zí, متغير mutaghayyir, متعدد muta'addid, انواع anvá', اصناف asnáf.

Variously, *adv.* بطورهائي مختلف bi-taurhá'í-i-mukhtalif, بچندين طور bi-chandín-taur, بطريقه‌هاي گوناگون bi-taríqah-há'í-i-gún-á-gún, مختلفانه mukhtalifánah.

Varlet, *subs.* (*Servant*) خادم khádim (*pl.* خدام khuddám), چاكر chákar, نوكر naukar, آدم ádam.—(*Scoundrel*) لوطي lútí, وبش vabsh (*pl.* اوباش aubásh), دون dún, رذل razil (*pl.* ارذال arzál).

Varletry, *subs.* گروه gurúh, انبوه خلق ambúh-i-khalq, عامه 'ámmah, اوباش aubásh, الواط alvát.

Varnish, *subs.* روغن كمان raughan-i-kamán, روغن raughan.—(*Gloss*) لعاب lu'áb, رونق raunaq, آرايش áráyish, زينت zínat, پرداخت pardákht, رنگ rang, پر لاغ pur-lágh.

Varnish, *verb*, مستحكم تر كردن mustakhim-i-tar kardan, روغن زدن raughan zadan.—(*Gloss*) لعاب دادن lu'áb dádan, پر لاغ كردن pur-lágh kardan, پرداخت نمودن pardákht nimúdan, نرم و هموار ساختن narm va ham-vár sákhtan, آرايش كردن áráyish kardan, جلوه دادن jilvah dádan, قالب كردن qálib kardan.

Varnisher, *subs.* رنگ زن rang-zan, روغن زن raughan-zan.—(*One who palliates*) قالب كن qálib-kun, پر لاغ كن pur-lágh-kun, جلوه ده jilvah-dih, آرايشگر áráyish-gar, مزور muzavvir.

Varnishing, *subs.* (*Action*) روغن زني raughan-zaní, رنگ زني rang-zaní, لعاب دهي lu'áb-dihí, جلوه دهي jilvah-dihí, آرايش áráyish.—(*Coating applied*) روغن raughan, رنگ rang, پر لاغ pur-lágh, لعاب lu'áb, صبغه sibghah.

Vary, *verb trans.* تغييير دادن taghyír dádan, متنوع mutanavvi' sákhtan, گوناگون نمودن gún-á-gún nimúdan, رنگ برنگ گردانيدن rang-bi-rang gardánídán, دگر گون كردن digar-gún kardan.—(*intrans.*) مختلف شدن mukhtalif shudan, تغيير كردن taghyír kardan, انحراف ورزيدن inhiráf varzídan, دگرگون شدن digar-gún shudan.—(*To vary the matter with conversation*) در بين كار گفتگو مخلوط كردن dar bain-i-kár guftugú makhlút kardan.

Vascular, *adj.* (*Medical and botanical term*) وعاي vi'áí, ظرفي zarfí, عرقي 'irqí, پررگ pur-rag, پر عروق pur-'urúq, پر ظروف pur-zurúf.

Vascularity (*Medical and botanical term*), *subs.* پر رگي pur-ragí, پر عروقي pur'urúqí, ظرفداري zarf-dárí, ظروفيت zurúfíyat, پر ظروفي pur-zurúfí.

Vase, *subs.* ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), سبو sabú, كواره kuvárah *or* كوٗاره küárah, كلوك kulúk, بلوني

bulúní, بستو bastú, چليك chalík, مرتبان martabán, انا iná (*pl.* اواني avání).—(*For wine*) چار پا chár-pá, خم khum.—(*Large, to place on the ground*) خزف khazaf.

Vassal, *subs.* رعيت ra'íyat, تبيع tabí', فرمانبردار farmán-bardár, تحفه كش tuhfah-kash, باجگذار báj-guzár, مطيع mutí', بنده bandah.

Vassal, *verb*, تعبيد نمودن ta'bíd nimúdan, بنده ساختن bandah sákhtan, تابع كردن tábi' kardan, فرمان بردار farmán-bardár kardan, منقاد ساختن munqád sákhtan, زير دست نمودن zír-dast nimúdan.

Vassalage, *subs.* بندگي bandagí, رعيتي ra'íyatí, انقياد inqiyád, فرمان برداري farmán-bardárí, عبوديت 'ubúdíyat, عبديت 'abdíyat, ذلت zillat, باجگذاري báj-guzárí, تبعيت tab'íyat, زير دستي zír-dastí.

Vast, *subs.* ويرانه víránah, خرابه kharábah.—*adj.* وسيع vasí', بي اندازه bí-andázah, بي حد bí-hadd, اعظم a'zam, عظيم 'azím, وسيع vasí', فسيح fasíh, گشاده gushádah, بزرگ buzurg, بسيار bisyár, بي پايان bí-páyán, بي كران bí-kirán.—(*Ample*) واسع vási', بسيط basít, ممدود mamdúd.

Vastation, *subs.* تخريب takhríb, ويران سازي vírán-sází, خراب كني kharáb-kuní, ضائع كاري záï'-kárí.

Vastly, *adv.* بسيار bisyár, خيلي khailí, در نهايت dar-niháyat, بغايت bi-gháyat.

Vastness, *subs.* وسعت vus'at, فسحت fus,hat, بسطت bastat, گشادگي gushádagí, فراخي farákhí, بزرگي buzurgí, عظمت 'azamat, بي پاياني bí-páyání, بي كراني bí-kiráni, بي اندازگي bí-andázagí, پهناوري pahn-ávarí.

Vasty, *adv.* وسيع vasí', با گشاد bá-gushád, پر فضا pur-fazá, پهناور pahn-ávar, فراخ farákh.

Vat, *subs.* حوض hauz, ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), مشروب گير mashrúb-gír.

Vatican, *subs.* امام باره پاپا imám-bárah-i-pápá, دار الخلافه dáru 'l-khiláfah, دار الامامه dáru 'l-imámah, عمارت واتيگان 'imárat-i-vátígán (European), واتيكان vátíkán (European).—(*Decree of the Vatican*) حكم دار الخلافه hukm-i-dáru 'l-khiláfah, امر امام باره پاپا amr-i-imám-bárah-i-pápá.

Vaticide, *subs.* پيغمبر كشي paigham-bar-kushí, امام كشي imám-kushí, نبي بر اندازي nabí-bar-andází.

Vaticinal, *adj.* نبوي nubúví, مشتمل بر نبوت mushta-mil-bar-nubúvat, محتوي بر انبا غيبيه muhtaví-bar-ambá-i-ghaibíyah.

Vaticinate, *verb*, نبوت كردن nubúvat kardan, خبر غيب دادن khabar-i-ghaib dádan, غيب گفتن ghaib guftan, پيشين گوئي كردن píshín-gú,í kardan.

Vaticination, *subs.* نبوت nubúvat, خبر غيب khabar-i-ghaib, غيب گوئي ghaib-gú,í, پيشين گوئي píshín-gú,í, اخبار از آينده ikhbár-az-áyandah.

Vauderie, *subs.* هجو نامه hajv-námah, قدح نامه qadh-námah, تمسخر tamaskhur.

Vault, *subs.* (*Dome*) گنبز gumbiz, گنبد gumbid, قبه qabbah, طاق táq.—(*Underground vault*) ته خانه tah-khánah, سردابه sardábah, زير زمين zír-zamín, دخمه dakhmah.—(*Jump*) جست jast, جهش jihish, طفره tafrah, گنبدي gumbidí.

Vault, *verb trans.* مسقف ساختن musaqqaf sákhtan, طاق زدن táq zadan, گنبد ساختن gumbid sákhtan, گنبد دار كردن gumbid-dár kardan.—(*Jump*) جستن jastan (*rt.* جه jih), بر جهيدن bar-jihídan, خيز كردن khíz kardan, جست و خيز كردن jast-u-khíz kardan, گنبدي كردن gumbidí kardan.

Vaulted, *adj.* مسقف musaqqaf, طاق دار táq dár, طاق وار táq-vár, گنبد شكل gumbid-shakl, مقعر mu-qa''ar.

Vaulter, *subs.* جست و خيز كن jast-u-khíz-kun, گنبد ساز gumbid-sáz.

Vaunt, *subs.* قل qul, لاف láf, مباهات mubáhát, خود ستائي khud-sitá,í, مفاخرت mufákharat, تعريف خود ta'ríf-i-khud.

Vaunt, *verb*, قل رفتن qul raftan, مفاخرت نمودن mufá-kharat nimúdan, لاف زدن láf zadan, افتخار نمودن iftikhár nimúdan, مباهات كردن mubáhát kardan, خود ستائي نمودن khud-sitá,í nimúdan, تعريف خود كردن ta'ríf-i-khud kardan, منيت نمودن munayyat nimú-dan.

Vaunter, *subs.* لاف زن láf-zan, قل رو qul-rau, فخور fakhúr, خود ستا khud-sitá, مباهي mubáhí, تعريف خود كن ta'ríf-i-khud-kun.

Vaunting, *subs.* لافزني láf-zaní, فخر fakhr, مفاخرت mufákharat, مباهات mubáhát, قل روي qul-raví, خود ستائي khud-sitá,í, تعريف نفس ta'ríf-i-nafs.

Vauntingly, *adj.* با لافزني bá-láf-zaní, لاف زنان láf-zanán, مباهات كنان mubáhát kunán, فخورانه fakhúr-ánah, بطور خود ستائي bi-taur-i-khud-sitá,í, در تعريف نفس dar-ta'ríf-i-nafs.

Veal, *subs.* گوشت گوساله gúsht-i-gúsálah, لحم عجل lahm-i-'ijl.

Veda, *subs.* ويدا vídá.

Vedette, *subs.* سوار طلايه suvár-i-taláyah, سوار قراول suvár-i-qarávul.

Veer, *verb trans.* گرداندن gardándan, ول كردن vil-kardan, سر دادن sar dádan, ميل دادن mail dádan, منحرف كردن munharif kardan, پيچاندن píchándan, منعطف ساختن muna'tif sákhtan.—*intrans.* تبديل يافتن tabdíl yáftan, متغير شدن mutaghayyir shudan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), پيچيدن píchídan.

Veering, *subs.* گردش gardish, پیچ pích, انقلاب inqiláb, تغییر taghyír, تبدیل tabdíl, تحرف taharruf.

Vegetable, *subs.* سبزي sabzí, نبات nabát, رستني rustaní, گیاه giyáh, علف 'alaf (*pl.* علوف 'ulúf *and* اعلاف a'láf), بقل baql (*pl.* بقول buqúl), عشب 'ushb.—*adj.* نباتي nabátí, بقلي baqlí' گیاهي giyáhí, نهالي nihálí, عشبي 'ushbí.—(*Vegetable body*) جسم نباتي jism-i-nabátí, جسم نامي jism-i-námí.

Vegetal, *adj.* منبت mumbit, منمي munmí, روياننده rúyánandah.

Vegetate, *verb*, رستن rustan (*rt.* روي rúy), روئیدن rú'ídah, بالیدن bálídan, نمو کردن numú kardan, زیستن zístan, ماندن mándan, نشو و نما کردن nushú-va-namá kardan.

Vegetation, *subs.* نما namá, علف 'alaf, ورق varaq, بالیدگي bálídagí, نامیه námíyah, رستني rustaní, نبات nabát, بقل baql, حرث hars (*pl.* حروث hurús).

Vegetative, *adj.* نابت nábit, نامي námí, نما دار namá-dár, منبت mumbit, رونده rúyandah, روياننده rúyán-andah.

Vehemence, *subs.* تندي tundí, سختي sakhtí, درشتي durushtí, شدت shiddat, باس bás, قهر qahr, حدت hiddat, قوت qúvat, زور zúr.

Vehement, *adj.* تند tund, سخت sakht, درشت durusht, شدید shadíd, با حدت bá-hiddat, قوي qaví, زور دار zúr-dár.

Vehemently, *adv.* بسختي bi-sakhtí, بشدت bi-shiddat, بتندي bi-tundí, بقوت bi-qúvat, بحدت bi-hiddat, به خشم bi-khishm.

Vehicle, *subs.* مرکب markab (*pl.* مراکب marákib), هودج haudaj, محمل mahmal, تخت روان takht-i-raván, گاري gárí, کالسکه káliskah.

Vehicular, *adj.* مرکبي markabí, محملي mahmalí, تخت رواني takht-ravání, هودجي haudají, از کالسکه az-káliskah.

Veil, *subs.* (*Covering the face*) رو بند rú-band, رو بنده rú-bandah, برقه burqa', مقنع miqna' (*pl.* مقانع maqáni'), نقاب niqáb (*pl.* نقب nuqb).—(*Covering the person*) چادر chádar, ستاره satárah, ایزار ízár.—(*Curtain*) پرده pardah, حجاب hijáb, تجیر tajír.—(*He drew a veil across the transaction*) پرده بر روي کار pardah bar-rúy-i-kár afkand.—(*This was merely a veil*) این پهانه بود و بس ín pahánah búd va-bas, این فقط حیله بود ín faqat hílah búd.—(*She took the veil*) برقع پوش شد burqa'-púsh shud, راهبه گشت ráhibah gasht.

Veil, *verb*, نهفتن nihuftan, پوشیدن púshídan, پنهان کردن panhán kardan, نهان کردن nihán kardan, مخفي ساختن makhfí sákhtan, مستور داشتن mastúr dáshtan, کتمان کردن kitmán kardan.—(*To veil oneself*) برقع زدن burqa' zadan, نقاب انداختن niqáb andákhtan, رو رو گرفتن rú giriftan, روبنده زدن rúbandah zadan.

Vein, *subs.* (*Of body*) رگ rag, عرق 'irq (*pl.* عروق 'urúq), وريد varíd, شریان shiryán (*pl.* شرایین sharáyín), خط khatt (*pl.* خطوط khutút).—(*Azygos vein*) وريد فرد varíd-i-fard.—(*Basilic vein*) وريد باسليق varíd-i-báslíq.—(*Cephalic vein*) وريد قیفال varíd-i-qífál.—(*Cardiac vein*) وريد اکیلي قلب varíd-i-akílí-i-qalb.—(*Jugular*) وريد وداج varíd-i-vidáj.—(*External jugular vein*) وريد وداج ظاهر varíd-i-vidáj-i-záhir.—(*Internal jugular vein*) وداج غائز vidáj-i-ghá'iz, وداج دماغي vidáj-i-dimághí.—(*Median cutaneous vein*) وريد اکحل varíd-i-akhal.—(*Portal vein*) اوردهٔ باب الکبد auradah-i-bábu 'l-kabid.—(*Pulmonary vein*) وريد شرياني varíd-i-shiryání.—(*Ranine vein*) زروین zarvain, رگ زیر زبان rag-i-zír-i-zabán.—(*Renal vein*) وريد کلیه varíd-i-kulyah.—(*Of a mine*) رگ rag.—(*Humour*) جوهر jauhar, مشرب mashrab.—(*This is not his vein*) مشربش این نیست mashrab-ash ín ní 'st.—(*Vein of manliness*) رگ مردي rag-i-mardí.

Veined, *adj.* رگ دار rag-dár, پر عروق pur-'urúq, خط خط khatt-khatt, رنگارنگ rang-á-rang.

Veining, *subs.* جوهر کاري jauhar-kárí, رگ رگي rag-ragí, نقش naqsh.

Veinless, *adj.* بي رگ bí-rag, بي عروق bí-'urúq, بي جوهر bí-jauhar.

Veiny, *adj.* پر رگ pur-rag, پر عروق pur-'urúq, پر جوهر pur-jauhar.

Vellicate, *verb*, (*Twitch*) کشیدن kashídan, دغدغه کردن daghdaghah kardan, تکان دادن takán dádan, سیخ زدن síkh zadan.—(*Stimulate*) تحریك کردن tahrík kardan, بر انگیختن bar-angíkhtan, شورانیدن shúránídan, گرم کردن garm kardan, اغرا نمودن ighrá nimúdan.

Vellication, *subs.* کشش kashish, دغدغه daghdaghah, تکان takán.

Vellum, *subs.* رق riqq, پوست آهو púst-i-áhú, جلد jild (*pl.* جلود julúd *and* اجلاد ajlád).

Vellum-paper, *subs.* کاغذ انطیز kághaz-i-antíz, قرطاس qartás (*pl.* قراطیس qarátís).

Velocipede, *subs.* چرخ پا گردش charkh-i-pá-gardish, پا چرخ pá-charkh, پا گردون pá-gardún.

Velocity, *subs.* سرعت sur'at, زودي zúdí, تندي tundí, تیز روي tíz-raví, عجله 'ajalah.

Velvet, *subs.* مخمل makhmal, قطیفه qatífah (*pl.* قطائف qatá'if *and* قطف qutuf).—*adj.* مخملي makh-malí, مخمل وار makhmal-vár, نرم narm.

Velveteen, *subs.* مخمل نما makhmal-nimá, مخملك makhmalak.

Vena cava, *subs.* (*Anatomical term*) اجوف ajváf.

Venal, *adj.* فروختني furúkhtaní, قابل فروش qábil-i-furúsh, قابل بخشش qábil-i-bakhshish, ابتياعي ibtiyá'í, اشتراي ishtiráí, اجير ajír, حاضر بيع házir-i-bai', كار kár-furúsh فروش, موٴتجر mütajir, اجرت دوست ujrat-dúst.—(*Pertaining to veins*) عرقي 'irqí, رگي ragí, شرياني shiryání, جوهري jauharí.

Venality, *subs.* آمادگي ámádagí, كسبيت kasbíyat, كاسبيت kásibíyat, مزدوريت muzdúríyat, حاضر خدمتي házir-khidmatí, حاضر بيعي házir-bai'í, اجرت دوستي ujrat-dústí, موٴتجري mütajirí.

Venary, *subs.* صيدي saidí, شكاري shikárí, نخچيري nakhchírí, اصتيادي istiyádí.

Vend, *subs.* فروش furúsh, فروخت furúkht, بيع bai', ابتياع ibtiyá', شرا sharáa.

Vend, *verb,* فروختن furúkhtan, بيع دادن bai' dádan, معامله كردن mu'ámalah kardan.

Vendee, *subs.* مشتري mushtarí, خريدار kharídár, خرنده kharandah.

Vender, *subs.* بائع báï', بيع كننده bai'-kunandah, فروشنده furúshandah.

Vendible, *adj.* قابل فروخت qábil-i-furúkht, قابل فروش qábil-i-furúsh, فروختني furúkhtaní, بيع پذير bai'-pazír.

Vendibleness, *subs.* قابليت فروش qábilíyat-i-furúsh, بيع پذيري bai'-pazírí, فروخت furúkht, فروش furúsh.

Vendue, *subs.* مزاد mazád, هراج harráj, مبيع عام mabí'-i-'ámm.

Vendue master, *subs.* مزادچي mazád-chí, هراج كن harráj-kun.

Veneer, *subs.* غلافه ghiláfah, ورقه varaqah.

Veneer, *verb,* غلافه پوش كردن ghiláfah-púsh kardan, ورقه بند نمودن varaqah-band nimúdan.

Veneering, *subs.* (*Action*) غلافه پوشي ghiláfah-púshí, ورقه بندي varaqah-bandí, خاتم چوب khatim-i-chúb. —(*Covering*) غلافه ghiláfah, ورقه varaqah, پرده pardah, پوشش púshish.

Veneficial, *adj.* مسم musimm, زهر ناك zahr-nák, سحر مند sihr-mand.

Venerable, *adj.* محترم muhtaram, گرامي garámí, معزز mu'azzaz, مكرم mukarram, سزاوار احترام sizávár-i-ihtirám, مقدس muqaddas, بزرگوار buzurg-vár, كريم karím, نواخته navákhtah, نوازش ياب navázish-yáb.

Venerably, *adv.* محترمانه muhtarimánah, مكرمانه mukarramánah, معززانه mu'azzazánah, معظمانه mu'azzamánah, بطور احترام bi-taur-i-ihtirám.

Venerate, *verb,* محترم داشتن muhtaram dáshtan, احترام كردن ihtirám kardan, مكرم داشتن mukarram dáshtan, معزز داشتن mu'azzaz dáshtan, اكرام كردن ikrám kardan, عزيز داشتن 'azíz dáshtan, تعزيم نمودن ta'zím nimúdan, بزرگ داشتن buzurg dáshtan, عتبار i'tibár kardan, توقير نمودن tauqír nimúdan.

Venerated, *adj.* محترم muhtaram, مكرم mukarram, معتبر mu'tabar, معظم mu'azzam, معزز mu'azzaz, گرامي girámí, موقر muvaqqar.

Veneration, *subs.* احترام ihtirám, اكرام ikráin, تكريم takrím, اعتبار i'tibár, تعزيز ta'zíz, اعزاز i'záz, تعظيم ta'zím, آزرم ázarm, توقير tauqír, كرامت karámat, تشريف tashríf, پا بوسي pá-búsí, تبجيل tabjíl.

Venerator, *subs.* احترام كننده ihtirám-kunandah, تعظيم نما ta'zím-nimá, اكرام كن ikrám-kun, معزز دار mu'azzaz-dár, توقير نه tauqír-nih.

Venereal, *adj.* باهي báhí, شهوتي shahvatí, جماعي jimá'í, مقوي باه muqavví-i-báh, شهوت انگيز shahvat-angíz, خاسي nihásí, مسي masí.

Venereal disease, *subs.* (*Gonorrhœa*) سوزنك súzanak, آتشك átishak, گرمي garmí, گم سوزه gum-súzah (*vulg.*) گم سوزك gum-súzák (*vulg.*), سوزاك súzák (*obs.*).—(*Syphilis*) كوفت kúft, قروحات شهديه qurúhát-i-shahdíyah, مرض خبيث marz-i-khabís, آكله ákalah, آتشك átishak, آبله فرنگي ábilah-i-farangí.—(*Venereal blotches on the forehead*) تاج جنده بازي táj-i-jindah-bází.

Venereous, *adj.* شهوت باز shahvat-báz, جماع دوست jimá'-dúst, لوند lavand, نفس پرست nafs-parast, حيز híz, لنت مال lanat-mál.

Venery, *subs.* مضاجعت muzája'at, جماع jimá', شهوت بازي shahvat-bází, تن پرستي tan-parastí, مباشرت mubásharat.—(*Hunting*) صيد said, شكار shikár, اصطياد istiyád, نخچير گيري nakhchír-gírí. — (*Spoils of the chase*) شكار گيري shikár-gírí, تير زني tír-zaní, مير شكاري mír-shikárí.

Venesection, *subs.* فصد fasd, خون گيري khún-gírí, رگ زني rag-zaní, عرق گشائي 'irq-gushá'í.

Venetian, *subs.* اهل ونيس ahl-i-vanís (European), باشنده ونيس báshandah-i-vanís (European), زبان ونيسي zabán-i-vanísí (European). — *adj.* ونيسي vanísí (European).

Venetian blind, *subs.* كركري kirkirí, جلمل jilmil (Hind.), پنجره ونيسي panjarah-i-vanísí (European).

Vengeance, *subs.* انتقام intiqám, كين kín, كينه kínah, قهر qahr, ثار sár, پاداش pádásh, حقد hiqd, نقمت naqmat, قصاص qisás, انتصار intisár, انتصاف intisáf, تلافي taláfí, گرفت girift, موٴاخذه müákhazah.

Vengeful, *adj.* پر انتقام pur-intiqám, انتقام كش intiqám-kash, پر كينه pur-kínah, كينه دل kínah-dil, نقمت گير naqmat-gír, حقود haqúd.

Venial, *adj.* عفو پذير 'afv-pazír, سزاوار مغفرت sizávár-i-maghfirat, معذور ma'zúr, بخشيدني bakhshídaní, مغفور maghfúr, معفو ma'fú, غفران پذير ghufrán-pazir.

Venialness, *subs.* معذوريت ma'zúríyat, عذر پذيري 'uzr-pazírí, مغفوريت maghfúríyat, غفران پذيري ghufrán-pazírí, معفويت ma'fúíyat.

Venison, *subs.* آهو گوشت gúsht-i-áhú, نخچير گوشت gúsht-i-nakhchír, شكار گوشت gúsht-i-shikár.

Venom, *subs.* زهر zahr, سم samm, ذعاف zu'áf.—(*Spite*) حقد hiqd, كين kín, عداوت 'adávat.

Venomous, *adj.* زهر دار zahr-dár, زهر ريز zahr-ríz, زهر ناك zahr-nák, زهر ور zahr-var, موذي müzí, سام sámm, سموم samúm, مسيم musím, مهلك muhlik.—(*Spiteful*) حقود haqúd, كينه ور kínah-var, مبغض mubghaz.

Venomously, *adv.* زهر ناكانه zahr-nákánah, زهر ريزانه zahr-rízánah, با سميت bá-sammíyat, بطور زهر ناكي bi-taur-i-zahr-nákí.—(*Spitefully*) از روي حقد az-rúy-i-hiqd, از روي كينه az-rúy-i-kínah, مبغضانه mubghazánah, بطور عداوت bi-taur-i-'adávat.

Venomousness, *subs.* (*Poisonousness*) زهر ناكي zahr-nákí, زهر داري zahr-dárí, پر زهري pur-zahrí, سميت sammíyat. — (*Spitefulness*) حقودي haqúdí, عداوت 'adávat, دشمني dushmaní, كينه داري kínah-dárí.

Venous, *adj.* (*Medical term*) رگي ragí, رگ دار rag-dár, عرقي 'irqí, وريدي varídí, جوهري jauharí.—(*Venous duct*) مجرائي وريد majrá,í-i-varíd.

Vent, *subs.* باد گير bád-gír, باد زنش bád-zanish, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), منفس manfas (*pl.* منافس manáfis), سوراخ هوا súrákh-i-havá.—(*Metaphorically*) فرصت fursat.—(*In cannon*) چاشني دان cháshní-dán.—(*Utterance*) اظهار izhár, اشاعه isháʻah, اعلان i'lán, كشف kashf.—(*Escape*) خلاص khalás, رهائي rihá,í, نجات naját, مخرج makhraj.—(*He had no vent for his energies*) مخرجي براي قوائي خود نداشت makhrají biráy-i-quvá,í-i-khud nadásht.—(*He gave vent to his feelings*) افكار خودرا روي دائره ريخت afkár-i-khud-rá rúy-i-dáïrah ríkht.

Vent, *verb*, ول كردن vil kardan, بيرون دادن bírún dádan, برون ريختن birún ríkhtan, اظهار داشتن izhár dáshtan, بيان نمودن bayán nimúdan, بر ملا كردن bar-malá kardan.

Ventiduct, *subs.* باد گير bád-gír, هوا گير havá-gír, منفس manfas (*pl.* منافس manáfis), منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz).

Ventilate, *verb*, هوا دادن havá dádan, باد زدن bád zadan.—(*Metaphorically*) اظهار داشتن izhár dáshtan, بر روي دائره ريختن bar-rúy-i-dáïrah ríkhtan, بيرون دادن bírún dádan.

Ventilation, *subs.* هوا havá, تجديد هوا tajdíd-i-havá, هوا دهي havá-dihí, باد زني bád-zaní.—(*Metaphorically*) اظهار izhár, بيرون دهي bírún-dihí, اعلان i'lán.

Ventilator, *subs.* (*Fan*) باد بزن bád-bizan, مروحه mar-vahah (*pl.* مراويح marávíh).—(*Wind-sail*) باد گير bád-gír, باد بان bád-bán, بخاري پاك كن bukhárí-pák-kun.

Vent-peg, *subs.* سرگين انداز sargín-andáz.

Ventral, *adj.* بطني batní, شكمي shikamí, معدي ma'dí, امعاي am'áí.

Ventricle, *subs.* (*Anatomical term*) شكنبه shikambah, بطن batn, كرش kirsh.—(*Ventricles of the brain*) بطون دماغ butún-i-dimágh.—(*Ventricles of the heart*) بطون قلب butún-i-qalb.

Ventricular, *adj.* بطني batní, شكمي shikamí, كرشي kirshí, معدي ma'dí.

Ventriloquism, *subs.* فوتك گوئي fútak-gú,í, تو شكم معده گوئي tú-i-shikam-harf-zaní, حرف زني mi'dah-gú,í.

Ventriloquist, *subs.* فوتك گو fútak-gú, تو شكم حرف زن tú-i-shikam-harf-zan, معده گو mi'dah-gú.

Ventriloquous, *adj.* متعلق بمعده گوئي muta'alliq-bi-mi'dah-gú,í, متعلق بتو شكم حرف زني muta'alliq-bi-tú-i-shikam-harf-zaní.

Venture, *subs.* جسارت jasárat, عمل خطر ناك 'amal-i-khatar-nák, علا بختي 'alá-bakhtí, مخاطره mukhátarah.—(*Hazard*) اتفاق ittifáq, صدفه sadafah, توكل tavakkul.—(*At a venture*) بطور علا بختي bi-taur-i-'alá-bakhtí, بطرز اتفاق bí-tarz-i-ittifáq, از روي صدفه az-rúy-i-sadafah, نا دانسته ná-dánistah.

Venture, *verb*, جرأت كردن jurät kardan, جسارت ورزيدن jasárat varzídan, دل كردن dil kardan, دليري نمودن dilírí nimúdan, جان در خطر انداختن ján dar-khatar andákhtan.—(*Hazard*) مخاطره كردن mukhátarah kardan, توكل نمودن tavakkul nimúdan, دست از جان شستن dast az-ján shustan.—(*To venture an opinion*) هرچه باداباد گفتن har-chih-bád-á-bád guftan.

Venturer, *subs.* متهور mutahavvir, جرأت كار jurät-kár, جسارت ورز jasárat-varz, مخاطره كن mukhátarah-kun, توكل دار tavakkul-dár, دلير dilír.

Venturesome, *adj.* جسور jasúr, متهور mutahavvir, گستاخ gustákh, جرأت مند jurät-mand, دلير dilír.

Venturously, *adv.* جرأت مندانه jurät-mandánah, جسورانه jasúránah, متهورانه mutahavviránah, از روي دليري az-rúy-i-dilírí.

Venturousness, *subs.* جرأت مندي jurät-mandí, جسارت jasárat, تهور tahavvur, دليري dilírí, مخاطره mukhátarah.

Venue, *subs.* (*Neighbourhood*) جوار javár, قرب qurb, همسايگي ham-sáyagí, نزديكي nazdíkí.—(*Legal term*) جاره járih, موضع حكم mauzi'-i-hukm, دائره dáïrah.—(*To change the venue*) دائره تغيير دادن dáïrah taghyír dádan, تبديل موضع كردن tabdíl-i-mauzi' kardan.

Venus, *subs.* (*Goddess*) ونس vans (European).—(*The planet*) زهره zuhrah, ناهيد náhíd.

Veracious, *adj.* صادق القول sádiqu 'l-qaul, راست گفتار rást-guftár, راست کردار rást-kirdár, صدق پیشه sidq-píshah, حق دوست haqq-dúst.

Veracity, *subs.* (*Honesty*) صدق sidq, صداقت sadáqat, راستي rástí, دیانت diyánat, صلاح saláh.—(*Truth*) راستي rástí, درستي durustí, حق haqq, صدق sidq.

Verandah, *subs.* (*Porch*) طاق táq, رواق riváq.—(*Projecting from a house*) بر آمده bar-ámadah, غلام گردش ghulám-gardish, پیشگاه písh-gáh, گردشگاه gardish-gáh.

Veratrine (*Extract of white hellebore*), *subs.* جوهر کندش jauhar-i-kundush.

Veratrum album (*White hellebore plant*), *subs.* کندش kundush, کندس kundus, بیخ گازران bíkh-i-gázurán.

Verb, *subs.* فعل fi'l.—(*Active or transitive verb*) فعل متعدي fi'l-i-muta'addí.—(*Affirmative verb*) فعل مثبت fi'l-i-musbit.—(*Auxiliary verb*) فعل رابطه fi'l-i-rábitah, فعل معاون fi'l-i-mu'ávin.—(*Causal verb*) فعل مجبور fi'l-i-majbúr, فعل علي fi'l-i-'allí.—(*Imperfect or defective verb*) فعل ناقص fi'l-i-náqis.—(*Intransitive or neuter verb*) فعل لازم fi'l-i-lázim.—(*Negative verb*) فعل منفي fi'l-i-manfí.—(*Perfect verb*) فعل تام fi'l-i-támm.—(*Reflective verb*) فعل متعدي بنفس fi'l-i-muta'addí-bi-nafs, فعل مطاوع fi'l-i-mutávi'.—(*Active voice*) فعل معروف fi'l-i-ma'rúf.—(*Passive voice*) فعل مجهول fi'l-i-majhúl.

Verbal, *subs.* اسم فعل ism-i-fi'l, اسم مشتق ism-i-mushtaqq.—*adj.* شفاهي shifáhí, فعلي fi'lí.—(*Verbal noun*) مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir), حاصل مصدر hásil-i-masdar.

Verbalism, *subs.* سخن شفاهي sukhun-i-shifáhí, شفاهیت shifáhíyat, چیز افواهي chíz-i-afváhí.

Verbally, *adv.* (*Viva voce*) زباني zabání, بالمشافهه bi 'l-musháfahah, شفاهاً shifáhan, لسانا lisánan.—(*Literally*) بلفظ لفظاً lafzan-bi-lafz, لفظاً lafzan.

Verbascum thapsus (*Yellow mullein*), *subs.* دم گاو dum-i-gáv, ماهي زهره máhí-i-zuhrah.

Verbatim, *adv.* لفظ بلفظ lafz-bi-lafz, سخن به سخن sukhun-bi-sukhun, کلمه به کلمه kalamah-bi-kalamah.

Verbena officinalis (*Vervain—Lemon plant*), *subs.* فارمستاریون fáristáriyún, شاه پسند sháh-pasand, رعي الحمام ra'íu 'l-hamám.

Verberation, *subs.* مصادمه musádamah, زد و کوب zad-u-kúb, ترعیش tar'aish.

Verbiage, *subs.* پر لفظي pur-lafzí, الفاظ زیادتي ziyádatí-i-alfáz, کثرت کلمات kasrat-i-kalamát.

Verbose, *adj.* پرکلمه pur-kalamah, پر سخن pur-sukhun, پر لفظ pur-lafz, طویل tavíl, مطول mutavval, مفصل mufassal, دراز diráz, با اطناب bá-itnáb, ممل mumall, طولاني túlání.

Verbosity, *subs.* پر لفظي pur-lafzí, پر مغني pur-sukhuní, طولانیت túláníyat, تفصیل tafsíl, اطناب itnáb, تطویل tatvíl, طول کلام túl-i-kalám.

Verdancy, *subs.* سبزي sabzí, تري tarí, تازگي tázagí, خضرت khuzrat, نضرت nazrat.—(*Foolishness*) سفاهت safáhat, حماقت himáqat, بلاهت baláhat.

Verdant, *adj.* سبز sabz, تر tar, تازه tázah, اخضر ukhzar, مرطوب martúb, شاد اب shád-áb, نضرت دار nazrat-dár.—(*Foolish*) سفیه safíh, احمق ahmaq, ابله ablah, تازه علم tázah-'ilm, ناقص náqis, خل دمنك khul-damank.

Verd-antique, *subs.* رنگ rang, زنگار zangár, منگ کهنگي mang-i-kuhnagí, رخام سبز rukhám-i-sabz.

Verderer, *subs.* جنگل بان jangal-bán, مأمور جنگل شاهي mámúr-i-jangal-i-sháhí.

Verdict, *subs.* فتوي fatvá, حکم hukm (*pl.* احکام ahkám), فرمان farmán, امر amr (*pl.* اوامر avámir).

Verdigris (*Cupri subacetas*), *subs.* زنگار zangár, زنجار zanjár.

Verdure, *subs.* سبزي sabzí, سبزه sabzah, تازگي tázagí, خضرت khuzrat, نضرت nazrat, طراوت tarávat.

Verdurous, *adj.* سبز sabz, خرم khurram, سبزه پوش sabzah-púsh, مخضر mukhazzar.

Verge, *subs.* (*Rod*) قضیب qazíb (*pl.* قضبان quzbán), تعلیمي ta'límí, عصا 'asá (*pl.* اعصا a'sá).—(*Limit*) انتها intihá, حد hadd (*pl.* حدود hudúd), دم dam, لب lab, لبه labah, کنار kinár, کناره kinárah.—(*To be on the verge of*) (به) مشرف بودن mushrif búdan (bi).

Verge, *verb,* (*Slope*) میل بي پشتي نمودن mail-bi-pushtí nimúdan, سرازیر شدن sar-á-zír shudan, انحدار جستن inhidár justan, توجه داشتن tavajjuh dáshtan.—(*Incline*) مائل بودن máil búdan, تمایل کردن tamáyul kardan, نزدیك شدن nazdík shudan.

Verger, *subs.* (*Ecclesiastical*) خادم کلیسیا khádim-i-kalísiyá, چماق بردار کشیش chumáq-bardár-i-kashísh.—(*Legal*) عصا بردار محکمه 'asá-bardár-i-mahkamah.

Vericund, *adj.* با حیا bá-hayá, شرمگین sharm-gín, خجالت رو khijálat-rú, آزرم دار ázarm-dár.

Verifiable, *adj.* اثبات یاب isbát-yáb, تصدیق پذیر tasdíq-pazír, محتمل راستي muhtamil-i-rástí, ممکن الثبوت mumkinu 's-subút.

Verification, *subs.* تحقیق tahqíq, تصدیق tasdíq, تصحیح tas,híh, تحقق tahaqquq, اثبات راستي isbát-i-rástí, احقاق ihqáq, تمکین tamkín.

Verified, *part.* محقق muhaqqaq, متحقق mutahaqqiq, مصدق musaddaq, تصحیح tas,híh.

Verifier, *subs.* تصدیق کننده tasdíq-kunandah, احقاق ihqáq-nimáyandah, مصدق musaddiq, ثابت ساز sábit-sáz, تمکین ده tamkín-dih.

Verify, *verb,* تصدیق کردن tasdíq kardan, محقق نمودن

muhaqqaq nimúdan, تحقيق كردن tahqíq kardan, ثابت ساختن sábit sákhtan, راست گردانيدن rást gardánídan, استواري دادن ustuvárí dádan.

Verily, *adv.* بتحقيق bi-tahqíq, بدرستي bi-durustí, حقاً haqqan, واقعاً váqi'an, يقينا yaqínan, البته albattah.

Verisimilar, *adj.* راست نما rást-nimá, شبه الحق shibhu 'l-haqq, محتمل muhtamil, احتمال دار ihtimál-dár, بنظر آ bí-nazar-á, ممكن mumkin.

Verisimilitude, *subs.* راست نمائي rást-nimá,í, شبه الحقي shibhu 'l-haqqí, احتمال ihtimál, احتمال داشت ihtimál-dásht, بنظر آئي bi-nazar-á,í.

Veritable, *adj.* حق haqq, راست rást, واقعي váqi'í, منجر بصدق munjarr bi-sidq.

Veritably, *adv.* براستي bi-rástí, بطور حق bi-taur-i-haqq, در حقيقت dar-haqíqat, واقعا váqi'an, از روي صدق az-rúy-i-sidq, صادقانه sádiqánah, بطور حقانيت bi-taur-i-haqqániyat.

Verity, *subs.* حقيت haqqíyat, حقانيت haqqániyat, صدق sidq, راستي rástí, واقعيت váqi'íyat.

Verjuice, *subs.* آب غوره áb-ghúrah, عصير حامض 'asír-i-hámiz, ترش آب turush-áb.

Vermicelli, *subs.* رشته rishtah, كرم‌چه kirmchah, خمير لوله khamír-i-lúlah, شعيريه shu'airíyah.

Vermiceous, *adj.* كرمي kirmí, متعلق بكرم muta'alliq-bi-kirm, دودي dúdí.

Vermicular, *adj.* كرم سا kirm-sá, كرم وار kirm-vár, پيچ دار pích-dár, پيچان pichán.

Vermiculate, *verb*, خاتم پيچ ساختن khátim-i-pích sákhtan, خاتم سازي پيچ كردن khátim-sází-i-pích kardan, پيچ كاري كردن pích-kárí kardan, پيچ پيچ نمودن pích-pích nimúdan.

Vermiculation, *subs.* خاتم پيچ khátim-i-pích, خاتم سازي پيچ khátim-sází-i-pích, پيچ كاري pích-kárí, پيچ پيچه pích-pichah.

Vermicule, *subs.* كرمك kirmak, كرم‌چه kirmchah, كرم كوچك kirm-i-kúchik.

Vermiculous, *adj.* پر كرم pur-kirm, كرم سان kirmsán, كرم مانند kirm-mánand.

Vermiform, *adj.* كرم شكل kirm-shakl, كرم صورت kirm-súrat, كرم پيكر kirm-paikar.

Vermifuge, *subs.* (*A medicine to expel worms*) كرم ران kirm-rán, كرم راني دوائي davá,í-i-kirm-rání.

Vermilion, *subs.* شنجرف shanjarf, زنجفره zinjifrah, سرنج suranj, قرمز qirmiz, حمره humrah, سرخي surkhí, گلگونه gul-gúnah.—*adj.* شنجرفي shanjarfí, سرنجي suranjí, قرمز رنگ qirmiz-rang, احمر ahmar, سرخ surkh.

Vermilion, *verb*, قرمز ساختن qirmiz sákhtan, رنگ شنجرفي نمودن rang-i-shanjarfí nimúdan, سرخ رنگ كردن surkh-rang kardan, گلگون نمودن gul-gún nimúdan.

Vermin, *subs.* حشرات hasharát, جانورك jánvarak, كرم kirm, شپش shipish, دود dúd.

Vermination, *subs.* كرم اوري kirm-ávarí, كرم سازي kirm-sází, كرم پيدا كني kirm-paidá-kuní.—(*Colics*) دل درد dil-dard, شكم درد shikam-dard, قولنج qúlinj, كرم kirm.

Verminous, *adj.* كرم آور kirm-ávar, كرم انگيز kirm-angíz, كرم پيدا كن kirm-paidá-kun.

Vermiparous, *adj.* كرم آور kirm-ávar, كرم انگيز kirm-angíz, كرم پيدا كن kirm-paidá-kun.

Vermivorous, *adj.* كرم خوار kirm-khár, كرم بلع kirm-bala', كرم چر kirm-char.

Vernacular, *subs.* خاص زبان kháss-zabán, زبان وطني zabán-i-vatání, لسان امي lisán-i-ummí, زبان مادري zabán-i-mádarí.—*adj.* وطني vatání, مولدي maulidí, ولايتي viláyatí, ملكي mulkí, امي ummí, مادري mádarí.

Vernacularism, *subs.* اصطلاح وطني istiláh-i-vatání, لهجه خاص lahjah-i-kháss, وطنيت vataníyat, اميت ummíyat.

Vernal, *adj.* (*Things*) بهاري bahárí, ربيعي rabí'í, ربعي rib'íy, نو روزي nau-rúzí, فروردیني farvardíní.—(*Persons*) جواني javání, شبابي shabábí.—(*Vernal equinox*) اعتدال ربيعي i'tidál-i-rabí'í, تحويل حمل tahvíl-i-hamal, نو روز nau-rúz.

Vernation, *subs.* (*Botanical term*) تنجه زني tinjah-zaní, پوك بندي pauk-bandí.

Vernonia anthelmintica, *subs.* (*Medicinal plant*) اطريلال ataríĺal, اتريلال itríĺal.

Veronica beccabunga (*The plant Brook-lime or Water-pimpernel*), *subs.* تره تيزك آبي tarah-i-tízak-i-ábí, سيزاب sízáb.

Verrucous, *adj.* دانه دار dánah-dár, ذبرك دار zibrak-dár, گره دار girih-dár, پر عقد pur-'uqd.

Versatile, *adj.* زرنگ zaring, چالاك chálák, سريع الانقلاب sarí'u 'l-inqiláb, زود گرد zud-gard, بي قرار bí-qarár, نا پايدار ná-páyadár, بي استقامت bí-istiqámat, نا ثابت ná-sábit, نا استوار ná-ustuvár, متغير mutaghayyir, بي ثبات bí-sabát, متلون mutalavvin, متلون مزاج mutalavvin-mizáj, دو رو dú-rú, سبك پا sabuk-pá.

Versatility, *subs.* چالاكي chálákí, زرنگي zaringí, سرعت انقلاب sur'at-i-inqiláb, زود گردي zúd-gardí, تلون talavvun, تغير taghayyur.

Verse, *subs.* (*Poetry*) نظم nazm, منظم munazzam, شعر shi'r.—(*Couplet*) بيت bait (*pl.* ابيات abyát).—(*Hemistich*) مصراع misrá'.—(*Quatrain*) رباعي rubá'í.—(*Strophe*) قطعه qit'ah.—(*Of the Qur,án, &c.*) آيت áyat (*pl.* آيات áyát).—(*Of a song*) بند band.—

(*Blank verse, or prose in poetic measure*) مرجز murajjaz.—(*Rhyme without measure*) مسجع musajja'. —(*Persian and Arabic verses mixed*) ملمع mulamma'. —(*A foot in verse*) رکن rukn (*pl.* ارکان arkán), جزء juz, (*pl.* اجزا ajzá,).—(*To put in verse*) بنظم آوردن bi-nazm ávardan, منظوم ساختن manzúm sákhtan, بشعر در آوردن bi-shi'r dar-ávardan.

Verse, *verb,* بشعر گفتن bi-shi'r guftan, شعر ساختن shi'r sákhtan, بنظم در آوردن bi-nazm dar-ávardan, نظماً بیان کردن nazman bayán kardan, بیت بستن bait bastan.

Versed, *adj.* واقف váqif, کار شناس kár-shinás, مطلع muttali', با خبر bá-khabar.

Verser, *subs.* شاعر shá'ir, ناظم názim, شعر گو shi'r-gú, شعر ساز shi'r-sáz.

Versicolour, *adj.* مختلف الالوان mukhtalifu 'l-alván, رنگارنگ rang-á-rang, رنگ برنگ شو rang-bi-rang-shau, متلون mutalavvin.

Versicular, *adj.* شعري shi'rí, بیتي baití, نظمي nazmí.

Versification, *subs.* تنظیم tanzím, نظم nazm, شعر سازي shi'r-sází, بیت بندي bait-bandí.

Versifier, *subs.* شاعر shá'ir, ناظم názim, شعرگو shi'r-gú, شعر ساز shi'r-sáz.

Versify, *verb,* بشعر گفتن bi-shi'r guftan, شعر ساختن shi'r sákhtan, بنظم در آوردن bi-nazm dar-ávardan, نظماً بیان کردن nazman bayán kardan, بیت بستن bait bastan.

Version, *subs.* (*Translation*) ترجمه tarjumah.—(*Statement*) قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), مقوله maqúlah, گفته guftah, عبارت 'ibárat, عقیده 'aqídah (*pl.* عقائد aqáïd), روایت riváyat.

Verst (=*about* 3501 *English feet*), *subs.* نیم فرسنگ ním-farsang, ورست varst (European).

Versute, *adj.* حیال hayyál, عیار 'ayyár, حیله گر hílah-gar, مکر اندیش makr-andísh, دغا باز daghá-báz.

Vert, *adj.* سبزي sabzí, رنگ سبز rang-i-sabz, خضره khuzrah.

Vertebra (*Of the spine*), *subs.* (*Anatomical term*) مهره muhrah, فقره faqarah (*pl.* فقار faqár), کزوغ kuzúgh, استخوان کمر ustukhán-i-kamar, مهره پشت muhrah-i-pusht.

Vertebral, *adj.* فقاري faqárí, متعلق بمهره پشت muta'-alliq-bi-muhrah-i-pusht, استخوان کمر دار ustukhán-i-kamar-dár, مهره پشت muhrah-i-pusht, کزوغي kuzúghí, کزوغ دار kuzúgh-dár.

Vertebrate, *adj.* حیوان استخوان کمر دار haiván-i-ustukhán-i-kamar-dár, جانور مهره پشت jánvar-i-muhrah-i-pusht.

Vertex, *subs.* فرق farq, ناصیه násiyah (*pl.* نواصي navásí), کله kallah, قله qullah (*pl.* قلل qulal *and* قلال qilál), راٴس räs, ذروه zirvah (*pl.* ذرٰي zurá), سر sar. —(*Astronomical term*) سمت الراٴس simatu 'r-räs.

Vertical, *adj.* قائم qáïm, عمودي 'amúdí, راست rást.

Vertically, *adv.* بخط عمودي bi-khatt-i-'amúdí, بر بالائي bar-bálá,í-i-sar, بطور راست bi-taur-i-rást, قائمانه qáïmánah.

Verticalness, *subs.* عمودیت 'amúdíyat, قائمیت qáïmíyat, راست ایستادگي rást-ístádagí, سمت الراٴسي simatu 'r-räsí.

Verticil, *subs.* بسته گرد bastah-i-gird, دائره dáïrah (*pl.* دوائر daváïr), چنبره chambarah, حلقه اوراق halqah-i-auráq.

Verticillate, *adj.* چنبره دار chambarah-dár, حلقه وار halqah-vár, بر شکل بسته گرد bar-shakl-i-bastah-i-gird, دائراه وار dáïrah-vár.

Verticity, *subs.* گردندگي girdandagí, دوران daurán, چرخ زني charkh-zaní, گرد گردي gird-gardí, سر پرك sar-pirak.

Vertiginous, *adj.* (*Giddy*) سر گردان sar-gardan, گیچ gích, دوران دار daurán-dár, سر پرك دار sar-pirak-dár.—(*Rotary*) دوار davvár, گرد گرد gird-gard, چرخ زن charkh-zan, پر خور pir-khur.

Vertiginousness, *subs.* گیچي gíchí, سر پرك sar-pirak, دوران daurán, سر گردي sar-gardí.

Vertigo, *subs.* (*Giddiness*) خیرگي khíragí, سر گرداني sar-gardání, سر گردي sar-gardí, سر گیچه sar-gíchah, گیچي gíchí, دوران سر daurán-i-sar, دوار davvár, سر پرك sar-pirak.

Vervain (*Verbena officinalis*), *subs.* فارصتاریون fáristári-yún, شاه پسند sháh-pasand, رعي الحمام ra'íu 'l-hamám.

Very, *adj.* حقیقي haqíqí, عیني 'ainí, راست rást, حق haqq.—*adv.* بسیار bisyár, نهایت niháyat, بغایت bi-ghávat, خیلي khailí, بس bas, بسا basá.—(*Identical*) همین hamín, همان hamán, خود khud, عیني 'ainí.—(*The very act*) عین فعل 'ain-i-fi'l.—(*On that very day*) در خود آن روز dar-khud-i-án-rúz, همان روز hamán-rúz.—(*Very cold*) پر سرد pur-sard.

Vesicant, *subs.* ضماد zamád, لبیخه labíkhah, داغ dágh تاولك távilak.

Vesicaria gnaphaloides, *subs.* خیري khírí.

Vesicate, *verb,* ضماد گذاشتن zamád guzáshtan, داغ کردن dágh kardan, آبله دار نمودن ábilah-dár nimúdan, تاول بیرون آوردن távil bírún ávardan.

Vesication, *subs.* ضماد گذاري zamád-guzárí, داغ کني dágh-kuní, آبله انگیزي ábilah-angízí, تاول زني távil-zaní.

Vesicatory, *adv.* ضماد آبله zamád-i-ábilah, لبیخه داغ labíkhah-i-dágh, ماده تاول máddah-i-távil.

Vesicle, *subs.* تول tuvul, بشره basarah, آبله ábilah, اوله aulah (*vulg.*).

Vesicula fellis (*Gall-bladder*), *subs.* زهره دان zahrah-dán, زرداب دان zard-áb-dán, صفرا دان safrá-dán, مراره دان marárah-dán.

Vesicular, *adj.* آبله دار ábilah-dár, تاول دار távil-dár.

Vesiculate, *adj.* پر آبله pur-ábilah, پر تاول pur-távil, مبثور mabsúr.

Vespa crabro (*Hornet*), *subs.* زنبور zambúr (*pl.* زنابير zanábír), زنبوره zambúrah, زنبور سرخ zambúr-i-surkh.

Vespa vulgaris (*Wasp*), *subs.* زنبور zambúr, زنبور کوهي zambúr-i-kúhí, بنج binj.

Vesper, *subs.* شام shám, مسا másá, مغرب maghrib.

Vespers, *subs.* نماز شام nimáz-i-shám, صلات مغرب salát-i-maghrib.

Vespertilio murinio (*Nycteris vespertina, a variety of Bat*), *subs.* شب پره shab-parah, شب کور shab-kúr.

Vesper-time, *subs.* مسائي masá,í, شامگاهي shám-gáhí, عشائي 'asha,í.

Vessel, *subs.* (*Vase*) ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), سبو sabú, کواره kuvárah, کلوك kulúk, بلوني bulúní, بستو bastú, انا iná (*pl.* اواني avání).—(*Anatomical term*) وعا vi'á (*pl.* اوعا av'á), عرق 'irq, رگ rag.—(*Ship*) جهاز jaház, کشتي kashtí, مرکب markab, گمي gamí, سفينه safínah (*pl.* سفائن safáïn).—(*Merchant vessel*) کشتي تجارتي kashtí-i-tijáratí.—(*Sailing vessel*) کشتي شراع kashtí-i-shirá', کشتي بادي kashtí-i-bádí.

Vest, *subs.* (*Inner coat*) ارخالق arkháliq, الخلق alkhuluq, خفتان khaftán, ژيلتکه zhíltakah, جامه jámah, ثوب saub (*pl.* اثوب asvub *and* ثياب siyáb).

Vest, *verb*, (*Adorn*) آراستن árástan, پوشانيدن púshánídan, نمودن متلبس mutalabbis nimúdan, ساختن متدثر mutadassir sákhtan.—(*To vest in*) قرار گرفتن qarár giriftan, استقرار يافتن istiqrár yáftan.—(*Place in possession of*) بتصرف دادن bi-tasarruf dádan, مالك ساختن málik sákhtan, حق دادن haqq dádan, مبادله کردن mubádalah kardan.

Vestal, *subs.* باکره آذربان bákirah-i-ázarbán, آذر دخت ázar-dukht.—*adj.* پاك دامن pák-dáman, عفيف 'afíf, پرهيز گار parhíz-gár, پارسا pársá, پاك pák, معصوم ma'-súm, نقي naqí, طاهر táhir.

Vested, *adj.* متلبس mutalabbis, متدثر mutadassir, پوشانيده púshánídah, محاط muhát, مستقر mustaqirr.—(*Vested rights*) حقوق مستقره huqúq-i-mustaqirrah.

Vestiary, *subs.* جامه خانه jámah-khánah, رخت دان rakht-dán, صندوق لباس sandúq-i-libás.

Vestibule, *subs.* پيشگاه písh-gáh, دالان dálán, پيشطاق písh-táq, رخت خانه rakht-khánah, دهليز dihlíz (*pl.* دهاليز dahálíz), مهمان خانه mihmán-khánah, اوطاق بيروني útáq-i-bírúní, مدخل madkhal (*pl.* مداخل madákhil).

Vestige, *subs.* اثر asar (*pl.* آثار ásár), نشان nishán, پي pay, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), مراسم marásim, جا پا já-i-pá, علامت 'alámat, نشان قدم nishán-i-qadam.

Vesting, *subs.* پارچه لباس párchah-i-libás, نمونه ثوب nimúnah-i-saub, پوشش púshish, مبادله mubádalah, استقرار istiqrár.

Vestment, *subs.* پوشاك púshák, پوشن púshan, جامه jámah, لباس libás (*pl.* البسه albisah), کسوت kisvat, قبا qabá, ثوب saub (*pl.* اثوب asvub *and* ثياب siyáb), ردا ridá, دثار dasár.

Vestry, *subs.* مشورتخانه mashvarat-khánah, جامه دان jámah-dán, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), محلي mahallí.

Vesture, *subs.* پوشاك púshák, پوشن púshan, جامه jámah, لباس libás, کسوت kisvat.

Vesuvian, *subs.* کبريت kibrít.—*adj.* کبريتي kibrítí.

Vetch, *subs.* (*Cicer arietinum*) نخود nukhúd, حمص himmas.—(*Vicia faba*) کشنه kashanah, کسنه kasannah, کرسنه karsannah.

Vetchling, *subs.* نخودچه nukhúdchah, نخودك nukhúdak, حميصه humaisah.

Veteran, *subs.* (*Military term*) سرباز پير قديم sarbáz-i-pír-i-qadím, جنگ ديده jang-dídah, جنگ پيشه jang-píshah, جنگجو jang-jú.—*adj.* کهن kuhan, کار آزموده kár-ázmúdah, تجربه کار tajribah-kár.

Veterinarian, *subs.* بيطار baitár, طبيب جانور tabíb-i-jánvar, حکيم حيوانات hakím-i-haivánát.

Veterinary, *subs.* بيطاري baitárí.

Veterinary surgeon, *subs.* بيطار baitár.

Veto, *subs.* منع man', ابطال ibtál, رد radd, اسقاط isqát.

Veto, *verb*, منع کردن man' kardan, ابطال نمودن ibtál nimúdan, بر هم زدن bar-ham zadan, رد نمودن radd nimúdan, اسقاط کردن isqát kardan.

Vex, *verb*, رنجانيدن ranjánídan, آزردن ázurdan, آزار دادن ázár dádan, ايذا رسانيدن ízá rasánídan, مکدر گردانيدن mukaddar gardánídan, جر آوردن jirr ávardan, رنج دادن ranj dádan, متنفر گردانيدن mutanaffir gardánídan, تلخ جان گردانيدن talkh-ján gardánídan, گزيدن gazídan, اذيت نمودن azíyat nimúdan, اسخاط کردن iskhát kardan, قهر کردن qahr kardan, بيزار نمودن bízár nimúdan, جفا کردن jafá kardan.—(*Do not vex me*) سر بسر مگذار sar-bi-sar ma-guzár, گوشت بدنمانرا نريز gúsht-i-badan-i-mán-rá na-ríz (*lit.* Do not display the flesh of my body).

Vexation, *subs.* آزار ázár, رنج ranj, رنجش ranjish,

افسوس afsús, آشوب áshúb, کدورت kadúrat, ایذا ízá, اذیت azíyat, تألم ta,allum, درد dard, عذاب 'azáb, غم ghamm, اندوه andúh.

Vexatious, *adj.* آزار دل dil-ázár, مسخط muskhit, مکدر mukaddir, غم انگیز ghamm-angíz, عذاب دار 'azáb-dár, پر اندوه pur-andúh.

Vexatiously, *adv.* مسخطانه muskhitánah, اندوه دهان andúh-dihán, موذیانه müzíyánah, بطور خشم آواري bi-taur-i-khishm-ávarí.

Vexatiousness, *subs.* خشم آوري khishm-ávarí, تعذیب ta'zíb, آزار دهي ázár-dihí, درد رساني dard-rasání, ایذا ízá, اسخاط iskhát.

Vexed, *adj.* مضطرب muztarib, کج خلق kaj-khulq, رنجیده ranjídah, غمگین ghamm-gín, متغیر mutaghayyir, محزون mahzún, محزن muhzan, پشیمان pashímán, مهموم mahmúm, شکسته خاطر shikastah-khátir, دلخور dil-khur.—(*To be vexed*) آزرده شدن ázurdah shudan, کجخلق شدن kaj-khulq shudan, ملول شدن malúl shudan, متنفر شدن mutanaffir shudan, رنجیدن ranjídan, رنجیده شدن ranjídah shudan, اوقات تلخ شدن auqát talkh shudan, حواس مغشوش گردیدن haváss maghshúsh gardídan, دل سوختن dil súkhtan, آشوبیدن áshúbídan, پشیمان شدن pashímán shudan, مضطرب گشتن muztarib gashtan, طبیعت بر هم زده شدن tabí'at bar-ham-zadah shudan, متألم شدن muta,allim shudan, رنجیده خاطر شدن ranjídah-khátir shudan, جر آمدن jirr ámadan.—(*I am very much vexed at this*) ازین سبب اوقاتم تلخ شد az-ín-sabab auqát-am talkh shud, ازین سبب حواسم مغشوش شد az-ín-sabab haváss-am maghshúsh shud, ازین سبب طبیعتم بر هم زده شد az-ín-sabab tabí'at-am bar-ham zadah-shud.

Vexil, *subs.* (*Standard*) علم 'alam, بیرق bairaq, شقه shuqqah.—(*Botanical term*) شکوفه shikúfah, گل gul, تاجك tájik.

Vexillary, *adj.* علمي 'alamí, علمداري 'alam-dárí, بیرقي bairaqí, بیرقداري bairaq-dárí.

Via, *prep.* بطریق bi-taríq, از راه az-ráh.

Viable, *adj.* قابل حیات qábil-i-hayát, قابل زیست qábil-i-zíst, زنده ماندي zindah-mándí.

Viaduct, *subs.* پل pul, طاق táq, جسر jasr (*pl.* اجسر ajsar *and* جسور jusúr), معبر ma'bar.

Vial, *subs.* شیشه shíshah, قنینه qinnínah (*pl.* قناني qannání), زجاجه zujájah, پیاله piyálah, ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf).

Vial, *verb,* در شیشه نهادن dar-shíshah nihádan, در قنینه dar-qinnínah ríkhtan, در ظرف کردن dar-zarf kardan.

Viands, *subs.* آذوقه ázúqah, خوراك khurák, خوردني khurdaní, اکل akal, ماکولات mäkúlát, غذا ghazá, توشه túshah, زاد zád, روزي rúzí, قوت qút, کفاف معاش kifáf-i-ma'ásh مأکلات mäkalat (*pl.* مآکل ma,ákil), گوشت gúsht, لحم lahm (*pl.* لحوم luhúm), طعام ta'ám.

Viatic, *adj.* طریقي taríqí, راهي ráhí, سفري safarí, سیري sairí, سیاحتي siyáhatí.

Viaticum, *subs.* زاد راه zád-i-ráh, توشه túshah, خرج راه kharj-i-ráh, جیره jírah.—(*Religious term*) تلقین talqín, اطعام آخرین at'ám-i-ákhirín.

Viator, *subs.* مسافر musáfir, راه رو ráh-rau, رسول rasúl (*pl.* رسل *and* ارسل arsál), شاطر بچه shátir-bachchah.

Vibrate, *verb trans.* جنباندن jumbándan, لرزانیدن larzánídan, مرتعش ساختن murta'ish sákhtan, تکان دادن takán dádan, متحرك ساختن mutaharrik sákhtan.—*intrans.* جنبیدن jumbídan, طپیدن tapídan, لرزیدن larzídan, تکان خوردن takán khurdan, مرتعش شدن murta'ish shudan, آمد و رفت نمودن ámad-u-raft nimúdan, در گذشتن dar-guzashtan.

Vibratile, *adj.* تحرکي taharrukí, ارتعاشي irti'áshí, لرزشي larzishí, تکان خور takán-khur, اهتزازي ihtizází.

Vibration, *subs.* لرزه larzah, تکان takán, ارتعاش irti'ásh, لرزش larzish, جنبش jumbish, اهتزاز ihtizáz, تحرك taharruk, تردد taraddud, آمد و شد ámad-u-shud.

Vibrative, *adj.* مرتعش murta'ish, ارتعاشي irti'áshí, لرزش ده larzish-dih, تحرکي taharrukí.

Vibratory, *adj.* ارتعاش ده irti'ásh-dih, لرزش ده larzish-dih, جنبش دار jumbish-dár, آمد و شد کن ámad-u-shud-kun, اهتزاز دار ihtizáz-dár.

Viburnum opulus (*Guelder rose*), *subs.* بداق budáq, بداغ budágh.

Vicar, *subs.* (*Deputy*) وکیل vakíl (*pl.* وکلا vukalá), نائب náïb, جا نشین já-nishín, خلیفه khalífah (*pl.* خلائف khaláïf *and* خلفا khulafá), قائمقام qáïm-maqám.—(*Clergyman*) کشیش kashísh, قسیس qissís, عالم نصراني 'álim-i-nasrání.

Vicarage, *subs.* (*Benefice*) وکالت vikálat, نیابت niyábat, وظیفه vazífah, مقرري قسیس muqarrarí-i-qissis.—(*House*) کشیش خانه kashísh-khánah, قسیسخانه qissís-khánah, دیر dair, کلیسیا kalísiyá, بیعه bai'ah, رهبان خانه ruhbán-khánah, صومعه saum'ah.

Vicarial, *adj.* متعلق بوکیل muta'alliq-bi-vakíl, وکیلي vakílí, وکالتي vikálatí, نیابتي niyábatí.—(*Ecclesiastical term*) کشیشي kashíshí, قسیسي qissísí.

Vicariate, *subs.* منصب وکالتي mansab-i-vikálatí, قوه نیابتي qúvah-i-niyábatí.—*adj.* وکالتي vikálatí, نیابتي niyábatí, قائمقاني qáïm-maqání.

Vicarious, *adj.* وکیلي vakílí, وکالتي vikálatí, نیابتي niyábatí, عوضي 'ivazí, بدلي badalí.

Vicariously, *adv.* بطور وكالتاً vikálatan, بطور وكالت bi-taur-i-vikálat, در عوض dar-'ivaz, بطور بدل bi-taur-i-badal, بطريق نيابت bi-taríq-i-niyábat.

Vice, *subs.* (*Wickedness*) بدي badí, بد كاري bad-kárí, شر sharr, شرارت sharárat, زبوني zabúní, قباحت qabáhat, فساد fasád, گناه gunáh, رذيله razílah, فحشا fahshá, فجور fujúr, دغا daghá, دغل daghal, دنائت danáät, عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), معابه ma'ábah (*pl.* معائب ma'áïb), نقيصه naqísah.—(*Large blacksmith's vice*) گيره gírah.—(*Small hand-vice*) گيره دست gírah-i-dast.—(*In place of*) بجا bi-já, بعوض bi-'ivaz, در مقام dar-maqám, در بدل dar-badal.

Vice-admiral, *subs.* نائب ادميرال náïb-i-admírál (European).

Vice-admiralty, *subs.* نائب ادميرالي náïb-i-admírálí (European).—(*Vice-admiralty Court*) محكمه خلافت مراكب mahkamah-i-khiláfat-i-marákib.

Vice-chancellor, *subs.* نائب قنسريه náïb-i-qansaríyah (European), مأمور مجلس عدالت mämúr-i-majlis-i-'adálat.

Vice-consul, *subs.* نائب قونسول náïb-i-qúnsúl (European), وكيل كار پرداز vakíl-i-kár-pardáz, باليوز ثاني bályúz-i-sání.

Vicegerency, *subs.* خلافت khiláfat, نيابت niyábat, خليفگي khalífagí, نائب منابي náïb-i-manábí.

Vicegerent, *subs.* جا نشين já-nishín, خليفه khalífah (*pl.* خلائف khaláïf *and* خلفا khulafá), نائب مناب náïb-i-manáb, قائمقام qáïm-maqám. — *adj.* متعلق بنيابت muta'alliq-bi-niyábat, متعلق بخلافت muta'alliq-bi-khiláfat, وكالتي vikálatí, خلافتي khiláfatí.

Vicenary, *subs.* بيست bíst, عشرين 'ashrín. — *adj.* بيستم bístum.

Vice-president, *subs.* رئيس ثاني räís-i-sání, قائمقام رئيس qáïm-maqám-i-räís, نائب الرياسه náïbu 'r-riyásah.

Vice-regal, *adj.* متعلق بنائب السلطنه muta'alliq-bi-náïbu 's-saltanah, متعلق بمنصب نائب السلطنه muta'alliq-bi-mansab-i-náïbu 's-saltanah.

Viceroy, *subs.* نائب náïb, نائب مناب náïb-i-manáb, وكيل vakíl (*pl.* وكلا vukalá), نواب navváb, نظام nazzám, خديو khadív, نائب السلطنه náïbu 's-saltanah, ظل السلطان zillu 's-sultán, خليفه شاه khalífah-i-sháh.—(*Governor-General*) فرمانفرمائي farmán-farmá,í.

Viceroyalty, *subs.* فرمان فرمائي farmán-farmá,í, منصب نائب السلطنه mansab-i-náïbu 's-saltanah, ظل السلطاني zillu 's-sultání, خليفگي شاه khalífagí-i-sháh, خديويت khadívíyat.

Vice-versâ, *adv.* بالعكس bi 'l-'aks, به عكس bi-'aks, مقلوباً maqlúban.

Vicia ervillia, *subs.* (*Vetch plant*) نخود nukhúd, حمص himmas.

Vicia faba, *subs.* كشنه kashanah, كسنه kasannah, كرسنه karsannah.

Viciate, *verb*, (*Corrupt*) فاسد ساختن fásid sákhtan, ضائع كردن zái' kardan, خراب نمودن kharáb nimúdan, زبون گردانيدن zabún gardánídan.—(*Invalidate*) سست گردانيدن sust gardánídan, بيقدر نمودن bí-qadr nimúdan, باطل ساختن bátil sákhtan.

Vicinage, *subs.* جوار javár, همسايگي ham-sáyagí, نزديكي nazdíkí, پيوستگي paivastagí, قرب qurb, اتصال ittisál.

Vicinal, *adj.* نزديك nazdík, قريب qaríb, مجاور mujávir, پيوسته paivastah, متصل muttasil.

Vicinity, *subs.* (*Neighbourhood*) همسايگي ham-sáyagí, جوار javár, مجاورت mujávarat, قرب qurb, نواحي navváhí.—(*Proximity*) نزديكي nazdíkí, قربت qurbat, قرابت qarábat, تقريب taqríb.

Vicious, *adj.* فاسد fásid, شرير sharír, معيوب ma'yúb, بد خو bad-khú, بد نفس bad-nafs, بد ذات bad-zát, بد كار bad-kár, بد منش bad-manish, بد خصال bad-khisál, بد زندگاني bad-zindagání, بد سيرت bad-sírat, بد معاش bad-ma'ásh, فاسق fásiq, عيبناك 'aib-nák, ضائع zái', زشت zisht, زبون zabún, قبيح qabíh, نا خالص ná-khális, غير صحيح ghair-i-sahíh.—(*A vicious dog*) كلب حقود kalb-i-haqúd.—(*A vicious speech*) نطق قبيح nutq-i-qabíh.—(*A vicious thrust*) دفاع زشت difá'-i-zisht.

Viciously, *adv.* بطور زشت bi-taur-i-zisht, معيوبانه ma'yúbánah, بطرز قبيح bi-tarz-i-qabíh, بطور بد bi-taur-i-bad, بطريق فجور bi-taríq-i-fujúr, شريرانه sharíránah, فاسقانه fásiqánah.

Viciousness, *subs.* بد عادتي bad-'ádatí, بد كاري bad-kárí, بد خوئي bad-khú,í, بد نفسي bad-nafsí, بد ذاتي bad-zátí, بد منشي bad-manishí, بد خصالي bad-khisálí, بد سيرتي bad-síratí, بد معاشي bad-ma'áshí, عيبناكي 'aib-nákí, فسوق fusúq, شرارت sharárat, فجور fujúr, فساد fasád, قباحت qabáhat, معيوبي ma'yúbí, زشتي zishtí, غير صحيحي ghair-i-sahíhí.

Vicissitude, *subs.* تغيير taghyír, انقلاب inqiláb, اختلاف ikhtiláf, تلون talavvun, توالي مطرد taválí-i-muttarid, دوران daurán, گردش gardish.—(*Vicissitudes of fortune*) انقلابات inqilábát, دوران فلك daurán-i-falak, دور گردون daur-i-gardún, گردش چرخ gardish-i-charkh, حوادث زمان havádis-i-zamán, تقاليب روزگار taqálíb-i-rúzigár, اختلافات روزگار ikhtiláfát-i-rúzigár, تغييرات زمانه taghyírát-i-zamánah.

Victim, *subs.* فدا fidá, فديه fidyah, قربان qurbán, قرباني qurbání, تصدق tasadduq, ذبيحه zabíhah (*pl.* ذبائح zabáïh), نحر nahr (*pl.* نحور nuhúr).—(*He is the victim*

of delusion) او سخره فریب است ú-sukhrah-i-fíríb ast.

Victimize, *verb*, زبون ساختن zabún sákhtan, هلاك کردن halák kardan, دچار بلا نمودن duchár-i-balá nimúdan, گرفتار عذاب کردن giriftár-i-'azáb kardan.

Victor, *subs.* غالب ghálib, مظفر muzaffar, ظفر یاب zafar-yáb, منصور mansúr, فیروز fírúz, قاهر qáhir, مستولي mustaulí, فاتح fátih, کامران kám-rán, نجاح مند najáh-mand.

Victoress, *subs.* قاهره qáhirah, غالبه ghálibah, منصوره mansúrah, مظفره muzaffarah, مستولیه mustaulíyah.

Victorine, *subs.* گردن بند gardan-band, رقبه بند raqabah-band.

Victorious, *adj.* فیروز fírúz, فیروز مند fírúz-mand, مظفر muzaffar, ظفر یاب zafar-yáb, ظفر مند zafar-mand, ظفر انجام zafar-anjám, منصور mansúr, غالب ghálib, فائق fáïq, فتح نشان fat,h-nishán, فتح مند fat,h-mand, فاتح fátih, ناجح nájih, کامیاب kám-yáb, نصرت انتساب nusrat-intisáb.

Victoriously, *adv.* غالبانه ghálibánah, غالباً ghálibaṉ, ظفر مندانه zafar-mandánah, مظفرانه muzaffaránah, منصورانه mansúránah, فتحمندانه fat,h-mandánah, فتح کنان fat,h-kunán, ناجحانه nájihánah.

Victoriousness, *subs.* مظفریت muzaffaríyat, غالبیت ghálibíyat, غلبه ghalabah, فتح مندي fat,h-mandí, نصرت nusrat, نجاح najáh, کامیابي kám-yábí.

Victory, *subs.* فتح fat,h, ظفر zafar, غلبه ghalabah, فیروزي fírúzí, دستبرد dast-burd, نصر nasr, نصرت nusrat, فوز fauz, استیلا istílá, فلاح faláh.—(*To gain a victory*) فتح یافتن fat,h yáftan, غالب آمدن ghálib ámadan, ظفر یافتن zafar yáftan.—(*To claim a victory*) ادعائي فتح نمودن iddi'á,í-i-fat,h nimúdan, ادعائي ظفر مدعي غالبیت شدن iddi'á,í-i-zafar kardan, mudda'í-i-ghálibíyat shudan.

Victual, *verb*, خورانیدن khuránídan, پروردن parvardan, تغذیه نمودن taghziyah nimúdan, آذوقه دادن ázúqah dádan, اطعام کردن it'ám kardan, تهیه خوراك دیدن tahíyah-i-khurák dídan, آذوقه ذخیره کردن ázúqah zakhírah kardan.

Victualler, *subs.* آذوقه‌چي ázúqah-chí, خوراك ده khurák-dih, خوراك فروش khurák-furúsh.—(*Vessel*) کشتي آذوقه kashtí-i-ázúqah.

Victuals, *subs.* آذوقه ázúqah, خوراك khurák, خوردني khurdaní, اکل akal, مأکولات mäkúlát, غذا ghazá, توشه túshah, زاد zád, روزي rúzí, قوت qút.—(*Not requiring to be cooked, but always ready, such as bread, cheese, fruit, preserves, &c.*) حاضري házirí.—(*Requiring cookery, such as meat, &c.*) پختني pukhtaní, خورش khurish.

Videlicet, *adv.* یعني ya'ní, اعني a'ní, اي ai.

Vie, *verb*, رقابت نمودن raqábat nimúdan, بر آمدن bar-ámadan, همسري نمودن ham-sarí nimúdan, قصد برتري qasd-i-bartarí dáshtan, رشك بردن rashk burdan, مسابقت کردن musábaqat kardan, چالش نمودن chálish nimúdan.

View, *subs.* نظر nazar, نگاه nigáh, منظر manzar, دیدار dídár, لحاظ liház, ملاحظه muláhazah, نمایش nimáyish.—(*Opinion*) رأي räí, راي ráy, گمان gumán, اندیشه andíshah, قیاس qiyás, خیال khiyál, حدس hads, تصور tasavvur, فکر fikr.—(*Prospect*) چشم انداز chashm-andáz.—(*In view*) نصب العین nasbu 'l-'ain, بنظر آمده bi-nazar-ámadah.—(*In view of—with reference to*) بملاحظه bi-muláhazah, به نظر nazar-bi.—(*In this view*) نظر بر این nazar-bar-ín.—(*To forward the views*) ممد خیالات بودن mumidd-i-khiyálát búdan.—(*To keep in view*) به مد نظر آوردن bi-madd-i-nazar ávardan.—(*Point of view*) اماج amáj, نظر گاه nazar-gáh, هدف hadaf (*pl.* اهداف ahdáf), مطمح نظر mutmah-i-nazar.—(*To come into view*) ملحوظ افتادن malhúz uftádan, بنظر آمدن bi-nazar ámadan.

View, *verb*, نظر نمودن nazar nimúdan, ملاحظه کردن muláhazah kardan, نگریستن nigarístan.—(*Consider*) دانستن dánistan, انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár).

Viewer, *subs.* نظر نماینده nazar-nimáyandah, ملاحظه کننده muláhazah-kunandah, مفتش mufattish, فحاص fahhás.

Viewless, *adj.* بي نظر bí-nazar, بي نظر انداز bí-nazar-andáz, بي نمایش bí-nimáyish, نا مرئي ná-mar,í.

Vigil, *subs.* (*Keeping watch*) پاسباني pás-bání. نگهباني nigah-bání, کشیك kashík, حراست hirásat.—(*Study or devotion at night*) سهران sahrán, سهر sahar.—(*Eve before a holiday*) شب عید shab-i-'íd, شام عید shám-i-'íd.

Vigilance, *subs.* آگهي ágahí, آگاهي ágáhí, احتیاط ihtiyát, بصیرت basírat, بیداري bídárí, خبر داري khabar-dárí, هوشیاري húsh-yárí, انتباه intibáh, پاسباني pás-bání, حراست hirásat, بیخوابي bí-khábí, تیقظ tayaqquz, کشیك زني kashík-zaní.

Vigilant, *adj.* آگاه ágáh, بیدار bídár, هوشیار húsh-yár, متنبه mutanabbib, عاجل 'ájil, متیقظ mutayaqqiz, کشیك زن kashík-zan, حارس háris.

Vigilantly, *adv.* بهوشیاري bi-húsh-yárí, متنبهانه mutanabbihánah, بیدارانه bídáránah, متیقظانه mutayaqqizánah, کشیك زنان kashík-zanán, حراست کنان hirásat-kunán.

Vignette, *subs.* نیم تنه ním-tanah.

Vigorous, *adj.* قوي qaví, زور آور zúr-ávar, توانا taváná, نیرو مند nírú-mand, پر زور pur-zúr, مضبوط mazbút, زور کار zúr-kár, زور مند zúr-mand, زور ناك zúr-nák, برو مند barú-mand, قوت مند qúvat-mand.

Vigorously, *adv.* بطور جدي bi-taur-i-jiddí, بقوت bi-qúvat, باجتهاد bi-ijtihád, از روي کوشش az-rúy-i-kúshish, بزور بازو bi-zúr-i-bázú, زور مندانه zúr-mandánah.

Vigorousness, *subs.* قوتمندي qúvat-mandí, نيرو مندي nírú-mandí, پر زوري pur-zúrí, توانائي taváná,í, اجتهاد ijtihád, کوشش kúshish.

Vigour, *subs.* زور zúr, زور آوري zúr-ávarí, توانائي taváná,í, نيرو nírú, نيرو مندي nírú-mandí, قوت qúvat *or* quvvat, موجت mújat, نجدت najdat, شدت shiddat, بطشت batshat.—(*Pristine vigour*) طراوت جواني tarávat-i-javání, عنفوان شباب 'unfuván-i-shabáb.

Vile, *adj.* خوار khár, پست past, نا کاره ná-kárah, ذليل zalíl, کمينه kamínah, فرو مايه furú-máyah, حقير haqír, نا کس ná-kas, مخذول makhzúl, دون dún, دني daní, خسيس khasís, سفله suflah, سفيل safíl, سافل sáfil' رذيل razíl, ول vil, نذل nazl, لئيم läím, فاجر fájir' شرير sharír, بد کار bad-kár, قبيح qabíh.

Vilely, *adv.* حقيرانه haqíránah, بطور خواري bi-taur-i-khárí, لئيمانه läímánah, فاجرانه fájiránah, شريرانه sharíránah, بطور قباحت bi-taur-i-qabáhat.

Vileness, *subs.* خواري khárí, پستي pastí, ذلت zillat, دوني dúní, سفلگي suflagí, دنائت danáät, قباحت qabáhat, شرارت sharárat, لئامت läímat, زشتي zishtí, رذالت razálat, مهانت mahánat, شناعت shaná'at.

Vilification, *subs.* تقبيح taqbíh, بد گوئي bad-gú,í, تعييب ta'yíb, لمز lamz, تشنيع tashní'.

Vilifier, *subs.* قباحت گو qabáhat-gú, حقير ساز haqír-sáz, بد انگار bad-angár, عيب گذار 'aib-guzár, تشنيع زن tashní'-zan.

Vilify, *verb*, بد نام کردن bad-nám kardan, دشنام دادن dushnám dádan, دشنامیدن dushnámídan, تقبيح کردن taqbíh kardan, بهتان زدن buhtán zadan, متهم داشتن muttahim dáshtan, بد گفتن bad guftan, عيب نهادن 'aib nihádan, تشنيع زدن tashní' zadan.

Villa, *subs.* سرا sará, قصر qasr (*pl.* قصور qusúr), يالي yálí, کوشك kúshk, خانه دهات khánah-i-dihát.

Village, *subs.* قريه qaryah (*pl.* قري qurá), ده dih, موضع mauza' (*pl.* مواضع mavázi'), روستا rústá, الکه ulkah, اوجه újah, قصبه qasbah.—(*Small village or hamlet*) حشم hasham (*pl.* احشام ahshám).—(*Number of contiguous villages, forming a district*) بلوك bulúk.

Villager, *subs.* روستائي rústá,í, دهقان dihqán, دهاتي dihátí, فلاح falláh, ده مقيم muqím-i-dih.—(*Head villager, or chief man of a village*) کد خدا kad-khudá, ده خدا dih-khudá, پير ده pír-i-dih, رئيس räís, مقدم muqaddam, ريش سفيد ríish-safíd.

Villain, *subs.* شرير sharír, اوباش aubásh, شقي shaqí, فاسد fásid, بد ذات bad-zát, حرامزاده harám-zádah, خبيث khabís, نا بکار ná-bi-kár, بد معامله bad-mu'á-malah, فاجر fájir, دولاب زن dúláb-zan.—(*Legal term*) تابع tábi' (*pl.* تبع taba'), زير دست zír-dast, وا بسته vá-bastah, متعلق muta'alliq.

Villainous, *adj.* بد bad, بد کار bad-kár, شرير sharír, بد ذات bad-zát, نا پاك ná-pák, قبيح qabíh, زشت zisht, پليد pilíd, شنيع shaní'.

Villainously, *adv.* شريرانه sharíránah, پليدانه pilídánah, نا بکارانه ná-bi-káránah, بطور خباثت bi-taur-i-khabásat, از روي فجور az-rúy-i-fujúr, بد ذاتانه bad-zátánah.

Villainousness, *subs.* شرارت sharárat, خبيثي khabísí, بد ذاتي bad-zátí, بد کاري bad-kárí, قباحت qabáhat, نا بکاري ná-bi-kárí, پليدي pilídí, فاجري fájirí, فاسقي fásiqí, پدر سوختگي pidar-súkhtagí, جرم ورزي jurm-varzí, فساد پيشگي fasád-píshagí.

Villainy, *subs.* شرارت sharárat, خبيثي khabísí, بد ذاتي bad-zátí, بد کاري bad-kárí, قباحت qabáhat, نا بکاري ná-bi-kárí, پليدي pilídí, فاجري fájirí, فاسقي fásiqí, پدر سوختگي pidar-súkhtagí, جرم ورزي jurm-varzí, فساد پيشگي fasád-píshagí.

Villanage, *subs.* شرارت کاري sharárat-kárí, بد ذاتي bad-zátí, شقاوتمندي shaqávat-mandí, بد معاملگي bad-mu'ámalagí, دولاب زني dúláb-zaní.—(*Legal term*) زير دستي zír-dastí, وا بستگي vá-bastagí.

Villatic, *adj.* دهي dihí, روستاي rústáí, قريه‌گي qaryah-gí, دهاتي dihátí.

Villose, *adj.* شعري sha'rí, موي múí, پر موي pur-múí, موي دار múí-dár.

Viminal, *adj.* پر ترکه pur-tarakah, ذو افنان zú-afnán.

Vimineous, *adj.* ترکه باف tarakah-báf, غصني ghusní.

Vinaceous, *adj.* خمري khamrí, انگوري angúrí, تاکي tákí, شرابي sharábí, باده رنگ bádah-rang, ميگون mai-gún.

Vincible, *subs.* مغلوب شدني maghlúb-shudaní, شکست خوردني shikast-khurdaní, هزيمت ياب hazímat-yáb, مقهور maqhúr.

Vincibleness, *subs.* مغلوبيت maghlúbíyat, شکست خوري shikast-khurí, هزيمت يابي hazímat-yábí, مقهوريت maqhúríyat.

Vinculum, *subs.* (*Mathematical term*) علامت اعتراض 'alámat-i-i'tiráz, قوس اعتراض qaus-i-i'tiráz.

Vindemial, *adj.* قطافي qatáfí, اقتطافي iqtitáfí.

Vindicable, *adj.* تصديق پذير tasdíq-pazír, حمايت بردار himáyat-bardár, اثبات ياب isbát-yáb.

Vindicate, *verb*, حمايت کردن himáyat kardan, محامات کردن muhámát kardan, هوا داري نمودن havá-dárí nimúdan, تزکيه کردن tazkiyah kardan, اعتذار نمودن i'tizár nimúdan, معذرت نمودن ma'zarat nimúdan, اثبات نمودن isbát nimúdan, نصرت دادن nusrat dádan, ياري کردن yárí kardan, مدافعه نمودن mudáfa'ah nimúdan, تبرير نمودن tabrír nimúdan.

Vindication, *subs.* تزكيه tazkiyah, اعتذار i'tizár, معذرت ma'zarat, تبرير tabrír, مدافعه mudáfa'ah, حمايت himáyat, نصرت nusrat, هوا داري havá-dárí, ياري yárí.

Vindicative, *adj.* تصديق گو tasdíq-gú, تبريري tabrírí, اعتذاري i'tizárí, انتقامي intiqámí, انتصاري intisárí, حمايتي himáyatí, نصرت ده nusrat-dih, ياري كن yárí-kun.

Vindicator, *subs.* تصديق نما tasdíq-nimá, تبرير كن tabrír-kun, معذور دار ma'zúr-dár, اثبات گر isbát-gar, هوا دار havá-dár, حمايت كار himáyat-kár, تزكيت شعار tazkiyat-shi'ár.

Vindicatory, *adj.* تصديقي tasdíqí, تبريري tabrírí, اعتذاري i'tizárí, حمايت ده himáyat-dih, انتقام كش intiqám-kash, عذابي 'azábí, عقابي 'aqábí.

Vindictive, *adj.* كينه ور kínah-var, كينه خواه kínah-kháh, كينه كش kínah-kash, انتقامي intiqámí, منتقم muntaqim, نقمت گير naqmat-gír.

Vindictively, *adv.* منتقمانه muntaqimánah, از روي انتقام az-rúy-i-intiqám, بطور كينه كشي bi-taur-i-kínah-kashí, كينه ورانه kínah-varánah.

Vindictiveness, *subs.* كينه وري kínah-varí, كينه خواهي kínah-kháhí, نقمت گيري naqmat-gírí, كينه كشي kínah-kashí, انتقام intiqám.

Vine, *subs.* درخت انگور dirakht-i-angúr, بنه رز bunah-i-raz, درخت مو dirakht-i-mau, رز raz, كرم karm, عنب 'inab, ميب maib, داليه dáliyah (*pl.* دوالي daválí).—(*Wood of the vine*) تاك ták, چوب رز chúb-i-ráz.—(*Prop for a vine*) دهمز dahmiz, پارود párúd.

Vine-dresser, *subs.* تاكبان ták-bán, رز بان raz-bán, انگور كار angúr-kár, كرام karrám, عنب نشان 'inab-nishán.

Vinegar, *subs.* سركه sirkah, خل khall.

Vine-leaf, *subs.* برگ رز barg-i-raz, برگ مو barg-i-mau, برگ تاك barg-i-ták, ورق عنب varaq-i-'inab, برگ انگور barg-i-angúr.

Vinery, *subs.* رزستان razistán, تاك خانه ták-khánah, انگور زار angúr-zár, گرمخانه انگور garm-khánah-i-angúr.

Vineyard, *subs.* تاكستان tákistán, انگورستان angúristán, باغ مو bágh-i-mau, انگور زار angúr-zár, تاكزار ták-zár, عنب زار 'inab-zár, رزستان razistán.

Vinous, *adj.* شرابي sharábí, خمري khamrí, خمر مزاج khamr-mizáj, خمر تاك khamr-nak.

Vintage, *subs.* (*Time of gathering grapes*) قطاف kataf, چيدن انگور chídan-i-angúr, انگور چيني angúr-chíní, موسم انگور mausim-i-angúr.—(*Produce of vineyard*) حاصل انگور hásil-i-angúr, ثمره تاك samrah-i-ták.

Vintager, *subs.* انگور چين angúr-chín, حاصل انگور گير hásil-i-angúr-gír, مقتطف muqtatif.

Vintner, *subs.* مي فروش mai-furúsh, خمار khammár, باده فروش bádah-furúsh, ميگسار mai-gusár.

Vintry, *subs.* ميكده mai-kadah, ميخانه mai-khánah, مكان ميفروشي makán-i-mai-furúshí.

Vinum album (*Sherry*), *subs.* شري sharí (European).

Viny, *adj.* تاكي tákí, رزي razí, پر رز pur-raz, انگور آور angúr-ávar, پر تاك pur-ták.

Viol, *subs.* كمانچه kamánchah, رباب rubáb.

Viola, *subs.* كمانچه بزرك kamánchah-i-buzurg.

Violable, *adj.* نقض پذير naqz-pazír, لكث بردار niks-bardár, شكسته شو shikastah-shau, شكستني shikastaní, تعدي ياب ta'addí-yáb.

Violaceous, *adj.* بنفشه وش binafshah-vash, بنفشه سان binafshah-sán, بنفشه مانند binafshah-mánand.

Viola odorata (*The sweet Violet*), *subs.* بنفشه binafshah, بنفسه binafsah, بنفسج binafsaj.

Viola tricolor (*Pansy*), *subs.* بنفشه فرنگي binafshah-i-farangí, دلارام dil-árám.

Violate, *verb,* (*Ravish*) بكارت بردن bakárat burdan, بي عصمت كردن bí-'ismat kardan, بي سيرت كردن bí-sírat kardan, بزور زنا كردن bi-zúr ziná kardan.—مفتضح ساختن muftazih sákhtan, هتك آبرو كردن hatk-i-áb-i-rú kardan.—(*As a promise*) عهد شكستن 'ahd shikastan, جر زدن jirr zadan, فسخ عهد كردن faskh-i-'ahd kardan, خلف وعده كردن khulf-i-va'dah kardan.—(*Generally*) شكستن shikastan, بر هم زدن bar-ham zadan, نقض كردن naqz kardan, تجاوز كردن tajávuz kardan.—(*Infringe*) شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), تعدي نمودن ta'addí nimúdan, كسر شأن kasr-i-shán nimúdan.—(*Transgress*) مجاوزت نمودن mujávazat kardan, از حد در گذشتن az-hadd dar-guzashtan, ظلم كردن zulm kardan.

Violation, *subs.* (*Generally*) شكست shikast, كسر kasr, نقض naqz, خلف قول khulf-i-qaul, عهد شكني 'ahd-shikaní, نقض پيمان naqz-i-paimán.—(*Ravishment*) زنا ziná, پرده دري pardah-darí, هتك عرض hatk-i-'irz, بي سيرتي bí-síratí, افتضاح iftizáh, بي آبروئي bí-áb-i-rú'í.—(*Of a promise*) فسخ faskh, نقض naqz.—(*Infringement*) تعدي ta'addí, بي احترامي bí-ihtirámí, كسر شأن kasr-i-shán, ظلم zulm, طغيان tughyán.—(*Transgression*) مجاوزت mujávazat.

Violative, *adj.* ناقض náqiz, جناي janáí, شكننده shikanandah, مخالف mukhálif, مناقض munáqiz, مبطل mubtil *or* mubattil.

Violator, *subs.* جنايتكار jinávat-kár, مجرم mujrim, خاطي khátí, نقض كننده naqz-kunandah, ناكث nákis, بر هم زننده bar-ham-zanandah.—(*Of women*) زنا كار ziná-kár, هتاك عرض hatták-i-'irz.

Violence, *subs.* زور zúr, جور jaur, جفا jafá, ستم sitam, جبر jabr, اجبار ijbár, ظلم zulm, تهور tahavvur, تعدي

ta'addí, تعدي dast-dirází, دست درازي ghasb, غصب shiddat, شدت batsh, بطش ijháf, اجحاف qahr, قهر satvat, سطوت tädíb, تاديب tatávul, تطاول durushtí, درشتي natr, نتر 'unf, عنف saurat.—(*Of cold, fever, &c.*) سورت sadamát, صدمات ishtidád, اشتداد tund-vazí, تند وزي sarsarí, صرصري.

Violent, *adj.* شديد shadíd, سخت sakht, متهور muta-havvir, جفا كار jafá-kár, عنيف 'aníf, درشت durusht, عضوب 'uzúb, تند tund.—(*As cold, fever, &c.*) سورتي sauratí.—(*As wind*) عاصف 'ásif, تند وز tund-vaz, صرصر sarsar.—(*As a person*) آتش مزاج átish-mizáj, تيز مزاج tíz-mizáj, جنگ جو jang-jú.—(*In a violent temper*) از شدت پريشاني az-shiddat-i-paríshání.

Violently, *adv.* متهوراند mutahavviránah, بزور bi-zúr, زجراً zajran, بشدت bi-shiddat, جبراً jabran, قهراً qahran, بطور سخت bi-taur-i-sakht, بحدت تمام bi-hiddat-i-tamám.

Violescent, *adj.* بنفشه رنگ binafshah-rang, بنفسجي binafsají-taur.

Violet (*Viola odorata*), *subs.* بنفشه binafshah, بنفسه binafsah, بنفسج binafsaj.—(*Colour*) بنفشه binafshah, رنگ بنفش rang-i-binafsh, رنگ بنفشه binafshah-rang.—*adj.* بنفش binafsh, كبود kabúd, بنفسجي binafsají.

Violin, *subs.* كمانچه kamánchah, رباب rubáb.—(*Player*) كمانچه زن kamánchah-zan.—(*To play the violin*) كمانچه زدن or كشيدن kamánchah zadan *or* kashídan.—(*Can you play the violin?*) كمانچه سر رشته داريد kamánchah sar-i-rishtah dárid.

Violinist, *subs.* كمانچه زن kamánchah-zan, كمانچه‌چي kamánchah-chí, ربابى rubábí, رباب زن rubáb-zan.

Violist, *subs.* كمانچه زن kamánchah-zan, كمانچه‌چي kamánchah-chí, ربابي rubábí, رباب زن rubáb-zan.

Violoncellist, *subs.* چار تار زن chár-tár-zan.

Violoncello, *subs.* كمانچه بزرگ kamánchah-i-buzurg, چار تار chár-tár.

Violone, *subs.* چغانه chaghánah.

Viper, *subs.* افعي af'á (*pl.* افاعي afá'í), مار már, تيره tírah-már, مار جعفري már-i-ja'farí.—(*Person*) موذي müzí, مضر muzirr, خبيث khabís, شيطان shaitán, ديو dív.

Viperine, *adj.* ماري márí, افعيي af'íí.

Viperous, *adj.* افعي وش af'á-vash.—(*Venomous*) مسم musimm, مضر muzirr, قاتل qátil, زهر ناك zahr-nák, زهر دار zahr-dár.—(*Malignant*) حقود huqúd, كينه دل kínah-dil, بد نيت bad-níyat, عداوت پيشه 'adávat-píshah.

Virago, *subs.* زنكه zanakah, زن مرد خصلت zan-i-mard-khaslat, زن غوغائي zan-i-ghaughá'í, زن آشوب‌چي zan-i-áshúb-chí, فحله fahlah.

Virelay, *subs.* غزلچه ghazalchah, سرودچه surúdchah, ترنيمه كوچك tarnímah-i-kúchik.

Virent, *adj.* (*Green*) سبز sabz, مخضر mukhazzar, اخضر akhzar, نضارت دار nazárat-dár.—(*Fresh*) تازه tázah, خرم khurram, با طراوت bá-tarávat.

Virescent, *adj.* رو بسبزي rú-bi-sabzí, مائل بخضرت máil-bi-khuzrat, تازه سبز tázah-sabz.

Virgilian, *adj.* ورجيلى varjílí (European), ورجيل وش varjíl-vash (European), ورجيل عبارت varjíl-'ibárat (European).

Virgin, *subs.* باكره bákirah (*pl.* بواكر bavákir), بالست bálist, دوشيزه dúshízah, عذرا 'azrá (*pl.* عذاري 'azárí), دختر dukhtar, دختر مرد نديده dukhtar-i-mard-na-dídah, بكر bikr (*pl.* ابكار abkár), بتول batúl.—*adj.* عذراي 'azráí, نا سفته ná-suftah, بكر bikr, بكري bikrí, باكره bákirah, نو nau, بتولي batúlí, دختري dukhtarí.—(*As soil, &c.*) تازه tázah.

Virginal, *subs.* ورجينال vargínál (European).—*adj.* عذراي 'azráí, نا سفته ná-suftah, بكر bikr, بكري bikrí, باكره bákirah, نو nau, بتولي batúlí, دختري dukhtarí.

Virginity, *subs.* بكريت bikríyat, بكارت bakárat, دوشيزگي dúshízagí, بتوليت batúlíyat, دختري dukhtarí, عذرائيت 'azrá'íyat.—(*Woman who has lost her virginity*) ثيبه sayyibah.—(*To deprive of virginity*) ازاله بكارت azálah-i-bakárat nimúdan, بكارت نمودن bakárat burdan, بي عصمت كردن bí-'ismat kardan, بي سيرت كردن bí-sírat kardan, بزور زنا كردن bi-zúr ziná kardan.

Virgo, *subs.* (*Constellation*) سنبله sumbulah, برج سنبله burj-i-sumbulah.

Viridity, *subs.* سبزي sabzí, خضرت khuzrat, نضرت nazrat, خرمي khurramí.

Virile, *adj.* مردانه mardánah, نرينه narínah, نري narí, رجولي rujúlí, ذكوري zukúrí, مذكر muzakkar.

Virility, *subs.* مردانگي mardánagí, مردي mardí, رجوليت rujúlíyat, قوه توليد qúvah-i-taulíd, نريت naríyat, مروءت murüat.

Virtu, *subs.* ذوق صنائع zauq-i-sanáï', شوق غرائب shauq-i-gharáïb.

Virtual, *adj.* معنوي ma'naví, معناوي ma'náví, ادبي adabí, جوهري jauharí, غير فعلي ghair-i-fi'lí.

Virtually, *adv.* در حقيقت dar-haqíqat, حقيقتاً haqíqatan, تقديراً taqdíran, بطور ادبي bi-taur-i-adabí, بر سبيل جوهريت bar-sabíl-i-jauharíyat, بطريق غير فعلي bi-taríq-i-ghair-i-fi'lí.

Virtue, *subs.* (*Chastity*) عصمت 'ismat, عفت 'iffat, پاكدامني pák-dámaní, پارسائي pársá'í, زهد zuhd, تقاوت taqávut, رهبانيت ruhbáníyat, پرهيز گاري parhíz-gárí.—(*Quality*) خاصيت khássíyat, ذات zát, كيفيت kaifíyat, حيثيت haisíyat, طبيعت tabí'at.—(*Efficacy*)

قوه qúvah, تاٴثير täsír, قدرت qudrat, علت 'illat, سبب sabab.—(*Goodness*) نيكي níkí, نيكوئي níkú,í, مهرباني mihr-báni, خوبي khubí, لطف lutf, مرحمت marhamat, اكرام ikrám, احسان ihsán, فضل fazl (*pl.* فضول fuzúl), فضيلت fazílat.—(*She is a lady of easy virtue*) پارچه اش خوب است párchah-ash khub ast (*lit.* Her clothes are fine).—(*In virtue of*) به سبب bi-sabab, بعلت bi-'illat, بنا بر biná-bar, بحكم bi-hukm.

Virtueless, *adj.* (*Unchaste*) بي عفت bí-'iffat, بي عصمت bi-'ismat, بي تقوي bí-taqvá, نا پرهيز كار ná-parhíz-kár. — (*Inefficacious*) بي تاٴثير bí-täsír, غير موٴثر ghair-i-müassir, بي عمل bí-'amal.

Virtuoso, *subs.* اهل هنر ahl-i-hunar, هنر مند hunar-mand, با مهارت bá-mahárat, استاد صنعت ustád-i-san'at.

Virtuous, *adj.* پاك pák, پاكيزه pákízah, پاكدامن pák-dáman, پارسا pársá, عفيف 'afíf, عاصم 'ásim, طاهر táhir, پرهيز كار parhíz-kár, حصور hasúr, محتاط muhtát, معصوم ma'súm, صالح sálih, نيك سيرت ník-sírat, اهل فضيلت ahl-i-fazílat, راست كار rást-kár, نيكو كار níkú-kár, نيك كار ník-kár, نيك كردار ník-kirdár, نيكو كيش níkú-kísh, خدا ترس khudá-tars, متقي mut-taqí, خليق khalíq, نجيب najíb.

Virtuously, *adv.* بطور عفت bi-taur-i-'iffat, بطور پاكدامني bi-taur-i-pák-dámaní, پرهيز كارانه parhíz-káránah, بر وفق صلاح bar-vifq-i-saláh, باخلاق حسنه bi-akhláq-i-hasanah.

Virtuousness, *subs.* پاكي pákí, پاكيزگي pákízagí, پاكدامني pák-dámaní, پرهيز كاري parhíz-kárí, پارسائي pársá,í, تقوي taqvá, عفت 'iffat, صلاح saláh, نيك سيرتي ník-síratí, راست كاري rást-kárí, نيكو كاري níkú-kárí, نيك كاري ník-kárí, نيك كرداري ník-kir-dárí, نيكو كيشي níkú-kíshí, خدا ترسي khudá-tarsí.

Virulence, *subs.* شدت shiddat, مرارت marárat, تلخي talkhí, سختي sakhtí, تندي tundí, حدت hiddat, شرارت sharárat, عداوت 'adávat, ايذا ízá, مضرت maz-zarrat, پر آزاري pur-ázárí.

Virulent, *adj.* شديد shadíd, تلخ talkh, سخت sakht, مضر muzirr, عنيف 'aníf, پر آزار pur-ázár, زياد دار ziyád-dár.

Virulently, *adv.* با شدت bá-shiddat, با سختي bá-sakhtí, با تلخي bá-talkhí, بمرارت bi-marárat, موٴذيانه müzíyánah, بطور آزار bi-taur-i-ázár, بقصد اضرار bi-qasd-i-izrár, شريرانه sharíránah.

Virus, *subs.* (*Medical term*) ريم rím, چرك chirk, زهر zahir, صديد sadíd, غساق ghasság.

Visage, *subs.* رو rú, روي rúy, وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), چهره chihrah, جبين jabín, منظر manzar, رخ rukh, لقا liqá, پيكر paikár, سيما símá, صورت súrat, طلعت tal'at, ديدار dídár, چشم و ابرو chashm-va-abrú, رخسار rukhsár, رخساره rukhsárah.

Vis-à-vis, *adv.* مقابل muqábil, رو برو rú-bi-rú, پيشاپيش písh-á-písh, در برابر dar-barábar, مر بسر sar-bi-sar, بطور مواجهه bi-taur-i-muvájahah.

Viscera, *subs.* (*Anatomical term*) رودها rúdahá, امعا am'á, احشا ahshá.

Visceral, *adj.* امعاي am'áí, احشاي ahsháí, معوي mi'aví.

Viscerate, *verb,* رودہ بيرون آوردن rúdah bírún ávar-dan, نزع احشا كردن naz'-i-ahshá kardan.

Viscid, *adj.* لزج lazij, لصوق lusúq, لزوق luzúq.—(*Tena-cious*) چسبان chasbán, چسبندہ chasbandah, ماسك másik.

Viscidity, *subs.* لزوجيت luzújíyat, لصوق lusúq, لزوق luzúq, چسبندگي chasbandagí, چسباني chasbání, دباقت dibáqat.

Viscount, *subs.* خان khán, بيگ beg, امير amír, مشرب الخاقان muqarrabu 'l-kháqán, عاليجاه 'álí-jáh.

Viscountess, *subs.* خانم khánam, سيده sayyidah, اميره amírah, بيگم begum, عليا حضرت 'ulyá-hazrat, ست sitt.

Viscous, *adj.* (*Tenacious*) چسبان chasbán, چسبندہ chasbandah, چسبناك chasb-nák. — (*Clammy*) لزج lazij, دابق dábiq, لصوق دار lusúq-dár, لزوق دار luzúq-dár.

Viscousness, *subs.* (*Tenacity*) چسباني chasbání, چسبندگي chasbandagí, چسبناكي chasb-nákí.—(*Clamminess*) لزوجت luzújat, لصوقت lusúqat, لزوقت luzúqat.

Visé, *adj.* امضا imzá, تسجيل tasjíl, تزيين tazyín.

Vishnu, *subs.* وشنو vishnú (Hind.).

Visibility, *subs.* شهادت shahádat, روٴيت rúyat, مرئيت mar,íat, ديدگي dídagí.

Visible, *adj.* ظاهر záhir, هويدا huvaidá, پيدا paidá, واضح vázih, مشهور mashhúr, نمودار nimúdár, آشكار áshikár, آشكاره áshikárah, منظور manzúr, مرئي mar,í, نمايان nimáyán, پديد padíd, عيان 'aiyán, فاش fásh, مبين mubín.—(*To be visible*) ملحوظ افتادن malhúz uftádan, پديد آمدن padíd ámadan.

Visibly, *adv.* ظاهراً záhiran, ظاهرانه záhiránah, آشكاره áshikárah, بطور آشكار bi-taur-i-áshikár, بطرز عالنيه bi-tarz-i-'alániyah, عياناً 'aiyánan, بي پرده bí-pardah, بطريق واضح bi-taríq-i-vázih.

Visigoth, *subs.* غوث غربي ghús-i-ghurubí, اهل داقيه ahl-i-dáqiyah.

Vis inertiæ (*Latin term=inert force*), *subs.* سكون sukún, قرار qarár, آرام árám.

Vision, *subs.* (*Sight*) بينائي bíná,í, بينش bínish, بصارت basárat, نظر nazar, قوت باصرت qúvat-i-básirat.—

(*Apparition*) روح rúh (*pl.* ارواح arváh), خيال khiyál, تجلي tajallí.—(*Dream*) خواب kháb, حلم hulm, روٴيا rüyá.

Visionary, *subs.* محال انديش muhál-andísh, موهوم جو mauhúm-jú, خيال پرست khiyál-parast, روٴيا گر rüyá-gar, خواب دوست kháb-dúst.—*adj.* نظري nazarí, خيالي khiyálí, وحمي vahmí, حلمي hulmí, روٴياي rüyáí, موهوم mauhúm, نا ممكن ná-mumkin.

Visionless, *adj.* بي بصيرت bi-basírat, بي بينش bí-bínish, بي نظر bí-nazar, بي ديده bí-dídah.

Visit, *subs.* ملاقات muláqát, ديد díd, ديدن dídan.—(*To sick persons*) عيادت ‘iyádat.—(*To tombs of saints, sacred spots, &c.*) زيارت ziyárat.—(*Interchange of visits*) ديد و باز ديد díd-u-báz-díd.—(*To return a visit*) بباز ديد رفتن bi-báz-díd raftan, باز ديد كردن báz-díd kardan.

Visit, *verb trans. and intrans.* عيادت كردن ‘iyádat kardan, زيارت نمودن ziyárat nimúdan, ملاقات كردن muláqát kardan, ديدن dídan (*rt.* بين bín), بخدمت رسيدن bi-khidmat rasídan, بخدمت مشرف شدن bi-khidmat mushrif shudan.

Visitable, *adj.* ديدني dídaní, قابل زيارت qábil-i-ziyárat, حاضر لقا házir-i-liqá, مستعد ملاقات musta‘idd-i-muláqát, پذير ملاقات muláqát-pazír.

Visitant, *subs.* زائر záïr, مهمان mihmán, ضيف zaif (*pl.* اضياف azyáf *and* ضيوف zuyúf), ملاقاتي muláqátí.

Visitation, *subs.* ملاقات muláqát, تفقد tafaqqud.—(*Of God*) تلاقي taláqí, لقا liqá.—(*Affliction*) اصابت isábat, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), عقوبت ‘uqúbat, بلا balá, عذاب ‘azáb.

Visiting, *subs.* زيارت ziyárat, ملاقات muláqát, ديدار dídár, احوال پرسي ahvál-pursí, تفحص tafahhus, تفقد tafaqqud.—(*The sick*) عيادت ‘iyádat.—*adj.* ملاقاتي muláqátí, زيارت كن ziyárat-kun, تفحص نما tafahhus-nimá.

Visitor, *subs.* زائر záïr (*pl.* زوار zavár), وارد várid, ملاقات كن muláqát-kun.—(*Of the sick*) عائد ‘áïd, عيادت گر ‘iyádat-gar.

Visitorial, *adj.* فحصي fahsí, امتحاني imtihání, ملاقاتي muláqátí, زيارتي ziyáratí.

Visive, *adj.* نظري nazarí, روٴيتي rüyatí, ابصاري ibsárí, بينشي bínishí.

Visor, *subs.* برقع burqa‘, حجاب hijáb (*pl.* حجوب hujúb), پرده pardah, منفذ خود manfaz-i-khúd.

Vista, *subs.* چشم انداز chashm-andáz, نظر گاه nazar-gáh, خيابان بندي khiyábán-bandí.

Visual, *adj.* بينشي bínishí, چشمي chashmí, باصره básirah, بصري basarí, نظري nazarí, روٴياي rüyáí, عيني ‘ainí.

Vital, *adj.* حياتي hayátí, اصلي aslí, ضروري zarúrí, نفسي nafsí, جاني jání, روحي rúhí, عيشي ‘aishí.—(*Principle*) اصل asl, ذاتي zátí, حقيقي haqíqí, اساسي asásí, سخت sakht, مهلك muhlik.—(*Vital statistics*) تقويمات taqvímát-i-hayátíyah, تعديلات اساسيه ta‘dílát-i-asásíyah.—(*The objection was vital*) اعتراض سختي i‘tiráz sakhtí búd, اعتراض مهلكي بود i‘tiráz muhlikí búd.—(*A vital disease*) مرض مهلك marz-i-muhlik.

Vitality, *subs.* زندگي zindagí, جانداري ján-dárí, اثر asar-i-hayát, حياتيت hayátíyat, رمق ramq, قوه qúvah-i-ján-bakhsh, جان ján, روح rúh.

Vitalization, *subs.* احيا ihyá, انما inmá, جان بخشي ján-bakhshí, افاضه ماده حيات ifázah-i-máddah-i-hayát, ادخال روح idkhál-i-rúh.

Vitally, *adv.* جان بخشانه ján-bakhshánah, بطور حيات bi-taur-i-hayát-fazá,í. — (*Essentially*) اصالتاً asálatan, جوهراً jauharan.

Vitals, *subs.* ادوات حيات adavát-i-hayát, آلات زندگي álát-i-zindagí, ارکان حيات arkán-i-hayát, اجزائي زندگي ajzá,í-i-zindagí.

Vitex negundo, *subs.* (*Medicinal plant*) اثلق aslaq, فنجنگشت fanjan-gasht, زوخمسة الاوراق zúkhamsatu ’l-auráq, زوخمسة اصباع zúkhamsat-i-asbá‘, پنج انگشت panj-angusht, سيسبان sísbán.

Vitex trifolia, *subs.* (*Medicinal plant—the Agnis of the Greeks*) اثلق آبي aslaq-i-ábí, پنج انگشت آبي panj-angusht-i-ábí.

Vitiate, *verb,* فاسد كردن fásid kardan, تباه ساختن tabáh sákhtan, معيوب ساختن ma‘yúb sákhtan, ضائع زاٴي‘ كردن záï‘ kardan, زبون گردانيدن zabún gardánídan, خراب كردن kharáb kardan, بيكاره نمودن bí-kárah nimúdan, ملوث كردن malavvas kardan, هتك عرض كردن hatk-i-‘irz kardan, آلوده ساختن álúdah sákhtan.

Vitiated, *adj.* تباه tabáh, فاسد fásid, معيوب ma‘yúb, زبون zabún, ضائع زاٴي‘, خراب kharáb, بيكاره bí-kárah, بي آبرو bí-áb-i-rú, آلوده álúdah.

Vitiation, *subs.* فساد fasád, تباهي tabáhí, افساد ifsád, زبون سازي zabún-sází, هتك عرض hatk-i-‘irz, تلويث talvís, تدنيس tadnís, تخبيث takhbís.

Vitiosity, *subs.* (*Corruption*) فساد fasád, خرابي kharábí, زبوني zabúní, تباهي tabáhí.—(*Depravity*) بدي badí, شرارت sharárat, قباحت qabáhat, خباثت khabásat, دناست danásat, رذالت razálat.

Vitis vinifera (*The wine-bearing grape*), *subs.* انگور angúr, عنب ‘inab.

Vitreous, *adj.* زجاجي zujájí, آبگينه وش ábgínah-vash, شيشه نهاد shíshah-nihád.—(*Vitreous body*) زجاجيه zujájíyah, جسم زجاجي jism-i-zujájí, جرم زجاجي jirm-i-zujájí.

Vitreousness, *subs.* زجاجيت zujájíyat, آبگينگي ábgínagí, شيشه وشي shíshah-vashí.

Vitrescent, *adj.* زجاجي zujájí, مائل بابگينه máïl-bi-ábgínah, راغب بشيشه rághib-ba-shíshah, بلورين bulúrín.

Vitrification, *subs.* تزجيج tazjíj, گداز gudáz, آبگينه ábgínah-sází, زجاجه كاري zujájah-kárí, شيشه گري shíshah-garí.

Vitrifiable, *adj.* قابل شيشه شوي qábil-i-shíshah-shaví, قابل گداز qábil-i-gudáz, آبگينه گرد ábgínah-gard.

Vitriform, *adj.* آبگينه شكل ábgínah-shakl, شيشه مانند shíshah-mánand, زجاجه وش zujájah-vash.

Vitrify, *verb trans.* شيسه ساختن shíshah sákhtan, آبگينه كردن ábgínah kardan, زجاجه نمودن zujájah nimúdan.—*intrans.* شيشه شدن shíshah shudan, آبگينه گشتن ábgínah gashtan, زجاجه گرديدن zujájah gardídan.

Vitriol, *subs.* زاج záj, زاق záq, توتيا túṭiyá.—(*Blue vitriol, sulphate of copper*) زنگبار zangbár, زاج كبود záj-i-kabúd, توتيائي هندي tutiyá,í-i-hindí.—(*White vitriol, sulphate of zinc*) توتيائي روح túṭiyá,í-i-rúh, توتيائي بصره túṭiyá,í-i-basrah.—(*Green vitriol, sulphate of iron*) زاج اخضر záj-i-akhzár, توتيائي آهن túṭiyá,í-i-áhan, توتيائي سبز túṭiyá,í-i-sabz.—(*Spirit of vitriol, sulphuric acid*) روح توتيا rúh-i-túṭiyá, جوهر توتيا jauhar-i-túṭiyá.

Vitriolate, *verb,* زاج ساختن záj sákhtan, توتيا نمودن túṭiyá nimúdan, جوهر گرفتن jauhar giriftan.

Vitriolic, *adj.* زاجي zájí, زاقي záqí, توتياي túṭiyáí.

Vituline, *adj.* عجلي ‘ijlí, گوسالگي gúsálagí.

Vituperate, *verb,* ملامت كردن malámat kardan, عيب گفتن ‘aib guftan, ذم كردن zamm kardan, توبيخ نمودن taubíkh nimúdan, نكوهش كردن nikúhish kardan, طعن زدن ta‘n zadan, سر زنش كردن sar-zanish kardan.

Vituperation, *subs.* زجر zajr, ملامت malámat, سرزنش sar-zanish, مؤاخذه müákhazah, پيغاره paighárah, عتاب ‘itáb, توبيخ taubíkh, نكوهش nikúhish, طعن ta‘n.

Vituperative, *adj.* زجر آميز zajr-ámíz, پر ملامت pur-malámat, توبيخ دار taubíkh-dár, عتاب آميز ‘itáb-ámíz, با طعن bá-ta‘n.

Vivace, *adj.* تيز tíz, با اثر bá-asar, مؤثر müassir.

Vivacious, *adj.* زرنگ zaring, شوخ shúkh, فرز farz, چالاك chálák, چست chust, چابك chábuk.

Vivacity, *subs.* زرنگي zaringí, شوخي shúkhí, جلفي jilfí, بيداري bídárí, فرزي farzí, زندگاني zindagání, جانداري ján-dárí, چابكي chábukí, نشاط nishát, سبكي sabukí, خفت khiffat, چالاكي chálákí, چستي chustí.

Vivary, *subs.* قفس qafs, محبس mahbas.

Viva voce, *adv.* شفاهاً shifáhan, بطور مشافهت bi-taur-i-musháfahat.

Vivescent, *adj.* جان گير ján-gír, حيات ياب hayát-yáb, قوت ياب qúvat-yáb.

Vivid, *adj.* روشن raushan, منور munavvar, منير munír, لامع lámi‘, تابان tábán, رخشان rukhshán, جان دار ján-dár, حيات دار hayát-dár, فرح بخش farah-bakhsh, نشاط انگيز nishát-angíz.—(*He depicted the subject in vivid colours*) مطلب را بصورت خوشي در آورد matlab-rá bi-súrat-i-khushí dar-ávard.—(*He has a vivid imagination*) افكارش روشن است afkár-ash raushan ast.

Vividly, *adv.* بطور روشن bi-taur-i-raushan, بطرز جان داري bi-tarz-i-ján-dárí, بطريق رخشان bi-taríq-i-rukhshán, بطور جلوه دار bi-taur-i-jilvah-dár.

Vividness, *subs.* روشني raushaní, تاباني tábání, تاب táb, تابش tábish, رخشندگي rukhshandagí.

Vivific, *adj.* جانبخش ján-bakhsh, روح فزا rúh-fazá, حيات ده hayát-dih, تازگي بخش tázagí-bakhsh.

Vivificate, *verb,* احيا كردن ihyá kardan, زنده كردن zindah kardan, جان بخشيدن ján bakhshídan, حيات دادن hayát dádan, زندگي آوردن zindagí ávardan, تازه كردن tázah kardan.

Vivification, *subs.* رستخيز rastakhíz, جانبخشي ján-bakhshí, حيات دهي hayát-dihí, احيا ihyá, تجديد قوت tajdíd-i-qúvat, روح فزائي rúh-fazá,í.

Vivificative, *adj.* جانبخش ján-bakhsh, حيات ده hayát-dih, روح فزا rúh-fazá, زندگي آور zindagí-ávar.

Vivify, *verb,* احيا كردن ihyá kardan, زنده كردن zindah kardan, جان بخشيدن ján bakhshídan, حيات دادن hayát dádan, زندگي آوردن zindagí ávardan, تازه كردن tázah kardan.

Vivifying, *adj.* روح افزا rúh-afzá, روح پرور rúh-parvar, جان بخش ján-bakhsh, توان بخش taván-bakhsh.

Viviparous, *adj.* زنده زا zindah-zá.—(*Viviparous animals*) حيوانات ولود haivánát-i-vulúd.

Vivisect, *verb,* زنده تشريح كردن zindah tashríh kardan.

Vivisection, *subs.* تشريح زنده tashríh-i-zindah, تشريح حيوان نا مرده tashríh-i-haiván-i-ná-murdah.

Vixen, *subs.* زنكه zanakah, زن پر گو zan-i-pur-gú, كمپير kam-pír.

Vixenly, *adv.* كمپير وش kam-pír-vash.

Viz., *adv.* يعني ya‘ní, اعني a‘ní.

Vizard, *subs.* برقع burqa‘, حجاب hijáb, نقاب naqáb, پرده pardah, رو بنده rú-bandah.

Vizard, *verb,* برقع انداختن burqa‘ andákhtan, نقاب زدن naqáb zadan, رو بنده بستن rú-bandah bastan, پرده پوش كردن pardah-púsh kardan.

Vizier, *subs.* وزير vazír, مدبر mudabbir, مشير mashír,

دبير dabír, دستور dastúr.—(*Grand Vizier*) صدر اعظم sadr-a'zam.

Vizierial, *adj.* وزيري vazírí, مدبري mudabbirí, مشيري mashírí, دبيري dabírí.—(*Vizierial letter*) تعليقه ta'líqah.

Vocable, *subs.* اسم ism (*pl.* اسامي asámí), نام nám, لفظ lafz (*pl.* الفاظ alfáz), كلام kalám.

Vocabulary, *subs.* فرهنگ farhang, لغت lughat, فهرست الفاظ fihrist-i-alfáz.

Vocal, *adj.* صوتي sautí, نواي naváí, دهني dahaní, آوازي ávází.—(*Vocal music*) موسقي دهني músiqí-i-dahaní, آوازه خواني ávázah-khání, غنا ghiná, نغمه آوازي naghmah-i-ávází.

Vocalic, *adj.* صوتي sautí, تلفظي talaffuzí, علي 'illí.

Vocalist, *subs.* آوازه خوان ávázah-khán, مغني mughanní, نغمه سرا naghmah-sará, خوش آواز khush-áváz.

Vocality, *subs.* صوتيت sautíyat, آوازيت ávázíyat, ملفوظيت malfúzíyat, لفظيت lafzíyat.

Vocalize, *verb*, آواز گردانيدن áváz gardánídan, بصوت در آوردن bi-saut dar-ávardan, صوتي نمودن sautí nimúdan, آوازي ساختن ávází sákhtan, لفظي كردن lafzí kardan.

Vocally, *adv.* با آواز bá-áváz, بصوت bi-saut, به الفاظ bi-alfáz, بسخن bi-sukhun.

Vocation, *subs.* شغل shughl, كار kár, عمل 'amal, پيشه píshah, كسب kasb, حرفت hirfat, صنعت san'at.

Vocative, *subs.* منادا munádá.—*adj.* نداي nidáí, مناداي munádáí, خطابي khitábí.—(*Vocative case*) حالت ندا hálat-i-nidá.—(*Vocative particle*) حرف ندا harf-i-nidá.

Vociferate, *verb*, نعره زدن na'rah zadan, داد زدن dád zadan, فرياد كردن firyád kardan, غوغا نمودن ghaughá nimúdan, با صداي بلند ادا كردن bá-sidá,í-i-buland adá kardan, باواز بلند گفتن bi-áváz-i-buland guftan.

Vociferation, *subs.* نعره na'rah, بانگ báng, فرياد firyád, صيحه saihah, غوغا ghaughá, صراخ sarrákh, داد dad.

Vociferous, *adj.* غوغاي ghaughái, فرياد زن firyád-zan, صيحه كش saihah-kash, آواز بلند buland-áváz.

Vogue, *subs.* رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), روش ravish, عادت 'ádat, شيوه shívah, طريق taríq, سلوك sulúk.—(*To be in vogue*) رواج يافتن raváj yáftan, معمول شدن ma'múl shudan, بعمل آمدن bi-'amal ámadan, باب شدن báb shudan, مقبول واقع شدن maqbúl váqi' shudan, مطبوع افتادن matbú' uftádan.

Voice, *subs.* آواز áváz, صوت saut (*pl.* اصوات asvát), صدا sidá, صيت sít, نوا navá, بانگ báng.—(*Weak voice*) صداي كم sidá,í-i-kam.—(*Shrill voice*) آواز بلند buland-áváz.—(*The public voice*) افكار عموميه afkár-i-'umúmíyah.—(*Active voice*) فعل معروف fi'l-i-ma'rúf.—(*Passive voice*) فعل مجهول fi'l-i-majhúl.—(*He has a good voice*) خوش آواز است khush-áváz ast.

Voice, *verb*, صدا درست كردن sidá durust kardan, كوك kúk kardan, بصدا در آوردن bi-sidá dar-ávardan, شهرت دادن shuhrat dádan, داد زدن dád zadan.

Voiced, *adj.* كوك كرده kúk-kardah, با آواز bá-áváz, صدا دار sidá-dár.

Voiceless, *adj.* بي صدا bí-sidá, بي صوت bí-saut, بي حامي bí-hámí.

Voicing, *subs.* صدا آوري sidá-ávarí, نغمه سنجي naghmah-sanjí, كوك kúk, آواز سازي درست durust-sází-i-áváz.

Void, *subs.* (*Empty space*) مكان خالي makán-i-khálí, فضا fazá, فجوه fajvah (*pl.* فجا fijá).—(*Emptiness*) خلو khulúv, خلا khalá, پوچي púchí, پوكي púkí (*vulg.*).—*adj.* تهي tuhí, خالي khálí, فارغ fárigh, پوك púk (*vulg.*).—(*Null*) باطل bátil, معطل mu'attal, فاسد fásid, منسوخ mansúkh, مبطل mubtal.—(*Void of*) عاري از 'árí-az, معرا mu'arrá.—(*Void of offence*) بيجرم bí-jurm, بي تقصير bí-taqsír.

Void, *verb*, خالي ساختن khálí sákhtan, تهي نمودن tuhí nimúdan, تخليه كردن takhliyah kardan, باطل كردن bátil kardan, نسخ نمودن naskh nimúdan, بر هم زدن bar-ham zadan, پوچ گردانيدن púch gardánídan.—(*Emit*) بيرون دادن bírún dádan, ترك نمودن tarak nimúdan, ول كردن vil-kardan, افراغ نمودن ifrágh nimúdan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz).

Voidable, *adj.* تخليه پذير takhliyah-pazír, ابطال ياب ibtál-yáb, نسخ پذير naskh-pazír, بهم خورنده ba-ham-khurandah.

Voidance, *subs.* تخليه takhliyah, تهي سازي tuhí-sází, افراغ ifrágh.—(*Evasion*) احتراز ihtiráz, اجتناب ijtináb, طفره tafrah, حيله hílah.—(*Ejection*) اخراج ikhráj, عزل 'azl, تعييد ta'yíd.—(*Vacancy*) عدم موجب 'adam-i-mújib, خلو khulúv.—(*Voidance water*) منجلات manjaláb, ريز آب ríz-áb.

Voider, *subs.* باطل ساز bátil-sáz, نسخ كن naskh-kun, مبطل mubtil *or* mubattil, فاسد گردان fásid-gardán.—(*Tray*) صيني síní, طبق tabaq (*pl.* اطباق atbáq.)

Voidness, *subs.* (*Nullity*) بطلان butlán, فساد fasád, بي نتيجگي bí-natíjagí, بي حقيقتي bí-haqíqatí.—(*Emptiness*) خلو khulúv, تعري ta'arrí, خاليگري khálí-garí.

Volacious, *adj.* بالدار bál-dár, پرواز كن parváz-kun, طيران دار tayarán-dár, پرنده parandah.

Volant, *adj.* باطيران ba-tayarán, پرواز كن parváz-kun, چست chust, چالاك chálák, طيار tayyár, پران parrán.

Volatile, *adj.* لطيف latíf, رقيق raqíq, پريدني parídaní, فراري firárí, سبك sabuk, خفيف khafíf.—(*Fickle*)

متلون mutalavvin, متقلب mutaqallib, متحرف muta-harrif, تغییر پذیر taghyír-pazír.

Volatileness, *subs.* لطافت latáfat, رقت riqqat, پرندگي parandagí, خفت khiffat, سبکي sabukí, طیران taya-rán.—(*Fickleness*) تلون talavvun, تحرف taharruf, تغیر taghayyur, سبکساري sabuk-sárí.—(*Volatiliza-tion*) ترقیق tarqíq, تلطیف taltíf, لطیف سازي latíf-sází, رقت دهي riqqat-dihí, تصعید tas'íd.

Volatize, *verb,* ترقیق کردن tarqíq kardan, تلطیف نمودن taltíf nimúdan, لطیف ساختن latíf sákhtan, رقت دادن riqqat dádan, تصعید کردن tas'íd kardan.

Volcanic, *adj.* جبل ناري jabal-i-nárí, آتشکوهي átish-kúhí, انفجاري infijárí.—(*A volcanic eruption*) انفجار جبل نار infijár-i-jabal-i-nár, طغیان کوه آتشفشان tugh-yán-i-kúh-i-átish-fishán.

Volcanist, *subs.* عالم حالات کوههائي آتشفشان 'álim-i-hálát-i-kúhhá,í-i-átish-fishán, واقف اسرار جبال نار váqif-i-asrár-i-jibál-i-nár.

Volcanize, *verb,* حرارت جبل نار خورانیدن harárat-i-jabal-i-nár khuránídan, تأثیر کوه آتشفشان دادن täsír-i-kúh-i-átish-fishán dádan.

Volcano, *subs.* کوه آتشین kúh-i-átishín, کوه سوزنده kúh-i-súzandah, کوه آتش فشان kúh-i-átish-fishán, آتشکوه átish-kúh, جبل نار jabal-i-nár.

Volens nolens, *adv.* خواسته نخواسته khástah-na-khás-tah, خواه مخواه kháh-ma-kháh, طوعاً کرهاً tau'an-karahan, چار نا چار chár-ná-chár, خواهي نخواهي kháhí-na-kháhí.

Volition, *subs.* مشیت mashíyat, اراده irádah, خواست khást, خواهش kháhish, اختیار ikhtiyár, قصد qasd, گزینش guzínish.

Volitive, *adj.* اختیاري ikhtiyárí, ارادي irádí, مختار mukhtár, مرید muríd.

Volley, *subs.* (*Of shot*) شلیك shalík, تیر tír, تیر باران tír-bárán, تیر بارش tír-bárish, ریزش rízish, بارش bárish.—(*Of abuse*) دست فحش dast-i-fuhsh, دشنام بیشمار dushnám-i-bí-shimár.—(*To fire a volley*) شلیك کردن shalík kardan, تیر انداختن tír andákhtan.—(*Volley firing*) مشق شلیك mashq-i-shalík, مشق تیر باران mashq-i-tír-bárán.

Volley, *verb trans.* بیکبار بیرون کردن bi-yak-bár bírún kardan, بشلیك در کردن bi-shalík dar-kardan, فرو باراندن furú bárándan, با هم چاکاندن bá-ham chákán-dan.—*intrans.* شلیك کردن shalík kardan, با هم خالي کردن bá-ham khálí kardan, فرو باریدن furú bárídan.

Volt, *subs.* پیچ pích, گشت gasht, دور daur, گردش gar-dish.—(*In fencing*) خیز khíz, جست jast, یکسو جهي yak-sú-jihí, تجنب tajannub.

Voltaic, *adj.* ولطاي valtáí (European), کهرباي kah-rubáí, تفضیضي tafzízí, تبییضي tabyízí, تلمیعي talmí'í.

Voltaism, *subs.* ولطائیت valtáíyat (European), کهربائیت kah-rubá,íyat, تفضیض tafzíz, تبییض tabyíz, تلمیع talmí', ملمع کاري mulamma'-kárí.

Voltameter, *subs.* کهربا سنج kah-rubá-sanj, میزان کهربائیت سنجي mízán-i-kah-rubá,íyat-sanjí.

Voltigeur, *subs.* سوار suvár, سواره suvárah, خیال khayyál, اسب سوار asb-suvár.

Volubility, *subs.* رواني ravání, زود گردي zúd-gardí, گرداني gardání, غلطاني ghaltání.—(*In talk*) فصاحت fasáhat, زبان آوري zabán-ávarí, چابك سخني chábuk-sukhuní, حرافي harráfí, لساني lassání, جریان jarayán.

Voluble, *adj.* روان raván, زود گرد zúd-gard, گردان gar-dán, غلطان ghaltán.—(*In talk*) فصیح fasíh, زبان آور zabán-ávar, چابك سخن chábuk-sukhun, حراف har-ráf, لسان lassán, جاري járí.

Volubly, *adv.* با سهولت بیان bá-suhúlat-i-bayán, فصیحانه fasíhánah, خوش عبارتانه khush-'ibáratánah, بسرعت bi-sur'at, به آساني bi-ásání.

Volume, *subs.* جلد jild (*pl.* اجلد ajlád *and* جلود julúd), دفتر daftar, صحیفه sahífah (*pl.* صحائف sahá'if *and* صحف suhuf), جریده jarídah (*pl.* جرائد jará'id), کتاب kitáb, مجلد mujallad.—(*Volume of water*) لوله آب lúlah-i-áb, تخته آب takhtah-i-áb, لخت آب lakht-i-áb.—(*Volume of sound*) گردش صوت gardish-i-saut, دائره صوت dá'irah-i-saut.

Voluminous, *adj.* (*Writer*) زیاد نویس ziyád-nivís, مجلد نویس mujallad-nivís, دفتري daftarí.—(*Book*) بزرگ buzurg, حجیم hajím, مجلد mujallad.

Voluminously, *adv.* بدفترهائي بسیار bi-daftarhá,í-i-bisyár, بمجلدات کثیره bi-mujalladát-i-kasírah.

Voluminousness, *subs.* (*Of a writer*) زیاد نویسي ziyád-nivísí, مجلد نویسي mujallad-nivísí. — (*Of a book*) بزرگي buzurgí, حجیمي hajímí, مجلدیت mujal-ladíyat.

Voluntarily, *adv.* باختیار bi-ikhtiyár, بمیل خود bi-mail-i-khud, اختیاراً ikhtiyáran, خود سرانه khud-saránah, طوعاً tau'an, از روي اراده az-rúy-i-irádah, از پیش خود az-písh-i-khud.

Voluntariness, *subs.* مختاریت mukhtárí,yat, اختیار ikhtiyár, میل mail, اراده irádah, خواهش kháhish.

Voluntary, *subs.* (*Music*) نغمه هوائي naghmah-i-hawá,í.—(*Person*) خود سر khud-sar, متطوع mutatavvi', مختار mukhtár.—*adj.* مفت muft, اختیاري ikhtiyárí, طوعي tau'í, مختار mukhtár, ارادي irádí, خود بخود khud-bi-khud.

Volunteer, *subs.* دو طلب dav-talab, متطوع mutatavvi'. —(*Military term*) عسکر ارادي 'askar-i-irádí, سرباز اختیاري sarbáz-i-ikhtiyárí.—*adj.* مفت muft, مجان majján, تطوعي tatavi'í, ناگفته ná-guftah, دلخواهي dil-kháhí.

Volunteer, *verb*, به اختیار تقدیم کردن bi-ikhtiyár taqdím kardan, مجاناً بخشیدن majjánan bakhshídan, مفت muft sipurdan, نا خواسته دادن ná-khástah dádan.—(*Military term*) به اختیار عسکر شدن bi-ikhtiyár 'askar shudan, به اراده خود سرباز شدن bi-irádah-i-khud sarbáz shudan, تطوع کردن tatavvu' kardan.—(*He volunteered this information*) نا خواسته این اطلاع را داد ná-khástah ín ittilá'-rá dád.

Voluptuary, *subs.* عیاش 'ayyásh, قلاش qallásh, خوش گذران khush-guzrán, عشرت گر 'ishrat-gar, تن پرست tan-parast, لذائذ دوست lazáïz-dúst, رند rind.

Voluptuous, *adj.* نفساني nafsání, نفس پرست nafs-parast, شهوتي shahvatí, مست mast, لذائذ دوست lazáïz-dúst, عشرت طلب 'ishrat-talab, خوش گذران khush-guzrán, رند rind.

Voluptuously, *adv.* عیاشانه 'ayyáshánah, قلاشانه qallásháhnah, بطور خوش گذراني bi-taur-i-khush-guzrání, بر سبیل نفس پرستي bar-sabíl-i-nafs-parastí, بر وفق هوائي نفس bar-vifq-i-hawá'í-i-nafs.

Voluptuousness, *subs.* عیاشي 'ayyáshí, قلاشي qallásh, خوش گذراني khush-guzrání, عشرت جوئي 'ishrat-jú'í, لذائذ دوستي lazáïz-dústí, شهوت shahvat, نفس nafs, هوس havas, هوائي نفساني hawá'í-i-nafsání, نفس پرستي nafs-parastí, مستي mastí.

Volute, *subs.* (*Architectural term*) اسطوانه ustuvánah, ستونچه sitúnchah, منار پیچ manár-i-pích.

Voluted, *adj.* (*Architectural term*) اسطوانه دار ustuvánah-dár, ستونچه دار situnchah-dár, منار پیچ دار manár-i-pích-dár, لوله پیچ lúlah-pích.

Volution, *subs.* (*Architectural term*) پیچیدگي pichídagí, پیچاني pichání, اسطوانگي ustuvánagí.

Volvulus, *subs.* (*Medical term*) التوا الامعا iltiváu 'l-am'á.

Vomer, *subs.* (*Anatomical term*) قصبه qasabah.

Vomica, *subs.* (*Medical term*) دنبل شش dumbal-i-shush, دمبل رئیه dumbal-i-ríah.

Vomit, *subs.* (*Matter ejected*) قي qai, غثیان ghasyán, استفراغ istifrágh.—(*Emetic*) دوائي قي davá'í-i-qai, دوائي مقیي davá'í-i-muqayyí, مستفرغ mustafrigh.

Vomit, *verb*, قي کردن qai kardan, استفراغ کردن istifrágh kardan, غثیان نمودن ghasyán nimúdan, تهوع نمودن tahavvu' nimúdan. — (*As a volcano*) بیرون ریختن *or* دادن bírún ríkhtan *or* dádan, اخراج کردن ikhráj kardan.

Vomiting, *subs.* استفراغ istifrágh, قي qai, تهوع tahavvu'.—(*As a volcano*) اخراج ikhráj, بیرون ریزي bírún-rízí.

Vomitive, *adj.* مقیي muqayyí, قي انگیز qai-angíz, غثیان آور ghasyán-ávar, مهوع muhavvi'.

Vomitory, *subs.* (*Emetic*) دوائي قي davá'í-i-qai, دوائي مقیي davá'í-i-muqayyí, مستفرغ mustafrigh.

Voracious, *adj.* اکول akúl, اکال akkál, لقمه ربا luqmah-rubá, حریص harís, مولع باکل múla'-bi-akal, پر خور pur-khur, فروس farús, درنده darandah, بلعنده bal-'andah, شکمو shikamú (*vulg.*).

Voraciously, *adv.* اکولانه akúlánah, حریصانه harísánah, بطور بلعندگي bi-taur-i-bal'andagí, حرص زنان hirs-zanán, فرومانه farúsánah.

Voraciousness, *subs.* اکولي akúlí, اکالي akkálí, پر خوري pur-khurí, حرص hirs, حریصي harísí, بلعندگي bal-'andagí, لقمه ربائي luqmah-rubá'í, فروسیت farúsíyat, درندگي darandagí.

Voraginous, *adj.* پر خلیج pur-khalíj, پر بحیره pur-buhairah.

Vortex, *subs.* گرد آب gird-áb, گرد باد gird-bád.

Vortical, *adj.* گرد ابي gird-ábí, گرد بادي gird-bádí, پیچان pichán, چرخ زن charkh-zan.

Votaress, *subs.* عابده 'ábidah, خادمه khádimah, تلمیذه tilmízah, تابعه tábi'ah, طالبه tálibah, مریده murídah.

Votarist, *subs.* داعي dá'í, طالب tálib, حامي hámí, مرید muríd, تابع tábi', پیرو pairau, دوستدار dúst-dár.

Votary, *subs.* عابد 'ábid, عاکف 'ákif, ابدال کوچك kú-chik-abdál, شاگرد shágird, هوا خواه hawá-kháh, فدوي fidví, جان نثار ján-nisár.—(*Religious term*) اهل ahl (*pl.* اهالي ahálí).—*adj.* معتکف mu'takif, متعبد mu-ta'abbid, مستسلم mustaslim, دوستدار dúst-dár.

Vote, *subs.* قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), سخن sukhun, رأي räí, صوت انتخاب saut-i-intikháb.—(*Vote of thanks*) تقدیم شکر taqdím-i-shukr, اظهار تشکر izhár-i-tashak-kur.—(*Public vote*) رأي عموم räi-i-'umúm, رأي جمهور räí-i-jumhúr, صوت انتخاب عامه saut-i-intikháb-i-'ámmah.

Vote, *verb*, رأي زدن *or* دادن räí zadan *or* dádan, انتخاب کردن intikháb kardan, هوا خواه شدن hawá-kháh shudan, بر گزیدن bar-guzídan, اظهار نمودن izhár nimúdan, اجرا کردن ijrá kardan.—(*They voted him a nuisance*) اظهار نفرت نمودند در باره وي izhár-i-nif-rat nimúdand dar-bárah-i-vai.—(*They voted the Estimates*) اثمان مقرره را اجرا کردند asmán-i-muqarra-rah-rá ijrá kardand.

Voter, *subs.* رأي دهنده räí-dihandah, انتخاب کننده intikháb-kunandah, وکیل انتخاب vakíl-i-intikháb, مختار mukhtár, اصطفا گر istifá-gar, اختصاص کن ikhti-sás-kun.

Votive, *adj.* مختص mukhtass, مخصص mukhassas, نذر شده nazr-shudah, مخصوص makhsús.

Votively, *adv.* بطور نذر bi-taur-i-nazr, مختصاً mukh-tassan, بطرز مخصوص bi-tarz-i-makhsús.

Vouch, *subs.* شهادت shahádat, گواهي guváhí, اذن izn, اجازه ijázah, تصديق tasdíq, اثبات isbát.

Vouch, *verb,* (*Declare*) عرض كردن 'arz kardan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan, شاهد ساختن sháhid sákhtan, اثبات نمودن isbát nimúdan, اقرار حقيت كردن iqrár-i-haqíyat kardan, حكم بر حقانيت نمودن hukm bar-haqáníyat nimúdan.—(*Bear witness*) گواهي دادن guváhí dádan, شهادت دادن shahádat dádan, تصديق كردن tasdíq kardan, استوار داشتن ustuvár dáshtan, تمكين دادن tamkín dádan.

Vouchee, *subs.* صاحب حق sáhib-haqq, صاحب دعوي sáhib-da'vá.

Voucher, *subs.* (*Person*) ضامن zámin, زعيم za'ím (*pl.* زعما zu'amá), كفيل kafíl (*pl.* كفلا kufalá), شاهد sháhid, گواه guváh.—(*Document*) شهادت نامه shahádat-námah, تصديق نامه tasdíq-námah, اثبات نامه isbát-námah.

Vouchsafe, *verb trans.* موهبت كردن mauhabat kardan, كرامت كردن karámat kardan, بخشيدن bakhshídan, اجازت دادن ijázat dádan, اذن فرمودن izn farmúdan.—*intrans.* عنايت فرمودن 'ináyat farmúdan.

Vouchsafement, *subs.* بخشش bakhshish, عنايت 'ináyat, موهبت mauhabat, كرامت karámat, مرحمت marhamat, التفات iltifát.

Vow, *subs.* نذر nazr, عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), شرط shart (*pl.* شروط shurút), قسم qasam, ميثاق míság, پيمان paimán.—(*Abandonment of a sin*) توبه taubah. —(*Conditional vow*) يمين yamín.—(*Vow not to cohabit with one's wife for a certain period, as a religious penance*) ائلا ilá, سوگند saugand.—(*To break a vow*) توبه شكستن taubah shikastan, نذر بر هم زدن nazr bar-ham zadan.

Vow, *verb,* نذر كردن nazr kardan, شرط نمودن shart nimúdan, عهد كردن 'ahd kardan, ميثاق بستن míság bastan, سوگند ياد كردن saugand yád kardan, قسم خوردن qasam khurdan.

Vowel, *subs.* حرف صوت harf-i-saut, اعراب i'ráb.—(*Long*) حرف علت harf-i-'illat.—(*Short*) حركت harakat.—*adj.* صوتي sautí, حركتي harakatí, اعرابي i'rábí. —(*Vowel points*) حركات harakát, اعراب i'ráb.

Voyage, *subs.* سفر safar (*pl.* اسفار asfár), سفر دريا safar-i-daryá, سياحت siyáhat, گردش gardish, سير sair, عبور 'ubúr, راه ráh, رحيل rahíl, رحلت rihlat.

Voyage, *verb,* سفر كردن safar kardan, سفر دريا نمودن safar-i-daryá nimúdan, بحراً روانه شدن bahran ravánah shudan, عبور نمودن 'ubúr nimúdan.

Voyager, *subs.* مسافر musáfir, مسافر بحري musáfir-i-bahrí, دريا گرد daryá-gard, كشتي نشين kashtí-nishín, عبري 'abrí, راحل ráhil, راكب rákib, رهپيما rah-paimá, رهرو rah-rau.

Vulcan, *subs.* ولكان valkán (European).

Vulcanian, *adj.* (*Geological term*) ولكاني valkání (European), متعلق بصنائع فلزيه muta'alliq-bi-sanái'-i-filizzíyah.

Vulcanite, *subs.* ولكانيت valkánít (European).

Vulcanize, *verb,* سخت كردن sakht kardan, آتش دادن átish dádan.

Vulgar, *subs.* عوام 'avámm, عوام الناس 'avámmu 'n-nás, اداني مردم adání-mardum, اوباش aubásh.—*adj.* عام 'amm, عمومي 'umúmí, عوامي 'avámmí, امي ummí, شعبي sha'bí, ملي mallí, عرفي 'urfí, دني daní, مبتذل mubtazall, رذيل razíl, ركيك rakík, پوچ púch, خوار khár, پست past, مستهجن mustahjan, غليظ ghalíz, وبشي vabashí, هرزه harzah, بازاري bázárí, سوقي súqí.—(*Vulgar phraseology*) گفتار عوام guftár-i-'avámm, محاورت عوام muhávarat-i-'avámm. —(*Vulgar tongue*) لسان متداوله lisán-i-mutadávilah.

Vulgarism, *subs.* عاميت 'avámmíyat, ركاكت rikákat, استهجان istihján.

Vulgarity, *subs.* غلظت ghilzat, مبتذليت mubtazallíyat, سفلگي suflagí, دوني dúní. وبشيت vabashíyat, دهقانيت dihqáníyat, پستي pastí (*vulg.*).

Vulgarize, *verb,* عام ساختن 'ámm sákhtan, عمومي كردن 'umúmí kardan, تعميم نمودن ta'mím nimúdan.

Vulgarly, *adv.* عواماته 'avámmánah, وبشانه vabashánah, بطور پست bi-taur-i-past, سافلانه sáfilánah, بطور سفلگي bi-taur-i-suflagí, دونانه dúnánah.

Vulgate, *subs.* ولگات valgát (European).—*adj.* ولگاتي valgátí (European).

Vulnerability, *subs.* زخم برداري zakhm-bardárí, تأذي ta,azzí, جراحت پذيري jaráhat-pazírí, درد كشي dard-kashí, مصابي musábí.

Vulnerable, *adj.* زخم بردار zakhm-bardár, جرح پذير jurh-pazír, درد كش dard-kash, آزار ياب ázár-yáb, مصاب musáb.

Vulnerary, *adj.* زخم چاق كن zakhm-cháq-kun, جراحت شفا ده jaráhat-shifá-dih, رنج زدا ranj-zadá, درد بر dard-bar.

Vulpine, *adj.* روباهي rúbáhí.—(*Tricky*) حيله باز hílah-báz, عيار 'ayyár, مكار makkár, پر فريب pur-fríb, محتال muhtál, دغا باز dagház, نا درست nádurust.

Vulture, *subs.* كركس karkas, لاشه خور láshah-khur, نسر nasr (*pl.* انسر ansur *and* نسور nusúr), عقاب 'uqáb (*pl.* اعقب a'qub *and* عقبان 'uqbán).—(*Black vulture*) قرقوش qaraqúsh, دال dál.

Vulturine, *adj.* عقابي 'uqábí, عقاب وار 'uqáb-vár, كركسي karkasí, كركس وش karkas-vash, مضترس muftaris, لاشه خوار láshah-khár.

Vying, *subs. and adj.* هم سري كني ham-sarí-kuní, مساوات جوئي musávat-jú,í, برابري نمائي barábarí-nimá,í, رقابت كاري raqábat-kárí, مسابقت musábaqat.

W.

Wabble, *subs.* جنبجو jumbjú, حركت بيقاعده harakat-i-bí-qá'idah, تقلب taqallub, تردد taraddud, تحرك taharruk.

Wabble, *verb*, پس و پيش جنبيدن pas-u-písh jumbídan, اين بر آن بر شدن ín-bar-án-bar shudan, بيقاعده تكان خوردن bí-qá'idah takán khurdan, تردد نمودن taraddud nimúdan.

Wacke, *subs.* (*Geological term*) صخره sakharah (*pl.* صخر sakhar *and* صخور sukhúr), سنگ مسست sang-i-sust, سنگ نرم sang-i-narm.

Wad, *subs.* لته lattah, پرزه purzah, هشوار hashvár, علف دسته 'alaf-i-dastah, خاشاك kháshák, سربك surbak.

Wadding, *subs.* (*For a gun*) كهنه kuhnah, خرقه khirqah (*pl.* خرق khiraq), لته lattah.—(*For garments*) پنبه pambah, چفته chaftah, لارختي lárikhtí.

Waddle, *verb*, متمايل شدن mutamáyil shudan, مرغابي وار راه رفتن murgh-ábí-vár ráh raftan, كچ و چوله حركت كردن kach-u-chaulah harakat kardan, تقلب نمودن taqallub nimúdan.

Waddler, *subs.* شخص متمايل shakhs-i-mutamáyil, كج و چوله گرد kaj-u-chaulah-gard, متحرف mutaharrif, متقلب mutaqallib.

Wade, *verb trans. and intrans.* غور كردن ghaur kardan, در آب راه رفتن dar-áb ráh raftan, در برکه قدم زدن dar birkah qadam zadan, سخت عبور نمودن sakht 'ubúr nimúdan.—(*Metaphorically*) بدشوار رد شدن bi-dushvár radd shudan, كدح كردن kadh kardan.—(*To wade through a book*) بدقت در كتاب مرور نمودن bi-diqqat dar-kitáb murúr nimúdan.

Wadset, *subs.* رهن rahn (*pl.* رهان rihán, رهون ruhún *and* رهن ruhun), گرو girau.

Wady, *subs.* وادي vádí, رود خانه rúd-khánah.

Wafer, *subs.* تنكه tanukah, كلوچه kulúchah, رقيق raqíq, سر چسب خميري sar-chasb-i-khamírí, سر چسبان sar-chasbán.

Wafer, *verb*, سر چسباندن sar chasbándan, مختوم ساختن makhtúm sákhtan, مهر كردن muhr kardan.

Waffle, *subs.* كماچك kumáchak, كلوچه kulúchah.

Waft, *subs.* جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí), مرزاب mirzáb (*pl.* مرازيب marázíb), كلك چه kalakchah, هوا سپر havá-sipar, آب سپر áb-sipar.—(*Signal*) علامت 'alámat, نشان nishán.

Waft, *verb trans.* هوا سپر ساختن havá-sipar sákhtan, در هوا روان ساختن dar-havá raván sákhtan, بر آب bar-áb ijrá kardan, بسهولت مرور دادن bi-suhúlat murúr dádan, باساني گذرانيدن bi-ásání guzránídan, بسرعت بردن bi-sur'at burdan, رسانيدن rasánídan.—*intrans.* هوا سپري نمودن havá-siparí nimúdan, در هوا روان شدن dar-havá raván shudan, بر آب جاري گشتن bar-áb járí gashtan, بسهولت مرور bi-suhúlat murúr nimúdan, باساني گذشتن bi-ásání guzashtan, بسرعت رفتن bi-sur'at raftan, رسيدن rasídan.

Waftage, *subs.* هوا سپري havá-siparí, اجرائي در آب ijrá,í-dar-áb, امرار در هوا imrár-dar-havá, در آب بري dar-áb-barí, جريان در آب jarayán-dar-áb, سير در هوا sair-dar-havá.

Wafter, *subs.* هوا سپر havá-sipar, بر آب گذر bar-áb-guzar, جاريه járiyah, كشتي عبور kashtí-'ubúr, عباره 'abbárah, ملاح malláh, كشتي بر kashtí-bar, مرورچي murúr-chí.

Wag, *subs.* مسخره maskharah, دخلك باز dakhlak-báz, مقلد muqallid, بازيگر bází-gar.—(*Wag of the tongue*) زبان جنباني zabán-jumbání.

Wag, *verb trans.* جنبانيدن jumbánídan, تكانيدن takánídan, تكان دادن takán dádan, اين بر آن بر كردن ín-bar-án-bar kardan, حركت دادن harakat dádan, لقاندن laqqándan.—*intrans.* جنبيدن jumbídan, لرزيدن larzídan, تكان كردن takán kardan, لقيدن laqqídan, حركت كردن harakat kardan, اين بر آن بر شدن ín-bar-án-bar shudan.

Wage, *verb*, شرط بستن shart bastan, نذر بستن nazr bastan, مايه گذاشتن máyah guzáshtan, گرو نهادن girau nihádan.—(*Undertake*) مخاطره كردن mukhátarah kardan, اقدام كردن iqdám kardan, اجرت گرفتن ujrat giriftan, اجير ساختن ajír sákhtan.—(*To wage war*) جنگ كردن jang kardan, هجوم آوردن hujúm ávardan.

Wage class, *subs.* صنف مزدور sinf-i-mazdúr, فعله fi'lah, فرقه كار كن firqah-i-kár-kun, دسته اجرت كار dastah-i-ujrat-kár.

Wager, *subs.* شرط shart (*pl.* شروط shurút), گرو girau, رهن rahn (*pl.* رهان rihán, رهون ruhún *and* رهن ruhun), سبق sabq, اوچ úch.

Wager, *verb trans. and intrans.* شرط بستن shart bastan, مشارطه نمودن musháratah nimúdan, گرو نهادن *or* بستن girau nihádan *or* bastan, نذر بستن nazr bastan, رهن گذاردن rahn guzárdan.

Wagerer, *subs.* رهن گذار rahn-guzár, گرو نه girau-nih, گرو بند girau-band, شرط بند shart-band, مشارط mushárit.

Wages, *subs.* مواجب mavájib, اجرت ujrat, اجر ajr (*pl.* اجور ujúr *and* آجار ájár), وظيفه vazífah (*pl.* وظائف vazáïf), علوفه 'alúfah, مزد muzd, معاش ma'ásh, روزي rúzí.

Waggery, *subs.* شوخي shúkhí, لودگي laudagí, خوش طبعي khush-tab'í, تمسخر tamaskhur, ظرافت zaráfat, استهزا istihzá, مزاح mizáh.

Waggish, *adj.* شوخ shúkh, ظريف zaríf, خوشدل khush-dil, شاد shád, شاد مان shád-mán, خوش khush, مشعوف mash'úf, لوده laudah, خوش طبع khush-tab', مزاح گر mizáh-gar, مرتهن murtahin, چربك گو churbak-gú, مستهزي mustahzí.

Waggishly, *adv.* از روي شوخي az-rúy-i-shúkhí, بطور بازي bi-taur-i-bází, بطرز مزاح bi-tarz-i-mizáh, لاغ كنان lágh-kunán, لاعبانه lá'ibánah, متمسخرانه mutamaskhiránah.

Waggishness, *subs.* تمسخر tamaskhur, شوخي بيجا shúkhí-i-bí-já, هرزگي harzagí, بازي bází, ملاعبت mulá'abat, لاغ lágh, بي مزگي bí-mazagí.

Waggle, *verb,* به اين سو و آن سو جنبيدن bi-ín-sú va án-sú jumbídan, اين طرف آن طرف گشتن ín-taraf-án-taraf gashtan, تمايل نمودن tamáyul nimúdan.

Wagon, *subs.* عراده 'arrádah, عرابه 'arábah, بار كش bár-kash, گاري gárí, گردون gardún, كروسه kurrúsah.

Wagon, *verb trans.* در گاري حمل كردن dar-gárí haml kardan, بر عرابه بردن bar-'arábah burdan, جا بجا كردن já-bi-já kardan.—*intrans.* بار كشي كردن bár-kashí kardan, عرابه‌چي شدن 'arábah-chí shudan.

Wagonage, *subs.* كرايه عراده kiráyah-i-'arrádah, پول گاري púl-i-gárí, خرج عرابه kharj-i-'arábah, اجرت كروسه ujrat-i-kurrúsah.

Wagoner, *subs.* عراده‌چي 'arrádah-chí, عرابه‌چي 'arábah-chí, بان گاري gárí-bán, گردان كروسه kurrúsah-gardán.

Wagoning, *subs.* جا بجا سازي já-bi-já-sází, حمل و نقل haml-va-naql, بار كشي bár-kashí.

Wag-tail, *subs.* صعوه sa'vah, گاذرشك gázurishk, گنجشك سقوي gunjishk-i-saqaví, سقاچي saqqáchí, دم جنبان dum-jumbán, عصفور الشوك 'asfúru 'sh-shúk, گواك guvák.

Waif, *subs.* لقطه luqtah, مال بي صاحب mál-i-bí-sáhib, سقاطه suqátah.

Wail, *subs.* ناله nálah, زاري zárí, نوحه nauhah, نياح niyáh.—(*For the dead*) نوحه nauhah, شيون shívan, ماتم mátam, ويله vailah, عزا 'azá.—(*Persons who bewail the dead*) نوحه گران nauhah garán, نوحه كنندگان nauhah-kunandagán, عزا داران 'azá-dárán, ماتميان mátamíyán.

Wail, *verb,* نوحه گري نمودن nauhah-garí nimúdan, عزا داري نمودن 'azá-dárí nimúdan, ناليدن nálídan, شيون كردن shívan kardan, ماتم داشتن mátam dáshtan, ويله زدن vailah zadan, گريستن girístan (*rt.* گريه giríh), زاري كردن zárí kardan, حزين شدن hazín shudan.

Wailful, *adj.* حزين hazín, اندوهناك andúh-nák, غمگين ghamm-gín, ماتمي mátamí, عزا دار 'azá-dár.

Wailingly, *adv.* ويله زنان vailah-zanán, ماتم كنان mátam-kunán, بطور عزا دار bi-taur-i-'azá-dár, غمگينانه ghamm-gínánah.

Wain, *subs.* گاري gárí, عرابه 'arábah, گردون gardún, كروسه kurrúsah.—(*Charles's wain*) پروين parvín, ثريا surayyá, سنبله sumbulah.

Wain-rope, *subs.* گاري بند gárí-band, طناب tanáb, ريسمان rísmán, بار بند bár-band.

Wainscot, *subs.* هزاره hizárah, تخته بندي takhtah-bandí, لوحه كاري lauhah-kárí, فرش farsh.

Wainscot, *verb,* هزاره بستن hizárah bastan, تخته بندي كردن takhtah-bandí kardan, لوحه كاري نمودن lauhah-kárí nimúdan, فرش كردن farsh kardan.

Waist, *subs.* كمر kamar, ميان miyán, نطاق nitáq, قد qadd (*pl.* قدود qudúd).—(*Slender waist*) ميان باريك miyán-i-bárík, قد باريك qadd-i-bárík.—(*Of a ship*) وسط vasat, ميان miyán.

Waist-band, *subs.* كمر بند kamar-band, شلوار بند shalvár-band, شال shál, حزام hizám (*pl.* حزم huzum).

Waister, *subs.* وسط نشين vasat-nishín, ميان نشسته miyán-nishastah.

Waist-cloths, *subs.* جامه خواب كشتي jámah-i-kháb-i-kashtí, ميان پوش miyán-púsh.

Waistcoat, *subs.* جليدقه jalídqah, ژيلتكه zhílitkah, نيم تنه ním-tanah, چبكن chabakan, ثوب saub (*pl.* اثواب asváb).

Wait, *subs.* مرصد marsad, مرصاد marsád, كمين kamín.—(*To lie in wait*) كمين كردن kamín kardan, در كمينگاه نشستن dar-kamín-gáh nishastan.—(*To lay wait*) كمين نهادن kamín nihádan, كمين نصب كردن kamín nasb kardan.

Wait, *verb,* ماندن mándan, بودن búdan, انتظار كشيدن intizár kashídan, منتظر بودن muntazir búdan, صبر كردن sabr kardan, مكث نمودن makas nimúdan, نگران شدن nigrán shudan, معطل بودن mu'attal búdan, تامل كردن ta'ammul kardan, پائيدن pá'ídan, مترقب شدن mutaraqqib shudan, ايستادن ístádan, چشم براه بودن chashm bi-ráh búdan.—(*To wait upon*) ملازم بودن mulázim búdan, ادائي خدمت نمودن adá'í-i-khidmat nimúdan, خدمت رسيدن khidmat rasídan.—

(*Wait a bit*) قدري صبر بكنيد qadrí sabr bi-kuníd, اندكي صبر كنيد andakí sabr kuníd.—(*After waiting some time*) بعد از چند دقيقه مكث ba'd-az-chand-daqíqah-i-makas.—(*Wait till he comes up*) صبر بكنيد sabr bi-kuníd bálá bi-áyad.—(*He waited for an opportunity*) در صدد فرصت بود dar-sadad-i-fursat búd, دست بدست كرد dast-bi-dast kard (*lit.* He placed hand to hand).—(*He is waiting to go*) معطل است ميخواهد برود mu'attal ast mí-kháhad bi-ravad.

Waiter, *subs.* غلام ghulám, ملازم mulázim, نوكر naukar, چاكر chákar, بچه bachchah.—(*Tray*) مجموعه majmú'ah, مجمعه majmu'ah, سيني síní, خوان khán, طبق tabaq (*pl.* اطباق atbáq).

Waiting, *subs.* نگراني nigrání, انتظار intizár, چشم براهي chashm-bi-ráhí.—(*Attendance*) ملازمت mulázamat, خدمت khidmat.

Waiting-maid, *subs.* جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí), خادمه khádimah, كنيز kiníz, دختر خدمتكار dukhtar-i-khidmat-kár.

Waiting-room, *subs.* اطاق گار utáq-i-gár, راحتگاه rá-hat-gáh, مرصده marsadah, انتظار گاه intizár-gáh.

Waits, *subs.* شب گردان سرود خوان shab-gardán-i-surúd khán.

Waive, *verb,* گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), ترك كردن tark kardan, الغا كردن ilghá kardan, مماطله كردن mumátalah kardan, پس گوش افكندن pas-i-gúsh afkandan, مسامحه نمودن musámahah nimúdan, از نظر دور كردن az-nazar dúr kardan.

Waiver, *subs.* الغا ilghá, ترك tark, مسامحه musámahah, تعويق ta'víq, مماطلت mumátalat.

Wake, *subs.* حراست hirásat, شب بيداري shab-bídárí, شب زنده داري shab-zindah-dárí, بيخوابي bí-khábí.—(*Of a ship*) ممر كشتي mamarr-i-kashtí, عبور گاه جهاز 'ubúr-gáh-i-jaház, عقبه 'aqabah, دنباله dumbálah.—(*In the wake of*) عقب سر 'aqib-i-sar, در عقب dar-'aqib, در پس dar-pas, دنبال dumbál.

Wake, *verb trans.* بيدار ساختن bídár sákhtan, از خواب بيدار كردن az-kháb bídár kardan.—(*Metaphorically*) بر خيزانيدن bar-khízánídan, هوشيار گردانيدن húsh-yár gardánídan, منتبه نمودن muntabih nimúdan, استيقاظ كردن istíqáz kardan.—*intrans.* از خواب بيدار شدن az-kháb bídár shudan, بيدار شدن bídár shudan, بر خاستن bar-khástan, هوشيار گشتن húsh-yár gashtan, منتبه شدن muntabih shudan.

Wakeful, *adj.* بيخواب bí-kháb.—(*Watchful*) بيدار bí-dár, منتبه mutanabbih, خبر دار khabar-dár, يقظان yaqzán, ساهر sáhir.

Wakefully, *adv.* بطور بيخوابي bi-taur-i-bí-khábí, بيدارانه bídáránah, با يقظه ناكي bá-yaqazah-nákí, منتبهانه muntabihánah, آگاهانه ágáhánah.

Wakefulness, *subs.* بيخوابي bí-khábí.—(*Watchfulness*) بيداري bídárí, خبر داري khabar-dárí, آگاهي ágáhí, انتباه intibáh, يقظه ناكي yaqazah-nákí, هوشياري húsh-yárí, ساهره sáhirah, استيقاظ istíqáz.

Waken, *verb trans.* بيدار ساختن bídár sákhtan, از خواب بيدار كردن az-kháb bídár kardan.—(*Metaphorically*) بر خيزانيدن bar-khízánídan, هوشيار گردانيدن húsh-yár gardánídan, منتبه نمودن muntabih nimúdan, استيقاظ كردن istíqáz kardan.—*intrans.* از خواب بيدار شدن az-kháb bídár shudan, بيدار شدن bídár shudan, بر خاستن bar-khástan, هوشيار گشتن húsh-yár gashtan, منتبه شدن muntabih shudan.

Waking, *subs.* بيداري bídárí, يقظه yaqazah, زمان بيداري zamán-i-bídárí, هنگام انتباه hangám-i-intibáh, وقت هوشياري vaqt-i-húsh-yárí.

Wale, *subs.* داغ dágh, بر آمدگي bar-ámadagí, خط khatt (*pl.* خطوط khutút), راه ráh.

Walk, *subs.* گردش gardish, تفرج tafarruj, سياحت siyá-hat, مشي mashí, سير sair, ذهاب zaháb.—(*In a garden, &c.*) خيابان khiyábán.—(*Gait*) رفتار raftár, روش ravish, سلوك sulúk, راه ráh, طريق taríq.—(*To go for a walk*) بگردش رفتن bi-gardish raftan, تفرج گردش كردن tafarruj gardish kardan.

Walk, *verb trans.* (*Persons*) راه بردن ráh burdan, سير دادن sair dádan, گردانيدن gardánídan.—(*Animals*) گردانيدن gardánídan, آهسته راندن áhistah ránden.—*intrans.* (*Persons*) با پا رفتن bá-pá raftan, پياده رفتن piyádah raftan, خراميدن khirámídan, قدم زدن qadam zadan, گام زدن gám zadan, راه رفتن ráh raftan, گردش كردن gardish kardan.—(*Animals*) قدم رفتن qadam raftan *or* نهادن nihádan.—(*To walk up and down*) گشت كردن gasht kardan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), گرديدن gardídan, مشي كردن mashí kardan, تفرج كردن tafarruj kardan.

Walker, *subs.* متفرج mutafarrij, مشي كننده mashí-kunandah, قدم زن qadam-zan, سالك sálik, راه رو ráh-rau.

Walking, *subs.* مشي mashí, حركت harakat, قدم زني qadam-zaní, سير sair, روش ravish, رفتار raftár, ذهاب zaháb.

Walking-stick, *subs.* چوب دستي chúb-dastí, عصا 'asá (*pl.* اعصا a'sá), چماق chumáq, تعليمي ta'límí.

Wall, *subs.* ديوار dívár, حائط háït (*pl.* حيطان hítán *and* حياط hiyát), جدار jidár (*pl.* جدر judur *and* judr).—(*Walls of a town*) بارو bárú, ديوار dívár.—(*Fortified walls*) حصار hissár, ديوار قلعه dívár-i-qal'ah.—(*Canvas walls*) سراپرده sar-á-pardah.—(*Coping of a wall*) رخبام rukh-bám, تاج ديوار táj-i-dívár.—(*Garden wall*)

سیاج sayáj, محوطه muhavvatah.—(*Parapet wall*) معجر ma'jar, محجر mahjar.—(*Wall constructed of layers of mud*) چینه chínah.—(*Party wall*) دیوار مشترك dívár-i-mushtarak.

Wall, *verb,* دیوار ساختن dívár sákhtan, سیاج بنا کردن sayáj biná kardan, محوطه در اطراف زدن muhavvatah dar-atráf zadan, حصار دار نمودن hissár-dár nimúdan.

Wallet, *subs.* انبان ambán, جلبندي jul-bandí, خورجین khurjín, توچه دان túshah-dán, توبره túbarah, چنته chintah.—(*Small wallet fastened behind the saddle*) ترك tark.

Wall-eye, *subs.* (*Medical term*) چشم سفید chashm-i-safíd.

Wall-eyed, *adj.* سفید چشم safíd-chashm, بد چشم bad-chashm.

Wallflower (*The flower Cheiranthus cheiri*), *subs.* گول شب بو gúl-i-shab-bú, گل میخك gul-i-míkhak.

Wall-fruit, *subs.* میوه دیواري mívah-i-dívárí, میوه بغل دیواري mívah-i-baghl-i-dívárí.

Wall-plate, *subs.* زیر سري zír-sarí, پالشتك bálishtak, تخته takhtah, لوحه lauhah.

Wallop, *verb trans.* تنبیه کردن tambíh kardan, تأدیب تادیب tádíb nimúdan, عقوبت کردن 'uqúbat kardan, زدن zadan (*rt.* زن zan), گوشمالي دادن gúsh-málí dádan. — *intrans.* جوشیدن júshídan, فوران کردن favarán kardan, غلیان نمودن ghalayán nimúdan.

Wallow, *subs.* غلطه ghaltah, تمرغ tamarrugh.

Wallow, *verb,* غلطیدن ghaltídan, بر خاك و گل گشتن bar-khák va-gil gashtan, تمرغ نمودن tamarrugh nimúdan.

Wallower, *subs.* غلطه زن ghaltah-zan, غلطان ghaltán.—(*Wheel*) چرخك charkhak, میلچه mílchah.

Wallwort (*The Parietaria officinalis or Dwarf elder*), *subs.* اذن الفار uznu 'l-fár.

Walnut (*Fruit of the Juglans regia tree*), *subs.* گردو girdú, گردگان girdgán, جوز jauz.

Walrus (*The Trichechus rosmarus or Sea-horse*), *subs.* حصان بحري hisán-i-bahrí, اسب دریائي asb-i-daryá'í.

Waltz, *subs.* والتز váltz (European).

Waltz, *verb,* والتز نمودن váltz nimúdan (European), پا کوبیدن pá kúbídan.

Waltzing, *subs.* والتز نمائي váltz-nimá'í (European), پا کوبي pá-kúbí.

Wamble, *verb,* تهور کردن tahavvu' kardan, حالت قي hálat-i-qai dáshtan, مستعد استفراغ بودن musta'idd-i-istifrágh búdan.

Wan, *adj.* سست sust, فاتر fátir, مانده mándah.—(*Pale*) اصفر asfar, زرد zard.

Wand, *subs.* عصا 'asá (*pl.* اعصا a'sá), چوب chúb, قضیب qazíb, چوبدستي کوچك chúb-dastí-i-kúchik, ترکه tarakah.

Wander, *verb,* گردیدن gardídan, گشت کردن gasht kardan, آواره گردیدن ávárah gardídan, سیر کردن sair kardan, بیراه شدن bí-ráh shudan, گمراه شدن gum-ráh shudan, تردد نمودن taraddud nimúdan, حیران گشتن hairán gashtan, سر گردان شدن sar-gardán shudan.—(*Be delirious*) هذیان گفتن hazayán guftan, یاوه درائیدن yávah darái'dan, جفنگ گفتن jafang guftan.—(*To wander from one's subject*) از مطلب دور افتادن az-matlab dúr uftádan.—(*To wander from the right path*) از راه راست بیرون رفتن az-ráh-i-rást bírún raftan.

Wanderer, *subs.* آواره ávárah, سیار sayyár, دربدر dar-bi-dar, سر گشته sar-gashtah, حیران hairán, سر گردان sar-gardán, گمراه gum-ráh.

Wandering, *subs.* حیرت hairat, سر گرداني sar-gardání, ضلالت zalálat, گمراهي gum-ráhí, غوایت ghavá-yat. — (*Deliriousness*) هرزه درائي harzah-darái, هذیان hazayán, یاوه گوئي yávah-gú'í, دیوانگي dívánagí. —*adj.* (*Erratic*) ضال záll, گمراه gum-ráh, غاوي ghávi, بر غلط bar-ghalat.—(*Wandering or nomadic tribe*) ایل íl (*pl.* ایلیات íliyát).—(*Man of a nomadic tribe*) ایلیاتي íliyátí.—(*Chief of the wandering tribes*) ایل خاني íl-khání, ایلبیگي íl-begí.

Wandy, *adj.* باریك bárík, ترکه وش tarakah-vash, قضیب وار qazíb-vár.

Wane, *subs.* محاق muháq, نقصان nuqsán, زوال zaval, کاهش káhish.

Wane, *verb,* کاستن kástan (*rt.* کاه káh), کم شدن kam shudan, نقصان پذیرفتن nuqsán pazíruftan, زوال پیدا کردن zavál paidá kardan, کاهش یافتن káhish yáftan.

Wanly, *adv.* بیمار منظرانه bímár-manzaránah, بطور زرد چهري bi-taur-i-zard-chihrí, مریض حالانه maríz-hál-ánah.

Wanness, *subs.* بیمار منظري bímár-manzarí, زرد چهري zard-chihrí, نا خوش روئي ná-khush-rú'í, مریض حالي máriz-hálí.

Wannish, *adj.* زرد فام zard-fám, زرد رنگ zard-rang, نا خوش وار ná-khush-vár, صفرت دار sufrat-dár.

Want, *subs.* خواهش kháhish, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), آرزو árzú, مراد murád.—(*Need*) حاجت hájat, احتیاج ihtiyáj, ضرورت zarúrat, کار kár.—(*Deficiency*) کمي kamí, کم رسي kam-rasí, نقص naqs, قصور qusúr, عدم 'adam.—(*Poverty*) تنگي tangí, قحط qaht, گدائي gadá'í, نیاز مندي niyáz-mandí, بینوائي bí-navá'í, افلاس iflás, فقر faqr, فاقه fáqah, ضیق zíq, مسکنت maskanat.—(*Want of*) عدم 'adam, عدیم 'adím.—(*Want of consideration*) بي مبالاتي bí-mubálátí.—(*Want of politeness*) ترك ادب tark-i-adab. —(*For*

want of, lacking) از عدم az-'adam, از سبب نقص az-sabab-i-naqs, از سبب قصور az-sabab-i-qusúr, بنابر نا بودن binábar-i-ná-búdan.

Want, *verb*, (*Wish*) خواهش نمودن kháhish nimúdan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), میل داشتن mail dáshtan.—(*Need*) لازم داشتن lázim dáshtan, ضرور داشتن zarúr dáshtan, خواستن khástan, حاجت داشتن hájat dáshtan, محتاج بودن muhtáj búdan.—(*Fall short of*) قصور ورزیدن qusúr varzídan, کوتاهي کردن kútáhí kardan, تقصیر نمودن taqsír nimúdan, عاجز آمدن 'ájiz ámadan.—(*It wanted two hours to sunset*) دو ساعت بغروب مانده بود dú-sá'at bi-ghurúb mándah búd.

Wantage, *subs.* نقصان nuqsán, احتیاج ihtiyáj, منقصت manqasat, افتقار iftiqár, کمي kamí.

Wanting, *adj.* (*Absent*) غائب ghá'ib, بي حضور bí-huzúr.—(*Deficient*) ناقص náqis, کم kam, معدم mu'dim, محتاج muhtáj, مفتقر muftaqir.

Wantless, *adj.* بي کمي bí-kamí, بي احتیاج bí-ihtiyáj, بي نقصان bí-nuqsán, وافر váfir, کثیر kasír, بسیار bisyár.

Wanton, *subs.* فسق پیشه fisq-píshah, شهوت باز shahvat-báz, هرزه منش harzah-manish, بي پروا bí-parvá, بو الهوس búa 'l-havas.—*adj.* شوخ shúkh, مست mast, شهوتي shahvatí, لا ابالي lá-ubálí, هرزه خیال harzah-khiyál, بي عفت bí-'iffat, مسست اندام sust-andám, هوس باز havas-báz.

Wanton, *verb*, هرزه گردي کردن harzah-gardí kardan, شهوت باختن shahvat bákhtan, بي لگام بودن bí-ligám búdan, فسق ورزیدن fisq varzídan, بو الهوس کردن búa 'l-havas kardan.

Wantonly, *adv.* با شوخي bá-shúkhí, با شهوت bá-shahvat, بطور بلهوس bi-taur-i-bulhavas, بطرز بي پروائي bi-tarz-i-bí-parvá'í, از روي شهوت بازي az-rúy-i-shahvat-bází, بي عصمتانه bí-'ismatánah.

Wantonness, *subs.* شوخي shúkhí, مستي mastí, هرزه گردي harzah-gardí, شهوت بازي shahvat-bází, بي پروائي bí-parvá'í, بلهوس bulhavas, بي عصمتي bí-'ismatí, لا ابالیگري lá-ubálí-garí.

War, *subs.* جنگ jang, کار زار kár-zár, جدال jidál, نبرد nabard, رزم razm, حرب harb (*pl.* حروب hurúb), محاربه muhárabah, مبارزت mubárazat, پرخاش pur-khásh, ستیز sitíz, پیکار paikár, هیجا haijá, وغا vaghá.—(*Opposition*) عداوت 'adávat, دشمني dushmaní, مخاصمت mukhásamat, معادات mu'ádát.—(*War against infidels*) جهاد jihád, غزا ghazá.—(*Secretary for War*) سر عسکر sar-'askar, وزیر نظام vazír-i-nizám.—(*Declaration of War*) اعلان حرب i'lán-i-harb.—(*Materials of war*) آلات جنگ álát-i-jang.—(*War to the knife*) جنگ دست بچاقو jang-i-dast-bi-cháqú, جنگ بسیار سخت jang-i-bisyár sakht.—(*State of war*) حالت حرب hálat-i-harb, یاغي yághí, عصیان 'isyán, تمرد tamarrud.

War, *verb*, جنگیدن jangídan, جنگ کردن jang kardan, ستیز آوردن sitíz ávardan, کار زار کردن kár-zár kardan, نبرد نمودن nabard nimúdan, محاربه کردن muhárabah kardan, دست و پنجه نرم نمودن dast-va-panjah narm nimúdan.

Warble, *subs.* آوازه ávázah, نوا navá, نغمه naghmah, لحن lahn (*pl.* الحان alhán), سرایش saráyish, تغرد tagharrud, ترنم tarannum.

Warble, *verb trans. and intrans.* سرائیدن sará'ídan, سرودن surúdan, خواندن khándan, ترنم کردن tarannum kardan, نغمه پرداختن naghmah pardákhtan, نغمه سرائي کردن naghmah-sará'í kardan, نوا ریز شدن navá-ríz shudan.

Warbler, *subs.* قوال qavvál, خواننده khánandah, سراینده saráyandah, مغني mughanní.

Warbles, *subs.* دانه dánah, دنبل dumbal, جراحت jirá-hat, ریش rísh, آبله ábilah.

Warbling, *subs.* نغمه سرائي naghmah-sará'í, نوا سنجي navá-sanjí, ترنم tarannum, تغرد tagharrud, خوش خواني khush-khání.

Ward, *subs.* حراست hirásat, حفاظت hifázat, پاس pás.—(*Fortress*) قلعه qal'ah, حصن hisn (*pl.* حصون husún *and* احصان ahsán *and* حصنت hasanat), برج burj (*pl.* بروج burúj).—(*Of a city*) محل mahall, محله mahallah.—(*Of a lock*) زبانه zabánah, خزانه khizánah.—(*One under a guardian*) موسي له músá-lihi, محروس mahrús, دست پرورد dast-parvard, تحت نظر taht-i-nazar, یتیم yatím, شاگرد shágird.

Ward, *verb trans.* رد کردن radd kardan, دفع کردن *or* داشتن daf' kardan *or* dáshtan, وا زدن vá-zadan, اغنا کردن ighná kardan.—*intrans.* مدافعه نمودن mudáfa'ah nimúdan, دفع شر کردن daf'-i-sharr kardan, احتیاط کردن ihtiyát kardan, با حذر بودن bá-hazr búdan.

Warden, *subs.* محافظ muháfiz, حارس háris, نگهبان nigah-bán, پاسبان pás-bán.

Wardenship, *subs.* صیانت siyánat, محافظت muháfazat, امر حراست amr-i-hirásat, وظیفه نگهباني vazífah-i-nigah-báni, مستحفظي mustahfizí.

Warder, *subs.* حافظ háfiz, حارس háris, نگاهبان nigáh-bán, پاسبان pás-bán.

Wardrobe, *subs.* توشه خانه túshah-khánah, قور خانه qúr-khánah, مخزن لباس makhzan-i-libás, جامه خانه jámah-khánah, جامه وار jámah-vár.

Ward-room, *subs.* حجره hujrah, اطاق utáq.

Wardship, *subs.* محافظت muháfazat, حراست hirásat, صیانت siyánat, نگاهباني nigáh-bání, پاس داري pás-

dárí.—(*Pupilage*) تربيت tarbiyat, دست پروردي dast-parvardí, شاگردي shágirdí, کوچکي kúchikí, يتيمي yatímí.

Ward-staff, *subs.* عصائي پاسبان 'asá,í-i-pás-bán, دگنك گزمه daganak-i-gazmah.

Ware, *subs.* متاع mutá' (*pl.* امتعه amti'ah), جنس jins, خورد ريز khurd-ríz, اسباب asbáb (only used in the plural).

Warehouse, *subs.* مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), خزينه khizínah, خزانه khizánah (*pl.* خزائن khazáïn), كار خانه kár-khánah, بار خانه bár-khánah, انبار ambár, امتعه خانه amti'ah-khánah.

Warehouse, *verb,* امانت گذاشتن amánat guzáshtan, وديعت نهادن vadí'at nihádan.

Warfare, *subs.* جنگ jang, كار زار kár-zár, جدال jidál, نبرد nabard, رزم razm, حرب harb, مبارزت mubárazat, پرخاش purkhásh, پيكار paikár, هيجا haijá, وغا vaghá, غزا ghizá.

Warily, *adv.* بخبرداري bi-khabar-dárí, از روي اطلاع az-rúy-i-ittilá', خبيرانه khabíránah, بطور بصيرت bi-taur-i-basírat, بطرز احتياط bi-tarz-i-ihtiyát.

Wariness, *subs.* خبر khabar, خبرداري khabar-dárí, احتياط ihtiyát, حذر hazar, هوشياري húsh-yárí, ديده داني dídah-báni, آگاهي ágáhí, بصيرت basírat, اطلاع ittilá'.

Warlike, *adj.* جنگ آزموده jang-ázmúdah, جنگي jangí, جنگ جو jang-jú, رزم پيشه razm-píshah, عسكري 'askarí, حرب ديده harb-dídah.

Warlock, *subs.* افسونگر afsún-gar, جادو گر jádú-gar.

Warm, *adj.* گرم garm, حار hárr.—(*Testy*) تند tund, زود خشم zúd-khishm.—(*Affectionate*) مهر بان mihr-bán, سر مست sar-mast.—(*Severe*) شديد shadíd, سخت sakht.—(*Warm climate*) گرمسير garmsír.—(*The battle was warm*) جنگ شدت داشت jang shiddat dásht.

Warm, *verb trans.* گرم ساختن garm sákhtan, حرارت دادن harárat dádan, تسخين كردن taskhín kardan.—*intrans.* گرم شدن garm shudan, حرارت گرفتن harárat giriftan, تفسيدن tafsídan, تفيدن tafídan.

Warming-pan, *subs.* فراش گرم كن firásh-garm-kun, بستر گرم ساز bistar-garm-sáz.

Warmly, *adv.* با گرمي bá-garmí, با حماوت bá-hamávat.—(*Excitedly*) خشم آلود khishm-álud, غيظناكانه ghaiz-nákánah, از سر غيرت az-sar-i-ghairat.

Warmth, *subs.* گرمي garmí, حرارت harárat.—(*Excitement*) خشم khishm, غيظ ghaiz, غيرت ghairat.

Warn, *verb,* انذار كردن inzár kardan, تحذير نمودن tahzír nimúdan, متنبه ساختن mutanabbih sákhtan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, اطلاع دادن ittilá' dádan, ملهم گردانيدن mulhim gardánídan, آگهي دادن ágahí dádan, خبر دادن khabar dádan, آگاهانيدن ágáhánídan, خبر دار كردن khabar-dár kardan, اخبار كردن ikhbár kardan, اعلام نمودن i'lám nimúdan, مطلع كردن mutta'li' kardan, مستحضر گردانيدن mustahzar gardánídan.

Warner, *subs.* واعظ vá'iz, منذر munzir, محذر muhazzir, ناصح násih, مذكر muzakkir, اعلام ده i'lám-dih, اندرز گر andurz-gar.

Warning, *subs.* انذار inzár, اخبار ikhbár, تحذير tahzír آگهي ágahí, اطلاع ittilá', تنبيه tambíh, اعلام i'lám.—(*Advice*) نصيحت nasíhat, وعظ va'z, موعظه mau'izah.—(*Example*) عبرت 'ibrat.—(*To take warning by*) عبرت گرفتن 'ibrat giriftan.—(*A warning to others*) عبرت الناظرين ibratu 'n-názirín.

Warp, *subs.* (*Of cloth*) تار tár, رشته rishtah, نخ nakh. (*Rope*) طناب tanáb, حبل habl (*pl.* احبل ahbul *and* حبول hubúl), رسن rasan, ريسمان rísmán.

Warp, *verb trans.* مائل گردانيدن máïl gardánídan, كج ساختن kaj sákhtan, منحني ساختن munhaní sákhtan, پيچاندن pichándan, گرداندن gardándan, منحرف ساختن munharif sákhtan.—*intrans.* مائل شدن máïl shudan, كج شدن kaj shudan, پيچيدن pichídan, معوج گرديدن mu'avvaj gardídan, انحراف نمودن inhiráf nimúdan.—(*Prepare warps for weaving*) تار آماده كردن tár ámádah kardan.

War-proof, *subs.* برهان حرب burhán-i-harb, شجاعت حربيه shujá'at-i-harbíyah, دليري در جنگ dilírí-dar-jang, رزم ديدگي razm-dídagí.

Warrant, *subs.* (*Order*) فرمان farmán, سند sanad, دستك dastak, حكم hukm (*pl.* احكام ahkám).—(*Voucher*) حجت hujjat, اثبات isbát, دستوري dastúrí, اذن izn, رخصت rukhsat, اجازه ijázah.

Warrant, *verb,* (*Guarantee*) ضمانت كردن zamánát kardan.—(*Authorize*) اجازه دادن ijázah dádan, اذن دادن izn dádan, امر كردن amr kardan, فرمان دادن farmán dádan, حكم كردن hukm kardan.—(*Justify*) تصديق نمودن tasdíq nimúdan, روا داشتن ravá dáshtan.—(*It is sufficient to warrant their saying*) كافيست كه بگويند kafí 'st kih bi-gúyand.

Warrantable, *adj.* قابل تصديق qábil-i-tasdíq, شرعي shar'í, جائز jáïz, روا ravá, حلال halál.

Warrantableness, *subs.* تصديق يابي tasdíq-yábí, شرعيت shar'íyat, جواز javáz, روائي ravá,í, حلاليت halálíyat.

Warrantee, *subs.* مرخص murakhkhas, مأذون mázún, مجاز mujáz, مالك شرعي málik-i-shar'í.

Warranter, *subs.* رخصت ده rukhsat-dih, اجازت بخش ijázat-bakhsh, مأذون دار mázún-dár, احقاق كن ihqáq-kun, حكم فرما hukm-farmá.

Warrant-officer, *subs.* مأمور بالاجازه mámúr-bi 'l-ijázah, منصب دار رخصتي mansab-dár-i-rukhsatí.

Warrantor, *subs.* احقاقگر ihqáq-gar, اجازه بخش ijázah-bakhsh, حكم فرما hukm-farmá, مجوز mujavviz.

Warranty, *subs.* ضمانت zamánat, التزام iltizám, كفالت kafálat, زعامت za'ámat.

Warren, *subs.* خر گوش گاه khár-gúsh-gáh, شكار گاه shikár-gáh.

Warrior, *subs.* دلاور dilávar, پهلوان pahlaván, غازي ghází (*pl.* غزات ghuzát), بهادر bahádur, محارب mu-hárib, مجاهد mujáhid, يل yal, ناضل názil, صفدر saf-dar, گرد gurd, تهمتن taham-tan, جنگ آور jang-ávar, جنگي jangí, شمشير زن shimshír-zan, مبارز mubáriz.

Wart, *subs.* توتولي tútúlí, خال ميخكي khál-i-míkhakí, زگيل zagíl, گندمه gandamah, گره girih, عقده 'uqdah (*pl.* عقد 'uqad), ازگ azag, گوك gúk (*vulg.*).

Warty, *adj.* گوك مانند gúk-mánand, پر دانه pur-dánah, گندمكي gandamakí, ازگ وار azag-vár, گوك دار gúk-dár (*vulg.*).

War-whoop, *subs.* غريو جنگ gharív-i-jang, غوغا ghaughá, آشوب áshúb, جيق jíq, بانگ báng.

Wary, *adj.* متنبه mutanabbih, محترز muhtariz, محتاط muhtát, با حذر bá-hazar, دانا dáná, انديشه مند andíshah-mand.

Wash, *subs.* غسل ghusl, غساله ghasálah, شست و شو shust-u-shú.—(*Waste liquor*) غسلين ghuslín, فضاله مشروب fuzálah-i-mashrúb, مشروب نيم خورده mash-rúb-i-ním-khurdah.—(*Of metal*) دو پوسته dú-pústah, ورقه varaqah, پرده pardah, غطا ghitá, پوشش púshish, جامه jámah.—(*Of a river*) پا ياب pá-yáb, لاي láí, رفاضه rafázah, لجن lajan, گل gil, وحل vahal, بتلاق but-láq.—(*For the face*) تغسيل taghsíl, تزيين tazyín, تنظيف tanzíf.—(*Of a steamboat*) سياله sayyálah.

Wash, *verb trans. and intrans.* شستن shustan (*rt.* شوي shúy), شست‌شو كردن shust-u-shú kardan, شوريدن shúrídan. — (*The body*) غسل كردن ghusl kardan, تغسيل نمودن taghsíl nimúdan.—(*With metal*) فلز پوش filizz-púsh kardan, جامه دادن jámah dádan, پوشاندن púshándan.—(*Overflow*) سيلان نمودن sayalán nimúdan, طغيان كردن tughyán kardan, سرشار شدن sarshár shudan.—(*To be washed away*) برده شدن burdah shudan.—(*To wash one's hand of an affair*) بيزار شدن bízár shudan, تبرا كردن tabarrá kardan.

Wash-ball, *subs.* رو شويه rú-shúyah, قرص صابون qurs-i-sábún, صابون sábún.

Wash-board, *subs.* معجر كشتي ma'jar-i-kashtí, مهجره mahjarah, تخته بند takhtah-band.—(*For washing*) تخته رخت شوئي takhtah-i-rakht-shú'í.

Washed, *adj.* مغسول maghsúl, غسيل ghasíl, شسته shustah, منظف munazzaf.

Washer, *subs.* (*Of cloth in the web*) گازر gázir, قصار qassár.—(*Of clothes, &c.*) رختشو rakht-shú, قصار qassár.—(*Of the dead*) مرده شو murdah-shú, غسال ghassál.—(*Part of a wheel*) حلقه halqah, پس بند pas-band.

Washerwoman, *subs.* غساله ghassálah, زن رخت شو zan-i-rakht-shú.

Wash-house, *subs.* گازر خانه gázir-khánah, قصار خانه qassár-khánah, رخت شو خانه rakht-shú-khánah, مغتسل mughtasal, شستنگاه shustan-gáh.

Washing, *subs.* غسل ghusl, اغتسال ightisál, شست‌شو shust-u-shú, وضو vuzú.

Washy, *adj.* آبناك áb-nák, سست sust, بي ثبات bí-sabát, نا استوار ná-ustuvár.

Wasp (*The insect Vespa vulgaris*), *subs.* زنبور zambúr, زنبور خر zambúr-i-khar, بنج binj, زنبور كوهي zambúr-i-kúhí.—(*Wasp's nest*) چال زنبور chál-i-zambúr.—(*Person*) شخص زشت خو shakhs-i-zisht-khú, شخص بد اغر shakhs-i-bad-ughur.

Waspish, *adj.* زنبور خو zambúr-khú, غضوب ghazúb, تند مزاج tund-mizáj, غيظناك ghaiz-nák, پر خشم pur-khishm.

Waspishly, *adj.* از روي غضب az-rúy-i-ghazab, با غضب bá-ghazab, خشمناكانه khishm-nákánah, بطور غيظ bi-taur-i-ghaiz.

Waspishness, *subs.* كج خلقي kaj-khulqí, خشمگيني khishm-gíní, غيظناكي ghaiz-nákí, تند مزاجي tund-mizájí.

Wassail, *subs.* شربت سيب sharbat-i-síb, شربت تفاح sharbat-i-tuffáh.—(*Debauch*) عمل مستي 'amal-i-mastí, آواز طرب ávaz-i-tarab.

Wassail, *verb*, عيش كردن 'aish kardan, مستي نمودن mastí nimúdan, نشاط ورزيدن nishát varzídan.

Wassail-bowl, *subs.* جام jám, كاسه kásah.

Wastage, *subs.* نقصان nuqsán, كمي kamí, كاهش káhish.

Waste, *subs.* (*Land*) ويرانه víránah, مخروب makhrúb, شوره زار shúrah-zár.—(*Of things, &c.*) اسراف isráf, تلف talaf, اتلاف itláf, سرف sarf, تبذير tabzír, تضييع tazyí', تفريط tafrít, تخريب takhríb, افساد ifsád.—(*Refuse*) فضاله fuzálah, رذاله razálah.—*adj.* (*Desolate*) ويران vírán, خراب kharáb, عور 'aur, مردود mar-dúd, نا چيز ná-chíz, بي مصرف bí-musrif, بي ثمر bí-samar, غير ذي زرع ghair-i-zí-zar', شوره زار shúrah-zár.—(*Superfluous*) زائد záïd, غير لازم ghair-i-lázim.

Waste, *verb trans.* اسراف كردن isráf kardan, تلف كردن talaf kardan, بر باد دادن bar-bád dádan, ضائع ساختن záï' sákhtan, خرج كردن kharj kardan.—

(*Spoil*) حرام کردن harám kardan, خراب ساختن kharáb sákhtan, بي مصرف نمودن bí-musrif nimúdan.—(*To waste time*) فرصترا از دست دادن fursat-rá az-dast dádan, اوقاترا ضائع کردن auqát-rá záï' kardan.—*intrans.* (*Become less*) کاستن kástan (*rt.* کاه káh), کاهيدن káhídan, زائل شدن zá,il shudan, کم شدن kam shudan.—(*To waste away*) تکيدن takídan, مضمحل شدن muzmahill shudan, از دست رفتن az-dast raftan.

Waste-book, *subs.* دفتر سر دستي daftar-i-sar-dastí, کتابچه معاملات kitábchah-i-mu'ámalát.

Wasteful, *adj.* مسرف musrif, تلف کار talaf-kár, ضائع کار záï'-kár, ول خرج vil-kharj, مبذر mubazzir.

Wastefully, *adv.* مسرفانه musrifánah, بطور تلف کاري bi-taur-i-talaf-kárí, بطريق تضييع bi-taríq-i-tazyí', بطرز ول خرجي bi-tarz-i-vil-kharjí, از راه تبذير az-ráh-i-tabzír.

Wastefulness, *subs.* اسراف isráf, تلف کاري talaf-kárí, ضائع کاري záï'-kárí, ول خرجي vil-kharjí, تبذير tabzír, انفاق بيجا infáq-i-bí-já.

Waste-gate, *subs.* آب رو áb-rau, راه خروج ráh-i-khurúj, بيرون شو bírún-shau.

Waste lands, *subs.* اراضي لم يزرع arází-i-lam-yuzra', زمين بائر zamín-i-báïr.

Waste-pipe, *subs.* مزراب mizráb, هراچين hiráchín, گنداب ريز gundáb-ríz, لوله آب چرك lúlah-i-áb-i-chirk.

Waster, *subs.* مبذر mubazzir, مسرف musrif, تضييع کار tazyí'-kár, اتلاف گر itláf-gar, ول خرج vil-kharj.

Watch, *subs.* (*Timepiece*) ساعت sá'at.—(*Hunting watch*) ساعت شکاري sá'at-i-shikárí.—(*Gold watch*) ساعت طلا sá'at-i-tilá.—(*Silver watch*) ساعت نقره sá'at-i-nuqrah.—(*Pocket watch*) ساعت بغلي sá'at-i-baghalí.—(*Chain*) زنجير ساعت zanjír-i-sá'at.—(*Case of a watch*) قاب qáb.—(*Spring*) فنر fanar.—(*Balance*) رقاص raqqás.—(*Regulator*) چرخ کند و تند chark-i-kund-va-tund.—(*Face*) صفحه safhah.—(*Hands*) عقرب 'aqrab, عقربك 'aqrabak.—(*Barrel*) قوتي فنر qútí-i-fanar.—(*Watch-key*) کليد ساعت kilíd-i-sá'at.—(*Period of three hours*) پاس pás (*obs.*).—(*Keeping guard*) نوبت naubat, پاس pás, کشيك kashík, پاسباني pás-bání.—(*Guard*) کشيك kashík, پاس pás, قراول qarávul.—(*Night-guard*) گزمه gazmah, پاسبان pás-bán, ديده بان dídah-bán, حارس háris.—(*Attention*) توجه tavajjuh, اعتنا i'tiná, حراست hirásat, حفظ hifz.—(*To wear a watch*) ساعت انداختن sá'at andákhtan.

Watch, *verb trans.* (*Observe*) نگاه داشتن nigáh dáshtan, تحت نظر داشتن taht-i-nazar dáshtan, ترصد نمودن tarassud nimúdan.—(*Guard*) کشيك کشيدن kashík kashídan, پاسباني کردن pás-bání kardan, پائيدن pá,ídan, ديدن dídan (*rt.* بين bín), ملاحظه نمودن mulá-hazah nimúdan.—*intrans.* (*Be vigilant*) بيدار بودن bídár búdan, متنبه بودن mutanabbih búdan.—(*As a sentinel*) پاس داشتن pás dáshtan. کشيك زدن kashík zadan, انتظار کشيدن intizár kashídan.—(*Be attentive*) متوجه بودن mutavajjih búdan, معتني بودن mu'taní búdan, رسيدگي کردن rasídagí kardan.—(*To watch for*) چشم براه بودن chashm-bi-ráh búdan, انتظار بردن intizár burdan.

Watch-case, *subs.* قاب qáb.

Watch-chain, *subs.* زنجير ساعت zanjír-i-sá'at.

Watcher, *subs.* نگاه کننده nigáh-kunandah, ديده بان dídah-bán, ملاحظ muláhiz, پاسبان pás-bán, حارس háris, ناطور nátúr (*pl.* نواطير navátír), مترصد muta-rassid, انتظار کشنده intizár-kashandah, کشيکچي kashík-chí.

Watchet, *adj.* آبي ábí, آسماني ásmání, ازرق وش azraq-vash, کبود نيم رنگ kabúd-i-ním-rang.

Watchful, *adj.* بيدار bídár, متنبه mutanabbih, خبر دار khabar-dár, هوشيار húsh-yár, منتظر muntazir, مترصد mutarassid, چشم براه chashm-bi-ráh.

Watchfully, *adv.* بيدارانه bídá' ánah, از روي انتباه az-rúy-i-intibáh, بطور هوشياري bi-taur-i-húsh-yárí, احتياط کنان ihtiyát-kunán, مترصدانه mutarassidánah.

Watchfulness, *subs.* بيداري bídárí, خبر داري khabar-dárí, هوشياري húsh-yárí, بيخوابي bí-khábí, انتباه intibáh, احتياط ihtiyát, حذر ناکي hazar-nákí, اعتنائي i'tiná,í-i-'azím.

Watch-house, *subs.* قراولخانه qarávul-khánah, کشيك خانه kashík-khánah, حراست گاه hirásat-gáh, پاس گاه pás-gáh.

Watch-light, *subs.* شمع پيزر فتيله sham'-i-pízur-fatílah, چراغ کشيك chirágh-i-kashík.

Watch-maker, *subs.* ساعت ساز sá'at-sáz, ساعت چي sá'at-chí.

Watch-spring, *subs.* فنر fanar.

Watch-stand, *subs.* ساعت دان sá'at-dán, موقف mauqaf.

Watchman, *subs.* کشيکچي kashík-chí, پاسبان pás-bán, نگاهبان nigáh-bán, حارس háris, ديده بان dídah-bán, محافظ muháfiz, مستحفظ mustahfiz.

Watch-tower, *subs.* قراول خانه qarávul-khánah, راه دار خانه ráh-dár-khánah, محرس mahras, مرصاد mir-sád, ارصاد گاه irsád-gáh.

Watchword, *subs.* اسم شب ism-i-shab.

Water, *subs.* آب áb, ماء má, (*pl.* مياه miyáh), او au (*vulg.*).—(*Chalybeate water*) آب زاج áb-i-záj.—(*Distilled water*) آب مقطر áb-i-muqattar.—(*Drinking water*) آب براي نوشيدن áb-biráy-i-núshídan.—(*Fresh water*) آب شيرين áb-i-shírín, آب خنك áb-i-khunuk, آب سرد áb-i-sard.—(*Gaseous water*) آب اهن جوشان áb-i-ahan-i-júshán, آب جوشان áb-i-júshán.—(*Mineral*

water) آب طبي áb-i-tibbí.—(*Rain-water*) ماء المطر má,u 'l-matar.—(*River water*) آب رود خانه áb-i-rúd-khánah. — (*Running water*) آب روان áb-i-raván, ماء الجاري má,u 'l-járí.—(*Salt water*) آب شور áb-i-shúr, شور آب shúr-áb.—(*Sea-water*) آب دريائي áb-i-daryá,í.—(*Snow-water*) آب برف áb-i-barf.—(*Spring-water*) آب چشمه áb-i-chashmah, آب چشمه زار áb-i-chashmah-zár.—(*Stagnant water*) ماء الحقون má,u 'l-huqún, گنداب gand-áb, مرد آب mard-áb.—(*Sulphureous water*) آب كبريتي áb-i-kibrítí.—(*Well-water*) ماء البر má,u 'l-bar, آب چاه áb-i-cháh.—(*Small channel, irrigating a garden-bed, field, &c.*) جدول jadval. —(*Watercourse leading over a hollow*) پلخنگ pulkhung, سواره suvárah.—(*Inclined plane of stonework, through which water flows*) شرشرك shurshurak, آبشار áb-shár.—(*Reservoir in which rain-water is collected*) آب انبار áb-ambár.—(*House or place where water is provided, by way of charity, to passengers and travellers*) سقا خانه saqqá-khánah.—(*Spring of water*) چشمه chashmah, عين 'ain, منبع mamba'.—(*Ocean*) اقيانوس uqiyánús (European), بحر محيط bahr-i-muhít, دريا daryá.—(*In geography*) تري tarí.—(*Urine*) بول baul, ادرار idrár, شاش shásh, زهراب zahr-áb.—(*Lustre of a gem*) آب áb.—(*Of a sword, damask*) جوهر jauhar, آب áb, رونق raunaq, تابش tábish.—(*By water*) از روي آب az-rúy-i-áb.—(*To draw water*) آب كشيدن áb kashídan. استسقا كردن istisqá kardan, —(*To make the mouth water*) آب در دهن آوردن áb dar-dahan ávardan.—(*To lay water on a house*) آبي بخانه راه دادن ábí bi-khánah ráh dádan.—(*When a person drinks water bystanders frequently exclaim* عافيت باشد 'áfiyat báshad, گوارا باشد gúvárá báshad.) —(*To make water*) شاش كردن shásh kardan, بول كردن baul kardan, شاشيدن sháshídan, تبليل نمودن tablíl nimúdan, ادرار نمودن idrár nimúdan, زهراب ريختن zahr-áb ríkhtan, تشرشر كردن tasharshur kardan.

Water, *verb*, آب دادن *or* آب بخشيدن áb bakhshídan *or* dádan, آبياري كردن áb-yárí kardan.—(*To water a horse*) اسبرا آب دادن asb-rá áb dádan.—(*As the mouth*) پر آب شدن pur-áb shudan.

Water-carrier, *subs.* سقا saqqá, آبكش áb-kash.

Water-cart, *subs.* گاري آب پاشي gárí-i-áb-páshí, چرخ آب پاشي charkh-i-áb-páshí, رشاشه rashsháshah.—(*For selling water*) راويه ráviyah.

Water-cement, *subs.* آهك آب áhak-i-áb, گچ آبه gach-ábah.

Water-closet, *subs.* جاي ضرور jáy-i-zarúr, ضروري zarúrí, ادب خانه adab-khánah, مبرز mabraz, مزبله mazbalah, بيت الخلا baitu 'l-khalá, مستراح mustaráh, منجلاب خانه manjaláb-khánah, مبال mabál, آبريز áb-ríz.

Water-colour, *subs.* رنگاب rang-áb, رنگ rang, قرص رنگ qurs-i-rang.—*adj.* رنگابي rang-ábí, رنگين rangín, ملون mulavvan.

Water-cooler, *subs.* كوزه قمي kúzah-i-qamí, آب سرد كن áb-sard-kun.

Watercourse, *subs.* (*Above ground*) جوي júy, جدول jadval, جوب júb (*vulg.*).—(*Underground*) كاريز káríz, قنات qanát.—(*Officer who superintends watercourses and irrigation of lands*) مير آب mír-áb.

Water-cress (*The water-plant Sisymbrium nasturtium*), *subs.* بولاغ اودي búlágh-údí, سلما چو salmá-chú, شاهي آبي sháhí-ábí, جر جير jar-jír, تره تيزك tarah-tízak, شب خيزك shab-khízak, تر تيزك tar-tízak, بدنك budank, رساد rashád, بالا هوطي bálá-hútí.

Waterfall, *subs.* آبشيب áb-shíb, آبشار áb-shár, آب شرشر áb-sharshar.—(*Fountain*) فواره favvárah.

Water-flash, *subs.* (*Of metal*) آفتابه áftábah.—(*Of leather*) متاره matárah, مطهره mat,harah.

Water-fowl, *subs.* مرغ آبي murgh-ábí, اردك urdak, طيور آبي tuyúr-i-ábí.

Water-gauge, *subs.* آب پيم áb-paim, آب سنج áb-sanj.

Water-gruel, *subs.* كاچي káchí, آرد آب árd-áb, حريره harírah, تتماج tutmáj.

Wateriness, *subs.* آبناكي áb-nákí, مائيت má,íyat, تري tarí, رطوبت rutúbat, مرطوبي martúbí.

Watering, *subs.* تر سازي tar-sází, آب دهي áb-dihí, سقايت saqáyat, آبگاه áb-gáh.

Watering-pot, *subs.* رشاشه rashsháshah, آب پاش áb-pásh, كوزه kúzah, جره jarrah, زراقه zaráqah, آبتابه ábtábah, آفتابه áftábah.

Waterish, *adj.* آب وش áb-vash, آبناك áb-nák, آبكي ábakí, تر tar, رقيق raqíq.

Waterishness, *subs.* آب وشي áb-vashí, آبناكي áb-nákí, رقت riqqat, رواني ravání, نا سفتي ná-siftí.

Waterless, *adj.* بي آب bí-áb, بي رونق bí-raunaq, بي تابش bí-tábish.

Water-level, *subs.* سطح آب sat,h-i-áb, تسطح آب tasattuh-i-áb, استطاح آب istitáh-i-áb.

Water-lily (*The plant Nymphæa*), *subs.* ابو abú, نيلوفر nílúfar.

Water-line, *subs.* خط آب khatt-i-áb, خط له كشتي khatt-i-tah-i-kashtí.

Water-logged, *adj.* آب كشيده áb-kashídah, پر آب pur-áb, مختل mukhtall, رخنه دار rakhnah-dár.

Waterman, *subs.* كشتي بان kashtí-bán, قائق چي qáïq-chí, جاشو jáshú, ملاح malláh.

Water-mark, *subs.* نشان nishán.

Water-melon (*The fruit of the plant Cucurbita citrullus*), *subs.* هندوانه hinduvánah, قار پوز qár-púz, تر بوز tar-búz, تر بزه tar-buzah.

Water-meter, *subs.* آب منج áb-sanj, آب پيم áb-paim.

Water-mill, *subs.* آب آسيائي ásyá,í-i-áb.

Water-ousel (*The bird Cinctus asiaticus*), *subs.* گنجشك آبي gunjishk-i-'ábí, عصفور النهر 'usfúru 'n-nahr.

Water ordeal, *subs.* امتحان آبي imtihán-i-ábí, عقوبت آب 'uqúbat-i-áb, تغريق taghríq.

Water-parting, *subs.* خط فاصل khatt-i-fásil, تقسيم آبهاي taqsím-i-ábahá'í.

Water-pipe, *subs.* لوله lúlah, تنبوشه tambúshah, دس das.

Water-pot, *subs.* رشاشه rashsháshah, آب پاش áb-pásh, كوزه kúzah, جره jarrah, زراقه zaráqah, آبتابه ábtábah, آفتابه áftábah.

Water-proof, *subs.* بارانی bárání.—*adj.* آب آزما áb-ázmá, دفع المطر daf'u 'l-matar, آب در مشو áb-dar-ma-shau.

Water-ram, *subs.* آلت آب كشي álat-i-áb-kashí, طرنبه turambah.

Water-rot, *verb,* آب پوسيده ساختن áb-púsídah sákhtan, در آب پوساندن dar-áb púsándan, پوسانيدن púsánídan.

Water-shed, *subs.* فاصل آب fásil-i-áb, آب شار áb-shár, آب فشان áb-fishán.

Water-skin, *subs.* (*Large, for camels*) راويه ráviyah. —(*Smaller, carried by asses or men*) مشك mashk, قربه qirbah.

Water-soak, *verb,* خيساندن khísándan, منقوع ساختن manqú' sákhtan, در آب خواباندن dar-áb khábándan.

Water-soaked, *adj.* منقوع manqú', خيسانده khísándah, آب خورده áb-khurdah.

Water-spout, *subs.* آب لوله lúlah-i-áb, آب لوله áb-lúlah, آب شار áb-shár.

Water-tight, *adj.* آب نا پذير áb-ná-pazír, تنگ آب tang-áb.

Water-way, *subs.* راه آب ráh-i-áb, مجراي آب majrá,í-i-áb.

Water-wheel, *subs.* (*For raising water by a large leathern bucket*) چرخ چاه charkh-i-cháh, چرخاب charkh-áb.

Water-works, *subs.* آلات آب كشي álát-i-áb-kashí, كار گاه آب كشي kár-gáh-i-áb-kashí, كار خانه آب kár-khánah-i-áb.

Watery, *adj.* آبناك áb-nák, آبكي ábakí, آب وش áb-vash, مرطوب martúb, تر tar, رقيق raqíq, بي مزه bí-mazah.

Wattle, *subs.* (*Rod*) ترکه tarakah, قضيب qazíb.—(*Hurdle*) مشبك mushabbak, بافته چوبين báftah-i-chúbín. — (*Of a turkey*) آويزه ávízah, شاخه تر shakhah-i-tar.

Wattle, *verb,* بهم بافتن bi-ham báftan, ترکه باف كردن tarakah báf kardan, در هم دواندن dar-ham davándan.

Waul, *subs.* صداٴي sidá,í, آواز áváz.

Wave, *subs.* موج mauj (*pl.* امواج amváj), لطمه latmah, صدمه sadamah, تموج tamavvuj. — (*Inequality*) نا هموارى ná-ham-várí, نا صافي ná-sáfí.—(*On cloth*) جوهر jauhar.—(*Motion the hand*) تكان takán, جنبش jumbish.

Wave, *verb trans.* تكان دادن takán dádan, جنبانيدن jumbánídan. — *intrans.* موج زدن mauj zadan.—(*Beckon*) اشاره كردن ishárah kardan.—(*Waft*) ترك نمودن tarak nimúdan, ول كردن vil-kardan.

Waveless, *adj.* بي موج bí-mauj, بي تلاطم bí-talátum, بي اضطراب bí-iztiráb.

Wavelet, *subs.* موجچه maujchah, موج كوچك mauj-i-kúchik.

Wave-offering, *subs.* هديه جنباندني hadíyah-i-jumbándaní, قرباني حركتي qurbání-i-harakatí.

Waver, *verb,* ترديد داشتن tardíd dáshtan, تردد نمودن taraddud nimúdan, متردد بودن mutaraddid búdan, دو دل بودن dú-dil búdan, مذبذب بودن muzabzib búdan, شبهه داشتن shubhah dáshtan, در خطر بودن dar-khatr búdan, در صدد سقوط بودن dar-sadad-i-suqút búdan.

Waverer, *subs.* متردد mutaraddid, دو دل dú-dil, مذبذب muzabzib, متحير mutahayyir, مضطرب muztarib, پريشان paríshán.

Wavering, *adj.* مذبذب muzabzib, متردد mutaraddid.

Waveringness, *subs.* تذبذب tazabzub, تردد taraddud, دو دلي dú-dilí, تحير tahayyur, اضطراب iztiráb, تموج tamavvuj.

Waving, *adj.* مواج mavváj, متموج mutamavvij, متمايل mutamáyil, مضطرب muztarib, متلاطم mutalátim.

Wavy, *adj.* متموج mutamavvij, موج دار mauj-dár, تموج دار tamavvuj-dár.

Wax, *subs.* موم múm, شمع sham'.—(*Of the ears*) چرك گوش chirk-i-gúsh, زهر گوش zahr-i-gúsh, وسخ vasakh. —(*Sealing-wax*) لاك lák.—(*Wax-cloth*) پارچه مشمع párchah-i-mushamma'. — *adj.* مومي múmí, مشمع mushamma'.

Wax, *verb trans.* مشمع كردن mushamma' kardan.—*intrans.* شدن shudan (*rt.* شو shau), گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), گرديدن gardídan.

Wax-candle, *subs.* شمع موم sham'-i-múm, شمع مومي sham'-i-múmí.

Waxed, *part.* مشمع mushamma‘.
Waxen, *adj.* شمع وار sham‘-vár, موم وش múm-vash, مومي múmí, شمعي sham‘í.
Wax-end, *subs.* رشته شمع مالیده rishtah-i-sham‘-málídah, رشته کفش دوزان rishtah-i-kafsh-dúzán.
Waxwork, *subs.* مجسمه شمعي mujassamah-i-sham‘í, صورت مومي súrat-i-múmí.
Waxy, *adj.* شمعناك sham‘-nák, موم وش múm-vash.—(*Adhesive*) چسبناك chasb-nák, لزوق luzúq.
Way, *subs.* راه ráh, ره rah, شارع shári‘ (*pl.* شوارع shavári‘), طریق taríq (*pl.* اطرقه atriqah), طریقه taríqah (*pl.* طریق taríq), سبیل sabíl, مسلك maslak, مسلوك maslúk, درب darb, صراط sirát, وتیره vatírah, سمت samt.—(*Method*) طور taur (*pl.* اطوار atvár), طریق taríq, وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), دستور dastúr, منوال minvál, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), طرز tarz, روش ravish, اسلوب uslúb (*pl.* اسالیب asálíb), طرح tarah, قاعده qá‘idah (*pl.* قواعد qavá‘id), نمط namat (*pl.* انماط anmát *and* نماط nimát), جهت jihat.—(*In any way*) بهمه جهت bi-hamah-jihat, بهر صورت bi-har-súrat.—(*In no way*) بهیچ وجه bi-hích-vajh.—(*In a general way*) عادتاً ‘ádatan. —(*By the way*) براه bi-ráh. —(*In some way or another*) هر طور است har-taur ast, بیك طور bi-yak-taur.—(*Out of the way*) فوق العاده fauqu ’l-‘ádah.—(*In the regular way*) از روي قاعده az-rúy-i-qá‘idah.—(*In what way*) چه نهو chih-nahv.—(*Right of way*) حق مرور haqq-i-murúr.—(*To have a right of way*) راه داشتن ráh dáshtan.—(*To make the best of one’s way*) افتان خیزان خودرا رسانیدن uftán-khízán khud-rá rasánídan. —(*To proceed on one’s way*) راه رفتن *or* افتادن ráh raftan *or* uftádan.—(*To see one’s way clear*) پیشروي کار خود دیدن písh-raví-i-kár-i-khud dídan.—(*To put oneself out of the way*) کلفت نمودن kulfat nimúdan. —(*To go one’s own way*) راه خود گرفتن ráh-i-khud giriftan.—(*To give way, as the mind*) زائل گرفتن záïl giriftan.—(*To mend one’s ways*) بخیال کار خود بودن bi-khiyál-i-kár-i-khud búdan.—(*Which is the way?*) راه کجاست ráh kujá ’st.—(*It was a long way*) خیلي راه بود khailí-ráh búd.—(*On the way back*) در بر گشتن dar-bar-gashtan.—(*I do not know the way*) بلد نیستم balad nístam.—(*This is not the proper way of writing*) این قاعده نوشتن نیست ín qá‘idah-i-nivish-tan ní ’st.—(*My affairs are in a bad way*) کارمن بسیار اختلال دارد kár-i-man bisyár ikhtilál dárad.
Way-bill, *subs.* دفتر مسافرین daftar-i-musáfirín, کتابچه اصحاب عرابه kitábchah-i-as,háb-i-‘arábah.
Wayfarer, *subs.* مسافر musáfir, سیاح sayyáh, راهرو ráh-rau, سالك sálik, راهگذر ráh-guzar, عبوري ‘ubúrí.
Wayfaring, *adj.* راه رو ráh-rau, سیاحت کن siyáhat-kun, عابر سبیل ‘ábir-i-sabíl, مسافر musáfir.
Waylay, *verb*, راه زدن ráh zadan, در کمین نشستن dar-kamín nishastan, قطع طریق کردن qat‘-i-taríq kardan, در صدد تاراج بودن dar-sadad-i-táráj búdan, نهب کردن nahb kardan.
Wayless, *adj.* بیراه bí-ráh, بي طریق bí-taríq, بي سبیل bí-sabíl.
Way-mark, *subs.* علامت راه ‘alámat-i-ráh, نشان طریق nishán-i-taríq, میل míl, ستون sitún.
Wayward, *adj.* خود پسند khud-pasand, خود راي khud-ráy, لجوج lajúj, عنود ‘anúd, ستیزه گر sitízah-gar, کج نهاد kaj-nihád, بد روش bad-ravish.
Waywardly, *adv.* معاندانه mu‘ánidánah, بطور ستیز bi-taur-i-sitíz, لجوجانه lajújánah, از روي خود رائي az-rúy-i-khud-ráyí.
Waywardness, *subs.* معاندت mu‘ánadat, ستیز sitíz, لجاجت lajájat, خود رائي khud-ráyí, کج نهادي kaj-ni-hádí.
We, *pron.* ما má, مایان máyán, ماها máhá.
Weak, *adj.* ضعیف za‘íf, نا توان ná-taván, نحیف nihíf, سست sust, رکیك rakík, عاجز ‘ájiz, کم زور kam-zúr, هار hár, علیل ‘alíl, بي تاب bí-táb, زبون zabún, بي طاقت bí-táqat.—(*Bending, as a fragile plant, &c.*) لس las, لاسیده lásídah.—(*Tea, &c.*) سبك sabuk.—(*A weak government*) حکومت ضعیف hukúmat-i-za‘íf.—(*A weak argument*) دلیل مسست dalíl-i-sust, حجت داحض hujjat-i-dáhiz.
Weaken, *verb*, ضعیف کردن za‘íf kardan, بي حال کردن bi-hál kardan, علیل کردن ‘alíl kardan, از قوت انداختن az-qúvat andákhtan, بي قوت کردن bí-qúvat kardan, کم زور کردن kam-zúr kardan, نا توان گردانیدن ná-taván gardánídan.—*intrans.* ضعیف شدن za‘íf shudan, کم قوت گردیدن kam-qúvat gardídan, سست شدن sust shudan, رو بضعف نهادن rú-bi-za‘f nihádan.
Weakener, *subs.* ضعف آور za‘f-ávar, ضعیف ساز za‘íf-sáz, بي قوت کن bí-qúvat-kun, عاجز نما ‘ájiz-nimá.
Weakling, *subs.* شخص ضعیف shakhs-i-za‘íf, شخص نا توان shakhs-i-ná-taván, مریض maríz.
Weakly, *adj.* بي قوت bí-qúvat, کم زور kam-zúr, نا توان ná-taván, سست sust, ضعیف za‘íf.—*adv.* ضعیفانه za‘ífánah, بي قوتانه bí-qúvatánah, بطور نا تواني bi-taur-i-ná-tavání, با کمي قوت bá-kamí-i-qúvat.
Weakness, *subs.* ضعف za‘f, ضعیفي za‘ífí, نا تواني ná-tavání, عجز ‘ajz, رکاکت rakákat, کلال kalál, مستي sustí, وهن vahn, زوال قوي zaval-i-quvá, بي قوتي bí-qúvatí, رخاوت rakhávat.—(*Weakness in the loins, a disease in horses*) سگ باد sag-bád.—(*Weakness of sight*) کم قوتي چشم kam-qúvatí-i-chashm, نزول آب سیاه ناقص nuzúl-i-áb-i-siyáh-i-náqis.

Weak side, *subs.* منقصت manqasat, عيب ‘aib, ضعف za‘f, نا توانی ná-tavání.

Weal, *subs.* سلامت salámat, صحت sihhat, رفاهيت rafáhíyat, كاميابي kám-yábí, فوز fúz, فلاح faláh.—(*For weal or woe*) در صحت و سقم dar-sihhat-va-suqm, در شادي و غم dar-shádí-va-ghamm.

Weald, *subs.* جنگل jangal, درخت زار dirakht-zár.

Wealth, *subs.* مال mál, مالداري mál-dárí, دولت daulat, غنا ghaná, توانگري tavángarí, رزق rizq, نعمت na‘mat, غنيمت ghanímat, املاك amlák, تمول tamavvul, ثروت sarvat, وفرت vafrat.—(*Wealth of diction*) دولت سخن daulat-i-sukhun.

Wealthily, *adv.* دولت مندانه daulat-mandánah, از روي ثروت az-rúy-i-sarvat, با توانگري bá-tavángarí, متمولانه mutamavvilánah.

Wealthiness, *subs.* دولت مندي daulat-mandí, ثروت sarvat, توانگري tavángarí, غنا ghaná, وفرت vafrat, وسعت vus‘at.

Wealthy, *adj.* دولتمند daulat-mand, توانگر tavángar, غني ghaní, مالدار mál-dár, زر دار zar-dár, مايه دار máyah-dár, متمول mutamavvil, متنعم mutana“im, با دولت bá-daulat, با ثروت bá-sarvat.

Wean, *verb,* باز داشتن از شير báz-dáshtan az-shír, از شير بريدن az-shír burídan, منفطم داشتن munfatim dáshtan.—(*Metaphorically*) مفطوم نمودن maftúm nimúdan, پرهيز دادن parhíz dádan, باز داشتن báz-dáshtan, منع كردن man‘ kardan, ممنوع ساختن mamnú‘ sákhtan.

Weaned, *part.* از شير باز داشته az-shír-báz-dáshtah, فطيم fatím, منفطم munfatim, مفطوم maftúm.

Weanling, *subs.* از شير باز داشته az-shír-báz-dáshtah, فطيم fatím, منفطم munfatim, مفطوم maftúm.

Weapon, *subs.* آلت جنگ álat-i-jang, سلاح saláh, حربه harbah, ساز sáz, يراق yaráq, اوزار úzár.

Weaponless, *adj.* بي سلاح bí-saláh, بي يراق bí-yaráq, بي آلت bí-álat, بي حربه bí-harbah.

Wear, *subs.* (*Of clothes*) فرمودگي farsúdagí, فرمايش farsáyish, كهنگي kuhnagí, از هم در رفتگي az-ham-dar-raftagí, انداس indirás.—(*By friction*) سايش sáyish, انسحاق insiháq.

Wear, *verb,* (*Put on*) پوشيدن púshídan, ملبس بودن mulabbas búdan, پائيدن pá,ídan.—(*To wear, as a sword*) شمشير بستن shimshír bastan.—(*To wear, as a ship*) گرداندن gardándan, پيچاندن píchándan.—(*Wear out*) سائيدن sá,ídan, ساييدن sábídan, فرسودن farsúdan, مندرس شدن mundaris shudan, كهنه كردن kuhnah kardan.—(*This cloth wears badly*) اين پارچه بد مي پايد ín-párchah bad mí-páyad.

Wearer, *subs.* پوشنده púshandah, متلبس mutalabbis, سايندة sáyandah, كهنه شونده kuhnah-shavandah.

Wearied, *part. and adj.* خسته khastah, تعبان ta‘bán, مانده mándah, دلتنگ dil-tang, حسير hasír, از حال رفته az-hál-raftah, ملول malúl.

Wearily, *adv.* بطور ماندگي bi-taur-i-mándagí, با خستگي bá-khastagí, تعب كشان ta‘ab-kashán, با ملالت bá-malálat, بي حالانه bí-hálánah.

Weariness, *subs.* ماندگي mándagí, خستگي khastagí, ملال malál, ملالت malálat, كسل kasal, تعب ta‘ab, بي حالي bí-hálí.

Wearisome, *adj.* مشكل mushkil, سخت sakht, تعب انگيز ta‘ab-angíz, رنج آور ranj-ávar, ممل munill, طولاني túlání, خسته ساز khastah-sáz.—(*To be wearisome*) طول كشيدن túl kashídan, ملالت آوردن malálat ávardan, دشوار بودن dushvár búdan.

Wearisomely, *adv.* متعبانه muta‘ibánah, مملانه mumillánah, طول كشان túl-kashán, بطور دشواري bi-taur-i-dushvárí, مشكلانه mushkilánah.

Wearisomeness, *subs.* اشكال ishkál, تعب انگيزي ta‘ab-angízí, ملالت آوري malálat-ávarí, دشواري dushvárí, طولانيت túláníyat, خسته سازي khastah-sází.

Weary, *adj.* افگار afgár, مانده mándah, خسته khastah, كوفته kúftah, كسل kasil, ملول malúl, تعبان ta‘bán, رنجور ranjúr, دلتنگ dil-tang, متبري mutabarrí.—(*Impatient of*) بيزار bízár, متنفر mutanaffir.

Weary, *verb,* ملول كردن malúl kardan, خسته كردن khastah kardan, كم قوت گردانيدن kam-qúvat gardánídan, بي صبر كردن bí-sabr kardan, عاجز ساختن ‘ájiz sákhtan, بتنگ آوردن bi-tang ávardan, بيزار نمودن bízár nimúdan.—(*Vex*) رنجانيدن ranjánídan, بخشم آوردن bi-khishm ávardan, غيظناك ساختن ghaiz-nák sákhtan, آزار دادن ázár dádan.—(*Dispirit*) غمگين ساختن ghamm-gín sákhtan, دلگير گردانيدن dil-gír gardánídan, ملول نمودن malúl nimúdan, محزون ساختن mahzún sákhtan.—*intrans.* ملول گشتن malúl gashtan, خسته شدن khastah shudan, كم قوت گشتن kam-qúvat gashtan, عاجز شدن ‘ájiz shudan, بتنگ آمدن bi-tang ámadan.

Weasand, *subs.* (*The windpipe*) حنجره hanjarah (*pl.* حناجر hanájir), ناي گلو náy-i-gulú, حلقوم halqúm, گلو gulú.

Weasel (*The animal Mustela vulgaris*), *subs.* راسو rású, پرسق pursuq, موش خرما múish-i-khurmá, ماسوره másúrah.—(*Large species of weasel*) خز khaz.

Weather, *subs.* هوا havá, ايام ayyám, آب و هوا áb-u-havá.—(*Hot weather*) گرمي garmí, تابستان tábistán, گرما garmá.—(*Cold weather*) سرما sarmá, زمستان zamistán.—(*Fair weather*) هوائي خوب havá,í-i-khub.—(*Bad weather*) هوائي بد havá,í-i-bad, بدي هوا badi-i-havá.—(*How is the weather ?*) هوا چه طور است havá

chih taur ast.—(*It is a sign of fine weather*) علامت خوبي هواست ‘alámat-i-khubí-i-havá ’st.

Weather, *verb*, (*As a ship*) بطرف باد راندن bi-taraf-i-bád rándan, رو بباد بردن rú-bi-bád burdan.—(*As rocks*) سائيدن sá,ídan, فرسودن farsúdan. — (*He weathered the storm*, i.e. *metaphorically*) مشكلات خودرا گذرانيد mushkilát-i-khud-rá guzráníd.

Weather-board, *subs.* تخته ميان ستون takhtah-i-miyán-i-sitún.—(*Nautical term*) تخته رو بباد takhtah-i-rú-bi-bád, لوحه صدر lauhah-i-sadar.

Weather-boarding, *subs.* تخته بندي takhtah-bandí, جفت گيري الواح juft-gírí-i-alváh.

Weather-bound, *adj.* باد نگهداشته bád-nigah-dásh-tah, طوفان زده túfán-zadah, ممنوع الوصول mamnú‘u ’l-vusúl, معوق مانده mu‘avvaq-mándah.

Weathercock, *subs.* باد نما bád-nimá, هوا گردان havá-gardán.

Weather-gauge, *subs.* هوا سنج havá-sanj, باد نما bád-nimá.—(*Nautical term*) طرف رو بباد taraf-i-rú-bi-bád, جانب رو بهوا jánib-i-rú-bi-havá.

Weather-gall, *subs.* كمان بد هوائي kamán-i-bad-havá,í.

Weather-glass, *subs.* ثقالت سنج saqálat-sanj, هوا كش havá-kash, ميزان هوا شناسي mizán-i-havá-shinásí.

Weathering, *subs.* سايش sáyish, سحق sahq, فرسايش farsáyish, آسيب هوا ásíb-i-havá, صدمه هوا sadamah-i-havá.

Weather-moulding, *subs.* پيش طاق písh-táq, دماغه dimághah, بر آمدگي bar-ámadagí.

Weathermost, *adj.* ابعد از طرف باد ab‘ad-az-taraf-i-bád, مخالف باد نما mukhálif-i-bád-nimá, دور ترين هوا dúr-tarín-i-havá.

Weather-wise, *adj.* موسم دان mausim-dán, هوا شناس havá-shinás, عالم بتغييرات هوا ‘álim-bi-taghyírát-i-havá, رياح بين riyáh-bín.

Weave, *verb*, بافتن báftan, نسج كردن nasj kardan, رشتن rishtan (*rt.* ريس rís), تافتن táftan (*rt.* تاب táb), تنيدن tanídan, جلاهي نمودن juláhí nimúdan, حياكت كردن hiyákat kardan.

Weaver, *subs.* بافنده báfandah, نساج nassáj, ناسج násij, جلاه juláh, چولاه chúláh.

Weaving, *subs.* نسج nasj, حياكت hiyákat, حياكي hayyákí, جلاهي juláhí, بافندگي báfandagí.

Web, *subs.* پارچه párchah, طاقه táqah, ثوب saub, تور túr, توپ túp (*vulg.*).—(*Of a spider*) پرده عنكبوت pardah-i-‘ankabút, تار عنكبوت tár-i-‘ankabút, كنتره kinatrah.—(*Over the eye*) پرده pardah, غشا ghishá, لمحه lumhah.

Webbed, *adj.* غشائي ghishá,í, پهنك دار pahnak-dár, پرده بند pardah-band, پا پرده pardah-pá, پا وصل vasl-pá.

Webbing, *subs.* پهنك pahnak, شريط sharít, بافته báf-tah, قيطان پهن qaitán-i-pahn.

Web-footed, *adj.* پا وصل vasl-pá, پا پرده pá-pardah, جفت ناخن juft-nákhun.

Wed, *verb trans.* بزني گرفتن bi-zaní giriftan, عقد نكاح ‘aqd-i-nikáh bastan, انكاح نمودن inkáh nimúdan, عقد مزاوجت بستن ‘aqd-i-muzávajat bastan, بنكاح در آوردن bi-nikáh dar-ávardan, زوجه ساختن zaujah sákhtan, بهم پيوستن bi-ham paivastan, شريك ساختن sharík sákhtan, تأهل ساختن ta,ahhul sákhtan.—(*As a man*) زن كردن *or* گرفتن zan kardan *or* giriftan, تأهل اختيار كردن ta,ahhul ikhtiyár kardan, عروسي كردن ‘arúsí kardan, بزني گرفتن bi-zaní giriftan, نكاح نمودن nikáh nimúdan, تزويج كردن tazvíj kardan, عيال گرفتن ‘iyál giriftan, ازدواج كردن izdiváj kardan, مصاهرت نمودن musáharat nimúdan.—(*As a woman*) تزويج كردن tazvíj kardan, شوهر كردن shauhar kardan, بشوهري پذيرفتن bi-shauharí pazíruftan, نكاح نمودن nikáh nimúdan, متأهل شدن mutaahhil shudan, متزوج گشتن mutazavvij gashtan.

Wedded, *part.* مزوج muzavvaj, منكوح mankúh, ازدواج يافته izdiváj-yáftah, شوهر كرده shauhah-kardah, زن گرفته zan-giriftah.—(*He is wedded to this plan*) اين تدبير دوست دارد ín-tadbír dúst dárad.

Wedding, *subs.* عروسي ‘arúsí, سور súr, عقد ‘aqd, نكاح nikáh, زفاف zifáf, ازدواج izdiváj, مناكحت munáka-hat, مزاوجت muzávajat.

Wedge, *subs.* ميخ míkh, گاوه gávah, گوه gavvah, اخي akhí, گاز gáz, فانه fánah, پانه pánah, شمش shimsh.

Wedge, *verb*, گاز بند كردن gaz-band kardan, گاز كوب كردن gáz-kúb kardan, سپوختن sipúkhtan, بزور داخل كردن bi-zúr dákhil kardan.

Wedlock, *subs.* نكاح nikáh, عقده نكاح ‘uqdah-i-nikáh, عروسي ‘arúsí, مزاوجت muzávajat, ازدواج izdiváj.

Wednesday, *subs.* چهار شنبه chahár-shambah, يوم الاربعا yaumu ’l-arba‘á.—*adj.* چهار شنبه chahár-sham-bahï.

Weed, *subs.* خس khas, كاه káh, سبزه sabzah, علف هرزه ‘alaf-i-harzah, خار و خس khár-u-khas, دغل daghal, حشيش hashísh, گياه بيكاره giyáh-i-bí-kárah.

Weed, *verb*, پاك كردن pák kardan, علف كني كردن ‘alaf-kuní kardan, دور كردن dúr kardan, تنظيف نمودن tanzíf nimúdan.—(*He weeded out the inefficient*) اشخاص بيكاره‌را از ميان دور كرد ashkhás-i-bí-kárah-rá az-miyán dúr kard.

Weediness, *subs.* پر خس pur-khas, پر خسكي pur-khasakí, پر علفي pur-‘alafí, پر حشيشي pur-hashíshí, خسك زاري khasak-zárí, علف سازي ‘alaf-sází.

Weeding, *subs.* تنظيف tanzíf, پاك كني pák-kuní, ازاله izálah, علف كني 'alaf-kuní, دور كني dúr-kuní.

Weeds, *subs.* (*Mourning apparel*) لباس عزا libás-i-'azá, جامه ماتم jámah-i-mátam.

Weedy, *adj.* پر خس pur-khas, پر خسك pur-khasak, پر علف pur-'alaf, پر حشيش pur-hashísh, علفي 'alafí, خسك زار khasak-zár, علف سار 'alaf-sár.

Week, *subs.* هفته haftah, اسبوع usbú'.—(*Every week*) هر هفته har-haftah.

Week-day, *subs.* روز هفته rúz-i-haftah.

Weekly, *adj.* هفتگي haftagí, هفته وار haftah-vár, اسبوعي usbú'í.—*adv.* هفته يك بار haftah-yak-bár, در هر اسبوعي يك مرتبه dar-har-usbú'í yak-martabah.

Weel, *subs.* دام ماهي dám-i-máhí, تله ماهيگيري talah-i-máhí-gírí, شبكه shabakah, مصيده masídah, تور túr.

Ween, *verb,* انديشيدن andíshídan, فكر كردن fikr kardan, خيال نمودن khiyál nimúdan, تصور كردن tasavvur kardan, فرض نمودن farz nimúdan.

Weep, *verb,* گريستن girístan (*rt.* گري girí), گريه كردن giryah kardan, ناله كردن nálah kardan, دمع فشاندن dam' fishándan, زاري كردن zárí kardan, بكار نمودن bi-kár nimúdan, اشك باريدن ashk bárídan, ژاله ريختن zhálah ríkhtan, ماتم داشتن mátam dáshtan.

Weeper, *subs.* اشكبار ashk-bár, اشكريز ashk-ríz, باكي bákí, ژاله ريز zhálah-ríz, دمع فشان dam'-fishán, ماتم دار mátam-dár, نوحه سرا nauhah-sará.

Weeping, *subs.* گريه giryah, زاري zárí, بكا buká, اشك ريزي ashk-rízí, دمع فشاني dam'-fishání, ماتم داري mátam-dárí, نوحه سرائي nauhah-sará,í.

Weeping-willow, *subs.* بيد معلق bíd-i-mu'allaq, بيد مجنون bíd-i-majnún.

Weevil (*The insect Calandra granaria or oryzæ*), *subs.* كرم kirm, كو kau, لنبه lambah, غله خوار ghallah-khár, دود dúd.

Weft, *subs.* نسيجه nasíjah, بافته báftah, محبوكه mahbúkah, پود púd, لحمه lahmah.

Weigh, *subs.* وزن vazn, مقدار miqdár.

Weigh, *verb trans.* سنجيدن sanjídan, وزن كردن vazn kardan, توزين نمودن tauzín nimúdan, كشيدن kashídan, قپان كردن qapán kardan, سختن sukhtan (*obs.*).—(*To weigh anchor*) لنگر بر داشتن langar bar-dáshtan.—*intrans.* وزين بودن vazín búdan, وزن داشتن vazn dáshtan, ثقلت داشتن saqlat dáshtan, گران آمدن girán ámadan.—(*It weighs heavily upon me*) بر من گران مي آيد bar-man girán mí-áyad.—(*How much does this weigh?*) وزن اين چه قدر است vazn-i-ín chih qadar-ast.

Weighable, *adj.* وزن بردار vazn-bardár, وزن يافتني vazn-yáftaní, سنجش پذير sanjish-pazír, قابل كشيدن qábil-i-kashídan.

Weigher, *subs.* وازن vázin, وزن سنج vazn-sanj, ترازو دار tarázú-dár, ميزان دار mízán-dár.

Weighing, *subs.* توزين tauzín, سنجش sanjish, وزن سنجي vazn-sanjí, ثقالت سنجي saqálat-sanjí.

Weight, *subs.* وزن vazn (*pl.* اوزان auzán), گراني giráni, بار bár, ثقل siql (*pl.* اثقال asqál), ثقالت saqálat, سنگيني sangíní.—(*Mass by which things are weighed*) سنگ sang, وزنه vaznah.—(*Metaphorically*) اهميت ahammíyat, جسم متحرك jism-i-mutaharrik.—(*Good weight*) وزن تمام vazn-i-tamám, وزن درست vazn-i-durust, سنگين sangín.—(*Light weight*) سبك sabuk, وزن سبك vazn-i-sabuk.—(*The same weight*) همسنگ ham-sang.

Weightily, *adv.* با گراني bá-giráni.—(*Metaphorically*) بطور اهميت bi-taur-i-ahammíyat, بطريق تاثير داري bi-taríq-i-täsír-dárí, با سنجيدگي bá-sanjídagí.

Weightiness, *subs.* گراني giráni, سنگيني sangíní, ثقلت saqlat, ثقالت saqálat, صلبيت sulbíyat, باري bárí.—(*Metaphorically*) اهميت ahammíyat, تاثير täsír, زور zúr, قوت qúvat, لزوم luzúm.

Weightless, *adj.* بي ثقالت bí-saqálat, نا گران ná-girán, سبك sabuk, خفيف khafíf.—(*Unimportant*) بي اهميت bí-ahammíyat, حقير haqír, بي تاثير bí-täsír.

Weighty, *adj.* گران girán, سنگين sangín, وزني vazní, ثقيل saqíl.—(*Important*) مهم muhimm, اهميت دار ahammíyat-dár, موثر müassir, كارگر kár-gar, لازم lázim.

Weir, *subs.* بند band, سد sadd.

Weird, *subs.* افسون afsún, جادوني jádúní, سحر sihr.—*adj.* سحار sahhár, جادو گر jádú-gar, افسونگر afsún-gar.

Welcome, *subs.* ترحيب tarhíb, مرحبا marhabá, شاباش shábásh, آفرين áfirín, تعارف ta'áruf, مهمان پذيري mihmán-pazírí.—*adj.* مقبول maqbúl, مستحسن mustahsan, پذيرفته pazíruftah, رايگان ráyagán, مجان majján, مفت muft, مسرت انگيز masarrat-angíz, نشاط آور nishát-ávar, موافق muváfiq, پسنديده pasandídah.—*interj.* خوش آمديد khush-ámadíd, اهلاً و سهلاً و مرحبا ihlan va sahlan va marhabá.

Welcome, *verb,* با محبت پذيرفتن bá-mahabbat pazíruftan, از روي مودت پذيرائي كردن az-rúy-i-mavaddat pazírá,í kardan, ترحيب كردن tarhíb kardan, پذيرائي نمودن pazírá,í nimúdan.—(*He welcomed the proposal*) گفتار ايشان را بسمع رضا پذيرفت guftár-i-íshán-rá bi-sam'-i-razá pazíruft.

Welcomely, *adv.* بطور مستحسن bi-taur-i-mustahsan, بطريق نيك bi-taríq-i-ník, مقبولانه maqbúlánah, بطرز پذيرائي bi-tarz-i-pazírá,í, بطور تهنئت bi-taur-i-tahníat.

Welcomeness, *subs.* garm-pazírí, گرم پذيري tarhíb, ترحيب tahnïat, تهنئت áfirín, آفرين.—(*Acceptableness*) munásabat, مناسبت maqbúlí, مقبولي sháyistagí, شايستگي khubí, خوبي pasandídagí, پسنديدگي.

Welcomer, *subs.* tarhíb-gúyandah, ترحيب گوينده marhabá-gú, مرحبا گو mihmán-pazír, مهمان پذير áfirín-khán, آفرين خوان garm-pazír, گرم پذير tah-nïat-gú, تهنئت گو.

Weld, *verb*, kúftan (*rt.* kúb, کوب), کوفتن tarkíb ávardan, ترکيب آوردن jam' kardan, جمع کردن júsh dádan, جوش دادن bi-ham juft kardan, بهم جفت کردن chakush-kárí kardan, چکش کاري کردن.

Welding, *subs.* kúbish, کوبش júsh-dihí, جوش دهي tarkíb, ترکيب bi-ham-juft-sází, بهم جفت سازي chakush-kárí, چکش کاري.

Welfare, *subs.* iqbál, اقبال sa'ádat, سعادت sa'ádat-mandí, سعادتمندي ník-bakhtí, نيکبختي bakht-yárí, بختياري farkhundagí, فرخندگي tan-durustí, تندرستي sihhat, صحت salámat, سلامت daulat, دولت bahrah, بهره mandí, مندي bih-búdí, بهبودي fírúz-mandí, فيروز مندي taraqqí, ترقي maimanat, ميمنت faláh, فلاح barakat, برکت bar-khur-dárí, بر خور داري khairíyat, خيريت ásáyish, آسايش kám-yábí, کاميابي rafáhíyat, رفاهيت ráhat, راحت árám, آرام khair, خير.

Welkin, *subs:* havá, هوا fazá, فضا javv (*pl.* ajvá, اجوا) ásmán, آسمان.

Well, *subs.* cháh, چاه chah, چه bïr, بئر (*pl.* ábár, آبار).—(*Brick well*) cháh-i-pukhtah, چاه پخته.—(*Plain well*) cháh-i-khám, چاه خام.—(*Parapet or mouth of a well*) labah-i-cháh, لبه چاه dahanah-i-cháh, دهنه چاه.—(*Trough of a well*) sang-áb, سنگاب.—(*Well or shaft going down into an aqueduct*) shutur-gulú, شتر گلو.—*adj.* khush, خوش bi-khair, بخير cháq, چاق tan-durust, تندرست.—*exclam.* khub, خوب khair, خير fabihá, فبها khushá, خوشا bi-har-jihat, بهر جهت.—(*Well, then*) dih, ده.—(*Are you well?*) ahvál-i-shumá khub ast, احوال شما خوب است dimágh-i-shumá cháq ast, دماغ شما چاق است.—(*All will be well*) gurg va mísh bá-ham bi-charand (*lit.* The wolf and the sheep will graze together), گرگ و ميش با هم بچرند.—(*He is getting on well*, i.e. *is prosperous*) kár-ash khub ast (*lit.* His work is good), کارش خوب است.

Well, *verb*, júshídan, جوشيدن favarán kar-dan, فوران کردن tab'án nimúdan, تبعان نمودن bírún jihídan, بيرون جهيدن.

Well-a-day! *interj.* dirígh, دريغ diríghá, دريغا haihát, هيهات afsús, افسوس haif, حيف.

Well-being, *subs.* khair, خير khairíyat, خيريت rafáhíyat, رفاهيت tan-ásání, تناساني khush-guzrání, خوشگذراني bih-búdí, بهبودي istiráhat, استراحت.

Well-born, *adj.* najíb, نجيب ník-nizhád, نيک نژاد asíl, اصيل sharíf-nasab, شريف نسب.

Well-bred, *adj.* khush-atvár, خوش اطوار khush-akhláq, خوش اخلاق müaddab, مؤدب khush-tarbiyat, خوش تربيت mutamaddin, متمدن ník-khú, نيک خو khalíq, خليق.

Well done! *interj.* váh-váh, واه واه bih-bih, به به áfirín, آفرين ahsan, احسن habbazá, حبذا marhabá, مرحبا barákallah, بارک الله zih, زه zihí, زهي shábásh, شاباش.

Well-favoured, *adj.* ník-manzar, نيک منظر khush-símá, خوش سيما khub-chihr, خوب چهر qashang, قشنگ maqbúl, مقبول.

Well-founded, *adj.* sakht-bunyád, سخت بنياد qaví-bunyád, قوي بنياد khush-asás, خوش اساس muhkam, محکم.

Well-head, *subs.* sar-chashmah, سر چشمه mamba' (*pl.* manábi', منابع), منبع yambú' (*pl.* yanábi', ينابع), ينبوع.

Well-hole, *subs.* písh-pillah, پيش پله miyán-i-sullam, ميان سلم súrákh-i-muqábil, سوراخ مقابل súrákh-i-ham-qarín, سوراخ همقرين.

Well-informed, *adj.* bá-ittilá', با اطلاع mustahzar, مستحضر khabír, خبير ágáh, آگاه.

Well-liking, *adj.* khush-guzasht, خوش گذشت zúd-qabúl, زود قبول zúd-pazír, زود پذير.

Well-mannered, *adj.* khush-atvár, خوش اطوار khush-akhláq, خوش اخلاق ník-khú, نيک خو bá-adab, با ادب khalíq, خليق.

Well-meaning, *adj.* khush-níyat, خوش نيت ník-andísh, نيک انديش khush-maqsúd, خوش مقصود khush-fikr, خوش فکر.

Well met! *interj.* ahlan-va-sahlan, اهلاً و سهلاً chih khub ittifáqí shud, چه خوب اتفاقي شد 'ajab ittifáqí uftád, عجب اتفاقي افتاد.

Well-natured, *adj.* khush-khulq, خوش خلق khush-tabí'at, خوش طبيعت khush-mizáj, خوش مزاج ník-khú, نيک خو latíf-mashrab, لطيف مشرب mihr-nihád, مهر نهاد.

Well-nigh, *adv.* taqríban, تقريباً 'an-qaríb, عنقريب bi-nazdík, بنزديک.

Well-read, *adj.* pur-'ilm, پر علم akhbár-dán, اخبار دان bá-ittilá', با اطلاع bá-suvád, با سواد.

Well-spent, *adj.* durust-kharj-shu-dah, درست خرج شده bi-já-sarf-gashtah, بجا صرف گشته bi-mauqi'-ittifáq-gardídah, بموقع اتفاق گرديده.

Well-spoken, *adj.* khush-sukhun, خوش سخن khush-taqrír, خوش تقرير shírín-zabán, شيرين زبان درست

گفته durust-guftah, بجا گفته bi-já-guftah, با موقع bá-mauqi'.

Well-spring, *subs.* منبع mamba' (*pl.* منابع manábi'), مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir), سر چشمه sar-chashmah, ماٴخذ mäkhaz.

Well-sweep, *subs.* چوب دلو کشي chúb-i-dalv-kashí, دلو کشي dalv-kashí, دار چاه dár-i-cháh.

Well-tempered, *adj.* خوش سرشت khush-sirisht, خوش آب khush-áb, خوش مزاج khush-mizáj, خوش جوهر khush-jauhar.

Well-water, *subs.* آب چاه áb-i-cháh, ماٴ البئر má,u 'l-bïr.

Well-wisher, *subs.* خیر خواه khair-kháh, دولت خواه daulat-kháh, دعا گو du'á-gú, نیك اندیش ník-andísh, منفعت جو manfa'at-jú.

Welsh, *subs.* باشنده ویلس báshandah-i-víls (European), اهل ویلس ahl-i-víls (European).—(*Language*) زبان ویلسي zabán-i-vílsí (European).—*adj.* ویلسي vílsí (European), متعلق بویلس muta'alliq-bi-víls (European).

Welsh rabbit, *subs.* پنیر گرم ساخته panír-i-garm-sákhtah.

Welt, *subs.* حاشیه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), زه ور zah-var, سجاف saját, لبه labah, کناره kinárah.

Welt, *verb,* حاشیه نهادن háshiyah nihádan, زه وار zah-vár chasbándan, سجاف کردن saját kardan, کناره دوختن kinárah dúkhtan.

Welter, *verb,* غلطیدن ghaltídan, غلط زدن ghalt zadan, آغشتن ághushtan.

Welting, *subs.* (*Act*) کناره نهي kinárah-nihí, حاشیه گذاري háshiyah-guzárí, سجاف دوزي saját-dúzí, لبه چسباني labah-chasbání. — (*Thing*) کناره kinárah, حاشیه háshiyah, سجاف saját, لبه labah.

Wen, *subs.* غده ghuddah, دشول dushvil, ماده máddah, دمبل dumbal.

Wench, *subs.* کنیز kaníz, جاریه járiyah, حبشیه habshíyah, خادمه khádimah, زنجیه zanjíyah, زن ول zan-i-vil.

Wench, *verb,* با زن ول راه رفتن bá-zan-i-vil-ráh raftan, زن بازي کردن zan-bází kardan, هرزه کاري نمودن harzah-kárí nimúdan, فسق ورزیدن fisq varzídan.

Wenching, *subs.* زن بازي zan-bází, شهوت راني shahvat-rání, هرزه کاري harzah-kárí, کج روي kaj-raví, فاسقي fásiqí.

Wend, *verb,* رفتن raftan (*rt.* رو rau), تردد داشتن taraddud dáshtan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), آمد و شد نمودن ámad-u-shud nimúdan.

Wenny, *adj.* غدي ghuddí, دشبلي dushbulí, دشولي dushvilí, دمبل وش dumbal-vash, ماده وار máddah-vár.

Wesleyan, *subs.* پیرو وسلي pairau-i-vaslí (European), تابع طریق وسلي tábi'-i-taríq-i-vaslí (European).—*adj.* وسلي vaslí (European).

West, *subs.* مغرب maghrib, غرب gharb, آفتاب غروب áftáb-ghurúb, غروبگاه ghurúb-gáh, باختر bákhtar.—(*West wind*) دبور dabúr, باد غربي bád-i-gharbí.—(*On the west*) غرباً gharban.—*adj.* غربي gharbí, مغربي maghribí, غروبگاهي ghurúb-gáhí, طرف مغرب taraf-i-maghrib.—*adv.* بطرف مغرب bi-taraf-i-maghrib, بجانب غرب bi-jánib-i-gharb.

Westerly, *adj.* غربي gharbí, مغربي maghribí, غروبگاهي ghurúb-gáhí, طرف مغرب taraf-i-maghrib. —*adv.* رو بمغرب rú-bi-maghrib, بجانب غرب bi-jánib-i-gharb, طرف آفتاب غروب taraf-i-áftáb-ghurúb.

Western, *adj.* مغربي maghribí, غربي gharbí, غروبگاهي ghurúb-gáhí, طرف مغرب taraf-i-maghrib.

Westward, *adv.* بجانب مغرب bi-jánib-i-maghrib, غرباً gharban, بطرف آفتاب غروب bi-taraf-i-áftáb-ghurúb.

Wet, *subs.* تري tarí, نمي namí, رطوبت rutúbat, باران bárán, بارش bárish, مطر matar.—*adj.* تر tar, نم nam. —(*To get wet*) تر شدن tar shudan, نم شدن nam shudan, ترطیب کردن tartíb kardan, آب زدن áb zadan.

Wet, *verb,* تر ساختن tar sákhtan, نم کردن nam kardan. —(*To wet through*) از سر تا پا تر کردن az-sar-tá-pá tar kardan.—(*To wet with tears*) با اشك تر کردن bá-ashk tar kardan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy).

Wether, *subs.* گوسفند خصي gúsfand-i-khusí, گوسفند آخته gúsfand-i-ákhtah, قوچ آخته qúch-i-ákhtah.

Wetness, *subs.* رطوبت rutúbat, تري tarí, نمي namí.

Wettish, *adj.* نمناك nam-nák, نم دار nam-dár, رطوبت دار rutúbat-dár, قدري تر qadrí-tar.

Whack, *subs.* (*Blow*) ضرب zarb, لطمة latmah.

Whack, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), کوبیدن kúbídan, لطمه زدن latmah zadan.

Whale, *subs.* حوت hút, نهنگ nahang, ماهي بزرگ máhí-i-buzurg, نون nún.

Whalebone, *subs.* استخوان نهنگ ustukhán-i-nahang, عظم دهان حوت 'azm-i-dahán-i-hút, استخوان کام ماهي بزرگ ustukhán-i-kám-i-máhí-i-buzurg.

Whale-fishing, *subs.* شکار نهنگ shikár-i-nahang, صید نون said-i-nún.

Whale-man, *subs.* نهنگ گیر nahang-gír, صیاد نهنگ sayyád-i-nahang.

Whaler, *subs.* کشتي حوتي kashtí-i-hútí, کشتي نهنگ گیري kashtí-i-nahang-gírí.

Whapper, *subs.* گنده gundah, عظیم 'azím, کبیر kabír. —(*Lie*) کذب kizb, دروغ durúgh, افك afak.

Wharf, *subs.* بندر گاه bandar-gáh, اسکله askalah, فرضه furzah.

Wharf, *verb*, پناه دادن panáh dádan, در بندر گاه آوردن dar-bandar-gáh ávardan, در محوطه محفوظ داشتن dar-muhavvatah mahfúz dáshtan.

Wharfage, *subs.* اجرت بندر گاه ujrat-i-bandar-gáh, خرج فرضه kharj-i-furzah, خرج اسکله kharj-i-askalah.

Wharfinger, *subs.* بندر آغا bandar-ágha, فرضه دار furzah-dár, بندر بان bandar-bán, صاحب بندر گاه sáhib-bandar-gáh.

What, *pron.* (*Relative*) آنچه án-chih, آنکه án-kih, چه chih, که kih.—(*Interrogative*) چه chih, کدام kudám. (*What then?*) چه چه chih-chih, یعني چه ya'ní-chih, پس چه pas-chih.—*interj.* چه چیز chih-chíz, چه چي chih-chí, چه طور chih-taur.—(*What is it?*) چه چیز است chih-chíz ast.—(*What is that to you?*) ترا چه کار turá chih kár, بشما چه bi-shumá chih.—(*What is all this?*) این دیگر چه اوضاع است ín-dígar chih auzá' ast.—(*What is he?*) او چه کاره است ú chih kárah ast.

Whatever, *pron.* هر چه har-chih, هر انچه har-án-chih.

Whatsoever, *pron.* هر چه har-chih, هر انچه har-án-chih.—(*In whatsoever way*) بهر طریق که bi-har-taríq kih, هر نحویکه har-nahví-kih.

What-not, *subs.* کتابگاه kitáb-gáh, مکتبه maktabah, طاقچه کتاب táqchab-i-kitáb.

Wheat (*Seeds of the Triticum vulgare or hybernum*), *subs.* گندم gandum, غله ghallah, حنطه hintah (*pl.* حنط hinat).—(*Bearded wheat—Triticum cornutum or vestivum*) دوسر dúsar, گندم زنگ زده gandum-i-zang-zadah.

Wheaten, *adj.* گندمي gandumí, از گندم az-gandum.

Wheat-fly, *subs.* کرم گندم kirm-i-gandum, گندم خوار gandum-khár, غله آسیب ghallah-ásíb.

Wheedle, *verb*, ترغیب کردن targhíb kardan, تشویق نمودن tashvíq nimúdan, دمدمه ساختن damdamah sákhtan, ور غلانیدن var-ghulánídan, ریشخندي کردن ríshkhandí kardan, تملق نمودن tamalluq nimúdan, چاپلوسي کردن cháplúsí kardan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan, دم دادن dam dádan, استمالت کردن istimálat kardan.

Wheedling, *subs.* چاپلوسي cháplúsí, تملق tamalluq, ترغیب targhíb, تشویق tashvíq, دم دهي dam-dihí, استمالت istimálat.

Wheel, *subs.* چرخ charkh, دولاب dúláb.—(*Spinning wheel*) چرخه charkhah.—(*For raising water by a large leathern bucket*) چرخ چاه charkh-i-cháh, چرخاب charkh-áb.—(*Potter's wheel*) چرخ فخاري chark-i-fakhkhárí, چرخ کوزه گر charkh-i-kúzah-gar.—(*Fire-wheel*) چرخ آتشین charkh-i-átishín.—(*Nave of a wheel*) چنبره chambarah.—(*Spoke of a wheel*) پره parrah, شمش shimsh, دیرك dírak.—(*Felloe of a wheel*) دائره dáïrah.—(*Cogs of a wheel*) دستك dastak, پرك par-rak, دندانه dandánah, شکنجه shikanjah.—(*Axle of a wheel*) تیر tír, مشون mashún.—(*Military term*) دور daur, گشت gasht, چرخ charkh, پیچ pích.

Wheel, *verb trans.* چرخانیدن charkhánídan, بر چرخ بردن bar-charkh burdan, چرخ دادن charkh dádan, گردانیدن gardánídan.—*intrans.* چرخیدن charkhídan, گشتن gashtan, گردیدن gardídan.—(*Military term*) پیچیدن píchídan, دور زدن daur zadan, چرخ خوردن charkh khurdan.

Wheel-barrow, *subs.* گاري کوچك gárí-i-kúchik, چرخ حمالي charkh-i-hammálí.

Wheeler, *subs.* اسب نزدیك چرخ asb-i-nazdík-i-charkh, اسب چرخ کش asb-i-charkh-kash.—(*Wheel-wright*) دوار davvár, چرخ زن charkh-zan.

Wheeling, *subs.* چرخ دهي charkh-dihí, نقل naql, گردش gardish, دور daur.—(*Military term*) چرخ charkh, پیچ pích, گشت gasht, دور daur.

Wheel-wright, *subs.* چرخ ساز charkh-sáz, چرخ چي charkh-chí, عرابه ساز 'arábah-sáz, گردون ساز gardún-sáz.

Wheely, *adj.* چرخي charkhí, مدور mudavvar, گرد gard.

Wheeze, *verb*, خس خس کردن khis-khis kardan, بسختي نفس زدن bi-sakhtí nafs zadan, تنگ نفس داشتن tang-nafs dáshtan.

Wheezing, *subs.* خس خس khis-khis, تنگ نفسي tang-nafsí, سخت نفس زني sakht-nafs-zaní.

Whelk, *subs.* (*Protuberance*) بر آمدگي bar-ámadagí, آماس ámás.—(*The shell-fish Buccinum undatum*) ماهي یك صدفه máhí-i-yak-sadafah.—(*Pustule*) دانه dánah, آبله ábilah, کورك kúrak, دنبل dumbal.

Whelm, *verb*, بردن *or* فرو پوشیدن furú púshídan *or* burdan, مغمور ساختن maghmúr sákhtan, سخت فرا گرانبار ساختن girán-bár sakht farágiriftan, گرفتن sákhtan.

Whelp, *subs.* بچه bachchah, طوله túlah, جرو jarú, شبل shibl (*pl.* شبول shubúl *and* اشبال ashbál).

Whelp, *verb*, بچه کردن bachchah kardan, طوله آوردن túlah ávardan, ترکیدن tarkídan, زائیدن zá,ídan.

When, *adv.* (*Interrogatively*) کي kai, چوقت chi-vaqt.—(*Relatively*) چو chú, چون chún, آنگاه án-gáh, وقتیکه vaqtí-kih, در هنگامیکه dar-hangámí-kih, هنگامیکه hangámí-kih, حینیکه hainí-kih.—(*After which*) بعد از این که ba'd-az-ín-kih.

Whence, *adv.* (*From where?*) از کجا az-kujá, از چه طرف az-chih-taraf, از کو az-kú.—(*For which reason*) من حیث min-hais, که بسببش kih bi-sabab-ash.

Whencesoever, *adv.* از هر جا که az-har-já-kih, از هر طرف که az-har-taraf-kih.

Whensoever, *adv.* هر گاه که har-gáh-kih, هر وقتیکه har-vaqtí-kih, بهر وقت که bi-har-vaqt-k[illegible]

Where, *adv.* (*Interrogatively*) کو kú, کجا kujá, از کدام طرف az-kudám-taraf.—(*Relatively*) آنجه án-já, جایکه jáy-kih.—(*Where to ?*) تا کجا tá-kujá, تا کي tá-kai.—(*Nowhere*) هیچ جا hích-já.

Whereabouts, *adv.* از کدام طرف az-kudám-taraf, که در آنجا kih-dar-án-já, که بحیثیتي bi-haisíyatí-kih, که در خصوصش kih-dar-khusús-ash, که در باره اش kih-dar-bárah-i-ash.

Whereas, *adv.* از بسکه az-bas-kih, از آنجا که az-án-já kih, چنانکه chunán-kih, چونکه chún-kih, از انجا که az-án-já-kih.

Whereat, *adv.* از آن جهت az-án-jihat, در آن باب dar-án-báb, که نزدش kih-nazd-ash, که در جنبش kih-dar-jamb-ash, که پهلویش kih-pahlúí-ash.

Whereby, *adv.* که kih, تا tá, که به آن kih-bi-án, که بدان kih-badán-sabab, که از آن kih-az-án, بچه سبب bi-chih-sabab, بچه واسطه bi-chih-vásitah.

Wherefore, *adv.* (*Interrogatively*) چرا chirá, از چه az-chih-sabab, براي چه biráy-i-chih, واسه چه vásah-i-chih (*vulg.*)—(*For this reason*) از براي آن az-biráy-i-án, از این جهت az-ín-jihat, از این سبب az-ín-sabab, لهذا liházá, بنا بر این biná-bar-ín.

Wherein, *adv.* که در آن kih-dar-án, که در آنجا kih-dar-án-já, که در تویش kih-dar-túí-ash, کش اندر kish-andar.

Whereinto, *adv.* که در میانش kih-dar-miyán-ash, که در وي kih-dar-vai, که در آن kih-dar-án.

Whereof, *adv.* که از آن kih-az-án, کش kish (a contraction of که از اش), که در باره اش kih-dar-bárah-i-ash, که در خصوصش kih-dar-khusús-ash.

Wheresoever, *adv.* هر کجا har-kujá, هر جاي که har-jáy-kih, بهر کجا bi-har-kujá, در هر مکان که dar-har-makán-kih.

Whereunto, *adv.* که بان kih-bi-án, که بجانبش kih-bi-jánib-ash, که بسویش kih-bi-súí-ash, بچه جهت bi-chih-jihat, بچه غایت bi-chih-gháyat.

Whereupon, *adv.* که بر آن kih-bar-án, بنا بر آن biná-bar-án, از آن جهت az-án-jihat.

Wherever, *adv.* هر کجا har-kujá, هر جاي که har-jáy-kih, به هر جا که bi-har-já-kih, در هر جا که dar-har-já-kih.

Wherewith, *adv.* با که bá-kih, با چه bá-chih, از چه az-chih, با آن که kih-bá-án, بدان که kih-badán, باستصحاب آن kih-bi-istis,háb-i-án.

Wherry, *subs.* قائق qáïq, ماشوه máshvah, کشتي کوچك kashtí-i-kúchik.

Wherry-man, *subs.* قائق چي qáïq-chí.

Whet, *subs.* سایش sáyish, تفریك tafrík, تشهید tashhíz, تیز سازي tíz-sází.—(*For appetite*) اشتها انگیز ishtihá-angíz, اشتها بخش ishtihá-bakhsh.

Whet, *verb,* سنگ ساي کردن sang-sáy kardan, تیز کردن tíz kardan, تشهید نمودن tashhíz nimúdan, چرخ کردن charkh kardan, بخشم آوردن bi-khishm ávardan, کوك کردن kúk kardan.—(*To whet the appetite*) اشتها انگیختن ishtihá angíkhtan, رغبت دادن raghbat dádan, بر سر میل آوردن bar-sar-i-mail ávardan.

Whether, *pron.* کدام یك kudám-yak.—*adv.* خواه kháh, یا yá, آیا áyá, اما immá.—(*Whether this or that*) خواه این خواه آن chih-ín-chih-án, چه این چه آن kháh-ín-kháh-án, اعم از این یا آن a'amm-az-ín-yá-án.

Whetstone, *subs.* سنگ ساي sang-sáy, سنگ فسان sang-fisán, سنگ رومي sang-i-rúmí, مشحز mishhaz.

Whew! *interj.* اه uh, هیهات haihát, چه chih, محالست muhál ast, داخل حساب dákhil-i-hisáb.

Whey (*Serum lactis*), *subs.* آب پنیر áb-panír, پنیر آب panír-áb, شیر آب shír-áb, ماء الجبن má,u 'l-jubn, آب دوغ áb-i-dúgh.

Which, *pron.* (*Interrogative*) چه chih, که kih, کي kí, کدام kudám, کدامین kudámín.—(*Relative*) آنچه án-chih, آنکه án-kih, چه chih, که kih.—(*Which of the two?*) کدامین kudámain, کدام یك از دو تا kudám-yak-az-dú-tá.

Whichever, *pron.* هر آنچه har-án-chih, هر چه har-chih, هر کدام har-kudám.

Whiff, *subs.* نفحه nafhah, پف puf, فوت fút.—(*Gulp*) جرعه jur'ah, قرت qurt.

Whiff, *verb,* پف کردن puf kardan, دادن *or* فوت کردن fút kardan *or* dádan, بالا آوردن bálá ávardan, بیرون دادن bírún dádan.

Whiffle, *verb,* مترددانه حرف زدن mutaraddidánah harf zadan, دولاب بازي کردن dúláb-bází kardan, طفره زدن tafrah zadan, از مطلب بیرون رفتن az-matlab-bírún raftan, کلمات متشابهه گفتن kalamát-i-mutashábahah guftan.

Whiffler, *subs.* طفره زن tafrah-zan, گریز زن guríz-zan, متشابه گوئي mutasháhih-gú,í, چاب چي cháb-chí, دولاب باز dúláb-báz.

Whig, *subs.* مدعي عموم mudda'í-i-'umúm, جمهوري دوست jumhúrí-dúst, ویگ víg (European).

Whiggish, *adj.* عمومي 'umúmí, جمهوري jumhúrí, طالب حریت tálib-i-hurríyat.

Whiggism, *subs.* عمومیت 'umúmíyat, جمهوریت jumhúríyat, طلب حریت talab-i-hurríyat.

While, *subs.* (*A time*) مدتي muddatí, چند وقت chand-vaqt, یکچندي yak-chandí, زماني zamání.—(*A little while ago*) اندکي پیش از این andakí-písh-az-ín, یکچندي قبل از این yak-chandí-qabl-az-ín.—(*A long while ago*) مدتي مدید شد muddatí-i-madíd shud, مدتي طویل

قبل از این muddatí-i-taví̀l-qabl-az-ín, دیر باز dír-báz. —(*In a little while*) بزودي bi-zúdí, بعد از زمان قلیل ba'd-az-zamán-i-qalíl.—(*After a while*) بعد زمان bi-murúr.—*adv.* بمرور dar-vaqtí-kih, مادامیکه mádámí-kih, در اثنائیکه dar-asná,í-kih. —(*Though*) اگرچه agarchah, با آنکه bá-án-kih, با وجود آنکه bá-vujúd-i-án-kih.

While, *verb trans.* وقت گذراندن vaqt guzrándan, به خوشي گذرانیدن bi-khushí guzránídan, صرف پاکیزه کردن pákízah sarf kardan.—*intrans.* پرمه کردن pir-mah kardan, درنگ نمودن dirang nimúdan.

Whilst, *adv.* مادام mádám, مادامکه mádám-kih, در بین dar-bain, در اثنا dar-asná, تا که tá-kih, تا tá, وحال va-hál-án-kih, در حالتیکه dar-hálatí-kih.

Whim, *subs.* وهم vahm (*pl.* اوهام auhám), خیال باطل khiyál-i-bátil, خود سري khud-sarí, توهم tavahhum, سودا saudá, وسواس vasvás, فکر بیجا fikr-i-bí-já.

Whimper, *verb,* گریستن girístan (*rt.* کریه giríh), گرید کردن giryah kardan, نالیدن nálídan, قم قم کردن qum-qum kardan.

Whimpering, *subs.* گریه giryah, ناله nálah, قم قم qum-qum.

Whimsey, *subs.* سودا saudá, خیال khiyál, تصور tasav-vur, وهم vahm, اندیشه andíshah, فکر fikr, وسواس vasvás, تلون talavvun.

Whimsical, *adj.* وسواسي vasvásí, خود سر khud-sar, وهمي vahmí, هر دم فکر har-dam-fikr, متلون طبع mutalavvin-tab', پر خیال pur-khiyál, سوداي saudáí.

Whimsicality, *subs.* تلون طبع talavvun-i-tab', هر دم فکري har-dam-fikrí, سوداویت saudávíyat, بي استقامتي bí-istiqámatí, وسواسیت vasvásíyat.

Whimsically, *adv.* با تلون طبع bá-talavvun-i-tab', توهم کنان tavahhum-kunán, بطور بي استقامتي bi-taur-i-bí-istiqámatí, بطریق وسواسیان bi-taríq-i-vasvásíyán.

Whim-wham, *subs.* بازیچه bázíchah, لعبت lu'bat, شور shúr.

Whin, *subs.* خار khár, شوك shúk, عوسج 'ausaj.

Whine, *subs.* دوله dúlah, نالش nálish, ناله nálah, قم قم qum-qum, قر قر qur-qur.

Whine, *verb,* دوله زدن dúlah zadan, نالیدن nálídan, قر قر کردن qur-qur kardan, قم قم نمودن qum-qum nimúdan.

Whiner, *subs.* دوله زن dúlah-zan, ناله زن nálah-zan, قر قر کن qur-qur-kun, قم قم کن qum-qum-kun.

Whinny, *verb,* شیهه کردن shaihah kardan, صهیل کردن sahíl kardan, ضبح نمودن zabh nimúdan.

Whinock, *subs.* خوك کوچلو khúg-i-kúchlú, گرازچه gurázchah, گراز کوچك guráz-i-kúchik.

Whip, *subs.* قمچي qamchí, شلاق shalláq, سوط saut (*pl.* اسواط asvát *and* میاط siyát).—(*Rod*) چوب chúb, تازیانه táziyánah.—(*Parliamentary term*) ناصح násih, اندرز گر andurz-gar.

Whip, *verb,* قمچي زدن qamchí zadan, شلاق کردن shal-láq kardan, کوفتن kuftan (*rt.* کوب kúb).—(*Flog*) تازیانه زدن táziyánah zadan.—(*Sew*) دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz), کوك زدن kúk zadan.—*intrans.* چست جنبیدن chust jumbídan, تند از جا جستن tund az-já jastan, دو افتادن dau uftádan.

Whip-cord, *subs.* زه zih, تار قمچي tár-i-qamchí, تابیده tábídah, مفتول maftúl.

Whip-graft, *verb,* پیوند کردن paivand kardan, ترکیب نمودن tarkíb nimúdan.

Whip-hand, *subs.* تفرق tafarruq, فضیلت fazílat, برتري bartarí, غلبه ghalabah.

Whipper, *subs.* قمچي زن qamchí-zan, شلاق‌چي shal-láq-chí, جلاد jallád.

Whipper-in, *subs.* سگبان sag-bán, سگ ران sag-rán. —(*Parliamentary term*) ناصح násih, اندرز گر andurz-gar.

Whipper-snapper, *subs.* شخص کوتاه قد shakhs-i-kútáh-qad, قصیر القامه qasíru 'l-qámah, کل بد ترکیب kul-i-bad-tarkíb.

Whipping, *subs.* قمچي زني qamchí-zaní, شلاق کاري shalláq-kárí, تنبیه tambíh, تأدیب tádíb, تعزیر ta'zír.

Whipping-post, *subs.* دار شلاق dár-i-shalláq, مجلده majladah, محل تازیانه زني mahall-i-táziyánah-zaní.

Whip-saw, *subs.* اره دو سر arrah-i-dú-sar, اره بزرگ arrah-i-buzurg.

Whip-staff, *subs.* دفه گردان daffah-i-gardán, چوب سکان chúb-i-sakkán.

Whipster, *subs.* محتال muhtál, عیار 'ayyár, زرنگ za-ring, ناقلا náqulá, چالاك دست chálák-dast.

Whip-stick, *subs.* دسته قمچي dastah-i-qamchí, چوب شلاق chúb-i-shalláq, قبضه کرباج qabzah-i-kurbáj.

Whir, *subs.* ور ور vir-vir, فر فر fir-fir, پر پر par-par.

Whir, *verb,* با صدا گردیدن ba-sidá gardídan, با صدا پریدن bá-sidá parídan, ور ور کردن vir-vir kardan, پر پر کردن par-par kardan, فر فر کردن fir-fir kardan.

Whirl, *subs.* دوار davár, دواره davvárah, دور daur, گردش gardish, پره parah, مغزل mughzal, تند گردي tund-gardí, سرعت دوران sur'at-daurán.

Whirl, *verb trans.* گردانیدن gardánídan, چرخانیدن charkhánídan, پر دادن pir dádan, بدوران انداختن bi-daurán andákhtan.—*intrans.* گردیدن gardídan, گردش کردن gardish kardan, پر خوردن pir khurdan, دوران نمودن daurán nimúdan.

Whirl-bat, *subs.* دواره davvárah, پر جورنده pir-khu-randah, چرخنده charkhandah.

Whirl-bone, *subs.* قاب زانو qáb-i-zánú, استخوان زانو ustukhán-i-zánú.

Whirligig, *subs.* چرخك charkhak, صندوق شكنجه sandúq-i-shikanjah.

Whirling, *subs.* پر دهي pir-dihí, پر خوري pir-khurí, دوران daurán, چرخ زني charkh-zaní.

Whirlpool, *subs.* گرداب gird-áb, غرقاب gharq-áb, ورطه vartah, غمره ghamrah (*pl.* غمار ghimár *and* غمر ghumar).

Whirlwind, *subs.* گرد باد gird-bád, لوله باد lúlah-bád, زوبعه zauba'ah.

Whirring, *subs.* پرش parrish, طيران tayarán, پر پر par-par.

Whisk, *subs.* منقات minqát, جاروب‌چه já-rúbchah, فرشه furshah, گردن پوش gardan-púsh.

Whisk, *verb trans.* تكان دادن takán dádan, روفتن rúftan (*rt.* روب rúb), جاروب كردن já-rúb kardan.—*intrans.* تند حركت كردن tund harakat kardan, بسرعت جنبيدن bi-sur'at jumbídan.

Whiskers, *subs.* بروت burút, سبيل sibíl.

Whisky, *subs.* سفيد آب safíd-áb.

Whisper, *subs.* فچفچ fich-fich, سر گوشي sar-gúshí, نجوي najvá, تخافت takháfut.

Whisper, *verb trans. and intrans.* آهسته گفتن áhistah guftan, تو گوشي گفتن tú-i-gúshí guftan, سر بگوش گفتن sar-bi-gúsh guftan, سر گوشي گفتن sar-gúshí guftan, زير لب گفتن zír-i-lab guftan, يواش گفتن yavásh guftan, نجوي گفتن najvá guftan, فچفچ كردن fich-fich kardan, تخافت نمودن takháfut nimúdan, در خفيه تدبير كردن dar-khufyah tadbír kardan, وسوسه نمودن vasvasah nimúdan.

Whisperer, *subs.* فچفچ كننده fich-fich-kunandah, سر گوشي گو sar-gúshí-gú, نجوي كن najvá-kun.—(*Backbiter*) غيبتگر ghaibat-gar, لماز lammáz, نمام nammám, سخن چين sukhun-chín, موسوس muvasvis.

Whispering, *subs.* سر گوشي sar-gúshí, نجوي najvá, فچفچ fich-fich, تخافت takháfut.—(*Backbiting*) غيبت ghaibat, لمز lamz, نميمت namímat, بد گوئي bad-gú'í, سخن چيني sukhun-chíní, وسوسه vasvasah.

Whist, *subs.* (*Game of cards*) صمت بازي sumt-bází, سكوتك sukútak.—*adj.* خاموش khámúsh, ساكت sákit, صامت sámit, گنگ gung.—*interj.* خاموش khámúsh, سكوت sukút.

Whistle, *subs.* شافوت sháfút, شفوتك shufútak, صفير safír, فوتك fútak (*vulg.*).

Whistle, *verb trans. and intrans.* شافوت زدن sháfút zadan, صفير زدن safír zadan, بشافوت خواندن bi-sháfút khándan, شافوت وار نمودن sháfút-vár nimúdan.

Whistler, *subs.* صفير زن safír-zan, شافوت زن sháfút-zan, فوتك زن fútak-zan.

Whistling, *subs.* شافوت sháfút, شفوتك shufútak, صفير safír, فوتك fútak (*vulg.*).

Whit, *subs.* نقطه nuqtah (*pl.* نقط nuqat *and* نقاط niqát), خورده khurdah, ذره zarrah, قطمير qitmír, نقير naqír.

White, *subs.* سفيدي safídí, سپيدي sapídí, سفيد رنگي safíd-rangí, بياض bayáz.—(*White of an egg*) سفيده safídah, بياض البيض bayázu 'l-baiz.—(*White of the eye*) سفيده چشم safídah-i-chashm.—*adj.* سفيد safíd, سپيد sapíd, سفيد رنگ safíd-rang, ابيض abyaz, آق áq.—(*His beard is partly white, partly black*) ريشش جو و گندم است rísh-ash jav-va-gandum ast (*lit.* His beard is barley and wheat).

White ant (*The insect Termites*), *subs.* موريانه múriyánah, مورچه سفيد múrchah-i-safíd.

White-cap, *subs.* موج كف دار mauj-i-kaf-dár, سفيد موج safíd-mauj, زباده zubbádah.

White lead (*Carbonate of lead*), *subs.* قلع qal', سفيد آب safíd-áb, سفيدا safídá, اسفيداج isfídáj, اسفيداب isfídáb, مركب سفيد murakkab-i-safíd.

White-livered, *adj.* (*Pale*) زرد zard, نحيف nihíf, ضعيف za'íf.—(*Cowardly*) كم جرأت kam-jurät, بز دل buz-dil, خواف khavváf.

White-meat, *subs.* لنبيه lumbíyah, جبنيه jubníyah, بيضيه baizíyah.

Whiten, *verb trans.* سفيد كردن safíd kardan, تبييض نمودن tabyíz nimúdan.—*intrans.* سفيد شدن safíd shudan, رو بسفيدي نهادن rú-bi-safídí nihádan.

Whiteness, *subs.* بياض bayáz, سفيدي safídí, پاكي pákí, نقادت naqádat, صفا safá, روشني raushaní.

Whitening, *subs.* (*Substance*) سفيد آب safíd-áb, سفيدي safídí, سفيد شو safíd-shú, گچ gach, آهك áhak, جص jass.—(*Action*) سفيد كاري safíd-kárí, گچكاري gach-kárí, تبييض tabyíz, تجصيص tajsís, گچ اندود gach-andúd, صفا دهي safá-dihí.

White paint, *subs.* سفيد آب safíd-áb, سفيد رنگ rang-i-safíd.

Whites (*The disease Leucorrhœa*), *subs.* سيلان sayalán, حيض haiz, محيض mahíz.—(*Meal*) آرد صاف árd-i-sáf, دقيق پاك daqíq-i-pák, طحين صاف tahín-i-sáf.

White swelling (*The disease Hydarthrus*), *subs.* سفيد ورم safíd-varam, مرض زانو marz-i-zánú, ركبه درد rukbah-dard.

Whitewash, *subs.* سفيد آب safíd-áb, سفيد شو safíd-shú, سفيدي safídí, گچ gach, آهك áhak, جص jass.

Whitewash, *verb,* سفيد كردن safíd kardan, سفيدي ماليدن safídí málídan, سفيد رنگ ساختن safíd-rang sákhtan, گچكاري نمودن gach-kárí nimúdan.—(*Metaphorically*) ابرا نمودن ibrá nimúdan, تبرئه نمودن tabrïah nimúdan, مبرا داشتن mubarrá dáshtan, رو سفيد

گردانیدن rú-i-safíd gardánídan, بیگناه ساختن bí-gunáh sákhtan, پاك کردن pák kardan, تزکیه نمودن tazkiyah nimúdan, بي تقصیر قلم دادن bí-taqsír qalam dádan.

Whitewasher, *subs.* سفید کار safíd-kár, گچ کار gach-kár, رونق ده raunaq-dih.

White wine, *subs.* شراب سفید sharáb-i-safíd, خمر بیضا khamr-i-baizá, مي صاف mai-i-sáf.

White wood (*Timber of the tree Bignonia teucoxylon*), *subs.* سفیدار safídár, مفید چوب safíd-chúb.

Whither, *adv.* (*Interrogative*) کجا kujá, بکدام سو bi-kudám-sú.—(*Relative*) آنجا án-já, بدان سو kih-badán-sú, که kih.

Whithersoever, *adv.* بهر کجا که bi-har-kujá-kih, بهر سو که bi-har-sú-kih, بهر طرف که bi-har-taraf-kih, بهر مکان که bi-har-makán-kih.

Whiting, *subs.* سفید آب safíd-áb, سفید شو safíd-shú, سفیدي safídí, گچ gach, آهك áhak, جص jass.

Whitish, *adj.* سفید وش safíd-vash, سفید چك safíd-chak, مائل بسفیدي máïl-bi-safídí, سفید فام safíd-fám, سفید قدري qadrí-safíd.

Whitishness, *subs.* سفید فامي safíd-fámí, سفید چکي safíd-chakí, سفیدي اندك safídí-i-andak.

Whitleather, *subs.* چرم سفید charm-i-safíd, پي pai, عصب ‘asb.

Whitlow (*Panaris*), *subs.* گزدمك gazhdumak, کژدمه kazhdumah, دانه dánah, درد ناخن dard-i-nákhun, داخس dákhis.

Whit Sunday, *subs.* عید حواریان ‘íd-i-haváríyán, عید خمسین ‘id-i-khamsín.

Whittle, *subs.* (*Knife*) چاقوئي تو جیبي cháqú,í-i-tú-i-jíbí, کارد kárd, سکین sakín.—(*Mantle*) خرقه زنانه khirqah-i-zanánah, تن پوش tan-púsh.

Whittle, *verb,* بریدن burídan, تراشیدن tiráshídan, کراندن kirándan.

Whiz, *subs.* وز viz, غژ ghizh, فشافش fasháfash.

Whiz, *verb,* وز وز کردن viz-viz kardan, غژ کردن ghizh kardan, فشافش نمودن fasháfash nimúdan.

Who, *pron.* (*Interrogative*) که kih, کي kí (*pl.* کیها kíhá), چه کس chih-kas, کدام کس kudám-kas.—(*Relative*) که kih, آنکه án-kih.—(*Who am I?*) منگ که sag-i-kih hastam (*vulg.*).

Whoever, *pron.* هر که har-kih, هر آنکه har-án-kih, همه کسیکه hamah-kasí-kih, هر کسیکه har-kasí-kih.

Whole, *subs.* جمله jumlah, همه hamah, همگي hamagí, تمام tamám, تمامي tamámí, جمیع jamí‘, مجموع majmú‘, جمهور jumhúr.—*adj.* کامل kámil, درست durust, سالم sálim, مسلم musallam.—(*Upon the whole*) بعد همه ba‘d-hamah, في الجمله fi ’l-jumlah, الحاصل al-hásil, القصه al-qissah, غالباً ghálíban, في الغالب fi ’l-ghálib, نهایت الامر niháyatu ’l-amr, همه روي هم رفته hamah-rúy-ham-raftah.

Wholeness, *subs.* درستي durustí, تمامیت tamámíyat, صحت sihhat, سلامت salámat.

Wholesale, *subs.* یك جائي yak-já,í, جمله فروشي jumlah-furúshí, تمام فروشي tamám-furúshí.—*adj.* یك جا yak-já, جمله فروش jumlah-furúsh, تمام فروش tamám-furúsh.

Wholesome, *adj.* سازگار sázigár, خوشگوار khush-guvár, گوار guvár, گوارا guvárá, موافق muváfiq, خوش آیند khush-áyand, فائده مند fáïdah-mand, نافع náfi‘, سالم sálim, درست durust.

Wholesomely, *adv.* سازگارانه sázigáránah, سالمانه sálimánah, بطور گوارا bi-taur-i-guvárá, خوشگوارانه khush-guváránah, موافقانه muváfiqánah.

Wholesomeness, *subs.* سازگاري sázigárí, خوشگواري khush-guvárí, گواري guvárí, موافقت muváfaqat, منفعت manfa‘at, فائده fáïdah-mandí, سلامتي salámatí.

Wholly, *adv.* مطلقاً mutlaqan, بالکل bi ’l-kull, بالکلیت bi ’l-kullíyat, بکلي bi-kullí, تمامي tamámí, جمیعاً jamí‘an, تماماً tamáman, طراً turran.

Whom, *pron.* که را kih-rá, چه کسرا chih-kas-rá, کدام کس را kudám-kas-rá, که اورا kih-ú-rá, که وي را kih-vai-rá.

Whomsoever, *pron.* هر که را har-kih-rá, هر کس را har-kas-rá, هر کدام را har-kudám-rá, هر آنکس را har-án-kas-rá.

Whoop, *subs.* بانگ báng, غریو gharív, آواز áváz.—(*War-whoop*) سودن súran, گیر و دار gír-u-dár, غوغا ghaughá, ضوضا zauzá, شورش shúrish.

Whoop, *verb,* غریو کردن gharív kardan, غوغا نمودن ghaughá nimúdan, صدا دادن sidá dádan, بانگ زدن báng-zadan.—(*As with whooping-cough*) سرفه کردن surfah kardan, داد زدن dád zadan.

Whooping-cough (*The disease Pertussis*), *subs.* سرفه صدا دار surfah-i-sidá-dár, کك سیاه kuk-i-siyáh.

Whore, *subs.* فاحشه fáhishah, فاجره fájirah, فاسقه fasíqah, زن بد کار zan-i-bad-kár, زانیه zániyah (*pl.* زواني zavání), لولي lúlí, جافجاف jáfjáf, روسپي rúspí, قحبه qahbah, لوند lavand, کاولي kávalí (*vulg.*), جنده jindah (*vulg.*).

Whore, *subs.* (*Man*) فسق ورزیدن fisq varzídan, جنده بازي کردن jindah-bází kardan, شهوت راني نمودن shahvat-rání nimúdan.—(*Woman*) لوندي کردن lavandí kardan, کس دادن kus dádan, قحبگي نمودن qahbagí nimúdan, فاحشه گري کردن fáhishah-garí kardan.

Whoredom, *subs.* زنا ziná, شید shaid, فاحشگي fáhishagí, لوندي lavandí, قحبگي qahbagí, فسق fisq, فجور fujúr, جنده گري jindah-garí (*vulg.*), جنده بازي

jindah-bází (*vulg.*).—(*Idolatry*) شرك shirk (*pl.* اشراك ashrák), بت پرستي but-parastí.

Whoremonger, *subs.* زنا كار ziná-kár, زاني zání, شيد باز shaid-báz, زندوست zan-dúst, بد عمل bad-'amal, فاحشه پرست fáhishah-parast, جنده باز jindah-báz (*vulg.*).

Whorish, *adj.* زانيه وار zániyah-vár, زاني وش zání-vash, فاحشه مانند fáhishah-mánand, جنده طور jindah-taur (*vulg.*).

Whose, *pron.* كه آن او kih án-i-ú, كه مالش kih-málish, كش ki-ash.—(*Interrogative*) از آن كه az-án-i-kih, مال كه mál-i-kih, آن كه án-i-kih, مال كدام كس mál-i-kudám-kas, آن چه كس án-i-chih-kas, از كه az-kih.

Whosesoever, *pron.* مال هر كه mál-i-har-kih, هر كه از har-kih-az-án-i-ú, هر كه زآنش har-kih-zi-án-ash, هر كه اورا har-kih-ú-rá.

Whosoever, *pron.* هر كه har-kih, هر كسيكه har-kasí-kih, هر كدام har-kudám, آنكه او án-kih-i-ú, آنكو án-kih-i-ú.

Whur, *subs.* ور var, فر far, صدا sidá, صوت saut.

Whur, *verb,* ور كردن var kardan, صدا دادن sidá dádan.

Why, *adv.* (*Interrogative*) چرا chirá, بچه bi-chih, چه سبب chih-sabab, از براي چه az-biráy-i-chih, بچه علت bi-chih-'illat, بچه جهت bi-chih-jihat, واسه چه vásah-i-chih (*vulg.*).—(*Why and wherefore*) چون و چرا chún-u-chirá, چگونگي chigúnagí.—(*Relative*) ازين سبب az-ín-sabab, بدين جهت bad-ín-jihat.

Wick, *subs.* فتيله fatílah.

Wicked, *adj.* بد bad, بد كار bad-kár, بد نفس bad-nafs, بد آيين bad-áyín, بد ذات bad-zát, بد خو bad-khú, بد كردار bad-kirdár, بد عمل bad-'amal, بد فرجام bad-farjám, بد فعال bad-fi'ál, بد معاش bad-ma'ásh, شرير sharír, فاسد fásid, مفسد mufsid, شقي shaqí, طالح tálih, خاطي khátí, مذنب muznib, مجرم mujrim, گناهكار gunáh-kár, خبيث khabís, قبيح qabíh, نا درست ná-durust, فاجر fájir, فاسق fásiq.

Wickedly, *adv.* فاسقانه fásiqánah, شريرانه sharíránah, مفسدانه mufsidánah, فاجرانه fájiránah, بطور خبيث bi-taur-i-khabís, بد فعالانه bad fi'álánah, بد عملانه bad-'amalánah.

Wickedness, *subs.* بدي badí, شرارت sharárat, شر sharr (*pl.* شرور shurúr), فساد fasád, شنعت shun'at, بد خوئي bad-khú'í, بد كرداري bad-kirdárí, بد عملي bad-'amalí, بد فرجامي bad-farjámí, بد فعالي bad-fi'álí, بد معاشي bad-ma'áshí, بد ذاتي bad-zátí, بد نفسي bad-nafsí, بد آييني bad-áyíní, قباحت qabábat, شقاوت shaqávat, خبائث khabásat, فسوق fusúq, تر دامني tar-dámaní, فساد كاري fasád-kárí.

Wicker, *adj.* چوبي chúbí, غصني ghusní, تركهٔ tara-kahï, شاخهٔ shákhahï.

Wicker-work, *subs.* سبد بافي sabad-báfí, گيره سازي gírah-sází, ترکه بافي tarakah-báfí.

Wicket, *subs.* (*Small gate*) دريچه daríchah, پنجره panjarah, در بچه dar-i-bachchah.—(*For cricket*) چوب chúb.

Wide, *adj.* پهنا pahná, پهن pahn, پهناور pahn-ávar, واسع vási', وسيع vasí', فراخ farákh, بسيط basít, عريض 'aríz, گشاده gushádah, گشاد gushád, بعيد ba'íd, دور dúr.—(*There is a wide difference*) اختلاف بزرگي است ikhtiláf-i-buzurgí ast.—(*He opens his mouth wide*) دهن فراخي مي‌كند dahan farákhí mí-kunad, خواهش بيجا مي‌نمايد kháhish-i-bí-já mí-nimáyad.

Widely, *adv.* بنهايت bi-niháyat, در هر جا dar-har-já, علي الاتساع 'ala 'l-ittisá', واسعانه vási'ánah, وسيعانه vasí'ánah, بطور وسيع bi-taur-i-vasí'.

Widen, *verb trans.* پهن ساختن pahn sákhtan, وسعت دادن vus'at dádan, گشاد كردن gushád kardan, توسيع نمودن tausí' nimúdan.—*intrans.* پهن شدن pahn shu-dan, عريض گشتن 'aríz gashtan, وسعت پيدا كردن vus'at paidá kardan, گشاد گرديدن gushád gardídan.

Wideness, *subs.* وسعت vus'at, گشادي gushádí, عرض 'arz, پهني pahní, پهنا pahná, مسافت masáfat, فراخي farákhí, دوري dúrí, بزرگي buzurgí.

Widespread, *adj.* مبسوط mabsút, ممدود mamdúd, منتشر muntashir, مبثوث mabsús, گسترده gustardah, پاشيده páshídah.

Widespreading, *adj.* ممتد mumtadd, با امتداد bá-imtidád, كشيده بهر سو kashídah-bi-har-sú, پهن گسترده pahn-gustardah.

Widgeon, *subs.* اوردك úrdak.

Widow, *subs.* بيوه bívah, ارمله armalah (*pl.* ارامل arámil *and* ارامله arámilah), شوهر مرده shauhar-murdah, بي شوهر bí-shauhar.

Widow, *verb,* بي شوهر ساختن bí-shauhar sákhtan, بيوه گردانيدن bívah gardánídan.—(*Metaphorically*) محروم نمودن mahrúm nimúdan, نمودن *or* بي بهره ساختن bí-bahrah sákhtan *or* nimúdan.

Widower, *subs.* ارمل armal (*pl.* ارامل arámil), زن مرده zan-murdah, بي زن bí-zan, خانه خراب khánah-kharáb.

Widowhood, *subs.* بيوگي bívagí, بي زني bí-zaní, بي شوهري bí-shauharí, ويراني vírání, خرابي kharábí.

Width, *subs.* پهنائي pahná'í, عرض 'arz, وسعت vus'at. —(*In width*) عرضاً 'arzan.

Wield, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), قبض نمودن qabz nimúdan, تصرف نمودن tasarruf nimúdan, استعمال كردن isti'mál kardan, بكار بستن bi-kár bas-tan, اداره كردن idárah kardan, گردانيدن gardánídan,

در دست داشتن dar-dast dáshtan, دارا بودن dárá búdan, زیر حکم داشتن zír-i-hukm dáshtan.—(*He wields immense power*) دارائي قوت زيادي است dárá'í-i-qúvat-i-ziyádí ast.

Wieldless, *adj.* بي گرفت bí-girift, نا منقاد ná-munqád, غير مطيع ghair-i-mutí', خود سر khud-sar, نا رام ná-rám.

Wieldy, *adj.* باب دست báb-i-dast, قابل اخذ qábil-i-akhz, منقاد munqád, رام rám, مسخر musakhkhar, فرمان پذير farmán-pazír.

Wife, *subs.* زن zan, زوجه zaujah (*pl.* ازواج azváj), منكوحه mankúhah, قعاده qu'ádah, حلاله halálah, حليله halílah, كوچ kúch (*vulg.*).—(*Regular wife, of whom four are permitted*) زن عقدي zan-i-'aqdí, كوچ عقدي kúch-i-'aqdí, زن دائمي zan-i-dáïmí.—(*Temporary wife or concubine*) زن متعه zan-i-mut'ah, خاصه گي khássah-gí, زن صيغه zan-i-síghah.—(*Rival or fellow wife*) هوو havú, هئو häú, همشوي ham-shaví, شريكه sharíkah, انباغ ambágh (*obs.*).—(*Wife separated from her husband*) طالق táliq (*pl.* طوالق taváliq), مطلقه matlaqah.—(*Man and wife*) زوجين zaujain.—(*Head wife*) زن بزرگ zan-i-buzurg.—(*To take to wife*) بزني bi-zaní giriftan, منكوحه ساختن mankúhah sákhtan, استنكاح نمودن istinkah nimúdan.

Wifehood, *subs.* زوجيت zaujíyat, زنگري zan-garí. خانه داري khánah-dárí, منكوحگي mankúhagí, زنيت zanníyat, جفتي juftí.

Wifeless, *adj.* بي زن bí-zan, بي زوجه bí-zaujah, بي خانه bí-khánah, عزب 'azab, بي جفت bí-juft.

Wig, *subs.* موئي عملي mú'í-i-'amalí, موئي مصنوعي mú'í-i-masnú'í, عرق چين مو دار 'araq-chín-i-mú-dár.

Wigwam, *subs.* حجره hujrah, كلبه kulbah, كاشانه káshánah.

Wild, *subs.* بيابان bayábán, دشت dasht, باديه bádiyah, صحرا sahrá.—*adj.* وحشي vahshí, دشتي dashtí, جنگلي jangalí, صحراي sahráí, بدوي badaví, بياباني bayábání, باديه گرد bádiyah-gard.—(*Untamed*) نا رام ná-rám, نا دست آموز ná-dast-ámúz, وحشي vahshí.—(*As flowers, &c.*) خود رو khud-rú, نا مزروع ná-mazrú', صحراي sahráí, بي تمدن bí-tamaddun, بي تربيت bí-tarbiyat.—(*Disorderly*) بي قاعده bí-qá'idah, در هم بر هم dar-ham-bar-ham, مشوش mushavvash, بي ترتيب bí-tartíb.—(*Licentious*) خود سر khud-sar, بي قانون bí-qánún, ول vil, هرزه harzah.—(*The wildest flight of fancy*) خيال شوريده khiyál-i-shúrídah, فكر پريشان fikr-i-parishán.

Wild beast, *subs.* حيوان وحشي haiván-i-vahshí, درنده darandah, وحش vahsh.

Wild boar, *subs.* گراز جنگلي guráz-i-jangalí, خوك صحرائي khúg-i-sahrá'í, خنزير وحشي khinzír-i-vahshí.

Wild cat, *subs.* گربه دشتي gurbah-i-dashtí, گربه جنگلي gurbah-i-jangalí, پوز púz.

Wilder, *verb,* گمراه ساختن gum-ráh sákhtan, از راه دور انداختن az-ráh dúr andákhtan, حيران كردن hairán kardan, اضلال نمودن izlál nimúdan.

Wilderness, *subs.* بيابان biyábán, صحرا sahrá, ويرانه víránah, دشت dasht, باديه bádiyah, بيدا baidá, چول chaul, قاع qá', تيه tíh, بريه barriyah, مفازت mafázat, سهب sahb.

Wildfire, *subs.* آتش تركيبي átish-i-tarkíbí, ماده التهابي máddah-i-iltihábí.

Wild-fowl, *subs.* مرغ دشتي murgh-i-dashtí, مرغ سحرائي murgh-i-sahrá'í, مرغ جنگلي murgh-i-jangalí, پرنده دشتي parandah-i-dashtí.

Wild goose, *subs.* مرغابي دشتي murgh-ábí-i-dashtí, قاز سحرائي qáz-i-sahrá'í.

Wild goose chase, *subs.* گردش بيجا gardish-i-bí-já, تعاقب بيفائده ta'áqub-i-bí-fáïdah, هرزه گردي harzah-gardí.

Wilding, *subs.* چيز خود رو chíz-i-khud-rú, سيب جنگلي síb-i-jangalí, سيب ترش síb-i-turush.

Wildly, *adv.* بطور خود رو bi-taur-i-khud-rú, بطرز جنگلي bi-tarz-i-jangalí, وحشيانه vahshíyánah, بطرز درندگان bi-tarz-i-darandagán. — (*Heedlessly*) بي پروايانه bí-parváyánah, بطور لا ابالیگري bi-taur-i-lá-ubálí-garí, بدون اعتنا bidún-i-i'tiná.—(*Licentiously*) خود سرانه khud-saránah, بي لگامانه bí-ligámánah, بطور مطلق العنان bi-taur-i-mutlaqu 'l-'inán.

Wildness, *subs.* وحشيت vahshíyat, جنگليت jangalí-yat, بي تمدني bí-tamaddunî.—(*Not tamed*) نا رامي ná-rámí, نا دست آمدني ná-dast-ámadaní, نا آموختگي ná-ámúkhtagí, وحشيت vahshíyat, عدم الفرت 'adamu 'l-fart.—(*Irregularity*) بي قاعدگي bí-qá'idagí, بي قانوني bí-qánúní, ول كاري vil-kárí.—(*Licentiousness*) خود سري khud-sarí, ول كاري vil-kárí, هرزه درائي harzah-dará'í.

Wild oats, *subs.* (*Dissipation*) هرزه كاري harzah-kárí, بيجا پاشي bí-já-páshí, پريشان عملي parishán-'amalí.—(*To sow one's wild oats*) هرزه كاري كردن harzah-kárí kardan, بيجا پاش نمودن bí-já-pásh nimúdan, پريشان عملي كردن parishán-'amalí kardan.

Wile, *subs.* گول gúl, رنگ rang, حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, پا بند pá-band, خدعه khud'ah, وسومه vas-vasah, غش ghashsh, مكر makr, كيد kaid.

Wilful, *adj.* خود سر khud-sar, گردن كش gardan-kash, خود راٴي khud-räí, محتال muhtál, عنود 'unúd.

Wilfully, *adv.* قصداً qasdan, عمدا 'amdan, ديده و دانسته dídah-va-dánistah.

Wilfulness, *subs.* خود سري khud-sarí, گردن كشي gardan-kashí, عناد 'inád.

Wiliness, *subs.* فريب firíb, حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, غش ghashsh, كيد kaid, مكر makr, تزوير tazvír, عياري 'ayyárí, خدعه khud'ah.

Will, *subs.* اختيار ikhtiyár, نيت níyat. — (*Wish*) خواهش kháhish, آرزو árzú, كام kám, مراد murád, ارادت irádat, آرزو مندي árzú-mandí, مقصود maqsúd. —(*Will of God*) رضائي حق razá'i-i-haqq, مشيت mashíyat, قدر qadr. —(*Testament*) وصيت vasíyat (*pl.* وصايا vasáyá), وثيقه vasíqah.—(*To make a will*) توصيه نمودن tausiyah nimúdan, وصيت نمودن vasíyat nimúdan —(*Against one's will*) كرهاً karhan.

Will, *verb,* (*Desire*) آرزو كردن árzú kardan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), مشئت نمودن mashïat nimúdan, اراده داشتن irádah dáshtan, فرمان دادن farmán dádan.—(*Bequeath*) وصيت كردن vasíyat kardan, توصيه نمودن tausiyah nimúdan.—(*Enjoin*) امر نمودن amr nimúdan, حكم كردن hukm kardan, فرمودن farmúdan (*rt.* فرماي farmáy).

Willing, *adj.* خواهان kháhán, طوعاً tau'an.—(*Willing or unwilling*) خواهي نخواهي kháhí-na-kháhí, طوعاً و كرهاً tau'an-va-karhan, كام نا كام kám-ná-kám.—(*God willing*) خدا بخواهد khudá-bi-kháhad.

Willingly, *adv.* بچشم bi-chashm, به اختيار bi-ikhtiyár, از روي اراده az-rúy-i-irádah, بسر و چشم bi-sar-u-chashm, علي الرأس و العين 'ala 'r-räs va 'l-'ain, خواسته khástah, از دل و جان az-dil-u-ján, سمعاً و طاعتاً sam'an-va-tá'atan, قلباً qalban, از ضميم قلب az-zamím-i-qalb. — (*Designedly*) خواسته khástah, عمداً 'amdan, اختياراته ikhtiyáránah, قصداً qasdan, دانسته dánistah.—(*Most willingly*) با نهايت رغبت bá-niháyat-i-raghbat.

Willingness, *subs.* خواهش kháhish, مشئت mashïat, اختيار ikhtiyár, رضايت razáyat, رغبت raghbat, اراده irádah.

Will-o'-the-wisp (*Ignis fatuus*), *subs.* نور الحمقا núru 'l-hamqá, فانوس شيطان fánús-i-shaitán, نجم كاذب najm-i-kázib, نوسه núsah, شب چراغه shab-chirágh ah.

Willow, *subs.* (*Salix pentandra*) بيد bíd.—(*Weeping willow*) بيد معلق bíd-i-mu'allaq, بيد مجنون bíd-i-majnún.—(*The great round-leaved willow—Salix caprea*) حلاف khiláf.—(*Common crack-willow—Salix fragilis*) بيد خشكي bíd-i-khushkí.—(*Egyptian willow —Salix sygostomon*) بيد مشك bíd-i-mishk.

Willowish, *adj.* بيدي bídí, بيد رنگ bíd-rang, شبيه برنگ بيد shabíh-bi-rang-i-bíd, صفصاف فام safsáf-fám.

Willowy, *adj.* بيد زار bíd-zár, پر از درخت بيد pur-az-dirakht-i-bíd, پر صفصاف pur-safsáf.

Wilt, *verb trans.* پژمرده ساختن pazhmurdah sákhtan, پژمرانيدن pazhmuránídan, افسرده ساختن afsurdah sákhtan, ذبول آوردن zubúl ávardan, ذبول بهم رساندن zubúl bi-ham rasándan, ضعيف گردانيدن za'íf gardánídan, كم قوت نمودن kam-qúvat nimúdan.—*intrans.* پژمردن pazhmurdan, افسردن afsurdan, متزلزل گشتن mutazalzil gashtan, مخيف شدن mukhíf shudan.

Wilted, *part.* پژمرده pazhmurdah, افسرده afsurdah, خشكيده khushkídah, ستم زده sitam-zadah, ذبول ديده zubúl-dídah.

Wily, *adj.* حيله ور hílah-var, بيوفا bí-vafá, غدار gháddár, عيار 'ayyár, مكار makkár, پر كيد pur-kaid, با تمهيد bá-tamhíd, تزوير دار tazvír-dár.

Wimble, *subs.* مته mattah, برمه barmah, مثقب misqab (*pl.* مثاقب masáqib).

Wimple, *subs.* برقع birqa', نقاب niqáb, سر بند sarband, كلاه kuláh.

Win, *verb trans. and intrans.* بردن burdan, غالب شدن ghálib shudan, فيروز شدن fírúz shudan, ظفر يافتن zafar yáftan.—(*As a race*) پيش آمدن písh ámadan, دو بردن dav burdan.—(*At cards*) بازي بردن bází burdan.—(*Procure*) بدست آوردن bi-dast ávardan. حاصل كردن hásil kardan, كسب نمودن kisb nimúdan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb). — (*To win over to one's side*) طرف خود كردن taraf-i-khud kardan, راضي نمودن rází nimúdan, بر مر ميل آوردن bar-sar-i-mail ávardan.—(*He won the day*) كامياب گشت kám-yáb gasht, موفق شد muvaffiq shud, غالب آمد ghálib ámad.

Wince, *subs.* رفس rafs, لغط laghat, لگد lagad.

Wince, *verb,* رميدن ramídan, تكان خوردن takán khurdan, تقهقر نمودن taqhaqur nimúdan, وا پس خزيدن vá-pas khazídan, خنوس ورزيدن khunús varzídan, رفس نمودن rafs nimúdan, لغط كوفتن laghat kúftan. لگد زدن lagad zadan.

Winch, *subs.* دسته dastah, دستگيره dast-gírah, قبضه qabzah, جا دست já-dast, حراكه harrákah.

Wind, *subs.* باد bád, هوا havá, ريح ríh (*pl.* رياح riyáh *and* ارواح arváh), نفخ nafkh.—(*Violent wind*) تند باد tund-bád, باد شديد bád-i-shadíd.—(*Gentle wind*) صبا sabá, نسيم nasím, هوائي ملائم havá'i-i-muláïm.—(*Hot wind*) سموم samúm, باد سام bád-i-sámm, هوائي گرم havá'i-i-garm.—(*Cold wind*) صرصر sarsar. باد سرد bád-i-sard.—(*Favourable wind*) باد مراد bád-i-murád, باد شرطه bád-i-shartah.—(*To break wind*) گوزيدن gúzídan, تيزيدن tízídan, تيز دادن tíz dádan, گوز دادن gúz dádan, تيزك زدن tízak zadan.—(*He has no wind*) نفس برده است nafs-burdah ast, بي نفس است bí-nafs ast.—(*He is out of wind*) بادش در رفته است bádash dar-raftah ast.—(*There is something in the wind*) كاسه زير نيم كاسه است kásah zír-i-ním-kásah ast (*lit.* The plate is under a half-plate).—(*This shows which*

way the wind blows) ظاهر عنوان باطن است záhir 'inván-i-bátin ast.

Wind, *verb trans.* ریشتن ríshtan.—(*Roll up*) پیچانیدن pích-ánídan, نوردیدن navardídan, تافتن táftan (*rt.* تاب táb).—(*As a horn*) کشیدن kashídan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), زدن zadan (*rt.* زن zan), در دمیدن dar-damídan, نفخه دادن nafkhah dádan, بصدا آوردن bi-sidá ávardan.—*intrans.* گردیدن gardídan, پیچیدن pích-ídan, پیچ خوردن pích khurdan.—(*To wind up a watch*) کوک کردن kúk kardan, کلید دادن kilíd dádan.—(*To wind up an estate*) گرد کردن gird kardan, ترتیب دادن tartíb dádan, منتظم ساختن muntazim sákhtan.

Windage, *subs.* نادر خوردی nádir-khurdí, اختلاف اندازه ikhtiláf-i-andázah, کوچك بزرگی kúchik-i-buzurgí.

Wind-bound, *adj.* باد بند bád-band, طوفان گیر túfán-gír, فرطونه بند fartúnah-band.

Winder, *subs.* (*Person*) پیچ دهنده pích-dihandah, کوك کننده kúk-kunandah.—(*Thing*) دولاب dúláb.

Windfall, *subs.* باد آور bád-ávar, خدا داد khudá-dád, نعمت غیر مترقب na'mat-i-ghair-i-mutaraqqib, دولت اتفاقی daulat-i-ittifáqí.—(*Fruit, &c.*) باد ریخته bád-ríkhtah.

Wind-gall, *subs.* دانه پای اسب dánah-i-páy-i-asb, گژدمك gazhdumak.

Wind-gauge, *subs.* باد پیما bád-paimá, باد سنج bád-sanj, سرعت سنج sur'at-sanj.

Wind-gun, *subs.* تفنگ بادی tufang-i-bádí, تفنگ بی باروت tufang-i-bí-bárút.

Windiness, *subs.* (*Tempestuousness*) طوفانیت tufáníyat, عصوفت 'asúfat, شدت باد shiddat-i-bád.—(*Flatulence*) نفخ nafkh, باد داری bád-dárí.

Winding, *subs.* پیچ pích, شافوت sháfút, تاب táb, گردش gardish.

Winding-sheet, *subs.* کفن kafan (*pl.* اکفان akfán).

Windlass, *subs.* منجنیق manjaníq, چرخ charkh, دولاب dúláb, گردان gardán.

Windless, *adj.* بی باد bí-bád, عدیم الریح 'adímu 'r-ríh.—(*Person*) بی نفس bí-nafs, نفس بریده nafs-burídah, نفس بر nafs-bur.

Windmill, *subs.* آسیای باد ásyá-i-bád, آسیای بادی ásyá-i-bádí.

Window, *subs.* پنجره panjarah, روزن rauzan, دریچه daríchah, تابدان tábdán, شمسه shamsah.—(*Of a coach*) دریچه daríchah.—(*Of a train*) شیشه shíshah.—(*Large window of coloured glass in sashes*) ارسی urusí, شباك shabbák, روزنه rúznah, طاقه táqah, منظره manzarah.—(*Lattice or grated window*) پنجره panjarah.—(*Of venetian blinds*) کرکری kirkirí (Hind.).—(*Sash of window, composed of small coloured panes*) درك darrak, بالا رو bálá-rau.—(*Frame of a window*) چهار چوبه chahár-chúbah, چار چوبه chár-chúbah.—(*Window-sill*) آستانه پنجره ásitánah-i-panjarah.—(*Stained glass window*) پنجره از شیشها الوان panjarah-az-shíshhá-i-alván.—(*To go to the window*) دم پنجره رفتن dam-i-panjarah raftan.—(*To look out of window*) از پنجره نگاه کردن az-panjarah nigáh kardan.

Windpipe, *subs.* (*The Trachea*) نای گلو náy-i-gulú, حنجره hanjarah (*pl.* حناجر hanájir), حلقوم hulqúm (*pl.* حلاقیم haláqím), قصبة الرئه qasbatu 'r-rïah, مري marí.

Wind-sail, *subs.* باد بان bád-bán, باد گردان bád-gardán, باد گیر شراعی bád-gír-i-shirá'í.

Windward, *subs.* مهب ریح mahabb-i-ríh, وزشگاه vazish-gáh, طرف باد taraf-i-bád.—*adj.* طرف باد taraf-i-bád, رو بباد rú-bi-bád.—*adv.* بطرف باد bi-taraf-i-bád, بجانبیکه باد است bi-jánibí-kih bád ast.

Windy, *adj.* بادی bádí, باد دار bád-dár, طوفانی túfání, عاصف 'ásif.—(*As a discourse*) هوای haváí, مزخرف muzakhraf.

Wine, *subs.* شراب sharáb, مي mai, باده bádah, مل mul, مدام mudám, خمر khamr, نبیذ nabíz, رهیق rahíq, رحیق rahíq, ام الخبائث ummu-'l-khabá-ïs (*lit.* Mother of all evil).—(*New wine*) شیره shírah.—(*Pure wine*) مي ناب mai-i-náb.—(*Wine of Paradise, which will not intoxicate, to be drunk by the faithful hereafter*) شراب طهور sharáb-i-tahúr.—(*To make wine*) شراب انداختن *or* ریختن sharáb andákhtan *or* ríkhtan.—(*To take wine*) پیاله زدن piyálah zadan.

Wine-bibber, *subs.* باده پیما bádah-paimá, باده نوش bádah-núsh, میخور mai-khur, میخواره mai-khárah, پیمانه کش paimánah-kash.

Wine-bin, *subs.* شراب دان sharáb-dán, مي دان mai-dán.

Wine-bottle, *subs.* شیشه شراب shíshah-i-sharáb, بطلي butlí.

Wine-cask, *subs.* پیپ شراب píp-i-sharáb.

Wine-glass, *subs.* جنگ jung.

Wine-maker, *subs.* شراب ریز sharáb-ríz, مخمر mukhammir.

Wine-measure, *subs.* پیمانه شراب paimánah-i-sharáb, باده پیم pádah-paim.

Wine-seller, *subs.* مي فروش mai-furúsh, باده فروش bádah-furúsh, خمار khammár.

Wine-press, *subs.* شیره خانه shírah-khánah, آخوره ákhurah-i-angúr, حوض hauz, کرش kurish, معصره ma'sarah.

Wine-shop, *subs.* شراب خانه sharáb-khánah, میخانه mai-khánah.

Wine-vinegar, *subs.* سرکه انگور sirkah-i-angúr.

Wing, *subs.* بال bál, پر par, جناح janáh (*pl.* اجنحه

ajnihah *and* اجنح ajnuh).—(*Of an army*) جناح janáh, جانب jánib (*pl.* جوانب javánib), پهلو pahlú, اياد iyád.—(*Of a building*) گوشه عمارت gúshah-i-'imárat, گوشه gúshah, جانب jánib (*pl.* جوانب javánib), كناره kinárah.—(*On wing*) بپرواز bi-parváz, در طيران dar-tayarán.

Wing, *verb,* بالدار ساختن bál-dár sákhtan, بال دادن bál dádan, پراندن parándan, بملايمت بردن bi-muláyamat burdan, ضميمه دار ساختن zamímah-dár sákhtan.—(*Shoot while on wing*) وقت طيران زدن vaqt-i-tayarán zadan.

Winged, *adj.* بالدار bál-dár, پر دار par-dár, ذو الجناح zu 'l-janáh.

Wingless, *adj.* بي بال bí-bál, بي جناح bí-janáh, بي پر bí-par.

Winglet, *subs.* بال كوچك bál-i-kúchik, جناحچه janáh-chah.

Wing-shell, *subs.* پر پوش par-púsh, بال پوش bál-púsh.

Wingy, *adj.* (*Winged*) بال دار bál-dár, جناح دار janáh-dár.—(*Rapid*) سريع sarí', تند tund, زود رو zud-rau, چست chust.

Wink, *subs.* غمزه ghamzah, چشمك chashmak, پلك palk.

Wink, *verb,* پلك زدن palk zadan, چشمك زدن chash-mak zadan, غمزه نمودن ghamzah nimúdan, چشم پوشيدن chashm púshídan, بي اعتنائي كردن bi-i'tiná'í kardan.—(*To wink or connive at a thing*) قطع نظر نمودن qat'-i-nazar nimúdan, اغماض نمودن ighmáz nimúdan.

Winner, *subs.* بازي بر bází-bar, بازي برنده bází-baran-dah, غالب ghálib, فائق fáïq, ظفر مند zafar-mand, پول گير púl-gír, گرو بر girau-bur.

Winning, *subs.* گرو برده girau-burdah, برد burd, حاصل ظفر hásil-i-zafar.—*adj.* جذاب jazzáb, جلب كار jalab-kár, رباينده rubáyandah, دلكش dil-kash, جميل jamíl, قشنگ qashang, شوق افزا shauq-afzá.

Winnow, *subs.* (*Fan for winnowing corn*) طبق tabaq.—(*Fork*) اوچوم auchúm, اومي ausí, آبشين ábshín.

Winnow, *verb,* هوا افكندن havá afkandan, افشاندن afshándan, باد دادن bád dádan, پاك كردن pák kar-dan, جدا نمودن jidá nimúdan.

Winnower, *subs.* بوجار bújár.

Winnowing, *subs.* هوا فكني havá-fikaní, پاك كني pák-kuní, باد دهي bád-dihí, جدا نمائي jidá-nimá'í, اوسي ausí-zaní.

Winsome, *adj.* بشاش bashsháh, خورسند khursand, مسرور masrúr, شاد مان shád-mán.

Winter, *subs.* سرما sarmá, زمستان zamistán, شتا shitá.

Winter, *verb trans.* در زمستان نگاهداشتن dar-zamistán nigáh-dáshtan.—*intrans.* زمستان كردن zamistán kar-dan.

Winter cherry (*The plant Physalis alkekengi*), *subs.* عروسك پس پرده 'arúsak-i-pas-i-pardah, كالنج kálinj.

Winter quarters, *subs.* قشلاق qishláq, عيشلاق ghíshláq.

Wintery, *adj.* زمستاني zamistání, شتاي shitá'i, سرد sard, پر برف pur-barf, يخ بند yakh-band.

Winy, *adj.* خمري khamrí, مي وش mai-vash, باده طعم bádah-ta'm, مزه شراب دار mazah-i-sharáb-dár.

Wipe, *subs.* مالش málish, مسح mas,h, تنظيف tanzíf.—(*Reproof*) ملامت malámat, توبيخ taubíkh, نكوهش nikúhish, مذمت mazammat.—(*Blow*) صدمه sada-mah, لطمه latmah, ضرب zarb.

Wipe, *verb,* پاك كردن pák kardan, صاف كردن sáf kar-dan, تمييز كردن tamyíz kardan, مسح نمودن mas,h nimúdan, تنظيف كردن tanzíf kardan.—(*To wipe out, efface*) پاك كردن pák kardan, محو كردن mahv kar-dan, بر انداختن bar-andákhtan, ازاله كردن izálah kar-dan.

Wiper, *subs.* پاك كننده pák-kunandah, منظفه manza-fah.

Wire, *subs.* تار tár.—(*Thick wire or rod of metal*) مفتول maftúl.—(*Fine wire of silver, brass, &c.*) سيم sím.—(*Telegraph*) سيم sím.—(*Thin telegraphic wire*) مفتول maftúl.—(*Wire-strainer, telegraphic instrument*) گاو سر gáv-sar.—(*To pull the wires*) تحريك كردن tahrík kardan, حيله گري نمودن hílah-garí nimúdan, حرامزادگي كردن harám-zádagí kardan.

Wire, *verb,* با سيم بستن bá-sím bastan, سيم بندي كردن sím-bandí kardan, سيم بستن sím bastan.—(*Tele-graph*) خبر تلگرافي فرستادن khabar-i-talagráfí firis-tádan, پيغام تلگرافي دادن paighám-i-talagráfí dádan, تلگراف talagráf kardan, تلغراف نمودن talaghráf nimúdan, سيم زدن sím zadan.

Wiredraw, *verb,* سيم ساختن sím sákhtan, سيم كشي كردن sím-kashí kardan, كشاندن kashándan, مفتول سازي نمودن maftúl-sází nimúdan, دراز ساختن diráz sákhtan.

Wire-drawer, *subs.* سيم كش sím-kash, مفتول ساز maftúl-sáz.

Wire-puller, *subs.* حيله ساز hílah-sáz, مكر انديش makr-andísh, محرك muharrik.

Wire-worm, *subs.* ريشه خوار ríshah-i-khár, كرم ريشه kirm-i-ríshah.

Wiry, *adj.* سيمي símí, سيم وش sím-vash.—(*As a per-son*) نرم و محكم narm-va-muhkam, حنيف haníf, قوي qaví, تنومند tanúmand.

Wis, *verb,* دانستن dánistan, اندیشیدن andíshídan, فرض نمودن farz nimúdan.

Wisdom, *subs.* دانائي dáná,í, دانش dánish, حکمت hikmát, علم 'ilm, خرد khirad, بخردي bikhradí, عقل 'aql, شعور shu'úr, فرزانگي farzánagí, فطانت fatánat, دانشمندي dánish-mandí, دانشوري dánish-varí, عقلمندي 'aql-mandí.

Wisdom-tooth (*Dens sapientiæ*), *subs.* دندان عقل dandán-i-'aql.

Wise, *subs.* (*Manner*) طور taur (*pl.* اطوار atvár), طرح tarah, وجه vajh (*pl.* وجوه vujúh), طریق taríq, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), گونه gúnah, قسم qism (*pl.* اقسام aqsám).—*adj.* پخته pukhtah, آگاه دل ágáh-dil, کرم کار kirm-i-kár, زیرك zírak, عالم 'álim, علام 'allám, هشیار hushyár, دانشمند dánish-mand, دانشور dánish-var, دانا dáná, خردمند khirad-mand, عقلمند 'aql-mand, عاقل 'áqil, معقول ma'qúl, صاحب عقل sáhib-'aql, هوشمند húsh-mand, ذو علم zú-'ilm, عارف 'árif, حکیم hakím, فرزانه farzánah, فاضل fázil.

Wiseacre, *subs.* فضول fuzúl, ابله ablah, احمق ahmaq, خود ستا khud-sitá, سفیه safíh, نا دان ná-dán, خل دمنك khul-damank.

Wiseling, *adj.* فضول fuzúl, عالمچه 'álimchah, نو آموز nau-ámúz, تازه علم tázah-'ilm, دانش فروش dánish-furúsh, آخوند بچه ákhund-i-bachchah.

Wisely, *adv.* عاقلانه 'áqilánah, بطور معقول bi-taur-i-ma'qúl, از روي بصیرت az-rúy-i-basírat, دانایانه dáná-yánah, حکیمانه hakímánah, بطور هوشیاري bi-taur-i-húsh-yárí, از روي فطانت az-rúy-i-fatánat, فهیمانه fahímánah.

Wise saw, *subs.* مثل مناسب masal-i-munásib, مثال استادانه misál-i-ustádánah.

Wish, *subs.* خواهش kháhish, مراد murád, مطلوب matlúb, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, شوق shauq, میل mail, مرضي marzí, تمنا tamanná, اراده irádah, کام kám, آرمان ármán, هوس havas, مرام murám, مقصود maqsúd.—(*Wish of one's heart*) امنیت umníyat (*pl.* اماني amání).—(*Against the wishes*) بر خلاف bar-khiláf-i-ráy.—(*By your wishes*) از دولت خود az daulat-i-khud.

Wish, *verb,* خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), خواهش کردن kháhish kardan, توقع کردن tavaqqu' kardan, میل داشتن mail dáshtan, آرزو بردن árzú burdan, تمنا نمودن tamanná nimúdan, قصد کردن qasd kardan, اراده کردن irádah kardan.—(*If you wish*) اگر چنانچه agar chúnán-chih dil-at bi-kháhad.—(*As you wish*) اختیار با شما است ikhtiyár bá-shumá ast.—(*He wishes you to come*) دلش میخواهد میائي dil-ash mí-kháhad mí-á,í.

Wisher, *subs.* خواهنده kháhandah, خواهش کننده kháhish-kunandah, اراده دارنده irádah-dárandah, آرزو برنده árzú-burandah, متمني mutamanní, طالب tálib.

Wishful, *adj.* آرزو مند árzú-mand, جویا júyá, مشتاق mushtáq, حریص harís, طالب tálib, خواهان kháhán, خواهشمند kháhish-mand.

Wishfully, *adv.* بارزومندي bi-árzú-mandí, باستیاق تمام bi-ishtiyáq-i-tamán, مشتاقانه mushtáqánah, حریصانه harísánah, خواهشمندانه kháhish-mandánah, بطریق طالبان bi-taríq-i-tálibán.

Wisket, *subs.* سبد sabad, سپد sapad, سود savad, گیره gírah, زنبیل zambíl (*pl.* زنابیل zanábíl), سله sallah, لوده laudah, قفه quffah.

Wisp, *subs.* دسته dastah.

Wistful, *adj.* متوجه mutavajjih, آگاه ágah, ملتفت multafit, متفکر mutafakkir, مجد mujidd, با پروا bá-parvá, معتني mu'taní.

Wistfully, *adv.* بدقت bi-diqqat, رو بکار rú-bi-kár.

Wit, *subs.* ذهن zihn, فراست firásat, زیرکي zírakí, عقل 'aql, فهم fahm, جربزه jarbazah, فطانت fatánat, هوش húsh.—(*Pleasantry*) ظرافت zaráfat, مزاح mizáh, شوخي shúkhí, لطافت latáfat.—(*To sharpen one's wits*) فهم خودرا تیز گردانیدن fahm-i-khud-rá tíz gardánídan.—(*To lose one's wits*) عقلرا گم کردن 'aql-rá gum kardan.

Witch, *subs.* زن جادوگر zan-i-jádú-gar, ساحره sáhirah, صاحبه اجنه sáhibah-ajinnah.

Witch, *verb,* جادو کردن jádú kardan, سحر نمودن sihr nimúdan, افسون کردن afsún kardan, نیرنگ نمودن nírang nimúdan, دل بردن dil burdan, شیفته ساختن shíftah sákhtan, تسخیر کردن taskhír kardan.

Witchcraft, *subs.* نیرنج níranj, جادو jádú, سحر sihr, سحر بازي sihr-bází, جفر jafar, افسون afsún, علم تسخیر 'ilm-i-taskhír.

Witching, *adj.* سحري sihrí, جادوي jádúí, تسخیري taskhírí, افسوني afsúní, جفري jafarí.

With, *prep.* با bá, ب bi, به bih, از az, مع ma', باتفاق bi-ittifáq.—(*With all that*) با همه bá-hamah, با همه آن bá-hamah-i-án.—(*With all this*) مع هذا ma' házá.

Withal, *adv.* علاوه 'alávah, بجز آن bi-juz-i-án.

Withania coagulans, *subs.* (*The fruit is used as a vegetable rennet*) عروسك پس پرده 'arúsak-pas-i-pardah.

Withania somnifera, *subs.* (*Seeds of*) حب الکاکنج habbu 'l-káknaj-i-hindí, تخم کاکنج هندي tukhm-i-káknaj-i-hindí.

Withdraw, *verb trans.* سلب کردن salab kardan, بر داشتن bar-dáshtan, بردن burdan, محروم ساختن mah-

rúm sákhtan, منع کردن man‘ kardan, باز گرفتن báz giriftan.—*intrans.* کنار گرفتن kinár giriftan, باز گشتن báz gashtan, متواري شدن mutavárí shudan, پس رفتن *or* کشیدن pas raftan *or* kashídan, عقب آمدن ‘aqib ámadan, بیرون رفتن bírún raftan, گم شدن gum shudan, دور نمودن dúr nimúdan.

Withdrawal, *subs.* پس کشیدن pas-kashídan, بر داشتگي bar-dáshtagí, کنار گیري kinár-gírí.

Withe, *subs.* شاخ بید shákh-i-bíd, بند ترکه band-i-tara-kah.

Wither, *verb trans.* خشك ساختن khushk sákhtan, پژمرانیدن pazhmuránídan, ذبول دادن zubúl dádan, افسرده نمودن afsurdah nimúdan.—*intrans.* پژمردن pazhmurdan, پژمرده شدن pazhmurdah shudan, خشکیدن khushkídan, پوسیدن púsídan, افسردن afsur-dan, کاهیدن káhídan, خوشیدن khushídan, ذبول یافتن zubúl yáftan.

Withered, *part. and adj.* پوسیده púsídah, پژمرده pazhmurdah, افسرده afsurdah, خشکیده khushkídah, کاهیده káhídah, ذبول یافته zubúl-yáftah.

Withers, *subs.* (*Part between neck and shoulders of a horse*) سر کتف sar-i-katf, حارك hárik.

Wither-strap, *subs.* سینه بند sínah-band, زین بند zín-band.

Wither-wrung, *adj.* گردني آزرده gardaní, گردن آزردن gar-dan-ázurdah, گردن شکسته gardan-shikastah.

Withhold, *verb,* وا داشتن vá-dáshtan, باز داشتن *or* báz dáshtan *or* giriftan, دریغ داشتن dirígh dáshtan, تعویق انداختن ta‘víq andákhtan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, منع کردن man‘ kardan, امساك نمودن imsák nimúdan, توقیف دادن tauqíf dádan.—(*Refuse*) رد کردن radd kardan, نفي کردن nafy kardan, ابا نمودن ibá nimúdan.

Within, *prep.* اندر andar, در dar, درون darún, اندرون andarún, در اندرون dar-andarún, در جوف dar-jauf, در حیطه dar-hítah, داخل dákhil, تو tú, توي túí.—*adv.* در داخل dar-dákhil, در باطن dar-bátin, در دل dar-dil, در قلب dar-qalb.

Without, *prep.* بي bí, بدون bidún, غیر ghair, بغیر bi-ghair, لا lá, بلا bilá.—(*Without fail*) بلا قصور bilá-qusúr, بلا اهمال bilá-ihmál, بي کوتاهي bí-kútáhí.—(*Without that—otherwise*) و الا va-illá, وگرنه vagar-nah, بي آن bí-án.—*adv.* بیرون bírún, بدر bi-dar, خارج khárij, در بیرون dar-bírún, از بیرون az-bírun, در خارج dar-khárij, در بیرون dar-bírún.

Withstand, *verb,* مقاومت نمودن muqávamat nimú-dan, ایستادگي کردن ístádagí kardan, مخالفت کردن mukhálafat kardan, ممانعت نمودن mumána‘at nimú-dan, در مقابل ایستادن dar-muqábil ístádan, دفع کردن daf‘ kardan, وا زدن vá-zadan.

Withstander, *subs.* مقاوم muqávim, ممانع mumáni‘, دافع dáfi‘, مخالف mukhálif, وا زننده vá-zanan-dah.

Withy, *subs.* بید پر شاخه bíd-i-pur-shákhah, صفصاف safsáf.—*adj.* از ترکه ساخته شده az-tarakah-sákhtah-shudah, نرم narm, زود گرد zúd-gard, حنیف haníf.

Witless, *adj.* بي هوش bí-húsh, بي عقل bí-‘aql, نا فهم ná-fahm, بي شعور bí-shu‘úr, کودن kaudan, سفیه safíh.

Witlessly, *adv.* احمقانه ahmaqánah, بي عقلانه bí-‘aql-ánah, بیهوده bíhúdah, از روي بیعقلي az-rúy-i-bí-‘aqlí, سفیهانه safíhánah, از روي ابلهي az-rúy-i-ablahí, بطور خریت bi-taur-i-kharíyat, بطور دیوانگان bi-taur-i-dívánagán, مجنونانه majnúnánah.

Witlessness, *subs.* حماقت himáqat, احمق گري ahmaq-garí, سفاهت safáhat, ابلهي ablahí, کودني kaudaní, گولي gúlí.

Witling, *subs.* کم خرد kam-khirad, کم فطانت kam-fatánat, ساده لوح sádah-lauh, غبي ghabí.

Witness, *subs.* شاهد sháhid (*pl.* شهود shuhúd), گواه guváh, شهید shahíd (*pl.* شهدا shuhadá).—(*Evidence*) شهادت shahádat, گواهي guváhí, برهان burhán, حجت hujjat, دلیل dalíl, سلطان sultán. — (*Eye-witness*) شاهد چشم sháhid-i-chashm, بچشم بیننده bi-chashm-bínandah.—(*False witness*) شهادت دروغ shahádat-i-durúgh, شهادت زور shahádat-i-zúr, گواهي دروغ guváhí-i-durúgh.—(*Person*) شاهد زور sháhid-i-zúr, گواه دروغ guváh-i-durúgh.—(*A truth-telling witness*) گواه راست guváh-i-rást, شاهد صدق sháhid-i-sidq, شاهد عادل sháhid-i-‘ádil, گواه عادل guváh-i-‘ádil.—(*In presence of witnesses*) علي رؤس الاشهاد ‘alá-ru’usu’l-ashhád.—(*To bring up witnesses*) گواه آوردن guváh ávardan, اقامت شهود آوردن iqámat-i-shuhúd ávar-dan.

Witness, *verb trans.* (*See*) دیدن dídan (*rt.* بین bín), مشاهده کردن musháhadah kardan, معاینه نمودن mu-‘áyanah nimúdan, رؤیت کردن rüyat kardan.—(*To witness a signature*) امضا تصدیق کردن imzá tasdíq kardan.—*intrans.* گواهي دادن guváhí dádan. شهادت بردن shahádat burdan.

Witness-box, *subs.* محضر تدافع mahzar-i-tadáfu‘, شهادتگاه shahádat-gáh, مشهد mashhad, منبر شهادت mimbar-i-shahádat.

Witnessed, *part.* مشهود mashhúd, مشاهده شده mu-sháhadah-shudah, معاینه گردیده mu‘áyanah-gardídah. —(*To be witnessed*) مشهود افتادن mashhúd uftádan, بنظر آمدن bi-nazar ámadan, معاینه گردیدن mu‘áyanah gardídan, مشاهد شدن musháhad shudan.

Wit-snapper, *subs.* حاضر جواب házir-javáb, پاسخ پران

pásukh-parán, هوش فروش húsh-furúsh, مدعي فطانت mudda'í-i-fatánat.

Witted, *adj.* با هوش bá-húsh, فطن fatin, زيرك zírak, فهيم fahím, فراست دار firásat-dár, با كياست bá-kiyásat, كرم كار kirm-i-kár.—(*Half-witted*) مجنون majnún, بي هوش bí-húsh, شوريده shúrídah.

Witticism, *subs.* لطيفه latífah, بذله bazlah, شوخي shúkhí, مسخره maskharah, نكته nuktah (*pl.* نكات nikát *and* نكت nukat), مزاح mizáh, ظرافت zaráfat, زيركي zírakí, كرم كاري kirm-i-kár.

Wittily, *adv.* با شوخي bá-shúkhí, مزاح كنان mizáh-kunán, بطور لطيفه bi-taur-i-latífah, بطريق ظرافت bi-taríq-i-zaráfat, زيركانه zírakánah.

Wittiness, *subs.* مزاح كني mizáh-kuní, شوخي shúkhí, بذله گوئي bazlah-gú,í.—(*Intelligence*) هوشمندي húsh-mandí, هوش وري húsh-varí, شوخ مزاجي shúkh-mizájí, زيركي zírakí, فطانت fatánat, شعور مندي shu'úr-mandí.

Wittingly, *adv.* قصداً qasdan, عمداً 'amdan, متعمداً muta'ammidan, بطور دانسته bi-taur-i-dánistah, از روي هوشياري az-rúy-i-húsh-yárí, دیده و دانسته dídah-va-dánistah.

Wittol, *subs.* قرمساق qurram-sáq, ديوث dayyús, زن روسبي zan-rúsbí, لحاف كش laháf-kash.

Witty, *adj.* ظريف zaríf, لطيفه گو latífah-gú, لغز پران laghz-parán, بذله گو bazlah-gú, شوخ shúkh, با مزه bá-mazah, زرنگ zaring.

Wive, *verb trans.* بزني گرفتن bi-zaní giriftan, بنكاح در آوردن bi-nikáh dar-ávardan, زوجه ساختن zaujah sákh-tan.—*intrans.* ازدواج نمودن izdiváj nimúdan, جفت گرفتن juft giriftan, نكاح كردن nikáh kardan, عروسي نمودن 'arúsí nimúdan.

Wizard, *subs.* افسونگر afsún-gar, جادو گر jádú-gar, ساحر sáhir, سحار sahhár, تسخير گر taskhír-gar, مسحر musahhir.—*adj.* پر سحر pur-sihr, پر جادو pur-jádú, با افسون bá-afsún, جادو لاخ jádú-lákh, سحر بار sihr-bár.

Woad (*Plant which gives a yellow dye—Reseda luteola*), *subs.* اسپرك usparak, ورس vars.

Woe, *subs.* غم ghamm (*pl.* غموم ghumúm), الم alam, اندوه andúh, ملال malál, ملالت malálat, تأسف tá,assuf, كدورت kudúrat, رنج ranj, رنجه ranjah, درد dard, آزار ázár, حزن huzn, احزان ihzán, حسرت hasrat, عزا 'azá, دلتنگي dil-tangí, هم hamm, وجع vaja', سوگ súg, تيمار tímár, هنجار hanjár, تنگنائي tangná,í, تباهي tabáhí, هلاكت halákat, تعس ta's.—*interj.* واي váy, ويل vail, تبا tabban.—(*Woe is me!*) واي بر من váy-bar-man.—(*Woe on it!*) واي بر آن váy-bar-án.—(*Woe betide thee!*) واي váy, هه hah, ويك vík, ويل vail.

Woebegone, *adj.* محزون mahzún, غمگين ghamm-gín, مصيبت زده musíbat-zadah, اندوهناك andúh-nák, فلاكت زده falákat-zadah.

Woeful, *adj.* دلتنگ dil-tang, دلفكار dil-fikár, دلگير dil-gír, غمگين ghamm-gín, غمناك ghamm-nák, مغموم maghmúm, حزين hazín, محزون mahzún, متعبس muta'abbis, ملول malúl, اندوه ناك andúh-nák, متألم muta,allim, سهمگين sahm-gín, ستمزده sitam-zadah, حرمان كشيده hirmán-kashídah, شنيع shaní', زشت zisht, پر فلاكت pur-falákat, پر مصيبت pur-musíbat, فلك زده falak-zadah, منحوس manhús.—(*A woful mistake*) غلط سهمگين ghalat-i-sahm-gín, سهو شنيع sahv-i-shaní'.

Woefully, *adv.* با غم bá-ghamm, بشدت bi-shiddat, بطور ستمزدگي bi-taur-i-sitam-zadagí, غمگينانه ghamm-gínánah, محزونانه mahzúnánah, متألمانه muta,allim-ánah.

Woefulness, *subs.* دلتنگي dil-tangí, دلفكاري dil-fikárí, دلگيري dil-gírí, غمگيني ghamm-gíní, حزن huzn, ملال malál, غم ghamm, الم alam, ستمزدگي sitam-zadagí, پر فلاكتي pur-falákatí, شناعت shaná'at, قباحت qabáhat, تعاست ta'ásat, نحوست nuhúsat.

Wold, *subs.* جنگل jangal, درخت زار dirakht-zár, دشت dasht, صحرا sahrá.

Wolf (*The animal Canis occidentalis*), *subs.* گرگ gurg, سرحان sirhán (*pl.* سراحين saráhín), ذب zub, سيد síd.

Wolf-dog, *subs.* گرگ سگ gurg-sag, سگ چوبان sag-i-chúbán, سگ گله sag-i-gallah.

Wolfish, *adj.* گرگ وش gurg-vash, گرگ وار gurg-vár, گرگ مانند gurg-mánand.

Wolfsbane (*The plant Aconitum lycoctomum*), *subs.* خانق الذئب khániqu 'z-zíb.

Woman, *subs.* زن zan, ضعيفه za'ífah, امرأة imra,at, مرأت marät (*pl.* نسا nisá, نسوات nisvát, نسوان nisván), عورت 'aurat.—(*In the abstract*) زن zan.—(*Old woman*) پير زن pír-zan, پير زال pír-zál.—(*Masculine woman*) مرداني mardaní.—(*Young woman*) زن جوان zan-i-javán, دختر dukhtar.—(*Women's apartments*) اندرون andarún.

Womanhood, *subs.* انثت unusat, انوثت unúsat, زنيت zaníyat, نا مردي ná-mardí, زنگري zan-garí.

Womanish, *adj.* زنانه zanánah, زن وار zan-vár, زن صفت zan-sifat, زن خصلت zan-khaslat.

Woman-kind, *subs.* جنس زن jins-i-zan, فرقه نسوان firqah-i-nisván, گروه نسا giráh-i-nisá.

Woman-like, *adj.* زن مانند zan-mánand, زن سان zan-sán, زن صفت zan-sifat, زن مثال zan-misál.

Womanly, *adj.* زنانه zanánah, آسا زن zan-ásá, صفت زن zan-sifat, زیب زن zan-zíb, پسند زن zan-pasand, شایسته زنان sháyistah-i-zanán.

Womb (*Uterus*), *subs.* رحم rahm, مشیمه mashímah, بچه دان bachchah-dán, زه دان zih-dán.—(*Cavity of the womb*) قعر رحم qa'r-i-rahm, محل بچه دان mahall-i-bachchah-dán.—(*Neck of the womb*) عنق رحم 'unuq-i-rahm, گردن بچه دان gardan-i-bachchah-dán.—(*Body of the womb*) اندام رحم andám-i-rahm, بدن رحم badan-i-rahm.—(*Obstruction of the neck of the womb*) سده عنق رحم saddah-i-'unuq-i-rahm. —(*Falling down of the womb*) تغییر مکان رحم taghyír-i-makán-i-rahm, انتقال بچه دان intiqál-i-bachchah-dán.

Wonder, *subs.* آشفتگي áshuftagí, شگفتي shigiftagí, حیرت hairat, تحیر tahayyur, عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, هکر hakar, دهشت dahshat, ششدر shish-dar, تلواسه talvásah, دمبستگي dam-bastagí.—(*Miracle*) کرامت karámat, اعجوبه u'júbah, آیت áyat.—(*Wonders will never cease*) عجائب بر افتادني نیست 'ajáïb bar-uftádaní ní'st.

Wonder, *verb,* تعجب کردن ta'ajjub kardan, متعجب بودن muta'ajjib búdan, عجب ماندن 'ajab mándan, شکفتن shikiftan, متحیر شدن mutahayyir shudan, حیران بودن hairán búdan, تعجب داشتن ta'ajjub dáshtan, حیرت کردن hairat kardan.

Wonderful, *adj.* عجب 'ajab, عجیب 'ajíb, غریب gharíb, بدیع badí', نادر nádir, حیرت انگیز hairat-angíz.—(*Exclamation*) مرحبا marhaban.—(*He is a wonderful man*) معرکه میکند ma'rikah mí-kunad.

Wonderfully, *adv.* عجیبانه 'ajíbánah, غریبانه gharíb-ánah, نادرانه nádiránah.

Wonderfulness, *subs.* عجیبیت 'ajíbíyat, شگفتگي shigiftagí, پر شگفتي pur-shigiftí, حیرت افزائي hairat-afzá'í.

Wondrous, *adj.* عجیب 'ajib, با شگفت bá-shigift, حیرت افزا hairat-afzá, تعجب دار ta'ajjub-dár.

Wondrously, *adv.* بطور حیرت فزائي bi-taur-i-hairat-fazá'í, بطریق تعجب آوري bi-taríq-i-ta'ajjub-ávarí, عجیبانه 'ajíbánah, بطرز شگفت bi-tarz-i-shigift.

Wont, *subs.* خو گرفتگي khú-giriftagí, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), روش ravish, عادت 'ádat, شیوه shívah, طریق taríq, سلوك sulúk, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id).—*adj.* معتاد mu'tád, مستعمل musta'mal, معهود ma'húd, متعود muta'avvid, آموخته ámúkhtah, مألوف mälúf, مأنوس mänús.

Wont, *verb,* عادت کردن 'ádat kardan, معتاد شدن mu'-tád shudan, متعود گشتن muta'avvid gashtan, آموخته ámúkhtah shudan, استعمال یافتن isti'mál yáf-tan.

Wonted, *adj.* معتاد mu'tád, مستعمل musta'mal, معهود ma'húd, متعود muta'avvid, آموخته ámúkhtah, مألوف mälúf, مأنوس mänús.

Wontedness, *subs.* عادت کني 'ádat-kuní, اعتیاد i'tiyád, تعود ta'avvud, معهودیت ma'húdíyat, مستعملیت musta'malíyat, مألوفیت mälúfíyat.

Woo, *verb,* عشق بازي کردن 'ishq-bází kardan, باصرار bi-isrár khándan, خواستگاري نمودن khást-gárí nimúdan, مغازله کردن mugházalah kardan, ترغیب نمودن targhíb nimúdan, اظهار عشق کردن izhár-i-ishq kardan, بخور دادن bukhúr dádan, دم از محبت زدن dam az-mahabbat zadan, دم دادن dam dádan (*vulg.*).

Wood, *subs.* (*Timber*) چوب chúb.—(*When cut in planks*) تخته takhtah, لوحه lauhah, خشب khashab (*pl.* خشب khushb).—(*Firewood*) هیزم hízum, هیمه hímah, حطب hatab.—(*Forest*) جنگل jangal, بیشه bíshah, درختستان dirakhtistán, درختزار dirakht-zár, شاخسار shákh-sár.—(*Red wood for dyeing*) بقم baqam, بکم bakam.

Wood, *verb,* چوب پیدا کردن chúb paidá kardan, چوب فراهم آوردن chúb faráham ávardan.

Wood-aloes (*The plant Aquilaria agallocha, the Eagle-wood of the Bible*), *subs.* عود 'úd.

Woodbine (*Honegsuckle plant*), *subs.* رز جنگلي raz-i-jangalí, تاك صحرائي ták-i-sahrá'í.

Woodcock, *subs.* یلوه قوشي yalvah-qaushí, هیوه hívah, مرغ زیرك murgh-i-zírak, خول khúl, خروس جنگلي khurús-i-jangalí, مرعت mur'at (*pl.* مرع mur').

Wood-craft, *subs.* جنگل شکاري jangal-shikárí, صید در جنگل said-dar-jangal, شکار در درختزار shikár-dar-dirakht-zár.

Woodcut, *subs.* منبت کاري munabbat-kárí, تصویر حکاکي tasvír-i-hakkákí, صورت تراشیده súrat-i-tiráshí-dah.

Wood-cutter, *subs.* تبر زن tabar-zan, حطاب hattáb, چوب تراش chúb-tirásh, چوب شکن chúb-shikan, هیمه بر hímah-bur.

Wood-drink, *subs.* شیره چوب shírah-i-chúb, مشروب چوب mashrúb-i-chúb, جوشانده چوب چیني júshándah-i-chúb-i-chíní.

Wooded, *adj.* مشجر mashjar, پر درخت pur-dirakht, اشجار دار ashjár-dár.

Wooden, *adj.* چوبین chúbín, چوبي chúbí, از چوب az-chúb, خشبي khashabí, سخت sakht, بد ترکیب bad-tarkíb.

Wood-engraving, *subs.* (*Art*) صنعت چوب تراشي san'at-i-chúb-tiráshí, منبت کاري چوب munabbat-

kárí-i-chúb, چوب منبت chúb-i-manabbat. —(*Picture*) منبت کاري munabbat-kárí, تصویر حکاکي tasvír-i-hakkákí, صورت تراشیده súrat-i-tiráshídah.

Wooden spoon, *subs.* قاشق چوبي qáshuq-i-chúbí, ملعقه چوبي mil'aqah-i-chúbí. — (*University slang*) شاگرد پست رتبه shágird-i-past-rutbah, تلمید درجه سفلي tilmíz-i-darajah-i-suflá.

Wood-house, *subs.* چوب خانه chúb-khánah, هیزم دان hízam-dán, هیمه دان hímah-dán, انبار چوب ambár-i-chúb.

Woodland, *subs.* درختستان dirakhtistán, چوب زار chúb-zár, خشب زار khashab-zár, جنگل jangal.—*adj.* پر درخت pur-dirakht, پر چوب pur-chúb, درخت خیز dirakht-khíz, جنگلي jangalí.

Wood-lark, *subs.* کلکلاتي جنگلي kulkulátí-i-jangalí, قنبره درختستاني qumburah-i-dirakhtistání, بلبل حرشي bulbul-i-harshí.

Wood-layer, *subs.* بیجه bíjah, نهال nihál, درخت کوچك dirakht-i-kúchik, بیجه سیاج bíjah-i-siyáj.

Woodless, *adj.* بي درخت bí-dirakht, بي چوب bí-chúb, بي خشب bí-khashab.

Woodlouse (*The insect Onicus asellus*), *subs.* خر خاکي khar-khákí, چهل پا chihil-pá.

Woodman, *subs.* درخت بر dirakht-bur, شجر انداز shajar-andáz, جنگل بان jangal-bán, صیاد sayyád, نخجیر گیر nakhjír-gír.

Woodmonger, *subs.* هیمه فروش hímah-furúsh.

Wood-note, *subs.* نوائي وحشي navá'í-i-vahshí, صدائي جنگلي sidá'í-i-jangalí, نوائي بربري navá'í-i-barbarí, دولة dúlah.

Wood-nymph, *subs.* جنیه جنگلستان jinníyah-i-jangalistán, نیمچه خدائي درختزار nímchah-khudá'í-i-dirakht-zár.

Woodpecker, *subs.* درختکن dirakht-kan, چوب سوراخ کن chúb-súrákh-kun, درخت کت کن dirakht-kut-kun.

Wood-pigeon, *subs.* قمري qumrí, فاخته fákhtah, یمامه yamámah, ورقا varqá (*pl.* وراقي varáqí).

Wood-reeve, *subs.* سرکار جنگلستان sarkár-i-jangalistán, ناظر درختزار názir-i-dirakht-zár, مأمور اشجار mámúr-i-ashjár.

Wood-work, *subs.* چوبها chúb-há, چوبکاري chúb-kárí, چوب بندي chúb-bandí.

Woody, *adj.* چوبي chúbí, خشبي khashabí, حطبي hatabí, هیزمي hízamí.

Wooer, *subs.* عشق باز 'ishq-báz, عاشق 'áshiq, خواستگار khást-gár, نکاح طلب nikáh-talab.

Woof, *subs.* (*Of cloth*) پود púd, سدي sadá.

Woofy, *adj.* پود ناك púd-nák, پودي púdí, پر پود pur-púd, مسدي masaddá.

Wooing, *subs.* عشق بازي 'ishq-bází, خواستگاري khást-gárí, نکاح طلبي nikáh-talabí, مغازله mugházalah.

Wooingly, *adv.* عشقبازانه 'ishq-bázánah, با التماس bá-iltimás, بطور اصرار bi-taur-i-isrár.

Wool, *subs.* پشم pashm, صوف súf.—(*Nap of wool*) کلك kulk, خواب kháb.—(*Woollen cloth*) ماهوت máhút, پشمي pashmí, کرك kurk, وبر vabar (*pl.* اوبار aubár).—(*Coarse woollen cloth*) پتو pattú.—(*Thick woollen stuff*) نمد namad, لبد libd.—(*Of a negro*) موي کرنج دار mú'í-i-kurinj-dár, موي سر زنگي mú'í-i-sar-zangí.

Wool-comber, *subs.* پشم زن pashm-zan, حلاج صوف halláj-i-súf, صواف savváf.

Woold, *verb,* با بند بستن bá-band bastan, ریسمان پیچ rísmán pích kardan, طناب پیچ نمودن tanáb pích nimúdan, رسن بند کردن rasn-band kardan.

Woolding, *subs.* ریسمان پیچي rísmán-pích í, طناب بندي tanáb-bandí, بند band, ریسمان rísmán, رسن rasn, طناب tanáb.

Woolfel, *subs.* پوست پشم دار púst-i-pashm-dar, جلد صوف دار jild-i-súf-dár, سلاخه sulákhah.

Wool-gathering, *subs.* پشم جمع کني pashm-jam'-kuní.—(*Metaphorically*) هرزه گردي harzah-gardí, شتر چراني shutur-charání.—(*He is wool-gathering*) شتر میچراند shutur mí-charánad (*lit.* He grazes camels).

Wool-grower, *subs.* پشم کار pashm-kár, پشم فروش pashm-furúsh, گوسفند دار gúsfand-dár.

Woollen, *adj.* پشمین pashmín, پشمینه pashmínah, پشمي pashmí, صوف súf, شال shál.—(*Woollen goods*) قماش qumásh (*pl.* اقمشه aqmishah), ماهوت máhút.

Woollen-draper, *subs.* پشمینه فروش pashmínah-furúsh, شال فروش shál-furúsh, صواف savváf.

Woolliness, *subs.* پشمیني pashmíní, پشم ناکي pashmnákí, پشم لاکوئي pashm-lákú'í, صوفیت súfíyat.

Woolly, *adj.* پشمین pashmín, پر پشم pur-pashm, پشمي pashmí, صوفي súfí, پشمناك pashm-nák, پشم لاکو pashm-lákú.

Woolpack, *subs.* کیسه پشم kísah-i-pashm, بسته پشم bastah-i-pashm, جسم پشملاکو jism-i-pashm-lákú.

Woolsack, *subs.* جوال پشم juvál-i-pashm, مقعد صوف maq'ad-i-súf.—(*Legal term*) مسند ریاست masnad-i-riyásat, کرسي سروري kursí-i-sarvarí.

Wool-stapler, *subs.* پشم فروش pashm-furúsh, تاجر صوف tájir-i-súf, صواف savváf.

Word, *subs.* سخن sukhun, کلمه kalimah (*pl.* کلم kalim), کلام kalám, لفظ lafz (*pl.* الفاظ alfáz), قول qaul (*pl.* اقوال aqvál).—(*Promise*) وعده va'dah, میعاد mí'ád, میثاق míság, قول qaul.—(*The favourite word a person is always using*) تکیه کلام takyah-i-

kalám.—(*Word of God*) کلام الله kalámu 'llah.—(*Soft words*) سخنها باریك sukhunhá-i-bárík, الفاظ نرم alfáz-i-narm.—(*In a word*) الحاصل al-hásil, الغرض al-gharaz, القصه al-qissah, غایتش gháyat-ash, اجمالاً ijmálan, محصلاً mahsalan, مختصراً mukhtasaran. تلخیص کلام talkhís-i-kalám.—(*In other words*) عبارتاً اخرى 'ibáratan-ukhrá.—(*Word by word*) لفظ بلفظ lafz-bi-lafz, کلمه بکلمه kalimah-bi-kalimah.—(*To keep one's word*) پیمان نگاه داشتن paimán nigáh-dáshtan, بوعده وفا کردن bi-va'dah vafá kardan, ایفا نمودن ífá nimúdan.—(*To give one's word*) قول دادن qaul dádan.—(*To say a word*) حرف داشتن harf dáshtan.—(*It is not at his word that I do this*) بحرفي او نیست که اینرا میکنم bi-harfí-i-ú ní'st kih ín-rá mí-kunam.—(*His word is as good as his bond*) وعده او مانند پیمان اوست va'dah-i-ú mánand-i-paimán-i-ú 'st.

Word, *verb,* بعبارت در آوردن bi-'ibárat dar-ávardan, عبارت پردازي کردن 'ibárat-pardází kardan, انشا نمودن inshá nimúdan, سخن سازي نمودن sukhun-sází nimúdan, لفظ پردازي نمودن lafz-pardází nimúdan.

Word-catcher, *subs.* سخن گیر sukhun-gír, جدلي jadalí, ستیزه کار sitízah-kár, عنود 'unúd, لفظ باز lafz-báz.

Wordiness, *subs.* لفاظي laffází, لفاظیت laffázíyat, عبارت 'ibárat, لفظیت lafzíyat, پر لفظي pur-lafzí.

Wordy, *adj.* پر لفظ pur-lafz, پر سخن pur-sukhun, لفظي lafzí, عبارتي 'ibáratí, پر کلمه pur-kalimah.

Work, *subs.* کار kár, کار و بار kár-u-bár, عمل 'amal, فعل fi'l, شغل shughl, صنعت san'at, صنع sun', کردار kirdár, کوشش kúshish, دستکاري dast-kárí.—(*Embroidery*) نقش naqsh, قیطان دوزي qaitán-dúzí, قلاب دوزي qulláb-dúzí.—(*Works of an author*) کلیات kullíyát, مؤلفات müallafát.—(*Composition*) مصنف musannaf, تصنیف tasníf, تألیف tälíf.—(*Fortification*) بارو bárú, سنگر sangur, حصار hissár.—(*Good works*) محاسن mahásin, باقیات báqíyát.—(*To set to work*) دست بکار شدن dast bi-kár shudan.

Work, *verb,* کار کردن kár kardan, ورزیدن varzídan, عمل کردن 'amal kardan, مشغول کار بودن mashghúl-i-kár búdan, عامل بودن 'ámil búdan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, درست کردن durust kardan, تهیه دیدن tahíyah dídan, بجا آوردن bi-já ávardan.—(*To work a ship*) خدمت کشتي کردن khidmat-i-kashtí kardan.—(*To work a farm, &c.*) باجاره دادن bi-ijárah dádan, ایجار نمودن íjár nimúdan.—(*As medicine*) عمل نمودن 'amal nimúdan, کار کردن kár kardan.—(*Ferment*) بجوش آمدن bi-júsh ámadan, جوشیدن júshídan, تغیر نمودن taghayyur nimúdan, گرم شدن garm shudan, ترشیدن turushídan, بر آمدن bar-ámadan.—(*Everything works for good*) هر چیزي منتهي بخیر خواهد بود har-chízí muntahá bi-khair kháhad búd.

Workable, *adj.* معمول ma'múl, عمل بردار 'amal-bar-dár, کردني kardaní, قابل کار qábil-i-kár.

Work-bag, *subs.* کیسه کار kísah-kár, دست دان dast-dán, کیف kaif, چنته chintah.

Worker, *subs.* عامل 'ámil, فاعل fá'il, کننده kunandah, صانع sáni', بجا آورنده bi-já-ávarandah.

Work-fellow, *subs.* هم کار ham-kár, هم شغل ham-shughl, هم صنعت ham-san'at, هم خدمت ham-khidmat.

Work-folk, *subs.* عمله 'amalah, فعله fa'alah, جوق مزدوران jauq-i-mazdúrán, کسبه kasabah.

Workhouse, *subs.* کار خانه kár-khánah, تنبل خانه tambul-khánah, محبس بیکاران mahbas-i-bí-kárán, دار الفقرا dáru 'l-fuqará.

Working, *subs.* عمل 'amal, فعل fi'l, خدمت khidmat, کار kár.—(*Fermentation*) تخمیر takhmír, رساندگي rasándagí, رسیده سازي rasídah-sází, درست کني durust-kuní.

Working-day, *subs.* روز کار rúz-i-kár, روز عمل rúz-i-'amal, روز شغل rúz-i-shughl.

Workman, *subs.* کاریگر kárí-gar, کار ساز kár-sáz, کار کن kár-kun, صنعتگر san'at-gar, صانع sáni', فاعل fá'il (*pl.* فعله fa'alah), پیشه ور píshah-var, عامل 'ámil (*pl.* عمله 'amalah *or* عمال 'ummál), کسبه kasabah, دستگار dast-gár.—(*Hired*) مزدور mazdúr, اجیر ajír.

Workman-like, *adj.* استادي ustádí, صنعت گر san'at-gar, ماهر máhir, خوب ساخته khub-sákhtah.

Workmanly, *adj.* استادي ustádí, صنعت گر san'at-gar, ماهر máhir, خوب ساخته khúb-sákhtah.—*adv.* صنعتگرانه san'at-garánah, استادانه ustádánah, ماهرانه máhiránah, بطرز کار گران bi-tarz-i-kár-garán, بطور اهل صنعت bi-taur-i-ahl-i-san'at.

Workmanship, *subs.* عمل 'amal, صنعت san'at, کار گري kár-garí, فعل fi'l, استادي ustádí.

Work-mistress, *subs.* معلمه کار mu'allimah-i-kár, ناظره عمل názirah-i-'amal, استاده ustádah, مدبره mudabbirah, مدیره mudírah.

Workshop, *subs.* کار خانه kár-khánah, کار گاه kár-gáh, دستگاه dast-gáh, پیشه گاه píshah-gáh.

Work-table, *subs.* میزچه mizchah, تخته پیش píshtakhtah.

World, *subs.* جهان jahán, عالم 'álam, دنیا dunyá, گیتي gítí, دهر dahr, کیهان kaihán, گردون gardún, روزگار rúzigár, زمانه zamánah, دور daur (*pl.* ادوار advár).—(*Division of the world*) کشور kishvar, اقلیم iqlím (*pl.* اقالیم aqálím).—(*Both worlds, this and the next*) دارین dárain, کونین kaunain, دنیا و آخرت dunyá-va-

ákhirat, دو جهان dú-jahán, نشاتين nashátain.—(*The world to come*) عالم بقا ‘álam-i-baqá, دار بقا dár-i-baqá.—(*The world below*) عالم شهادت ‘álam-i-shahádat, عالم فاني ‘álam-i-fání, عالم باقي ‘álam-i-báqí, دار آخره dár-i-ákhirah.—(*The invisible world*) عالم غيب ‘álam-i-ghaib.—(*Mankind*) عالم ‘álam, عالمين ‘álamín, جهان jahán, جهانيان jaháníyán, دنيا dunyá.—(*All the world*) همگي hamagí.

Worldliness, *subs.* دنيويت dunyavíyat, دنيا پرستي dunyá-parastí, طمع tam‘, حرص hirs, حب مال habb-i-mál.

Worldling, *subs.* مرد دنيوي mard-i-dunyaví, دنيا دوست dunyá-dúst, طماع tammá‘, زر پرست zar-parast.

Worldly, *adj.* دنيوي dunyaví, دنياوي dunyáví, زماني zamání, جهاني jahání, عالمي ‘álamí.—(*Worldly amusements*) لهو و لعب lahv-va-la‘b, ملهيات دنيويه mulhíyát-i-dunyavíyah, ملاهي دنيويه maláhí-i-dunyavíyah. — *adv.* نسبت بعالم nisbat-bi-‘álam, نسبت بدنيا nisbat-bi-dunyá, در باره جهان dar-bárah-i-jahán.

Worldly-minded, *adj.* دنيا دوست dunyá-dúst, دنيا پرست dunyá-parast.

Worm, *subs.* كرم kirm.—(*Earth-worm*) خراطين kharátín.—(*Glow-worm*) كرم شبتاب kirm-i-shab-táb.—(*Silk-worm*) كرم پيله kirm-i-pílah, كرم ابريشم kirm-i-abríshum.—(*Palmer-worm*) هزار پا hazár-pá.—(*Worm of a screw*) پيچ pích.—(*Worm of a still*) انبوبه ambúbah, لوله انبيق lúlah-i-ambíq.—(*Regret*) حسرت hasrat, دود dúd, ندامت nadámat, اندوه andúh.—(*To have the worms*) كرم داشتن *or* گرفتن kirm dáshtan *or* giriftan.

Worm, *verb trans.* داخل كردن dákhil kardan, بر انداختن bar-andákhtan, پيچاندن pichándan, زير اب زدن zír-áb zadan.—*intrans.* كرم شدن kirm shudan, باريك شدن bárík shudan, آهسته كار كردن áhistah kár kardan, خرده خرده جنبيدن khurdah-khurdah jumbídan, پيچيدن pichídan.—(*To worm out a secret*) زير پا كشيدن zír-pá kashídan, سر جوئي كردن sirr-jú,í kardan, مطلب بدست آوردن matlab bi-dast ávardan.

Worm-eaten, *adj.* كرم خورده kirm-khurdah, كرم زده kirm-zadah, رميم ramím, مدود mudavvad, مسروف masrúf, پوسيده púsídah, سوراخ دار súrákh-dár, سوس زده sús-zadah, كو خورده kau-khurdah.

Worm-fence, *subs.* مشبكه mushabbakah, پيچ كاري pích-kárí.

Worming, *subs.* كرم كشي kirm-kushí, رگ بري rag-burí.

Worm-like, *adj.* كرم وش kirm-vash, كرم آسا kirm-ásá.—(*Spiral*) پيچان pichán, پيچ در پيچ pích-dar-pích, تاب دار táb-dár, تاب خوار táb-khár.

Wormseed (*Artemisia santonica*), *subs.* كرم ران kirm-rán, بذر الدود bazru ’d-dúd.

Wormwood (*Artemisia indica*), *subs.* افسنتين afsantín, درمنه dirmanah. — (*Absinthium fronticum*) افسنطين رومي afsantín-i-rúmí.—(*Absinthium artemisia*) قورت اودمي qúrt-i-údamí, خارا كوه kharákúsh.—(*It was gall and wormwood to him*) مرارت و كلفت سختي بود بر او marárat-va-kulfat-i-sakhtí búd bar-ú.

Wormy, *adj.* كرمي kirmí, رميم ramím, پر كرم pur-kirm.—(*Earthly*) زميني zamíní, ارضي arzí.—(*Grovelling*) كشاله كن kashálah-kun, زحاف zahháf, مينه رو sínah-rú.

Worn, *adj.* مندرس mundaris, سابيده sábídah, كهنه kuhnah, فرسوده farsúdah, مستعمل musta‘mal, اسقاط isqát.—(*Fatigued*) كسل kasil, خسته khastah, كوفته kúftah.—(*This is a worn-out idea*) اين يك فكر كهنه است ín yak-fikr-i-kuhnah ast.

Worrier, *subs.* پريشان ساز paríshán-sáz, آزار ده ázár-dih, مدهش mudhish, عذاب ده ‘azáb-dih, جر آورنده jirr-ávarandah, زحمت ده zahmat-dih, مشوش ساز mushavvash-sáz.

Worry, *subs.* عذاب ‘azáb, رنج ranj, پريشاني paríshání, اضطراب iztiráb, زحمت zahmat.

Worry, *verb,* اذيت كردن azíyat kardan, آزردن ázur-dan, مشوش ساختن mushavvash sákhtan, پريشان كردن paríshán kardan.—(*As a dog or sheep*) بجان افتادن bi-ján uftádan.—(*He is much worried*) كارد به استخوان رسيد kárd bi-ustukhán rasíd (*lit.* The knife has reached the bone).—(*Do not worry him*) پا پيش مشو pá-pay-ash ma-shau.

Worse, *adj.* بدتر bad-tar, بتر batar, اشر asharr.—(*Worse and worse*) بد اندر بد bad-andar-bad, بدتر از بدتر bad-tar-az-bad-tar, روز بروز بدتر rúz-bi-rúz-bad-tar.—(*The matter is worse and worse*) كار از كار ميگذرد kár-az-kár mí-guzard.—(*Worse will follow*) بدتر در عقب است bad-tar dar-‘aqib ast.—(*So much the worse*) آن بدتر án-bad-tar, از آن بدتر az-án-bad-tar. — *adv.* بطور بدتري bi-taur-i-bad-tarí, بطريقي بسخت تر bi-taríqí-i-sakht-tar.

Worship, *subs.* پرستش parastish, پرستاري parastárí, عبادت ‘ibádat, پوزش púzish, سجده sajdah, عبوديت ‘ubúdíyat, تعظيم ta‘zím, توقير tauqír. — (*Person*) حضرت hazrat, جناب janáb, قداست qadásat.—(*Worship of idols*) بت پرستي but-parastí, وثنيت vasníyat, عبادت اصنام ‘ibádat-i-asnám.—(*Worship of individuals*) عبادت فرادي ‘ibádat-i-farádá, پرستش افراد parastish-i-afrád.—(*Outward form of worship*) صورت

صورت ظاهره عبادت súrat-i-záhirah-i-'ibádat, عبادت ظاهري 'ibádat-i-záhirí.—(*Place of worship*) مسجد masjid (*pl.* مساجد masájid), عبادتخانه 'ibádat-khánah, سجده گاه sajdah-gáh (frequently, but erroneously, pronounced sijdah-gáh).

Worship, *verb trans.* پرستيدن parastídan.—*intrans.* پرستش كردن parastish kardan, عبادت كردن 'ibádat kardan, سجده نمودن sajdah nimúdan.—(*Metaphorically*) تعظيم نمودن ta'zím nimúdan, توقير كردن tauqír kardan, احترام داشتن ihtirám dáshtan, شيفته بودن shíftah búdan.

Worshipful, *adj.* مطاع mutá', واجب الاطاعت vájibu 'l-itá'at.

Worshipfully, *adj.* مطيعانه mutí'ánah.

Worshipper, *subs.* پرستنده parastandah, ساجد sájid, متعبد muta'abbid, عابد 'ábid.—(*In composition*) پرست parast.—(*Of fire*) آتش پرست átish-parast.—(*Of the sun*) آفتاب پرست áftáb-parast.

Worst, *subs.* بد ترين حال bad-tarín-hál, اشنعيت ashna-'íyat, اقبحيت aqbahíyat, نهايت بدي nibáyat-i-badí.—(*They did their worst against him*) بدنشرا از گور در آوردند badan-ash-rá az-gúr dar-ávardand (*lit.* They brought his body from the grave).—(*Do your worst, I care not*) بعد از اين سر باز بفرست ba'd az-ín sar-báz bi-firist (*lit.* Hereafter send it without cover.)—*adj.* بدترين bad-tarín, بترين batarín, اشنع ashna', اقبح aqbah.

Worst, *verb,* شكست دادن shikast dádan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, از پا در آوردن az-pá dar-ávardan, زمين زدن zamín zadan.

Worsted, *subs.* پشم ريشته pashm-i-ríshtah, قاطمه qát-mah.—*adj.* پشمين pashmín, پشمينه pashmínah.—(*Defeated*) مغلوب maghlúb, شكست خورده shikast khur-dah, زمين خورده zamín-khurdah.

Wort, *subs.* (*Of malt*) مشروب mashrúb, شربت shar-bat.

Worth, *subs.* (*Value*) قيمت qímat, ارزش arzish, ارز arz, ارج arj, بها bahá, قدر qadr, ثمن saman.—(*Present worth—arithmetical term*) قيمت نقد qímat-i-naqd, ارزش حاليه arzish-i-hálíyah.—(*Merit*) قدر qadr, استحقاق istihqáq, لياقت liyáqat, شايستگي sháyis-tagí.—*adj.* ارزنده arzandah, لائق láïq, قابل qábil, مساوي القدر musávíu 'l-qadr, هم قيمت ham-qímat, معادل mu'ádil.—(*To be worth*) ارزيدن arzídan, قيمت داشتن qímat dáshtan, قدر داشتن qadr dáshtan, گنجايش داشتن gunjáyish dáshtan, مصرف داشتن mas-raf dáshtan.—(*Be equivalent*) معادل شدن mu'ádil shudan, نظير شدن nazír shudan.—(*It is not worth the trouble*) بزحمت نمي‌ارزد bi-zahmat na-mí-arzad, قابل آن نيست كه qábil-i-án-ní'st kih.

Worthily, *adv.* بالواجب bi 'l-vájib, بطريق استحقاق bi-taríq-i-istihqáq, بطور شايستگي bi-taur-i-sháyistagí, بجا bi-já, با موقع bá-mauqi'.

Worthiness, *subs.* لياقت liyáqat, قدر qadr, فضيلت fazílat, سزاوري sizávarí, استحقاق istihqáq, شايستگي sháyistagí, حقيت haqqíyat, قابليت qábilíyat, ارج arj, هنر hunar, جوهر jauhar, اعتبار i'tibár.

Worthless, *adj.* بي مصرف bí-masraf, بيقدر bí-qadr, بي لياقت bí-liyáqat, بيكاره bí-kárah, بي بها bí-bahá, حقير haqír, بي عزت bí-'izzat, بي اعتبار bí-i'tibár, بي خود bí-khud, بي قابليت bí-qábilíyat.—(*Spoilt*) معيوب ma'yúb, ادبار idbár, بي مصرف bí-masraf, ضائع zái'.—(*Cowardly, indolent, person*) لجاره laj-járah, رجاله rajjálah.

Worthlessness, *subs.* (*Persons*) حقيري baqírí, قلت qillat, كم مقداري kam-miqdárí, بي قابليتي bí-qábilí-yatí, عدم هنر 'adam-i-hunar, بي اعتباري bí-i'tibárí.—(*Things*) بي مصرفي bí-masrafí, بي مقداري bí-miq-dárí, بي كارگي bí-káragí, معيوبي ma'yúbí, بي شايستگي bí-sháyistagí.

Worthy, *subs.* شخص معتبر shakhs-i-mu'tabir, مرد لياقتمند mard-i-liyáqat-mand, بر گزيده bar-guzídah, شايسته sháyistah, ستوده خصال sitúdah-khisál, عمده 'umdah.—*adj.* سزاوار sizávár, لائق láïq, واجب vájib, مستوجب mustaujib, مستحق mustahaqq, شايسته shá-yistah, سزا sizá, مستعد musta'idd, بجا bi-já, قابل qábil, ارجمند arj-mand, معتبر mu'tabir, نخبه nukhbah, زبده zubdah.

Wound, *subs.* زخم zakhm, ريش ríish, جراحت jaráhat, خستگي khastagí, گزند gazand, قرح qarh.—(*Metapho-rically*) آسيب ásíb, صدمه sadamah, ضرر zarar, اذيت azíyat.—(*Mortal wound*) زخم كاري zakhm-i-kárí, زخم مهلك zakhm-i-muhlik, زخم منكر zakhm-i-munkir.

Wound, *verb,* زخم زدن zakhm zadan, مجروح ساختن majrúh sákhtan, زخمدار كردن zakhm-dár kardan.—(*Metaphorically*) نيش زدن níish zadan, صدمه رسانيدن sadamah rasánídan, اذيت دادن azíyat dádan, آسيب رساندن ásíb rasándan.—(*To wound a man's feelings*) دل كسيرا شكستن dil-i-kasí-rá shikastan, خاطر شخصيرا آزردن khátir-i-shakhsí-rá ázurdan.

Wounded, *part. and adj.* مجروح majrúh, زخم خورده zakhm-khurdah, زخمدار zakhm-dár, آسيب يافته ásíb-yáftah, صدمه ديده sadamah-dídah.

Wrack, *subs.* شوره shúrah, درخت قليا dirakht-i-qilyá.

Wraith, *subs.* جن jinn (*pl.* اجنه ajinnah), غول ghúl (*pl.* اغوال aghvál), روح rúh (*pl.* ارواح arváh), عفريت 'ifrít, خيال khiyál, وهم vahm, موهومه mauhúmah.

خط رکیر ...f writing ...bold legible ...ooks, and all man-

Wrangle, *subs.* قال و مقال qál-va-maqál, منازعت munáza'at, ستیزه sitízah, مجادله mujádalah, نزاع nizá', اختصام ikhtisám, چون و چرا chún-va-chirá.

Wrangle, *verb*, دعوي کردن da'vá kardan, منازعت کردن munáza'at kardan, ستیزه نمودن sitízah nimúdan, مجادله کردن mujádalah kardan, بحث بیجا نمودن bahs-i-bí-já nimúdan, مخاصمت کردن mukhásamat kardan.

Wrangler, *subs.* مباحث mubáhis, مجادل mujádil, منازع munázi', خصومت گر khusúmat-gar, نزاع دوست nizá'-dúst.

Wrangling, *subs.* مباحثه mubáhasah, جدل jadal, نزاع nizá', اختصام ikhtisám.

Wrap, *verb*, (*Envelop*) لفافه کردن lifáfah kardan, ملفوف کردن malfúf kardan, لف کردن laff kardan, تلفیف نمودن talfíf nimúdan, در جوف نهادن dar-jauf nihádan, فرا پوشیدن fará púshídan.—(*Roll up*) پیچیدن píchídan, ملتف ساختن multaff sákhtan.—(*To wrap oneself up*) لباس بر خود پیچیدن libás bar-khud píchídan.—(*To wrap up one's meaning*) مطلب در نوردیدن matlab dar navardídan, کلام منطوي ساختن kalám muntaví sákhtan.

Wrappage, *subs.* لفاف lifáf, لفافه lifáfah, پوشش púshish.

Wrapper, *subs.* (*Cover or envelope*) لفافه lifáfah, غلاف ghiláf, بقچه buqchah.—(*Cover of a book*) قولق qauluq, لنگ قویلق qauíluq.—(*Of linen, used while bathing*) lung, لنگ رشتي lung-i-rashtí.—(*Used after bathing*) قطیفه qatífah.—(*One who wraps*) پیچنده píchandah, ملفف mulaffif, لفاف کن lifáf-kun.

Wrath, *subs.* غیظ ghaiz, غضب ghazab, قهر qahr, سورت saurat, بطش batsh, حدت hiddat, خشم khishm. —(*Divine*) سخط sakhat, مؤاخذه müákhazah.

Wrathful, *adj.* غضبناك ghazab-nák, خشمناك khishm-nák, بر آشفته bar-áshuftah, کج‌خلق kaj-khulq, غیظ آلود ghaiz-álúd, خشمگین khishm-gín, سخطناك sakhat-nák, متنفر mutanaffir, گرم garm, آزرده ázurdah, مکدر mukaddar, رنجیده ranjídah, در هم dar-ham, خفا khafá (*obs.*).

Wrathfully, *adv.* با غضب bá-ghazab, غضبناکانه ghazab-nákánah, خشمناکانه khishm-nákánah, بطور کج bi-taur-i-kaj-khulqí, از روي غیظ az-rúy-i-ghaiz.

Wrathless, *adj.* بي خشم bí-khishm, بي غیظ bí-ghaiz, آرام árám, نرم narm.

Wrathy, *adj.* غضوب ghuzúb, غضبان ghazbán, خشمناك khishm-nák, غیظ آلود ghaiz-álúd, تند خو tund-khú.

Wrmin

burí.

Worm-like, *adj.*

کشیدن kashídan.—(*To wreak one's vengeance*) انتقام خودرا کشیدن intiqám-i-khud-rá kashídan.

Wreath, *subs.* تاج گل táj-i-gul, سهره sihrah, زنجیره گل zanjírah-i-gul, چنبره chambarah, عصابه 'asábah (*pl.* عصائب 'asáïb), هر بند har-band, پیچه píchah.

Wreathe, *verb trans.* پیچیدن píchídan, پیچانیدن pichánídan, تاب دادن táb dádan, هر بند کردن har-band kardan, پیچه ساختن píchah sákhtan.—*intrans.* پیچیدن píchídan, هر بند شدن har-band shudan, پیچ پیدا کردن pích paidá kardan, در هم تاب خوردن dar-ham táb khurdan.

Wreathy, *adj.* (*Curled*) پیچ دار pích-dár, پیچیده píchídah, هر بندي har-bandí, بسته bastah.—(*Spiral*) پیچان pichán, هر بندي har-bandí, تاب خور táb-khur.

Wreck, *subs.* شکست shikast, تباهي tabáhí.—(*Of a ship*) شکستگي shikastagí, مصیبت musíbat, انکسار inkisár, صدمه sadamah.—(*Of a house*) خرابي kharábí.—(*Of a wall*) شکستگي shikastagí.—(*He is a wreck of a man*) مرد مصیبت دیده ایست mard-i-musíbat-dídah íst.

Wreck, *verb trans.* بر کناره کوفتن bar-kinárah kúftan, زمین گیر ساختن zamín-gír sákhtan, لاحم کردن láhim kardan, شکستن shikastan (*rt.* شکن shikan), زدن zadan (*rt.* زن zan).—(*Metaphorically*) تباه کردن báh kardan, ضائع نمودن zái' nimúdan, خسارت کلي khasárat-i-kullí rasándan.—*intrans.* شکسته رساندن shikastah shudan, تلف گشتن talaf gashtan, غرق شدن gharq shudan, لاحم شدن láhim shudan.—(*Metaphorically*) خسارت کشیدن khasárat kashídan, ور شکستن var-shikastan.

Wrecker, *subs.* دزد کشتي شکسته duzd-i-kashtí-i-shikastah, شکسته دزد shikastah-duzd, غارتچي ghárat-chí, یغمائي yaghmá'í.

Wreck-master, *subs.* شکسته بان shikastah-bán.

Wren, *subs.* ترنسك tarnisk, صعوه sa'vah.

Wrench, *subs.* (*Twist*) پیچ pích, پیچش píchish, تاب táb, زور zúr.—(*Sprain*) فشار fishár, صدمه sadamah, رنج ranj.—(*Instrument*) پیچ تاب pích-táb, پیچ کش pích-kash.—(*It gave him a wrench*) فشاري به وي fishárí bi-vai rasánid.

Wrench, *verb*, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), بیرون کشیدن bírún kashídan, فشار آوردن fishár ávardan, تاب دادن táb dádan, پیچ دادن pích dádan, تحریف کردن tahríf kardan, زور رساندن zúr rasándan.

Wrest, *subs.* پیچ pích, تاب táb, تصعیر tas'ír, تحریف tahríf, تعویج ta'víj, رباني rubá'í, رباییش rubáyish.

Wrest, *verb*, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), کشیدن kashídan, کندن kandan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), تخطف نمودن takhattuf nimúdan.—(*Distort*) گرداندن gardándan, تحریف کردن tahríf kardan, تاب دادن táb

dádan, خراب کردن kharáb kardan, پیچ دادن pích dádan, کج کردن kaj kardan, غلط معني کردن ghalat-i-ma'ní kardan.

Wrester, *subs.* رباینده rubáyandah, کشنده kashandah, تخطف نماینده takhattuf-nimáyandah, تاب دهنده táb-dihandah, تحریف کننده tahríf-kunandah, کج سازنده kaj-sázandah.

Wrestle, *verb,* کشتي گرفتن kushtí giriftan, مصارعت کردن musára'at kardan, دست نرم کردن dast-narm kardan, بهم در آویختن bi-ham dar-ávíkhtan.—(*To make others wrestle*) کشتي انداختن kushtí andákhtan.

Wrestler, *subs.* کشتیگیر kushtí-gír, مصارع musári', پهلوان pahlaván.

Wrestling, *subs.* کشتي kushtí, مصارعت musára'at.

Wretch, *subs.* بد بخت bad-bakht, شقي shaqí, ملحدك mulhidak, فقیر الحال faqíru 'l-hál, منحوس manhús, متعوس mat'ús, بي نصیب bí-nasíb.

Wretched, *adj.* (*Persons*) دلتنگ dil-tang, مستمند mustamand, غمگین ghamm-gín, اندوهناك andúh-nák, ملول malúl, آزار دیده ázár-dídah, رنجکشیده ranj-kashídah.—(*Things*) زشت zisht, قبیح qabíh, شنیع shaní'.

Wretchedly, *adv.* با دلتنگي bá-diltangí, بد بختانه bad-bakhtánah, حقیرانه haqíránah, با خواري bá-khárí, با کمال پریشاني bá-kamál-i-paríshání, با ذلت تام bá-zillat-i-támm.

Wretchedness, *subs.* درد مندي dard-mandí, دلتنگي dil-tangí, مستمندي mustamandí, ملولي malúlí, افتقار iftiqár, مسکنت maskanat.

Wriggle, *verb,* غربیله کردن gharbílah kardan, تکان دادن takán dádan, حرکت دادن harakat dádan, جنباندن jumbándan, خود جنباندن khúd jumbándan, قر دادن qarr dádan.

Wriggler, *subs.* غربیله کن gharbílah-kun, تکان دهنده takán-dihandah, جنبانده jumbánandah, قر دهنده qarr-dihandah.

Wright, *subs.* صانع sáni', صنعت گر san'at-gar, کاریگر kárí-gar, استاد ustád.

Wrightia tinctoria, *subs.* لسان العصافیر المر lisánu 'l-'asáfíru 'l-murr, اندر جو indar-jav, اندر جو شیرین indarjav-i-shírín, تخم اهر tukhm-i-ahar, زبان گنجشك zabán-i-gunjishk.

Wring, *subs.* فشار fishár, زور zúr, چلش challish, عصر 'asr.—(*Of the hair*) آزار ázár, عذاب 'azáb, صدمه sadamah, رنج ranj.

Wring, *verb,* فشردن fishurdan, فشاردن fisháradan, چلاندن chilándan, آب گرفتن áb giriftan, قرچاندن qarchándan.—(*Extort*) بزور بیرون آوردن bi-zúr bírún ávardan, بیرون کشیدن bírún kashídan.—(*Writhe*) پیچیدن pích-chídan, غلطیدن ghaltídan.—(*With pain*) رنج بردن ranj burdan, عذاب کشیدن 'azáb kashídan.

Wringer, *subs.* فشرنده fishurandah, فشارنده fisháran-dah, فشار دهنده fishár-dihandah, چلاننده chilándah.

Wrinkle, *subs.* چین chín, تشنج tashannuj, چروك churúk, لا lá, کرنج kirinj, چروت churút (*vulg.*), چورت chúrut (*vulg.*).

Wrinkle, *verb trans.* پر چین کردن pur-chín kardan, چین افکندن chín afkandan, ناصاف نمودن ná-sáf ni-múdan, پر چروك ساختن pur-churúk sákhtan.—*intrans.* پر چین شدن pur-chín shudan, چین پیدا کردن chín paidá kardan, پر چروك شدن pur-churúk shu-dan, کرنج بهم رساندن kirinj ba-ham rasándan.

Wrinkled, *adj.* پر چین pur-chín, چورت زده chúrut-zadah, چروك دار churúk-dár, کرنج دار kirinj-dár.

Wrist, *subs.* بند دست band-i-dast, ساعد sá'id. رسغ rusgh (*pl.* ارساغ arságh), زند zand (*pl.* ازناد aznád), مچ much (*vulg.*).

Wrist-band, *subs.* ساعد بند sá'id-band, مچ پیچ much-pích, سر آستین sar-ástín.

Writ, *subs.* نوشته nivishtah, رقیم raqím, مکتوب mak-túb, کتاب kitáb.—(*Legal term*) حکم hukm (*pl.* احکام ahkám), فتوي fatvá, فرمان farmán.

Write, *verb,* نوشتن nivishtan (*rt.* نویس nivís), نبشتن nibishtan, قلمي کردن qalamí kardan, قلمزد کردن qalam-zad kardan, نگاشتن nigáshtan (*rt.* نگار nigár), تحریر نمودن tahrír nimúdan, مسطور ساختن mastúr sákhtan, ترقیم نمودن tarqím nimúdan, مرقوم داشتن marqúm dáshtan, ثبت کردن sabt kardan.—(*Com-pose*) تصنیف کردن tasníf kardan.—(*To write clearly*) پاك نویسي کردن pák-nivísí kardan.—(*To write one's name*) اسم خودرا ثبت کردن ism-i-khud-rá sabt kar-dan.—(*I have two or three letters to write*) دو سه تا کاغذ دارم بنویسم dú-sih-tá kághaz dáram bi-nivísam.

Writer, *subs.* نویسنده nivísandah, راقم ráqim, محرر muharrir, کاتب kátib, قلم زن qalam-zan, خامه ران khámah-rán, نگارنده nigárandah.—(*Secretary*) منشي munshí, میرزا mírzá.—(*Bad writer*) بد خط bad-khatt. —(*Fine writer*) خوش نویس khush-nivís.—(*Author*) مصنف musannif, مؤلف müallif.

Writhe, *verb,* پیچیدن pích-chídan, غلطیدن ghaltídan, تاب دادن táb dádan, بخود پیچیدن bi-khud pích-chídan, عذاب کشیدن 'azáb kashídan, رنج بردن ranj burdan.

Writing, *subs.* خط khatt (*pl.* خطوط khutút), تحریر tahrír, رقم raqm, نوشت nivisht, نبق nabq.—(*Large text*) خط جلي khatt-i-jalí.—(*Middle-sized*) خط وسط khatt-i-vasat.—(*Small-sized*) خط خفي khatt-i-khafí, خط ریزه khatt-i-rízah. [The most common kinds of writing are the following: نسخ naskh, a plain bold legible hand, much used in transcribing books, and all man-

ner of writings ; تعليق ta'líq, an elegant sloping hand, chiefly employed in transcribing poetry, &c.; ثلث nasta'líq, a mixture of the above two ; نستعليق suls, a common Arabic hand, more stiff and formal than the نسخ naskh ; كوفي kúfí, the old Arabic character, now disused ; شكسته shikastah, a rapid cursory hand, much employed in letter-writing, &c., and often not very legible ; شكستاميز shikast-ámiz, any other hand mixed with شكسته shikastah ; ترسل tarassul, a very rapid and illegible kind of شكسته shikastah ; various styles of writing not in general use are رقاع ruqá', شلفي shulfí, ديواني dí-ván, ياقوتي yáqútí, طاؤسي táüsí, طغرائي tughrá'í.]—(*Committed to writing*) مسطور mastúr, قلمزده qalam-zadah, مزبور mazbúr.—(*In writing*) تحريراً tahríran, كتابتاً kitábatan.—(*To put down in writing*) اكتتاب iktitáb nimúdan, مسطور داشتن mastúr dásh-tan, مرقوم فرمودن marqúm farmúdan.

Writing-master, *subs.* استاد نويسنده ustád-i-nivís-andah, صاحب خط sáhib-khatt, استاد خط ustád-i-khatt, خطاط khattát, خوش نويس khush-nivís.

Writings, *subs.* نوشتجات nivishtaját, مكاتيب maká-tíb.—(*Deeds*) سندات sanadát, قبالجات qabálaját.

Written, *part. and adj.* نوشته nivishtah, قلمي qalamí, مرقوم marqúm, مكتوب maktúb, مسطور mastúr, مسفور masfúr, مزبور mazbúr, رقمزده raqm-zadah.—(*MS.*) خط khatt (*pl.* خطوط khutút), خطي khattí.

Wrong, *subs.* (*Iniquity*) غلط ghalat, ظلم zulm, تعدي ta'addí, خطا khatá, بدي badí, ضلال zalál, زلت zallat, تقصير taqsír, جرم jurm.—(*Injury*) صدمه sadamah, مشقت mashaqqat, اذيت azíyat, آسيب ásíb, تطاول tatávul, ضرر zarar, زيان ziyán, آزار ázár.—*adj.* غلطي ghalatí, بيجا bí-já, نا مناسب ná-munásib, نا راست ná-rást, نا درست ná-durust, غير صحيح ghair-i-sahíh, نا صواب ná-saváb, خطا khatá, نا حق ná-haqq, غير حق ghair-i-haqq, باطل bátil.—(*To be wrong*) گه خوردن guh khurdan (*vulg.*).—(*To do wrong*) خبط كردن khibt kardan, غلط كردن ghalat kardan, تقصير داشتن taqsír dáshtan, جنايت نمودن janáyat nimúdan, گه خوردن guh khurdan (*vulg.*).—(*She made him go wrong*) اورا پراند ú-rá paránad.

Wrong, *verb*, زحمت نمودن zahmat nimúdan, تصديع تعدي دادن tasdí' dádan, ظلم كردن zulm kardan, ta'addí نمودن (بر) (bar), از حقوق محروم نمودن az-huqúq mahrúm nimúdan, در صدمه افكندن dar-sadamah afkandan, ستم رساندن sitam rasán-dan.

Wronged, *adj.* متضرر mutazarrir, مظلوم mazlúm, ستم ديده sitam-dídah, تعدي يافته ta'addí-yáftah.

Wrongful, *adj.* نا حق ná-haqq, نا صواب ná-saváb, پر خطا pur-khatá, پر ضلال pur-zalál, نا راست ná-rást, ظلم آميز zulm-ámíz.

Wrongfully, *adv.* نا حقانه ná-haqqánah, نا صوابانه ná-savábánah, بطور غلط bi-taur-i-ghalat, بطور ظلم bi-taur-i-zulm, متعديانه muta'addíyánah, از راه جور az-ráh-i-jaur.

Wrong-headed, *adj.* كله پر باد kullah-pur-bád, معاند mu'ánid, ستيز كار sitíz-kár, لجوج lajúj, بد راي bad-ráy, خشك مغز khushk-maghz, خبط دماغ دار khibt-dimágh-dár.

Wrongly, *adv.* بطور غلط bi-taur-i-ghalat, غلطانه gha-latánah, سهواً sahvan, مقصرانه muqassiránah.

Wrongness, *subs.* بدي badí, ضلالت zalálat, غلط كاري ghalat-kárí. — (*Of opinion*) بطلان butlán, غوايت ghaváyat, سفاهت safáhat.

Wroth, *adj.* غضبناك ghazab-nák, خشمگين khishm-gín, غيظناك ghaiz-nák, سخطناك sakhat-nák, كج خلق kaj-khulq.

Wrought, *part. and adj.* ساخته sákhtah, مصنوع masnú', مقعول maq'úl, معمول ma'múl, درست كرده durust-kardah.

Wry, *adj.* كج kaj, معوج mu'vajj *or* mu'avvaj, اعوج i'vaj, كج و كوج kaj-u-kúj, كژمژ kazhmazh, چوله chau-lah (*vulg.*).

Wry-neck, *subs.* (*Surgical term*) كج گردن kaj-gardan, گردن كجي gardan-kají.—(*Bird*) چوب سوراخ كن chúb-súrákh-kun.

Wryness, *subs.* كجي kají, اعوجاج i'vijáj, كج و كوجي kaj-u-kújí, كژمژي kazhmazhí, چولگي chaulagí (*vulg.*).

Wynd, *subs.* كژمژي kazhmazhí.

X.

Xanthic, *adj.* (*Chemical term*) زرد فام zard-fám, زرد وش zard-vash, مائل بصفرت máïl-bi-sufrat.

Xanthine, *subs.* زردي zardí, رنگ زردي rang-i-zardí, صفرت sufrat.

Xanthoxylum rhetsa (*Tooth-ache tree*), *subs.* كبابه شكافته kabábah-i-shikáftah, كبابه دهان كشاده kabábah-i-dahán-kushádah, دهان باز dahán-báz.

Xebec, *subs.* كشتي kashtí, قائق qáïq.

Xerodes, *subs.* (*Medical term*) دمبل dumbal, كورك kúrak, آبله ábilah, دانه dánah.

Xeromyrum, *subs.* (*Ointment*) مرهم marham, خشك مرهم khushk-marham.

Xerophagy, *subs.* خشك خواري khushk-khárí, ترك حيواني tark-i-haiváni.

Xerophthalmy, *subs.* (*Medical term*) رمد يابس ramad-i-yábis.

Xerotes, *subs.* (*Medical term*) پيوست مزاج paivast-i-mizáj, خشك مزاجي khushk-mizájí, خشكي مزاج khushkí-i-mizáj.

Xilobalsum, *subs.* (*Tree*) عود بلسان 'aud-i-balsám.

Xiphias gladius (*Sword-fish*), *subs.* تيغ ماهي tígh máhí, ماهي نوك دار máhí-i-nauk-dar.

Xylia dolabriformis (*Iron-wood tree of Pegu*), *subs.* چوب صلب chúb-i-sulb, چوب سخت chúb-i-sakht.

Xylographic, *adj.* منبت كار munabbat-kár, متعلق به چوب نويسي muta'alliq-bi-chúb-nivísí, منسوب بچوب كني mansúb-bi-chúb-kaní.

Xylography, *subs.* منبت كاري munabbat-kárí, چوب نويسي chúb-nivísí, چوب كني chúb-kaní, نقش چوب naqsh-i-chúb.

Xylophagous, *adj.* (*Zoological term*) چوب خوار chúb-khár, خشب خوار khashab-khár.

Xyster, *subs.* (*An old surgical instrument*) استخوان تراش ustukhán-tirásh, آلت استخوان تراشي álat-i-ustukhán-tiráshí.

Xystos, *subs.* پيشگاه písh-gáh, گردش گاه gardish-gáh, ايوان íván (*pl.* ايوانات ívánát *and* اواوين avávín), تالار tálár.

Y.

Yacht, *subs.* قائق qáïq, زورق zauraq, سنبوق sumbúq, بقاره baqárah.

Yacht, *verb,* در قائق سير كردن dar-qáïq sair kardan, قائق نشيني كردن qáïq-nishíní kardan, زورق سواري زورق نمودن zauraq-suvárí nimúdan.

Yachting, *subs.* قائق نشيني qáïq-nishíní, زورق سواري zauraq-suvárí.

Yak (*The wild ox*), *subs.* اسب دم asb-i-dum, گاو تركماني gáv-i-tarkumání, گاو شمالي gáv-i-shimálí.

Yam (*Root of the plant Dioscrea alata*), *subs.* سيب زير زميني síb-i-zír-zamíní, يام yám (European).

Yankee, *subs. and adj.* امريكائي amríká,í, امريكاني amríkání, ينگه دنيائي yangah-dunyá,í.

Yard, *subs.* (*Court of a house*) حياط hayát, صحن sahn, فضا fazá, فضا گاه fazá-gáh, احاطه ihátah. — (*Measure of forty inches*) ذرع zar', گز gaz.—(*Of a mast*) سرن saran, فرمن farman, فروند farvand.—(*Place where beasts of burden are tethered*) بار بند bár-band, مربط marbat, مربض marbaz, حصار hissár, خان khán, كاروان سرا káraván-sará.

Yard, *verb,* در حياط جا دادن dar-hayát já dádan, در حصار راندن dar-hissár rándan, در احاطه بند كردن dar-ihátah band kardan.

Yard-arm, *subs.* نيم فرمن ním-farman, نصفه فرمن nis-fah-i-farman.

Yard-stick, *subs.* دار پيمايش dár-i-paimáyish, چوب ذرع chúb-i-zar', ذرع zar', چوب گز كني chúb-i-gaz-kuní.

Yarn, *subs.* رشته خام rishtah-i-khám, ريسمان rísmán, ريشته ríshtah, غزل ghazl. — (*Tale*) قصه qissah, حكايت hikáyat, افسانه afsánah, مالفه sálifah.—(*To pitch a yarn*) رشته سخن دراز كردن rishtah-i-sukhun-i-diráz kardan.

Yarrow (*The plant Milfoil or Achillea millefolium*), *subs.* بو ماديران bú-mádarán.

Yataghan, *subs.* يطغان yataghán, خنجر khanjar, جنبيه jambiyah, دشنه dashnah.

Yaw, *verb* (*Nautical term*) انحراف نمودن inhiráf nimúdan, منحرف شدن munharif shudan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), پيچيدن píchídan, كج كردن kaj kardan.

Yawl, *subs.* زورق zauraq, قائق káïq, سنبوق sumbúq.

Yawl, *verb,* غريو كردن gharív kardan, فرياد زدن firyád zadan, بانك كردن báng kardan, نبح نمودن nabh nimúdan.

Yawn, *subs.* خميازه khamyázah, اخاوه akhávah, تثاوب tasávub.

Yawn, *verb,* خميازه كردن khamyázah kardan, تثاوب نمودن tasávub nimúdan, اخاوه كشيدن akhávah kashídan.—(*As timber*) ترك خوردن tarak khurdan, شكافتن shikáftan.

Yawning, *subs.* خميازه زني khamyázah-zaní, اخاوه كشي akhávah-kashí, تثاوب tasávub.—(*Of wood*) ترك خوردگي tarak-khurdagí, شكافتگي shikáftagí, انشقاق inshiqáq.—*adj.* خميازه كش khamyázah-kash, اخاوه كش akhávah-kash.—(*Drowsy*) چرت ناك chart-nák, مست sust, خواب آلود khab-álúd. — (*Applied to timber*) ترك خورده tarak-khurdah, تركيده tarakídah, شكافته shikáftah, مشقوق mashqúq.

Yea, *adv.* بلي balí, بله balah, آري árí, نعم na'am.

Yean, *verb* (*Bring forth*) زائيدن zá,ídan, زادن zádan, بچه كردن bachchah kardan.—(*Lamb*) بره آوردن barrah ávardan, بچه دادن bachchah dádan.

Yeanling, *subs.* بره barrah, خروف khurúf (*pl.* اخرفه akhrifah).

Year, *subs.* سال sál, سنه sanah, سن sinn (*pl.* اسنان asnán, اسن asunn, *and* اسنه asinnah), ايل íl. عام 'ámm (*pl.* اعوام a'vámm).—(*Solar Year*) سال شمسي sál-i-shamsí, سنه شمسيه sanah-i-shamsíyah.—(*Lunar*

year) سال قمري sál-i-qamarí, سال هلالي sál-i-hiláli, امسال (*This year*) سنه قمريه sanah-i-qamaríyah.—(*This year*) imsál, سنه حال sanah-i-hál.—(*Last year*) سال گذشته sál-i-guzashtah, پار سال pár-sál, سنه سابقه sanah-i-sábiqah, سال قبل sál-i-qabl.—(*Year before last*) پيرار pírár-sál, پيلار سال pílár-sál (*vulg.*).—(*Next year*) سال آينده sál-i-áyandah, سال ديگر sál-i-dígar.—(*Years*) سالها sálhá, سنوات sanavát, سنين sanín, اعوام a'vámm.—(*Leap-year*) سال كبيسه sál-i-kabísah.—(*Year by year*) سال بسال sál-bi-sál.—(*Many years ago*) سالهائي سال sálhá,í-i-sál.—(*Christian year*) سال ميلادي sál-i-míládí, سنه عيسويه sanah-i-'ísavíyah, سال مسيحي sál-i-masíhí.—(*New year*) سال جديد sál-i-jadíd.—(*New Year's Day*) نو روز nau-rúz.—(*A man of years*) مرد معمر mard-i-mu'ammar.—(*Two years old*) دو ساله dú-sálah.—(*In his first year*) در اول سالگي dar-avval-i-sálagí.—(*The lapse of many years*) مرور سنين متكاثر murúr-i-sanín-i-mutakásir.

The Persians have a cycle of twelve years, denominated سنوات تركي sanavát-i-turkí (*Turkí or Turkish years*), which are solar like the ancient Persian year, and have each a separate name. In deeds, bonds, accounts of transactions, historical or other records, the name of the Turkí solar year and the date of the Muhammadan lunar year are mentioned together. Thus: A.D. 1851 is A.H. 1267–8, and the تنگوز ايل tangúz-íl (*hog year*); the latter commencing at the Vernal equinox, or 21st of March. The cycle when completed, commences again. The following old Turkish terms are the names of these years:—

سيچقان ايل sichqán-íl (*The mouse year*).
اود ايل úd-íl (*The cow year*).
پارس ايل párs-íl (*The leopard year*).
توشقان ايل tavishqán-íl (*The hare year*).
لوي ايل lúí-íl (*The crocodile year*).
يلان ايل yalán-íl (*The snake year*).
يونت ايل yúnt-íl (*The horse year*).
قوي ايل qúí-íl (*The sheep year*).
پيچي ايل pichí-íl (*The monkey year*).
تخاقو ايل takháqú-íl (*The fowl year*).
ايت ايل it-íl (*The dog year*).
تنگوز ايل tangúz-íl (*The hog year*).

Year-book, *subs.* دفتر سال daftar-i-sál, حساب سر سال hisáb-i-sar-sál, كتاب سنوي kitáb-i-sanaví.

Yearling, *subs.* يك ساله yak-sálah, حيوان يك ساله haiván-i-yak-sálah, جانور دوازده ماهه jánvar-i-duváz-dah-máhah, حولي haulí.—*adj.* يك سال دار yak-sál dár, يك ساله yak-sálah.

Yearly, *adj.* سالي sálí, ساليانه sálíyánah, سنوي sanaví.—*adv.* هر سال har-sál, هر سنه har-sanah, هر ساله har-sálah, سال بسال sál-bi-sál.

Yearn, *verb,* خون بجوش آمدن khún bi-júsh ámadan, رقت داشتن riqqat dáshtan, آرزو كردن árzú kardan, راغب بودن rághib búdan, ميل شديد داشتن mail-i-shadíd dáshtan, اشتياق داشتن ishtiyáq dáshtan, شوق كردن shauq kardan.

Yearning, *subs.* اشتياق ishtiyáq, محبت mahabbat, رغبت raghbat, ميل mail, آرزو árzú, شوق shauq.—*adj.* مشتاق mushtáq, آرزو مند árzú-mand, راغب rághib, مائل máil.

Yeast, *subs.* مايه máyah, خمير khamír, خميره khamírah, خمير مايه khamír-máyah, كف kaf.

Yeasty, *adj.* مايه دار máyah-dár, مايه سان máyah-sán, پر مايه pur-máyah, خميري khamírí, كف دار kaf-dár, كف وار kaf-vár.

Yelk, *subs.* زرده zardah, زرده تخم zardah-i-tukhm, صفره sufrah.

Yell, *subs.* نعره na'rah, غريو gharív, فرياد firyád, صراخ surákh, صيحه saihah, قاره qárah, هلهله halhalah, ويله vailah, جيق jíq.

Yell, *verb,* بانگ زدن báng zadan, آواز دادن áváz dádan, غريو نمودن gharív nimúdan, غوغا كردن ghaughá kardan, نعره بر آوردن na'rah bar-ávardan, فرياد بر آوردن firyád bar-ávardan, صيحه زدن saihah zadan, قاره زدن qárah zadan, هلهله كردن halhalah kardan, جيق زدن jíq zadan.

Yellow, *subs.* زردي zardí, صفره sufrah.—(*Yellow of an egg*) زرده zardah, زرده تخم zardah-i-tukhm.—*adj.* زرد zard, اصفر asfar, طلاي tiláí, زعفراني za'frání.

Yellow-blossomed, *adj.* زرد گل zard-gul, با گل زرد bá-gul-i-zard, زرد شكوفه zard-shikúfah, با شكوفه زرد bá-shikúfah-i-zard.

Yellow fever (*Typhus icterodes*), *subs.* يرقان yaraqán, حمي اصفر hummá-i-asfar.

Yellowhammer, *subs.* (*Bird*) گنجشك زرد gunjishk-i-zard, چغور زرد chughúr-i-zard.

Yellowish, *adj.* زرد فام zard-fám, مائل بزردي máil-bi-zardí.

Yellowishness, *subs.* زرد فامي zard-fámí, زردي zardí, صفره sufrah.

Yellow ochre, *subs.* گل زرد gil-i-zard, طين اصفر tín-i-asfar.

Yelp, *subs.* وع وع va'-va', عو عو 'av-'av, عف عف 'af-'af, نباح nabáh, پارس pars.

Yelp, *verb,* وع وع كردن va'-va' kardan, عو عو كردن 'av-'av kardan, عف عف كردن 'af-'af kardan, وق وق

کردن viq-viq kardan, عویل زدن 'avíl zadan, نبح کردن nabh kardan, پارس کردن párs kardan.

Yelping, *subs.* وع وع va'-va', عو عو 'av-'av, عف عف 'af-'af, وق وق viq-viq, عویل زني 'avíl-zaní, پارس کني párs-kuní, نباح nabáh.

Yeoman, *subs.* مرد آزاده ázádah-mard, شریف sharíf, حر hurr, نجیب najíb.—(*Nautical term*) صندوق دار sandúq-dár-i-jaház, پاسبان شاهي pás-bán-i-sháhí, جهاز لله باشي lalah-báshí.

Yeoman-like, *adj.* آزاده وش ázádah-vash, حر وار hurr-vár, متشخص mutashakhkhis.

Yeomanly, *adj.* آزادانه ázádánah, شریف مان sharíf-sán, نجیب طرز najíb-tarz.

Yeomanry, *subs.* زمره آزادگان zumrah-i-ázádagán, جوق نجبا jauq-i-nujabá, دسته اشراف dastah-i-ashráf. —(*Military term*) پامبانان شاهي pás-bánán-i-sháhí, فوج خاصه fauj-i-khássah.

Yerk, *verb,* دور انداختن dúr andákhtan, تکان دادن takán dádan, دفع کردن daf' kardan, افکندن afkandan.

Yes, *adv.* بلي balí, بله balah, آري árí, نعم na'am.—(*When used towards a superior, indicating that the command will be obeyed*) بچشم bi-chashm.

Yesk, *subs.* سرفه surfah, کك kuk.

Yester, *adj.* گذشته guzashtah, ماضي mází.

Yesterday, *subs.* دیروز di-rúz, دي dí, روز قبل rúz-i-qabl, دوش dúsh, دوشینه dúshínah, دیگنه dígunah (*vulg.*).—(*Day before yesterday*) پریروز parí-rúz.—(*Day before the day before yesterday*) پس پریروز pas-parí-rúz.

Yesternight, *subs.* دیشب dí-shab, شب گذشته shab-i-guzashtah, دوش dúsh, بارحه bárihah.

Yet, *adj. and adv.* اما ammá, بلکه bal-kih, لاکن lákin, لیکن líkin, ولي valí, مگر magar, نیز níz.—(*Till now*) هنوز hanúz, تاحال tá-hál, الي الآن ilá-al-án.—(*Not yet*) نه هنوز ná-hanúz, هنوز نه hanúz-nah, خیر هنوز khair-hanúz.

Yew (*The tree Taxus baccata*), *subs.* درخت سرخ دار dirakht-i-surkh-dár, کاج káj.—*adj.* کاجي kájí, ساخته از کاج sákhtah-az-káj.

Yield, *subs.* ثمره samarah, نتیجه natíjah (*pl.* نتائج natáij), بر bar, حاصل hásil (*pl.* حواصل havásil), حصول husúl, محصول mahsúl, حصاد hasád.

Yield, *verb,* (*Produce*) بار دادن bár dádan, پیدا کردن paidá kardan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan, بر دادن bar-dádan, بیرون آوردن bírún ávardan.—(*Submit*) خودرا تسلیم کردن khud-rá taslím kardan, تن در دادن tan dar-dádan, مسلم شدن muslim shudan.—(*Concede*) دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشیدن bakhshídan, هبه نمودن hibah nimúdan, عطا کردن 'atá kardan.—(*Give up*) باز گذار کردن báz-guzár kardan, واگذار نمودن vá-guzár nimúdan.—(*He yielded*) سپر انداخت sipar andákht (*lit.* He threw away his shield).—(*He did not yield*) دنده قضا نگذاشت dandah qazá na-guzásht (*lit.* He did not set his ribs to the decree.)

Yielding, *subs.* (*Compliance*) همراهي ham-ráhí, اطاعت itá'at, خضوع khuzú'.—(*Surrendering*) تسلیم taslím, تن دهي tan-dihí, گردن نهي gardan-nihí, انقیاد inqiyád.—*adj.* (*Submissive*) تابع tábi', مطیع mutí', فرمان بردار farmán-bardár, متواضع mutavázi', خاضع kházi', منقاد munqád.—(*Flexible*) نرم narm, زود گرد zúd-gard, تر tar.

Yieldingly, *adv.* منقادانه munqádánah, مطیعانه mutí'-ánah, خاضعانه kházi'ánah, بطور تسلیم bi-taur-i-taslím, مسلمانه muslimánah.

Yieldingness, *subs.* تسلیم کني taslím-kuní, فرمان پذیري farmán-pazírí, انقیاد نمائي inqiyád-nimá,í, تن در دهي tan-dar-dihí.

Yoke, *subs.* یوغ yúgh, جوغ júgh, غل ghull (*pl.* اغلال aghlál), پالهنگ pálhang, ربقه ribqah (*pl.* ربق ribaq, ارباق arbáq *and* رباق ribáq).—(*Pair*) جفت juft, جور júr, زوج zauj (*pl.* ازواج azváj), بند band.—(*Bondage*) بندگي bandagí, عبودیت 'ubúdíyat, بردگي burdagí, غلامي ghulámí.—(*Nautical term*) کمان سکان kamán-i-sukkán.

Yoke, *verb,* جفت کردن juft kardan, هم یوغ نمودن ham-yúgh nimúdan, هم غل ساختن ham-ghull sákhtan, جورکردن júr kardan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند pai-vand), بهم بستن bi-ham bastan, اسیر کردن asír kar-dan.

Yokel, *subs.* ترك turk, نا تراشیده ná-tiráshídah.

Yoke-mate, *subs.* هم جوغ ham-júgh, هم سلك ham-silk, هم قطار ham-qitár, رفیق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), شریك sharík, خواجه تاش khájah-tásh, یار yár.

Yolk, *subs.* زرده zardah, زرده تخم zardah-i-tukhm, صفره بیضه sufrah-i-baizah.

Yonder, *adj.* مقابلي muqábilí, رو بروي rú-bi-rúí, آنطرفي án-tarafí.—*adv.* آنجا án-já, آن سو án-sú, در آن مکان dar-án-makán.

Yore, *adv.* در زمان پیش dar-zamán-i-písh, در آیام سابق dar-ayyám-i-sábiq.

You, *pron.* شما shumá, شماها shumáhá, شمایان shumá-yán, انتم untum.—(*To you*) به تان bi-tán.

Young, *subs.* بچه bachchah, بچها bachchahá, نتاج nitáj, جوان javán, جنگه jingah, حیوان جوان haiván-i-javán, جانور تازه زا jánvar-i-tázah-zá.—(*Young and old*) پیر و برنا pír-va-barná.—*adj.* جوان javán, خورد سال khurd-sál, تازه tázah, کم عمر kam-'umr, کم سال kam-sál, بي تجربه bí-tajribah, نا آزموده ná-ázmúdah, جاهل jáhil (*vulg.*).—(*While young*) در کوچکي dar-kúchikí.

Youngish, *adj.* جوان وش javán-vash, جوان جه javán-jah, جوانانه javánánah, قدري خورد مال qadarí-khurd-sál, في الجمله كوچك fi 'l-jumlah-kúchik.

Youngling, *subs.* بچه bachchah, بچها bachchahá, نتاج nitáj, جوان javán, جنگه jingah, حيوان جوان haiván-i-javán, جانور تازه زا jánvar-i-tázah-zá.

Youngster, *subs.* (*Boy*) پسرك pisarak, صبي sabí (*pl.* صبيان sibyán), جوان javán, برنا barná, شاب shább (*pl.* شباب shabáb *and* اشباب ashbáb), كودك kúdak, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál).—(*Girl*) صبيه sabíyah (*pl.* صبايا sibáyá), دخترك dukhtarak.—(*Not known to the speaker*) باجي bájí.

Your, *pron.* مال شما mál-i-shumá, مالتان mál-i-tán, از آن شما az-án-i-shumá.

Yourself, *pron.* خود شما khud-i-shumá, شما خود shumá-i-khud.

Youth, *subs.* جواني javáni, شباب shabáb, برنائي barnáí. —(*Young man*) جوان javán, برنا barná, شاب shább, امرد amrad (*pl.* امارد amárid).—(*Beardless youth*) غير ملتهي ghair-i-multahí, مزلف muzallaf.

Youthful, *adj.* جوان javán, خورد سال khurd-sál, تازه tázah, برنا barná, بچه bachchah, تازه عمر tazah-'umr, كم تجربه kam-tajribah, جاهل jáhil (*vulg.*).

Youthfully, *adv.* جوانانه javánánah, بطور جوانان bi-taur-i-javánán, جاهلانه jáhilánah, بقاعده شباب bi-qá'idah-i-shabáb.

Youthfulness, *subs.* جوانيت javániyat, حالت جواني hálat-i-javání, كودكي kúdakí, صباحت sabáhat, شباب shabáb, شبابت shabábat, تازگي tázagí, جهالت jahálat, بي تجربگي bí-tajribagí.

Yowl, *verb*, غريو كردن gharív kardan, فرياد زدن firyád zadan, بانك كردن báng kardan, نبح نمودن nabh nimúdan.

Yucca, *subs.* يكا yakká (European).

Yug, *subs.* يوگ yúg.

Yule, *subs.* عيد ميلاد عيسي 'íd-i-mílád-i-ísá, ميلاد مسيح mílád-i-masíh.

Yule-log, *subs.* شجره ميلادي shajarah-i-míládí, كنده عيد kundah-i-'íd.

Yule-tide, *subs.* زمان ميلاد zamán-i-mílád, ايام عيد ayyám-i-'íd.

Z.

Zaccho, *subs.* (*Architectural term*) پايه ستون páyah-i-sitún, زير ستون zír-i-sitún, ته ستون tah-i-sitún.

Zambo, *subs.* بچه زنگي bachchah-i-zangí, زنگي زاده zangí-zádah.

Zany, *subs.* مسخره maskharah, لوطي lútí.—(*Stupid*) صفيه safíh, كودن kaudan, احمق ahmaq, بي وقوف bí-vuqúf, خل دمنك khul-damank, خر khar (*vulg.*).

Zanyism, *subs.* (*Buffoonery*) مسخرگي maskharagí, لوطيگري lútí-garí, مقلد گري muqallid-garí.—(*Stupidity*) حماقت himáqat, كودني kaudaní, ابلهي ablahí, سفاهت safáhat, بلاهت baláhat, بيوقوفي bí-vuqúfí, خريت kharíyat (*vulg.*).

Zax, *subs.* سنگ بر sang-bur, لوحه بر lauhah-bur, مقطاع miqtá'.

Zeal, *subs.* غيرت ghairat, حميت hamíyat, شوق shauq, اشتياق ishtiyáq, اجتهاد ijtihád, مجاهده mujáhadah, تعصب ta'assub, رشك rashk, غبطه ghibtah, سعي sa'í, كوشش kúshish.

Zealot, *subs.* (*Religious bigot or fanatic*) زاهد záhid, اهل غيرت ahl-i-ghairat, وسواسي vasvásí, متعصب muta'assib, غيور ghayúr (*pl.* غير ghuyur), كله خشك kallah-khushk.

Zealous, *adj.* شوقمند shauq-mand, غيور ghayúr, جهود jahúd, رشك بر rashk-bar, غيرت كش ghairat-kash, غيرت مند ghairat-mand, مجاهد mujáhid, متجاهد mutajáhid.

Zealously, *adv.* غيورانه ghayúránah, شوقمندانه shauq-mandánah, رشك برانه rashk-baránah, با غيرت bá-ghairat, غيرت مندانه ghairat-mandánah, مجاهدانه mujáhidánah.

Zealousness, *subs.* غيرتمندي ghairat-mandí, غيوري ghayúrí, اشتياق ishtiyáq, مجاهدت mujáhadat, كوشش kúshish, رشك بري rashk-barí.

Zea mais (*Indian wheat or maize*), *subs.* خندروس khandarús, خالاون khálávan, ذرت المكه zurratu 'l-makkah, حنطه رومي hintah-i-rúmí, گندم مكه gandum-i-makkah, خوشه مكي khúshah-i-makkí.

Zebra (*Equus zebra*), *subs.* گور اسب gúr-asb, گور gúr.

Zebu, *subs.* گاو هندي gáv-i-hindí, گاو كوهان دار gáv-i-kúhán-dár, بقر وحش baqar-i-vahsh.

Zedoaria zerumbet (*Curcuma zerumbet — the Eastern drug Zeodary*), *subs.* زرنباد zurumbád.

Zelkowa crenata, *subs.* درخت آزاد dirakht-i-ázád, توسه túsah.

Zemindar, *subs.* زميندار zamín-dár, ملك دار milk-dár, زارع zári', فلاح falláh.

Zemindary, *subs.* زمينداري zamín-dárí, ملك داري milk-dárí, زراعت zirá'at, فلاحت faláhat.

Zend, *subs.* زند zand.

Zendavesta (*The sacred book of the Parsis*), *subs.* زنداوستا zandávastá.

Zendic, *subs.* زندي zandí, الهي iláhí, زنديق zandíq (*pl.* زناديق zanádíq), ملحد mulhid.

Zenith, *subs.* سمت الرأس samtu 'r-räs, سمت النظر

samtu 'n-nazar, سر بالائي bálá,í-i-sar, فوق راس fauq-i-räs.—(*He was in the zenith of his fame*) در اعلي درجه اشتهار بود dar-a'lá darajah-i-ishtihár búd.

Zeolite, *subs.* (*Geological term*) زيوليط zíúlít (European).

Zenoism, *subs.* مذهب رواقي mazhab-i-raváqí, رياضت riyázat.

Zephyr, *subs.* باد صبا bád-i-sabá, نسيم nasím.

Zero, *subs.* صفر sifr (*pl.* اصفار asfár), نقته زيرين nuqtah-i-zírín.

Zest, *subs.* (*Relish*) مزه mazah, ذائقه záïqah, ذوق zauq, ميل mail.—(*Botanical term*) پوست گردگان pústi-girdagán, قشر جوز qishr-i-jauz.

Zest, *verb,* مزه دادن mazah dádan, خوش مزه ساختن khush-mazah sákhtan, پوست ليمو زدن púst-i-límú zadan, تقشير كردن taqshír kardan.

Zetetic, *adj.* مستفسر mustafsir, جويا júyá, طالب tálib, سؤال كن süál-kun, پرسان pursán.

Zibelæ, *subs.* مويز mavíz.

Zibet, *subs.* راسو rású, موش خرما músh-i-khurmá, سنجاب sinjáb.

Zig-zag, *subs.* پيچ و خمي pích-va-khamí, پيچ در پيچي pích-dar-píchí, كج و معوجي kaj-va-mu'avvají.—*adj.* پيچ و خم pích-va-kham, پيچ در پيچ pích-dar-pích, كج و معوج kaj-va-mu'avvaj.

Zinc, *subs.* روي rúí, روح rúh (*vulg.*), توتيا tútiyá, دستا dastá, جستا jastá, جست jast.—*adj.* روئين rú,ín, توتياي tútiyáí.

Zinciferous, *adj.* روئين rú,ín, روي دار rú,í-dár.

Zinci sulphas (*White vitriol*), *subs.* سفيد توته safíd-tútah.

Zincky, *adj.* روي دار rúí-dár, پر روي pur-rúí, روي وش rúí-vash.

Zincographer, *subs.* روي گر rúí-gar, روي كن rúí-kan.

Zincography, *subs.* روي گري rúí-garí, روي كني rúí-kaní.

Zincous, *adj.* روي rúí, روئين rú,ín.

Zingiber officinalis (*The Ginger plant*), *subs.* زنجبيل zanjabíl, زنجبيل يابس zanjabíl-i-yábis, زنجبيل خشك zanjabíl-i-khushk. — (*Green ginger*) زنجبيل رطب zanjabíl-i-ratb, زنجبيل تر zanjabíl-i-tar.

Zion, *subs.* صهيون sahyún.—(*Metaphorically*) ملك توحيد mulk-i-tauhíd, سلطنت حقه saltanat-i-haqqah.

Zizyphora cristata, *subs.* مشك طرامشيع mishk-i-tarámshí'.

Zizyphus jujuba (*Jujube tree*), *subs.* درخت سنجد dirakht-i-sinjad.—(*Fruit*) نبق nabq, سدر sidr, عناب 'unnáb-i-hindí, هندي kunár.

Zodiac, *subs.* منطق البروج mintaqu 'l-burúj, دوازده برج duvázdah-burj.—(*A sign*) برج burj (*pl.* بروج burúj).—(*Aries*) حمل hamal, بره barrah.—(*Taurus*) ثور saur.—(*Gemini*) جوزا jauzá, دو پيكر dú-paikar.—(*Cancer*) سرطان saratán.—(*Leo*) اسد asad, شير shír.—(*Virgo*) سنبله sumbulah, خوشه khúshah.—(*Libra*) ميزان mízán.—(*Scorpio*) عقرب 'aqrab.—(*Sagittarius*) قوس qaus, كمان kamán.—(*Capricornus*) جدي jadí.—(*Aquarius*) دلو dalv, آبي ábí.—(*Pisces*) حوت hút.

Zodiacal, *adj.* بروجي burújí, دوازده برجي duvázdah-burjí.

Zone, *subs.* (*Girdle*) كمر kamar, كمر بند kamar-band, منطق mintaq, حزام hizám (*pl.* حزم huzum).—(*Circle dividing the earth*) منطق mintaq, منطقه mintaqah, دائره dáïrah (*pl.* دوائر daváïr).—(*Frigid zone*) منطقه مبرودة mintaqah-i-mabrúdah.—(*Temperate zone*) منطقه معتدله mintaqah-i-mu'tadilah, منطقه معدله mintaqah-i-mu'addilah.—(*Torrid zone*) منطقه محروقه mintaqah-i-mahrúqah.

Zoned, *adj.* متمنطق mutamantiq.

Zoneless, *adj.* بي منطقه bí-mintaqah, بي كمر bí-kamar.

Zoographer, *subs.* حيات نويس hayát-nivís, كاتب احوال حيوانات kátib-i-ahvál-i-haiványát, حيوان شناس haiván-shinás.

Zoographical, *adj.* حيات نويسي hayát-nivísí, متعلق حيوان شناسي muta'alliq-bi-haiván-shinásí, متعلق بحالات حيوانات muta'alliq-bi-hálát-i-haiványát.

Zoography, *subs.* حيات نويسي hayát-nivísí, نگارش حالات حيوانات nigárish-i-hálát-i-haiványát, حيوان شناسي haiván-shinásí.

Zoolatry, *subs.* حيوان پرستي haiván-parastí, عبادت حيوانات 'ibádat-i-haiványát, پرستش جانوران parastish-i-jánvarán.

Zoological, *adj.* متعلق بعلم حيوانات muta'alliq-bi-'ilm-i-haiványát, متعلق بحيوان شناسي muta'alliq-bi-haiván-shinásí, منسوب بمعرفت حيوانات mansúb-bi-ma'rifat-i-haiványát.

Zoological Gardens, *subs.* باغ حيوانات bágh-i-haiványát, باغ وحوش bágh-i-vuhúsh.

Zoologist, *subs.* حيوان شناس haiván-shinás, معلم علم حيوانات mu'allim-i-'ilm-i-haiványát, عارف به احوال حيوانات 'árif-bi-ahvál-i-haiványát.

Zoology, *subs.* علم حيوانات 'ilm-i-haiványát, معرفت حيوانات ma'rifat-i-haiványát, حيوان شناسي haiván-shinásí.

Zoonic, *adj.* حيواني haiváni, جانوري jánvarí, ماخوذ از حيوان mákhúz-az-haiván.

Zoonomy, *subs.* آيين حيوانات áyín-i-haiványát, قاعده حيوانيت qá'idah-i-haivániyat, حيوانيت haivániyat, قانون جانوران qánún-i-jánvarán.

Zoophagous, *adj.* (*Zoological term*) حیوان خوار haiván-khár, گوشت خوار gúsht-khár, جانور خوار jánvar-khár.

Zoophyte, *subs.* گل دریا gul-i-daryá, نبات حیات دار nabát-i-hayát-dár.

Zoophytology, *subs.* علم نباتات حیات وار 'ilm-i-nabátát-i-hayát-vár.

Zootomical, *adj.* منسوب بتشریح حیوانات mansúb-bi-tashríh-i-haivánát.

Zootomist, *subs.* عالم تشریح حیوانات 'álim-i-tashríh-i-haivánát, استاد علم تشریح حیوانات ustád-i-'ilm-i-tashríh-i-haivánát.

Zootomy, *subs.* تشریح حیوانات tashríh-i-haivánát, علم تشریح حیوانات 'ilm-i-tashríh-i-haivánát.

Zoroaster, *subs.* (*Founder of the Magian faith*) زردشت zardusht, زرتشت zartusht.

Zoroastrian, *subs.* *and* *adj.* زردشتي zardushtí, زرتشتي zartushtí, مجوسي majúsí, آتش پرست átish-parast.

Zouave, *subs.* زواو zúáv (European).

Zuffolo, *subs.* مزمار mizmár (*pl.* مزامیر mazámír), ني nay.

Zumological, *adj.* تخميري takhmírí, جوشي júshí.

Zumologist, *subs.* خمار khammár, مشروب ساز mashrúb-sáz, جوش شناس júsh-shinás.

Zumology, *subs.* علم مشروب سازي 'ilm-i-mashrúb-sází, صنعت خماري san'at-i-khammárí, جوش شناسي júsh-shinásí, علم تخمیر 'ilm-i-takhmír, صنعت تخمیر san'at-i-takhmír.

Zumometer, *subs.* جوش سنج júsh-sanj, آلت جوش álat-i-júsh-ázmá,í, خمر شناس khamar-shinás.

Zygodactyle, *subs.* (*Zoological term*) جفت انگشت juft-angusht.

Zygomatic, *adj.* رخساري rukhsárí, وجناتي vajnátí, الواري alvárí, فکي fakkí.

Zygophyllum eurypterum, *subs.* (*Botanical term*) کواچ kúách.

Zygophyllum fabago, *subs.* (*A medicinal plant*) پیرسن داري pírasan-dárí.

Zythum, *subs.* جوشانده júshándah, شراب گندم sharáb-i-gandum, عقار 'uqár.

Zyphoid cartilage, *subs.* (*Anatomical term*) غضروف خنجري ghuzrúf-i-khanjarí.

NDIXAPPENDIXAPPENDIXAPPEN

21 بيست و يك bíst-u-yak.
22 بيست و دو bíst-u-dú.
&c. &c.
30 سي sí.
31 سي و يك sí-u-yak.
&c. &c.
40 چهل chihil (contracted چل chil).
50 پنجاه panjáh.
60 شست shast *or* شصت shast.
70 هفتاد haftád.
80 هشتاد hashtád.
90 نود navad.
100 صد sad.

101 يكصد و يك yak-sad-u-yak.
121 يكصد و بيست و يك yak-sad-u-bíst-u-yak.
132 يكصد و سي و دو yak-sad-u-sí-u-dú.
&c. &c.
200 دويست davíst *or* دو صد dú-sad.
300 سيصد sí-sad.
400 چهارصد chahár-sad.
500 پانصد pán-sad.
600 ششصد shish-sad.
700 هفصد haf-sad.
800 هشصد hash-sad.

900 نهصد nuh-sad.
1000 هزار hazár.
2000 دو هزار dú-hazár.
&c. &c.
100,000 make one لك lak (lakh), and five laks one كرور karúr (krore). These two terms of number have been borrowed from the Indian system of calculation ; but in India the "krore" signifies one hundred laks or ten millions.

Ordinal Numbers.

The Ordinal numbers are thus formed :—

1st اول avval, نخستين nukhustín, *or* يكم yakum.
2nd دوم duvum *or* دويم dúyum *or* ثاني sání.
3rd سيوم síyúm *or* سيم siyyum *or* ثالس sális.
4th چهارم chahárum *or* رابع rábi'.
5th پنجم panjum *or* خامس khámis.
6th ششم shishum *or* سادس sádis.
7th هفتم haftum *or* سابع sábi'.
8th هشتم hashtum *or* ثامن sámin.
9th نهم nuhum *or* nuhhum *or* تاسع tási'.
10th دهم dahum *or* عاشو 'áshu.
11th يازدهم yázdahum, &c.
19th نوزدهم núzdahum.
20th بيستم bístum.
21st بيست و يكم bíst-u-yakum, &c.
30th سي ام sí-um.
40th چهلم chihilum.
50th پنجاهم panjáhum.
60th شستم shastum *or* شصتم shastum.
70th هفتادم haftádum.
80th هشتادم hashtádum.
90th نودم navadum.
100th صدم sadum, &c.

Fractions are usually formed by placing the denominator before the fractions, as چهار يك chahár-yak (one-fourth), هفت دو haft-dú (two-sevenths). The Arabic fractional terms are also sometimes used. The following will serve as examples :—

One-fourth, چهار يك chahár-yak, ربع rub', چارك chárak (*vulg.*).
A half, نيم ním, نصف nisf.
Three-fourths, چهار مه chahár-sih, سه ربع sih-rub', سه چارك sih-chárak.
One-third, سه يك sih-yak, ثلث suls.
Two-thirds, سه دو sih-dú, ثلثين sulsain.
One-fifth, پنج يك panj-yak, خمس khums.
One-sixth, شش يك shish-yak, سدس suds (*pl.* اسداس asdás).
Five-sixths, شش پنج shish-panj.
A seventh, هفت يك haft-yak, سبع sub'.
An eighth, هشت يك hasht-yak, ثمن sumn (*pl.* اثمان asmán).
A ninth, نه يك nuh-yak, تسع tus'.
A tenth, ده يك dah-yak, عشر 'ushr (*pl.* عشور 'ushúr *and* اعشار a'shár).
Nine-tenths, نه ده dah-nuh.
One-hundredth, صد يك sad-yak.
Ninety-nine-hundredths, في صد نود و نه fí-sad-navad-u-nuh.
A thousandth part, هزار يك hazár-yak, &c.

Reduplicative numbers are as follow :—

Single, مفرد mufrad, يكتا yak-tá, يگانه yagánah.
Double, مضاعف muzá'af, دو تا dú-tá, دو چند dú-chand, دو گانه dú-gánah, دولا dú-lá.

Treble, مثلث musallas, سه تا sih-tá, سه چند sih-chand, سه گانه sih-gánah.
Fourfold, چهار تا chahár-tá, چهار چند chahár-chand, مربع murabba', اربعه اضعاف arba'ah-i-az'áf.
Twentyfold, بیست چندان bíst-chandán, بیست مقابله bíst-muqábalah, بیست تا bíst-tá.
A hundredfold, صد چندان sad-chandán, صد مقابله sad-muqábalah, صد تا sad-tá, &c.

Distributives are thus expressed :—

One by one, يكي يكي yakí-yakí, هو هو huva-huva.
By twos, دو تا دو dú-tá dú-tá, دو دو dú-dú.
By tens, ده ده dah-dah.
Alternately, يكي درميان yakí-dar-miyán.
On alternate days, غبّاً ghibban, يك روز درميان yak-rúz-dar-miyán.
Once every ten days, هر ده روز يك مرتبه har-dah-rúz-yak-martabah, &c.

Nouns joined with Cardinal numbers should always be put in the singular, as ده اسب dah asb (ten horses), هزار مرد hazár mard (a thousand men), &c. Arabic plurals are, however, sometimes employed, as ده فعله dah fa'alah (ten workmen).

Numbers from 20 upwards are usually arranged by having the greatest number expressed first, and the lesser added with the conjunction "and," as 254,783 دويست و پنجاه و چهارهزار و هفصد و هشتاد و سه davíst u panjáh u chahár hazár u hafsad u hashtád u sih. From 20 up to 50 the smaller number may be expressed first, as دو بيست dú-bíst (twenty-two), چهار سي chahár sí (thirty-four), &c. ; but it is considered more correct and idiomatic to place the larger number first, with the conjunction, as بيست و دو bíst-u-dú (twenty-two), &c.

ABJAD. ابجد

The twenty-eight letters of the Arabic alphabet possess each a numerical value, as expressed in the following unmeaning words :—

zazigh	sakhiz	qarashat	sa'fas	kalaman	huttí	havvaz	abjad
ضظغ	ثخذ	قرشت	سعفص	كلمن	حطي	هوز	ابجد
800	500	100	60	20	8	5	١
900	600	200	70	30	9	6	٢
1000	700	300	80	40	10	7	٣
		400	90	50			٤

This numerical mode, which is generally called ابجد abjad, from the first word, is much employed in forming chronograms denoting dates of events. These are indicated by a short sentence, the numerical values of the letters composing which, being added up, give the date required. The following chronogams will serve as examples :—

The date of the death of the celebrated piratical Basha of Algiers and Tunis, Khairu-'d-Dín, surnamed Barbarossa, is expressed by the Arabic sentence مات رئيس البحر máta ra'ísu-'l-bahr (the chieftain of the sea is dead), and the numbers denoted by the letters composing this sentence being added up, give a quotient of 952, in which year of the Hijrah, corresponding with A.D. 1545–46, Barbarossa died.

The demise of the famous Tamerlane is contained in the following: وداع شهرياري vidá'-i-shahr-yárí (adieu to royalty), equivalent to A.H. 807, or A.D. 1404–5.

Nádir Sháh, when proclaimed sovereign of Persia, had coinage struck in his name, with the inscription in Arabic : الخير في ما وقع al-khairu fí má vaqa'a (what has happened is best), the numbers of which motto amount to A.H. 1148, the year corresponding with our 1735–36, in which he obtained the crown.

The celebrated Sultan Baber, the Napoleon of the East, was born on the sixth of the Muharram month. It is singular that the Persian date of the month, شش محرم shish-i-muharram, gives the year in which this prince was born, namely A.H. 888, corresponding with A.D. 1483–84.

The practise of commemorating events by these chronograms is common in all Muhammadan countries. Numbers are often formed by letters as well as figures, according to this method, for example :—

11	12	13	14	15	16	17	18	19	21	22	23	24	25	26	27	28	29	31	32	33	34	&c.
يا	يب	يج	يد	يه	يو	يز	يح	يط	كا	كب	كج	كد	كه	كو	كز	كح	كط	لا	لب	لج	لد	

The units, tens, and hundreds, &c., have already been given.

SIYÁQ.

The سیاق siyáq is a species of figures commonly used in all money transactions, accounts of shop-keepers and merchants, &c. Accounts are reckoned in *dínárs*, an imaginary coin, of the lowest value, being the ten-thousandth part of the *túmán*, the current gold coin in Persia, now worth about eight shillings. The figure in *Siyáq* always indicates the number of *dínárs*. The *Siyáq* used in India (in which country it is called رقم raqm), differs somewhat from the Persian system. (*Vide* the Introduction to "Stewart's Persian Letters.") The units in combination with the tens are nearly the same in both, but the simple units are entirely different, as well as many of the higher numbers. A knowledge of these figures will be found absolutely necessary for those connected with business and trade, as accounts are seldom written in any other.

The following are the simple units :

1	2	3	4	5	6	7	8	9

The following are the tens :

10	20	30	40	50	60	70	80	90

The units and tens in combination :

11	12	13	14	15	16	17	18

19	21	22	23	35	62	99

The higher numbers :

100	200	300	400	500	600	700

800	900	1,000	1,100	1,200	1,300
		or			

2,000	3,000	4,000	5,000	6,000	7,000
۲۰۰۰	۳۰۰۰	۴۰۰۰	۵۰۰۰	۶۰۰۰	۷۰۰۰
8,000	9,000	10,000	20,000	30,000	40,000
۸۰۰۰	۹۰۰۰	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۴۰۰۰۰
50,000	60,000	70,000	80,000	90,000	100,000
۵۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۷۰۰۰۰	۸۰۰۰۰	۹۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰
110,000	120,000	130,000	150,000	200,000	1,000,000
۱۱۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰

MONEY.

The following are the moneys now current in Persia :—

دینار dínár, an imaginary infinitesimal coin, in which accounts are reckoned. Its value will amount to something less than one-twentieth of a farthing sterling.

5 دینار dínár=1 غاز gház ; also a nominal money.

10 غاز gház=50 دینار dínár=1 شاهي sháhí, about ½d. sterling.

2 شاهي sháhí=100 دینار dínár=1 محمدي muhammadí, about 1d.

4 شاهي sháhí=200 دینار dínár=1 عباسي ‘abbásí, about 2d.

5 عباسي ‘abbásí=20 شاهي sháhí=1,000 دینار dínár=1 قراني qirání *or* صاحب قراني sáhib-qirání about 10d.

10 قراني qirání=10,000 دینار dínár=1 تومان túmán, a gold coin, generally reckoned at 9s. in value, but in reality not worth more than 8s. or thereabouts.

The تومان túmán was formerly worth much more. In the reign of Sháh ‘Abbás I. its value was nearly £3 sterling, and when Sir John Malcolm visited Persia, at the commencement of the present century, it was then worth from 18s. to £1. It is now equivalent to a trifle over 7s. 11d.

The پول سیاه púl-i-siyáh (black money) is a copper coin, of various sizes and values; but it is commonly worth from one-half to one-third of a farthing. The name applies to copper coins in general. The پول میاه púl-i-siyáh is not used in accounts.

The ریال riyál, which is worth about 1¼ qirání, is properly the Spanish dollar ; but that coin is now rarely seen in Persia.

The Turkish piastre, called قروش qurúsh *or* غروش ghurúsh, is current in the northern provinces of Persia. Its value in former times was about 2s. 6d. ; it is now worth no more than 2½d.

The پناهبادي panáhbádí *or* پهنابادي pahnábádí is a silver coin, worth somewhat less than half a قراني qirání ; *e.g.* 23 پهنابادي pahnábádí=10 قراني qirání=1 تومان túmán.

European ducats, called مجر majar and باجغلي bájughlí, are current in many places. Their value fluctuates, but it is usually nearly equal to that of the تومان túmán, sometimes more, sometimes less.

The muhammadí, 'abbásí, and riyál are not represented by any coin. The terms are used much in the same way as the English "guinea." Sums amounting to less than three muhammadís are expressed in dínárs.

Accounts are kept in the system called سیاق siyáq, already detailed, in the following manner :—

• Half a دینار dínár.

~ 1 دینار dínár.

ع 2 دینار dínár.

ح 3 دینار dínár.

ک 4 دینار dínár.

ف 5 دینار dínár=1 غاز ghaz.

ص 50 دینار dínár=1 شاهي sháhí.

ع 200 دینار dínár=1 عباسي 'abbásí.

ا or ش 1,000 دینار dínár=1 قراني qirání.

اع or ع 2,000 دینار dínár=2 قراني qirání.

ت ن 10,000 دیناز dínár=1 تومان túmán.

ت، ن 20,000 دینار dínár=2 تومان túmán.

ع" 10 تومان túmán.

ح ع" 11 تومان túmán.

ع ع" 20 تومان túmán.

ث" 30 تومان túmán.

ت ن ـ 100 تومان túmán.

WEIGHTS.

Persian weights are the following. In Persia, as in most Muhammadan countries, grain, liquids, &c., are sold by weight, not by measure.

نخود nukhúd, a small chick-pea (*cicer arietinum*), called in India "Bengal gram," weighing about $\frac{1}{144}$ of an ounce.

24 نخود nukhúd=1 مثقال misqál, nearly $\frac{1}{6}$ of an oz. avoirdupois.

90 مثقال misqál=1 وقه vaqqah, about 14 oz. avoirdupois.
8 وقه vaqqah=720 مثقال misqál=1 من تبريزي mann-i-tabrízí (Tabriz mann), weighing from $7\frac{1}{4}$ to $7\frac{1}{2}$ lbs. avoirdupois.
2 من تبريزي mann-i-tabrízí=1 من شاهي mann-i-sháhí (Royal mann), from $14\frac{1}{2}$ to 15 lbs.
4 من تبريزي mann-i-tabrízí=1 من ري mann-i-rai (mann of Rai), nearly 30 lbs.
16 من تبريزي mann-i-tabrízí=1 من حاشمي mann-i-háshimí (Hashimi mann), used only in the southern provinces, 116 lbs.
100 من تبريزي mann-i-tabrízí=1 خروار kharvár (donkey-load), 725 lbs.

The quarter of a Tabriz mann, or about 1 lb 12 oz. avoirdupois, is usually called a چارك chárik; and this term is also sometimes used to signify the quarter of a Royal mann, or about 3 lbs. 10 oz.

The باتمان bátmán *or* بطمن batman is a Turkish weight, used in Western Persia. It is the same as the Royal mann, or nearly 15 lbs.

The قيراط qírát *or* قراط qarrát (carat) is an Arabian weight, varying from three to four English grains in different places. It is occasionally employed in weighing jewels and drugs.

MEASURES OF LENGTH.

موي شتر múí-i-shutur, the breadth of a camel's hair.
جو jau, a barleycorn.
انگشت angusht, a finger-breadth.
بهر bahar, length of one joint of the thumb, or about $1\frac{1}{4}$ inch.
2 بهر bahar=1 گره girah, or about $2\frac{1}{2}$ inches.
16 گره girah=1 ذرع zar' *or* گز gaz, the Persian ell of about 40 inches.
ارشين arshín, the Turkish ell; much the same as the above.
وجب vajab, a span, from tip of thumb to tip of little finger extended.
ارج araj, دست dast, *or* زراع zirá', a cubit, from the elbow to the tip of the middle finger.
قدم qadam, a short pace of 20 inches.
بغل baghal, a fathom, or space between the tips of the fingers of the two hands, when the arms are extended.
كله kallah, the ordinary stature of a man, about $5\frac{1}{2}$ feet.
12,000 قدم qadam=6,000 گز gaz=1 فرسخ farsakh *or* فرسنگ farsang, a parasang of about $3\frac{3}{4}$ English miles.

NAMES OF PERSONS AND PLACES.

A.

Aaron, هرون harún, هارون hárún.
Abadan, عبادان ‘abbádán, آبادان ábádán.
Abbasides, عباسیان ‘abbásíyán.
Abel, حابل hábil, هابیل hábíl, حبیل habíl.
Abiverd, ابیورد abívard.
Abraham, ابراهیم ibráhím.
Abu-bakr, ابو بکر abú-bakr.
Abu-'l-fazl, ابولفضل abu-'l-fazl.
Abyssinia, حبش habash, حبشستان habashistán.
Abyssinian, حبشي habashí.
Achin, آچین áchín.
Acre, عکا ‘akká.
Adam, آدم ádam.
Adelaide, ادلاید adaláyid.
Aden, عدن ‘adan.
Adrianople, ادرنه adranah, ادریانوپل adriyánúpal.
Adriatic Sea, دریائي ادریاتیك daryá-i-adriyátík.
Ægean Sea, بحر یونان bahr-i-yúnán.
Afghan, افغان afghán.
Afghanistan, افغانستان afghánistán.
Afrasyab, افراسیاب afrásyáb.
Africa, افریقا afríqá, افریق afríq, افریقه afríqah.
African, مغربي maghribí.
Afridí, افریدي afrídí.
Agra, آگره ágrah.
Ahmedabad, احمداباد ahmadábád.
Ahmednagar, احمدنگر ahmadnagar.
Aix-la-chapelle, اکسلاشاپل aksláshá-pal.
Ajmir, اجمیر ajmír.
Albanian, ارنودي arnaudí.
Albert, البر albar.
Aleppo, حلب halab.
Alexander, اسکندر iskandar, سکندر sikandar.
Alexander the Great, ذو القرنین zu-'l-qarnain, اسکندر رومي iskandar-i-rúmí.
Alexandra, الکسندرا alaksandrá.
Alexandretta, اسکندرون iskandarún.
Alexandria, اسکندریه iskandariyah, سکندریه sikandariyah.
Alfred, الفرد alfrad.
Algeria, الجزایر aljazáír.
Algiers, الجزائر aljazáïr.
Ali, علي ‘alí.—(*Descendants of Ali*) علویان ‘alavíyán.
Alice, الیس alís.
Allahabad, الله آباد allah-ábád.
Alma, الما almá.
Alps, الپ alp.
Alsace, الزاس alzás.
Amadeus, امده amadah.
Amalek, عملیق ‘imlíq.
America, ینگي دنیا yangí-dunyá.—(*North America*) ینگي دنیا شمالي yangí-dunyá-i-shimálí. — (*South America*) ینگي دنیا جنوبي yangí-dunyá-i-junúbí.
American, ینگي دنیاي yangí-dunyáí.
Amerkote, امرکوت amrkút.
Amsterdam, امستردام amstardám.
Anatolia, اناطولي anátúlí.
Andalusia, اندلس andalas.
Angora, انقره anqarah.
Antioch, انطاکیه antákiyah.
Arab, عرب ‘arab.
Arabia, عرب ‘arab, عربستان ‘arab-istán.
Arabia Felix, یمن yaman.
Arabia Petræa, حجاز hijáz.
Arabian, عربي ‘arabí, تازي tází.
Arabíc, عربي ‘arabí, زبان عربي zabán-i-‘arabí.
Ararat, آغر طاغ ágh ir-tágh, آغر داغي ágh ir-dágh í.
Araxes, ارس aras.
Archimedes, ارشمیدس arshimídis.
Ardahan, اردهان ardahán.
Ardistan, آردستان árdistán.
Aristotle, ارسطو arastú, ارسط arast.
Armenia, ارمنیه armaniyah.
Armenian, ارمني armaní (*pl.* ارامنه aráminah).
Arnot, ارناوت arnáút.
Arracan, ارخنگ arakhang.
Artaxerxes, اردشیر ardshír, ارتاحاشت artáhásht.
Artemisia, شویلا shuvílá.
Arthur, ارتور artúr, اورتر úrtar, اوتر útar.

Ashurada, عاشورادہ ‘áshúrádah.
Asia, اسیائي asiyá,í.—(*Asia Minor*) اسیائي کوچك asiyá,í-i-kúchik, اناطولي anátúlí.—(*Central Asia*) اسیائي وسطي asiyá,í-i-vasatí.
Askelon, اسقلان asqalán.
Astarabad, استراباد astarábád.
Athens, اتنه atanah, اطنه atanah, اتن atan, اتانیه atániyah.
Atlantic Ocean, بحر اتلانتیك bahr-i-atlántík.
Atlas, اطلس atlas.
Attock, اتك atak.
Aurangzib, اورنگزیب aurangzíb.
Australia, اوسترالي ústarálí, استرالي ustarálí.
Austria, اطریش atrísh, اوستریا ústriyá.
Ayishah, عایشه ‘áyishah.
Azarbijan, آذربایجان ázarbáíján, آذربیجان ázarbaiján.

B.

Baal, بعل ba‘l.
Baalbak, بعلبك ba‘albakk.
Babelmandeb, باب المندب bábu-’l-mandab.
Babylon, بابل bábul.
Babylonia, عراق ‘iráq.
Bacchus, باخوس bákhús.
Badakhshan, بدخشان badakhshán, بداخشان badákhshán.
Baghdad, بغداد baghdád.
Bahavul, بهاول bahával.
Bahrain, بحرین bahrain.
Baku, بادکوبه bádkúbah.
Balasore, بالیسر bálísar.
Balkh, بلخ balkh.
Balkhans, بلخان balkhán, بلقانها balqánahá, بالقان bálqán.
Baltic, بالتك báltik.
Bamiyan, بامیان bámiyán.
Bangalore, بنگلور bangalúr.
Bangkok, بانگکك bángkak.
Banswara, بانسواره bánsvárah.
Barca, برقه barkah.
Barcelona, برشلونه barshalúnah.
Bareilly, بریلي barílí.
Baroach, باروج bárrúj.
Bavaria, باویر bávír.
Bayazid, بایزید báyazíd.
Beatrice, بیاتریس biyátrís.
Behar, بهار bihár.
Belgium, بلجیك baljík, بلژیك balzhík.
Benares, بنارس banáras, بانارس bánáras.
Bengal, بنگاله bangálah.
Benjamin, ابن یامین ibn-yámín.
Beor, باعورا bá‘úrá.
Berar, برار barár.
Berlin, برلن barlin, برلین barlín.
Bermuda, برمود barmúd.
Bern, برن barn.
Bessarabia, بسارابیا basárábiyá.
Bethlehem, بیتالحم baitálahm, بیت لحم baitlahm.
Beyrout, بیروت bírút, باروط bárút, برود barúd.
Bhopal, بپل bapal.
Bidur, بیدر bídar.
Bijapur, بیجاپور bíjápúr.
Bijnur, بجنور bijnúr.
Bilaspur, بلاسپور biláspúr.
Biluchistan, بلوچستان bilúchistán.
Birbhum, بیربهوم bírbhúm.
Black Sea *or* Euxine, بحر سیاه bahr-i-siyáh, قره دنگز qarah-dingiz.
Bohemian, زنگي فرنگي zangí-i-farangí, قبطي qibtí.
Bolivia, بولیوي búlíví, بولیوار búlívár.
Bombay, بمبي bambí.
Bordeaux, بردال burdál.
Borneo, برنیو barníú.
Bosnia, باسنه básnah, بوسنه búsnah.
Bosphorus, بوغاز بزرگ búgház-i-buzurg.
Boston, بستن bustan.
Bourbon (Isle of), جزیره بوربان jazírah-i-búrbán.
Brindisi, برندیزي birindízí.
Broach, بروج barvaj.
Brussels, بروکسل barúksal.
Bucharest, بکرش bakarash.
Bujnurd, جنورد bujnúrd.
Bukhara, بخارا bukhárá.
Bulgaria, بلغار bulghár.
Bundi, بوندي búndí.
Burdwan, بردوان bardván.
Burhanpur, برهانپور barhánpúr.
Bushire, بوشهر bú-shahr, بندر البوشهر bandaru-’l-bú-shahr.
Bussorah, بصره basarah.
Bustam, بسطام bustám.
Buxar, بکسر baksir.
Byzantium, بزنطیه bizantíh.

C.

Cadiz, قادس qádis.
Cæsar, قیصر qaisar.
Cæsarea, قیصریه qaisariyah.
Cain, قابل qábil, قابیل qábíl.
Cairo, قاهره qáhirah.
Calais, کاله kálah.
Calcutta, کلکته kalkattah.
California, کالیفورني kálífúrní.
Calmuck, قلماق qalmáq.
Canaan, کنعان kin‘án.
Canada, کانادا kánádá.
Candia, قاندیه qándiyah, قندید qandíd, قندیه qandiyah.
Canton, خانقو khánqú.
Cape of Good Hope, دماغه افریقیه dimághah-i-afríqíyah, دماغه امید dimághah-i-umíd.
Cape Noir, ساده قهوه sádah-kahvah.
Carlist, کارلیست kárlíst.
Carmel, کرمل kirmil.
Carnatic, کرناتك karnátak.
Caroline, کارولین kárúlín.
Carpathians, الامان طاغي alámán-tághí.
Carthage, قرطاجنه qurtájannah.
Caspian Sea, بحر خزر bahr-i-khazar, دریائي خلزوم daryá,í-i-qulzúm, دریائي حاجیطرخان daryá,í-i-hájí-tarkhán, بحر گیلان bahr-i-gílán.
Castile, قسطله qastalah, قسطیلیه qastílíyah.
Catalan, قاتلان qátlán.
Catherine, کاترین kátrín.
Caucasus, قفقاز qafqáz.

Cawnpur, خانپور khánpúr.
Ceuta, سبته sítah, سبته sabtah.
Ceylon, سراندیپ sarándíp, سیلان sailán.
Chaldea, عراق ‘iráq.
Champarun, چنپارن champáran.
Charles, شارل shárl.
Chili, شیلي shílí.
China, چین chín, صین sín.—(*Emperor of China*) فغفور faghfúr, خاقان چین kháqán-i-chín.
Chinese (*people*), اهل چین ahl-i-chín.—(*adj.*) چیني chíní.
Christiania, کریستیانیا kirístiyániyá.
Circassian, چرکس charkas.
Cobourg, کبورغ kabúrgh.
Columbia, کولمبي kúlambí.
Constantine, قسطنطین qastantín.
Constantinople, اسلامبول islámbúl, استانبول istámbúl.
Copenhagen, کوپاناك kúpánák, کوپنهاك kúpanhák.
Copt, قبط qibt.
Coptic, قبطي qibtí.
Corfu, کرفو karfú.
Corsica, کورسیکا kúrsíká, کرس kars, قورسیقه qúrsíqah.
Corunna, قلنه qalannah.
Cossack, قزاق qazáq.
Cosseir, قصیر qusair.
Crete, گرد girid, کرید kiríd, اقریطش aqritish, قاندیه qándiyah, قندیه qandiyah.
Crimea, قریم qarím.
Cronstadt, کرنشتاد karanstád, کرونستاد karúnstád.
Cyclops, سیکلپ síklap.
Cyprus, قبریس qabrís, قبرس qabris.
Cyrene, قیروان qairaván.
Cyrus, کسریٰ kasrá, کورش kúrash.

D.

Dadur, دادر dádar.
Dalmatia, دالماچیا dálmáchiyá.
Damaghan, دامغان dámaghán.
Damascus, شام shám, دمشق dimashq.
Damietta, دمیاط dimyát.
Daniel, دانال dánál, دانیال dániyál.
Danube, طونه túnah, تونه túnah, دانوب dánúb.
Dardanelles, بوغاز دریائي سیاه búgház-i-daryá,í-i-siyáh, بوغاز قلعه سلطانیه búgház-i-qal‘ah-i-sultáníyah, بوغاز داردانال búgház-i-dárdánál, بوغاز چناق قلعه búgház-i-chanáq-qal‘ah.
Darius, دارا dárá.
David, داٴود däúd.
Dead Sea, بحر لوط bahr-i-lút.
Deccan, دکن dakan, دکهن dakhan.
Dehra Ghazí Khan, دیره غازیخان dírah ghází-khán.
Delhi, دهلي dihlí.
Denmark, دانمارك dánmárk.
Dholepur, دهولپور dhúlpúr.
Dhurumpur, دهرمپور dharampúr.
Diana, ارتمیس artamís.
Diarbekr, دیاربکر diyárbakr.
Dinah, دینا díná.
Dizful, دزفول dizfúl.
Dniester, طورلا túrlá.
Doab, دو آب dú-áb.
Don, دن dan.
Dorcas, ظبیه zabyah.
Dowlatabad, دولتاباد daulatábád.
Dresden, درسد darasd.

E.

Ecuada, اکواتر akvátar.
Eden, عدن ‘adan.
Edur, ایدر ídar.
Egypt, مصر misr.—(*Lower Egypt*) مصر سفلا misr-i-suflá, بحیره bahairah.—(*Upper Egypt*) مصر علیا misr-i-‘ulyá, سعید sa‘íd.
Egyptian, مصري misrí.
Elias, الیاس ilyás.
Elizabeth, الزابت alizábat.
Emmaus, عمواس ‘amvás.
England, انگلستان inglistán, انگلاند ingláند.
English, انگلیس inglís, انگریز ingríz.
English Channel, دریائي مانش daryá,í-i-mánsh.
Enoch, ادریس idrís, اخنوخ akhnúkh.
Enzeli, انزلي anzalí.
Ephesus, فسوس fasús.
Erivan, ایروان íraván.
Erzeroum, ارضروم arzirúm, ارض روم arz-i-rúm, ارزن الروم arzanu ’r-rúm.
Esaias, اشعیا ish‘iyá.
Esau, عیص ‘ais, عیصو ‘ísú.
Etawah, اتاوه itávah.
Ethiopia, زنگ zang, حبشه habashah.
Ethiopian, زنگي zangí, زنج zanj, حبش habash, حبشي habashí.
Etna, اتنا atná, اطنا atná.
Eugenie, اوژني úzhaní.
Europe, فرنگستان farangistán, اوروپ úrúp, اروپ urúp, اوروپا úrúpá.
European, فرنگ farang, فرنج faranj, افرنج afranj.—(*adj.*) فرنگي farangí.
Euxine, *or* Black Sea, بحر سیاه bahr-i-siyáh, قره دنگز qarah-dingiz.
Eve, حوا havá.
Ezekiel, حزقیل hizqíl.

F.

Falkland Isles, جزائر فالکلاند jazáir-i-fálkländ.
Faridun, فریدون farídún.
Fars, فارس fárs.
Fatimah, فاطمه fátimah.
Ferdinand, فردیناند fardínánd, فردینان fardínán.
Ferghana, فرغانه farghánah.
Firuzpur, فیروزپور fírúzpúr.
Flanders, فلمنگ falmang.
Fleming, فلمنگ falmang.
Flemish, فلمنگي falmangí.
Florence, فلورانس falúráns.
Fontainbleau, فونتنبلو fúntambalú.

France, فرانسه faránsah.
Frank, فرنك farank, فرنج faranj, افرنج afranj.
Frederick, فردريك fardarík.
French, فرانسه faránsah.
Furrah, فره farah.
Futtehpur, فتحپور fat,hpúr.

G.

Gabriel, جبريل jibríl, جبرئيل jabräíl.
Galatz, قلاص qalás.
Galen, جالينوس jálínús.
Gallipoli, گاليپولي gálípúlí, گليپولي galípúlí.
Ganges, گانگ gáng, گنگ gang, غانج ghánj, غانغا ghánghá.
Geneva, ژنو zhanv. — (*Lake of Geneva*) دریاچه ژنو daryáchah-i-zhanv.
Genoa, جنو janv, شنوه shanvah.
Genoese, جنويز janavíz.
George, ژوژ zhúzh.
Georgia, گرجستان gurjistán.
Georgian, گرجي gurjí.
German, المان almán, نمسي nimsí.
Germany, نيمچه nímchah, نمسستان nimsistán, المانيا almániyá.
Ghazipur, غازيپور gházípúr.
Ghuzni, غزني ghazní.
Gibraltar, جبل الطارق jabalu-'t-táriq, مصيق masíq.
Gilan, گيلان gílán, جيلان jílán.
Godavery, گوداوري gúdávarí.
Gog, ياجوج yájúj.
Golcondah, گلكنده galkandah.
Gold Coast, بلاد التبر biládu-'t-tibr.
Gomorrah, غموره ghumúrah, غمره ghumurah.
Gondal, گوندل gúndal.
Goruckpur, گورخپور gúrakhpúr.
Great Britain, غرات بريتانيا ghirát brítániyá.
Grecian, يوناني yúnání, رومي rúmí.
Grecian Archipelago, بحر ابيض bahr-i-abyaz.
Greece, يونان yúnán, روم rúm, يونانستان yúnánistán.
Greek, يوناني yúnání, رومي rúmí.
Greeks, ارام arvám.
Greenland, دشت سبز dasht-i-sabz, گرينلاند grínláud.
Grenada, غرناطه gharnátah.
Guadalquiver, وادي الكبير vádíu-'l-kabír.
Guatemala, گواتمالا guvátamálá.
Gujerat, گجرات gujrát.
Gurgan River, گرگانرود gurgán-rúd.
Gushtasp, گشتاسپ gashtásp.
Gwalior, گواليار guváliyár.

H.

Hadramaut, حضرموت hazramaut.
Hagar, آجر ájar.
Haiderabad, حيدراباد haidarábád.
Ham, حام hám, يام yám.
Hamazan, همزان hamazán.
Hamburg, هامبورگ hámbúrg.
Hanover, هانوور hánúvar.
Harun - al - Rashid, هارون الرشيد hárúnu-'r-rashíd.
Hayti, هايتي háití.
Hazarah, هزاره hazárah.
Hebrew, عبراني 'ibráni, عبري 'ibrí.
Hecla, هكلا haklá.
Helen, هلن halan.
Helena, النه alnah.
Heliopolis, بعلبك ba'albakk.
Helvetia, هلوچيا halvachiyá.
Herat, هرات hirát.
Herod, هيروديس hírúdís.
Herzegovina, هرسك harasak.
Hesse Cassel, هس كاسل has kásal.
Hijaz, حجاز hijáz.
Himalayas, جبل هيمالها jabal-i-hímálahá.
Hindustan, هند hind, هندومستان hindústán.
Hippocrates, بقراط buqrát.
Holland, پي با pay-bá, هلاند huláud, هولاند húláud.
Honduras, هندورامس handúrás, هندورا handúrá.
Hong Kong, هونگ كونگ húng-kúng.
Honolulu, هنولولو hanúlúlú.
Hormuz, هرمز hurmuz.
Humbert, همبر hambar.
Hungarian, مجار majár.
Hungary, مجارستان majáristán.

I.

Ighriras, اغريرث ighríras.
Imran, عمران 'imrán.
India, هند hind, هندوستان hindústán.
Indian Ocean, بحر الهند bahru 'l-hind.
Indus, رود خانه سنده rúd-khánah-i-sindh, نيلاب níláb.
Innspruch, انسپروك insparúk.
Iram, ارم iram.
Ireland, ايرلند írland, ايرلاند írláud.
Isaac, اسحاق isháq, اسحق ishaq.
Isaiah, اشعيا isha'yá.
Isfahan, اصفهان isfahán, صفاهان sifáhán.
Isfandyar, اسفنديار isfandyár.
Ishmail, اسمعيل isma'íl, اسماعيل ismá'íl.
Israel, اسرائيل isrá,íl.—(*Children of Israel*) بني اسرائيل baní-i-isrá,íl. —(*Twelve tribes of Israel*).— دوزاده اسباط اسرائيل davázdah asbát-i-isrá,íl.
Italian, اتاليان itáliyán, اطاليان itáliyán.
Italy, ايتالي ítálí, اطاليا itáliyá.

J.

Jack, ژاك zhák.
Jacob, يعقوب ya'qúb.
Jaffa, يافا yáfá.
Jaipur, جيپور jaipúr.

Jaitpur, جيتپور jaitpúr.
James, يعقوب ya'qúb.
Jalalabad, جلالاباد jalálábád.
Jamshid, جمشيد jamshíd.
Japan, ژاپون zhápún, ژاپن zhápun.
Japhet, يافث yáfis.
Jaunpur, جونپور jaunpúr.
Java, جاوه jávah.
Jaxartes, سيحون saihún.
Jeddah, جده jiddah
Jellasore, جاليسر jálísar.
Jeremiah, ارميا armiyá.
Jericho, اريحا aríhá.
Jeroboam, ياروبعام yárúb'ám.
Jerusalem, اورشليم úrishalím, القدس al-quds, بيت المقدس baitu 'l-muqaddas.
Jesse, آشي áshá.
Jesus, عيسي 'ísá.
Jethro, شعيب shu'aib.
Jeysulmir, جيسلمير jaisulmír.
Jhallavar, جهلاور jhalávar.
Jind, جيند jínd.
Jingiz Khan, جنگيز خان jingíz khán, چنگيز خان chingíz khán.
Job, عيوب 'ayúb, ايوب ayyúb.
John, يحنى yuhanná.
John the Baptist, يحيى yahyá.
Jonas, يونس yúnas, يونس yúnás.
Joppa, يافا yáfá.
Jordan, اردن urdunn *or* ardan, هردوم hardúm, يوردان yúrdán.
Joseph, يوسف yúsif.
Judah, يهودا yahúdá.
Judas Iscariot, يهودائي اسخريوتي yahúdá í-i-iskhariyútí.
Jullundhur, جالندهر jálandhar.
Jummu, جمو jammú.
Júmna, جمنا jumná.
Jyntia, جينتيا jaintiyá.

K.

Kabul, كابل kábul.
Kaf, قاف qáf.
Kai Kaus, كيكاوس kai-káús.
Kai Khusrau, كيخسرو kai-khusrau.
Kai Kubad, كيقباد kai-qubád.
Kalat, كلات kalát.
Kalmuck, قالمق qálmaq.
Kalpi, كالپي kálpí.
Kampta, كامتا kámtá.
Kandahar, قندهار qandahár.
Kangra, خنگره khangarah, كانگر kángar.
Karasu, قراصو qarású (="black water").
Kars, قارص qárs.
Kashan, كاشان káshán.
Kashghar, كاشغر káshghar.
Kashmir, قاشمير qáshmír, كشمير kashmír.
Kaswin, قزوين qazvín.
Kathay, خطاي khatáí.
Kerbela, كربلا karbalá.
Khaibar, خيبر khaibar.
Khiva, خيوه khívah, خوارزم khavárizm.
Khojand, خجند khajand.
Khokand, كوكن kúkan, خوقند khúqand.
Khotan, ختن khutan, خلم khulum.
Khurasan, خراسان khurásán.
Khurum, خرم khurum, خورم khúrum.
Kirman, كرمان kirmán.
Kirmanshah, كرمانشاه kirmánsháh.
Konigsburg, كنيكسبرگ kaníksburg.
Kotah, كوتا kútá.
Kremlin, كرملين karmlín.
Kronstadt, كورنستاد kúrnstád.
Kufa, كوفان kaufán *or* kúfán.
Kuldja, قولچه qúlchah.
Kum, قم qum.
Kurd, كرد kurd (*pl.* اكراد akrád).
Kurdistan, كردستان kurdistán.
Kurnal, كرنال kurnál.
Kurrachi, كراچي karáchí.
Kuttach, كتك katak.

L.

Lahore, لاهور láhúr.
Laodicæa, لادق ládiq.
Laristan, لرستان luristán, لورستان lúristán, لارستان láristán.
Lahsá, لحسا lahsá.
Lar, لار lár.
Lazarus, لعازر la'ázar, لاز láz, لازورى lázúrí.
Leander, اندرومس andarús.
Lebanon, لبنان labnán.
Leghorn, ليگورن lígúrn.
Leopold, ليوپلد líúpald.
Levantine, اهل شرق ahl-i-sharq.
Limri, ليمري límrí.
Lingah, لنگا lingá.
Lisbon, ليزبن lízban, اشبونه ashbúnah.
Livadia, ليواديا lívádiyá, لواديا livádiyá.
Llama, لاما lámá.
Lombardy, لنبرديه lambardíh, لومباردي lúmbárdí.
London, لندن landan.
Lorraine, لورن lúran, لورينه lúrínah.
Lot, لوط lút.
Louis, لوي lúí.
Louise, لويز lúíz.
Lucknow, لكهنو lakhnau.
Ludhiana, لودهينه lúdhínah.
Luke, الوك alúk, لوك lúk, لوقا lúqá.
Luxemburg, لوكسانبورگ lúksámbúrg.
Lybia, لوبه lúbah.
Lyons, ليون líún.

M.

Macedonia, ماقدونيه máqdúniyah, ماكدونيا mákdúniyá, ماكدون mákdún, ماقدونيا máqdúniyá, مقدونيه maqdúniyah.
Macon, ماكن mákan.
Madagascar, ماداگاسكار mádágáskár.
Madina, مدينه madínah.
Madras, مدراس madrás.
Madrid, ماديد mádríd.
Magog, ماجوج májúj.
Magyar, مجار majár.
Malabar, مليبار malíbár, مالابار málábár, مالبار málabár.

Malacca, ملاخ malákh.
Malaga, مالقه málaqah.
Mallia, ماليا máliyá.
Malta, مالت mált, مالطه máltah, مالته máltah.
Malwah, مالوه málvah.
Mamalouk, مملوك mamlúk (*pl.* ممالیك mamálík).
Manchu, مانچو mánchú, منچو manchú.
Manchuria, منچهر manchhar.
Mandavi, ماندوي mándaví, مندوي mandaví.
Mani, ماني mání.
Marguerite, مارگوريت márgúrít, مروارید marvárid (="pearl").
Mark, مارك márk.
Marseilles, مرسليا marsaliyá.
Marwar, ماروار márvár.
Mary, ماري márí, مريم maryam.
Massowah, مصوق masúq.
Matthew, متهي mathá, متتي mattá.
Mauritius, موريس múrís.
Maximilian, مكسيملين máksímilín, ماكزيميلين mákzímílín.
Mazindaran, ماژندران mázhindarán, مازندران mázindarán.
Mecca, مكه makkah, مكه معظمه makkah-i-mu'azzamah.—(*Temple of Mecca*) بيت الحرام baitu-'l-harám.
Mede, شرواني shirváni.
Media, شروان shirván.
Mediterranean, بحر الابيض bahru 'l-abyaz, بحر روم bahr-i-rúm, آق دنگز ák-dangiz, دريائي سفيد daryá'i-i-safíd.
Mekran, مكران makrán.
Merv, مرو marv.
Meshed, مشهد mashhad.
Mesopotamia, بلاد بين النهرين bilád-i-bainu 'n-nahrín, الجزيره al-jazírah, ديار بكر diyár-bakr.
Messinah, مسينه masínah.
Metz, متز matz.
Mexican, مكسيك maksík, مكزيك makzík.
Mexico, مكسيكو maksíkú.
Meywar, ميوار mívár.
Miani, مياني míání.
Michael, ميكائيل míká'íl.
Michní, مچني michní.
Midian, مدين madyan.
Milan, ملان milán, ميلن mílán.
Milo, ميلو mílú.
Mirpur, ميرپور mírpúr.
Mirut, مرات mirát.
Mitylene, مدل madal.
Mocha, مخا mukhá.
Moldavia, افلاك aflák, قره افلاك qarah-aflák, بغدان baghdán.
Mongolia, مغلستان mughulistán.
Mont Blanc, مون بلان mún-bilán.
Mont Cenis, مون سني mún-siní.
Montenegro, قره طاغ qarah-tágh.
Montevideo, منتويداو mantivídáv.
Morea, موره múrah.
Morocco, ماروك márúk, مغرب maghrib.
Moscow, مسقوا musquvá, مسكو muskú.
Moses, موسي músá.
Mosul, موصول músúl.
Mount St. Gothard, كوه سن كوتار kúh-i-san-kútár.
Muhammerah, محموره muhammarah.
Multan, ملتان multán, مولتان múltán.
Munich, مونيك múník.
Muscovite, مسقو musqú.
Muskat, مسقط masqat.
Muttra, متهرا matahrá.

N.

Nadir Shah, نادر شاه nádir sháh.
Nagarkot, نگركوت nagarkút.
Nahawand, نهاوند nahávand.
Najd, نجد najd.
Naples, ناپل nápul, ناپولي nápúlí.
Napoleon, ناپليون nápaliyún.
Nardin, نردين nardín.
Natal, ناتال nátál.
Naushirawan, نوشروان naushiraván, نوشيروان naushíraván.
Navarino, ناوارن náváran.
Nazareth, ناصره násirah.
Nebuchadnezzar, بخت النصر bukhtu-'n-nasar.
Nestorian, نسطوري nastúrí.
Nestorius, نسطور nastúr.
Netherlands, پاي با páy-bá, هلاند haláand, ندرلانده nadarlándah.
New York, نيورك niyúrk, نويرك núyurk.
New Zealand, نوزلاند núzaláand.
Nicaragua, نيكاراگا níkárágá.
Nice, نيس nís.
Nicholas, نيكلا níklá.
Nile, نيل níl.
Nimranah, نيمرانه nímránah.
Nineveh, نينوا nínavá, نينوي nínuví.
Nishapur, نيشاپور níshápúr, نشاپور nisháp úr.
Noah, نوح núh.—(*Noah's ark*) كشتي نوح kashtí-i-núh, سفينه نوح safínah-i-núh.
North Sea, دريائي شمال daryá'í-i-shimál.
Norway, نروج nurúj, نوروج núrúj.
Nowanagar, نوارنگر navánagar.
Nubia, نوبيار núbiyár, نوبه núbah.
Nuddea, نديا nadyá.
Nusirabad, نصراباد nasrábád, نصيراباد nasírábád.

O.

Oceania, اوقيانوس úqiyánús, اقيانوس uqiyánús.
Odessa, اوديسه údisah.
Olympus, جبل اناطولي jabal-i-aná-túlí, جبل كريم jabal-i-karím.
Oman, عمان 'umán *or* 'ummán.
Orissa, اريسه urísah.
Osborne, اوزبون úzbún.
Oscar, اسكار askár.
Otaheite, جزيره تايتي jazírah-i-táyití.
Oxus, جيحون jaihún.

P.

Pacific Ocean, بحر پاسيفيك bahr-i-pásífík, بحر پاسفيك bahr-i-pásifík.

Palanpur, پالهنپور pálhanpúr.
Palestine, فلستين filastín, فلسطون filastún.
Panama, پاناما pánámá.
Paniput, پانيپت páníput.
Paraguay, پاراگي párágí.
Paris, پاريس páris.
Parthia, کوهستان kúhistán.
Pashang, پشنگ pashang.
Patiala, پتياله patiyálah.
Patna, پتنه patnah.
Paul, پاءول päúl, بولس búlus, پاولوس páúlús.
Pegu, پيگو pígú.
Pekin, پکين pakín, پکن pakin.
Penelope, پنلوب panalúb.
Persepolis, استخر istakhr, تخت جمشيد takht-i-jamshíd.
Persia, ايران írán, عجم 'ajam.
Persian, فارسي fársí, ايراني írání, عجمي 'ajamí.
Persian Gulf, خليج فارس khalíj-i-fárs, دريائي عمان daryá,í-i-'ummán, بحر العجم bahru 'l-'ajam, خليج بصره khalíj-i-basarah.
Peshawur, پيشاور píshávar.
Pesth, پسته pastah, پست past.
Peter, پطر patar, پتر patar.
Peter the Great, پطر کبير patar-i-kabír.
Pharaoh, فرعون fir'aun.
Phillipopolis, فلبه falabah, فلپلس falapalas.
Philistine, فلسطي filastí.
Phœnicia, ساحل sáhil.
Piedmont, پيدمون pídmún.
Pishin, پيشين píshín.
Plato, افلاطون aflátún.
Pliny, بولينس bulínas.
Po, پو pú.
Poland, له lah, لهستان lahistán.
Pole, له lah.
Polydore, پوليدور púlídúr.
Porebundar, پوربندر púrbandar.
Port Said, سعيد sa'íd.
Porte, دولت عليه daulat-i-'alíyah, باب عالي báb-i-'álí.
Portugal, پرتگال purtagál, پرتقال purtaqál, پرتغال purtaghál, پورتوغال púrtúghál, پورتگال púrtagál.
Potí, پوتي pútí.
Priam, پريام pariyám.
Prussia, پروس prús.
Pruth, پروت prút.
Psyche, نفس nafs.
Puna, پونه púnah.
Punjab. پنجاب panjáb.
Punnah, پنه panah.
Pyrenees, جبل الابواب jabalu 'l-abváb.
Pythagoras, فيثاغورث físághúras.

R.

Radhunpur, رادهنپور rádhanpúr.
Rai Bareilly, راي بريلي ráí baraílí.
Rajpur, راجپور rájpúr.
Rajputana, راجپوتانه rájpútánah.
Ramah, رامه rámah.
Ramghur, رامگر rámgar.
Rampur, رامپور rámpúr.
Rangpur, رنگپور rangpúr.
Ray, ري rai.
Red Sea, دريائي احمر daryá,í-i-ahmar, بحر الاحمر bahru 'l-ahmar, بحر اليمن bahru 'l-yaman, بحر الحجاز bahru 'l-hijáz.
Resht, رشت rasht.
Reunion, جزيره بوربان jazírah-i-búrbán.
Rhodus, رودس rúdis.
Rio Janeiro, ريو زانرو ríú-zánrú.
Rohtak, رهتك rahtak.
Roman, رومي rúmí.
Romans (The), روميان rúmiyán.
Rome, روم rúm, روما rúmá, رومه rúmah.
Romulus, روملش rúmlash.
Rosetta, رشيد rashíd.
Roumania, روميه rúmíyah.
Roumelia, روماىلي rúmáílí.
Rudolph, ردلف rudalf.
Russia, روس rús, روسيه rúsiyah.
Russian, روس rús.
Rustam, رستم rustam, روستم rústam.
Rutlam, رتلام ratlám.

S.

Sabuktigin, سبکتگين sabuktagín.
Sabzwar, سبزوار sabzvár.
Sadi, سعدي sa'dí.
Saharunpur, سهارنپور saháranpúr.
Saint Helena, سنت هلن sant-halan.
St. John the Baptist, يحيي تعميد دهنده yahyá-i-ta'mid-dihandah, يحيي الاصتباغي yahya 'l-istibághí.
St. John the Evangelist, يوحناي انجيلي yúhnáí-i-injílí.
St. Petersburg, سن پتربورغ san-patarbúrgh.
St. Salvador, سن سالوادر san-sálvádar.
St. Sophia, ايا صوفيه ayá-súfiyah.
St. Stephano, ايا ستفانوس ayá-stafánús.
Salonica, سلانيك saláník.
Samaria, سامريا sámariyá, سامريه sámariyah.
Samarkand, سمرقند samarqand.
Samos, ساموز sámúz, سوسام súsám, شامس shámis.
San Domingo, سن دومنغ san-dúmingh.
San Francisco, سانفرانسيسکو sánfránsískú.
Sandwich Isles, جزيره ساندويچ jazírah-i-sándvích.
Santiago, سانتياگو sántíágú.
Saragossa, سراقسطه saraqastah.
Sarah, ساره sárah.
Sarakhs, سرخس sarakhs.
Sardinia, سردانيه sardániyah, ساردن sárdan, شارده shárdah.
Sassanian, ساساني sásání.
Saul, سولس saulus.
Save, ساوه sávah.
Savoy, ساووا sáúvá.
Saxony, ساکس sáks, صاقسونيا sáqsúniyá.
Scio, جزيره المصطکي jazírahu 'l-mastakí.
Sclav, سقالبه saqálabah.
Sclavonia, سقلاب saqaláb.

Scotch, اكوسي akúsí.
Scotland, اسكاتلند askátland.
Scutari, اسكداري askudárí, اشقودره ashqúdarah.
Sea of Azof, بحر القريم bahru 'l-qarím.
Sea of Marmora, دريائي مرمره daryá,í-i-marmarah, بحر سفيد bahr-i-safíd.
Sea of Tiberias, بحيره طبريه buhayrah-i-tabariyah.
Sebastopol, سواستاپول savástápúl, سيواستاپول sívástápúl.
Senegal, سنكال sanakál.
Servia, صربستان sarbistán.
Seth, شيث shís.
Seville, اسبيل isbíl.
Shahpur, شاهپور sháhpúr.
Shahrisabs, شهر سبز shahr-i-sabz.
Shahrud, شاهرود sháhrúd, شهرود shahrúd.
Sheba, Queen of, بلقيس bilqís.
Shem, سام sám.
Shikarpur, شكارپور shikárpúr, شيخپور shaikhpúr, شيخوپور shaikhúpúr.
Shiraz, شيراز shíráz.
Shirpur, شيرپور shírpúr.
Shirvan, شيروان shírván.
Shorepur, شورپور shúrpúr.
Shuster, شوشتر shúshtar, شستر shustar.
Sialkote, سيالكوت siyálkút.
Siam, سيام siyám.
Siberia, سبير sabír.
Sicily, سيسيل sísíl.
Sidon, اربل irbil, صيدا saidá.
Sierra Leone, سيرالون sírálún, سرالون sirálún.
Simeon, سمعان sim'án.
Simla, شمله shimlah.
Simon, سمعان sim'án.
Sinai, طور túr, سينا sainá, جبل سينا jabal-i-sainá, جبل موسي jabal-i-músá.
Sind, سند sind, سنده sindh.
Sinope, سنوب sinúb, سينوب sínúb.
Sirhind, سرهند sarhind.
Sirsa, سرسا sirsá.
Sistan, سيستان sístán.
Socotra, مقطره suqutarah, سقوطره suqútarah, سقرطي suqrutá.
Socrates, سقراط suqrát, سقرات suqrát.
Sodom, سدوم sadúm.
Sogdiana, سغد sughd.
Solomon, سليمان sulaimán.
Somnath, سومنات súmnát.
Soudan, سودان súdán.
Sophia, سفيه safiyah.
Spain, اسپانيا ispániyá, اندلس andalus, اسپانيول ispániyúl.
Stockholm, استكهم ustakham, استكهلم ustakhalm.
Straits of Messina, بوغاز مسينا búgház-i-masíná.
Stutgardt, استوتگار ustútgár.
Suez, سويش savísh.
Sumatra, سوماطرا súmátrá.
Surat, سورت súrat.
Susa, شستر shustar, شوشتر shúshtar.
Susanna, سوصنا súsanná.
Sutlej, ستلج satlaj.
Sweden, اسوج asvaj, سود súd, زوژ zúzh.
Swedish, اسوج asvaj.
Swiss, سويس savís.
Swiss Republic, جمهوري سويس jumhúrí-i-savís.
Switzerland, هلوچيا halvachiyá.
Syria, شام shám.

T.

Tabriz, تبريز tabríz.
Tahmasp, طهماسب tahmásb.
Tamerlane, تيمور اعرج taimúr-a'raj, تيمور لنگ taimúr-lang.
Tangiers, تنجا tanjá, تنجيا tanjiyá, طنجه tanjah.
Tanna, تانه tánah.
Tapti, تپتي taptí.
Tarragona, تاكرنلي tákuruná.
Tarsus, طرسوس tarsús.
Tartar, تاتار tátár, تتار tatár, طاطار tátár.
Tartary, توران túrán. — (*Chinese Tartary*) ختن khutan.
Tashkend, تاشكند táshkand.
Teheran, طهران tahrán.
Telemachus, تلماك talamák, تلمارك talamárk.
Therapia, طرابيه tarábiyah.
Thomas, تومي túmá.
Thrace, تيراس tírás.
Tiberias, طبريه tabariyah.
Tibet, تبت tibbat.
Tiflis, تفليس tiflís.
Tigris, دجله dijlah.
Timothy, تمتهي tamtahí.
Tipperah, تپره taprah.
Tirhoot, ترهت tarhat.
Tirnova, طرنوي tarnúí.
Tortosa, طرطوشه tartúshah.
Transoxiana, ماور النهر mávaru-'n-nahr.
Transylvania, اردل ardal.
Trebizonde, طربزان tirabazán, طرابزون tirábazún, طربزون tirabazún, طرابزان tirábazán.
Tripolis, طرابلس tarábulus.
Troy, تروا tarvá, تروا tarúvá.
Tunis, تنيس tunís, تونس túnis, تونيز túníz.
Tur, تور túr.
Turin, تورن túran.
Turk, عثماني 'usmání.
Turkey, ملك روم mulk-i-rúm, مملكت عثمانلو mamlikat-i-'usmánlú, ممالك عثمانيه mamálik-i-'usmáníyah.
Turkish, عثماني 'usmání.—(*language*) تركي turkí.
Turkistan, تركستان turkistán.
Turkoman, تركمان turkmán (*pl.* تراكمه tarákimah).—(*Tekke Turkomans*) تركمانان تكه turkmánán-i-takah.
Turkomanchai, Treaty of, معالحه تركمان چاي musálahah-i-turkmánchái.
Tus, طوس tús.
Tyre, صور súr.
Tyrol, تيرول tírúl.

U.

Udaipur, اوديپور údaipúr.
Ujain, اجين ujain.
Ulysses, اوليس úlís.
Umballah, انباله ambálah.
Umreilly, امريلي amrailí.
United States, دول متحده duval-i-muttahidah.
Uríah, اوريا úriyá.
Urmuz, ارمز armaz.
Uzbek, اوزبك úzbak.

V.

Valentia, بلنسيه balansiyah.
Varna, وان ván.
Venezuela, ونزولا vanizúlá.
Venice, ونيس vanís.
Venus, زهره zuharah.
Versailles, ورسايل varsáíl.
Victoria, ويكتوريا víktúriyá.
Vienna, وين vín, ويانا víáná.
Virgil, ويرژيل vírzhíl.
Vistula, ويستول vístúl.
Vladimir, والدمار váldamár.

W.

Wahabees, وهابي vahábí.
Wallachia, افلاق afláq, بوغدان búghdán.
Warsaw, وارشاو vársháv.
Washington, وازنگتون vázingtún, واشنگتن váshingtun.
Waterloo, واطرلو vátarlú.
West Indies, هند الغربي hindu 'l-gharbí.
White Sea, بحر ابيض bahr-i-abyaz.
William, گيليوم gíliyúm.
Windsor, وينسور vínsúr.
Wurtemburg, ورتمبرغ vartambargh.

Y.

Yaman, يمين yamín, يمن yaman.
Yazd, يزد yazd.
Yazdagird, يزدگرد yazdagird, يزدجرد yazdajird.
Yeddo, يدو yadú.
Yokohama, يوكوهوما yúkúhúmá.

Z.

Zacharias, ذكريا zakariyá, زكريا zakariyá, زكري zakarí.
Zal, زال zál.
Zamindawar, زمين داور zamíndávar.
Zanzibar, زنگبار zangbár.
Zenocrates, ذيمقراطيس zímqarátís.
Zipporah, سفورا safúrá, سفوره safúrah.
Zoroaster, زاردشت zárdusht, زارهشت zárhusht, زارتشت zártusht, زرادشت zarádusht, زرادهشت zaráduhsht.
Zulu, زولو zúlú.

COMPARATIVE TABLE

OF THE

MUHAMMADAN AND CHRISTIAN ERAS.

Hijrah Year.	Christian Year.	Hijrah Year.	Christian Year.	Hijrah Year.	Christian Year.	Hijrah Year.	Christian Year.
1	622 16 July	52	672 8 January	103	721 1 July	154	770 24 December
2	623 5 July	53	672 27 December	104	722 21 June	155	771 13 December
3	624 24 June	54	673 16 December	105	723 10 June	156	772 2 December
4	625 13 June	55	674 6 December	106	724 29 May	157	773 21 November
5	626 2 June	56	675 25 November	107	725 19 May	158	774 11 November
6	627 23 May	57	676 14 November	108	726 8 May	159	775 31 October
7	628 11 May	58	677 3 November	109	727 28 April	160	776 19 October
8	629 1 May	59	678 23 October	110	728 16 April	161	777 9 October
9	630 20 April	60	679 13 October	111	729 5 April	162	778 28 September
10	631 9 April	61	680 1 October	112	730 26 March	163	779 17 September
11	632 29 March	62	681 20 September	113	731 15 March	164	780 6 September
12	633 18 March	63	682 10 September	114	732 3 March	165	781 26 August
13	634 7 March	64	683 30 August	115	733 21 February	166	782 15 August
14	635 25 February	65	684 18 August	116	734 10 February	167	783 5 August
15	636 14 February	66	685 8 August	117	735 31 January	168	784 24 July
16	637 2 February	67	686 28 July	118	736 20 January	169	785 14 July
17	638 23 January	68	687 18 July	119	737 8 January	170	786 3 July
18	639 12 January	69	688 6 July	120	737 29 December	171	787 22 June
19	640 2 January	70	689 25 June	121	738 18 December	172	788 11 June
20	640 21 December	71	690 15 June	122	739 7 December	173	789 31 May
21	641 10 December	72	691 4 June	123	740 26 November	174	790 20 May
22	642 30 November	73	692 23 May	124	741 15 November	175	791 10 May
23	643 19 November	74	693 13 May	125	742 4 November	176	792 28 April
24	644 7 November	75	694 2 May	126	743 25 October	177	793 18 April
25	645 28 October	76	695 21 April	127	744 13 October	178	794 7 April
26	646 17 October	77	696 10 April	128	745 3 October	179	795 27 March
27	647 7 October	78	697 30 March	129	746 22 September	180	796 16 March
28	648 25 September	79	698 20 March	130	747 11 September	181	797 5 March
29	649 14 September	80	699 9 March	131	748 31 August	182	798 22 February
30	650 4 September	81	700 26 February	132	749 20 August	183	799 12 February
31	651 24 August	82	701 15 February	133	750 9 August	184	800 1 February
32	652 12 August	83	702 4 February	134	751 30 July	185	801 20 January
33	653 2 August	84	703 24 January	135	752 18 July	186	802 10 January
34	654 22 July	85	704 14 January	136	753 7 July	187	802 30 December
35	655 11 July	86	705 2 January	137	754 27 June	188	803 20 December
36	656 30 June	87	705 23 December	138	755 16 June	189	804 8 December
37	657 19 June	88	706 12 December	139	756 5 June	190	805 27 November
38	658 9 June	89	707 1 December	140	757 25 May	191	806 17 November
39	659 29 May	90	708 20 November	141	758 14 May	192	807 6 November
40	660 17 May	91	709 9 November	142	759 4 May	193	808 25 October
41	661 7 May	92	710 29 October	143	760 23 April	194	809 15 October
42	662 26 April	93	711 19 October	144	761 11 April	195	810 4 October
43	663 15 April	94	712 7 October	145	762 1 April	196	811 23 September
44	664 4 April	95	713 26 September	146	763 21 March	197	812 12 September
45	665 24 March	96	714 16 September	147	764 10 March	198	813 1 September
46	666 13 March	97	715 5 September	148	765 27 February	199	814 22 August
47	667 3 March	98	716 25 August	149	766 16 February	200	815 11 August
48	668 20 February	99	717 14 August	150	767 6 February	201	816 30 July
49	669 9 February	100	718 3 August	151	768 26 January	202	817 20 July
50	670 29 January	101	719 24 July	152	769 14 January	203	818 9 July
51	671 18 January	102	720 12 July	153	770 4 January	204	819 28 June

Hijrah Year.	Christian Year.
205	820 17 June
206	821 6 June
207	822 27 May
208	823 16 May
209.	824 4 May
210	825 24 April
211	826 13 April
212	827 2 April
213	828 22 March
214	829 11 March
215	830 28 February
216	831 18 February
217	832 7 February
218	833 27 January
219	834 16 January
220	835 5 January
221	835 26 December
222	836 14 December
223	837 3 December
224	838 23 November
225	839 12 November
226	840 31 October
227	841 21 October
228	842 10 October
229	843 30 September
230	844 18 September
231	845 7 September
232	846 28 August
233	847 17 August
234	848 5 August
235	849 26 July
236	850 15 July
237	851 5 July
238	852 23 June
239	853 12 June
240	854 2 June
241	855 22 May
242	856 10 May
243	857 30 April
244	858 19 April
245	859 8 April
246	860 28 March
247	861 17 March
248	862 7 March
249	863 24 February
250	864 13 February
251	865 2 February
252	866 22 January
253	867 11 January
254	868 1 January
255	868 20 December
256	869 9 December
257	870 29 November
258	871 18 November
259	872 7 November
260	873 27 October
261	874 16 October
262	875 6 October
263	876 24 September
264	877 13 September
265	878 3 September
266	879 23 August
267	880 12 August
268	881 1 August
269	882 21 July
270	883 11 July
271	884 29 June
272	885 18 June
273	886 8 June
274	887 28 May
275	888 16 May
276	889 6 May
277	890 25 April
278	891 15 April
279	892 3 April
280	893 23 March
281	894 13 March
282	895 2 March
283	896 19 February
284	897 8 February
285	898 28 January
286	899 17 January
287	900 7 January
288	900 26 December
289	901 16 December
290	902 5 December
291	903 24 November
292	904 13 November
293	905 2 November
294	906 22 October
295	907 12 October
296	908 30 September
297	909 20 September
298	910 9 September
299	911 29 August
300	912 18 August
301	913 7 August
302	914 27 July
303	915 17 July
304	916 5 July
305	917 24 June
306	918 14 June
307	919 3 June
308	923 23 May
309	921 12 May
310	922 1 May
311	923 21 April
312	924 9 April
313	925 29 March
314	926 19 March
315	927 8 March
316	928 25 February
317	929 14 February
318	930 3 February
319	931 24 January
320	932 13 January
321	933 1 January
322	933 22 December
323	934 11 December
324	935 30 November
325	936 19 November
326	937 8 November
327	938 29 October
328	939 18 October
329	940 6 October
330	941 26 September
331	942 15 September
332	943 4 September
333	944 24 August
334	945 13 August
335	946 2 August
336	947 23 July
337	948 11 July
338	949 1 July
339	950 20 June
340	951 9 June
341	952 29 May
342	953 18 May
343	954 7 May
344	955 27 April
345	956 15 April
346	957 4 April
347	958 25 March
348	959 14 March
349	960 3 March
350	961 20 February
351	962 9 February
352	963 30 January
353	964 19 January
354	965 7 January
355	965 28 December
356	966 17 December
357	967 7 December
358	968 25 November
359	969 14 November
360	970 4 November
361	971 24 October
362	972 12 October
363	973 2 October
364	974 21 September
365	975 10 September
366	976 30 August
367	977 19 August
368	978 9 August
369	979 29 July
370	980 17 July
371	981 7 July
372	982 26 June
373	983 15 June
374	984 4 June
375	985 24 May
376	986 13 May
377	987 3 May
378	988 21 April
379	989 11 April
380	990 31 March
381	991 20 March
382	992 9 March
383	993 26 February
384	994 15 February
385	995 5 February
386	996 25 January
387	997 14 January
388	998 3 January
389	998 23 December
390	999 13 December
391	1000 1 December
392	1001 20 November
393	1002 10 November
394	1003 30 October
395	1004 18 October
396	1005 8 October
397	1006 27 September
398	1007 17 September
399	1008 5 September
400	1009 25 August
401	1010 15 August
402	1011 4 August
403	1012 23 July
404	1013 13 July
405	1014 2 July
406	1015 21 June
407	1016 10 June
408	1017 30 May
409	1018 20 May
410	1019 9 May
411	1020 27 April
412	1021 17 April
413	1022 6 April
414	1023 26 March
415	1024 15 March
416	1025 4 March
417	1026 22 February
418	1027 11 February
419	1028 31 January
420	1029 20 January
421	1030 9 January
422	1031 29 December
423	1031 19 December
424	1032 7 December
425	1033 26 November
426	1034 16 November
427	1035 5 November
428	1036 25 October
429	1037 14 October
430	1038 3 October
431	1039 23 September
432	1040 11 September
433	1041 31 August
434	1042 21 August
435	1043 10 August
436	1044 29 July
437	1045 19 July
438	1046 8 July
439	1047 28 June
440	1048 16 June
441	1049 5 June
442	1050 26 May
443	1051 15 May
444	1052 3 May
445	1053 23 April
446	1054 12 April
447	1055 2 April
448	1056 21 March
449	1057 10 March
450	1058 28 February
451	1059 17 February
452	1060 6 February
453	1061 26 January
454	1062 15 January
455	1063 4 January
456	1063 25 December
457	1064 13 December
458	1065 3 December
459	1066 22 November
460	1067 11 November
461	1068 31 October
462	1069 20 October
463	1070 9 October
464	1071 29 September
465	1072 17 September
466	1073 6 September
467	1074 27 August
468	1075 16 August
469	1076 5 August
470	1077 25 July
471	1078 14 July
472	1079 4 July
473	1080 22 June
474	1081 11 June
475	1082 1 June
476	1083 21 May
477	1084 10 May
478	1085 29 April
479	1086 18 April
480	1087 8 April
481	1088 27 March
482	1089 16 March
483	1090 6 March
484	1091 23 February

Hijrah Year.	Christian Year.	Hijrah Year.	Christian Year.	Hijrah Year.	Christian Year.	Hijrah Year.	Christian Year.
485	1092 12 February	555	1160 12 January	625	1227 12 December	695	1295 10 November
486	1093 1 February	556	1160 31 December	626	1228 30 November	696	1296 30 October
487	1094 21 January	557	1161 21 December	627	1229 20 November	697	1297 19 October
488	1095 11 January	558	1162 10 December	628	1230 9 November	698	1298 9 October
489	1095 31 December	559	1163 30 November	629	1231 29 October	699	1299 28 September
490	1096 19 December	560	1164 18 November	630	1232 18 October	700	1300 16 September
491	1097 9 December	561	1165 7 November	631	1233 7 October	701	1301 6 September
492	1098 28 November	562	1166 28 October	632	1234 26 September	702	1302 26 August
493	1099 17 November	563	1167 17 October	633	1235 16 September	703	1303 15 August
494	1100 6 November	564	1168 5 October	634	1236 4 September	704	1304 4 August
495	1101 26 October	565	1169 25 September	635	1237 24 August	705	1305 24 July
496	1102 15 October	566	1170 14 September	636	1238 14 August	706	1306 13 July
497	1103 5 October	567	1171 4 September	637	1239 3 August	707	1307 3 July
498	1104 23 September	568	1172 23 August	638	1240 23 July	708	1308 21 June
499	1105 13 September	569	1173 12 August	639	1241 12 July	709	1309 11 June
500	1106 2 September	570	1174 2 August	640	1242 1 July	710	1310 31 May
501	1107 22 August	571	1175 22 July	641	1243 21 June	711	1311 20 May
502	1108 11 August	572	1176 10 July	642	1244 9 June	712	1312 9 May
503	1109 31 July	573	1177 30 June	643	1245 29 May	713	1313 28 April
504	1110 20 July	574	1178 19 June	644	1246 19 May	714	1314 17 April
505	1111 10 July	575	1179 8 June	645	1247 8 May	715	1315 7 April
506	1112 28 June	576	1180 28 May	646	1248 26 April	716	1316 26 March
507	1113 18 June	577	1181 17 May	647	1249 16 April	717	1317 16 March
508	1114 7 June	578	1182 7 May	648	1250 5 April	718	1318 5 March
509	1115 27 May	579	1183 26 April	649	1251 26 March	719	1319 22 February
510	1116 16 May	580	1184 14 April	650	1252 14 March	720	1320 12 February
511	1117 5 May	581	1185 4 April	651	1253 3 March	721	1321 31 January
512	1118 24 April	582	1186 24 March	652	1254 21 February	722	1322 20 January
513	1119 14 April	583	1187 13 March	653	1255 10 February	723	1323 10 January
514	1120 2 April	584	1188 2 March	654	1256 30 January	724	1323 30 December
515	1121 22 March	585	1189 19 February	655	1257 19 January	725	1324 18 December
516	1122 12 March	586	1190 8 February	656	1258 8 January	726	1325 8 December
517	1123 1 March	587	1191 29 January	657	1258 29 December	727	1326 27 November
518	1124 19 February	588	1192 18 January	658	1259 18 December	728	1327 17 November
519	1125 7 February	589	1193 7 January	659	1260 6 December	729	1328 5 November
520	1126 27 January	590	1193 27 December	660	1261 26 November	730	1329 25 October
521	1127 17 January	591	1194 16 December	661	1262 15 November	731	1330 15 October
522	1128 6 January	592	1195 6 December	662	1263 4 November	732	1331 4 October
523	1128 25 December	593	1196 24 November	663	1264 24 October	733	1332 22 September
524	1129 15 December	594	1197 13 November	664	1265 13 October	734	1333 12 September
525	1130 4 December	595	1198 3 November	665	1266 2 October	735	1334 1 September
526	1131 23 November	596	1199 23 October	666	1267 22 September	736	1335 21 August
527	1132 12 November	597	1200 12 October	667	1268 10 September	737	1336 10 August
528	1133 1 November	598	1201 1 October	668	1269 31 August	738	1337 30 July
529	1134 22 October	599	1202 20 September	669	1270 20 August	739	1338 20 July
530	1135 11 October	600	1203 10 September	670	1271 9 August	740	1339 9 July
531	1136 29 September	601	1204 29 August	971	1272 29 July	741	1340 27 June
532	1137 19 September	602	1205 18 August	672	1273 18 July	742	1341 17 June
533	1138 8 September	603	1206 8 August	673	1274 7 July	743	1342 6 June
534	1139 28 August	604	1207 28 July	674	1275 27 June	744	1343 26 May
535	1140 17 August	605	1208 16 July	675	1276 15 June	745	1344 15 May
536	1141 6 August	606	1209 6 July	676	1277 4 June	746	1345 4 May
537	1142 27 July	607	1210 25 June	677	1278 25 May	747	1346 24 April
538	1143 16 July	608	1211 15 June	678	1279 14 May	748	1347 13 April
539	1144 4 July	609	1212 3 June	679	1280 3 May	749	1348 1 April
540	1145 24 June	610	1213 23 May	680	1281 22 April	750	1349 22 March
541	1146 13 June	611	1214 13 May	681	1282 11 April	751	1350 11 March
542	1147 2 June	612	1215 2 May	682	1283 1 April	752	1351 28 February
543	1148 22 May	613	1216 20 April	683	1284 20 March	753	1352 18 February
544	1149 11 May	614	1217 10 April	684	1285 9 March	754	1353 6 February
545	1150 30 April	615	1218 30 March	685	1286 27 February	755	1354 26 January
546	1151 20 April	616	1219 19 March	686	1287 16 February	756	1355 16 January
547	1152 8 April	617	1220 8 March	687	1288 6 February	757	1356 5 January
548	1153 29 March	618	1221 25 February	688	1289 25 January	758	1356 25 December
549	1154 18 March	619	1222 15 February	689	1290 14 January	759	1357 14 December
550	1155 7 March	620	1223 4 February	690	1291 4 January	760	1358 3 December
551	1156 25 February	621	1224 24 January	691	1291 24 December	761	1359 23 November
552	1157 13 February	622	1225 13 January	692	1292 12 December	762	1360 11 November
553	1158 2 February	623	1226 2 January	693	1293 2 December	763	1361 31 October
554	1159 23 January	624	1226 22 December	694	1294 21 November	764	1362 21 October

Hijrah Year.	Christian Year.	Hijrah Year.	Christian Year.	Hijrah Year.	Christian Year.	Hijrah Year.	Christian Year.
765	1363 10 October	835	1431 9 September	905	1499 8 August	975	1567 8 July
766	1364 28 September	836	1432 28 August	906	1500 28 July	976	1568 26 June
767	1365 18 September	837	1433 18 August	907	1501 17 July	977	1569 16 June
768	1366 7 September	838	1434 7 August	908	1502 7 July	978	1570 5 June
769	1367 28 August	839	1435 27 July	909	1503 26 June	979	1571 26 May
770	1368 16 August	840	1436 16 July	910	1504 14 June	980	1572 14 May
771	1369 5 August	841	1437 5 July	911	1505 4 June	981	1573 3 May
772	1370 26 July	842	1438 24 June	912	1506 24 May	982	1574 23 April
773	1371 15 July	843	1439 14 June	913	1507 13 May	983	1575 12 April
774	1372 3 July	844	1440 2 June	914	1508 2 May	984	1576 31 March
775	1373 23 June	845	1441 22 May	915	1509 21 April	985	1577 21 March
776	1374 12 June	846	1442 12 May	916	1510 10 April	986	1578 10 March
777	1375 2 June	847	1443 1 May	917	1511 31 March	987	1579 28 February
778	1376 21 May	848	1444 20 April	918	1512 19 March	988	1580 17 February
779	1377 10 May	849	1445 9 April	919	1513 9 March	989	1581 5 February
780	1378 30 April	850	1446 29 March	920	1514 26 February	990	1582 26 January
781	1379 19 April	851	1447 19 March	921	1515 15 February	991	1583 25 January
782	1380 7 April	852	1448 7 March	922	1516 5 February	992	1584 14 January
783	1381 28 March	853	1449 24 February	923	1517 24 January	993	1585 3 January
784	1382 17 March	854	1450 14 February	924	1518 13 January	994	1585 23 December
785	1383 6 March	855	1451 3 February	925	1519 3 January	995	1586 12 December
786	1384 24 February	856	1452 23 January	926	1519 23 December	996	1587 2 December
787	1385 12 February	857	1453 12 January	927	1520 12 December	997	1588 20 November
788	1386 2 February	858	1454 1 January	928	1521 1 December	998	1589 10 November
789	1387 22 January	859	1454 22 December	929	1522 20 November	999	1590 30 October
790	1388 11 January	860	1455 11 December	930	1523 10 November	1000	1591 19 October
791	1388 31 December	861	1456 29 November	931	1524 29 October	1001	1592 8 October
792	1389 20 December	862	1457 19 November	932	1525 18 October	1002	1593 27 September
793	1390 9 December	863	1458 8 November	933	1526 8 October	1003	1594 16 September
794	1391 29 November	864	1459 28 October	934	1527 27 September	1004	1595 6 September
795	1392 17 November	865	1460 17 October	935	1528 15 September	1005	1596 25 August
796	1393 6 November	866	1461 6 October	936	1529 5 September	1006	1597 14 August
797	1394 27 October	867	1462 26 September	937	1530 25 August	1007	1598 4 August
798	1395 16 October	868	1463 15 September	938	1531 15 August	1008	1599 24 July
799	1396 5 October	869	1464 3 September	939	1532 3 August	1009	1600 13 July
800	1397 24 September	870	1465 24 August	940	1533 23 July	1010	1601 2 July
801	1398 13 September	871	1466 13 August	941	1534 13 July	1011	1602 21 June
802	1399 3 September	872	1467 2 August	942	1535 2 July	1012	1603 11 June
803	1400 22 August	873	1468 22 July	943	1536 20 June	1013	1604 30 May
804	1401 11 August	874	1469 11 July	944	1537 10 June	1014	1605 19 May
805	1402 1 August	875	1470 30 June	945	1538 30 May	1015	1606 9 May
806	1403 21 July	876	1471 20 June	946	1539 19 May	1016	1607 28 April
807	1404 10 July	877	1472 8 June	947	1540 8 May	1017	1608 17 April
808	1405 29 June	878	1473 29 May	948	1541 27 April	1018	1609 6 April
809	1406 18 June	879	1474 18 May	949	1542 17 April	1019	1610 26 March
810	1407 8 June	880	1475 7 May	950	1543 6 April	1020	1611 16 March
811	1408 27 May	881	1476 26 April	951	1544 25 March	1021	1612 4 March
812	1409 16 May	882	1477 15 April	952	1545 15 March	1022	1613 21 February
813	1410 6 May	883	1478 4 April	953	1546 4 March	1023	1614 11 February
814	1411 25 April	884	1479 25 March	954	1547 21 February	1024	1615 31 January
815	1412 13 April	885	1480 13 March	955	1548 11 February	1025	1616 20 January
816	1413 3 April	886	1481 2 March	956	1549 30 January	1026	1617 9 January
817	1414 23 March	887	1482 20 February	957	1550 20 January	1027	1617 29 December
818	1415 13 March	888	1483 9 February	958	1551 9 January	1028	1618 19 December
819	1416 1 March	889	1484 30 January	959	1551 29 December	1029	1619 8 December
820	1417 18 February	890	1485 18 January	960	1552 18 December	1030	1620 26 November
821	1418 8 February	891	1486 7 January	961	1553 7 December	1031	1621 16 November
822	1419 28 January	892	1486 28 December	962	1554 26 November	1032	1622 5 November
823	1420 17 January	893	1487 17 December	963	1555 16 November	1033	1623 25 October
824	1421 6 January	894	1488 5 December	964	1556 4 November	1034	1624 14 October
825	1421 26 December	895	1489 25 November	965	1557 24 October	1035	1625 3 October
826	1422 15 December	896	1490 14 November	966	1558 14 October	1036	1626 22 September
827	1423 5 December	897	1491 4 November	967	1559 3 October	1037	1627 12 September
828	1424 23 November	898	1492 23 October	968	1560 22 September	1038	1628 31 August
829	1425 13 November	899	1493 12 October	969	1561 11 September	1039	1629 21 August
830	1426 2 November	900	1494 2 October	970	1562 31 August	1040	1630 10 August
831	1427 22 October	901	1495 21 September	971	1563 21 August	1041	1631 30 July
832	1428 11 October	902	1496 9 September	972	1564 9 August	1042	1632 19 July
833	1429 30 September	903	1497 30 August	973	1565 29 July	1043	1633 8 July
834	1430 19 September	904	1498 19 August	974	1566 19 July	1044	1634 27 June

Muharram.		Safar.		Rabí I.		Rabí II.		Jumádá I.		Jumádá II.	
Day of the		Day of the		Day of the		Day of the		Day of the		Day of the	
Month.	Year.	Month.	Year.	Month.	Year.	Month.	Year.	Month.	Year.	Month.	Year.
1	1	1	31	1	60	1	90	1	119	1	149
2	2	2	32	2	61	2	91	2	120	2	150
3	3	3	33	3	62	3	92	3	121	3	151
4	4	4	34	4	63	4	93	4	122	4	152
5	5	5	35	5	64	5	94	5	123	5	153
6	6	6	36	6	65	6	95	6	124	6	154
7	7	7	37	7	66	7	96	7	125	7	155
8	8	8	38	8	67	8	97	8	126	8	156
9	9	9	39	9	68	9	98	9	127	9	157
10	10	10	40	10	69	10	99	10	128	10	158
11	11	11	41	11	70	11	100	11	129	11	159
12	12	12	42	12	71	12	101	12	130	12	160
13	13	13	43	13	72	13	102	13	131	13	161
14	14	[illegible]	44	14	73	14	103	14	132	14	162
15	15		45	15	74	15	104	15	133	15	163
16	16		46	16	75	16	105	16	134	16	164
17	17	[illegible]	47	17	76	17	106	17	135	17	165
18	18	18	48	18	77	18	107	18	136	18	166
19	19	19	49	19	78	19	108	19	137	19	167
20	20	20	50	20	79	20	109	20	138	20	168
21	21	21	51	21	80	21	110	21	139	21	169
22	22	22	52	22	81	22	111	22	140	22	170
23	23	23	53	23	82	23	112	23	141	23	171
24	24	24	54	24	83	24	113	24	142	24	172
25	25	25	55	25	84	25	114	25	143	25	173
26	26	26	56	26	85	26	115	26	144	26	174
27	27	27	57	27	86	27	116	27	145	27	175
28	28	28	58	28	87	28	117	28	146	28	176
29	29	29	59	29	88	29	118	29	147	29	177
30	30			30	89			30	148		

Rajab.	Sha'bán.	Ramazán.	Shavvál.	Zu-'l-qadah.	Zu-'l-[illegible]
			[illegible] of the	Day of the	
				Month.	Yea[illegible]

This Dictionary is not use in the Office
because it is persian words in its book and
it is very

J. L. Kemmu

9c

J. L. KEMMU

LONDON:
PRINTED BY W. H. ALLEN AND CO.
13 WATERLOO PLACE. S.W.

J AND K ACADEMY OF ART CULTURE AND LANGUAGES

Academy Of Art Culture & Language
Acc No
Class
Date
Invoice

Protocol, *subs.* صورت معاهده súrat-i-mu'áhadah, صورت دفتر súrat-i-daftar, صورت معامله súrat-i-mu'ámalah, مضبطه mazbatah, سجل sijill.

Proto-martyr, *subs.* شهيد اول shahíd-i-avval.

Protoplast, *subs.* خلق اول khalq-i-avval, كار نخست kár-i-nukhust, نخستين مصنوع nukhustín-masnú', عمل ابتدائي 'amal-i-ibtidá,í.

Protosis, *subs.* جمله شرط jumlah-i-shart.

Prototype, *subs.* نسخه nuskhah, نمونه nimúnah, انموذج inmúzaj, سر مشق sar-mashq, انگاره angárah, پيكره paikarah.

Protoxide of lead (*Massicot*), *subs.* جوهر سرب jauhar-i-surb, كشته رصاص kushtah-i-rasás.

Protract, *verb,* در تعويق انداختن dar-ta'víq andákhtan, تأخير نمودن täkhír nimúdan, ديري كردن dírí kardan, توقف كردن tavaqquf kardan, توقيف دادن tauqíf dádan, مؤجل ساختن müajjal sákhtan, پس انداختن pas-andákhtan, امتداد دادن imtidád dádan, طول دادن túl dádan, طويل گردانيدن tavíl gardánídan, دراز كردن diráz kardan, كشانيدن kashánídan.

Protracted, *part. and adj.* دراز diráz, طويل tavíl, طولاني túlání, مؤجل müajjal, مؤخر müakhkhar, معوق mu'avvaq, ممتد mumtadd, ممدود mamdúd, كشيده kashídah.

Protracter, *subs.* طول دهنده túl-dihandah, ممتد سازنده mumtadd-sázandah, كشاننده kashánandah, تعويق كار ta'víq-kár, تأخير ده täkhír-dih, پس اندازنده pas-andázandah, خط كش khatt-kash.

Protraction, *subs.* تأخير täkhír, دير dír, تعويق ta'víq, طول دهي túl-dihí, تأجيل täjíl, تمديد tamdíd, تخطيط takhtít, خط كشي khatt-kashí.

Protractive, *adj.* طول ده túl-dih, تأخير ده täkhír-dih, دراز ساز diráz-sáz, امتداد بخش imtidád-bakhsh, تعويق انداز ta'víq-andáz.

Protractor, *subs.* طول دهنده túl-dihandah, ممتد سازنده mumtadd-sázandah, كشاننده kashánandah, تعويق كار ta'víq-kár, تأخير ده täkhír-dih, پس اندازنده pas-andázandah, خط كش khatt-kash.

Protrude, *verb trans.* پيش انداختن *or* راندن *or* كردن písh andákhtan *or* rándan *or* kardan, جلو افكندن jilau afkandan, تقديم نمودن taqdím nimúdan.—*intrans.* پيش آمدن písh ámadan, جلو افتادن jilau uftádan, تقدم نمودن taqaddum nimúdan.

Protruded, *part. and adj.* پيش انداخته písh-andákhtah, جلو كرده jilau-kardah, تقديم شده taqdím-shudah, بنظر در آورده bi-nazar-dar-ávardah.

Protrusion, *subs.* (*Action*) تقديم taqdím, پيش اندازي písh-andází, اخراج ikhráj, سوق sauq, دفع daf'.—(*State*) بر آمدگي bar-ámadagí, جلو افتادگي jilau-uftádagí, بيرون آمدگي bírún-ámadagí, حدب hadab.

Protrusive, *adj.* بيرون كن bírún-kun, پيش انداز písh-andáz, جلو افكن jilau-afkan, دافع dáfi', پيش كننده písh-kunandah.

Protuberance, *subs.* بلندي bulandí, ارتفاع irtifá', بر آمدگي bar-ámadagí.—(*Tumour*) آماس ámás, ورم varam, دانه dánah.—(*Cluster*) خوشه khushah, حدبه hudbah.

Protuberant, *adj.* مرتفع murtafi', بلند buland, بر آمده bar-ámadah, آماسيده ámásídah, ورم دار varam-dár, باد دار bád-dár.

Protuberate, *verb,* ارتفاع يافتن irtifá' yáftan, بلند شدن buland shudan, آماسيدن ámásídan, ورم كردن varam kardan, بر آمدن bar-ámadan.

Protuberation, *subs.* بر آمدگي bar-ámadagí, ارتفاع irtifá', بلندي bulandí, آماس ámás, ورم varam, تحدب tahaddub.

Proud, *adj.* مغرور maghrúr, متكبر mutakabbir, مستكبر mustakbir, متكابر mutakábir, خود پسند khud-pasand, خود بين khud-bín, مدمغ mudammagh, دماغدار dimágh-dár, لاف زن láf-zan, مفتخر muftakhir, كله پر باد kallah-pur-bád, مروح marúh, فيسو físú, متبختر mutabakhtir.—(*To be proud*) دماغ داشتن dimágh dáshtan, تجبر نمودن tajabbur nimúdan, مغرور بودن maghrúr búdan.—(*To be proud of*) فيس كردن fís kardan.—(*They made him proud*) باد زير بغلش انداختند bád zír-i-baghal-ash andákhtand (*lit.* They cast wind under his armpits).

Proud flesh, *subs.* جسم پر كبر jism-i-pur-kibr, تنه پر باد tanah-i-pur-bád.

Proudly, *adv.* متكبرانه mutakabbiránah, با تكبر bá-takabbur, از روي استكبار az-rúy-i-istikbár, فيس كنان fís-kunán, متبخترانه mutabakhtiránah, سر شارانه sar-sháránah.

Provable, *adj.* قابل اثبات qábil-i-isbát, اثبات پذير isbát-pazír, اثبات بردار isbát-bardár, ثبوت ياب subút-yáb, متحقق mutahaqqiq.

Prove, *verb trans.* ثابت كردن sábit kardan, اثبات نمودن isbát nimúdan, دلالت نمودن dalálat nimúdan, مدلل كردن mudallal kardan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan, مسجل داشتن musajjal dáshtan, مبرهن ساختن mubarhan sákhtan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), امتحان كردن imtihán kardan, ابتلا نمودن ibtilá nimúdan, تجربه كردن tajribah kardan.—(*To prove to be true*) تصديق نمودن tasdíq nimúdan.—(*To prove to be false*) تكذيب نمودن takzíb nimúdan.—*intrans.* ثابت شدن sábit shudan, متحقق گشتن mutahaqqiq gashtan, نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy), واقع گرديدن váqi' gardídan, در آمدن dar-ámadan, يافت شدن yáft shudan.—(*To be proved*) صحيح يافت شدن sahíh yáft shudan, ثابت شدن sábit shudan.—(*His guilt is*